Google

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Digitized by Google

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

BOUGHT WITH INCOME
FROM THE BEQUEST OF
HENRY LILLIE PIERCE
OF BOSTON

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ
ՄԱՏԵԱՆ
ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

Ըստ Ճշգրիտ Թարգմանութեան Նախնեաց մերոց՝ ՚ի Հեղլենական հաւատարմագոյն բնագրէ ՚ի Հայկական բարբառ։

Նորագոյն ՚ի լոյս ընծայեալ յընտրելագոյն գրչագիր գաղափարէ, համեմատութեամբ այլ և այլ օրինակաց, հանդերձ կարևոր ծանօթութեամբք բնաբանին։

Յաշխատասիրութեան Տն Հ. Յովհաննու Զօհրապեան Վրդպտի, ՚ի միաբանութենէ Մեծին Մխիթարայ Րաբունապետի և առաջին Աբբայի։

Տպագրեալ հրամանաւ Տ. Տ. Ստեփաննոսի Ագոնց Աճապահեան Արքեպիսկոպոսի, և Առաջնորդի Ուխտին Սրբոյն Ղազարու։

Բաժանեալ ՚ի Չորս Հատորս։

ՀԱՏՈՐ ԵՐՐՈՐԴ

Յորում բովանդակին քսան և չորք գիրք. սկսեալ ՚ի Սաղմոսաց մինչև ցԵզեկիէլ։

1805 ՚Ի ՎԵՆԵՏԻԿ. ՌՄԾԴ
՚Ի Գործարանի Սրբոյն Ղազարու։

Digitized by Google

OL
44900
.1

"Astuatsashunch"

OCT 18 19..
LIBRARY

Pierce fund.

Digitized by Google

ՑՈՒՑԱԿ ԳՐՈՑ

Բովանդակելոց յայս Երրորդ Հատոր։

ա. Գիրք Սաղմոսաց դաւթի . . . . 13։
բ. Առակք Սողոմոնի . . . . 141։
գ. Բանք ժողովողին . . . . 200։
դ. Երգ երգոց . . . . 221։
ե. Իմաստութիւն Սողոմոնի . . . . 235։
զ. Գիրք Յոբայ . . . . 269։
է. Մարգարէութիւն Եսայեայ . . . . . . 328։
ը. Մարգա". Ովսեայ . . . . 434։
թ. Մարգա". Ամովսայ . . . . 449։
ժ. Մարգա". Միքիայ . . . . 460։
ժա. Մարգա". Յովելայ . . . . 468։
ժբ. Մարգա". Աբդիու . . . . 473։
ժգ. Մարգա". Յովնանու . . . . 475։
ժդ. Մարգա". Նաւումայ . . . . 479։
ժե. Մարգա". Ամբակումայ . . . . 483։
ժզ. Մարգա". Սոփոնիայ . . . . 487։
ժէ. Մարգա". Անգեայ . . . . 492։
ժը. Մարգա". Զաքարիայ . . . . 495։
ժթ. Մարգա". Մաղաքիայ . . . . 511։
ի. Գիրք Երեմիայ մարգարէի . . . . . . 522։
իա. Թուղթ Բարուքայ . . . . 634։
իբ. Ողբք սբ̃յն Երեմիայ մարգարէի . . . . 643։
իգ. Մարգարէութիւն Դանիէլի . . . . . . 657։
իդ. Մարգարէութիւն Եզեկիէլի . . . . . 702։

ԵՐԱ

Digitized by Google

Digitized by Google

ԵՐԱՆԵԼՒՈՅՆ ԵՊԻՓԱՆՈՒ

Եպիսկոպոսի Կիպրացւոյ՝ Յաղագս երգոց սաղմոսարանի։

[illegible]

Digitized by Google

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Digitized by Google

ընդ գերեւալն 'ի Բաբելոն. այլ դորա իւր ընդ յետ անդրադարձեալ ա-
սացեալ իւր, և յանօրէն հրեից բանադրեալ ալ յեկեղեցւոյ ձանձրացը-
հայրդեալ ընդ նա: և ձայնաւորք ասել երեխայք, թէ աստ գերեալ
Բաբելացւոց ծառայեաց և լալով, այլ ծայրն իւր գերելոցն առնէ այս
գրաւնալոյն երգեն, և պարտին զատ 'ի Բաբելոնի պատարագաւ. քան-
զի ոչ իւր ասէ լինի երգ երգս մանկանցն. ասէ. ոչ գոյ 'ի ժա-
մանակի յայսմիկ 'ի միջի մարգարէ ոչ իշխան, ոչ մարգարէ, ոչ ա-
ռաջնորդ բայց 'ի դանիելի: Եւ 'ի շնորհաւ երեւեցաւ ասաց 'ի
Բաբելոնի առ դարեհի արքայի մարգարէանայն անգեղօ և
զատուցեալ:

Իսկ հինգ. սաղմոսն որ ասէ թէ 'ի սաղմոսն, են սաղմոսնի և ոչ գ
թիւ դէմս գրանեալ 'ի սաղմոսարանիս ասացեալ, զի ոչ 'ի ծագաց
մինչև 'ի ծագս երկրի թագաւորեաց, և ոչ յառաջ քան զարարածս
անուն նը. և ոչ մեծ թագաւոր երկրի երկրպագեսցեն նմա, և ոչ
ծրինաց զամենեցունց: Այլ ճշմարտիւ ասացեալ է զսաղմոս յի-
սուսի որդւոյն աց, որ է թագաւոր թագաւորաց և աց ճշմա-
րիտ, և յառաջ քան զարարածս անուն նը. և զնա գոյ երկրպագեն
մարդ եղեալ նորայ զաւակաց: Զայս երգեր երանելին դա-
ւիթ, աստ ընդունել ես արքայի դուստր, և զարդարանքս ես որդ-
ւոյ թագաւորի:

Իսկ զծէ. սաղմոսն դաւիթ գործ յորինակս աւրէն, թէ 'ի գե-
րեաց. զոր ոչ յեհրայեցւոցն, և ոչ յայլ թարգմանչաց, և ոչ յե-
թանասնից և ոչ 'ի վերջինսն. այլ զգաւթեն 'ի Բաբելոնէ յարու-
ցեալ գաբրիէլամեսայն 'ի մէջ հրեիցն մարգարէանայ. զոր և թէպէտ
'ի մարգարէից նոյնպէս յիշեցին. զոր և երանելին դաւիթ եր-
գէ. և աստ բերէ հայածեալս ասէ, օրհնեալ է որ գայ իմ, որ
սուրբ զանգատ իմ 'ի պատերազմ, զործել մնաց զարդարանս ընդ-
դէմ սատանայական գործեցինս, ընդ որում ոչ էր մարդ ընդ մար-
դոյ և ընդ աղեան: և զհապատան իմ 'ի ձեռացսս. մարթմ
դրոշմեալ զնշան խաչին 'ի ձեռս մեր 'ի կենդանի հաւատացելոց-
դին, անմարմին գոռանալ: Այսպէս ասաց զաստուածութն զայս
'ի հորին բանին և մարդարանէ. և աղ զնէր իւր զբանս խօսել
'ի պատս և 'ի գիրերի. աղ և զորհեցաւ մեղ 'ի ծրինաց մերոց փէ.
ձանձրալ զնա և զգործս նը. և աղ զպարիսպ օրհնելի առաջի ա-
ւուր անձեղ, և գնայ ընդ պատարագեան նը, որ են մեր եղև ճանր,
և մարմնոյ զանձն իւր 'ի մահ են ծրինաց մերոյ, զի զանձնեւեան
ծրինեալ 'ի մահուանէ: Արդ՝ մի եւյդատ դիւրանար 'ի թշնամ-
եայն. են զի աստ մեր զատանդութե առհաւատչեայ 'ի զղջա-
ցանէ հաւատոյ երգարանին.

Իսկ 'ի ծեւէ. սաղմոսին դաւիթ ասելոյ յորինակս աստուածարարեալ 'ի
վերնագրին՝ անգելոյ և զատարելոյ, զոր ոչ յեհրայեցւոցն և ոչ
յայլ թարգմանչացն, և ոչ յեթանասնիցն և ոչ 'ի վերջինսն գրէ.
Օրհնեալ աստուածն է յորդորել երանելին դաւիթ զանձնեցանն մեծ.
զոր վերնագիրս յայս ասէ թէ՝ ալէլուիա. և ասէ թէ օրհնեա
անձն իմ զտր, և օրհնեցից զտր 'ի կեանս իմ, զոր և անգելս և զա-
տարելս յեւ դաւիթ 'ի գերութեն 'ի չինեալ զատաճարն 'ի գրաբանէ

ևս,

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

էր գերեզմանն 'ի քաղաքն. այլ դադարն իւր էր յետ մահուանն ա-
ռաքինին, և յանօրէն հրեիցն բանադրութեան լեգէոնս ճանապար-
հորդեալ էր նա: և ձայնարկութ ասել երեկոյի, թէ առ գիտոյն
քաղաքացւոց նորոգեալ և լուայ, այլ նորին իւր գերեզմանն առնելով
պատուիրացն երգեն, և դարձեալ զատ 'ի քաղաքէն ապարանեան. քան-
զի ոչ իւր ասաց լինել երգ երգոյ մաղթանացն. առն. ոչ գոյ 'ի ժա-
մանակի յայտնեալ 'ի մէջ վերամ ոչ եղեւն, ոչ մարգարէ, ոչ ա-
ռաքեալ բնաց 'ի դատաստանէն: Եւ 'ի լնուլ ժամանակաց առնաց 'ի
քաղաքին առ դարեհին արքայութ մարգարէութեան անցեալ և
պատարագաց:

Իսկ հնգ. ստացման որ ասի թէ 'ի ստացման, զի ստացմանն և ոչ գ
իւր դեմս գործելով 'ի ստացմատարանիս առաջեալ, զի ոչ 'ի ծածկոյ
միջոյ 'ի ծածուկ երկրի թագաւորեաց, և ոչ յառաջ քան զերկրաւորս
անուան նոր. և ոչ ած թագաւոր երկրի երկրպագեցին նմա, և ոչ
փրկեաց զամենեսեան: Այլ ճշմարիտ առաջեալ ստացման զի
միայնոյ որդւոյն այ, որ էր թագաւոր թագաւորաց և ած ճշմա-
րիտ, և յառաջագոյն զօրաւոր անուան նոր. և զի վերոյ փրկութե
մարդ եղեալ նորոյ զաւակաց: Զայս երեքս երանեալ զօ-
րէն, ած զիբրայեցւոց տն արքային զօրք, և զօրութեան տն որդ-
ւոյ թագաւորի:

Իսկ վեցերորդ. ստացման դատին գորե յօրինակս արքայի, թէ 'ի գա-
ւառ. զոր ոչ յեհրայեցոցն, և ոչ յայլ թագաւորին, և ոչ յետ-
թանանիցն և ոչ 'ի Ասորիստան. այլ դդարձին 'ի քաղաքն յարա-
ցեալ զառաջնորդեցին 'ի Եգիպտոս մարգարէանալ. զոր և թէպէտ
'ի մարգարէից նոյնպէս յիշեցին. զոր և երանելին դաւիթ եր-
գէ. և առ քաղաք հաստատեալ առն, օրհնեալ է ած իմ, որ-
ասաց դնել զիս 'ի պատերազմ, գործել ձեռօք զորդրդարանն ընդ-
դէմ ստացանայական որսորդութեան, ընդ որում ոչն է մարդ ընդ մար-
մնոյ և ընդ արեան: և զխաղաղութ իմ 'ի ճակատամարտ. մարտն
դրդեալ զնոյն խոցեն 'ի ճակատ մեր 'ի կենաց հակառակամար-
տին, անմարմին գօտիորդաց: Այսպէս առաջ զանօրէնս զայս
'ի հարցն քանիցս և մարդարանէ. և ած զեր իւր զբանս խօսել
'ի դատ և 'ի գերեզման. ած և զօրհնեցաւ մեզ 'ի փրկչին մերք փէ
ճանաչել զնա և զգործս նր. և ած զդարձեր օրինակի առաջի ա-
ւագ ասնել, և գնաց ընդ պատարագանի նր, որ զի մեր եղն ծառ,
և մարդկաց զանուն իւր 'ի մահ զի փրկեսցէ մեզ, զի զանձնեաւն
փրկեալ 'ի մահուանէ: Արդ միայն որ առաջինն 'ի թշնա-
մեաց. զի զի առաջ մեք զառաջնորդ ահաւոր նշանաց 'ի զօրա-
ցան հօգևոր երգարանին:

Իսկ 'ի յեօթնէ. ստացմանն գործ արքայի յօրինակս առաջնորդեալ 'ի
Ներսեհ թագաւորին՝ անգեղոյ և զօրաւորեալ, զոր ոչ յեհրայեցոցն և ոչ
յայլ թագաւորին, և ոչ յետթանանիցն և ոչ 'ի Ասորիստան գործ:
Օրհնեալ պատուհասն յորդորէ երանելիս դատին զանձնեցանն ած.
ըստ Ներսեհին յորս առնէ թէ՝ այլևայլս. և առն թէ օրհնեալ
անիծեալ ուր, և օրհնեցից զքեզ 'ի քաղաքիս, զոր և անգէտ և զա-
ւարեալ յետ դարձին 'ի գերեաց 'ի չէնեմն զօրաց 'ի դարձի

ի.

Digitized by Google

լէ, երգ առնել նուագելին թէ շինէ զէմ ոք, և շըրուեալն
ելեւ ծաղկէ :

Սուրբ՝ որպէս յառաջագոյն ցուցաք թէ ինքն դաւիթ էր պատճառ ամ սաղմոսացս, որպէս եղեւ գրել ոչ թագաւոր և ներկեալ լինի, այսպէս և երանելին դաւիթ ներկեալ ընդ հոգւոյն սբյ ա՛ի յերգել զերգս հոգևոր նուագարանացս, որ ցուցանէ զպիտակմանն իշխանութե հօր ամենեցուն. և սկիզբն և պատճառ գոլ երգս, որպէս կենդանոյն, ասսի յառաջ եկն ալեւոր կենայ՝ ի մարդութեան սուրբ քն զարկեր անպայկայելի անպէտանելուոյն ըս. որով ընկալեալ զզօրութե ոգ հոգւոյն ՚ի յիշեալ մարգարէութե սրբոյս. որում փառք յաւիտեանս. ամէն :

Եւ առաջին գրոյ սաղմոսաց՝ ծը. և գրով ճըէ : և են այսոքիկ, դաւթի՝ հէ : սողոմոնի՝ է : ... :
եթեմայ (եմանայ՝) ա ... յ
գրոյ՝ ծը : և են անուա ... կէ
այլ
՚ի հինգ մասն բաժանի ... ին
գիրս. իսկ հինգերորդ ... ւ
պարած գրոցս : Սաղմ ... :
Գրոցս սաղմոսաց այսա ... ,
որպէս ասմանք կարծեցին՝ ... և
և այլոց մարգարէիցն ՚ ... ց
ամ գիրքն եբրայեցւոց ... ք
սաղմոսաց անուանին : ... ք
աւելն ի-րաքանչիւր. ... :
ասափայ ծէ : որդւոցն ... ւ
սողոմոնի է : անգէտ և զ ... է
որ ա : այ

Ցանկ

Ցանկ Գրաւթայ Մարգարէութեան :

ա . Սան հասարակաց ևգործոյ, և յանդիմանութե անմաքրմրոց :
բ . Վն չարչարանացն Քի, և առ 'ի հօրէ ծննդեանն, և զմի հե-թանոսաց հասարակացն :
գ . Թէ փախեաւ նա յաբիսողոմայ որդւոյ իւրոյ :
դ . Գոհանայ զԱյ, զի ազատեաց զնա 'ի ձեռաց աբեսողոմայ :
ե . Աղօթք 'ի խորոց սրտէ խօսէ ընդ Այ :
զ . Վն զի հնազանդութե ծիսական առաջի' 'ի հրամանին Այ 'ի վեր նէ հասնեալ, մերժեցաւ մեղն 'ի դրանց մահու :
է . Վն բանիցն փառաց, և խեղճմանն աղքատելոյ :
ը . Վն եկեղեցեացն Այ առ մարգարէիցն քնարքն, և զի կործա-նմանն առաքելոյ :
թ . Մարգարէանայ զի թն ձեռոյ յի քի, որ մահուամբն իւրով յաղթահարեաց զսատանայ այլ զայր փող . խորտակեաց զբանսութե մեղաց . և եւրօծ զիշխանութե մահու :
ժ . Աղէ և զի փախուցեալ իւրոյ 'ի սատանայից :
ժա . Ցուցանէ զխորամանգութե, որք կեղծաւորք անդէն զմիտս, և զնենգութե և զշրջանս ջանք նորին, և թշնամւոյ և զպարտեաղմունս գործ գործէին . զոր աստուած ասէր' առ 'ի նորայ զզօրութե :
ժբ . Մեռանգամ փախստեան 'ի սատանայից, յաղագս քան զնե-ղանելեն իւր :
ժգ . Վն անհաւատերբաց և ամբարշտաց, և զնան հրեշտակին որ կո-րուսէանց :
ժդ . Այր զհասա և զքահանայս Այ դէն . և երանէ զայնասիկ որ թնակեալն զլերամբն' և զարմանագան մեծայնել .
ժե . Մարգարէանայ զմարդեղեղեն չարչարանան թն ձեռոյ յի քի, և զյարութիւն մեռելոց, և զերկրի այսոցիկ' որ հասարակաց էին 'ի նա :
ժզ . Աղօթէ մարգարէն առ Այ, և աղաչէ փրկել 'ի ձեռաց սա-տանայ :
ժէ . Օրհնութի Այ, որ փրկեցաւ 'ի ձեռաց սատանայից, և 'ի ձեռաց ամ թշնամեաց իւրոց . և կոչումն հեթանոսաց և օրհնութեանն հրեշտակ :
ժը . Վն արարածոց լինելութե, և զի երից օրինացն, բնա-կանին, և օրինականին, և կատարելոյն, որ է Քին . և 'ի խոր-հուրդ առաքելոցն Քի :
ժթ . Առաքելոց անհաւատերբն թագաւորութե հայհոյութե առ եկեղեցիս 'ի ձեռն հաւատալոյ զօրագլխին իւրոյ . իսկ եկեղեցի փորձեալ ըն-թացս նէ 'ի պաշտօնն պարգևանէր, այլ զի փախանակ հայհոյու-թեն անհաւատերբմայ, ընկալցի յԱյ զհատուցումն որ եղև իւր :
ի . Վն կործանմին սատանայ, և հնազանդութեանն եկեղեցւոյ և յանձնելոյն և հնգեկանն ամ 'ի կենացն խոստանալոյն :
իա . Վն չարչարանացն Քի և յարութե, և զի կոչման հեթանո-սաց, և փրկութե ամ աշխարհի, և զնան առաքելոցն Քի, և [illegible] հրեշտակ յանդգնութե :
իբ . Մարգարէանայ զի Ճշմարիտ հովուին Քի, որ եղ զանձն իւր 'ի վերայ հօտին :

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

Digitized by Google

Ժ. Ցետ [illegible] ․ և մարգարէութեանց գալստեան [illegible] 'ի Բաբելոնացւոց, և էր կուսան հեթանոսաց։

ԺԱ. Զհամբարձումն [illegible] ․ և [illegible] զայսպիսի․ և կոչէ [illegible] Հրէից՝ [illegible] և հեթանոսաց։

ԺԲ. Մարգարէութեանց էր ծնելոյ 'ի Բեթղեհէմ, որ էր [illegible] ․ զի մեծ [illegible] ՝ որք [illegible] , [illegible] ։

ԺԳ. Յանկայր մարգարէին [illegible] , յորժամ էրն [illegible] ․ և [illegible] 'ի նմա․ և մարգարէութեանց գալստեան էր ծնելոյ 'ի Բեթղեհէմ, և [illegible] ։ Իսկ [illegible] ․ և այլք [illegible] , որ [illegible] ։

ԺԴ. Զ[illegible] մարգարէութեանց․ զի [illegible] 'ի [illegible] Բաբելոնացւոց, և [illegible] 'ի [illegible] ։

ԺԵ. Ա[illegible] մարգարէն [illegible] , և այլոց [illegible] ․ և մարգարէութեանց [illegible] և [illegible] ․ և [illegible] ։

ԺԶ. Կէ [illegible] մարգարէութեան։

ԺԷ. Թէ [illegible] 'ի [illegible] ․ [illegible] և [illegible] 'ի [illegible] և 'ի [illegible] ․ և որք ընդ [illegible] էին՝ ցրուեցան 'ի նմանէ․ [illegible] յարեաւ և 'ի [illegible] , և [illegible] 'ի Բաբելոնէ․ [illegible] ՝ [illegible] 'ի [illegible] ։

ԺԸ. Կէ [illegible] , և [illegible] , [illegible] ։

ԺԹ. Հրէից և մեծ մարդկան՝ [illegible] և [illegible] ցուցանէ։

Ի. Աւետ[illegible] , [illegible] ։

ԻԱ. Կէ [illegible] է, և [illegible] ․ որ և [illegible] , և [illegible] ։

ԻԲ. Կ [illegible] է [illegible] , զի [illegible] է։

ԻԳ. Կ [illegible] , որ [illegible] և [illegible] ։

ԻԴ. Կ [illegible] , որ [illegible] , և [illegible] ։

ԻԵ. Ս [illegible] էր [illegible] ․ և էր [illegible] ․ և [illegible] է, [illegible] ։

ԻԶ. Կէ [illegible] և [illegible] է․ և էր [illegible] ։

ԻԷ. Մարգարէութեանց գալստեան էր [illegible] է, և [illegible] ․ և էր [illegible] ։

ԻԸ. Աւետ [illegible] 'ի Բաբելոնէ․ և մարգարէութեանց էր [illegible] ։

ԻԹ. Յ[illegible] ։

Լ. Մարգարէութեանց գալստեան՝ էր [illegible] ․ և [illegible] ՝ 'ի [illegible] և 'ի [illegible] ։

ԼԱ. Զ[illegible] 'ի Բաբելոն՝ [illegible] ։ Այլ և [illegible]

Կէ

Digitized by Google

[illegible]

ԺԳ. [illegible]

ԺԴ. [illegible]

ԺԵ. [illegible]

ԺԶ. [illegible]

ԺԷ. [illegible]

ԺԸ. [illegible]

ԺԹ. [illegible]

Ի. [illegible]

ԻԱ. [illegible]

ԻԲ. [illegible]

ԻԳ. [illegible]

ԻԴ. [illegible]

ԻԵ. [illegible]

ԻԶ. [illegible]

ԻԷ. [illegible]

ԻԸ. [illegible]

Digitized by Google

[illegible] :

ՃԺԸ. [illegible] :

ՃԺԹ. [illegible] :

ՃԻ. [illegible] :

ՃԻԱ. [illegible] :

ՃԻԲ. [illegible] :

ՃԻԳ. [illegible] :

ՃԻԴ. [illegible] :

ՃԻԵ. [illegible] :

ՃԻԶ. [illegible] :

ՃԻԷ. [illegible] :

ՃԻԸ. [illegible] :

ՃԻԹ. [illegible] :

ՃԼ. [illegible] :

ՃԼԱ. [illegible] :

ՃԼԲ. [illegible] :

ՃԼԳ. [illegible] :

ՃԼԴ. [illegible] :

ՃԼԵ. [illegible] :

ՃԼԶ. [illegible] :

ՃԼԷ. [illegible] :

ՃԼԸ.

Digitized by Google

ՃԼԷ. Զանձին նախանձորդէ ամենայն նախախնամութեան է :
ՃԼԸ. Հաւանեցաւ 'ի սաստկագոյն երանելին Տեառն, յօգնաբեկութեան
թէ խոնարհ [illegible] ցանցն [illegible] :
ՃԽ. Պատուեցաւ մեծ նորին երկրպագութեամբ :
ՃԽԱ. Զի յորժամ բարձրացաւ Տեառն՝ [illegible] [illegible]
[illegible] :
ՃԽԲ. Զի հաւանէր [illegible] [illegible] [illegible] :
ՃԽԳ. Մարգարէանալ մեծ զօրութիւն 'ի բարեկենդանէ, և մեծ յարութեան
[illegible] 'ի [illegible], [illegible] 'ի [illegible] [illegible] :
ՃԽԴ. Օրհնել հրամայէ [illegible] [illegible]. յարմարի այս և [illegible]
[illegible] [illegible] :
ՃԽԵ. Պատուեցաւ յարգարէ երանելին Տեառն, օրհնել զանձինս
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible], [illegible] :
ՃԽԶ. Թէ չէ պատուին 'ի բարեկենդանէ և [illegible] [illegible] 'ի
[illegible], [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible] :
ՃԽԷ. Պատուեցաւ 'ի նոյն [illegible] [illegible]. [illegible] և մեծ [illegible]
[illegible] :
ՃԽԸ. Զմեծ արարածս յօրհնաբանութիւն խոյն երանելին Տեառն՝
[illegible] և [illegible] :
ՃԽԹ. Օրհնեալ է մեծ Տէրն 'ի բարեկենդանէ. [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] :
ՃԾ. Ամէն հաստատեալ օրհնութիւն :

ԳԻՐՔ

Digitized by Google

ԳԻՐՔ
ՍԱՂՄՈՍԱՑ ԴԱՒԹԻ

ՍԱՂՄ. Ա.

1 ՆԻ ԱՅՐ ՈՐ Ո՛Չ
րհուրդս ամպարշտաց, 'ի
ի մեղաւորաց նա ոչ եկաց,
2 ժանտից նա ոչ նստաւ: * Այլ
են կամք նր̄, և յօրէնս նր̄
իշերի. * և եղիցի նա որպէս
3 ջուրց: Որ զպտուղ իւր 'ի
ս մի թափեսցի. և զամ զոր
4 ինչ արասցէ յաջողեսցի նմա: * Ո՛չ այսպէս են ամպա-
րիշտք, և ոչ այսպէս. այլ որպէս հողմ զփոշի, զի հոսէ
5 'ի վր̄ երեսաց երկրի: * Վն̄ այսորիկ ոչ յարիցեն ամ-
պարիշտք 'ի դատաստան, և ոչ մեղաւորք 'ի խորհուրդս
6 արդարոց: * Քանզի ճանաչէ տր̄ զճանապարհս արդա-
րոց, ճանապարհք ամպարշտաց կորիցեն: Տուն. Զ:

'Ի

---

* Յօրինակին 'ի ձախակ գրոցս դասարկ թողեալ՝ 'ի լուսանցան նախ- մրագեալ նշանակի Վերնագիր Գիրք սաղմոսաց դաւթի. յորմէ առեալ եդաք 'ի կարգի՝ համեմատ այլոց նախագրութեան օրի- նակաց մերոց:

Սաղմոս. Ա. (3) Օրին. Ողջ ծառն որ անկ": (3) Օրինակ. Եւ զամենայն զոր ինչ և առնիցէ: (4) Օրին. Զի հոսէ յերեսաց երկրէ:

* 'Ի վախճանի նախադասութեան սաղմոսաց՝ ուր օրինակս մեր առնէ գանձարանութիւն պանց և գոեղայից, ոմանք խաղաղ զանց առնեն, և ոմանք պահեն և ըստ նշանակեն. Մեկպէտ և ամենն ըսածանութ սաղ- մոսագրոցս 'ի յուսի կանոնս և 'ի յետոյն և վերջ գոեղայս առաջինն ծաղկաբար դրօշմամբ 'ի գլխագրութիւնս նոյին յայտ առնեն:

Digitized by Google

'Ի հեբրայեցւոց գրոց երկոքեան սոքա ընդ մի համարին։

Սաղմոս. Բ։

Ընդէ՞ր խռովեցան հեթանոսք. եւ ժողովուրդք խոր- 1
հեցան 'ի սնոտիս։ * Յառնէին երկրի թագաւորք 2
երկրի, եւ իշխանք ժողովեցան 'ի միասին վասն տն եւ վս
օծելոյ նր։ * Խզեսցուք զկապանս նց, եւ ընկեսցուք 'ի 3
մէնջ զլուծ նոցա։ * Բնակեալն յերկինս ծիծաղեսցի 4
զնոքօք, եւ տր արհամարհեսցէ զնոսա։ * Յայնժամ խօ- 5
սեսցի ընդ նս բարկութեամբ իւրով, եւ սրտմտութեամբ իւրով
խռովեսցուսցէ զնս։ * Ես կացի թագաւոր 'ի նմանէ, 6
'ի վերայ սիովնի լերին սրբոյ նորա՝ պատմել զհրա-
մանս տն։ * Տր ասաց ցիս որդի իմ ես դու, ես այսօր 7
ծնայ զքեզ։ * Խնդրեա՛ յինէն եւ տաց քեզ զհեթանոսս 8

9
10

11
12

13

Սաղմոս 'ի դաւիթ. 'ի ժամանակի զի փախուցեալ էր 'ի յերեսաց 1
աբիսողոմայ որդւոյ իւրոյ։ Գ։

Տէ՛ր՝ զի բազմացան նեղիչք իմ, բազումք յարեան 2
'ի վր իմ։ * Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ, թէ 3
չիք փրկութիւն սորա առ ած իւր։ * Այլ դու տր՝ օգ- 4
նական իմ ես, փառք իմ եւ բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ։
* Ձայ

Սաղմ. Է. * Վերնագիրս խորագրեալ սաղմոսաց, որ ասպէն

ցի հուր բարկութեան նր. . յուսացեալքն 'ի նա։
Սղմ. Գ. Ոմանք ասպն ունին 'ի վերնագիրս բերեն անգամ խոր-
հուրդ. Սաղմոս 'ի դաւիթ, ընդէր Սաղմոս դաւթի։ (2) Ո-
մանք. Ես բնչեք յար"։ (3) Ոմանք. Փրկութիւն նր առ ած իւր։

Digitized by Google

5 * Ձայնիւ իմով առ Տէր կարդացի, լուաւ ինձ ի լեռ-
6 նէ սրբոյ իւրմէ։ * Ես ննջեցի և ի քուն եղէ, զարթեայ,
7 և Տէր ընդունելի իմ է։ * Ո՛չ երկեայց ես ի բիւրուց
զօրաց նոցա՝ որ շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պաշարեցին
8 զիս։ Արի՛ Տէր՝ և փրկեա զիս Աստուած իմ. * զի դու հարեր
զամենեսեան որք էին ընդ իս թշնամութեամբ ի տարապար-
9 տուց. և զատամունս մեղաւորաց փշրեցեր։ * Տեառն
է փրկութիւն. ի վերայ ժողովրդեան քոյ օրհնութիւն քո։ Տուն.
Է։ Գործոյ. ԻԸ։

1 Ի կատարած օրհնութեան. Սաղմոս երգոյ ի Դաւիթ. Դ։

2 Ի կարդալ իմում լուար ինձ Աստուած արդարութեան,
ի նեղութեան ինձ անդորր արարեր. ողորմեա ինձ և
3 լուր աղօթից իմոց։ * Որդիք մարդկան՝ մինչև յե՞րբ էք
խստասիրտք. ընդէ՞ր սիրէք զնանրութիւն, և խնդրէք
4 զստութիւն։ * Ծանիջիք զի սքանչելիս արար Տէր սրբոյ
իւրում. և Տէր լուիցէ ինձ ի կարդալ իմում առ նա։
5 * Բարկանայք՝ և մի՛ մեղանչէք. զոր խօսիք ասէք ի սիրտս
6 ձեր յանկողինս ձեր զղջացարո՛ւք։ * Մատուցէք պա-
տարագ արդարութեան, և յուսացարո՛ւք ի Տէր։ Բա-
7 զումք ասէին թէ ո՞ ցուցցէ մեզ զբարութիւն. * նշանակեցաւ
առ մեզ լոյս երեսաց քոց, և ետուր ուրախութիւն սրտից
8 մերոց։ * Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ ձիթոյ իւրեանց լը-
9 ցուցին զնոսա։ * Խաղաղութեամբ յայս և ի նոյն ննջեցից և
10 զարթիցուք. * զի դու Տէր միայն առանձին յուսով քով
բնակեցուցեր զմեզ։ Տուն. Է։

1 Ի կատարած վասն ժառանգելոյ։ Սաղմոս. Ե։

2 Զբանս իմոց ունկն դիր Տէր, և ի միտ առ զաղաղակ
3 իմ։ * Նայեաց ի ձայն աղօթից իմոց, թագաւոր
4 իմ և Աստուած իմ։ * Զի առ քեզ աղաչեմ Տէր, ընդ առաւօտս
լուիր

(5) Օրինակ. Եւ լուաւ ինձ։ (6) Օրինակ. Եւ Տէր ընդունօղ իմ էր։ (7) Օրինակ. Ի բիւրուց զօրացն, որք.. պատեալ պաշարեալ պահէին զիս։ (8) Օրինակ. Ի տարապարտուց, զատամ"։ (9) Օրինակ. Տեառն է փր"։
Սաղմ. Դ. (1) Օրինակ. Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս սաղմոս ի Դաւիթ։ (2) Օրինակ. Լուաւ ինձ Աստ.. ի նեղութեան ինձ։ (6) Օրինակ. Պատարագս արդարս"։ (7) Օրինակ. Թէ ով ցուցանէ մեզ զբարութիւն նա։ (8) Օրինակ. Ձիթոյ, նորքէ լցուցեր զնոսա։ (9) Օրինակ. Խաղաղութեամբ քով յայս և ի նոյն ննջեցից և զարթեայց.. յուսով քո։
Սաղմ. Ե. (1) Օրինակ. Վա՛սն ժառանգաց։ Եւ Օրինակ. Վա՛սն ժառանգաւորաց. սաղմոս ի Դաւիթ։ (2) [illegible]. Եւ ի միտ առ. (3) Օրինակ. Նայեաց ի ձայն։

Digitized by Google

լուիցես ձայնի իմում. * Ընդ առաւօտս պատրաստեցայց 5
յանդիման լինել քեզ։ Ո՛չ թէ դու ած կամիս զանօ
րէնութիւն, * և ոչ բնակեսցեն առ քեզ չարք, մի անօրէնք 6
բնակեսցեն առաջի աչաց քոց։ * Ատեցեր զամենայն որ 7
գործեն զանօրէնութիւն. կորուսանես զամենեսեան ոյք
խօսին սուտ։ Զայր արիւնահեղ և նենգաւոր պիղծ

8

9

10
11

12

13

՚Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս վասն ութերորդին։ Սաղմոս 1
՚Ի դաւիթ. Զ։

Տէ՛ր, մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս, և մի բար 2
կութեամբ քով խրատեր զիս։ * Ողորմեա՛ ինձ Տէր զի 3
հիւանդ եմ ես. բժշկեա՛ զանձն իմ, զի խռովեցան ոս
կերք իմ։ * Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ, և դու Տէր՝ մին 4
չև յերբ։ * Դարձի՛ր Տէր և փրկեա՛ զանձն իմ. կեցո՛ զիս 5
Տէր վասն ողորմութեան քում։ * Զի ոչ ոք է որ ՚ի մահու 6
յիշէ զքեզ, կամ ՚ի դժոխս խոստովան լինի առաջի քո։
* Վաստակեցի ես ՚ի հեծութեան իմում, լուացից զամենայն գի 7
շեր զմահիճս իմ. և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ
թացից։ * Խռովեցաւ ՚ի սրտմտութենէ ակն իմ. մաշե 8
ցայ ես ՚ի մէջ ամենայն թշնամեաց իմոց։ * ՚Ի բաց կացէք յի 9
նէն.

(5) Ոմանք. Յանդիմանի լինել առ քեզ։ Ն. ոմանք. լինել քեզ ած։ Այլ և ոմանք. Ոչ թէ դու այն ած ես որ կամիս։ (6) Ոմանք. Եւ մի անօրէնք բնաւ՛՛։ (7) Ոմանք. Ատեցեր դու զայնս՛՛.. ոյք խօսէին սուտ.. և զնենգաւորս պիղծ ատէ Տէր։ (11) Ոմանք. Որպէս գերեզմանք բաց են կոկորդք նց. և լեզ՛՛... ՚ի խորհրդոց սրտից իւրեանց։ (12) Ոմանք. Ուրախ լիցին ՚ի քեզ ամե՛՛։ (13) Ոմանք. Քո պսակեսցես զնս։

Սղմ. Զ. (1) Ոմանք. Ընդ. օրհնութ., վերն ու՛՛։ (2) Ոմանք. Մի ի սրտմտութ. յամ՛՛։ (6) Ոմանք. Կամ ՚ի դժոխսն ոչ ոք խոստ՛՛։

Digitized by Google

10 յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն։ * Լուաւ
Տր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ Տր աղօթից իմոց. եւ Տր
11 զխնդրուածս իմ ընկալաւ։ * Ամաչեսցեն եւ խռովես-
ցին յոյժ ամ թշնամիք իմ. դարձցին յետս եւ ամաչեսցեն
յոյժ վաղվաղակի եւ խռովեսցին։ Տան. Ժ. Գործոյս. Է։

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. զոր ասաց Տն վասն բանիցն Քուսայ որդւոյ
Յեմենայ. Է։

2 Տր Ած իմ ՚ի քեզ յուսացայ եւ փրկեա՛ զիս, յամ հա-
3 լածչաց իմոց ապրեցո՛ զիս։ * Գուցէ երբեք յափշ-
տակիցէ որպէս առեւծ զանձն իմ, մինչ ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ,
4 եւ ոչ այլ որ ապրեցուցանէ։ * Տր Ած իմ թէ արարի
5 զայս, թէ իցեն անօրէնութիւնք ՚ի ձեռս իմ։ * Թէ հատու-
ցի երբեք այնոցիկ որք հատուցին ինձ չար. անկայց եւ
6 ես ՚ի թշնամեաց իմոց ընդունայն։ * Հալածեսցէ ապա
թշնամին զանձն իմ. հասցէ կալցի եւ կոխեսցէ յերկիր զկեանս
7 իմ, եւ զփառս իմ ՚ի հող բնակեցուսցէ։ * Արի Տր բար-
կութեամբ քով, եւ բարձր լեր ՚ի սահմանս թշնամեաց իմոց։
Զարթի՛ր Տր Ած իմ ՚ի հրամանս քո զոր պատուիրե-
8 ցեր, * եւ ժողովք ժողովրդոց շուրջ եղիցին զքեւ։ Վս
9 այսորիկ ՚ի բարձունս դարձ Տր. * եւ Տր դատի զժո-
ղովուրդս իւր։ Դատեա զիս Տր ըստ արդարութեան
10 իմում. ըստ անմեղութեան իմում որ յիս։ * Կատարեսցին
չարիք ՚ի մեղաւորաց, եւ յաջողեսցես դու զարդարս։
Որ քննէ զսիրտս եւ զերիկամունս Ած արդար. յիրաւի
11 է * օգնութիւն իմ յԱյ՝ որ ապրեցուցանէ զայնոսիկ, որ
12 ուղղեն սրտիւք։ * Ած դատաւոր արդար հզօր եւ եր-
կայնամիտ. որ ոչ ածէ զբարկութիւն իւր զօրհանապազ։
13 * Ապա թէ ոչ դառնայք առ նա՝ զսուր իւր սրեսցէ՝
14 եւ զաղեղն իւր լարեալ. * ՚ի նմա է պատրաստեալ զա-
նօթս մահու, եւ զնետս իւր այրեցելովք է գործեալ։
15 * Ահաւասիկ երկնեաց զանօրէնութիւն, յղացաւ զցաւս
եւ

(10) Ոմանք. Լուաւ Տր զձայն լալոյ իմոյ։
Սղմ. Է. (1) Ոմանք. Զոր ասաց Տր վս քուշի քուշեայ որդ-
ւոյն յամենեայ. Ոմանք. Վս բանիցն.. յեմինեայ։ (2) Ո-
մանք. Յուսացայ, փրկեա".. եւ յամ հալ"։ (3) Ոմանք. Որ ապ-
րեցուցանիցէ։ (4) Ոմանք. Թէ արարի զայս. եւ թէ։
(5) Ոմանք. Թէ հատուցից երբեք... անկեալց եւ ես։
(6) Ոմանք. Հալածեսցէ ապա... հասցէ եւ կոխեսցէ։
(7) Ոմանք. Տր Ած իմ հրամանաւն զոր պատու"։ (9) Ոմանք.
Ըստ արդարութեան քում.. իմում որ է յիս։ (11)(12) Յի-
րաւ օգնութիւն իմ յԱյ։ (14) Ոմանք. ՚ի նմա պատրաստ-
եալ է.. կամ, ՚ի նմա պատրաստեաց։ (15) Ոմանք. Յղեցաւ
զցաւս, եւ ծնաւ զանիրաւութիւն։

և ծնաւ զանօրէնութիւն։ * Գուբն՝ զոր փորեաց և պեղ- 16
եաց, 'ի նոյն անկցի 'ի խորխորատ զոր և գործեաց։
* Դարձցին ցաւք 'ի գլուխ նորա, 'ի վր̃ գագաթան նորա ա- 17
նօրէնութիւնք իւր իջցեն։ * Խոստովան եղէց տն̃ ըստ ար- 18
դարութեան նորա, սաղմոս ասացից անուան տն̃ բարձրելոյ։

Տաղն. ԺԷ։

1 'Ի կատարած 'ի վերայ հնձանացն. Սաղմոս 'ի Դաւթի. Ը։

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1 'Ի կատարած. վասն գաղտնեաց որդւոյ։ Սաղմոս. Թ։

Խոստովանեցայց զքեզ տր̃ բոլորով սրտիւ իմով, պատ- 2
մեցից զամ սքանչելիս քո։ * Ուրախ եղէց և ցն- 3
ծացայց 'ի քեզ. սաղմոս ասացից անուան քում բարձ-
րեալ։ * 'Ի դառնալ յետս թշնամեաց իմոց, տկարասցին 4
և կորիցեն յերեսաց քոց։ * Արարեր զդատաստանս 5
իմ և զիրաւունս, նստար յաթոռ դատաւոր արդարու-
թե։ * Սաստեցեր 'ի հեթանոսս, և կորեան ամբարի- 6
շտն. զանուանս նց̃ ջնջեցեր յաւիտեան յաւիտենից.
* և թշնամեացն դէն պակասեաց մինչ 'ի սպառ։ Զքա- 7
ղաքս

(16) Ոմանք. 'Ի նոյն անկցի խորխորատ զոր գործեաց։
Սղմ. Ը. (2) Ոմանք. Անուան քո 'ի վր̃ ամ երկ"։ (3) Ո-
մանք. 'Ի բերանոյ . . հաստատեցեր զօրհնութի . . եղծցի
թշնամի"։ (5) Ոմանք. Թէ այց առնես զդա նմա։ (7) Ո-
մանք. 'Ի վր̃ ամ ձեռակերտ"։ (9) Ոմանք. Եւ զձկունս ծո-
վու. այլ զըքին . . ծովու։
Սղմ. Թ. (1) Ոմանք. Վս գաղտնեաց որդւոյն։ Թարգմա-
նիչք. Վս գաղտնեաց որդւոյն նր. սաղմոս 'ի դաւթի։
(3) Ոմանք. Անուան տն̃ բարձրելոյ։ (5) Ոմանք. Եւ
զիրաւունս իմ։ (7) Ոմանք. Մեծի թշնամւոյ . . և կորեան

Digitized by Google

ղաքս աւերեցեր, եւ կորեաւ յիշատակ նոցա տագնապաւ։
8 Ած կայ եւ մնայ յաւիտեան, * պատրաստեալ աթոռ զաթոռ
9 իւր 'ի դատաստանի։ * Ինքն դատի զաշխարհս արդա-
10 րութբ, եւ զժողովուրդս իւր ուղղութբ։ * Եղեւ Տր ա-
պաւէն տնանկի, օգնական 'ի նեղութե''ի դէպ ժամանա-
11 կի։ * Յուսասցին 'ի քեզ ամենեքեան որք գիտեն զա-
նուն քո. զի ոչ թողեր զայնոսիկ որ խնդրեն զքեզ Տր։
12 * Սաղմոս ասացէք Տն որ բնակեալն է 'ի Սիոն. պատ-
13 մեցէք 'ի հեթանոսս զգործս նր։ * 'Ի խնդրել զարիւն
14 նց՝ յիշեաց եւ ոչ մոռացաւ Տր զաղօթս տնանկաց։ * Ո-
ղորմեաց ինձ Տր՝ եւ տես զխոնարհութի իմ 'ի թշնամեաց
15 իմոց. * ո՛ բարձր արարեր զիս 'ի դրանց 'ի մահուանէ։
Որպէս պատմեցից զամ օրհնութիս քո 'ի դրունս դստեր սիո-
16 նի; * ցնծացայց 'ի փրկութե քում։ Ընկլան հեթանոսք
յապականութե իւրեանց զոր արարին. որոգայթ՝ զոր
17 թաքուցին ունկ զոտս նց։ * Ճանաչէ Տր առնել դա-
տաստանս իւր, եւ 'ի գործս ձեռաց իւրեանց կալա-
18 ցին մեղաւորք։ * Դարձցին մեղաւորք 'ի դժո-
19 խս, եւ ամ հեթանոսք որ մոռացան զԱծ։ * Ո՛չ 'ի
սպառ մոռասցի Տր զաղքատն. համբերութի տնանկաց
20 մի կորիցէ 'ի սպառ։ * Արի Տր՝ եւ մի զօրասցի մարդ։
21 դատեսցին հեթանոսք առաջի քո։ * Կացո Տր օրէնս-
դիր 'ի վր նց. եւ ծանիցեն հեթանոսք՝ թէ մարդիկ են։
1 * Ընդէ՞ր Տր կացեր 'ի հեռաստանէ. անտես արարեր 'ի
2 դէպ նեղութե ժամանակի։ * Յամբարտաւանել ամ-
պարշտին՝ այրի աղքատ. արգելցին 'ի խորհուրդս իւ-
3 րեանց զոր եւ խորհեցան։ * Զի՞ գովի մեղաւոր 'ի ցան-
4 կութ անձին իւրոյ. որ զրկէ, եւ նա գովի։ * Իսկ ընդդէմ
բարկացոյց մեղաւորն զԱծ, ըստ բազում բարկութե
5 իւրում եթէ ոչ խնդրէ։ * Ո՛չ է Ած առաջի աչաց նր.
պղծի են ճանապարհք նր յամ ժամ։ Բարձեալ են իրա-
ւունք յերեսաց նր, 'ի վր ամ թշնամեաց իւրոց տիրես-
6 ցէ։ * Ասաց 'ի սրտի իւրում թէ ոչ սասանեցայց ազ-
7 գէ յազգ առանց չարի։ * Անիծիւք եւ դառնութբ եւ նեն-
գութբ լի է բերան նր, 'ի ներքոյ լեզուի նր ցաւք եւ
վաստ-

յիշատակք նոցա ամ''։ (13) Ոմանք. Տր զաղաղակ տնան-
կաց։ (15) Ոմանք. Ո՛ բարձր արարեալ զիս 'ի դրաց մա-
հուանէ։ (16) Ոմանք. Եւ ցնծացայց ես 'ի փր''. եւ որո-
գայթ զոր։ (17) Ոմանք. Ճանաչի Տր յառնել։ (19) Ո-
մանք. Եւ համբերութի տն''։ (21) Ոմանք. Կարգեա Տր
օրէնսդ''։ (3) Ոմանք. Գովի մեղաւորն... որ զրկէն։
(4) 'Ի բէնե գիրս. Իսկ ընդդէմ բարկացոյց մե''։ Ոսկ ոմանք.
իւրում թէ ոչ քննի։ (6) Ոմանք. Զի ասաց 'ի սրտի իւ''։
(7) Ոմանք. Անիծիւք եւ դառնութբ եւ նենգութբ լի են

Digitized by Google

վասանակք։ * Նստի դարանակալ ընդ մեծատունս, ՚ի գաղտ- 8
նիս սպանանել զանմեղն։ * Աչք նորա ՚ի տնանկս հային. 9
դարանի ՚ի գաղտնիս՝ որպէս առիւծ ՚ի մորւոջ իւրում։
Դարանի յափշտակել զաղքատն, յափշտակել զաղքատն
և ձգել զնա։ * Յորոգայթ իւր խոնարհեցուսցէ զնա, 10
խոնարհեսցի և անկցի ՚ի տիրել իւրում ՚ի վերայ տնանկաց։
* Զի ասաց ՚ի սրտի իւրում թէ մոռացաւ Աստուած, դարձոյց 11
զերեսս իւր զի մի՛ տեսցէ ՚ի սպառ։ * Արի՛ Տէր Աստուած իմ 12
և բարձր եղիցի ձեռն քո, և մի՛ մոռանար զտնանկս։ * Իսկ 13
ընդէ՞ր բարկացոյց ամպարիշտն զԱստուած, զի ասաց ՚ի սրտի
իւրում թէ ոչ քննի։ * Տեսանես դու զնա ՚ի ցաւս, և 14
՚ի սրտմտութիւն՝ և հայիս. ՚ի քեզ թողեալ է զաղքատն և
որբոյն դու ես օգնական։ * Խորտակեսցի բազուկ մե- 15
ղաւորի և չարի. խնդրեսցին մեղք նորա և նա մի՛ գտցի։
* Տէր թագաւոր յաւիտեանս յաւիտենից. կորիցեն հե- 16
թանոսք յերկրէ նորա։ * Զցանկութիւն տնանկաց լուար 17
Տէր, ՚ի պատրաստութիւն սրտից նոցա հայեցաւ ունկն քո։
* Դատ առնել որբոյն և տնանկին, զի մի՛ ևս յաւելու- 18
ցու մարդ ՚ի մեծաբանել իւրում ՚ի վերայ երկրի։

Տուն. ԼԹ։

՚Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. Ժ։ 1

՚Ի Տէր յուսացայ. զիա՞րդ ասիցէք ցանձն իմ, փոխո- 2
խեաց ՚ի լերինս որպէս ճնճղուկ։ * Զի ահա մեղա- 3
ւորք լարեցին զաղեղունս իւրեանց. պատրաստ արա-
րին զնետս ՚ի կապարճս, ձգել ընդ խաւար այնոցիկ
որք ուղիղ են սրտիւք։ * Զի զոր դու հաստատեցեր՝ աւե- 4
րեցին. իսկ արդարն զի՞նչ արար։ * Տէր ՚ի տաճար սուրբ 5
իւրում. Տէր յերկինս յաթոռ իւրում։ Աչք նորա ՚ի
տնանկս հային, արտևանունք նորա քննեն զորդիս մարդ-
կան։ * Տէր քննէ զարդարն և զամպարիշտս. որ սիրէ զա- 6
մեղս

(8) Ոմանք. Նստի դարանակալ ընդ մեծաւ"։ (9) Ոմանք. Դա-
րանի ՚ի գաղտնիս որպէս առիւծ։ Ուր ևս ոմանք. Դարանի
յափշտակել զաղ". և ՚ի ձգել զնա։ (11) Ոմանք. Ասաց
՚ի սրտի։ (13) Ոմանք. ՚Ի սրտի իւրում թէ ոչ խնդրի։
(14) Ոմանք յաւելուածով այսպէս ունին այսպէս. Տեսա-
նես դու զցաւս, և զսրտմտութիւն հայիս, ձայնեն զնա
՚ի ձեռս քո, քեզ թողեալ է աղքատն։ (15) Ոմանք. Մեղք
նորա. և մի՛ գտցին։ (17) Ոմանք. Տնանկաց լուաւ Տէր։
(18) Ոմանք. Զի մի՛ ևս յաւելցի։
Սաղմ. Ժ. (2) Ոմանք. Որպէս ասացէք. կամ, ասիցէ ցանձն
իմ, փոխոխեսցի. կամ, փոխոխեցայ ՚ի լերինս։ (4) Ո-
մանք. Դու շինեցեր՝ նոքա աւերեն"։ (5) Ոմանք. ՚Ի տաճ-
արն սուրբ իւր. Տէր . . . և արտևանունք նորա։

7 մեղս ատեայ զանձն իւր։ * Տեղացէ 'ի վերայ մեղաւորաց
որոգայթս հուր և ծծումբ, այս մրրիկ բաժին բաժա-
8 կի նոցա։ * Արդար է Տէր՝ զարդարութիւն սիրէ, զուղ-
ղութիւն տեսանեն երեսք նորա։ Տունք. Ը։

1 'Ի կատարած 'Ի վերայ ութերորդին. Սաղմոս
'ի Դաւիթ. ԺԱ։

2 Ապրեցո զիս Տէր՝ զի նուազեցաւ սուրբ. նուազեցան ճշ-
3 մարտութիւնք յորդւոց 'ի մարդկանէ։ * 'Ի նանիր
խօսեցաւ այր ընդ ընկերի իւրում՝ շրթամբք նենգաւորօք
4 սրտիւ 'ի սիրտ խօսեցաւ։ * Սատակեսցէ Տէր զամ շրթունս
5 նենգաւորս, և զլեզուս մեծաբանս։ * Որք ասացին, զլ-
եզուս մեր մեծ արասցուք, շրթունք մեր առ մեզ են,
6 և Տէր մեր ո՞վ է։ * Վասն տառապանաց աղքատին
և հեծութեան տնանկի. այժմ յարեայց ասէ Տէր. եդից
7 'ի փրկութեան իմ, և համարձակեցայց 'ի նմա։ * Բանք Տեառն բանք
սուրբ են, որպէս արծաթ ընտրեալ և փորձեալ յերկրէ,
8 զտեալ և պարզեալ եւթնպատիկ 'ի հողոյ։ * Դու Տէր
պահեսցես զմեզ, և ապրեցուսցես յազգէ յայսմանէ մին-
9 չև յաւիտեան։ * Շուրջանակի ամպարիշտք շրջին. ըստ
բարձրութեան քում մեծ արարեր զորդիս մարդ-
կան։ Տունք. Թ։

1 'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի Դաւիթ. ԺԲ։

Մինչև յե՞րբ Տէր մոռանաս զիս 'ի սպառ, մինչև յե՞րբ
2 դարձուցանես զերեսս քո յինէն։ * Մինչև յե՞րբ
դնեմ զխորհուրդս յանձն իմ, և ցաւք սրտի իմոյ զաւ-
3 ուրս։ * Մինչև յե՞րբ բարձրանայ թշնամին 'ի վերայ իմ.
4 * Նայեաց և լուր ինձ Տէր Աստուած իմ։ Լոյս տուր աչաց
5 իմոց, զի մի երբէք ննջեցից 'ի մահ։ * Մի ասասցէ թշ-
նամին իմ թէ յաղթեցի նմա, կամ նեղիչք իմ ցնծաս-
6 ցեն թէ ես սասանեցայց։ * Ես յողորմութիւն քո Տէր
յուսացայ, ցնծասցէ սիրտ իմ 'ի փրկութեան քում. օրհ-
նեցից զՏէր զբարերարն իմ։ Տունք. Զ։

'Ի

Սղմ. ԺԱ. (1) Ոմանք. Վն ութերորդացն։ (2) Ոմանք. Յորդւոց մարդկանէ։ (5) Ոմանք. Որք ասէին. զլե-զուս։ (7) Ոմանք. Բանք Տն են բանք սբ որպ զարծաթ . . 'ի յերկրէ։ (8) Ոմանք. Պահեսցես զմեզ և ապրեցու-ցես զմեզ յազգէ։

Սղմ. ԺԲ. (3) Այլք. Մինչև ցերբ բարձրա"։ (5) Ոմանք. Մի ասասցէ թշնամին թէ յաղթեցի։ (6) Ոմանք. Օրհնեցից զքեզ Տէր բարերար իմ։

Digitized by Google

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԺԳ: 1

Ասաց անզգամն 'ի սրտի իւրում, թէ ոչ գոյ ած:
Ապականեցան և պղծեցան յանօրէնութիւն իւրեանց.
ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն: * Տր յերկնից նայեցաւ 2
յորդիս մարդկան, տեսանել թէ իցէ՞ ոք իմաստուն
որ խնդրիցէ զած: * Ամենեքեան խոտորեցան՝ 'ի միա- 3
սին անպիտանացան: Ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն,
և ոչ ոք է մինչև 'ի մի: * Ոչ ոչ ծանիցեն ամենեքեան, 4
որ գործեն զանօրէնութիւն: Որք ուտէին զժողովուրդ իմ
ընդ կերակուր հացի, * և առ Տր ոչ կարդացին: Անդ 5
երկիցեն զերկեւղ՝ ուր ոչ իցէ երկեւղ. * զի Տր է յազգ 6
արդարոց: Զխորհուրդ աղքատի յամօթ արարէք, զի
Տր է յոյս նր: * Ո՞ տացէ 'ի Սիոնէ զփրկութիւն Իէլի. 'ի դար- 7
ձուցանել Տն զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ. ցնծասցէ
Յակոբ՝ և ուրախ եղիցի Իէլ: Տօնի. Ժ: Գոհըղայ. ԼԹ:

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԺԴ: 1

Տր ով կացցէ 'ի խորանի քում, կամ ով բնակեսցէ
'ի լերին սրբում քում: * Որ գնայ անբիծ գործէ զար- 2
դարութիւն, խօսի զճշմարտութիւն 'ի սրտի իւրում: * Որ ոչ 3
նենգաւորեաց լեզուաւ իւրով, և չար ընկերի իւրում
նա ոչ արար: Նախատինս 'ի մերձաւորաց նա ոչ առնու.
* արհամարհեալ է առաջի նր չարագործ: Զերկիւղածս 4
ամն փառաւոր առնէ. երդնու ընկերի իւրում և ոչ ստէ:
* Զարծաթ իւր 'ի վաշխ ոչ ետ, կաշառ 'ի վր անմե- 5
ղաց ոչ առնու. որ զայս արասցէ՝ նա մի սասանեսցի
յաւիտեան: Տօնի. Է:

Սաղմոս Յարձանագիր 'ի դաւիթ. ԺԵ: 1

Պահեա զիս ած զի ես 'ի քեզ յուսացայ. Ասացի ցՏր, 2
Տր ես դու, և բարիք իմ ինչ 'ի քեն են: * Սրբոց 3
քոյ

Սղմ. ԺԳ. (1) Ոսկան. Եւ ոչ ոք է որ առնէ զբարի: (3) Ոմանք. Եւ անպիտանացան... որ առնէ զբարի, և չէ ոք մինչև ցմի: Ոսկան յայս տուն՝ առեալ 'ի լատինականն յաւելու, Գերեզման բաց է կոկորդ նց, ևն: որ չէ ի Եբրայ. այլ և այլ տանց սաղմոսաց: (4) Ոսկան. Որք ուտէին զժողովուրդ իմ: (6) Ոմանք. Զի ած է յարկս արդարոց. զխորհուրդ աղքատին յամ՛՛:
Սղմ. ԺԴ. (1) Ոմանք. Տր ո՛ կացցէ.. կամ ո՛ բնակեսցէ՛՛: (3) Ոմանք. Իւրում ոչ արար.. 'ի մերձաւորաց ոչ առնու: (4) Ոմանք. Փառաւոր առնէ, որ երդնու: (5) Ոմանք. 'Ի վաշխս նա ոչ ետ, և կաշառ 'ի վր:
Սղմ. ԺԵ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած յարձանագիր. դաւ-

Digitized by Google

քոց որ էին յերկրի քում. սքանչելի արարեր զամ կամս
4 իմ՝ ի նմա ։ * Ցածնախեցին հիւանդութիւնք նոցա . յետ այսորիկ
արագ վաղվաղեցին ։ Ո՛չ ժողովեցայց ՚ի ժողովս նոցա յա-
5 րեանց, և ոչ յիշեցից զանուանս նոցա ՚ի շրթունս իմ ։ * Տէր
է բաժին ժառանգութեան իմոյ և բաժակի իմոյ . դու ես
6 որ այսուհետեւ դարձուցանես զժառանգութիւն իմ յիս ։ * Վի-
ճակք անկան ինձ ընդ ընտիրս, և ժառանգութիւն իմ հաճոյ
7 եղեւ ինձ ։ * Օրհնեցից զՏէր որ իմաստուն արար զիս,
8 մինչ ՚ի գիշերի եւս խրատեցին զիս երիկամունք իմ ։ * Յա-
ռաջագոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամենայն ժամ, զի է
9 ընդ աջմէ իմմէ զի մի սասանեցայց ։ * Վա այսորիկ ու-
րախ եղեւ սիրտ իմ, և ցնծացաւ լեզու իմ, եւս՝ և մար-
10 մին իմ բնակեսցէ յուսով ։ * Զի ոչ թողցես զանձն իմ
՚ի դժոխս, և ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել զապական-
նութիւն ։ Ցուցեր ինձ զճանապարհս քո կենաց, լցուցեր
զիս ուրախութեամբ երեսաց քոց ՚ի քաղցրութեան վայելչութիւնս
աջոյ քո մինչեւ ՚ի սպառ ։ Տան. ժա ։

1 Սաղմոս Դաւթի. ԺԶ ։

իմ.
նայեա
2 .ւոյ ք
3 ցնծե-
անէ
4 դւոյ
զճա-
5 ի ճան
6 ճանապարհս քում, զի մի գայթագղեսցին գնացք իմ ։ * Ես
առ քեզ ՚ի կարդացի՝ զի լուար ինձ Տր, խոնարհեցո
7 ա ինձ զունկն քո և լուր բանից իմոց ։ * Սքանչելի ա-
րարեր զողորմութիւնս քո . ո փրկես զայնոսիկ որ յուսա-
8 ցեալ են ՚ի քեզ . * յայնցանէ որ հակառակ կան աջոյ
քո ։

մնա ՚ի զգաստիթ ։ Պահեսցէ զիս Տր իմ, զի ։ (2) ՚Ի լուս"․ Տր իմ ես դու․ հանդերձեալ սմանց ՚ի Եբրայ" ։ (2) Ոմանք․ Եւ բարեաց իմ չէին քեզ ինչ պիտոյ ։ (4) Ոմանք․ Յածնախեա ցին հիւ"․․․ յայս վաղվաղեցին․․․ ՚ի ժողովս նոցա յա- րեանց․ հան, յարեանց ։ (5) Ոմանք․ Տր բաժին ժառանգ" ։ (5) Ոմանք․ Ոչ անդարձն դար" ։ (7) Ոմանք․ Մինչ զի գի- շերի եւս խրատեցին զիս ։ (8) Ոմանք․ Զի էր ընդ աջմէ իմմէ ։ (10) Ոմանք․ Զի ոչ թողցես դու զանձն" ։ (10) Ոմ- անք․ Ցուցցես ինձ․․ լցուսցես զիս ։
Սաղ․ ԺԶ․ (3) Ոմանք․ Զսիրտս իմ․․ և ոչ գտար յիս ա" ։ (4) Ոմանք․ Ես պահեցի զճանապարհս ։ (7) Ոմանք․ Եւ փրկեա զայնոսիկ, այլք ։ (8) Ոմանք․ Ընդ հակառակս թեւոց

Digitized by Google

9
10
11
12
13
14
15

[illegible] 1
[illegible] 1
[illegible]
[illegible]

[illegible] 2
[illegible] 3
[illegible]
[illegible] 4
[illegible] 5
[illegible]
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible]
[illegible]
[illegible] 8
[illegible]
[illegible] 9
[illegible]

[illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (14) [illegible] (15) [illegible] (1) [illegible] (3) [illegible] (4) [illegible] (5) [illegible]

10 վառեցան 'ի նմանէ: * Խոնարհեցոյց զերկինս եւ էջ, եւ
11 մէգ 'ի ներքոյ ոտից նր: * Ել 'ի քրովբէս եւ թռեաւ, եւ
12 սլացաւ նա 'ի թեւս հողմոց: * Եդ զխաւարն 'ի ծած-
կոյթ իւր, եւ շուրջ զնովաւ էին յարկք իւր. եւ խաւա-
13 րային ջուրք մթինք յամպս օդոց: * 'Ի փայլատակմանէ նր
առաջի նր, ամպք անցուցին զկարկուտ եւ զկայծակունս
14 հրոյ: * Որոտաց Տէր յերկնից, եւ բարձրեալն ետ զձայն
15 իւր 'ի կարկուտ եւ 'ի կայծակունս հրոյ: * Առաքեաց
զնետս իւր եւ ցրուեաց զնս, յաճախեաց զփայլատա-
16 կունս իւր եւ խռովեցոյց զնս: * Երեւեցան աղբերք
ջուրց, եւ յայտնեցան հիմունք աշխարհի: 'Ի սաստե-
17 լոյ քումմէ Տէր, եւ 'ի շնչել հողմոյ բարկութեան քո: * Առա-
քեաց 'ի բարձանց եւ ընկալաւ զիս, ընկալաւ զիս 'ի ջուրց
18 բազմաց: * Փրկեսցէ զիս Տէր 'ի թշնամեաց իմոց հզօ-
19 րաց, եւ յատելեաց իմոց զի հզօր եղեն քան զիս: * Ժա-
մանեցին ինձ յաւուր չարչարանաց իմոց. եղեւ Տէր հզօ-
20 րեն իմ, * եւ եհան զիս յանդորր, եւ փրկեսցէ զիս Տէր՝
21 զի կամեցաւ զիս: * Հատուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարու-
22 թեն իմում. ըստ սրբութեան իմում հատուսցէ ինձ: * Եւ
պահեցի զճանապարհս Տն, եւ ոչ ամպարշտեցայ յԱյ
23 իմմէ: * Ամենայն իրաւունք նր առաջի իմ էին. զարդա-
24 րութիւնք նր ոչ 'ի բացէ արարի յինէն: * Եղէց եւ ես ան-
25 բիծ ընդ նմա. զգուշացայց յանօրէնութենէ իմմէ: * Հա-
տուսցէ ինձ Տէր ըստ արդարութեան իմում, ըստ սրբութե-
26 ձեռաց իմոց առաջի աչաց իւրոց: * Ընդ սրբոյն՝ սուրբ
27 եղիցիս, ընդ առն անմեղի՝ անմեղ եղիցիս, * ընդ ընտ-
րելոյն ընտրեալ եղիցիս, եւ ընդ թեւրին կործանեսցես.
28 * Զի դու՝ զժողովուրդս խոնարհս փրկեսցես. եւ զաչս
29 ամբարտաւանաց խոնարհեցուսցես: * Զի դու՝ լուսա-
ւորեսցես ճրագի զճրագ իմ Տէր. Ած իմ լոյս արա ինձ 'ի
30 խաւարի: * Քեւ փրկեսցայց 'ի փորձութենէ, եւ Այով իմով ան-
31 ցից ընդ պարիսպս: * Ած իմ անարատ են ճանապարհք իւ-
րա, եւ բանք Տն ընտրեալ են. եւ ապաւէն ամենեցուն
32 որ յուսան 'ի նա: * Վն զի ով է Ած բաց 'ի Տնէ, կամ
33 ով է Ած բաց յԱյ մերմէ: * Ած որ զգեցուցեր ինձ զօ-
34 րութիւն եւ եդիր յանարատութեան զճանապարհս իմ: * Հաստա-

տեաց

---

(12) Ոմանք. Եդ զխաւարն ծածկոյթ իւր: (14) Յօրինա-
կին. Որոտացաւ Տէր: (19) Ոմանք. Յաւուր չարչարանաց:
(20) Ոմանք. Եւ փրկեաց զիս Տէր: (21) Ոմանք. Ըստ արդա-
րութեան իմում հատուսցէ ինձ: (23) Ոմանք. Եւ զարդա-
րութիւնս իւր: (24) Ոմանք. Եւ զգուշացայց: (25) Ոմանք.
Առաջի աչաց Տն: (27) Ոմանք. Եւ ընդ թիւրսն թիւ-
րեսցիս: (29) Ոմանք. Լոյս առնես ինձ 'ի խաւարի:
(31) Ոմանք. Ապաւէն են ամենեցուն որ յուսան:

Digitized by Google

[illegible]
[illegible] 35
[illegible] 36
[illegible]
[illegible]
[illegible] 37
[illegible] 38
[illegible]
[illegible] 39
[illegible] 40
[illegible]
[illegible] 41
[illegible] 42
[illegible]
[illegible] 43
[illegible] 44
[illegible]
[illegible] 45
[illegible] 46
[illegible]
[illegible] 47
[illegible] 48
[illegible]
[illegible] 49
[illegible]
[illegible] 50
[illegible]
[illegible] 51
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

1 ՚Ի կատարած. Սաղմոս ՚ի Դաւթի. ԺԸ.

2 Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ, և զարարածս ձեռաց
3 նորա պատմէ հաստատութիւն։ * Օր աւուր բղխէ
4 զբան. և գիշեր՝ գիշերի ցուցանէ զգիտութիւն։ * Ոչ են
5 բարբառք և ոչ են խօսք, որոց ոչ լսին ձայնք նոցա։ * Ընդ
ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, և ընդ ծագս աշխարհի ելին
6 խօսք նոցա։ * Յարեգակն եդեալ զխորան իւր, և ինքն իբրև
փեսայ որ ելանէ յառագաստէ իւրմէ, և ցնծայ իբրև սկայ
7 յընթանալ զճանապարհս իւր։ * Ի ծագաց երկ-
նից են ելք նորա, հանգիստ նորա մինչև ՚ի ծագս նոցին.
8 և ոչ ոք իցէ որ թաքիցէ ՚ի տապոյ նորա։ * Օրէնք Տեառն ան-
բիծ են և դարձուցանեն զհոգիս. վկայութիւնք Տեառն հաւա-
9 տարիմ, և իմաստնացուցանեն զտղայս։ * Արդարութիւնք
Տեառն ուղիղ են և ուրախ առնեն զսիրտս, պատուիրանք Տեառն
լոյս են և լոյս տան աչաց. երկիւղ Տեառն սուրբ, և մնայ
10 յաւիտեանս։ * Դատաստանք Տեառն ճշմարիտ են, և ար-
11 դարք են ի միասին։ * Ցանկալիք են քան զոսկի՝ և քան զակն պա-
տուական յոյժ, քաղցր են քան զմեղր և քան զխո-
12 րիսխ։ * Քանզի ծառայ քո պահեսցէ զնոսա, ՚ի
13 պահելն նոցա հատուցումն բազում է։ * Զյանցանս ո՞ ոք
իմասցի, ՚ի ծածուկ մեղաց իմոց սրբեա զիս. * և յօտա-
14 րաց խնայեա ՚ի ծառայ քո։ * Եթէ ոչ տիրեսցեն ինձ, յայնժամ
անբիծ եղէց, և սուրբ եղէց ՚ի մեղաց մեծամեծաց։ * Եղիցին
15 ՚ի հաճոյս բանք բերանոյ իմոյ, և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն
ժամ. Տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ։ Ցնծութ. ԺԷ. ։

1 ՚Ի կատարած. Սաղմոս ՚ի Դաւթի. ԺԹ.

2 Լուիցէ քեզ Տէր յաւուր նեղութեան, օգնական եղիցի
3 քեզ անուն Աստուծոյ Յակոբայ։ * Առաքեսցէ քեզ Տէր
օգնութիւն ՚ի սրբութենէ իւրմէ ՚ի Սիոնէ, և ընկալցի զքեզ։
4 * Յիշեսցէ Տէր զամենայն պատարագս քո, և զողջակէզս
5 քո ընդունելի արասցէ։ * Տացէ քեզ Տէր ըստ սրտի
6 քումում, և զամենայն խորհուրդս քո նա կատարեսցէ։ * Ցնծաս-
ցուք

Այլ. ԺԸ. (3) Ոմանք. Եւ գիշեր գիշերաց յայտնէ՛. (6) Ո-
մանք. Ընթանալով ՚ի ճանապարհս իւր. (8) Ոմանք. Հա-
ւատարիմ են. և ի՛. (9) Ոմանք. Արդարութիւնք Տեառն ուղիղ
են, և ուրախ առնեն. սուրբ է, և մնայ. (10) Ոմանք. Դատա-
ստանք Տեառն ճշմարիտ են, և արդարացեալ են ՚ի միասին. (12) Ոմանք.
Պահպանէ զնա Տէր. (14) Ոմանք. Եւ յօտարացն պահեա։
Այլ. ԺԹ. (3) Օգնութիւն ... ՚ի սրբութենէ իւրմէ ՚ի Սիոնէ

ցուք, մեք 'ի փրկութեան քում, յանուն այ մերոյ. մեք մեծք,
ելիցուք։ * Լցուսցէ Տր զամ խնդրուածս քո. այժմ 7
ծանեայ՝ զի կեցոյց Տր զօծեալ իւր։ Լուասցէ նմա յերկ-
նից 'ի սրբութենէ իւրմէ, 'ի զօրութեան փրկութեան աջոյ իւ-
րոյ։ * Սոքա կառօք և սոքա երիվարօք, այլ մեք զա- 8
նուն Տն այ մերոյ կարդասցուք։ * Նոքա խափանեցան 9
և անկան, մեք յարեաք և ուղղեցաք։ * Տր կեցո զթա- 10
գաւորն. և լուր մեզ, յորում աւուր կարդասցուք
առ քեզ։ Տուն. Է։

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

Ի

Ի կատարած. Վասն առաւօտին օգնականութեան. Սաղմոս Դաւ-
-թի. ԻԱ։

2 Աստուած իմ Աստուած իմ նայեաց առ իս, ընդէ՞ր թողեր զիս. հե-
ռի եղեր՝ ի փրկութենէ իմմէ՝ բանք յանցանաց
3 իմոց։ *Աստուած իմ՝ ի տուէ կարդացի առ քեզ, եւ ինձ ոչ
4 լուար. ՝ի գիշերի՝ եւ ինձ ոչ անսացեր։ *Դու ՝ի սուրբս
5 բնակեալ ես, եւ գովեստ Իսրայէլի։ *Ի քեզ յուսացան հարքն
6 մեր, յուսացան ՝ի քեզ եւ փրկեցեր զնոսա։ *Առ քեզ ա-
ղաղակեցին եւ կեցին, ՝ի քեզ յուսացան եւ ոչ ամաչեցին։
7 *Այլ ես որդն եմ եւ ոչ եմ մարդ, նախատինք մարդ-
8 կան եւ արհամարհանք ժողովրդեան։ *Ամենեքեան որ
տեսանէին զիս արհամարհէին զինեւ, խօսէին շրթամբք
9 եւ շարժէին զգլուխս իւրեանց։ *Յուսացաւ ՝ի Տէր եւ
10 փրկեսցէ զնա, կեցուսցէ զնա զի կամի զնա։ *Դու ե-
ես որ հաներ զիս յարգանդէ. յոյս իմ ՝ի ստեանց մօրն
11 իմոյ։ *Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ յորովայնէ մօր իմ-
12 մոյ, դու ես Աստուած իմ։ *Մի ՝ի բացեայ առներ յինէն.
զի նեղութիւն մերձեալ է, եւ ոչ ոք է որ օգնէ ինձ։
13 *Շուրջ եկին զինեւ զուարակք բազումք, եւ ցուլք պարարտք
14 պաշարեցին զիս։ *Բացին ՝ի վերայ իմ զբերանս իւրեանց
15 իբրեւ առեւծ որ յափշտակէ եւ գոչէ։ *Իբրեւ զջուր
հեղայ եւ ցրուեցան ամենայն ոսկերք իմ. եղեւ սիրտ
16 իմ որպէս մոմ հալեալ ՝ի մէջ որովայնի իմոյ։ *Ցամաքեցաւ
որպէս խեցի զօրութիւն իմ, լեզու իմ ՝ի կոկորդ իմ կցեցաւ.
17 եւ ՝ի հող մահու իջուցեր զիս։ *Շուրջ եկին զինեւ շունք
18 բազումք, եւ ժողովք չարաց պաշարեցին զիս։ *Ծակե-
ցին զձեռս իմ եւ զոտս իմ, եւ թուեցին զամենայն ոսկերս
19 իմ։ եւ նոքա հայեցան եւ տեսին զիս։ *Բաժանեցին
զհանդերձս իմ ՝ի միջի իւրեանց, եւ ՝ի վերայ պատմու-
20 ճանի իմոյ արկին վիճակս։ *Դու Տէր մի հե-
ռի առներ զօգնականութիւն քո յինէն. եւ տես յօգնել ինձ
21 նայեաց։ *Փրկեա՛ ՝ի սրոյ զանձն իմ, եւ ՝ի ձեռաց շանց
22 զմիամօրութիւն իմ։ *Փրկեա զիս ՝ի բերանոյ առիւծու,
23 եւ յեղջերաց միեղջերուաց զխոնարհութիւն իմ։ *Պատմեցից
զանուն քո եղբարց իմոց, ՝ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից

ԸՂ-

Այլ. ձեռ. (1) Ոմանք. Առաւօտին օգնականութեան։ (2) Ո-
մանք. Հեռի եղէ ՝ի փրկութենէ։ (4) Ոմանք. Իսր. գովեստ
... (10) Ոմանք. Որ հաներ զիս յարգանդէ։ (12) Ո-
մանք. Մի ՝ի բացեայ առներ յինէն։ (16) Ոմանք. Ցամաքե-
ցաւ զօրութիւն իմ։ (19) Ոմանք. Բաժանեցին զհանդ"։
(20) Ոմանք. Մի հեռի առներ զօգնութիւն. ... ,
... (22) Ոմանք. Յեղջերաց միեղջերուաց։ (23) Ոմանք.
՝ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից"։

Digitized by Google

24
25

26

27

28

զանձն. * Զի տէր է արքայութիւն, և նա տիրէ ի վերայ ամենայն հե- 29
թանոսաց: * Կերիցեն և երկիր պագցեն նմա ամենայն պա- 30
րարտք երկրի. առաջի նորա անկցին ամենեքեան որ իջա-
նեն ի հող: * Անձն իմ նովաւ կեցցէ. և զաւակ իմ ծա- 31
ռայեսցէ նմա: * Պատմեսցի զՏեառնէ ազգն որ գալոց է, 32
պատմեսցեն զարդարութիւն ժողովրդեանն որ ծնանելոց
է, զոր արար Տէր: Յաւետ. ԼԶ:

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԻԲ: 1

* Դ 2
ուրա
իս, 3
ամն
ուե- 4
եա:
լաւ- 5
եղ-
ր ա-
իմ 6
ամն

Սաղ-

ամենայն:
աղքատին:
նե. Որք
ն նմա ամ
. որ գալոց
եցոյց զիս,
սաւինոր:

Digitized by Google

1 Սաղմոս Դաւթի. միաշաբաթւոյն. ԻԳ։

Տէ̃ է երկիր լրիւ իւրով. աշխարհ և ամ բնակիչք նր̃։
2 * Նա ի վերայ ծովուց հիմունս արկ նմա, ՚ի վերայ
3 գետոց պատրաստեաց զնա։ * Ո՞վ ելցէ ՚ի լեառն Տն̃,
4 կամ ո՞վ կացցէ ՚ի տեղւոջ սրբութեան նր̃։ * Որ սուրբ է ձեռ-
օք և անբիծ սրտիւ, որ ոչ առ ընդունայնութիւն զանձն
իւր, և ոչ երդուաւ ընդ ընկերի իւրում նենգութը̃։
5 * Սա առցէ զօրհնութիւն ՚ի Տե̃է, ողորմութիւն յԱյ փրկչէ
6 իւրմէ։ * Այս ազգ է որ խնդրէ զՏր̃, խնդրէ զերես-
7 ս Ա̃յ Յակոբայ։ * Համբարձէք իշխանք զդր-
ունս ձեր ՚ի վեր. համբարձցին դրունք յաւիտենից
8 և մտցէ Թագաւոր փառաց։ Հանգիստ։ * Ո՞վ է սա
Թագաւոր փառաց, Տր̃ հզօր զօրութը̃ իւրով, Տր̃ հզօր
9 ՚ի պատերազմի։ * Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր
՚ի վեր, համբարձցին դրունք յաւիտենից և մտցէ Թա-
10 գաւոր փառաց։ * Ո՞վ է սա Թագաւոր փառաց, Տր̃
զօրութեանց. սա ինքն է Թագաւոր փառաց։ Տուն. Ժ։
Գոհելոյս. Ճ։

1 Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԻԴ։

2 Առ քեզ Տր̃ համբարձի զանձն իմ. * Այ իմ ՚ի քեզ
3 յուսացայ՝ մի ամաչեցից, * և մի ծիծաղեսցին զինև
թշնամիք իմ։ Ամենեքեան որ համբերեն քեզ մի ամա-
4 չեսցեն, * այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութեան իւ-
րեանց։ Զճանապարհս քո Տր̃ ցոյց ինձ, և զշաւիղս քո
5 ուսո ինձ։ * Առաջնորդեա ինձ ՚ի ճշմարտութե̃ քում
և ուսո զիս, զի դու ես Այ փրկիչ իմ. և ես քեզ համ-
6 բերեի զօրհանապազ։ * Յիշեա Տր̃՝ զգթութիւնս քո և զո-
7 ղորմութիւնս որ են յաւիտենից։ * Զմեղս մանկութե̃
իմոյ և զանգիտութե̃ իմոյ մի յիշեր. այլ յիշեա զիս Տր̃
8 ըստ ողորմութե̃ քում՝ վա̃ քաղցրութե̃ քոյ, * զի քաղցր
և ուղիղ ես Տր̃։ Վա̃ այսորիկ օրէնսդիր առնես զմե-
9 ղուցեալս ՚ի ճանապարհի, * առաջնորդեա հեզոց ՚ի դա-
10 տաստանի. ուսուսցանէ հեզոց զճանապարհս քո։ * Ամ
նայ

Այլ. ԻԳ. (1) Ոմանք. Սաղմոս միաշաբաթուոյ դաւթի։ (4) Ոմանք. Եւ ոչ երդուաւ նենգութը̃ ընկերի իւրում։ (5) Ոմանք. Սա առցէ զօրհնութիւն ՚ի Տե̃է։ (10) Յօրինակին [illegible] գտցաք, [illegible] ոչ էր [illegible] գտցաք։
Այլ. ԻԴ. (3) Ոմանք. Ամենեքին որք համբերեն քեզ։ (5) Ոմանք. Քեզ համբերեմ զօրհանապազ։ (6) Ոմանք. Եւ զողորմութիւնս քո որ են։ (7) Ոմանք. Զմեղս մանկութե̃ և զանգիտութե̃ իմոյ... վա̃ քաղցրութե̃ քո Տր̃։ (9) Ոմանք. Եւ ուսուսցանէ հեզոց։

Digitized by Google

ճանապարհք տն. ողորմութիւն և ճշմարտութիւն են այնո-
ցիկ, որ խնդրեն զուխտս և զվկայութիւնս նր ։ * Վս ան- 11
ուան քո տր քաւեա զմեղս իմ զի բազում եղեն. * ով 12
է մարդ որ երկնչի 'ի տնէ, օրէնս դիցէ նմա 'ի
ճանապարհին յոր և հաճեցաւ ։ * Անձն նր 'ի բարութեան 13
հանգիցէ, և զաւակ նր ժառանգեսցէ զերկիր ։ * Զօ- 14
րութիւն է տր երկիւղածաց իւրոց, և զկտակարանս իւր
ուսուցանէ նց ։ * Աչք իմ յամ ժամ առ տր. և նա հա- 15
նէ յորոգայթէ զոտս իմ ։ * Նայեաց առ իս և ողորմեաց 16
ինձ, զի միածին և աղքատ եմ ես ։ * Նեղութիւնք սրտի 17
իմոյ բազում եղեն յոյժ, և 'ի վշտաց իմոց հան զիս ։
* Տես զխոնարհութիւն իմ և զվաստակ իմ, և թող ինձ 18
զամ մեղս իմ ։ * Տես զթշնամիս իմ զի բազում եղեն, 19
ատելութիւն զոր 'ի նախանձ ատեցին զիս ։ * Պահեա զանձն 20
իմ և փրկեա զիս, և մի յամօթ եղէց զի յուսացայ 'ի
քեզ ։ * Անբիծք և ուղիղք կցորդ եղեն ինձ, և ես քեզ 21
համբերի ։ * փրկեա ած զիէլ յամ նեղութեանց նորա ։ 22

Տանի. ԺԶ ։

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի դաւիթ ԻԵ ։ 1

Դատ արա ինձ տր՝ զի ես յանմեղութեան իմում գնա-
ցի, 'ի տր յուսացայ զի մի երկիցս հիւանդ ։ * Փոր- 2
ձեա զիս տր և քննեա զիս, փորձեա զերիկամունս իմ
և զսիրտ իմ ։ * Ողորմութիւն քո տր առաջի աչաց իմոց, 3
և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում ։ * Ոչ նստայց ես յա- 4
թոռս նանրաց, և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից ։ * Ատեցի 5
ես զժողովս չարաց, և ընդ ամբարշտաց ես ոչ նստայց ։
* Լուացայց սրբութբ զձեռս իմ, և շուրջ եկեց զսեղա- 6
նովն քով տր ։ * Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քոյ, և պատ- 7
մել զամ սքանչելիս քո ։ * Տր սիրեցի զվայելչութիւն տան 8
քոյ, և զտեղի յարկի փառաց քոց ։ * Մի կորուսաներ 9
ընդ ամբարշտաց զանձն իմ, և մի ընդ արս արիւնահեղս
զկեանս իմ ։ * Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութիւն են, 10
և աջ նց լի է կաշառօք ։ * Ես յանմեղութեան իմում գնա- 11
ցի, փրկեա զիս տր և ողորմեա ինձ ։ * Ոտն իմ կայ- 12
ցէ յուղղութեան, յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ ։

Տանի. ԺԷ ։

Սաղ.

(12) Ոմանք. 'Ի ճանապարհի յոր և հաճեցաւ ։ (15) Ոմանք. Յամ ժամ առ տր են ։ (19) Ոմանք. Ատելութիւն որ 'ի նախանձ ատեն" ։ (21) Ոմանք. Եւ ես քեզ համբերեի զօրհանապազ ։
Սղմ. իե. (2) Ոմանք. Եւ զսիրտս իմ ։ (6) Ոսկան. Լուացից սրբութբ ։ (9) Այլ. Մի կորուսաներ ընդ ամպաւ" ։ (9) Ոմանք. Ընդ արս արիւնահեղս ։

Digitized by Google

1 Սաղմոս 'ի դաւիթ. յառաջ քան զօծանելն էր. ԻԶ։

Տէ՛ր լոյս իմ և կեանք իմ ես յումմէ՞ երկեայց. տէր ա-
2 պաւէն կենաց իմոց ես յումմէ՞ զարհուրեցայց ։ * 'Ի
մերձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմինս իմ, նեղիչք
3 իմ և թշնամիք իմ նոքա տկարացան և անկան ։ * Թէ
պատերազմեսցի 'ի վ[ե]ր իմ պատերազմ, ոչ երկիցէ սիրտ
իմ. Թէ յարիցէ 'ի վ[ե]ր իմ ճակատամարտ՝ առ այնու և ես յու-
4 սալ 'ի քեզ տէր յուսացայց ։ * Զմի խնդրեցի 'ի տեառնէ և
զայն աղաչեմ, բնակել ինձ 'ի տան տեառն զամ աւուրս կե-
նաց իմոց ։ Տեսանել ինձ զվայելչութիւն տեառն, և հրաման-
5 ել 'ի տաճարի նորա ։ * Ծածկեսցէ զիս 'ի խորանի իւ-
րում յաւուր չարի, Է յարկաւ արար զիս 'ի ծածկոյթ
6 խորանի իւրում ։ * 'Ի վէմ բարձր արարեր զիս, և այժմ
բարձր արար զգլուխ իմ 'ի վ[ե]ր թշնամեաց իմոց ։ Շրջե-
եղեցի՛ և մատուցից 'ի խորանի նորա պատարագ օրհնութեան,
7 օրհն[illegible]ց տեառն ։ * Լո՛ւր տէր ձայնի ի-
մու[illegible] ողորմեա ինձ և լո՛ւր ինձ,
8 * զի[illegible] և խնդրեցին երեսք իմ, զե-
9 րես[illegible] Մի դարձուցաներ զերեսս
քո[illegible] սրտմտութեամբ 'ի ծառայէ քումմէ ։
Օգ[illegible] մի անտեսաներ զիս, և մի թո-
10 ղու[illegible] Հայր իմ և մայր իմ թողին
11 զիս[illegible] * Օրէնս դի՛ր ինձ տէր զճանապարհ
քո[illegible] Ուղղեա զիս 'ի շաւիղս
12 ուղի[illegible]ց իմոց, մի մատներ զիս 'ի
ձեռս նեղչաց իմոց ։ Յարեան 'ի վ[ե]ր իմ վկայք անիրաւք
13 և ստեցին ինձ յանօրէնութիւն իւրեանց ։ * Հաւատամ
14 տեսանել զբարութիւն տեառն յերկրի կենդանեաց ։ * Համբերեա
տեառն և քաջալերեաց. զօրասցի սիրտ քո և համբերեա տեառն ։
Տունք. ԺԴ։ Պտոյղսս. ԽԷ։

1 Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԻԷ։

Առ քեզ կարդացի տէր իմ, մի լռեր յինէն. մի կարկեր
ցինէն յինէն. զի մի նմանեցայց այնոցիկ որ իջա-
նեն

Սղմ. ԻԶ. (2) Ոմանք. 'Ի մերձենալ առ իս. . զմարմինս
իմ։ (3) Ոմանք. Սակայն և յայսմիկ 'ի քեզ տէր ։ (4) Ո-
մանք. Զմին խնդրեցի ։ (5) Ոմանք. 'Ի ծածկոյթ խորանի
իւրոյ ։ (6) Ոսկան. 'Ի վիմի բարձր արարեր ։ (8) Ոմանք.
Զի քեզ ասաց սիրտ իմ ։ (8) Ոսկան. Զերեսս քո տէր
խնդրեցից ։ (10) Ոմանք. Եւ տէր իմ ընկալաւ զիս ։ (11) Ո-
մանք. Եւ առաջնորդեա ։ (13) Ոմանք. Տե՛ս յերկրին կեն"։
Սղմ. ԻԷ. (1) 'Ի լուա". Առ քեզ տէր կարդացի . հան-
գոյն նմանց 'ի բնաբ"։ (1) Ոմանք. Մի երբեք լռեր յինէն ։

Գ C

Digitized by Google

նեն ՚ի գուբ։ * Լո՛ւր Տր ձայնի խնդրուածաց իմոց յա- 2
ղաչել իմ առ քեզ, ՚ի համբառնալ ձեռաց իմոց ՚ի տա-
ճար սուրբ քո։ * Մի՛ համարիր ընդ ամպարշտս զանձն 3
իմ. մի՛ ընդ այնոսիկ որ գործեն զանօրէնութիւն կորու-
սանէր զիս։ Ոյք խօսէին զխաղաղութիւն ընդ ընկերս
իւրեանց, և չարութիւն է ՚ի սիրտս նց։ * Տո՛ւր նց Տր 4
ըստ գործս նց, ըստ անօրէնութեան գնացից նց հատո՛
նց։ Ըստ գործոց ձեռաց նց հատո՛ նց զհատուցումն
նոցա նոցին։ * Ո՛չ իմացան նոքա զգործս Տն, և ո՛չ ՚ի 5
գործս ձեռաց նր հայեցան. կործանեսցես զնս և այլ
մի՛ շինեսցես։ * Օրհնեալ է Տր զի լուաւ ձայնի աղօ- 6
թից իմոց. * Տր օգնական իմ և պաշտպան իմ։ ՚Ի նա 7
յուսացաւ սիրտ իմ, օգնեցաւ և զուարճացաւ մար-
մին իմ. և ես կամօք իմովք խոստովան եղէց նմա։ * Տր 8
զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ, պաշտպան փրկութեան օծելոյ
իւրոյ։ * Փրկեա՛ զժողովուրդ քո. և օրհնեա՛ զժառան- 9
գութիւն քո, հովուեա՛ և բարձրացո՛ զնս մինչև յաւի-
տեան։ Տունք. Ժ։

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. օրհնութեանց նաւակատեաց փառաբանին. ԻԸ։ 1

Մատուցէք Տն որդիք Այ, մատուցէք Տն զորդիս
խոյոց։ * Մատուցէք Տն զփառս և զպատիւ, մա- 2
տուցէք Տն զփառս անուան նր. և երկի՛ր պագէք Տն
՚ի սրահս սրբութեան նր։ * Ձայն Տն ՚ի վր ջուրց, և Այ 3
փառօք որոտաց, և Տր ինքն ՚ի վերայ ջուրց բազմաց։
* Ձայն Տն զօրութեց, և ձայն Տն մեծվայելչութեց։ 4
* Ձայն Տն փշրէ զմայրս. և մանրէ Տր զմայրսն Լիբա- 5
նանու։ * Մանրեսցէ զնս ոպ մատաղատունկն Լիբա- 6
նանու, որ սիրելին է ոպ զորդիս միեղջերուոյ։ * Ձայն 7
Տն հատանէ զբոց հրոյ. * ձայն Տն շարժէ զանապատն, 8
և խռովեցուցանէ Տր զանապատն կադէս։ * Ձայն Տն 9
հաստատէ զեղջերուս, և յայտնի առնէ զանտառս։ ՚Ի
տաճարի նր ամ որ ասեն զփառս նր։ * Տր զջրհեղեղս 10
բնակեցուցանէ և նստուցանէ, թագաւորեսցէ Տր յաւի-
տեան։

նմանեցեալ այնոցիկ ոյք։ (3) Ոմանք. Եւ մի՛ ընդ այնո-
սիկ.. Ոյք խօսին։ (4) Ոսկան. Ըստ գործոց նց։
Սղմ. ԻԸ. (1) Ոմանք յաւելուն մերում աւելին զայս Եբրայեցւոց.
՚Ի կատարած սաղմոս դաւթի. Ցելանել և ՚ի մտանել, և ՚ի
հարկանել զխորանն։ (3) Ոմանք. Եւ Այ փառաց որո-
տաց”։ (4) Ոմանք. Զօրութբ... մեծվայելչութբ։ (6) Ո-
մանք. Ոպ որդիս միեղջերու. կամ, միեղջերուի... զբոց
՚ի հրոյ։ (8) Ոմանք. Զանապատն ՚ի կադէս։ (9) Ոմանք.
՚Ի տաճարի նր ամ որ ասէ. կամ, ամ ոյք ասէին փառս
նմա։ (10) Ոմանք. Զջրհեղեղս նստուցանէ։

Digitized by Google

11 տեան ։ * Տր̄ զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ, եւ օրհ-
նեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութեան ։ Տունք. ժա ։

1 Սաղմոս օրհնութեան նաւակատեաց տաճարին 'ի դաւիթ. ԻԹ ։

2 Բարձր առնեմ զքեզ Տր̄ զի ընկալար զիս. եւ ոչ ու-
3 րախ արարեր զթշնամիս իմ յիս ։ * Տր̄ Աստուած իմ
4 կարդացի առ քեզ եւ բժշկեցեր զիս * Տր̄ հաներ 'ի դժո-
խոց զանձն իմ, փրկեցեր զիս յայնցանէ որ իջանեն 'ի
5 գուբ ։ * Սաղմոս ասացէք Տն̄ սուրբք նր̄. խոստովան ե-
6 ղերուք յիշատակի սրբութեան նր̄ ։ * Սրտմտութիւն է 'ի բար-
կութեան նր̄, եւ կեանք են 'ի կամս նորա ։ Ընդ երեկոյս
7 հանգիցեն լալիք, առաւօտու եղիցի ուրախութիւն ։ * Ես
ասացի 'ի բարեկենդանութեան իմում, թէ ոչ սասանե-
8 ցայց յաւիտեան ։ * Տր̄ 'ի կամս քո ետուր գեղոյ իմոյ
զօրութիւն, դարձուցեր զերեսս քո յինէն՝ եւ ես եղէ խռո-
9 վեալ ։ * Առ քեզ Տր̄ կարդացի, առ Աստուած իմ աղաչեցի.
10 * զի՞նչ օգուտ է քեզ յարեանէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յա-
պականութիւն ։ Մի թէ հող խոստովան առնիցի առ
11 քեզ, կամ պատմեսցէ՞ զճշմարտութիւն քո ։ * Լուաւ ինձ
12 Տր̄ եւ ողորմեցաւ, եւ Տր̄ եղեւ ինձ օգնական ։ * Դար-
ձոյց զսուգ իմ յուրախութիւն, զերծ յինէն զքուրձ, եւ
13 ինձ զգեցոյց զուրախութիւն ։ * Որպէս սաղմոս ասասցեն
քեզ փառք իմ. եւ այլ մի զղջացայց, Տր̄ Աստուած իմ յաւի-
տեան խոստովան եղէց քեզ ։ Տունք. ժբ ։ Դոքեղայս. ԼԲ ։

1 'Ի կատարած. նահապետութեան գովեալ. Սաղմոս 'ի դաւիթ. Լ ։

2 'Ի քեզ Տր̄ յուսացայ մի ամաչեցից յաւիտեան, յար-
3 դարութեան քում փրկեա զիս եւ ապրեցո զիս ։ * Խո-
նարհեցո առ իս զունկն քո, վաղվաղեա կեցուցանել
զիս ։ Լե՛ր իմ Աստուած պաշտպան եւ տուն ապաւինի ապրե-
4 ցուցանել զիս * զի հզօր ես իմ եւ ապաւէն իմ դու ես ։
Վասն անուան քո առաջնորդեսցես ինձ, եւ սնուցես զիս
* եւ

---

(11) Ոմանք. Տր̄ օրհնեսցէ զժողովուրդս իւր 'ի խաղաղութեան ։
Սաղմ. ԻԹ. (1) Ոմանք. Նաւակատեաց տաճարին 'ի կա-
տարած դաւթի ։ (6) Օրինակ մ. Սրտմտութիւն է 'ի բա-
րկութեան նր̄..։ առաւօտուց եղիցի ։ (9) Ոմանք. Ես առ
քեզ.. առ Աստուած իմ աղաղակեցի, զինչ օ" ։ (11) Ոմանք. Եւ
Տր̄ եղեւ իմ օգնական ։ (13) Ոմանք. Եւ այլ մի ես զղջա-
ցայց ։ Եւ ոմանք. Եւ մի զղջաց" ։
Սաղմ. Լ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած սաղմոս դաւթի, զի
զարմացման ։ Իսկ ոմանք. Սաղմոս դաւթի օրհնութիւն նա-
հատակութեան ։ (2) Ոմանք. Փրկեա եւ ապրեցո զիս ։
(3) Ոմանք. 'Ի կեցուցանել զիս ։ (4) Ոմանք. Վասն ան-
ուան քո Տր̄ առաջնորդեսցես ինձ, եւ սնուցես ։

Digitized by Google

* Եւ հանցես զիս յորոգայթէ յայսմանէ որ թաքուցա- 5
ին ինձ: Դու ես պաշտպան իմ տր̅, * Եւ 'ի ձեռս քո յանձն 6
առնեմ զհոգի իմ: Փրկեցեր զիս տր̅ ած̅ ճշմարտութե̅
քով. * ատեցեր զայնոսիկ որ պահէին զերկեւղ 'ի սնո- 7
տիս: * Ես 'ի տր̅ յուսացայ, ցնծացայց եւ ուրախ եղէց 8
'ի փրկութե̅ քում: Հայեցար 'ի խոնարհութի իմ, եւ փրր-
կեցեր 'ի վշտաց զանձն իմ. * Եւ ոչ մատնեցեր զիս 'ի 9
ձեռս նեղչաց իմոց, եւ կացուցեր յանդորրում զոտս իմ:
* Ողորմեա ինձ տր̅ զի նեղեալ եմ ես. խռովեցաւ 'ի 10
սրտմտութե̅ ակն իմ՝ անձն իմ եւ փոր իմ: * Պակասե- 11
ցին 'ի ցաւոց կեանք իմ, եւ ամք իմ յոգւոց եղանելոյ:
Աղքատացաւ 'ի տկարութե̅ զօրութի իմ, եւ ոսկերք իմ
խռովեցան: * Քան զամ̅ թշնամիս իմ եղէ ես նախատ 12
դրացեաց իմոց՝ յոյժ ահ եւ երկեւղ ծանօթից իմոց:
Անցանէին ոյք տեսանէին զիս, արտաքս փախչէին յի-
նէն: * Մոռացեալ եղէ ես ոպ̅ մեռեալ 'ի սրտէ. եւ 13
եղէ ես ոպ̅ զանօթ կորուսեալ: * Զի լուայ ես զբամ- 14
բասանս բազմաց՝ ոյք շուրջ էին զինեւ, 'ի ժողովել նց̅
'ի միասին առնուլ զանձն իմ խորհեցան. * Այլ ես 'ի 15
քեզ տր̅ յուսացայ: Ասացի դու ես ած̅ իմ, * Եւ 'ի ձեռս 16
քո է ժառանգութի իմ: Փրկեա զիս 'ի ձեռաց թշնա-
մեաց իմոց, եւ 'ի հալածչաց իմոց: * Երեւեցո զերեսս 17
քո 'ի ծառայս քո. ապրեցո զիս տր̅ ըստ ողորմութե̅
քում. * Տր̅ մի՛ յամօթ եղէց զի կարդացի առ քեզ: Ա- 18
մաչեսցեն ամպարիշտք եւ իջցեն 'ի դժոխս. * Եւ համր ե- 19
ղիցին շրթունք նենգաւորք ոյք խօսէին զարդարոյ զա-
նիրաւութի, յամբարտաւանութե̅ եւ յանգոսնել իւր-
եանց: * Ո՜րչափ զի բազում է ողորմութի քաղցրութե̅ քոյ 20
տր̅, զոր պահեցեր երկիւղածաց քոց: Արարեր դու-
այնոցիկ ոյք յուսացեալ են 'ի քեզ, առաջի որդւոց
մարդկան: * Ամրացուցեր զնս̅ 'ի ծածկոյթ երեսաց 21
քոց, 'ի խռովութե̅ մարդկան: Ծածկեցեր զնս̅ 'ի խո-
րանի քում, 'ի հակառակութե̅ լեզուաց: * Օրհնեալ 22
է տր̅, զի սքանչելիս արար զողորմութի իւր 'ի քաղաք-

ա-

(5) Ոմանք. Զոր թաքուցին ինձ: (7) Ոմանք. Որ պահէին զերկիւղ սնոտի: (8) Ոմանք. Զի հայեցար 'ի խոնար": (10) Ոմանք. 'Ի սրտմտութե̅ քումմէ ակն իմ: (11) Ոմանք. Պակասեցան 'ի ցաւոց: (12) Յօրինակին. Նախատ դրացաց ի": (14) Ոմանք. Լուայ ես զբամբա"... զինեւ, ժողովել նոցա: (19) Ոմանք. Ոյք խօսէին զարդարոյն... յամբարտաւանել եւ յանգոսնել: (20) Ոմանք. Բազում արարեր զողորմութի քաղց": (20) Յօրինակին պակասէր. Ոյք յուսացեալ էն 'ի քեզ: (21) Ոմանք. Ամրացուցես զնս̅ 'ի... ծածկեսցես զնս̅ 'ի խորա":

Digitized by Google

23 ամուր։ * Ես ասացի 'ի զարմանալ իմում, թէ ընկե-
ցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։ Վն այսորիկ լուար
24 ձայնի աղօթից իմոց, յաղաղակել իմում առ քեզ։ * Սի-
րեցէք զՏր ամ սբք նր, զի ճշմարտութեան խնդրէ Տր, և
հատուցանէ այնոցիկ որ առաւել առնեն զամբարտաւա-
25 նութիւն։ * Քաջալերեցարուք և զօրասցին սիրտք ձեր,
ամենեքեան որ յուսացեալ էք 'ի Տր։ Տուն․ իէ։

1 Իմաստութիւն 'ի Դաւիթ․ ԼԱ։

Երանի որում թողութիւն եղև մեղաց, և ծածկեցան ամ
2 յանցանք նր։ * Երանի առն որում ոչ համարես-
ցի Տր զմեղս նր, և ոչ գոյ նենգութիւն 'ի բերան նորա։
3 * Լռեցի ես և մաշեցան ամ ոսկերք իմ, առ աղաղակել
4 ինձ առ Տր զօրհանապազ * 'ի տուէ և գիշերի։ Ծան-
րացաւ ձեռն քո 'ի վերայ իմ, դարձայ 'ի թշուառութիւն
5 զի հարաւ յիս փուշ ք։ Հանգիստ։ * Զմեղս իմ ցուցից
քեզ, և զանօրէնութիս իմ ոչ ծածկեցից 'ի քէն։ Ասա-
ցի թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ, և դու թողցես զամ
6 ամպարշտութիս մեղաց իմոց։ Հանգիստ։ * Վասն այսո-
րիկ յաղօթս կացցեն առ քեզ ամ սբք, 'ի ժամ ընդու-
նելի։ Բայց միայն 'ի ջուրցն հեղեղաց բազմաց, որ առ
7 նս ինչ ոչ մերձեսցի։ * Դու ես ապաւէն իմ 'ի նեղու-
թէ յայսմանէ, որ շուրջ եղեն զինև։ Ցնծութի իմ փրր-
8 կեա զիս յայնցանէ՝ որ պաշարեցին զիս։ * Իմաստուն
արարից զքեզ և խելամուտ 'ի ճանապարհ յոր և գնաս-
9 ցես, և հաստատեցից 'ի վր քո զաչս իմ։ * Մի լինիք
ոպ զձիս և զջորիս զի ոչ գոյ 'ի նոսա իմաստութի․ 'ի
սանձս և 'ի դանդանաւանդս ձմլեսցես զկզակս նց որ
10 առ քեզ ինչ ոչ մերձենան։ * Բազում տանջանք են մե-
ղաւորաց, բայց ոյք յուսան 'ի Տր՝ ողորմութի ած շուրջ
11 եղիցի զնոքօք։ * Ուրախ եղերուք և ցնծացէք արդարք
'ի Տր, պարծեցարուք ամենեքեան ոյք ուղիղ էք սրբ-
տիւք։ Տուն․ ժէ։ Փոխեղայս․ խը։

Սաղ-

---

(23) Ոմանք․ Յաղաղակել ինձ առ քեզ։ (25) Ոմանք․
Ոյք յուսացեալ էք 'ի։
Սղմ․ լա․ (1) Ոմանք․ Սաղմոս իմաստութե Դաւթի։
Երանի որում թողութի ե"։ (2) Ոմանք․ Ոչ համարի Տր։
(4) Ոմանք [illegible] ն իմ։ Եւ ոմանք․ 'ի թշուառութէ
իմմէ, զի [illegible] ք․ Ասացի թէ պատմեցից յե-
նէն։ (6) [illegible] ոնք․ Յաղօթս կացցեն առ քեզ
ամ։ (6) Ո[illegible] ինչ ոչ մերձանան։ (7) Ոմանք․
Որ շուրջ [illegible] 8) Ոմանք․ 'Ի ճանապարհի յոր և
գնաս"։ (8) [illegible] ն վերայ քո զաչս իմ։ (9) Ոմանք․
Առ քեզ [illegible] ցին։

Digitized by Google

Սաղմոս Դաւթի. ԼԲ :

Ցնծացէք արդարք ՚ի Տր՝ ուղղոց վայել է օրհնութիւն, 1
* խոստովան եղերուք Տն օրհնութբ. տասնաղեան 2
սաղմոսարանաւ սաղմոս ասացէք նմա : * Օրհնեցէք 3
զՏր յօրհնութիւն նոր զի բարի է, սաղմոս ասացէք նմա
օրհնութբ : * Ուղիղ են պատգամք Տն, և ամ ճանա- 4
պարհք նր հաւատովք են, * և սիրէ զողորմութիւն և զի- 5
րաւունս Տր : Ողորմութբ Տն լի եղև երկիր, * և բանիւ- 6
Տն երկինք հաստատեցան, և հոգւով բերանոյ նր ամ
զօրութիւնք նց : * Ժողովեաց որպ ՚ի տիկ զջուրս ծովու, 7
և դնէ ՚ի խոր զգանձս իւր : * Երկիցէ ՚ի Տնէ ամ երկիր, 8
և ՚ի նմանէ դողասցեն ամ բնակիչք աշխարհի : * Նա 9
ասաց և եղեն, ինքն հրամայեաց՝ և հաստատեցան : * Տր 10
ցրուէ զխորհուրդս հեթանոսաց, անարգէ Տր զխոր-
հուրդս ժողովրդոց, և արհամարհէ Տր զխորհուրդս
իշխանաց : * Խորհուրդ Տն յաւիտեան մնայ, խորհուրդ 11
սրտի նր ազգէ մինչև յազգ : * Երանի ազգի որոյ Տր 12
Տծ օգնական է նմա. ժողովուրդ զոր ընտրեաց ՚ի ժա-
ռանգութիւն իւր : * Յերկնից նայեցաւ Տր յամ որդիս 13
մարդկան ; * ՚ի պատրաստ բնակութենէ իւրմէ հայե- 14
ցաւ յամ բնակիչս աշխարհի : * Ստեղծ առանձինն զսր- 15
տիս նց և ՚ի միտ առնու զամ գործս նց : * Ոչ թէ 16
՚ի բազում զօրս իւր ապրեսցի թագաւոր, և ոչ սկայ ՚ի
բազում զօրութն իւրում : * Սուտ է ձի ՚ի փրկութն իւ- 17
րում. ՚ի բազում զօրութն իւրում ոչ ապրեսցուցանէ
զհեծեալն : * Աչք Տն ՚ի վր երկիւղածաց իւրոց, և 18
որք յուսան յողորմութն նր : * Փրկել ՚ի մահուանէ զան- 19
ձինս նց. կերակրել զնս ՚ի սովի : * Անձինք մեր համ- 20
բերեսցեն Տն, զի օգնական և պաշտպան մեր է : * ՚Ի 21
նա ուրախ եղիցին սիրտք մեր, և յանուն սբ նորա յու-
սացուք : * Եղիցի ողորմութն քո Տր ՚ի վր մեր, որպ 22
յուսացաք ՚ի քեզ. Տունք. ԺԹ :

Սաղ

Սղմ. ԼԲ. (1) Ոմանք դնեն ՚ի ԼԲ սաղմոսիս. Անվերնագիր ՚ի հեբրայեցւոց : (3) Ոմանք. Յօրհնութիւն նոր բարի, սաղմոս : (4) Ոմանք. Եւ ամ գործք նորա հաւատովք : (7) Ոմանք. Որպ ՚ի տիկս ... և դնէ ՚ի խորս : (8) Ոմանք. Եւ ՚ի նմանէ գողասցին : (9) Ոմանք. Զի նա ասաց՝ և : (11) Ոմանք. Խորհուրդք Տն յաւիտեան մնան : (12) Ոմանք. Օգնական է նր : (15) Ոմանք. Որ ստեղծ ա"... նց. որ ՚ի միտ առ" : (17) Ոմանք. Սուտ է ձի փրկութն իւրում : (19) Ոսկան. Կերակրել զնս ՚ի սովու : (22) Ոմանք. Որպ յուսացաք մեք ՚ի քեզ :

Digitized by Google

1 Սաղմոս 'ի դաւիթ. 'ի ժամանակի յորում այլակերպեաց զերեսս իւր
առաջի աբիմելիքայ. եւ արձակեաց զնա, եւ գնաց. ԼԳ։

2 Օրհնեցից զտէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա
3 'ի բերան իմ: * 'Ի տէր պարծեսցի անձն իմ, լուի-
4 ցեն հեզք, եւ ուրախ եղիցին: * Մեծ արարէք զտէր
5 ինձ, եւ բարձր արասցուք զանուն նորա 'ի միասին: * Խնդ-
րեցի 'ի տեառնէ եւ լուաւ ինձ, յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց
6 զիս: * Մատիք առ տէր եւ առէք զլոյս, եւ երեսք ձեր մի
7 ամաչեսցեն: * Այս աղքատս կարդաց առ տէր, եւ տէր
8 լուաւ նմա. յամենայն նեղութենէ նորա փրկեաց զնա: * Բանակե
հրեշտակաց տեառն շուրջ է զերկիւղածովք իւրովք, եւ պա-
9 հէ զնոսա: * Ճաշակեցէք եւ տեսէք զի քաղցր է տէր. Ե-
10 րանելի է այր որ յուսայ 'ի նա: * Երկերո՛ւք 'ի տեառնէ
ամենայն սուրբք նորա. զի ոչինչ է պակասութիւն երկիւղածաց
11 նորա: * Մեծատունք աղքատացան եւ քաղցեան. բայց որք
խնդրեն զտէր՝ մի պակասեսցէ 'ի նոցանէ ամենայն բարութիւն:
12 * Եկա՛յք որդեակք իմ եւ լուարո՛ւք ինձ, եւ զերկիւղ տեառն ու-
13 սուցից ձեզ: * Ո՞վ է մարդ որ կամի զկեանս, սիրէ զաւ-
14 ուրս իւր տեսանել 'ի բարութեան: * Լռեցո՛ զլեզու քո 'ի
15 չարութենէ. շրթունք քո մի խօսեսցին զնենգութիւն: * Խո-
տորեա՛ 'ի չարէ եւ արա՛ զբարի, խնդրեա՛ զխաղաղութիւն
16 եւ երթ զհետ նորա: * Աչք տեառն 'ի վերայ արդարոց, ա-
17 կանջք նորա 'ի լսել աղօթից նոցա: * Երեսք տեառն 'ի վերայ չարա-
18 գործաց. սատակել յերկրէ զյիշատակս նոցա: * Կարդա-
ցին արդարքն առ տէր՝ եւ տէր լուաւ նոցա, յամենայն նեղութենէ նոցա
19 փրկեաց զնոսա: * Մերձ է տէր առ այնոսիկ որ մնջեալ
20 են սրտիւք, եւ զխոնարհս հոգւով կեցուցանէ: * Բա-
զում նեղութիւնք են արդարոց, յամենայնէ փրկէ զնոսա տէր,
21 * եւ պահէ զամենայն ոսկերս, նոցա եւ մի 'ի նոցանէ ոչ փշրեսցի:
22 * Մահ մեղաւորաց չար է. բայց որ ատեայ զարդարս
23 զղջասցի: * Փրկէ տէր զանձինս ծառայից իւրոց, մի
զղջասցին ամենեքեան որք յուսացեալ են 'ի նա: Տունք.
իա: Գոճղայս. խ:

'Ի

Սղմ. ղԳ. (5) Ոմանք. Եւ յամենայն նեղութենէ իմ": (6) Ոմանք. Եւ առէք լոյս: (12) Ոմանք. Եկայք որդեակք իմ. եւ ես զերկիւղ տեառն ու": (13) Ոմանք. Տեսանել 'ի բարութեան: (14) Ոմանք. Եւ շրթունք քո մի խօսեսցին: (16) Ոմանք. Եւ ականջք նորա: (19) Ոմանք. Զի մերձ է տէր առ: (21) Ոմանք. Եւ մի 'ի նոցանէ մի փշրեսցի: Եւ ոմանք. Եւ մի 'ի նոցանէ ոչ կորիցէ: (22) Ոմանք. Մահ մեղաւորաց... որք ատեն: Ոմանք. Ոյք ատեան զարդարսն զղջասցին: (23) Ոմանք. Ոյք յուսացեալ են 'ի տէր:

Digitized by Google

Ի կատարած · Սաղմոս Դաւթի · ԼԹ ։

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

Այլքն ըՀ · (1) Այլանք · Որ զանօրէն զհա · · որք մարդկանցն ։ (3) Այլանք · Եւ առաջել զնոսա ։ (4) Այլանք · Այլք խոնարհեն զամենն · · որ խոնարհեցին խոնարհ շար ։ (8) Այլանք · Այդ դարձ զօր ոչ գիտասցեն · և որում զօր Թագաւոր" ։ (10) Այլանք · Տէր ո՛ հանձնե՛ քեզ ։ փրկել զաղքատն 'ի ձեռաց հզօրին ։ (11) Բաշխ · Հարցանեին զիս ։ (12) Այլայն · Փոխանակ բարեաց · · յորդւոց մարդկանէ ։ (14) Այլանք · Աղաղակեա հանձանց ընկերիս (19) Այլանք · Ատեին զիս 'ի տարապարտուց անկանոցն, ատեին զիս ։

20 զայ բարկութեանց : * Ընդ իս խաղաղութիւն խօսէին , և ի բար-
21 կանիք բարկութեան զնենգութիւն խորհէին : * Բացին 'ի վր
իմ զբերանս իւրեանց , և ասացին՝ այո այո տեսին աչք
22 մեր : * Տեսեր տէր և մի լռեր , տէր՝ մի 'ի բացեայ առ-
23 ներ յինէն : * Զարթիր և հայեաց տէր յիրաւունս իմ ,
24 ած իմ և տէր իմ 'ի դատաստանս իմ : * և իրաւ արա ինձ
ըստ արդարութեան քում տէր ած իմ : Մի՛ ուրախ եղիցին
25 յիս թշնամիք իմ , * և մի՛ ասասցեն 'ի սիրտս իւրեանց
26 թէ վաշ վաշ անձանց մերոց զի ընկլուզաք զնա : * Ամաչ-
եսցեն և յամօթ լիցին որք խնդային ընդ չար իմ . ըզ-
գեցցին զամօթ և զանարգանս որք մեծաբանէին 'ի վր
27 իմ : * Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի բերկրութեան ,
որք կամին ընդ արդարութիւն իմ : Ասասցեն յամ ժամ
մեծ է ած . և որք կամին զխաղաղութիւն ծառայի քոյ :
28 * Լեզու իմ խօսեսցի զարդարութիւն քո , զօրհանապազօր
զգովութիւնս քո : Տունք . ԻԸ :

1 'Ի կատարած ; ծառայի տն . Սաղմոս 'ի դաւիթ . ԼԵ :

2 Ասէ անօրէնն 'ի մեղանչել ընդ միտս իւր , թէ չիք
3 երկիւղ Աստուծոյ առաջի աչաց նր : * Նենգեաց առաջի
4 նր գտանել զանօրէնութիւն իւր , և ատել զնա : * Բանք
բերանոյ նր անօրէնութիւն և նենգութիւն են : Ոչ կամեցաւ
5 նա իմանալ զբարիս ; * զանօրէնութիւն խորհեցաւ յանկող-
նի իւրում : Եկաց նա յամ ճանապարհս որ ոչ է բարի .
6 և 'ի չարէ նա ոչ ձանձրացաւ : * Տէր յերկինս է ողոր-
7 մութիւն քո ; ճշմարտութիւն քո մինչև յամպս : * Արդարու-
թիւն քո որպէս լերինք ած . իրաւունք քո որպէս անդունդք բա-
զումք . զմարդիկ և զանասուն կեցուսցես տէր :
8 * Որպէս զի բազմացուցեր զողորմութիւն քո ած . այլ որ-
9 դիք մարդկան 'ի հովանի թևոց քոց յուսասցին : * Ար-
բեսցին նոքա 'ի պարարտութենէ տան քոյ , և զհեղեղս փափ-
10 կութեան քո արբուսցես զնոսա : * 'Ի քեզն է տէր աղբիւր կե-
11 նաց , և լուսով քով տեսանեմք զլոյս : * Ձգեա
զնա զողորմութիւն քո որք ճանաչեն զքեզ , զարդարու-
թիւն

(21) Ոմանք . Այո՛ այո՛ տեսին աչք մեր : (22) Ոմանք . Մի՛ 'ի բացէ առներ : (26) Ոմանք . Որք խնդան ընդ չար . . որք մեծաբանէին 'ի վերայ իմ . (27) Ոմանք . Եւ որք կամեցին խաղաղութիւն ընդ ծառայի քո : (28) Ոմանք . Զօրհանապազ զգովութիւնս քո :
Սղմ . ԼԵ . (1) Ոմանք . 'Ի կատարած ծառայիս տն դաւթի : (2) Ոմանք . Ասէ անօրէնն մեղանչել ընդ միտս . չիք երկիւղ : (3) Ոմանք . Ցայտնեաց առաջի նր գտան" : (5) Ոմանք . Եկաց նա յամ ճանապարհ որ : (7) Ոմանք . Որք լերինք աստուծոյ : (9) Ոմանք . Արբեցին նոքա 'ի պարա" :

թիւն քո որ ուղի՛ղ են սրտիւք։ * Մի՛ եկեսցէ ՚ի վերայ 12
մեր ոտն ամբարտաւանից, և ձեռք մեղաւորաց մի՛ դո-
ղացուսցեն զմեզ։ * Անդ անկցին ամենեքեան որք գոր- 13
ծեն զանօրէնութիւն, մերժեսցին և այլ մի՛ կարասցեն հաս-
տատել։ Տունք. ԺԳ։ [illegible]. Ա։
Կանոնս [illegible]. Է։ Սաղմոս. ԺԸ։ Տունս. ՃԻ։

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ԼԶ։ 1

Մի՛ նախանձիր ընդ չարս. մի՛ ընդ այնոսիկ որ գոր-
ծեն զանօրէնութիւն։ * Զի որպէս խոտ վաղվաղակի չո- 2
րասցին. որպէս դալար խոտոյ վաղվաղակի անկցին։
* Յուսա՛ ՚ի Տէր՝ և արա՛ զքաղցրութիւն. բնակեա՛ յերկրի՝ 3
և հովուեսցես ՚ի մեծութեան նորա։ * Փափկեա՛ ՚ի Տէր՝ և նա 4
տացէ քեզ զխնդրուածս սրտի քո. * Յայտնեա՛ առաջի 5
Տեառն զճանապարհս քո և յուսա՛ ՚ի նա։ Նա արասցէ * և 6
հանցէ որպէս զլոյս զարդարութիւնս քո, զիրաւունս քո որպէս
զօրհասարակ։ * Հնազանդեա՛ լեր Տեառն՝ և ծառայեա՛ նմա, 7
և մի՛ նախանձիր ընդ այնոսիկ որոց աջողեալ իցեն ճա-
նապարհք իւրեանց ընդ մարդոյ որ գործէ զանօրէնութիւն։
* Լքեա՛ ՚ի բարկութենէ և հանգի՛ր ՚ի սրտմտութենէ, մի՛ նա- 8
խանձիր ընդ չարս։ * Զի չարք վաղվաղակի սատակես- 9
ցին. բայց որք համբերեն Տեառն նոքա ժառանգեսցեն զեր-
կիր։ * Փոքր մի և այլ ոչ ևս իցէ ամբարիշտն. խնդ- 10
րեսցես զտեղի նորա և ոչ գտցես։ * Այլ որ հեզքն են 11
նոքա ժառանգեսցեն զերկիր, և փափկասցին ՚ի բազում
խաղաղութեան իւրեանց։ * Սպասէ մեղաւոր արդարոյ, 12
և կրճտէ ՚ի վր̃ նր̃ զատամունս իւր. * այլ Տէր ծիծա- 13
ղեսցի զնովաւ։ Քանզի յառաջագոյն տեսանէ, զի հա-
սեալ է օր նր̃։ * Սուր հանին մեղաւորքն և լարեցին զա- 14
ղեղունս իւրեանց՝ հարկանել զաղքատ և զտնանկ, սատա-
կել զուղիղս որ խոնարհ է սրտիւ։ * Սուրք նց̃ մտցեն 15
՚ի սիրտս նց̃, և աղեղունք նց̃ փշրեսցին։ * Լաւ է սա- 16
կաւ

---

(13) Ոմանք. Մերժեսցին, և այլ մի՛ կարասցեն հաս"։
Սղմ. ԼԶ. * Երկու ՚ի Գրչագիրս օրինակաց յայս սաղմոս ԼԶ.
ադ և ՚ի ԽԺԸ. և ՃԽԶ. գրչագիրն եբրայական ալփաբետօ՝ Ալեփ,
բեթ, ևն. դրոշմէ ընդ այլոց գլխոց տանց սորա։ (1) Ոմանք.
Եւ մի՛ ընդ այնոսիկ։ (3) Ոմանք. Եւ հովուեսցես ՚ի մե"։
(4) Յօրինակին դինձ.—Եւ նա տացէ քեզ զխնդ"։ (5) Ոմանք.
Զի նա արասցէ... և զիրա"։ (7) Ոմանք. Որ գործեն
զանօ"։ (10) Ոմանք. Փոքր մի ևս և այլ ոչ իցէ։ (15) Ո-
մանք. Զի սուրք նոցա մտցեն։ (16) Ոմանք. Սակաւիկ

Digitized by Google

կաւն ինչ արդարոյ քան զբազում մեծութիւն մեղաւո-
17 րաց, * և բազուկք ամպարշտաց խորտակեսցին։ Հաս-
18 տատէ տր զարդարս * և ճանաչէ զաւուրս անբծից, ժա-
19 ռանգութիւն նց յաւիտեան եղիցի։ * Մի ամաչեսցեն
նոքա ՚ի ժամանակս չարութե. այլ յաւուրս սովոյ յա-
20 գեսցին։ * Ահա մեղաւորք կորիցեն. այլ թշնամիք տն
՚ի փառաւորել և ՚ի բարձրանալ իւրեանց պակասեսցին
21 որպ ծուխ զի պակասէ։ * Փոխ առնու մեղաւորն և ոչ
22 հատուցանէ. այլ որ արդարն է ողորմի և տայ։ * Որք
օրհնեն զտր՝ ժառանգեսցեն զերկիր, և որք անիծանեն
23 սատակեսցին ՚ի նմանէ։ * ՚Ի տնէ ուղղին գնացք առն,
24 զճանապարհս նորա նա կամի յոյժ։ * Թէպէտ և գայ-
թագղեսցի, նա մի կործանեսցի, զի տր ձեռնկալու է
25 նր։ * Մանուկ էի ես և ծերացայ, և ոչ տեսի զարդար
արհամարհեալ, և ոչ զզաւակ նր թէ մուրանայցէ հաց։
26 * Զօրհանապազ ողորմի և տայ փոխ, զաւակ նր օրհ-
27 նեալ եղիցի յաւիտեան։ * Խոտորեա՛ ՚ի չարէ և արա՛ զբա-
28 րի. բնակեսցես յաւիտեանս յաւիտենից ՚ի նմա։ * Տր
սիրէ զիրաւունս, և ոչ է վայր հարկանէ զսուրբս իւր,
այլ յաւիտեան պահէ զնս։ * Անօրէնք հալածեսցին ՚ի
29 միասին, և զաւակ ամպարշտաց սատակեսցի։ * Այլ
արդարք ժառանգեսցեն զերկիր, և բնակեսցեն յաւի-
30 տեանս յաւիտենից ՚ի նմա։ * Բերան արդարոյ պատմէ
31 զիմաստութի, և լեզու նր խօսեսցի զիրաւունս։ * Օ-
րէնք այ իւրոյ են ՚ի սրտի իւրում, և մի գայթագղես-
32 ցին գնացք նր։ * Հայի մեղաւորն ընդ արդարս և խնդ-
33 րէ սպանանել զնա, * այլ տր ոչ թողու զնա ՚ի ձեռս
34 նր, և ոչ դատապարտէ զնա յորժամ դատի զնա։ * Համ-
բեր տն և պահեա՛ զճանապարհս նր, և բարձր արաս-
ցէ զքեզ ՚ի ժառանգել զերկիր, և զսատակումն մեղա-
35 ւորաց տեսցես։ * Տեսի զամպարիշտն վերացեալ բարձ-
36 րացեալ որպ զմայրս լիբանանու։ * Անցի և ահա՛ ոչ
37 էր, խնդրեցի՝ և ոչ գտաւ տեղի նր։ * Պահեա՛ զան-
մեղութի, և տե՛ս զուղղութի. զի գո՛ն մնացուածք յառն խա-
38 ղաղարարի։ * Անօրէնք հալածեսցին ՚ի միասին, և զա-
39 ւակ ամպարշտաց կորիցէ։ * Փրկութի արդարոց ՚ի տնէ
40 է, վերակացու է նց ՚ի ժամանակս նեղութե։ * Օգնես-
ցէ

ինչք աւր"։ (17) Ոմանք. Եւ բազուկք ամբարտաւանից։ (19) Ոմանք. Նա ՚ի ժմկս նեղութե։ (22) Ոմանք. Որք օրհ-
նեն զնա, ժա"։ (28) Ոմանք. Եւ զաւակք ամ"։ սատա-
կեսցին։ (30) Ոմանք. Բերան արդարոյ խորհի զիմաստ"։
(33) Ոմանք. Դտապարտէ յորժամ և դատի։ (35) Ոմանք.
Իբրև զմայրսն. լիբա"։ (37) Բազումք. Մնացուածք առն
խաղաղ"։ (40) Ոմանք. Ազատեսցէ զնս ՚ի մեղաց, և կե"։

Digitized by Google

ցէ նոցա Տէր և փրկեսցէ զնոսա. ապրեցուսցէ 'ի մեղաւորաց. և կեցուսցէ զնոսա զի յուսացան 'ի նա: Տունք. ԼԷ:

Սաղմոս 'ի Դաւիթ. առ 'ի յիշատակ շաբաթու. ԼԷ: 1

Տէր մի սրտմտութեամբ քով յանդիմանիցես զիս. և մի բար- 2
կութեամբ քո խրատեսցես զիս: * Զի նետք քո հարան 3
զիս, և յիս հաստատեցան ձեռն քո: * Ոչ գոյ բժշ- 4
կութիւն մարմնոյ իմոյ, յերեսաց բարկութեան քոյ: Ոչ է խա-
ղաղութիւն ոսկերաց իմոց, յերեսաց մեղաց իմոց: * Ա- 5
նօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, որպէս բեռն
ծանր ծանրացան 'ի վերայ իմ: * Նեխեցան և փտեցան վէրք 6
իմ, յերեսաց անզգամութեան իմոյ: * Տառապեցայ և խո- 7
նարհ եղէ յոյժ, զօրհանապազ տրտմեալ գնայի, * զի 8
անձն իմ լի եղև չարչարանօք, և ոչ գոյ բժշկութիւն մարմ-
նոյ իմոյ: * Զարչարեցայ և խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, 9
մռնչէի առ հեծութեան սրտի իմոյ: * Տէր առաջի քո է ամ 10
ցանկութիւն իմ, և հեծութիւն իմ 'ի քէն ոչ ծածկեցաւ:
* Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս և եթող զիս զօրութիւն իմ. 11
լոյս աչաց իմոց և այս ոչ եղև ընդ իս: * Բարեկամք 12
իմ և մերձաւորք իմ առաջի իմ մերձեցան և կացին, և
մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն: * Նեղադատէին զիս 13
և խնդրէին զանձն իմ որք խորհէին չար 'ի վերայ իմ, խօ-
սեցան զանօրէնութիւն և զնենգութիւն զօրհանապազ
խորհեցան: * Այլ ես որպէս խուլ զի ոչ լսէ, որպէս համր 14
որ ոչ բանայ զբերան իւր: * Եղէ ես որպէս մարդ որ ոչ 15
լսէ, և ոչ գոն խօսք 'ի բերան նորա: * Ես 'ի քեզ Տէր յու- 16
սացայ, և դու լուիցես ինձ Տէր Աստուած իմ: * Ասացի թէ 17
մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ. 'ի սասանել ոտից
իմոց 'ի վերայ իմ մեծամեծս խօսեցան: * Ես 'ի տանջանս 18
պատրաստ եմ, և ցաւք իմ առաջի իմ են յամ ժամ:
* Զանօրէնութիւն իմ պատմեցից, և հոգացայց վա մե- 19
ղաց իմոց: * Իսկ արդ թշնամիք իմ կենդանի են, և զօ- 20
րացեալ եղեն քան զիս. բազմացեալ են որք ատեն զիս 'ի
տարապարտուց: * Որք հատուցին ինձ չար փոխանակ 21
ընդ

Սղմ. ԼԷ. (1
Հաստատե
իմ: (7) Ոմ
նեք. Քո
իմ մերժեց
ընթութ:
Մեծամեծ
քան զիս,
ռնեն զիս
զհետ. արդ

ընդ բարւոյ․ չար խօսէին զինէն, զի ես երթայի զհետ
22 արդարութեան։ * Մի՛ թողուր զիս Տէր Աստուած իմ․ և մի՛ ’ի
23 բացեայ առնիր յինէն․ * հայեաց յօգնել ինձ Տէր փրկու-
թեան իմոյ։ Տունք․ իա։

1 ’Ի կատարած․ յիդիթեմ օրհնութիւն․ ’ի Դաւիթ Սաղմոս․ ԼԸ։

2 Ասացի թէ պահեցից զճանապարհս իմ․ զի մի՛ մե-
ղայց լեզուաւ իմով։ Եդի պահապան բերանոյ ի-
3 մոյ՝ ’ի հակառակել մեղաւորին առաջի իմ․ * Խուլ ե-
ղէ և խոնարհեցայ․ լռեցի ’ի բարւոյ՝ և ցաւք իմ նորո-
4 գեցան յիս։ * Ջեռաւ սիրտ իմ ’ի փորի իմում, և ’ի
5 խորհուրդս իմ վառեցաւ հուր։ * Խօսեցայ լեզուաւ
իմով և ասացի․ ցո՛յց ինձ Տէր զկատարած իմ և զթիւ
աւուրց իմոց քանի՛ոն է, զի գիտացից թէ մնալոց ինչ
6 պակասեալ է յինէն։ * Ահա չափով եդիր զաւուրս իմ․
և կայք զօրութեան իմոյ ոչինչ է առաջի քո․ սակայն
7 ընդունայն է ամ մարդ կենդանի։ * Այլ ապաքէն ’ի պատ-
կերի շրջի մարդ, սակայն զուր խռովի, գանձէ և ոչ
8 գիտէ ում ժողովէ։ * Եւ արդ՝ ո՞վ է համբերութիւն իմ,
թէ ոչ դու Տէր․ կամ կայք զօրութեան իմոյ՝ թէ ոչ ’ի քէն․
9 * Յամ անօրէնութեանց իմոց փրկեսցես զիս, նախատինս
10 անզգամաց արարեր զիս։ * Խուլ եղէ և ոչ բացի բե-
11 րան իմ, զի դու արարեր։ * ’Ի բաց արա յինէն ըն-
կամնչանս իմ, զի ’ի զօրութենէ ձեռին քոյ ես պակասեցայ։
12 * Յանդիմանութեամբ վա՛ս մեղաց խրատեցեր զմարդ, մաշեցեր
ոպ զսարդոստայն զանձն նր․ սակայն ընդունայն է ամ
13 մարդ։ Հանգիստ։ * Լուր Տէր աղօթից իմոց, ունկնդիր
լեր աղաղակի իմոյ, արտասուաց իմոց մի՛ լռեր։ Պան-
դուխտ եմ ես առաջի քո, նժդեհ և անցաւոր ոպ ամ
14 հարքն իմ։ * Թո՛ղ ինձ զի հանգեայց մինչ չև երթ-
եալ իցեմ, և այլ ոչ ևս գտանիցիմ։ Տունք․ ժէ։

1 ’Ի կատարած։ Սաղմոս ’ի Դաւիթ․ ԼԹ։

2 Համբերելով համբերեցի Տեառն, և նայեցաւ առ իս, * և
3 լուաւ աղօթից իմոց։ * Եհան զիս ’ի գբոյ տառա-
պանաց, ’ի կաւոյ և ’ի տղմոյ։ Հաստատեաց ’ի վր վիմի
զոտս

նէն։ (22) Ոմանք․ Եւ մի՛ ’ի բացէ առնիր։
Սղմ․ ԼԸ․ (1) Ոմանք․ ’Ի կատարած եդիթեմայ․ սաղ-
մոս։ (3) Ոմանք․ Լռեալ եղէ և խոնարհ։ (3) ’Ի լաւոյ․ Լռե-
ցի ’ի բարկութէ։ (6) Ոմանք․ Սակայն ամենեքին ընդու-
նայն է ամ։ (7) Ոմանք․ Սակայն ’ի զուր խռովի։ (8) Ո-
մանք․ Թէ ոչ ’ի քէն է։ (10) Ոմանք․ Լռու եղէ, և ոչ
բացի։ (13) Ոմանք․ Որպէս զամ հարքն իմ։ (14) Ոմանք․
Մինչև երթեալ իցեմ, և այլ ոչ ևս գտայց։

Digitized by Google

զոտս իմ, և ուղղեաց զգնացս իմ։ * Արկ 'ի բերան իմ 4
օրհնութիւն նոր, օրհնութիւն ած̄ մերոյ։ Տեսցեն բա-
զումք և երկիցեն և յուսասցին 'ի Տր̄. * Երանեալ է այր 5
որոյ անուն տն̄ յոյս է նր̄։ Ոչ հայեցաւ նա 'ի նանրու-
թիւն, և ոչ 'ի մոլութիւն սուտս։ * Բազում արարեր դու Տր̄ 6
ած̄ իմ զսքանչելիս քո. խորհրդոց քոց ոչ ոք է որ նը-
մանեսցի քեզ։ Պատմեցի և խօսեցայ՝ և բազում եղեն քան
զթիւ. * Ընդ զոհս և ընդ պատարագս ոչ հաճեցար, 7
լսելիս հաստատեցեր ինձ. զողջակէզս և զվն̄ մեղաց
ոչ խնդրեցեր։ * Յայնժամ ասացի թէ ահաւասիկ գամ 8
ես, 'ի գլուխս գրոց գրեալ է վն̄ իմ։ * Առնել զկամս 9
քո ած̄ իմ կամեցայ, և զօրէնս քո 'ի մէջ որովայնի ի-
մոյ։ * Աւետարանեցից զարդարութիւնս քո յեկեղեցիս 10
մեծս. ահա շրթունս իմ ոչ արգելից 'ի քէն։ Տր̄ դու
գիտացեր * զի զարդարութիւնս քո ոչ ծածկեցի 'ի սրտի 11
իմում, զճշմարտութիւն քո և զփրկութիւն քո։ Ասացի և ոչ
թաքուցի զողորմութիւն քո, և զճշմարտութիւն քո 'ի ժողովր-
դենէ մեծէ։ * Այլ դու Տր̄ մի հեռի առներ զգթու- 12
թիւս քո յինէն. զի ողորմութիւն քո և ճշմարտութիւն քո յամ
ժամ ընկալցի զիս։ * Շուրջ եղեն զինև չարք որոց ոչ 13
էր նց̄ թիւ, հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ, և ես ոչ
կարացի տեսանել։ Բազում եղեն քան զհեր գլխոյ ի-
մոյ, և սիրտ իմ եթող զիս։ * Կամեաց Տր̄ փրկել զիս, 14
և Տր̄ յօգնել ինձ նայեաց։ * Ամաչեսցեն և յամօթ լի- 15
ցին որք խնդրէին զանձն իմ բառնալ զնա. դարձցին
յետս և ամաչեսցեն՝ որ խորհէին ինձ չար։ * Կրեսցեն 16
զամօթ առժամայն վաղվաղակի, որ ասէին ինձ վաշ
վաշ։ * Ցնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ, ամենեքեան 17
որ խնդրեն զքեզ Տր̄։ Ասասցեն յամ ժամ մեծ է ած̄,
և որք սիրեն զփրկութիւս քո։ * Ես աղքատ և տնանկ եմ 18
ած̄ խորհեաւ զիս. օգնական և պաշտպան իմ, և դու ած̄
իմ մի յամենար։ Տուն. ԻԲ։ Գոհղայս. ԾԲ։

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի Դաւիթ. Խ։ 1

Երանի որ խորհի զաղքատ և զտնանկ, յաւուր չա- 2
րի փրկէ զնա Տր̄։ * Տր̄ փրկէ զնա և կեցուսցէ, 3
երանելի արասցէ զնա 'ի վր̄ երկրի, և ոչ մատնեսցէ զնա 'ի
ձեռս թշնամեաց իւրոց։ * Տր̄ օգնական է նմա 'ի մահ- 4
հիճս

Սղմ. ԼԹ. (6) Ոմանք. Եւ ոչ ոք է որ նմանն է։ (10) Ոմանք. Աւետարանեցի զար"։ (11) Ոմանք. Զողորմութիւս քո. և զճշմարտութիւս քո։ (12) Ոմանք. Դու Տր̄ մի։ (13) Ոմանք. Որոց ոչ գոյր նց̄ թիւ։ (15) Ոմանք. Ոյք խորհէին ինձ չար։ (18) Ոմանք. Իմ ես. և դու Տր̄ իմ մի յապաղեր։ Սղմ. Խ. (2) Ոմանք. Յաւուր չարէ փրկէ զնա։

Digitized by Google

մահճս ցաւոց իւրոց, զամ անկողինս նր դարձուցանէ
5 ՚ի հիւանդութեան նր: *Ես ասացի Տր ողորմեա ինձ,
6 բժշկեա զանձն իմ, զի մեղայ քեզ: *Թշնամիք իմ ա֊
սացին ինձ չար. Երբ իցէ զի մեռցի և կորիցէ անուն
7 նորա: *Մտանէր տեսանել զնանրունս, խօսէր ՚ի սիրտ
իւր, ժողովէր զանօրէնութիւնս յանձն իւր: Արտաքս
8 ելանէր և զնոյն խօսէր. *զինեւն շշնջէին ամ թշնամիք
9 իմ: Խորհեցան չար ՚ի վերայ իմ, *բան անօրէնութեան ե֊
դին ՚ի վր իմ: Միթէ որ ննջեցէն այլ ոչ ևս յաւելու֊
10 ցու յառնել. *քանզի և այր խաղաղութեան իմոյ յոր և
եսն յուսացայ: Որ ուտէր զհաց իմ յաճախեաց առնել
11 ինձ խաբէութիւն: *Այլ դու Տր ողորմեա ինձ կանգ֊
12 նեա զիս, և հատուցից նց: *Յայսմ ծանեայ թէ հա֊
ճեցար ընդ իս, զի ոչ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ:
13 *Այլ զիս յանմեղութեան իմում ընկալար. հաստատեցեր
14 զիս առաջի քո յաւիտեան: *Օրհնեալ Տր ած Իէլի յա֊
ւիտենից յաւիտենից. եղիցի եղիցի: Տունք. ԺԴ:

1 ՚Ի կատարած. Իմաստութիւն որդւոցն Կորխայ. Սաղմոս
՚Ի Դաւիթ. ԽԱ:

2 Որպէս փափագէ եղջերու յաղբերս ջուրց, այնպէս
3 փափագէ անձն իմ առ քեզ ած: *Ծարաւի է անձն
իմ առ քեզ ած հզօր և կենդանի. Երբ եկից երևեցայց
4 երեսացդ այ: *Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ՚ի
տուէ և ՚ի գիշերի, և ասելն ցիս զօրհանապազ
5 Թէ ուր՞ է ած քո: *Զայս ամ յիշէի տառապէր յիս
անձն իմ. քաջալերէի զի մտից ընդ յարկաւ սքանչե֊
լեաց տանն այ: ՚Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան, և ՚ի
6 ձայն բարեկենդանութեան: *Արդ՝ ընդէ՞ր տրտում ես
անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա՛ առ ած խոս֊
7 տովանեսցուք նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց ած է: *Անձն իմ
յիս խռովեցաւ, վն այնորիկ յիշեցի զքեզ յերկրէն յոր֊
8 դանանու, ՚ի հերմոնէ ՚ի լեռնէ փոքուէ: *Խորք ՚ի խո֊
րոց կարդասցեն առ քեզ, ՚ի ձայն սահանաց քոց: Ամ
9 զբօսանք քո, և ալիք քո անցին ՚ի վր իմ: *՚Ի տուէ պատու֊
իրեաց Տր զողորմութիւն իւր, գիշերի զօրհնութիւն նորա.
և

---

(5) Ոմանք. Զանձն իմ. մեղայ քեզ: (7) Ոմանք. Տեսա֊
նէր զնանրութիւն. խօսէր ՚ի սիրտ իւրում. և ժողովեաց
զանօրէնութիւն: (9) Ոմանք. Զի թէ որ ննջեցեն, և այլ ոչ ևս
յաւելուցուն: (11) Ոմանք. Եւ ես հատուցից: (12) Ո֊
մանք. Յայսմ ծանեայ: Ոմանք. զի հաճեցար ընդ:
Սաղմ. խա. (1) Ոմանք. Վն իմաստութեան որդ": (7) Ոմանք.
Վն այսորիկ յիշեցի... ՚Ի հերմոնէ լեռնէ: (8) Ոմանք.
Խորք խորոց կոչ": (9) Ոմանք. ՚Ի գիշերի զօրհնութիւն.

Digitized by Google

և աղօթքը իմ առ Աստուած կենաց իմոյ։ * Ասացից ով՝ ըն- 10
դունելի իմ ես • ընդէ՞ր մերժեցեր զիս, ընդէ՞ր տրտում
գնամ ես՝ ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։ * 'Ի փշրել ոսկերաց 11
իմոց նախատեցին զիս թշնամիք իմ, յասել ցիս զօրհան-
նապազ թէ ո՞ւր է Աստուած քո։ * Արդ՝ ընդէ՞ր տրտում ես 12
անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս • յուսա՛ առ Աստուած խոստ-
ովանեսցուք նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։ Տօնի • ԺԶ ։

Սաղմոս 'Ի դաւթի • ԽԲ ։ 1

Դատ ա՛րա ինձ Աստուած, և իրաւ արա ինձ՝ ի դատաստա-
նի իմում։ Յազգէ որ ոչ է սուրբ, 'ի մարդոյ մե-
ղաւորէ նենգաւորէ փրկեա՛ զիս։ * Դու Աստուած հզօրիչ 2
իմ ես ընդէ՞ր մոռացար զիս, ընդէ՞ր տրտում գնամ ես
'ի նեղել թշնամւոյ իմոյ ։ * Առաքեա՛ զլոյս քո և 3
զճշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ հանցեն
զիս 'ի լեառն սուրբ և 'ի յարկս քո։ * Մտից առաջի 4
սեղանոյ Այ, առ Աստուած որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։
Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Աստուած Աստուած իմ ։ * Արդ՝ 5
ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս •
յուսա՛ առ Աստուած խոստովանեսցուք նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց
Աստուած է ։ Տօնի • Է ։ Գոհքղայս • ԺԶ ։

'Ի կատարած • իմաստութե որդւոցն կորխայ • Սաղմոս 'Ի 1
դաւթի • ԽԳ ։

Աստուած ականջօք մերովք լուաք, զոր հարքն մեր պատ- 2
մեցին մեզ։ Գործն զոր գործեցեր յաւուրս նոցա,
յաւուրսն առաջինս ։ * Ձեռն քո խլեաց զհեթանոսս. 3
և զնոսա տնկեցեր • չարչարեցեր զժողովուրդս և հաներ
զնոսա ։ * Ո՛չ թէ սրով իւրեանց ժառանգեցին զերկիր, 4
և ո՛չ բազուկ նոցա թէ փրկեաց զնոսա ։ Այլ աջ քո՝ և բա-
զուկ քո՝ և լոյս երեսաց քոց , զի հաճեցար դու ընդ
նոսա ։ * Դու ինքն ես թագաւոր իմ և Աստուած իմ, որ հրա- 5
մայեցեր զփրկութեանցն Յակոբայ ։ * Քեւ զթշնամիս մեր 6
հարցուք, և անուամբ քով արհամարհեսցուք զյարու-
ցեալսն 'ի վերայ մեր ։ * Ո՛չ թէ յաղեղն իմ յուսացեալ եմ, 7
և ո՛չ սուր իմ կեցուցանէ զիս ։ * Այլ դու փրկեցեր 8
զմեզ 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց , և զատեցիս մեր յա-
մօթ

Սղմ • ԽԲ • (3) Ոմանք • Զի նոքա առաջնորդեսցեն ինձ, ածցեն զիս 'ի լեառն ։
Սղմ • ԽԳ • (1) Ոմանք • 'Ի կատարած որդւոցն կորխայ սաղմոս իմաստութե ։ (2) Ոմանք • Զգործն զոր գործե՛՛ ։ (4) Ոմանք • Ժառանգեսցեն զեր՛՛ ։ (5) Ոմանք • Թագաւոր մեր և Այ մեր • հրամայեցեր փրկութեանցն ։ (8) Ոմանք • Փրկեցեր զմեզ 'ի թշնամեաց մերոց ։

Digitized by Google

9 ամօթ արարեր : * Աստուծով պարծեսցուք զօրհանապազ, և
10 անուան քո խոստովան եղիցուք յաւիտեան : * Բայց
արդ՝ մերժեցեր և անարգեցեր զմեզ. և ոչ ելեր դու ընդ
11 զօրս մեր : * Դարձուցեր զմեզ յետս քան զթշնամիս
12 մեր, և ատելիք մեր յափշտակեցին զմեզ : * Ետուր զմե-
զ որպէս զոչխար 'ի զենումն, և ընդ հեթանոսս ցրուե-
13 ցեր զմեզ : * Վաճառեցեր զժողովուրդս քո առանց գը-
14 նոյ, և ոչ գոյ թիւ աղաղակի մերոյ. * Արարեր զմե-
զ նախատինս դրացեաց մերոց. ծաղր և այպն կառա-
15 վանաց այնոցիկ որ շուրջ էին զմեւք : * Արարեր զմե-
զ յառակս հեթանոսաց, 'ի շարժել գլխոյ ժողովր-
16 դոց : * Զօր ամ նախատինք իմ առաջի իմ են, և ամօթ
17 երեսաց իմոց ծածկեաց զիս : * 'Ի ձայնէ նախատողքին
18 և չարախօսի, յերեսաց թշնամւոյն և հալածչի : * Այս ա-
մենայն եկն 'ի վերայ մեր, և մեք զ[...]
19 ցաք ուխտն քում, * և ոչ [...]
րամբք : Դու դարձուցեր զ[...]
20 քոց, * խոնարհ արարեր զ[...]
21 ծածկեցին զմեզ ստուերք [...]
էաք մեր զանուն այ մերոյ, [...]
22 յաստուածն օտարս : * Ա[...]
նա քննէ զգաղտնիս սրտից [...]
զօրհանապազ, համարեցաք [...]
23 * Զարթիր ընդէր ննջես տր. արի և մի մերժեր զմ-
24 եզ 'ի սպառ : * Զի՞մ դարձուցանես զերեսս քո 'ի մէնջ,
25 մոռանաս զաղքատութիւն և զնեղութիւն մեր : * Խոն-
արհ եղեն մինչև 'ի հող անձինք մեր. և յերկիր կցե-
26 ցան մեջք մեր : * Արի տր օգնեա մեզ և փրկեա զմ-
եզ, վն անուան քոյ : Տունք. իէ :

1 'Ի կատարած. վասն փոխելոց ժամանակաց, որդւոցն կորխայ իմաս-
տութիւն. Սաղմոս վասն սիրելւոյն : ԽԴ :

2 Բղխեաց սիրտ իմ զպատգամս քո բարիս, և աս-
ացից զգործս իմ թագաւորի : Լեզու իմ որպէս
3 գրիչ արագագրի դպրի, * գեղեցիկ տեսանելով քան
զամ

---

(12) Եբրա. Որպէս զոչխար 'ի սպանումն ; (13) Ոմանք. Առանց գնոց : (15) Ոմանք. Զմեզ առակս հեթ" : (19) Ոմանք. Արտաքս մերովք. դարձուցեր : (21) Ոմանք. Եթէ մոռացեալ.. առ աստուածս : (22) Եբրա. Որպէս զոչխար 'ի զենումն : (24) Եբրա. Մոռանաս զաղքատութի : Սղմ. խդ. (1) Եբրա. Կորխայ իմաստութե. երգ վն սիրելւոյն : (2) Ոմանք : Բղխեաց սիրտ իմ զբանս բարիս, և ասացից. համ, ... Արագագրի դպրի : (3) Ոմանք ; Զամ որդւոց մարդկան... վասն այսորիկ օրհ" :

Digitized by Google

զամ որդիս մարդկան։ Սփռեցան շնորհք 'ի շրթունս քո.
վասն այնորիկ օրհնեաց զքեզ ած յաւիտեան : * Ած սու- 4
սուր քո ընդ մէջ քո հզօր, * վայելչութեան գեղոյ քոյ : Լա- 5
րեա՛ յաջողեա և թագաւորեա՝ վս ճշմարտութեան հեզութեան
և արդարութեան, և առաջնորդեսցէ քեզ սքանչելապէս աջ
քո : * Նետք քո սրեալ են հզօր, և ժողովուրդք 'ի ներ- 6
քոյ անկցին, 'ի սիրտս թշնամեաց թագաւորին : * Ա- 7
թոռ քո ած յաւիտեանս յաւիտենից, գաւազան ուղ-
ղութեան գաւազան արքայութեան քոյ : * Սիրեցեր զար- 8
դարութիւն, և ատեցեր զանօրէնութիւն : Վս այսորիկ օծ ըզ-
քեզ ած, ած քո իւղով ուրախութեան, առաւել քան զըն-
կերս քո : * Զմուռս և զհալուէ և կասիա 'ի զգեստուց 9
քումմէ, 'ի տանց փղոսկրեաց, ուստի ուրախ արա-
րին զքեզ * դստերք թագաւորաց 'ի պատիւ քո : Կաց- 10
ցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ ; 'ի հանդերձս ոսկեհուռս
զարդարեալ և պաճուճեալ : * Լուր դուստր և տես՝ 11
խոնարհեցո զունկն քո . մոռա՛ զժողովուրդ քո և զտը-
տուն հօր քոյ . * Զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ : 12
Սա ինքն է Տէր քո՝ երկիր պագցես նմա, և դուստր Տիւ-
րոսի երկիր պագցէ նմա . և պատարագօք * զերեսս 13
քո պաղատեսցին մեծամեծք ժողովրդեան : * Ամ փառք 14
դստեր թագաւորի 'ի ներքսոյ, 'ի մեղմաքսուրս ոսկեհուռս
* զարդարեալ և պաճուճեալ : Տարցին թագաւորի կոյ- 15
սանք զհետ նորա, և ընկերս նորա տարցին նմա : * Տարցին 16
ցնծութեամբ և ուրախութեամբ և տարցին 'ի տաճար թագաւորի,
* և փոխանակ հարց քոց եղիցին որդիք քո : Կացուսցես 17
զնոսա իշխանս ընդ ամ երկիր, * յիշեսցի անուն քո ընդ 18
ամ ազգս ազգաց : Վս այսորիկ ժողովուրդք խոստովանողք
եղիցին առ քեզ, յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտե-
նից : Տունք . ԺԸ :

'Ի կատարած . որդւոցն Կորխայ 'ի վերայ գաղտնեաց . ԽԵ : 1

Աստուած մեր ապաւէն և զօրութիւն . օգնական 'ի մեծ նեղու- 2
թեանց որ գտին զմեզ յոյժ : * Վասն այսորիկ ոչ երկ- 3
նչիցուք մեք 'ի խռովել երկրի, 'ի փոխափոխել լերանց 'ի
սիրտ ծովու : * Գոչեցին և խռովեցան ջուրք նոցա, խռո- 4
վեցան լերինք 'ի զօրութենէ նորա : * Գնացք գետոց ուրախ 5
առնեն զքաղաքն Աստուծոյ, և սրբեաց զխորան իւր բարձ-
րեալն :

---

(5) Ոմանք. Վայելչութեամբ և գեղովք քո : (8) Ոմանք. Իւղովն
ուրախութեան : (10) Ոմանք. 'Ի հանդերձս յոսկեհուռս :
(13) Ոմանք. Մեծամեծք 'ի ժողովրդեան : (14) Ոմանք. 'Ի
մեղմաքսուրս յոսկեհուռս : (18) Ոմանք. Եւ յիշեցից :
Սաղմ. ԽԵ . (1) Ոմանք յաւելուն . Սաղմոս 'ի գաղտնիս : (3) Ո-
մանք . 'Ի խռովել [illegible] : (4) Ոմանք . Գոչեցին և խռովեցան [illegible]

Digitized by Google

6 ընթացից ։ * Այ՟ 'ի մէջ նր և նորա մի սասանեսցի. օգ-
7 նեսցէ նմա ած 'ի վաղորդայնէ մինչ 'ի վաղորդայն ։ * Խռո-
վեցան հեթանոսք, և խոնարհ եղեն թագաւորութիւնք.
8 Ետ ձայն իւր բարձրեալն՝ և խռովեցաւ երկիր ։ * Տէր
զօրութեանց ընդ մեզ, ընդունելի է մեր ած յաւիտեանս ։
9 * Եկայք և տեսէք զգործս այ, որ արար զնշանս և զար-
10 ուեստս 'ի վր երկրի ։ * Եհան զպատերազմ 'ի ծագաց
մինչ 'ի ծագս երկրի. զաղեղունս փշրեաց, զզէնս խոր-
11 տակեաց և զասպարս այրեաց հրով ։ * Կանխեցէք և ծա-
նիջիք զի ես եմ ած. բարձր եղէց 'ի հեթանոսս, և
12 բարձրացայց 'ի վր երկրի ։ * Տէր զօրութեանց ընդ մեզ, ընդ-
ունելի է մեր ած յաւիտեանս ։ Տունք. ժա ։ Փոխերգայ. ծէ ։

1 'Ի կատարած. Վն՟ որդւոցն Կորխայ. Սաղմոս 'ի դաւիթ. ԽԶ ։

2 Ծափս հարէք ամ հեթանոսք, աղաղակեցէք առ
3 ած 'ի ձայն ցնծութե ։ * Տէր բարձրեալ և ահա-
4 գին, թագաւոր մեծ 'ի վր ամ երկրի ։ * Հնազանդ ա-
րար զժողովուրդս ընդ մեզ, և զհեթանոսս 'ի ներքոյ
5 ոտից մերոց ։ * Ընտրեաց զմեզ իւր 'ի ժառանգութիւն,
6 զգեղեցկութիւնն յակոբայ զոր և սիրեաց ։ * Համբար-
7 ձաւ ած օրհնութե, և տր մեր ձայնիւ փողոյ ։ * Սաղ-
մոս ասացէք այ մերում, սաղմոս ասացէք թագաւո-
8 րին մերում սաղմոս ասացէք ։ * Թագաւոր մեծ 'ի վր
9 ամ երկրի ած է, սաղմոս ասացէք նմա օրհնութե ։ * Թա-
գաւորեաց ած 'ի վր հեթանոսաց. ած նստի յաթոռ
10 սրբութե իւրոյ ։ * Իշխանք ժողովրդոց ժողովեցան առ
ած աբրահամու, զի այ զօրութիւնք երկրի յոյժ համ-
բարձան ։ Տունք. Թ ։

1 Սաղմոս օրհնութե որդւոցն Կորխայ. Երկրորդ շաբաթու. ԽԷ ։

2 Մեծ է տր, և օրհնեալ է յոյժ, 'ի քաղաքի այ մերոյ,
3 'ի լերան սուրբ նորա ։ * Հաստատարմատ ցնծացեալ
ցնծութե ամ երկրի. լերինք սիոնի կողմանք հիւսիսոյ
4 քաղաք թագաւորին մեծի ։ * Այ 'ի տանարս իւրում
5 յայտնի, 'ի ժամանակի անդ օգնականն լինի նց ։ * Ահա-
ւա-

(6) Ոմանք. 'Ի վաղորդայնէ մինչև 'ի վաղորդայնս ։ (7) Ո-
մանք. Եւ խոնարհեցան թագաւորութիւնք. (8) Ոմանք. Ըն-
կալեալ է մեր ած յաւիտեանս ։
Սղմ. ԽԶ. (3) Ոմանք. Զի տր բարձրեալ ։ (4) Ոմանք.
Զժողովուրդս 'ի մեզ ։ (5) Ոմանք. Գեղեցկութեն յակո-
բայ ։ (6) Ոմանք. Եւ տր մեր 'ի ձայն փողոյ ։ (8) Բազք.
Սաղմոս ասացէք նմա իմաստութե ։ (10) Ոմանք. Առ
ածն աբրահամու ։
Սղմ. ԽԷ. (4) Ոմանք. Յայտնի է, 'ի ժամի իւրում օգնական ։

Digitized by Google

ահաւասիկ թագաւորութիւնք երկրի ժողովեցան, և եկին
'ի միասին: * Ինքեանք տեսին այնպէս և զարմացան; 6
խռովեցան սասանեցան; * և դողումն կալաւ զնոսա: * Անդ 7
երկունք որպէս 'ի ծննդականի, 'ի հողմ սաստիկ փշրեսցէ զը- 8
նաւս 'ի Թարսիս: * Որպէս լուաք՝ այնպէս և տեսաք, 'ի 9
քաղաքս տն զօրութեանց 'ի քաղաքս այ մերոյ: Ած հաստատեաց
զնա յաւիտեան. * Ընկալաք ած զողորմութիւն քո 'ի 10
մէջ ժողովրդեան քոյ: Հանգիստ: * Ըստ անուան քում, 11
այնպէս և օրհնութիւն քո ընդ ամ աշխարհս, արդարութե-
լի է աջ քո: * Ուրախ եղիցի լեառն սիոն, և ցնծասցեն 12
դստերք յուդայ, վն իրաւանց քոց տր: * Շրջե- 13
ցարուք զսիոնիւ պաշարեցէք զնա, և պատմեցէք զաշ-
տարակս նր: * Դիք զսիրտս ձեր 'ի մն զօրութեանց նր, 14
բաժանեցէք զամուրս նր, զի պատմեսջիք կարաւղեաց յազգս
յայլ: * Սա է ած ած մեր յաւիտենական յաւիտենից. և 15
սա հովուեսցէ զմեզ մինչև յաւիտեան: Տունք. ԺԷ:

'Ի կատարած որդւոցն կորխայ. Սաղմոս օրհնութեան 'ի դաւիթ. ԽԸ: 1

Լուարուք զայս ամ ազգք, ունկնդիր լերուք ամե- 2
նեքեան ոյք բնակեալ էք յաշխարհի: * Ծնունդք 3
երկրի և որդիք մարդկան 'ի միասին, մեծատունք և տը-
նանկք: * Բերան իմ խօսեսցի զիմաստութիւն. և խոր- 4
հուրդ սրտի իմոյ զհանճար: * Խոնարհեցուցից յա- 5
ռակս ունկն իմ. բացից պատմութիւն օրհնութեան իմոց
բանից: * Ընդէ՞ր ընդ աւուր երկնչիմ ես յաւուր չարի, զի 6
անօրէնութիւնք գնացից իմոց շուրջ եղեն զինեւ: * Յու- 7
սացեալք 'ի զօրութիւն իւրեանց, 'ի բազմութիւն մեծութե-
իւրեանց պարծեսցին: * Եղբայր ոչ փրկէ՝ և ոչ փրկէ 8
մարդ և ոչ տայ այ փրկանս, * և ոչ զգին փրկանաց ան- 9
ձին իւրոյ: Վաստակեաց յաւիտեան, * և կեցցէ մինչ 10
'ի սպառ, և ոչ տեսցէ զապականութիւն: Յորժամ տես-
ցէ թէ իմաստունք մեռանին, 'ի միասին անզգամք և
անմիտք կորիցեն, * և թողցեն օտարաց զմեծութիւն իւ- 11
րեանց: * Գերեզմանք տունք նց եղիցին յաւիտեան, և 12
յարկք նց ազգէ մինչև յազգ, և կարդասցին անուանք
նց 'ի հողս իւրեանց: * Մարդ 'ի պատուի էր և ոչ ի- 13
մա-

---

(9) Ոմանք. Այնպէս և տեսաք: (11) Ոմանք. Ըստ ան-
ուան քում ած, այնպէս.. և արդարութ̃: (13) Ոմանք.
Զսիոնիւ, և պանծացուցէք զնա. կամ, պաշտպանեցէք
զնա. և պատմեցէք յաշտարակս նր:
Սղմ. ԽԸ. (7) Ոմանք. Ի բազմութե մեծութեց պարծեսս":
(8) Ոմանք. Եւ ոչ տայ այ զփրկանս իւր: (12) Ոմանք.
Գերեզմանք նց տունք նց եղի"... և կարդասցին. ան":
(13)(21) Ոմանք. Համասարեալ անասնոց անմտից և.

Digitized by Google

մացաւ, հաւասարեցաւ անասնոց անբանից և նմանեցաւ
14 նց։ * Այս ճանապարհ է գայթագղութեն նց նոցին.
15 յետ այսորիկ բերանօք իւրեանց հաճեսցին։ * Որպէս
խաշն ՚ի դժոխս մատնեցին, և մահ հովուեսցէ զնս,
և տիրեսցեն նց ուղիղք ընդ առաւօտս։ Օգնութիւն նց
մաշեսցին ՚ի դժոխս, և ՚ի փառաց իւրեանց անկցին։
16 * Բայց սակայն Այ փրկեսցէ զանձն իմ ՚ի ձեռաց դժո-
17 խոց, յորժամ ընդունիցի զիս։ * Մի երկնչիր յորժամ
մեծանայ մարդ, և յորժամ բազմասցին փառք տան
18 նր։ * Զի ոչ եթէ ՚ի մեռանել իւրում առցէ ընդ իւր
19 զամ, և ոչ եթէ իջցեն փառք տան նր ընդ նմա։ * Ան-
ձն նր ՚ի կեանս իւրում օրհնեսցի, խոստովան եղի-
20 ցի քեզ յորժամ բարի արասցես դու նմա։ * Մտցէ
նա մինչև յազգս հարց իւրոց. մինչև յաւիտեան լոյս մի
21 տեսցէ։ * Մարդ ՚ի պատուի էր և ոչ իմացաւ, հաւա-
սարեցաւ անասնոց անբանից և նմանեցաւ նց։ Տունք. Ի.
Գոեբղայս. ԽԲ։

1 Սաղմոս ՚ի դաւիթ. ԽԹ։

Աստուածոց Տր խօսեցաւ, կոչեաց զերկիր յարևե-
2 լից մինչ ՚ի մուտս արևու։ * ՚Ի սիոնէ մեծվայել-
3 չութե, փրկութե գեղոյ նր։ * Այ մեր յայտնապէս ե-
կեսցէ, և Այ մեր մի դադարեսցէ։ Հուր առաջի նր
4 բորբոքեսցի, և շուրջ զնովաւ մրրիկ յոյժ։ * Կոչեսցէ
զերկինս ՚ի վերուստ՝ և զերկիր ՚ի դատել զժողովուրդ
5 իւր, * ժողովեցէք առ նմա զսուրբս իւր, և որք դնեն ըղ-
6 պատարագս ուխտից ՚ի վր սեղանոյ։ * Պատմեսցեն եր-
կինք զարդարութե նր, զի Այ դատաւոր է։ Հանգիստ։
7 * Լուր ժողովուրդ իմ և խօսեցայց ընդ քեզ, և իէլ
8 քեզ վկայեցից. զի Այ Այ քո ես եմ։ * Ոչ եթէ վասն
պատարագաց քոց կշտամբեցից զքեզ. զի ողջակէզք քո
9 առաջի իմ են յամ ժամ։ * Ոչ ընդունիմ ՚ի տանէ քումմէ
10 զուարակս, և ոչ ՚ի հօտից քոց նոխազս։ * Իմ է ամ
11 գազան անտառի, երէ լերանց և ամ անասուն։ * Գի-
տեմ ես զամ թռչունս երկնից, գեղեցկութե վայրի ընդ իս
12 է։ * Թէ քաղցեայց, քեզ ինչ ոչ ասացից. զի իմ է աշ-
13 խարհ լրիւ իւրով։ * Ոչ ուտեմ ես զմիս զուարակաց
14 քոց, և ոչ զարիւն նոխազաց քոց ըմպեմ։ * Մատո Այ
պա-

(14) Ոմանք. Ճանապարհ է նց գայթագղութեն նոցին. յետ այս"։ (16) Ոմանք. Յորժամ ընդունի զիս։
Սղմ. ԽԹ. (1) Ոմանք. Աղմ՞ս յասափ . . . մինչև ՚ի մուտս։
(5) Ոմանք. ՚Ի վր սեղանոյ նր։ (10) Ոմանք. Զի իմ է ամ գազան։ (12) Յօրինակին. Թէ քաղցեայց։ (12) Ոմանք. Ընդ քեզ ինչ ոչ ասաց"։ (14) Ոմանք. Պատարագ օրհնու-

Digitized by Google

պատարագ օրհնութեան, կատարեա բարձրելոյն զուխտս
քո։ * Կարդասջիր առ իս յաւուր նեղութեան քո, ես 15
փրկեցից զքեզ՝ և դու փառաւոր արասցես զիս։ Հան-
գիստ։ * Մեղաւորին մեղաւորին ասէ Ած. Իսկ դու ընդէ՞ր 16
ընդ պատմես զարդարութիւն իմ, կամ առնուս զուխտս
իմ 'ի բերան քո։ * Զի դու ատեցեր զխրատ իմ, մեր- 17
ժեցեր և յետս ընկեցեր զամ բանս բերանոյ իմոյ։ * Թէ 18
տեսանէիր զգողս ընթանայիր ընդ նմա, և ընդ շնացողս
դնէիր զբաժին քո։ * Բերան քո յաճախեաց զչարութիւն, 19
և լեզու քո նիւթէր զնենգութիւն։ * Նստեալ զեղբօրէ 20
քումմէ չարախօսէիր, և 'ի վերայ որդւոյ մօր քոյ դնէիր
գայթագղութիւն։ * Զայս ամ արարեր և ես լռեցի քեզ. 21
կարծեցեր անօրէնդ 'ի միտ քում, թէ և ես քեզ նմա-
նեցայց։ Սաստ յանդիմանեցից և կացուցից զայս ամ ա-
ռաջի քո, * Իմացարուք ամենեքեան որոց մոռացեալ 22
իցէ զԱծ։ Գուցէ երբեք յափշտակեսցէ, և ոչ ոք իցէ
որ փրկեսցէ։ * Պատարագ օրհնութեան փառաւոր արաս- 23
ցէ զիս. և անդ է ճանապարհ ուր ցուցից նմա զփրկու-
թիւն այ։ Տանի. իզ։

'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի Դաւիթ։ * 'Ի ժամանակին գալ նմա առ 1
նա Նաթան մարգարէի, իբրև մտանել էր նա առ Բերսաբեէ. Ծ։ 2

Ողորմեա՛ ինձ Ած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ 3
բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։
* Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և 'ի մեղաց 4
իմոց սուրբ արա զիս։ * Զանօրէնութիւն իմ ես ինքնին 5
գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամ ժամ։ * Քեզ 6
միայն մեղայ Տր, և չար առաջի քո արարի։ Որպէս արդա-
րասցիս 'ի բանս քո, և յաղթեսցես 'ի դատել քեզ։ * Անօ- 7
րէնութեամբ յղացայ, և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։ * Զի ա- 8
հա դու զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս
իմաստութեան քո յայտնեցեր ինձ։ * Ցօղեսցես յիս մշտկաւ 9
և սուրբ եղէց, լուասցես և քան զձիւն սպիտակ եղէց։ * Լսե- 10
լի արասցես ինձ ցնծութիւն և ուրախութիւն, և ցնծասցեն ոս-
կերք իմ տառապեալք։ * Դարձո զերեսս քո 'ի մեղաց 11
և

թէ, և կատարեա բարձրելոյն ուխտս զքեզ։ (15) Ո-
մանք. Կարդասցես դու առ իս։ (16) Ոմանք. Զուխտս
իմ 'ի բերան"։ (21) Ոմանք. Եւ լռեցի քեզ։
Սաղ. Ծ. (2) Ոմանք. Ի ժամի յորժամ եմուտ առ նա.. առ
Բերսաբէէ կին ուրիայ։ (6) Ոմանք. Եւ զչարիս իմ ա-
ռաջի քո արար".. և յաղթեսցես 'ի դատել քում։ (8) Ո-
մանք. Զանյայտս և զգաղտնիս իմաստութեան քո ցուցեր
ինձ։ (9) Ոմանք. Լուասցես և քան զձիւն։ (10) Ոմանք.
Լսելի արա ինձ Տր զցնծ"։ (11) Ոմանք. Անօրէնութեան

Digitized by Google

12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]

[illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] (14) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (21) [illegible]

[illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (5) [illegible] (9) [illegible]

պտղալից 'ի տան Այ. յուսացայ յողորմութիւն Այ յաւի-
տեան և յաւիտեանս յաւիտենից: * Խոստովան եղէց 11
քեզ յաւիտեան զի արարեր. և համբերեցից անուան
քում, զի քաղցր ես առաջի սրբոց քոց: Տունք. Ժ: Գծ-
ղայս. ԾԱ:

'Ի կատարած. վասն մաղեղեթայ. իմաստութիւն 'Ի Դաւթի. ԾԲ:

Ասաց անզգամն 'ի սրտի իւրում թէ ոչ գոյ ած. * Ա- 1
պականեցան և պղծեցան յանօրէնութիւնս իւրեանց.
և ոչ ոք է որ առնէ զքաղցրութիւն: * Ած յերկնից նայե- 2
ցաւ յորդիս մարդկան, տեսանել թէ իցէ ոք իմաս-
տուն որ խնդրիցէ զած: * Ամենեքեան խոտորեցան 'ի 3
միասին, և անպիտանացան: Ոչ գոյ որ առնէ զքաղցր.
և չիք ոք մինչև 'ի մի: * Ոչ ոչ ճանաչիցեն ամենեքեան, որ 4
գործեն զանօրէնութիւն: Որք ուտէին զժողովուրդ իմ
իբրև զկերակուր հացի, * և զած ոչ կարդացին: Անդ եր- 6
կիցեն երկիւղ ուր ոչ իցէ երկիւղ. զի ած ցրուեսցէ
զոսկերս մարդահաճոյից: Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին,
զի ած անարգեաց զնոսա: * Ո՞ տացէ 'ի Սիոնէ զփրկութիւն 7
Իսրլի. 'ի դարձուցանել Տն զգերութիւն ժողովրդեան իւ-
րոյ, ցնծասցէ Յակոբ և ուրախ եղիցի Իսրլ: Տունք. Է:

'Ի կատարած. ընդ օրհնութիւնս իմաստութիւն 'Ի Դաւթի. * 'Ի ժամա- 1
նակի զի եկին Զիփացիքն, և ասեն ցՍաւուղ՝ ահաւասիկ Դաւիթ 2
թաքուցեալ նստի առ մեզ: ԾԳ:

Ած յանուն քում կեցո զիս, և 'ի զօրութեան քում իր- 3
աւունս արա ինձ: * Ած լուր աղօթից իմոց, ունկն- 4
դիր լինիջիր բանից բերանոյ իմոյ: * Օտարք յարեան 'ի վերայ 5
իմ, և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան
զած առաջի իւրեանց: * Ահա ած օգնական իմ, 6
և Տր ընդունելի հոգւոյ իմոյ: * 'Ի դարձուցանել զչա- 7
րիսն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա:
* Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ. խոս- 8
տովան եղէց անուան քում Տր զի բարի է: * Յամենայն 9
նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս, և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն
իմ: Տունք. Է:

'Ի

Սաղ. ԾԲ. (1) Ոմանք. Վն մաղեղեթայ իմաստութիւն.
Դաւթի.. 'Ի սրտի իւրում թէ չիք ած. կամ. թէ
չգոյ ած: (4) Ոմանք. Ոչ մինչև ցմի: (5) Ոմանք. Զժողո-
վուրդ իմ, իբր կերակուր հացիս: (6) Ոմանք. Եւ զա-
ծոր ոչ կարդացին:
Սաղ. ԾԳ. (7) Ոմանք. Դարձո զչարսն 'ի թշնամիս իմ և
ճշմարտ'': Եւ ոմանք. Դարձուցանել զչարչարանս 'ի թշնա'':
(8) Ոմանք. Անուան քում զի բարի է:

Digitized by Google

1 'Ի կատարած · ընդ օրհնութիւնս իմաստութեան · Սաղմոս Դաւ-
թի · ԾԴ ։

2 Ո՛ւնկնդիր լեր Աստուած աղօթից իմոց, և մի անտես առներ
3 զխնդրուածս իմ։ *Նայեաց առ իս և լուր ինձ ·
զի տրտմեցայ ես 'ի հանճարանալ իմում և խռովեցայ ։
4 *'Ի ձայնէ թշնամւոյն և 'ի նեղելոյ մեղաւորի խոտորե-
ցան յիս անօրէնութիւնք, բարկութեամբ ոխս պահէին ինձ ։
5 *Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, և երկիւղ մահու անկաւ
6 'ի վր իմ։ *Ահ և դողումն եկն 'ի վերայ իմ, և ծած-
7 կեաց զիս խաւար ։ *Ասացի ո տայր ինձ թևս իբր ա-
8 ղաւնւոյ · զի թռուցեալ վերանայի, *հեռացեալ դադա-
9 րեի յանապատի ։ *Ակն ունէի այն որ փրկէր զիս 'ի
կարճմտութենէ զայրանալոյ, 'ի մրրկելոյ նեղութենէ ։
10 *Ընկղմեա Տր և բաժանեա զլեզուս նց, զի տեսի զանօ-
11 րէնութիւն և զհակառակութիւն 'ի քաղաքի ։ *'Ի տուէ և 'ի
գիշերի շուրջ եկեսցեն զպարսպօք նր անօրէնութիւն · չարիք
12 և մեղք են 'ի մէջ նց · *և ոչ պակասեաց 'ի հրապարա-
13 կաց նց վաշխ և նենգութիւն ։ *Զի թէ թշնամին նա-
խատեալ էր՝ համբերէի արդեօք, կամ ատելեացն մե-
ծաբանեալ էր 'ի վր իմ՝ թագչէի արդեօք 'ի նմանէ ։
14 *Իսկ դու մարդ հաւասար իմ, առաջնորդ իմ և ծա-
15 նօթ իմ ։ *Այսպէս 'ի նոյն քաղցրացուցեր ինձ և քեզ
16 կերակուր, զի գնայաք միաբանութեամբ 'ի տուն այ ։ *Ե-
կեսցէ մահ 'ի վր նց, և կենդանւոյն իջցեն 'ի դժոխս ·
17 զի չարութիւն է 'ի բնակութեան նց և 'ի մէջ նց ։ *Ես առ
18 Այ կարդացի, և Տր լուաւ ինձ *յերեկոյս՝ 'ի վաղորդ-
եայն 'ի հասարակ աւուր ։ Պատմեցից և ասացից և լուի-
19 ցէ ձայնի իմում · *փրկեսցէ խաղաղութեամբ զանձն իմ 'ի
20 մերձաւորաց իմոց, զի կարեւորք հասանէին 'ի վր իմ ։ *Լուի-
ցէ Այ և խոնարհ արասցէ զնոսա, որ յառաջն է քան
զյաւիտեանս ։ Զի ոչ գոյր նց փոփոխումն, և ոչ երկեան
21 յԱյ ։ *Ձգեաց զձեռն իւր 'ի հատուցանել նց, և նք
22 պղծեցին զուխտս նր ։ *Բաժանեցան 'ի սրտմտութենէ ե-
րեսաց նց · և եհաս 'ի սիրտս նց ։ Կակղեալ էին բանք
23 նց քան զձէթ, և ինքեանք են ոճ սլաք ։ *Ընկեա՛ 'ի
Տր

Սղմ․ ԾԴ · (7) Ոմանք · Ասացի՝ տայր ոք ։ (9) Ոմանք · 'Ի կարճմտութենէ և 'ի զայրանալոյ, մրրկելոյ 'ի նեղութենէ ։ (14) Ոմանք · Այլ դու մարդ ։ Ն․ օմանք · Իսկ արդ դու մարդ ։ (17) Ոմանք · Ես 'ի հասարակ աւուր ։ (18) Ոմանք · Ես լուիցես ձայնի իմ՞ ։ (21) Յօրինակին պակասէր · Ձգեաց զձեռն իւր 'ի հա՞ ։ (22) Ոմանք · 'Ի սրտմտութենէ երեսաց նորա ։ Ն․ օմանք · Երեսաց կերպարանք · · · Եւ ինքեանք ոճ սլաք ։ (23) Ոմանք · Սասանութիւն արդարոյն ։

Digitized by Google

Տէր զհոգս քո և նա կերակրէ զքեզ, և ոչ տայ յաւի-
տեանս տատանումն արդարոյ: * Դու Աստ իջուսցես զնոսա 24
'ի գուբ ապականութեան, արք արիւնահեղք և նենգա-
ւորք մի հասարակեսցեն զաւուրս իւրեանց. այլ ես 'ի
քեզ Տէր յուսացայ. Տունք. ԻԶ: Փոխքոյ. ԼԷ:
Կանոն Փոխոյ. Է: Սաղմոս. ԺԹ: Տունս. ՃԹ:

'Ի կատարած. վասն ժողովրդեանն, որ 'ի սրբոցն հեռացեալ էին. 1
'ի ձեռնամաքի որ կալան զնա այլազգիքն 'ի Գէթ. Յարձանագիր.
Սաղմոս 'ի Դաւիթ. ԾԵ:

Ողորմեա ինձ Աստ զի կոխեաց զիս մարդ. զօրհանա- 2
պազ պատերազմելով նեղեցին զիս: * Կոխեցին զիս 3
թշնամիք իմ զօրհանապազ, բազումք են որ մարտ-
չին ընդ իս 'ի բարձանց: * 'Ի տուէ ես ոչ երկեայց զի 4
'ի Տէր յուսացայ. Աստ գովեսցից զբանս իմ. * յԱծ յու- 5
սացայ՝ և ոչ երկեայց զի՞ արասցէ ինձ մարդ: * Զօր- 6
հանապազ զբանս իմ անարգէին, զինէն էին խորհուրդք
նց 'ի չարութիւն: * Պանդխտեսցին եղիցին և թաքթաքեսցեն 7
զգիտեսցին. նոքա զարշապարս իմ սպասէին՝ որպէս
սպասէին անձին իմոյ: * Որպէս առ ոչինչ մերժեսցես 8
զնոսա, բարկութեամբ զժողովուրդս խոնարհեցուցանես:
* Աստ զկեանս իմ պատմեցի քեզ. եդիր զարտասուս 9
իմ առաջի քո որպէս խոստացար դու ինձ: * Դարձցին 10
թշնամիք իմ յետս իւրեանց, յաւուր յորում կարդացից
առ քեզ: Ահա ծանեայ զի Աստ իմ ես դու. * զԱծ օրհ- 11
նեցից 'ի բանս իմ, և զՏէր գովեսցից 'ի խօսս իմ. յԱծ յու-
սացայ և ոչ երկեայց զի արասցէ ինձ մարդ: * Յինէն 12
են ուխտք իմ, զոր տաց քեզ Աստ օրհնութիւն: * Փրկե- 13
ցեր զանձն իմ 'ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց,
զոտս իմ 'ի գայթագղութենէ. հաճոյ եղեց առաջի Ած յեր-
կիր կենդանեաց: Տունք. ԺԴ:

'Ի

Այլ. ԾԵ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած սաղմոս դաւթի վասն ժողովրդեանն որ 'ի սրբութենէն հեռացեալ էին: Յարձանագիր 'ի Դաւիթ, և այլն: (2) Ոմանք. Պատերազմողք նեղեցին զիս: (3) Ոմանք. Եւ բազումք են որք մարտ": (5) Ոմանք. Զի արասցէ ինձ: (7) Ոմանք. Եւ թաքթաքուսցեն շիկեա"... իմում սպասեցին. կամ, սպասեցին, որպէս և սպասէին անձին իմում: (10) Ոմանք. Թշնամիք իմ յետս .. յորում և կարդացայց առ քեզ: (12) Ոմանք. Քեզ օրհնութիւն տաց առ իմ: (13) Ոմանք. Եւ զոտս իմ.. յերկրին կենդանեաց:

Digitized by Google

1 'Ի կատարած Մի ապականեր. 'Ի դաւթի արձանագիր. 'Ի ժամանա-
կին յորժամ փախուցեալ հալածեալ էր նա յերեսաց սաւուղայ՝ յայրն
անդ. ԾԶ։

2 Ողորմեա ինձ Աստուած ողորմեա ինձ, զի 'ի քեզ յուսացաւ
անձն իմ. 'ի հովանի թեւոց քոց յուսացայց, մինչեւ
3 անցցէ անօրէնութիւն։ * Աղաղակեցից առ Աստուած բարձրեալ,
4 առ Աստուած բարերար իմ։ * Առաքեաց յերկնից եւ կեցոյց
զիս. ետ 'ի նախատինս որ կոխէին զիս։ Առաքեաց Աստուած
5 զողորմութիւն եւ զճշմարտութիւն իւր, * եւ փրկեաց զանձն իմ
'ի միջոյ կորիւնոց՝, զի ննջեցի ես խռովեալ։ Որդւոց
մարդկան ատամունք իւրեանց զէն եւ նետք են, եւ լե-
6 զուք նոցա սուր սուսեր։ * Բարձրեալ ես դու յեր-
7 կինս Աստուած, յամ երկրի են փառք քո։ * Որոգայթս պատ-
րաստեցին ոտից իմոց, եւ խոնարհ արարին զանձն իմ.
փորեցին առաջի իմ խորխորատ՝ եւ անկան ինքեանք 'ի
8 նմա։ * Պատրաստ է սիրտ իմ Աստուած, պատրաստ է սիրտ
9 իմ, օրհնեցից եւ սաղմոս ասացից քեզ փառօք իմովք։ * Զար-
թիր փառք իմ զարթիր սաղմոսարան եւ օրհնութիւն, եւ ես
10 զարթեայց առաւօտուց։ * Խոստովանեցայց քեզ 'ի ժո-
11 ղովուրդս Տէր, եւ սաղմոս ասացից քեզ յազգս։ * Մեծ
եղեւ մինչեւ յերկինս ողորմութիւն քո. մինչեւ յամպս է ճշմար-
12 տութիւն քո։ * Բարձրեալ ես դու յերկինս, յամ երկրի
են փառք քո։ Յանձ. ԾԶ։

1 'Ի կատարած. Մի ապականեր. յարձանագիր. Սաղմոս 'ի
դաւթի. ԾԷ։

2 Եթէ արդարեւ զարդարութիւն խօսէիք, եւ ուղիղս դա-
3 տէիք որդիք մարդկան։ * Քանզի եւ սիրտ իսկ 'ի
սրտի ձերում զանօրէնութիւն գործէիք յերկրի. անիրա-
4 ւութիւն ձեռք ձեր նիւթէին։ * Օտար եղեն մեղաւորք 'ի
5 մօրէ, խոտորեցան յարգանդէ եւ խօսեցան սուտ։ * Սրտմ-
տութիւն նոցա ըստ նմանութեան օձին, որպէս իժի քարբի զի
խցէ

Սղմ. ԾԶ. (1) Ոմանք. 'Ի դաւութի յարձանագիր։ (2) Ոմանք. Թեւոց քոց յուսացայ։ (4) Ոմանք. Ոյք կոխէին զիս։ (5) Ոմանք. Որպէս սուր սուսերի։ (6) Ոմանք. Ընդ յամ երկրի։ (7) Բնաբ. Որոգայթ պատրաստեա"։ (8) Ոմանք. Օրհնեցից եւ սաղմոս ասացից քեզ փառ"։ (10) Ոմանք. Ասացից քեզ 'ի հեթանոսս։ (12) 'Ի լուս". Դու յերկինս Աստուած. համաձայնագոյն սմանց 'ի Բնաբ"։
Սղմ. ԾԷ. (2) Ոմանք. Եթէ արդարեւ զարդարութիւն սիրէիք, եւ ուղիղ դատէիք։ (3) Ոմանք. Գործէք յերկրի, զանօրէնութիւն ձեռաց ձեր նիւ"։ (5) Ոմանք. Օձի, որպէս իժի եւ քարբի։

խցեալ է զականջս իւր ։ * Զի մի՛ լուիցէ նա ձայնի 6
թովչի հմայողի, եւ մի՛ առցէ դեղ ՚ի դեղատուէ իմաստ-
նոյ։ * Աստուած փշրեսցէ զատամունս նոցա ՚ի բերանս իւրեանց, 7
եւ զծնօտս առիւծուց խորտակեսցէ տէր ։ * Անարգ եղի- 8
ցին նոքա որպէս ջուր որ հեղու, ՚ի լարել աղեղան նոցա տկա-
րասցին * որպէս մոմ զի հալի, եւ սատակեսցին։ Անկաւ հուր 9
եւ ոչ տեսին զարեւ, * մինչ մի՛ ՚ի միտ առեալ էր փշուշս 10
իւրեանց. որպէս զկենդանիս բարկութեան կլանիցէ զնոսա ։
* Ուրախ եղիցի արդար յորժամ տեսցէ զհատուցումն, 11
եւ զձեռս իւր լուասցէ յարեան մեղաւորի ։ * Եւ ասաս- 12
ցէ մարդ, Թէ արդարեւ՛ պտուղ է արդարոյ, եւ է
Աստուած որ դատի զնոսա յերկրի ։ Տուն. Ժ ։ Գոհելոյ. ԼԵ ։

՚Ի կատարած մի՛ ապականեր. յարձանագիր. ՚ի ժամանակի զի 1
առաքեաց սաւուղ պահապանս զտուն նորա, զի սպանցէ զնա ։

Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ԾԸ ։

Փրկեա՛ զիս ՚ի թշնամեաց իմոց Աստուած, յայնցանէ որ յա- 2
րուցեալ են ՚ի վերայ իմ ապրեցո՛ զիս ։ * Փրկեա՛ զիս 3
յայնցանէ որք գործեն զանօրէնութիւն, յարանց արիւ-
նահեղաց ապրեցո՛ զիս ։ * Որսացին զանձն իմ կալանեցան, 4
եւ հասին ՚ի վերայ իմ հզօրք ։ * Ո՛չ մեղք իմ եւ ոչ յանցանք, 5
առանց մեղաց ընթացայ եւ ուղիղ եղէ ։ * Զարթի՛ր ընդ- 6
առաջ իմ եւ տե՛ս, դու տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի։ Նայեաց
եւ այց արա ամենայն հեթանոսաց, մի՛ ողորմիր ամենեցուն
որք գործեն զանօրէնութիւն ։ * Դարձցին ընդ երեկոյս, 7
սովեսցին որպէս շունք եւ շրջեսցին զքաղաքաւ ։ * Նոքա 8
զօղաձկեսցեն բերանովք իւրեանց, եւ սուր ՚ի շրթունս նոցա։
Իսկ արդ ո՛վ լուաւ զայս, * զի դու տէր ծիծաղեսցես 9
զնոքօք, եւ արհամարհեսցես զամենայն հեթանոսս ։ * Զզօ- 10
րութիւն իմ առ քե՛զ պահեսցես, զի Աստուած օգնական իմ է ։
* Աստուած իմ ողորմութիւն նորա կանխեսցէ առ իս, * եւ Աստուած իմ 11
ցուսցէ ինձ ՚ի թշնամիս իմ ։ Մի՛ սպանաներ զնոսա, 12
զի մի՛ մոռասցին զօրէնս քո ։ Ցրուեա՛ զնոսա զօ-
րութեամբ քով եւ ընկեցեա՛ զնոսա. զի դու ես պաշտպան իմ տէր ։
* Մեղք բերանոյ նոցա եւ բանք շրթանց նոցա, ըմբռնեսցին նոքա 13
յամբարտաւանութեան իւրեանց ։ Ցանկեծս եւ ՚ի ստութե-
նէ

(6) Ոմանք. Եւ մի՛ առցէ նա դեղ ։ (8) Ոմանք. Անարգք
եղի՛ն ։ (10) Ոմանք. Որպէս զկենդանիս բարկութեամբ ։ (11) Ոմանք.
Արդարն ՚ի տէր յորժամ տեսցէ զհատուցումն իւր ։
Սղմ. ԾԸ. (5) Ոմանք. Ո՛չ մեղք եւ ոչ յանցանք ։ (7)(15) Ո-
մանք. Ընդ երեկոյս սովեսցին. որպէս շունք շրջեսցին զքաղ ։
(8) Ոմանք. Նոքա զօղաձկեսցեն բերանովք իւրեանց, եւ
սուր է ՚ի շրթ ։ (12) Ոմանք. Եւ Աստուած իմ ցոյց ինձ ։ (12) Ո-
մանք. Ամ ցրուեա՛ զնոսա զօրութեամբ ։

Digitized by Google

14 սատակեսցին, * 'ի կատարածի բարկութեան սատակեսցին, և
մի գտցին : Գիտասցեն զի ԱԾ տիրէ Յակոբայ, և
15 ծագաց երկրի : * Դարձցին յերեկոյս, սովեսցին որ-
16 պէս շունք և շրջեսցին զքաղաքաւ : * Նոքա ցրուեսցին յու-
17 տել, ապա թէ ոչ յագեսցին տրտնջեսցեն : * Ես օրհ-
նեցից զօրհնութիւն քո . ցնծացայց առաւօտուց յողոր-
18 մութիւն քում : * Եղեր իմ ապաւինութիւն և տուն ապաւինի,
19 յաւուր նեղութեան իմոյ * օգնական : Քեզ սաղմոս սաղմո-
ցից ԱԾ ապաւէն իմ, ԱԾ ողորմութեան իմոյ : Ցանկ . ԺԱ :

1 Զառաւօտեան ծառայականաց առ ռամկէ : * 'Ի ծառանակի վի հեյէգ
2 որոյ նա զՄիջագետս և զասորեստանն Սոբայ, և 'ի դարձին հար-
կանէր յովաբ զԵդովմ 'ի ձորն աղից երկոտասան հազար : Յարձանագիր .

Սաղմոս 'ի դաւիթ . ԾԹ :

3 ԱԾ մերժեցեր և աւերեցեր զմեզ, բարկացար և գը-
4 թացար 'ի մեզ : * Շարժեցեր զերկիր և խռովե-
ցուցեր զնա . բժշկեա՛ զհարուածս նորա զի սասանե-
5 ցաւ : * Ցուցեր ժողովրդեան քում խստութիւն, և արբուցեր
6 ըմպել մեզ գինի յիմարութեան . * Ետուր երկիւղածաց
7 քոց նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան : * Որպէս
փրկեսցին սիրելիք քո, կեցո աջով քով և լուր մեզ :
8 * ԱԾ խօսեցաւ 'ի սրբութեան իւրում, բարձր եղէց բաժա-
9 նեցից զՍիկիմ, և զհովիտն յարկաց չափեցից : * Իմ
է Գաղաադ և իմ է Մանասէ, Եփրեմ հզօրէ գլխոյ ի-
10 մոյ : Յուդա թագաւոր իմ, * Մովաբ աւազան յուսոյ
իմոյ : Յեդովմ տարածեցից զկօշիկս իմ, և ինձ այլազգիք
11 հնազանդեսցին . * Ո՞ տարցի զիս 'ի քաղաք ամուր, կամ
12 ո՞ առաջնորդեսցէ ինձ մինչև յԵդովմ : * Ո՞չ դու
ԱԾ որ մերժեցեր զմեզ, և ոչ ելցես ԱԾ ընդ զօրս մեր :
13 * Տուր մեզ օգնութիւն 'ի նեղութեան, զի ընդունայն է փրկու-
թիւն

---

(14) Ոմանք . 'Ի կատարածի բարկութեանն . . . Գիտասցեն թէ ԱԾ տիրէ : (17) Ոմանք . Առաւօտուց յողորմութիւն քո : (18) Ոմանք . Զի եղեր իմ : (19) Ոմանք . Օգնական իմ եղեր սաղ՛ :

Սղմ . ԾԹ . (1) Ոմանք . Սաղմոս դաւթի . արձանագիր 'ի կատարած զառաւօտեան ժամուց առ ռամանէ : (2) Ոմանք . Զմիջագետս ասորւոց և զասորեստան և զսուբաս . . . աղից ԺԲ և ԵՌ հազարս : (2) Յօրինակին . Հարկանէր մովաբ զԵդոմ : (5) Ոմանք . Քում զխստութիւն քո : (7) Ոմանք . Աջով քո և լուր : (8) Ոմանք յաւելուն . 'Ի սրբութիւն իւրում . ցնծացայց, բարձր եղէց բաժա՛ն Ոմանք . Բաժանեցից զՍիկեմ : (11) Ոմանք . Ո՞ տարցի զիս . . կամ ով առաջ՛ : Ոմանք . Մինչև յԵդովմ : (12) Ոմանք . Եթէ ոչ դու ԱԾ, որ մերժեցեր . և ոչ ելցես ընդ զօրս մեր :

Digitized by Google

թէ մարդոյ: * Այլ արասցուք զօրութիւն, և նա արհամարհ- 14
հեսցէ զայնոսիկ որ նեղեն զմեզ: Տունք. ԺԴ:

Ի կատարած երգ օրհնութեան. Սաղմոս ի Դաւիթ. Կ: 1

Լուր Աստուած աղօթից իմոց, և նայեաց մտք յաղօթս իմ: 2
* Ի ծագաց երկրի կարդացի առ քեզ, մինչ ի վհա- 3
տել սրտի իմոյ: Ի վէմ բարձր առաջնորդեցեր զիս, առաջ-
նորդեցեր ինձ, * Եղեր յոյս և աշտարակ հզօր եղեր 4
ինձ յերեսաց թշնամւոյն: * Բնակեցայց ես ի յարկս 5
քո յաւիտեան, և ծածկեցայց ընդ հովանեաւ թևոց
քոց: * Դու Աստուած լուար աղօթից իմոց. ետուր ժառանգ- 6
ութիւն այնոցիկ որք երկնչին յանուանէ քումմէ: * Աւուրս յա- 7
ւուրս յաւելցես թագաւորին ամաց նորա, առաւելս ազգաց
մինչև յազգս նր: * Կայ և մնայ յաւիտեան առաջի այ 8
ողորմութիւն, և ճշմարտութիւն ո՞ր խնդրեսցեն ի նմանէ:
* Այսպէս սաղմոս ասացից քեզ յաւիտեանս յաւիտե- 9
նից, և տաց քեզ զուխտս իմ օր ըստ օրէ: Տունք. Ը:
[illegible]. ԽԶ:

Ի կատարած. Ի վերայ Իդիթովմայ. Սաղմոս Դաւթի. ԿԱ: 1

Բայց միայն այ հնազանդ լեր անձն իմ, զի ի նմա- 2
նէ է ինձ փրկութիւն: * Նա է այ իմ և փրկիչ իմ. 3
պաշտպան իմ զի մի սասանեցայց առաւել: * Մինչև յե՞րբ 4
յարնէք ի վ մարդոյ՝ սպանանել ամենեքեան. որպէս
զորմոյ թիկնեալ՝ և զցանկոյ խարխլելոյ: * Բայց միայն 5
զպատիւ իմ խորհեցան մերժել յինէն, և ընթացան ի
ծարաւ իւրեանց: Բերանովք իւրեանց օրհնէին, և սըր-
տիւք իւրեանց անիծանէին: * Բայց սակայն դու հնա- 6
զանդ լեր անձն իմ, զի ի նմանէ է ինձ համբերութիւն:
* Նա է այ իմ և փրկիչ իմ, պաշտպան իմ զի մի սասա- 7
նեցայց: * Յայ է զօրութիւն իմ և փառք իմ. այ օգնու- 8
թեան իմոյ, յոյս իմ է առ այ: * Յուսացարուք ի նա ամ 9
ժող

յուք զօրութիւն:
Ի ծագաց երկրի: (3) Ի չաւս՛. ի
) Ոմանք. Եղու իմ եղեր.. եղեր ընդ և
) Ոմանք. Բնակեցայց ես ի յարկս:
յազգաց: (7) Ճշմարտութիւն պահանջեր.
(8) Ոմանք. Այլ. զողորմութիւն և
. Սաղմոս ասացից անուան քում.
նից:
. Ոչ յորմոյ թիկնեալ, և ի ցանկ
. Եւ սրտիւք անիծանէին: (6) Ո
ոյ հնազանդ լեցի անձն իմ: (7) Ո
իմ: (8) Ոմանք. Յոյս իմ առ այ է:

Digitized by Google

ժողովուրդ ժողովրդոց, հեղէք առաջի նորա զսիրտս ձեր, զի Աստ օգնական է մեր յաւիտենական ժամանակաց:
10 Հանգիստ: * Սակայն ընդունայն են որդիք մարդկան, սուտ են որդիք մարդկան, 'ի կշիռս խաբէութեան մեղան-
11 չին, և նոքին յունայնութեան են 'ի միասին: * Մի յու-
սացարուք յանիրաւութիւն, յափշտակութիւն մի ցանկայք. մեծու-
թիւն թէ առաւել գայցէ, մի յօժարեսցին սիրտք ձեր:
12 * Մի անգամ խօսեցաւ Աստ, և երկուս զայս լուաք: Զի
13 է զօրութիւն. * և քո Տէր ողորմութիւն. և դու հատուցանես
իւրաքանչիւր ըստ գործս նց: Տունք. ԺԷ:

1 Սաղմոս 'ի Դաւիթ. Յորժամ էր յանապատին Հրէաստանի. ԿԲ:
2 Աստուած իմ ես առ քեզ առաւօտ առաւօտեմ. ծարաւեաց
առ քեզ հոգի իմ, քանի փափագեաց առ և մարմին իմ:
3 * Յերկրի անապատ և անջուր, ուր ոչ գոյ 'ի նմա ճա-
նապարհ: Այսպէս 'ի սրբութեան երևեցայց քեզ, տեսանել
4 զիմ զօրութիւն քո և զփառս քո: * Վասն զի լաւ է քո
ողորմութիւն քո քան զկեանս իմ, և շրթունք իմ գովեսցեն
5 զքեզ: * Այսպէս օրհնեսցեն զքեզ 'ի կեանս իմ, և յա-
6 նուն քո համբարձից զձեռս իմ: * Որպէս 'ի ճարպոյ պա-
րարտութենէ լցցի անձն իմ, շրթունք իմ ցնծութեամբ օրհ-
7 նեսցեն զքեզ բերան իմ: * Զի թէ յիշէի զքեզ յանկող-
նի իմում, ընդ առաւօտս կանխէի խօսել ընդ քեզ:
8 * Զի եղեր իմ օգնական, 'ի հովանի թևոց քոց ցնծա-
9 ցայց: * Երկն զկնի քո անձն իմ, և զիս ընկալաւ աջ
10 քո. * և նոքա 'ի նանիր խնդրեցին զանձն իմ: Մտցեն
11 'ի ներքնագոյն անդնդոց երկրի, * մատնեսցին 'ի ձեռս սրոյ,
12 և բաժինք աղուեսուց եղիցին: * Թագաւոր ուրախ եղիցի
'ի Տէր, գովեսցին ամենեքեան որ երդնուն նովաւ, խցցին
բերանք այնոցիկ որ խօսին զանիրաւութիւն:
Տունք. ԺԱ:

(10) Ոմանք. Եւ 'ի կշիռս խաբ": (11) Ոմանք. Եւ մեծութիւն թէ առաւել. կամ, առաւել գայցէ: (12) Ոմանք. Եւ երկու զայս լուաք: (13) Ոմանք. Այ է զօրութիւն:
Սղմ. ԿԲ. (1) Ոմանք. Աղօթք Դաւթի մինչ էր նա յանապատին Հրէաստանի": (2) Ոմանք. Ծարաւեալ է առ քեզ հոգի": (3) Բ.Հ. Երկիր յանապատ անջուր, ուր... այսպէս 'ի սրբութեան երևեցայց քեզ. 'ի տեսանել զիմ զօրութիւնս և փառս": (6) Ոմանք. Եւ շրթամբք ցնծութեան: (10) Ոմանք. Նոքա նոքա 'ի նանիր խնդրեցին: (11) Ոմանք. 'Ի ձեռն սրոյ: (12) Ոմանք. Որք երդնուին նովաւ.. որ խօսին զանօրէնութիւն:

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԿԳ։ 1

Լուր ած աղօթից իմոց յաղաչել իմ առ քեզ, յահէ 2
թշնամւոյն փրկեա զանձն իմ։ * Ծածկեա- 3
ցես զիս ՚ի ժողովոյ չարաց, ՚ի բազմութենէ գործողաց ա-
նօրէնութեան։ * Որք սրեցին իբր սուսեր զլեզուս իւրեանց, 4
լարեցին զաղեղունս իւրեանց յիրս դառնութեան։ * Զգել 5
՚ի գաղտնիս այնոցիկ որք ուղիղ են սրտիւք. * յանկար- 6
ծակի ձգեսցեն ՚ի նա և մի երկիցեն։ Որք զօրացուցին
յանձինս իւրեանց զբանս չարութեան, խորհեցան թաքու-
ցանել իմն որոգայթ և ասացին ոչ տեսանէ զայս ոք։
* Քննեցին զանօրէնութիւն, պատրաստեցան ՚ի քննել 7
զքննութիւն։ * Մատիցէ այր ՚ի խորհուրդ սրտի իւրոյ, և 8
բարձր եղիցի ած։ * Նետք տղայոց եղեն վէրք նոցա, 9
տկարացան ՚ի նա լեզուք իւրեանց, և խռովեցան ամե-
նեքեան որք հայէին ՚ի նա։ * Երկեաւ ամ մարդ և պատմե- 10
սցեն զգործս այ, զարարածս նր ՚ի միտ առցեն։ * Ու- 11
րախ եղիցի արդար ՚ի տր, և յուսասցի ՚ի նա. և պար-
ծեսցին ամենեքեան որք ուղիղ են սրտիւք։ Ցանկ.
Ճ։ Գոհղայս. ԼԷ։

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. օրհնութիւն Երեմիայ Եզեկիէ- 1
լի՝ և ժողովրդեանն յորժամ ՚ի պանդխտութենէն կամէին ելա-
նել. ԿԴ։

Քեզ վայել է օրհնութիւն ած ՚ի սիոնի, և քեզ տացեն ա- 2
ղօթք յեմ։ * Լուր աղօթից իմոց, զի առ քեզ ամ 3
մարմին եկեսցէ։ * Բանք անօրինաց զօրացան ՚ի վր մեր. 4
զամպարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես։ * Երանի զոր 5
ընտրեցեր և ընկալար, և բնակեսցեն ՚ի գաւիթս քո։
Լցցուք մեք ՚ի բարութենէ տան քո, սուրբ է տաճար քո
* սքանչելի արդարութեամբ։ Լուր մեզ ած փրկիչ մեր, 6
յոյս ամ ծագաց երկրի և որ ՚ի ծով հեռի։ * Որ պատ- 7
րաստէ զլերինս զօրութեամբ իւրով, և զգեցեալ է զօրութիւն։
* Որ խռովեցուցանէ զխորս ծովու, և զձայն ալեաց 8
նր յանդուգանէ։ * Խռովեսցին հեթանոսք, և երկիցեն 9
բնա-

Այլ. ԿԳ. (3) Օրինակ. Ծածկեցեր զիս ՚ի ժողով"։ (8) Օ-
րինակ. Խորհուրդ սրտի իւրոյ։ (9) Օրինակ. Լեզուք նց, և
խռովեցան ամենքին որք հայէին ՚ի նա։ (10) Օրինակ. Մարդ
՚ի պատմել զգործս այ, և զարարածս ձեռաց նր ՚ի միտ։
(11) Օրինակ. Արդարն ՚ի տր, և յուսասցի ՚ի նա։
Այլ. ԿԴ. (1) Օրինակ. Երգ երեմիայ եզեկ"... ՚ի պանդխտու-
թենէ ելանել կամէին և"։ (2) Օրինակ. Եւ քեզ տացեն աղօ-
թս յեմ։ (4) Օրինակ. Եւ զամպարշտ"։ (5) Օրինակ.
Զոր ընտրեցեր ընկալար։ (9) Օրինակ. Խռովեցան հեթ-

Digitized by Google

բնակիչք երկրի 'ի նշանաց քոց: Ելից առաւօտու եւ զ
10 երեկոյս զուարճացուցին. * Հայեցար յերկիր արբեցու-
ցեր զնա, եւ բազում արարեր զմեծութ̃ նր̃: Գետոյն Ած̃
լի եղեւ ջրով. պատրաստ արարեր զկերակուր նր̃, զի
11 այսպէս է պատրաստութ̃: * Զակօսս նր̃ արբեցուցեր,
եւ բազում արարեր զարմատս նր̃: 'Ի ցօղս նր̃ զուարթ
12 եղիցի բուսանելով. * օրհնեսցես զպսակ տարւոյ քաղցրութ̃
13 քոյ: Դաշտք քո լցցին պարարտութ̃, * պարարտաս-
14 ցին գեղեցկութեամբք անապատի: * Բլուրք ցնծութ̃ զգեց-
ցին, եւ զգեցցին խոյք մաքեաց: Հովիտք բազում արտա-
ցին ցորենով, աղաղակեսցեն եւ օրհնեսցեն: Տունք. ժդ:

1 'Ի կատարած. Սաղմոս 'ի դաւիթ. յարութէ. ԿԵ:

2 Աղաղակեցէք առ Ած̃ ամ̃ երկիր. սաղմոս ասացէք
3 անուան նր̃, եւ տուք զփառս օրհնութ̃ նր̃: * Ասա-
ցէք առ Ած̃ զի ահեղ են գործք քո. 'ի բազում զօրութ̃
4 քում ստեցին քեզ թշնամիք քո: * Ամենայն երկիր երկիր-
պագցեն քեզ, սաղմոս ասասցեն քեզ, եւ սաղմոս ա-
5 սասցեն անուան քում: * Եկայք եւ տեսէք զգործս Այ.
որպէս զի ահեղ են խորհրդովք՝ քան զմեծ որդւոց մարդ-
6 կան: * Ո՛ դարձոյց զծով 'ի ցամաք, եւ ընդ գետս անց-
ցեն յոտանաւոր: Անդ ուրախ եղիցուք մեք 'ի նա,
7 * որ տիրէն զօրութ̃ իւրով յաւիտենից: Աչք նր̃ 'ի հե-
թանոսս հային, որք դառնացուցին զնա մի բարձրասցին
8 յանձինս իւրեանց: * Օրհնեցէք հեթանոսք զԱծ̃
9 մեր, լսելի արարէք զձայն օրհնութ̃ նր̃: * Այն որ եդ
զանձն իմ 'ի կենդանի, եւ ոչ ետ դողդողութ̃ ոտից իմոց:
10 * Փորձեցեր զմեզ Ած̃ եւ քննեցեր, որպէս եւ քննին ար-
11 ծաթ: * Ելուցեր զմեզ յորոգայթ՝ եդիր նեղութ̃ 'ի թի-
12 կունս մեր, * եւ անցուցեր զմարդիկ 'ի վերայ գլխոց մե-
րոց: Անցաք մեք ընդ հուր եւ ընդ ջուր, եւ հաներ զմեզ
13 մեզ 'ի հանգիստ: * Մտից 'ի տուն քո պատարագօք.
14 տաց քեզ զուխտս իմ * զոր խոստացան շրթունք
15 իմ, զոր բարբառեցաւ բերան իմ 'ի նեղութ̃: * Զողջակէզս
ուղղութեան մատուցից քեզ խոյօք եւ խնկովք. եւ քեզ
16 մատուցից զուարակս եւ նոխազս: * Եկայք լուարուք
ինձ

Թա՛ ... եւ բնակիչք ... յեկս առաւօտուց: (11) Ոմանք. Եղիցին բոյսք նր̃: (13) Յօրինակին. Պարարտասցին գեղ": Սղ. ԿԵ. (1) Ոմանք. Վն̃ յարութ̃: (5) Ոմանք. Ահեղ է .. քան զմեծ որդիս մարդկան: (6) Ոմանք. Ո՛վ դարձոյց .. անցցեն յոտանաւորք: (7) Ոմանք 'ի վերայ տանն նայի՝ Հայեցեալ: (9) Ոմանք. Այն որ եդ զանն" ... ոտից մերոց: (11) Ոմանք. Եւ եդիր զնեղութ̃: (13) Ոմանք. Մտից եր 'ի տունս: (16) Ոմանք. Զոր ինչ արար:

Digitized by Google

իմ, և պատմեցից ձեզ ամենեքեան որ երկիւղածք յայ,
որ ինչ արար անձին իմոյ։ * Առ նա բերանով իմով 17
կարդացի, և բարձր արարից զնա լեզուաւ իմով։
* Զմեղս թէ տեսանէի 'ի սրտի իմում, մի լուիցէ ինձ 18
Տէր։ * Վասն այսորիկ լուաւ ինձ, և նայեցաւ 'ի ձայն 19
խնդրուածոց իմոց։ * Օրհնեալ է Ած որ ոչ 'ի բացէ ա- 20
րար զաղօթս իմ, և ոչ զողորմութիւն իւր յինէն։ Տունք. ԺԹ։

'Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս. Սաղմոս երգոյ. ԿԶ։ 1

Ած ողորմեսցի մեզ և օրհնեսցէ զմեզ, երևեցո զերեսս 2
քո 'ի մեզ և ողորմեա մեզ։ * Ծանիցուք յերկրի ըն- 3
թանապարհս քո, յամենայն ազգս զփրկութիւն քո։ * Խոստո- 4
վան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ած, խոստովան ե-
ղիցին առ քեզ ժողովուրդք ամ։ * Ուրախ եղիցին ազգք 5
և ցնծասցեն ազինք. զի դատես զժողովուրդս յուղ-
ղութիւն, և զազգս երկրի առաջնորդես։ * Խոստովան 6
եղիցին առ քեզ ժողովուրդք Ած, գոհասցին զքեզ ժո-
ղովուրդք ամ։ * Երկիր ետ զպտուղ իւր, և օրհնեսցէ 7
զմեզ Ած Ած մեր։ * Ած մեր օրհնեսցէ զմեզ, 'ի նմա- 8
նէ երկիցեն ամ ծագք երկրի։ Տունք. Է։ Գաւազան. ԻԷ։

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԿԷ։ 1

Յարիցէ Ած և ցրուեսցին ամ թշնամիք նորա, փախի- 2
ցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա։ * Որպէս պակասի 3
ծուխ պակասեսցեն, որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ՝ այն-
պէս կորիցեն մեղաւորք յերեսաց Այ։ * Արդարք ու- 4
րախ եղիցին՝ ցնծասցեն առաջի նորա, և զուարճասցին
յուրախութիւն իւրեանց։ * Օրհնեցէք զԱծ և սաղմոս 5
ասասցէք անուան նորա. Ճանապարհ արարէք այնմիկ որ
ելանէ ընդ արևմուտս՝ և Տէր է անուն նորա։ Ցնծասցեն
առաջի նորա, և խռովեսցին յերեսաց նորա։ * Որ հայրն է 6
որբոց և դատաւոր այրեաց, Ած 'ի տեղւոջ սրբութեան
իւրում։ * Ած բնակեցուցանէ զմիակրօնս 'ի տան, և 7
հան-

(17) Ոմանք. Կարդացից և բարձր առ՛՛։ (18) Ոմանք. Մեղս թէ տեսանէի 'ի սրտի իմում, միթէ լուիցէ ինձ Տէր։ (20) Ոմանք. 'Ի բացեայ արար։
Սաղմ. ԿԶ. (1) Ոմանք յաւելուն. Սաղմոս 'ի դաւիթ երգոյ։ (2) Ոմանք. Ած մեր ողորմեսցի մեզ։ (5) Ոմանք. Ուրախ եղիցին և ցնծ՛՛։ (6) Ոմանք. Ած. խոստովան եղիցին ժողովուրդք ամ։ (8) Ոմանք. Եւ 'ի նմանէ երկիցեն։ Ոսկ յաւել. Զի 'ի նմանէ էր՛՛։
Սաղմ. ԿԷ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած դաւթի սաղմոս երգոյ։ (4) Ոմանք. Եւ ցնծասցին՛՛։ (5) Ոմանք. Օրհնեցէք զԱծ մեր և սաղ՛՛։ (6) Ոմանք. Սրբութե իւրոյ։ (7) Ոմանք. Ած

հանէ զկապեալսն քաջութեամբ իւրով, նոյնպէս և զդառ-
8 նացեալս որ բնակեալ են ի գերեզմանս։ * Ած ընդ. և
ելանէիր ընդ առաջի ժողովրդեան քոյ. և անցանէիր ընդ
9 ընդ անապատ * Երկիր շարժեցաւ։ քանզի և երկինք
10 ցօղեցին յերեսաց այ՝ ի Սինայ, առաջի այ Իէլի։ * Անձրև
կամաց պատրաստեսցես Ած ժառանգութեան քում. Թէ
տկար հիւանդացաւ՝ սակայն դու հաստատեցեր զնա,
11 * և կենդանիք քո բնակեսցեն ի նմա։ Պատրաստե-
12 ցեր քաղցրութեամբ քով աղքատի Ած. * Տր տացէ զբան
13 այց աւետարանելոյ զօրութեամբ բազմաւ։ * Թագաւոր զօ-
րութեանց սիրելւոյ, գեղեցկութեան տան քո բաժանել
14 զաւարս, * Թէ ննջէք և ննջեսջիք ի մէջ վիճակաց։ Թևք
աղաւնւոյ արծաթապատ, և թիկունք նորա ի դեղ
15 ոսկւոյ։ * Ի զատանել երկնաւորին զթագաւորս ի
16 վերայ նորա, ձիւնասցին ի Սաղմոն։ * Լեառն այ լեառն պա-
17 րարտ լեառն մածեալ և լեառն պարարտ. * և զի՞նչ
կարծէք լերինս հաստատեցելս։ Լեառն ընդ որ հա-
ճեցաւ Ած բնակել ի նմա. քանզի և Տր բնակես-
18 ցէ ի նմա ի սպառ։ * Կառք այ բիւրապատիկք հազարք
19 ուղղեցեալք, և Տր ի նոսա ի Սինայ սրբութեան իւրում։ * Ելեր ի
բարձունս գերեցեր գերութիւն. առեր պարգևս
մարդկան և նոյն ապստամբք. քանզի թէ բնակեսցէ
20 ոչ են բնակելոյ ի նմա։ * Տր Ած օրհնեալ է,
օրհնեալ Տր զօրհնութիւն, առաջնորդեսցէ մեզ Ած
21 փրկիչ մեր։ * Ած մեր Ած կեցուցանող, և ի Տեառն են ել
22 մահու։ * Բայց սակայն Ած փշրեսցէ զգլուխս թշնա-
մեաց իւրոց, և զհերս կարծամեալս, որ գնան յանցանս
23 իւրեանց։ * Ասաց Տր՝ ի Բասանայ անդրէն դար-
ձուցից, և ի միջոց ծովուց դարձուցից ի խորս ծովուց։
24 * Որպէս թաթաւեսցի ոտն քո յարեան, և լեզուք շանց քոց յա-
25 րեանց թշնամեաց քոց։ * Երևեցան գնացք քո Ած, գնա-
26 ցք այ թագաւորին սրբոյ։ * Կանխեցին իշ-
խանք հասեալ զօրհնութեամբ, ի մէջ դաւանաց և թմբկաց։
27 * Յեկեղեցիս օրհնեցէք զԱծ, և զՏր յաղբերաց Իէլի։

Անդ.

բնակեալ են ի գերեզմանս։ (8) Այլք. Յանցանելդ քո ընդ յա-
նապատ։ (9) Այլք. Քանզի երկինք են ցօղեցին.. Ի
Սինայէ։ (10) Այլք. Թէ տկար և հիւանդացաւ։ (13) Այ-
լք. Քաղցրութեամբ յաւարի։ (17) Այլք. Ած բնակել ի
նմա։ (18) Այլք. Ի սինէ սրբութեան իւրոյ։ (19) Այլք.
Եւ զերկրաւոր ոչէն".. քանզի և ... (20) Այլք.
Օրհնեալ օրհնեալ է Տր զօրհնութեամբ, և առաջնորդ"
(22) Ի լուսոյ". Եւ զհերս կարծամեալս. կամակացն նոցա ի
...". (23) Այլք. Եւ ի միջոց ծովուց զխոր ի խորս
ծովուց"։ (26) Այլք. Ի մէջ կուսանաց և թմբկաց։

Digitized by Google

* Անդ Բենիամին՝ 'ի տղայութեան զարմանալի, իշխանք 28
Յուդայ առաջնորդք նոցա՝ իշխանք Զաբուղոնի եւ իշխանք
Նեփթաղիմայ։ * Հրամայեա՛ ած զօրութեամբ քով. զօրա- 29
ցո՛ զայս զոր հաստատեցեր 'ի մեզ։ * 'Ի տաճարի քում 30
յԵմ, քեզ մատուսցեն թագաւորք զպատարագս։ * Սաս- 31
տեա՛ 'ի գազանս եղեգան, 'ի ժողովս զուարակաց՝ եւ 'ի
զասս երինջաց։ Խոտորեսցեն այնոքիկ որ ընտրեալ են
արծաթով, ցրուեա՛ զհեթանոսս եւ որք կամին ընդ պա-
տերազմ։ * Եկեսցեն հրեշտակք յԵգիպտոսէ. Հնդիկք 32
յառաջագոյն ձեռնտուք լիցին առ ած։ * Թագաւորու- 33
թիւնք երկրի օրհնեցէք զած, եւ սաղմոս ասացէք տն։
Զսաղմոսարանս ասացէք այնմիկ, * որ նստի յերկինս երկ- 34
նից ընդ յարեւելս։ Ահա տացէ զձայն իւր ձայն զօրու-
թեան, եւ տուք փառս այ։ * 'Ի վր Իէլի մեծվայելչութի- 35
նր, զօրութիւն նր մինչեւ յամպս երկնից։ * Սքանչելի է 36
ած 'ի մէջ սրբոց իւրոց, ած Իէլի։ Նա տացէ զօրութիւն
հաստատութիւն ժողովրդեան իւրոյ. օրհնեալ է ած։

Տաղ. ԿԷ։

'Ի կատարած. վասն պատասխանելոյ. Սաղմոս 'ի Դաւիթ. ԿԸ։ 1

Ապրեցո՛ զիս ած զի հասին ջուրք յանձն իմ, ընկղմայ ես 2
'ի խորս անդնդոց, ուր ոչ գոյ հանգիստ։ * Եկի 3
ես 'ի խորս, եւ շրջմանք ընկղմեցին զիս։ * Վաստակեցի 4
ես առ աղաղակել, խռպոտեցաւ կոկորդ իմ։ Նուաղե-
ցին աչք իմ, առ յուսալ ինձ առ Տր ած իմ։ * Բազ- 5
մացան եղեն քան զհեր գլխոյ իմոյ, որք ատեցին զիս 'ի
տարապարտուց։ Զօրացան յաղթեմանիք իմ եւ ատելիք
իմ 'ի նանիր. զինչ որ ոչ յափշտակեալն էի՝ տուժէի նչ։
* Այ դու ծանուցեր զանզգամութիւն իմ, եւ յանցանք իմ 6
'ի քէն ոչ ծածկեցան։ * Մի՛ ամաչեսցեն վասն իմ որ 7
համբերեն քեզ Տր Տր զօրութեանց. մի՛ պատկառեսցեն
վս իմ, որ խնդրեն զքեզ ած Իէլի։ * Վս քո համբերեցի 8
Նա-

(28) Ոմանք. Եւ առաջնորդք նոցա։ (30) Ոմանք. 'Ի տա-
ճարէ քումմէ յԵմէ քեզ։ (34) Ոմանք. Իւր 'ի ձայն զօ-
րութեան, եւ տուք զփառս այ։ (36) Ոմանք. Հաստատու-
թիւն ժողովրդեանն իւրոյ։
Սաղմ. ԿԷ. (1) Ոմանք. Զատուցելոց ժամանակաց զատու-
թի վս փոփոխմանց։ (2) Յօրինակին 'ի [illegible] զա-
[illegible] անդնդոց, [illegible] 'ի [illegible] ա-
[illegible] օրինակաց։ (2) Ոմանք.
Ուր ոչ գոյր ինձ հանգիստ։ (3) Ոմանք. 'Ի խորս ծովու.
եւ շնչմունք ընկլուզին զիս։ (5) Ոմանք. Զոր ոչ յափշտա-
կեալ էր։ Այլ ոմանք. յափշտակեալ էի՝ տուժէի"։ (8) Ոմանք.
Վս քո համբերեցի նախատանաց։

Digitized by Google

9 նախատանաց, և ծածկեաց ամօթ զերեսս իմ: * Օտար
10 եղէ ես եղբարց իմոց, և նժդեհ որդւոց մօր իմոյ: * Նա-
խանձ տան քո եկեր զիս. նախատինք նախատողաց քոց
11 անկան ՚ի վ̅ր իմ: * Խոնարհեցուցի պահօք զանձն իմ,
12 և եղեն ինձ այս նախատինք. * արարի զհանդերձս իմ
13 քուրձ, և եղէ յառակ նոցա: * Զինէն խորհէին դը-
նաւէին առ դրանս. զիս այպն առնէին որ ըմպէին
14 զգինի: * Ես յաղօթս կայի առ քեզ Տէր, ՚ի ժամանակի
ընդունելի: Ա̅յ ՚ի բազում ողորմութե̅ քում լուր ինձ,
15 ՚ի ճշմարտութե̅ փրկութե̅ քո: * Ապրեցո զիս ՚ի կաւոյ
զի մի ընկղմայց. ապրեցոյց ես յատելեաց իմոց, և ՚ի
16 խորոց ջուրց բազմաց: * Մի ընկղմեսցէ զիս պտոյտք
ջուրց, և մի ընկղմեսցեն զիս անդունդք խորոց. ջրհոր
17 մի կափուսցէ զբերան իւր ՚ի վ̅ր իմ: * Լուր ինձ Տէր
զի քաղցր է ողորմութի̅ քո, ըստ բազում գթութե̅ քոյ
18 հայեաց յիս, * և մի դարձուցաներ զերեսս քո ՚ի ծառայէ
19 քումմէ. զի նեղեալ եմ ես վաղվաղակի լուր ինձ: * Հայե-
աց յանձն իմ և փրկեա զիս, և վասն թշնամեաց իմոց
20 ապրեցո զիս: * Զի դու գիտես զնախատինս իմ, զա-
21 մօթ իմ և զպատկառանս իմ: * Առաջի քո են ամ̅ նե-
ղիչք անձին իմոյ. նախատանաց համբերէր սիրտ իմ և
թշուառութե̅: Ակն ունէի թէ ո՛ տրտմեսցի ընդ իս,
22 և ո՛չ ոք էր. և մխիթարիչ ոք ո՛չ գտաւ: * Ետուն ՚ի կե-
րակուր ինձ լեղի, և ՚ի ծարաւ իմ արբուցին ինձ քա-
23 ցախ: * Եղիցին սեղանք ն̅ց առաջի ն̅ց յորոգայթ, ՚ի
24 հատուցումն և ՚ի գայթագղութի̅: * Խաւարեսցին աչք
ն̅ց զի մի տեսցեն, և զթիկունս ն̅ց հանապազ կորացո:
25 * Արկցես ՚ի վ̅ր ն̅ց զբարկութե̅ քո, սրտմտութե̅ բար-
26 կութե̅ քոյ հասցէ ՚ի վ̅ր ն̅ց: * Եղիցին բնակութիւնք ն̅ց
27 աւերակ. և ՚ի յարկս ն̅ց մի ոք իցէ որ բնակեսցէ: * Զի
զոր դու հարեր հալածեցին, և ՚ի վէրս ցաւոց իմոց
28 յաւելին: * Դի՛ր զմեղս ՚ի վ̅ր մեղաց ն̅ց, զի մի մտցեն
29 յարդարութե̅ քո: * Ջնջեսցին նոքա ՚ի դպրութէ̅ քումմէ
30 կենաց, և ընդ արդարս քո մի գրեսցին: * Աղքատ և
31 ցաւագ̅ եմ ես, փրկութե̅ քո Ա̅յ ընկալցի զիս: * Օրհ-
նեցից զանուն Ա̅յ իմոյ օրհնութ̅բ, և բարձր արարից
32 զնա գոհութ̅բ: * Հաճոյ եղիցի Ա̅յ քան զորթ մատաղ
որ.

---

(9) Ոմանք. Ես յեղբարց իմոց: (12) Ոմանք. Յառակս ն̅ց: (14) Ոմանք. ՚Ի ճշմարտութե̅ փրկութե̅: (16) Յեբրայեցին. Պտոյտք ջուրց: (16) Ոմանք. Եւ մի ընկլցեն զիս անդ": (17) Ոմանք. Գթութե̅ քում հայեաց: (21) Ոմանք. Ակն ունէի թէ ով. նա, ոք տրտմեսցի . . . և մխիթարիչ ինձ ոչ գտաւ: (26) Ոմանք. Եղիցի բնակութե̅ ն̅ց: (31) Ոմանք. Եւ բարձր առ" . . . գոհութ̅բ: (32) Ոմանք. Զեղջերաւոր և

Digitized by Google

որ բերէ եղջիւրս և կճղակս ։ * Տեսցեն աղքատք և ու- 33
րախ եղիցին, խնդրեցէք զած և կեցցեն անձինք ձեր ։
* Զի լուաւ Տր տնանկաց, և զկապեալս իւր ոչ ար- 34
համարհեաց ։ * Օրհնեսցեն զնա երկինք և երկիր, ծովք 35
և ամ որ շրջին ՚ի նս ։ * Ած փրկէ զսիոն, և շինեսցին 36
քաղաքք հրէաստանի. շինեսցին բնակեսցեն և ժառան-
գեսցեն ՚ի նմա ։ * Զաւակ ծառայից քոց հաստատես- 37
ցի անդ, և որք սիրեն զանուն քո բնակեսցեն ՚ի նմա ։

Տաղ. ԼԸ ։

՚Ի կատարած. ՚ի դաւթի՝ առ յիշատակի փրկելոյ զիս Տն. Սաղ- 1
մոս. ԿԹ ։

Ած յօգնել ինձ նայեաց, և Տր յօգնել ինձ փութա ։ 2
* Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին որ խնդրեն զանձն 3
իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն որք խորհէին ինձ չար ։
* Դարձցին առ ժամայն ամաչեցեալք որ ասէին ինձ 4
վաշ վաշ ։ * Ցնծասցեն և ուրախ լիցին ՚ի քեզ, ամենե- 5
քեան որ խնդրեն զքեզ ։ Ասասցեն յամ ժամ մեծ է
Ած, և որք սիրեն զփրկութիւն քո ։ * Ես աղքատ և տնանկ 6
եմ Ած օգնեա ինձ. օգնական և փրկիչ իմ ես և Տր իմ
մի յամենար ։ Ցանկ. Է ։ Գործոյս. ԽԳ ։

՚Ի կատարած. որդւոցն յովնադաբու՝ և առաջնոց գերութեան. 1
Սաղմոս ՚ի դաւթի. Հ.

՚Ի քեզ Տր յուսացայ մի ամաչեցից յաւիտեան, * յար- 2
դարութեն քում փրկեա զիս և ապրեցո զիս ։ Խո-
նարհեցո առ իս զունկն քո, և կեցո զիս ։ * Լեր իմ 3
Ած պաշտպան և տեղի ամուր կեցուցանելոյ զիս. զի հաս-
տատութիւն իմ և ապաւէն իմ դու ես ։ * Ած իմ փրկեա 4
զիս ՚ի ձեռաց մեղաւորի, ՚ի ձեռաց անօրինի և անիրա-
ւի ։ * Զի դու ես համբերութիւն իմ Տր Տր, յոյս իմ ՚ի ման- 5
կութենէ իմմէ ։ * ՚Ի քեզ հաստատեցայ ես յորովայնէ, 6
յորովայնէ մօր իմոյ դու ես պաշտպան իմ, և առ ՚ի քէն
է օրհնութիւն իմ յամ ժամ ։ * Որպէս զի նշանակ եղէ ես 7
բազ-

ծովք և ամ որ շրջին" ։ (37) Ոմանք .

...ն կատարած, սաղմոս դաւթի առ
...) Ոմանք . Եւ յամօթ լիցին ամենեքին
...) Ոմանք . Որք խնդրեն զքեզ Տր ։
...մ ես, և դու Ած իմ մի յամենար ։
...ի կատարած սաղմոս ՚ի դաւիթ,
..., և առաջին գերութեն . Անկեր-
...ց ։ (2) Ոմանք . Արդարութ. քում
...ք զնշանակ եղէ ես բազմաց . պհ...

Digitized by Google

8 բաղդմաց, և դու օգնական իմ և հզօրիչ իմ։ * Լցցի բե-
րան իմ գովութք, որ օրհնեցից զփառս քո, զօրհանա-
9 պազ զմեծվայելչութիւն քո։ * Մի ընկենուր զիս մեր 'ի
ժամանակի ծերութեան, 'ի պակասել զօրութեան իմոյ մի
10 Թողուր զիս։ * Ասացին Թշնամիք իմ ինձ, և որք պա-
հէին զանձն իմ, խորհեցան 'ի միասին և ասացին։
11 * Ած եԹող զնա հալածեցարուք և հասցուք նմա, զի ոչ
12 գոյ է որ փրկէ զնա։ * Ած իմ մի հեռի առներ յինէն,
13 և ած յօգնել ինձ նայեաց։ * Ամաչեսցեն և պակա-
սեսցին որ չարախօս կային զանձնէ իմմէ, զգեցցին զա-
14 մօԹ և զպատկառանս որք խնդրէին ինձ չար։ * Եւ ես յամ
15 ժամ յուսացայց, և յաւելից յօրհնութիւն քո։ * Բերան
իմ պատմեսցէ զարդարութիւն քո, զօրհանապազ զփր-
կութիւն քո։ Որ ոչ Թէ խարդախութիւն ինչ գիտակի ես
16 զայրութե. * այլ մտի 'ի զօրութիւն Տն, և Տր յիշեցի զար-
17 դարութիւն քո միայն։ * Ած իմ ուսուցեր զիս 'ի մանկ-
կութենէ իմմէ, և ցայժմ ես պատմեցից զարդարութիւնս
18 քո։ * Մինչև յալևորել և 'ի ծերանալ, Ած իմ մի Թո-
ղուր զիս։ Մինչև պատմեսցի բազուկ քո ազգի ամենայն որ
19 գալոցն է։ Զզօրութիւնս քո * և զարդարութիւն մինչև 'ի
բարձունս, զոր արարեր մեծամեծս. Ած ո՞ նման է քեզ։
20 * Որչափ ցուցեր ինձ նեղութիւն բազում և չարչարանս.
դարձեալ մխիթարեցեր զիս. և 'ի խորոց անդնդոց երկ-
21 րէ հաներ զիս։ * Յաճախեցեր 'ի զօրութիւն քո, դար-
ձար և մխիթարեցեր զիս, և 'ի խորոց երկրէ միւսան-
22 գամ հաներ զիս։ * Արդ և ես խոստովան եղէց քեզ
'ի պատարագաւորութիւն սաղմոսաց Ճշմարտութեան Ած. սաղմո-
23 սացից քեզ օրհնութեամբ սուրբդ Իղի։ * Ցնծասցեն շրթ-
թունք իմ յորժամ սաղմոս ասացից քեզ, և անձն իմ
24 զոր և փրկեցեր։ * Եւս և լեզու իմ զօրհանապազ խօ-
սեսցի զարդարութիւն քո։ 'Ի ժամանակի ամօԹ յամօԹ լի-
ցին, և ամաչեսցեն որք խորհէին ինձ չար։ Տունք. իղ։

'Ի

գու։ (9) Ոմանք. 'Ի ժամանակս ծերութեան։ (12) Յօրէ-
նակին այլոյ. Ած իմ մի հեռի առներ յի"։ (13) Ոմանք.
Ամաչեսցեն և պակասեսցին որք չա"։ (14) Ոմանք. Յու-
սացայց, և յաւե"։ (15)(16) Ոմանք. Խարդախութիւն ինչ
գիտակի զգրագրութեն. այլ մտից 'ի զօ"։ (17) Ոմանք. Ցարդ
և ես պատմ"։ (19) Ոմանք. Եւ զարդարութիւնս քո մինչ 'ի
բարձունս։ (20) Ոմանք. Դարձար և մխիթարեցեր զիս։
(21) Ոսկան. Յաճախեցեր զզօրութիւնս։ (22) Ոմանք. Խոստո-
վան եղէց քեզ Տր 'ի պատ"։ (23) Ոմանք. Սաղմոսա-
սցեն. կամ, սաղմոսեցից քեզ։ (24) Ոմանք. 'Ի ժամանակի
երկրէ յամօԹ լի"... որք խնդրէին ինձ չար։

E 4

Digitized by Google

'ի սաղոմոն սաղմոս. ՀԱ: 1

ԱԾ զիրաւունս քո արքային տուր, զարդարութիւն քո 2
որդւոյ թագաւորի: Դատել զժողովուրդս քո
արդարութե՟, և զաղքատս քո իրաւամբք: * Առցեն լե- 3
րինք զխաղաղութի ժողովրդեան, և բլուրք զարդարու-
թի: * Իրաւ արասցէ աղքատաց ժողովրդեան, և կե- 4
ցուսցէ զորդիս տնանկաց, և խոնարհեցուսցէ զամբար-
տաւանս: * Կացցէ և մնասցէ ը՟ արեւու, յառաջ քան 5
զլուսինն ազգէ մինչև յազգ: * Իջցէ իբ՟ զանձրև 'ի վ՟ 6
գեղման, որ՟ ցօղ զի ցօղէ յերկիր: * Ծագեսցի յաւուրս 7
նր՟ արդարութի բազում խաղաղութի, մինչև կատարես-
ցի լուսինն: * Տիրեսցէ նա 'ի ծովէ մինչև 'ի ծով, 'ի գե- 8
տոց մինչ 'ի ծագս աշխարհի: * Առաջի նր՟ նախ հնդիկք 9
անկցին, և թշնամիք նր՟ հող լիզիցեն: * Թագաւորք 10
Թարսսի և կղզեաց պատարագս մատուսցեն նմա. Թա-
գաւորք արաբայ և սաբայ պատարագս բերցեն նմա:
* Երկիրպագցեն նմա ամ՟ թագաւորք երկրի, և ամ՟ 11
ազգք ծառայեսցեն նմա: * Զի փրկեաց զաղքատն 'ի 12
հզօրէ. զաղքատ և զտնանկ որոյ ոչ է իւր օգնական:
* Անխայեսցէ նա յաղքատն և 'ի տնանկ, և զանձինս 13
տնանկաց կեցուսցէ. * 'Ի վաշխից չարաց փրկեսցէ զան- 14
ձինս նց՟: Պատուական է անուն նր՟ առաջի նց՟. * Կեց- 15
ցէ և տացի նմա յոսկւոյն արաբացւոց: Յաղօթս կաց-
ցեն առ նա յամ՟ ժամ, և զօրհանապազ օրհնեսցեն զնա:
* Եղիցի հաստատութի ընդ ամ՟ երկիր, 'ի վ՟ գլխոց 16
լերանց: Բարձրասցի քան զլիբանան պտուղ նր՟. ծաղ-
կեսցի 'ի քաղաքի իբր խոտ երկրի: * Եղիցի անուն 17
նր՟ օրհնեալ յաւիտեան. զի յառաջ քան զարև է անուն
նր՟: 'Ի նա օրհնեսցին ամ՟ ազգք երկրի, ամ՟ ազինք ե-
րանեսցեն նմա: * Օրհնեալ տր՟ ած՟ իէլի որ առնէ զսքան- 18
չելիս միայն. * և օրհնեալ է անուն նր՟ փառաց նորա 19
յա-

Այլ. հտ. (1) Ոմանք ունին զայս վերնագիր. 'Ի կատարած սաղմոս 'ի դաւիթ: (2) Ոմանք. Եւ զարդարութիւն: (4) Յեբրայեցին. Եւ կեցուսցէ զորդիս տնանկ'': (7) Ոմանք. Ծա- [illegible] (8) Ոմանք. Մինչև 'ի ծագս աշ'': [illegible] եւայց հզօրին, զաղքատն և [illegible] ր իւր օգնական: (14) Ո- [illegible] ամ, 'ի վաշխից և 'ի զրկանաց: [illegible] քաղաքի: (17) Ոմանք. Եւ [illegible] ան. Յաւիտեան, ըստ յու- [illegible] յն: Յետ այսորիկ ունին յաւե- [illegible] օրհնութիւն 'ի Դաւթի որդւոյ [illegible]:

յաւիտեան. եղիցի եղիցի: Տունք. Է: Գործեցայ. Խշ.
կանոնս Գործեցայ. Է: Սաղմոս. ԺԷ: Տունս ՖՁ:

1 Սաղմոս յԱսափ. ՀԲ:

Որքան զի բարի է Ած Իէլի, եւ որք ուղիղ են սրտիւք:
2 * Բայց զի իմ փոքր մի եւս սասանեալ էին ոտք-
3 սակաւուրիկ մի եւ գայթագղեալ էին գնացք: * Նախանձ-
եցայ ես ընդ անօրէնս՝ զխաղաղութիւն մեղաւորաց տե-
4 սանելի, * Զի ոչ գոյր վերջ մահու նց: Հաստատուն
5 էին տանջանք նց, * 'ի վաստակս մարդկան չէին նոքա,
6 եւ ընդ մարդկան ոչ տանջեսցին: * Վն այսորիկ կալաւ
զնս ամբարտաւանութիւն. արկան զիւրեանց զանօրէնու-
7 թիւն եւ զամբարշտութիւն իւրեանց: * Ելցէ իբր 'ի ճար-
պոյ անիրաւութիւն նց. զի գնացին նոքա ընդ խորհուրդս
8 սրտից իւրեանց: * Խորհեցան եւ խօսեցան չարութիւն.
9 զանիրաւութիւն 'ի բարձունս խորհեցան: * Եդին յեր-
կինս զբերանս իւրեանց, եւ լեզուս իւրեանց անցին
10 ընդ երկիր: * Վն այսորիկ ժողովուրդ իմ դարձցին այս-
11 րէն, եւ աւուրք լի կատարեալ գտցին 'ի նս: * Ասա-
ցին թէ զիարդ գիտաց Ած. կամ գուցէ՞ արդեւք գի-
12 տութիւն 'ի Բարձրելոյն: * Ահա մեղաւորք են եւ յաջո-
13 ղեալ է նց, կալան եւ ունին զմեծութիւն աշխարհի: * Ասա-
ցի՝ 'ի զուր ուրեմն արդարացուցի զսիրտ իմ. լուացայց
14 սրբութեամբ զձեռս իմ, * եւ եղէ ես խոշտանգեալ զօրհան-
15 նապազ. եւ կշտամբանք իմ ընդ առաւօտս: * Թէ ասէի
եւ ասացի, թէ այսպէս պատմեցից ահաւասիկ յազգս
16 որդւոց քոց որոց եւ ուխտեցի: * 'Ի միտ եդի թէ ծա-
17 նեայց եւ այս չարն է առաջի իմ, * մինչեւ մտից 'ի սրբութի-
18 ւն Այ եւ 'ի միտ առից զվախճանս նց: * Սակայն վս նեն-
գութեան նց տարապարտ արարեր զնոսա. կործանեցեր
զնս

Սղմ. ՀԲ. (1) Ոմանք յաւելուն. 'Ի կնքոյ սաղմոս յա". . . բարի է Իէլի Ած: (2) Ոմանք. Բայց իմ փոքր մի եւ սա". . . գնացք իմ: (4) Ոմանք. Զի ոչ գոյր վե". . . հաստատ-ուն էին: (5) Ոմանք. Եւ վաստակք մարդկան. . . նոքա ոչ տանջեսցին: (7) Ոմանք. Անիրաւութիւնք նց: (8) Ոմանք. Եւ խօսեցան չարութիւն. . 'ի բարձունս խօսեցան: (10) Ոմանք. Դարձցի այսրէն. . . գտցի 'ի նոսա: (11) Ոմանք. Ասացին զիարդ գի": (12) Ոմանք. Եւ աջողեալ է սոցա: (13) Ոմանք. Ասացի թէ զուր ուրե": (13) Ոմանք. Լուա-ցից սրբութեամբ: (15) Ոմանք. Թէ ասէի եւ ասէի. . ահաւա-սիկ յազգս որդ": (18) Ոմանք. Եւ կործանեցեր զնս:

Digitized by Google

զնս յամբարտաւանութեան իւրեանց: * Իսկ զիա՞րդ և, 19
եղեն յաւեր յանկարծակի, սատակեցան պակասեցան
կորեան վն անօրէնութե իւրեանց, * և եղեն որպէս երազք 20
զարթուցելոց: Տր ՚ի քաղաքի քում զպատկերս նց ա-
նարգեսցես. * զի հուր բորբոքեցաւ ՚ի սրտի իմում, 21
և երիկամունք իմ այլայլեցան: * Ես արհամարհեալ 22
եղէ և ոչ գիտացի. * որպ անասուն համարեցայ առա- 23
ջի քո, և ես յամ ժամ ընդ քեզ եմ: * Կալար զաջոյ ձե- 24
ռանէ իմմէ, ՚ի խորհուրդս քո առաջնորդեցեր ինձ, և
փառօք ընկալար զիս: * Զի՞նչ կայ իմ բնաւ յերկինս, 25
կամ ՚ի քէն զի՞նչ ես խնդրեցից յերկրէ: * Նուաղեաց 26
սիրտ իմ և մարմին իմ. Ած սրտի իմոյ, բաժին իմ Ած
յաւիտեան: * Ահաւասիկ որք հեռի առնեն զանձինս 27
իւրեանց ՚ի քէն կորիցեն. սատակեսցես զամենեսեան
որ ապստամբք եղեն ՚ի քէն: * Ինձ մերձենալ առ Ած 28
բարի է, և դնել առ Տ՛ր զյոյս իմ: Պատմել զամ օրհ-
նութիս քո, ՚ի դրունս դստեր սիոնի: Տուն. ԻԸ:

Իմաստութիւն յասափ. ՀԳ: 1

Ընդէ՞ր մ[illegible]ռարկացաւ սրտմտու-
թիւն քո [illegible]ոյ: * Յիշեա՛ զժողո- 2
վուրդ քո [illegible]է. փրկեցեր զգաւազան
ժառանգու[illegible]ս որ բնակեցեր դու
՚ի նմա. * Հ[illegible]ն ամբարտաւանութե- 3
նց ՚ի սպառ[illegible]ու թշնամին ՚ի սրբու-
թե քում, [illegible]ո ՚ի մէջ բարեկենդա- 4
նութե քոյ[illegible]ռանց ՚ի նշանս. և ին- 5
քեանք ոչ [illegible]ատ: * Որպ յանտառի 6
փայտատօք կոտորեցին զդրունս նց, ՚ի միասին փայտա-
տօք և մրճովք կործանեցին զնա: * Այրեցին ՚ի հուր 7
զսրբութի քո. յերկիր աղծեցին զխորան անուան քոյ:
* Ասացին ՚ի սիրտս իւրեանց ազգ նց ՚ի միասին, և 8
կայք լռեցուսցուք զտօն տօնս Այ յերկրէ: * Նշանս մեր 9
ինչ

---

(19) Ոմանք. Եղեն աւեր.. կորեան վն անզգամութե. կամ, ամբարտաւանութե իւրեանց: (20) Ոմանք. Նց անարգեսցես: (21) Ոմանք. Այլայլեցան: (24) Ոմանք. Եւ փառօք քո ընկալար: (25) Ոմանք. Խնդրեցից յերկրէ: (26) Ոմանք. Բաժին Ած իմ ես յաւիտեան: (27) Ոմանք. Սատակեցեր զամենեսին. կամ, սատակեսցես ամէն որք: Սղմ. ՀԳ. (1) Ոմանք. Ի կատարած սաղմոս յասափ: (2) Ոմանք. Այս է, ուր բնակեցար դու ՚ի նմա: (3) Ոմանք. Որ ինչ անօրինեցաւ թշ՛ն: (4) Ոմանք. Բարեկենդանութե իւրեանց: (6) Ոմանք. Զդրունս նց ... կործանեցին զնա: (7) Ոմանք. Յերկիր աղծեցին:

Digitized by Google

չիք ոչ մարգարէ, և ոչ ևս գոյցէ մարգարէ. և զմեզ ճանա-
10 չէ ոչ ճանաչիցէ: * Մինչև յերբ Աստուած նախատեսցէ թշնա-
մին, բարկացուցանէ հակառակորդն զանուն սուրբ
11 քո: * Ընդէ՞ր դարձուցանես զձեռն քո, և զաջ քո 'ի
12 միջոյ ծոցոյ քումմէ 'ի սպառ: * Այլ Թագաւոր մեր յա-
ռաջ քան զյաւիտեանս, որ արարեր զփրկութիւն 'ի մէջ
13 երկրի: * Դու հաստատեցեր զօրութ(եամ)բ քով զծով. դու
14 խորտակեցեր զգլուխս վիշապաց 'ի վ(եր)ա ջուրց: * Դու
փշրեցեր զգլուխս վիշապին, և ետուր զնա կերակուր
15 զօրացն հնդկաց: * Դու բղխեցուցեր զաղբերս և
16 զհեղեղս, դու ցամաքեցուցեր զգետս սաստիկս: * Քո
է տիւ և քո է գիշեր, զլոյս և զարեգակն դու հաստատեցեր.
17 * և դու հաստատեցեր զամ(ենայն) սահմանս երկրի. զամառն
18 և զձմեռն դու ստեղծեր: * Արդ յուշ լիցի քեզ զի
թշնամին նախատեաց զՏէր. ժողովուրդ անզգամ բար-
19 կացոյց զանուն ք(ո): * Մի մատներ գազանաց զանձն
որ խոստովան առնի առ քեզ, և զանձինս աղքատաց քոց
20 մի մոռանար 'ի սպառ: * Հայեաց յուխտ քո՝ զի լցան
21 ամենայն խաւարեալք երկրի անիրաւութ(եամ)բ: * Մի դարձցի
տնանկն ամաչեցեալ. այլ աղքատն և տնանկն օրհնես-
22 ցեն զանուն սուրբ քո: * Արի Աստուած և դատեա զդատաս-
տան քո. յիշեա զնախատինս որ յանզգամէն զօրհանա-
23 պազ. * Մի մոռանար զձայն պաղատողաց քոց. ամբար-
տաւանութիւն ատելեաց քոց ելանիցէ հանապազ: Ցանկ.
ԻԳ: Պիտոյս. ԽԷ:

1 'Ի կատարած մի ապականեր. սաղմոս յԱսափ. երգ առ ասորես-
տանեայս. ՀԴ:

2 Խոստովան եղիցուք առ քեզ Աստուած, խոստովան եղիցուք
և կարդասցուք զանուն քո: Պատմեսցուք զամ(ենայն) սքան-
3 չելիս քո. * յորժամ ժամ առից՝ ես ուղիղ դատեցայց:
4 * Մաշեցաւ երկիր և ամ(ենայն) բնակիչք նր(ա). ես հաստատե-
5 ցի զսիւնս նր(ա): * Ասացի անօրինաց թէ մի անօրինէք.
մեղաւորաց թէ մի բարձրացուցանէք զեղջեւրս ձեր:
6 * Մի համբառնայք 'ի բարձունս զեղջեւրս ձեր, և մի
7 խօսիք զԱյ անիրաւութիւն: * Զի ոչ յարևելից և ոչ յարև-
մտից և ոչ յանապատէ լերանց. այլ Աստուած դատաւոր է:
* Զայս

---

(13) Ոմանք. Խորտակեցեր զգլուխս վիշապին 'ի վերայ
ջուրցն: (15) Ոմանք. Ցամաքեցուցեր զջուրս սաստ":
(16) Ոմանք. Զարեգակն դու արարեր: (21) Ոմանք. Այլ աղ-
քատք և տնանկք օրհ":
Սղմ. ՀԴ. (1) Ոմանք. Սաղմոս օրհնութեան Ասափայ:
(2) Ոմանք. Զանուանս քո: (3) Ոմանք. Ես ուղիղս դա-
տեցայց: (5) Ոմանք. Թէ մի բարձրէք զեղջիւրս ձեր:

* Զայս խոնարհ առնէ, և զայն բարձրացուցանէ · * բա_ 8
ժակ 'ի ձեռին տն գինի լի անապակ արբեցոյ · և խոնար_ 9
հեցոյց յայսմանէ յայս : Սակայն մրուր նր ոչ սպառեա_
ցի, և արբցեն զնա ամ մեղաւորք երկրի : * Ես ցնծա_ 10
ցայց յաւիտեան · սաղմոս ասացից այ յակոբայ : * Զամ 11
եղջերս մեղաւորաց փշրեցից, և բարձր եղիցի եղջիւր
արդարոյ : Տաղ · Ժ :

'Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս · մի ապականեր · Սաղմոս յասափ · 1
Երգ առ ասորեստանեայս · ՀԵ :

Յայտնի է 'ի Հրէաստանի ած, և յիէլ մեծ է անուն 2
նր : * Եղև խաղաղութե տեղի նր, և բնակութի նր 3
'ի սիոն : * Անդ խորտակեաց նր զզօրութի աղեղանց, 4
զվահան զսուր և զպատերազմ : * Լուսաւոր ես դու 5
սքանչելապէս 'ի լերանց յաւիտենից · * Խռովեցան ա_ 6
մենեքեան որ անմիտ էին սրտիւք, ննջեցին զքունս իւր_
եանց և ոչ ինչ գտին : Ամենայն արք 'ի մեծութե ձեռաց
իւրեանց · * 'ի սաստէ քումմէ ած յակոբայ ննջեցին, և 7
որք հեծեալ էին 'ի ձիս : * Դու ահաւոր ես և ո՛վ կա_ 8
րէ կալ առաջի քո · * ամ երկնեցար դու յերկնից ; յայտ_ 9
նի եղև բարկութի քո : Երկիր երկեաւ և սարսեաց * 'ի 10
յառնելն այ 'ի դատաստան · ընդ ապրեցուցանել զամ
հեզս երկրի : * Խորհուրդք մարդկան խոստովան առ_ 11
նին առ քեզ, և ծածկեալք խնամութ օրհնեսցեն ըզ_
քեզ : * Ո՛ւխտս դիք և կատարեցէք տն այ մերոյ, ա_ 12
մենեքեան որք շուրջ էք զնովաւ : Մատուցէք պատա_
րագս ահաւորին · * ո՛ բարձէ զհոգիս իշխանաց, ահաւոր 13
է նա քան զամ թագաւորս երկրի : Տաղ · Ժ :

'Ի կատարած · վասն իդիթունայ · Սաղմոս յասափ · ՀԶ : 1

Ձայնիւ իմով ես առ տր կարդացի, ձայնիւ իմով 2
առ ած, և նայեցաւ առ իս : * Յաւուր նեղութե 3
իմոյ զած խնդրեցի ձեռօք իմովք 'ի գիշերի առաջի նր
և ոչ խաբեցայ : Ո՛չ կամէր մխիթարել անձն իմ, * յի_ 4
շեցի զած և ուրախ եղէ · հոգայի և նուաղէր յիս հոգի
իմ : Հանգիստ : * Կանխեցին պահոց աչք իմ, խռո_ 5
վէ_

(9) Ոմանք · Եւ խոնարհեցուցանէ յայսմանէ : (9) Յօրէ_
նակին գրեալ է · Եւ արբցեն զնա ամ մեղա'' : (10) Ոմանք · Ես
ցնծացայց յաւիտենս յաւիտենից սաղ'' ·
Սղմ · ՀԵ · (6) Ոմանք · Որք անմիտ էին սրտ'' · · և ինչ ոչ
գտին · · 'ի մեծութե ձե'' : (7) Ոմանք · Ննջեցին որք հե_
ծեալ էին · (8) Ոմանք · Եւ ո՞ կարէ կալ : (13) Ոմանք ·
Որ բառնէ զհոգիս :
Սղմ · ՀԶ · (4) Ոմանք · Եւ նուաղեաց յիս հոգի իմ ·

Digitized by Google

6 ծեցայ և ոչ խօսեցայ • * Խորհեցայ զաւուրսն զառաջինս
7 և զամսն յաւիտենից յիշեցի։ * Խօսեցայ ի գիշերի ընդ
8 սրտի իմում, հողմայի՝ և տառապեցի յիս հոգի իմ։ * Մի
թէ յաւիտենից մերժեսցէ զիս Տէր, և ոչ ևս յաւելու-
9 ցու ի հաճել և ևս։ * Կամ ի սպառ տարցի զողոր-
մութիւն իւր յինէն, կամ կատարեսցի զբան իւր ազգէ
10 մինչև յազգ։ * Կամ մոռասցի գթալ Ած իմ և ևս, կամ
11 արգելցէ զգթութիւն իւր բարկութեամբ իւրով։ * Ասացի
թէ այժմ սկսայ • այս է նորոգութիւն աջոյ բարձրելոյն։
12 * Յիշեցի զգործս Տն ի սկզբանէ, յիշեցի զսքանչելիս
13 քո։ * Խօսեցայ յամ գործս քո, և ի ձեռագործս քո
14 խորհեցայց։ * Ած ի սրբութեան են ճանապարհք քո • ով
15 է Ած մեծ իբր զԱծ մեր • * Դու ես Ած որ առնես զսքան-
16 չելիս։ Ցուցեր ժողովրդեանն քում զզօրութիւն քո • * Փրկե-
ցեր բազկաւ քով զժողովուրդս քո զորդիսն Յակով-
17 բայ և Յովսեփու։ Հանգիստ։ * Տեսին զքեզ ջուրք Ած,
18 տեսին զքեզ ջուրք և երկեան, և խռովք խռովեցան * ի
հայնէ ջուրց բազմաց։ Ձայն ետուն ամպք, քանզի և
19 նետք քո գնան * ի ձայնէ որոտման քո յանուի։ Երևե-
ցան փայլատակմունք քո տիեզերաց, խռովեցաւ և դո-
20 ղաց երկիր։ * Ի ծովու են ճանապարհք քո, և շաւիղք
21 քո ի ջուրս բազումս, և հետք քո ոչ ևս երևին։ * Առաջ-
նորդեցեր որպէս խաշինս ժողովրդեան քոյ, ի ձեռն Մով-
սէսի և Ահարոնի։ Տանց • ԺԷ։ Փոխեալ • ԼԸ։

1 Իմաստութիւն յասափ • ՀԷ։

Նայեցարուք ժողովուրդք յօրէնս իմ, խոնարհեցու-
2 ցէք զունկն ձեր ի բանս բերանոյ իմոյ։ * Բացից
առակօք զբերան իմ, խօսեցայց զառակս ի սկզբանէ։
3 * Որ լուաք և ծանեաք զայս, և հարքն մեր պատմե-
4 ցին մեզ։ * Ոչ ինչ ծածկեցաւ յորդւոց նոցա յազգ յայլ •
պատմել զօրհնութիւնս Տն զզօրութիւն և զսքանչելիս իւր
5 զոր արար։ * Հաստատեաց զվկայութիւն իւր ի Յակոբ •
և օրէնս եդ ի Իղի։ Որչափ անգամ պատուիրեաց
6 հարցն մերոց, ցուցանել զայս որդւոց իւրեանց, * զի
ծնու-

(10) Ի միջել փոխ ոմանք նշանակին • (Մէջն է սաղմոսաց։)
(11) Ոմանք • Ասացի այժմ սկսայ։ (13) Ոմանք • Խորհե-
ցայ յամ ի գործս քո։ (15) Ոմանք • Զզօրութիւն քո։
(16) Ոմանք • Զժողովուրդ քո։ (19) Ոմանք • Ձայն որո-
տման քո յանուի։ (20) Ոմանք • Եւ հետք քո ոչ երևին։
(21) Յօրինակին • Մովսիսի և Ահարոնի։
Սաղմ • ՀԷ • (1) Ոմանք ունին վերնագիր • Ի կարգս ասափ
յասափ • • • Նայեցարուք ժողովուրդք իմ։ (2) Ոմանք •
Բացից առակաւ։ (6) Ոմանք • Զի ծանիցէ յազգ յայլ։

Digitized by Google

ծանիցեն յազգն յայլ։ Որդիք որ ծնանիցին յարիցեն և պատ-
մեսցեն զայս որդւոց իւրեանց. * Զի դիցեն առ Աստուած զյոյս 7
իւրեանց, և մի մոռասցին զգործս Այ։ Զպատուիրանս
նորա խնդրելով խնդրեսցեն, * և մի եղիցին իբրև զհարսն 8
իւրեանց։ Ազգ չար և դառնացող, ազգ որ ոչ ուղղեաց
զսիրտ իւր և ոչ հաւատարիմ առ Աստուած զհոգի իւր։ * Որ- 9
դիք Եփրեմի լարեալ և աղեղնաձիգք, յետս դարձան յաւուր պատե-
րազմի։ * Ոչ պահեցին զուխտ Աստուծոյ, և ըստ օրինաց նորա 10
ոչ կամեցան գնալ։ * Մոռացան զբարերարութիւնս նորա, և զսքանչելիս զոր եցոյց նոցա։ 11
* Առաջի հարց նոցա զոր արար զսքանչելիս իւր, յերկ- 12
րին Եգիպտացւոց և ի դաշտին Տանեաց։ * Հերձ զծով 13
և անցոյց զնոսա, կացոյց զջուրս որպէս ի տիկս։
* Առաջնորդեաց նոցա ամպով ի տուէ, և զամենայն գիշեր ի 14
լոյս հրոյ։ * Հերձ զվէմն յանապատի, և արբոյց նոցա 15
իբրև ի խորոց բազմաց։ * Հան զջուրս ի վիմէ, և հոսեաց 16
իբրև զգետս ջուրս։ * Սակայն յաւելին ի մեղանչել, և 17
ևս բարկացուցին զամենաբարձրեալն յանջրդի։ * Փորձեցին 18
զԱծ ի սիրտս իւրեանց, ի խնդրել զկերակուր անձանց
իւրեանց։ * Տրտնջեցին զնմանէ և ասացին, միթէ կարասցէ 19
Աստուած պատրաստել սեղան յանապատի։ * Քանզի 20
հարկանէր զվէմն և հոսէին ջուրք, և վտակք խաղացին
ի նմանէ։ Արդ հաց ևս կարասցէ տալ մեզ, կամ
պատրաստել սեղան ժողովրդեան իւրոյ։ * Վն այսորիկ 21
լուաւ Տէր և յապաղեաց. հուր բորբոքեցաւ ի
Յակոբ, բարկութիւն ել ի վերայ Իսրայէլի։ * Ոչ հաւատացին 22
յԱծ, և ոչ յուսացան ի փրկութիւն նր։ * Հրամայեաց ամ- 23
պոց ի վերուստ և զդրունս երկնից եբաց, * և անձ- 24
րևեաց ի նս մանանայ կերակուր։ Զհաց երկնից ետ նց,
* զհաց հրեշտակաց կերան մարդիկ. Եղոյց ի նս կերա- 25
կուր ի լիութիւն։ * Հան զհողմ հարաւոյ, և ած զօրութ- 26
եամբ իւրով զհիւսիսային։ * Տեղեաց ի նս միս իբր հող, իբր աւա- 27
զոյ ծովու զթռչունս թևաւորս։ * Անկան ի մէջ բա- 28
նակի նց, և շուրջ զխորանօք նց։ * Կերան և յագեցան 29
յոյժ, զցանկութիւն նց ետ նց, * և ոչ ինչ կարօտ եղեն ի 30
ցանկութենէ իւրեանց։ Մինչդեռ կերակուրք ի բերանս
իւր

(8) Ոմանք. Եւ ոչ առ Ած զհոգի իւր։ (9) Ոմանք. Եփրեմի լարեալ աղեղնաձիգք և աղեղնաւորք։ (11) Ոմանք. Եւ զսքանչելիս նորա զոր ետ։ (16) Ոմանք. Հան զջուրս ի վիմէն։ (17) Ոմանք. Յաւելուն յաւելեալ ի մեղս։ (20) Ոմանք. Կամ պատրաստել սեղան։ Այլ ոմանք. պատրաստեսցէ։ (21) Ոմանք. Եւ բարկութիւն ել։ (22) Ոմանք. Զի ոչ հաւատացին։ (23) Ոմանք. Որ հրամայեաց ևս։ (24) Ոմանք. Եւ անձրևեաց. ի կերակուր։ (25) Ոմանք. Եւ եղոյց ի նս։

31 իւրեանց էին, * բարկութն այյ ել ՚ի վն նց ։ Սպան ընդ
՚յիլէ սատակեաց ։
3 ստացին զքանչե-
3 ն աւուրք նց, եւ
3 ամ սպանանէր զնս
ա աւանէին առ այծ ։
3 ծ բարձրեալ փրկ-
3 իւրեանց, եւ լեզ-
3 րք իւրեանց ոչ էին
3 ւխտի նր ։ * Այլ
եւ ոչ ապականէր ։
ին, եւ ոչ բորբոքէր
39 մարմին էին նոքա .
40 ։ Քանիցս անգամ
զաւանդացուցին զնա յանապատի, բարկացուցին զբարձ-
41 րեալն յանջրդի ։ * Դարձան եւ փորձեցին զած, եւ զՍրբն
42 Իէլ զայրացուցին ։ * Ո՛չ յիշեցին զձեռն նր յաւուր յո-
43 րում փրկեաց զնս ՚ի ձեռաց նեղչաց նց ։ * Որ արար
զնշանս եւ զարուեստս իւր յերկրին եգիպտացւոց, եւ ՚ի
44 դաշտին տանեոսու ։ * Դարձոյց յարիւն զգետս նց, եւ
45 զանձրեւս նց զի մի արբցեն ։ * Առաքեաց ՚ի նս շանա-
46 ճանճ եւ եկե՛ր զնս, եւ գորտս ապականեաց զնս ։ * Ետ
47 ժանգոյ զպտուղ նց, եւ զվաստակս նց մարախոյ ։ * Հա՛ր
48 կարկտիւ զայգիս նց, եւ զթզենիս նց եղեամբ ։ * Մատ-
նեաց ՚ի կարկուտ զանասունս նց, զստացուածս նոցա
49 հրով զանակցաւ ։ * Առաքեաց ՚ի նս զսրտմտութն բար-
կութն իւրոյ, զսրտմտութն բարկութն եւ զնեղութն ։
Առաքեաց ՚ի նոսա աւանչանս ՚ի ձեռն հրեշտակի չարի,
50 * դիմեցոյց ՚ի նս զսրտմտութն բարկութն իւրոյ ։ Ո՛չ
անխնայեաց ՚ի մահուանէ զանձինս նց, եւ զանասունս
51 նց ՚ի մա՛հ մատնեաց ։ * Եհա՛ր զամ անդրանիկս եգիպ-
տացւոց, զսկիզբն ամ վաստակոյ նց ՚ի յարկս քամայ ։
52 Համփկոփ ։ * Հորդան եա աճ խաշին ժողովրդեան իւ-
53 րոյ . եւ եհան զնս ընդ հօտ յանապատ ։ * Առաջնորդեաց
նց յուսով, եւ ոչ երկեան, եւ զթշնամիս նց ծով ծած-
կեաց ։

. Բարկութն այյ էջ ՚ի վերայ նց . . եւ զընտիր
ի սա"։ (37) Ոմանք . Եւ սիրտք նոցա ոչ էին ։
. Զբարկութն իւր, եւ ոչ բորբոքեաց զամ ։
. Արդեօք . եւ ոգի որ երթայ եւ այլ ոչ դառնայ ։
. Ետ ժանգոյ զպտուղս ։ (47) Ոմանք . Եհար
։ (48) Ոմանք . Եւ զստացուածս ։ (49) Յօրէնս
հին զանկանէր . Բարկութն իւրոյ, զսրտմտութն բարկութն եւ զնե-
ղութն ։ (51) Ոմանք . Հար զամ անդրանիս". ամ վաստակոյ
նց յարկս քամայ ։

Digitized by Google

կեաց ։ * Եհան զնս 'ի լեառն սրբութե իւրոյ, լեառն 54
այն զոր ստացեալ էր աջոյ նր ։ Մերժեաց յերեսաց նց
զհեթանոսս, վիճակեցոյց 'ի նս զվիճակ ժառանգութե
իւրոյ, * և բնակեցոյց 'ի յարկս նց զազգն Իսլի ։ * Փոր- 55
ձեցին դառնացուցին զԱծ բարձրեալ, և զվկայութե նր 56
ոչ պահեցին ։ * Դարձան խոտորեցան ուխտ և հարք իւր- 57
եանց, դարձան և եղեն ոպ զաղեղն թեւր ։ * Դարձան 58
բարկացուցին զնա 'ի բագինս իւրեանց, և դրօշեալս
իւրեանց նախանձ արկին նմա ։ * Լուաւ Ած և արհա- 59
մարհեաց զնս, և անարգեաց յոյժ զԻսլ ։ * Մերժեաց 60
յբարձէ զխորանն 'ի Սելովմ, խորանն զոր բնակեցոյց 'ի
մէջ մարդկան ։ * Մատնեաց 'ի գերութի զզօրութիս 61
նց, և զգեղս նց 'ի ձեռս թշնամեաց նց ։ * Արգել 'ի 62
սուր զժողովուրդ իւր, և զժառանգութի իւր անարգ
արար ։ * Զերիտասարդս նց եկեր հուր, և [illegible] կուսա- 63
նաց նց ոչ ոք սգացաւ ։ * Քահանայք նոցա անկան 'ի 64
սուր, և այրիս նց ոչ ոք էր որ լայր ։ * Զարթեաւ Տր 65
'ի քնոյ իբր, ոպ հզօր զի թափէ զգինի ։ * Եհար յետս 66
զթշնամիս իւր, նախատինս յաւիտենից արար զնոսա ։
* Մերժեաց նա զխորանն Յովսեփու, և զազգն Եփրեմի 67
մի նա ոչ ընտրեաց ։ * Այլ ընտրեաց նա զազգն Յու- 68
դայ ։ լեառն Սիոնի զոր և սիրեաց ։ * Շինեաց որպէս 69
միեղջերոյ զսրբութի նր յերկրի հաստատեաց զնա յա-
ւիտեան ։ * Ընտրեաց զԴաւիթ ծառայ իւր և ընկալաւ 70
զնա 'ի հօտէ խաշանց, 'ի վերջին ծնելոցն ընկալաւ զնա ։
* Հովուել զյակոբ ծառայ իւր, և զԻսլ ժառանգութի 71
իւր ։ * Արածէր զնս իմաստութբ սրտի իւրոյ, յան- 72
մեղութէ ձեռաց իւրոց առաջնորդէր նց ։ Տան . ՀԷ ։

Սաղմոս յասափ . ՀԸ ։ 1

Ած մտին հեթանոսք 'ի ժառանգութի քո . պղծեցին
զտաճար սուրբ քո ։ Արարին զԵմ ոպ հնձան մրգա-
պահաց . * արկին զդիակունս ծառայից քոց զկեր թռչ- 2
նոց երկնից, և զմարմինս սրբոց քոց գազանաց երկրի ։
* Հեղին զարիւնս նց ոպ զջուր շուրջ զԵմաւ, և ոչ ոք 3
էր որ թաղէր զնս ։ * Եղաք մեք նախատինք դրացեաց 4
մերոց . ծաղր և այպն կատականաց ամենեցուն որ շուրջ
են

(54) Ոմանք . Հան զնս . . զոր ստացաւ աջ նր ։ (57) Ո-
մանք . Դարձեալ խոտոր՛՛ ։ (58) Ոմանք . Դարձեալ բար՛՛ ։
(61) Ոմանք . Զզօրութի նց, և զգեղ նոցա ։ (66) Ոմանք .
Հար յետս զթշ՛՛ ։ (68) Ոմանք . Զլեառն սիոնի ։ (70) Ո-
մանք . Եւ 'ի վերջին ծնելոց ։
Սղմ . ՀԸ . (1) Ոմանք . 'Ի կատարած . սաղմոս յասափ . . .
ոչ զհնչել մի՛՛ ։ (4) Ոմանք . Եղեաք մեք նախատինս ...

Digitized by Google

5 ջ են զմեօք ։ * Մինչեւ յե՞րբ Տէր բարկանայցես զմեզ 'ի սպառ,
6 բորբոքեսցի որպէս հուր նախանձ քո ։ * Հե՛ղ զբարկութիւն
քո 'ի վերայ ազգաց որ զքեզ ոչ ճանաչեցին, 'ի վերայ թագա-
7 ւորութեանց որ զանուն քո ոչ կարդացին ․ * զի կերան
8 զՅակոբ և զտեղի նորա աւերեցին ։ * Մի՛ յիշեր զմեղս
մեր զառաջինս, վաղվաղակի եկեսցէ առ մեզ ողորմութիւն քո
9 զի աղքատացաք յոյժ ։ * Օգնեա՛ մեզ Ած փրկիչ մեր ․
վասն փառաց անուան քո ։ Տէր փրկեա զմեզ և քաւեա
10 զմեղս մեր վասն անուան քո ։ * Մի՛ երբեք ասասցեն 'ի
հեթանոսս, թէ ուր է Ած նոցա ։ Այլ յայտնեսցի՛ [illegible]
'ի մէջ հեթանոսաց առաջի աչաց մերոց, առ 'ի խնդրելոյ
11 զվրէժ արեանց ծառայից քոց որ հեղաւ ։ * Մտցէ ա-
ռաջի քո հեծութիւն կապելոց ․ ըստ մեծութեան բազկի քո
12 ժառանգեա զորդիս մահապարտաց ։ * Հատուցանեա՛ դրացեաց մե-
րոց եւթնպատիկ 'ի ծոց նոցա, նախատինս զոր նախա-
13 տեցին զքեզ Տէր ։ * Մեք ժողովուրդք քո և խաշն արօտի
քոյ խոստովանեսցուք առ քեզ յաւիտեան, յազգէ
յազգ պատմեսցուք զօրհնութիւնս քո ։ Ծաղիկ ․ ԺԵ ։

1 'Ի կատարած ․ 'ի վերայ փոփոխելոցն վկայութիւն ․ Ասափու սաղ-
մոս 'ի վերայ Ասորեստանեայցն ․ ՀԹ ։

2 Ո՛վ հովուեսդ Իսրայէլի նայեաց, որ առաջնորդես իբրեւ զխաշն
զՅովսէփ ։ Որ նստիս 'ի քերովբէս յայտնեաց
3 * առաջի Եփրեմի Բենիամինի և Մանասէի ։ Զարթո
4 զզօրութիւն քո, և եկ փրկեցուցանել զմեզ ։ * Ած զօրութեանց
դարձո զմեզ, երեւեցո զերեսս քո 'ի մեզ և կեցցուք ։
5 * Տէր Ած զօրութեանց մինչեւ յե՞րբ բարկանաս յաղօթս ծա-
6 ռայից քոց ։ * Կերակրեսցես զմեզ հաց արտասուաց, և ար-
7 բուցեր մեզ արտասուս չափով ։ * Արարեր զմեզ նա-
խատինս դրացեաց մերոց, այպն կատականաց թշնա-
8 մեաց մերոց ․ * Ած զօրութեանց դարձո զմեզ, երեւեցո
9 զերեսս քո 'ի մեզ և կեցցուք ։ * Այգի յԵգիպտոսէ փո-
10 խեցեր ․ հաներ զհեթանոսս և զնա տնկեցեր, * և ա-
ռաջնորդեցեր նմա ։ Հաստատեցեր զարմատս նորա և լը-
11 ցեր զերկիր ․ * Ծածկեաց զլերինս հովանի նորա, և բա-
րու

(6) Օրինակ ․ Որք զքեզ ոչ ճանաչեցին ։ (8) Ոմանք ․ Ողոր-
մութիւն քո Տէր, զի ։ (9) Ոմանք ․ Վս մեծի փառաց անուան″ ։
(10) Այլք ․ Զվրէժ արեանն ծառ″ ։ (10) Ոմանք ․ Որ և
հեղաւ ․ (12) Ոմանք ․ 'Ի ծոցս նոցա ․ նախատինս եւթնպատիկ
զոր նախատ″ ։ (13) Ոմանք ․ Մեք ժողովուրդք և խաշն ։
Սաղ ․ ՀԹ ․ (1) Ոմանք ․ Զատանեցելոց ․ Ասափու յաղագս ․
'ի վերայ Եթովպացւոց ։ (2) Օրինակ ․ Որ հովուեսդ Իսր ։
(2)(3) Ոմանք ․ Որ նստիս 'ի քերովբէ ․ ․ յայտնեաց ․ ․ և եկ 'ի
ցուցանել ։ (9) Օրինակ ․ Եւ զնա տնկեցեր ․ (11) Ոմանք ․

Digitized by Google

բարունակք նր զմայրս ած։ * Ձգեաց զորթ իւր մինչև 'ի 12
ծով, մինչև 'ի գետս են շառաւեղք նր։ * Ընդէ՞ր քա- 13
կեցեր զցանգ նր, կթեն զնա անցաւորք ճանապարհի։
* Ապականեաց զնա խոզ անտառի, և երէ վայրենի արա- 14
ծեցաւ 'ի նմա։ * Ած զօրութեանց դարձ հայեաց յերկ- 15
նից և տես, այց արա այգւոյս այսմիկ * և զարմատն զոր 16
տնկեաց աջ քո։ 'Ի վր որդւոյ մարդոյ զոր զօ-
րացուցեր զնա 'ի քեզ, * այրեցեալ 'ի հուր, աւերեալ, 17
և 'ի սաստէ բարկութե կորիցէ։ * Եղիցի ձեռն քո 'ի վր 18
առն, աջ քո 'ի վր որդւոյ մարդոյ զոր զօրացուցեր
զնա 'ի քեզ։ * Ո՛չ եւս 'ի բացէ երթիցուք մեք 'ի քէն. կե- 19
ցուսցես դու զմեզ, և զանուն քո մեք կարդասցուք։
* Ած զօրութեանց դարձո զմեզ, երևեցո զերեսս քո 'ի 20
մեզ և կեցցուք։ Տուն. ժԹ։

'Ի կատարած 'վասն հնձանաց. Սաղմոս յասափ. հինգերորդ շա- 1
բաթու. Ձ։

Ցնծացէք առ ած օգնական է մեր աղաղակեցէք առ 2
ած յակոբայ։ * Առէք սաղմոս և տուք օրհնու- 3
թի, սաղմոս սաղմոսեցէք նմա 'ի ձայն քաղցրութե։ * Փող 4
հարէք 'ի գլուխ ամսոյ, յաւուր նշանաւորի տօնի-
կանաց մերոց։ * Հրաման է այս Իղի, և իրաւունք են 5
ած յակոբայ։ * Վկայութի յովսեփու զոր եդ Է նմա. 6
մինչ ելանէր նա յերկրէն եգիպտացւոց, լեզու զոր ոչ
գիտէր լուաւ։ * 'Ի բաց արար 'ի բեռանց զթիկունս նր, 7
և ձեռս նր յորդէ և 'ի թիոյ ծառայութե։ * 'Ի նեղութե 8
կարդացեր առ իս և փրկեցի զքեզ, լուայ քեզ 'ի գաղտ-
նութե մրրկին, և փորձեցի զքեզ 'ի վր ջուրցն հակա-
ռակութե։ * Լո՛ւր ժողովուրդ իմ և վկայեմ քեզ, և 9
Իղլ թէ լուիցես ինձ։ * Մի՛ եւս եղիցին քեզ աստուածք 10
առժամանակեայք, և մի երկիրպագանիցես դու աստուածոյ
օտարի։ * Ես եմ տր ած քո որ հանի զքեզ յերկրէն 11
եգիպտացւոց, բաց զբերան քո և լցից զնա։ * Եւ ոչ 12
լուաւ ժողովուրդ իմ ձայնի իմում, և Իղլ յիս ինչ ոչ
նայեր

Եւ բարունակ նր զմայրս ած։ (17) Ոմանք. 'Ի հուր, և
աւերեալ. 'ի սաստէ բարկութե։ (19) Ոմանք. Ոչ եւս 'ի բացա-
կամ, 'ի բացեայ երթիցուք։
Սղմ Ձ. (1) Ոմանք. 'Ի վր հնձանաց.. Հինգերորդ շաբաթու։
(2) Ոմանք. Զի օգնական մեր է, աղաղ՟։ (3) Ոմանք. Առ-
էք սաղմոսս, և։ (5) Ոմանք. Հրամանն է այս յԻղի։ (7) Ո-
մանք. 'Ի բաց արարի 'ի բեռանց.. և զձեռն յորթ. կամ,
յորդ և 'ի թիի ծառայելոյ։ Ոմն ոչ ունի. 'Ի բաց արար։
(8) Ոմանք. 'Ի նեղութե կարդացեր առ իս, և փրկեցից
զքեզ. լուայց քեզ... և փորձեցից զքեզ։

Digitized by Google

13 նայեցաւ։ * Բարձի թողի զնա երթալ զհետ կամաց
սրտից իւրեանց, զի գնասցեն նոքա ըստ կամս անձանց
14 իւրեանց։ * Զի թէ ժողովուրդ իմ լուեալ էր ինձ,
15 կամ թէ Իսրայէլ ի ճանապարհս իմ գնացեալ էր։ * Ոչ զոչինչ
խոնարհ արարեալ էր իմ զթշնամիս նը, 'ի վր նեղչաց
16 նոցա արկեալ էր զձեռն իմ։ * Թշնամիք տն ստեցին
17 նմա, եղիցին ժամանակք նց յաւիտեանս։ * Կերակրեաց
զնս 'ի պարարտութէ ցորենոյ, 'ի վիմէ մեղր յագեցոյց
'ի նս։ Տան. ժդ։

Սաղմոս յասափ. ՁԱ։

1 Ածն եկաց 'ի ժողովս աստուածոց, եւ 'ի միջի նց դա-
2 տէր զնս։ * Մինչեւ յե՞րբ դատիք անիրաւութբ.
3 եւ ակն առնուք մեղաւորաց։ * Դատ արարէք որբոյն
եւ այրւոյ. իրաւունս արարէք տնանկին եւ խոնարհին։
4 * Ապրեցուցէք զաղքատն եւ զտնանկ, 'ի ձեռաց մեղա-
5 ւորի փրկեցէք զնա։ * Ոչ իմացան եւ ոչ 'ի միտ առին,
'ի խաւարի գնացին, եւ շարժեսցին ամ հիմունք երկրի։
6 * Ես ասացի թէ աստուածք էիք, կամ որդիք բարձ-
7 րելոյ ամենեքեան։ * Դուք աւադիկ իբր մարդիկ մե-
8 ռանիք, եւ իբր մի յիշխանաց անկանիք։ * Արի ած եւ
դատեա զերկիր, զի դու ժառանգեսցես զամ հեթա-
նոսս։ Տան. ը։ Գործոց. ժդ։

Օրհնութի. Սաղմոս յասափ. ՁԲ։

1 Ածն ո՞ քեզ նմանեսցէ. մի լռեր եւ մի դադարեր ած։
2 * Զի ահա թշնամիք քո գոչեցին, եւ ատելիք քո
3 համբարձին զգլուխս իւրեանց։ * 'Ի վր ժողովրդեան
քո խորամանկեցին զխորհուրդս, խորհեցան 'ի վր սրբոց
4 քոց եւ ասացին։ * Եկայք սատակեսցուք զնս յազգաց,
5 եւ մի յիշեսցի անուն Իսրլի եւս։ * Խորհեցան միաբանու-
6 թբ 'ի միասին, զքեն ուխտ արարին։ * Բանակք եդով-
միայեցւոց եւ իսմայելացիք, մովաբ եւ հագարացիք։ * Գե-
7 բաղ' ամոնի' ամաղէկ, եւ այլազգիքն ամ բնակչօքն հան-
8 գերձ Ծուրաւ։ * Նա՛ եւ Ասուր եկեալ էր ընդ նս. ամե-
9 նեքեան սոքա զօրավիգն եղեն որդւոցն ղովտայ։ * Արա
10 զնս

---

(14) Ոմանք. Եթէ ժողովուրդ իմ լու։ (15) Ոմանք. Զթշնամիս նց, եւ 'ի վր նեղչաց նց. զձեռս իմ։ (16) Ոմանք. Եւ եղիցին ժմկք։ (17) Ոմանք. Եւ 'ի վիմէ մեղր յագեցոյց զնս. կամ, նոցա։

Սղմ. ՁԱ. (1) Ոմանք. 'Ի ժողովս աստուածոց։ (7) Ոմանք. Դուք աւասիկ ոչ իբրեւ մարդիկ մեռանիք։

Սղմ. ՁԲ. (1) Ոմանք. Օրհնութիւն սաղմոսաց յասափ եւ 'ի դաւիթ։ (8) Ոմանք. Համբերձ Ծուրայ։ (10) Ոմանք.

Digitized by Google

զնոսա որպէս զՄադիամ, որպէս զՍիսարա, որպէս զՅաբին 'ի ձոր-
ձորան Կիսոնի։ * Սատակեցան նոքա յԱենդովրայ, 11
և եղեն որպէս աղբ երկրի։ * Արա զիշխանս նց որպէս զՈ- 12
րեբն, զԶեբն, զԶեբէէ, և զՍաղմանա և զամ իշխանս նց։
* Որք ասացին՝ ժառանգեսցուք 'ի մեզ զսրբութիւն այ։ 13
* Այ իմ արա զնս որպէս զանիւ, որպէս զեղէգն առաջի 14
հողմոյ։ * Որպէս հուր զի այրէ զանտառ, որպէս բոց զի կէ- 15
զու զլերինս։ * Այնպէս հալածեսցես զնս մրրկաւ 16
քով, և բարկութբ քով խռովեցուսցես զնս։ * Լից զե- 17
րեսս նց անարգանօք, և խնդրեսցեն զանուն քո Տր։
* Ամաչեսցեն և խռովեսցին յաւիտեանս յաւիտենից, 18
և ամօթալից կորիցեն։ * Ծանիցեն զի անուն քո Տր 19
է, և դու միայն բարձրեալ ես 'ի վր ամենայն երկրի։

Տունք. ժԹ։

'Ի կատարած. 'ի վս հնձանաց. որդւոցն Կորխայ սաղմոս. ՁԳ։ 1

Որպէս սիրելի են յարկք քո Տր զօրութեանց, * ցանկայ 2
և փափագէ անձն իմ 'ի գաւիթս քո։ Սիրտ իմ և 3
մարմին իմ՝ ցնծացին առ Այ կենդանի։ * Քանզի 4
ճնճղուկ եգիտ իւր տուն. և տատրակ բոյն ուր դի-
ցէ զձագս իւր։ Սեղանն քո Տր զօրութեանց, թագաւոր
իմ և Այ իմ։ * Երանի ամենեցուն որ բնակեալ են 'ի 5
տան քո, յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ։
* Երանեալ է այր որոյ օգնութիւն իւր 'ի քէն է. ելս եդ 6
'ի միտս իւր * 'ի հովտէս արտասուաց 'ի տեղւոջ յո- 7
րում ուխտեաց։ * Զօրհնութիւն տացէ որ զօրէնսն եդ, 8
գնասցեն նք 'ի զօրութենէ 'ի զօրութիւն, և երեւեսցի Այ հր-
րեշտակաց 'ի Սիոնի։ * Տր Այ զօրութեանց լուր աղօթից 9
իմոց, ունկն դիր Այ յակոբայ։ * Ընդունելի՛ ես պաշտ- 10
մեր, տես Այ և նայեաց յերեսս օծելոյ քո։ * Վասն զի 11
լաւ է տիւ մի որ 'ի գաւիթս քո, քան զհազարս։ Ընտ-
րեցի ես աղբ գալ 'ի տան Այ, առաւել քան զբնակել-
նալ 'ի յարկս մեղաւորաց։ * Զողորմութիւն և զճշմար- 12
տու-

Որպ զաբինա 'ի ձորձորս կի"։ (11) Ոմանք. Նոքա յա-
կանս դեռովրայ։ (12) Ոմանք. Եւ զզեբն և զզեբէէ ըզ-
սաղմանա։ (13) Ոմանք. Որք ասէին եթէ եկայք ժա-
ռանգեսցուք։ (15) Ոմանք. Որպ զհուր զի այրէ զանտառս։
Սաղմ. ՁԳ. (1) Ոմանք յաւելուն. Սաղմոս դաւթի։ (2) Ո-
մանք. Իբրև զի սիրելի են յար"։ (3) Ոմանք. Ցնծացէ
առ Այ կեն"։ (5) Ոմանք. Օրհնեսցեն զքեզ Տր։ (7) Ո-
մանք. 'Ի հովիտս արտասուաց։ (8) Ոմանք. Զօրհնութիւն
տացէ որ օրէնս դիցէ, գնասցեն նա զօրութենէ 'ի զօ"։ և
երեւեսցի Այ աստուածոց 'ի սիոն։ (11) Ոմանք. Ընտրեցի
ես զԻս ... : Այլ օրինակ. Ընդ աղբ կալ 'ի տ"։ (12) Ոմանք

Digitized by Google

13 տութիւն սիրէ Տր ած, շնորհս և զփառս տացէ ։ * Տր
ոչ պակաս առնէ զողորմութիւն իւր յայնցանէ, որ գնան
յանբծութեան ։ Տր ած զօրութեանց. երանեալ է այր որ
յուսայ ՚ի քեզ ։ Տուն . ԺԳ ։

1 ՚Ի կատարած . որդւոցն կորխայ սաղմոս . ՁԴ ։

2 Հաճեցար Տր ընդ երկիր քո, և դարձուցեր զգե-
3 րութիւնն Յակոբայ ։ * Թողեր զանօրէնութիւն ժո-
4 ղովրդեան քո, ծածկեցեր զամ մեղս նց ։ * Լռեցուցեր
զամ սրտմտութիւնս քո, դարձար ՚ի բարկութենէ սրտմտութեն
5 քո ։ * Դարձո առ մեզ ած փրկիչ մեր, և դարձո ըզ-
6 սրտմտութիւնս քո ՚ի մէնջ ։ * Մի թէ յաւիտեան բարկանայցես
մեզ Տր, և մի ձգեր զբարկութիւն քո ազգէ մինչև յազգ ։
7 * Ած՝ դու դարձեալ կեցուսցես զմեզ, ժողովուրդ քո
8 ուրախ եղիցի ՚ի քեզ ։ * Ցոյց մեզ Տր զողորմութիւնս քո,
9 և զփրկութիւնս քո տուր մեզ ։ * Լուայց զինչ խօսի Տր
ած մեր, խօսեսցի զխաղաղութիւն ժողովրդեան իւրոյ
առ սուրբս իւր՝ և առ այնոսիկ որ դարձեալ են առ
10 նա սրտիւք ։ * Սակայն մերձ է առ երկիւղածս իւր
փրկութիւն նր, բնակել փառաց նորա յերկրի մերում ։
11 * Ողորմութիւն և ճշմարտութիւն պատահեսցին . արդա-
12 րութիւն և խաղաղութիւն համբուրեսցին ։ * Ճշմարտութիւն
յերկրէ բուսաւ, արդարութիւն յերկնից երևեցաւ ։
13 * Տր տացէ զքաղցրութիւն և երկիր մեր տացէ զպտուղ
14 իւր . * արդարութիւն առաջի նր գնասցէ դիցէ ՚ի ճանա-
պարհի զգնացս իւր ։ Տուն . ԺԴ ։ Փոխղոյ . ԽԴ ։

1 Սաղմոս ՚Ի Դաւիթ . աղօթք . ՁԵ ։

Խոնարհեցո Տր զունկն քո և լուր ինձ . զի աղքատ
2 և տնանկ եմ ես ։ * Պահեա զանձն իմ զի սուրբ
եմ ես . փրկեա զծառայս քո ած իմ որ ՚ի քեզ յուսա-
3 ցայ ։ * Ողորմեա ինձ Տր զի առ քեզ աղաղակեցի զօր-
4 հանապազ, * ուրախ արա զանձն ծառայի քո, . զի առ
5 քեզ Տր համբարձի զանձն իմ ։ * Զի դու Տր քաղցր և
ու-

Սիրէ Տր ած մեր ։ (13) Ոմանք . Ոյք գնան յանբծութեան ։
Սաղ. ՁԴ . (1) Ոմանք յաւելուն . Սաղմոս ՚ի Դաւիթ ։
(9) Ոմանք . Լուայց զինչ խօսի Տր ... ժողովրդեան իւ-
րում ... առ նա սրտիւ ։ (11) Ոմանք . Պատահեսցի ...
և խաղաղութիւն համբուրեսցին ։ (13) Ոմանք . Տր տայ ըզ-
քաղցրութիւն իւր, և երկիր ։
Սաղ. ՁԵ . (1) Ոմանք . Աղօթք դաւթի որդւոյ յեսսեայ ։
Այլ ոմանք . Աղօթք դաւթի ՚ի կատարած որդւոցն կոր-
խայ ։ (2) Ոմանք . Պահեա զանձն իմ Տր Տր, փրկեա ։
(4) Ոմանք . Համբարձի զաչս իմ ։

Digitized by Google

ուղիղ ես. բազումողորմ առ ամենեսեան որ կարդան
առ քեզ: * Ո՛ւնկն դիր Տէր աղօթից իմոց, և նայեա՛ ՚ի 6
ձայն խնդրուածոց իմոց: * Յաւուր նեղութեան իմոյ 7
կարդացի առ քեզ, և լուար ինձ: * Ոչ ոք է նման քեզ 8
յաստուածս Տէր, և ոչ ոք է ըստ գործս քո: * Զամ 9
ազգս զոր արարեր՝ եկեսցեն և երկիր պագցեն առա-
ջի քո, փառաւո՛ր արասցեն զանուն քո յաւիտեան:
* Մեծ ես դու Տէր և առնես սքանչելիս, և դու միայն 10
ես Ած: * Առաջնորդեա՛ ինձ ՚ի ճանապարհի քում, և 11
գնացից ՚ի ճշմարտութեան քում, և ուրախ եղիցի սիրտ
իմ՝ երկնչել յանուանէ քումմէ: * Խոստովան եղէց առ 12
քեզ Տէր Ած իմ բոլորով սրտիւ իմով. փառաւո՛ր արա-
րից զանուն քո յաւիտեան: * Մեծ եղև ՚ի վ(ե)ր իմ ողոր- 13
մութիւն քո, փրկեցեր զանձն իմ ՚ի դժոխոց ներքնոց Ած:
* Անօրէնք յարեան ՚ի վ(ե)ր իմ, և ժողովք հզօրաց խնդ- 14
րեցին զանձն իմ, և ոչ համարեցան զքեզ Ած առաջի
իւրեանց: * Այլ դու Տէր Ած իմ գթած ես և ողոր- 15
մած, երկայնամիտ բազումողորմ և ճշմարիտ, * Նայեա՛ 16
առ իս և ողորմեա՛ ինձ: Տո՛ւր զօրութիւն ծառայի քոյ, կե-
ցո՛ զորդի աղախնոյ քոյ, * և արա՛ առ իս նշան բարու- 17
թեան: Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն, զի դու Տէր
օգնեցեր ինձ և մխիթարեցեր զիս: Տուն. ԺԷ:

Սաղմոս օրհնութեան. որդւոցն Կորխայ. ՁԶ: 1

Հիմունք նր ՚ի լերանց ՚ի սրբ. նր. * սիրէ Տէր զդրունս 2
Սիովնի քան զամ յարկսն Յակոբայ: * Փառաւո- 3
րեալն խօսեցաւ վս քո, ահաւադիկ քաղաքդ Այ: * Յի- 4
շեցի զՌահաբ և զԲաբելոնի ոյք ճանաչեն զիս. ահա
այլազգիք և Տիւր և ժողովուրդք Հնդկաց՝ նոքա եղեն
անդ: * Սիովնի ասէ մայր, և մարդ ծնաւ ՚ի նմա, և 5
ինքն հիմունս արկ նմա Բարձրեալն: * Տէր պատմեսցէ 6
գրովք ժողովրդեան, իշխանացս այսոցիկ որ եղեն անդ:
* Որպ

(9) Ոմանք. Զամ ազգ զոր արար".. առաջի քո Տէր, և փառ-
աւ": (11) Ոմանք. Եւ գնացից ՚ի ճշմարտութեան. և ու-
րախ ե"... յերկնչել: (13)(14) Ոմանք. Ներքնոց: Ած
անօրէնքն յարեան.. զքեզ Ած առաջի: (16) Ոմանք.
Զօրութիւն ծառայի քում:
Սղմ. ՁԶ. (1) Ոմանք. ՚Ի կատարած սաղմոս որդւոցն
Կորխայ: (1) Այլք. ՚Ի լերանց սրբ. նր: (2) Ոմանք յաւելուն.
Զդրունս Սիոնի առաւել քան զամ: (3) Ոմանք. Առա-
քինի քաղաքդ: (4) Ոմանք. Զռահաբ և զբաբելոն.. ա-
հա այլազգիք, Տիւր, ժողովուրդք հնդ": (5) Ոմանք.
Մայր զՍիովն ասէ մարդ.. և ինքն իսկ հիմունս արկ
՚ի նմա բարձր": (6) Ոմանք. Գրովք ժողովրդեան իւրոյ:

Digitized by Google

7 * Որպէս զի ուրախ լինելոյ 'ի քեզ ամենեցուն · որոց բնա-
կութիւն ուրախութեանց 'ի քեզն է: Տունք · Է:

1 'Ի կատարած · Վասն մաղաղեթայ իմաստուն · զի եր պատասխա-
նի Եմնան իմաստութիւն Իսրի · ՁԷ:

2 Տէ՛ր Աստուած փրկութեան իմոյ, 'ի տուէ կարդացի և 'ի գիշերի
3 առաջի քո: * Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր,
4 խոնարհեցո ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ: * Զի լցաւ
չարչարանօք անձն իմ, և կեանք իմ 'ի դժոխս մերձե-
5 ցան, * և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որք իջանեն 'ի
6 գուբ: Եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի, * և 'ի մե-
ռեալս ազատ: Որպէս վիրաւորք, որ ննջեն 'ի գերեզմա-
նի: Զորս դու ոչ յիշեցեր, և նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ
7 մերժեցան: * Եդին զիս 'ի գուբ ներքնում, 'ի խաւարի
8 և 'ի ստուերս մահու: * Յիս հաստատեցաւ սրտմտու-
9 թիւն քո, զամենայն զբօսանս քո ածեր 'ի վերայ իմ: * Հեռացուցեր ա-
րարեր յինէն զծանօթս իմ, և եդին զիս նշաւակ ի-
10 րեանց: Մատնեցայ և ոչ ելանէի, * աչք իմ տկարացան
յաղքատութենէ: Աղաղակեցի առ Տէր զօրհանապազ, և
11 համբարձի առ քեզ զձեռս իմ: * Միթէ մեռելոց առ-
նիցես սքանչելիս, կամ բժիշկք յարուցանիցեն՝ խոստո-
12 վան առնիցին առ քեզ: * Մի թէ պատմեսցէ՞ ոք ե-
րէք 'ի գերեզմանի զողորմութիւնս քո, կամ զճշմարտու-
13 թիւն քո 'ի կորստեան: * Միթէ ծանուցիցե՞ն 'ի խա-
ւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո յերկրի մո-
14 ռացեալ: * Ես առ քեզ Տէր աղաղակեցի, առաւօտու
15 աղօթք իմ ժամանեսցեն առ քեզ: * Ընդէ՞ր Տէր մեր-
ժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն:
16 * Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես 'ի մանկութենէ իմմէ · 'ի
17 բարձրութենէ խոնարհեցայ և տարակուսեցայ: * Յիս հաստա-
տեցաւ բարկութիւն քո, արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս:
18 * Շրջեցան զինեւ որպէս ջուր, զօր ամենայն պաշարեցին զիս 'ի
19 միասին: * Հեռացուցեր յինէն զբարեկամս իմ և զծա-
նօթս

---

(7) Յօրինակին գրեալ էր · Ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան:
Այլ · ՁԷ · (1) Ոմանք · Վասն Մաղեղաթայ օրհնութեան որդւոցն Կորխայ,
վասն պատասխանեաց իմաստութեան · զի եւ պատմել եմ'': Եւ ոմանք ·
օրհնութիւն մաղեթայ · · ես պատասխանի Եմանայ Եզրայե-
լացւոյ: (4) Ոմանք · Զի լցաւ չար'' · · 'ի դժոխս մերձե-
ցան: (6) Ոմանք · Որպէս վիրաւորք · · 'ի գերեզմանս: զի զոր
դու ոչ յիշեցեր, նոքա 'ի ձե'': (10) Ոմանք · Տկարացան
յաղքատ'': (11) Յօրինակին · Կամ բժիշկք յարուցանիցեն:
(11) Ոմանք · Բժիշկք յարուցանեն և խոստովան առնիցեն առ
քեզ: (13) Այլ · Միթէ ծանուցիցեն 'ի: (14) Ոմանք ·
Առաւօտուց աղօթք իմ: (16) Ոմանք · Ես տկարացայ:

Digitized by Google

ծանօթս իմ, ի թշուառութենէ իմմէ: Տէր. Եւ: Փառք.

Իմաստութիւն Եթանայ Իսրայելացւոյ. ԶԸ: 1

Զողորմութիւնս քո Տէր յաւիտեան օրհնեցից, ազգէ 2
յազգ պատմեցից զճշմարտութիւնս քո բերանով ի-
մով: * Ասացեր թէ յաւիտեան ողորմութիւն շինեսցի, 3
յերկինս պատրաստ եղիցի ճշմարտութիւն քո: * Եդի 4
ուխտ ընտրելոյ իմոյ, երդուայ Դաւթի ծառայի իմոյ:
* Յաւիտեան հաստատեցից զզաւակ քո, շինեցից ազ- 5
գէ յազգ զաթոռ քո: * Խոստովան եղիցին երկինք 6
զսքանչելիս քո Տէր, և զճշմարտութիւն քո յեկեղեցիս սըր-
բոց: * Ո՞վ է յամպս որ հաւասարիցէ քեզ, կամ ով նմա- 7
նիցէ Տեառն յորդիս Աստուծոյ: * Աստուած փառաւորեալ է 'ի խոր- 8
հուրդս սրբոց, մեծ և ահաւոր 'ի վերայ ամենեցուն
որ շուրջ են զնովաւ: * Տէր Աստուած զօրութեանց ո՞ նման է 9
քեզ. հզօր ես դու Տէր, և ճշմարտութիւն քո շուրջ են
զքեւ: * Դու տիրես զօրութեան ծովու, և զխռովութիւն 10
ալեաց նորա դու ցածուցանես: * Դու խոնարհեցուցեր 11
իբրեւ զվիրաւոր զամբարտաւանս, 'ի զօրութեան բազկի
քո ցրուեցեր զթշնամիս քո: * Քո են երկինք և քո է եր- 12
կիր, զաշխարհս լրիւ իւրով դու հաստատեցեր, * Զհ- 13
իւսիս և զծովս դու արարեր, Թաբոր և Հերմոն յա-
նուն քո ցնծասցեն: * Քո է բազուկ և քո է զօրութիւն, 14
զօրասցի աջ քո և բարձր եղիցի ձեռն քո: * Արդարու- 15
թիւն և իրաւունս հաստատութիւն է աթոռ քո, ողոր-
մութիւն և ճշմարտութիւն գնասցէ առաջի երեսաց քոց:
* Երանի ժողովրդեանն որ գիտեն զօրհնութիւնս քո Տէր. 16
'ի լոյս երեսաց քոց գնասցեն, * և յանուն քո ցնծաս- 17
ցեն զօրհանապազ, և յարդարութեան քում բարձր եղի-
ցին: * Պարծանք զօրութեան նոցա դու ես, և 'ի կամս 18
քո բարձր եղիցի եղջիւր մեր: * 'Ի Տեառնէ է ընդունելութի- 19
սրբոյն Իսրայէլի թագաւորին մերոյ: * Յայնժամ խօսեցար 20
տեսլեամբ ընդ որդիս քո, և ասացեր եդի օգնութիւն 'ի
վերայ հզօրին, և բարձր արարից զընտրեալն 'ի ժողովր-
դենէ իմմէ: * Գտի զԴաւիթ ծառայ իմ, իւղով սըր- 21
բով իմով օծի զնա: * Ձեռն իմ ընկալցի զնա, և բա- 22
զուկ իմ զօրացուսցէ զնա: * Մի՛ մեղիցէ նմա թշնա- 23

մի,

Այլ. ձռ. (4) Ոմանք. Ուխտ ընտրելոց իմոց: (5) Ոմանք. Յաւիտեան հաստատեցի զզաւակ քո. և շինե": (7) Ոմանք. Եւ կամ ո՞ նմանեսցէ Տեառն յորդիսն Աստուծոյ: (8) Ոմանք. Մեծ և ահաւոր 'ի վերայ ամենեցուն որ.: (9) Ոմանք. Շուրջ է զքեւ: (15) Ոմանք. Գնասցեն առաջի երե": (18) Ոմանք. Զօրութեան նոցա դու ես տէր, և 'ի: (20) Ոմանք. Զօգնութիւն իմ 'ի վերայ հզօ": (21) Ոմանք. Իւղ խնդութեան օծի:

24 մի, և որդի անօրէնութեան մի չարչարեսցէ զնա : * Հա-
րից առաջի նր զթշնամիս նր, և զատելիս նր 'ի պար-
25 տութիւն մատնեցից : * Ճշմարտութիւն իմ և ողորմութիւն
իմ ընդ նմա, և յանուն իմ բարձրասցի եղջիւր նր :
26 * Եդից 'ի ծովու զձեռն նր, 'ի վր գետոց զաջ նորա :
27 * Նա կարդասցէ առ իս՝ Հայր իմ ես դու, Ած ըն-
28 կալու փրկութեան իմոյ : * Եւ անդրանիկ արարից զնա,
29 և բարձր քան զամ թագաւորս երկրի : * Յաւիտեան
պահեցից նմա զողորմութիւն իմ, և ուխտ իմ հաւատա-
30 րիմ ընդ նմա : * Հաստատեցից յաւիտեանս յաւիտե-
նից զզաւակ նր, և զաթոռ նր որպէս զաւուրս երկնից :
31 * Եթէ թողցեն որդիք նր զօրէնս իմ, և յիրաւունս իմ
32 ոչ կամեսցին գնալ : * Եթէ զարդարութիւնս իմ անար-
33 գեսցեն, և զպատուիրանս իմ ոչ պահեսցեն : * Հարկից
գաւազանաւ զանօրէնութիւնս նց, տանջանօք զանիրա-
34 ւութիւնս նց : * Բայց զողորմութիւն իմ ոչ արգելից 'ի նո-
35 ցանէ, և ոչ նենգեցից ճշմարտութեամբ իմով, * և ոչ ա-
պականեցից զուխտ իմ, և զինչ որ ելանէ ընդ շրթունս
36 իմ զայն ոչ արհամարհեցից : * Մի անգամ երդուայ 'ի
37 սրբութիւն իմ, եթէ Դաւթի ես ոչ ստեցից : * Զաւակ
նր յաւիտեան կացցէ, և աթոռ նր իբրև արեգակն առա-
38 ջի իմ . * որպէս լուսին որ հաստատեալ է յաւիտեան
39 վկայ հաւատարիմ յերկինս : * Իսկ դու մերժեցեր
40 և անարգեցեր, և 'ի վայր հարեր զօծեալ քո : * Դար-
ձուցեր զուխտ 'ի ծառայէ քումմէ, պղծեցեր յերկրի
41 զսրբութիւն նր : * Քակեցեր զամ պարիսպս նր ; և եդեր
42 զամրութիւնս նր 'ի դողումն : * Յափշտակեցին զնա անցա-
ւորք ճանապարհի, եղև նա նախատինք դրացեաց իւրոց :
43 * Բարձր արարեր զաջ նեղչաց նր . ուրախ արարեր
44 զամ թշնամիս նր : * Դարձուցեր զօգնութիւն 'ի սրոյ նր,
45 և ոչ ընկալար զնա 'ի պատերազմի : * Անարգեցեր զսր-
46 բութիւն նր, զաթոռ նր յերկիր կործանեցեր : * Նուազ
արարեր զաւուրս ժամանակաց նր, և հեղեր զնովաւ
47 զամօթ : * Մինչև յերբ դարձուցանես զերեսս քո 'ի
48 սպառ, բորբոքեսցի որպէս հուր բարկութիւն քո * Իսկ արդ
յիշեա տէր ով է իմ հանդիստ . միթէ 'ի զուր ինչ ստեղ-
49 ծեր զամ որդիս մարդկան : * Ո՞վ է մարդ որ կեցցէ
և ոչ տեսցէ զմահ, կամ փրկեսցէ զանձն իւր 'ի ձեռաց
դժո-

---

(26) Ոմանք . Զձեռս նորա . և 'ի վերայ : (33) Ոմանք . Եւ տանջանօք : (34) Ոմանք . Ճշմարտութեան իմոյ : (35) Ոմանք . Եւ զինչ որ ելանէր : (36) Ոմանք . 'Ի սրբութիւն իմ : (38) Ոմանք . Եւ որպէս լուսին : (42) Ոմանք . Անցաւորք ճանապարհաց : (47) Ոմանք . Ոչ զերեսս քո" : (48) Ոմանք . Յիշեա և տես ով է ... միթէ զուր ինչ :

դժոխոց. * Ո՞ւր են ողորմութիւնք քո Տր առաջինք, զոր 50
երդուար Դաւթի ճշմարտութեամբ քով. * Յիշեա՛ զնախա- 51
տինս ծառայի քոյ, զոր ընկալայ 'ի ծոց իմ յազգաց
բազմաց. * Զոր նախատեցին թշնամիք քո Տր, նախա- 52
տեցին փոխանակ օծելոյ քոյ. * Օրհնեալ Տր Աստուած յաւ- 53
իտենական յաւիտենից. եղիցի եղիցի. Տունք. ծգ.
Կանոնս Գոհըղայց. Է. Սաղմոս. ժէ. Տունս. յկը.

Աղօթք 'ի Մովսէս յայրն Այ. ՁԹ.

1

Տէր ապաւէն եղեր մեր ազգէ մինչև յազգ. * Մինչչև 2
լերինք հաստատեալ էին, մինչչև ստեղծեալ զեր-
կիր և զամ աշխարհս. Յաւիտենից մինչև յաւիտեանս
դու ես. * Եւ մի դարձուցաներ զմարդ 'ի խոնարհութիւն. և 3
ասացեր դարձարուք որդիք մարդկան. * Հա- 4
զար ամ յաչս Տն որպէս օր երեկին զի անց. որպէս պահ մի
գիշերոյ. * Եւ ամք նց անարգութիւն եղիցին. Ընդ առա- 5
ւօտս ոպ զալարի բուսցին, * ընդ առաւօտս ոպ զա- 6
լարի զուարճասցին և ծաղկեսցին, ընդ երեկոյս թառա-
մեսցին չորասցին և անկցին. * Նուաղեցաք մեք 'ի 7
բարկութենէ քումմէ, և 'ի սրտմտութենէ քումմէ խռովե-
ցաք. * Եդեր զմեղս մեր առաջի քո, և զկեանս մեր 'ի 8
լոյս երեսաց քոց. * Ամենայն աւուրք մեր նուաղեցան, 9
և 'ի բարկութենէ քումմէ խռովեցաք. Ժամանակք ամաց
մերոց ոպ զոստայն սարդի, * և թիւք աւուրց ամաց մե- 10
րոց 'ի նա եւթանասուն ամ. Ապա թէ առաւել եւ
ութսուն ամ. որ ինչ աւելի քան զայն ցաւք և հեծու-
թիւն. Եկն 'ի վ̄ր մեր հեզութիւն, և խրատեցաք. * Իսկ արդ 11
ո՞ գիտասցէ զզօրութիւն բարկութեան քո, կամ յահէ քումմէ
զսրտմտութիւն քո համարեսցի. * Այսպէս ցոյց ինձ զաջ 12
քո. և որ խոնարհեալ են սրտիւք, զիմաստութիւն քո. * Դարձի՛ր 13
Տր մինչև յե՞րբ, մխիթարեա՛ 'ի ծառայս քո. * Լցաք առ- 14
աւօտու ողորմութեամբ քո. ցնծացաք և ուրախ եղաք

զամ

---

(50) Ոմանք. Ողորմութիւնք քո առաջինքն Տր. (51) Ոմանք. Ընկալայ 'ի ծոցս իմ.
Սղմ. ՁԹ. (1) Ոմանք. Եղեր մեր ազգէ յազգ. (2) Ոմանք. Հաստատեալ էին ստեղծեր զերկիր և զամ. Ոմանք. Եւ մինչև ստեղծեր զերկիր. (4) Ոմանք. Որպէս զպահ մի գիշերոյ. (9) Ոմանք. Եւ մեք 'ի բարկութենէ քումմէ. (10) Ոմանք. Եւ որ ինչ աւելի քան. (11) Ոմանք. Զսրտմտութիւն քո համարեսցի. (14) Ոմանք. Լցաք առաւօտուց ողորմութեամբ քով.

15 զամս աւուրս կենաց մերոց ։ * Ուրախ եղաք փոխանակ
աւուրցն որ խոնարհ արարեր զմեզ, և ամացն յորս տե֊
16 սաք զչարչարանս ։ * Հայեաց տր ՚ի ծառայս քո և ՚ի գործս
17 ձեռաց քոց, և առաջնորդեա որդւոց նց ․ * Եղիցի լոյս
տն այ ՚ի վերայ մեր ։ Զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ ա֊
րա ՚ի վերայ մեր ․ զգործս ձեռաց մերոց աջողեա ՚ի մեզ ։

Տունք ․ ժէ ։

1 Օրհնութիւն գովութեան ՚ի դաւիթ ․ Ղ ։

Որ բնակեալն է յօգնութեան բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ
2 այ երկնից հանգիցէ ։ * Ասասցէ տն ընդունելի
3 իմ ես, ապաւէն իմ այ, և ես յուսամ ՚ի նա ։ * Նա
փրկեսցէ զքեզ յորոգայթէ որսորդին, և ՚ի բանից խռո֊
4 վութենէ ։ * ՚Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ, ՚ի հովանի
5 թևոց նր յուսասցես ։ * Որպէս զէն շուրջ եղիցին զքև
6 ճշմարտութիւն նր ։ * Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշե֊
րի, և ոչ ՚ի նետէ որ թռչի ՚ի տուէ ։ Յիրէ որ շրջի ՚ի
խաւարի, ՚ի դայթագղութենէ դիւէ ՚ի հասարակ աւուր ։
7 * Անկցին ՚ի կողմանէ քումմէ հազարք և բեւրք ընդ աջմէ
8 քումմէ, որ առ քեզ իսկ ոչ մերձեսցին ։ * Բայց միայն
աչօք քովք հայեսցիս դու, զհատուցումն մեղաւորաց
9 տեսցես ․ * զի դու տր յոյս իմ ես ։ Զբարձրեալն արա֊
10 րեր քեզ ապաւէն ․ * ոչ հասցեն առ քեզ չարք, տան֊
11 ջանք ոչ մերձեսցին ՚ի յարկս քո ։ * Հրեշտակաց իւր
պատուիրեալ է վս քո, պահել զքեզ յամ ճանապարհս
12 քո ։ * ՚Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ, զի մի երբ֊
13 էք հարցես զքարի զոտն քո ։ * ՚Ի վր իժից և քարբից
գնասցես դու ․ առ ոտն կոխեսցես զառեւծն և զվի֊
14 շապ ։ * Քանզի յիս յուսացաւ և փրկեցից զնա, հովա֊
15 նի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ ։ * Կարդասցէ
առ

---

(15) Ուրախ ․ Յորս խոնարհ արարեր զմեզ և ա″ ։ (17) Ո֊
մանք ․ Եւ եղիցի ․․ աջողեա մեզ ։
Սաղմ ․ Ղ ․ (1) Ոմանք ․ Օրհնութիւն գովութեան ՚ի դաւթէ ։
Անվերնագիր ՚ի Հեբր″ ։ Ո՞ բնակեալ յօգնութեան բարձ″ ։
(2) Ոմանք ․ Ասա տն ընդունող իմ ես ։ (3) Ոմանք ․ Եւ ՚ի
բանից ՚ի խռովութենէ ։ (4) Ոմանք ․ Թևոց նր յուսասցես ։
(5) Բղջ ․ Որպէս զզէն շուրջ եղիցի զքև ։ (6) Ոմանք ․
Յերկիւղէ գիշերոյ ։ (7) Ոմանք ․ Քումմէ ․ և առ քեզ
իսկ ։ (8) Ոմանք ․ Նայեսցիս դու, և զհատուցումն մե″ ։
(9) Ոմանք ․ Արարեր ապաւէն քեզ ։ (10) Ոմանք ․ Եւ
տանջանք ոչ մերձես″ ։ (11) Բազումք ․ Հրեշտակաց իւ֊
րոց պա″ ։ (12) Ոմանք ․ ՚Ի բազուկս իւրեանց բարձցեն
զքեզ ․․ հարցէ՞ զքարի ոտն քո ։ (13) Օրինակ մի ․ ՚Ի վր
իժի թագաւորականի գնասցես դու, և ։ (15) Ոմանք ․

Digitized by Google

առ իս՝ և ես լուայց նմա, և առ նմա եղէց 'ի նեղութեան ;
փրկեցից փառաւոր արարից զնա, * երկայն աւուրբք 16
լցուցից և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ: Ցանկ. ձԹ:

Սաղմոս օրհնութեան աւուր շաբաթուց 'ի դաւթի. ՂԱ: 1

Բարի է խոստովան լինել տն, սաղմոս ասել անուան 2
քում բարձրելոյ: * Պատմել առաւօտու զողոր- 3
մութիւնս քո, և զճշմարտութիւնս 'ի գիշերի: * Տասնաղեան 4
սաղմոսարանաւ, 'ի ձայն օրհնութեան գովել: * Ուրախ 5
արարեր զիս տէր յարարածս քո, և 'ի գործս ձեռաց քոց
ցնծացայց: * Որպէս մեծ են գործք քո տէր, և յոյժ խոր 6
են խորհուրդք քո: * Այր անզգամ զայս ոչ ծանիցէ, 7
և անմիտն զայս ոչ առնու 'ի միտ: * 'Ի բուսանել մե- 8
ղաւորաց որպէս խոտ, 'ի ծաղկել այնոցիկ որ գործեն զա-
նօրէնութիւն: Սատակեսցին յաւիտեանս յաւիտենից, * և 9
դու բարձրեալ ես յաւիտեանս տէր: * Զի ահա թշնա- 10
միք քո տէր, զի ահա թշնամիք քո կորիցեն. ցրուեսցին
ամենեքեան որք գործեն զանօրէնութիւն: * Բարձր եղի- 11
ցի որպէս միեղջերւոյ եղջեւր իմ, և ծերութիւն իմ 'ի ձէթ պա-
րարտութեան: * Եւ տեսցէ ակն իմ 'ի թշնամիս իմ որ յարու- 12
ցեալ են 'ի վր իմ չարութեամբ, 'ի նոյն լուիցէ ունկն իմ:
* Արդարն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին. որպէս մայրքն 13
լիբանանու բազմասցին եղիցին: * Տնկեալք եղիցին 'ի 14
տան տն, 'ի գաւիթս այ մերոյ ծաղկեսցին: * Եւս՝ և 15
բազմասցին եղիցին 'ի ծերութեան պարարտութեան, գիրք և
փափուկք եղիցին * 'ի պատմել, ուղիղ է տէր աստուած մեր և 16
ոչ գոյ 'ի նմա անիրաւութիւն: Ցանկ. ձԹ: Գործոյս. խԹ:

Ցերեկ առաջին շաբաթու յոր հաստատեցաւ երկիր. օրհնութիւն գո-
վութեան 'ի դաւթի. ՂԲ:

Տէր թագաւորեաց վայելչութիւն զգեցաւ, զգեցաւ տէր 1
զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ: Հաստատեաց զաշ-
խարհ

կարդաց առ իս, և ես . . . փրկեցից և փառաւոր": (16) Ո-
մանք. Լցուցից զնա. և ցուցից նմա:

Սղմ. ղա. (1) Ոսկան յաւելու. Շաբաթուց. Անվերնագիր
'ի հեբրայեցւոց: (3) Ոմանք. Եւ զճշմարտութիւնս քո 'ի գ.
(8) Ոմանք. Որպէս զխոտ . . որք գործեն: (11) Ոմանք. Որպէս
զմիեղջերոյ: (12) Ոմանք. Եւ 'ի նոյն լուիցէ (13) Ոմանք.
Արդարք որպէս զար" . . . որպէս զմայրս լիբա": (14) Ոմանք.
Եւ 'ի գաւիթս այ:

Սղմ. ղբ. * Ոմանք այսպէս ունին զվերնագիր սաղմոսիս. Օրհ-
նութիւն երգ դաւթի յաւուր միաշաբաթու, յորժամ եր-
կիր հաստատեցաւ. Անվերնագիր 'ի հեբրայս": (1) Ոս-
կան. Ընդ մէջ իւր կապ: (1) Ոմանք. Հաստատեաց զաշ.

Digitized by Google

2 խարհ, զի մի՛ սասանեսցի · * պատրաստ է աթոռ քո
3 յայնմհետէ յաւիտենից դու ես ։ * Ամբարձան գետք 'ի
Տէր, եւ համբարձին գետք զձայնս իւրեանց · յարուցին
4 գետք 'ի գնացս իւրեանց ։ * 'Ի ձայնէ ջուրց բազմաց,
սքանչելի եղեն զբօսանք ծովու ։ Սքանչելի ես դու Տէր
5 'ի բարձունս, * վկայութեանց քոց մեք յոյժ հաւատացաք ։
Տան քում վայելէ սրբութիւն Տէր, ընդ երկայն աւուրս ։

Տուն · Ղ ։

Սաղմոս 'ի Դաւիթ · չորեքշաբաթու · ՂԳ ։

1 Աստուած վրէժխնդիր, Տէր Ած վրէժխնդիր յայտնեցաւ ։
2 * Բարձր լեր որ դատիս զերկիր, հատո՛ զհատու-
3 ցումն ամբարտաւանից ։ * Մինչեւ յերբ մեղաւորք Տէր,
4 մինչեւ յերբ մեղաւորք պարծեսցին ։ * Բարբառեսցին
խօսեսցին զանիրաւութիւն, խօսեսցին ամենեքեան որ
5 գործեն զանօրէնութիւն ։ * Զժողովուրդ քո Տէր խոնարհ
6 արարին, եւ զժառանգութիւն քո չարչարեցին ։ * Զայրին
7 եւ զպանդուխտն սպանին զորբս կոտորեցին, * եւ ասա-
ցին ոչ տեսանէ զայս Տէր, եւ ոչ 'ի միտ առնու Ած Յակո-
8 բայ ։ * Իմացարուք անզգամք ժողովրդեան, եւ անմիտք
9 մինչեւ յերբ ոչ առնուք 'ի միտ ։ * Ոչ զի թէ որ տնկեաց
զունկն՝ ինքն ոչ լուիցէ, կամ որ ստեղծ զակն՝ ինքն
10 ոչ տեսանիցէ ։ * Որ խրատէն զազգս ոչ թէ ոչ յան-
11 դիմանեսցէ · եւ ուսուցանէ մարդոյ գիտութիւն · * Տէր ճա-
12 նաչէ զխորհուրդս մարդկան զի են ընդունայնք ։ * Ե-
րանի մարդոյ զոր խրատես դու Տէր, եւ յօրինաց քոց
13 ուսուցանես դու նմա ։ * Ցածուցանես դու նմա զա-
ւուրս չարութեան, մինչեւ փորեսցի խորխորատ մեղաւո-
14 րին ։ * Ոչ մերժէ Տէր զժողովուրդ իւր, եւ զժառանգու-
15 թիւն իւր ոչ թողու ։ * Մինչեւ դարձցին իրաւունք
յարդարութիւն · ընկալցին զնա ամենեքեան որք ուղիղ
16 են սրտիւք ։ * Ո՛ յարիցէ ընդ իս 'ի վ՟ չարաց, կամ ո՛
հաստատեսցէ ինձ 'ի վ՟ այնոցիկ որ գործեն զանօրէ-
նու

խոնարհս ։ (3) Այլք · Ամբարձան գետքն Տէր, եւ ։ (5) Ոմանք · 'Ի տան քում վայել" ։

Սղմ · ՂԳ · * Ոմանք · Սաղմոս Դաւթի չորրորդ շաբաթու ։ Ցոյց ոճյան յունական · Անվերնագիր 'ի հեբրայս" ։ (1) Ոմանք · Վրէժխնդիրն յայտնեցաւ ։ (4) Ոմանք · Բարբառեսցին խօսեսցին · կամ, խօսին զա" · · · ոյք գործեն ։ (5) Ոմանք · Զժողովուրդս քո ։ (8) Ոմանք · Անզգամք ժողովրդոց · · ոչ առնուք զայս 'ի միտ ։ (9) Ոմանք · Ինքն ոչ լսիցէ ։ (10) Ոմանք · Որ խրատէ զազգս · · · որ ուսուցանէ մարդոյ գիտ" ։ (12) Ոմանք · Ուսուցանես դու 'ի նմա ։ (16) Ոմանք · Ո՛վ յարիցէ ընդ իս 'ի վ՟ չարաց ։

Digitized by Google

նութիւն։ * Եթէ ոչ Տէր օգնեալ էր ինձ, փոքր մի ևս 17
և բնակեալ էր անձն իմ ՚ի դժոխս։ * Եթէ ասէի թէ 18
սասանեցան ոտք իմ, ողորմութիւն քո Տէր օգնէր
ինձ։ * Ըստ բազմութեան ցաւոց սրտի իմոյ, մխիթարութիւնք 19
քո ուրախ արարին զանձն իմ։ * Մի՞թէ հաւասարեսցէ 20
քեզ աթոռ անօրէնութեան, որ պատճառէ զվաստակս ընդ-
դէմ հրամանի։ * Որսասցեն զանձն արդարոյ և զարիւն 21
անպարտ պարտաւոր առնիցեն։ * Եղև Տէր ապաւէն իմ, 22
Աստուած օգնական յուսոյ իմոյ։ * Հատուսցէ նմա Տէր ըստ 23
անօրէնութեան նոցա, ըստ չարութեան նոցա կործանեսցէ զնոսա
Տէր Աստուած մեր։ Ցանկ. ԻԸ։

Օրհնութիւն գովութեան ՚ի Դաւիթ. ՂԴ։

Եկայք ցնծասցուք ՚ի Տէր, աղաղակեսցուք առ Աստուած 1
փրկիչ մեր։ * Կանխեսցուք առաջի նորա խոստովա- 2
նութեամբ, սաղմոսիւք աղաղակեսցուք առ նա։ * Զի Աստուած 3
է, Տէր թագաւոր մեծ ՚ի վերայ ամենայն երկրի։ * ՚Ի ձեռս նորա 4
են ամենայն անհնարինք երկրի, բարձրութիւնք լերանց նորա են։
* Նորա է ծով և նա արար զնա, և զցամաք ձեռք նորա 5
ստեղծին։ * Եկայք երկիրպագցուք նմա, անկցուք և 6
լացցուք առաջի Տեառն արարչին մերոյ։ * Զի նա ինքն է Տէր 7
Աստուած մեր՝ մեք ժողովուրդք արօտի նորա, և խաշն արօտի
նորա։ * Այսօր եթէ զձայն նորա լուիցէք, մի խստացուցա- 8
նէք զսիրտս ձեր * որպէս ՚ի դառնութեանն։ Ցաւուրն փոր- 9
ձութեան յանապատին ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր,
քննեցին զիս և տեսին զգործս իմ * զքառասուն ամ։ 10
Զզուեցայ ընդ ազգին ընդ այնմիկ և ասացի՝ միշտ մո-
լորեալ են սրտիւք. * և նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս 11
իմ։ Որպէս երդուայ ՚ի բարկութեան իմում, թէ մտցեն ՚ի
հանգիստ իմ։ Ցանկ. ԺԹ։ Գոհեղայ. ԼԸ։

Սաղմոս Դաւթի. ՚ի ժամանակի յետ գերութեանն շինեցաւ. ՂԵ։

Օրհնեցէք զՏէր օրհնութիւն նոր, օրհնեցէք զՏէր ամենայն 1
երկիր։ * Օրհնեցէք զՏէր և օրհնեցէք զանուն 2
նորա,

---

(17) Ոմանք. Եթէ ոչ Տէր.. փոքր մի ևս բնակեալ։ (18) Ոմանք. Եթէ ասէի թէ սասանի։ (20) Ոմանք. Մի՞թէ հաւասարեսցի։
Սղմ. ՂԴ. "Ըստ ոմանց յաւելուա. Անվերնագիր ՚ի Հեբրայեցւոց"։
(3) Ոմանք. Եւ Տէր թագաւոր մեծ։ (7) Ոմանք. Ժողովուրդք ՚ի ձեռին նորա։ (8) Ոմանք. Զձայն նորա լուիցէք։
(9) Ոմանք. ՚Ի դառնութեանն. յաւուրն փորձութեան յանապատի։ (10) Ոմանք. Տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ. և ասացի միշտ մոլորեալ են։
Սղմ. ՂԵ. "Ոմանք. ՚Ի շինել յորժամ տաճարն էր"։ Ըստ ոմանց յաւելուա. Ըմբերցուած ... Փիլոսոփայ. Անվերնագիր ՚ի

3 նորա, աւետարանեցէք օր ըստ օրէ զփրկութիւն նորա։ * Պատ-
մեցէք ի հեթանոսս զփառս նորա, յամենայն ժողովուրդս
4 զսքանչելիս նորա։ * Մեծ է Տէր և օրհնեալ է յոյժ, ա-
5 հաւոր է նա ի վերայ ամենայն կռոց։ * Ամենայն կուռք հե-
6 թանոսաց դևք են, և Տէր զերկինս արար։ * Խոստո-
վանութիւն և վայելչութիւն է առաջի նորա, սրբութիւն և մեծ
7 վայելչութիւն ի սրբութեան նորա։ * Մատուցէք Տեառն ազինք
8 ազանց, մատուցէք Տեառն զփառս և զպատիւ, * մատու-
ցէք Տեառն զփառս անուան նորա։ Առէք պատարագս և
9 մտէք ի սրահս նորա, * երկիր պագէք Տեառն ի գաւիթս սըր-
10 բութեան նորա. և խռովեսցի յերեսաց նորա ամենայն երկիր։ * Ասա-
ցէք ի հեթանոսս թէ Տէր թագաւորեաց, հաստատեաց
զաշխարհ զի մի սասանեսցի, և դատի զժողովուրդս
11 իւր ուղղութեամբ։ * Ուրախ եղիցին երկինք և ցնծասցէ
12 երկիր. զուարճասցի ծով լրիւ իւրով։ * Ցնծասցեն
դաշտք և ամենայն որ է ի նոսա։ Յայնժամ ցնծասցեն ամենայն
13 ծառք անտառի * յերեսաց Տեառն զի գայ, և գայ նա ի
դատել զերկիր։ Դատի զաշխարհ արդարութեամբ, և զժո-
ղովուրդս ամենայն ճշմարտութեամբ իւրով։ Տունք. ԺԳ։

1 Սաղմոս ի Դաւիթ. Ի ժամանակին յորժամ երկիրն հաստատեցաւ. ՂԶ։

Տէր թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր, ուրախ եղիցին
2 կղզիք բազումք։ * Ամպ և մէգ շուրջ է զնովաւ.
իրաւունք և յարդարութիւն ուղղութեան է աթոռ նորա։
3 * Հուր առաջի նորա գնասցէ, այրեսցէ շուրջ զթշնամիս
4 նորա։ * Երևեցան փայլատակունք նորա աշխարհաց, ետես
5 և սասանեցաւ երկիր։ * Լերինք իբրև զմոմ հալեցան յե-
6 րեսաց Տեառն, յերեսաց Տեառն ամենայն երկրի։ * Պատմեցին եր-
կինք զարդարութիւն նորա. տեսին ամենայն ժողովուրդք զփառս
7 նորա։ * Ամաչեսցեն ամենեքեան որ երկրպագանեն
կռոց, և որք պարծին ի դրօշեալս իւրեանց։ Երկիր-
8 պագեսցեն նմա ամենայն հրեշտակք նորա, * զի լուաւ և ուրախ
եղև Սիոն, և ցնծասցեն դստերք Յուդայ վասն իրաւանց
9 քոց Տէր։ * Զի դու բարձրեալ ես ի վերայ ամենայն երկրի,
յոյժ

հեթանոսաց"։ (5) Ոմանք. Այլ Տէր զերկինս արար։ (6) Ոմանք. Մեծվայելչութիւն է՞ ի սրբութեան նորա։ (7) Ոմանք. Զփառս և զպատիւ։ (8) Ոմանք. Ի սրահս նորա։ (10) Ոմանք. Հաստատեաց զաշխարհս։ (11) Ոմանք. Ուրախ եղիցին երկինք։ (12) Ոմանք. Եւ ամենայն որ ի նմա։ (13) Ոմանք. Դատել զաշխարհս արդարութեամբ. և այլն"։
Սաղմ. ՂԶ. (1) Ոմանք. Զի երկիրն հաստատեցաւ։ Ոմանք յաւելուն. Անվերնագիր ի հեբրայս"։ (2) Ոմանք. Շուրջ են զնովաւ։ (5) Ոմանք. Որպէս մոմ հալեցան։ (7) Ոմանք. Ամենայն երկրպագու"... և որք պարծին ի...

Digitized by Google

յոյժ բարձրացար 'ի վ[ե]ր ամ[ենայն] աստուածոց : * Ոյք սիրէք զՏէր 10
ատեցէք զչարութիւն . պահէ Տէր զանձինս սրբոց իւրոց,
'ի ձեռաց մեղաւորաց փրկեսցէ զնա : * Լոյս ծագեաց 11
արդարոց, ուղղոց սրտից եւս ուրախութիւն : * Ուրախ 12
եղերուք արդարք 'ի Տէր, խոստովանեցարուք յիշատա-
կի սրբութեան նորա : Տունք . ժԲ :

Սաղմոս Դաւթի օրհնութեան . ՂԷ : 1

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի սքանչելիս ա-
րար : Փրկեաց զնա աջ իւր, եւ բազուկ սուրբ
իւր : * Ցուցանէ Տէր զփրկութիւն իւր, առաջի ազգաց յայտ- 2
նեաց զարդարութիւն իւր : * Յիշեաց զողորմութիւն իւր 3
Յակոբայ, զճշմարտութիւն իւր տանն Իսրայէլի . եւ տեսին
ամ ծագք երկրի զփրկութիւն այդ Աստուծոյ : * Աղաղակեցէք 4
առ Տէր ամ երկիր . օրհնեցէք ցնծացէք եւ սաղմոս ասա-
ցէք : * Սաղմոս ասացէք այդ Աստուծոյ օրհնութեամբ, օրհ- 5
նութեամբ եւ 'ի ձայն սաղմոսաց : * 'Ի ձայն օրհնութեան կա- 6
ծաղ փողոյ . օրհնութիւն ցնծութեամբ եւ 'ի ձայն եղջեր փո-
ղոյ . եւ աղաղակեցէք առաջի թագաւորին Տեառն : * Խռո- 7
վեսցի ծով լրիւ իւրով, աշխարհ եւ ամ բնակիչք նորա .
* եւ գետք ծափս հարցեն 'ի միասին ձեռամբք : * Լերինք 8
ցնծասցեն առաջի Տեառն, զի գայ եւ հասանէ Տէր 'ի դա- 9
տել զերկիր : Դատի զաշխարհս արդարութեամբ, եւ զժո-
ղովուրդս ուղղութեամբ : Տունք . Թ . Փառք . ԺԴ :

Սաղմոս Դաւթի . ՂԸ :

Տէր թագաւորեաց բարկացան ժողովուրդք, որ նստի 1
'ի քերովբէս, սասանեսցի երկիր : * Տէր 'ի Սիոն 2
մեծ է, եւ բարձր է 'ի վ[ե]ր ամ ժողովրդոց : * Խոստովան 3
լինիցին անուան քում մեծի, զի ահաւոր եւ սուրբ է,
* եւ պատիւ թագաւորի զիրաւունս սիրէ : Դու պատրաս- 4
տեցեր զուղղութիւն, զիրաւունս եւ զարդարութիւն յա-
կոբայ դու արարեր : * Բարձր արարէք զՏէր Աստուած մեր . 5
երկիր պագէք պատուանդանի ոտից նորա զի սուրբ է :
* Մովսէս եւ Ահարոն քահանայք նորա . եւ Սամուէլ 'ի 6
մէջ որ կարդան զանուն նորա : Կարդային առ Տէր եւ նա
լսէր

(10) Ոմանք : Մեղաւորի փրկէ զնա : (11) Ոմանք . Ուղ-
ղոց սրտից եւս :
Սաղմ . ՂԷ . (1) Ոմանք . Փրկեաց նմա աջ իւր, եւ . (3) Ո-
մանք . Յիշեաց զողորմութիւն իւր յակոբայ, զճշմարտութ-
իւն 'ի վ[ե]ր տանն Իսրայէլի, եւ տեսին : (9) Ոմանք . Զի գայ զի
հասանել է Տէր . . դատել զաշխարհս արդ՛ . . եւ զժողովուրդս .
Սաղմ ՂԸ . (1) Ոմանք . Որ նստի 'ի քերովբէս : (3) Ոմանք .
Խոստովանեսցին անուան :

Digitized by Google

7 լսէր նոցա. * և ի սեան ամպոյ խօսէր ընդ նոսա. Պահէին
8 զվկայութիւնս նորա, և զհրամանս զոր ետ նոցա։ * Տէր Ած մեր
դու լսէիր նոցա, Ած դու քաւիչ լինէիր, վրէժխնդիր լինէիր
9 ի վերայ ամ գործոց նց։ * Բարձրացուցէք զՏր Ած մեր.
երկիր պագէք ի լեառն սուրբ նր. զի սուրբ է Տր Ած
մեր։ Տառք. Ժ։

1 Սաղմոս խոստովանութեան ի Դաւթի. ՂԹ։

2 Աղաղակեցէք առ Տր ամ երկիր, ծառայեցէք Տն ու-
3 րախութբ. * Մտէք առաջի նր ցնծութբ. Ծանի-
ջիք զի նա է Տր Ած մեր. Նա արար զմեզ և ոչ մեք
4 եմք. մեք ժողովուրդ և խաշն արօտի նր. * Մտէք ը
դրունս նր խոստովանութբ, և օրհնութբ ի գաւիթս
նր։ Խոստովանեցարուք նմա, և օրհնեցէք զանուն նր։
5 * Քաղցր է Տր, յաւիտեան ողորմութիւն նորա. ազգէ
մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նր։ Տառք. Է։

1 Սաղմոս Դաւթի. Ճ։

Զողորմութիւն և զիրաւունս օրհնեցից զքեզ Տր. սաղ-
2 մոս ասացից * և ի միտ առից. Ճանապարհն ան-
բիծ մինչև եկեսցես առ իս. գնացի ես յանբծութե
3 սրտի իմոյ ի մէջ տան իմոյ։ * Ոչ եդի առաջի աչաց
իմոց զիրս անօրէնութե. զոյգ առնէին զանցանս, ա-
4 տեցի։ * Ոչ մերձեցաւ առ իս * որ թիւրն էր սրտիւ.
խոտորելոյ յինէն անզգամին, և ես ոչ ճանաչէի զայն-
5 նէի։ * Որ խօսէր գաղտ զընկերէ իւրմէ, զնա բարձեալ
'ի բաց հալածէի. Որ ամբարտաւանն աչօք և անյագ
6 սրտիւ, ընդ նմա և հաց ոչ ուտէի։ * Աչք իմ 'ի հա-
ւատացեալս երկրի, զի նստցին ընդ իս։ Որ գնայր
7 'ի ճանապարհս անբիծս, նա պաշտէր զիս։ * Ոչ բնակէր
'ի մէջ տան իմոյ որ առնէր զամբարտաւանութիւն. որ
խօսէր զանօրէնութիւն ոչ յաջողէր առաջի աչաց

Է

(7) Ոմանք. Պահէին զվկայութիւնս նր։ (8) Ոմանք. Քաւ-
իչ լինէիր նց, վրէժխնդիր"։
Սաղ. ՂԹ. (3) Ոմանք. Զմեզ, և ոչ մեք. մեք ժողո"։
(4) Ոմանք. Եւ օրհնութբ 'ի յարկս նր։
Սաղ. Ճ. (2) Ոմանք. Գնայի ես անբծութբ. խոկ, յանբ-
ծութե սրտի իմոյ և 'ի մէջ։ (3) Ոմանք. Զիրս անիրա-
ւութբ. զոյգ առնէին զանօրէնութիւնս ատեցի։ (4) Ո-
մանք. Որ թիւրն էր սրտիւ, խոտորելոյ յի"... և ես ինչ
ոչ գիտէի ատանէի։ (5) Ոմանք. Զնա բարձեալ 'ի բաց հան"։
.. Որ ամբարտաւանն էր .. և ոչ հաց ուտէի։ (6) Ոմանք.
'ի ճանապարհս անբիծս։ (7) Ոմանք. Որ խօսէր զանի-
րաւութիւն ընդ աչօք։

Digitized by Google

իմոյ։ * Ընդ առաւօտս սատակեսցէ զամ մեղաւորս երկ- 8
րի. սատակեսցես 'ի քաղաքէ Տն զամենեսեան որ գոր-
ծեն զանօրէնութիւն։ Տանք. Ձ։ Դաւթայ. ԻԷ։

Աղօթք աղքատի. յորժամ տաղտկասցի առաջի Տն հեղուցէ զխն- 1
դրուածս իւր. ՃԱ։

Տէր լուր աղօթից իմոց, աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ, 2
* մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։ Յաւուր 3
նեղութեան իմոյ խոնարհեցո առ իս զունկն քո. յորում
աւուր կարդամ առ քեզ վաղվաղակի լուր ինձ։ * Մաշ- 4
եցան իբրեւ ծուխ աւուրք իմ, եւ ոսկերք իմ իբրեւ խռիւ
ցամաքեցան։ * Հարաւ իբրեւ խոտ եւ ցամաքեցաւ սիրտ իմ, 5
մոռացայ ուտել զհաց իմ * 'ի ձայնէ հեծութեան իմոյ։ 6
Կցեցաւ ոսկր իմ 'ի մարմին իմ. * Նմանեցայ ես հաւա- 7
լուսն յանապատի։ Եղէ ես իբրեւ բու յաւերակի, * տքնե- 8
ցայ եւ եղէ ես իբրեւ ճնճղուկ միայն 'ի տանիս։ * Նախատ- 9
էին զիս թշնամիք զօրհանապազ, եւ գովիչք իմ ինէն
երդնուին։ * Զմոխիր իբրեւ զհաց կերայ, եւ զըմպելի իմ 10
արտասուօք խառնեցի։ * Յերեսաց բարկութեան սրտ- 11
մտութեան քո, զի դու բարձրացուցեր եւ խոնարհեցու-
ցեր զիս։ * Աւուրք իմ իբրեւ հովանի անցին, եւ ես իբրեւ 12
խոտ ցամաքեցայ։ * Դու Տէր յաւիտեան կաս, եւ յի- 13
շատակ քո ազգէ մինչեւ յազգ։ * Դու յարուցեալ գը- 14
թասցիս 'ի Սիովն, ժամանակ գթալոյ նմա հասեալ
է ժամ։ * Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նր, եւ 15
'ի հողս նր գթասցին։ * Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ 16
քումմէ. եւ ամենայն թագաւորք երկրի 'ի փառաց քոց։
* Շինէ Տէր զՍիոն, եւ երեւեսցի փառօք իւրովք 'ի նմա։ 17
* Հայեցաւ նա յաղօթս խոնարհաց, եւ ոչ արհամար- 18
հեաց զխնդրուածս նոցա։ * Գրեսցի այս յազգ յայլ, 19
ժողովուրդ որ ստացեալ է օրհնեսցէ զՏր։ * Հայե- 20
ցաւ նա 'ի բարձանց 'ի սրբութենէ իւրմէ. Տր յերկնից
յերկիր հայեցաւ։ * Լսել զհեծութիւն կապելոց, եւ ար- 21
ձակել զորդիս մահապարտաց։ * Պատմել 'ի Սիոն զա- 22
նուն

---

(8) Ոմանք. Սատակեսցես 'ի քաղաքէ Տն. կամ, 'ի քաղաքէ
Տն զամենեսին որք գործեսցեն զանօրէնութիւն։

Սաղմ. ՃԱ. (1) Ոմանք. Եւ առաջի Տն ասէ": Ոմն ասէ.
Աղօթք աղքատի. խորհի։ (3) Ոմանք. Յօր նեղութեան իմոյ։
(4) Ոմանք. Ոսկր խռիւ ցամաքեցաւ։ (5) Ոմանք. Հարայ իբրեւ
զխոտ, եւ ցամաքեցաւ սիրտ։ (7) Ոմանք. Նմանեցայ ես
հաւ": Այլք ասեն. Հաւալուսն անապատի։ (9) Ոմանք.
Թշնամիք իմ զօրհան": (10) Ոմանք. Իբր զհաց կերայ։
(15) Ոմանք. Եւ 'ի հող նր գթասցին։ (19) Ոմանք. Ժո-
ղովուրդ որ ստացեալ է։

Digitized by Google

23 նուն Տեառն, և զօրհնութիւն նորա յԵրուսաղէմ։ * Ժողովել ժողովրդ-
24 ոց ի միասին, և թագաւորաց ծառայել Տեառն։ * Պա-
տասխանի ետ նմա ի ճանապարհի զօրութեան իւրոյ.
25 զնուազութիւն աւուրց իմոց ասա ինձ * և մի հաներ զիս
26 ի կէս աւուրց իմոց. զի ազգս յազգս են ամք քո։ * Իսկզ-
բանէ Տէր զհիմունս երկրի հաստատեցեր, և գործք ձե-
27 ռաց քոց երկինք են։ * Նոքա անցցեն, և դու կաս և
մնաս յաւիտեան։ Ամենեքեան որպէս զձորձս մաշեսցին.
28 որպէս զվերարկուս փոխեսցես զնոսա և փոխեսցին։ * Բայց
29 դու նոյն իսկ ես և ամք քո ոչ անցանեն. * Որդիք ծա-
ռայից քոց բնակեսցեն ի նմա, և զաւակք նոցա յաւիտեան
աջողեսցին։ Տուն. իէ։

Սաղմոս ի դաւիթ. ՃԲ։

1 Օրհնեա անձն իմ զՏէր, և ամ ոսկերք իմ զանուան նո-
2 րա։ * Օրհնեա անձն իմ զՏէր, և մի մոռանար զամ
3 տուրս նորա։ * Որ քաւէ զմեղս քո, բժշկէ զամ հիւան-
4 դութիւնս քո։ * Որ փրկէ յապականութենէ զկեանս քո, պսա-
5 կէ զքեզ ողորմութեամբ և գթութեամբ։ * Որ լնու ի բարու-
թենէ զցանկութիւն քո, նորոգեսցի որպէս արծուոյ ման-
6 կութիւն քո։ * Առնէ ողորմութիւն Տէր, և իրաւունս ամ
7 զրկելոց։ * Ցոյց Տէր զճանապարհս իւր Մովսիսի, և
8 որդւոցն Իսրայէլի զկամս իւր։ * Գթած ողորմած է Տէր, եր-
9 կայնամիտ և բազմողորմ։ * Ոչ ի սպառ բարկանայ
10 Տէր, և ոչ յաւիտեան պահէ ոխս։ * Ոչ ըստ մեղաց մեր
արար մեզ, և ոչ ըստ անօրէնութեան մերում հատոյց մեզ։
11 * Այլ որչափ բարձր են երկինք յերկրէ, այնչափ զօրացոյց
12 Տէր զողորմութիւն իւր ի վերայ երկիւղածաց իւրոց։ * Որ-
չափ հեռի են արեւելք յարեւմտից, այնչափ հեռի արար
13 ի մէնջ զանօրէնութիւնս մեր։ * Որպէս գթայ հայր ի վերայ
որդւոց իւրոց, այնպէս գթացի Տէր յերկիւղածս իւր։
14 * Զի նա գիտաց զստեղծուածս մեր, և յիշեաց թէ
15 հող եմք։ * Մարդոյ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս
16 ծաղիկ վայրի այնպէս ծաղկէ։ * Շնչէ ի նմա հողմ և ոչ
է,

(24) Օրէնաւն ր. Աւուրց իմոց, անսաս ինձ։ (25) Ոմանք. Զի ազգս յազգս են։ (27) Ոմանք. Որպէս ձորձս մաշեսցին, և այլ։ (28) Ոմանք. Բայց դու նոյն ես։ (29) Ոմանք. Եւ զաւակք նոցա յաւիտեան յաջողեսցի։
Սղմ. ՃԲ. * Ոմանք. Ի կենդ սաղմոս ի դաւ"։ (5) Ոմանք. Որպէս արծուոյ մանկ"։ (7) Ոմանք. Ծանոյց Տէր զճանապարհս իւր։ (9) Ոմանք. Բարկանայ մեզ Տէր։ (10) Ոմանք. Ոչ ըստ մեղաց մերոց արար մեզ Տէր։ (12) Ոմանք. Այնչափ հեռի արար։ (15) Ոմանք. Որպէս զխոտոյ են աւուրք իւր, որպէս զծաղիկ ի վայրի այնպէս։

Digitized by Google

է, և ոչ եւս ծանիցէ զտեղի նորա։ * Բայց ողորմութիւն Տեառն յաւի- 17
տենանս յաւիտենից 'ի վերայ երկիւղածաց իւրոց, և ար-
դարութիւն նորա յորդւոց մինչև յորդիս։ * Որ պահեն 18
զուխտս նորա, յիշեն զպատուիրանս նորա և առնեն զնոսա։
* Տէր զերկինս պատրաստեաց աթոռ իւր, արքայութիւն 19
նորա ամենեցուն տիրէ։ * Օրհնեցէք զՏէր ամենայն հրեշտակք 20
նորա, հզօրք զօրութեամբ որ առնէք զբանս նորա, լսել ձայնի
պատգամաց նորա։ * Օրհնեցէք զՏէր ամենայն զօրութիւնք նորա, 21
պաշտօնեայք և արարողք կամաց նորա։ * Օրհնեցէք զՏէր 22
ամենայն գործք նորա, ընդ ամենայն տեղիս է տէրութիւն նորա. օրհնեա
անձն իմ զՏէր։ Տունք. ԻԲ։ Փոխեղ. ԻԸ։

Սաղմոս 'ի դաւիթ. 'ի վերայ աշխարհագործ արարածոց. ՃԳ։ 1

Օրհնեա անձն իմ զՏէր, Տէր Աստուած իմ մեծ եղեր յոյժ։
Խոստովանութիւն և մեծվայելչութիւն զգեցար, * ար- 2
կեր զլոյս իբրեւ զօթոց, ձգեցեր զերկինս իբրեւ խորան, * և 3
յարկեր 'ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա։ Որ դնէ յամպս
զընթացս իւր, և շրջի նա 'ի վերայ թեւոց հողմոց։ * Որ ա- 4
րար զհրեշտակս իւր հոգիս, և զպաշտօնեայս իւր 'ի
հուր կիզելոյ։ * Որ հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաս- 5
տատութեան իւրոյ, զի մի սասանեսցի յաւիտեանս։ * Խորք 6
իբրեւ զզգեստ վերարկու է նորա, 'ի վերայ լերանց կացցեն
ջուրք։ * 'Ի սաստէ քումմէ փախիցեն, և 'ի ձայնէ որո- 7
տման քումմէ սարսիցեն։ * Ելանեն լերինք և իջ- 8
անեն դաշտաւանն, 'ի տեղի յոր հաստատեցեր զնոսա։
* Սահման եդիր և ոչ անցանեն, և ոչ եւս դառնան 'ի 9
ծածկել զերկիր։ * Առաքեցեր զաղբիւրս ընդ ձոր- 10
ձորս, 'ի մէջ լերանց գնասցեն ջուրք։ * Արբուցանել 11
զամենայն գազանս վայրի, յագեսցին ցիռք 'ի ծարաւոյ իւ-
րեանց։ * Անդ թռչունք երկնից բոյնս դիցեն, և 'ի մէ- 12
ջոյ վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց։ * Արբուցանէ 13
զլերինս 'ի շտեմարանաց իւրոց, 'ի պտղոյ գործոց իւ-
րոց լցցի երկիր։ * Բուսուցանէ զխոտ 'ի լերինս, զդա- 14
լա-

(17) Ոմանք. Ողորմութիւն Տեառն մինչև յաւիտեանս։ (18) Ո-
մանք. Ոյք պահեն։ (19) Ոմանք. Տէր յերկինս.. զաթոռ
իւր, և արքայութիւն։ (20) Ոմանք. Հզօրք զօրութեանց.. 'ի
լսել. կամ, լսողք ձայնի պատ"։ (21) Ոմանք. Պաշտօնեայք
նորա. կամ, պաշտօնեայք նորա, և արարողք կա"։
Սղմ. ՃԳ. (2) Ոսկան. Արկեր զլոյս իբրեւ զօ"։ (3) Ոմանք.
Եւ յարկեր 'ի վերայ ջուրց։ (5) Ոմանք. Հաստատեաց զեր-
կիր։ (6) Օրինակ մի. Է նորա. Նման լերանց կացցեն ջուրք։
(10) Ոմանք. 'Ի միջոյ. կամ, ընդ մէջ լերանց գնասցեն։
(11) Ոսկան. Արբուցանէ զամ գա"։ (13) Ոմանք. 'Ի
պտղոյ գործոց լցցի։ (14) Ոմանք. Բուսուցեր զխոտ ա-

Digitized by Google

լարի 'ի ծառայութիւն մարդկան ։ Հանելեր զհաց յերկրէ ,
15 * զինի ուրախ առնէ՝ եւղ զուարթ, և հաց հաստատէ
16 զսիրտ մարդոյ ։ * Յագեսցին ծառք դաշտի, և մայրքն Լի-
17 բանանու զոր դու տնկեցեր ։ * Անդ թռչունք երգէ-
նից ձագս հանցեն, և բոյն արագլի առաջնորդն է նոցա ։
18 * Լերինք բարձունք են եղջերուաց, և վէմք ապաւէն
19 նապաստակաց ։ * Արարեր զլուսին ի ժամանակս ,
20 արեգակն ծանեաւ զժամ մտանելոյ իւրոյ ։ * Արարեր
զխաւար և եղև գիշեր ․ 'ի նմա գնան ամ գազանք ան-
21 տառի ։ * Կորիւնք առիւծուց մռնչեն և յափշտակեն ,
22 և խնդրեն յԱյ զկերակուրս իւրեանց ։ * 'Ի ծագել արե-
23 ու ժողովին, և 'ի մորիս իւրեանց դադարեն ։ * Ելա-
նէ մարդ 'ի գործս իւր, և 'ի վաստակս ձեռաց իւրոց
24 մինչև յերեկոյ ։ * Որք զի մեծ են գործք քո Տր, զամ
ինչ իմաստութեամբ արարեր, և լցաւ երկիր ստացուա-
25 ծովք քովք ։ * Այս ծով մեծ և անդորր ․ 'ի նմա սող-
ունք որ ոչ գոյ թիւ, գազանք մեծամեծք և մանունք ․
26 * 'Ի նմա նաւք գնան ․ վիշապն զոր ստեղծեր խաղալ
27 նմա ։ * Ամենեքեան քեզ սպասեն, և տաս սոցա կե-
28 րակուր 'ի ժամու ։ * Տաս դու նոցա և կերակրին ,
բանաս զձեռն քո կերակրիս զամենեսեան կամօք քովք ։
29 * Դարձուցանես զերեսս քո 'ի նոցանէ և խռովին , հանես
30 զոգի 'ի նոցանէ, պակասեսցին և 'ի հող դառնան ․ * Առա-
քես զոգի քո և ստեղծանես զնո, և նորոգես զերեսս երկ-
31 րի ։ * Եղիցի փառք Տն յաւիտեանս, Տր ուրախ եղիցի
32 յարարածս իւր ։ * Ո հայի յերկիր և առնէ զդողալ սմա,
33 մերձի 'ի լերինս և ծխեսցին ։ * Օրհնեցից զՏր 'ի կենդանու-
34 թեան իմ, սաղմոս ասացից այ իմոյ մինչև եմ ես ։ * Քաղցր
35 եղիցի նմա օրհնութիւն իմ, և ես ուրախ եղէց 'ի Տր ։ * Պա-
կասեսցին մեղաւորք յերկրէ, անօրէնքն մի ևս գտցին
'ի նմա ․ օրհնեա անձն իմ զՏր ։ Տուն ․ լէ ։

Ա-

նատանց ․ զաղխարի ։ (16) Ոմանք ․ Յագեսցին ծառք ան-
տառի, և ։ (22) Ոմանք ․ 'Ի ծագել արևուն ․․․ դադա-
րեն ։ (23) Ոմանք ․ Մինչև յերեկոյ ։ (24) Ոմանք ․ Եւ
լցաւ երկիր ստացուածովք քովք ։ (25) Ոմանք ․ Այս
ծով մեծ և անդորր ․ 'ի սմա են սողունք ․ կամ, զեռունք
որոց ոչ գոյ թիւ ․ կենդանիք մեծամեծք և մա՛ ։ (28) Օ-
րինակ մի ․ Զձեռն քո և լցուցանես զամենեսեան քաղցրութե
կամօք քովք ։ (29) Օրինակ մի ․ 'ի նցէ, և պակասեն ․ -'ի նցէ
պակասեսցեն և 'ի հող իւրեանց դառնան ։ (30) Ոմանք ․ Ա-
ռաքես զհոգի քո, ստեղծանես ։ (32) Ոմանք ․ 'Ի լերինս՝ և
ծխեն ։ (35) Ոմանք ․ Եւ անօրէնք մի ևս գտցին 'ի նմա ։

Digitized by Google

Սաղմոս · ՃԴ ·

Խոստովան եղերուք տեառն՝ և կարդացէք զանուան նորա. 1
պատմեցէք ՚ի հեթանոսս զգործս նորա։ * Օրհնե- 2
ցէք և սաղմոս ասացէք նմա. պատմեցէք զամ սքանչե-
լիս նորա, * և պարծեցարուք յանուն սուրբ նորա։ Ուրախ եղի- 3
ցին սիրտք այնոցիկ որք խնդրեն զՏէր, * խնդրեցէք զՏէր 4
և հզօրք եղերուք, խնդրեցէք զերեսս նորա յամ ժամ։
* Յիշեցէք զսքանչելիս նորա զոր արար, զարուեստս և 5
զիրաւունս բերանոյ նորա։ * Զաւակն Աբրահամու ծա- 6
ռայք նորա, որդիք Յակոբայ ընտրեալք նորա։ * Նա Տէրն 7
է Տէր մեր Աստուած մեր, յամ երկիր են իրաւունք նորա։ * Յիշեաց 8
յաւիտենից զուխտ իւր, և զբանն զոր պատուիրեաց
մինչև ՚ի հազար ազգ։ * Զուխտն զոր եդ ընդ Աբրահա- 9
մու, և զերդումն իւր ընդ Իսահակայ։ * Հաստատեաց 10
առ Յակոբ զհրամանս իւր, և առ Իսրայէլ զուխտ իւր յա-
ւիտենից։ * Ասէ՝ քեզ տաց զերկիրն քանանու, վի- 11
ճակ ժառանգութեան ձերոյ։ * Մինչ էին նոքա թուով սա- 12
կաւ, նուազք և պանդուխտք ՚ի նմա։ * Անցին նոքա 13
յազգէ յազգ, ՚ի թագաւորութենէ ՚ի ժողովուրդ այլ։ * Ոչ 14
եթող մարդկան մեղանչել նոցա, կշտամբեաց զթագաւորս
վասն նոցա։ * Մի մերձենայք առ օծեալս իմ, և ՚ի մարգա- 15
րէս իմ մի մեղանչէք։ * Կոչեաց սով յերկիր նոցա, 16
զամ զօրութիւն հացի եբեկ։ * Առաքեաց առաջի նոցա 17
այր, ՚ի ծառայութիւն վաճառեցաւ Յովսէփ։ * Խոնարհ 18
արարին ՚ի կապանս զոտս նորա, և անց ընդ երկաթս անձն
նորա։ * Մինչև եկեսցէ բան նորա, և բան Տեառն փորձեաց 19
զնա։ * Առաքեաց թագաւորն և եհան զնա, իշխան 20
ժողովրդեան եթող զնա։ * Կացոյց զնա տէր տան իւ- 21
րոյ, իշխան ՚ի վերայ ամ ստացուածոց իւրոց։ * Խրատել 22
զիշխանս նոցա որպէս զինքն, և զծերս նոցա իմաստնացուս-
ցէ։ * Եմուտ Իսրայէլ յեգիպտոս, յակոբ պանդխտեցաւ 23
յերկրին Քամայ։ * Աճեցոյց զժողովուրդ իւր յոյժ, և 24
զօրացոյց զնա քան զթշնամիս իւր։ * Դարձոյց զսիրտս 25
նոցա ատել զժողովուրդ իւր, և ՚ի նենգել զծառայս իւր։
* Առաքեաց զՄովսէս ծառայ իւր, և զԱհարոն զոր ընտ- 26
րեաց իւր։ * Եդ նոցա զբանս նշանաց իւրոց, և զարուեստս 27
իւր յերկրին Քամայ։ * Առաքեաց խաւար և խաւարեցոյց 28

խաւ

Սաղմ. ՃԴ. (8) Ոմանք. Պատուիրեաց մինչ ՚ի հազար ազգս։ (10) Օրինակ մի. Զայն հաստատեաց առ Յակոբ զհրամանս իւր։ (14) Օրինակ մի. Զթագաւորս նոցա։ (18) Ոմանք. Եւ անց ընդ երկաթ անձն։ (21) Ոմանք. Զնա տէր ՚ի վերայ տան իւր։ (23) Ոմանք. Յակոբ պանդխտեցաւ յերկրին Քամայ։ (28) Ոմանք. Առաքեաց զխաւարն և։

Digitized by Google

29 ցոյց զնա, զի դառնացուցին զբանս նր : * Դարձոյց յա-
30 րիւն զջուրս նց, եւ սպան զամ ձկունս նոցա : * Եռաց
յերկիր նց գորտս, 'ի սենեակս թագաւորաց նոցա .
31 * Ասաց եւ եկն շանաճանճ, եւ մժղուկ ընդ ամ սահմանս
32 նց : * Դարձոյց զանձրեւս նց 'ի կարկուտ, եւ հուր յեր-
33 կիր նց բոցաբորբոքեալ : * Եհար զայգիս եւ զթզենիս նց,
34 եւ փշրեաց զամ ծառս սահմանաց նց : * Ասաց եւ եկն
35 մարախ, եւ խառնիճ՝ որոյ ոչ գոյր թիւ : * Եկեր զամ
խոտ երկրի նց, ապականեաց զամ պտուղ անդոյ նոցա :
36 * Եհար զամ անդրանիկս եգիպտացւոց, զսկիզբն ամ
37 վաստակոց նց : * Եհան զնս ոսկւով եւ արծաթով, եւ ոչ
38 գոյր յազգս նց հիւանդ : * Ուրախ եղեն եգիպտացիք ընդ
39 ելանելն նց, զի անկաւ ահ նց 'ի վերայ նց : * Տարածեաց
ամպ հովանի առնելոյ նց 'ի տուէ, եւ հրով լուսոյ տալոյ նց
40 'ի գիշերի : * Խնդրեցին եւ եկն լորամարգի, եւ հացիւ
41 երկնից լցոյց զնս : * Եհար զվէմն եւ բղխեցին ջուրք,
42 եւ գնացին գետք ընդ անջրդիս : * Յիշեաց զբանն իւր
43 սուրբ, որ ընդ աբրահամու ծառայի իւրում : * Եհան
զժողովուրդ իւր ցնծութբ, եւ զընտրեալս իւր ուրախու-
44 թբ : * Ետ նց զգաւառս հեթանոսաց, 'ի վաստակս
45 ժողովրդոց ժառանգեցոյց զնոսա : * Զի պահեսցեն
զարդարութիւնս նր, եւ զօրէնս նր խնդրեսցեն : Տունք . ԽԵ :
Գովելոյ . ՀԷ :

Ալէլուիա . ՃԵ :

1 Խոստովան լերուք Տն զի քաղցր է, զի յաւիտեան
2 է ողորմութի նր : * Ո՛ խօսեսցի զզօրութիւնս Տն,
3 լսելի արասցէ զամ օրհնութիւնս նր . * Երանի որք պահեն
4 զիրաւունս, եւ առնեն զարդարութի յամ ժամ : * Յի-
շեա զմեզ Տր ընդ հաճոյս ժողովրդեան քոյ, եւ այց ա-
5 րա մեզ 'ի փրկութե քում : * Տեսանել մեզ զքաղցրութի
ընտրելոց քոց . ուրախ եղիցուք յուրախութե ազգի քոյ,
6 եւ պարծեսցուք մեք 'ի ժառանգութե քում : * Մեղաք մեք
7 ընդ հարսն մեր, անօրինեցաք եւ յանցեաք : * Հարքն
մեր յեգիպտոս ոչ խելացան զսքանչելիս քո, եւ ոչ յիշե-
ցին զբազում ողորմութիս քո : Բարկացուցին զնա
8 յանցանելն իւրեանց ընդ ծով կարմիր . * Փրկեաց զնս
9 վս անուան իւրոյ զի ծանիցեն զզօրութիս նր : * Սաստ-
ծովուն

(30) Ոմանք . Եւ 'ի շտեմարանս : (31) Ոմանք . Եւ մժղուկ
յամ : (33) Ոմանք . Հար զայգիս եւ : (36) Ոմանք . Հար զամ
անդր"... վաստակոց նց : (37) Ոմանք . Հան զնս ոսկ" :
(41) Ոմանք . Հար զվէմն : (42) Ոմանք . Ծառայի իւրոյ :
(43) Ոմանք . Հան զժողովուրդ իւր :
Սղմ . ՃԵ . (6) Ոմանք . Մեղաք մեք եւ հարքն մեր . անօ" :

Digitized by Google

սաստեաց ի ծովն կարմիր և ցամաքեցաւ, առաջնորդեաց
նց ընդ անդնդունս որպէս ընդ անապատ: * Կեցոյց զնս ի 10
ձեռաց ատելեաց նց, և փրկեաց զնս ի ձեռաց թշնա-
մեաց նց: * Ծածկեաց ծով զթշնամիս նց, և մի ի նոցանէ 11
ոչ ապրեցաւ: * Հաւատացին ի բանս նր, և օրհնեցին 12
զօրհնութիւն նր: * Վաղվաղեցին և մոռացան զգործս նր, 13
և ոչ անսացին խորհրդոց նր: * Ցանկացան ցանկութիւն 14
յանապատի, և փորձեցին զԱծ յանջրդի: * Ետ նոցա 15
զխնդրուածս նց, առաքեաց լլկումն յանձինս նց: * Բար- 16
կացուցին զՄովսէս ի բանակին, և զԱհարոն սուրբ Տն:
* Բացաւ երկիր և եկուլ զԴաթան, և ծածկեաց զբա- 17
նակին Աբիրոնի: * Հուր վառեցաւ ի ժողովս նց, 18
և բոց մաշեաց զմեղաւորս, * Արարին որթ ի Քորեբ 19
և երկիր պագին պատկերի, * և փոխեցին զփառս իւ- 20
րեանց ի նմանութիւն որթու խոտակերի: * Մոռացան 21
զԱծ կեցուցիչ իւրեանց, որ արար զմեծամեծս յեգիպ-
տոս, * զսքանչելիս իւր յերկրին Քամայ, և զահ իւր ի 22
վր կարմիր ծովուն: * Ասաց սատակել զնս, եթէ ոչ 23
Մովսէս ընտրեալ կայր առաջի նր: Դարձուցանել առ Տր
և անցոյց զբարկութիւն նր, զի մի սատակեսցէ զնոսա:
* Անարգեցին զերկիրն ցանկալի, և ոչ հաւատացին 24
բանի նորա: * Տրտնջեցին ի բանակս իւրեանց, և ոչ 25
լուան ձայնի Տն: * Համբարձ զձեռն իւր ի վր նց, 26
հարկանել զնս յանապատի: * Ցրուեսցէ զաւակ նց ընդ 27
հեթանոսս. ցրուեսցէ զաւակ նց ընդ գաւառս: * Պղծե- 28
ցան նոքա ի բէլփեգովր, կերան զզոհեալ և զմեռելո-
տի: * Բարկացուցին զնա ի գործս իւրեանց, յաճա- 29
խեաց ի վր նց բեկումն: * Արար եկաց ի մէջ փինէհէս, 30
քաւեաց և արգելաւ մահ. * համարեցաւ նմա յարդա- 31
րութիւն ազգէ յազգ մինչև յաւիտեան: * Բարկացուցին 32
զնա ի ջուրսն հակառակութեան. չարչարեցաւ մովսէս
վս նց, * զի դառնացուցին զոգի նորա: Հրամայեաց 33
շրթամբք իւրովք, * և ոչ սատակեցին զազգսն զոր ա- 34
սաց

(10) Ոմանք. Կեցոյց զնս ի ձեռաց: (12) Ոմանք. Հաւա-
տացին բանի նր. . զօրհնութիւնս նր: (13) Ոմանք. խորհր-
դոց նր: (14) Ոմանք. Ցանկացան ցանկութիւն: (15) Ո-
մանք. Առաքեաց զլլկումն: (17) Ոմանք. Զբանակին զաբի'':
(19) Ոմանք. Զորթն ի Քորեբ. երկիր պագին պատկե-
րին: (20) Ոմանք. Նմանութիւն որթուն խո'': (21) Ոմանք.
Զմեծամեծս իւր յեգիպտոս: (23) Ոմանք. Թէ ոչ մով-
սէս ընտրեալն . . առաջի նց: (28) Ոմանք. Ի բէլփեգովր.
զի կերան զզոհեալս և զմեռելոտիս: (33) Ոմանք. Դառ-
նացուցին զհոգի նր: Որ օրինակ է. Քրթմնջեաց շըր-
թամբք, և ոչ սատակեաց զազգսն զոր ասաց նմա Տր:

35 ասաց նոցա Տէր: * Խառնակեցան ընդ հեթանոսս և ուսան
36 զգործս նոցա. * Ծառայեցին կռոց նոցա, և եղև նոցա ՚ի գայ-
37 թակղութիւն: * Զոհեցին զուստերս և զդստերս իւ-
38 րեանց դիւաց, * և հեղին արիւն անմեղ: Զարիւն ուս-
տերաց և դստերաց իւրեանց, զոր զոհեցին կռոցն Քա-
39 նանու: * Պղծեցաւ երկիր յարեանս նոցա և պղծեցաւ
՚ի գործս նոցա, և պոռնկեցան ՚ի գնացս իւրեանց:
40 * Բարկացաւ սրտմտութեամբ Տէր ՚ի վերայ ժողովրդեան իւ-
41 րոյ, և գարշեցաւ ընդ ժառանգութիւն իւր յոյժ: * Մատ-
նեաց զնոսա ՚ի ձեռս հեթանոսաց, տիրեցին նոցա ատեցողք
42 իւրեանց * և թշնամիք իւրեանց նեղեցին զնոսա, և խոնարհ
43 եղեն ՚ի ներքոյ ձեռաց նոցա: * Բազում անգամ փրկեաց
զնոսա, և նոքա դառնացուցին զնա ՚ի խորհուրդս իւ-
44 րեանց, և կործանեցան յանօրէնութեան իւրեանց: * Հայեցաւ
45 Տէր ՚ի նեղութիւն նոցա, ՚ի լսել ձայնի աղօթից նոցա: * Յի-
շեաց զուխտ իւր և զղջացաւ ըստ բազում ողորմութեան
46 իւրում. * Ետ զնոսա ՚ի գթութիւն առաջի ամ գերչաց նոցա:
47 * Փրկեաց զմեզ Տէր Աստուած մեր, և ժողովեաց զմեզ ՚ի հե-
թանոսաց: Խոստովան եղիցուք անուան քում սրբոյ,
48 և պարծեսցուք յօրհնութիւն քո: * Օրհնեալ Տէր Աստուած
Իսրայէլի, յաւիտենից յաւիտեանս: Եւ ասասցէ ամ ժողո-
վուրդն, եղիցի եղիցի: Տուն · ԽԸ:

Կանոնս Գովութեան · ԺԵ: Սաղմոս · ՃԷ: Տունս · ՅԺԴ:

Սաղմոս · ՃԶ:

1 Խոստովան եղերուք Տեառն զի քաղցր է, զի յաւիտեան
2 է ողորմութիւն նորա: * Ասասցեն փրկեալքն Տեառն, զորս
փրկեաց ՚ի ձեռաց թշնամւոյն: Յաշխարհաց գաւառաց
3 ժողովեաց զնոսա, * յարևելից և յարևմտից ՚ի հիւսիսոյ և
4 ՚ի ծովէ: * Մոլորեցան նոքա յանապատի յանջրդի ճա-
5 նապարհի, քաղաք բնակութեան ոչ գտին: * Քաղցեան
և ծարաւեցան, և անձինք նոցա ՚ի նոսին նուաղեցան:
6 * Աղաղակեցին առ Տէր ՚ի նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց
7 նոցա փրկեաց զնոսա: * Առաջնորդեաց նոցա ՚ի ճանապարհ
ուղիղ, զի երթիցեն ՚ի քաղաք բնակութեան իւրեանց:
* Խոստ-

---

(38) Ոմանք · Եւ զուստերաց նոցա, զոր: (43) Ոմանք · Նա բազում անգամ փրկէր: (44) Ոմանք · Ի լսել զձայն աղօթից: (47) Ոմանք · Փրկեա զմեզ Տէր · · և ժողովեա զմեզ ՚ի հե: Սաղմ · ՃԶ · (2) Ոմանք · ՚Ի ձեռաց թշնամեաց: (4) Ոմանք · Ճանապարհ և քաղաք բնակութեան: (5) Ոմանք · Եւ ծարաւեցին · · · ՚ի նոսին նուաղեցին:

Digitized by Google

* Խոստովան եղիցին Տն ողորմութիւնք նր, սքանչելիք 8
նր որդւոց մարդկան: * Զի յագեցոյց զանձինս քաղ- 9
ցեալս, և զանձինս կարօտեալս լի արար բարութեամբ:
* Որք նստէին ՚ի խաւարի և ՚ի ստուերս մահու, կա- 10
պեալք էին յաղքատութեան և յերկաթս: * Զի դառնա- 11
ցուցին զբանս Այ, և զխորհուրդս բարձրելոյն բարկա-
ցուցին: * Խոնարհ եղեն ՚ի ցաւոց սրտից նց, տկարա- 12
ցան և ոչ ոք էր որ օգնէր նոցա: * Աղաղակեցին առ Տր 13
՚ի նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց նց եհան զնս: * Փրկեաց 14
զնս ՚ի խաւարէ և ՚ի ստուերաց մահու, և խզեաց զկա-
պանս նց: * Խոստովան եղիցին Տն ողորմութիւնք նր, սքան- 15
չելիք նր որդւոց մարդկան: * Զի փշրեաց զդրունս 16
պղնձիս, և զնիգս երկաթիս խորտակեաց: * Օգնեաց 17
նց ՚ի ճանապարհէ անօրէնութեանց, զի վս մեղաց իւր-
եանց խոնարհ եղեն յոյժ: * Յամենայն կերակրոց գար- 18
շեցին սիրտք նոցա, մերձեցան մինչև ՚ի դրունս մահու:
* Աղաղակեցին առ Տր ՚ի նեղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց 19
նց ապրեցոյց զնս: * Առաքեաց զբան իւր և բժշկեաց 20
զնս, և փրկեաց զնս յապականութենէ իւրեանց: * Խոս- 21
տովան եղիցին Տն ողորմութիւնք նր, սքանչելիք նր որ-
դւոց մարդկան: * Մատուսցեն նմա պատարագս օրհ- 22
նութեան, և պատմեսցեն զգործս նր ցնծութեամբ: * Որք է 23
ջանէին ՚ի ծով նաւովք, և առնէին գործս ՚ի ջուրս բա-
զումս: * Նոքա տեսին զգործս Տն, և զսքանչելիս նր 24
՚ի խորս անդնդոց: * Ասաց և յարեաւ հողմ և մրրկի, 25
և բարձրացան ալիք նորա: * Ելանէին յերկինս և իջա- 26
նէին յանդունդս, և անձինք նց յանձինս իւրեանց մա-
շեցան: * Խռովեցան տատանեցան իբրև արբեալք, և ամ 27
իմաստութիւն նց ընկղմաւ: * Աղաղակեցին առ Տր ՚ի նե- 28
ղութեան իւրեանց, ՚ի վշտաց նց հանոյց զնս: * Դարձոյց 29
զմրրիկն յօդ՝ և դադարեցին ալիք նր: * Ուրախ եղեն 30
զի դադարեցին, և առաջնորդեաց նց ՚ի նաւահանգիստ
կամաց իւրեանց: * Խոստովան եղիցին Տն ողորմութիւնք 31
նր, սքանչելիք նր որդւոց մարդկան: * Բարձր արաս- 32
ցեն զնա ՚ի ժողովս ժողովրդեան, և յաթոռս ծերոց օրհ-
նեսցեն զնա: * Զի դարձոյց զգետս ՚ի ցամաք, և ըն- 33
թացս ջուրց յերկիր ծարաւուտ: * Արար զերկիրն 34
պտղաբեր

---

(8)(15)(21)(31) Ոմանք. Տն ողորմութեամբք նր: (9) Ոմանք. Յագեցոյց զանձինս: (11) Ոմանք. Դառնացուցին զբանն: (12) Ոմանք. Եւ ոչ ոք էր որ առաջնորդէր նց: (17) Ոմանք. Անօրէնութենէ իւրեանց: (23) Ոմանք. ՚Ի ծով նաւօք, և առնէին զգործս: (27) Ոմանք. Որք զարբեցեալս: (28) Ոմանք. ՚Ի վշտաց նոցա փրկեաց զնս: (29) Ոմանք. Դարձոյց զմրրիկն ՚ի յօդս: (34) Բ. Հ. Բնակչաց նց:

Digitized by Google

[illegible]
35 * [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
[illegible]
38 [illegible] * Օրհնեցէք [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
[illegible]
41 [illegible] * Օրհնեցէք [illegible]
[illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
[illegible] Յաւէտ . [illegible]

1 Օրհնութիւն [illegible] . ԺԶ :

2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible] Յաւէտ . [illegible]

(36) Ոմանք . [illegible] (38) Ոմանք . [illegible] (41) Ոմանք . [illegible]

[illegible] (1) Ոմանք . Օրհնութիւն [illegible] (3) Ոմանք . [illegible] (6) Ոմանք . [illegible] (8) Ոմանք . [illegible] (11) Ոմանք . [illegible] (12) Ոմանք . [illegible]

Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ՃԸ։ 1

Աստուած օրհնութեան իմոյ մի՛ լռեր, զի բերան մեղաւորի եւ 2
բերան նենգաւորի բացաւ ի վերայ իմ։ Խօսեցան զինեւ
նոքա լեզուաւ նենգաւորաւ, * եւ բանիւք ատելութեան պա- 3
շարեցին զիս։ Մարտեան ընդ իս ի տարապարտուց,
* փոխանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս, այլ ես յաղօթս 4
կայի։ * Հատուցին ինձ չար փոխանակ բարւոյ, 5
ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ։ * Կացո՛ ի վերայ նորա մե- 6
ղաւոր, սատանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա։ * Ի դատաստա- 7
նի իւրում ելցէ դատապարտեալ, եւ աղօթք նորա ի
մեղս դարձցին։ * Եղիցին աւուրք նորա նուազ, եւ զայ- 8
ցելութիւն նորա զայն այլ առցէ։ * Եղիցին որդիք նորա որբք 9
եւ կին նորա այրի. * սասանեսցին փոփոխեսցին, որդիք նորա 10
մուրօղք եղիցին, եւ ելցեն ի բնակութենէ իւրեանց։ * Քննես- 11
ցէ փոխատու զամենայն ինչս նորա, յափշտակեսցեն օտարք զվաս-
տակս նորա։ * Մի՛ գտցի որ օգնական նմա, եւ մի՛ որ 12
ողորմեսցի ի վերայ որբոց նորա։ * Եղիցին որդիք նորա ի սա- 13
տակումն, եւ յազգէ միում ջնջեսցի անուն նորա։ * Յիշեսցին 14
մեղք հօր նորա առաջի Տեառն. եւ մեղք մօր նորա մի՛ ջնջեսցին,
* եւ եղիցին առաջի Տեառն յամենայն ժամ։ * Սատակեսցի յերկ- 15
րէ յիշատակ նորա. փոխանակ զի ոչ յիշեաց առնել ո- 16
ղորմութիւն։ * Հալածեաց զայր աղքատ եւ զտնանկ, սպա- 17
նանել զայն որ խոնարհ էր սրտիւ։ * Սիրեաց զանէծս 18
եւ եկեսցէ նմա. ոչ կամեցաւ զօրհնութիւն, հեռասցի ի
նմանէ։ Զգեցաւ զանէծս որպէս զհանդերձ, մտցէ որպէս
ջուր ի փոր նորա, որպէս ձէթ ընդ ոսկերս նորա։ * Եղիցի 19
նմա որպէս հանդերձ զոր արկանի, որպէս գօտի որ ածէ հա-
նապազ ընդ մէջ իւր։ * Այս գործ է այնոցիկ որ չա- 20
րախօս կային զինէն առ Տէր, եւ որք խօսէին չար զանձնէ
իմմէ։ * Այլ դու Տէր Տէր՝ արա՛ ընդ իս վասն անուան 21
քոյ, զի քաղցր է ողորմութիւն քո, փրկեա՛ զիս. * զի 22
աղքատ եւ տնանկ եմ ես։ Սիրտ իմ խռովեցաւ ի փորի
իմում, * եւ ես որպէս ստուեր ի խոնարհել իմում ապակա- 23
նեցայ, եւ թօթափեցայ որպէս մարախ։ * Ծունկք իմ տկա- 24
րացան ի պահոց, եւ մարմին իմ այլագունեցաւ յիւղոյ։

* Ե-

Այլ. ՃԸ. (2) Ոմանք. Լեզուաւ նենգաւորաւ։ (3) Ոմանք. Եւ բանիւ ատելութեան։ (6) Ոմանք. Կացո՛ ի վերայ նորա մեղաւոր"։ (11) Ոմանք. Փոխատուն զամ։ (12) Ոմանք. Մի՛ գտցի օգնա"։ (13) Օրինակ մի. Եւ յազգ մի ջնջեսցի անուն նորա։ (14) Յօրինակին չիք. Մեղք հօր նորա առաջի Տն. եւ։ (19) Ոմանք. Որ ածէ հանապազ ընդ մէջ իւր։ (20) Այլք. Այս գործ է այնոցիկ որ չարա"։ (21) Ոմանք. Եւ փրկեա՛ զիս։

Digitized by Google

25 * Եղէ ես նախատինս նոցա, տեսին զիս և շարժեցին զգլուխս
26 իւրեանց ։ * Օգնեա ինձ Տէր Աստուած իմ, և փրկեա զիս ըստ
27 ողորմութեան քում ։ * Ծանիցեն զի ձեռն քո այս է, և
28 դու Տէր արարեր զայս ։ * Նոքա անիծանեն և դու օրհ-
նեսցես . որք յարուցեալ են 'ի վր իմ ամօթ կրեսցեն .
29 այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի 'ի քեզ ։ * Զգեցցին զա-
մօթ որ չարախօս կային զանձնէ իմմէ, և արկցեն որպէս
30 կրկնոց զամօթ իւրեանց զիւրեամբք ։ * Այլ ես խոս-
տովան եղէց առ Տէր յոյժ բերանով իմով, 'ի մէջ բազ-
31 մաց օրհնեցից զքեզ ։ * Զի եկաց նա ընդ աջմէ տնան-
կին, փրկել զիս յայնցանէ որք հալածէին զանձն իմ ։

Տունք . ԼԱ ։

1 Ի կատարած . Սաղմոս 'ի Դաւիթ . ՃԹ ։

Ասաց Տէր ցՏէր իմ նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մինչև եդից
2 զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց ։ * Գաւազա-
զան զօրութեան առաքեսցէ քեզ Տէր 'ի Սիոնէ, և տիրեսցես
3 դու 'ի մէջ թշնամեաց քոց ։ * Ընդ քեզ է իմն սկիզբն
աւուրց զօրութեան՝ 'ի վայելչութեան սրբոց քոց յարգանդէ
4 յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ ։ * Երդուաւ Տէր
և ոչ եւս զղջասցի, թէ դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ
5 կարգին Մելքիսեդեկի, * և Տէր ը աջմէ քումմէ ։ Խորտ-
6 ակեսցէ յաւուր բարկութեան զթագաւորս . * դատի ընդ
հեթանոսս և բազում առնէ զհարուածս, և խորտակես-
7 ցէ զգլուխս բազմաց յերկրի ։ * Ջուրս 'ի ճանապարհի
արբուսցէ . վն այսորիկ և բարձր արասցէ զգլուխս ։

Տունք . Է ։ Գոհերգայ . ԺԲ ։

Ալէլուիա . ՃԺ ։

1 Խոստովանեսցիմ քեզ Տէր բոլորով սրտիւ իմով, 'ի
2 խորհուրդս ուղղոց 'ի ժողովուրդս * մեծ են գործք
3 Տն, և քննեալ են յամենայն կամս նր ։ * Խոստովանութիւն և
վայելչութիւն են գործք նր . արդարութիւն նր մնայ յաւի-
4 տեանս յաւիտենից ։ * Յիշատակ արար սքանչելեաց իւ-
րոց

---

(28) Այլք . Նոքա անիծանեսցեն . կամ, անիծանիցեն ։
(29) Այլք . Որք չարախօս կային զինէն . արկցեն որպ ։
(31) Այլք . Ընդ աջմէ տնանկին .. որք հալածէին ։
Սղմ . ՃԹ . (3) Այլք . Ընդ քեզ է սկիզբն աւուրն զօ-
րութեան ։ (6) Այլոց . Դատեսցէ զհեթանոսս և բազում
արասցէ զհարուածս ։ (6) Այլք . Զգլուխս բազմաց
յերկրէ ։ (7) Այլք . Ջուրց 'ի ճանապարհի արբուս-
ցէ . վն այսորիկ ։ Այլ օրինակ . արբցէ ։
Սղմ . ՃԺ . (1) Այլք . Ուղղոց 'ի ժողովս ։ (3) Այլք . Խոս-
տովանութիւն և մեծվայելչութիւն են ։

Digitized by Google

րոց [illegible]. ողորմած գթած է Տէր։ *Կերակուր ետ 5
երկիւղածաց իւրոց։ Յիշեսցէ յաւիտենից զուխտ իւր.
*զզօրութիւն գործոց իւրոց պատուիրեաց ժողովրդեան 6
իւրոյ. *Տալ նմա զժառանգութիւն հեթանոսաց. եւ գործք 7
ձեռաց նորա արդարութիւն եւ իրաւունք են։ *Հաւատարիմ 8
են ամենայն պատուիրանք նորա, հաստատեալ են յաւի-
տեանս յաւիտենից, արարեալ են ճշմարտութեամբ եւ ուղ-
ղութեամբ։ *Փրկութիւն առաքեաց Տէր ժողովրդեան իւ- 9
րում. պատուիրեաց յաւիտենից զուխտ իւր. սուրբ եւ
ահեղ է անուն նորա։ *Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն, 10
իմաստութիւն բարի ամենեցուն որ առնեն զնա, եւ օրհ-
նութիւն նորա մնայ յաւիտեանս յաւիտենից։ Տուն. Է։

Ալէլուիա. 'ի Ներոյ [illegible], Անգեայ եւ Զաքա-
րիայ. ՃԺԱ։

Երանեալ է այր որ երկնչի 'ի Տեառնէ, զի զպատուիրանս 1
նորա կամի յոյժ։ *Հզօր եղիցի յերկրի զա- 2
ւակ նորա, եւ ազգ ուղղոց օրհնեսցի։ *Փառք եւ մեծութիւն 3
են 'ի տան նորա, արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեանս յաւի-
տենից։ *Ծագեաց 'ի խաւարի լոյս ուղղոց, ողորմած 4
գթած եւ արդար է Տէր։ *Քաղցր այր ողորմի եւ տայ 5
փոխ, յօրինէ զբանս իւր 'ի դատաստանի, *զի յաւիտեան 6
նա մի սասանեսցի։ *Յիշատակ յաւիտենից եղիցի ար- 7
դարն, 'ի համբաւոյ չարէ նա մի երկիցէ։ Պատրաստ է
սիրտ նորա յուսալ առ Տէր։ *Հաստատեալ է սիրտ նորա 8
եւ նա մի երկիցէ, մինչեւ տեսցէ 'ի թշնամիս իւր։ *Սփռ- 9
եաց եւ ետ աղքատաց. արդարութիւն նորա մնայ յաւի-
տեանս յաւիտենից, եւ եղջիւր նորա բարձր եղիցի փա-
ռօք։ *Մեղաւորն տեսցէ եւ բարկասցի, զատամունս 10
իւր կրճտեսցէ եւ հալեսցի, եւ ցանկութիւն մեղաւորաց
կորիցէ։ Տուն. Ժ։

Ալէլուիա. ՃԺԲ։

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր, եւ օրհնեցէք զանուն Տեառն։ 1
*Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմհետէ մինչեւ 2
յաւիտեան։ *Յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս արեւու, օրհ- 3
նեալ է անուն Տեառն։ *Բարձր է 'ի վերայ ամ ազգաց Տէր, 4
եւ յերկինս են փառք նորա։ *Ո՛վ է որպէս Տէր Աստուած մեր 'ի 5

բարձ-

---

(6) Օրինակ. Պատմեսցէ ժողովրդեան իւրում։ (7) Օրինակ.
Տալ նոցա ժառանգութիւն։
Սղմ. ՃԺԱ. * Ոմանք. Ալէլուիա. վերադարձման Անգեայ եւ Զաքարիայ։ (1) Օրինակ. 'ի Տն. զպատուիրանս։ (7) Օրինակ.
Եղիցի արդարն. 'ի համբաւոյ չար։
Սղմ. ՃԺԲ. (3) Օրինակ. Մինչեւ 'ի մուտս ա[illegible]. անուանն Տեառն։

6 [illegible], * [illegible]
7 [illegible]: * [illegible], [illegible]
8 [illegible]: * [illegible]
9 [illegible], [illegible]: * [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible]: Տուն. Է:

[illegible]. [illegible]:

1 [illegible]. [illegible] ՚ի [illegible]
2 [illegible]: * [illegible]
3 [illegible], [illegible]: * [illegible], [illegible]
4 [illegible]: * [illegible]
5 [illegible], [illegible]: * [illegible]
[illegible], [illegible], [illegible]
6 [illegible]: * [illegible], [illegible]
7 [illegible]: * [illegible]
8 [illegible], [illegible]: * [illegible]
՚ի [illegible], [illegible] ՚ի [illegible]:
1 * [illegible], [illegible],
2 [illegible]: * [illegible]
3 [illegible] ՚ի [illegible], [illegible]: * [illegible]
4 [illegible], [illegible] * [illegible]
[illegible], [illegible]
5 [illegible]: * [illegible], [illegible]
6 [illegible]: * [illegible], [illegible]
7 [illegible]: * [illegible],
[illegible] ՚ի [illegible]
8 [illegible]: * [illegible]
9 [illegible] ՚ի [illegible]: * [illegible] ՚ի [illegible],
10 [illegible]: * [illegible]
11 [illegible] ՚ի [illegible], [illegible]: * [illegible]
12 [illegible] ՚ի [illegible], [illegible]: * [illegible]
[illegible]
13 [illegible]: * [illegible]
14 [illegible], [illegible]: * [illegible]
15 [illegible] ՚ի [illegible], ՚ի [illegible]: * [illegible]

---

(6) Ոմանք. [illegible]: (8) Ոմանք. [illegible]
[illegible]": (9) Ոմանք. [illegible]":
[illegible]. (1) [illegible]": (4) Ոմանք.
[illegible]": (6) Ոմանք. [illegible]
[illegible]: (8) Ոմանք. [illegible]
(1) [illegible]: (6) Ոմանք. [illegible]
[illegible]: (8) Ոմանք. [illegible]": (9)(10) Ոմանք. [illegible]: [illegible]: (15) Ոմանք.

Digitized by Google

էք դուք ՚ի Տեառնէ, որ արար զերկինս և զերկիր : * Երկ- 16
կինք երկնից Տեառն են, և զերկիր ետ որդւոց մարդկան :
* Ո՛չ թէ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ ամենեքեան 17
որ իջանեն ՚ի դժոխս : * Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք 18
զՏէր, յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան : Տունք. ԺԸ: Գոհ-
ւոյս. ԾԶ.

Ալէլուիա. ՃԺԴ:

Սիրեցի զի լուիցէ Տէր ձայնի աղօթից իմոց. * Խոնար- 1
հեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կար- 2
դացի առ նա : * Շրջեցան զինև երկունք մահու, և 3
վտանգք դժոխոց գտին զիս : Զնեղութիւն և զանձկութիւն 4
գտի, * և զանուն Տեառն կարդացի : Ո՛ Տէր փրկեա զանձն 5
իմ. * ողորմած և արդար է Տէր Աստուած մեր, ողորմի * և պա- 6
հէ զտղայս Տէր : Ես խոնարհ եղէ և Տէր կեցոյց զիս, * Դարձ 7
անձն իմ ՚ի հանգիստ քո զի Տէր օգնեաց ինձ : * Փրկեաց 8
զանձն իմ ՚ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասուաց, զոտս
իմ ՚ի գայթագղութենէ, * հաճոյ եղէց առաջի Տեառն յերկրի 9
կենդանեաց : Տունք. Թ:

Ալէլուիա. ՃԺԵ:

Հաւատացի զոր և խօսեցայ, և ես խոնարհեցայ յոյժ : 10
* Ես ասացի ՚ի զարմանալ իմում, թէ ամենայն մարդ 11
սուտ է : * Զի՞նչ տաց տրիտուր Տեառն, ընդ ամենայնի զոր և 12
ետ ինձ : * Բաժակ փրկութեան ընկալայց, և զանուն Տեառն 13
կարդացից : * Զաղօթս իմ Տեառն տաց առաջի ամենայն ժո- 14
ղովրդեան նորա : * Պատուական է առաջի Տեառն մահ սր- 15
բոց իւրոց. * Ո՛ Տէր ես ծառայ քո եմ, ծառայ և որդի 16
աղախնոյ քոյ : * Հատեր զկապանս իմ, քեզ մատուցից 17
պատարագ օրհնութեան, և զանուն Տեառն կարդացից. * Զա- 18
ղօթս իմ Տեառն տաց առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա, * ՚ի գա- 19
ւիթս տան Տեառն, և ՚ի մէջ քո Երուսաղէմ : Տունք. ԺԱ.

Ալէլուիա. ՃԺԶ:

Օրհնեցէ՛ք զՏէր ամենայն ազգք. գովեցէ՛ք զնա ամենայն ժո- 1
ղովուրդք : * Զի հաստատեցաւ ողորմութիւն նորա ՚ի վերայ 2
մեր.

Կ՚ Տեառնէ. այն որ արար զերկինս : (17) Ոմանք. Օրհնես-
ցեն զքեզ Տէր, և ոչ:

Սաղ. ՃԺԴ. (2) Ոմանք. Եւ ես զաւուրս իմ կարդացից
առ նա : (6) Ոմանք. Ողորմած Տէր և արդար, ողորմի, և
պահէ": (7) Ոմանք. Զի Տէր օգնեաց ինձ : (9) Ոմանք. Յերկ-
րին կենդանեաց:

Սաղ. ՃԺԵ. (11) Ոմանք. ՚Ի զարմանալն իմում : (13) Ո-
մանք. Զբաժակ փրկութեան :

Digitized by Google

Մեր · Յաղթութեան Տն մատուցէ յաւիտեան : Տան · Է :

1 Ալէլուիա · ՃԺԷ :

Խոստովան եղերուք Տն զի բարի է, զի յաւիտեան
2 է ողորմութիւն նր : * Ասասցէ տուն Իէլի զի բարի
3 է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն նր : * Ասասցէ տուն
4 Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութն նր : * Ասասցեն
երկիւղածք Տն զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութն
5 նր : * 'Ի նեղութեան կարդացի առ Տր, և լուաւ ինձ յան-
6 դորր : * Տր է իմ օգնական և ես ոչ երկեայց, զի՞ ա-
7 րասցէ ինձ մարդ : * Տր է իմ օգնական, և ես տեսից
8 'ի թշնամիս իմ : * Բարի է յուսալ 'ի Տր քան յուսալ 'ի
9 մարդիկ, * բարի է յուսալ 'ի Տր քան յուսալ յիշխանս :
10 * Ամենայն ազգինք շրջեցան զինև, և անուամբ Տն յաղ-
11 թեցի նց : * Շրջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս
12 'ի միասին, և անուամբ Տն վանեցի զնս : * Շրջեցան
զինև որպ մեղուք, վառեցան բորբոքեցան որպ փուշք 'ի
13 հուր, և անուամբ Տն մերժեցի զնոսա : * 'Ի մերժելն
գլորեցայ և եղէ մերձ 'ի գլորել, և Տր իմ ընկալաւ
14 զիս : * Զօրութն իմ և օգնութն իմ Տր, և եղև ինձ 'ի
15 փրկութն : * Ձայն ցնծութե փրկութն 'ի յարկս ար-
16 դարոց : * Աջ Տն արար զօրութն, աջ Տն բարձր արար
17 զիս, աջ Տն արար զօրութն : * Ո՛չ մեռայց, այլ կեցից
18 և պատմեցից զգործս Տն : * Խրատելով խրատեաց զիս
19 Տր, և 'ի մահ ոչ մատնեաց : * Բացէք ինձ զդրունս ար-
20 դարութե զի մտից Ը այն, և խոստովան եղէց Տն : * Այս
21 դուռն Տն է, և արդարք մտանեն ընդ սա : * Խոստո-
վան եղէց քեզ Տր զի լուար ինձ, և եղեր ինձ 'ի փրկու-
22 թն : * Վէմն զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլ-
23 խոյ անկեան : * 'Ի Տնէ եղև այս, և է սքանչելի առա-
24 ջի աչաց մերոց : * Այսօր է զոր արար Տր, եկա՛յք ցն-
25 ծասցուք և ուրախ եղիցուք 'ի սմա : * Ո՛ Տր փրկեա՛ ա՛
26 Տր առաջնորդեա՛ · * օրհնեալ որ գալոցդ ես յանուն
27 Տն, և օրհնեցաք զձեզ յանուանէ Տն : * Տր Ած մեր
երևեցաւ մեզ, արարէք տօնս ուրախութե կանխաւ,
28 մինչև յանկիւնս սեղանոյ : * Աշ իմ ես դու խոստովան
եւ

Սաղ · ՃԺԷ · (1)(2)(3)(4) Ոմանք · Զի յաւիտեան է ողորմ՝ նր : (5) Ոմանք · 'Ի նեղութե իմում ես առ Տր կարդա-ցի, և լու'' : (11) Ոմանք · Եւ անուամբ Տն մերժեցի զնս : (12) Ոմանք · Շուրջ եղեն զինև որպ մեղուք : (13) Ոմանք · Եւ Տր ընկալաւ : (16) Ոմանք · Եւ աջ Տն ա'' : (19) Ոմանք · Ինձ զդրունս ար'' : (23) Ոմանք · Սքանչելի յաչս մեր : (26) Ոմանք · Որ գալոց է անուամբ Տն · · զքեզ 'ի տանէ Տն : (28) Ոմանք · Ես զքեզ, և խոստովան եղէց ·

եղէց քեզ, ած իմ ես դու՝ և բարձր արարից զքեզ։
Խոստովան եղէց քեզ տր զի լուար ինձ, և եղեր ինձ
'ի փրկութիւն։ * Խոստովան եղերուք տն, զի բարի է զի 29
յաւիտեան է ողորմութիւն նր։ Տունք. ԻԹ։ Գոծղայ. ԽԹ։

Սաղմոս. ՃԺԸ։

Երանեալ են անբիծք 'ի ճանապարհի, և որք գնան 1
յօրէնս տն։ * Երանի որք քննեն զվկայութիւնս նր, 2
բոլորով սրտիւ խնդրեսցեն զնա։ * Ո՛չ թէ 3
որ գործեն զանօրէնութիւն, 'ի ճանապարհս նորա գնա-
ցին։ * Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո, 'ի պա- 4
հել ինձ յոյժ։ * Ա՜շ թէ յաջողեալ էին ճանապարհք 5
իմ, պահել ինձ զարդարութիւնս քո։ * Յայնժամ ես ոչ 6
ամաչէի 'ի զգուշանալ ինձ 'ի պատուիրանս քո։ * Խոս- 7
տովան եղէց քեզ տր ուղղութեամբ սրտի իմոյ. ուսայց
զիրաւունս արդարութեան քո։ * Զիրաւունս քո պահե- 8
ցից, մի թողուր զիս մինչև 'ի սպառ։ * Իւ ուղղեսցէ 9
երիտասարդ զճանապարհս իւր, այլ 'ի պահել զբանս
քո։ * Բոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ, մի մերժ- 10
եր զիս 'ի պատուիրանաց քոց։ * 'Ի սրտի իմում թա- 11
քուցի զբանս քո, որպէս զի մի մեղայց քեզ։ * Օրհնեալ 12
ես դու տր, ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։ * Շրթամբք 13
իմովք պատմեցից զամ իրաւունս բերանոյ քոյ։ * 'Ի 14
ճանապարհս վկայութեանց քոց զուարճացայ, որպէս յամ 'ի
մեծութեան։ * 'Ի պատուիրանս քո հոգացայ, և զգուշա- 15
ցայց 'ի ճանապարհս քո։ * Զիրաւունս քո խօսեցայց, և 16
ոչ մոռացայց զբանս քո։ * Հատո՛ ծառայի քում, զի կեց- 17
ցից և պահեցից զբանս քո։ * Զարթո՛ զաչս իմ, և նայե- 18
ցայց 'ի սքանչելիս օրինաց քոց։ * Պանդուխտ եմ ես 19
յերկրի, մի թաքուցաներ յինէն զպատուիրանս քո։
* Փափագեաց անձն իմ, 'ի ցանկալ ինձ յիրաւունս քո 20
յամ ժամ։ * Սաստեցեր ամբարտաւանից. անիծեալ 21
որք խոտորեցան 'ի պատուիրանաց քոց։ * 'Ի բաց արա 22
յինէն զնախատինս և զարհամարհանս, զի զվկայութիւնս
քո

---

(29) Ոմանք. Զի յաւիտեան է ողորմ նր։
Սղմ. ՃԺԸ. * Ոմանք ընդ յայս սաղմոս դրոշմեն եբրայական այբու-
բենսն, որք և 'ի սաղմոս ԼԷ. բայց ըստ [illegible] օրինակի [illegible]
այբուբ ոմանց։ (2) Ոմանք. Զվկայութիւնս նր։ (3) Ոմանք. Զի
ոչ թէ որք գործեն։ (4) Ոմանք. Պահել ինձ յոյժ։ (5) 'Ի
[illegible]. 'Ի [illegible] Աշ թէ, նշանակէ՝ երանի թէ. համաձայն [illegible]
[illegible] սաղմոսարանաց։ (5) Ոմանք. Յաջողեալ էին
ինձ... 'ի պահել ինձ։ (8) Ոմանք. Եւ մի թողուր զիս
մինչ ես։ (10) Ոմանք. Խնդրեցից զքեզ, մի։ (16) Ո-
մանք. Զիրաւունս քո խօսեցայց։

Digitized by Google

23 քո խնդրեցի ։ * Քանզի նստան իշխանք և չարախօսէին
24 զինէն. այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո ։ * Զի
վկայութիւնք քո խրատք իմ էին, և խորհուրդք իմ արդա-
25 րութիւն քո ։ * Մերձեցաւ անձն իմ ի հող, Տէր կեցո զիս
26 ըստ բանի քում ։ * Զճանապարհս իմ պատմեցից քեզ՝
27 և լուար ինձ. ուսո ինձ զարդարութիւնս քո ։ * Ի ճա-
նապարհս արդարութեանց քոց խելամուտ արա զիս, և
28 քննեցից զսքանչելիս քո ։ * Տաղտկացաւ անձն իմ առ ի
29 ձանձրանալոյ, հաստատեա զիս ի բանս քո ։ * Զճանա-
պարհս մեղաց ի բաց արա յինէն, և յօրէնս քո ողոր-
30 մեա ինձ ։ * Զճանապարհս ճշմարտութեան ընտրեցի,
31 և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ ։ * Մերձեցայ ես ի
32 վկայութիւնս քո, Տէր մի՛ յամօթ առներ զիս ։ * Ի ճանա-
պարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ, զի անդորր ա-
33 րարեր սրտի իմոյ ։ * Օրէնսդիր արա զիս Տէր ի ճա-
նապարհս իրաւանց քոց, և խնդրեցից զնա յամ ժամ ։
34 * Խելամուտ արա զիս, և քննեցից զօրէնս քո, և պա-
35 հեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով ։ * Առաջնորդեա ինձ
ի շաւիղս պատուիրանաց քոց, զի ըզնա ես կամեցայ ։
36 * Խոնարհեցո զսիրտ իմ ի վկայութիւնս քո, և մի յագա-
37 հութիւն ։ * Դարձո զաչս իմ զի մի տեսցեն զունայնութիւն,
38 ի ճանապարհս քո կեցո զիս ։ * Հաստատեա ծառայի
39 քում՝ զբանն քո յերկիւղ քո ։ * Հան յինէն զնախատինս
40 զոր և կարծեցի. զի դատաստանք քո քաղցր են ։ * Ահա՝
ցանկացայ պատուիրանաց քոց, յարդարութեան քում
41 կեցո զիս ։ * Եկեսցէ ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր, և
42 փրկութիւն քո ըստ բանի քում ։ * Տաց պատասխանի որք
նախատեն զիս բանիւք. զի ես ի բանս քո յուսացայ ։
43 * Մի՛ ի բացէ առներ ի բերանոյ իմմէ զբանն ճշմար-
44 տութեան մինչև յոյժ, զի յիրաւունս քո յուսացայ ։ * Պա-
հեցից զօրէնս քո յամ ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս
45 յաւիտենից ։ * Գնայի ես յանդորրութեան, զի զպատուի-
46 րանս քո խնդրեցի ։ * Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի
47 թագաւորաց, և ոչ ամաչէի ։ * Խորհէի ի պատուիրանս
48 քո զոր սիրեցի ։ * Ամբարձի զձեռս իմ ի պատուիրանս
49 քո զոր սիրեցի, և խորհէի յարդարութիւն քում ։ * Յի-
50 շեա զբանն ծառայի քոյ, յոր և յուսացուցեր զիս ։ * Այս՝
մխի-

(24) Ոմանք. Վկայութիւնք քո խօ… յարդարութիւն քո ։
(26) Ոմանք. Պատմեցի քեզ ։ (38) Ոմանք. Ծառայի քո զբանն քո ։ (43) Ոմանք. Ի բերանոյ իմոյ զբանն ։ (44) Ոմանք. Պահեցից զօրէնս քո ։ (47) Ոմանք. Զոր և սիրեցի ։ (48) Ոմանք. Համբարձի զձեռս… զոր և սիրեցի ։ (49) Օրինակ մի. Յիշեա զբանն քո ծառ․ ։ (50) Բազումք. Զի բանն քո կեցոյց ։

Digitized by Google

մխիթարեսցէ՛ զիս ՚ի խոնարհութեան իմում․ զի բանք քո
կեցուցին զիս ։ * Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ, 51
այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ ։ * Յիշեցի զիրաւ- 52
ունս քո յաւիտենից Տէր, և մխիթարեցայ ։ * Տրտմու- 53
թիւն կալաւ զիս ՚ի մեղաւորաց, և ոյք թողին զօրէնս քո ։
* Գովելի էին ինձ իրաւունք քո, ՚ի տեղւոջ պանդխտու- 54
թեան իմոյ ։ * Յիշեցի ՚ի գիշերի զանուն քո Տէր, և պա- 55
հեցի զօրէնս քո ։ * Սա եղև ինձ ճանապարհ ՚ի կեանս, 56
զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի ։ Տունք․ ծէ ։

Բաժին իմ ես դու Տէր, ասացի պահել զօրէնս քո ։ 57
* Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով, ո- 58
ղորմեա ինձ ըստ բանի քում ։ * Խորհեցայ ՚ի ճանա- 59
պարհս իմ, և դարձուցի զոտս իմ ՚ի վկայութիւնս քո ։
* Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ, զի պահեցից զպատ- 60
ուիրանս քո ։ * Տոռունք մեղաց պատեցան զինև, այլ 61
զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ * ՚Ի մէջ գիշերի յառնէի 62
խոստովան լինել առ քեզ Տէր, վն իրաւանց և արդա-
րութեան քո ։ * Հաղորդ եմ ես ամ երկիւղածաց քոց, 63
որոց պահեալ է զպատուիրանս քո ։ * Ողորմութեամբ քով 64
Տէր լի եղև երկիր, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ ։ * Քաղցր- 65
ութիւն արարեր ընդ ծառայի քում Տէր, ըստ բանի քում ։
* Քաղցրութիւն զխրատ և զգիտութիւն ուսո ինձ, զի ՚ի 66
պատուիրանս քո ես հաւատացի ։ * Մինչև խոնարհեալ 67
էի ես մեղայ, վն այսորիկ զբանս քո պահեցից յոյժ ։
* Քաղցր ես դու Տէր, և քաղցրութեամբ քով ուսո ինձ 68
զարդարութիւնս քո ։ * Բազմացան յիս անիրաւութիւնք 69
ամբարտաւանից․ այլ ես՝ բոլորով սրտիւ իմով քննե-
ցի զպատուիրանս քո ։ * Մածաւ որպ կաթն սիրտք նց․ 70
այլ ես զօրէնս քո խոկեցայ ։ * Բարի է ինձ զի խոնարհ 71
արարեր զիս, որպ ուսայց զարդարութիւնս քո ։ * Բարի 72
են ինձ օրէնք բերանոյ քոյ, քան զհազարս ոսկւոյ և
արծաթոյ ։ * Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս, իմաստ- 73
ացո զիս՝ և ուսայց զպատուիրանս քո ։ * Երկիւ- 74
ղածք քո տեսցեն զիս և ուրախ եղիցին, զի ես ՚ի բանս

քո

(57) Ոմանք․ Պահել ինձ զօրէնս ։ (59) Ոմանք․ Խորհե-
ցայ ՚ի ճանապարհս քո ։ (60) Ոմանք․ Այլ պահեցի ըզ-
պատուէր"։ (61) Ոմանք․ Պատեցին զինև, և զօրէնս քո ։
(62) Ոմանք․ Խոստովան առնել առ քեզ, վն ի"։ (63) Ո-
րինակ մի․ Հաղորդ արա զիս ամ երկիւղածաց քոց, որք
պահեսցեն զպատ"։ (64) Ոմանք․ Ողորմութեամբ տն լի եղև ։
(66) Ոմանք․ Եւ զխրատ և զգի"։ (68) Յօրինակին գրեալ․
Եւ քաղցրութեամբ քով ուսո ինձ ։ (70) Ոմանք․ Մածեաւ․
ձան, մածան որպ կաթն․․ յօրէնս քո խոկէի"։

Digitized by Google

75 քո յուսացայ։ * Ծանեայ Տէր զի արդարութիւն են դա-
76 տաստանք քո. յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս։ * Եղիցի
ողորմութիւն ՚ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում ծառայի
77 քո։ * Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո և կեցից, զի օրէնք
78 քո խոկումն իմ էին։ * Ամաչեսցեն ամբարտաւանք որ ՚ի
տարապարտուց անիրաւեցան յիս, այլ ես հոգացայց
79 ՚ի պատուիրանս քո։ * Խորտակեսցեն զիս երկիւղածք
80 քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս քո։ * Եղիցի սիրտ
81 իմ անբիծ յարդարութեան քում, զի մի ամաչեցից։ * Պա-
րտասցաւ անձն իմ ՚ի փրկութիւն քո, զի ես ՚ի բանս քո
82 յուսացայ։ * Սպառեցին աչք իմ բանի քում, ասացի
83 երբ մխիթարեսցէ զիս։ * Եղէ ես որպէս տիկ ՚ի պար-
84 զի, զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։ * Քանի՞ իցէ
են աւուրք ծառայի քո, երբ արասցես ինձ իրաւունս
85 ՚ի հալածչաց իմոց։ * Պատմեցին ինձ անօրէնք զխոր-
86 հուրդս, այլ ոչ ըստ օրէնս քո։ * Ամենայն պատուի-
րանք քո ճշմարիտ են, ՚ի նանըր հալածեցին զիս օգնեա
87 ինձ։ * Փոքր մի ևս և կորուսանէին զիս յերկրէ, այլ
88 ես ոչ թողի զպատուիրանս քո։ * Ըստ ողորմութեան քում
89 կեցո զիս, և պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո։ * Յա-
90 ւիտեան Տէր բանն քո կայ յերկինս, * ազգէ մինչև յազգ
է ճշմարտութիւն քո։ Հաստատեցեր զերկիր, կայ և մնայ։
91 * Հրամանի քում մնայ տիւ, զի ամ ծառայք քո է։ * Ե-
92 թէ ոչ օրէնք քո խոկումն իմ էին, կանխաւ ես արդեւք
93 կորուսեալ էի ՚ի խոնարհութեան իմում։ * Յաւիտեան
ոչ մոռացայց զարդարութիւնս քո, զի նոքօք կեցուցեր
94 զիս։ * Քո եմ ես և կեցո զիս, զի զարդարութիւնս քո
95 խնդրեցի։ * Ինձ սպասեցին մեղաւորք ՚ի կորուսանել,
96 զի զվկայութիւնս քո ես ՚ի միտ առի։ * Յամ կատարա-
ծի տեսի զվախճան, յոյժ անդորր են ինձ պատուիրանք
97 քո։ * Ո՜րչ սիրեցի զօրէնս քո, զօրհանապազ խոկումն իմ
98 էին։ * Քան զթշնամիս իմ իմաստունս արարեր զիս ՚ի
99 պատուիրանս քո, զի յաւիտեան իմ էին։ * Քան զամ
ու-

(76) Ոմանք. Ողորմութիւն քո ՚ի մխիթա՛՛։ (78) Ոմանք. Յիս յոյժ. այլ ես հոգացայց ՚ի պատ՛՛։ (81) Ոմանք. Կարօտե-ցաւ։ (82) Ոմանք. Երբ մխիթարեսցես զիս։ (84) Ո-մանք. Ծառայի քում։ (87) Ոմանք. Փոքր մի ևս և . . . զիս յերկրէ։ (90)(91) Ոմանք. Զերկիր, և կայ։ Հրամա-նի։ Ոսկ օրինակ մ. Զերկիր, և կայ ՚ի հրամանի քում։ Մնայ և տիւ, զի ամ ծառայք քո են։ (92) Ոմանք. Կանխաւ ես արդեւք։ (93) Ոմանք. Ոչ մոռացայց զար՛՛։ Ոսկ օրինակն. Ես ոչ մոռացայց։ (95) Ոմանք. ՚Ի կորուսա-նել զիս. զի։ (96) Ոմանք. Անդորր էին ինձ։ (99) Բա-զումք. Քան զամ ուսուցիչս իմ։

Digitized by Google

ուսուցիչ իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խօսք
իմ էին ։ * Քան զծերս իմ իմաստուն եղէ, զի զպատ- 100
ուիրանս քո քննեցի ։ * Յամենայն ճանապարհաց չա- 101
րեաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո ։
* Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսդիր 102
արարեր զիս ։ * Որպէս զի քաղցր են 'ի քիմս իմ բանք քո՝ 103
քան զմեղր բերանոյ իմոյ ։ * 'Ի պատուիրանաց քոց ի- 104
մացայ՝ ատեցի զամ ճանապարհս չարաց, զի դու օ-
րէնսդիր արարեր զիս ։ * Ճրագ է բանն քո ոտից ի- 105
մոց, և լոյս այս շաւղաց իմոց ։ * Երդուայ և հաստա- 106
տեցի, զի պահեցից զամ իրաւունս արդարութեան քո ։
* Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, Տէր կեցո զիս ըստ բանի 107
քում ։ * Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեսջիր Տէր, և զի- 108
րաւունս քո ուսո ինձ ։ * Անձն իմ 'ի ձեռս քո յամ 109
ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ * Եդին ինձ մե- 110
ղաւորք որոգայթ, 'ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորե-
ցայ ։ * Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի 111
ցնծութիւն է սրտի իմոյ ։ * Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ 112
առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վն հատուցման ։
* Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի ։ * Օգնա- 113
կան և փրկիչ իմ ես դու, և ես 'ի բանս քո յուսացայ ։ 114
* 'Ի բաց եկերուք յինէն չարք, և քննեցից զպատուի- 115
րանս ած իմոյ ։ * Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո 116
զիս, և մի յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ ։ * Օգ- 117
նեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո
յամ ժամ ։ * Անարգեցեր զամենեսեան որ ապստամբ- 118
եղեն յարդարութեանց քոց․ զի անիրաւութիւն է նոցա խոր-
հուրդք նց ։ * Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս 119
երկրի, վն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո ։ * Բևե- 120
ռեա ընդ երկիւղ քո զմարմինս իմ, զի 'ի դատաստանաց
քոց երկեայց յոյժ ։ Տան․ կէ ։

Ար-

(100) 'Ի Եբրայ. պակասի․ Քան զծերս իմ իմաստ"։ (101) Ո-
մանք․ Որպէս պահեցի զբանս ։ (103) Յօրինակին պակա-
սէր․ 'Ի քիմս իմ բանք քո ։ (104) Օրինակ մ․ Չարաց․ զի
դու խրատեցեր զիս յօրէնս քո ։ (105) Ոմանք․ Ճրագ

121 Արարի իրաւունս և արդարութիւն, մի՛ մատներ զիս 'ի
122 ձեռս նեղչաց իմոց ։ * Ընկա՛լ զծառայս քո 'ի բարի,
123 զի մի՛ ամբարտաւանք զրկեսցեն զիս ։ * Աչք պակասեցին աչք
124 իմ փրկութեան քում տր, և բանից արդարութեան քո ։ * Արա՛
ընդ ծառայի քում ըստ ողորմութեան քում, զարդարու-
125 թիւնս քո ուսո՛ ինձ ։ * Ծառայ քո եմ ես, իմաստո՛ւն ա-
126 րա զիս, և ծանեայց զվկայութիւնս քո ։ * Ժամ է պաշ-
127 տել զտր, խափանեցին զօրէնս քո ։ * Վս̃ այսորիկ սի-
րեցի զպատուիրանս քո, քան զոսկի և զտպազիոն ։
128 * Ամ̃ պատուիրանք քո աջողեցան ինձ, զի ատեցի զճա-
129 նապարհս չարաց ։ * Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վս̃
130 այնորիկ քննեաց զնս̃ անձն իմ։ * Յայտնութիւն բանից
131 քոց լուսաւոր և իմաստո՛ւն առնէ զտղայս ։ * Զբերան
իմ բացի և առի զհոգի, 'ի պատուիրանս քո փափա-
132 քեաց անձն իմ։ * Նայեա՛ առ իս և ողորմեա՛ ինձ, ըստ
133 իրաւունս սիրողաց անուան քում ։ * Զճանապարհս
իմ ուղղեա՛ ըստ բանի քում, և մի՛ տիրեսցեն
134 ինձ ամ̃ մեղք ։ * Փրկեա՛ զիս 'ի զրկանաց մարդ-
135 կան, ես պահեցից զպատուիրանս քո ։ * Երեւեցո՛ զե-
րեսս քո 'ի ծառայս քո, և ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո ։
136 * Վտակ ջուրց իջին յաչաց իմոց, զի ոչ պահեցին զօ-
137 րէնս քո ։ * Արդար ես դու տր, և ուղի՛ղ են դատաս-
138 տանք քո ։ * Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց
139 քոց, և ճշմարիտ են յոյժ ։ * Մաշեաց զիս նախանձ քո,
140 զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ ։ * Ընտրեալ են
141 բանք քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեաց զնա ։ * Մանուկ
եմ ես և արհամարհեալ, և զարդարութիւնս քո ես ոչ մո-
142 ռացայ ։ * Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտենից, և
143 օրէնք քո ճշմարիտ են ։ * Նեղութիւն և վիշտք գտին զիս,
144 և պատուիրանք քո խօսք իմ էին ։ * Արդարութիւն են
վկայութիւնք քո յաւիտեան․ իմաստո՛ւն արա և կեցո՛ զիս ։
145 * Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով, լո՛ւր ինձ
146 տր զի զարդարութիւնս քո խնդրեցից ։ * Աղաղակեցի առ
147 քեզ և փրկեա՛ զիս, և պահեցից զվկայութիւնս քո ։ * Կանխ-
եցի

---

(123) Ոմանք․ Արդարութեան քում։ (126) Օրինակ մի․ Ժամ է յառնել տն, խափանեցին"։ (127) Ոմանք․ Եւ զտպազիոն ։ (128) Բնք․ Զի ատեցի ես զճանապարհս չա"։ (129) Ոմանք․ Եղեն վկայութիւնք քո, վս̃ այնորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ։ (130) Ոմանք․ Քոց լուսաւորէ և ի"։ (132) Ոմանք․ Սիրելեաց անուան քո։ (134) Ոմանք․ Մարդկան, և պահեցից ։ (138) Ոմանք․ Զի պատուիրեցեր զարդա"։ (140) Ոմանք․ Ընտրեալ է բան քո … սիրեաց զնոսա ։ (141) Ոմանք․ Այլ զարդարութիւնս քո ։ (147) Ոմանք․

Digitized by Google

ուսուցչէ իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խորհ-
իմ էին: * Քան զծերս իմ իմաստուն եղէ, զի զպատու- 100
իրանս քո քննեցի: * Յամենայն ճանապարհաց չա- 101
րաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո:
* Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսդէր 102
ապարէր զիս: * Որպէս զի քաղցր են 'ի քիմս իմ բանք քո՝ 103
քան զմեղր բերանոյ իմոյ: * 'Ի պատուիրանաց քոց ի- 104
մացեալ՝ ատեցի զամ ճանապարհս չարաց, զի դու օ-
րէնսդէր ապարէր զիս: * Ճրագ է բանս քո ոտից ի- 105
մոց, և լոյս շաւղաց իմոց: * Երդուայ և հաստա- 106
տեցի, զի պահեցից զամ իրաւունս արդարութեան քո:
* Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, Տէր կեցո զիս ըստ բանի 107
քում: * Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեսջիր Տէր, և զի- 108
րաւունս քո ուսո ինձ: * Անձն իմ 'ի ձեռս քո յամ 109
ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ: * Եդին ինձ մե- 110
ղաւորք որոգայթ, 'ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորե-
ցայ: * Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի 111
ցնծութիւն է սրտի իմոյ: * Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ 112
առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վասն հատուցմանն:
* Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի: * Օգնա- 113
կան և փրկիչ իմ ես դու, և ես 'ի բանս քո յուսացայ: 114
* 'Ի բաց եկերուք յինէն չարք, և քննեցից զպատուի- 115
րանս Այ իմոյ: * Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո 116
զիս, և մի յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ: * Օգ- 117
նեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո
յամ ժամ: * Անարգեցեր զամենեսեան որ ապստամբե- 118
ցին յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութիւն են խոր-
հուրդք նց: * Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս 119
երկրի, վս այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո: * Բևե- 120
ռեա ընդ երկեւղ քո զմարմինս իմ, զի 'ի դատաստանաց
քոց երկեայց յոյժ: Տան. կէ:

Արա-

121 Արարի իրաւունս եւ արդարութիւն, մի՛ մատներ զիս ՚ի
122 ձեռս նեղչաց իմոց։ * Ընկա՛լ զծառայս քո ՚ի բարի,
123 զի մի՛ ամբարտաւանք զրպարտեսցեն զիս։ * Սպասեցին աչք
124 իմ փրկութեան քում տէր, եւ բանից արդարութեան քո։ * Արա՛
ընդ ծառայի քում ըստ ողորմութեան քում, զարդարու-
125 թիւնս քո ուսո՛ ինձ։ * Ծառայ քո եմ ես, իմաստո՛ւն ա-
126 րա զիս, եւ ծանեայց զվկայութիւնս քո։ * Ժամ է պաշ-
127 տել զտէր, խափանեցին զօրէնս քո։ * Վա՛ս այսորիկ սի-
րեցի զպատուիրանս քո, քան զոսկի եւ զտպազիոն։
128 * Վա՛ս պատուիրանք քո աջողեցան ինձ, զի ատեցի զճա-
129 նապարհս չարաց։ * Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վա՛ս
130 այնորիկ քննեաց զնոսա անձն իմ։ * Յայտնութիւն բանից
131 քոց լուսաւոր եւ իմաստո՛ւն առնէ զտղայս։ * Զբերան
իմ բացի եւ առի զհոգի, ՚ի պատուիրանս քո փափա-
132 քեաց անձն իմ։ * Հայեա՛ց առ իս եւ ողորմեա՛ ինձ, ըստ
133 իրաւանց սիրողաց անուան քում։ * Զճանապարհս
իմ ուղղեա՛ առ իս ըստ բանի քում, եւ մի՛ տիրեսցեն
134 ինձ ամ մեղք։ * Փրկեա՛ զիս ՚ի զրպարտութենէ մարդ-
135 կան, ես պահեցից զպատուիրանս քո։ * Երեւեցո՛ զե-
րեսս քո ՚ի ծառայս քո, եւ ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։
136 * Վտակս ջուրց իջին յաչաց իմոց, զի ոչ պահեցին զօ-
137 րէնս քո։ * Արդար ես դու տէր, եւ ուղիղ են դատաս-
138 տանք քո։ * Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց
139 քոց, եւ ճշմարիտ են յոյժ։ * Մաշեաց զիս նախանձ քո,
140 զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ։ * Ընտրեալ են
141 բանք քո յոյժ, եւ ծառայ քո սիրեաց զնա։ * Մանուկ
եմ ես եւ արհամարհեալ, եւ զարդարութիւնս քո ես ոչ մո-
142 ռացայ։ * Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտենից, եւ
143 օրէնք քո ճշմարիտ են։ * Նեղութիւն եւ վիշտք գտին զիս,
144 եւ պատուիրանք քո խօսք իմ էին։ * Արդարութիւնք են
վկայութիւնք քո յաւիտեան. իմաստո՛ւն արա եւ կեցո՛ զիս։
145 * Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով. լո՛ւր ինձ
146 տէր զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։ * Աղաղակեցի առ
147 քեզ եւ փրկեա՛ զիս, եւ պահեցից զվկայութիւնս քո։ * Կանխ-
խե

(123) Ոմանք. Արդարութեան քում։ (126) Օրինակ մի. Ժամ է յառնել տէր, խափանեն՛՛։ (127) Ոմանք. Եւ զտպազիոն։ (128) Բազք. Զի ատեցի ես զճանապարհս չա՛՛։ (129) Ոմանք. Եղեն վկայութիւնք քո, վա՛ս այնորիկ սիրեաց զսոսա անձն իմ։ (130) Ոմանք. Քոց լուսաւորէ եւ ի՛՛։ (132) Ոմանք. Սիրելեաց անուան քո։ (134) Ոմանք. Մարդկան, եւ պահեցից։ (138) Ոմանք. Զի պատուիրեցեր զարդա՛՛։ (140) Ոմանք. Ընտրեալ է բան քո . . . սիրեաց զնոսա։ (141) Ոմանք. Այլ զարդարութիւնս քո։ (147) Ոմանք.

Digitized by Google

ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խոկումն
իմ էին ։ * Քան զծերս իմ իմաստուն եղէ, զի զպատո- 100
ւիրանս քո քննեցի ։ * Յամենայն ճանապարհաց չա- 101
րեաց արգելի զոտս իմ, որպ զի պահեցից զբանս քո ։
* Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ, զի դու օրէնսադիր 102
արարեր զիս ։ * Որպ զի քաղցր են 'ի քիմս իմ բանք քո՝ 103
քան զմեղր բերանոյ իմոյ ։ * 'Ի պատուիրանաց քոց ի- 104
մացեալ՝ ատեցի զամ ճանապարհս չարաց, զի դու օ-
րէնսադիր արարեր զիս ։ * Ճրագ է բանն քո ոտից ի- 105
մոց, և լոյս շաւղաց իմոց ։ * Երդուայ և հաստա- 106
տեցի, զի պահեցից զամ իրաւունս արդարութեան քո ։
* Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ, Տր կեցո զիս ըստ բանի 107
քում ։ * Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեաց Տր, և զի- 108
րաւունս քո ուսո ինձ ։ * Անձն իմ 'ի ձեռս քո յամ 109
ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ ։ * Եդին ինձ մե- 110
ղաւորք որոգայթ, 'ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորե-
ցայ ։ * Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի 111
ցնծութիւն է սրտի իմոյ ։ * Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ 112
առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վն հատուցմանն ։
* Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի ։ * Օգնա- 113
կան և փրկիչ իմ ես դու, և ես 'ի բանս քո յուսացայ ։ 114
* 'Ի բաց եղերուք յինէն չարք, և քննեցից զպատուի- 115
րանս այ իմոյ ։ * Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո 116
զիս, և մի յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ իմմէ ։ * Օգ- 117
նեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո
յամ ժամ ։ * Անարգեցեր զամենեսեան որ ապստամբե- 118
ալքն յարդարութեանց քոց . զի անիրաւութիւն են խոր-
հուրդք նց ։ * Յանցաւորս համարեցայ զամ մեղաւորս 119
երկրի, վն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո ։ * Բեւե- 120
ռեա ընդ երկեւղ քո զմարմինս իմ, զի 'ի դատաստանաց
քոց երկեայց յոյժ ։ Տուն . կէ ։

Արա

(100) 'Ի Եբր. պակասի . Քան զծերս իմ իմաստ" ։ (101) Ոմանք . Որպէս պահեցի զբանս ։ (103) Յօրինակին պակասէր . 'Ի քիմս իմ բանք քո ։ (104) Օրինակ մ . Զարաց . զի դու խրատեցեր զիս յօրէնս քո ։ (105) Ոմանք . Ճրագ են բանք քո . . . և լոյս ոտից ։ (109) Ոմանք . Ես ոչ մոռացայց ։ (110) Ոմանք . Որոգայթ . այլ 'ի պատուիրանաց քոց ։ (111) Ոմանք . Զի ցնծութիւն եղև սրտի իմում ։ (112) Ոմանք . Վասն հատուցմանն ։ (113) Ոմանք . Զանօրէնս ատեցի ։ (118) Օրինակ մ . Անարգեցեր զամենեսի-այք ։ (118) Ոմանք . Անիրաւութիւն էին խորհուրդք նոցա ։ (119) Օրինակ մ . Յանցաւոր համարեցայ ։ (119) Ոմանք . Վն այսորիկ սիրեցի զվկայութիւնս քո ։

Digitized by Google

121 Արարի իրաւունս և արդարութիւն, մի՛ մատներ զիս ՚ի
122 ձեռս նեղչաց իմոց: *Ընկա՛լ զծառայս քո ՚ի բարի,
123 զի մի՛ ամբարտաւանք զրկեսցեն զիս: *Սպառեցին աչք
124 իմ փրկութեան քում տէր, և բանից արդարութեան քո: *Արա՛
ընդ ծառայի քում ըստ ողորմութեան քում, զարդարու-
125 թիւնս քո ուսո՛ ինձ: *Ծառայ քո եմ ես, իմաստո՛ւն ա-
126 րա զիս, և ծանեայց զվկայութիւնս քո: *Ժամ է պաշ-
127 տել զՏէր, խափանեցին զօրէնս քո: *Վա՛ս այսորիկ սի-
րեցի զպատուիրանս քո, քան զոսկի և զտպազիոն:
128 *Ամ պատուիրանք քո ուղղեցան ինձ, զի ատեցի զճա-
129 նապարհս չարաց: *Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վա՛ս
130 այսորիկ քննեաց զնս անձն իմ: *Յայտնութիւն բանից
131 քոց լուսաւոր և իմաստուն առնէ զտղայս: *Զբերան
իմ բացի և առի զհոգի, ՚ի պատուիրանս քո փափա-
132 քեաց անձն իմ: *Նայեա՛ առ իս և ողորմեա՛ ինձ, ըստ
133 իրաւանցն սիրողաց անուան քում: *Զճանապարհս
իմ ուղղեա՛ առ ինձ ըստ բանի քում, և մի՛ տիրեսցեն
134 ինձ ամ մեղք: *Փրկեա՛ զիս ՚ի զրպարտութենէ մարդ-
135 կան, ես պահեցից զպատուիրանս քո: *Երևեցո՛ զե-
րեսս քո ՚ի ծառայս քո, և ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո:
136 *Վտակս ջուրց իջին յաչաց իմոց, զի ոչ պահեցին զօ-
137 րէնս քո: *Արդար ես դու տէր, և ուղի՛ղ են դատաս-
138 տանք քո: *Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց
139 քոց, և ճշմարիտ են յոյժ: *Մաշեաց զիս նախանձ քո,
140 զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ: *Ընտրեալ են
141 բանք քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեաց զնա: *Մանուկ
եմ ես և արհամարհեալ, և զարդարութիւնս քո ես ոչ մո-
142 ռացայ: *Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտենից, և
143 օրէնք քո ճշմարիտ են: *Նեղութիւն և վիշտք գտին զիս,
144 և պատուիրանք քո խօսք իմ էին: *Արդարութիւն են
վկայութիւնք քո յաւիտեան․ իմաստո՛ւն արա և կեցո՛ զիս:
145 *Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով․ լո՛ւր ինձ
146 տէր զի զարդարութիւնս քո խնդրեցից: *Աղաղակեցի առ
147 քեզ և փրկեա՛ զիս, և պահեցից զվկայութիւնս քո: *Կան-
խե-

---

(123) Ոմանք․ Արդարութեան քում: (126) Օրինակ մի․ Ժամ է յառնել տէր, խափանեն՛: (127) Ոմանք․ Եւ զտպազիոն: (128) Բազմ․ Զի ատեցի ես զճանապարհս չա՛: (129) Ոմանք․ Եղեն վկայութիւնք քո, վա՛ս այսորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ: (130) Ոմանք․ Քոց լուսաւորէ և ի՛: (132) Ոմանք․ Սիրելեաց անուան քո: (134) Ոմանք․ Մարդկան, և պահեցից: (138) Ոմանք․ Զի պատուիրեցեր զարդա՛: (140) Ոմանք․ Ընտրեալ է բան քո ․․․ սիրեաց զնոսա: (141) Ոմանք․ Ամէն զարդարութեամբ քո: (147) Ոմանք․

Digitized by Google

խեցի տարաժամու՝ աղաղակեցի, և ես 'ի բանս քո յու-
սացայ: * Կանխեցին աչք իմ առաւօտու, 'ի խօսել ինձ 148
զբանս քո: * Ձայնի իմում լուր տ̃ր ըստ ողորմութեան 149
քում, տ̃ր յիրաւունս քո կեցո զիս: * Մերձեցուցին 150
յիս հալածիչք իմ զանօրէնութիւն, զի յիրաւանց քոց հե-
ռի եղեն: * Մերձ ես դու տ̃ր, և ամ̃ պատուիրանք 151
քո ճշմարիտ են: * Իսկզբանէ ծանեայ 'ի վկայութեանց 152
քոց, զի յաւիտեան հաստատեցեր զնս̃: * Տես զխո- 153
նարհութիւն իմ և փրկեա զիս, զի զօրէնս քո ես ոչ մո-
ռացայ: * Դատեա զդատաստան իմ և փրկեա զիս, և 154
ըստ բանի քում կեցո զիս: * Հեռի է մեղաւորաց փրր- 155
կութիւն, զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին: * Գթութիւնք քո 156
բազում են տ̃ր, և ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս: * Բա- 157
զում են որ հալածեն և նեղեն զիս, 'ի վկայութեանց քոց
ես ոչ խոտորեցայ: * Հայէի յանզգամս և մաշէի, զի 158
զպատուիրանս քո ոչ պահեցին: * Տես զի զպատուի- 159
րանս քո սիրեցի, տ̃ր ողորմութ̃բ քո կեցո զիս: * Սկիզբն 160
բանից քոց ճշմարտութիւն է, յաւիտենան են ամ̃ իրաւունք
արդարութեան քո: * Իշխանք հալածեցին զիս 'ի նանիր, 161
և 'ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ: * Ցնծացայ ես 'ի 162
բանս քո, ոպ̃ այն որ գտանէ աւար բազում: * Զմեղս 163
ատեցի և անարգեցի, և զօրէնս քո սիրեցի: * Եւթն 164
անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ, վն̃ իրաւանց և ար-
դարութեան քոյ: * Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ որ 165
սիրեն զօրէնս քո, և ոչ գոյ 'ի նոսա գայթագղութիւն:
* Սպասեցի փրկութեան քում տ̃ր, և զպատուիրանս քո սի- 166
րեցի: * Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո, և սիրեաց 167
զնս̃ յոյժ: * Պահեցի զպատուիրանս և զվկայութիւնս քո, 168
զի ամ̃ ճանապարհք իմ առաջի քո են: * Մերձեցին 169
խնդրուածք իմ առաջի քո տ̃ր, ըստ բանի քում իմաս-
տացո արա զիս: * Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տ̃ր, 170
և բանիւ քով փրկեա զիս: * Բղխեսցեն շրթունք իմ 171
զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարու-
թիւնս քո: * Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո, զի ամ̃ պատ- 172
ուիրանք քո արդարութ̃ի են: * Եղիցի ձեռն քո կեցու- 173
ցա-

'Ի տարաժամու: (148) Ոմանք. Աչք իմ առաւօտուց:
(150) Ոմանք. Զի յօրինաց քոց հեռի եղեն: (151) Ոմանք.
Եւ ամ̃ ճանապարհք քո ճշմարտութ̃ի են: (154) Ոմանք.
Զդատաստանս իմ: (155) Այլք. Հեռի է 'ի մեղաւորաց:
(155) Ոմանք. Զիրաւունս քո ոչ խնդրեցին: (161) Ո-
մանք. Այլ 'ի բանից քոց երկեաւ: (163) Ոմանք. Այլ
զօրէնս քո սիրե՛՛: (167) Ոմանք. Եւ սիրեաց զնոսա յոյժ:
(168) Ոմանք. Պահեցից զպատուիրանս: (173) Բազումք.
'Ի կեցուցանել զիս:

Digitized by Google

174 ցանել զիս . զի զպատուիրանս քո ընտրեցի : * Ցանկա-
175 ցայ փրկութեան քում Տէր , եւ օրէնք քո խորհուրդ իմ են : * Կեց-
ցէ անձն իմ. եւ օրհնեսցէ զքեզ , եւ իրաւունք քո օգնես-
176 ցեն ինձ : * Մոլորեցայ ես իբր զոչխար կորուսեալ ,
խնդրեա՛ զծառայս քո զի զպատուիրանս քո ես ոչ մո-
ռացայ : Տունք . ճղ :

Կանոնս Գոհբղայս . Է : Սաղմոս . ժը : Տունս . յկը :

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց . ՃԺԹ :

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի , եւ լուաւ ինձ ,
2 * Տէր փրկեա զանձն իմ ՚ի շրթանց նենգաւորաց
3 եւ ՚ի լեզուէ չարէ : * Զի՞նչ տացի քեզ կամ զի՞նչ յաւելցի՝
4 լեզուի նենգաւոր : * Նետք հզօրի , զի սրեալ կայ-
5 ծակամբք կաղնւոյ : * Վայ է ինձ՝ զի ընդերկարեաց եղե-
ւ պանդխտութիւն իմ , բնակեցի ես ՚ի վրանս կեդարու :
6 Բազում անգամ բնակեաց անձն իմ * ընդ ատելիս ,
ոյք ատէին զողջոյն : Ես էի խաղաղարար , յորժամ
խօսէի մարտնչէին ընդ իս : Տունք . Է :

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց . ՃԻ :

Համբարձի զաչս իմ ՚ի լերինս , ուստի եկեսցէ ինձ
2 օգնութիւն : * Օգնութիւն ինձ ՚ի Տեառնէ եկեսցէ , որ ա-
3 րար զերկինս եւ զերկիր : * Մի՛ տար սասանումն ոտից
4 քո , եւ մի՛ նիրհեսցէ պահապան քո : * Ոչ ննջէ եւ ոչ
5 ՚ի քուն երթայ պահապան Իսրայէլի : * Տէր պահեսցէ զքեզ ,
6 եւ Տէր ընկալցի աջով ձեռամբ իւրով : * Արեգակն ՚ի
7 տուէ քեզ մի՛ մեղիցէ , եւ մի՛ լուսին ՚ի գիշերի : * Տէր
պահեսցէ զքեզ յամ չարէ , պահեսցէ Տէր զանձն քո :
8 * Տէր պահեսցէ զմուտս եւ զելս քո՝ յայսմ հետէ մինչեւ յա-
ւիտեան : Տունք . Ը :

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց . ՃԻԱ :

Ուրախ եղէ ես ոյք ասէին ցիս , ՚ի տուն Տ՟ն երթի-
2 ցուք մեք : * Հաստատեալ կային ոտք մեր առ դրունս
քո

(175) Ոմանք . Անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ :
Սղմ. ՃԺԹ . * Ոմանք ՚ի Վերնագիր սաղմոսացս յաւելուն Օրհնութիւն , ասելով՝ Երգ աստիճանաց : (3) Ոմանք . Կամ զինչ յաւելուցու : (4) Բազմք . Զի սրեալ են կայծականք : (5) Ոմանք . Վայ ինձ զի . . . զի բնակեցայ ես ՚ի :
Սղմ. ՃԻ . (3) Ոմանք . Մի՛ տար ՚ի սասանութիւն : (4) Ոմանք . Պահապանն Իլի : (5) Ոմանք . Աջոյ ձեռամբն իւ"ր :

Digitized by Google

քո Եմ։ * Եմ շինեալ քաղաք, եւ բնակութիւն նորա շուրջ 3
զնովաւ։ * Անդ ելին ազգք ազգք Տն, վկայութիւնք Իէլի 4
խոստովան լինել անուան Տն։ * Անդ աթոռք են ա- 5
թոռք դատաստանի, աթոռս արքայի 'ի տանն Դաւթի։
* Հարցէք զխաղաղութիւն զԵմի, զշինութիւն ոյք սիրեն զնա։ 6
* Եղիցի խաղաղութիւն 'ի զօրութեան քում, շինութիւն յաշ- 7
տարակս յամուրս քո։ * Վս եղբարց եւ ընկերաց իմոց 8
խօսեցայ զխաղաղութիւն, վս քո * եւ վս տանն Տն այ մերոյ 9
խնդրեցաք զբարութիւն քեզ։ Տունք. Է։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԲ։ 1

Առ քեզ Տր համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես 'ի
յերկինս։ * Ոչ աչք ծառայից 'ի ձեռս տերանց 2
իւրեանց, որպէս աչք աղախնոյ 'ի ձեռս տիկնոջ իւրոյ։
Այնպէս են աչք մեր առ քեզ Տր այ մեր, մինչեւ ո-
ղորմեսցիս 'ի մջ մեր։ * Ողորմեա մեզ Տր ողորմեա 3
մեզ, զի բազում լցաք արհամարհանօք։ * Եւս առաւել 4
լցան անձինք մեր նախատանօք, ոյք նախատեն զմեզ
արհամարհանօք ամբարտաւանից. Տունք. Է։

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԳ։ 1

Եթէ ոչ Տր էր առ մեզ, ասասցէ Իէլ, * եթէ ոչ Տր 2
էր առ մեզ։ Ընդ յառնել մարդկան 'ի մջ մեր,
* կենդանւոյն կամեցան կլանել զմեզ։ Բարկանալ սրտմ- 3
տութ նց 'ի մջ մեր, * ապա եւ ջուրք ուրեմն ընկլու- 4
զանէին զմեզ։ * Ընդ ուղխս անցին անձինք մեր, ան- 5
ցին անձինք մեր ընդ ջուրս անդադարս։ * Օրհնեալ 6
է Տր, որ ոչ ետ զմեզ 'ի յորս ատամանց նց։ * Անձինք 7
մեր ապրեցան որպէս ճնճղուկ, յորոգայթէ որսողաց։ Ո-
րոգայթք նց փշրեցան, եւ մեք ապրեցաք։ * Օգնութիւն 8
է մեզ յանուանէ Տն, որ արար զերկինս եւ զերկիր։
Տունք. Ը։

Օրհ

Սղմ. ՃԻԱ. (3) Ոմանք. Շինեալ որպ քաղաք։ (4) Ոմանք. Անդ ելանէին ազգք ազգք Տն. վկայութի։ (5) Ոմանք. Ընդ արքայական. կամ, էր աթոռս դատաստանի. աթոռք ար"։ (6) Ոմանք. Եւ զշինութիւն ոյք սիրեն զՏր։ (9) Ոմանք. Զբարութիւն 'ի քեն։

Սղմ. ՃԻԲ. (2) Ոմանք. Ծառային 'ի ձեռն Տն իւրոյ։ (4) Ոմանք. Որ նախատէին զմեզ, եւ արհամ"։

Սղմ. ՃԻԳ. (1) Ոմանք. Ասասցէ իէլ։ (3) Ոմանք. Կենդանւոյն կամէին կլանել զմեզ։ 'Ի բարկանալ սրտմո"։ (4) Ոմանք. Ուրեմն ընկղմեցին. կամ, ընկղմէին զմեզ։ (5) Ոմանք. Ընդ ուխս անդադարս։ (8) Ոմանք. Տն. այն որ արար զերկինս եւ զեր"։

Digitized by Google

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԴ.

Որ յուսան 'ի Տէր իբր լեառն Սիոնի, մի սասանեսցի
2 յաւիտեան' բնակեալն * յԵրուսաղէմ Լերինք շուրջ են զնո-
վաւ, Տէր շուրջ է զժողովրդեամբ իւրով ; յայսմհետէ
3 մինչեւ յաւիտեան : * Ոչ թողու Տէր զգաւազան մեղա-
ւորաց 'ի վիճակս արդարոց, եւ արդարք մի ձգեսցեն
4 զձեռս իւրեանց յանօրէնութիւն : * Բարի արա Տէր բա-
5 րեաց, եւ այնոցիկ որք ուղիղ են սրտիւք : * Իսկ զխոտո-
րեալսն յապիրատութիւնս, տարցի զնա Տէր ընդ այնոսիկ որք
գործեն զանօրէնութիւն. խաղաղութիւն 'ի վր̃ Իսրայէլի : Տուն. Ե :
Փոխեղոյ. Ե :

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԵ.

Ի դարձուցանել Տեառն զգերութիւն Սիոնի, եւ եղաք մեք
2 մխիթարեալք : * Յայնժամ լցաւ բերանք մեր
խնդութեամբ, եւ լեզուք մեր ցնծութեամբ : Յայնժամ ասաս-
3 ցեն 'ի հեթանոսս, մեծ արար Տէր առնել ընդ նմա, * մեծ
արար Տէր զյառնել իւր ընդ մեզ. եւ մեք եղաք ուրախ-
4 րեալք : * Դարձո Տէր զգերութիւն մեր որպէս զհեղեղս 'ի
5 հարաւոյ, * որք վարեն արտասուօք ցնծութեամբ հնձես-
6 ցեն : * Երթային երթային եւ լային, ոյք բարձեալ տա-
նէին զսերմանս իւրեանց : Գալով եկեսցեն եւ ցնծաս-
ցեն, ոյք առնուին բերիցեն զորայս իւրեանց : Տուն. Է :

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԻԶ.

Եթէ ոչ Տէր շինէ զտուն, 'ի նանիր վաստակեսցեն շի-
նողք նր̃ : Եթէ ոչ Տէր պահէ զքաղաք, ընդունայն
2 տքնեսցին պահապանքն նր̃ : * 'Ի նանիր է ձեզ յառնել կան-
խաւ. յորժամ արիք' մինչդեռ եք նստեալ, եւ որք ուտէք
3 զհաց ցաւոց : * 'Ի ժամանակի ուր տացէ քուն սիրելեաց
իւրոց. ժառանգութիւն Տեառն որդիք են, 'որոյ վարձք
4 իւր են, մինչ է պտուղ որովայնի իւրոյ : * Որպէս նետք 'ի
ձեռս

Սղմ. ՃԻԴ. (1) Ոմանք. Որ յուսան 'ի Տէր . . յաւիտեան' որ բնակեալ է յԵմ : (3) Ոմանք. Բայց արդարք մի ձգեն" : Ոչ ուղղ. Ջի արդարք մի : (5) Ոմանք. Զխոտորեալսն 'ի յապիրատութիւն :

Սղմ. ՃԻԵ. (1) Ոմանք. Եւ եղեաք մեք մխիթ" : (2) Ոմանք. Մեծ արար Տէր զառնել իւր ընդ նմա : (3) Ոմանք. Տէր զառնել իւր ընդ մեզ : (6) Ոմանք. Տանէին զսերմանս իւրեանց :

Սղմ. ՃԻԶ. (1) Ոմանք. Շինէ զտունն . . 'ի նանիր տքնին պահապ" : (2) Ոմանք. 'Ի նանիր էր ձեզ : (3) Ոմանք. Ժառանգութիւն Տն որդիք են . . . պտուղ որովայնի նր̃ :

Digitized by Google

ձեռս հզօրի․ այնպէս են որդիքն թօթափելոց։ * Ե- 5
րանի որ ելից զցանկութիւն իւր ՚ի նոցանէն․ և ոչ ամա-
չեսցեն յորժամ խօսեսցին թշնամիք նց ընդ նոսա առ
դրան։ Տուն․ Է։

Օրհնութիւն Աստիճանաց․ ՃԻԷ։ 1

է, և գնան ՚ի
տաւոյ քոյ կե- 2
կին քո որ 3
կք քո որպէս նո-
։ * Այսպէս 4
րհնեսցէ զքեզ 5
արութիւն յեմ
զորդիս որդ- 6
ունք․ Է։

Օրհնութիւն Աստիճանաց․ ՃԻԸ։ 1

ը իս ՚ի մանկութենէ՛ իմմէ,
նգամ մարտեան ընդ իս 2
աղթեցին։ * Զթիկամբն 3
ւոր ապարին զանօրէնու-
է, խորտակէ զուլն մե- 4
ա դարձցին ամենեքեան 5
նոքա որպէս զխոտ տանեաց, 6
չորացաւ։ * Որում ոչ 7
ից զգիրկս իւր որ զորայն
նեքեան ոյք անցանեին 8
նց ձեռք է, և օրհնեցաք
զձեզ ՚ի տանէ Տն։ Տուն․ Ը։

Օրհնութիւն Աստիճանաց․ ՃԻԹ։ 1

Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տր, * Տր լուր ձայնի ի- 2
մում։ Եղիցին ականջք քո, լսել զձայն աղօթից
իմոց։ * Թէ զանօրէնութիւնս իմ պահես Տր Տր, Տր ո՞ 3
կարէ կալ առաջի քո․ * զի ՚ի քէն է քաւութիւն։ Վասն 4
անուան քոյ համբերի Տր, * համբերէր անձն իմ բանի 5
քում,

---

(5) Ոմանք․ Իւր ՚ի նցէ․ մի ամաչեսցեն․․ առ դրանն։
Սղմ․ ՃԻԷ․ (3) Յօրինակին․ Որդիք քո որպէս նորա"։
Սղմ․ ՃԻԸ․ (1) Ոմանք․ Իմմէ․ ասասցէ իէլ։ (4) Ոմանք․
Տր արդար, և խորտաս"։ (6) Ոմանք․ Որպէս խոտ առ"․․․
եկեալ չորացաւ։ (8) Ոմանք․ Զձեզ յանուանէ Տն։
Սղմ․ ՃԻԹ․ (2) Ոմանք․ ՚Ի լսել զձայն աղօ"։ Իսկ ոմանք․
Հայիլ ՚ի ձայն աղօ"։ (3) Ոմանք․ Թէ զանօրէնութիւնս իմ
քննես Տր Տր, իսկ ո՞ կարէ կալ։ (5) Ոմանք․ Յուսաս-

Digitized by Google

6 ջրա՛ք, յուսացաւ անձն իմ 'ի Տէր: * 'Ի պահէ առաւօ_
7 տու մինչեւ ցերեկոյ, 'ի պահու առաւօտու * յուսասցի
Իսրայէլ 'ի Տէր: 'Ի նմանէ՛ է ողորմութի եւ բազում 'ի նմանէ է
8 փրկութի. * Եւ նա փրկէ զԻսրայէլ յամ անօրէնութեց նորա:
Տաղ. Է:

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼ:

Տէ՛ր ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ ամբարձան աչք իմ:
Ո՛չ գնացի ես ընդ մեծամեծս, եւ ոչ ընդ այնոսիկ
2 որք սքանչելիք էին քան զիս: * Բայց թէ խոնարհեցայ
ես որպէս մանուկ հատուցեալ 'ի ստենէ մօր իւրոյ, եւ
դարձ նորա անդրէն 'ի նոյն: Այլ հպարտացուցի արդեւք
զանձն իմ, այսպէս եղիցի հատուցումն անձին իմոյ.
3 * յուսասցի Իսրայէլ 'ի Տէր յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան:
Տաղ. Ը: Գոհելոյ. ԽԸ:

1 Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼԱ.

2 Յիշեա Տէր զԴաւիթ, եւ զամ հեզութի նր: * Որպէս
3 երդուաւ Տն, եւ ուխտեաց Այ Յակոբայ: * Եթէ
ոչ մտից 'ի յարկս տան իմոյ, եթէ ելից յանկողինս մահ_
4 ճճոյ իմոյ: * Թէ՛ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ
5 արտեւանաց իմոց, * կամ հանգիստ քունքաց իմոց. մին_
6 չեւ գտից զտեղի՛ յարկի Տն Այ յակոբայ: * Ահա՛ լը_
ւաք զնմանէ յԵփրաթայ, եւ գտաք զնա 'ի դաշտս մայ_
7 րեաց: * Մտցուք 'ի յարկս նր, երկիր պագցուք 'ի
8 տեղւոջ ուր կացին ոտք նր: * Արի՛ Տէր 'ի հան_
9 գիստ քո, դու եւ կտակարանք սրբութե քո: * Երի_
ցունք քո զգեցցին զարդարութի, եւ սուրբք քո ցնծա_
10 լով ցնծասցեն: * Վն Դաւթի սիրելւոյ քոյ, մի դարձու_
11 ցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ: * Երդուաւ Տր
Դաւթի ճշմարտութբ եւ ոչ ստեաց նմա, 'ի պտղոյ որո_
12 վայնէ քումմէ նստուցից յաթոռ քո: * Թէ պահեսցեն
որ_

ցաւ Իսրայէլ 'ի Տէր: (6) Ոմանք. Մինչեւ յերեկոյ 'ի պահէ ա_
ռաւօ՛տ: (7) Ոմանք. Ողորմութի բազում 'ի նմանէ: (8) Ո_
մանք. Եւ նա փրկեաց զԻսրայէլ:
Սղմ. ՃԼ. (1) Ոմանք. Օրհնութի շուրց... Որ սքան_
չելի եղեն քան զիս. (2) Ոմանք. Որպէս զմանուկ ստրուցեալ 'ի ստենէ"... Այլ թէ հպարտա":
Սղմ. ՃԼԱ. (1) Ոմանք. Երգ շուրց: (2) Ոմանք. Եւ ուխտե_
եգ Այ յա"... (3) Ոմանք. Թէ ոչ մտից յարկս.. Թէ ելից:
(4) Ոմանք. Եթէ տաց: (5) Օրինակ մի. Կամ հանգիստ ե_
րանաց իմոց: (8) Ոմանք. Դու եւ տապանակ կտակի
սրբութէ. (11) Ոմանք. 'Ի պտղոյ որովայնի նորա նստուցա_
նել յաթոռ նր:

Digitized by Google

13
14
15
16
17
18

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼԲ: 1

Ո՜հ բարի կամ զի՞մ վայելուչ, զի բնակեսցեն եղբարք ՚ի
միասին: * Որպէս եւղ զի իջանէ ՚ի գլուխ՝ եւ ՚ի մօ- 2
րուսն Ահարոնի, ՚ի մօրուացն իջանէ ՚ի գրապանս ըզ-
գեստու նորա: * Որպէս ցօղ զի ցօղէ ՚ի Հերմոնէ; ՚ի վերայ լե- 3
րինն Սիոնի: Անդ պատուիրեաց Տր զօրհնութիւն, եւ
զկեանսն յաւիտենից: Տաղք. Է:

Օրհնութիւն Աստիճանաց. ՃԼԳ: 1

Ահա օրհնեցէք ամ ծառայք Տն զՏր, ո՛ կայք ՚ի տան
Տն ՚ի գաւիթս Այ մերոյ: * ՚Ի գիշերի համբարձէք 2
զձեռս ձեր ՚ի սրբութիւն, եւ օրհնեցէք զՏր: * Օրհնես- 3
ցէ զքեզ Տր ՚ի Սիոնէ. այն որ արար զերկինս եւ զեր-
կիր: Տաղք. Է:

Ալէլուիա. ՃԼԴ: 1

Օրհնեցէք զանուն Տն, օրհնեցէք ծառայք Տն զՏր.
* Ո՛ կայք ՚ի տան Տն, ՚ի գաւիթս տան Այ մերոյ: 2
* Օրհնեցէք զՏր զի բարի է, սաղմոս ասասցէք անուան 3
նր զի քաղցր է: * Զյակոբ ընտրեաց իւր Տր, եւ զԻսրայէլ 4
ժառանգութիւն իւր: * Ես ծանեայ զի մեծ է Տր, եւ Տր 5
մեր

---

(13) Բոմն. Բնակեսցուք ՚ի նմա: (14) Ոմանք. ՚Ի սմա բնակե-
ցայց, զի: (16) Ոմանք. Երկիցանց սորա զգեն": (18) Ո-
մանք. Ծաղկեսցի սրբութիւն իմ:
Սղմ. ՃԼԲ. (1) Ոմանք. Երգ չուոց.. Զինչ բարի կամ
... զի բնակեսցեն եղ": (2) Ոմանք. ՚Ի գրապանս զգեստուց:
(3) Ոմանք. Զի ցօղէ յաՀերմոնէ.. Տր անդ պատուիրեա-
ց զօրհնութիւն իւր, եւ:
Սղմ. ՃԼԳ. (1) Ոմանք. Երգ չուոց.. եւ ՚ի գաւ": (3) Ո-
մանք. Օրհնեսցէ զքեզ Տր ՚ի Սիոնէ, որ արար:
Սղմ. ՃԼԴ. (1) Ոմանք ունին վերնագիր. Օրհնութիւն երգ:
(2) Ոմանք. ՚Ի գաւիթս Այ մերոյ:

Digitized by Google

6 մեծ է քան զամ կուռս։ * Զամենայն զոր ինչ կամե-
ցաւ և արար Տր, յերկինս և յերկրի, 'ի ծովս և յամ
7 խորս։ * Հանէ զամպս 'ի ծագաց երկրէ, զփայլատա-
կունս 'ի բիւր յանձրևս արար, և հանէ զհողմս 'ի շտեմա-
8 րանաց իւրոց։ * Որ եհար զամ անդրանիկս եգիպտաց-
9 ւոց, 'ի մարդոյ մինչև յանասուն։ * Առաքեաց զնշանս
և զարուեստս իւր 'ի մէջ քո եգիպտոս, 'ի փարաւոն
10 և յամ զօրս իւր։ * Որ եհար զազգս բազումս, և սպան
11 զթագաւորս հզօրս։ * Զսեհոն թագաւոր ամուրհաց-
ւոց, զովգ թագաւոր բիշանու, և զամ թագաւորու-
12 թիւս քանանացւոց։ * Ետ զերկիրս նց 'ի ժառանգու-
13 թն, ժառանգութն իսլի ժողովրդեան իւրոյ։ * Տր ա-
նուն քո յաւիտեան, Տր յիշատակ քո ազգէ մինչև յազգ։
14 * Դատի Տր զժողովուրդս իւր, և 'ի ծառայս իւր մխի-
15 թարի։ * Կուռք հեթանոսաց արծաթ և ոսկի են, ձե-
16 ռագործք են որդւոց մարդկան։ * Բերան գոյ՝ և ոչ
17 խօսին, աչք են՝ և ոչ տեսանեն։ * Ականջք են՝ և ոչ
18 լսեն, և ոչ գոյ շունչ 'ի բերանս նց։ * Նման նց եղի-
ցին այք արարին զնս, և ամենեքեան որք յուսացեալ են
19 'ի նոսա։ * Տուն իսլի օրհնեցէք զՏր. տուն ահարոնի
20 օրհնեցէք զՏր։ * Տուն ղևեայ օրհնեսցէ զՏր. երկիւ-
21 ղածք Տն օրհնեցէք զՏր։ * Օրհնեալ է Տր 'ի սիոնէ,
այն որ բնակեալն է յեմ։ Տուն. Ի։ Գործոյ. խդ։

1 Սաղմոս. ՃԼԵ։

Խոստովան եղերուք Տն, զի քաղցր է զի յաւիտեան
2 է ողորմ նր։ * Խոստովան եղերուք այ աստուա-
3 ծոց, զի յաւիտեան է ողորմ նր։ * Խոստովան եղե-
4 րուք Տն տերանց, զի յաւիտեան է ողորմ նր։ * Արար
զսքանչելիս մեծամեծս միայն, զի յաւիտեան է ողորմ
5 նր։ * Զերկինս արար իմաստութբ իւրով, զի յաւի-
6 տեան է ողորմ նր։ * Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ
7 ջուրց, զի յաւիտեան՛։ * Արար զլուսաւորս մեծամեծս
8 միայն, զի յաւ՛՛։ * Զարեգակն արար իշխանական
9 տուընջեան, զի՛՛։ * Զլուսին և զաստեղս արար իշխա-
նել

---

(6) Ոմանք. 'Ի ծովս և յամ խորս ։ (7) Ոմանք. Որ հանէ զամպս 'ի ծագաց երկրի։ (8) Ոմանք. Եհար զամ։ (10) Ոմանք. Եհար զազգս։ (11) Ոմանք. Զովգ թագաւոր բասանու, և զամ թագաւորս քանան՛՛։ (12) Ոմանք. Ետ զերկիր նոցա։ (19) Ոմանք. Տուն իսլի օրհնեսցէ. զՏր տուն ահարոնի օրհնեսցէ զՏր։ (20) Ոմանք. Օրհնեալ Տր 'ի սիոնէ որ բն՛՛։

Սղմ. ՃԼԵ. (1)(2)(3) Ոմանք. Ողորմութի նր։ (2) Ոմանք. Այն աստուծոց։

Նականն գիշերոյ, զի յաւէ՛՛ ։ * Եհար զերկիրն եգիպ- 10
տացւոց անդրանկօք իւրովք հանդերձ, զի յաւիտեան՛՛ ։
* Եւ եհան զԻսլ 'ի միջոյ նոցա, զի յաւ՛՛ ։ * 'Ի ձեռն 11
բարձր՝ և 'ի բազուկ իւր հզօր, զի յաւ՛՛ ։ * Եհերձ ըզ- 12
ծովն մեծ և բաժանեաց յերկուս մասունս; զի յաւէ՛՛ ։ 13
* Եւ անցոյց զԻսլ ընդ մէջ նր, զի յաւիտեան՛՛ ։ * Ընկղ- 14
մեաց զփարաւոն և զզօրս իւր 'ի ծով կարմիր, զի յաւ՛՛ ։ 15
* Եհան զժողովուրդ իւր յանապատ, զի յաւէ՛՛ ։ * Ո 16
եհար զթագաւորս մեծամեծս, զի՛՛ ։ * Եւ սպան ըզ- 17
թագաւորս հզօրս, զի յաւ՛՛ ։ * Զսեհոնն թագաւորն ա- 19
մովրհացւոց, զի յաւէ՛՛ ։ * Զովգ թագաւորն բեշանու, 20
զի յաւիտեան է ։ * Եա զերկիր նց 'ի ժառանգութե, զի 21
յաւէ՛՛ ։ * Ժառանգութե Իսլի ծառայի իւրոյ, զի յաւէ՛՛ ։ 22
* Յիշեաց զմեզ տր 'ի խոնարհութե մերում, զի յաւ՛՛ ։ 23
* Եւ փրկեաց զմեզ 'ի ձեռաց թշնամեաց մերոց, զի ։ 24
* Ո՛ տայ կերակուր ամ կենդանեաց, զի՛՛ ։ * Խոստո- 25
վան եղերուք այ երկնաւորի, զի յաւէ՛՛ ։ Տանէ. իզ ։ 26

'Ի դաւիթ. 'ի ձեռն Երեմիայի. անհաւան յեբրայեցւոց. ՃԼԶ ։

'Ի գետս բաբելացւոց, անդ նստէաք և լայաք. ընդ 1
յիշեցաք մեզ անդ զսիոն ։ * 'Ի մէջ ուռեաց նց կա- 2
խեցաք զկտակարանս մեր ։ * Անդ հարցանէին գերիչք 3
մեր զբանս օրհնութե, գերեվարք մեր սոխակէին զմեզ
և ասէին ։ Օրհնեցէք մեզ յօրհնութեն սիոնի. * Իսկ 4
զիարդ օրհնեսցուք զօրհնութիս տն յերկիր օտար ։ * Ե- 5
թէ մոռացայց զքեզ Եէմ, մոռասցի զիս աջ իմ ։ * Կցես- 6
ցի լեզու իմ 'ի քիմս իմ թէ ոչ յիշեցից զքեզ, թէ ոչ
նախ նուագեցից զքեզ Եէմ, սկզբն ուրախութե է
մոյ ։ * Յիշեա տր զորդիսն եդովմայ՝ յաւուրս Եմի ։ 7
Որք ասէին՝ քակեցէք քակեցէք, մինչև 'ի հիմն հատա-
ցէք ։ * Դուստր բաբելացւոց թշուառական, երանի 8
որ հատուսցէ զհատուցումն քո զոր դու մեզ հատուցեր ։
* Երանի որ կալցէ զմանկունս քո, և հար զքարի ։ 9
Տանէ. Ժ ։

Սաղ

(10) Օրինակ. Հար զերկիրն ե՛՛ ։ (13) Օրինակ. Հերձ ըզ-
ծովն մեծ ։ (16) Օրինակ. Եւ եհան զժողովուրդ ։ (17) Օ-
րինակ. Հար զազգս մեծամեծս միայն ։ (20) Բազումք.
Զովգ թագաւոր բասանու ։ (25) Օրինակ. Կերակուր
ամ կենդանեաց ։
Սղմ. ՃԼԶ. * Օրինակ այսպէս ունէին վերնագիրս. Սաղմոս
դաւթի անուշան յեբրայեցին, յերեմիա. անվերնագիր
յեբրայեցւոց ։ (1) Օրինակ. Առ գետս բաբելացւոց ։
(3)(4) Օրինակ մի. Երգեցէք մեզ յերգոյն սիոնի. Իսկ
զիարդ երգեսցուք զօրհնն՛՛ ։ (7) Օրինակ. Յաւուրն Եմի ։

Digitized by Google

1 Սաղմոս ՚ի դաւիթ. ՃԼԷ:

Խոստովան եղէց քեզ Տէր բոլորով սրտիւ իմով, ա-
ռաջի հրեշտակաց սաղմոս ասացից քեզ: Զի լու-
2 արեր զբանս բերանոյ իմոյ, * երկիր պագից ՚ի տաճար
սուրբ քո. և խոստովան եղէց անուան քում վասն ողորմութեան
և ճշմարտութեան քոյ: Մեծ արարեր յամենայն զանուն սուրբ
3 քո. * յորում աւուր կարդացի առ քեզ, վաղվաղակի
լուր ինձ, և բազում արարեր զօրութեամբ յանձին իմ.
4 * Խոստովան եղիցին առ քեզ Տէր ամ թագաւորք երկ-
5 րի, զի լուան զբանս բերանոյ քոյ, * և օրհնեսցեն զճա-
6 նապարհս Տեառն: Մեծ են փառք Տեառն, * բարձր է Տէր՝
զխոնարհս տեսանէ, զբարձրամիտս ՚ի հեռաստանէ ճանա-
7 չէ: * Թէ գնացից ես ՚ի մէջ նեղութեան, կեցուսցես
զիս ՚ի բարկութենէ թշնամեաց: Ձգեցեր զձեռն քո և
8 փրկեցեր զիս աջ քո, * և Տէր հատուսցէ ընդ իմ: Տէր ողոր-
մութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի անտես
առներ: Տունք. Է. Գ[illegible]. [illegible]:

1 ՚Ի կատարած. ՚ի դաւիթ սաղմոս. ՃԼԸ:

2 Տէր փորձեցեր զիս և ծանեար զիս, * դու ծանեար
3 զնստել իմ և զյառնել իմ: * ՚Ի միտ առեր զխոր-
հուրդս իմ ՚ի հեռաստանէ, զշաւիղս իմ և զվիճակս իմ
4 դու քննեցեր. * և զամ ճանապարհս իմ յառաջագոյն
5 տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութիւն ՚ի լեզուի իմում: * Ահա
դու Տէր ծանեար զյետինս իմ և զառաջինս իմ, դու ստեղ-
6 ծեր զիս և եդեր զձեռն քո ՚ի վր իմ: * Սքանչելի եղև
գիտութիւն քո յինէն, զօրացաւ և ոչ համբերարեմ նմա:
7 * Ո՞ւր երթայց ես յոգւոյ քումմէ, և կամ յերեսաց քոց
8 ես ուր փախիցեմ: * Թէ ելանիցեմ յերկինս՝ դու անդ
9 ես. և թէ իջանիցեմ ՚ի դժոխս՝ և անդր մերձ ես: * Թէ
առնուցում զթևս իմ ընդ առաւօտս, և բնակեցայց յեզերս
10 ծովու: * Անդ կայցէ և անդ ձեռն քո առաջնորդեսցէ ինձ,
11 և աջ քո ընկալցի զիս: * Ասացի թէ խաւար ուրեմն
արգելցէ ծածկեսցէ զիս, կամ գիշեր փոխանակ լուսոյ
12 փափկութեան իմոյ: * Խաւարն՝ ՚ի քէն ոչ խաւարեսցի,
[illegible] այս լուսաւոր եղիցի, և խաւար նորա [illegible]
և

Այլ. Ձեռ. (3) Ոմանք. Զօրութեամբ յանձին իմ: (6) Ոմանք.
Եւ բարձր է Տէր: (7) Ոմանք. Թէ գնասցես և գնացից ես ՚ի
մէջ Ոսկ օրինակ. Կեցուսցես զիս ՚ի բարկութենէ թշնամ-
ւոյն. (7) Բնագրակ. Եւ փրկեցեր զիս աջ քո:
Այլ. Ձեռ. Է. (6) Ոմանք. Եւ ոչ համբերարեմ նմա: (8) Ո-
մանք. Եւ անդր մերձ ես: (9) Ոմանք. Եւ թէ առնից զթևս:
(12) Ոմանք. Խաւարն քեզ ոչ խաւարեսցի. . . և խա-

Digitized by Google

և լոյս նմ: * Զի դու ստացար զերիկամունս իմ, և ընկա- 13
լար զիս յորովայնէ մօր իմոյ: * Խոստովան եղէց քեզ 14
Տէր զի ահեղ և սքանչելի ես. սքանչելի են գործք քո,
և անձն իմ գիտաց յոյժ: * Ո՛չ թաքեաւ ոսկր իմ 'ի 15
քէն զոր արարեր 'ի ծածուկ. և կազմուածք իմոյ ընդ
ստորինս երկրի: * Զանգործս իմ տեսին աչք քո, և 16
'ի գիրս քո ամենեքեան գրեսցին: 'Ի տուէ ստեղծեսցին,
և ոչ ոք էր որ տառապեցուցանէր նոցա: * Ինձ յոյժ մեծարգոյ 17
եղեն բարեկամք քո Ած, և յոյժ զօրացան իշխանք նոցա:
* Թուեցից զնոսա և քան զաւազ բազմասցին, զարթեայ 18
և արդ ընդ քեզ եմ: * Եթէ սպանանես զմեղաւորս 19
Ած, արք արեանց 'ի բաց խոտորեցարուք յինէն: * 'Ի հակա 20
առնուն և 'ի նենգութիւն, առցեն 'ի նանիր զքաղաքս քո:
* Ոչ զատեցեալս քո Տէր ատեցի, այլ 'ի վերայ թշնամեաց 21
քոց մաշեցայ: * Ատելութիւն կատարեալ ատեցի զնոս, 22
և եղեն ինձ 'ի թշնամիս: * Փորձեա զիս Ած և ծանիր 23
զսիրտ իմ, քննեա զիս և ծանիր զշաւիղս իմ. * և տես 24
թէ իցեն անօրէնութիւնք 'ի ճանապարհս իմ, և առաջնոր-
դեա ինձ 'ի ճանապարհս քո յաւիտենից: Տունք. ԻԴ:

'Ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի. ԾԼԹ: 1

Փրկեա զիս Տէր 'ի մարդոյ չարէ, յառնէ անիրաւէ 2
փրկեա զիս: * Խորհեցան զանօրէնութիւն 'ի սիրտս 3
իւրեանց, զօր ամ պատրաստեցան 'ի պատերազմ: * Սրե- 4
ցին զլեզուս իւրեանց որպէս զօձից, և թոյնք իժից 'ի ներ-
քոյ շրթանց նոցա: * Պահեա զիս Տէր 'ի ձեռաց մեղաւո- 5
րի, և 'ի մարդոյ չարէ փրկեա զիս: Խորհեցան խափա-
նել զգնացս իմ, * Թաքուցին ամբարտաւանք որոգայթ 6
ինձ: Լարս ձգեցին որոգայթ ոտից իմոց, շաւղաց
իմոց եդին ինձ գայթագղութիւն: * Ասացի Տէր Ած 7
իմ ես դու, ունկն դիր Տէր ձայնի աղօթից իմոց: * Տէր 8
Տէր զօրութիւն փրկութեան իմոյ, հովանի եղեր գլխոյ իմոյ յաւուր
պատերազմի: * Մի մատներ զիս Տէր 'ի ցանկութենէ մե- 9
ղաւորաց, խորհեցան 'ի վերայ իմ մի՛ ընդ վայր հարկաներ
զիս:

զիս ։ Զի մի երբէք բարձրասցին, և խորհուրդք նոցա մի
10 կատարեսցին. * Վախճան կատարածի նոցա վաստակ շըր-
11 թանց իւրեանց ծածկեսցէ զնոս ։ * Արկցես ՚ի վ՛ր նոցա
կայծակունս հրոյ, կործանեսցես զնոս ՚ի տառապանաց
12 մի կարասցեն կեալ ։ * Մարդոյ լեզուանւոյ մի յաջո-
ղեսցի ՚ի վ՛ր երկրի. զայր անիրաւ չարիք եւր որսա-
13 սցեն ՚ի կորուստ ։ * Ծանեայ զի առնէ Տէր զդատաստան
14 աղքատի, և իրաւունս տնանկի ։ * Արդարք գոհա-
սցին զանուանէ քումմէ, բնակեսցեն ուղիղք առաջի ե-
րեսաց քոց ։ Տունք. ԺԴ ։

1 Սաղմոս ՚ի Դաւիթ. ՃԽ.

Տ՛ր կարդացի առ քեզ և լուր ինձ, նայեաց ՚ի ձայն
2 աղօթից իմոց ՚ի կարդալ իմում առ քեզ ։ * Ուղի՛ղ
եղիցին աղօթք իմ որպ՛ս խունկ առաջի քո. համբարձ-
3 ումն ձեռաց իմոց պատարագ երեկոյի ։ * Դի՛ր Տէր
պահապան բերանոյ իմոյ. և դրունս ամուր շրթանց
4 իմոց, * և մի խոտորեսցի սիրտ իմ բանիւք չարութե ։
Պատճառել պատճառս մեղաց ը մարդս որ գործեն
5 զանօրէնութի. ոչ եղէց կցորդ ընտրելոց նոցա ։ * Խրա-
տեսցէ զիս արդարն ողորմութ՛ և յանդիմանն արա-
6 ցէ զիս, եւղ մեղաւորի մի օծցէ զգլուխ իմ, * և աղօթք
իմ դեռ կամաց նոցա ։ Ընկլան մերձ առ վիմին դատա-
7 ւորք նոցա. * լուիցեն զբանս իմ զի քաղցունք են ։ Որ-
8 պէս թանձրութ հողոյ զի պատառեալ է ՚ի վ՛ր երկրի. * ցրուե-
ցան ոսկերք նոցա մերձ ՚ի դժոխս ։ Առ քեզ Տէր Տէր են
9 աչք իմ, ՚ի քեզ յուսացայ մի հաներ զհոգի յիմէն ։ * Պա-
հեա՛ զիս յորոգայթէ որ թաղուցան ինձ, ՚ի գայթագ-
10 ղութէ այք գործեն զանօրէնութի ։ * Անկցեն ՚ի գանգս
նց մեղաւորք, միայն եմ ես մինչև ուր անցից ։ Տունք. Ժ ։

Ի

(11) Ոմանք. Եւ կործանեսցես ։ (13) Ոմանք. Ծանեայ
Տէր. զի առնես դատաստան աղքատին ։ (14) Ոմանք. Ար-
դարքն գոհասցեն.. և բնակեսցեն ։
Սաղմ. ՃԽ. (1) Ոմանք. ՚ի կարդալ աղօթս ՚ի ձայն" ։ (2) Ո-
մանք. Համբարձումն ձեռ"..երեկոյին. կամ, երեկոյին ։
(4) Ոմանք. Զի մի խոտորեսցի.. բանիւ չա".. ՚ի պատ-
ճառել.. և ոչ եղէց... ընտրելեաց նոցա ։ (5) Ոմանք. Եւ
յանդիմանն արասցէ. իւղ մե" ։ (6) Ոմանք. Եւս և աղօթք
իմ ՚ի կամս նոցա. կամ, նման ։ Արգելան մերձ առ վիմին ։
(7) Ոմանք. Լուիցեն բանից իմոց և քաղցրասցին ։ Հո-
ղոյ պատռեալ ՚ի վ՛ր երկրի ։ (8) Ոմանք. Ցրուեսցին ոս" ։
Տէր մի հաներ զհո" ։ (9) Ոմանք. Այլ պահեա զիս.. ՚ի
գայթագղութէ գործողին զանօ" ։ (10) Ոմանք. Իմ եմ
մինչև անցից ։

Digitized by Google

Իմաստութիւն 'ի դաւիթ. Աղօթք, 'ի ժամանակի զի էր նա յայրի 1
անդ. ՃԽԱ:

Ձայնիւ իմով ես առ տէր կաղաղակեցի, ձայնիւ իմով 2
զտէր աղաչեցի: * Սփռեցից առաջի նմա զաղօթս իմ, 3
և զնեղութիւնս իմ առաջի նր̄ պատմեցից: * 'Ի նուաղել 4
յինէն հոգւոյ իմոյ, դու տէր ծանեար զշաւիղս իմ, 'ի
ճանապարհ յոր և գնայի թաքուցին ինձ որոգայթ:
* Հայէի յաջմէ և տեսանէի, և ոչ ոք էր որ ճանաչէր 5
զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, և ոչ ոք էր որ խնդրէր
զանձն իմ: * Աղաղակեցի առ քեզ տէր և ասացի, դու 6
ես յոյս և բաժին իմ յերկիր կենդանեաց: * Նայեաց 7
տէր յաղօթս իմ զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո՛ զիս
'ի հալածչաց իմոց զի հզօր եղեն քան զիս: * Տր̄ հան 'ի 8
բանտէ զանձն իմ, գոհանալ զանուանէ քումմէ: Ինձ
սպասեն արդարք քո մինչև հատուսցես ինձ: Տուն. Է:
Գոխղայս. ԾԷ:

Սաղմոս 'ի դաւիթ, 'ի ժամանակի զի հալածէր զնա աբիսողոմ 1
որդի նորա. ՃԽԲ:

Տէ̄ր լուր աղօթից իմոց, ունկն դիր խնդրուածոց ի-
մոց ճշմարտութ̄բ քով: Լուր արդարութ̄բ քով,
* և մի մտաներ ատեան ընդ ծառայի քում, զի ոչ արդա- 2
րանայ առաջի քո ամ̄ մսեղի: * Հալածեաց թշնամին 3
զանձն իմ, խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ. * Նստոյց 4
զիս 'ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից: Ձանձրա-
ցաւ յիս հոգի իմ, և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս: * Յի- 5
շեցի զաւուրսն զառաջինս, խոկեցայ յամ̄ 'ի գործս քո.
յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ, * և համբարձի առ 6
քեզ զձեռս իմ: Անձն իմ որպ̄ զերկիր ծարաւի է առ
քեզ. * Վաղվաղակի լուր ինձ տէր զի նուաղեաց յինէն 7
հոգի իմ: Մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, նմա-
նեցայ այնոցիկ որք իջանեն 'ի գուբ: * Լսելի արա ինձ 8

առ

առաւօտուց զողորմութիւն քո, զի ես 'ի քեզ Տէր յուսա-
ցայ։ Ցոյց ինձ ճանապարհ յոր գնացից, զի առ քեզ
9 Տէր համբարձի զանձն իմ։ * Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց
իմոց Տէր, զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի։ Ուսո ինձ
10 առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ։ * Հոգի քո բա-
րերար առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ։ Վասն անուան քո
11 Տէր կեցուսցես զիս արդարութեամբ քով, * հանցես 'ի նե-
ղութենէ զանձն իմ։ Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնա-
12 միս իմ։ * կորուսցես զամենեսեան նեղիչս անձին իմոյ, զի ես
ծառայ քո եմ։ Տունք . ԺԲ ։

1 'Ի դաւիթ . առ գողիաթ . ՃԽԳ ։

Օրհնեալ Տէր Աստուած իմ, որ ուսուցանէ զձեռս իմ 'ի պա-
2 տերազմ, և զմատունս իմ 'ի ճակատամարտս։ * Ո-
ղորմութիւն իմ և ապաւէն իմ, ընդունելի իմ և փրկիչ իմ.
ապաւէն իմ, և ես յուսամ 'ի նա։ Որ հնազանդէ առնէ
3 զժողովուրդս ընդ ինև. * Տէր՝ ո՞ է մարդ, զի յայտնե-
ցար նմա, կամ որդի մարդոյ թէ համարիս ինչ զնա։
4 * Մարդ ունայնութեան նմանեցաւ, և աւուրք նորա իբրև զստուեր
5 անցանեն։ * Տէր խոնարհեցո զերկինս և էջ, մերձեաց
6 'ի լերինս՝ և ծխեսցին։ * Փայլատակեա զփայլատա-
կունս քո և խռովեսցես զնոսա, առաքեա զնետս քո և ցրուեսցես
7 զնոսա։ * Առաքեա զձեռն քո 'ի բարձանց և փրկեա զիս
8 'ի ջրոց բազմաց, և 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց։ * Ո-
րոց բերանք խօսեցան զունայնութիւն, և աջ նոցա
9 աջ է մեղաց։ * Աստուած՝ յօրհնութիւն նոր օրհնեցից զքեզ.
տասնաղեան սաղմոսարանաւ սաղմոս ասացից քեզ։
10 * Որ տաս զփրկութիւն թագաւորաց մերոց, որ փրկե-
ցեր զԴաւիթ ծառայ քո։ 'Ի սրոյ չարէ փրկեա
11 զիս՝ և ապրեցո զիս, * և 'ի ձեռաց որդւոց օտարաց։
Որոց բերանք խօսեցան զունայնութիւն, և աջ նոցա
12 աջ է մեղաց։ * Որոց ուստերքն իբրև տունկս նորա-
տունկ, հաստատուն են 'ի մանկութենէ իւրեանց. դստերքն
նոցա զարդարեալ և պաճուճեալ 'ի նմանութիւն տաճարի։
* Շտե-

պատուաստու. ողորմութիւն․․ յոր և գնացից․․ պահեա իմ։
(9) Ոմանք. Զի 'ի քեզ յոյս և ապաւէն ինձ։ (11) Ոմանք.
Եւ ողորմութեամբ քով։
Սաղմ. ՃԽԳ. (1) Ոմանք. 'Ի կէտս սաղմոս 'ի դաւիթ առ գողիաթ"։ (2) Ոմանք. Որ հնազանդեցուցանէ զժողովուրդս։ (3) Ոմանք. Ով է․․ Յայտնեցար դու նմա։ (4) Ոմանք. Մարդ ունայնութեան նմանեցաւ։ (5) Ոմանք. Տէր խոնարհեցո զերկինս"։ (6) Ոմանք. Փայլեա զփայլատակունս քո։ (10)(11) Ոմանք. Ծառայ իւր 'ի սրոյ չարէ։ Փրկեա զիս և ապրեցո զիս 'ի ձեռ"։ (12) Ոմանք. Հաստատեալ են 'ի մանկութեան,

Digitized by Google

* Շտեմարանք նոցա լի են եւ բղխեն 'ի միմեանս. խաշինք 13
նոցա բազմածնունդք են եւ բազմացեալ 'ի շաւիղս իւրեանց,
* եւ անդեայք նոցա պարարտք են: Ոչ գոյ խրամատումն ցան- 14
կոյ նոցա, եւ ոչ աղաղակ 'ի հրապարակս նոցա: * Ասին ե- 15
րանեցին ժողովրդեանն որոց այս այսպէս է. Նա՝ երա-
նի ժողովրդեանն որոյ Տէր Աստուած է նոցա: Յանկ. ԺԷ:

Օրհնութիւն Դաւթի 'ի գովեստ. ՃԽԴ: 1

ալէֆ Բարձր արարից զքեզ Աստուած իմ եւ թագաւոր իմ, եւ օրհ-
նեմ զանուն քո յաւիտեան՝ եւ յաւիտեանս յաւիտե-
բէթ նից: * Զօրհանապազ օրհնեցից զքեզ, եւ գովեցից զա- 2
գա- նուն քո յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտենից: * Մեծ 3
մեղ է Տէր եւ օրհնեալ է յոյժ, եւ մեծութեան նորա ոչ գոյ չափ:
դալէթ * Ազգք եւ ազգք գովեսցեն զգործս քո, եւ զզօրութիւնս 4
հէ քո պատմեսցեն: * Զմեծվայելչութիւն փառաց սրբութեան 5
վաւ քոյ խօսեսցին, եւ զսքանչելիս քո պատմեսցեն: * Զզօ- 6
րութիւն ահի քոյ ասասցեն, եւ զմեծութիւնս քո պատմես-
զէ ցեն: * Զյիշատակ բազում քաղցրութեան քո բղխեսցեն, 7
խէթ եւ արդարութեամբ քով ցնծասցեն: * Գթած ողորմած է 8
տէթ Տէր, երկայնամիտ եւ բազումողորմ: * Քաղցր է Տէր ա- 9
մենեցուն, եւ գթութիւն նորա 'ի վերայ ամ արարածոց իւ-
յոդ րոց: * Խոստովան եղիցին առ քեզ Տէր ամ գործք քո, 10
քաֆ եւ սուրբք քո օրհնեսցեն զքեզ: * Զփառս արքայութեան քոյ 11
լամէդ ասասցեն, եւ զզօրութիւնս քո պատմեսցեն: * Ծանուցանել 12
որդւոց մարդկան զզօրութիւն քո, զփառս մեծվայելչու-
մեմ թեան արքայութեան քոյ: * Արքայութիւն քոյ արքայութիւն ամ 13
նուն յաւիտենից: եւ տէրութիւն քոյ ազգէ մինչեւ յազգ: Հա-
ւատարիմ է Տէր յամ 'ի բանս իւր, եւ արդար է յամ 'ի
սամ- գործս իւր: * Հաստատէ Տէր զամ գայթագղեալս, եւ 14
մէք կանգնէ զամ գլորեալս: * Աչք ամենեցուն 'ի քեզ 15
էյ յուսան, եւ դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու: Բա-
փէ ցես դու նմ եւ կերակրես, * բանաս զձեռն քո, լցուցանես 16
ծադէ զամենայն կենդանիս քաղցրութեամբ կամաց քոց: * Արդար է 17
Տէր յամ 'ի ճանապարհս իւր, եւ սուրբ է յամ 'ի գործս իւր:
կոփ * Մերձ է Տէր առ ամենեսեան որք կարդան առ նա, առ- 18
առ

(14) Ոմանք. Եւ անդեայք նց: (15) Յօրինակին գրեալ կայր.
Այսպէս է. նա: (15) Ոմանք. Այսպիսի եղե.. Տէր ած է նոր-
ա. ՃԽԴ. (1) Ոմանք. 'Ի կատարած սաղմոս դաւթի
օրհնութեանց: * Ոմանք զանց առնեն զտրամերթս յայս սաղմոս գիր
բայական ալֆաբետի. զոր սար մայր անոն ձեռս հանձնոք այլոց
նմանց: (7) Ոմանք. Յիշատակ բազում քաղց": (12) Ոմանք.
Զզօրութիւնս քո եւ զփառս մեծվայելչութեան իւր": (15) Ո-
մանք. Աչք ամենցն 'ի քեզ հայցեն. եւ դու տաս նմ կեր":
(16) Ոմանք. Զձեռս քո, կերակրեսցես զամենայն քաղցր":

Digitized by Google

19 ամենեցուն որ կարդան առ նա ճշմարտութեամբ։ * Զկամս երկ
երկիւղածաց իւրոց առնէ Տէր․ աղօթից նց լուէ և կեց
20 ցուցանէ զնս։ * Պահէ Տէր զամենեսեան որ սիրեն զնա, զին
21 և զամ մեղաւորս սատակէ Տէր։ * Զօրհնութիւն Տեառն խօ
սեսցի բերան իմ․ օրհնեսցէ ամ մարմին զանուն սբ
նր յաւիտեան, և յաւիտեանս յաւիտենից։ Տուն․ իբ։
Գոհեղայք․ ծբ։

1 Ալէլուիա․ Անգեայ և Զաքարիայ․ ՃԽԵ։

2 նեցից զՏէր 'ի կենդանու իմ,
3 մինչև եմ ես։ * Մի յուս
ձս, զի ոչ գոյ փրկութիւն
4 'և դարձցին անդրէն 'ի
նմ խորհուրդք նոցա։
5 օգնական է նմա, և յոյս
6 -րկինս և զերկիր, զծով
7 և զամ որ է 'ի նս։ * Պահէ զճշմարտութի յաւիտեան,
8 և առնէ իրաւունս զրկելոց։ Տայ հաց քաղցելոց, * և
արձակէ զկապեալս Տէր։ Տր բանայ զաչս կուրաց, և
9 կանգնէ զգլորեալս։ Տր սիրէ զարդարս, * Տր պահէ
զպանդխտութիւնս․ զորբս և զայրին ընդունի Տր, և զճանա
10 պարհս մեղաւորաց կորուսանէ։ * Թագաւորեսցէ Տր
1 յաւիտեան, ած քո սիոն ազգէ մինչև յազգ։ Տուն․ Ժ։

1 Ալէլուիա․ Անգեայ և Զաքարիայ․ ՃԽԶ։

Օրհնեցէք զՏէր՝ զի բարի է․ սաղմոսք մեր մերում
2 քաղցրասցի օրհնութիւն։ * Շինէ զեմ Տէր, և զցր-
3 ցրուեալսն Իսրայէլի ժողովէ։ * Բժշկէ զբեկեալս սրտիւ, և
4 պատէ զամ վէրս նց։ * Թուէ զբազմութիւն աստեղաց,
5 և զամենեսեան զնս յանուանէ կոչէ։ * Մեծ է Տէր մեր
և մեծ է զօրութիւն նր, իմաստութեան նորա ոչ գոյ թուոյ։
6 * Ընդունի զհեզս Տէր, և խոնարհ առնէ զամբարիշտս
7 մինչև յերկիր։ * Օրհնեցէք զՏէր խոստովանու-
8 թբ, սաղմոս ասացէք նմա օրհնութբ։ * Զգեցուցանէ զեր
կինս․

(21) Ոմանք․ Այլ ամենայն զանուն․ Ոմանք ասեն․ ամ մմնայ։ Սաղմ․ ՃԽԵ․ (3) Ոմանք․ Եւ մի յորդիս մարդ։ (5) Ոմանք․ Երանելի ազգի որոյ ած յակոբայ օգնական է նր։ (6) Ոմանք․ Ո արար զեր։ (7) Ոմանք․ Ո պահէ զճշմարտութիւն յակոբայ յաւիտեան, և։ (8) Ոմանք․ Զգլորեալս Տէր։ (9) Ոմանք․ Տր սիրէ զպանդխտութիւնս։
Սաղմ․ ՃԽԶ․ (1) Ոմանք․ Բարի են սաղմոսք․ այլ մերոյ քաղցր եղիցի։ (4) Ոմանք․ Ո թուէ զբազ։ (5) Ոմանք․ Տր․ և մեծ է զօ․․ և իմաս։ (6) Ոմանք․ Առնէ զմեղաւ մինչև զեր։ (7) Ոմանք․ Օրհնեցէք զած իմ։ (8) Ոմ

Digitized by Google

զերկինս ամպովք, պատրաստող անձրևի երկրի։
Բուսուցանէ խոտ ՚ի լերինս, դալարի ծառայութեան մարդ-
կան։ * Եւ տայ անասնոց կերակուր իւրեանց, 9
ձագուց ագռաւուց որ կարդան առ նա։ * Ո՛չ եթէ ընդ 10
զօրութիւն ձիոյ կամեսցի Տէր, և ո՛չ ընդ երանս առն
հաճոյ լինիցի։ * Այլ հաճեսցի Տէր յերկիւղածս 11
իւր, և ընդ այնոսիկ որ յուսան յողորմութիւն նորա։

Տառն. ԺԲ։

Ալէլուիա. անգեայ և զաքարեայ. ՃԽԷ։

Գովեա՛ Երուսաղէմ զՏէր։ Եւ օրհնեա՛ զԱստուած քո Սիոն։ * Զի 12
զօրացոյց զնիգս դրանց քոց, և օրհնեաց զորդիս 13
քո ՚ի քեզ։ * Որ եդ զսահմանս քո ՚ի խաղաղութիւն, և ՚ի 14
պարարտութենէ ցորենոյ լցոյց զքեզ։ * Որ առաքէ զբան 15
իւր յերկիր, վաղվաղ ընթանան պատգամք նորա։ * Դնէ 16
զձիւն որպէս զասր, և զմէգ որպէս զմոխիր ցանէ։ * Արկա- 17
նէ զսառն որպէս պատառս, առաջի ցրտոյ նորա ո՞ կարէ կալ։
* Առաքէ զբան իւր և հալէ զնոսա, Շնչեսցէ հողմ և 18
գնասցեն ջուրք։ * Որ պատմէ զբան իւր Յակոբայ, 19
զարդարութիւն և զիրաւունս Իսրայէլի։ * Ո՛չ այնպէս արար 20
ամենայն ազգաց, և զիրաւունս իւր ո՛չ յայտնեաց նոցա։

Տառն. Ժ. Գովեցէք. ԼԲ։

Ալէլուիա. անգեայ և զաքարեայ. ՃԽԸ։ 1

...նեցէք զնա ՚ի բարձ-
...հրեշտակք նորա, օրհ- 2
Օրհնեցէք զնա արե- 3
...ամ աստեղք և լոյս։
Ջուրք որ ՚ի վերոյ 4
...նս։ * Զի նա ասաց 5
...ն։ * Կարգեաց զնա 6
յաւէտ.

Ոմանք. Որ զգեցուցանէր... բղխեցուցանէ ՚ի ծառայութիւն։ (9) Ոմանք. Որ տայ անասնոց կերակուր, ձագուց ագռաւ"։ (9) Յօրինակին. Ծագաց ագռաւ"։ (10) Ոմանք. Եւ ոչ ընդ երանս առն։ (11) Ոմանք Տէր ընդ երկիւղածս։
Սղմ. ՃԽԷ. (14) Ոմանք. Որ եդ զսահմանս քո։ (15) Ոմանք. Առաքէ զբան իւր։ (17) Ոմանք. Ով կարէ կալ։ (18) Բազումք. Շնչեսցէ հողմ և։ (18)(19) Բազումք. Ջուրք. Պատմէ զբան իւր։
Սղմ. ՃԽԸ. (1) Ոմանք. Զերկ յերկնից... զնա ՚ի բարձունս։ (2) Օրինակ մի. Օրհնեն. զնա հրեշտակք նորա. օրհնեսցեն զնա զօրք"։ (3) Ոմանք. Աստեղք և լոյս։ (4) Ոմանք. Օրհնեսցեն զնա. եր"։ (5) Ոմանք. Ասաց և եղեն.. և հաստատեցան։ (6) Ոմանք. Յաւիտենից ...

Digitized by Google

յաւիտեանս յաւիտենից, հրաման ետ և ոչ անցանէ։
7 * Օրհնեցէք զՏէր յերկրէ վիշապք, և ամենայն խորք։
8 * Հուր և կարկուտ ձիւն և սառն, հողմ և մրրիկ որ
9 առնեն զբան նր։ * Լերինք և ամ բլուրք, ծառք պտղա_
10 բերք և ամ մայրք։ * Գազանք և ամ անասունք, սո_
11 ղունք և ամ թռչունք թեւաւորք։ * Թագաւորք երկրի
և զօրք ժողովրդոց, իշխանք և ամ դատաւորք երկրի։
12 * Երիտասարդք և կուսանք, ծերք և տղայք օրհնե_
ցեն զանուն տն։ Բարձրացաւ անուն նորա միայն,
13 * խոստովանութի նմա յերկինս և յերկրի։ Բարձր առ_
14 նէ տր զեղջիւր ժողովրդեան իւրոյ, * օրհնութի ամ
սրբոց նր, որդւոցն իէլի, ժողովրդեան որ մերձ է առ նա։

Տաղք. ԺԶ։

1 Ալէլուիա. անգէայ և զաքարեայ. ՃԽԹ։

Օրհնեցէք զՏր յօրհնութի նոր, օրհնութի նմա յե_
2 կեղեցիս սրբոց։ * Ուրախ եղի իէլ յարարիչ իւր,
որդիք սիոնի ցնծասցեն ի թագաւորն իւրեանց։
3 * Օրհնեսցեն զանուն նր օրհնութբ, սաղմոսիւք և օրհ_
4 նութբ սաղմոս ասասցեն նմա։ * Հաճեցաւ տր ընդ ժողո_
վրդեան իւր տր, և բարձր արար զհեզս ի փրկութի։
5 * Պարծեսցին սուրբք փառօք, և ցնծասցեն ի հանգիստ
6 իւրեանց, * և բարձր արասցեն զԱծ բերանովք իւ_
7 րեանց։ Սուրբ երկսայրիք են ի ձեռս նց, * առնել հա_
տուցումն ի հեթանոսս, յանդիմանութի ամ ժողո_
8 վրդոց։ * Կապել զթագաւորս նց կապանօք, զզօրա_
9 ւորս նց ձեռնակապաւ երկաթեաւ։ * Առնել ի նս զդա_
տաստանն գրեալ, փառք այս են յամենայն սրբոց նր։

Տաղք. Է։

Ա_

մանն ետ, որ ոչ անցցէ։ (7) Ոմանք. Վիշապք որ յամ խորս։ (8) Ոմանք. Որ առնեն զբան նորա։ (9) Ոմանք. Եւ ամ բարձրաւանդք. ծառ պտղաբեր և ամ մայրք։ (10) Ոմանք. Գազան և ամ անասուն"։ (14) Ոմանք. Յամ սրբոց նմա, յորդւոցն իէլի ժողովրդեան որ մերձ է։

Սաղ. ՃԽԹ. (1) Ոմանք. Յօրհնութի ի նոր։ (2) Ոմանք. Ուրախասցի իէլ յարար"։ (3) Ոմանք. Օրհնեսցեն զանուն նորա օրհ"... սաղմոս երգեսցեն նմա։ (4) Ոմանք. Ընդ ժողովուրդ իւր, և ... արասցէ զհեզս ի փրկութի։ (7) Ոմանք. Սուրբ երկսայրի են ի ձեռս... յանդիմանութի ամ ժողովրդեան։ (8) Ոմանք. "Ի կապել զթագ"... զզօրաւորս նց ձեռնակապօք երկաթեօք։ (9) Ոմանք. Առնել նց զդատաստան ի գրոց. նոյն, գրեալ..., են ամ սրբոց նմա։

Ալէլուիա. ՃԾ։

1 Օրհնեցէք զԱծ ՚ի սրբութեն նր, օրհնեցէք զնա հաս_
տատութեն ՚ի զօրութեն նր։ * Օրհնեցէք զնա ՚ի 2
զօրութեն նր ; գովեցէք զնա ՚ի բազում մեծութեն նր։
* Օրհնեցէք զնա ՚ի ձայն օրհնութեն, օրհնեցէք զնա 3
սաղմոսիւք եւ օրհնութբ։ * Օրհնեցէք զնա ցնծութբ, 4
գովեցէք զնա ուրախութբ։ * Օրհնեցէք զնա ՚ի բարեձայն 5
ծնծղայս, օրհնեցէք զնա ՚ի բարբառ ցնծի։ Օրհնե_
ցէք զնա ՚ի ձայնս գոհութեն։ * Ամ հոգիք օրհնեցէք զՏր։ 6

Տունք. Զ։ Գոհղայս. ԻԲ։

Կանոնս տունք. ՅԽԲ։ Զորք Կանոնս Տունք ՃՅԽԲ։ Միա_
համայն սաղմոսս՝ Գոհղայս. ԾԶ։ Սաղմոս. ՃԾ։ Տունք ՚ի
նմա ՁՆԿԷ։

Այս սաղմոս ինքնագիր Դաւթի արտաքոյ թուոյ։ ՚Ի ժամանա_
կի ուր էր նա նահատակ ընդդէմ Գողիադու, ասացեալ է [illegible]։

1 Փոքր էի ես յեղբարս իմ. եւ կրսերն ՚ի տան հօր ի_
2 մոյ, արածէի զխաշինս հօր իմոյ։ * Ձեռք իմ ա_
րարին զսաղմոսարանս, եւ մատունք իմ կազմեցին զգոր_
ծի օրհնութեն։ * Իսկ արդ՝ ո՞ պատմեսցէ զայս Տն իմ։ 3
Տէրն, ինքն Տր ինքն լուիցէ զամ։ * Նա առաքեաց զհր_ 4
եշտակ իւր եւ առ զիս ՚ի հօտէ խաշանց հօր ի_
մոյ, եւ օծ զիս յօծութեան իւղոյ իւրոյ։ * Եղբարք իմ գե_ 5
ղեցիկք եւ մեծամեծք, եւ ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա Տր։ * Ելի 6
ես ընդ առաջ այլազգւոյն, եւ նզովեաց զիս կուռովք նորա։
* Եւ ես հանի զսուսեր ՚ի նմանէ եւ հատի զգլուխ նորին, 7
եւ բարձի զնախատինս յորդւոց Իսրայէլի։ Տունք. Է։

Կատարեցաւ Գիրք Սաղմոսացն Դաւթի։

Սղմ. ՃԾ. (1) Ոմանք. Ալէլուիա. անգեայ եւ զաքա_
րիա... ՚ի հաստատութեան ՚ի զօրութեան նորա։ (2) Ոմանք.
Օրհնեցէք զՏր ՚ի զօրութեն նր, օրհնեցէք զՏր ՚ի բա_
զում մե"։ (4) Ոմանք. Օրհնեցէք զնա ուրախութբ։
(5) Ոմանք. ՚Ի քաղցր քաղցր, գովեցէք զնա ՚ի։
* Այս գերագոյն օրհնութիւն մեր համաձայն յունականին [illegible]
ՃԾ սաղմոսաց յաւելն զսաղմոսս՝ Փոքր էի։ [illegible]
[illegible]
: Ոմանք. Ձեռք նահատակեցոյ.. [illegible]։ (2) Ո_
մանք. Արարին զսաղմոսարանս.. զգործի օրհնութեն։ (3) Ո_
մանք. Զայս Տն իմոյ, ինքն Տր լսէ։ (4) Ոմանք. Եւ
առաքեաց Տր զհր".. եւ [illegible] զիս։ (7) Ոմանք. Հա_
նի զսուսերն.. զգլուխ նորա։
* ՚Ի վերջաւորութեան [illegible] Կատարեցաւ, [illegible]
[illegible]։

Digitized by Google

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱԿԱՑՆ

[illegible]

[illegible] առաջնոյ բանի առակացն ։

ա. [illegible]

բ. [illegible]

գ. [illegible]

դ. [illegible]

Ե. Աւելի կենաց խորհրդածէք յաղագս 'ի մարդասիրութիւն աղքատա-
թէ, և յանձնէրութիւն հասարակաց, և յառաջ համբերել 'ի նեղութ[illegible]
և մի՛ հպարտանալ. և երկնչելով մի՛ աղբերել չար և յանկեալ գուշ-
թագաւորեաց :

Զ. Խորագ գայ պարտաւել զմեծ 'ի յեղան պահանջից խորհրդած[illegible]
ստոյգ լինելութ[illegible]. և 'ի քաղցանս նեղութեց կամ 'ի պատարագութեան մի՛
չլինել յառաջահար, զի այսու քաղց գտան ընդդէմ զնմ :

Է. Երանի զիմաստուն որ եկեղեց զնա, որ է մի իմաստութիւն,
անկեանց խոնարհ զհայրն, և նոյն ժամս կենաց մարմնոյ. և
վերահ առնէ զիմաստութիւն նման գոլ մի, որ իմաստութիւն և հան-
ճարոյ դրդուած և հնազանդ սրտից զարգարեալ :

Ը. Ընդդէմ արգարութեան պահել զիմաստութիւն 'ի կեանս և 'ի խոր-
հրդութիւն, 'ի գնալս 'ի նստել և 'ի ննջել :

Թ. Զգաստացիր զմարմին և զհոգի, զլեզու և զեկեղեցի զորս
մարդ անցանէ որ յաղէն, կամ ընդդէմ մի ամբարտաւանել :

Ժ. Օրհնութիւն մեծանանց առնուլ խորհուրդ մի հոր, օրհնեալ պաշտել
զինչ. սրտանալ առ զիմաստութիւն, և ընդունել 'ի նման և
պաշտել :

ԺԱ. Երկնաւոր կենաց խորհրդածել 'ի բազում ծանուցանել զ-
աստիճանութեց աւելորդ պնակնան. և խորհրդել երկաք յանդուգն
զբնոյց խոստումն գնացից :

ԺԲ. Ամենայն առն զերկրի իմաստից և զգայուն միտ, և նո-
վաւ զմեծ զգայութեան կեանս և բժշկութիւն. զի որոյ և այլոց
մի յաղթել :

ԺԳ. Զգանկալն 'ի մեղ սովորել զհաւատացեալ և 'ի հայե-
լոյ և 'ի գործելոյ ընդ բազը և ընդ հեզանանոր. և մի՛ յաղ
առնելով քաշել ընդ վաւերեալ. այլ խորով խնամ պահանել, և
առաւել և գոյիւք զարդարել. ապա թէ ոչ մի մանկունք եղիցի
մահուան սպասաւոր :

ԺԴ. Խորհրդել լինել վաղվաղակի յերաշխաւորութեան. և թէ չլինի
քաղաքացւոյ և քաղաքացւոյ 'ի հաստատութեան պարգևացն. և 'ի հարս
նախանձ զգուշանալ հոգւոյ և առանձնութեան ծանուցելոց :

ԺԵ. Ակնարկութեան 'ի գործակցութեան զրաւորութեան աշխարհի : Իսկ
առ 'ի մերս աղօթիւք առ գործանորդն և զմեղաւն առ փառս
խառն տայ օրհնել. զի 'ի նորին աշխարհութեց զբերձանելով :

ԺԶ. Համբերել զանհամբերութիւն նեղութեան, որ է զարդարանք. և
նմանեալ հոգի գթութ են նոր և աշխարհաւոր հոգւոյ. անկեալ
ելից, նախանձ ելից, և ապա հեզահամբերող որ խոստովանեցաւ
ցին անկելոց :

ԺԷ. Յերկար պատուիրանաւ զգուշացութեան 'ի չարեաց :

ԺԸ. Աշխարհել խորհել զմարդիկ իմաստնանալ. և թէ զինչ
զերկինս բանս խոստ իմաստութեան ինչն մի իրեւան. և զի քանզի նա
'ի խորհրդարան որպէս :

ԺԹ. Զի սրբացեալն մարմնոյ առաջ անկեալ ժողովն մերոյ և
հաստատութեան. յառաջեալ զմեծ 'ի հոգի ծննդեան, որով մեծ եղեն :

Ի. Պարզեւել մի մարդկութեան բանին որ լինելոց էր պատճառ
զմեղ

[illegible] , յորում [illegible] եւ [illegible] , [illegible]
[illegible] , եւ [illegible] եւ [illegible] :
[illegible] . Թէ [illegible] եւ [illegible] , եւ
[illegible] 'ի [illegible] . եւ [illegible] , որ [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] , որ [illegible] 'ի [illegible] , [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] , [illegible] :

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

Որդւոյ Դաւթի թագաւորի Իսրայէլի յԵմ.

ԳԼ. Ա.

2 ՃԱՆԱՉԵԼ ԶԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ Ա
3 թիւն եւ զխրատ * իմանալ զբանս հանճա-
րոյ : ընդունել զդարձուածս բանից :
'ի միտ առնուլ զարդարութիւն ճշմարիտ ,
4 եւ ուղղել զիրաւունս : * Զի տացէ անմեղաց զխորագի-
5 տութիւն . մանկանց տղայոց զմիտս եւ զհանճար : * Որոց
եւ լուեալ իմաստունն իմաստնագոյն լիցի , եւ որ
6 հանճարեղն իցէ՝ զառաջնորդութիւն ստասցի : * 'Ի միտ
առցէ զառակս եւ զբանս խորինս , զճառս իմաստնոց եւ
7 զառակս նց : * Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ տն . հան-
ճար բարի ամենեցուն որ առնեն զնա : պաշտօն բարի
առ ած՝ սկիզբն գգօնութե : զիմաստութիւն եւ զխրատ՝ ամ-
8 պարիշտք անգոսնեսցեն : * Լո՛ւր որդեակ խրատու հօր քոյ ,
9 եւ մի մերժեր զօրէնս մօր քոյ . * զի պսակ շնորհաց ըն-
կալցիս գլխոյ քո . եւ մանեակ ոսկի 'ի պարանոցի քում :
10 * Որդեակ՝ մի խաբեսցեն զքեզ արք ամպարիշտք . եւ Բ
11 մի առաջնորդեսցես՝ * եթէ կոչեսցեն զքեզ՝ եւ ասիցեն . եկ
ընդ

---

* Թէպէտ յերբեմն բանս կամ 'ի հարանցն բաժանեալ է գիրս ա-
ռակաց , այլ յայտ է 'ի նախադրութենէ . ուստի՝ ամ օրինակք մեր
[illegible] 'ի [illegible] . Բան առաջին , եւ 'ի
Գլ . ԻԵ . Բան երկրորդ . [illegible]
[illegible] :

Գլ . Ա . (1) Օրինակ . Որդւոյ Դաւթի մարգարէի թագա-
ւորի Իսրայէլի : Ոսկ [illegible] . Աստուծոյ Իսրայէլի : (5) Օրինակ . Որ
հանճարեղն է : (9) Օրինակ . Ընկալցես 'ի գլուխ քո , եւ :
(11) Օրինակ . Զքեզ՝ եւ ասասցեն . եկ :

Digitized by Google

է մեզ՝ կցորդ լեր արեան. ծածկեսցուք յերկրի զայր
արդար ՚ի տարապարտուց: *Կլցուք զնա կենդանւոյն 12
իբրև դժոխք. և բարձցուք զյիշատակս նորա յերկրէ. *և 13
զստացուածս նորա զպատուականս ըմբռնեսցուք. լցցուք
զտունս մեր աւարաւ: *Զվիճակ քո արկ ընդ մեզ. 14
քսակ հասարակաց ստասցուք ամենեքեան. գանձարան
՚ի միասին եղիցի մեր: *Որդեակ՝ մի երթար ճանա 15
պարհ ընդ նոսա. խոտորեա զոտն քո ՚ի շաւղաց նոցա: *Զի 16
ոտք նոցա ՚ի չարիս ընթանան, և արագունք են հեղուլ
զարիւն: *Զի ոչ եթէ տարապարտուց ձգեն գործիս 17
թռչնոց. *զի նոքին իսկ որ սպանութեան հաղորդք են՝ 18
գանձեն անձանց իւրեանց զչարիս: կործանումն արանց
անօրինաց չար է: *Այս ճանապարհք են ամենեցուն 19
որ գործեն զանօրէնս. զի ամպարշտութեամբ զանձինս
իւրեանց սատակեն:

Դ. *Իմաստութիւն յելս ճանապարհաց գովի, և ՚ի հրապա 20
րակս համարձակութիւն բերէ. *և ՚ի գլուխս պարսպաց 21
քարոզի, և առ դրունս հզօրաց յաճախէ. և ՚ի դրունս
քաղաքաց համարձակեալ խօսի: *Ցորքան ժամանակս 22
անմեղք կացեն զհետ արդարութեան, մի ամօթեսցին: Իսկ
անմիտք ցանկացօղք թշնամանաց՝ ամպարշտեալք ատե
ցին զիմաստութիւն. *և դատապարտք եղեն յանդիմա 23
նութեանց: Ահաւասիկ առաջի առնեմ ձեզ զհողւոյ ի
մոյ զպատգամս. ուսուցից զբանս իմ ձեզ: *Քանզի 24
կոչէի և ոչ լուէիք՝ յերկարէի զբանս իմ՝ և ոչ անսայիք:
*Այլ ապստամբ առնէիք զխորհուրդս իմ. և յանդի 25
մանութեանց իմոց ոչ անսայիք: *Այսուհետև՝ ես ծի 26
ծաղեցայց զկորստեամբ ձերով. և ուրախ եղէց՝ յոր
ժամ գայցէ նեղութիւն և պաշարումն: *Եւ յորժամ հա 27
սանիցէ ձեզ յանկարծակի խռովութիւն, և կործանումն
՚ի նմանութիւն մրրկի գայցէ: կամ յորժամ հասանիցէ
ձեզ սատակումն, *եղիցի զի կարդայցէք առ իս՝ և ես ոչ 28
լուիցեմ ձեզ: Խնդրեսջիք զիս չարք՝ և ոչ գտանիցեն:
*զի ատեցին զիմաստութիւն. և զերկիւղ տեառն ոչ խնդրե 29
ցին: *Եւ ոչ կամէին անսալ խորհրդոց իմոց, և ար 30
համարհեցին զյանդիմանութիւնս իմ: *Այսուհետև կե 31
րի

---

(16) ՚Ի չար". Եւ արագունք են. համաձայն այլոց ՚ի բնաբ"։ Այլ և օրին. ՚ի հեղուլ զարիւն։ (17) Ոմանք. Զգործիս թռչնոց"։ (18) Ոմանք. Քանզի նոքին.. որ սպանութեան հաղորդ են, գանձեն"։ (22) Ոմանք. Ցորչափ ժամանակս։ (23) Ոմանք. Յանդիմանութեան.. ուսուցից ձեզ զբանս։ (26) Բազումք. Գայցէ ձեզ նեղութիւն։ (27) Ոմանք. Հասցէ ՚ի վերայ ձեր սատակ"։ (29) Օրինակ մի. Եւ զերկիւղ տեառն ոչ ընտրեցին։ (30) Ոմանք. Եւ ոչ կամեցան անսալ։

Digitized by Google

բիցեն զպտուղս ճանապարհաց իւրեանց. և իւրեանց
32 ամպարշտութեամբն յագեսցին։ * Փոխանակ զի զրկէին,
զտղայս կոտորեսցեն. և քննութիւն զամպարիշտս սա-
33 տակեսցէ։ * Իսկ որ ինձ լսէ՝ բնակեսցէ յուսով. և
դադարեսցէ աներկիւղ յամ չարութենէ։

ԳԼ. Բ.

1 Որդեակ՝ եթէ ընկալեալ զպատգամս պատուիրանի Դի-
2 իմոյ ծածկեսցես յանձին քում. * լուիցէ իմաստու-
թեան ունկն քո. և առակեսցես զսիրտ քո ՚ի հանճար. և
3 ուսուցանեսցես զնա որդւոյ քում ՚ի խրատ։ * Զի եթէ
զիմաստութիւն կոչեսցես ՚ի քեզ, և հանճարոյ տացես
4 զձայն քո։ * և եթէ խնդրեսցես զնա իբրև զարծաթ
5 ընտիր. և իբրև զգանձս քննեսցես զնա։ * Յայնժամ
՚ի միտ առցես զերկիւղ տն, և զգիտութիւն այ գտցես։
6 * Զի տէր տայ զիմաստութիւն. և յերեսաց նր գիտութիւն
7 և հանճար։ * գանձէ ուղղոց զփրկութիւն. վերակացու
8 լինի գնացից նց։ * Պահել զճանապարհս իրաւանց.
և զճանապարհս երկիւղածաց իւրոց անսասանեսցէ։
9 * Յայնժամ ՚ի միտ առցես զարդարութիւն և զիրաւունս.
10 և ուղղեսցես զամ շաւիղս բարութեան։ * Զի եթէ եկեսցէ
իմաստութիւն ՚ի միտս քո. և զհանճար անձին քում
11 բարի համարեսցես լինել։ * Խորհուրդք բարիոք ըղ-
12 ձեռագեսցեն զքեզ՝ և միտք սուրբք պահեսցեն զքեզ։ * Զի
ապրեցուսցես զքեզ ՚ի ճանապարհէ չարէ, և յառնէ
13 որ խօսիցի և ոչինչ հաւատարիմս։ * Ո՜հ որոց թողեալ
են զճանապարհս ուղիղս՝ գնալ ՚ի ճանապարհս խա-
14 ւարին։ * Որ ուրախ լինիցին ընդ չարիս, և խնդա-
15 յցեն ընդ խոտորնութիւն չարութեան։ * Որոց թիւր իցեն ճա-
16 նապարհք իւրեանց, և կամակոր շաւիղք նց։ * Հեռա-
ցուցանել զքեզ յուղղոյ ճանապարհէ, և օտարացուցանել
յարդար խորհրդոց։ Որդեակ իմ, մի հասցէ քեզ խոր-
17 հուրդ չար. * որոց թողեալ է զուսումն մանկու-
18 թեան. * և մոռացեալ զուխտն ածեալ է։ Զի եդ մերձ ՚ի
մահ զտուն իւր, և զսոր ՚ի դժոխս՝ ընդ երկրածինս ըղ-
շաւ

(32) Ոմանք. Զրկէին զանմեղս, զտղայս կոտոր՛՛։
Գլ. Բ. (2) Ոմանք. Առանձնեսցես զնս։ (3) Ոմանք. Տա-
ցես զձայն քո։ (5) ՚Ի լսել՛՛. Եւ զգիտութիւն այ գտցես. և այ-
լայն ընդ այլոց ՚ի ձի՛՛. (7) Ոմանք. Եւ գանձէ ուղ՛՛։ (8) Ո-
մանք. Պահել զճանապարհս արդարութեան։ (12) Ոմանք.
Զի ապրեցուսցեն զքեզ։ (13) Ոմանք. Որոց թողեալ
են։ (14) Ոմանք. Ուրախ լինին ընդ չար՛՛։ (15) Ոմանք.
Թիւր են ճանաս՛՛։ (16) Ոմանք. Որդեակ մի հասցէ քեզ։

Digitized by Google

շաւիղս իւր ։ * Ամենեքեան որ գնան ընդ նմա՝ ոչ դառնալ 19
ցեն ․ այլ եւ 'ի զգլխու ն եւս եկեսցեն ։ Եւ ոչ ժամանեսցեն
ցեն 'ի ճանապարհս ուղիղս ․ եւ ոչ հասցեն 'ի տարեկանս
կենդանութեան ։ * Զի եթէ գնայցեն 'ի ճանապարհս 20
բարիս ; գտանէին արդեւք զշաւիղս արդարութեան ըն
դիւրինս ։ Քաղցրագոյնք եղիցին բնակիչք երկրի ․ ան
մեղք մնասցեն 'ի նմա ։ * Զի ուղիղք բնակեսցեն յերկ 21
րի ․ եւ անարատք մնասցեն 'ի նմա ։ * Ճանապարհք ամ 22
պարշտաց կորիցեն յերկրէ ․ եւ անօրէնք մերժեսցին 'ի
նմանէ ։

ԳԼ. Գ.

Ե Որդեակ՝ զօրէնս իմ մի մոռանար ։ եւ զբանս իմ պա 1
հեսցէ 'ի սրտի քում ։ * Զի ընդերկարութիւն կե 2
նաց , եւ ամք կենդանութեան եւ խաղաղութիւն յաւելցին
քեզ ։ * Ողորմութիւն եւ հաւատք 'ի քէն մի պակասես 3
ցեն ։ Արկ զնոյն ը պարանոց քո , եւ գրեա զնոյն յընդար
ձակութիւն սրտի քո ․ * եւ գտցես շնորհս ։ Եւ խորհեսցիս 4
բարիս առաջի Տն եւ մարդկան ․ * Լեր յուսացեալ 'ի 5
Տր յամ սրտէ քումմէ ․ եւ յիմաստութիւն քո մի հպարտա
նար ։ * Յամ ճանապարհս քո ծանիր զնա զի ուղիղ 6
արասցէ զճանապարհս քո ։ եւ ոտն քո մի գայթակղես
ցի ։ * Մի լինիր իմաստուն յանձն անձին քոյ՝ այլ երկ 7
եար 'ի Տէ , եւ խոտորեա յամ չարաց ։ * Այնպա բժշկու 8
թիւն եղիցի մարմնոյ քում ․ եւ զաւրութիւն ոսկերաց քոց ։
Զ * Պատուեա զՏր 'ի քոց արդար վաստակոց ․ եւ հանիր նմա 9
պտուղ 'ի քոց արդարութեան արդեանց ։ * Զի լցցին շտե 10
մարանք քո լիութեամբ ․ եւ գինեաւ հնձանք քո ա
ռատասցեն եւս բղխեսցեն ։ * Որդեակ՝ մի լքանիր 'ի խրա 11
տու Տն , եւ մի լուծանիցիս յանդիմանութենէ 'ի նմանէ ։
* Զի զոր սիրէ Տր՝ խրատէ տանջէ զամենայն որդի 12
զոր ընդունի ։
Է * Երանելի է այր որ եգիտ զիմաստութիւն , եւ մահկա 13
նացու՝ որ ետես զհանճար ։ * Զի լաւ է զվաճառումն դորա 14
գանձս

---

(19) Ոմանք ․ Գնացեալ է նոր ոչ դարձցին անդրէն , այլ և ։
(20) Ոմանք ․ Գնացեալ էր ինչ 'ի ճա" ։ (21) Ոմանք ․ Զի անմեղք բնակեսցեն յերկրի" ։
Գլ. Գ. (1) Ոմանք ․ Եւ զպատուիրանս իմ պահեսցէ սիրտ քո ։ (2) Ոմանք ․ Եւ խաղաղութիւն յաւելցին ։ (6) Ոմանք ․ Զի ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո ։ (9) Ոմանք ․ 'Ի քոց արդար վաստ" ։ (10) Ոմանք ․ Եւ հնձանք գինւոյ քոյ առ" ։ (11) Ոմանք ․ Եւ մի լուծանիր 'ի նմանէ յանդ" ։ (14) Յօրէնսդրին գանձուց ․ Զի լաւ է զվաճառումն ։

Digitized by Google

15 պատուական է՝ քան զգանձս ոսկւոյ և արծաթոյ։ * Պա-
տուականագոյն է նա քան զականս պատուականս. և ամ
ինչ է չար որ հակառակ կայցէ նմա։ Յայտնի է ամե-
նեցուն որ մերձ են 'ի նա. և ամ ինչ որ պատուական է՝
16 չարժէ զնա։ * Զի երկայնակեցութիւնք և ամք կենաց յաջմէ
նորա, և յահեկէ նորա փառք և մեծութիւն։ 'Ի բերա-
նոյ բղխէ արդարութիւն. զօրէնս և զողորմութիւն 'ի լեզուի
17 իւրում կրէ։ * Ճանապարհք նորա ճանապարհք բարեաց,
18 և ամ շաւիղք նորա խաղաղութեամբ։ * Փայտ կենաց է ամե-
նեցուն որ պատսպարին 'ի նա, և որ յենուն 'ի նա իբրև
19 'ի տէր հաստատութեամբ։ * Ած իմաստութեամբ հիմնեաց զեր-
20 կիր. պատրաստեաց զերկինս խորհրդով։ * Հանճա-
րով իւրով զանդունդս պատառեաց. և ամպք հոսեցին
զանձրև։

21 * Որդեակ՝ պահեա՛ զխորհուրդս իմ, և զիմաստութիւն։ Ը
22 * զի կեցցէ անձն քո, և շնորհք եղիցին 'ի վիզ պարանոցի
քոյ. եղիցի բժշկութիւն մարմնոյ քում, և զարմանս ոս-
23 կերաց քոց։ * Զի գնասցես յուսով խաղաղութեամբ յամ
24 ճանապարհս քո. և ոտն քո մի գայթագղեսցի։ * Զի
եթէ նստցիս՝ աներկիւղ լինիցիս. և եթէ ննջեսցես՝
25 քաղցր քունեսցես։ * Ո՛չ երկնչիցես 'ի զարհուրանաց 'ի
վրայ հասելոց և յարշաւանաց ամպարշտաց 'ի վրայ եկե-
26 լոց։ * Զի Տէր եղիցի 'ի վերայ ամ ճանապարհաց քոց. և
հաստատեսցէ զոտն քո զի մի գայթագղեսցի։
27 * Մի յապաղեր բարիս առնել կարօտելոյ, յորժամ Թ
28 ձեռնհաս իցես օգնել նմա։ * Մի ասիցես թէ երթ
և եկեսջիր, և վաղիւ տաց. զի կարող ես լինել բարիս
29 առնել. զի ոչ գիտես զինչ վաղիւն ծնանիցի քեզ։ * Մի
նիւթեր բարեկամի քում չարիս՝ որ յեցեալ և յուսա-
30 ցեալ իցէ 'ի քեզ։ * Մի թշնամանեսցես ընդ մարդոյ
'ի տարապարտուց. զի մի չար ինչ գործեսցէ քեզ։ * Մի
31 ստանար նախատինս յարանց չարաց. * և մի նախանձիր
32 ընդ ճանապարհս նց։ * Զի պիղծ է առաջի Տն ամ

ա-

(15) Ոմանք. Որ մերձ են առ նա։ (16) Ոմանք. 'Ի յաջմէ իւրմէ.. 'ի բերանոյ նր բղխէ արդա՛։ (20) Ոմանք. Եւ հանճարով իւ՛։ (21) Ոմանք. Որդեակ մի լքանիցիր. կամ, լուծանիցիս, պահեա՛ զխոր՛։ (22) Ոմանք. 'Ի մերոյ պարանոցի քում։ (23) Ոմանք. Եւ ոտն քո ոչ գայթագղ՛։ (24) Այլ. Եւ եթէ ննջեսցես, քաղցր քուն. կամ, քաղցր 'ի քուն լիցիս։ (25) Ոմանք. Եւ ոչ երկիցես.. և յամպ՛ բարշտաց արշաւանաց 'ի վր ե՛։ (26) Ոմանք. Զոտն քո զի մի սասանեսցի. կամ, սասանեսցես։ (28) Ոմանք. Վաղիւ զի ոչ գիտես։ (31) Ոմանք. Եւ մի նախանձիցիս ընդ՛։ (32) Ոմանք. Քանզի պիղծ է... ոչ հաղորդի։

Digitized by Google

անօրինի․ և ընդ արդարս ոչ հաղորդի։ * Անէծք Տեառն ՚ի 33
տունս ամպարշտաց․ յարկք արդարոց օրհնին։ * Տէր 34
ամբարտաւանից հակառակ կայ․ և տայ շնորհս խոնար-
հաց։ * Զփառս իմաստունք ժառանգեսցեն․ իսկ ան- 35
միտք բարձրացուցին զանարգանս։

ԳԼ. Դ.

Ժ Լուարո՛ւք մանկունք զխրատ հօր․ և անսացէք առա- 1
ւել զիմաստութիւն։ * Զի պարգև բարւոյ պար- 2
գևեցից ձեզ։ Զօրէնս իմ մի՛ թողուք․ * զի որդի ե- 3
ղէ և ես հնազանդ հօր իմոյ, և սիրեցեալ յաչս
մօր իմոյ։ * Որք ուսուցանէին զիս՝ և ասէին․ հաստա- 4
տեսցի բան մեր ՚ի սրտի քում։ Պահեա՛ զպատուիրանս
իմ և կեցցես․ * ստացի՛ր զիմաստութիւն․ ստացի՛ր զհան- 5
ճար՝ և մի՛ մոռանար։ Մի՛ արհամարհեր զպատգամս
բերանոյ իմոյ, և մի՛ խոտորիր ՚ի բանից շրթանց իմոց։
* Մի՛ թողուր զնա, և պատսպարեսցէ զքեզ․ սիրեա՛ 6
զնա՝ և պահեսցէ զքեզ։ * Սկիզբն զգօնութեան ստացի՛ր 7
զիմաստութիւն․ և յամենայն ճանապարհս քո ստացի՛ր զհան-
ճար։ * Շուրջ փակեա՛ զնովաւ, և բարձրացուսցէ ըզ- 8
քեզ․ մեծարեա՛ զնա՝ և գիրկս արկցէ զքև։ * Զի տա- 9
ցէ գլխոյ քում պսակ շնորհաց․ և պսակաւ փափկու-
թեն վերակացու լիցի քեզ։

ԺԱ * Լո՛ւր որդեակ՝ և ընկա՛լ զբանս իմ․ և բազմասցին 10
ամք կենաց քոց․ և յաճախեսցին ճանապարհք կենաց
քոց։ * Զճանապարհս իմաստութեան ուսուցանեմ քեզ․ 11
խեղամտեալ առնեմ զքեզ ուղիղ շաւղաց։ * Զի եթէ 12
գնայցես՝ ոչ խափանեսցին գնացք քո․ և եթէ ընթա-
նայցես՝ ոչ վաստակեսցես։ * Բուռն հար զխրատուէ 13
իմմէ՝ և մի՛ թողուցուս․ այլ պահեա՛ զնա անձին քում
՚ի կեանս։ * ՚Ի ճանապարհս ամպարշտաց մի՛ երթայ- 14
ցես, և մի՛ նախանձիցես ընդ ճանապարհս անօրինաց։
* և ՚ի տեղւոջ ուր բնակիցեն՝ ընդ այն մի՛ անցանիցես։ 15

Խո-

---

(35) Ոմանք․ Իսկ ամպարիշտք բարձրա"։
Գլ. Դ. (1) ՚Ի լուս". Եւ անսացէք ճանաչել զիմաս"․ համաձայն ոմանց ՚ի Եբրա"։ Բազումք ոմանք․ իմանալ զիմաս"։ (4) Ոմանք․ Ոյք ուսուցանէին... պահեա՛ զբանս մեր և կեաց։ (7) Ոմանք․ Եւ յամենայն ստացուածս քո ստացիր ըզհանճ"։ (8) Բազումք․ Զի գիրկս արկցէ։ (9) Ոմանք․ Եւ պսակաւ փափկութե վերակացու լինիցի քեզ։ (10) Ոմանք․ Զի բազմասցին... և յաճախեսցին ամ"։ (11) Ոմանք․ խեղամտեալ առնել զքեզ։ (13) ՚Ի լուս". Զնա յանձին քում․ համաձայն ոմանց ՚ի Եբրա"։ (15) Ոմանք․ Ուր բնակեցին, ընդ այն մի՛ գնայցես։

Digitized by Google

16 խոտորեալ ՚ի նոցանէ , և խորշեալ անուշ ։ * զի ոչ ննջեն ,
եթէ ոչ չար գործիցեն ։ Բարձեալ է քուն նոցա՝ և ոչ
17 ննջեն ․ * որք ուտեն զկերակուրս ամպարշտութեան ․ և
18 գինւով անօրէնութեան արբենան ։ * Ճանապարհք ար-
դարոց որպէս լոյս ծագեն առաջնորդեն և լուսաւորեն ,
19 մինչև արեւն լուսաւորեսցէ ։ * Ճանապարհք ամպարշ-
տաց խաւարին ․ և ոչ գիտեն զիարդ գայթագղին ։
20 * Որդեակ՝ իմոյ իմաստութեան անսա ․ և իմոց բանից մա- ԺԲ
21 տո զունկն քո ․ * զի մի պակասեսցեն աղբերք քո ։ Պա-
22 հեա՛ զնն ՚ի սրտի քում ․ * զի կեանք են որոց գտանեն
23 զնա ․ և ամ մարմնոյ բժշկութիւն ։ * Ամ պահպանութբ
24 պահեա՛ զսիրտ քո ․ զի ՚ի սոցանէ՛ են ելք կենաց ։ * Ի-
բաց արա ՚ի քէն զթիւր բան կամակոր ․ և զչրթունս անի-
25 րաւս մերժեա՛ ՚ի քէն ։ * Աչք քո ուղիղ հայեսցին ․ և
26 արտեւանունք քո արդար ակնարկեսցեն ։ * Զշաւիղս
ուղիղս արասցես ոտից քոց , և զճանապարհս քո ուղ-
27 ղեսցես ։ * Մի՛ յաջ խոտորիցիս՝ և մի յահեակ ․ դարձո
զոտն քո ՚ի ճանապարհէ չարէ ։ Զի զճանապարհս որ
յաջմէ են՝ գիտէ տր ․ թիւր են ճանապարհք՝ որ ՚ի
ձախմէ են ։ Այլ ինքն ուղիղ արասցէ զշաւիղս քո , և
զճանապարհս քո խաղաղութբ յառաջեցուսցէ ։

ԳԼ. Ե.

1 Որդեակ՝ իմոյ իմաստութեան անսա , և իմոց բանից մա- ԺԳ
2 տո զունկն քո ։ * զի պահեսցես զխորհուրդս բա-
րեաց ։ զիմաստութիւն շրթանց իմոց պատուիրեմ քեզ ։
3 Մի հայիր ընդ կին չար ․ * զի մեղր կաթէ ՚ի շրթանց
կնոջ պոռնկի , որ առ ժամանակ մի պարարէ զքիմս
4 քո ․ * բայց յետոյ դառնագոյն ևս գտանի քան զլեղի ․
5 և սրեալ առաւել քան զսուր երկսայրի ։ * Զի ոտք
անզգամի իջուցանեն զմերձաւորս նր մահու հանդերձ
6 ՚ի դժոխս ․ * և հետք նր չեն հաստատուն ։ Զի ՚ի ճա-
նա-

(16) Ոմանք ․ Եթէ ոչ չար գործեն ։ (17) Ոմանք ․ Եւ գի-
նեաւ անօրէն"։ (18) Ոմանք ․ Այլ ճանապարհք արդա-
րոց երբև լոյս․․․ մինչև արեւն ծագեսցէ ։ (20) Օրինակ
մի ․ Եւ իմոյ պատգամաց մատո՛ ունկն քո ։ (22) Ոմանք ․
Քանզի կեանք են․․ զնն , և ամ մարմնոյ բժշկութիւն ։
(24) Օրինակ մի ․ ՚Ի բաց մերժեա՛ ՚ի քէն զթիւր բան ։ (27) Ո-
մանք ․ Մի խոտորեսցիս յաջ․․ գիտէ տր․․ այլ ինքն տր
ուղիղ ա"․․ և զընթացս քո խաղաղութբ յա"։
Գլ. Ե. (1) Ոմանք ․ Եւ իմոյ բանից մատո՛ ։ (4) Ոմանք ․
Դառնագոյն ևս գտցես ։ (5) Ոմանք ․ Վն զի ոտք անզգա-
մութեան իջուցանեն ։ (6) Ոմանք ․ Եւ նր հաստատուն ։

Digitized by Google

ճանապարհս կենաց ո՛չ գնան․ զի՛ղխ են ճանապարհք նորա
և ո՛չ յայտնիք ։ * Արդ որդեակ՝ լո՛ւր ինձ․ և մի՛ ա- 7
պականեր զբանս իմ ։ * Հեռի՛ արա՛ 'ի նմանէ ըզ- 8
ճանապարհս քո․ և մի՛ մերձենար 'ի դրունս տանց նորա ։
* Զի մի՛ մատնեսցես օտարաց զկեանս քո, և զկենց- 9
աղս քո անողորմից ։ * Զի մի՛ լցցին օտարք 'ի զօրու- 10
թենէ քումմէ․ և մի՛ վաստակք քո 'ի տունս այլոց մտա-
նիցեն ։ * Եւ զղջասցես յետոյ յորժամ մաշիցին ան- 11
դամք մարմնոյ քոյ ։ * և ասիցես՝ թէ զիա՞րդ ատեցի 12
զխրատ․ և 'ի յանդիմանութեց խոտորեցաւ սիրտ իմ ։
* Ո՛չ լսէի ձայնի խրատտուի իմոյ, և ուսուցչի իմոյ ո՛չ 13
մատուցանէի զունկն իմ ։ * Սակաւիկ մնաց ես և ե- 14
ղեւ էի 'ի մէջ ամ չարեաց, 'ի մէջ եկեղեցւոյ՝ և ժո-
ղովրդեան ։ * Արբ ջուր 'ի քո՛ց ամանոց, և 'ի քոց ջրհո- 15
րոց աղբիւրաց ։ * Բղխեսցեն քեզ ջուրք քո 'ի քումմէ 16
աղբիւրէ, և 'ի քո՛ հրապարակս գնասցեն ջուրք քո ։
* Եղիցին քե՛զ միայնոյ լինել, և մի՛ ոք օտար հաղորդես- 17
ցէ քեզ ։ * Աղբեւր ջրոյ քոյ եղիցի քե՛զ առանձին․ և 18
ուրա՛խ լինիջիր ընդ կնոջ մանկութե քոյ ։ * Ե՛ղն սիրոյ՝ 19
և յաւանակ քոց շնորհաց խօսեսցի ընդ քեզ․ և 'ի քո
իմաստութե համարեսցի և ընդ քեզ եղիցի յամ ժամ ։ զի
եթէ զնորա սիրովն գնայցես՝ բազմապատիկ եղիցես ։
* Մի՛ յաճախեր առ օտարս․ և մի՛ փարիր 'ի գիրկս՝ որ 20
ո՛չ քո իցեն ։ * Զի առաջի աչաց այ են ճանապարհք 21
առն․ և յամ շաւիղս նր դիտէ ։ * Անօրէնութիւնք որսան 22
զայր, և 'ի պարանս մեղաց իւրոց չարչի իւրաքանչիւր
ոք ։ * Մեռանի նա ընդ անխրատս՝ վն անխրատութե ։ 23
և 'ի բազմութենէ կենաց իւրոց զրկեցաւ․ և կորեաւ վն
անզգամութեն ։

ԳԼ․

(7) Ոմանք․ Եւ մի՛ ապականեր բանիցս ։ (9) Ոմանք․ Զի մի՛ տայցես օտարաց զկեանս ։ (10) Ոմանք․ Եւ մի՛ մտցեն վաստակք քո 'ի տունս այլոց․ կամ, 'ի տունս օտարաց մտանիցեն ։ (11) Ոմանք․ Եւ զղջանայցես յետոյ ։ (13) Ոմանք․ Ոչ դնէի զունկն իմ ։ (14) Ոմանք․ Սակաւիկ մնաց ես և անկանէի 'ի մէջ․․ 'ի մէջ եկեղեցեաց և ժողովոց ։

աղբերէ ։ (17) Ոմանք․
նք․ Եւ ուրախ լեր ընդ
կ․․ ընդ քեզ․ և քեզ ա-
) Այլ․ Զնորա սիրովն
ր, և մի՛ պատիր 'ի գիրկս
2) Ոմանք․ Մեղաց չարչի
րոց արտաքս ընկեցաւ,
ւրոյ ։

Digitized by Google

ԳԼ. Զ.

1 Որդեակ՝ եթէ լինիցիս երաշխաւոր բարեկամի քում, ձԳ
2 մատնեսցես զձեռն քո թշնամւոյ։ * Զի որոգայթ
բաւական են առն շրթունք իւր, և ըմբռնի բանիւ բերա-
3 նոյ իւրոյ։ * Արդ՝ արա որդեակ զորինչ ես պատուիրե-
մ քեզ՝ և կեցցես. զի անկար 'ի ձեռս չարաց վասն բա-
րեկամի քոյ։ Արդ անդադար և մի լքանիցիս. յորդորեա
4 և զբարեկամն զոր առեր յերաշխի։ * Մի տար քուն ա-
5 չաց, և մի նինջ արտեւանանց քոց։ * Զի ապրեսցիս որ-
պէս այծեամն 'ի հողքեկց, և իբրև զհաւ 'ի ծուղակաց։
6 * Երթ առ մրջիւն ով վատ, և նախանձեաց ընդ ճա- ձԵ
7 նապարհս նորա. և լեր իմաստնագոյն քան զնա։ * Զի
նորա ոչ գոյ հողագործութիւն, և ոչ հարկապահ, և ոչ ընդ
8 տերամբք է։ * Եւ պատրաստէ ամառնային զկերակուր,
և բազում համբարս դնէ 'ի հունձս։ Կամ երթ առ մե-
ղուն և ուսի՛ր՝ զիարդ գործօն է. և զգործ նորա որպէս
պարկեշտութեամբ գործէ. զորոյ զվաստակն թագաւորք
և ռամիկք 'ի բժշկութիւն մատուցանեն։ Ցանկալի է ա-
մենեցուն և մեծարոյ. զի թէպէտ տկար է զօրութեամբ,
9 պատուեաց զիմաստութիւն՝ և յառաջեցաւ։ * Մինչև յե՞րբ
յորասայս ես ով վատ, կամ երբ 'ի քնոյ զարթիցե-
10 ցես։ * Փոքր մի ննջեսցես. փոքր մի նստիցես. փոքր մի
նիրհիցես. փոքր մի հանգուցանիցես զձեռն քո 'ի վր
11 լանջաց։ * Ապա հասանիցէ 'ի վր քո իբրև զչար ուղ-
ևոր աղքատութիւն, և կարօտութիւն իբրև զծիր սուրհան-
դակ։ Ապա թէ անդադար լինիցիս, հասանիցէ իբրև
զաղբեւր ամառն քո, և կարօտութիւն իբրև այր մի չար
ինքնահալած։

*Այր

Գլ. Զ. (1) Ոմանք. Մատնեսցես զձեռս 'ի ձեռս թշնամ-
ւոյն։ (2) Օրինակ մ. Եւ ըմբռնի շրթամբք բերանոյ։
(4) Ոմանք. Քուն աչաց քոց, և մի նիրհ արտևանանց քոց։
(5) Ոմանք. Իբրև զայծեամն 'ի գործւոց, և իբրև զհաւ
յորոգայթից։ (6) Ոմանք. Եւ լեր իմաստուն"։ (7) Ո-
մանք յաւելուածով ունին. Ոչ գոյ երկրագործութիւն և ոչ
հարկապահ, նա ոչ այն որ վարձատրիցէ, և ոչ է տերամբ։
(8) Ոմանք. Եւ պատրաստէ ամառնայնոյ.. առ մեղու..
զիարդ գործօնեայ է.. պարկեշտութ է, որ զվաստակսն
թա"... ցանկալի է ամենցն և փառաւորեալ. զի թէպէտ
և։ (9) Ոմանք. Մինչև յե՞րբ անկեալ կաս ով։ (10) Ո-
մանք. 'Ի վր լանջաց քոց։ (11) Ոմանք. Ապա այնուհետ-
և հասանիցէ քեզ իբրև զչար ճանապարհորդ աղքա-
տութիւն.. եկեսցէ իբրև զաղքատ.. ինքնահալած լինիցի։

Digitized by Google

ԺԶ * Այր անօրէն եւ անզգամ գնայ զճանապարհս թիւրս։ 12
* Քանզի նոյն ինքն ակնարկէ ակամբ, եւ նշանակէ ո- 13
տամբ, եւ ուսուցանէ նշանացն մատամբք։ * Սիրտ խո- 14
տորեալ նիւթէ զչարիս. յամ ժամանակի այնպիսին
խռովութիւն առնէ քաղաքի։ * Վա այնորիկ յանկարծա- 15
կի հասցէ նմա կորուստ իւր. հարուածս՝ եւ մաշումն ա-
ռանց բժշկութե։ * Զի խնդայ ընդ ամ զոր ատեայ տր. 16
եւ խորշակի վա պղծութե անձին իւրոյ։ * Աչք թշնա- 17
մանողի՝ լեզու անիրաւ, ձեռք՝ որ հեղուն զարիւն ար-
դար։ * սիրտ՝ որ նիւթէ զխորհուրդս չարութե։ ոտք՝ 18
որ փութան գործել զչարիս, սատանայեցուցին։ * Բորբո- 19
քէ զստութի վկայ անիրաւ, եւ արկանէ դատաստան 'ի
մէջ եղբարց։

ԺԷ * Որդեակ՝ պահեսջիր զօրէնս հօր քոյ, եւ մի մերժեր զխրատ 20
մօր քոյ։ * Ընկալ զնոսա յանձին եւ 'ի գլուխ քո հանա- 21
պազ. եւ արկ իբրեւ մանեակ 'ի պարանոց քո. * Յորժամ 22
շրջիցես՝ ընդ քեզ տարջիր, եւ ընդ քեզ եղիցի. յորժամ
ննջիցես՝ պահեսցէ զքեզ. եւ յորժամ յառնիցես՝ խօսա-
կից լիցի քեզ։ * Զի ճրագ է պատուիրան օրինացն՝ եւ 23
լոյս, եւ ճանապարհ կենաց՝ յանդիմանութի եւ խրատ։
* Պահել զքեզ յառն կնոջէ. եւ 'ի չարախօսութէ 24
օտար լեզուէ։ * Որդեակ՝ մի յաղթեսցէ քեզ ցանկու- 25
թի գեղոյ. եւ մի ըմբռնիցիս աչօք քովք. եւ մի յափշտա-
կեսցիս արտեւանամբք նր։ * Զի գինք կնոջ պոռնկի՝ որ- 26
չափ նկանակի միոյ հացի։ քանզի կին չար՝ զարանց պատ-
ուականաց զհոգիս որսայ։ * Ծրարեսցէ՞ ոք հուր 'ի գոգ՝ 27
եւ զհանդերձս ոչ այրեսցէ։ * կամ գնասցէ՞ ոք 'ի վերայ 28
կայծականց հրոյ, եւ զոտս իւր ոչ խարշեսցէ։ * Նոյնպէս եւ 29
որ մտանէ առ ամուսնին՝ առանց պատուհի ոչ լիցի։
եւ ոչ արդարասցի ամ որ մերձենայ առ նա։ * Ոչինչ են 30
զարմանք եթէ ըմբռնեսցի ոք 'ի գողութե. գողանայ՝
զի

(13) Ոմանք. Եւ նոյն ինքն ակն՛՛։ (14) Ոմանք. Նիւթէ ըն-
չարութի։ (15) Ոմանք. Եւ վա այնորիկ... հարուածն եւ
բեկումն անբժշկելի։ (17) Ոմանք. Հեղուն զարիւն ան-
պարտ։ (18) Ոմանք. Եւ սիրտ.. զխորհուրդս չարս. եւ
ոտք որ։ (19) Ոմանք. Եւ արկանէ դատաստանս 'ի մէջ։
(21) Ոմանք. Ընկալ զնոս 'ի գլուխ քո։ (22) Ոմանք. Յոր-
ժամ գնասցես՝ ընդ... զի. կամ, եւ յորժամ ննջես՛՛...
զի յորժամ յառ՛՛։ (23) Ոմանք. Զի պատուիրան ճրագ
է. եւ օրէնք լոյս.. յանդիմանութի խրատու։ (24) Ո-
մանք. Պահել զքեզ 'ի կնոջէ առն.. օտար լեզուէ։
(26) Ոմանք. Նկանակի միոյ հացի է... զհոգիս որսայ։
(27) Բազումք. Եւ զհանդերձս ոչ այ՛՛։ (29) Ոմանք. Ոչ
լինի առանց պատուհոյ... որ մերձենայ 'ի նա։

Digitized by Google

31 զի լցուսցէ զանձն իւր քաղցեալ ։ * Ապա թէ ըմբռնես-
ցի, եւթնպատիկ տուժեսցի. եւ զամ ինչս իւր տուեալ
32 ապրեցուցանէ զանձն. * Իսկ որ շնայ՝ առ պակասու-
33 թեան մտաց, կորուստ անձին իւրում ստանայ ։ * Ցաւս
եւ անարգանս կրէ. եւ նախատինք նո՛ մի՛ կորիցեն յաւի-
34 տեան ։ * Լի՛ է նախանձու սրտմտութիւն առն նո՛. եւ ոչ
35 խնայեսցէ յաւուր դատաստանի ։ * Ո՛չ փոխանակեսցէ
եւ ոչ ընդ միոյ իրիք փրկանաց զթշնամանս. եւ ոչ լուծա-
նիցի բազում կաշառօք ։

Գլ. Է.

1 Որդեա՛կ՝ պահեա՛ զբանս իմ, եւ զպատուիրանս իմ
ծածկեա՛ յանձին քում։ Որդեա՛կ՝ պատուեա՛ զՏէր՝
եւ զօրասցիր, եւ բաց 'ի նմանէ յայլ ումեքէ մի՛ երկնչիր.
2 * Որդեա՛կ՝ պահեա՛ զպատուիրանս իմ եւ կեցցես. եւ
3 զբանս իմ իբրեւ զբիբ աչաց ։ * Ցե՛ա զնոսա ընդ մատանց
4 քո. եւ գրեա՛ յընդարձակութեան սրտի քոյ ։ * Ասա՛ զի-
մաստութիւն քոյր քեզ լինել, եւ զհանճար արա՛ քեզ ծա-
5 նօթ. * զի պահեսցէ զքեզ 'ի կնոջէ օտարէ եւ 'ի չարէ.
6 Յորժամ բանիցէ զքեզ 'ի պատուհանէ արտաքսեսցէ. * 'Ի
պատուհանից տանն իւրոյ 'ի հրապարակս կարկառեալ.
7 * Զոր ոք տեսանիցէ յանմտաց մանկանց, զպատանեակ կարօտամիտս
8 յերիտասարդաց. * որ անցանիցէ ընդ հրապարակս
9 առ անկեամբ դրանց տան նորա. * եւ խօսիցի ընդ խաւար
երեկոյին. յորժամ դադարեսցէ 'ի մթոյ գիշերոյն է-
10 ցեն ։ * Եւ կինն ընդառաջ լինի նմա պոռնկութեան կեր-
պարանօք, որ յիմարեցուցանէ զմիտս երիտասարդաց.
11 ոչ արգելուլ եւ պատկառանօք ։ * Եւ 'ի տան ոչ դադարէին
ոտք

(31) Ոմանք. Տուժեալ փրկեսցէ զանձն իւր ։ (33) Ոմանք.
Եւ նախատինք նորա ոչ ջնջեսցին յաւիտեան ։ (35) Ոմանք.
Եւ ոչ փոխանակեա՛... եւ ոչ լուծանիցի ։
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Եւ զօրասցիր. կամ, զօրասցիս...
մի՛ երկնչիցես ։ (4) Ոմանք. Ասա՛ իմաստութեան.. կոչեա՛
քեզ ծա՛ ։ (4) Ոմանք, Եւ զհանճարս անձին քում ծանօթ.
(7) Ոմանք. Եւ տեսանիցէ. (8) Ոմանք. Որ անցանիցէ..
առ անկեամբ դրանց տանց նորա ։ (9) Ոմանք. Յորժամ
դադարումն եւ մութ գիշերոյն իցէ ։ (10) Ոմանք. Ընդ-
առաջ լինիցի նմա պոռնկութեան կերպիւ ։ (10) Յօրինակին Ի
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ։

Digitized by Google

տայք նմա: *Ժամանակ իմն արտաքոյ յածի եւ ժամանակ 12
իմն ընդ հրապարակս առ ամ անկեան դարանակալ լի-
նի: *Ապա բուռն հարեալ համբուրեաց զնա, եւ լրբե- 13
նի երեսօք ասէ ցնա. *Զոհս խաղաղութեան են իմ. 14
այսօր հատուցանեմ զուխտս իմ: *Վասն այնորիկ ելի 15
ընդ առաջ քո. ցանկացեալ երեսաց քոց գտի զքեզ:
*Երիզապատ պնդեցի զգահաւորս իմ: Պատուականօք եւ 16
գիպտացւովք զարդարեցի: *Քրքմանցն սպառապատե- 17
ցի զանկողինս իմ. եւ զտունն իմ կինամոնիւ խնկեցի:
*Եկ եւ վայելեսցուք սիրով մինչեւ ցառաւօտն. եկ եւ 18
խաղասցուք ցանկութեամբ: *Զի ոչ է այր իմ 'ի տան. այլ 19
գնացեալ է ճանապարհ հեռի: *Զքսակն արծաթոյ 20
'ի ձեռին իւրում առեալ, յետ բազում ժամանակաց
թէ՛ ուրեք դարձցի 'ի տուն: *Եւ մոլորեցոյց զնա բա- 21
զում բանիւք, եւ խեղդեալ չղթայիւ երկրից վարանեաց
զնա: *Եւ նա գնաց զհետ նորա յիմարեալ՝ իբրեւ արջառ 22
'ի սպանումն, եւ իբրեւ շուն 'ի կապանս. *կամ իբրեւ զեղ- 23
ջերու հարեալ նետիւ ընդ լերդապատն: եւ փութայ
իբրեւ զհաւ 'ի ծուղակս. եւ ոչ գիտէ թէ զոգին հալա-
ծական տանի: *Արդ որդեակ՝ լուր ինձ. եւ անսա 24
բանից բերանոյ իմոյ: *Մի խոտորեսցի սիրտ քո 'ի 25
ճանապարհս նորա, եւ մի մոլորեսցիս 'ի շաւիղս նորա: *Զի 26
զբազումս տապաստ արկեալ է նա խոցոտելով, եւ անհ-
թիւ են սպանեալք 'ի նմանէ: *Ճանապարհք դժոխոց 27
են տունն նորա. որ իջուցանեն 'ի շտեմարանս մահու:

ԳԼ. Ը.

Վասն այսորիկ դու զիմաստութիւն քարոզեսցես. զի 1
հանճար հնազանդ լիցի քեզ: *Քանզի 'ի վերայ 2
լեռանց գլխաւորաց է, եւ 'ի մէջ շաւղաց հաստեալ կայ.

*Եւ

---

(12) Ոմանք. Զի ժամ իմն... 'ի հրապարակս: (15) Ոմանք. "Վասն երբ ելի ես": (16) Ոմանք. Զգահոյս իմ. Եգիպտացի պատուականօք լցեալ զարդարեցի: (17) Բազումք. Կինամոնիւ խնկեցի: (18) Ոմանք. Մինչեւ յառաւօտ: (19) Ոմանք. 'Ի ճանապարհ հեռի: (20) Ոմանք. Առեալ է. յետ բազում աւուրց.. դարձցի 'ի տուն իւր. (21) Ոմանք. Զնա բազում խօսիւք: (22) Օրինակ մ. Շուն 'ի տուն: (23) Ոմանք. "Նետիւ 'ի լերդապատն": (23) Ոմանք. Ոչ գիտէ թէ վն անձին իւր վաստակեն ընթանայ: (24) Յօրինակին գրեալ. Արդ որդեակ: (25) Բազումք. Մոլորեսցիս 'ի շաւ": (27) Ոմանք. Որք իջուցանեն 'ի շտեմ":

ԳԼ. Ը. (2) Ոմանք. Եւ 'ի մէջ շաւղաց հաստատեալ կայ:

3 * Եւ 'ի դրունս հզօրաց սպասէ · եւ 'ի մուտս օրհնի ։
4 * Զձեզ աղաչեմ ով մարդիկ, եւ բարձրեմ զբարբառ իմ · ԺԸ
5 որդւոց մարդկան ։ * Իմացարուք անմեղք զհնարագի-
6 տութիւն · եւ անխրատք դիք 'ի սիրտս ձեր ։ * ունկն դիք
ինձ, զի զպատուականս բարբառեցայ · եւ բացից 'ի շրթանց
7 իմոց զուղղութիւն ։ * Զի զճշմարտութիւն խոկասցէ կոկորդ
8 իմ · եւ պի՛ղծ են առաջի իմ շրթունք սուտք ։ * Արդա-
րութե՛ամբ են ամ̃ պատգամք բերանոյ իմոյ, եւ ոչ գոյ 'ի նո
9 ծռութիւն եւ ոչ թիւրութիւն ։ * Ամենայն ինչ ուղի՛ղ է ի-
մաստնոց · եւ յարդարութեան է այնոցիկ որք գտանեն զգի-
10 տութիւն ։ * Ընկալարուք զխրատ՝ եւ մի՛ զարծաթ · եւ զգի-
11 տութիւն քան զոսկի ընտիր ։ * Լա՛ւ է իմաստութիւն քան
զականս պատուականս · եւ ամ̃ ինչ պատուական չարժէ
12 զնա ։ * Ես իմաստութիւն բնակեցայ 'ի խորհրդականութեան ·
13 զխորհուրդս եւ զգիտութիւն կոչեցի յիս ։ * Երկեւղ Տն̃
ատելոյ զանիրաւութիւն · զթշնամանս՝ եւ զհպարտութիւն, եւ
14 զճանապարհս չարեաց ։ * Իմ է խորհուրդ եւ զգուշու-
15 թիւն, եւ իմ է հանճար եւ զօրութիւն ։ * Ինեւ թագաւորք
16 թագաւորեն, եւ հզօրք գրեն զարդարութիւն ։ * Ինեւ մե-
17 ծամեծք մեծանան, եւ բռնաւորք ինեւ ունին զերկիր ։ * Ես՝
որ զիս սիրեն՝ սիրեմ · եւ որ զիս խնդրեն՝ գտցեն շը-
18 նորհս ։ * Մեծութիւն եւ փառք՝ իմ իսկ են · եւ ստացուածք
19 բազմաց եւ արդարութիւն ։ * Լա՛ւ է զիս ստանալ՝ քան
զոսկի եւ զականս պատուականս · եւ զարդիւնս իմ քան
20 զարծաթ ընտիր ։ * 'Ի ճանապարհս արդարու-
21 թեան գնամ · եւ 'ի մէջ շաւղաց արդարութեան շրջիմ ։ * Զի
բաշխեցից սիրելեաց իմոց զինչս · եւ զգանձս նոցա
լցուցից բարութեամբ ։
Եթէ պատմեցից ձեզ զհանապազորդս լինելոցն, եւ յի [illegible]

(3) Ոմանք · Եւ առ դրունս հզօ՛՛ ։ (6) 'Ի լուսն՛՛ · Լուարուք ինձ զի զպատ՛՛ ։ համաձայն օրինակ 'ի բն՛՛ ։ (7) Ոմանք · Զճշմարտութիւն խոկալ ։ (8) Ոմանք · Ամ̃ բանք բերանոյ իմոյ · եւ ոչինչ գոյ 'ի նոսա ծռութիւն եւ թիւր՛՛ ։ (10) (11) Ոմանք յաւելուն · Եւ զգիտութիւն առաւել, քան զոսկի ընտիր ։ ընտրեալ է հանճար քան զոսկի մաքուր ։ Եւ լաւագոյն է իմաստութիւն քան ։ (12) Ոմանք · Ես իմաստութիւն բնակեցի 'ի խորհրդական · զգիտութիւն եւ զհանճար կոչեցի յիս ։ (13) Ոմանք · Զթշնամանս եւ զամբարտաւանութիւն եւ զճանապարհս չարաց ։ Յոյց ուղղոյն յաւելու · Զարեաց · — զշեղեալս ատեամ ։ Իմ է ։ (14) Ոմանք · Եւ իմ է զօրութ ։ (18) Ոմանք · Մեծութիւն եւ փառք իմ են ։ (19) Ոմանք · Եւ արդիւնք իմ լաւագոյն են քան զարծաթ ։ (20) Ոմանք · Շաւղաց ճշմարտութեան շրջիմ ։ (21) Ոմանք · Լցից բարութ՛՛ ։ զհանապազորդս լինելոցն, եւ յիշեցուցից զյաւիտեանսն ։

չեցուցից որ յաւիտենիցն համարեալ են ։ * Տէր հաս 22
տատեաց զիս ՚ի սկիզբն ճանապարհաց իւրոց ՚ի գործս
իւր ․ յառաջ քան զյաւիտեանս հաստատեաց զիս ։
* Ի սկզբանէ յառաջ քան զերկիր առնել ․ * Եւ նախ քան 23
զանդունդս գործել ․ եւ նախ քան զբղխել աղբերաց 24
ջրոց ․ * յառաջ քան զլերինս հաստատել ։ յառաջ քան 25
զամ բլուրս ծնաւ զիս ։ * Տէր արար զշէնս եւ զանշէնս ․ 26
եւ զեզերս բնակեալս ՚ի ներքոյ երկնից ։ * Մինչեւ 27
պատրաստէր զերկինս՝ ընդ նմա էի ․ եւ մինչ զատուցա-
նէր զաթոռ իւր ՚ի վերայ հողմոց ։ * Եւ յորժամ զօրացու- 28
ցանէր զամպս ՚ի վերինս ։ եւ յորժամ հաստատուն դնէր
զաղբերս ՚ի ներքոյ երկնից ։ * ՚Ի դնել՝ ծովու զհաս- 29
տատութիւն իւր ․ զի ջուրք մի անցցեն ըստ ածին նմա ։ ՚Ի
ժամանակի յորում հաստատուն դնէր զհիմունս երկ-
րի ․ * Ես էի առ նմա պատշաճեալ ։ Ես էի որում ու- 30
րախ լինէր մի համայնագ ․ եւ ցնծայի առաջի նորա յամ
ժամ ։ * Յորժամ ուրախ լինէր ընդ աշխարհին բովան- 31
դակել ։ եւ ցնծայր յորդիս մարդկան ։ * Արդ որդեակ՝ 32
լուր ինձ ։ եւ երանելի են՝ որ զճանապարհս իմ պահե-
ցեն ։ * Լուարուք զիմաստութիւն եւ իմաստունք լերուք , 33
եւ մի պաշարեցիք ։ * Երանեալ է այր որ լուիցէ ինձ , 34
եւ մարդ որ զճանապարհս իմ պահիցէ ։ տքնիցի առ
դրունս իմ հանապազ ․ եւ պահիցէ զսեամս մտից իմոց ։
* Զի ելք իմ են ելք կենաց ․ եւ պատրաստեսցի կամք 35
իմ ՚ի տէ ։ * Իսկ որ յիս մեղանչեն՝ ամպարշտեն յան- 36
ձինս իւրեանց ․ եւ որ ատեանն զիս՝ սիրեն զմահ ։

ԳԼ․

(22) ՚Ի լատ՛․ Տէր ստացաւ զիս ՚ի սկիզբ՛․ համաձայն ամենայն ՚ի եբր՛՛ ։ (23) Ոմանք ․ ՚Ի սկզբանն յառաջ քան ։ (24) Ոմանք ․ Եւ յառաջ քան զբղխել աղբերաց ջրոց ։ (25) Ոմանք ․ Եւ նախ քան ․ ․ եւ յառաջ քան զամենայն բլուրս ծնեալ եմ ես ։ (27) Ոմանք ․ Յորժամ պատրաստէր ։ (28) Ոմանք ․ Եւ յորժամ զօրաւոր առնէր զամպս ․ ․ ․ եւ յորժամ անփոփոխ դնէր զաղբեր՛՛ ։ (29) Ոմանք ․ ՚Ի դնել ծովու կապուշութիւն նդ, զի ․ ․ ՚ի ժամանակի յորժամ հաստատուն ։ (29) Այլ ․ Ընդ ածին նդ ։ (30) Ոմանք ․ Անձին պատշաճեալ ։ (31) Ոմանք ․ Յորժամ զուարճացեալ էր զտիեզերս բովանդակել ․ եւ ուրախ լինէր յորդիս ։ (32) Ոմանք ․ Երանելի են ․ ․, պահեն ։ (33) Ոմանք ․ Եւ իմաստունք եղերուք ։ (34) Ոմանք ․ Երանելի է այր ․ ․ ․ որ զիմ ճանապարհս պահիցէ ․ որ տքնի՛՛ ։ (35) Ոմանք ․ Զի ճանապարհք իմ են ճանապարհք կենաց ։ եւ պատր՛՛ ։ Որք ասեն յատեկրս ․ Զի որ զիս գտանիցէ՝ գտանիցէ զկեանս , եւ ընդունիցի շնորհս ՚ի տէ ․ ճանապարհք իմ ։ (36) Ոմանք ․ Ատեանն զիս՝ գտցեն զմահ ։

Digitized by Google

Գլ. Թ.

1 Իմաստութիւն շինեաց իւր տուն, և կանգնեաց սիւնս Ի
2 եւթն։ * Զենն զզենլիս իւր, և խառնեաց ՚ի խառ-
3 նելիս զգինի իւր, և պատրաստեաց զսեղան իւր։ * Եւ
առաքեաց զծառայս իւր, կոչել բարձր քարոզութ՟ ՚ի
4 խառնելիս իւր՝ * և ասէ. Որ ոք իցէ անզգամ, եկեսցէ
5 առ իս։ և ցպակասամիտսն ասէ, * եկայք կերայք ՚ի հա-
6 ցէ իմմէ, և արբէք զգինի իմ զոր խառնեցի ձեզ։ * Թո-
ղէք զանզգամութիւն և կեցջիք. խնդրեցէք զիմաստութ՟
զի ապրեսջիք։ և ուղղեցէք գիտութ՟ զհանճար. և ու-
ղիղ ճանապարհաւ խնդրեսջիք զխրատ։
7 * Որ խրատէ զչարս՝ առցէ անձին իւրում անարգանս. ԻԱ
8 և որ յանդիմանէ զամբարիշտս՝ արատայ զանձն։ * Մի՛ է
յանդիմաներ զչարս, զի մի՛ ատեսցեն զքեզ։ յանդիմա-
նեա՛ զիմաստունն, և սիրեսցէ զքեզ. զանմիտն, և յա-
9 ւելցէ ատել զքեզ։ * Տո՛ւր իմաստնոյն պատճառս՝ և
իմաստնագոյն ևս լիցի։ ուսուցանօ զարդարն, և յա-
10 ւելցէ ընդունել։ * Սկիզբն իմաստութեան՝ երկիւղ տն.
և խորհուրդ սրբոց հանճար։ իմանալ զօրէնս՝ մտաց ու-
11 ղղոց է։ * Այսու օրինակաւ բազում ժամանակս
12 կեցցես. և յաւելցին քեզ ամք կենաց։ * Որդեակ ե-
թէ իմաստուն լինիցիս, անձին քում իմաստուն իցես՝
և ընկերաց։ և եթէ անզգամ իցես՝ միայն ըմպեսցես
զչարիս։ Որ հաստատի ՚ի ստութիւն՝ նա զհողմս արածէ
և նոյն հալածէ զթռչունս թեւաւորս։ Զի եթող զճա-
նապարհս այգւոյ իւրոյ, և ՚ի շաւղաց անդոյ իւրոյ մո-
լորեալ է։ Գնայ ընդ անջրդին և ընդ անապատ. և
ընդ երկիր կարգեալ ՚ի ծարաւութ. և ժողովէ ձեռօք
13 իւրովք զանպտղութիւն։ * Կին անզգամ և յանդուգն կա-
14 րօտ լիցի հացի. և որ ոչ գիտէ՝ զամօթ։ * Նստաւ առ
դրունս տան իւրոյ աթոռով յայտնապէս ՚ի հրապա-
15 րակս. * և կոչէ զանցաւորս որ գնայցեն ուղիղ զճա-
16 նապարհս իւրեանց։ * Որ ոք իցէ ՚ի ձէնջ առաւել ան-
միտ

Գլ. Թ. (2) Ոմանք. Եղեն զզենլիս... ՚ի խառնարանս զգինի իւր։ (7) Ոմանք. Յանդիմանէ զամբարիշտն։ (8) Ոմանք. Եւ զանմիտն, և յաւել՞։ (9) Ոմանք. Ծանօ՛ արդարոյն. և յաւել՞։ (12) Ոմանք. Անձին քում իցես ..այնուհետև զհողմս արա՞.. քանզի եթող զճա՞.. Գը-նայ ընդ անջրդ և ընդ անապատ.. ՚ի ծարաւութ։ (13) Ոմանք. Կարօտ լիցի ՚ի հացէ։ (14) Ոմանք. Առ դրունս տան։ (15) Ոմանք. Որ գնան ուղիղ։ (16) Ոմանք. Խոտորեսցի առ իս։

Digitized by Google

անմտագոյն՝ առ իս դարձցի։ Եւ պակասամտաց հրաման
տամ, եւ ասեմ։ * Հաց գաղտնի մտաղեալ կերիջիք, եւ 17
ջուր գողունի՝ ախորժելով արբջիք։ * Եւ նա ո՛չ գիտէ 18
թէ երկրածինք առ նմա կորնչին. եւ 'ի ծակս դժոխոց
հասանեն։ Այլ դու 'ի բաց ոստիր, եւ մի յամեր 'ի տեղ-
ւոջ նորա. եւ մի հաստատեր զաչս քո 'ի նա։ Զի այնպէս
անցցես ընդ ջուրն օտար. եւ անցանիցես ընդ գետն օ-
տարական։ Եւ 'ի ջրոյ օտարէ 'ի բաց լինիցիս. եւ յօտար
աղբերէ մի ըմպիցես։ Զի բազում ժամանակս կեց-
ցես. եւ յաւելցին քեզ ամք կենաց։

ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ։

Բան Երկրորդ։

Գլ. Ժ.

Որդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զհայր. որդի անմիտ՝ 1
տրտմութիւն է մօր։ * Ո՛չ օգնեսցեն գանձք՝ անօրի- 2
նաց. այլ արդարութիւն փրկէ 'ի մահուանէ։ * Ո՛չ սո- 3
վամահ առնէ Տէր զանձն արդարոյ. եւ զկեանս ամպարշ-
տաց կործանեսցէ։ * Տնանկութիւն զայր խոնարհեցու- 4
ցանէ. ձեռք ժրոյ՝ մեծացուցանեն։ * Որդի խրատեալ 5
իմաստուն լիցի. եւ զանմիտն 'ի ծառայութիւն վարեսցէ.
Ապրեցաւ 'ի խորշակէ որդի իմաստուն. խորշակա-
հար լինի ամբարանի որդին անօրէն։ * Օրհնութիւն Տեառն 'ի 6
գլուխ արդարոյ. զբերանս ամպարշտաց ծածկեսցէ
սուգ տարաժամ։ * Յիշատակ արդարոյ գովութեամբ. ա- 7
նուն ամպարշտաց շիջցի։ * Սիրտ իմաստուն ընկալցի 8
զպատուիրանս. եւ ցոփն շրթամբք գայթագղելով կոր-
ծանեսցի։ * Որ գնայ իմաստութեամբ՝ գնայ յուսով. իսկ 9
որ

(17) Ոմանք. Եւ ջուր գողոնի. կամ, գաղտնի։ (18) Ո-
մանք. Եւ ոչ գիտէ եթէ.. եւ յատակս դժոխոց հասանէ".. Այլ 'ի բաց վաղեա, եւ մի յամեր.. Քեզ այսպէս անց"։ Գլ. Ժ. (2) Ոմանք. Ոչինչ օգնեսցեն։ (3) Ոմանք. Զան-
ձինս արդարոց. բայց զկեանս ամբա"։ (4) Ոմանք. Ա-
ղքատութիւն զայր խոնարհ"։ (4)(5) Ոմանք յաւելուն. Մեծա-
ցուցանեն։ Որ յենու սուտութէ նա արածէ զհողմս. նոյն իսկ
ինքն հետեւի հաւուց թռուցելոց։ Որ ձաղուէ ինքն հնչած, որդի
իմաստնանայ. այլ որ ննջէ յամարայնի որդի ապականչաց։ Որ-
դի խրատ".. եւ զանմիտն 'ի ծառայութիւն վարեսցի։ (5) Ո-
մանք. Իմաստուն եղիցի։ (7) Ոմանք. Յիշատակ արդա-
րոց հանդերձ գովութեամբ, եւ անուն ամպարշտի։ (8) Ո-
մանք. Իմաստութիւն սրտիւ ընկալ"։ (9) Ոմանք. Որ գնայ
միամտութեամբ.. յայտնի եղիցի։

Digitized by Google

10 որ թիւրէ զճանապարհս իւր՝ յայտնի լիցի։ * Որ ակն-
նարկէ ակամբ նենգութ՝ ժողովէ արանց զտրտմութիւն․
որ յանդիմանէ համարձակութեամբ՝ առնէ զխաղաղութիւն։
11 * Աղբեւր կենաց յայդ 'ի ձեռին արդարոյ․ զբերան ամ-
12 պարշտաց ծածկեսցէ կորուստ։ * Զատելութիւն զրգռէ
հակառակութիւն, և զամենեսեան որ ոչ հակառակին ծած-
13 կէ սէր։ * Որ 'ի շրթանց բղխէ զիմաստութիւն․ երբե
14 գաւազանաւ հարկանէ զայր անմիտ։ * Իմաստունք
ծածկեսցեն զիմաստութիւն․ բերան յանդգնելոյ մերձ է
15 'ի բեկումն։ * Ստացուածք մեծատանց՝ քաղաք ամուր․
16 բեկումն ամպարշտաց՝ աղքատութիւն։ * Գործք արդա-
17 րոց կեանս առնեն․ և պտուղք ամպարշտաց մեղս։ * Ըզ-
ճանապարհս կենաց պահէ խր։ Խրատ առանց յանդի-
18 մանութեան՝ մոլար է։ * Ծածկեն զթշնամութիւն շրթունք
արդարք․ իսկ որ 'ի վեր հանեն զբամբասանս՝ անզգամք
19 են։ * 'Ի շատախօսութենէ ոչ ապրեսցիս 'ի մեղաց։ Թէ խնա-
20 յեսցես 'ի շրթունս՝ իմաստնացեալ լինիցիս։ * Արծաթ ըն-
տիր է լեզու արդարոյ․ սիրտ ամպարշտին նուաղեսցի։
21 * Շրթունք արդարոց ճանաչեն զբարձրունս․ և անզ-
22 գամք 'ի կարօտութեան սատակեսցին։ * Օրհնութիւն տն
'ի գլուխ արդարոյ․ և նոյն մեծացուցանէ, և ոչ հաս-
23 յաւելլու տրտմութիւն 'ի սիրտ նր։ * Ծիծաղելով գոր-
ծէ անզգամ զչար․ իսկ իմաստութիւն առն նիւթէ զհան-
24 ճար։ * Ըստ կորստեան շրջի ամպարշտն․ ցանկութիւն
25 արդարոց ընդունելի է։ * Յանցանել մրրկի՝ եղծանի
ամպարշտն․ իսկ արդարոյն խոյս տուեալ՝ կեցցէ յաւ-
26 իտեան։ * Որպէս աղոխ ատամանց վնասակար է՝ և
ծուխ աչաց, նոյնպէս և անօրէնութիւնք որոց վարին նո-
27 վաւ։ * Երկեւղ տն յաւելու յաւուրս․ այլ ամպարշ-
28 տաց նուաղեսցին։ * Յերկարի արդարոց ուրախութիւն․
29 յոյս ամպարշտաց կորիցէ։ * Ամրութիւն սրբոց երկեւղ
տն․

(10) Ոմանք․ Որ ակն արկէ․․ նենգութեամբ․․ իսկ որ յանդ-
դի"։ (11) Ոմանք․ Յայդ բերան արդարոյ։ Այլ ոմանք․
Զբերան ամպարշտին։ (12) Ոմանք․ Ատելութիւն զրգռէ
զհակառ"։ (13) Ոմանք․ 'Ի շրթանց խելոց բղխ"։ (14) 'Ի
լռու"․ Ծածկեսցեն զզգայութիւն։ (14) Ոմանք․ Ծածկեն
զիմաստ"․․ բերան յանդգնունն․ (16) Ոմանք․ Ամպարշտաց
մեղք։ (19) Ոմանք․ Շատախօս լինելով, ոչ զերծցիս 'ի
մեղաց, եթէ խնայես 'ի շրթունս քո, ի"։ (20) Ոմանք․
Լեզու իմաստնոյ։ (21) Ոմանք․ Իսկ անզգամք 'ի կա"։
(22) Ոմանք․ Եւ ոչ հա յաւելլանայ։ (23) Ոմանք․ Անզ-
գամն զչարիս։ (24) Ոմանք․ 'Ի կորստեան շրջի։ (25) Ո-
մանք․ 'Ի յանցանել մրր"․․․ և արդարոյն։ (27) Ոմանք․
Յաւելու զաւուրս․․․ նուաղեսցին։ (29) Ոմանք․ Ամ

Digitized by Google

նոյն . և բեկումն այնոցիկ՝ որք գործեն զչարիս ։ * Արդա- 30
րար՝ յաւիտեան ոչ գողասցէ . ամբարիշտք մի բնա-
կեսցեն յերկրի ։ * Բերան արդարոյ բղխէ զիմաստու- 31
թիւն , լեզու անիրաւի սատակեսցի ։ * Շրթունք արանց 32
արդարոց բղխեսցեն զշնորհս . բերան ամպարշտաց կոր-
ծանեսցի ։

ԳԼ. ԺԱ.

Կշիռք նենգաւորք պիղծ են առաջի Տն . կշիռ արդար 1
ընդունելի է նմա ։ * Յոր վայր մտանեն թշնամանք, 2
անդ են և անարգանք ։ Բերան խոնարհաց խոկայ զի-
մաստութիւն . * կատարումն ուղղոց առաջնորդեսցէ նց 3
և գայթագղումն արհամարհողաց աւերեսցէ զնս ։ * Ոչ 4
օգնեսցեն ինչք յաւուր բարկութեան . այլ արդարութիւն
փրկէ 'ի մահուանէ ։ Մեռաւ արդար՝ և եթող զղջումն
յոյժ ։ յանդուղն և տանհարութիւն լինի կորուստ ամ-
պարշտաց ։ * Արդարութիւն անբիծ ուղղէ զճանապարհս , 5
և յամբարշտութիւն արկանէ անիրաւութիւն ։ * Արդա- 6
րութիւն արանց ուղղոց փրկէ զնս . անմտութեամբ կորնչին ա-
նօրէնք ։ * 'Ի վախճանել առն արդարոյ ոչ կորնչի յոյս . 7
բայց պարծանք ամպարշտաց կորիցեն ։ * Արդար՝ յոր- 8
սողաց փրծանի , և փոխանակ նր մտանէ ամպարիշտն ։
* 'Ի բերանս ամբարշտաց որոգայթ ընկերաց . իմաստու- 9
թիւն արդարոց յաջողեալ է ։ * 'Ի բարութիւն արդարոց 10
յորթնեցաւ քաղաք . և 'ի կորստեան ամպարշտաց եղև
ուրախութիւն ։ * Յօրհնութիւն ուղղոց բարձրասցի քաղաք . 11
և բերանովք ամպարշտաց կործանեսցի ։ * Արհամարհէ 12
զքն-

րութիւն արդարոց եր" ։ (29) Ոմանք . Եւ խորտակումն այ-
նոցիկ որ ։ (30) Ոմանք . Ոչ սասանեսցի , և ամպարշ" ։
(31) Ոմանք . Բղխեսցէ զիմաստութիւն ։ (32) Ոմանք . Կա-
թեն շնորհս . . կործանի ։
Գլ. ԺԱ . (1) Ոսկան . Կշիռ նենգաւորութեան պիղծ է ։ (2) Ո-
մանք . Ուր մտանեն . . և խօսի զիմաստութիւն ։ Ոսկ 'ի լուս' ։
Անդ են և անարգութիւնք . համաձայն ածանց 'ի բն" ։ (2) Ոսկան
յաւելու . Եւ անարգութիւնք . խոյ ուր է խոնարհութիւն անդ և
իմաստութիւն ։ բերան ։ (3) Ոմանք . Կատարելութիւն ուղղոց ։
(4) Ոմանք . Ոչինչ օգնեսցեն . . և ոտն հարուստ լինի կո" ։
(4) Յօրինակին . Ոչ օգնեսցեն ինչ յա" ։ (5) Ոմանք . Ար-
դարութիւն անարատի . . և յամբարշտութիւն անկանի անի-
րաւն ։ (7) Ոմանք . Ամպարշտաց կորնչին ։ (9) Ոմանք . 'Ի բե-
րանս ամպարշտաց որոգայթ քաղաքականաց ։ (10) Ոմանք .
Բարութիւնք արդարոց յորթնեն զքաղաքս ։ Ոսկան . և 'ի
կորուստ ամպ" ։ (11) Ոմանք . Օրհնութեամբ ուղղոց բարձրա-
նայ քաղաք . . կործանի ։ (12) Ոմանք . Արհամարհէ զքա-

Digitized by Google

զնկերս այր պակասամիտ · այր իմաստուն զլռութիւն ած-
13 րէ : * Այր երկլեզու՝ յայտնէ զխորհուրդս յատենի ,
14 իսկ հաւատարիմն ոգւով՝ ծածկէ զիրս : * Որոց ոչ գոյ
առաջնորդութիւն՝ թօթափին իբրև զտերև · փրկութիւն գոյ
15 'ի խորհուրդս բազմաց : * Անզգամ՝ չարիս գործէ յոր-
ժամ խառնակիցի ընդ արդարոյ · և ատեայ զբարբառ
16 զգուշութեան : * Կին շնորհալից՝ բարձր առնէ զփառս
առն իւրոյ · և աթոռ անարգութեան՝ կին որ ատեայ զի-
րաւունս : 'Ի մեծութեան վատք՝ կարօտեալ լինին · իսկ
17 որ ժիրքն են՝ հաստատին մեծութբ : * Անձին իւրում
բարի գործէ այր ողորմած , կորուսանէ զմարմին իւր՝
18 այր անողորմ : * Ամպարիշտ՝ գործէ զգործս անիրա-
19 ւութեան · զաւակ արդարոց՝ վարձկան ճշմարտութեան : * Որ-
դի արդար՝ ծնանի 'ի կեանս · հալածանք ամպարշտաց
20 'ի մահ : * Պղծեն են առ Տն ճանապարհք թիւրք · ընդու-
21 նելի են նմա ամ անբիծք ճանապարհաւ : * Որ ձեռ-
ներեց լինի տարապարտուց , առանց պատժի ոչ լիցի :
իսկ որ սերմանէ զարդարութիւն , կալցի վարձս հաւա-
22 տարիմ : * Իբրև գինդ ոսկի 'ի քթի խոզի՝ այնպէս կնոջ
23 չարաբարոյի գեղեցկութիւն : * Ցանկութիւն արդարոց ամ
24 բարիք է · յոյս ամպարշտի կորիցէ : * Են որ զիւրեանց
սերմանեն՝ և բազմապատիկ առնեն , և են՝ որ յանիրա-
25 ւութէ ժողովեն՝ և կարօտանան : * Ամ անձն օրհնեալ՝
պարզամիտ է · և այր բարկացող՝ ազնիւ է կերպարա-
26 նօք : * Որ խնայէ զցորեան՝ լքցէ զնա ժողովուրդ · և որ
ծախէ զցորեան՝ հրապարակաւ եղիցի · այլ օրհնութիւն
27 'ի գլուխ սպառողաց : * Որ նիւթէ զբարիս՝ խնդրէ զշ-
նորհս բարութեան · իսկ որ խնդրէ զչար՝ հասցէ նմա :
28 * Որ յուսայ 'ի մեծութիւն՝ կործանեսցի ; իսկ որ ձեռնա-
29 կալու լիցի արդարոց՝ նա ծագեսցէ : * Որ ոչ գայցէ
ԸՂ·

ղաքակիցս այր ապա" : (13) Ոսկան · Ծածկէ զնա : (14) Ոս-
կանք · Որպէս զտերև · փրկութիւն գտանի 'ի խորհ" : (15) Ոսկանք ·
Զարն առնէ զչարիս յորժամ խառնակի ընդ : (16) Ո-
սկանք · Կին շնորհալից... · · կին որ ատէ զարդարութիւն · ·
վատք կարօտ լինին : (17) Ոսկանք · Գործէ բարիս ողոր-
մածն : (18) Ոսկանք · Վարձ ճշմարտութե : (20) Ոսկանք · Պղծու-
թիւն անօրէնաց 'ի ճնաբհս իւրեանց : (21) Ոսկանք · Ձեռնտն-
րեց լիցի 'ի մա" · · ընկալցի վարձս հաւատարիմս : (22) Ոսկանք ·
Որպէս գինդ ոս" · · նոյնպէս կնոջ չարի գե" : (23) Ոսկանք · Յոյս
ամպարշտաց կորիցէ : (26) Ոսկանք · Որ անխնայէ 'ի ցորեանն
· · օրհնութիւն ամն 'ի գլ" : (26) 'Ի չա" · 'Ի գլուխս սպառողին ·
համաձայն ամաց 'ի բնոց" : (28) Ոսկանք · Ամենայնքն կործա-
նեսցի · իսկ որ օգնական լինի արդարոց , ծագեսցէ :
(29) Ոսկանք · Եւ որ ոչ գայ զնառաք · · · դժնդակս արտածէ :

Digitized by Google

զտամբ իւրով, նա զհողմս ժառանգեսցէ․ եւ ծառայես-
ցէ անմիտն իմաստնոյն։ * Ի պտղոյ արդարութեան բու- 30
սանի ծառ կենաց․ բարձցին տարաժամ անձինք անօ-
րինաց։ * Եթէ արդարն հազիւ կեցցէ, իսկ ամպարիշտն 31
եւ անօրինաւորն ուր երեւեսցին։

ԳԼ. ԺԲ.

Որ սիրէ զխրատ՝ սիրէ զգիտութիւն․ իսկ որ ատեայ 1
զյանդիմանութիւն՝ անմիտ է։ * Լաւ է որ գտանէ 2
շնորհս ՚ի Տեառնէ․ իսկ այր անօրէն կարկեսցի։ * Ոչ յա- 3
ջողեսցի մարդոյ յանօրէնութէ․ արմատք արդարոց ոչ
հատցին։ * Կին ժրաջանն՝ պսակ է առն իւրոյ։ Իսկ 4
որդն՝ փայտի ապականիչ է, նոյնպէս կորուսանէ զայր
կին չարագործ։ * Խորհուրդք արդարոց իրաւունք․ 5
առաջնորդեն ամպարշտաց նենգութեամբ։ * Բանք ամ- 6
պարշտաց նենգաւորք։ բերան ուղղոց փրկեսցէ զնա։
* Յոր կողմ և դարձցի ամպարիշտն՝ եղծանի․ տունք 7
արդարոց յարակայեսցին։ * Բերան իմաստնոյ գովի ՚ի 8
մարդկանէ․ իսկ խօթամիտն արհամարհեսցի։ * Լաւ 9
է մարդոյ անարգութեամբ ծառայել անձին, քան անձին
շուք եդեալ՝ և հաց մուրանայցէ։ * Արդար ողորմի 10
անասնոյ իւրում։ աղիք ամպարշտաց անողորմ են։ * Որ 11
գործէ զերկիր իւր՝ լցցի հացիւ․ իսկ որ զհետ եր-
թայ զնանրութե՝ պակասամիտք են։ Որ ախորժէ զգի-
նեաց զեղխութեան, թողցէ ՚ի բնակութեան իւր զանարգ-
անս։ * Ցանկութիւնք ամպարշտաց՝ չարք են։ արմատք 12
բարեպաշտաց՝ հաստատունք են։ * Վասն մեղաց շրթանց 13
անկանի յորոգայթ մեղաւորն՝ և արդարն զերծանի ՚ի
նմանէ։ Քաղցրահայեացն ողորմեսցի․ իսկ որ պատա-
հէ ՚ի դրունս՝ նեղէ զոգիս։ * Ի պտղոյ բերանոյ առն՝ 14
լցցի անձն իւր բարութ․ հատուցումն շրթանց իւրոց
հատուսցի նմա։ * Ճանապարհք անզգամաց՝ ուղիղ թուին 15
առաջի նոցա։ Ունկնդիր լինի խրատու իմաստունն․
* իսկ․

---

(30) Ոմանք․ Յառաջամամ ոգիք անօ"։ Ոսկ․ Ոգիք անօրինաց։ (31) Ոմանք․ Եւ ամպարիշտն ուր երեւեսցի։
ԳԼ․ ԺԲ․ (1) Ոմանք․ Եւ որ ատեայ։ (2) Ոսկան․ Լաւ է գտանել զշնորհս։ (3) Ոմանք․ Մարդոյ յանիրաւութէ։ (4) Ոմանք․ Որպէս որդն ՚ի փայտի, նոյնպէս։ (5) Ոմանք․ Առաջնորդեն ամպարշտաց։ (6) Ոմանք․ Նենգաւորք են․․․ փրկէ զնա։ (7) Ոսկան․ Յերկարեսցին։ (10) Ոմանք․ Անասնոց իւրոց։ (11) Ոմանք․ Լցցի հացիւ․ եւ որ զհետ երթայ դատարկութե․ լցցի աղքատութ․․․ ՚ի բնակութիւն իւր անարգութ։ (13) Ոմանք․ Գթութեն գտանէ․․․ նեղէ զանձինս։

Digitized by Google

16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԺԳ.

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]

---

(16) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (19) [illegible] (20) [illegible] (21) [illegible] (22) [illegible] (23) [illegible] (25) [illegible] (27) [illegible] (28) [illegible]
ԳԼ. ԺԳ. (1) [illegible] (3) [illegible] (5) [illegible]

անիրաւ՝ ատելի է արդարոյ. բայց ամբարիշտն ամաչէ, և
ոչ գտցէ համարձակութիւն։ * Արդարութիւն պահէ զան- 6
մեղս ճանապարհաւ. զամբարիշտս անզգամեցուցանեն
մեղք։ * Են՝ որ մեծացուցանեն զանձինս՝ և ոչինչ ու- 7
նին, և են որ խոնարհեցուցանեն զանձինս՝ և յոյժ են մե-
ծութեամբ բազմաւ։ * Փրկանք անձին մարդոյ՝ մեծութի՛ւն 8
իւր. բայց աղքատն ոչ համբերէ սպառնալեաց։ * Լոյս 9
արդարոց՝ յամ ժամ. լոյս ամբարշտաց՝ շիջցի։ Անձինք
նենգաւորք՝ մոլորեսցին ՚ի մեղս. այլ արդարք՝ գթաս-
ցին և ողորմեսցին։ * Անզգամ թշնամանօք գործէ զչա- 10
րիս. բայց որ իւրեանց անձանց են յանձինս՝ իմաստունք
են։ * Մեծութիւն խառնեալ անօրէնութեամբ՝ նուազես- 11
ցէ. բայց որ աշխատութեամբ ժողովէ՝ բազմասցի. Լաւ
է խոստմանն օգնել սրտիւ. քան որ խոստանայցէ խոստա-
նալ՝ * և կախեալ կայցէ զրուցոյ։ Արդար ողորմի՝ և 12
տայ փոխ։ Ծառ կենաց ցանկութիւն բարեաց։ * Որ արհա- 13
համարհէ զիրս՝ արհամարհեսցի ՚ի նմանէ. որ երկնչի
՚ի պատուիրանէն՝ առողջ լիցի։ Որդւոյ նենգաւորի՝
բարի ինչ մի եղիցի. ծառայի իմաստնոյ՝ յաջողեսցին
գործք իւր, և ուղղեսցին ճանապարհք նր։ * Օրէնք 14
իմաստնոյ աղբիւր կենաց. բայց անմիտն ընդ որոգայ-
թիւ մեռցի։ * Իմաստութիւն բարի՝ տայ շնորհս. և ճա- 15
նաչել զօրէնս՝ մտաց բարեաց է։ Ճանապարհ արհա-
մարհողաց ՚ի կորուստ։ * Ամ՛ խորագէտ՝ գործէ իմաս- 16
տութեամբ. բայց անմիտն տարածէ յանձն իւր զչարիս։
* Թագաւոր յանդուգն՝ անկցի ՚ի չարիս. և հրեշտակ 17
հաւատարիմ՝ փրկէ զնա։ * Զաղքատութիւն և զանար- 18
գանս՝ ՚ի բաց բառնայ խրատ. և որ պահէ զյանդիմանու-
թիւնս փառաւորեսցի։ * Ցանկութիւն բարեպաշտաց 19
քաղցրացուցանէ զոգիս. գործք ամբարշտաց՝ հեռի
են ՚ի գիտութենէ։ * Որ գնայ ընդ իմաստունս՝ իմաս- 20
տուն եղիցի. և որ թափառի ընդ անզգամս՝ յայտնի
եղիցի։ * Զմեղաւորս՝ հալածեն չարիք. և արդարոց՝ 21
հասցեն բարութիւնք։ * Այր առատ՝ ժառանգեցուցա- 22
նէ

(5) Ոմանք. Եւ ոչ ունիցի համարձակութիւն"։ (6) Ոմանք. Զանմեղս
՚ի ճանապարհէ. զամբարիշտս չարիք առնեն մեղս։
(7) Ոմանք. Եւ ոչինչ ոչ ունիցին։ (8) Ոմանք. Իսկ աղքատն
ոչ համբերէ"։ (11) Ոմանք յաւելուն. Խնայեալ անօրէնու-
թիւ... բազմասցի անձին իւրում։ (12) Ոմանք. Ծառ կե-
նաց է։ (13) Ոմանք. ՚Ի պատուիրանէն նմա... բարի ոչ
եղիցի։ (15) Ոմանք. Ճանապարհք... ՚ի կորուստ է։
(16) Այլք. Տարածեաց յանձն իւր։ (17) Ոմանք. Ան-
կցի յորոգայթ։ (20) Ոմանք. Յայտնի լիցի։ (22) Ոմանք.
Այր անաղարտ ժառ"։ Այլք ոմանք. ժառանգեցուցանէ։

[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]

Գլ. ԺԲ.

1 Ի[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]

(24) Ոմանք . [illegible] (25) Ոմանք . [illegible]
Գլ. ԺԲ. (3) Ոմանք . [illegible] (6) Ոմանք . [illegible] (8) Ոմանք . [illegible] (10) Ոմանք . [illegible] (11) Ոմանք . [illegible] (12) Ոմանք . [illegible] (14) Ոմանք . [illegible] (15) Ոմանք . [illegible]

Digitized by Google

զանձն 'ի զղջումն։ * Իմաստունն զարհուրեալ՝ խոտորե- 16
ցաւ 'ի չարէ. բայց անզգամն յանձնապաստան խառնա-
կի ը անօրէնին։ * Բարկասիրտն՝ գործէ առանց խոր- 17
հրդոյ. և այր իմաստուն՝ յոյժ համբերէ։ * Բաժանեսցին 18
անմտաբարոյք 'ի չարիս. բայց խորագէտք զօրանան իմաս-
տութեամբ։ * Գայթակղեսցին չարք առաջի բարեաց. և 19
ամպարիշտք կացցեն առ դրունս արդարոց։ * Բա- 20
րեկամք ատեսցեն զբարեկամս աղքատս. բարեկամք
մեծատանց բազումք։ * Որ անարգէ զաղքատն՝ մեղան- 21
չէ. և որ ողորմի աղքատաց՝ երանելի է։ * Մոլորեալք 22
նիւթեն չարիս. զողորմութիւն և զճշմարտութիւն նիւթեն
բարիք։ Ոչ գիտեն զողորմութիւն և զհաւատս՝ նիւթօղք
չարեաց, ողորմութիւն և հաւատք առ նիւթօղս բարեաց։
* Ամենայնի որ հոգայ՝ մի ինչ աւելի է իմաստութիւն. բայց 23
անձնեպաստն և անհոգն՝ 'ի կարօտութեան եղիցի։ * Պսակ 24
իմաստնոց՝ խորագիտութիւն. և զնացք անմտաց՝ չարութիւն։
* Փրկէ զանձն՝ վկայ հաւատարիմ. և բորբոքէ ստութս 25
նենգաւորն։ * Յերկիւղ Տն՝ յոյս զօրութե. և որդւոց 26
իւրոց թողու զհաստատութիւն խաղաղութե։ * Հրաման Տն 27
աղբեւր կենաց. և առնէ խոտորել յորոգայթից մա-
հու։ * 'Ի բազմում զօրու՝ փառք թագաւորի. 'ի նուազել 28
ժողովրդեան՝ բեկումն հզօրաց։ * Այր երկայնամիտ՝ 29
բազմահանճար է խորհրդովք. բայց կարճամիտն՝ յոյժ
անմիտ է։ * Այր հեզ՝ բժիշկ է սրտի. ցեց ոսկերաց 30
սիրտ հոգած։ * Որ զրպարտէ զաղքատն՝ բարկացու- 31
ցանէ զարարիչն իւր, և որ պատուէ զնա՝ ողորմի աղքա-
տի։ * Չարեօք իւրովք մերժի ամպարիշտն, և որ յու- 32
սայ յանձին սրբութիւն՝ արդար է։ * 'Ի սիրտ՝ [illegible] 33
հանգչի իմաստութիւն. և 'ի սիրտ անմտաց ոչ ծանիցի։
* Արդարութիւն զազգս բարձրացուցանէ. նուազեցու- 34
ցանեն զազգս մեղք։ * Ընդունելի է թագաւորի սպաս- 35
ւոր

ապրելոյն ծանապարհն նոյ։ (18) Ոսկան. Բաժանեսցեն անմիտք"։ (19) Ոսկան յաւելու. Առ դրունս արդարոց։ Բայց [illegible] ... (20) Ոմանք. Բարեկամք աղքատաց ատեսցեն։ (21) 'Ի լուս"։ Որ անարգէ զաղքատն. հանճարոյն ... 'ի բնոց"։ (22) Ոսկան յաւելու. Աղքատաց, երանելի է, որ հաւատայ 'ի Տէր՝ զողորմութիւն սիրէ։ (22) Ոմանք. Զողորմութիւն և զհաւատս։ (23) Ոմանք. Մի ինչ է. կամ, իցէ աւելի։ (24) 'Ի լուս". Պսակ իմաստնոց մեծութիւն։ (25) Ոմանք. Փրկէ 'ի չարէ զանձն։ (27) Ոսկան. Երկիւղ Տն աղբեւր կեն"։ (30) Ոմանք. Այր հեզ երկայնամիտ բժ"։ (33) Ոմանք. 'Ի սիրտ բարի հանգչի... ոչ ծանիցի։ (35) Ոմանք. Ընդունելի է 'ի թագաւոր... զանխորհրդութիւն։ Ոսկ ... ապաշխարութիւն։

կանն՝ իմաստունն. եւ իւրով շուրթնաւորութեամբ թշնամեաց
զանարգանս : Բարկութիւն կորուսանէ զիմաստունս :

ԳԼ. ԺԵ.

1 Պատասխանի տալով՝ դարձուցանէ զբարկութիւն : Բան
2 խիստ՝ յարուցանէ զբարկութիւն. * Լեզու իմաստնոց
գիտէ զբարիս : Բերան անզգամաց պատմէ զչարիս.
3 * յամ տեղիս աչք ՏՆ դիտեն զչարիս եւ զբարիս : * Բժշկ-
4 կութիւն լեզուի՝ ծառ կենաց. եւ որ պահէ զնա՝ լցցի
5 հոգւով : * Անզգամն՝ անարգանէ զխրատ հօր. որ պահէ
պատուիրանս՝ խորագէտ է : 'Ի յառաւելուլ արդա-
րութեան՝ զօրութիւն բազում. եւ ամպարիշտք արմատաքի
6 յերկրէ կորիցեն : * Տունք արդարոց զօրութիւն բազ-
7 մաւ. պտուղք ամպարշտաց կորիցեն : * Շրթունք ի-
մաստնոց՝ կապեալ են իմաստութեամբ. սիրտք ան-
8 մտաց ոչ են անսխալք : * Պատարագք ամպարշտաց՝
պիղծ են առաջի ՏՆ : ուխտք ուղղոց՝ ընդունելի են
9 նմա : * Պիղծ են առաջի ՏՆ ճանապարհք ամպարշ-
տաց. իսկ որ երթայ զհետ արդարութեան՝ սիրէ զնա :
10 * Խրատ անմեղին՝ ճանաչի մերձաւորաց, իսկ որ ա-
տեանն զպանդխտութեան՝ վախճանեսցին անարգանօք :
11 * Դժոխք եւ կորուստ յայտնի են առաջի ՏՆ. զիարդ
12 ոչ եւ սիրտք մարդկան : * Ոչ սիրէ անխրատն զյանդի-
13 մանիչս իւր, եւ ընդ իմաստունս ոչ խօսեսցի : * Սրտի
ուրախացելոյ երեսք ծաղկին. եւ որ 'ի տրտմութեան
14 թախծեալ շիջի : * Սիրտ ուղիղ՝ խնդրէ զիմաստութիւն.
15 եւ բերան անխրատից՝ ճանաչիցէ չարեաց : * Յամ ժա-
մանակս աչք չարաց՝ սպասեն չարեաց, իսկ բարիքն՝
16 հանգուցանեն յամ ժամ : * Լաւ է փոքր բաժին երկիւ-
17 ղիւ ՏՆ, քան զգանձս մեծամեծս աներկիւղութեան : * Լաւ
է կոչունք բանջարեղինք՝ սիրով եւ շնորհիւ, քան զուա-
18 րակ 'ի մսրոյ թշնամութեամբ : * Այր բարկացող՝ նիւթէ
զկռիւս. իսկ երկայնամիտն եւ զհանդերձեալն ցածու-
ցանէ : Այր երկայնամիտ շիջուցանէ զդատաստանս.
19 իսկ ամպարիշտն՝ առաւել եւս գրգռէ : * Ճանապարհք
վատաց՝ կցեալ են փշովք, իսկ ժրացն մաքուրք են :

* Որդ

ԳԼ. ԺԵ. (2) Ոմանք. Լեզուք իմաստնոց գիտեն : (4) Ո-
մանք. Եւ որ պահեն զնոսա : (5) Ոմանք. Իսկ որ պահէ
պատուիր' : (8) Բոլորն. Առաջի ՏՆ : (10) Ոմանք. Իսկ որ ատ-
եանն զիմաստութիւն վախճանեսցին անարգութեամբ : (11) Ոմ-
անք. Զիարդ եւ ոչ սիրտ : (13) Բազումք. Սրտի ուրախելոյ.. որ 'ի տրտմութեան իցէ՝ թախծի : (13) Ոմանք. Երեսք
ծիծաղեսցին : (16) Ոմանք. Մեծամեծս աներկիւղածու-
թեան : (17) Բոլորն. Կոչունք բանջարեղինք : (19) Ոմանք. Բազում

Digitized by Google

* Որդի իմաստ 20
արհամարհէ զմ 21
ծարոյ. այր իմ 22
խորհուրդս՝ որ
խորհրդականա 23
գի նմա անզգա
տարակոյց: * 24
միաբանոց, զի ի 25
Թշնամանողաց
որբոց. և այրեա 26
Նիրաւ. բանք 27
ել կոշտաա
Ողորմութիւն և
խորշէ զմ ոչ ՚ի 28
ւատա. բերան
Ընդունելի են
րոց. մի նզ. և 29
ած յամբարշտա
սակաւ ինչ առնուլ արդարութիւն, քան զբազում աղ-
քատս անօրէնութիւն: Միտք առն խորհեսցին զճշմար-
տութիւն. զի յԱյ ուղղեսցին գնացք նր: * Ակն որ անխառ- 30
նէ զբարիս՝ ուրախ առնէ զսիրտ. համբաւ բարւոյ
պարարտէ զոսկերս: * Որ մերժէ զխրատ՝ ատեայ զանձն. 32
որ պահէ զյանդիմանութիւն՝ սիրէ զանձն իւր: * Երկ- 33
կեւղ տն խրատ և իմաստութիւն. և պատիւ պա-
տասխանի արասցէ նմա:

ԳԼ. ԺԶ.

Մարդոյ երբ ինչ գնել ՚ի մտի. ՚ի տնէ է պատասխա- 1
նի լեզուի: * Ամենայն գործք խոնարհին՝ յայտ- 2
նի են առաջի նր. և հաստատէ զճանապարհս նր: * Դարձն 3

ժիրացն: (23) Ոսկան. Եւ ոչ առասցէ զնա": (24) Ոմանք.
Եւ խորհուրդք իմաստ": (27) Ոմանք. Իսկ որ առնէ զնա":
(28) Ոմանք. Խորհէին զհաւատս: (28) Ոսկան. Բերանք
ամբարշտաց պատասխանի առն.. մարդկանց արդարք":
(29) Ոմանք. Լաւ է սակաւ ինչ.. արդարութեամբ անօրէնու-
թեանն.. խորհէ զիմաստութիւն. զի յԱյ: (30) Ոմանք.
Համբաւ բարւոյ պարարտէ": Որ ոսկան յաւելու համար 31. "Որդի-
որ չունի ... ՚ի մէջ իմաստնոց յարաձնացի: (32) Ո-
մանք. Իսկ որ պահէ զնա": (33) Ոսկան. Խրատ է և
իմաստ": (33) Ոմանք յաւելուն. Արասցէ նմա. պատշաճ իրա-
ւանց խոնարհաց ...:
Գլ. ԺԶ. (1) ՚Ի լուսանց. Դնել ՚ի մտի. համաձայնն ... ՚ի
...": (1) Ոմանք. Եւ ՚ի տնէ լեզուի պատասխանի: (3) Ոս-

Digitized by Google

առ նոր զգործս քո․ և հաստատեսցին խորհուրդք քո։
Ողջամիտ ՚ի մեծութիւն հասանիցես՝ ՚ի խոնարհութեան կալ
4 զանձն քո․ և առաջի տն գտցես շնորհս։ * Զոր ինչ
գործէ տր մի իւր․ իսկ ամպարիշտք յաւուր չարի կո_
5 րնչեսցին։ * Վճիռ է առաջի տն ամ մեծամեծաց․ որ ձեռ_
նամխեալ լինի տարապայմանութեանց՝ ոչ արդարասցի։ Մեկին
ճանապարհի բարւոյ՝ գործել զարդարութիւն․ և ընդդու_
նելի են տն աղօթք քան մատուցանել պատարագս։
6 * Որ խնդրէ զՏր՝ գտցէ զգիտութիւն արդարութեամբ հան_
դերձ․ և որ ուղղութեամբ խնդրեն զնա՝ գտցեն զխաղա_
7 ղութիւն։ * Զի ամ գործք տն արդարութեամբ են։ ամպա_
8 րիշտ պահի աւուր չարի։ * Լաւ է սակաւ ինչ առ_
նուլ երկիւղիւ տն․ քան զգանձս մեծամեծս ամպարշ_
9 տութեամբ։ * Սիրտ առն խորհեսցի զիրաւունս, զի յոյժ
10 ուղղեսցին գնացք նր։ * Մարդասիրութիւն ՚ի շրթունս
թագաւորի, և ՚ի դատաստանի մի մոլորեսցի բերան
11 նր։ * Մեծ կշիռ է արդարութիւն ՚ի տն․ և գործք նր
12 կշիռք արդարք։ * Գարշելի է թագաւորի որ առնէ
զչարիս․ զի արդարութեամբ հաստատի աթոռ իշխանութե
13 նր։ * Ընդունելի են թագաւորի շրթունք արդարոյ․
14 զբանս ուղիղս սիրէ տր։ * Սրտմտութիւն թագաւորի
հրեշտակ մահու․ և այր իմաստուն՝ ցածուցանէ զնա։
15 * ՚Ի լոյս կենաց՝ որդի թագաւորի․ և ընդունելիք նր
16 իբրև զամպ անձրևոյ։ * Ստացուածք իմաստութեան ցան_
կալի են քան զոսկի․ ստացուածք հանճարոյ՝ ցանկալի են
17 քան զարծաթ։ * Շաւիղք կենաց խոտորին ՚ի չարեաց․
երկայնութիւն կենաց ճանապարհք արդարութե։ Որ ընդու_
նի զխրատ՝ ՚ի բարիս եղիցի, և որ պահէ զյանդիմանու_
թիւն իմաստնասցի։ Որ զգուշանայ ճանապարհաց իւրոց
պահէ զանձն իւր․ որ սիրէ զկեանս, խնայեսցէ ՚ի բե_
18 րան իւր։ * Յառաջ քան զբեկումն՝ համարձին թշնա_
19 մանք․ և նախ քան զգլորումն՝ չարաբանութիւնք։ * Լաւ
է հեզութեամբ խոնարհութե, քան զաւար բաժա_
..նել

նակ․ Մերձեսցի ՚ի տր զգործս քո։ (4) Ոմանք․ Զոր
ինչ գործեսցէ տր։ (5) Ոմանք․ Առաջի այդ ամ․․ լինի ՚ի
տարապայմանութեանց․․ անմեղ զարդարութե։ (7) Ոմանք․ Պա_
հի յաւուր չարի։ (8) Ոմանք։ Լաւ է սակաւ ինչ։ (10) Ո_
մանք․ Մարդասիրութի է ՚ի շր՛։ (11) Ոմանք․ Մեծ կշռ_
ոյ է։ (16) Ոմանք․ Իմաստութեան ընտիր քան զոսկի։
(17) Ոմանք․ Խոտորին ՚ի չարեաց, և եր՛․․․ են ճանա_
պարհք որ՛․․․ խնայէ ՚ի բերան։ (17) Ոմանք․ Ճանա_
պարհաց իւրոց՝ պահէ։ (18) Ոմանք․ Յառաջ քան զբեկումն
յառաջեն թշնամանք․ և յառաջ քան զգլո՛։ (18) Ոմանք․
Զգլորումն՝ չարաբանութիւն․

Digitized by Google

նէ առաւօտ ընդ թշնամանօք ։ * Որ խելամուտն է գործոց՝ 20
գտանիցէ զբարիս․ և որ յուսայ ՚ի Տէր՝ երանելի է ։ * Զիմ 21
աստունս և զհանճարեղս անմիտս կոչեն․ և որ քաղցր
Աղբեւր կենաց են 22
ճանաց չար է ։ * Սիրտ 23
ընդ բանիւ․ և ՚ի շրթու-
թեան ։ * Խորիսխ 24
՚ի մեղ բժշկութիւն հոգ- 25
մարդոյ թէ ուղիղ
ս գնալոյ ։ * Այր 26
․ և բռնադատէ իւր
իւր կորուստ զկորուստ ։
ամ չարիս․ և ՚ի վիր 27
շրթանց իւրոց զանձն հուր ։ * Այր խորամանգ նետ- 28
առայ զչարիս․ և լապտեր նենգութեան բորբոքէ չարեօք ։
և քակէ զբարեկամս ։ * Այր անօրէն փորձ փորձ առ- 29
նէ զբարեկամս, և տանի զնա ՚ի ճանապարհս անբա-
րիս ։ * Որ հաստատէ զաչս իւր, և խորհի զխոտորնակս ։ 30
և կծկէ շրթամբք իւրովք զամ չարիս․ այնպիսին է հնոց
չարեաց ։ * Պսակ պարծանաց ծերութիւն․ և ՚ի ճանա- 31
պարհս արդարութեան գտանի ։ * Լաւ է այր երկայնա- 32
միտ քան զհզօր ։ և այր որ ունի զխոհեմութիւն քան զառնողս
մեծամեծս ։ և որ յաղթէ բարկութեան․ քան որ առնուցու
զքաղաքս հզօր ։ * Անկանին ՚ի ծոց իւրեանց ամենայն 33
ենէ անիրաւաց, այլ ՚ի Տէ ամենեցուն իրաւունք են ։

ԳԼ. ԺԷ.

Լաւ է պատառ մի համով խաղաղութեամբ, քան զտուն 1
լի զենլեօք և բարեօք թշնամութեամբ ։ * Ծառայ է 2
մաստուն տիրեսցէ տեարց անմտաց․ և ընդ եղբարս
բաժ.

(20) Ոմանք․ Խելամտութիւն յիրս գիւտ է բարեաց է ; և
որ յու" ։ (22) Ոմանք․ Որոց ունին զնա ։ (23) Ոմանք․
Սիրտ իմաստնոց․․ յիւրմէ ընթանայ է․․ նրէ զիրաւս" ։
(24) Ոմանք․ Մեղու՝ են բանք բա"․․ հոգւա բժշկութիւն
․ Որ թուին մարդկան․․ և կատա
․ Կրէ զատաակութիւն ։ (28) Ոմանք․
է զչարիս․․․ բորբոքէ զչարութիւն ;
փորձ առնէ զբարեկամս․ կամ, առնի
՚ի չար"․ Որ հաստատէ զանձն իւր ։
ռհմանէ շրթամբք իւ" ։ (32) Ոմանք․
ր առնու զքաղաքս հզօրս ։
․ Պատառ մի հեշտութբ և խաղաղ՚առ
․ հանդերձ թշնա" ։ (2) Ոմանք․ Ծառա
տիրեսցէ ։ (2) Ոսկւոյ․ Բաժանեսցէ

3 բաժանեսցի մասն : * Որպէս փորձի ՚ի բովս արծաթ եւ
4 ոսկի, նոյնպէս ընտրեալ սիրտք առ Տն : * Չարն հնազանդ
եալ լեզուի անօրինաց, եւ արդար ոչ հայի ՚ի շրթունս
սուտս : Հաւատարմացն լոյն ամ աշխարհ ընչիւք լի է . անհ
5 աւատին եւ ոչ դանգ մի : * Որ կատակէ զաղքատաւ
բարկացուցանէ զարարիչ նր . եւ որ խնդայ կորստեան կո
րուսելոյն՝ ոչ արդարասցի : իսկ որ գթայն՝ ողորմեսցի
6 գասցէ : * Պսակ ծերոց՝ որդիք որդւոց . պարծանք որդ
7 ւոց հարքն իւրեանց : * Ո՛չ վայել է ն անզգամաց շրթունք
8 հաւատարիմք . եւ ոչ արդարոյ շրթունք սուտք : * Վարձ
շնորհաց խրատ՝ որոց կրեն զնա . զի ուր եւ դառնայցէ՝
9 աջողեսցի : * Որ ծածկէ զյանցանս՝ խնդրէ զբարեկա
մութիւն . իսկ որ ատեայ զծածկելն, զատէ զբարեկամս
10 եւ զընտանիս : * Փշրէ զսիրտս խելամտաց սպառնալիք .
իսկ անզգամն թէպէտ եւ բազում գան ընկալցի՝ չզգայ ՚ի
11 միտ : * Զհակառակութիւնս յարուցանէ ամ չարագործ :
12 իսկ Տր հրեշտակ անողորմ առաքէ ՚ի վր նր : * Անկցի
հոգս ՚ի սիրտ առն խելամտի . եւ անզգամք խորհին զչա
13 րիս : * Որ հատուցանէ չար փոխանակ բարեաց, չար ՚ի
14 տանէ նր մի պակասեսցէ : * Իշխանութիւն բանից՝ տայ
անիրաւութեան արդարութիւն . եւ առաջնորդ լինի կարօտուն
15 հակառակութեան եւ կռուի : * Որ արդարն համարի զանօրէն
բաւոն, եւ անօրէնս զարդարն . պիղծ եւ գարշելի են առ
16 աջի Տն երկոքին : * Ընդէ՞ր գանձնին ստացուածք՝
անմտոյ . զի իմաստութիւն ստանալ անմիտն ոչ կարէ : Որ
բարձր առնէ զտուն իւր՝ խնդրէ զբեկումն . եւ կամա
17 կորէ յուսմանէ, անկցի ՚ի չարիս : * Յամ ժամանակի
բարեկամք եղիցին քեզ . բայց եղբարք՝ ՚ի վիշտս եղիցին
18 պէտս ասիցեն . զի վա այնորիկ իսկ ծնանին : * Այր ան
միտ կափուցանէ եւ խնդայ յանձն առնել երաշխաւոր լինել բարե
19 կամի իւրոյ : * եւ մեղսասէրն խնդայ ընդ կռիւ . բարձ
րա

ցեն զնոսա : (4) Ոմանք . Չարն հնազանդեալ լեզուաւ անօրէ
նաց . բայց արդարն ոչ հայի : (5) Ոմանք . Որ ծաղր
առնէ զաղքատն՝ բար" : (7) Ոմանք . Ոչ յարմարին անզգա
մաց շր" . . եւ ոչ արդարոյ : (8) Ոմանք . Վարձք շնոր
հաց խրատ՝ որոց վարին նովաւ : (10) Ոմանք . Փշրեն
զսիրտս խ" . . իսկ անզգամն պատուհասեալ՝ ոչ զգայ : (11) Ո
մանք . Բայց Տր հրեշտակ անողորմ առաքէ ՚ի վր նր
(14) Ոմանք . Իշխանութիւն բանից : (15) Ոմանք . Պիղծ են
եւ գարշելի երկոքեան" : (16) Ոմանք . Ընդէր ընչաւ զտառ" . .
զի իմաստութիւն միտս ոչ կարէ . . եւ որ կամակ
որ է յուսանել" : (17) Ոմանք . Վա այնորիկ իսկ ծնանին :
(18) Ոմանք . Լինել բարեկամաց իւրոց : (19) Բազումք .
Որ բարձրացուցանէ զտուն իւր, խնդրէ զբեկ"

Digitized by Google

բարձրացուցանէ զդուռն իւր՝ և խնդրէ զբեկումն։ * Եւ խստա- 20
սիրտն՝ բարեաց ոչ պատահէ։ Այր յեղյեղուկ լեզ-
ուաւ անկցի ’ի չարիս։ * Սիրտ անզգամի ցաւ է ծնո- 21
ղաց իւրոց։ Ոչ ուրախ լինի հայր ’ի վերայ որդւոյ ան-
խրատի։ որդի իմաստուն՝ ուրախ առնէ զմայր իւր։
* Սիրտ ուրախ բարերնոյն առնէ. առն հողածի ցամա- 22
քին ոսկերք։ * Որ առնու կաշառ ’ի ծոց իւր անիրա- 23
ւաց՝ ոչ աջողին ճանապարհք նորա։ ամպարիշտն խո-
տորի ’ի ճանապարհաց արդարութեան։ * Երեսք առն 24
հանճարեղի իմաստունք. աչք անմտին զծայրս երկրի։
* Բարկութիւն հօր որդի անմիտ։ և ցաւք են ծնողականաց 25
նորա։ * Տուժել զայր արդար՝ ոչ է բարւոք. և ոչ նենգել 26
զօրաւորս իշխանաց յիրաւունց վերայ։ * Որ խնայէ բանս 27
խիստ հանել՝ իմաստուն է։ այր երկայնամիտ՝ հանճա-
րեղ է։ * Զանմիտն հարցին՝ թէ իմաստութիւն իցէ ինչ. 28
և իմաստութիւն համարեսցի. պապանձեցեալն և համարե-
ցաւ թէ իմաստուն իցէ։

ԳԼ. ԺԸ.

Պատճառս խնդրէ այր որ կամիցի քակել ’ի բարեկա- 1
մաց իւրոց. յամ ժամանակի նախատան լիցի։ * Ոչ է- 2
ինչ պիտոյ է իմաստութիւն պակասամտի. զի առաւել
եւս վարի անզգամութեամբ։ * Յորժամ հասանէ ամպա- 3
րիշտ ’ի խորս չարեաց՝ արհամարհէ. բայց գայ ’ի վե-
րա նորա անարգանք և նախատինք։ * Ջուր խոր է խորհուրդ 4
’ի սրտի առն. գետ բղխեալ և աղբիւր կենաց։ * Ակն 5
առնուլ ամպարշտի՝ չէ բարւոք. և ոչ զիրաւունսն խո-
տորել արդարոյ ’ի դատաստանի։ * Շրթունք անզգա- 6
մի հասուցանեն զնա ’ի չարիս. և բերան նորա յանդգնեալ
մահ կոչէ ’ի վերայ։ * Բերան անզգամի բեկումն է նմա. 7
յ և

(20) Ոմանք. Այր որ յեղյեղուկ է լեզուաւ։ (21) Ոմանք. Անզգամի ’ի ցաւս ծնողաց։ (22) Ոմանք. Սիրտ ուրախ բարերարութեան։ (23) Ոմանք. ’Ի ճանապարհաց... ’ի ճանապարհէ արդարութեան։ (25) Ոմանք. Որդի անզգամ և ցաւք են ծնողի իւրոյ։ (26) Ոմանք. Եւ ոչ զօրաւորս նենգել հզօրաց ’ի վերայ իրաւանց։ (28) Ոմանք. Թէ իմաստութիւն և հանճար ... ինչ իցէ ... ։ Ոմանք. ... համարեսցի ինչ իցէ։
ԳԼ. ԺԸ. (1) Ոմանք. Պատճառս գտանէ այր յորժամ կամի քակել ’ի ... յամ ժամ նախատեան եղիցի։ (3) Ոմանք. Անօրէնն հասանէ ’ի խորս չարեաց այլ... ’ի վերայ նորա անարգանք և թշնամանք։ (4) Ոմանք. Խորհուրդ սրտի առն։ (5) Ոմանք. Եւ ոչ թեքել զիրաւունս արդարոյ։ (7) Ոմանք. Բերան անզգամի բեկումն նմին

Digitized by Google

8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]

ԳԼ.

[illegible] (10) [illegible]
[illegible]
[illegible] (14) [illegible]
[illegible]
[illegible] (20) [illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԺԹ.

Լաւ է աղքատն որ գնայ միամտութեամբ իւրով. քան անզգա- 1
մն զամեհն որ շաղաւաշրթն իցէ: * Սակայն ոգի 2
առանց անձին իւրում ոչ է բարւոք, և'ի տագնապել ոտից
իւրոց մեղանչէ: * Անզգամութիւն առն՝ ապականէ զճանա- 3
նապարհս նր. և այլ միտ դնէ 'ի սրտի իւրում: * Մե- 4
ծութիւն յաւելու բարեկամս բազումս. և աղքատն՝ և 'ի
բնոյն բարեկամաց անկանի քակի: * Վկայ սուտ՝ տանջից 5
պատուհի ոչ լիցի: և որ միտ դնէ [illegible]՝ ոչ
ապրեսցի: * Բազումք սպասեն երեսաց թագաւորաց. 6
և ամ չարակամ նախատ լինի մարդկան: * Ամենայն 7
որ ատեայ զեղբայր աղքատ, հեռի լինի և'ի սիրոյ նր:
Խորհուրդ բարի՝ առ որս ճանաչեն զնա, մերձենայ.
և այր իմաստուն գտցէ զնա: Որ կարի չար առնէ՝ կա-
տարէ զչարիս. և որ գրգռէ զբանս՝ ոչ ապրեսցի, մա-
նաւանդ որ վարէ զբանս որ ոչ իւր իցէ: * Որ ստա- 8
նայ զհանճար՝ սիրէ զանձն. և որ պահէ զիմաստութիւն
պահէ զբարիս: * Վկայ սուտ՝ տանջից պատուհի ոչ լի- 9
ցի. և որ բորբոքէ զչարութիւն՝ ընկերաց, և որ յուզէ
զչարութիւն կորիցէ: * Ո՛չ վայելէ անզգամի փափկութիւն. 10
և եթէ ծառայ սկսանիցի հպարտութեամբ իշխել: * Այր 11
ողորմած՝ երկայնամիտ լինի. և պարծանք նր զկերպե-
րոյ լինելն անզգամաց: * Սպառնալիք թագաւորի, նման 12
են մռնչելոյ առիւծու. զուարթութիւն նր իբրև ցօղ 'ի
վն դալարոյ: * Ամօթ հօր՝ որդի անմիտ. ոչ են սուրբ 13
ուխտք վարձուց վարձկանաց: * Զտուն և զստացուածս 14
բաժանեն հարք որդւոց. և'ի տէ պատրաստին կին առն:
* Վատութիւն ունի զկանանցին. անձն գործաւորաց՝ քաղ- 15
ցիցէ: * Որ պահէ զպատուիրանս՝ պահէ զանձն իւր, 16

որ

Գլ. ԺԹ. (2) Ոմանք. Սակայն անգիտութիւն... չէ բար-
ւոք: Իսկ ոմանք. ոչ է բարի: (3) Ոմանք. Եւ զմտս պատա-
ճառս դնէ սրտի իւրոյ: (4) Ոմանք. Իսկ աղքատն...
բարեկամէն քակի: (5) Ոմանք. Պատժոյ՝ ոչ ելեսցի:
(5) Ոմանք. Եւ որ բամբասէ անիրաւութեամբ ոչ զերծցի:
(6) Ոմանք. Նախատ լինի: (7) Ոմանք. Եւ 'ի սիրոյն.
Հանճար բարի մերձենայ յայնոսիկ որք գիտեն զնա.
և այր... Որ բազում չարիս առնէ՝ կատարէ զչարու-
թիւն... որ ոչ իւր իցեն: (8) Ոմանք. Սիրէ զանձն իւր:
(9) Ոմանք. Զչարութիւն կորիցէ 'ի նմանէ: (10) Ոմանք.
Հպարտութեամբ բռնանալ: (11) Ոմանք. Նորա գերէ 'ի մե-
րոյ անօրինաց: (13) Ոմանք. Եւ ոչ են... 'ի վարձուց
վարձականաց: (15) Ոմանք. Եւ անձն գործաւորաց: (16) Ո-
մանք. Պահէ զանձն. և որ արհամարհէ զճանապարհս:

17 որ արհամարհէ զճանապարհս իւր՝ կորիցէ։ * Փախիր առայ
այլ որ ողորմի անանկեին, ՚ի արոց նո՛ր հասանացէ նմա։
18 * Խորամանկս զորդի քո՝ զի այնուիկ անկանիցի քեզ յայս բա-
րի. և ՚ի Թշնամանեաց մի՛ հաղորդամիանար անձամբ քով։ Զի
եթէ հարկանես զնա գաւազանաւ՝ ոչ մեռանիցի. բայց
19 զանձն նո՛ր փրկես ՚ի մահուանէ։ * Այր ջարաբար՝ բա-
զում առաւելոյ. և եթէ եւս ժամանակեսցէ՝ և զանձն
20 եւ գիցէ ՚ի ձեռն։ * Աճար որդւոյ խրատ հօր քո. զի
21 խնատաւ եղիցիս ՚ի ճանապարհս քում։ * Բազում խոր-
հուրդք են ՚ի սրտի առն. բայց խորհուրդ այլ յաւի-
22 տեան մնայ։ * Պտուղ առն՝ ողորմութիւն իւր։ լաւ
23 է աղքատ արդար քան զմեծատուն սուտ։ * Երկիւղ
ան ՚ի կենդանութիւն առն. իսկ աներկիւղն մեղուցեալ
՚ի գործոց՝ բնակեսցէ ՚ի տեղիս ուր ոչ լինի երկիւղ
24 յանծանօթից։ * Որ թագուցանէ զձեռս իւր ՚ի ծոց իւր
25 զուր, և ոչ ՚ի բերան իւր ածիցէ զնա։ * ՚Ի ճարճատելն
անզգամի խորագիտագոյն եւս լինի անմիտն. այլ եթէ
յանդիմանես զայր իմաստուն՝ ՚ի միտ առցէ զհանճարս։
26 * Որդի որ անարգէ զհայր և մերժէ զմայր, ամօթ կրե
27 և նախատինս լիցի։ * Որդի որ թողուցու պահել զխրատ
28 հօր, խորհեսցի զճառս չարութեան։ * Որ յերաշխաւոր լինի
զմանկան անզգամ՝ թշնամանէ առնէ օրինաց. և բերան
29 ամբարշտաց կլանէ զդատաստանս։ * Պատրաստեսցին ան-
զգամաց տանջանք. նոյնպէս և պատուհասք անզգամաց։

ԳԼ. Ժ.

1 Իմաստուն է զգօն՝ և Թշնամանօք սպրդեցաւ. և ամէն
2 որ խառնեսցի ընդ նմա՝ չէ խմաստուն։ * Ո՛չ ինչ է
սրտիւ պատուական Թագաւորի ՚ի ցասմանէ առ իւրեան.
և որ բարկացուցանէ զնա՝ մեղանի առանց անձին իւրում։
3 * Փառք են առն խոտորել ՚ի հայհոյութեց. իսկ ամ
4 անզգամ ընդ այսպիսիսն չարի։ * Յանկարծ և նախատի-
նաւ՝

(17) Օրինակ Գ. Որ ողորմի աղքատաց . . . հատուսցի
նմա։ (18) Այլք. Եւ ՚ի Թշնամանեաց նո՛ր մի։ (19) Այլում.
Այր ջարաբարոյ։ (20) Այլում յաւելու. Հօր քո. և ըն-
դոց զգեցուցանէ զի խնամ։ (22) Այլք. Պտուղ առն ողոր-
մութիւն։ (23) Այլում. ՚Ի տեղիս ուր ընդելցի երկիւղն։
(24) Այլք. ՚Ի ծոց իւր ատարաապարտոյ։ (26) Այլք.
Անարգէ և ՚ի բաց մերժէ զմայր իւր, ամօթ կրեսցէ։
(28) Այլք. Թշնամանէ առնէ խրատուց։
Գլ. Ժ. (1) Այլք. Եւ ամէն որ հաղորդի նմա չէ իմաս-
տուն։ (2) Այլք. Թագաւորի ՚ի սրտմտութեան ատե-
ն։ (3) Այլում. Ընդ այսպիսիսն չարչարի։ (4) Այլում.
Յանկարծ մեծի յանկարծակի։

ցեալ՝ ոչ ամաչէ. նոյնպէս եւ որ առնու ցորեան՝ փոխ
յամարանի : * Ջուր՝ խոր է խորհուրդ սրտի առն. եւ 5
այր իմաստուն հանէ զնա : * Մեծ է մարդ եւ պատ- 6
ուական՝ այր ողորմած. բայց զայր հաւատարիմ դժուար
է գտանել : * Որ շրջի անարատ յարդարութեան, երանե- 7
լի որդիս թողու զկնի իւր : * Յորժամ թագաւոր ար- 8
դար նստցի յաթոռ. ոչ զդիմասցէ ընդդէմ աչաց նո-
րա ամենայն չար : * Ո՞վ պարծեսցի սիրտ սուրբ ունել. 9
կամ ո՞վ համարձակեսցի՝ ասել եթէ սուրբ եմ 'ի մեղաց :
* Կշիռ մեծ եւ փոքր, եւ չափք կրկինք, պիղծ են առաջի Տն 10
երկոքեան : եւ խափանեսցին նոքա, եւ որ առնեն զնոյն.
նա եւ 'ի գնացս իւր խափանեսցի այր : * Երիտա- 11
սարդ որ 'ի սրբութեան է՝ ուղիղ են ճանապարհք նորա :
* Ունկն լսէ եւ ակն տեսանէ. են գործք Տեառն երկո- 12
քեան : * Մի սիրեր զչար խօսել՝ զի մի ապականեսցիս. 13
բաց զաչս քո, եւ յագեցիր հացիւ : * Զգնողն չար ասէ՝ 14
որոյ զնոյն ստացեալ ունիցի. եւ մտաբերեսցէ յայնժամ ա-
պա նախկինն պարծի : * Է՞ ոսկի եւ բազմութիւն ականց. 15
եւ անօթ պատուական՝ շրթունք գիտութեան : * Առցէ 16
զհանդերձ նորա, զի երաշխաւոր եղեւ օտարի. եւ 'ի հեռաւո-
րութէ զրաւեսցես զնա : * Քաղցրագոյն առն հաց ստութե, 17
եւ լցցի բերանն նորա կոպճով : * Խորհուրդք մտաց պա- 18
տրաստեսցին, եւ պատերազմ իմաստութեամբ մղեսցի : * Որ 19
յայտնէ զխորհուրդս՝ զնոյն նենգութեամբ. եւ ընդ պատ-
րաղին շրթամբք իւրովք՝ մի խառնակեսցիս : * Որ հայհո- 20
յէ զհայր կամ զմայր՝ շիջցի լոյս նորա. եւ բիբք աչաց նորա
զխաւար տեսցեն : * Մասն փութացեալ յառաջնումն, 21
'ի վախճանին ոչ օրհնեսցի : * Մի ասիցես թէ առից 22
վրէժ 'ի թշնամւոյն. այլ համբերեա Տն, զի քեզ օգնական
լիցի : * Պիղծ է առաջի Տն՝ չափ կրկին. եւ կշիռ նեն- 23
գաւոր ոչ է բարւոք առաջի նորա : * 'Ի Տն ուղղին գնացք 24
առն. եւ մահկանացուն՝ զիարդ խելամուտ լիցի ճանա-
պարհաց իւրոց : * Որոգայթ է առն փութալ ինչ եւ յետ 25

բաց

---

(5) Ոմանք.]
ձանք. Երան
կայ ընդդէմ
պարծ". (11
Տէ գործոց
յարմարեալ.
գեալ չար ա
(15) Ոմանք.]
Դրամէ զնա
զնա. (21) Ո
մանք. Եւ կե

[illegible] ընծայ խոստանալ : Թերեւս յետ ուխտելոյն զղջումն
26 լինիցի : * Ցրուիչ ամպարշտաց՝ թագաւոր իմաստուն .
27 և արկանէ զնոսա անիւ : * Լոյս Տն շունչ մարդկան ,
28 և որ քննէ զշտեմարանս սրտի : * Ողորմութիւն և ճշմար_
տութիւն պահպանեն թագաւորի . և պատեսցեն զարդա_
29 րութբ զաթոռ նր : * Զարդ երիտասարդաց իմաստու_
30 թիւն . և փառք ծերոց ալիք : * Վէրք և հարուածք պա_
տահեն չարաց . և տանջանք 'ի շտեմարանս որովայնի :

ԳԼ. ԻԱ.

1 Որպէս սահմանք ջրոյ . նոյնպէս սիրտ թագաւորի 'ի
ձեռս Այ . ընդ որ կամս կամի հայեցուցանել՝ դար_
2 ձուցանէ զնա : * Ամենայն այր երեւի անձին իւրում ար_
3 դար . բայց ուղղէ զսիրտս Տր : * Գործել զարդարու_
թիւն և խօսել զճշմարտութիւն , հաճոյ է առաջի Տն քան
4 զպատարագս զոհից : * Մեծամիտ է 'ի թշնամանս այր խրո_
5 խտեալ . լոյս ամպարշտաց՝ մեղք : * Խորհուրդ
հաստատոց՝ սակայն յառաւելութիւն . և ամ փութացող՝
6 սակայն 'ի նուազութիւն : * Որ ժողովէ գանձս ստութբ լե_
զուի՝ զհետ երթայ ունայնից . և հասանէ յորոգայթս
7 մահու : * Սատակումն ամպարշտաց հասցէ , զի ոչ կա_
8 մին առնել զիրաւունս : * Առ խոտորեալս՝ խոտորեցու_
ճանապարհ առաքէ Ած . զի սուրբ և ուղիղ են գործք
9 նր : * Լաւ է բնակել առ անկեան 'ի ներքոյ օդոյ , քան
'ի [illegible] անիրաւութբ , և 'ի տան խառնակութն :
10 * Անձն ամպարշտի ցանկայ չարեաց . և ոչ գթասցի յա_
11 մէջէ ողորմութն : * 'Ի տուժել անիրաւի՝ խորագէտ_
գոյն լինի անմեղն : Եւ իմաստութբ հանճարեղն
12 ընդունի գիտութն : * 'Ի միտս առնու արդար զսիրտս
13 ամպարշտաց . և արհամարհէ զամպարշտս 'ի չարիս : * Որ
խցանէ զականջս իւր զի մի լուիցէ տկարաց . և նա կար_
14 դասցէ առ Տր . և ոչ լուիցէ նմա : * Տուրք գաղտնիք՝
դարձուցանեն զբարկութիւն . բայց որ խնայէ 'ի տուրս՝
սաստ_

բոց ընծայ նուիրել : քանզի յետ ուխտելոյն զղջումն լի_
նի : (26) Ոմանք . Եւ արկանէ 'ի վս նց անիւ :
Գլ. իա. (1) Ոմանք . Դարձուցանէ զնա : (3) Ոմանք .
Առաջի Տն առաւել քան : (5) Ոմանք . Սակայն յառա_
ւելութիւն , և ամ : (6) Ոմանք . Որ ժողովէ զգանձս սու" .
. . և անկանի յորոգայթս մհ" : (7) Ոմանք . Վս զի ոչ կա_
մին առնել զարդարութն : (7) Օրինակն . Ամենայն զի_
րաւունս : (8) Ոմանք . Քանզի սուրբ և ու" : (10) Այլ .
Ցանկանայ չարեաց : (11) Ոմանք . Եւ իմաստութբ հան_
ճա" : (12) Ոմանք . Եւ արհամարհէ ամպարշտս չարեաց :
(13) Ոմանք . Զի մի լուիցէ տկարին : (14) Ոմանք . Բայց

սաստկի քարկութեն յարուցանէ ։ * Ուրախութիւն անզգա- 15
մոյ անձնել զհրաւանս . և սիրտ աղեղծ թուաւ ճարտարու-
ծոյ ։ * Այր մեղուցեալ 'ի ձանապարհս արդարութեան 16
'ի ժողովս հսկայից հանգիցէ ։ * Այր կարօտեալ ու- 17
րխ զուրախութիւն ։ որ սիրէ զգինի և զձէթ 'ի մեծութիւն ։
* Զիղան լինի արդարոյն անօրէնն . և ուղղոց որ անի- 18
ցանեն զուխտսն ։ * Լաւ էր բնակել յանապատի՝ քան 19
ընդ կնոջ անզգամի լեզուանւոյ և բարկացողի ։ * Գանձ 20
ցանկալի հանգիցէ 'ի բերան իմաստնոյ . մարդ անզգամ
կլցէ զնա ։ * Ծանապարհք արդարութեան և ողորմու- 21
թեան գտցէ զկեանս , և զարդարութիւն և զփառս ։ * 'Ի 22
քաղաք զօրաւորաց ելհաս իմաստութիւն . և քակեաց
զամուրս յորս յուսացեալ էին ամպարիշտք ։ * Որ պահէ 23
զբերան իւր և զլեզու՝ պահէ 'ի նեղութենէ զանձն իւր ։
* Խրոխտն՝ և յանդուգն՝ և հպարտն՝ ժանտ կոչին . և 24
որ պահէ ոխս անօրէն է ։ * Ցանկութիւնք սպանանեն 25
զծոյլն , զի ոչ յօժարեն ձեռք նր գործել ինչ ։ * Ամենայն 26
օր ցանկանայ զամ ամենայն զցանկութիւն չարեաց . իսկ
արդարն ողորմի և տայ առանց խնայելոյ ։ * Պատա- 27
րագ ամպարշտաց պիղծ են առաջի տն . քանզի անօ-
րէնութեամբ իւրեանց մատուցանեն զնա ։ * Վկայ սուտ՝ կորի- 28
ցէ . այր հլու՝ զգուշութեամբ խօսեսցի ։ * Այր ամպարիշտ 29
յանդգնութեամբ հարկանէ 'ի դէմս . իսկ ուղիղն իմա-
նայ զճանապարհս իւր ։ * Ոչ է մարդոյ իմաստ- 30
ութիւն ոչ արութիւն , և ոչ խորհուրդ առ տն ։ * Երի- 31
վար պատրաստի յաւուր պատերազմի . բայց 'ի տե է
օգնականութիւն ։

ԳԼ. ԻԲ.

Լաւ է անուն բարի քան զմեծութիւն բազում . և քան 1
զարծաթ . և զոսկի շնորհ բարիք ։ * Մեծատունն և 2
աղքատ միմեանց պատահեցին . երկոցունց արարիչն
տր.

. Ուրախութիւն անզգամոյ է ։
պատրեսցէ ։ (17) Ոմանք . Եւ
Ոմանք . Արդարոց անօրէնն ։
լ ։ (20) Ոմանք . Հանգիցէ 'ի
21) Ոմանք . Զկեանս , և զա
Ոմանք . Ելհաս իմաստութեան , 'և
ւ" ։ (24) Ոմանք . Եւ որ պահէ
Ոմանք . Ցանկայ զամ օր 'ի ցան
կութեան ։ (27) Ոմանք . Պատա
Ոմանք . Եւ այր հլու ։ (29) Ոմանք .

Ուղիղն իւրն իմանայ ։
Գլ . ԻԲ . (2) Ոմանք . Պատահեցին . կամ . պատահեսցեն .

Digitized by Google

3 սրտիդ․ Մի՛ զփխոյրապաշտեան անձամբ զշնորհսպարտն դատո-
ղեալ՝ հաստատութիւն խորհրդոց զանձն․ եւ առնմանց ան-
4 ցեալ առաջ նոցա մարմնեցան ։ * Մեծարեա խնամութիւն եր-
5 կեալ քեզ․ եւ մեծութիւն եւ փառք՝ եւ կեանք ։ * Յուսասջիր
եւ արդարացի՛ր ի Տեառնապարհս Թիւրոց, խոհ որ զգոյշ
6 կայ ամենայն խորհրդ՝ մտրմնեսցի ի նմե ։ * Նորոգութիւն
երկրաւորաց ընդ Տեառնապարհաց խորոց․ նա՝ եւ յորժամ
7 ծերասցի՝ ոչ մերժեսցի ի նոցանէ ։ * Աղքատաց տիրել
ցեն մեծատանց, եւ ծառայք տէրանց խորհրդոց փրկու-
8 թեանց ։ * Որ սերմանէ զանիրաւութիւն հնձեսցէ զչա-
րիս, եւ զհարուածս գործոց իւրոց բովանդակեսցէ ։
9 * Զայր զուարթ եւ զտուող՝ օրհնէ Տր ։ որ ողորմի տնան-
կի՝ ինքն կերակրեսցի ; զի յիւրմէ հացէ տնանկաց տնան-
կի ։ Զյաղթութիւն եւ զպատիւ ստանայ որ տայ կաշառ․
10 բայց զոգիս առողջացն ստանանայ ։ * Հան զծանակն յա-
տենէ՝ եւ ելցէ ընդ նմա եւ հակառակութիւն․ զի յորժամ
11 նստիցի յատենի զամենեսեան անարգէ ։ * Սիրէ Տէր
զսիրտ սուրբ, եւ ընդունելի են նմա ամ անարատք ։
12 Շրթամբք հովուէ թագաւոր․ * եւ աչք Տն պահեն ըղ-
13 ձանմաց․ եւ անարգանէ զբանս անօրէն ։ * Պատճառս գնէ
մեռա եւ ասէ՝ առեւծ ունի զճանապարհս, եւ զանցս հրա-
14 պարակաց սպանողք ։ * Գուբ խոր է բերան անօրինի,
եւ ատեցեալն ի Տէ անկցի ի նա ։ Են ճանապարհք չարք
առաջի առն, եւ ոչ սիրէ դառնալ ի նցանէ․ բայց դառ-
15 նալ պարտ է ի թեւր եւ ի չար ճանապարհէ ։ * Ան-
միտութիւն բորբոքեալ ի սիրտ երիտասարդի․ գաւազան
16 եւ խրատ հեռի է ի նմանէ ։ * Որ զրպարտէ զաղքատ՝
բազմացուցանէ իւր չարիս․ եւ որ տայ մեծատան կարօ-
17 տութի ։ * Բանից իմաստնոց մատո զունկն քո, եւ լուր
18 բանից իմոց․ եւ հաստատեա զսիրտ քո՝ * զի գիտասցես
զնո՝ թէ բարի են ։ եւ եթէ արկցես զնո ի սիրտ քում․
եւ

ցին․ եւ երկո ։ (5) Ոմանք․ Յառաջակք եւ ուղղութիւնք ի
ճանապարհս Թիւրաց․ եւ որ պահէ զանձն իւր հեռի լի-
ցի ի նցանէ ։ (6) Ոմանք․ Նորոգութիւն երիտասա" ։ (7) Ոմանք․
Աղքատաց տիրեցեն ։ (9) Ոմանք․ Քանզի յիւրմէ հացէ ետ
աղքատին․․․ որ տայ զկաշառ․ բայց սակայն զոգիս ։
(10) Ոմանք․ Ընդ նմա հակառ"․․․ նստիցի ընդ ատեան
նեցան զամենեսին ։ (12) Ոմանք․ Եւ անարգէ զբանս անօ" ։
(13) Ոմանք․ Հրապարակաց սպանանողք ։ (14) Ոմանք․
Անկցի ի նոյն ։ (15) Ոմանք․ Ի սրտի երիտասարդի․ գա" ։
(16) Ոմանք․ Բազմացուցանէ ամենայն խորհրդ չարիս․ եւ տայ
մեծատան ։ (17) Ոմանք․ Եւ լուր զբանս իմ․ եւ հաս" ։ (18) Ո-
մանք․ Զի ծանիցես զնո թէ․․ զնո ի սիրտ քո, զուարճ
ճացցեն միանգամայն ի շրթունս ։

Digitized by Google

և զուարճացուցի միանգամայն 'ի շրթունս քո : * Զի եղ 19
լիցի յոյս քո 'ի Տէր . և ցուցցէ քեզ զճանապարհս իւր :
* Եւ դու գրեա զնոսա յանձին քում երեքկին . 'ի խորհ 20
հուրդս, և 'ի գիտութիւն, և 'ի հանճար : * Ահաւասիկ 21
ուսուցանեմ քեզ զբանս ճշմարիտս և զգիտութիւն . հնա
րաւոր լինել պատասխանի տալոյ զբանս ճշմարտութեան
որոց մատչիցին առ քեզ : * Մի բռնան լինիցիս աղքա 22
կի, քանզի աղքատ է . և մի անարգիցես զտնանկն 'ի
դրունս . * զի Տէր դատի զդատաստանս նորա, և փրկես 23
ցէ անկապուտ զանձն քո : * Մի լինիր ընկեր առն 24
բարկացողի, և ընդ բարեկամի զայրացողի մի բնակեր :
* զուցէ ուսանիցիս զճանապարհս նորա . և առնուցուս 25
խեղդ ընդ անձն քո : * Մի տար զանձն քո յերաշխա 26
ւորութիւն ակն ածել երեսաց : * զի թէ ոչ ունիցիս 27
ուստի հատուցանիցես՝ և առնուցուն զանկողինս որ է
կողիւք քովք կայցեն : * Մի փոխեր զսահմանս յաւի 28
տենականս զոր եդին հարքն քո : * Զայր շնյա և զգուշ 29
'ի գործ իւր՝ թագաւորաց առաջի պարտ է կացուցա
նել . և ոչ կացուցանել առաջի տրանց խոժոռաց :

ԳԼ. ԻԳ.

Յորժամ նստիցիս ընթրիս ուտել 'ի սեղան հզօրաց . 1
խելամտութեամբ իմասջիր որինչ առաջի դնիցի, և արկ
մեկնեսջիր զձեռն քո : * Գիտասջիր թէ այսպիսիք ետն 2
և քեզ պարտ է պատրաստել : ապա թէ ագահագոյն
իցես, * մի ցանկանայցես կերակրոց նորա . զի այն կեն 3
կցեալ երեւոյ զկենաց ստութէ . * Մի ձգտիր՝ եթէ 4
տնանկ իցես՝ ընդ մեծատան, այլ քո խոհեմութեամբ
մերժեսջիր 'ի նմանէ . * Եթէ հաստատեսցես զաչս քո 5
'ի

(19) Ոմանք . Եւ ծանուսցէ քեզ զճանապարհս : (20) Ոմանք . Եւ դու գրեսցես զնա երեքկին . . 'ի խորհուրդ . . և 'ի հանճար, և յընդարձակութիւն սրտի քո : (21) Ոմանք . Ահա ուսուցանեմ քեզ զբան ճշմարիտ . և զգիտութէ բարի լսել . պատասխանի տալ քեզ զբանս ճշմարտութէ այնոցիկ որ մերձին ընդ քեզ : (22) Ոմանք . Մի հարստահարեր զտնանկն . վասն զի աղքատ է . և մի ա
զոհեր 'ի դրունս : (23) Ոսկան . Զանձն նր :
. Զի զուշն սուտ' . . խեղդ է անձին քում :
. Եւ ոչ առաջի տրանց խոժոռ" :
. (1) Ոմանք . Յորժամ նստցիս ընթրիս ու" :
. Կն զի այնոքիկ կցեալ են 'ի կեանս ստութէ .
. Մի ձգտիր թէ աղքատ ես ընդ մեծատան .
այլ քո խոհեմութեամբ հրաժարեա 'ի նմանէ : (5) Ոմանք . Զի եթէ հաստատեսցես զաչս քո 'ի . . թեա . ւ . ու

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] (14) [illegible] (19) [illegible] (21) [illegible] (22) [illegible] (24) [illegible]

սիրտ նր։ * Ուրախ լիցին հայր և մայր քո 'ի քեզ. և 25
խնդասցէ որ ծնաւն զքեզ։ * Տուր ցիս որդեակ զսիրտ 26
քո. և աչք քո ճանապարհաց իմոց սպասեսցեն։ * Կա- 27
րաս՝ ծակ է տուն օտար. և ջրհորնեղ օտարոտին։ * Զի 28
այնպիսին վաղվաղակի սատակեսցի. և ամ անօրէն սպա-
նեսցի։ * Ո՞ւմ է վայ. ո՞ւմ խռովութիւնք. ո՞ւմ են դա- 29
տաստանք. ո՞ւմ դժընդակութիւնք և վարանք. ո՞ւմ են
ջաղջախմանք տարապարտուց. ո՞յր են կապուտակ աչա-
նողիք։ * Ոչ ապաքէն այնոցիկ՝ որ յամենն 'ի գինւոջ, 30
և զխնդեն ուր գինարբուք լինիցին։ * Մի՛ արբենայք 31
գինեաւ. այլ խօսեցարո՛ւք ընդ մարդս արդարս, և խօ-
սեցարո՛ւք ընդ միմեանս 'ի հրապարակս։ Ապա թէ 'ի
տաշտս և 'ի բաժակս արձակիցես զաչս քո, յետոյ շրջի-
ցիս մերկագոյն եւս քան զամենդատուն։ * Եւ 'ի վախ- 32
ճանի իբրև զօձահար տարածիցիս, և իբրև իժի թոյնք
սփռեսցին։ * Աչք քո իբրև տեսանիցեն զկին օտար, 33
բերան քո յայնժամ խօսիցի զթեւրս։ * և անկեալ դնի- 34
ցիս 'ի սիրտ ծովու՝ և իբրև զնաւավար 'ի մէջ բազում
մրրկի։ * Եւ ասիցես՝ թէ հարկանէին զիս՝ և ինձ ո՛չ 35
ցաւէր. այպն առնէին զիս՝ և ո՛չ գիտէի։ Ե՞րբ լիցի ա-
ռաւօտ՝ զի եկեալ խնդրեցից ընդ որում շրջեցիմ։

ԳԼ. ԻԴ.

Որդեակ իմ՝ մի՛ նախանձիր ընդ չարս. և մի՛ ցանկա- 1
նայցես կալ ընդ նս։ * զի ստութիւն խորհի սիրտ 2
նց, և ցաւս խօսին շրթունք նց։ * Իմաստութբ շինի 3
տուն, և հանճարով կանգնի։ * և խորհրդով լնուն շտե- 4
մարանք ամ մեծութբ պատուականաւ և բարեօք։ * Լաւ 5
է իմաստուն քան զհզօր, և հանճարեղ՝ քան զայն որ ու-
նիցի դաստակերտս մեծամեծս։ * Առաջնորդութբ մղի 6
պատերազմ, և օգնականութբ խորհրդականն սրտի։

* Ի-

(25) Ոմանք. Ուրախ լինիցին հայր և։ (29) Ոմանք. Ո՞ւմ դատաստանք. ո՞ւմ վէրք տարապարտուց։ (30) Ոսկան. Ոչք յամենանն 'ի գին". և. ոյք զխնդեն։ (31) Ոմանք. Գինւով ... և 'ի բաժակս արկանիցես զաչս .. մերկագոյն քան զամենդխտուն։ (32) Բազումք. Տարածանիցիս։ (33) Ոմանք. Իբրև տեսանիցեն զկինօտ". .խօսեսցի զթեւրս։ (34) Ոմանք. Դնիցիս իբրև 'ի սիրտ ծովու ... և իբրև զնաւուղիղ 'ի բազում ալեկոծութիւնս։ Այլ ոմանք. Եւ անկեալ լինիցիս իբրև զսիրտ ծո"։ (35) Ոմանք. Եւ ասասցես. հարկա"... և ես ոչ գիտէի. երբ լինիցի առաւօտ ... ընդ որում շրջեցայց։
Գլ. իդ. (1) Ոմանք. Եւ մի՛ ցանկացցես լինել ընդ նս։ (6) Ոմանք. Խորհականն սրտի։

Digitized by Google

7 * Իմաստութիւն և խորհուրդ բարեաց 'ի դրունս իմաստ-
8 նոց : * Իմաստունք ոչ խոտորին 'ի բերանոյ տն . այլ խոր-
9 հին 'ի ժողովս իւրեանց : * Անխրատից պատահէ մահ .
և մեռանի անզգամ 'ի մեղս : Պղծութիւն զայր ժանտա-
10 գործ աղտեղի առնէ յաւուր չարի . * և յաւուր նեղու-
11 թեան մինչև սպառեսցի : * Փրկեա զորս 'ի մահ տանին ,
12 և գնեա զմահապարտս՝ և մի խնայեր : * Ապա թէ ա-
սիցես , թէ ոչ ճանաչեմ զնա՝ և ոչ նա զիս ճանաչէ , գի-
I տասջիր զի տր զսիրտս ամենեցուն ճանաչէ . և որ ստեղծ
զշունչ ամենեցուն նա գիտէ զամ , և հատուցանէ իւ-
13 րաքանչիւր ըստ գործս իւր : * Կեր մեղր որդեակ զի բա-
14 րի է . և խորիսխ՝ զի քաղցրասցի կոկորդ քո : * Նոյն-
պէս եղիցի հանճար իմաստութեան յանձին քում : Զի
եթէ զայն գտանիցես՝ եղիցի բարեաւ վախճան քո . և
15 յոյս քո մի պակասեսցէ : * Մի մատուցանէր զամպա-
րշտութեան յարօտս արդարոց . և մի խաբիր լնուլ որովայ-
16 նի : * Զի եթէ եւթն անգամ անկանիցի արդարն՝ կանգ-
17 նեսցի . իսկ ամպարիշտք տկարասցին 'ի չարիս : * Եթէ
կործանեսցի թշնամին քո՝ մի ոտն հարկաներ . և 'ի գայ-
18 թակղել նորա մի հպարտանար : * Զի մի հայեսցի տր ,
և ոչ հաճեսցի ընդ այն . և դարձուսցէ զբարկութիւն իւր
19 'ի նմանէ : * Մի խնդար ընդ չարագործս , և մի նախան-
20 ձիր ընդ մեղաւորս : * զի ոչ լինիցի զաւակ չարաց . ճրագ
21 ամպարշտաց շիջցի : * Երկիր յայ որդեակ՝ և 'ի թագա-
22 ւորէ . և 'ի միոջէ 'ի նոցանէ մի ապստամբեսցես : * Զի
յանկարծակի պահանջիցեն զամպարիշտս . և զպատու-
հաս երկոցունց ով ծանիցէ :
1 * Որդի որ զգուշանայ բանից՝ եղիցի արտաքոյ կորս-
2 տեան . զի ընդունելով ընկալաւ զնա : * Մի ինչ ստու-
թիւն ասասցի 'ի լեզուէ թագաւորի . և ոչ ելցէ խաբէու-
3 թիւն 'ի լեզուէ նր : * Սուսեր սուր է լեզու թագաւո-
րի .

(8) Օրինակ . Ոչ խոտորին յերկնից տն : (11) Օրինակ . Եւ գնեալ զմահապարտս մի խն" : (11) Ոսկան . Եւ մի խնայեր : (12) Օրինակ . Ասիցես , ոչ գիտեմ զնա . . . իւրաքանչիւր ումեք ըստ գործոց իւրոց : (14) Օրինակ . Զի եթէ գտցես զնա եղիցի . . և յոյս քո մի պակաս" : (15) Օրինակ . Լցու-թիւ որովայնի : (16) Օրինակ . Անկցի արդարն : (18) Օ-րինակ . Զի զգուշ տեսանիցէ տր , և ոչ լինիցի նմա . և դարձուսցէ զարտմտութիւն իւր 'ի նմանէ : (20) Օրինակ . Զի ոչ լինի զաւակ չարաց . և ճրագ : (21) Օրինակ . Մի ապստամբեսցես : (22) Օրինակ . Քանզի յանկարծակի :
(1) Օրինակ . Որդի որ պահէ զբան արտաքսեալ կորուսեալ եղիցի : (2) Օրինակ . Մի ինչ ստութ ասասցի . . . և մի խաբէութիւն 'ի լեզուէ նր ելցէ : (3) Օրինակ . Եւ ոչ կարճիւն

Digitized by Google

րէ, եւ ոչ մարթասցէ. եւ որ նմա մտանիցէ խորտակեսցի։
* Զի եթէ արկցի զարիութիւն իւր՝ յօդիւք հանդերձ 4
տապալեսցէ զմարդիկ, եւ զոսկերս տարեաց կերիցէ։ Եւ
այրեսցէ նորա զգոյց. եւ նորա ղմեղ եղիցի 'ի բերան աւ-
ծուծոց։ * Ցետոյ բանից երկնից արդարոյ. եւ յորժամ 5
ընկալցիս զնա՝ ապաշաւեսցիր։

ԳԼ. Լ.

Զայս ասէ այր չհաւատացելոց Այ. եթէ լուռ եւ- 1
ղէց՝ զի անզգամագոյն եմ քան զամենայն մարդիկ։
* եւ իմաստութիւն մարդոյ ոչ գոյ յիս։ * Այ ուսոյց ինձ 2
իմաստութիւն. եւ գիտութիւն սրբոց խելամուտ եղէ, եւ ճա- 3
նաչեմ զսրբութիւն։ * Ո՞վ ել յերկինս՝ եւ էջ. ով ժողո- 4
վեաց զհողմս 'ի գոգ իւր. ով ամփոփեաց զջուրս 'ի
ձորձս իւր. ով կալաւ զծագս երկրի։ Զի՞նչ անուն է
նորա. կամ զի՞նչ անուն որդւոյ նորա. զի գիտասցես * Թէ 5
ամ բանք Այ ընտրեալք են, եւ վերակացու է նա եր-
կիւղածաց իւրոց։ * Մի՛ յաւելուցուս 'ի բանս նորա՝ զի 6
մի՛ յանդիմանեսցէ զքեզ, եւ ստու լինիցիս։ * Երկուս 7
խնդրեմ 'ի քէն, մի՛ հանցես յինէն շնորհս մինչչեւ
մեռեալ իցեմ։ * Զբանս զուր եւ սուտս՝ հեռի արա յինէն 8
Մեծութիւն եւ աղքատութիւն մի՛ տար ինձ. այլ կշռեա ինձ
զպիտոյսն բաւականութեամբ։ * Զի մի՛ յագեցեալ՝ եւ ստա- 9
ցեց. եւ ասիցեմ, թէ ով տեսանիցէ զիս. կամ աղքա-
տացեալ գողացայց, եւ երդուայց յանուն Այ իմոյ։
* Մի՛ մատնեսցես զծառայ 'ի ձեռս տեառն իւրոյ. զի մի 10
երբեք անիծանիցէ զքեզ՝ եւ ապականիցիս։ * Ծնունդ 11
չար՝ զհայր իւր անիծանէ, եւ զմայր իւր ոչ օրհնէ։
* Ծնունդ չար՝ առ արդարս ունի զանձն իւր. եւ զելս 12
անս

ւոր, եւ որոց մտանիցեն նմա խորտակեսցին։ (4) Ոմանք. Արկցէ արտմութիւն նորա. եւ զոսկերս մարդկան կերի-
ցէ։ (5) Ոմանք. Եւ ընկալցիս, դժնդակ ապաշաւեսցես։ Ա-
ռանք. յորժամ ընդունիցիս զնա։

Գլ. Լ. (1) Ոմանք. Ա
(3) Ոմանք. Եւ գիտու
սրբոց։ (4) Ոմանք. Կա
նէ. Կամ զի՞նչ անուն ո
Ամ բանք Այ ընտիրք.
ծաց։ (6) Ոմանք. Մի
ւելուս. Խնդրեմ 'ի քէ
զաղքատութիւն։ (9) Ո
նուն տնն Այ իմոյ։ (11
(12) Ոմանք. Ծնունդ չ
անձին իւրոյ։ Ի լուանայ։

Digitized by Google

13 անձին իւրոյ մի՛ ընտանասցի։ * Ծնունդ չար՝ ամբարտա-
ւանութիւն ունի. և յարուեստանոցն իւր հպարտանայ։
14 * Ծնունդ չար՝ երկիր զսաստիկ ունի զապականութիւն իւր.
և զհանդերձս իւր երկեւ զկորուսցէ։ Մեռցի և ոտնել զնա
նորա երկրի, և զանձանձս 'ի մարդկանէ։

ԳԼ. ԻԳ.

23 Զայս ասեմ ձեզ իմաստնոցդ՝ խնդրել ճանաչել երես-
ս ամօթ է. զակն առնուլ 'ի դատաստանի
24 ոչ է բարւոք։ * Որ ասէ զամբարշտին թէ արդար է՝ ա-
25 նիծեալ 'ի ժողովրդոց լիցի, և ատելի յազգաց։ * Իսկ
որ յանդիմանեն, նոքա լաւ երեւեսցին, և 'ի վերայ նոցա
26 եկեսցէ օրհնութիւն բարեաց։ * Շրթունս սիրեսցեն զպա-
տասխանիս բանից բարեաց. և որ պատրաստէ առ
բանս զխորհրդարանութիւն, պատրաստէ անձին իւրում
27 բանս հնարաւորս։ * Պատրաստեա՛ յելս զգործս քո.
և պատրաստեա՛ 'ի զգաստանս ագարակերաւս քո, և գնա՛ զհետ
28 իմ. և շինեսցես զտունս քո։ * Մի՛ լինիր վկայ
29 սուտ՝ ընկերի քում. և մի՛ լայնիր շրթամբք քովք։ * Մի՛
ասեր՝ թէ որպէս նա ընդ իս գնաց, և ես ընդ նմա գնա-
30 ցից. հատուցից նմա ըստ նորա և զրկեցից զնա։ * Իբրեւ անդ
31 մի այր անզգամ, և իբրեւ այգի այր պակասամիտ. * Եւ
եթէ թողցես զնա՝ խոպանասցի և մոլախոտ ամբողջ լինի
32 և լքանի. և քարինք որմոյ նորա յատակեսցին։ * Յետոյ ապա-
ցէ՝ թէ զղջացայ ես, հայեցայ և ընտրեցի զխրատ։ Մի ի-
մն յիմարք անկեալ զնա ոչ կարեն. նոքա 'ի գնալ զայրաթե-
33 ցեն։ * Սակաւ ինչ ննջեսցես. սակաւ ինչ նիրհեսցես.
սակաւ ինչ դադարեսցես. սակաւ ինչ ընդգրկեսցես
զձեռս քո 'ի վերայ լանջաց քոց։ Եթէ զայդ առնիցես,
34 * եկեսցէ իբրեւ զճանապարհորդ աղքատութիւն քո. և կարօ-
տութիւն քո իբրեւ զարագընթաց սուրհանդակ։

ԳԼ.

---

(13) Ոմանք. Եւ արուեստանոցն իւրովք հպարտ"։ (14) Ո-
մանք. Եւ զաղքատս 'ի մարդկանէ։
ԳԼ. ԻԳ. (23) Ոմանք. Զայս ասեմ իմաստնոց։ (24) Ո-
մանք. Թէ արդար իցէ, անիծեալ եղիցի։ (26) Ոմանք.
Եւ որ պատասխանէ բանս։ (27) Ոմանք. Եւ պատրաս-
տեա՛ 'ի զանձանս ագարակերաւս քո, և երթ զհետ իմ.
և շինեսցես. կամ, և շինեա՛ զտուն"։ (29) Ոմանք. Մի՛ ասեր.
Թէ զոր օրինակ արար նա ինձ՝ արարից նմա, և հա-
տուցից։ (30) Ոմանք. Իբրեւ անդաստան մի է այր անզգա-
մ։ (31) Ոմանք. Եւ քարինք ցանկոյ նորա քակին։ (32) Ո-
մանք. Եւ յետոյ ապաշխարեցի ես զղջացայ, և հայեցայ ընտ-
րել զխրատ։ (33) Ոմանք. Սակաւ ինչ դադարեսցես.
և փոքր ինչ ընդգրկեսցես զձեռս"։ Եթէ զայդ առնիցես։

Digitized by Google

ԳԼ․ Լ․

Տզրկի՝ երեք դստերք էին սիրով սիրեցեալք, և երե- 15
քեան նոքա՝ ոչ յագեցուցին զնա․ և չորրորդն ոչ
լցաւ ասել շատ։ * Դժոխք՝ և կորուստ՝ և սէր կանանց՝ 16
և տարտարոսն․ և երկիր՝ ոչ յագի ջրով, և ջուր և հուր՝
ոչ երբէք ասեն շատ։ * Ակն որ արհամարհէ զհայր, 17
և անարգէ զծերութիւն մօր․ խլեսցեն զնա ագռաւք ձո-
րոց․ և գէշ գէշ արասցեն զնա ձագք արծուեաց։ * Ե- 18
րեք են՝ զոր անհնար է ինձ իմանալ, և զչորրորդն ոչ
ճանաչեմ։ * Զհետս արծուոյ թռուցելոյ․ և զճանա- 19
պարհս օձի ՚ի վ̄ր վիմի․ և զշաւիղս նաւի ՚ի ծով գնա-
ցելոյ․ և զճանապարհս առն երիտասարդի։ * Նոյնպէ- 20
ս և ճանապարհ կնոջ շնացողի․ զի յորժամ գործէ ինչ՝
լուանայ և ասէ, թէ չէր ինչ գործեալ։ * Երեքեաւք շար- 21
ժի երկիր, և չորրորդին ոչ կարէ համբառնալ։ * Եթէ 22
ծառայ թագաւորեսցէ․ և անմիտն՝ եթէ յագեսցի հա-
ցիւ․ * և ատելին՝ եթէ հանէ զանկին իւր․ և կին ա- 23
ղախին՝ եթէ դիպեսցի առն բարւոյ։ * Չորք են որ փոքր 24
են յերկրի․ և նոքա իմաստնագոյնք են քան զիմաստունս։
* Մրջիւն՝ որոյ ոչ գոյ զօրութիւն, և պատրաստէ ամա- 25
ռայնոյ զկերակուր իւր։ * Եւ ճագար՝ ազգ անհզօր, 26
որ արարին ՚ի վէմս զդադարս իւրեանց։ * Առանց թա- 27
գաւորի է մարախ, և զօրաժողով ելանէ կարգաւ ՚ի միոջէ
հրամանէ օրինօք։ * Եւ սարդ՝ կռուեալ ձեռօք յորմ, 28
որ դիւրին է առ ունել, բնակէ ՚ի յարկս թագաւո-
րաց։ * Երեք են որ պարծ շրջին, և չորրորդն գնայե- 29
ցիկ ճեմի։ * Կորիւն առիւծու հզօր է քան զանասունս, 30
որ ոչ զանգիտէ և ոչ թիկունս դարձուցանէ յանասնոց։
* և աքաղաղ՝ որ շրջի ՚ի մէջ մարեաց սիգալով։ և նո- 31
խազ՝ առաջնորդ հօտի։ և թագաւոր՝ որ հրապարակախօս
լի-

Գլ․ Լ․ (15) Ոմանք․ Եւ երեքեան նոքա ոչ յա՛՛։ (17) Ո-
մանք․ Ակն որ ծաղր առնէ զհայր․ և ա՛՛․ և կերիցեն
զնա ձագք արծ՛՛։ (18) Ոմանք․ Անհնարին է ինձ իմա՛՛։
(19) Ոմանք․ Առն յերիտասարդութեան իւրում։ (20) Այսպէս
նոյնպիսի է և ճնճղուկ։ (20) Ոմանք․ Լուանայ և ասէ,
ոչ գործեցի չար։ Ոմանք․ [illegible] իմ չէր ինչ գործեալ ա-
նօրէնս։ (23) Ոմանք․ Եթէ համբեսցէ զայր՛՛։ (24) Օրինակին
[illegible]․ Որ փոքր են յերկրի։ Ոմանք․ ՚ի վ̄ր երկրի։ Իսկ
[illegible]․ փոքրագոյնք են ՚ի վ̄ր։ (28) Ոմանք․ Ձեռօք ՚ի
յորմն։ (29) Ոմանք․ Գեղեցիկ ճեմեն։ (30) Ոմանք․ Եւ
ոչ զթիկունս դարձուցանէ ՚ի թշնամեաց։ (31) Ոմանք․
Յորժամ հրապարակախօս լինի ընդ ազգի։ Այսպէս
[illegible] ՚ի [illegible] հրապարակախօս [illegible]

Digitized by Google

32 ճառի 'ի մէջ ազգաց։ * Եթէ զանձն զուարճութեան տացես, և
33 ձեռն 'ի բերան կռուոյ ձգեսցես՝ անարգեսցիս։ * Կթեա՛
կաթն՝ և եղիցի եւղ. ապա թէ կարթ ճմլեսցես զպարա-
նոցն, ելանէ արիւն։ Եւ եթէ ձգեսցես զբանս,
ելցեն դատաստանք և կռիւք։

Գլ. ԼԱ.

1 Իմ բանք յԱյ խօսեցեալ են, Հրամանն Թագաւորի զոր
2 խրատեաց զնա մայր իւր։ * Զի՞ որդեակ՝ մի՛ բանք
են. անդրանիկդ քեզ ասեմ որդի։ զի՞ որդեակ՝ պտուղ
3 որովայնի իմոյ. զի՞ որդեակ՝ ուխտից իմոց։ * Մի՛ տար
կանանց զմեծութիւն քո և զմիտս քո և զկեանս՝ 'ի խոր-
հուրդս յետինս։ խորհրդով գործեա՛ զամ, խորհրդո՛վ
4 արբ զգինի։ * Մեծամեծքն բարկացողք են, գինի մի՛
5 արբցեն. * զի մի՛ երբեք արբցեն՝ մոռասցեն զիմաս-
6 տութիւն, և ուղիղ ո՛չ կարիցեն դատել զտկարսն։ * Տո՛ւք
զարբեցութիւն տրտմելոց, և զգինի ըմպել՝ ցաւագնո-
7 տաց. * զի արբցեն՝ և մոռասցին զաղքատութիւնս իւր-
8 եանց, և զցաւս խորհրդոց ո՛չ ևս յիշեսցեն։ * Բա՛ց ըղ-
բերան քո բանիւ Այ, և դատեա՛ զամենեսեան ողջմտու-
9 թեամբ։ * Եւ ընտրեա՛ և արդարեա՛ զաղքատն և զտկարսն։

Գլ. ԻԵ.

1 Առակք Սողոմոնի անխտիրք. զոր գրեցին բարեկամքն Եզեկիայ արքային Հրէաստանի։

2 Փառք Այ ծածկեն զբան. փառք Թագաւորի՝ պա-
3 տուեն զհրամանս։ * Երկինք բարձունք, և երկիր
4 խորին. սիրտ Թագաւորի անքննելի։ * Փորձ անես
զան-

---

(32) Ոմանք. Եւ ձգեսցես զձեռն քո կռուով, անարգ"։
(33) Ոմանք. Ճմլեսցես զպարանոցն։
Գլ. ԼԱ. (1) Ոսկան. Այս բանք Այ խօսեալ"։ (2) Ոմանք. Քեզ ասեմ որդեակ։ (5) Ոմանք. Զի մի յորժամ ըմպիցեն մի".. ոչ կարասցեն դատել զտնանկն։ (6) Օրի-նակ մի. Ըմպել ցաւագնելոց։ (7) Ոմանք. Մոռասցին զաղքատութիւնս իւր"։ (8)(9) Ոմանք յաւելուն. Ողջմտութ։ Բաց զբերան քո և դատեա՛ իրաւամբք, և ընտրեա՛ և արդարեա՛ զաղքատն և զտկարսն։
Գլ. ԻԵ. * Եբրայեցւոց բան ի սոյն հատուածս գրոց առակաց սորին, ... ոչ ... նշանակի ինչ յառաջ ... ոչ ... (1) Ոմանք. Առակք Սողոմոնի ... Եզեկիայ արքայի Հրէ"։ Ոսկան. Եզեկիայ արքայի Հրէ"։ (2) Ոմանք. Ծածկեն զբանս։ (3) Ոմանք. Եւ երկինք բարձունք և երկիր խոր. սիրտ Թագաւորի անքննելի։ (4) Ոմ-

Digitized by Google

զանփորձ արծաթոյ. և սրբեսցի սուրբ նմա։ * Սատա- 5
կեա՛ զամպարշտս յերեսաց թագաւորի. և ուղղեսցի
արդարութեամբ աթոռ նորա։ * Մի հպարտանար առաջի 6
թագաւորի, և մի 'ի տեղիս մեծամեծաց մտաներ. * զի 7
լաւ իցէ քեզ՝ թէ ասիցէ ոք. 'Ի վեր ա՛ւ ես մտանիր,
քան թէ կորանայցես առաջի հզօրի։ * Զոր տեսին 8
աչք քո՝ խօսեա՛ց։ Մի յանդուգն անկանիցիս 'ի մարտ.
զի մի յետոյ զղջանայցես։ Յորժամ նախատիցէ զքեզ
բարեկամ քո. * խոյս տո՛ւր՝ մի արհամարհեր։ * Զա- 9
ցէ՛ նախատիցէ զքեզ բարեկամն. և թշնամութիւն և մարտ 10
քո ոչ մեկնեսցի. այլ լինիցի քեզ հանգոյն մահու։ Շնորհք
և բարեկամութիւն ազատեն զնա. հաստատեա՛ զնա 'ի քեզ՝
զի մի նախատեա լինիցիս. և պահեսցես զճանապարհս քո հաշ-
տութ։ * Ոսկի խնձոր ընդ սարդիոն յեռեալ. այնպէս 11
է խօսել զբանս իմաստութեան։ * Գինդ ոսկի՝ և սարդիոն 12
ականակապ յեռեալ. բան իմաստուն յունկնդիր
լսելիս։ * Ո՛չ ձիւնհալք առաւօտին՝ տօթացելոյ օգ- 13
տակա՛ն է, նոյնպէս և հրեշտակ հաւատարիմ որոց ա-
ռաքեսցեն զնա՝ զանձինս յուսացելոց իւրոց շահէ։ * Որպէս 14
հողմք և ամպք և անձրևք յայտնիք. նոյնպէս են և որ
պարծին 'ի տուրս սուտս։ * Յերկայնմտութիւն՝ յաջողու- 15
թիւն թագաւորի, լեզու արձակ փշրէ զոսկերս։ * Մեղր 16
յորժամ գտանիցես ողջախոհ՝ չափով կերիցես. գուցէ
յագեցեալ և փսխեսցես։ * Մի կարկի յաճախեր ոտից 17
քոյոց առ բարեկամ. գուցէ յագեցեալ քեզ, և ատեսցէ զք-
եզ։ * Իբրև սուսեր և աղեղ սրեալ, նոյնպէս և որ 18
վկայէ զբարեկամէ իւրմէ՝ վկայութիւն սուտ։ * Ճա- 19
նապարհք չարի և ոտք անօրինին կորիցեն յաւուր չա-
րի։ * Որ հանէ զպատմուճան յաւուր ցրտոյ. նոյն քացախ՝ 20
վիրի անօգուտ է, նոյնպէս հասեալ ցաւք մարմնոյ
տրտմեցուցանեն զսիրտ։ Իբրև ցեց հանդերձի՝ և որդն
փայտի, նոյնպէս տրտմութիւն վնասակար է սրտի առն։
* Եթէ քաղցեալ է թշնամին քո՝ կերակրեա՛ զնա. և ե- 21
թէ ծարաւի՝ տուր նմա ըմպել։ * Զայս իբրև ամփոփեա՛ 22
կայծ

նակք. Սրբեսցի ամենայն։ (7) Ոմանք. Զի լաւ է քեզ։
(8) Ոմանք. Զոր ինչ տեսին։ (10) Ոմանք. Զի գուցէ
նախատ"... ոչ մեկնեսցի.. և բարեկամութիւն ազատեն։
(11) Ոմանք. Նոյնպէս խօսել բանս։ (12) Ոմանք. 'Ի գինդ
ոսկի սարդիոնի պատուականաւ յեռեալ։ (13) Ոմանք. Ո-
րոց առաքեն զնա։ (15) Ոմանք. Յաջողութեան թագաւորաց։
(17) Ոմանք. Մի յաճախեր։ (18) Ոմանք. Նոյնպէս և
այր որ վկայէ։ (20) Ոմանք. Եւ այլ ըստ հանգոյն".. Նոյնպէս
տրտմութիւն վնասակար է։ (21) Ոմանք. Եթէ ծարաւի է՝
տուր ըմպել նմա։ (22) Ոմանք. Իբրև ամփոփեսցես.. Տէր

Digitized by Google

[illegible] 'ի [illegible] . և [illegible]
23 [illegible] : * [illegible]
24 [illegible] . և [illegible] : * Նման է
[illegible] , [illegible]
25 [illegible] 'ի [illegible] * Որք [illegible]
[illegible] է , [illegible]
26 [illegible] : * Որք [illegible] որ [illegible]
և [illegible] , [illegible] և [illegible]
27 [illegible] : * Մ[illegible]
[illegible] . [illegible] է [illegible]
28 [illegible] : * Որք [illegible] 'ի [illegible] .
[illegible] որ ոչ [illegible] :

ԳԼ. ԺԶ.

1 Ո[illegible] , [illegible]
2 ոչ [illegible] : * Որք [illegible] և
[illegible] , [illegible] ոչ
3 [illegible] : * Որք [illegible] և [illegible] , [illegible]
4 [illegible] : * Մի [illegible]
[illegible] . [illegible]
5 [illegible] : * Ա[illegible]
6 [illegible] . [illegible] : * [illegible]
[illegible] , որ [illegible]
7 'ի [illegible] : * [illegible] ,
8 և [illegible] 'ի [illegible] : * Որ [illegible] 'ի [illegible]
9 [illegible] է [illegible] որ [illegible] : * [illegible]
[illegible] . և [illegible] 'ի [illegible]
10 [illegible] : * [illegible]
11 [illegible] : * Որք [illegible]
[illegible]

[illegible] 'ի [illegible] : (24) Ո[illegible] . Ա[illegible]
[illegible] 'ի [illegible] : (26) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] , [illegible] : (27) Ո[illegible] .
Ա[illegible] է : (28) Ո[illegible] . 'ի [illegible]
[illegible] , և [illegible] :
ԳԼ. ԺԶ. (1) Ո[illegible] : Որք [illegible] . . . [illegible]
ոչ է [illegible] : (2) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] : (3) [illegible] . [illegible]
[illegible] : (4) Ո[illegible] . [illegible] : (6) Ո[illegible] . 'ի [illegible]
[illegible] , որ [illegible] : (8) Ո[illegible] . [illegible]
է [illegible] : (9) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] : (10) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] . . [illegible] : (11) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] , [illegible] . . . որ [illegible] 'ի [illegible] :

Digitized by Google

դառնայ 'ի փսխած իւր և ատելի լինի, նոյնպէս անմի-
տն իւրովք չարեօք յորժամ դառնայցէ անդրէն 'ի
մեղս իւր ։ Է՛ ամօթ որ ածէ զմեղս, և է ամօթ որ ածէ
զփառս և զշնորհս ։ * Տեսի այր յանձն իւր պանծացեալ 12
թէ իմաստուն իցէ ․ բայց յոյս դնել յանզգամին քան
'ի նմա ։ * Զվնաս յորժամ յուղի առաքես, ասէ՝ առեւծ 13
ունի զճանապարհս, և զհրապարակս սպանօղք ։ * Որ- 14
պէս դուռնք շրջին 'ի ծղխնւոջ, նոյնպէս վատ 'ի մահիճս իւր ։
* Թաքուցանէ վատ զձեռս իւր 'ի ծոց իւրում, և 'ի 15
բերան իւր դանդաղէ տանել ։ * Իմաստնագոյն թուի 16
անձին իւրում վատ, քան զայն որ զմեծութե աւետիս
բերիցէ ։ * Որպէս որ բուռն հարկանիցէ զշան ձեռոյ, 17
նոյնպէս և մարդ որ անկանի յայլոյ դատաստան ։ * Որ- 18
փորձիչք որ ընդհարկանե
վաղվաղէ ընդդէմ բանից՝ 19
ամենեքեան որ դարանակ
եանց ․ և յորժամ յանդիմա
բարաք ։ * 'Ի բազում փայ 20
ւր ոչ գոյ երկմիտ՝ դա 21
կայծականց, և փայտ հրո
յուղէլ զկռիւ ։ * Բանք ստ 22
բայց արկանեն 'ի շտեմար 23
ծաղթ նենգութե, իբրև
թունք զղորհք ծածկեն զ 24
թամբք իւրովք յայտնի ա
'ի սրտի իւրում նենգթէ զ 25
ղքեղ թշնամի, և 'ի ձայն
տար նմա ․ զի եւթն չար 26
խղխայթէ զթշնամութե,
զանէ զփոսս իւր բանդէ 27

խա

---

(12) Օրինակ մի ․ Տեսի այր մի յանձն ։ (13) Ոմանք ․ Յու-
ղի առաքեցես ։ Այլ օրինակ մի ․ Զվնաս յորժամ ուղեւ-
ղեցես, ասէ ։ (14) Ոմանք ․ Դուռնք որ շրջին ։ (16) Ո-
մանք ․ Որ զլրութե աւետիս բե" ։ (17) Ոմանք ․ Բուռն
հարկանէ ․ ․ որ անկանիցի յայլոց դատաստանս ։ (18) Ո-
մանք ․ Որպէս թուլանալոցն առաջի արկանեն զբանս մարդ-
կան, և որ վաղվա" ։ (19) Ոմանք ․ Ընդ խաղ առնելոց ։
(20) Ոսկան յաւելու ․ Ոչ գոյ այր երկմիտ ։ (23) Ոմանք ․
Իբրև զխեցի համարեալ է ․ կամ, համարէ ․ ․ ․ շրթունք
ողորկք ծած" ։ (24) Ոմանք ․ Որ լայ զթշնամին ․ կամ,
զթշնամին իւր ։ (25) Ոմանք ․ Զքեղ թշնամին քո, և 'ի ․ ․
մի հաւանիր նմա ․ զի ։ (26) Ոմանք ․ Որ ծածկէ զթշնա-
մութի հաստատէ զնենգութի ․ ․ բանադրեալ յատենի ։
(27) Ոմանք ․ Ընկերի, անկցի ինքն 'ի նոյն ։ (27) Ոսկան ․

Digitized by Google

խորամատ ընկերի իւրում՝ ինքն լցցէ զնա. և որ գլէ վէմ
28 յանձն իւր գլեսցէ: * Լեզու սուտ՝ ատեայ զճշմար-
տութիւն. բերան անզգամ՝ գործէ խռովութիւնս:

ԳԼ. ԻԲ.

1 Մի պարծիր առ վաղիւն, զի ոչ գիտես զինչ ծնանի-
2 ցի քեզ վաղիւն: * Գովեսցէ զքեզ ընկերն՝ և մի
3 քո բերան, օտարն՝ և մի քո շրթունք: * Քար՝ ծանր
է, և աւազ դժուարին առ 'ի բառնալ. բայց բարկութ
4 անզգամի ծանրագոյն է քան զերկոսեան: * Անողորմ
է սրտմտութիւն, և սաստիկ է բարկութիւն. այլ ոխակալն
5 և ոչ ինչ ժուժկալէ: * Լաւ է յայտնութիւն յանդիմա-
6 նութեան՝ քան զբարեկամութիւն 'ի ծածուկ: * Լաւ են հար-
ուածք բարեկամի, քան զկամակոր համբոյրս թշնամ-
7 ւոյ: * Անձն յագեալ՝ զխորիսխ և զմեղր արհամարհէ.
բայց անձին կարօտելոյ և դառն իբրև զքաղցր թուի:
8 * Որպէս թռչուն որ թռանի 'ի բունոյ իւրմէ, նոյնպէս
և մարդ ստրկանայ՝ յորժամ օտարանայ յիւրմէ տեղ-
9 ւոյ: * Իւղով և խնկով և գինւով զուարճանայ սիրտ.
10 և բեկանի 'ի տրտմութենէ անձն: * Զբարեկամ քո, և
զբարեկամ հայրենի մի թողուր. և 'ի տուն եղբօր քոյ
մի մտաներ թշուառացեալ: Լաւ է բարեկամ մերձա-
11 ւոր, քան եղբայր 'ի հեռաստանէ բնակեալ: * Իմաս-
տուն լեր որդեակ՝ զի ուրախ լիցի սիրտ քո. և դար-
12 ձո 'ի քէն զբանս նախատանաց: * Խորագէտն 'ի գալ
չարեաց ղօղեայ. և անզգամք ընդ առաջ երթեալ 'ի
13 տոյժս անկցին: * Զերծ 'ի նմանէ զհանդերձս նր, զի
անց թշնամանաւորն. քանզի նա զայլոյն ապականէր:
14 * Որ գովէ զբարեկամ ընդ առաւօտս բարձր ձայնիւ՝
15 քան զանիծանօղն ոչինչ տարբեր համարեսցի: * Կա-

Թիլ

Անձին իւրում գլեսցէ: (28) Ոմանք. Եւ բերան անզգա-
մար՝ առնէ խռո":
Գլ. ԻԲ. (1) Ոմանք. Քանզի ոչ գիտես: (3) Ոմանք.
Ծանր է քար և դժուարաբառնալի աւազ: (4) 'Ի չու".
Այլ նախանձ և ոչ. համբերեն ոխանց 'ի բնաբ": Որ ոմանք.
Եւ ոչ ինչ ժուժէ կեալ: (5) Ոմանք. Լաւ է յանդիմա-
նութիւն յայտնեալ քան զբարեկամութիւն ծածկեալ: (6) Ո-
մանք. Լաւ են վէրք բարեկամի քան զկամակար համ":
(7) Բնաբանք. Բայց անձին կարօտելոյ՝ և: (8) Ոմանք.
Որ թռչի 'ի բունոյ. . օտարանայցէ յիւրոց տեղեաց:
(9) Ոմանք. Իւղով և գինեաւ և խնկ": (10) Ոմանք. Զեղ-
բայր 'ի հեռաստանի բնա": (11) Ոմանք. Ուրախ եղիցի
սիրտ քո. և 'ի բաց դարձո 'ի քէն զբանս թշնամանաց:
(13) Ոմանք. Զայլոցն ապականէ: (15) Ոմանք. Եւ կեն-

Digitized by Google

Թիք հանեն զմարդ ՚ի տանէ իւրմէ յաւուր ձմերայնոյ․
նոյնպէս և կին անզգամ ՚ի տանէ իւրմէ զայր : *Խիստ 16
հողմ է հիւսիսոյ · բայց անուամբ աջոյ կոչի : *Երկաթ 17
զերկաթ խարտէ · և այր դրդէ զերեսս ընկերի : *Որ 18
տնկէ թզենի՝ կերիցէ զպտուղ նորա, և որ պահէ զտէր
իւր՝ պատուեսցի : *Որպէս ոչ են նման երեսք երեսաց․ 19
նոյնպէս և ոչ սիրտք մարդկան սրտից նման են : *Դժոխք 20
և կորուստ՝ անյագք են · նոյնպէս և աչք՝ մարդ-
դոյ : Պիղծ է առաջի Տեառն որ արձակէ զաչս , և անխրատ՝
և ցած լեզուաւ : *Փորձ արծաթոյ և ոսկւոյ ՚ի բովս · 21
և այր՝ փորձի ՚ի բերանոյ գովողաց իւրոց : Սիրտ անօ-
րինին խնդրէ զչարիս · և սիրտ ուղիղ՝ խնդրէ զգիտու-
թիւն : *Եթէ հարկանես զանզգամ ՚ի մէջ ատենի և ա- 22
նարգես զնա · սակայն ոչ մերժես զանզգամութիւն ՚ի նմա-
նէ : *Խելամտութեամբ խելամուտ լիցիս անձանց խաշանց 23
քոց · և հաստատեսցես զսիրտ քո ՚ի վերայ երամակաց
քոց : *Զի ոչ յաւիտեան է անձն ուժ , և զօրութիւն , և իշ- 24
խանութիւն · և ոչ տուեալ են նմա ազգաց յազգս : *Խնամ 25
կալ բանջարոյ ՚ի դաշտի , և հնձեսցես խոտ , և ժողո-
վեսցես զխոտ դաշտաց : *Զի եղիցին քեզ ոչխարք ձորձոց 26
քոց · պատուեսցես զագարակ՝ զի եղիցին քեզ զուարակք :
*Որդեակ՝ յինէն ունիս պատգամս զօրաւորս ՚ի կենաց 27
տան քոյ և ՚ի կենաց ծառայից քոց :

ԳԼ. ԻԸ.

1 Փախուցեալ է ամբարիշտն առանց ուրուք հալածելոյ · իսկ արդարն իբրև զառիւծ յուսացեալ
է : *Վասն մեղաց ամբարշտաց դատաստանք յա- 2
րուցեն · և այր խորագէտ շիջուցանէ զնա : *Այր արի 3
ամբարշտութեամբ բռնաւոր զրպարտէ զաղքատս : Որպէս
անձրեւ սաստիկ և անշահ · *նոյնպէս և որ թողուն զօ- 4
րէնս ·

անզգամ հանէ ՚ի տան՛՛ · · զայր իւր : (17) Ոմանք · Երկաթ զերկաթ սրէ · · · ընկերի իւրոյ : (18) ՚Ի յօրէ՛՛ · Եւ որ պատուէ զտէր իւր պատուեսցի զնա · համարձակ ասեն ՚ի բանք՛՛ : (19) Ոմանք · Նոյնպէս և ոչ են նման սիրտք մարդկաց : (20) Ոմանք · Ականջ մարդկան · (21) Ոմանք · Եւ սիրտ ուղիղ քննէ զգէտ՛՛ : (22) Ոմանք · Եթէ տանջես զանզգամն ՚ի մէջ ա՛՛ : (23) Ոմանք · Խելամտութեամբ ծանիր զանձինս խաշանց քոց , և հաստատեսցես զսի՛՛ : (24) Ոմանք · Վա զի ոչ յաւ՛՛ · · տուեալ՝ է նմա : Ոմն · ուժն · ոչ յաւիտենական է : (27) Ոմանք · Եւ ՚ի կենաց ծառայից քո : Գլ. ԻԸ · (1) Ոմանք · Փախուցեալ երթայ ամբ՛՛ · · · բայց արդարն իբրև : (2) Ոմանք · Դատաստանք յարուցեն · · շիջուցանէ զնա : (3) Ոմանք · Սաստիկ և անօգուտ : (4) Ո-

թեամբ, և զատիքն զամբարշտութեան. իսկ որ սիրեն զօրէնս՝
5 պատեն զինքեանս պարիսպ: * Արք չարք ոչ առնուն
ի միտ զիրաւունս. իսկ որ խնդրեն զՏէր՝ խելամուտ
6 լինին ամենայնի: * Լաւ է աղքատ՝ որ գնայ ճշմարտութեամբ,
7 քան զմեծատուն սուտ: * Պահէ զօրէնս որդի խելա-
մուտ. իսկ որ արածէ զբղջախոհութիւն՝ անարգէ զհայր
8 իւր: * Որ լնու զմեծութիւն իւր ի տոկոսեաց և ի վաշխից,
9 ժողովէ զայն այնմիկ որ ողորմի աղքատաց: * Որ խոտորե-
ցուցանէ զունկն իւր՝ չլսել օրինաց. և ինքն զԱւր ուխտս
10 պղծէ: * Որ մոլորեցուցանէ զուղիղս չար ճանապար-
հաւ, ինքն անկցի յապականութեան: Անօրէնք թափանցե-
ցեն զբարութիւնս. և անօրէնք անցցեն առ բարութիւնս.
11 և ոչ մտցեն ի նա: * Իմաստուն թուի անձին իւրում
այր մեծատուն. և աղքատ հանճարեղ ատեցանէ զնա:
12 * Վասն օգնականութեան արդարոց՝ բազում լինի փառք.
13 և ի կորուստ ամբարշտաց՝ աստուածեսցին մարդիկ: * Որ ծած-
կէ զամբարշտութիւն իւր՝ ոչ յաջողեսցի. իսկ որ ի վեր
14 հանէ և յանդիմանէ՝ սիրելի լիցի: * Երանի իցէ առն
որ արհամարհեսցէ զամ մի երկիւղածութեամբ. իսկ խիստ
15 սրտիւ, անկցի ի չարիս: * Առիւծ քաղցեալ և գայլ
ծարաւի. որ աղքատ է՝ և բռնանայ լինիցի ազգի աղքա-
16 տի: * Թագաւոր կարօտ մտաց՝ մեծ զրպարտող. իսկ
17 որ ատէ զանիրաւութիւն՝ երկայնակեաց լիցի: * Այր
որ զանհաւատարիմ յերաշխի առնու, փախստական լինի
և ոչ ի հաստատութեան: Խրատեա զորդի քո, և հանգու-
ցէ զքեզ. և տացէ զարդ անձին քում. և ոչ հնազանդի
18 ընդ ազգի անօրինի: * Որ գնայ արդարութեամբ՝ գտցէ
օգնականութիւն. իսկ որ երթայ ի թիւր ճանապարհս՝
19 ծուղիս մարանկեցի: * Որ գործէ զերկիր իւր՝ լցցի հա-
ցիւ,

նակք. Եւ զատիքն զամբարշտութեան: (5) Ոմանք. Ոչ խելա-
մուտ լինին զիրաւունս. իսկ որք խնդրեն զՏէր՝ խելամուտ լինին ա-
մենայնի: (8) Յօրինակին. Ի տոկոսեաց և ի վաշխ”: (8) Ո-
մանք. Ժողովէ զնա այնմ որ ողո”: (9) Ոսկան. Որ խոտորե-
ցուցանէ զունկն իւր: (9) Ոմանք. Զունկն իւր զի մի
լուիցէ օրինաց: Ոսկ օրինակ. Զլսել օրինաց: (10) Ոս-
կան. Զբարութիւնս նը: (10) Ոմանք. Անցցեն առ բա-
րիսն: (13) Ոմանք. Զամբարշտութիւնս իւր.. իսկ որ
պատմէ և յանդիմանէ սիրելի լինի. կամ, եղիցի: (14) Ո-
մանք. Երանելի է այր որ առ”... որ խիստ է սրտիւ:
(15) Ոմանք. Եւ բռնաւոր լինի ազգ”: (16) Ոսկան. Երկայ-
նակեաց լինի: (17) Ոմանք. Ի հաստատութեան կայցէ..
և ոչ հնազանդեսցի ազգի անօ”: (18) Ոմանք. Իսկ որ
գնայ ի ճանապարհս թիւրս, ծուղիւք մարթ”: (19) Ո-
մանք. Զերկիր, լցցի հաց... լցցի աղքատութեամբ:

Digitized by Google

ցիւ . և որ զհետ երթայ դատարկութեան՝ լցցի աղքատութեամբ
* Այր հաւատարիմ օրհնեսցի յոյժ . և չարագործն ոչ 20
անպատուհաս մնասցէ : Որ ոչ ամաչէ յերեսաց
արդարոց՝ չէ գովելի : * Որ ակն առնէ զերեսս անօրինաց 21
յանդգնեսցի՝ չէ բարւոք : այնպիսին պատառոյ հացի
վաճառէ զայրս : * Փութայ մեծանալ այր չարակն, և 22
ոչ գիտէ՝ թէ ողորմածն յաղթէ նմա : * Որ յանդիմանէ 23
նէ զայր՝ ի ճանապարհս իւր , շնորհակալութիւն գտանէ
քան զնա որ զուտակաստանան լեզուաւ : * Որ մերժէ զհայր 24
կամ զմայր՝ և համարիցի չմեղանչել , կցորդ է նա ա-
մբարշտաց : * Այր անյագ դատէ դժնդակութեան 25
կան . իսկ որ յուսացեալ է 'ի Տէր՝ ընդ խնամովք կեց-
ցէ : * Որ յուսացեալ է 'ի յանդգնութիւն սրտի՝ նա անզգ- 26
ամ է . իսկ որ գնայ իմաստութեամբ՝ ապրեսցի . * Որ տայ 27
աղքատաց՝ ոչ կարօտեսցի . իսկ որ դարձուցանէ զակն
իւր 'ի նոցանէ՝ 'ի բազում կարօտութեան եղիցի : * 'Ի տե- 28
ղիս ամբարշտաց հեծեն արդարք . բայց 'ի նոցա կորըս-
տեան բազմասցին արդարք :

ԳԼ . ԻԹ .

Լաւ է այր յանդիմանիչ՝ քան զայր խստապարանոց . 1
զի յանկարծակի հուր հասցէ զնոսա՝ ոչ լինի 2
բժշկութիւն : * 'Ի գովել արդարոց՝ ուրախ լինիցին ժո-
ղովուրդք . ընդ իշխանութեամբ ամբարշտաց՝ հեծեն ար-
դարք : * Առն իմաստութիւն՝ ուրախ առնէ զհայր իւր . 3
իսկ որ զբօս արածէ , կորուսանէ զմեծութիւն : * Թա- 4
գաւոր արդար՝ կանգնէ զաշխարհ . և այր անօրէն կոր-
ծանէ : * Որ կազմէ կարս յերեսս բարեկամի իւրոյ , 5
պատուաստեսցէ հանգոյն զանձն իւր : * Առն մեղաւո- 6
րի

(20) Օրինակ . Առ դատաւորս , ոչ է բարւոք : (21) Օրինակ . Յանդգնեսցի , չէ գովելի : (22) Օրինակ . Թէ այր ողորմած զօրանայ քան զնա : (23) Օրինակ . Զնորա 'ի ճանապարհս իւր . . շնորհակալութիւն ընկալցի առաւել քան զնա" : (24) Օրինակ . Զհայր իւր կամ զմայր , և համարի չմեղ" : (25) Օրինակ . 'Ի Տէր , 'ի խնամակալութեան եղիցի . (26) Օրինակ . Որ յուսայ յանդգն" . . այնպիսին անզգամ է . (27) Օրինակ . Իւ որ տայ աղ" : (28) Օրինակ . Իւ 'ի նոյ կո" . Գլ . ԻԹ . (1) Օրինակ . Քան զխստապարանոց . քանզի յանկարծ" . հուր հասցէ զնոսա՝ ոչ լինի բժշկ" : (3) Օրինակ . Այր որ սիրէ զիմաստութիւն ուրախ առնէ զհայր իւր , և որ արած" : (5) Օրինակ . Որ պատրաստէ յերեսս բարեկամի իւրոյ որոգայթ , շուրջ արկանէ զոտս զանձին իւրոյ : (6) Օրինակ . Մեղաւորի մեծ է որոգայթ . բայց արդարոյն 'ի խնդութեան է յաւէտ" :

ԺԲ

[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]

(7) Ոմանք · [illegible] (9) Ոմանք · [illegible] (11) Ոմանք · [illegible] (12) Ոմանք · [illegible] (13) Ոմանք · [illegible] (14) Ոմանք · [illegible] (16) Ոմանք · [illegible] (18) Ոմանք · [illegible] (19) Ոմանք · [illegible] (20) Ոմանք · [illegible] (21) Ոմանք · [illegible] (22) Ոմանք · [illegible] (23) Ոմանք · [illegible]

Digitized by Google

զխոնարհս փառաւոր առնէ Տր : * Որ բաժանակից լի- 24
նի գողոց՝ ատեայ զանձն, որք յորժամ երդումն առա-
ջի դիցի՝ լուեալ և ոչ պատմիցեն, * և առ երկիւղի և 25
ամօթոյ մարդկան յայտնեսցեն և կործանեսցին . Իսկ որ
յուսացեալ է 'ի Տր ուրախ լիցի : Ամպարշտութի առն
տայ գայթագղութիւն, և որ յուսայ 'ի Տր՝ ապրեսցի :
* Բազումք սպասեն՝ երեսս իշխանաց . բայց 'ի Տէ իրա- 26
ւունք առն : * Պիղծ է արդարոյ այր անօրէն, 27
և պիղծ է անօրինին՝ ուղիղ ճանապարհ :

ԳԼ. ԼԱ.

Կին ժրագլուխ եթէ գտանիցի, պատուականագոյն 10
է այնպիսին քան զականս պատուականս : * Վստահ 11
է 'ի նա սիրտ առն իւրոյ . այնպիսին աւարաց բարեաց
ոչ կարօտասցի : * Գործակից է առն իւրում ամ̄ բա- 12
րեաց և կենաց՝ և ոչ չարեաց : * Գտեալ ասր և կտաւ՝ 13
արար անօթս պիտանիս ձեռօք իւրովք : * Եւ եղև իբրև 14
զնաւ շահաբեր . 'ի հեռաստանէ ժողովէ իւր զանձս :
* Յառնէ ընդ առաւօտս, և տայ կերակուր ընտա- 15
նեաց, և գործ նաժշտաց : * Տեսանէ զանդ գնեսցէ՝ 16
և գնէ զնա, և 'ի պտղոյ ձեռաց իւրոց գործէ զերկիր :
* Գօտի ածեալ հաստատութ ընդ մէջ իւր՝ մխեաց զբա- 17
զուկս իւր 'ի գործ, * և ճաշակեաց՝ թէ քաղցր է գոր- 18
ծել, և ոչ շիջանի ճրագ 'ի նմանէ զամ̄ գիշեր : * Զձեռս 19
իւր ձգէ յօգուտ, և զմատունս իւր անձանձրոյթ տայ
'ի

'Նարհս կանգնէ փառօք Տր : (24) Ոմանք . Ատեայ զանձն
իւր, և եթէ երդումն առաջի դնիցի, զարհուրեալ ոչ
են պատմեսցեն : (25) Ոմանք . Որք երկնչին և ամաչեն
'ի մարդկանէ ընկճեսցին . Իսկ որ յուսացեալն են 'ի Տր
ուրախ լիցին : (26) Ոմանք . Ապրեսցեն զի" : (27) Ո-
մանք . Անօ[illegible] ... նիցէ : (11) Ոմանք .
Գլ . Լա . (... ւարաց ոչ կարօ" :
Սիրտ առն ... 12) Ոմանք . Իւ կե-
(12) Ոմանք ... որ հանդերձս ազէ" :
նակից՝ և ոչ ... 5) Ոմանք . Յառնէ
(14) Ոմանք ... լ ամ գործոյն զե-
ընդ առաւօ ... ռամակէս զմէջ իւր :
զեցին : (1 ... կրա ճրագ նորա :
(18) Ոմանք ... Զբազուկս ուժեղս՝ ան-
(19) Յայտ ...
անձանձրոյթ տայ 'ի լոյս : Ոմանք օրինակք . առ 'ի լուսոյն .
կամ, լուսոյ : Իսկ օրինակն մի գրեալ զառաւօտեան՝ անձանձրոյթ
'ի տայցէ . յետոյ 'ի [illegible] 'ի [illegible] , [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] [illegible] 'ի [illegible] .

Digitized by Google

20 'ի լոյս ։ * Զձեռս իւր [illegible] աղքատաց, և [illegible]
21 [illegible] ։ * Ո՛չ ինչ հոգայ 'ի տանէ [illegible]
[illegible]
22 [illegible] ։ * [illegible]
[illegible]
23 [illegible] ։ * Եւ [illegible] 'ի դրունս այր նորա [illegible]
24 'ի [illegible] 'ի մէջ ծերոց և [illegible] ։ * [illegible]
[illegible]
25 * [illegible]
26 [illegible] ։ * [illegible]
27 [illegible] ։ * [illegible]
28 [illegible] ։ * [illegible]
[illegible]
29 [illegible] ։ * [illegible]
[illegible]
30 [illegible] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
31 [illegible] ։ * [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ։

[illegible]

[illegible] (20) [illegible] Զձեռս իւր [illegible] (21) [illegible] (23) [illegible] 'ի մէջ ծերոց [illegible] (24) [illegible] (27) [illegible] (28) [illegible] (29) [illegible] (30) [illegible]

[illegible]

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

Սա ժողովօղս յետ առակացն երկրորդ գիրք է սողոմոնի. զոր բերանովն սողոմոնի խօսի զայս ըստ մեզ ճշմարիտ ժողովօղն է, որ ժողովելոց զշրջեալսն բազմաստուածութեամբ՚ի մի ճշմարիտ աստուածպաշտութիւն։ Այս ժողովօղս եկլեսիաստէս, որ է եկեղեցական. զի [illegible] գիրս [illegible] խօսի է եկեղեցւոյ։ Զի առակացն գիրք [illegible] յաստուածութիւն, աղէ աղէ առակօք, և խորհրդաւոր [illegible] բանից. իսկ այս գիրք [illegible] ՚ի չափ՝ խորագէ [illegible] իմաստութեան [illegible] հասանիլն։ Եւ [illegible] յայս հայի, թէ զամենայն [illegible] և [illegible] ՚ի [illegible], զի հաստատութեան աստուծոյ [illegible] իմաստութեան հոգւոյն [illegible], և որ [illegible] ընթեռնլոյ [illegible]. զի թէ [illegible] հայեցեալ ՚ի բանս գրոցս այսոցիկ, ճշմարտապէս յայտնիցին նոցա [illegible], և [illegible]։

Գլուխք ժողովողին։

Ա. Ամէն ընդունայն է զանց ըստ արեգական, այսինքն երկրաւոր, զի չէ առք մարդկան աղէ [illegible]. այլ հաստատուն է աստուածութիւն օրինական երկրի որ կայ. [illegible] մարդկային [illegible], որպէս արև ծագէ և մտանէ, և մարդ ծնանի և մեռանի. և ոչ անցեր է ծով, և հաստատ է մարմին և զաստեաց ՚ի հող իւր, ոչ հոգի ՚ի [illegible] իւր։

Բ. Հաստատարմաշաւանք զաստուծոյ [illegible] իմաստութեան [illegible]. թէ որպէս զայս [illegible] և զայն, և [illegible]. ոչ զի [illegible] է [illegible], այլ [illegible] և [illegible] յօժարութեան։

Գ. Ցուցանէ առաջ ըմբռնելով [illegible] որ է իմաստութիւն. այսինքն՝ աստուածութիւն, որ առ [illegible] [illegible] է ոչ [illegible]. և թէ նա է իմաստուն որ [illegible] [illegible] հոգւոյն. իսկ որ [illegible] յարգէ որ է [illegible], ՚ի խաւարի [illegible] [illegible]։

Դ. Դնէ [illegible] ՚ի [illegible] [illegible], թէ [illegible] աստուծոյ. զի իմաստութիւն [illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] թէ [illegible] է զայս [illegible], զի իմաստութեան [illegible], և [illegible] մնացեալ [illegible]։

Ե. Ցուցանէ խորագէ թէ [illegible] է [illegible] և [illegible]. [illegible] զի [illegible] է և [illegible], և [illegible] զի [illegible]; [illegible] թէ

ողջմարդ

Digitized by Google

[illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

Ժ. [illegible]

ԺԱ. [illegible]

ԺԲ. [illegible]

ԺԳ. [illegible]

ԺԴ. [illegible]

ԺԵ. [illegible]

ԺԶ. [illegible]

ԺԷ. [illegible]

Digitized by Google

իշխանն արիցէ պէտ 'ի մէջ, ապաւինեալ զնա, և նա թողցէ զմեղսն :

ԺԹ. Թէ և ոչ կամի՝ առաքինոյ բարեգործութեանն զանձինն 'ի կե- րասար նմին, և զծառայս մեղաց 'ի յիս :

Ի. Ոչ նենգէ օրինօք զառաջնոյ, թէ մարդ իմիքէն զարտաքսանել. և թէ անիցի կոչինն 'ի Վերջինին՝ անօթ աց լուրին, թէ զպաշտօնոյ՝ պրպտեա, նա և ոչ յաղթէ զմտաւորական պերանթէ :

ԻԱ. Զլոյս խորհրդոյն մեղկեալն որք թափին զառաքելոյ՝ հարկանէ ձայնք. խոյ իմաստասէրք զնորին բղխեալ, և անմիտք զնորին ներհակն :

ԻԲ. Զի անյայտ են եղելոյն և չինելոյ, և 'ի յորժամ մաղէն անհաս փառաւորեալն. ոչ ծառայիցն երևին պայծառք :

ԻԳ. Թէ առաքելոյ յորդորաստացիւտէ յմաստական կարգ՝ և հաւ- կարգաւ և գինեաւք, արծաթանօք և հայհոյիւք :

ԻԴ. Խորագէ աղորմութիւ սուրբ անձինն յանխորհրդական առաջին անձն- ների հաւաքոյ ժամանակն որ ընկեցեալ զմտաց զնեղ. զոր զոր խոնարհ- ութեան քանալ, զի անյայտ է նորն, որպէս ծանօթ յարգանօք՝ թէ էակ, թէ ոչ :

ԻԵ. Ընդդէմ աղաղէ յաւատարգոն 'ի յարգանս՝ 'ի վայելս կենդա- նոյ յորդորեն, ծագեն խորհելով զինն յաղթանակ. առաքինաբար ծանեաւն անհոգանաց մարմնոյ յորդորեն :

ԻԶ. Սուրբ աղօթականացն անհա զառաքելութիւն՝ զմտաւորական նախ- թան զոր ծանօթ և համարձակ յաղթանակն, և խոնարհոց աղախնորհա- զան հրեշտակաց 'ի խորհրդեան զօրութեան, և որք յերկնային աստե- ղանակաց, 'ի ծանէն զհրաշալեաց և մեծին հոգւոյ 'ի կամ Վերանցն. անտարբեր խնդրոյ արեգակն զերկի, և լուսաւորելոյն դիմանն առ նոյն աստուածայնոյ անհա յանձնարարն երկրի զմնացը Աստուծ 'ի վե- րայ թագելոյ. ծանօթութեան մեծ ընդ երկիր աշխարհին, որպէս 'ի հանդերձ գինոյ, և կարգն 'ի կամ լուսոյ. զի արծաթ և ոսկի մե- ծուէ յանձնանէլ մարմնոյ և խորհրդեան կենաց և ծառայելոյ. և որք զմտս մարմնալէն հոգիոյ առ նա Վերանան :

ԻԷ. Կրկնէ զառաջինն խորագն զի մի անօգուտ իցէ լուսոյ. զի մեծաւ աղախնորդութեամբ փոխել զկամս Աստուծոյ, որ ընդդիմաց- նէ զոգին. զոր զնա խնամ՝ պահելով 'ի ծառայութեան. և զնա ոգւոյ անօգուտ աստծոյ. այլ երկնային յոյս. զի պատարագաւն է հա- ղորդութիւն թագաւոր և լուսոյ :

 ԲԱՆՔ

ԲԱՆՔ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

Որդւոյ Դաւթի Թագաւորի Իսրայէլի յԵր. Եկկլեսիաստէս: 1

ԳԼ. Ա.

Ա ՈՒՆԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԱՅ- 2
նութեանց ասաց Ժողովողն: Ունայնութիւն ու-
նայնութեանց՝ ամենայն ինչ ընդունայնութիւն է: * Զի՞նչ 3
աւելի է մարդոյ յամ վաստակս իւր զոր
վաստակեսցէ ընդ արեգակամբ: * Ազգ երթայ և ազգ գայ՝ 4
և երկիր յաւիտեան կայ: * Ծ 5
նէ արեգակն և ՚ի տեղի իւր ձ 6
ելանէ ընդ հարաւ, և պատի
պատի: զնոյն հոլով, և ՚ի շրջա
* Ամենայն ուխք ՚ի ծով գնան 7
ղի յոր ուխք գնան՝ անդ նորին 8
բանք ջանիւ, և ոչ կարասցէ
ակն տեսանելով, և ոչ լցցի ու 9
որ եղեւն, նոյն ինքն որ լինելոց
բարձաւն՝ նոյն ինքն որ առնելոց 10
նորաժամանոյն ընդ արեգակամբ
ասիցէ՝ ահաւասիկ այս նոր է,
անդէնից եղելոցն նախ քան զմեզ 11
ռաջնոցն. նա և ոչ վերջնոցն
շատակ ինչ ընդ լինելոցն ՚ի
Բ * Ես Եկկլեսիաստէս եղէ թագա 12
ւորս զմիտս իմ խնդրել և խորհել իմաստութեամբ. վասն ամե 13

որ

Գլ. Ա. (1) Ոմանք յաւելուն. Դաւթի Թագաւորի, աղանդնի արքայի Իսրայէլի յԵրուս. Եկկլեսիաստէս: (2) Ոմանք. Ամ ինչ ունայն է: (3) Ոմանք. Յամ ՚ի վաստակս.. ՚ի ներքոյ արեգական: (4) Ոմանք. Եւ երկիր յաւիտեան: (6) Բաղդամք. Եւ պատէ զհիւսիսով: (8) Ոմանք. Եւ ոչինչ կարասցէ այր: (9) Ոմանք.. Որ եղև, նոյն որ լինելոց է.. նոյն ինքն է որ առ": (10) Ոմանք. Եւ ոչինչ գոյ նոր առժամայն ՚ի ներքոյ արեգական... ահա այս նոր է, յառաջագոյն իսկ եղեալ է յաւէտ": (11) Ոմանք. Բայց և ոչ ՚ի վախճանի եղելոցն, ոչ գոյ ինչ յիշատակ հանդերձ եղելովքն ՚ի վերջինսն: (12) Ոմանք. Ես Ժողովող եղէ Թագաւոր: (13) Ոմանք. Խնդրել և քննել իմաստութեամբ զի

Digitized by Google

որ եղեալ են ընդ արեգակամբ : Զի զբաղումն չար ետ Աստ-
14 ուած որդւոց մարդկան զբաղել ընդ արեգակամբս : * Տե-
սի ես զամ արարածս որ արարեալ են 'ի ներքոյ արե-
գական . եւ ահա ամ ինչ ընդունայնութիւն է եւ յօժարութիւն
15 ոգւոյ : * Թիւրեալն՝ ոչ կարասցէ զարդարել, եւ պա-
16 կասեալն՝ ոչ կարասցէ 'ի թիւ անկանել . * Խօսեցայ
'ի սրտի իմում թէ ասացի ես մեծացայ քան զամենե-
սեան որ եղեն յառաջ քան զիս յԵմ : Եւ ետու զսիրտ
իմ գիտել զիմաստութիւն եւ զգիտութիւն . եւ յառակս յիմաս-
տութիւն քան զամենեսեան, որ յառաջ եղեն քան զիս
17 յԵմ : * Եւ սիրտ իմ եւտես բազում իմաստութիւն՝ եւ գի-
տութիւն . զառակս եւ զիմաստութիւն գիտացի ես . զի սա
18 կոյն եւ այս յօժարութիւն ոգւոյ է . * Զի բազմութիւն իմաս-
տութեան բազմութիւն գիտութեան . եւ որ յաւելուցու 'ի գիտութիւն
յաւելու 'ի ցաւս :

ԳԼ. Բ.

1 Ասացի ես 'ի սրտի իմում . եկ եւ փորձեցից զքեզ ուրա-
խութեամբ . եւ տես 'ի բարութիւն : եւ ահա եւ այս
2 ևս ունայնութիւն է : * Ծաղու ասացի պատրանս . եւ
3 ուրախութեանն զի՞ գործես զայդ : * Եւ խորհեցայ թէ
սիրտ իմ ձգեսցէ իբրեւ զգինի զմարմին իմ : եւ սիրտ իմ
առաջնորդեաց իմաստութեամբ . եւ զօրանալ յուրախութիւն .
մինչեւ տեսից որ իցէ բարին որդւոց մարդկան զոր առ-
նիցեն 'ի ներքոյ արեգական, 'ի թիւ աւուրց կենաց
4 իւրեանց : * Զարգացուցի զիմ արարս, շինեցի ինձ տու-
5 նս, տնկեցի ինձ այգիս : * Արարի ինձ պարտ-
էզս եւ դրախտս, եւ տնկեցի 'ի նոսա փայտս ամենազգիս :
6 * Արարի ինձ աւազանս ջրոց արբուցանել 'ի նոցա-
նէ

ամ եղեւ լոց 'ի ներքոյ արեգ". . զբաղել 'ի նմա : (14) Ոմանք . Տեսի միանգամայն զամ արարածս զարարեալս 'ի ներքոյ երկնից : (15) Ոմանք . Ոչ կարասցէ զարդ. առնել : (16) Ոմանք . 'Ի սրտի իմում ասել թէ ահա մեծա". . եւ յաւելեալ յիմաս". : (17) (18) Ոմանք . Զառակս եւ զհանճարս ծանեայ . զի սակայն եւ այս յօժարութիւն է ոգւոյ : Այլ զի 'ի բազում իմաստութիւն յոլովութիւն գիտութեան . եւ որ յաւելու 'ի գիտութիւն յաւելու 'ի ցաւս :

Գլ. Բ. (1) Ոմանք . Ասացի ընդ սրտի իմում . . եւ այս ընդունայնութիւն է : (2) Ոմանք . Ծաղուն ասացի . . զինչ առնես զայդ : Այլք ասեն . Եւ զուրախութիւն : (3) Ոմանք . Եւ այց արարի թէ սիրտ իմ . . եւ առաջնորդեսցէ իմաստ". . . եւ զօրանալ : (5) Ոմանք . Փայտս ամենապտղաբերս : (6) Ոմանք . Արարի 'ի նմա ինձ աւազանս ջրոյ, առնել 'ի նոցանէ անտառս զաւարճեցուցեալ ծառոց :

զանտառաբուսխոս ծառոց ։ * Ստացայ ծառայս եւ ա- 7
ղախնայս՝ եւ ընդոծինք եղեն ինձ. եւ ստացուածք անդէ-
ոց եւ հօտից բազում եղեն ինձ քան զամենեսեան որ
յառաջ եղեալ էին քան զիս յԵմ. * Ժողովեցի ինձ արծ- 8
աթ եւ ոսկի. եւ ստացուածս թագաւորաց զգաւառաց
եւ գաւառաց ։ Արարի ինձ գուսանս եւ երգեցիկս՝ արս
եւ կանայս, եւ զփափկութիւնս որդւոց մարդկան ։ Արա-
րի ինձ մատռուակս՝ արս եւ կանայս ։ * Եւ մեծացայ 9
առաւել քան զամենեսեան որ յառաջ էին քան զիս յԵմ,
նաեւ իմաստութիւն յաւելաւ ինձ ։ * Եւ զամ զոր ինչ 10
խնդրեցին աչք իմ, ոչ զրկեցի 'ի նոցանէ, եւ ոչ արգե-
լի զսիրտ իմ յամ ուրախութենէ ։ Զի սիրտ իմ ուրախ
եղեւ յամ վաստակս իմ. եւ այս եղեւ բաժին իմ յամ վաստա-
կոց իմոց ։ * Եւ հայեցայ ես յամ արարս իմ զոր ա- 11
րարին ձեռք իմ, եւ 'ի վաստակս զոր վաստակեցայ առ-
նել, եւ ահա ամ ընդունայնութիւն է եւ յօժարութիւն ոգւոյ.
եւ ոչինչ է առաւելութիւն 'ի ներքոյ արեգական ։
Դ. * Եւ հայեցայ ես տեսանել զիմաստութիւն, եւ զխռովութիւն, 12
եւ զանզգամութիւն, զի ով է մարդ որ եկեսցէ զհետ
խորհրդեան զոր ինչ արար ։ * Եւ տեսի ես եթէ է ա- 13
ռաւելութիւն իմաստութեան քան անզգամութեան. որպ է առա-
ւելութիւն լուսոյ քան զխաւարի. * Իմաստնոյն աչք իւր 14
'ի գլուխ իւրում, եւ որ անզգամն է՝ ընդ խաւար գնայ.
Դ. Եւ գիտացի ես թէ պատահումն մի պատահեսցէ ամենե-
ցուն նց ։ * Եւ ասացի ես 'ի սրտի իմում. Թէ որպ պա- 15
տահումն անզգամին՝ եւ ինձ պատահեսցէ նոյն. եւ ընդ-
էր իմաստնացայ ։ Եւ առաւելորդս խօսեցայ 'ի սրտի իմ-
ում. զի եւ այս ունայնութիւն է ։ զի անզգամն 'ի յա-
ռաւելորդաց ասէ խօսի ։ * Զի ոչ գոյ յիշատակ իմաստ- 16
նոյն ընդ անզգամի յաւիտեան. զի որպէս եւ յա-
ւուրսն որ գալոց են ամ ինչ մոռացեալ են ։ Եւ զիարդ մե-
ռանիցի իմաստունն ընդ անզգամին ։

* Եւ

(7) Ոմանք. Քան զամենեսին եղեալսն յառաջագոյն քան զիս ։ (8) Ո-
մանք. Բանմ քան զթագաւորաց ։ (9) Ոմանք. Քան զամենեսին ե-
ղեալսն յԵմ ։ (10) Ոմանք. Եւ զամ ինչ զոր խնդր" . . . ոչ
զրկեցայ 'ի նմանէ . .
ցայ առնել. եւ ահ
զի ով է մարդ որ
(14) Ոմանք. Աչք 'ի
ներոյ զի մի գիտա
գիտացի. նշանակե
որպ գիտելուած է ա
խսի . . . Զի զի անզ
Քանզի ոչ գոյ . . ը

17 * [illegible] Ե
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
20 * [illegible] Զ
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 * [illegible] Է
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. Գ.

1 [illegible] Ա
2 [illegible]

[illegible]
(17) [illegible]
[illegible]
[illegible] (18) [illegible]
[illegible] (19) [illegible]
[illegible]
(21) [illegible]
[illegible] (22) [illegible]
[illegible] (23) [illegible]
[illegible] (24) [illegible]
[illegible]
(26) [illegible]
[illegible]
ԳԼ. Գ. (1) [illegible]

Digitized by Google

ռանելոյ։ Ժամանակ տնկելոյ, եւ ժամանակ խլելոյ
զտնկեալն։ * Ժամանակ սպանանելոյ, եւ ժամանակ 3
բժշկելոյ։ Ժամանակ քակելոյ, եւ ժամանակ շինելոյ։
* Ժամանակ լալոյ, եւ ժամանակ ծիծաղելոյ։ Ժամա- 4
նակ կոծելոյ, եւ ժամանակ կաքաւելոյ։ * Ժամանակ 5
ցրելոյ քարինս, եւ ժամանակ ժողովելոյ քարինս։ Ժա-
մանակ գիրկս արկանելոյ, եւ ժամանակ հեռանալոյ 'ի
գիրկս արկանելոյ։ * Ժամանակ խնդրելոյ, եւ ժամա- 6
նակ կորուսանելոյ։ Ժամանակ պահելոյ, եւ ժամանակ
արտաքս հանելոյ։ * Ժամանակ պատառելոյ, եւ ժամա- 7
նակ կարկատելոյ։ Ժամանակ լռելոյ, եւ ժամանակ խօ-
սելոյ։ * Ժամանակ սիրելոյ, եւ ժամանակ ատելոյ։ Ժա- 8
մանակ պատերազմի, եւ ժամանակ խաղաղութեան։ * Արդ՝ 9
զի՞նչ առաւելութիւն է այնմ որ առնէ որով ինքն ջանայ։
Թ * Տեսի ես զամ զբաղումն զոր ետ ած որդւոց մարդ- 10
կան զբաղնուլ 'ի նմա։ * Ամենայն ինչ զոր գործեաց՝ 11
բարի է 'ի ժամանակի իւրում։ Նա՝ եւ զամ յաւիտեանս
ետ 'ի սիրտս նց. զի մի գտցէ մարդ զարարածն զոր ա-
րար ած 'ի սկզբանէ մինչ 'ցկատարած։ * Գիտացի՝ թէ 12
ոչ գոյ բարի 'ի նս՝ եթէ ոչ ուրախ լինել՝ եւ գործել բա-
րիս 'ի կեանս իւրում. * Քանզի ամ մարդ՝ որ ուտիցէ 13
եւ ըմպիցէ, եւ տեսանիցէ բարի յամ վաստակս իւր, այն
պարգեւ ած է։ * Գիտացի՝ թէ զամ զոր արար ած՝ այն 14
կայ յաւիտեան. 'ի նմ ոչինչ յաւելուլ, եւ 'ի նմանէ ոչինչ
գոյ պակասեցուցանել։ եւ արար ած, զի երկիցեն յե-
րեսաց նր։ * Որ ինչ եղեն այն ահա կայ, եւ որ ինչ լի- 15
նելոցն էր՝ ահա եղեւ. եւ ած խնդրեսցէ զհալածեալն։
Ժ * Դարձեալ տեսի 'ի ներքոյ արեգականն տեղի դատաս- 16
տանի՝ եւ անդ ամպարիշտ. եւ տեղի արդարոյ՝ եւ անդ բա-
րեպաշտ։ * Եւ ասացի ես 'ի սրտի իմում, թէ զարդարն 17
եւ

---

(2) Ոմանք. Զտնկեալսն։ (5) Ոմանք. Ժամանակ ձգելոյ
զքարինս։ (9) Ոմանք. Եւ զինչ առաւելութիւն է արարո-
ղին. յորս ինքն ջան"։ (10) Ոմանք. Տեսի միանգամայն
զբաղումն։ (11) Ոմանք. Զամ ինչ արար ած բարի 'ի
ժմկի իւրեանց. եւ սակայն զամ յաւ". . ետ զի մի գտցէ . .
մինչեւ 'ի կատարած։ (12) Ոմանք. Ծանեայ զի ոչինչ է
բարի 'ի նս. բայց ուրախ լինել եւ գործել զբա"։ (13) Ո-
մանք. Եւ սակայն ամ մարդ որ ուտէ . . զբարիս յամ 'ի
վաստակն իւրում, այն տուրք ած են։ (14) Ոմանք. Զի
զամ. . այնոքիկ կան յաւիտեանս. 'ի նմ ոչինչ գոյ յա-
ւել". կամ, 'ի յայնս ոչինչ է յաւել". . ոչինչ գոյ 'ի բաց
բառնալ։ (15) Ոմանք. Որ լինելոցն էր արդէն իսկ ե-
ղեւ. եւ որում լինելն պարտ էր ահա եղեւ, եւ ած խնդ"։
(17) Ոմանք. Եւ ասացի անդ սրտի իմում. . մի զի ժմ

և զամբարիշտն դատի ած. զի ժամանակ է ամ իրաց
18 և 'ի վերայ ամ արարածոց ժամ և ժամանակ։ * Ասացի ես
'ի սրտի իմում վս խօսից որդւոց մարդկան՝ ե-
թէ դատի զնս ած. և զի ցուցցէ եթէ նոքա անասունք
19 են։ * Սակայն և 'ի մէջ նց պատահումն է որդւոց մարդ-
կան։ և պատահումն անասնոց, և պատահար յամենե-
սին 'ի նս։ Որպ մահ սորա՝ նոյնպէս և մահ նր։ և շունչ
է յամենեսին։ և զինչ առաւելութիւն եղև մարդոյ քան
20 զանասունս, և ոչինչ. զի ամ ինչ ընդունայն է։ * Ամե-
նայն 'ի մի տեղի երթայ. ամ եղև 'ի հողոյ, և ամ դառ-
21 նայ 'ի հող։ * Եւ ով գիտէ զոգի որդւոց մարդկան՝ թէ
ելանէ 'ի վեր, և զշունչ անասնոց՝ թէ իջանէ 'ի խոնարհ
22 յերկիր։ * Եւ տեսի զի ոչ գոյ բարի, բայց թէ ուրախ
լիցի մարդ յարարածս իւր. զի այն է բաժին նր։ զի ով
ածիցէ զնա տեսանել զայն ինչ որ յետ նր լինիցի։

ԳԼ. Դ.

1 Դարձայ և տեսի ես զամ զրկաւորութիւնս որ լինին
ընդ արեգակամբ, և ահա արտասուք զրկաւորե-
լոցն. և ոչոք էր որ մխիթարէր զնս. և 'ի ձեռս զրկաւոր-
2 չաց նց բռնութիւք։ * Եւ գովեցի ես զամ մեռեալսն որ
յառաջագոյն մեռան. քան զկենդանիսն՝ որ ցայժմ կեն-
3 դանի իցեն։ * Եւ քան զնոսա զերկոսեին լաւ այն է որ
չև ևս իցէ լեալ. որ ոչ տես զամ արարածն չար որ ա-
4 րարաւ 'ի ներքոյ արեգական։ * Եւ տեսի ես զամ վաս-
տակս, և զամ չարութիւն արարածոցն. զի նախանձ առն
'ի մերձաւորէ իւրմէ։ սակայն և այն ունայնութիւն է և
5 յօժարութիւն ոգւոյ։ * Անզգամն բուռն եհար զբազկաց
իւրոց, և եկեր զմարմին իւր։

* Լաւ

.. ժամ է և Ժամ։ (18) Ոմանք. Եթէ որոշէ զնս ած և ցուցանէ թէ անասունք են նոքա։ (19) Ոմանք. Եւ նց սակայն դիպուած է որդւոց մարդկան. և դիպուած անասնոց դիպուած է նց.. և հողի է յամենեսին, և զինչ առաւելութիւն մարդ. քան զանասուն և ոչինչ. վս զի։ (20) Ոմանք. Ամենայն ինչ 'ի մի... դառնայ անդրէն 'ի հող։ (21) Ոմանք. Եւ ով գիտէ զհոգիս.. եթէ ելանիցեն 'ի վեր։ (22) Ոմանք. Զի ոչինչ գոյ բարի, բայց ուրախ լինել մարդոյ յարարածս իւր. քանզի.. ածցէ զնա տեսանել որ ինչ լինիցի յետ նր։

Գլ. Դ. (1) Ոմանք. Եւ դարձեալ տեսի միանգամայն զամ.. որ լինէին ընդ արե՛։ (2) Ոմանք. Եւ գովեցի առհասարակ զմեռեալսն... որ կենդանի են մինչև ցայժմ։ (3) Ոմանք. Եւ լաւագոյն քան զնս զերկոսեան, որ չև ևս է լեալ։ (4) Ոմանք. Եւ զամ արութիւն արարած-

Digitized by Google

ԺԱ * Լաւ է բուռն մի հանգստեան, քան զլիուն երկուց 6
բռանց՝ վաստակով և յօժարութեամբ ոգւոյ։ * Դարձայ ես 7
և տեսի զունայնութիւն ՚ի ներքոյ արեգականս։ * Զի 8
մի է, և ոչ երկրորդ. և որդի և եղբայր ոչ գոյ նմա. և ոչ է
վախճան ամ վաստակոց նորա. և ական նորա ոչ յագի
մեծութեամբ։ Եւ արդ՝ ում վաստակեմ ես, և զրկեմ զանձն
իմ ՚ի բարութենէ։ զի և այն ունայնութիւն է՝ և զբաղ-
մունս չար։ * Լաւ են երկու քան զմի, որոց գոն վարձք 9
բարիք ՚ի վաստակս նոցա։ * Զի եթէ գլորեսցին մին՝ կանգ- 10
նեսցէ զնա ընկեր իւր. և վայ միումն յորժամ գլորեսցի,
և ոչ գուցէ միւս՝ որ յարուցանիցէ զնա։ * Զի եթէ 11
ննջեսցեն երկու՝ ջեռուցանեն զմիմեանս. և մին՝ զիարդ
ջեռնուցու։ * Եւ եթէ բռնանասցի մին՝ երկուքն կայցեն 12
ընդդէմ նորա։ և առասան երեքկին՝ ոչ վաղվաղակի խզ-
զեսցի։

ԺԲ * Լաւ է մանուկ աղքատ և իմաստուն՝ քան զթագաւոր 13
ծեր և անմիտ։ որ ոչ իմացաւ հայել եւս * եթէ ՚ի տա- 14
նէ կապելեաց ելանիցէ թագաւորել։ Զի և ՚ի թագաւո-
րութեան իւրում եղև աղքատ։ * Տեսի ես զամ կենդանիս 15
որ գնան ՚ի ներքոյ արեգական, հանդերձ երիտասար-
դաւն երկրորդաւ որ յարիցէ փոխանակ նորա։ * Ոչ գոյ 16
կատարած ամ ժողովրդեանն, ամենեցուն որք եղեն
յառաջ քան զնա։ Այլ և յետինքն ոչ ուրախ լինիցին ՚ի նմ-
նա. զի և այն ևս ունայնութիւն է և յօժարութիւն ոգւոյ։

ԺԳ * Զգուշասցիր ոտից քոց յորժամ երթայցես ՚ի տուն այ։ 17
և մերձ լեր ՚ի լսել. * քանզի պատարագ է քան զըն- 18
ծայս անզգամաց՝ զոհ քո. զի ոչ են եթէ գիտասցեն չար
առնելոյ բարիս։

ԳԼ. Ե.

1 Մի՛ փութայր բերանով քով, եւ մի՛ փութասցի սիրտ
քո հանել բանս առաջի Աստուծոյ. զի Աստ յերկինսն է՛ եւ
դու յերկրի. վասն այսորիկ եղիցին բանք քո սակաւք։
2 * Զի հասանէ երազ ՚ի բազմութենէ զբաղման. եւ ձայն
3 անզգամին ՚ի բազմութեան բանից. * Եւ որպէս ուխտես ուխ-
տիցես զԱստուծոյ, մի՛ յամեսցես հատուցանել զնա. զի ոչ
են կամք ՚ի մտաց անզգամաց։ Դու որչափ ուխտիցես՝
4 հատո՛. * Լաւ է քեզ չուխտել, քան ուխտել եւ ոչ
5 հատուցանել։ * Մի՛ տար բերանոյ քում ՚ի յանցուցա-
նելոյ զմարմին քո։ եւ մի՛ ասեր առաջի Այ թէ անգիտութիւն
է. զի մի՛ բարկասցի Աստ ՚ի բարբառ քո, եւ ապա-
6 կանեսցէ զգործս ձեռաց քոց։ * Զի ՚ի բազմութեան երա-
զոց՝ եւ ընդունայնութեանց եւ բանից բազմաց. սակայն
զԱստ երկիցիր յԱյ։
7 * Եթէ զզրպարտութիւն աղքատին եւ զյափշտակութիւն իրաւ- ԺԳ
անց եւ արդարութեան տեսանիցես յերկրի, մի՛ զարմա-
նայցես ՚ի վերայ իրացն. զի բարձր ՚ի վերայ բարձու պահէ,
8 եւ բարձունք ՚ի վերայ նոցա, եւ յառաւելութիւն հողոյ. * ՚Ի վերայ
ամենայն է թագաւոր ՚ի վերայ անդաստանի գործելոյ։ Եւ ընկեց
զնա հաստատութեամբ յանձն ՚ի ձեռս յափշտակողաց անուանի։
9 * Որ սիրէ զարծաթ՝ ոչ յագեսցի արծաթով. եւ որ սի- ԺԵ
րեաց ՚ի բազմութեան խառնած զարդիւնս. քանզի եւ այն
10 ունայնութիւն է։ * ՚Ի բազմանալ արդարութեան յաճախեն
որք ուտիցեն զնա. եւ զի՞նչ արութիւն է տեառն ՚ի նմա-
11 նէ, զի սկիզբն տեսանելոյ՝ աչաց իւր են։ * Քաղցր քուն
է

Գլ. Ե. (1) Ոմանք. Հանել բանս.. մի՛ այլագործի։ (2) Ոմանք. Քանզի. կամ, Եւ հասանէ երազ ՚ի բազմութենէ հոգոց"։ (3) Ոմանք. Որպէս ուխտեսցես զուխտս քո Այ, մի՛ յամեր հատուցանել զայն. վասն զի ոչ են կամք յանզգամսն. այդ դու զոր ուխտեսցես հատո՛։ (4) Ոմանք. Զի բարի է քեզ ոչ ուխտել։ (5) Ոմանք. Այլ ՚ի մեղանչել մարմնոյ քում, եւ մի՛ ասիցես թէ առաջի հրեշտակաց Այ անգիտութիւն է.. ամ ՚ի վերայ բարբառոյ քո։ (6) Ոմանք. Վասն զի ըստ յաճախութեան երազոց է եւ ընդունայնութեան բանից բազմաց։ (7) Ոմանք. Եթէ զզրկութիւն աղքատաց.. եւ զարդարութեան տեսցես յերկրի մի՛.. քանզի պահապան ՚ի վերայ բարձանց պահէ, եւ բարձրացեալ ՚ի վերայ նոցա, եւ զառաւելութիւն երկրի։ (8) Ոմանք. Եւ թագաւոր անդաստանի գործելոյ... հաստատեալ ամի ՚ի ձեռս յափշտակողաց։ (9) Ոմանք. Եւ որ սիրեաց զարծաթ ՚ի բազմ"։ (9) Ոմանք. Սակայն եւ այն ընդունայնութիւն է։ (10) Ոմանք. Եւ զի՞նչ է արութիւն.. այլ զի տեսցէ"։ (11) Ոմանք.

Digitized by Google

է ծառայի՝ եթէ սակաւ և եթէ շատ կերիցէ. և որում
յագեալն մեծատնութեամբ՝ ոչ՛ թողու հանգչել ՚ի քուն մտանելոյ:
Ճ.Զ * Է խրատումն զոր տեսի ՚ի ներքոյ արեգական. մեծու- 12
թիւն պահեալ տեառն ՚ի չարիս իւրում. * և 13
կորիցէ մեծութիւն նա՝ և նա ՚ի զբաղմանս չարիս: Ծնաւ
որդի՝ և ոչ գոյ ՚ի ձեռին նորա և ոչինչ: * Որպէս ել յորո- 14
վայնէ մօր իւրոյ մերկ, դարձցի երթալ՝ որպէս և եկեալն
էր՝ և ոչինչ առցէ ՚ի վաստակոց իւրոց, եթէ երթիցէ
՚ի ձեռին իւրում: * Նա և այն խիստ ախտ չար է, զի որպէս 15
եկն՝ նոյնպէս և երթիցէ. և զի՞նչ օգուտ իցէ նմա ՚ի
վաստակոց անտի զոր վաստակէ ՚ի հողմն: * Զի ամենայն 16
աւուրք նորա խաւար և սուգ. և ՚ի բազում սրտմտութե և
՚ի հիւանդութե և ՚ի բարկութե: * Ահա զոր տեսի ես զոր 17
տեսի ես՝ բարի է ուտելն և ըմպելն, և տեսանել զբա-
րութիւն յամ վաստակս իւր զոր վաստակեսցէ ընդ արեգա-
կամբ ՚ի թիւ աւուրց կենաց իւրոց զոր ետ նմա Աստ-
ւած. զի այն է բաժին նորա: * Քանզի ամ մարդոյ՝ որում ետ 18
նմա Աստուած մեծութիւն և ինչս, և իշխան արար զնա ուտել
՚ի նոցանէ. և առնուլ զբաժին իւր. և ուրախ լինել ՚ի
վաստակս իւր. այն պարգև Այ է: * Զի ոչ բազում 19
աւուրս յիշեսցէ զկենաց իւրոց. զի Աստուած զբաղեցուցա-
նէ զնա յուրախութիւն սրտի իւրոյ:

Գլ. Զ.

Է՛ չարութիւն զոր տեսի ՚ի ներքոյ արեգական, և բա- 1
զում է յայժ ՚ի մէջ մարդոյ: * Այր մի որում ետ Աստ- 2
ուած մեծութիւն և ինչս և փառս, և ոչինչ պակաս է-
ր անձին իւրում յամէ որում ցանկանայցէ. և ոչ տա-

նէ

Եւ որ յագի. մեծանայ": (12) Ոմանք. Է հիւանդութիւն զոր
տեսի ՚ի ներ": (13) Ոմանք. Եւ ոչինչ գոյ ՚ի ձե": (14) Ո-
մանք. Եւ որպէս ել.. դարձցի երթալ որպէս և եկն.. եթէ
երթայցէ ՚ի ձե": (15) Ոմանք. Այսպիսին և այն ախտ չար
է. զի զորօրինակ եկն ... օգուտ է նմա ՚ի վաստակոցն
զոր: (16) Ոմանք. ՚ի խաւարի և ՚ի սուգ, և սրտմտութ
բազմաւ, և հիւանդութ և ցասմամբ: (17) Ոմանք. Ահա
զոր տեսի ես զբարին՝ որ է բարւոք, ուտելն և ըմպել"...
յամ ՚ի վաստակս իւրում զոր վաստակէ ՚ի ներքոյ արեգ-
ական.. մա՞ զի այն է: (18) Ոմանք. Որոյ ետ Աստուած զմե-
ծութիւն: (18) Ոմանք. Ուտել ՚ի նմանէ ... ՚ի վաստակս
իւրում: (19) Ոմանք. Զի ոչ յիշեսցէ զբազմագոյն աւուրս
կենաց իւրոց, զի Աստուած զբաղեցուցանէ զնա:
Գլ. Զ. (1) Ոմանք. Եւ բազում է ՚ի մէջ մարդկան:
(2) Ոմանք. Եւ ոչ տացէ նմա Աստուած իշխանութիւն ուտել
՚ի նմանէ. քանզի այր օտ":

Digitized by Google

նիցէ զնա նա իշխան ուտել 'ի նմանէ. զի այր օտար
կերիցէ զնա։ Եւ այն ընդունայնութիւն է՝ եւ ախտ չար։
3 Եթէ ծնցի այր հարիւր, եւ ամս բազումս կեցցէ. եւ
իբր բազում եղիցին աւուրք ամաց նր. եւ անձն նր ոչ
յագեսցի 'ի բարեաց անտի, եւ գերեզման եւս ոչ գտցի
4 նմա. Ես ասացի թէ լաւ է քան զնա վիժածն։ Զի
ունայնութեամբ եկն՝ եւ խաւարաւ գնայ, եւ 'ի խաւարի ա-
5 նուն նր ծածկեսցի։ Քանզի զարեւ ոչ ետես՝ եւ ոչ գի-
6 տաց, զի՞նչ է հանգիստ սորա քան զնորա։ Եւ եթէ
եկեաց նա զհազար ամաց եւս, եւ զբարութիւն ինչ ոչ ե-
7 տես՝ միթէ ոչ երթայցէ ամ 'ի մի տեղի։ Ամենայն
ջան մարդոյ՝ 'ի բերան իւր, եւ սակայն անձն նր ոչ յա-
8 գեսցի։ Զի՞նչ առաւելութիւն է իմաստնոյն քան զան-
միտն, զի աղքատն գիտաց երթալ առաջի կենաց իւ-
9 րոց։ Լաւ է տեսիլ աչաց քան զգնացեալն ոգւով։
սակայն եւ այն ունայնութիւն է՝ եւ յօժարութիւն ոգւոյ։
10 Որ ինչ եղեւ՝ ահա անուն կոչեցեալ է նմա. եւ յայտնի [illegible]
եղեւ որպիսի ինչ է մարդ. եւ ոչ կարէ դատել ընդ հզօ-
11 րին քան զնա։ Զի են բազում բանք՝ որ յաճախեն
զընդունայնութիւնս։

ԳԼ. Է.

1 Ո՛ ինչ առաւելութիւն է մարդոյ։ Զի ո՞ գիտէ զինչ
բարի է մարդոյ 'ի կեանս իւրում 'ի թիւ աւուրց
կենաց ընդունայնութեան նր. եւ արար զայն 'ի ստուեր։
Զի ո՞վ է որ պատմեսցէ մարդոյն՝ զինչ լինելոց է զկնի
2 նորա ընդ արեգակամբ։ Բարի է անուն բարի՝ քան
զի-

(3) Ոմանք յաւելուն 'ի լուսն՝. Այր հարիւր որդւոց։ (3) Ոմանք. Աւուրք կենաց նր.. 'ի բարութենէ. եւ գերեզման ոչ եւս գտցի նմա։ (4) Ոմանք. Անուն նր ծածկեսցաւ։ (5) Ոմանք. Քանզի զարեգակն ոչ ետես եւ ոչ ծանեաւ։ (6) Ոմանք. Զհազար ամաց շրջանս եւ զբ՝՝։ (8) Ոմանք. Վն զի զինչ առաւել՝՝... քանզի աղքատն գիտէ երթալ։ (9) Ոմանք. Բարի է տեսիլ ա՝՝... եւ այն անօրէն է եւ յօ՝՝։ (10) Ոմանք. Ահա անդէն կոչեցաւ անուն նր, եւ յայտնի եղեւ որ ինչ է մարդ. եւ ոչ կարասցէ դատել ընդ այն հզօրին։ (10) 'ի լուսն՝. Հզօրին քան զինքն. համաձայն ոմանց 'ի բնաբ՝՝։ (11) Ոմանք. Վն զի են բանք բազումք՝ որ բազմացուցանեն զընդունայնութիւն։

Գլ. Է. (1) Ոմանք. Զ ինչ է առաւե՝՝... քանզի ո՞վ գիտէ.. զթիւ աւուրց կե՝՝... զոր արար զնա 'ի ստուերի։ Զի ո՞վ [illegible] պատմեսցէ մարդոյն եթէ զինչ լինիցի զկնի նր 'ի ներքոյ արեգ՝՝։ (2) 'ի լուսն՝. 'Ի Լէ՝ Քան զոյորմոյն, [illegible] քան [illegible] մարգարտայ։ Ոմանք. [illegible] քան զիւղ բարւոյ։

Digitized by Google

զաղօթմանէ բարի, և օր մահուան իւրոյ՝ քան զօր ծնն-
դեան իւրոյ։
ԺԲ * Բարի է երթալ 'ի տուն սգոյ՝ քան երթալ 'ի տուն 3
արբեցութեան, զի այն իմանն է կատարած ամ մարդոյ.
և որ կենդանի է՝ տացէ բարութ 'ի սիրտ իւր։ * Լաւ 4
է սրտմտութիւն քան զծաղր. զի չարութ երեսաց զուար-
թասցի սիրտ։ * Սիրտ իմաստնոց 'ի տան սգոյ, և սիրտ 5
անմտաց 'ի տան ուրախութ։ * Լաւ է լսել զսաստ 6
իմաստնոյ, քան լսել մարդոյ երգս անմտաց։ * Զի 7
որպէս ձայն փշոց 'ի ներքոյ կաթսայի՝ այնպէս ծաղր ան-
մտաց. սակայն և այն ընդունայնութիւն է։ * Զրպարտութի- 8
ւն ծփեցուցանէ զիմաստունս. և կորուսանէ զսիրտ ազ-
նուութ նր։ * Բարի է կատարած բանից՝ քան զսկիզբն 9
նորա։ Բարի է երկայնամիտ՝ քան զհպարտացեալն
հոգւով։ * Մի փութար յոգի քո բարկանալ, զի բար- 10
կութիւն 'ի ծոց անզգամաց հանգչի։
ԺԳ * Մի ասիցես զինչ գործեցաւ. զի աւուրքն առաջինք 11
լաւ էին քան զաւուրս զայս. զի ոչ իմաստութեամբ հար-
ցեր դու այդմ իրի։ * Բարի է իմաստութիւն ընդ ժառան- 12
գութեան, և յաւելուած որոց տեսանեն զարեգակն. * Զի 13
ընդ հովանեաւ նր իմաստութիւն է իբրև զհովանի արծա-
թոյ։ Եւ առաւելութիւն գիտութեան իմաստութեան կենդա-
նացուցանէ զայն որ առ 'ի նմանէ։ * Տես զգործս Այ, 14
զի ով է այն որ կարող լինիցի զարդարել զոր ածն խո-
տորեցէ։ * Յաւուր բարութ կեցջիր 'ի բարիս. և տես 15
յաւուր չարութեան։ Տես սակայն նմին միաբան։ Զայն
արար Ած վս խօսից՝ զի մի գտցէ մարդ զինչ իւր և
մի ինչ։

* Զամ

(3) Ոմանք. Լաւ է երթալ 'ի տուն.. վս զի այն է կատարած.. տացէ բարի 'ի սիրտ։ (4) Ոմանք. Բարի է սրտմտութիւն.. զի 'ի չարութ երեսաց։ (5) Ոմանք. Սիրտ իմաստնոց.. և սիրտ անզգամաց 'ի տան։ (6) Ոմանք. Լսել զսաստս իմաստնոյ։ (7) Ոմանք. Այնպէս է ծաղր.. և այս ունայն է։ (8) Ոմանք. Վս զի զրպարտութիւն ապականէ զիմաստ".. զսիրտ ազնուութեան նր։ (9) Ոմանք. Բարի է վախճան բանից։ (10) Ոմանք. Վս զի բարկութիւն.. անզգամաց հանգչի։ (11) Ոմանք. Մի ասեր թէ զինչ եղև.. զա- զի եղեն քան զայսոսիկ. վս զի ոչ։ (12) Ոմանք. Հանդերձ ժառանգութեամբ, և առաւելութեամբ, որոց տես"։ (13) Ոմանք. Քանզի ընդ հովանեաւ նր է ի".. զայն առ 'ի նմանէ։ (14) Ոմանք. Տես զգործս Այ. վս զի ով կարէ զարդարել զոր ած եղծցէ զնա։ (15) Ոմանք. Զբարութիւն։ Ահա և զայս միաբանեաց ընդ այսմ. որպէս ած զայն վս խօսից. զի ոչ գտանիցէ.. իւր և ոչինչ։

Digitized by Google

16 * Զամ ենչ անկի յաւուրս ամպարշտութեան իւրոյ. եւ արդարն ի
կորուսանել յարդարութեան իւրում, եւ կայ ամպարշտին որ
17 կայ չարութիւն իւրում: * Մի կարծեր արդար լինել, եւ
18 մի ծառայակերպ առաւել՝ զի մի թիւրեսցիս: * Մի
ամպարշտանար կարի, եւ մի լինիր խիստ՝ զի մի սատա-
19 ժամ մեռցիս: * Բարւոք է թէ ի կողմն այսորիկ լինի-
ցիս. սակայն եւ այսմիկ մի պղծեր զձեռն քո. զի որ
20 երկնչի յԱյ՝ անցցէ ընդ ամ։ * Իմաստութիւն օգնեսցէ ի-
21 մաստնոյն քան զտասն իշխան որ իցեն ի քաղաքի: * Զի
մարդ ոչ գոյ ի վր երկրի՝ որ գործէ զբարիս, եւ ոչ
22 մեղանչիցէ: * Սակայն յամ բանս զոր խօսիցին ամպա-
րշտութք մի դներ ի սրտի քում: Զի մի լուիցես զծառ ա-
23 նէծս ի ծառայէ քումմէ՝ որ զքեզ անիծանիցէ: * Զի
բազում անգամ չարահնարեսցի ընդ քեզ, եւ ի բազում
բազմաւս չարչարեսցէ զսիրտ քո. սակայն եւ դու մի ա-
նիծանիցեր այլոց:
24 * Զայս ամ փորձեցի ես իմաստութ, եւ ասացի թէ ԻԱ
25 իմաստնանայցեմ. եւ նա հեռացաւ յինէն, * հեռագոյն քան
որպէս էրն. եւ զխորութ խորոց ով կարասցէ գտանել:
26 * Շրջեցի եւ ես եւ սիրտ իմ, ծանուցանել նա եւ խորհել
եւ խնդրել զիմաստութ եւ զհամար. գիտել զամպարշտ-
27 աց զուրախութ եւ զպղծութ եւ զծփանս: * Եւ գտի ես
զնա. եւ առաւել թէ զմահ է քան զկին կնոջ հանդերձ.
որ է որս եւ թակարդ սրտի նր, եւ կապանք ի ձեռս նր.
Բարին առաջի երեսաց ԱՅ զերծցի ի նմանէ, եւ որ մե-
28 ղաւորն է ըմբռնեսցի ի նմա: * Ահա զայս ամ գտի ա-
սէ

(16) Այլք. Մի խանդակարեսցի անկեալ զմեղ յամպարշտ". որ կայ մնայ 'ի չարութիւն իւրում: (17) Այլք. Զի մի երբէք խոտորեսցիս: (18) Այլք. Ամպարշտակր յոյժ. զի մի մե-ռանիցիս անժ": (19) Այլք. Բարւոք է քեզ եթէ սպասաւոր նմանիս յայսոսիկ. սակայն եւ այսոսիկ մի պղծիցես զձեռ". զի որ երկիւղածն յԱյ անցցէ: Որ 'ի լուս". Ակրտանս նըմանէ սակայն եւ այսու: (21) Այլք. Ոչ գոյ արդար 'ի վր երկրի՝ որ արասցէ բարի: (22) Այլք. Սակայն զամ որ զքեզ անիծցէ: (23) 'Ի լուս". Բազում անգամ չարախօսեսցէ զքեզ. համայնայն բազմօք ի բանք": Այլք ասեն ես. Չարախօսեսցի ընդ քեզ, եւ ըստ բազում ծանօթ ակ-ոգնեաց չարչար": (24) Այլք. Եւ ասացի թէ իմաստնա-ցայց: (25) Այլք. Հեռագոյն քան որչափ էրն. եւ խորք խորոց ոչ գտցեն զնա: (26) Այլք. Եւ գիտել զամպարշտաց զանզգամութիւն: (27) Այլք. Եւ գտի զնա դառնագոյն քան զմահ. որս եւ ուռկան սրտի. եւ յան-կաւորն ըմբռնեսցի 'ի նմա: (28) Այլք. Զի մի մեռանել զամենայն զհետահուրդն:

Digitized by Google

սէ՛ Եկլեսիաստէս. մի միոջ գտանել խորհուրդս՝ ; * զոր 29
խնդրեաց անձն իմ, և ոչ գտի. այր մի ՚ի հազարաց գտի,
բայց կին՝ ամենևին ոչ։
ԻԲ * Ահա արդ զայս գտի. զոր արար Աստուած զմարդն ուղիղ. 30
և նոքա խնդրեցին զխորհուրդս չարութեան։ Ով գիտէ
զիմաստունս՝ և ով գիտէ զմեկնութիւն բանից։

ԳԼ. Ը.

Իմաստութիւն առն լուսաւոր առնէ զերեսս իւր. և 1
որ ժպիրհն է երեսօք իւրովք ատելի լինի։
ԻԴ * Բերանոյ թագաւորի զգոյշ լեր, և ՚ի բանս երդման 2
այդ մի՛ վաղվաղեսցես։ * Յերեսաց նորա գնասցես, և մի՛ 3
կացցես ՚ի բանի չարի. զի զամ զորինչ կամիցի՝ արա-
ցէ։ * Իբրև զթագաւոր իշխանութեամբ խօսի. և ով կարէ 4
ասել ցնա՝ թէ զինչ գործեցեր։ * Որ պահէ զպատուի- 5
րան՝ ոչ գիտասցէ զբան չարութեան. և ժամանակ իրա-
ւանց ճանաչէ սիրտ իմաստնոյ։ * Զի ամ իրաց ժա- 6
մանակ է և իրաւունք. զի գիտութիւն մարդոյն բազում
է ՚ի վր̄ նր̄։ * Քանզի ոչ գիտէ զինչ լինելոց է. զի որպ̄ 7
ինչ լինելոց իցէ ով պատմեսցէ նմա։ * Ոչ է մարդ 8
իշխան ոգւոյ՝ արգելուլ զոգի, և ոչ գոյ իշխանութիւն նր̄
յաւուր մահուան. և ոչ գոյ հրեշտակութիւն յաւուր
պատերազմի. և ոչ ապրեցուցանէ ամբարշտութիւն ըզ-
մերձաւորս իւր։
ԻԴ * Զամ զայս տեսի, և ետու զսիրտ իմ յամ արարածս 9
որ արարեալ են ՚ի ներքոյ արեգականն. որում միան-
գամ իշխան եղև մարդն ՚ի վր̄ մարդոյ չարչարել զնա։
* Եւ ապա տեսի ես զամբարիշտս մուծեալս ՚ի գերեզ- 10
մանս. և ՚ի սրբոց անտի գնացին, և գովեցան ՚ի քա-
ղաք

---

(29) Ոմանք. Եւ այր՝ մի ՚ի հազարս"։ (30) Ոմանք. Սակայն
զայս ահա գտի. զի արար Ած։ (30) Ոսկան. Ո՞վ գի-
տէ զիմաստութիւնս։
ԳԼ. Է. (1) Ոմանք. Իմաստութիւն մարդոյ լու"... և լիրբն ե-
րեսօք իւրովք լինի ատելի։ (2) Ոմանք. Երդման մի՛ փու-
թասցիս։ (3) Ոմանք. Մի՛ կայցես ՚ի չար բանի։ (4) Ո-
մանք. Եւ իբրև զթա"... և ով ասասցէ ցնա թէ զինչ
գործես. կամ, առնես։ (6) Ոմանք. Վ՚՚ զի ամ իրաց է ժա"
.. վ՚՚ զի գիտութիւն մարդոյ բազում։ (7) Ոմանք. Զի ո՛չ
ոք է որ գիտէ թէ զինչ է որ լինելոցն է. վ՚՚ զի որպ̄ լի-
նիցին ով պա"։ (8) Ոմանք. Եւ ոչ գոյ պատերազմադադարու-
թե՛ յաւուր պատերազմի։ (9) Ոմանք. Եւ զայս ամ տեսի
միանգամայն և տուի.. որոյ իշխան եղև։ (10) Ոմանք.
Եւ յայնժամ տեսի զամբարիշտս ՚ի գերեզմանս մ-
ծեալս.. վ՚՚ զի այնպէս արարին։

Digitized by Google

գովեցին․ զի այսպէս արարին․ սակայն և այն ընդունայ-
11 նութիւն է: *Զի ոչ գոյ ընդդէմ գտանել յայնցանէ որ
վաղվաղակի գործեն զչար․ վասն այսորիկ համարձակե-
ցան սիրտք որդւոց մարդկան յանձինս իւրեանց գոր-
12 ծել զչար: *Որ մեղաւն արար զչարիս, յայնմհետէ՝ և
'ի վաղնջուց: քանզի գիտեմ և ես զինչ է բարին երկիւ-
13 ղածաց այ, զի երկնչիցին յերեսաց նր: *Եւ բա-
րի ինչ ոչ եղիցի ամպարշտին․ ոչ յերկարեսցէ աւուրս
ընդ հովանեաւ որ ոչ իցէ երկիւղած յայ:
14 *Գոյ ընդունայնութիւն որ եղեալ է 'ի վր երկրի: զի ԽԵ
են արդարք՝ որոց ժամանեն առ նս գործք ամպարշ-
տաց․ և են ամպարիշտք՝ զի հասանեն նց իբրև զգործս
արդարոց: և ասացի ես թէ սակայն և այն ընդունայ-
15 նութիւն է: *Եւ գովեցի ես զուրախութիւն․ զի ոչ է բա-
րի մարդկան 'ի ներքոյ արեգական, բայց յուտելոյ և
յըմպելոյ և յուրախ լինելոյ․ և այն երթիցէ ընդ նմա
'ի վաստակս նմա զաւուրս կենաց իւրոց, որչափ ետ նմա
16 այ 'ի ներքոյ արեգական: *Յոր միանգամ ետու զսիրտ
իմ գիտել զիմաստութիւն, և տեսանել զզբաղմունս
որ արարեալ է 'ի վր երկրի, զի 'ի տուէ և 'ի գիշերի
17 քուն յաչս նր ոչ է տեսանել: *Եւ տեսի ես զամ ա-
րարածս այ․ զի ոչ կարասցէ մարդ գտանել զարարածն
արարեալ 'ի ներքոյ արեգական․ որչափ ջանասցի մարդ
խնդրել՝ և ոչ գտցէ: քանզի որչափ ասասցէ իմաստունն
գիտել՝ ոչ կարասցէ գտանել:

Գլ․

(11) Ոմանք․ Քզի ոչ գոյ ընդդէմ․․ իւրեանց առնել զչարիս: (12) Ոմանք․ Արար զչար յայնմ հետէ և 'ի վաղուց ժամուց․․ զի երկիցեն յերեսաց նր: (13) Ոմանք․ Եւ ոչինչ գոյ բարի ամպարշտին, և ոչ․ աւուրս իբրև հովանեաւ նր որ ոչ է երկիւղած յերեսաց այ: (14) Ոմանք․ Է ընդ․․ զի են արդարք․․ առ նա իբրև գործս ամպարշտաց․․ որոց հասանեն առ նա իբրև զգործս ար": Ոմանք, Որոց ժամանեն չարիք իբրև զգործս ամ"․․ հասանեն այնպէս իբրև զգործ": (15) Ոմանք․ Եւ գովեցի միանգամայն զուրախութիւն․ վս զի ոչինչ է բարի մարդոյ․․ բայց ուտելն և ըմպելն և ուրախ լինելն․․ ընդ նմա 'ի վաստակոց իւրոց յաւուրս կե"․․ զորս ետ նմա այ: (16) Ոմանք: Զմիտս իմ ծանուցել զի"․․․ որ եղեալ են 'ի վր երկ": (17) Ոմանք․ Վս զի ոչ կարաս"․․․ գտանել ինչ միանգամայն զարարածս նր որք արարեալ են 'ի ներքոյ․ որք միանգամ ջանասցէ մարդ․․ քանզի որչափ ասասցէ իմաստունն:

Digitized by Google

ԳԼ. Թ.

Զի զամ զայս եդու ի սիրտ իմ. եւ սիրտ իմ ետես 1
զայս ամ: Ոզի արդարքն եւ իմաստունքն, եւ գործք
նոց ի ձեռս այ. զամենայն զսէր եւ զատելութիւն ոչ գիտէ
մարդն: * Ամենայն ինչ ունայնութիւն առաջի նոց է. եւ ուն- 2
այնութիւն է յամենայնի: Պատահումն է յարդարոյն եւ յամպարշ-
տէն, ի բարւոյն եւ ի չարին, ի սրբոյն եւ ի պղծոյն, որ
զոհեցուցանէ պատարագ՝ եւ որ ոչն զոհեցուցանէ: Որպէս որ
բարին՝ եւ այնպէս որ մեղանչէն. այնպէս որ երդնու՝ եւ այնպէս որ
յերդմանէն երկնուցեալ է: * Այս է որ չար է յամէ՝ 3
որ արարեալ է ընդ արեգակամբ. զի պատահումն է
յամենեցունն:

ԻԶ Քանզի սիրտ որդւոց մարդկան լի՛ եղեւ չարութեամբ. եւ
շրջագայութիւն ի սիրտս նոցա ի կենդանութեան իւրեանց. եւ
զկնի նոցա առ մեռեալսն: * Քանզի ո՞վ է՝ որ հաղոր- 4
դեսցի առ ամ կենդանիս: Զի շուն յայս թէ լաւ որ կեն-
դանի է՝ լաւ է քան զառիւծ մեռեալ: * Քանզի որ 5
կենդանիքն են՝ գիտեն նոքա թէ մեռանելոց են. եւ
մեռեալքն ոչ են գիտակ եւ ոչ ինչ: Եւ ոչ եւս գոյ նոց
վարձք՝ զի մոռացաւ յիշատակ նոց: * Եւ սէր նոց՝ եւ 6
ատելութիւն նոց՝ եւ նախանձ նոց՝ առաւել կորեաւ. եւ բաժին
նոց ոչ գոյ նոց յաւիտեանս յամ յայսմիկ՝ որ արարեալ
են ընդ արեգակամբ: * Եկ կեր ուրախութեամբ զհաց քո, 7
եւ արբ սրտիւ զուարճացելով զգինի քո. զի արդէն
հաճեցաւ այ ընդ գործս քո: * Յամ ժամ եղիցին 8
հանդերձք քո սպիտակ, եւ եւղ ի գլխոյ քումմէ մի պակաս-
եսցի: * Եւ տես կենաց ընդ կնոջ քո՝ զոր սիրեցեր 9
զամ

Գլ. Թ. (1) Ոմանք. Եւ սիրտ իմ ետես զայս ամ. զի թէ
արդարք. եւ գործք իւրեանց ի ձեռսն այ. քանզի զսէր
եւ զատելութիւն: (2) Ոմանք. Եւ ընդունայնու-
թիւն է յամենի: զի պատահումն է արդարոյն եւ ամպարշտին,
բարւոյն եւ չարին, սրբոյն եւ պղծոյն, այնմ որ զոհեցէ
եւ որ ոչն զոհեցէ: Որպէս բարին՝ եւ այնպէս մեղաւորն. որպէս որ
երդնուցու՝ եւ որպէս որ երկնչիցի յերդմանէն: (3) Ոմանք.
Այս է չար յամէ որ արարեալ է ի ներքոյ արեգականն.
զի պատահումն են յամենեսեան... լցան չարութեամբ... ի
կեանս իւրեանց: (4) Ոմանք. Վա զի ով են՝ որ: (5) Ո-
մանք. Քանզի կենդանիքն գիտեն թէ մե": (6) Ոմանք.
Եւ սէր նոց եւ ատելութիւն նոց. այլ եւ նախանձ նոց յայնժամ
հետէ կորեաւ... են ի ներքոյ արեգականն: (7) Ոմանք.
Զի հաճեցին իւրք... ի գործս քո: (8) Ոմանք. Յամ ժամ
մինչեւ եղիցին հանդերձք քո: (9) Ոմանք. Ընդ ամենայն
կանայս մինչեւ յաւուրս վախճանի... իւրեանց մտանել, եւ ի

զամ աւուրս կենաց ընդունայնութեան քոյ, որ տուեալ
է քեզ ընդ արեգակամբ. զամ աւուրս ունայնութեան քոյ:
Զի այն՝ է բաժին քո 'ի կեանս քո, եւ 'ի վաստակս քոյ զոր
10 վաստակես 'ի ներքոյ արեգականն: * Զամ ինչ որ ինչ
գտցէ ձեռն քո գործել, որչափ 'ի կարի քում իցէ գոր-
ծեսջիր՝ զի ոչ է խորհուրդ եւ գիտութիւն եւ իմաստութիւն
'ի դժոխս յոր դու երթալոց ես:
11 * Դարձայ տեսի 'ի ներքոյ արեգականն, զի ոչ թե- ԻԵ
թեւաց են ընթացք, եւ ոչ զօրաւորաց պատերազմն, եւ
ոչ իմաստնոց հաց, եւ ոչ հանճարեղաց մեծութիւն, եւ ոչ
գիտնոց շնորհք: Զի ժամանակ է, եւ պատահար պա-
12 տահէ ամենեցուն նց: * Քանզի ոչ իսկ գիտաց մարդն
զժամանակ իւր: Որպէս ձկունք որսացեալք չարաչար ուռ-
կանաւ, եւ որպէս թռչունք որսացեալք 'ի ծուղակս. նոյնպէս
հարկանին յորդիքն մարդկան 'ի ժամանակի
չարի՝ յորժամ հասանիցէ 'ի վ(երայ) նոցա յանկարծակի:
13 * Այսպէս եւ զայս իմաստութիւն տեսի 'ի ներքոյ արե-
14 գականն, եւ մեծ թուի ինձ: * Քաղաք փոքր՝ եւ արք 'ի
նմա սակաւ՝ եւ գայցէ 'ի վ(երայ) նր թագաւոր մեծ՝
եւ պատեսցէ զնա, եւ շինեսցէ 'ի վ(երայ) նր պատնէշս մեծա-
15 մեծս: * Եւ գտցէ 'ի նմա այր մի աղքատ իմաստուն՝ եւ
ապրեցուսցէ զքաղաքն իմաստութեամբ իւրով. եւ մարդ
16 ոչ յիշեաց զայրն զայն աղքատ: * Եւ ասացի ես՝ բարի
է իմաստութիւն քան զզօրութիւն. եւ իմաստութիւն աղքատին
17 արհամարհեալ է, եւ բանք նր ոչ լինին լսելի: * Բանք
իմաստնոց 'ի հանդարտութեան լսին՝ քան զաղաղակ իշխանաց անզգա-
18 մութեան: * Բարի է իմաստութիւն քան զանօթս պատե-
րազ

վաստակոյ քոյ զոր հանես՝ 'ի ներքոյ արեգ". (10) Ոմանք. Զամ որ ինչ գտանիցէ 'ի ձեռն քո առնել, որպէս է զօրութիւն քո արա. զի ոչ է գործ եւ խորհուրդ: Որոյ ... եւ իմաստութիւն եղիցին 'ի դժոխս, յոր: (11) Ոմանք. Վասն զի ժամք եւ դիպուածք պատահեն ամենցուն: (12) Յօրինակին ... Քանզի ոչ իսկ գիտաց մարդն զժամանակ իւր. Որպէս ձկունք որ". (12) Ոմանք. Յանկարծ ... ընդ ... եւ որպէս թռչունք ըմբռնեալք 'ի ծուղակս, նոյն ... անկանին յորդիքն ... 'ի չարս ժամու: Այլ ոմանք. Յան... ժամերգ: (13) Ոմանք. Իմաստութիւն տեսի 'ի ներքոյ արեգականն, եւ է մեծ: (14) Ոմանք. Փոքր, եւ արք 'ի նմա սակաւք... եւ պաշարեսցէ զնա, եւ ... շուրջ պատնէշս մեծ": (15) Ոմանք. Եւ գտանիցէ 'ի նմա այր ... եւ իմաստ". ... զքաղաքն իմաստ": (16) Ոմանք. Եւ իմաստութիւն աղքատին ... (18) Յայսմ ... [illegible]
[illegible]

բարձի · և յանցաւոր մի կորուսանէ զօրութիւն բազմաց·
ԻԸ Լաւ է իմաստութիւն քան զգէնս պատերազմի, և ՚ի մեղուցն,
չարէ միայն կորուսանէ զբարութիւն բազումս:

ԳԼ. Ժ.

Ճանճք մեռեալք զաղտեղացուցանեն զիւղ անու- 1
շունս: Պատուական է սակաւ ինչ իմաստու-
թիւն, քան զմեծ փառս անզգամութեան: * Սիրտ իմաստնոյ 2
յաջակողմ նորա, և սիրտ անզգամի ՚ի ձախակողմ նորա:
* Քանզի և ՚ի ճանապարհի յորժամ գնայցէ անզգամն, 3
սիրտ նր̄ կարօտեսցի· և զոր ինչ խորհի՝ ամ անզգամութիւն է:
* Եթէ հոգի իշխանին ելցէ ՚ի վր̄ քո՝ մի թողուր զտե- 4
ղի քո· զի բժշկութիւն դադարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս:
ԻԹ * Է՛ չարութիւն զոր տեսի ՚ի ներքոյ արեգական որ ելեալ 5
յանկամայ կամս ել յերեսաց իշխանին: * Տուաւ ան- 6
միտն ՚ի բարձրութիւնս մեծամեծս· և մեծատունք ՚ի խո-
նարհութեան նստցին: * Տեսի ես ծառայս հեծեալս ՚ի 7
ձիս, և իշխանս զի գնային իբրև ծառայս յերկրի:
Լ * Որ փորէ խորխորատ՝ ՚ի նմին անկցի, և որ քակէ ցան- 8
կորմ՝ հարցէ զնա օձ: * Եւ որ բառնայ քարինս՝ նո- 9
ղօքք չարչարեսցի, և որ պատառէ փայտ՝ նովին վտանգե-
ցի: * Եթէ անկցի՝ նա երկաթն՝ և նա տրտմեցուսցէ զէ- 10
րեսս նոյն · և զօրութիւնս զօրացուցանէ, և է՛ առաւե-
լութիւն քաջի իմաստութիւն:
ԼԱ * Եթէ հարցէ օձ ՚ի թովել, ոչ ինչ է առաւելութիւն թովո- 11
ղին: * Բանք բերանոյ իմաստնոյ շնորհք · և շրթունք 12
անզգամի ընկղմեսցեն զնա: * Սկիզբն բանից բերանոյ նորա 13
անզգամութիւն · և վախճան նր̄ ծուփ չարութ: * և որ ան- 14
միտն է յաճախէ զբանս:
ԼԲ Ո՛չ գիտէ մարդ զինչ եղեալ է՝ և զինչ լինելոց է, զի
զինի նր̄ ով պատմեսցէ նմա: * Վաստակ անզգամին չարչա- 15
րեսցէ զնա · որ ոչ գիտաց երթալ ՚ի քաղաք: * Վայ 16
քեզ

հարանց նորա: Այլք ունին զինի նոյն ասէին · այսինքն՝ Բազումք է
իմաստութիւն քան, եւն · Ոմն ունին ըստ ՚Եբրայեցւոցն՝ Լաւ է
մտաւորութիւն քան, եւն:

Գլ. Ժ. (1) Ոմանք · · Սակաւ ինչ իմաստութիւն: (3) Ո-
մանք · Սիրտ նր̄ պակասեսցի · (5) Ոմանք · Արեգական ·
իբրև ակամայ ելեալ յերեսաց : (9) Ի Լաւն" · Եւ որ բառ-
նայ քարինս · հանեխօն ՚ի նոսա": (9) Ոմանք · Քարինս,
վտանգեսցի նովաւ, և որ հերձանէ փայտ վտանգեսցի ՚ի
նոսին: (12) Ոմանք · Եւ շրթունք ընկղմեսցեն: (13) Ո-
մանք · Բերանոյ նր̄ անզգամութիւն է · և վերջինք բերա-
նոյ նր̄ յամառութիւն չար · (14) Ոմանք · Եւ անմիտն բազմա-
պատկեսցէ զբանս: (15) Ոմանք · Բանս անմտին չարչարեսցէ:

Digitized by Google

քեզ քաղաք որոյ թագաւոր քո մանուկ է , և իշխանք
17 քո ընդ առաւօտս ուտեն ։ * Երանի քեզ երկիր , որոյ
թագաւոր քո որդի ազատի է , և իշխանք քո ՚ի ժամանա-
կաւին զօրութեամբ՝ և ոչ ամաչեսցեն ։
18 * ՚Ի վատութեան խոնարհեսցին հեծանածութիւնք ․ և ՚ի ԼԳ
19 դատարկութե ձեռաց կաթեսցէ տուն ։ * ՚Ի ծաղր առ-
նեն զհաց , և զգինի և եւղ ուրախ առնեն զկենդանիս ․
20 և արծաթոյ լուիցէ ամ ինչ ։ * Մանաւանդ և ՚ի մտի քում
մի անիծաներ թագաւորի , և ՚ի շտեմարանս սենեկաց
քոց մի անիծաներ մեծի ․ զի թռչունք երկնից հասու-
ցանեն զբարբառ քո , և որոց թեւք են պատմեն զբանս քո ։

ԳԼ․ ԺԱ․

1 Առաքեա զհաց քո ՚ի վ՟ր ջրոյ ․ զի ՚ի բազմութե աւ- ԼԴ
2 ուրց գտցես զնա ։ * Տուր բաժին եւթանց՝
այլ և ութից ․ զի ոչ գիտես զինչ չարութի է ՚ի վերայ
3 երկրի ։ * Թէ լցցին ամպք անձրեւով՝ ՚ի վ՟ր երկրի հե-
ղուն ։ Եթէ անկցի փայտն ՚ի հարաւ՝ և կամ ՚ի հիւսիս ,
4 ՚ի տեղւոջ՝ ուր անկցի փայտն՝ անդ կայցէ ։ * Որ պահէ
զհողմս՝ ոչ սերմանէ ․ և որ հայի ընդ ամպս՝ ոչ հնձես-
5 ցէ ․ * որպէս ոչ է հնար գիտել զինչ է ճանապարհ հող-
մոյ ։ Իբրև զոսկերս յորովայնի յղւոյ , նոյնպէս ոչ գի-
տասցես դու զարարածս այ զոր ինչ առնիցէ նա զամ ։
6 * Ընդ առաւօտս սերմանեսցես դու զսերմն քո , և ՚ի
երեկոյս մի՛ լքցին ձեռք քո ․ զի ոչ գիտես՝ մի՛ պատա-
հեսցի ․ այս թէ այն , կամ թէ երկոքեանն ՚ի միասին՝ բա-
րի իցեն ։
7 * Քաղցր է լոյս ․ և բարի աչաց տեսանել ընդ արեգակն ԼԵ
8 զամս ․ * զի թէ ամս բազումս կեցցէ մարդ , և յամ ՚ի նո
սա

---

(17) Ոմանք ․ Երանի է քեզ եր"․․․ որդի ազատի իցէ ։
(18) Ոսկան ․ Եւ ՚ի դատարկութե ձե"։ (19) ՚Ի լոյս"․ ՚Ի ծաղր առնեն զհաց ․ համաձայն ունիմք ՚ի ․․․"։ Ոսկ և ոմ ․ Ծաղր առնեն զհաց ․․ լուիցէ ամ ոք ։ (20) Ոմանք ․ Եւ յշտեմարանս ․․ մի՛ նզովեսցես զմեծն ․ զի զի թռ"․․ և որ ունին թեւս պատմէ զբանս քո ։
ԳԼ․ ԺԱ․ (1) Ոմանք ․ ՚Ի վ՟ր երեսաց ջրոյ , զի ՚ի բազմութե աւ"։ (2) Ոմանք ․ Վ՟զի ոչ գիտես զինչ լինելոց է ՚ի վ՟ր երկրի ։ (3) Բազումք ․ Եւ եթէ անկցի փայտն ․ (4) Ոմանք ․ Եւ որ հայի յամպս ։ (5) Ոմանք ․ Յորժամ ոչ գոյ գիտութի եթէ զինչ է ճանա"․․․ իբրև ոսկերք յորովայնի յղւոյ ։ (6) Ոմանք ․ Սերմանեսցես զսերմն քո ․․ եթէ որ պատահեսցի ․ այս ․․ և թէ երկոքեանն ՚ի միասին բարիք ։
(7) Ոմանք ․ Եւ բարի է աչաց տեսանել զարեգակն ։
(8) Ոմանք ․ Եւ յամս ՚ի սոսա ամենայն ուրախ լինիցի ։ (8) Ոսկան ․

Digitized by Google

ուրախ լինիցի. և յիշեսցէ նա զաւուրս խաւարի, զի
բազում եղիցին. ամ՟ ինչ որ գալոցն էլցէ ընդունայնութիւն
է։ * Ուրախ լեր երիտասարդ ՚ի մանկութեան քում. և 9
զուարճացուսցէ զքեզ սիրտ քո յաւուրս մանկութեան քոյ։
ԼԶ Եւ գնա դու ՚ի ճանապարհս սրտի քո անբիծ, և ՚ի տես-
իլ աչաց քոց. և գիտասջիր թէ վն այսր ամ՟ ածցէ
զքեզ ած ՚ի դատաստան։ * Եւ ՚ի բաց արար զբարկութիւն 10
՚ի սրտէ քումմէ, և անցո զչարութիւն ՚ի մարմնոյ քումմէ.
զի մանկութիւն և անմտութիւն ընդունայնութիւն է։

ԳԼ. ԺԲ.

Եւ յիշեա դու զայն որ հաստատեացն զքեզ յա- 1
ւուրս մանկութեան քոյ. մինչչև հասեալ իցեն ա-
ւուրք չարութեան, և հասցեն ամք յորս ասասցես չէ ին
կամք իմ ՚ի դոսա։ * Մինչչև խաւարեալ իցեն արե- 2
գակն՝ և լոյս՝ և լուսինն՝ և աստեղք, և դարձցին ամպք
զհետ անձրևաց։ * Յաւուր յորում շարժեսցին պահա- 3
պանք տանն, և թիւրեսցին արք զօրութեան. և դադար-
եսցեն աղօրիք զի նուազեցան. և խաւարեսցին որք
տեսանեն ընդ ծակս։ * Եւ փակեսցին դրունք ՚ի հր- 4
ապարակս ՚ի տկարութենէ ձայնի աղօրւոյն, և յարիցեն
՚ի ձայն հաւուն, և նկուն լիցին դստերք երգոց։ * Եւ 5
՚ի բարձունս հայեսցին, և ապշութիւն ՚ի ճանապարհին.
և ծաղկեսցի նշենին, և թանձրասցի մարախն, և ցրու-
եսցի կապարն. զի գնայ մարդ ՚ի տուն իւր յաւիտե-
նից, և շրջեսցին կոծողք ՚ի հրապարակս։ * Մինչչև 6
կործանեալ իցէ լար արծաթոյն, և խորտակեալ մա-
նեակ ոսկւոյն. և մանրեալ սափորն յաղբերն, և ընկր-
կեալ անիւն ՚ի գուբն։ * Եւ դարձցի հողն յերկիր ուր 7
և էրն, և հոգին դարձցի առ ած որ ետ զնա։
ԼԷ * Ունայնութիւն ունայնութեանց ասաց ժողովողն, ամ՟ ինչ 8
ընդ-

Որ գալոցն է ունայն է։ (9) Ոմանք. Եւ զուարճացուսցէ զքեզ սիրտ քո յաւուր մանկութեան. . ՚ի ճանապարհս սրտի քո անարատ, անարատութեամբ և ՚ի տես՚. . . և ծանիր թէ վն այսր։ (10) Ոմանք. Եւ հեռացո զչարութիւն ՚ի մարմնոյ. . վն զի մանկութիւն։

Գլ. ԺԲ. (1) Ոմանք. Եւ յիշեա զարարիչն քո յաւուրս մանկութեան քո. մինչչև հասեալ իցեն. . և ժամանակք եկեսցեն յորս ասիցես ոչ են։ (2) Ոմանք. Խաւարեալ իցէ. . զհետ անձրևայ։ (3) Բ. Ոչ. Արք զօրութեանց, և դադարեսցեն աղօրիքն։ (4) Ոմանք. Եւ նկուն եղիցին ամ՟ դստերք երգ։ (5) Ոմանք. Եւ ՚ի բարձանց տեսցեն, և սարսափ՝. . . կապարն. վն զի գնայ. . և շրջեսցին կոծողք։ (7) Ոմանք. Եւ հողն դարձցի։ (8) Ոմանք. Ամ՟ ինչ ունա-

Digitized by Google

9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] (14) [illegible]

[illegible]

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԳՈՑ ԵՐԳՈՑՆ

Անուն երգոյ երգոցս յայտ առնէ զի եղանակաւոր յօդինս ընդ այլ երգս և օրհնութիւնս մեծ երգելի գոլ ի Սողոմոնէ։ Եւ է երգ երգոցս երրորդ գիրք սորին, և յայտ քաղցրաբարոյն խմա-ստից քան զառակս նորա. զորոյ գերազանցութիւն կրթութեանն իմաստուն յայտնէ. զի երգ երգոց առանձին զառաւելութիւն քան զա-մենայն երգս և օրհնութիւնս յայտնէ։ ոչ սիրոյ քան զայլ փոխէ. և որքան սիրելին սիրելւոյն պատուելի սիրելւոյ առաւելեալ է, և երգ երգոցն քան զամենայն երգս և օրհնութիւնս։ Եւ է սորա ստացուածն զուգաձայն և օրհնութիւն ասացելոյ. զի ամ ստացինութեանց քաղցրութիւն յորս ամ ամենայն գիրք բաղձա-լին՝ կոչէ և մխիթարէ առաջին զգօն հարսին՝ և ընդ նմա ևն-նէին յառաջ, զոր այս գիրք ամփոփէ. զի այսչափ զձեռնասուն զա-ծանաւոյն ամ առաջին ծնօղն. և երգ երգոցն զկարողութիւն սիրոյ փեսային ամ յարմարութեան առաքելոցն՝ ի նոյն առ հարսն օր-հնէ կարգաւ։ Զի ամ որ ինչ քաղցր է և կուսի ամ, քաղցրն և առաւ-ելն քաղցրն, որ մեծ է քան զամ անձանձրանալի. այլ փե-փեռեալ իրք զառակս ընդ ամենայն, զի ամ ինքեան հարցանե-ցուցանէ։ Զի որ զառաջին գիրս՝ ընդ ամ մշակն ամ, զխօսելն զի ուրախ լինի ամն զայս առաջնորդ ամենայնիւ գերազանցութիւն. ըստ որում և կուսի քաղցրն վայելուչ անուամբք, առ ձայն քաղցրա-բարբառութեամբ, ասէ՝ ամ, տէր, և թագաւոր. այլ և յառաջ ընդ որ կոչմամբք. այսինքն՝ հայր, վարդապետ, փեսայ, և այլ քաղցր, յորոց զերծ ընդունի անուանս ամ յերկից գրոց առաջի է փեսայն։ Զի զորս իմաստ զգեստն գողոյ յամենայնի՝ առաջնորդ խրա-տեաց ոչ հայր. և առաջ զմտածութիւնն քան զայլոցն խոհուն, և յերկրպագութեան քաղցրութի հաւանելոյն՝ վարժեալ ծաղկոցն ի ամենայն հանդէս ոչ վարդապետ, այլ և զուգակից՝ առաքեալ քան զառաջինսն առ ինքն յղելով։ Այլ և ի խոյ ծնող յառաջինսն և էթ. դէմ քարեկարծն, ի հօր առեալ կամ վարդապետ. այլ զմա-հու և զամենայն սէր մխոցի իւր յերկ զուգ ամենեցուն և ի սրբոյն նորոգութեան. զերծեն որդի և զգայլեր խաղաղու-թեան, այլ և հարցն ի մեծամասն հոգւոյ, և զինքն փեսայ և սիրե-լեաց, և այլոցն ևս այսպիսիս անուամբք մարմնոյ, նախ զամենայն ձեռնասուն իւր փեսայն քանն ամ ծնողն հարսնացեալ մար-մնով՝ որ եւ առեալ, որով առաջ և յամենայն հարսանեացն ի նոյն

յայտնաբանէ։

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ
ՈՐ Է
ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆՑ։
Ասացեալ Սողոմոնի Արքային Իւէ ։

ԳԼ. Ա.

Հարսն ասէ ։

1 ՀԱՄԲՈՒՐԵՍՑԷ ԶԻՍ Ի
համբուրից բերանոյ իւրոյ. զի բարիք են
2 ստինք քո քան զգինի, * և հոտ իւղոց քոց
քան զամենայն խունկս ։ Իւ՛ղ անուշ հեղեալ է
3 անուն քո. վս այսորիկ օրիորդք սիրեցին զքեզ, * և
ձգեցին զքեզ ։ Զհետ հոտոյ իւղոց քոց ընթացցուք
մեք ։ Օրիորդացն պատմէ հարսնն զոր ՚ի փեսայէն՝ զոր ինչ ընկալեալ
էր ։ Տարաւ զիս արքայ ՚ի սենեակ իւր ։ Հարսինն պատ-
մումն օրիորդացն. Եւ նոքա ասեն ։ Ցնծասցուք՝ և ուրախ
լիցուք մեք ՚ի քեզ. և սիրեսցուք զստինս քո քան զգի-
նի ։ Օրիորդքն հարսինն բարբառին զանուն փեսային ։ Ուղ-
4 ղութիւն սիրեաց զքեզ ։ Հարսնն ասէ ։ * Սևացեալ եմ ես և
գեղեցիկ դստերք Երուսաղեմի, իբրև զվրանս Կեդարու, և իբրև
5 զխորանս Սողոմոնի ։ * Մի հայիք ընդ իս, զի ես սևա-
ցեալ թխացայ ։ Քանզի խեթիւ հայեցաւ ընդ իս արե-
գակն ։ Որդիք մօր իմոյ մարտեան ընդ իս, և եդին զիս
պա-

---

*Ամենայն Գրչագիր օրինակք պէտքականիք Գրոցս ունին հաստատուն
վերնագիր, բայց յերկուս որք ունին. Երգ երգոց Հարսն ասէ առ
զոմանս. Համբուրեսցէ ։
Ցայսպարզաբանութիւն տեսեալ ՚ի Գիրս Երգոց՝ որ ստորասցին ՚ի Փերանս
բարգմանութեան բնագրին, յոյժ Գրչագիր օրինակս առ ՚ի զանազանու-
թիւն բնագրին՝ կարծրադրեցան եր Գրեաւ. որ ՚ի դաշտաբանութեան
ընդ դաշտոլանալ նորա ստացեալ Գրով Երասա ։
Գլ. Ա. (1) Այլ. Վս զի բարիք են ։ (2) Ոմանք. Իւղ
թափեալ է անուն քո. վս այսորիկ ։ (3) Ոմանք. Եւ ձգե-
ցին զքեզ յետս նոցա ։ Զհետ քո ՚ի հոտ իւղոց քոց...
և ուրախ լիցուք ՚ի քեզ. սիրես''.. Օրիորդքն փեսային
բարբառեին զանուն հարսինն ։ (4) Ոմանք. Իբրև ըզ-
վրանն ։ (5) Ոմանք. Մի հայիք յիս, զի ես եմ սևա-
ցեալ. վս զի խեթիւ հայեցաւ յիս արեգակն.՚. պա-
հապան այգեստանին. կամ, այգեստանի ։

Digitized by Google

պահպանեալ այգեստանի. զի զայգին իմ ոչ պահեցի։
Հարսնն ընկերաց ասէ։ * Պատմեա՛ ինձ զոր սիրեաց անձն 6
իմ. ուր հովուեսս, ուր հանգուցանես 'ի միջօրէի. գու-
ցէ լինիցիմ իբրև զընկեցեալն յերամակս ընկերաց քոց։
Փեսայն զհարսնն ասէ. * Եթէ ոչ ծանիցես զանձն քո գե- 7
ղեցիկդ 'ի կանայս. ելեր դու զհետ գարշապարաց հօ-
տից, և արածեա զուլս քո 'ի վրանս հովուաց։ * Երիվա- 8
րացն իմոց 'ի կառսն փարաւոնի նմանեցուցի զքեզ
մերձաւորդ իմ։ Ընկերքն փեսայն ասեն։ * Քանզի գե- 9
ղեցկացան ծնօտք քո իբրև զտատրակի. պարանոց քո
իբրև զմանեակս։ * Նմանութիւնս ոսկւոյ արասցուք քեզ՝ 10
հանդերձ կիտուածովք արծաթոյ, * մինչև արքայ 'ի 11
գիրկս իւր ընկալցի զքեզ։ Հարսնն ցիւր անձնն, և ցընկե-
րսն ասէ։ Նարդոս իմ ետ զհոտ իւր. * Ծրար ստաշխին 12
և եղբօրորդին իմ ինձ. 'ի մէջ ստեանց իմոց հանգիցէ.
* Ողկոյզ նոճւոյ է եղբօրորդին իմ ինձ. 'ի մէջ այգեաց 13
ամենայնիւն Ենգադդեայ։ Փեսայն զհարսնն ասէ։ * Ահաւա- 14
սիկ կաս գեղեցիկ մերձաւոր իմ. ահաւասիկ կաս գե-
ղեցիկ. աչք քո աղաւնիք։ Հարսնն ցփեսայն ասէ։ * Ահա- 15
ւասիկ կաս բարեձեւեալ եղբօրորդեակ իմ. այլ և գեղե-
ցիկ առ. դահճոյս մեր հովանաւորք։ * Գերանք տանց մե- 16
րոց մայրք. առաստաղունք մեր նոճիք։

ԳԼ. Բ.

Փեսայն ցիւր անձնն և զհարսնն ասէ։

Ես ծաղիկ դաշտաց՝ շուշան հովտաց. * Իբրև շու- 1
շան 'ի մէջ փշոց. այնպէս մերձաւորդ իմ 'ի մէջ 2
դստերց.

---

(6) Ոմանք. Մի՛ գուցէ լինիցիմ իբրև զընկեցեալն 'ի հօտս ընկերի"։ (7) Ոմանք. Ել դու զհետ... և արածեսցես զուլս։ Ուր ասէն յաւելու. Պատմեա՛ փեսայն ասէ. Զերամն. (8) Ոմանք. Ձիոյն իմոյ 'ի կառսն ... նմանեցուցի զքեզ։ (10) Ոմանք. Նմանութիւնս ոսկւոյ... քեզ հանդերձս, կէտս"։ Եւ ոմանք. Արասցուք զքեզ՝ հան"։ (11) Ոմանք. Մինչև թագաւորն 'ի գիրկս ընկալցի։ Նարդոս իմ բուրեաց զհոտ։ (12) Ոմանք. Ծրարս ստաշխին եղբօր"։ (13) Ոմանք. Ողկոյզ ծաղկեալ եղբօր"... այգեստանին Ենգադդեայ։ (14) Ոմանք. Ահաւասիկ ես գեղե"... ահաւասիկ ես գեղե"։ Ուր ասէն. Ահաւասիկ... աչք քո աղաւնեայ։ (15) Ոմանք. Ահաւասիկ ես գեղեցիկ եղբօրորդի իմ և վայելուչ. առ գահոյսն մեր հովանաւորք։ (16) Ոմանք. Առաստաղունք մեր նոճիք։ Ուր ասէն. նոճիք։
Գլ. Բ. (1) Ոմանք. Փեսայն զհարսնն յաղագս անձին իւրոյ ասէ։ (2) Ոմանք. Որպէս շուշան. այնպէս եւ քոյր իմ.

3 գաղտնեաց : Հոգւոյն ցեխոյն ասէ : * Իբրեւ խնձորի 'ի
փայտս անտառի . այնպէս եղբօրորդին իմ 'ի մէջ ուս-
տերաց : Ընդ հովանեաւ նորա ցանկացայ նստել՝ եւ նստայ .
եւ պտուղ նորա քաղցր է 'ի կոկորդի իմում : Յօրինուածն
4 հոգւոյն ասէ : * Մուծէք զիս 'ի տուն գինւոյ , կարգե-
5 ցէք 'ի վերայ իմ զսէր : * Հաստատեցէք զիս իւղով . կուտե-
6 ցէք յիս խնձորս . զի խոցեալ եմ ես սիրով : * Ձախ
նորա ընդ գլխով իմով . եւ աջ նորա պատեսցէ զինեւ : Հոգւոյն
7 յօրինուածն ասէ : * Երդմնեցուցանեմ զձեզ դստերք Երու-
'ի զօրութեան եւ յուժգնութեան անդաստանի , եթէ յարու-
ցանիցէք՝ զարթուցանիցէք զսէրն մինչեւ կամեսցի : Լուաւ ձայն
8 փեսային եւ ասէ : * Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ . ահաւասիկ
սա եկն վազէ ապա 'ի վերայ լերանց՝ խաղացեալ 'ի
9 ն իմ այծեման կամ
թեղայ : Հոգւոյն նորա
հաւասիկ սա եկաց
ւ ընդ պատուհանս ,
10 ։ Պատասխանի տայ
ե եկ մերձաւոր իմ .
11 ահա ձմեռն անց .
12 ան . * Ծաղիկք երեւե-
ա յատանեղոյ՝ ձայն
13 ուած : * Թզենի ար-
, ծաղկեալք եւտուն
ր իմ , գեղեցիկ իմ ,
14 կ իմ ընդ հովանեաւ
. : Երեւեցո՛ երեսս
քո

'ի մէջ դս'' : (3) Ոմանք . Որպէս խնձոր 'ի փայտս անտառ-
աց : Եւ ոմանք . Իբրեւ զխնձոր 'ի մէջ ծառոց անտառի
. ընդ հովանեաւ նորա փափագեցի եւ նստայ : (5) Ոմանք .
Զօրացուցէք զիս խնձորս , մի զի խոցեալ եմ ես
սիրով . կամ , սիրով եմ ես : (6) Ոմանք . Ահեակ նորա 'ի վերայ
գլխոյ իմոյ , եւ աջ նորա պատեսցէ : Եւ ոմանք . գրկեսցէ զիմն ,
եւ աջ նորա ընդգրկեսցէ զիս : (7) Ոմանք . Երդմնեցուցից
զձեզ զօ'' . . եթէ յարուցիջիք . . զսէրն իմ մինչեւ կամեսցի :
(8) Ոմանք . Լուեալ ձայնի . . Եղբօրորդւոյ իմոյ սա գալ-
ըանէր . ահա սա եկն վազելով 'ի վերայ լերանց խաղացեալ
'ի վերայ բլրոց : (9) Ոմանք . Սա եկաց՝ յետոյ . . : կամ , զկնի
որմոյն մերոյ . յառաջ ընդ պատու'' : (11) Ոմանք . Զի
ահա ձմեռն եանց , անձրեւք հեռացան եւ գնացին
եւ անց : (13) Ոմանք . Թզենի ընծիւղեաց զբողբոջ իւր .
այգիք մեր ծաղկեցին եւ ետուն զհոտս իւր'' : (14) Ոմ-
անք . Ե՛կ 'ի հովանի վիմին մերձ առ նախապարիսպն .
ցոյց ինձ զտեսիլ քո . եւ լսել ինձ զձայն քո . զի ձայն

զձայն քո, և յան[...] [...]
քո քաղցր է՝ [...] [...] և ձիւնի
ասէ դայս ինչ: *[...] [...] կարկեհանս 15
զապականեն[ս ...] [...] ի: Փոքրա
ասէ դայս ինչ: *[...] [...] 16
ուէն 'ի մէջ շ[...] [...]եցէ: 17
և առաւօտքն շ[...] [...]
բորբոքի իմ [...] [...] 'ի վերայ

լերանց խնկաբերաց:

ԳԼ. Գ.

Յանկողնի իմում 'ի գիշերի խնդրեցի զոր սիրեաց 1
անձն իմ, խնդրեցի զնա՝ և ոչ գտի. կոչեցի՝ և ոչ
ետ ինձ ձայն: *Յարեայց և շրջեցայց ընդ քաղաքն ը՛ 2
փողոցս և ընդ հրապարակս՝ և խնդրեցից զոր սիրեաց
անձն իմ: Խնդրեցի զնա՝ և ոչ գտի. կոչեցի զնա՝ և ոչ
ետ ինձ ձայն: *Գտին զիս պահապանքն որ շրջէին ը՛ 3
քաղաքն: Հարցի ցպահապանսն ասէ: Միթէ զոր սիրեաց
անձն իմ տեսէք: *Իբրև առնուազն մի անցի ես նոցա, գտի 4
զոր սիրեաց անձն իմ: Գրիգոր Նիւսացին ասէ: Կալայ ըզ-
նա, և ոչ թողի զնա, մինչև տարայց զնա 'ի տուն մօր
իմոյ, և 'ի սենեակ յղացելոյն զիս: Զգեստաւորն Երբեմն
[...] [...] հարսինն: *Երդմնեցուցից զձեզ 5
դստերք Երուսաղէմի 'ի զօրութիւնս և 'ի հաստատութիւնս անդաստանի,
եթէ յարուցանիցէք զարթուցանիցէք զսէր մինչև կամեսցի:
[...] հարսինն ասէ: *Ո՞վ է սա որ ելանէ յանապատէ 6
[...]՝ իբրև ծխոյ ծառացեալ բուրեալ զմուռս,
և կնդրուկ յամենայն փոշւոյ խնկավաճառաց: Օրհնութիւն [...]
դայս ինչ: *Ահա դահոյք Սողոմոնի. վաթսուն զօրաւ 7

քո քաղցր է և գեղեցիկ քո գեղեցիկ": (15) 'Ի լուսա". Ապականեն մանրիկունս: (15) Ոմանք. Ապականուսն փոքրունս. կամ փոքրիկունս... և զի այգիք մեր ծաղկեալ են: (16) Ոմանք. Որ հովուէն 'ի շուշանս: (17) Ոմանք. Մինչև շնչեսցէ. կամ, նուաղեսցէ. և շարժեսցին սա": (17) 'Ի լուսանցս 'Ի վերայ լերանց հովտաց:

Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Կոչեցի զնա և ոչ լուաւ ինձ: (2) Ոմանք. Յարեայց և շրջեցայց ընդ քաղաքն 'ի փողոցս և 'ի հրապ": (3) Ոմանք. Պահապանք պարսպացն որ: [...] ասէ ցպահապանս քաղաքին: (4) Ոմանք. Իբրև փոքր ինչ անցի ընդ նոյն.. Ասէ հարսն... մինչև տարեալ զնա 'ի տուն: (5) Ոմանք. Երդմնեցուցանեմ զձեզ... զօրութիւնս և յուժգնութիւնս անդաստանի, եթէ յարուցանիցէք. (6) Ոմանք. Որ ելանէ յանապատէ իբրև զառնալ ծխոյ խնկեալ զմուռս... յամ փոշեաց և [...] (7) [...]

8 զաւրաւորք շուրջ զնովաւ 'ի զաւրացն Իէլի․ * ամենեքեան
սուսերաւորք հմուտք պատերազմի, այր իւրաքանչիւր
9 սուր յերանս իւր յարհաւրաց գիշերոյ։ * Արար իւր գա-
10 հաւորակ արքայ Սողոմոն 'ի փայտից Լիբանանու։ * Ըն-
սիւնս նր գործեաց արծաթիս․ յենակս նր ոսկի, և զձե-
ղուն նր ծիրանի, զմէջ նր ակնակապեալ․ սիրելեաց
11 դստերն 'ի դստերացն Եմի։ * Ելէք հայեցարուք դստերք
Սիոնի յարքայն Սողոմոն 'ի պսակն որով պսակեաց զնա
մայր իւր յաւուր փեսայութեան իւրոյ, և յաւուր ուրա-
խութեան սրտի իւրոյ։

ԳԼ․ Դ․

Փեսային առէ։

1 Ահաւասիկ ես գեղեցիկ մերձաւոր իմ՝ ահաւասիկ
ես գեղեցիկ․ աչք քո աղաւնիք են, բաց 'ի լռութենէ
քումմէ։ Վարսք քո իբրև զերամակս այծից որք երևե-
2 ցան 'ի Գաղաադէ։ * Ատամունք քո իբրև զերամակս
կտրելոց որք ելանեն 'ի լուացելոյ։ ամենեքեան երկուո-
3 րեակ, և ամուլ ոչ գոյ 'ի նս։ * Իբրև զթել որդան
կն շրթունք քո․ և խօսք քո գեղեցիկք։ Իբրև զկեղև
4 նռան են այտք քո՝ բաց 'ի լռութենէ քումմէ։ * Իբրև զաշ-
տարակն Դաւթի պարանոց քո՝ որ շինեալն է 'ի Թալ-
պիովթ․ հազար վահանք կախեալ են զնովաւ, և ամ
5 նետք զաւրաւորաց։ * Երկու ստինք քո իբրև զերկուս
ուլս երկուորիս այծեման, որ արածիցեն 'ի մէջ շու-
6 շանաց, * մինչև տիւն շնչեսցէ, և ստուերքն շարժես-
ցին։ Գնացից ես ինձէն 'ի լեառն զմռսենեաց, և 'ի

բլ-

նանք․ Վաթսուն զօրաւորք շուրջ զնովաւ 'ի զօրաւո-
րացն Իղի։ (8) Ոմանք․ Ամենեքեան ունէին սուսեր ուսեալք
զպատերազմ․․ զսուսեր իւր 'ի վերայ երանաց իւրոց 'ի զարհուրա-
նաց գիշերոյ։ (10) Ոմանք․ Զսիւնսն արար արծաթե-
ղէն․ և զանկողինն․ կամ, զյենարանս՝ ոսկեղէնս, և զկա-
ռափոխն ծիրանի․ և զմէջն ակնակապեալ 'ի սէր դստե-
րացն Եմի։ (11) Ոմանք․ Ելէք և տեսէք դստերք Եմի․․
զպսակն որով պս՛․․․ ուրախութեան սրտի նր։
Գլ․ Դ․ (1) Ոմանք․ Ահա ես գեղեցիկ մեր՛․․․ ահա ես
գեղեցիկ․․ Իբրև զհօտ․․․ այծից։ (3) Ոմանք․ Իբրև
լար կարմիր են շր՛․․․ իբրև կեղև նռան այտք քո ու-
տանիշ լռութեան քո։ (4) Ոմանք․ Կախեալ են 'ի նմա, և
ամ նետք զօրաւորաց։ (5) Ոմանք․ Ուլս այծեման
որք արածիցեն 'ի շուշանս։ (6) 'Ի լառ՛․ Մինչև տիւն պայ-
ծառասցի։ Ոմն․ Մինչև տիւն ծագեսցէ․․ Գը-
նացից ես ապականն 'ի լեառն զմրոսոյ և 'ի։

ԺԵ Բ

Digitized by Google

բլուրն կնդրկի։ * Ամենևին գեղեցիկ ես մերձաւոր 7
իմ, և արատ ինչ ոչ գոյ 'ի քեզ։ * Եկ 'ի Լիբանանէ 8
հարսն, եկ այսր 'ի Լիբանանէ։ եկեսցես և անցցես 'ի
գլխոյ հաւատոց՝ 'ի կատարէ Սանիրայ և Հերմոնի, 'ի
մայրեաց առիւծուց, և 'ի լերանց ընձուց։ * Սրտա 9
կալթ արարեր զմեզ քոյր մեր հարսն. սրտակալթ արա
րեր զմեզ միով ակամբ քով, և միով քառամանեկաւ պա
րանոցի քոյ։ * Քանզի գեղեցկացան ստինք քո քոյր իմ 10
հարսն. քանզի գեղեցկացան ստինք քո 'ի գինւոյ, և
հոտ հանդերձից քոց քան զամ խունկս։ * Մեղր կա 11
թեցուցանեն շրթունք քո քոյր իմ հարսն. մեղր և կաթն
'ի ներքոյ լեզուի քոյ, և հոտ հանդերձից քոց իբրև ըղ
ձոտ կնդրկի։ * Պարտէզ փակեալ քոյր իմ հարսն, պար 12
տէզ փակեալ և աղբիւր կնքեալ։ * Պտղաբերութիւն 13
քո դրախտ նռնենեաց հանդերձ պտղովք մրգաբերաց։
Կիպրոս հանդերձ նարդոսիւ։ * Նարդոս և քրքում, 14
խունկեղէգն և կինամոմոն, հանդերձ ամ ծառօք Լի
բանանու։ Զմուռս և հալուէ, հանդերձ ամ գլխա
ւոր խնկօք։ * Աղբիւր բուրաստանաց և ակն ջրոյ կեն 15
դանւոյ՝ բղխեալ 'ի Լիբանանէ։ * Արի հիւսիսի և եկ 16
հարաւ, շնչեա 'ի պարտէզ իմ, և բուրեսցին խունկք իմ։

Գլ. Ե.

Հարսնն աղաչէ զի եկեսցէ փեսայն իւր։

Իջցէ եղբօրորդի իմ 'ի պարտէզ իւր և կերիցէ զպտ 1
ուղս ծառոց իւրոց։ Փեսայն ընդդէմ ասէ։ Մտի 'ի
պարտէզ իմ քոյր իմ հարսն, կթեցի զմուռս իմ հան
դերձ խնկօք իմովք. կերայ զհաց իմ մեղու իմով. ար
բի

(8) Ոմանք. Եկ 'ի Լիբանանէ։ եկեսցես.. իսկզբանէ հաւատոյ՝
'ի գլխոյ. կՏ, 'ի գլխոյ սանիրայ.. 'ի մայրեաց առիւծուց
և 'ի լերանց ընձուց։ (9) Ոմանք. Օրինօրէք առեն. Սրտ
առեցուցեր զմեզ քոյր իմ հարսն. սրտառեցուցեր զմեզ միով
.. և միով քառամանեկաւ պարանոցաւ քով։ (10) Ոմանք.
Փեսայն ասէ ցհարսն. քանզի գեղեցկացան ստ"։ (13) Ո
մանք. Առաքումն քո դրախտ.. պտղովք ծառոց. ծա
ղիկ հանդերձ։ Ոսկ 'ի չրասանդ մերուսն նռնենակէ՝ ծաղիկ։
(14) Ոմանք. Եւ քրքում, եղէգն և կինամոմոն հանդերձ
ամ փայտիւք Լիբա"... հանդերձ ամ առաջինն. կամ, ըն
տիր եւղովք։ (15) Ոմանք. Աղբիւր պարտիզաց. ջրհոր
ջրոյ կենդանւոյ և հոսեցելոյ 'ի Լիբա"։ (16) Ոմանք.
Հարսն ասէ. Արի հիւս"։
Գլ. Ե. (1) Ոմանք. Զպտուղ մրգաբերաց իւրոց.. Իջ
'ի պարտէզ իմ.. զհաց իմ մեղրով իմով.. եղբօրորդի

Digitized by Google

քի զգինի իմ կաթամբ իմով։ Կերայք մերձաւորք իմ
2 և արբէք, և արբեցարուք եղբօրորդիք իմ։ *Ես ննջեմ,
և սիրտ իմ արթուն կայ։ Հարկանէ զփայ զփեղկոյին բախէ
պատուհանն։ Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ բախէ 'ի դրանն։
Փեսայն ասէ։ Բաց ինձ քոյր իմ, մերձաւոր իմ, աղաւ-
նի իմ, կատարեալ իմ. զի գլուխ իմ լցաւ ցօղով, և
3 վարսք իմ 'ի շաղից գիշերոյ։ Հարսն ասէ զայս ինչ։ *Մեր-
կացայ զպատմուճան իմ, զիա՞րդ ագանիցիմ զնա. լը-
4 ւացի զոտս իմ, զիա՞րդ աղտեղացուցից զնոս։ *Եղբօր-
որդին իմ ձգեաց զձեռն իւր ընդ պատուհանն, և ո-
5 րովայն իմ խռովեցաւ 'ի նա։ *Յարեայ ես 'ի բանալ
եղբօրորդւոյ իմոյ։ Ձեռք իմ կաթեցուցին զմուռս.
6 և մատունք իմ զմուռս լցեալս *'ի մէջ ձեռաց փական-
ակին։ Բացի ես եղբօրորդւոյ իմոյ. եղբօրորդի իմ
անց, և ոգի իմ ել ընդ բանի նր։ Խնդրեցի զնա՝ և ոչ
7 գտի. կոչեցի զնա՝ և ոչ ետ ինձ ձայն։ *Գտին զիս պա-
հապանքն որ շրջէին 'ի քաղաքին։ Հարին և վիրաւորե-
ցին զիս. հանին յինէն զխլայն իմ պահապանք պարս-
8 պացն։ *Երդմնեցուցից զձեզ դստերք Եմ՝ 'ի զօրու-
թիւն և 'ի հաստատութիւն ագարակի, եթէ գտանիցէք
զեղբօրորդին իմ պատմեսջիք նմա, եթէ կաթոգին եմ
ես 'ի սէր քո։ Դստերքն Եմ և պահապանք պարսպացն հարցա-
9 նէին զհարսն։ *Զի՞նչ է եղբօրորդին քո յեղբօրորդեաց՝
գեղեցիկդ 'ի կանայս. զի՞նչ է եղբօրորդին քո յեղբօրոր-
դեաց, զի այդպէս երդմնեցուցեր զմեզ։ Հարսն նշան
10 տայ զեղբօրորդւոյն զինչ ոք էր։ *Եղբօրորդին իմ սպի-
11 տակ է և կարմիր՝ ընտրեալ 'ի բիւրուց։ *Գլուխ նր
յոսկւոյ կեփազեայ. վարսք նր կուածոյք սեաւ իբրև
ագռ-

եակք իմ։ (2) Ոմանք. Արթուն է.. բաղխել զդուռնն.
ասէ. Ձայն եղբօրորդւոյ իմոյ առ դրանն. կամ, բաղխէ
զդուռնն.. վն զի գլուխ իմ լի եղև ցօղով. և վարսք իմ
առարաւօտով գիշերոյ։ (3) Ոմանք. Զիա՞րդ զգեցայց զնա
.. զիա՞րդ աղտեղացուցանեմ զնա։ (4) Ոմանք. Եղբօրոր-
դի իմ յառաքեաց զձեռն իւր ընդ ծակոյն։ Ոմ ասեն. ընդ
ծակոյկն։ (5) Ոմանք. Եւ մատունք իմ լցան զմուռովք։
(6) 'Ի լսա՞. 'Ի վերայ դրանց փականաւկին. համաձայն
ամենից Դ բնոց՝։ Ոմ ես ոմանք. կոչեցի զնա յանուանէ,
և ոչ լուաւ ինձ։ (7) Ոմանք. Պահապանք պարսպացն
որ շր՝... առին զխլայն իմ յինէն։ (8) Ոմանք. Երդ-
մնեցուցանեմ զձեզ դս՞... 'ի զօրութիւն և յուժգնու-
թիւն անդաստանի, եթէ գտա՞.. եթէ խանդակաթ եմ
'ի սէր. կամ, կաթոգի եմ ես։ (9) Ոմանք. Յեղբօրոր-
դիս, գեղեցիկդ 'ի.. զի այդպէս երդմնեցուցանես ըզ-
մեզ։ (10) Ոմանք. Զինչ ոք էր, և ասէ։

Digitized by Google

զագռաւ ։ * Աչք նր իբրեւ զաղաւնիս ՚ի վր լիութե 12
ջրոց, լուացեալ կաթամբ, նստեալ ՚ի վր ջրոց լրու-
թե ։ * Ծնօտք նր իբրեւ զտաշտս խնկոց բուրեն զանու- 13
շահոտութիւն խնկագործաց ։ շրթունք նր շուշանք՝ բու-
րեն զմուռս լիուն ։ * Ձեռք նր ոսկիք ճախարակեալք՝ 14
լցեալ ակամբք Թարսսայ ։ որովայն նր տախտակ փղոս-
կրեայ ականակապ յականց շափիղայ ։ * Սրունք նորա 15
սիւնք մարմարեայք հաստատեալք ՚ի վր ոսկեաց խարս-
խաց ։ Տեսիլ նր ոպ զընտրելեալ եղեւնափայտից լիբանանու ։
* Կոկորդ նր լի քաղցրութը ․ եւ ամենեւին ցանկալի ։ 16
Այն է եղբօրորդին իմ, եւ այն է մերձաւոր իմ՝ դստերք
Եմի ։ Հարցանէին դստերքն Եմ՝ ասեն այս Երիտասարդն է ․ այս-
ինքն ի՝ հարսինն ։ * Յո՞ գնաց եղբօրորդին քո գեղեցիկդ 17
՚ի կանայս ․ յո՞ր կողմն դիմեաց եղբօրորդին քո՝ եւ խնդ-
րեսցուք եւ մեք զնա ընդ քեզ ։

ԳԼ. Զ.

Պատասխանի տայ հարսնն եւ ասէ ։

Եղբօրորդին իմ էջ ՚ի պարտէզ իւր ՚ի տաշտս խնկոց․ 1
հովուել ՚ի բուրաստանս՝ եւ ժողովել շուշանս ։ * Ես 2
եղբօրորդւոյ իմոյ՝ եւ եղբօրորդին իմ ինձ որ հովուէն
՚ի մէջ շուշանաց ։ Փեսայն ցհարսնն ասէ ։ * Գեղեցիկ ես 3
մերձաւոր իմ իբրեւ զհաճութիւն, գեղեցիկ իբրեւ զԵմ,
զարմանալի յօրինեալ ։ * Դարձո՛ զաչս քո յինէն, զի 4
զի դոքա սրարշեցուցին զիս ։ վարսք քո իբրեւ զերա-
մակս

---

(12) Ոմնք․ Զաղաւնիս լուացեալ․․ ՚ի վր լիութե ջուրց։
(13) Ոմնք․ Խնկոց իւղեփեցաց բուրեալք զանուշահո-
տութիւնս զ"․․ բղխեն զմուռս ։ (14) Ոմնք․ Ձռք ճախարա-
կեալք ոսկեղէնք նմանեալ դեղնոյն լցեալք ՚ի Թարշշայ․․ ա-
կանակապ ՚ի քարանց շա"։ (15) Ոմնք․ Սիւնք կճեայք
հաստ"․․ ՚ի վր ոսկի․ կամ, ոսկեղէն խարսխաց ։ տեսակն նր
իբրեւ լիբանան ընտրեալ իբրեւ զմայրս ։ (16) Ոմնք․
Այն է եղբօրորդեակն իմ։ (17) Ոմնք․ Ուր գնաց եղ-
բօրորդին․․ ուր դիմեաց ։
ԳԼ․ Զ․ (1) Ոմնք․ Պատասխանի տուեալ ասէ․․ եւ ժո-
ղովել ՚ի շուշանս ։ (1) Օրինակ մի յաւելու․ Եւ ժողովել
շուշանս յամ ծաղկանց մայրեօ․ Ոմ ասէ ՚ի միջի էջոց․ այս-
ինքն է եղբօրորդին իմ ՚ի մէջ դստերաց ։ Ես եղ"։ (3) Ոմնք․
Փեսայն ընդ հարսնն ասէ․ Գեղեցիկ ես մերձաւոր իմ
իբրեւ զանուշահոտութի․ գեղեցիկ ես իբրեւ զԵմ որպէս
հիացումն կարգեալ ։ (4) Ոմնք․ Զաչս քո դարձո ինէ․․
այծեաց որք երեւեցանն ։ (4) ՚Ի լուս"․ Վս զի դոքա ընդ-
տառուցին զիս․ համաձայն այլոց ՚ի Եւսէ"։

Digitized by Google

5 'ի գաղաադէ: * Ատամունք
ոց որք ելանեն 'ի լուալեաց.
և անծնունդ ոչ գոյ 'ի նոս:
6 ունք քո, և խօսք քո գեղե-
ցիկ քո՝ բաց 'ի լռութենէ քում
7 ուհիք, և ութսուն հարճք.
8 և օրիորդք որոց ոչ գոյ թիւ: * Մի է աղաւնի իմ կա-
տարեալ իմ մի է մօր իւրոյ ընտրեալ ծնողի իւրոյ:
տեսին զնա դստերք՝ և երանեցին նմա. Թագուհիք և
հարճք գովեցին զնա: Դստերք [illegible]
9 իւ զա-
զարե-
10 : * 'ի
կացն.
լ իցէ
ն առէ:
11 ն իմ.
եդ զիս իբրև զկառսն Ամինադաբայ: Դստերք [illegible]
12 [illegible] ցհարսն տուն:' * Դարձիր Սողոմնացիդ դար-
ձիր, դարձիր և տեսցուք մեք 'ի քեզ:

ԳԼ. Է.

[illegible]

1 Ո՜ Զինչ տեսանիցէք յՍողոմնացիդ որ գիմեալ գայ իբրև
դասս բանակաց. [illegible] գեղեցկացան գնացք քո
կօշկօք դուստր Ամինադաբայ: Զև բարձից քոց նման
2 է ուլանց յեռելոց գործոյ ճարտարի: * Պորտ քո թա-
կոյկ ճախարակեալ անպակաս 'ի գինւոյ խառնելոյ: որո-
3 վայն քո՝ իբրև դէզ ցորենոյ պատեալ շուշանօք: * Եր-
կու

---

(5) Ոմանք. Եւ անորդի ոչ գոյ 'ի նոս: (6) Ոմանք. Իբրև
լար կարմիր են շր": (7) Ոմանք. Եւ օրիորդացն ոչ գոյ
թիւ: (9) Ոմանք. Եւ թագուհիքն երանիի տան.. ոմն զլու-
սին.. զարեգակն իբրև զհիացումն կարգեալ: (10) Ո-
մանք. Փեսայն [illegible] հարսնն ասէ.. իջի հայել 'ի յարմատս
ուխտից: Որ յոմանս պակասի, Որթ և Նռան: (11) Ոմանք.
Ու գիտաց անձն իմ: (12) Ոմանք. Դարձիր դարձիր
սունամացիդ, դարձ:
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Զինչ տեսանիցէք 'ի սունամացին որ
եկեալ է իբրև զպարս բանակաց. զի գեղեցիկ.. դուստր
նադաբայ: Յարմարութիւն բարձից քոց նմանութե ուլան
յեռելոց գործոյ ձեռաց արուեստաւորի: (2) Ոմանք.
Ոչ նուազեալ 'ի գինւոյ խառնելեաց.. ոմն զխառնելոյ: (3) Ո-
մանք յաւելուն. Ստամոքսն որ արուծին 'ի շուշանս:

կու ստինք քո՝ իբրեւ երկուս ուլս երկուորիս այծե- 4
ման ։ * Պարանոց քո՝ իբրեւ աշտարակ փղոսկրեայ ։ Աչք
քո՝ իբրեւ զծովակն Եսեբոնի՝ ի դրունս դստերաց բազ-
մաց ։ Ընգուզք քո՝ իբրեւ զաշտարակն Լիբանանու, որ
դիտէ հանդէպ Դամասկոսի ։ * Գլուխ քո՝ ի վերայ քո 5
իբրեւ զԿարմեղոս ։ և հերք գլխոյ քոյ իբրեւ զծիրանի
իբրեւ զԹագաւոր, Թագ՝ ի գլուխ յասպարէս ։ * Քա- 6
նի՛ զեղեցկացար՝ և քանի՛ քաղցրացար, սէր ՚ի փափ-
կութիւն քում ։ * Նմանեցաւ մեծութիւն քո արմաւենւոյ, 7
և ստինք քո ողկուզաց ։ * Ասացի՝ թէ ելից յարմա- 8
ւենին, բուռն հարից զբարձրութեանց նորա ։ Եւ եղիցին
ստինք քո իբրեւ զողկոյզս որթոյ. և հոտ ընգուզաց քոց
իբրեւ զխնձոր . * և կոկորդ քո իբրեւ զգինի ազնիւ ։ Եր- 9
թեալ զհետ եղբօրորդւոյ իմոյ յուղղութիւն, բաւական-
նեալ շրթամբք իմովք՝ և ատամամբք ։ * Ես եղբօրորդ- 10
ւոյ իմոյ՝ և առ իս դարձ նորա ։ * Եկ եղբօրորդի իմ ել- 11
ցուք յագարակս, ագցուք ՚ի շէնս և ՚ի պարտէզս. * Կան- 12
խեսցուք յայգիս ։ Տեսցուք թէ ծաղկեալ իցէ որթ, թէ
ծաղկեալ իցէ նուռն, թէ ծաղկեալ իցէ նռնենի . անդ
տաց զստինս իմ քեզ ։ * Մանրագորք ետուն զհոտ 13
իւրեանց . և առ դրունս մեր ամենայն մրգաւորք ։ Զնոր
առ հնով, զոր ես ինձ մայր իմ, պահեցի քեզ եղբօ-
րորդի իմ ։

ԳԼ. Ը.

Ո՛վ տայր քեզ եղբօրորդի իմ դիեալ զստինս մօր ի- 1
մոյ ։ Գտեալ արտաքոյ՝ համբուրեցից զքեզ, և ոչ
անարգանեսցեն զիս ։ * Առեալ ածից զքեզ ՚ի տուն մօր 2
իմոյ՝ և ՚ի սենեակ յղացելոյն զիս ։ արբուցից քեզ ՚ի գինւ-
ոյ խառնագործաց, յօշարակէ նռնենեաց իմոց ։ * Ձախ 3
նո

(4) Ոմանք . իբրեւ զծովակն Եսեբոնի . . որ դիտէ ՚ի դիմաց . կամ
զհանդէպ դամասկոսի ։ (5) Ոմանք . Որպէս զծիրանի Թա-
գաւորի Թագ ՚ի գլուխ յընթացս առաջարկեալ ։ (6) Ո-
մանք . Քանզի գեղեցկացար, և զի հեշտալի եղեր, սէր
՚ի փափուկ" ։ (8) Բաղդատ . Ասացի ելից ՚ի վր արմաւե-
նայն . կամ, ՚ի վեր յարմաւենին, կալայց զբարձրութէ նո ։
(9) Ոմանք յաւելուն . իբրեւ զգինի ազնիւ . հոտ խնձորոյ
ըմբռնելոյ ես, և համ գինւոյ ՚ի կոկորդի քում . Եւ երթեալ
ընդ եղբօրորդւոյ իմոյ յուղղութե բաւական լեալ չ" ։
(11) Ոմանք . Ելցուք յանդաստան . հանգիցուք ՚ի գեօղս ։
(12) Ոմանք . Ծաղկեալ իցեն նռնենիք ։ (13) Ոմանք . Նոր
առ հնոյն, զոր ։
Գլ. Ը. (1) Բաղդատ . Ո՛վ տայցէ քեզ . . դիեալ զստինս ։
(3) Ոմանք . Ահեակ նորա ընդ գլխով" . . պարարեսցէ զինև ։

Digitized by Google

4 նր է զգլխով իմով, և աջ նր պատրաստեալ զինև։ * Երդմնե-
ցուցի զձեզ դստերք Եմի ՚ի զօրութիւնս և ՚ի հաստատու-
թիւնս անդաստանի, եթէ յառնիցէք զարթուցանիցէք զսէրն
5 մինչև կամեսցի։ Դստերքն և Բարեկամքն ասեն։ * Ո՞վ է
սա որ ելեալ զայդ սպիտակացեալ. յենու զայդ յեղբօր-
որդւոյ իւր։ Փեսայն չհարսն ասէ։ ՚Ի ներքոյ խնձորւոյն
զարթուցի զքեզ. անդ երկնեաց զքեզ մայր քո. անդ
6 երկնեաց որ ծնաւն զքեզ։ * Դիր զիս իբրև զկնիք ՚ի
սրտի քում, և իբրև զմատանի յաջոյ ձեռին քում։ զի զօրաւոր
է իբրև զմահ սէր, և խիստ իբրև զդժոխս նախանձ։ Թեւ-
7 ւեր նր իբրև զթեւս բոցոյ հրոյ։ * Ջուրք բազումք
ոչ կարասցեն զսէր շիջուցանել. և գետք ոչ արգելցեն
զնա։ Եթէ տացէ այր զամ զինչս իւր ընդ սիրոյ, անա-
8 րգանօք անարգեսցեն զնա։ * Քոյր մեր փոքրիկ և
ստինք ոչ գոյ նր. զի՞նչ արասցուք քեռ մերում յաւուր
9 յորում պատմեսցի նմա։ * Եթէ պարիսպ իցէ՝ շինես-
ցուք ՚ի վր նր մահարձանս արծաթիս։ եթէ դուռն է,
գծ՝ յօրինեսցուք ՚ի նմա տախտակս եղևնափայտեայս։
10 Հարսն համբուրեալ և ասէ։ * Ես եմ պարիսպ՝ և ստինք
իմ իբրև զաշտարակս, ես էի յաչս նր իբրև որ գտանիցէ
11 զխաղաղութիւն։ * Այգի եղև Սողոմոնի ՚ի Բեեղմովն.
ետ զայգին իւր ցպահապանս. բերցէ այր իւրաքան-
12 չիւր ընդ պտղոյ նր հազարս արծաթոյ։ * Այգի իմ
իմ առաջի իմ. հազարքն Սողոմոնի, և երկերիւր պա-
13 հապանաց որ պահեն զպտուղ նր։ Հարսն ասէ։ * Որ
նստիսդ ՚ի պարտէզս ընկերք անսան քեզ. լսելի արա ինձ
14 զբարբառ քո։ * Փախիր եղբօրորդի իմ, և նմանեաց
այծեման. կամ որթուց եղանց ՚ի վերայ լերանց խնկա-
հոտաց։

* Ա..

---

(4) Ոմանք. Երդմնեցուցի զձեզ.. ՚ի զօրութիւնս և յուժգ-
նութիւնս անդաստանի։ Ուր աչխն. Երդմնեցուցանեմ։
(5) Ոմանք. Ով ելանէ սպիտակացեալ, յեցեալ յեղբօ՛՛։
..՚ի ներքոյ խնձորոյ զարթուցիր զքեզ։ (6) Ոմանք. ՚Ի
վր սրտի քո. իբրև զմատանի ՚ի վր բազկի քո. վր զի
հզօր է իբրև զմահ..Թեւք նր իբրև զթեւս բոցոյ հրոյ։
(7) Ոմանք. Ոչ կարեն շիջուցանել զսէր..եթէ տացէ
մարդ զամ զինչս իւր ՚ի սէր, արհամարհանօք անարգա-
նեսցեն։ (8) Ոմանք. Զեղբօրորդին ասեն. քոյր մեր փոքր,
և ստինս ոչ ունի. զինչ ա՛՛։ (9) Ոմանք. ՚Ի վր նր մարտ-
կոցս արծաթեղէնս..՚ի նմա տախտակս մայրս։ (10) Ո-
մանք. Էր ՚ի յաչս նր իբրև գտեալ խաղաղութի։ (11) Ո-
մանք. Այր բերցէ իւրաքանչիւր ՚ի պտղոյն իւրմէ հազարս։
(12) Ոմանք. Եւ երկերիւրքն որոց պահեն զպտ՛՛։ (13) Ո-
մանք. Զձայնն քո լսելի արա ինձ։

Digitized by Google

* Աւելուած յետ գտեալ 'ի սմին երգոյ :

Օրհնութիւն Սողոմոնի ասէ :

Գոհացայ զի մարմին զօրացուցանէ զմանկութիւն թարմ- 1
ացուցանէ 'ի շահամարտութեան իւր : Թագաւոր մեր 'ի
զանկոյս մեր : Եթէ արծաթ ոսկեղէն զգեստաւորէց լցին
տաշտք մեր : * Դարձցի Թագաւորն անգրէն 'ի մանկու- 2
թիւն : * Միրեղէն 'ի սենեակս մեր · եղբարցն զուերն : 3
Փեսայն ասէ : * Ե՛ս խոյ եմ 'ի սպիտակամարմինսն · երեկեցէց 4
ընդ ընկերս իմ : եղբարցս և ուրախ լիցուք : Հարսն
նորահարսն օրհնութեան ասէ : * Թագաւոր սիրելի . Թէ 5
ակնածեալ և ծածկեցաք 'ի տեսլենէ . այլ մեր յանուանս : * Տէր 6
արար զմեզ . հաստատեաց զմեզ , պատրաստեաց ըզ-
մեզ յարգանդէ . զեղեցիկ 'ի կանայս . մինչ քո ծնցի
մարմին անպախիղծ : Առ նոյն՝ յաղթ անապականէ , որ
այսպէս ասէր :

Երգ Երգոց :

---

* Ոմանք ըստ օրինակաց գիտնոց ասեն . Աւելուածքս , և 1
անընդմիջապէս յետ 14 համարոյ ութերորդ գլխոյ՝ այսպէս ունին
առնելն մեծ Յովհաննէս յառաջագոյն հոգւոյ . Եւ սկզբ-
նաւորեալ գոհացայ զի մարմին զօրացուցանէ : Իսկ այլ
ոմանք այսպէս ասեն գիտնականք . Աւելուածս զանազան
այս խնդրոյ :

(1) Ոմանք ըստ առնելն . Գոհացայ , և . և սխալանս զեղծ
այսպէս : Բարձրացաւ Թագաւոր մեր յաղթանակ : (1) 'ի
զուր . Զի մարմին զօրացուցանէ զմանկ : համաձայն անձանց :
(3) Ոմանք . 'ի սենեակն իւր . Երգեցէք զսէրն : (4) Ո-
մանք . Եմ երգ սպիտակամարմինսն : (4)(5) Ոմանք 'ի մի բանի
այսպէս . Եւ ուրախ լիցուք 'ի Թագաւոր սիրելի , և եղ-
կեսցուք օրհնութիւն նմա . Թէպէտ և ծածկ : (5) Ոմանք
Ա... մեր յանուանս : (6) Ոմանք . Տէր արար և հաստա-
տեաց զմեզ : (6) Ոմանք . Ծնցի մարմին անպախիղծ : Առ
նոյն յաղթանակ անուն : Իսկ ոմանք . Ծնցի մարմին առ նոյն
անպախիղծ անապակ յաղթ անապականէ , զի այսպէս ասէր
և կայր այս օրհնութիւն օրհնութեանց :

'Ի վերջնում ոմանք . Կատարեցաւ Երգ Երգոցն :

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] :

Է. Զի [illegible] :

Ը. Զի [illegible] 'ի [illegible] :

Թ. [illegible] , եւ [illegible] 'ի [illegible] :

Ժ. [illegible] , [illegible] եւ այլ [illegible] :

ԺԱ. [illegible] :

ԺԲ. Զի [illegible] :

ԺԳ. [illegible] 'ի [illegible] :

ԺԴ. [illegible] 'ի [illegible] , եւ 'ի [illegible] :

ԺԵ. [illegible] :

ԺԶ. Թէ [illegible] 'ի [illegible] :

ԺԷ. [illegible] :

ԺԸ. Թէ [illegible] 'ի [illegible] :

ԺԹ. [illegible] :

Ի. [illegible] 'ի [illegible] :

ԻԱ. Թէ [illegible] 'ի [illegible] :

ԻԲ. Զի [illegible] 'ի [illegible] :

ԻԳ. Թէ [illegible] :

[illegible]

Digitized by Google

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

ԳԼ. Ա.

1 ՍԻՐԵՑԷ՛Ք ԶԱՐԴԱՐՈՒԱ-
ԹԻՒՆ՝ որք դատիք զերկիր։ խորհեցարո՛ւք
զՏէ բարութ՟ք. եւ միամտութ՟ք սրտիւ խնդ-
2 րեցէ՛ք զնա։ * Զի գտանի այնոցիկ որ ոչ
փորձեն զնա. եւ երեւի որոց ոչ թերահաւատեն 'ի նմա-
3 նէ։ * Զի խորհուրդք թիւրք անջատեն յԱյ, եւ զօրու-
4 թիւն փորձ՝ յանդիմանէ զանզգամս։ * Զի յանձն չարարուեստ՝ իմաստութիւն ոչ մտցէ, եւ ոչ բնակեսցէ 'ի մարմնի
5 վարկուցեալ մեղաց։ * Զի Սբ հոգին իմաստութեան փախի-
ցէ 'ի նենգութենէ. եւ մերժեսցի 'ի խորհրդոց անմտաց.
եւ յանդիմանեսցի 'ի հասանել 'ի վր անիրաւութեանց։
6 * Զի մարդասէր հոգին իմաստութ՟ն՝ ոչ արդարացու-
ցանէ զհայհոյիչն 'ի շրթանց իւրոց. զի երիկամանց նր
է վկայ Այ, եւ սրտի նր տեսանող ճշմարիտ. եւ լեզուի
7 նր ունկնդիր։ * Զի հոգի Տն ելից զտիեզերս, եւ որ
8 ունի զամ՝ ունի զգիտութիւն բարբառոյ։ * Վն այնորիկ՝
եւ որ չշնչեն զանիրաւս ոչ ծածկեսցի. եւ ոչ իրաւունք
9 առ նախատանաց կշտամբութեան անցցեն։ * Զի խորհր-
դոց ամբարշտաց՝ հարց եւ փորձ եղիցի. եւ բանից նր
լսելի՝ առ Տէր հասցէ 'ի կշտամբութիւն անօրէնութեանց նր։
10 * Զի ունկն նախանձաւորութեան լսէ զամ. եւ զաղմուկ
11 քրթմնջմանց՝ ոչ ծածկեսցի։ * Այսուհետեւ զգոյշ լե-
րուք

*Այժմուս Գրչագիր օրինակք համաձայն Յունաց ամենայն [illegible]
ն՟րս, քան 'ի միոյն որ յառաջ [illegible]. Իմաստութիւն Սողոմոնի կո-
չոյի հրեարանի։ Ուր ուրեմն լոկ գրեն. Գիրք իմաստութե՟։
Գլ. Ա. (1) Օրինակ. Եւ միամտութեամբ սրտի։ (4) Օրինակ.
իմաստութիւն ոչ մտանէ։ (4) Օրինակ Գ. 'ի մարմնի վար-
կեալ մեղաց։ (5) Օրինակ. Եւ հեռասցի 'ի խորհրդոց
անմտաց"։ (6) Օրինակ. Զհայհոյիչս շրթանց իւրեանց. նր
վկայէ Այ, եւ սր"։ (8) Օրինակ. Առ նախատանաց քննու-
թեան անցցեն։ (9) Օրինակ. Ամբարշտաց հարցափորձ
լիցի.. առ Այ հասցէ. զի կշտամբութեան անօրէնութեանց
նր է։ (10) Օրինակ. Ոչ ծածկի։ (11) Օրինակ. Յանօգուտ
քրթմնջմանց.. զի չնչին պատրանք.. զանձն իւր։.

Digitized by Google

բանք յանօգուտ քրթմնջմանէ. և 'ի բամբասանաց խնայե-
ցէք զլեզու: զի շշշունք գաղտնի դատարկ ոչ անցցէ,
և բերան ստախօս՝ սպանանէ զանձն:
Բ * Մի՛ ցանկայք մահու մոլորութեամբ կենաց ձերոց. և 12
մի՛ ձգէք յանձինս զսատակումն գործովք ձեռաց ձե-
րոց: * Զի Աստուած զմահ ոչ արար, և ոչ խնդայ ընդ կո- 13
րուստ կենդանեաց: * Քանզի հաստատեաց 'ի լինել 14
զամ. և 'ի փրկութիւն են ծնունդք աշխարհի. Չիք 'ի նո
ցա դեղ սատակման. և ոչ թագաւորութիւն դժոխոց 'ի վեր
երկրի. * զի արդարութիւն անմահ է: * Իսկ ամպարիշտք 15
ձեռօք և բանիւք կոչեցին զնա առ ինքեանս: բարե- 16
կամ համարեցան զնա, և հալեցան, և դաշինս կալեցին
ընդ նմա. զի արժանի իսկ են բաժանորդք նմա լինելոյ:

ԳԼ. Բ.

Խորհեցան յանձինս իւրեանց զանուղղելոյս և ասեն. 1
սակաւ և ցաւալից են կեանք մեր, և ոչ գոյ բժշ-
կութիւն 'ի վախճանի մարդոյ. և ճանաչեցաւ որ դարձաւ
'ի դժոխոց: * Զի յանկարծակի եմք եղաք. և յետ այսո- 2
րիկ լինիցիմք իբրև զչեղեալք: Զի իբրև զծուխ է շունչ
յռնգունս մեր, և իբրև զկայծակն բան 'ի շարժման
սրտի մերում: * Յորոյ շիջանելն՝ մոխիր լինի մար- 3
մինն. և ոգին անոսր իբրև զօդ թողլ: * Եւ անուն մեր 4
մոռասցի ժամանակաւ. և ոչոք յիշատակեսցէ զգործս
մեր: Անցցեն կեանք մեր իբրև զհետս ամպոյ, և իբրև
զշամանդաղ ցրուեսցին հալածեալք 'ի ճառագայթից
արեգական, և 'ի տապոյ նորա ծանրացեալք: * Զի անցք 5
ստուերի են կեանք մեր, և չիք խափան վախճանի մերոյ-
կան, զի կնքեցաւ և ոչոք դարձուցանէ: * Արդ եկայք՝ 6
և վայելեսցուք 'ի բարութիւնս որ կանն. և վարեսցուք
արարածովքս զբաղեալք իբրև 'ի մանկութեան: * Պէսպէս 7
գինեօք և անուշ իւղովք լցցուք. մի անցցէ առ մեզ
ծա-

(12) Օրինակ մի. Յանձինս ձեր զմա": (14) Ոմանք. Դժո-
խոց 'ի ներքոյ երկնի: (15) Ոմանք յաւելու. Զի արդա-
րութիւն անշիջանելի և անմահ է: (16) Ոմանք. Բաժանորդ-
կից լինելոյ նմա:
Գլ. Բ. (1) Ոմանք. Եւ ոչ գոյր բժշ". և ոչ երևեցաւ.
(2) Ոմանք. Ինքն եղեաք, և յետ այնորիկ. իբրև զչե-
ղեալս. 'ի յռունկունս.. բանն 'ի շարժումն սրտից մե-
րոց: (3) Ոմանք. Յորոյ 'ի շիջանելն.. մարմինն. և ոգի
հողմնամոխիր լինի. և ոգին: Այլ օրինակ մի. Յորոյ փչե-
նելն: (4) Օրինակ մի. Հալեսցի 'ի ճառագ": (5) Ոմանք.
Վախճանի մարդոյ.. և ոչ ոք է որ դարձուցէ: (6) Ո-
մանք. 'Ի բարութիւնս որ կան.. զբաղեալ իբրև 'ի մանկ

Digitized by Google

8 ծաղիկ գարնայնոյ։ * Բոլորիւք վարդից պսակեսցուք՝
9 մինչչև թառամեալ իցեն։ * Մի ոք ամենեւին լիցի ան-
մասն 'ի մեծամեծար ուրախութենէս մերմէ. յամ տեղիս
թողցուք զնշանակ ուրախութեան։ զի այն է բաժին մեր,
10 և այն վիճակ։ * Բռնադատեսցուք զաղքատն անիրաւ-
ութբ. մի խնայեսցուք յայրին. մի խորշեսցուք 'ի բազ-
11 մամեայ ալեաց ծերոյն։ * Եւ օրէնս արդարութեան
բռնութիւն մեր եղիցի։ զի տկարութիւն անպիտան յանդի-
12 մանի։ * Դարանակալ լիցուք արդարոյն զի դժուարին
եղև մեզ. և հակառակ կայ գործոց մերոց։ և նախա-
տինս դնէ մեզ զյանցանս օրինացն. և բամբասէ զմե-
13 ղս մանկութեան մերոյ։ * Խոստանայ ունել զգիտութիւն
14 այ, և որդի տն զանձն իւր անուանէ։ * Եւ եղև 'ի յան-
15 դիմանութիւն մտաց մերոց։ * Ծանր է մեզ և տեսանելն
զնա. զի աննման են այլոց կեանք նր՝ և այլայլակ շա-
16 ւիղք նր։ * 'Ի գարշութիւն համարեցաք նմա. և խորշի
'ի ճանապարհաց մերոց՝ իբրև 'ի պղծութենէ։ երանէ
զվախճան արդարոց. և հպարտացեալ կոչէ հայր զած։
17 * Տեսցուք թէ ճշմարիտ իցեն բանք նր. և փորձես-
18 ցուք զվախճան նորա։ * Եթէ իցէ արդարն որդի այ՝
պաշտպանեսցէ նմա. և փրկեսցէ զնա ած 'ի ձեռաց հա-
19 կառակորդաց։ * Թշնամանօք և գանիւք խոշտանգես-
ցուք զնա։ Եթէ լինիցի այցելութիւն նմա. զի զգաստա-
ցուք զհեզութիւն նր, և խելամուտ լիցուք անոխակալու-
20 թեան նր։ * Մահու խայտառակութեան դատեսցուք զնա։
եթէ լինիցի այցելութիւն նմա 'ի բանից իւրոց։
21 * Զայս խորհեցան և խաբեցան. զի կուրացոյց զնոսա Գ
22 չարութիւն իւրեանց։ * և ոչ ծանեան զխորհուրդս այ, և
ոչ վարձուց ակնկալան սրբութեան. և ոչ ընտրեցին զպա-
տիւ

կութեան։ (8) Ոմանք. Բոլորեւք վարդիւք պս''։ (9) Ո-
մանք. Անմասն լիցի 'ի մեծ ու''. կամ, 'ի մեծամեծ ու-
րա''.. և սոյն վիճակ մեր։ (10) Ոմանք. Եւ բռնադատես-
ցուք զաղքատն. կամ, զաղքատն անիրաւ''.. և մի խնայ-
եսցուք 'ի բազմաժամանակեայ ալեաց ծերոցն։ (11) Ո-
մանք. Եւ օրինադրութիւն բռնութեան մեր։ (12) Ոմանք.
Եւ հակառակ եկաց գոր''... և բամբասէ զմեզ մեղաց
մանն''։ (13) Ոմանք. Եւ որդի այ զանձն։ (14) Ոմանք. Եւ
եղև յանդիմանու''։ (15) Ոմանք. Զի աննմանք են այլոց։
(16) Ոմանք. Որպէս 'ի պղծութենէ.. երանէ զվախճան մար-
դոյ.. հայր կոչէ զած։ (18) Ոմանք. Եթէ իցէ արդարն
որդի այ։ (19) Ի Տպագրին պակասէ. Զնա, եթէ լինիցի այ-
ցելութիւն նմա. զի զգաստ։ (19) Ոմանք. Եւ խելամուտ լի-
ցուք անոխակալութեան նր։ (20) Ոմանք. Այցելութիւն նր
'ի բանից իւրոց։

Digitized by Google

ափու ոգւոց անապականից ։ * Զի Ած հաստատեաց զմարդն 23
յանեղծութեան, եւ ՚ի պատկեր իւրոյ բարերարութեան արար
զնա ։ * Նախանձու բանսարկուին եմուտ մահ յաշ- 24
խարհ ։ * Եւ փորձեն զնա որ նորա վիճակին սակի են ։ 25

ԳԼ. Գ.

Այլ ոգիք արդարոց ՚ի ձեռին Այ են, եւ ոչ մերձես- 1
ցի ՚ի նոսա մահ ։ * Թուեցան յաչս անզգամաց թէ 2
մեռան, եւ համարեցան չարչարանք ելք նոցա՝ * եւ գնալն 3
՚ի մէնջ բեկումն. բայց նոքա են ՚ի խաղաղութեան՝ ։ * Զի 4
թէպէտ եւ յաչս մարդկան տանջեցան, այլ յոյս նոցա լի
է անմահութեամբ ։ * Եւ սակաւիկ ինչ խրատեալք եւ մեծա- 5

6

7
8

9

10

11

12
բարիք մանկանց նոցա ։ * Եւ անիծեալ ծնունդք նոցա ։
Դ. * Զի երանելի է ամուլն անարատ՝ որ ոչ գիտաց զան- 13
կողինս յանցանաց. ընկալցի պտուղ յայցելութեան ոգւոց ։
* Եւ ներքինի՝ որ ոչ գործեաց ձեռօք զանօրէնութիւն, 14
եւ ոչ խորհեցաւ զՏեառնէ չարութիւն. տացի նմա շնորհ ըն-
տիր ըստ հաւատոցն, եւ վիճակ ցանկալի ՚ի տաճարին
Տեառն ։ * Զի ըստ փառաւորաց բարեաց պտուղ փառաւոր 15
է. եւ արմատ անսխալ իմաստութեան ։ * Որդիք շնացե- 16
լոց

---

(23) Ոմանք. Զմարդն յանեղծութիւն. կամ, յանմահութիւն, եւ ՚ի ։
(24)(25) Ոմանք. Աշխարհի. զի փորձեն զնա որ նորին ։
ԳԼ. Գ. (2) Ոմանք. Յաչս մարդկան թէ մեռ՛՛ ։ (4) ՚Ի
չարս՛՛. Յաչս մարդկան տանջեսցին. համարեցայք ոմանց ՚ի նս՛՛ ։
(5) Ոմանք. Խրատեալ, զատեան մեծ բարերարութիւն ։ (6) Ո-
մանք. Եւ ոսկի ողջակեզս զն՛՛... եւ ՚ի ժամի այց՛՛ ։ (7) Ո-
մանք. Ընդ եղէգն ընթանայցեն ։ (8) Այլք. Եւ կալ-
ցեն զժողովուրդս ։ (13) Ոմանք. Զի երանելի է ամուլն. .
պտուղ այցելութեան ։ (15) Ոմանք. Զի Բ փառաւորաց ։ (16) Ո-

Digitized by Google

թերակատարք եղիցին. և զաւակ անօրէն անկողնոյ
17 նոցա սատակեսցի: * Եթէ երկայնակեացք եղիցին՝ յոչ-
ինչ համարեսցին, և անարգ 'ի վախճանի ծերութիւն
18 նոցա: * Եւ եթէ արագ սատակեսցին՝ ոչ կայցէ յոյս,
19 և ոչ յաւուրն յանդիմանութեան մխիթարութիւն: * Զի
ազգի անիրաւի չարաչար կատարած:

Գլ. Դ.

1 Լաւ է անզաւակութիւն հանդերձ քաջութ̃. քանզի ան-
մահութիւն է յիշատակ նորա. զի և յայտ Աստուծոյ՝ և 'ի
2 մարդկանէ: * 'Ի հայել նմա նմանօղ լինին նմա, և 'ի մեկ-
նել նմա՝ անձկանան առ նա. և 'ի յաւիտեան պսակեալ
ապա ճեմեցուցանէ. անթառամ նահատակութեան պայ-
3 քարաւն յաղթեալ: * Բազմածնունդ բազմութիւն ամ-
պարշտաց անօգտակար լիցի. և 'ի փուտ շառաւեղաց մի՛
տացէ արմատս 'ի խոր. և մի՛ արմատ և հիմն հաստատ
4 հաստատեսցի: * Զի թէպէտ և ոստովք առ ժամանակ
մի պարկեսցէ, սակայն զագդեալ ... կանգնեալ 'ի
հողմոյ շարժեսցի. և 'ի բռնութենէ հողմոյ արմատախիլ
5 եղիցի: * Բեկանեսցին շառաւիղք կատարեալ շառաւեղք թե-
րակատարք, և պտուղ նոցա անօգտակար ապարանեալ 'ի կե-
6 րակուր, և յոչինչ պիտանացու: * Զի յանօրէն ան-
կողնոց որդիք ծնեալք՝ վկայք են չարեաց ծնողաց իւ-
րեանց 'ի հարցափորձի իւրեանց:

7 * Իսկ արդարն՝ եթէ հասցէ 'ի վախճանել՝ 'ի հանգիս- Ե
8 տեան եղիցի: * Զի ծերութիւն պատուական՝ ոչ բազ-
մաժամանակեայն է, և ոչ որ թուով ամացն չափիցի.

այլ

հանգ. Անօրէն ընկողնոյ. կամ, անկողնոյ: Ոսկ. ... անկողնոյ: (17) Ոմանք. Եւ եթէ երկայնակեացք լինի-
ցին.. և անարգ լիցի.. ծերութ̃ նոցա: (19) 'Ի լուս". Ազգի
անօրինի չար". համաձայն ունի 'ի Բնաբ":

Գլ. Դ. (1) Ցուցակին. Լաւ է անզաւակութ̃ հանդերձ: (1) Ոմանք. Զի անմահութիւն է... զի յայտ է": (2) Ոս-
կեփոր մի. 'Ի հայել նմա անմանանօղ լինին նմա և 'ի մեկնել
նմա անձկան առ նա.. և յաւիտեան.. յաղթել: (2) 'Ի
լուս". Անձկանան: (3) Ոմանք. Անօգտակար լիցին.. մի
տացէ արմատս 'ի խոր. և հիմն հաստատ մի հաստա-
տեսցի: (4) Օրինակ մի. Առ ժամանակ մի պարկեսցէն,
սակայն զագդեալ կան: Կանգնեալ 'ի հողմոյ
շարժ": Ոսկ. այլ օրինակ մի. Սակայն զագդեալ կանգնեալ":
[illegible]. զագդեալ կանգնեալ [illegible]: (5) Ոմանք. Շառաւեղք
շառաւեղք թերա": (6) Ոմանք. Զի անօրէն ընկողնոց
ծնեալ որդիք: (7) Ոմանք. 'Ի հանգստեան լիցի: (8) Ո-
մանք. Պատուական ժամանակն են:

այլ ալիք՝ իմաստութիւն մարդոյ են. * և հասակ ծերութեան 9
կեանք անարատք: * Զի հաճոյ եղեւ Այ սիրեցաւ, և 10
կենդանւոյն 'ի մէջ մեղաւորաց փոխեցաւ: * Յափշտ- 11
ակեցաւ՝ զի մի չարութիւն ինչ շրջեսցէ զիմաստութիւն
նորա, կամ նենգութիւն պատրեսցէ զանձն նորա: * Զի յաղթա- 12
հարութիւն անզգամութեան շլացուցանէ զբարիս. և յածումն
ցանկութեան խուճապէ միտս անմեղս: * Կատարեալ 'ի 13
սակաւուն ելից ժամանակս երկայնս: * Զի ցանկալի 14
էր Տն անձն նորա. վն այսորիկ աճապարեցաւ 'ի մէջ
չարեաց: Իսկ ժողովուրդք տեսին՝ և ոչ խելացան. և ոչ
եդին 'ի միտ այսպիսի ինչ. * եթէ ողորմութիւնք Այ 'ի վր 15
սրբոց իւրոց, և այցելութիւն 'ի վր ընտրելոց նորա: * Դա- 16
տապարտէ արդարն հանգուցեալ զամբարշտաց կենդա-
նիս, և մանկութիւն վաղվաղակի վախճանեալ՝ զբազմա-
մեայ ծերութիւն անիրաւի: * Զի տեսցեն զվախճան ի- 17
մաստնոյ, և ոչ իմասցին՝ զինչ խորհեցաւ վն նր. և առ
ինչ՝ զգուշացաւ նմա Տր: * Տեսցեն և անարգեսցեն 18
զնա. այլ զնոսա Տր ծիծաղեսցի: * Եւ եղիցին յետ 19
այսորիկ 'ի կործանումն անարգութեան և 'ի թշնամանս
ընդ մեռեալսն յաւիտենից: Զի պայթուսցէ զնոսա
անշշունչս ուռուցեալս. և շարժեսցէ զնս 'ի հիմանց.
և մինչև 'ի սպառ խոպանասցին, և եղիցին 'ի ցաւս. և
յիշատակ նց կորիցէ: * Հասցեն 'ի մթերս մեղաց իւր- 20
եանց տագնապեալք. և կշտամբեսցեն զնս յանդիման ա-
նօրէնութիւնք իւրեանց:

ԳԼ. Ե.

Զ ՅԱյնժամ կացցէ արդարն բազում համարձակութ 1
հանդէպ նեղչաց իւրոց. Եւ որոց անգոսնէին զվաստակս նր, * տեսեալ զնա՝ խռովեսցին ահագին 2
երկիւղիւ. և զարհուրեսցին 'ի վր սքանչելի փրկութեն
նր: * Եւ զղջասցին 'ի միտս իւրեանց. և առ նեղութեն 3
ան-

(11) Ոմանք. Շրջեսցէ զիմաստութիւն իւր: (12) Ոմանք. Զի չարութիւն անզգամութեան.. և յածումն ցանկութեան: (14) Ոմանք. Զի ցանկալի էր Տն.. 'ի միտ այնպիսի ինչ: (17) Ոմանք. Զվախճան իմաստնոյ: (17) Օրինակ մի. Եւ առ 'ի մէջ զգուշացաւ Տր: (19) Ոմանք. Եւ եղիցին յետ այսորիկ: (19) Ոսկան. Եւ մեռեալս յաւիտենից: (19) Յօրինակին 'ի Բնաբանի. Անշշունչս, ուռեալ, 'ի յա[illegible] նշանակի 'ի [illegible]. [illegible] անշշունչս. կամ, անշշունչս. համաձայն ասորոց: (20) Ոմանք. Մեղաց իւրեանց տագնապեալք:
Գլ. Ե. (1) Ոսկան. Բազմաւ համարձակութ: (3) Ոմանք. Հառաչեսցեն յոգւոց և ասասցեն.

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

---

(6) [illegible] (7) [illegible] (10) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] 14 [illegible] (15) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]
[illegible] 20
[illegible] 21
[illegible] 22
[illegible]
[illegible] 23
[illegible]
[illegible]
[illegible] 24
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. Զ.

[illegible] 2
[illegible] 3
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible]

[illegible] (18) [illegible] (20) [illegible] (22) [illegible] (23) [illegible] (24) [illegible]

[illegible] (4) [illegible] (5) [illegible] (6) [illegible] (7) [illegible] (8) [illegible]

[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 * [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
18 * [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 * [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 * [illegible]
[illegible]
[illegible]
25 [illegible]

[illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (14) [illegible] (15) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (19) [illegible] (20) [illegible] (21) [illegible] (22) [illegible] 23 [illegible] (24) [illegible] (25) [illegible]

Digitized by Google

ձու. մաշելոյ՝ չգնացից ընդ նմա, զի այն՝ ոչ հաղորդ է
իմաստութեան: * Բազմութիւն իմաստնոց՝ փրկութիւն աշ- 26
խարհաց. եւ թագաւոր հանճարեղ՝ հաստատութիւն ժողո-
վրդոց: * Այսուհետեւ խրատեցարուք բանիւք իմովք՝ 27
եւ օգտեցարուք:

Գլ. Է.

Եմ եւ ես մարդ մահկանացու հաւասար ամենե- 1
ցուն. եւ ծնունդ հողածնին նախաստեղծին: Եւ
յորովայնի մօր նկարեցայ մարմին, * եւ տասնամսեայ 2
ժամանակաւ՝ մածեալ արեամբ 'ի սերմանէ առն եւ 'ի
ցանկութենէ քնոյ 'ի մի հասելոյ: * Եւ ես եղեալ՝ զհա- 3
սարակաց օդս ձգեցի յիս. եւ 'ի նոյն 'ի նմանահամբեր յեր-
կիր անկայ: Զառաջին բարբառն զնմանն ամենեցուն
նմանապէս հեծեծելով լացեալ, * 'ի խանձարուրս սնեալ եւ 'ի հոգս: 4
* Ոչ ոք 'ի թագաւորաց այլազգ ինչ սկիզբն կալաւ ծը- 5
նընդեան: * Մի մուտ է ամենեցուն յաշխարհ՝ եւ մի ելք 6
հաւասարակաց: * Վասն այնորիկ խնդրեցի աղօթիւք, 7
եւ տուաւ ինձ հանճար. կարդացի՝ եւ եկն ինձ հոգի իմաս-
տութեան: * Եւ նախամեծարեցի ընտրեցի զնա քան զիշխա- 8
նութիւնս եւ զաթոռս: Եւ զմեծութիւն ոչինչ համարեցայ
առ նր համեմատութեամբ: * Ոչ նմանեցուցի նմա զգո- 9
հարս պատուականս. զի ամ ոսկի առ նովաւ՝ իբրեւ աւա-
զու մի աւազ, եւ իբրեւ զկաւ համարեսցի արծաթ ա-
ռաջի նր: * Քան զառողջութիւն եւ զգեղեցկութիւն՝ սիրե- 10
ցի զնա, եւ ընտրեցի զնա նախ փոխանակ լուսոյ ունել.
զի անշիջանելի է լոյսն որ 'ի նմանէ է: * Եւ եկին ինձ բա- 11
րութիւնք միանգամայն ընդ նմա, եւ անթիւ մեծութիւնք 'ի
ձեռս նր: * Ուրախ եղէ ընդ ամենեսին որոց առաջ- 12
նորդէր իմաստութիւն. բայց գիտէի ոչ զնա՝ թէ ծնօղ
իցէ սոցա: * Առանց նենգութեան ուսայ, եւ առանց նա- 13
խանձու բաշխեցից: զմեծութիւն նր ոչ թաքուցից, * զի 14
անպակաս գանձ է նա մարդկան: Որով որք վարեցան՝
առ Ած առաքեցին զբարեկամութիւն, վն առ 'ի խրատուէ
վարդապետացն ընծայեալք: * Բայց ինձ տացէ Ած ասել 15
ըստ

հաղորդ լինի ընդ իս'': (26) Ոմանք. Փրկութիւն աշխարհի:
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Հողածնին նախաստեղծին: (3) Ո-
մանք. Ցիս ձգեցի եւ 'ի նոյն նմանահամբեր յերկիրս անկ''. .
զնոյն նմանութեան: (4) Ոմանք. 'Ի խանձարուրս ծնայ: (5) Ո-
մանք. Եւ ոչ ոք 'ի թագաւորաց այլազգ սկիզբն: (7) Ո-
մանք. Խնդրեցի աղօթիւք 'ի նմնէ: (8) Ոմանք. Ոչինչ
համարեցայ առ նր նմանութեամբ: (9) Ոմանք. Ոչ աւազա-
մի աւազ. եւ որպէս: (10) Ոմանք. Լոյսն որ 'ի նմանէն է:
(11) Ոմանք. Մեծութիւն 'ի ձեռն նր: (15) Ոմանք. Իմաստ-

Digitized by Google

ըստ մտաց, եւ խորհել արժանաւոր ըստ բանից տուեա-
լոց: զի նա եւ իմաստութեան առաջնորդ է, եւ իմաստ-
16 նոց ուղղիչ: * Զի 'ի ձեռին նորա եմք, եւ մեք՝ եւ բանք
17 մեր, եւ ամ հանճարք՝ եւ գործոց խելամտութիւն: * Զի
նա ետ ինձ զանսուտ գիտութիւն զեղելոցս, գիտել զըն-
հանրականութիւն աշխարհի, եւ զազդեցութիւն տարերց:
18 * զսկիզբն եւ զկատարած եւ զմէջ ժամանակաց. զդարձ-
19 ուածոց փոփոխումն, եւ զփոխել ժամանակաց: * Զտարեաց
20 բոլորմունս, եւ զաստեղաց դիրս: * զբնութիւնս անասնոց.
եւ զսրտմտութիւն գազանաց. զհողմոց բռնութիւնս, եւ զխոր-
հուրդս մարդկան. զտարբերութիւնս տնկոց, եւ զզօրութիւնս
21 արմատոց. * որ ինչ ծածուկ՝ եւ որ ինչ յայտնի՝ գիտացի:
Զի ամենեցունց ճարտարապետն ուսոյց ինձ իմաստու- ԺԱ
22 թիւն: * Զի գոյ 'ի նմա հոգի իմացող. սուրբ. միածին.
բազմամասնեայ. նուրբ. դիւրաշարժ. պայծառ. անարատ.
յայտնի. անվնաս. բարերար. երագ. անարգել. բա-
23 րերար. * մարդասէր. հաստատուն. զգուշաւոր. ան-
հոգ. ամենազօր. ամենատեսող: եւ ամ երաց թափան-
24 ցեալ. իմացականաց, սրբոց, նրբից: * Քանզի ամ շար-
ժմանց շարժողագոյն է իմաստութիւն. թափանցէ եւ ընդ ամենայն
25 ինչ ընդ ամ վասն յստակութեան: * Քանզի շնչումն է Այ
զօրութեան, եւ ծագումն ճշմարիտ փառաց ամենակալին.
26 Վն այսորիկ եւ ոչ ինչ պղծեալ խառնի 'ի նա: * Քանզի
զի նշոյլ է մշտնջենաւոր լուսոյն, եւ հայելի անարատ
27 Այ ներգործութեան. եւ պատկեր բարութեան նր: * Մի է
եւ ամ կարող. կայ յինքեան՝ եւ զամ նորոգէ. եւ ըստ
ազգաց յոգիս սրբոց փոխեալ. բարեկամս Այ եւ մարգա-
րէս յօրինէ:
28 * Ոչ զոք սիրէ Այ՝ բայց զայն որ ընդ իմաստութեան բնա- ԺԲ
29 կեսցէ: * Զի գեղեցկագոյն է նա քան զարեգակն, եւ
քան զամ դիրս աստեղաց: ընդ լուսոյ համեմա-
30 տեալ՝ առաւել գտանի. * զի զնա գիշեր փոխանակէ.
բայց իմաստութեան ոչ յաղթէ չարութիւն:

Գլ.

տութիւն առաջնորդէ: (18) Բազումք. Զդարձմանց փո-
փոխմունս: (19) Այլք. Զտարեաց բոլորմունս:
(20) 'Ի լուս՛. Եւ զխորհուրդս մարդկան. հնձոյ ...
... (21) Այլք. Որ ինչ 'ի ծածուկ: Այլ ասեն. Զոր
ինչ ծածուկ, եւ զոր ինչ: (22) Այլք. Անարատ. անարա-
տելի: (24) Այլք. Քանզի ամ շարժմանց շարժողագոյն է իմ՝:
(26) Այլք. Եւ պատկեր բարերարութեան նր: (27) Այ-
լք. Եւ յինքն կայեալ. եւ զամենեսեան նորոգէ. . հո-
գիս սրբոց փոխի . . եւ մարգարէս առնէ: (28) Այլք. Որ
ընդ իմաստութեանն կեցցէ: (30) Այլք. Քանզի զնա
գիշեր փոխանակէ:

Digitized by Google

ԳԼ. Ը.

Ձգի 'ի ծագաց մինչեւ 'ի ծագս օգտակար առաքինու- 1
թեամբ, եւ կառավարէ զամենայն քաղցրութեամբ։ * Զնա սիրե- 2
ցի եւ խնդրեցի 'ի մանկութենէ իմմէ, եւ խնդրեցի առնուլ ինձ
հարսն. եւ եղէ ցանկացող գեղոյ նորա։ * Զազնուա- 3
կանութիւն փառաւորէ. զի կենաց հաղորդութիւն ունի ընդ Ա-
յ, եւ ամենեցունց Տէրն սիրեաց զնա։ * Զի խորհրդակ- 4
ից է այդ իմաստութեան, եւ ցանկացող գործոց նորա։ * Եթէ 5
մեծութեան ցանկալի է կենաց ստացուածս, իսկ զի՞նչ
իցէ մեծագոյն քան զիմաստութիւն որ զամէն առնէ։ * Եւ- 6
թէ հանճար գործիցէ իմն՝ ո՞վ քան զնա յոքնագոյն իցէ
առաւել ճարտարապետաց։ * Եթէ զարդարութիւն ոք սի- 7
րէ, վաստակք նորա առաքինութիւնք են. զի զզգաստութիւն եւ
զհանճար ուսուցանէ, եւ զարդարութիւն, եւ զարութիւն.
քան զորս պիտանագոյն ինչ չիք 'ի կեանս մարդկան։
* Իսկ եթէ բազմահմտութեան ոք ցանկանայ, ցանկանայցէ՝ գի- 8
տէ զառաջինսն՝ եւ զհանդերձեալսն նկատել. ճանաչէ
զդարձուածս բանից՝ եւ զլուծմունս առակաց. զնշանս
եւ զարուեստս յառաջագոյն գիտէ. եւ զելս ժամուց եւ
ժամանակաց։ * Արդ եդի 'ի միտ՝ զնա առնել ինձ կե- 9
նակից. ծանուցեալ՝ թէ ինձ խորհրդակից լինելոց է բա-
րեաց, եւ մխիթարիչ հոգոց եւ տրտմութեան։ * Կացայց 10
ես 'ի մէջ ժողովրդեան, եւ պատիւ առաջի ծե-
րոց։ * Սրամիտ գտայց 'ի դատաստանի, եւ յաչս 11
հզօրաց զարմանալի երեւեցայց։ * 'Ի լռել իմում սպասեսցեն 12
ինձ, եւ 'ի բարբառել՝ մտադիր լինիցին հայեցեալք ինձ. եւ 'ի
խօսել իմում առաւել ամփոփեսցեն զբերանս։ * Կալայց 13
նովաւ անմահութիւն, եւ յիշատակ յաւիտենական թող-
ցից որոց յետ իմ են։ * Կառավարեցից ժողո- 14
վուրդս՝ եւ ազգք հնազանդեսցին ինձ. * Երկիցեն 15
յինէն՝ լուեալ զիս բռնաւորք ահագինք. 'ի մէջ բազմու-
թեան երեւեցայց բարի, եւ 'ի մարտի պատերազմի քաջ
եմ։ * Մտեալ 'ի տուն իմ հանգեայց նովաւ. զի ոչ դժ- 16
ու-

ԳԼ. Ը. (1) Օրին. Ձգի 'ի ծագաց մինչեւ 'ի ծագս։ (3) Օրին. Զնա ազնուականութեամբ փառաւորէ Ե. 2. Օրին. Զազնուականութիւն նորա փառաւորէ։ (4) Օրին. Այլ իմաստութիւն, եւ ցանկացող գործոց նորա։ կամ այսպէս իմանի եւ 'ի դասս"։ (5) Օրին. Իսկ զի՞նչ է մե"։ (7) Օրին. Զարդարութիւն որ սիրեսցէ. — եւ զարութիւն, քան զորս։ (9) Օրին. Եւ մխիթարիչ հոգոց եւ տրտմութեանց։ (10) Օրին. Եւ պատիւ 'ի ծերոց։ (13) Օրին. Զաշխարհ իմ ժողովուրդ։ (14) Օրին. Եւ ազգք հնազանդեսցին ինձ։ (15) Օրին. Իսկ 'ի մէջ բազմութեան։ (16) Օրին.

Digitized by Google

[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Գլ. Թ.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]

[illegible] (16) [illegible] (18) [illegible] (20) [illegible] (21) [illegible]

Գլ. Թ. (1) [illegible] (5) [illegible] (6) [illegible] (8) [illegible] (9) [illegible]

էր յորժամ առնէիր զաշխարհս. և ճանաչէր զինչ հա-
ճոյ իցէ յաչս քո, և ուղիղ ուղղութեամբ 'ի պատուիրանս քո:
* Առաքեա՛ զդա 'ի սրբութենէ երկնից, և յաթոռոյ փա- 10
ռաց քոց առաքեսցես զդա. զի եկեալ վաստակեսցէ ընդ
իս, և գիտասցեմ զինչ հաճոյ իցէ առաջի քո: * Քանզի 11
գիտէ դա զամ, և խելամուտ է. և առաջնորդեսցէ ինձ
'ի գործս իմ զգաստութեամբ: Եւ պահեսցէ զիս փառօք
իւրովք, * և եղիցին ընդունելի գործք իմ: և դատե- 12
ցայց զժողովուրդս քո արդարութեամբ. և եղէց արժանի
աթոռոյ հօր իմոյ: * Զի ո՞վ է մարդ՝ որ գիտասցէ զխոր- 13
հուրդս Այ, կամ ո՞վ ածիցէ զմտաւ թէ զինչ կա-
միցի Տր: * Զի խորհուրդք մահկանացուաց՝ զանգի- 14
տողք են, և զգուշաւորութիւնք հնարագիտութեան մեր: * Զի 15
մարմին եղծանելի՝ ծանրացուցանէ զոգի, և հակէ հո-
ղեղէն յարկս զմիտս բազմահոգս: * Եւ հազիւ նկա- 16
տեմք զերկրաւորս, և որ ինչ առ ոտս կայցէ՝ աշխա-
տութեամբ գտանեմք: Իսկ որ ինչ յերկինս է՝ ո՞վ քննեսցէ:
* և զխորհուրդս քո ո՞վ գիտաց՝ եթէ ոչ դու ետուր 17
իմաստութիւն, և առաքեցեր զՍուրբ Հոգի քո 'ի բարձանց:
* Եւ այսպէս ուղղեցան շաւիղք երկրաւորացս, և զհաճոյս 18
առաջի քո ուսան մարդիկ. և իմաստութեամբ փրկեցան:

ԳԼ. Ժ.

ԺԴ Նա զնախաստեղծն զհայր 1
աշխարհի պահեաց. * և փր 2
քոց. և ետ նմա զօրութիւն ա 3
'ի նմանէ անիրաւն իւրով բ
պան սրտմտութեամբ կորեաւ: 4
երկիր ջրհեղեղաւ փրկեաց
անարգ արդարոյն նաւաստեալ 5
թէ չարութեան ազգացն. գիտա
և պահեաց զնա անարատ Այ
թութք պահեաց զհզօրն: * Նա 6
ամբարշտաց փախուցեալ փ

գիտէր: Այլ ունին. և իմաստութիւն քո: (10) Ոմանք. Առա-
քեա՛ զնա 'ի սր". և յաթոռոյ փառաց քոց առաքեսցես
զնա, զի եկեսցէ զաղաս": (12) Ոմանք. Եւ եղիցին ընդունե-
լի: (13) Ոմանք. Որ գիտասցէ: (14) Բազումք. Եւ զգու-
շաւորութիւն հնա": (17) Ոմանք. Զհոգին քո սուրբ 'ի բարձ".
(18) Բազումք. Եւ զհաճոյս քո ուսան մարդիկ:
ԳԼ. Ժ. (1) Ոմանք. Նա զնախաստեղծն հայրն: (2) Ո-
մանք. Զօրութիւն ունելոյ ամե. և ոմանք. Ունել զամ:
(4) Ոմանք. Արդարոյն նաւաստեալ: (5) Ոմանք. Եւ
'ի վշտ որդւոյն: (6) Ոմանք. 'Ի կորուսանելն ամբարշտաց.

Digitized by Google

7 գինւոյ քաղաքացւոյն : * Որ 'ի վիճակութիւն չարութեան ծնեալ
կայ խորամանկութեամբ, և անկասկած ժամանակօք տուեալք
մեղաւորքն : անհաւատարիմ ոգւոյն յիշատակ հաստատեսցի
8 զարձանին աղի : * Զի որոց զխնամութիւն զանց արա-
րեալ՝ ոչ միայն վնասեցան առ 'ի ընծայութեանց զպարգևս,
այլև զանմտութեան յիշատակ թողին յաշխարհի : զի որովք
9 յանցեանն մի կարասցեն ծածկել : * Իմաստութիւն զայս
10 զորքինս իւր փրկեաց 'ի ցաւոց : * Նա առաջնորդեաց 'ի
ճանապարհս երկրորդն՝ առաջնորդեաց արդարոյն 'ի շաւիղս
ուղիղս : եցոյց նմա զարքայութիւն այ, և ետ գիտութիւն
սրբոց : Ցանկալի արար նմա 'ի վաստակս իւրոց . և
11 բազմացոյց զաշխատութիւն նորա : * Յագահութեան բռնաւորաց
12 նորա օգնական եղև նմա, և մեծացոյց զնա . * և պահեաց
'ի թշնամեաց : Եւ 'ի դարանակալաց նորա զգուշացոյց,
և 'ի զօրաւոր պատերազմի տուաւ զնա յաղթող : Զի գի-
տասցէ թէ քան զամենայն զօրաւոր է աստուածպաշտութիւն .
13 * Նա զարդարն վաճառեալ ոչ եթող 'ի մեղանչել . այլ
14 'ի մեղաց փրկեաց զնա : ընդ նմա էջ 'ի գուբ, * և 'ի կա-
պանս ոչ եթող զնա 'ի մեղանչել : Մինչև բերեր նմա գա-
ւազան թագաւորութեան, և իշխանութիւն 'ի վերայ բռնաւորաց
նորա : Սուտ եցոյց զբամբասողս նորա, և ետ նմա զփառս
15 յաւիտենականս : * Նա զժողովուրդն սուրբ, և զազգն
16 անարատ փրկեաց յազգէ նեղչաց : * Եմուտ յոգի ծա-
ռայի Տն, և ընդդէմ կացց թագաւորաց ահաւորաց
17 նշանօք և արուեստիւք : * Հատոյց սրբոց զվարձս
վաստակոց նոցա . առաջնորդեաց նոցա ընդ ճանապարհս
զարմանալիս : եղև նոցա հովանի 'ի տուէ՝ և բոց աստեղաց 'ի
18 գիշերի : * Անցոյց զնոսա ընդ ծովն կարմիր, և տարաւ
19 զնոսա ընդ ջուրս բազումս : * Զթշնամիս նոցա ընկղմեաց,
20 և 'ի խորոց անդնդոց եհան զնոսա 'ի վեր : * Վասն այնորիկ
արդարքն կողոպտեցին զամբարիշտս, և օրհնեցին Տէր
զանուն սուրբ քո Տէր, և զձեռն քո որ մարտնչէր 'ի վերայ նոցա՝
21 օրհնեցին միաբանութեամբ : * Զի իմաստութիւն եբաց զբե-
րանս համրոց, և զլեզուս տղայոց եդ պարզաբանս :

ԳԼ.

Օրինակ : (7) Ոմանք . Որք 'ի վիճակութիւն չարութեան . ծնեալ-
կներն, խորամանկեցելովք : Որք օրինակ է . որ է 'ի վիճակութե-
նէն : (8) Ոմանք . Զի որոց զխնամութեան զանց արարեալք,
ոչ միայն 'ի ընծայութեանց .. զպարգևս .. թողին յիշատակ յերկ-
րի : (10) Ոմանք . Այն, և գիտութիւն սրբոց . առաջնորդ-
եաց նմա շաւիղս 'ի վաստակս : (12) Ոմանք . Եւ պահեաց
զնա : (15) Այլուր՝ . Եւ զժողովուրդն անարատ . հանոյց
զնոսա 'ի ծովէ : (16) Ոմանք . Եւ եմուտ յոգի : (19) Ո-
մանք . Եւ 'ի խորս անդնդոց եհ : (21) Ոմանք . Եբաց
զբերանս . տղայոց եդ պարզ խօսել :

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԱ.

[illegible] 1
[illegible] 2
[illegible] 3
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible]
[illegible] 9
[illegible] 10
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
ԺԵ [illegible] 18
[illegible]
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]

[illegible] (6) [illegible]
(7)(8) [illegible]
[illegible]
(9) [illegible] (10) [illegible]
[illegible] (11) [illegible]
[illegible] (15) [illegible]
[illegible] (16) [illegible]
[illegible] (17) [illegible]
[illegible] (19) [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]

ԳԼ. ԺԲ.

1 Ո[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]

[illegible] (21) [illegible] (23) [illegible] (24) [illegible] (25) [illegible] (25) [illegible] (26) [illegible] (27) [illegible]

Գլ. ԺԲ. (1) [illegible] (5) [illegible] (6)(7) [illegible]

Թէ ընկալցի ծառացեալ այլ. որ առ 'ի քէն քան զնոսա ան-
տանելի պատուհասին էր երկիւրն: * Այլ եւ 'ի նոյն երկրի 8
'ի մարդիկ խնայեցեր: Արձակեցեր կարապետս զօրա-
քոյ զպիծակն՝ զի զնոսա առ սակաւ սակաւ սատակես-
ցեն. * ոչ տկարացեալ 'ի պատերազմի, ամբարշտաց 9
ընդ ձեռամբ արդարոց: կամ անհնարին գազա-
նօք, կամ բանիւ միանգամայն հասարակ խորտակել:
* Այլ առ սակաւ սակաւ դատելովն տայիր տեղի ա- 10
պաշխարութեան: Ոչ անգիտացեալ թէ չար է ազգ նո-
ցա, եւ ընտանեբոյս չարութիւն նոցա: եւ ոչ փոխեսցի խորհուրդ նոց
յաւիտեան. * զի զաւակ անիծեալ էր ի սկզբանէ: Ոչ 11
եթէ երկուցեալ յինչ յումեքէ՝ յորոց մեղանչէին,
ներէիր զնոսա: * Քանզի ով ասիցէ ցքեզ՝ թէ զի՞նչ 12
գործեցեր: եւ կամ ո՞վ է որ ընդդէմ դատաստանի քո
տասցէ քում. եւ ո՞վ կշտամբեսցէ զքեզ յաղագս կո-
րուսելոց՝ զոր դու արարեր: կամ ո՞վ գայցէ ընդ քեզ
'ի հակառակութիւն 'ի վրէժխնդրութիւն մարդոց անիրա-
ւաց: * Քանզի եւ ոչ ոք այլ Աստ. բաց 'ի քէն որում 13
փոյթ իցէ վասն ամենեցուն: զի յայտ արասցես՝ թէ ոչ ան-
իրաւաբար դատեցեր: * Եւ ոչ թագաւոր կամ բռնա- 14
ւոր՝ բաւական զանձն 'ի քեզ կարիցէ ընդդէմ քո՝ վս
որոց տանջեցեր: * Քանզի արդար ես՝ եւ արդարութեամբ 15
վարես զամ: զայն որ պարտ իցէ տանջելոյ՝ տանջե-
ցեր, օտար համարեալ 'ի քումմէ զօրութենէ: * Զի քո 16
զօրութիւն իշխանն է արդարութեան, եւ տէրել ամենեցուն՝
խնայել տայ քեզ յամ: * Ցուցանես զօրութիւն 'ի վերայ 17
թերահաւատին՝ կատարեալ զօրութեան, եւ զայնոսիկ որ
ոչ ճանաչեն զզօրութիւն քո՝ յանդիմանես: * Դու որ 18
տէ-

ծարոյ՝ Եւ զձուկս, եւն: Զի արփիական, եւն. ամենին զայս.
Որք ձկնութք անկարօտ էին ծնողաց մանկացն, զորդիս
անողորմելի մահուամբ դիւացն զենուին: Եւ ոչ ոք էր
որ օգնէր տարապարտ սպանելոյ մանկանցն: (7) Ո-
մանք. Որ առ 'ի քէն քան զնոս պատուհասին էր եր":
Այլ ոմանք. որ առ 'ի քեզ: (8) Ոմանք. Այլ 'ի նոյն առ 'ի
մարդիկ ... առաքեցեր կարապետս: (9) Ոմանք. Կամ
բանիւ միայն հա": (10) Ոմանք. Թէ չար է անզգամութիւն
նոցա, եւ ընդաբոյս չարութիւն նոցին: (11) Ոմանք. Յորոց
վերայ մեղանչէին: (12) Ոմանք. Մարդոց անօրինաց:
(13) Ոմանք. Քանզի ոչ այլ Աստ. փոյթ.. Թէ ոչ 'ի տարա-
պարտ": (14) Ոմանք. Կարասցէ ընդդէմ քո, վս որոյ տան-
ջեցերն: (15) Ոմանք. Օտար համարելով 'ի: (16) Ո-
մանք. Եւ տէրելն քո Աստ.: (17) Ոմանք. Ցուցանես զօ-
րութիւն 'ի մէջ անհաւատին: (18) Ոմանք. Դու տէրես զօ-
րութեան.. եւ բազում խնայութեամբ կառավարես.. կամ է քեզ

նեղերմամբ զօրութեան՝ հեզութեամբ դատես, և բազում խնա-
մովք զաւրմանես զմեզ. քանզի մօտ է առ քեզ յոր-
19 ժամ կամիցիս կարող լինել: * Ուսուցեր զժողովուրդ-
քո այսպիսի գործովք՝ թէ պարտ է արդարոյն լինել
մարդասէր: և բարեյոյս արարեր զորդիս քո, զի տաս
20 'ի մեղս մեղաց ապաշխարութիւն: * Զի եթէ զթշնամիս
ծառայից քոց՝ և զմահապարտս այնչափ ներելով պատու-
հասեցեր՝ և փրկեցեր. տուեալ ժամանակս և տեղիս՝ ո-
21 րով զերծանիցեն 'ի չարեաց: * Ապա որչափ զգուշու-
թեամբ դատեցեր զորդիս քո, որոց ընդ հարսն երդմունս և
22 դաշինս արարեր բարեաց աւետեաց: * Արդ զմեզ
խրատելով՝ զթշնամիս մեր բիւրապատիկ տանջես: զի զքո
բարերարութիւնդ յուշ առնելով հոգասցուք, և դատելով՝
ակն կալցուք ողորմութեան:
23 * Ուստի և զայնոսիկ որ յանմտութեան կենաց կեցին ան- ԺԷ
24 բաւականութեան՝ իւրեանց գարշութեամբք տանջեցեր: * Քանզի
և մոլորութեան ճանապարհաց երկայնագոյնս մոլորե-
ցան. աստուածս համարելով, զորս և յանասունս թշնա-
մեացն անարգագոյն էին, զորէն տղայոց անմտաց խա-
25 բեալք: * Վասն այնորիկ իբրև անխօսուն մանկանց զդա-
26 տաստան ընդ խաղ արձակեցեր. * Եւ զի նովաւ խա-
ղալիք սաստիցն ոչ խրատեցան, զարժանաւոր Այ զդա-
27 տաստանն կրեսցեն: * Զի որով ինքեանք 'ի չարչա-
րելն զայրանային, նոքիմբք զորս աստուածս համա-
րէին՝ տանջեցին: Տեսեալ զայն որ յառաջն ուրանային՝
ճանաչեն զի նա Ճշմարիտ է: Վա որոյ և նշանակ դատա-
պարտութեան եկն 'ի վր նց:

ԳԼ. ԺԳ.

1 Ու՛ է ընդունայն էին ամ մարդիկ բնութեամբ յորս էր
անծանօթութիւն: և յերևելի բարութեանցն ոչ կա-
րացին գիտել զայն որ էրն, և ոչ 'ի գործս հայեցեալ
ծա-

յարժամ կամիս կայ": (19) Ոմանք. Զժողովուրդն այս-
պիսի զոր"... արդարոցն լինել: (21) Ոմանք. Իսկ որ-
չափ ճշմարտութեամբ դատես զորդիս քո: (22) Ոմանք. Բիւ-
րապատիկս տանջ"... ակնկալցուք հանդերձեալ ողոր-
մութեան: (23) Ոմանք. Կեանսն կացին. կամ, էին: (24) Օ-
րինակ մի. Քանզի և ոլորմամբ ճանապարհաւն երկայ":
(24) Ոմանք. Մոլորեցան: համարելով աստուածս համա-
րեալ, զորս և յանասունս թշնամեացն անարգէին:
(24) Ոմանք. Անմտաց խաբեալք: (25) Ոմանք. Որպէս ան-
խօսուն անմանկանց դատաստան": (26) Ոմանք. Զարժանաւոր
դատաստանս դատաստան": (27) Ոմանք. Զայն զոր յառաջն ու":
ԳԼ. ԺԳ. (1) Ոմանք. Ամ մարդիկ բնաւորութեամբ... և ոչ

Digitized by Google

ծանեան զճարտարապետն ։ * Այլ կամ զհուր, կամ 2
զհողմ, կամ զօդ երագ, կամ զաստեղաց շրջանս, կամ
զջրոց բռնութիւն, կամ զլուսաւորս երկնաւորս՝ զաշ- 1
խարհակալ աստուածս համարեցան ։ * Ընդ 3
որոց թէ ընդ գեղոյն զուարճացեալք՝ զնոյն աստուածս
կարծեցին, գիտասցեն թէ որչափ ևս նոցա Տէրն առա-
ւել լաւ է. զի որ գեղեցկութեան արարչագործն է՝ նա
հաստատեաց զնա ։ * Ապա թէ ընդ զօրութիւն և ընդ 4
ազդեցութիւն զարմացեալքն, խելամուտ լինիցին 'ի նոցանէն՝ որ-
չափ ևս որ կազմեացն զնոսա առաւել զօրաւոր է ։ * Զի 5
'ի մեծութենէ և 'ի գեղեցկութենէ արարածոց ըստ նմին հա-
մեմատութեան և արարչագործն նոցա երևի ։ * Բայց սա- 6
կայն սակաւ են և նոցա պակաս ինչ մեղադրութիւն. զի
և նոքա թերևս մոլորեալք խնդրեն զնա՝ և կամին գտա-
նանել ։ * Ընդ գործս նորա յածեալ՝ քննեն, և հաւանին 7
տեսլեամբն թէ բարւոք են երևելիքն ։ * Դարձեալ՝ 8
և նոքա ոչ են ներելիք ։ * Զի թէ այնչափ կարացին 9
գիտել՝ զի բաւական լինիցին նկատել զաշխարհս. զնա
Տէրն զիարդ ոչ գտին վաղվաղակի ։ * Թշուառականք 10
են՝ և 'ի մեռեալս յոյս նոցա. որք համարեցան աստուածս
զձեռագործս մարդկան. զոսկի և զարծաթ զճարտա-
րութեան արուեստ, և զնմանութիւն անասնոց. կամ զքար
անպիտան, զձեռագործս հնացելոց ։ * Ապա թէ որ 11
ատաղձագործ հատեալ զփայտ ինչ դիւրաշարժ՝ տաշեաց
զկեղևս ճարտարութեամբ զամենայն կեղև նր, և ճարտարեալ վայել-
չուչ անօթ պիտանի կազմեաց 'ի պաշտօն կեն-
ցաղոյ ։ * Եւ զնշխարս գործոյն 'ի պատրաստութիւն կերակ- 12
րոյ ծախեալ յագեցաւ. և որ ինչ 'ի նոցանէն անպիտանն
և խոտան էր ։ * Զփայտն խեղաթիւր և ոստովք լա- 13
քանդակեաց, առեալ դրօշեաց խնամով գործոյն իւ-
րոյ.

'ի գործն նայեցեալ ։ (1) 'ի լուս"․ 'ի ձեռաց ամենակարողու-
թեն․ նշանակէ, այլ․ այս անգիտութեն․ համարելով նոցա 'ի
բնոյ" ։ Որք ներքս զիննեալ համարելով իւրեանց ամենայն․ Որոց
ոչ էր ծանօթն գիտութեն ։ և զինեալ է․ յորս էր ծանօթն
աստուծ ։ (2) Ոմանք․ կամ զօդ արագ․ ․ կամ զջրոց բռնու-
թեն ։ Ոմն ասեն․ կամ զհող․ կամ զօդ արագ ։ (3) Ո-
մանք․ Որոց եթէ ընդ գեղն․ ․ զնոսա զնոյն կարծեցին ։
(4) Ոմանք․ Որչափ ևս առաւել որ ։ (5) Ոմանք․ Եւ 'ի
գեղեցկութեն արարածոց ըստ նմին ։ (6) Ոմանք․ Բայց և
նոյ սակաւ ։ (9) Ոմանք․ Զնոյն Տէրն գտին ։ (10) Ո-
մանք․ Եւ զճարտարութեն արուեստ ։ (10) Ոմանք յան-
դուգն․ Զձեռագործս նախնեաց զնոյն յոյժ զօրութեն ։ (11) Ո-
մանք․ Կազմեաց պիտանի 'ի պաշտօն կենցաղոյ
(12) Ոմանք․ Եւ զնշխարս գործոյ" ։ (13) Ըստ․ Մասունք․

[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԺԳ.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

[illegible] (13)(14) [illegible]
[illegible]
[illegible] (15) [illegible]
[illegible] (17) [illegible] (19) [illegible]
[illegible]
ԳԼ. ԺԳ. (3) [illegible] (5) [illegible]
[illegible] (5) [illegible]
[illegible] (6) [illegible]
[illegible] (8) [illegible]

Digitized by Google

[illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible]
[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible]
ԺԸ [illegible] 15
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]
[illegible] 20
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]

[illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (13) [illegible] (15) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (19) [illegible] (20) [illegible] (21) [illegible]

առ մեզ յաւ(?) րանուն ծառայեցին մարդկի, որք՝ զանձա
22 զարգացեալն անուանն՝ քաղցունց և փոյթոց եղին ։ * Եւ
այն․ ոչ եղև բաւական ինձ առ 'ի մաղթելոյ յոյս գիտու-
թեան․ այլ մինչ 'ի մեծի պատերազմի անգիտութեան կեցին՝
23 զայնպիսի չարիս խաղաղութիւն անուանեցին ։ * Կամ զոր-
դեկոտորածութեան․ կամ զգաղտնի խորհուրդս․ կամ
24 զմոլեգին յայլոց կրօնից անառակութիւն բերելով ։ * Ոչ
զկեանս, և ոչ զամուսնութիւն սրբութեամբ պահեն ։
Այլ զմինեար՝ կամ մարտնելով սպանանէ, կամ զաղտա-
25 դէպս ցաւեցուցանէ ։ * Եւ ամ ենչ խառն 'ի խուռն․
արիւն, և սպանութիւն․ գողութիւն, և նենգութիւն․ ապակա-
նութիւն․ անհաւատութիւն․ խռովութիւն․ երդմնստութիւն․
26 աղմկութիւն․ * բարեաց երախտեաց անյիշատակութիւն․
անձանց պղծութիւն․ ծննդեան փոփոխումն․ ամուսնութեանց
27 անառակութիւն․ շնութիւն․ գիջութիւն ։ * Զի անուանն կռոցն
և պաշտօն՝ ամ չարի սկիզբն, և պատճառ, և կատա-
28 րած է ։ * Կամ թէ ուրախ եղեալ՝ մոլին․ կամ թէ
մարգարէանան՝ սուտս․ կամ թէ կեան անիրաւութ․
29 կամ թէ 'ի սուտ երդումն վաղվաղեն ։ * Զի յանշունչ
կուռսն յուսացեալք՝ երդնուն սուտ, և պատժիլ ոչ
30 ակնկալեն ։ * Այլ երկոքեան յիրաւի եկեսցեն 'ի վե-
րայ․ զի չարաչար խորհեցան զԱծ, ունկնդիր լեալ
կռոցն, և սուտ երդուան 'ի կուռսն՝ արհամարհելով
31 զսրբութիւն ։ * Զի ոչ թէ երդնլեացն զօրութիւն, այլ մե-
ղուցելոցն դատաստան հասանէ ընդ զլուխ զանիրաւացն
յանցանս ։

ԳԼ․

(22) Ոմանք․ Այլ մինչ 'ի մեծի․․ անգիտութեան կային,
զայնպիսի չարիս ։ (23) Ոմանք․ Զմոլեգին այլոց կրօ" ։
(24) 'Ի լուսա"․ 'ի կէ՝ Ցաւանեցուցանէ, նշանակէ՝ Թախանձ
մեցուցանէ ։ (24) Ոմանք․ Սուրբ ամուսնութեան պահեն․
այլ զմինեար կամ պակասելով սպանանէ, կամ զաղտա
ղէպս․ Թախանձէ" ։ Եւ ոմանք․ կամ զաղտամբարա Թախանձ՝ ։
Իսկ այլ ոմանք․ զաղտնաբարս յանկանէ ցուցանէ ։ Եւ օրի-
նակ մի՝ Եւրոպ արտաղաղուէ․ զաղտամբեաց յանկեցուցանէ ։
(25) Ոմանք․ Խռովութիւն, երդմնստութիւն․ կամ, երդ-
մնութիւն ։ (26) Ոմանք․ Շնութիւն և գիջութիւն ։ (27) Ոմանք․
Կռոցն պաշտօն ամ չարի սկիզբն և պատճառ ։ (28) Ոմ-
անք․ Մարգարէանան սուտ ։ (29) Ոմանք․ Զի եթէ
յանշունչ կուռսն․․ ակն ոչ ունին ։ (30) Ոմանք․ Ար-
համարհելով զսրբութիւն ։ (31) Ոմանք․ Զի ոչ եթէ
երդմնեցելոցն․ կամ, երդնլեացն զօրութիւն․․ հասանէր ընդ
զլուխ զանիրաւացն զյանցանս ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԵ.

ԺԹ ԱՅԼ դու ած մեր՝ քաղցր և ճշմարիտ, երկայնամիտ, 1
և ողորմութեամբ կառավարես զամ։ * Զի թէ մեղան- 2
չեմք՝ քո եմք. քանզի գիտեմք զզօրութիւն քո։ բայց ոչ
մեղիցուք՝ քանզի գիտեմք եթէ 'ի քում հրամանի եմք։
* Զի և ճանաչելն իսկ զքեզ՝ բովանդակ արդարութիւն 3
է, և գիտելն զզօրութիւն քո՝ արմատ անմահութեան։ * Զի 4
ոչ մոլորեցոյց զմեզ մարդկան չարարուեստ հնարագի-
տութիւն, և ոչ ստուերագրացն անպտուղ աշխատութիւն.
պատկեր մնքենագործ՝ այլապէս գունիւք։ * Որոց 5
տեսիլն՝ անմտաց 'ի ցանկութիւն գայ. փափաքէ պատկե-
րի մեռելոյ անշունչ տեսլեան։ * Չարեաց արուես- 6
տագէտք՝ արժանի այնպիսի յուսոյ. և որք գործեն,
և որք փափաքեն, և որք պաշտեն։ * Քանզի և բրուտ 7
լինելով զկակուղ կաւն դնէ 'ի վր դրգան, և ստեղծանէ
անօթ՝ առ իւրաքանչիւր ումեք սպասու մերոյ. սա-
կայն անդստին 'ի կաւոյ ստեղծ։ կամ թէ սրբութեց
լինել սպասաւորութիւն անօթս, կամ թէ գործոյից, կամ
թէ ամենեւին նոցին հակառակ ըստ նմին օրինակի. և
'ի նոցանէ ըստ իւրաքանչիւր ումեք են պէտքն։ դա-
տաւոր կաւագործ է և վճռահան։ * Զի զուր 'ի նմին 8
կաւոյ աստուած ստեղծանէ։ Որ յառաջ քան զփոքր
մի յերկրէ ստեղծեալ՝ յետ սակաւ միոյ 'ի նոյն երթայ
ուստի առաւ, և զպարտս ոգւոյ պահանջեալ։ * Այլ 9
կայ 'ի նմա հոգ՝ ոչ զի աշխատելոցն է, և ոչ զի սակաւ-
ժամանակեան կեանս ունի. այլ զի ընդ ոսկերիչս և ընդ
արծաթաձոյլս հակառակի, և պղնձագործաց նմանէ.
և փառս համարի, զի զպարշելիսն ստեղծանէ։ * Մո- 10
խիր է սիրտ նր, և հող արհամարհեալ յոյսն. և քան
զկաւն անարգագոյն կեանք նորա։ * Զի ոչ ծանեաւ 11
զստեղծիչն իւր, և ոչ զայն որ շնչեաց 'ի նա զշունչն ազ-
գե-

Գլ. ԺԵ. (1) Ոմանք. Բայց դու ած մեր.. և երկայնա-
միտ ողոր՝։ (2) Ոմանք. Եթէ 'ի քում համարի եմք։
(3) Ոմանք. Բովանդակ արդա՛։ (4) Ոմանք. Չարաչար
արուեստ... պատկերք մեքենայագործք։ (5) Ոմանք.
Պատկերի մեռելոյ։ (7) Երկու օրինակք համաձայն իբրեւ.
Եւ բրուտ մալեալ զկա՛։ (7) Ոմանք. Անօթս լինել 'ի սպա-
սաւորութիւն.. կաւագործն է և։ (7) Ոմանք. Եւ 'ի նչէ
իւրաքանչիւր։ (8) Ոմանք. Զի 'ի զուր.. յերկրէ եղեալ
.. 'ի նոյն երթայ ուստի առեալ։ (9) Ոմանք. Եւ ընդ ար-
ծաթագործս հակառակի, և պղնձաստեղծաց նմանի։
(11) Ոմանք. Զշունչն ազդեցուցիչ, և որ փչեաց 'ի նա
ոգի կենդանական։

Digitized by Google

դեցուցին . և որ փչեաց 'ի նա հոգի կենդանական :
12 * Այլ խաղ համարեցան զկենդանութիւն մեր . և զկեանս՝
տօնավաճառ շահեկ : զի պարտ է ասեն՝ ուստի և իցէ ,
13 թէպէտ և 'ի չարեաց իցէ , շահել լինել : * Եւ նա քան
զամենեսեան առաւել գիտէ թէ մեղանչէ . 'ի հողեղէն
14 նիւթոյ զխեցեղէն անօթս և զդրօշեալս գործէ : * Եւ
ամենեքեան անմտագոյնք և խեղճք են քան զանձն տղայոյ
15 թշնամիք ժողովրդեան քոյ բռնաւորեալքն զնա . * զի
զամ կուռս հեթանոսաց աստուածս համարեցան . ո_
րոց ոչ աչաց պիտանութիւն կայ 'ի տեսանել , և ոչ ականջք
առ 'ի լսել , և ոչ ռնգունք առ 'ի ձգելոյ օդ , և ոչ մա_
տունք ձեռաց առ 'ի շօշափելոյ , և ոտք նոյն զանդարկա_
16 ցեալք 'ի գնալոյ : * Քանզի մարդ արար զնա , և ոգի
մուրացիկ ստեղծ զնա : Ոչ ոք 'ի մարդկանէ կարող է
17 ստեղծանել նմանութիւն այս . * Քանզի մահկանացու է .
և զմեռեալ գործ գործէ անօրէն ձեռաց . զի լինի լաւ
է քան զպաշտամանս իւր . յորոց ինքն կենդանի է՝ և
18 նոքա ոչ երբէք : * Նա և զգազանսն ատելագոյնս պաշ_
19 տեն , և այն է անհնարքն անմտութեամբ : * Զի թէ ընդ
այլսն կշռեսցին՝ վատթարագոյնք գազանքն : ոչ այնչափ գեղե_
ցիկ են , այնպիսիք զերծեցին 'ի կերպարանս անաս_
նոցն իցեն :
Բայց զի փախեաւ յայս գովութենէն, և 'ի նորին օրհնութենէն: Ի

ԳԼ. ԺԶ.

1 Վասն այնորիկ . բանս նոցին նմանութեան արժանաւորք
տանջեցան . և մեծ բազմութեամբ ճճճեաց գանակոծեց
2 եղեն : * Փոխանակ այնր տանջանաց զիւրեցեր ժո_
ղովրդեան քում . 'ի ցանկութիւն անձնչանաց՝ նորաճաշակ
3 կերակուր պատրաստեցեր զլորամարգին : * Զի նոքա
ցանկացեալք կերակրոց յուզելովն իւր որ առաքեցաւ նոցա ,
և 'ի կարևոր կերակրոյ ցանկութենէն արգելցին : և սոքա
առ սակաւ մի կարօտացեալք 'ի նոր ճաշակին վայե_
լեն_

(12) Ոմանք . Թէպէտ և 'ի չարեաց է : (13) Ոմանք . Զի
'ի հողեղէն նիւթոյ . . անօթս գրօշեալս կազմէ : (14) Ո_
մանք . Անմտագոյնք են և խեղճք . . . տղայոյ . (15) Ո_
մանք . Զի և զամ կուռս ազգաց . . . որոց և ոչ աչաց :
(16) Ոմանք . Եւ ոչ ոք մարդ կարող է : (19) Ոմանք . Ընդ
այլսն կշռեցեալ . կամ , կշռեցին , վատթարագոյնք գազա_
նեցին . . այնպիսիս . զերծեցին 'ի կերպարանս նոցին իցեն :
Բայց զի փախեաւ յայս գովութենէ և 'ի նա՛ :
Գլ . ԺԶ . (1) Ոմանք . Ըստ նմին նմանութեան արժանաւ_
որապէս տանջեցան : (3) Ոմանք . Կերակրոց յուզանե_
լովն որ առաքեցան նոցա . . առ սակաւ կարօտացեալք :

Digitized by Google

ղեցին ։ * Զի պայծառ էր 'ի վե՛ր նոցա անհրաժեշտ կարծ- 4
տութեան գալ. քանզի բռնանայցեն ։ և սոցա ցուցանել
միայն, թէ որպէս նոցա թշնամիքն տանջեցին ։ * Քանզի 5
նոցա յորժամ անհնարին բարկութի զազանացն եհաս 'ի
վե՛ր՝ հարուածովք կամակոր օձիցն սատակէին ։ * Ոչ 6
մինչ 'ի սպառ յամեալ բարկութեան, այլ 'ի խրատ առ-
սակաւ մի խռովեցան. զի նշանակ փրկութեան ունիցին ա-
ռ 'ի յիշել զպատուիրանս օրինաց քոց ։ * Զի որ 7
դարձեալն՝ ոչ վասն այնր զոր տեսանէրն սպրէր, այլ
վա քո որ ամենեցուն փրկիչդ ես ։ * Եւ այնու հաւա- 8
նեցուցեր զթշնամիսն մեր, եթէ դու ես որ փրկես 'յամե-
նայն չարէ ։ * Զի զոմանս մարախոյն մժղնց կոտորեցին հար- 9
ուածք. և ոչ գտաւ բժշկութի անձանց նոցա. զի արժա-
նի էին յայնպիսեացն տանջելոյ ։ * Բայց որդւոց քոց 10
և ոչ թունաւոր վիշապացն յաղթեցին ժանիքք. և ողոր-
մութի քո անդրդարձեալ՝ և փրկեաց զնոսա ։ * Զի 'ի յի- 11
շատակ բանից քոց անդրէն պատուստակէին և վաղվա-
ղակի փրկէին ։ զի մի 'ի խոր մոռացութեան անկանիցին,
և անպատասխանեալք լինիցին 'ի քում բարերարութեանդ ։
* Քանզի ոչ դեղք՝ և ոչ սպեղանիք բժշկեցին զնո. 12
այլ քո Տէր բանդ որ զամ բժշկէ ։ * Քանզի կենաց և 13
մահու դու ունիս իշխանութի, իջուցանես 'ի դժոխոց՝
և հանես ։ * Այլ մարդ սպանանէ չարութե իւրով. և 14
ելեալ ոգին՝ անդրէն ոչ դառնայ. և ոչ պարտանի շունչն
դարձուցանել ։ * քանզի 'ի քումմէ ձեռանէ փախչել ան- 15
հնարին է ։ * Ուրանան զքեզ գիտել ամպարշտքն, բազկի 16
զօրութե բազկի քոյ տանջեցան ։ Նոր անձրևօք կարկ-
տի, և անհրաժեշտ շառաչմամբք հալածեալք, և հրով
ծախեալք. * և որ քան զնորանշան զարմանալին էր ։ Զի 17
յամենաշիջոյց ջուրն առաւել զօրանայր հուրն. զի մի-
րամարտիկ արդարոց է աշխարհ ։ * Երբեմն ընտանե- 18
նայր

(4) Ոմանք. Կարօտութեցն գալ.. և սոցա ցուցեալ միայն
թէ ոչ թշնամիքն տանջեսցին ։ (5) Ոմանք. Քէ 'ի յորժամ
նոցա անհնա"... և հարուա"։ (6) Ոմանք. Ոչ մինչև խրատա
յամեաց բարկութի քո ։ (8) Ոմանք. Հաւանեցուցանէր
զթշնամիս ։ (9) Ոմանք. Արժանի էին այնպիսեացն տան-
ջանաց ։ (10) Ոմանք. Եւ ոչ թունաւորաց վիշապաց յաղ-
թե"... անդրդարձեալ և բժշկեաց զնոսա ։ (11) Ոմանք.
Զի 'ի յիշատակս բանից քոց անդէն... մոռացութեան ան-
կանէին.. 'ի քումմէ օգնականութենէդ ։ (12) Ոմանք. Եւ
ոչ սպեղանեաց գիրք բժշկե"։ (14) Ոմանք. Եւ ոչ կարէ
պարտանի շունչն դարձուցանել ։ (16) Ոմանք. Ուրանան զքե-
զեզ ամ"։ (17) Ոսկան. Ամենաշիջոյց ջուրն առաւել
զօրանայր հուրն... զի մարտիկ արդարոց է ։

Digitized by Google

Նոյն բոցն, զի մի՛ այրեսցէ զարձակեալ գազանսն 'ի վե_
ամբարշտաց: այլ նոքա հայեցեալ տեսանէին, թէ այ
19 դատաստանաւն խուճապին: * Եւ երբեմն 'ի մէջ ջրոյն
առաւել քան զզօրութիւն հրոյ բորբոքէր, զի զանզգամ_
20 ժական երկրին զարդիւնսն ապականեսցէ: * Ընդ ո_
րոյ՝ կերակուր հրեշտակաց ջամբեցեր ժողովրդեան
քում, և զպատրաստական հացն յերկնից ետուր նո_
ց առանց ջանալոյ: Այս ամ ցանկութ բաւական, և առ_
21 ամ համակերձանս ճաշակաց: * Զի քո գոյացութիւն
առ քո որդիսն եցոյց զքաղցրութիւն ըստ մատուցանե_
լոյ ցանկութեան արբանեկեալ. առ որ զինչ ոք և կա_
22 մէր՝ խառնէր: * Ձիւն և սառն կայէին ընդդէմ հրոյ՝
և ոչ հալէին. զի ծանիցուք թէ զպտուղ թշնամեացն
ապականէր: հուրն բորբոքեալ ընդ կարկուտ, և փայ_
23 լատակեալ 'ի մէջ ջրոյ: * Եւ այն դարձեալ՝ զի ար_
դարք կերակրեսցին, և զիւր զօրութիւն մոռանայցէ:
24 * Զի քո արարածք քեզ արարչիդ արբանեկէ. և սաստ_
կանայ 'ի տանջանս անիրաւաց. և օրհնի 'ի բարերարու_
25 թիւն փոխանակ 'ի քեզ յուսացելոց: * Վա այնորիկ և
յայնժամ յամ ինչ փոխեալ ամենակերակրիչ պարգևիդ
քում լինէր սպասաւոր, առ 'ի կամս քոյոցն կարօտե_
26 լոց: * Զի ուսանիցին որդիքն քո զոր դու սիրեցեր
Տր. զի ոչ եթէ արմտիք արմատոց կերակրեն զմարդ.
27 այլ քո բանն զհաւատացեալսն 'ի քեզ պահէ: * Զի որ
'ի հրոյն ոչ ապականէր վայրապար, 'ի դոյզն ճառա_
28 գայթից արեգականն ջեռեալ հալէր: * Որպէս զի յայտ
լիցի՝ թէ պարտ է կանխել նախ քան զարեգակն 'ի
գոհութիւն քո, և յառաւօտ քան զծագել լուսոյ յանդիման
29 լինել քեզ: * Զի յոյս անշնորհակալին իբրև զսառն ձմե_
րայնոյ հալեսցի, և ծորեսցէ իբրև զջուր անպիտան:

ԳԼ.

(19) Օրինակ. Զանզգամժական երկրին ապականս": (20) Ոմա_
նք. Ընդ որոց զկերս": (21) (22) Օրինակ. Այս որ ինչ
և կամէր ոք: Խառն ձիւն և սառն կայէին.. 'ի մէջ ջրոյն:
(24) Օրինակ. Արբանեկեն. և սաստկանան 'ի տանջ". ..
և օրհնի բարերարութեամբ փոխանակ 'ի քեզ յուսացելոց:
(25) Օրինակ. Յամ ինչ փոփոխեալ.. պարգևիդ քո լի_
նէր.. քոյոցն կարօտելոյ: (26) Յոմանս.. Զի ոչ է_
թէ արդարք արմատոց: (26) Օրինակ. Եթէ ոչ արդարք
.. այլ քո բանն. (27) Օրինակ. Վայրապար 'ի դոյզն ճառ_
ագայթէ արեգականն ջեռուցեալ հալիւր: (28) Օրինակ.
Յայտնի լիցի.. կանխել 'ի գոհութեան քեզ. և յառաւօտ քան
զծագել լուսոյ յանդիմանել քեզ: (29) Օրինակ.. Զի յոյս
անշնորհակալին որպէս սառն.. և ծորեսցէ որպէս զջուր:

Digitized by Google

ԳԼ. ԺԷ.

ԻԱ Ո ի մեծամեծ են դատաստանք քո եւ դժուարպատ- 1
տումք. վասն այնորիկ անձինք անխրատք մոլորե-
ցան: *Կարծեցին բռնադատել զազգն սուրբ՝ անօրէնք: 2
կապեալք խաւարի, եւ կաշկանդեալք երկայն գիշերոյ:
արգելեալք ընդ յարկօք փախստականք 'ի յաւիտենա-
կան տեսչութենէն անկեալ դնէին: *Զի գողեալ համա- 3
րէին ընդ գաղտնեօք մեղաց. ընդ անճաճանչ յիմարու-
թեան առագաստաւ ցրուեցան, անհնարինս յիմարեալք
եւ խուճապեալք եւ խռովեալք: *Քանզի եւ ոչ՝ որ ու- 4
նէր զնա մութն, աներկեւղս պահէաց. զի բոմբիւնք
շուրջ զնոքօք պաշարեալ սարսեցուցանէին, եւ ցնորք
անժպիտք խոժոռադիմացն երեւէին: *Եւ հրոյ եւ ոչ 5
մի ինչ բռնութիւն կարաց լուսաւորել. եւ ոչ խարուկածին
բորբոքեալ բոցք հանդարտէին լուսացուցանել զահուր
գիշերն: *Բայց միայն երեւէր նոցա ինքնակաց խարոյկ 6
լի երկիւղիւ. զարհուրեալք յաներեւոյթ տեսլենէն
այնորիկ, համարէին չար՝ քան զոր տեսանէինն: *'Ի 7
դիւթական արուեստի խաբէութիւս անկանէին, եւ 'ի
խորհուրդս ամբարհաւաճութեան. կշտամբութիւն Թշնամա-
նալից: *Զի որք խոստանային զարհաւիրս եւ զխռո- 8
վութիւս հալածել յանձնէ ախտացելոց, նոքա զծաղ-
րալից երկիւղն ախտանային: *Զի թէպէտ եւ ոչինչ 9
նորանշան զարհուրեցուցանէր, ճճեաց անցիւ, եւ սող-
նոց շշնջմամբ խուճապեալք եւ գողացեալք սատակէին:
եւ յանուրեք յանփախուստ օդն հայելոյ ուրանային:
*Զի երկչոտին՝ սաստկին իւր չարութիւն ինքեամբ վը- 10
կայէ դատապարտեալ. միշտ կանխէ զանհնարինս նե-
ղեալ 'ի խղճէ մտաց: *Քանզի ոչ ինչ է երկիւղ՝ եթէ 11
ոչ մատնութիւն մտացն օգնականութեան: *Մինչդեռ 'ի 12
ներքս է, սակաւ ինչ է ակնկալութիւն, եւ բազում հա-
մարի զանգիտութիւն. որ ածէ 'ի մէջ զպատճառս տան-

ջա-

Գլ. ԺԷ. (1) Ոմանք. Անձինք անխրատից: (2) Ոմանք. Կապեալք 'ի խաւարի: (3) Ոմանք. Յիմարութեան առագաստիւն.. եւ խուճապիւք խռովեալք: (4) Ոմանք. Որ ունէր զնա մթութն.. զի բոմբիւնք գեհենականք շուրջ զնոքօք պատեալս սարսեցուցանէին. կամ, պաշարեալ որ սարսեցուցանէին. եւ ցնորք անժպիտք. կամ, եւ ցնորք անտեսք խոժոռադէմք": (7) Ոմանք. Արուեստին 'ի խաբէ".. եւ 'ի խորհուրդս ամբարտաւանութեան կշտամբէին Թշնամ": (8) Ոմանք. Յանձնէ ախտացելոց: (9) Ոմանք. Ճճեաց անցիւք, եւ սողնոց շնչմամբք.. օդն անզգեն հայելոյ: (9) Ոսկան. Եւ յանուրեք փախուստ: (11) Ոմանք. Օգ-

Digitized by Google

13 ջանացն ։ * Եւ նոքա զստահիկ զանհնարին զգիշերն ,
և յանմատուցից մթից դժոխոցն հասելոց 'ի վ[եր]՝ զնոյն
14 քուն ննջեցին ։ * Է՛ր զի նշանօք ցնորեցին պակչէին ․
և էր զի ոգւոցն մատնութք լքանէին ․ զի յանկարծա_
15 քէն և յանկարծուստ մածանէր ահն 'ի վ[եր] ։ * Ապա
այն զի և արդ և էր՝ անդ յանդէր , և պահէր յաներկաթ
16 բանտն արգելեալ ։ * Եթէ հողագործ էր , և եթէ հո_
վիւ , և եթէ անապատական աշխատութեցն գործաւոր՝
17 ըմբռնեալ յանլոյծ տագնապ հասանէր ։ * Քանզի միով
խաւարային շղթայիւ ամենեքեան կապեցան ։ եթէ
հողմ շնչէր , և եթէ թանձրախիտ ոստոց քաղցրաձայն
հաւուց բարբառ հնչէր ․ եթէ յորդութե ջրոց հոսելոց
18 բռնութ[եամ]բ ․ * և եթէ բոմբիւնք սպառնալեաց վիմաց հո_
լովելոց ․ և եթէ ընթացք աներևոյթք անասնոց կայտ_
ռելոց ․ և եթէ բարբառ ահագին գազանաց գոչելոց ․
կամ անդրէն յանձն բեկելոյ՝ 'ի քարանձաւաց լերանց
ձայնից արձագանգաց , լքոյց զնո[սա] զարհուրեցուցեալ ։
19 * Զի ամ աշխարհ պայծառացեալ լուսով լուսաւո_
20 րէր , և անխափան գործով կայր պնդակազմ ։ * Բայց
միայն 'ի վ[եր] նոցա տարածանէր ծանր գիշեր , օրինակ
խաւարին որ յաջորդելոց է զնոսա ․ ինքեանք ինքեանց
եւս ծանրագոյնք էին քան զխաւար ։

ԳԼ․ ԺԸ․

1 Բայց սրբոց քոց լոյս մեծ էր զորոց զբարբառն լսէին ,
և զկերպարանսն ոչ տեսանէին ։ զի և նոքա որ զայն_
2 պիսի չարչարանս կրեցին՝ երանէին ։ * Եւ զի ոչ վնա_
սէին յառաջագոյն զրկեալքն՝ գոհանային ․ և վ[ասն] ան_
3 ցանելոյ աղաչէին ։ * Ընդ որոյ սիւն բոցոյ առաջնոր_
դէր

Նախկանութենց ։ (13) Ոմանք ․ Եւ նոքա զանհնարին գի_շերն յանմատուցից մթից դժոխոց գործոցն վերահասելոց զնոյն ։ (14) Օրինակ Գ․ Մուծանէր ահն 'ի վ[եր] ։ (15) Ոմանք ․ Ապա զիարդ և էր անդ անկանէր , աներկաթ բանդարգելեալ ։ (16) Ոմանք ․ Եւ կամ եթէ անապա"։ (17) Ոմանք ․ Եթէ հողմ հնչէր ․ և եթէ 'ի թանձրա"․․․ հոսելով բռնութ[եամ]բ ։ (18) Ոմանք ․ Եւ եթէ ընթացք անե"․․․ գազանաց գոչելոց , և եթէ բոմբիւն սպառնալեաց վիմաց հո"։ (19) Ոսկան ․ Պայծառացուցեալ լու"։ (20) Ոմանք ․ Յօրինակ խաւարին որ յաջորդելոց էր զնո[սա] ։

ԳԼ․ ԺԸ․ (1) Ոմանք ․ Զբարբառն միայն լսէին ․․․ որ զայնպիսի չարչա"։ (2) Ոմանք ․ Զի և ոչ վնասէին ․․ և վ[ասն] անցելոյն աղաչէին ։ (3) Ոմանք ․ Ընդ որով սիւն բոցոյ առաջնորդ լինէր անծանօթ ։

Digitized by Google

մին անմեղաս ել,
անելի արժանի 4
րգելոյ 'ի խա.
ւարի : որոց
հանց աշխարհի.

ԻԲ

ոցն կոտորել : 5
որեալ, 'ի յանկ.
կոտորեցեր և
սատակեցեր , և առ հասարակ կորուսեր 'ի ջուրս սաս.
տիկս : * Այն գիշեր յառաջագոյն ծանօթ եղև հարցն մե. 6
րոց . զի հաստատութեամբ տեսեալ , յերդմանսն յոր հա.
ւատացին՝ խրախուսեալք լինիցին : * Ընկալաւ եղև 7
ժողովրդեան քում արդարոցն փրկութիւն , և թշնամեացն
կորուստ : * Զի որով պատժեցեր զհակառակորդսն , 8
նովին զմեզ առ քեզ կոչեցեալս փառաւորեցեր : * Զի 9
գաղտ զոհէին որդիք սրբոցն , և զսրբութեան օրէնս
միաբանութեամբ ուխտէին : ըստ նմին օրինակի բարութեց՝
և վտանգս սրբոցն հաղորդակից լինել : ձայն հայր՝ քաղց.
րացուցանէին զօրհնութիւն : * Նա անհամբաւ հակառակ 10
ձայնառու էր անձկութեան բարբառ թշնամեացն . և ձայն
ողորմ ելանէր մանկանցն ողբացելոց : * Զնոյն օրինակ 11
ծառայք համապատիժ տէրանցն տանջեալ . և ռամիկն թա.
գաւորական զնոյն չարչարեալ : * Առ հասարակ ամենեքին 12
միով անուամբ մահու ունէին մեռեալս անհամարս :
զի և թաղել իսկ անկարող էին բաւական կենդանիքն :
քանզի 'ի միում վայրկենի պատուականն ազգն նց սա.
տակէր : * Զի ամենևին չհաւատային վա կախարդութեցն , 13
բայց 'ի սատակելոյ անդրանկացն՝ խոստովանեցին ժո.
ղովուրդ քո լինել : * Մինչդեռ խաղաղութեն պատեալ 14
էր զամ, և այն ինչ գիշերն ընթացս արագութեան ընդմէ.
ջէր : * Ամենազօր բանն քո յերկնից յաթոռոց արքու. 15
նեաց

(4) Ոմանք . Վա՛յ զի արժանի էին . . պահեցին զորդիսն քո
. . անդ օրինացն լոյս կենաց աշխարհի պարգևել . կամ ,
պահել : (5) Ոմանք . Զբազմութիւն որդւոցն սատակեցեր ,
և առ հնոյն : (8) Ոմանք . Նովիմբք զմեզ առ քեզ կոչեալ .
(9) Ոմանք . Եւ զսրբութեան օրինակն միա'' . . . հաղորդակից
լինէին : (9) Երկրորդ օրինակ . Այլ՝ հայր քաղցրացուցանէին զ
զօրհնութիւն : Որ աւելի . Անդ հայրք քաղցր'' : (11) Ոմանք .
Եւ ռամիկ ը թագաւորին : Նոյնպէս . և խառնիխուռն
թագաւորին զնոյն չար'' : (12) Ոմանք . Զի և թաղել
անկարաց : (13) Ոմանք . Զի ամենևին հաւատային : (14) Ո.
մանք . Մինչդեռ խաղաղ լռութեն . կամ , խաղաղութեն
ինչ պատեր'' . . . ընթացս արագութեմբ : (15) Ոմանք . Յանկարծ

նեղեալ սաստկին պատահարաղմէն 'ի մէջ սաստկեման երկիւղին.
16 հնազանդէր : * Սուսեր պորոտմամբ զանազան հրամանաց
քո խնդրեալ, և 'ի մէջ անցեալ զամենեսեան ընդ մահ
ուամբ : անդ' ուր երկնից քերէր, և այսր յերկիր հա
17 սանէր : * Յայնժամ վաղվաղակի ցնորք անհնարին ե
րազոց խռովեցուցանէին զնա, և արհաւիրք անկարծ
18 'ի վր հասանէին : * Եւ այլոք այլ ուր անկեալ կիսա
մահք, վն որոյ պատճառանաց մեռանէր՝ յայտ առնէր :
19 * Զի երազոցն խռովեցուցեալ զնա, զնոյն յառաջա
գոյն գուշակէին. զի մի յանգետս վն որոյ չարաչարն
20 սատակէին՝ կորնչիցին : * Մանաւանդ և յարդարոցն եր
բեմն փորձ մահու, և սատակումն բազմութեան եղև յա
նապատին. այլ ոչ ընդ երկար կալաւ բարկութիւն քո :
21 * Զի փութացեալ այրն անարատ՝ մարտեաւ յառաջ 'ի
կուիւ՝ հերով պաշտաման զինուն. աղօթիւք և խնկոց
ուղերձեալ զքաւութիւն. եկաց ընդդէմ բարկութեն, և
22 արար վախճան հարուածոցն. * յայտ արարեալ թէ քո
ծառայ է. Յաղթեաց բազմամ ամբոխին. ոչ զօրութեամբ
մարմնոյ՝ և ոչ զինուց ազդեցութեամբ. այլ բանիւ զպատ
ժիչն հնազանդեցոյց. Զերդմունս և զդաշինս հարցն յի
23 շատակեալ * զերեզմանացեալ զխաղխաղեալ անկելոց առ մի
մեանս՝ կացեալ 'ի մէջ դադարեցոյց զբարկութիւն : Եհերձ
24 զճանապարհ ընդ մէջ կենդանեաց և մեռելոց : * Քանզի
պճնեալ հանդերձն էր ամենայն աշխարհ, և փառք հարցն
'ի չորեքկարգեան ականցն քանդակեալս, և մեծութիւն
25 քո թագ 'ի վր գլխոյ նորա : * Յայնց խորշեցաւ սատա
կիչն. և 'ի նոցանէ զարհուրեցաւ. զի բաւական էր
միայն փորձ բարկութեանն :

ԳԼ. ԺԸ.

1 Բայց սրբոցն մեծապայծառ լոյս էր. որոց զձայնն լսէին և զկերպարանս ոչ տեսանէին. վասն զի և նոքա չարչարեալք էին, երանելի զնոսա առնէին. եթէ ոչ վնասեցին ինչ նոցա, բայց 'ի վր ամենայն
դերձ

ևոյ . . 'ի մէջ սաստկացմանն երկիւղ . (16) Որ նմին . Քո հրա մանաւ : (17) Որ նմին . Անկարծք անկանէին 'ի վր : (18) Ո նմին . Վն որոց պատճառաց մեռանէին , յայտ առ : (19) Որ նմին . խռովեցուցանէին զնա . . սատակէին կորնչէին : (20) Ո նմին . Բազում եղև յանապատի . . կալաւ բարկութիւն : (21) Ո նմին . Մարտեաւ յառաջակայ լինել : Եւ այլ նմին . մարտուցեալ 'ի կռիւ . . և խնկոց ուղերձեալ : (22) Որ նմին . Եթէ ծառայ քո յաղթեաց ըղձ ամբոխից : (23) Որ նմին . Դիականցն անկելոց . . և եհերձ ճանապարհ 'ի մէջ կենն : (24) Յօրինակին, Քանզի պճնեալ հանդերձն . Որ նմին . 'Ի պճնեալ հան դերձն էր . . 'ի վր թագն գլխոյ նր . կամ , գլուխ նր : (25) Որ նմին . Յայնցանէ խորշեցաւ . . և 'ի նոցանէ զար՞:

գերձեա 2
նապա
* Զի վ 3
առւզս
մէւս և
զօրս ա
տամնու 4
ճանի ա
տակու

նոցա լցցէն ղպատիժս: * և քո ժողովուրդ զնորապքանչ 5
ճանապարհ գնասցէ, և նոքա նորանշան մահ գտանի
ցեն: * Զի ամ արարածք յիւրաքանչիւր կարգի վերս 6
տին նորոգէր՝ արբանեկեալ քոց հրամանաց: Զի որոց
որդիքն անվնաս պահէին, * ամպն ծածկեացէ զբա 7
նակն: Զի 'ի ջրոյն ցամաքութ որ 'ի ներքոյ կայր՝ յա
պականքք երկրին երեւեցին. և 'ի կարմիր ծովուն ճանապարհ
անխափան՝ և դաշտ ծաղկաբեր 'ի պոռուտից բազմութեն:
* Ընդ որոյ միաբանութ անցանէին որ քով ձեռամբդ 8
ծածկեալ էին, տեսեալ զզարմս սքանչելիս: * Զի իբրև 9
զձիս ճախրեցան, և իբրև զգառինս խայտացին, օրհ
նել զքեզ Տր որ փրկեցեր զնս: * Քանզի յիշէին տա 10
կաւին զիրսն որ 'ի պանդխտութ իւրեանց, թէ զիա՞րդ
փոխանակ ծննդեան անասնոց՝ բղխեաց երկիր նոցա
մուն: Եւ փոխանակ ձկանցն բղխեաց գետն բազ
մութեն գորտոց: * Այլ յետոյ տեսին և նոր ծնունդ 11
թռչնոց, յորժամ ցանկութ՟ անցեալք խնդրեցին
խորտիկս կերակրոյ: * Զի 'ի մխիթարութե եւ նց լո 12
րամարգ 'ի ծովէ, և պատիժք 'ի վր՟ մեղաւորաց հասին:
ոչ առանց յառաջագոյն եղելոց նշանացն բռնութ՟ հրա
ցան բարկութեցն:

ԻԳ. Քանզի յիրաւի չարչարեցան ըստ իւրեանց չարութեն,
զի

Գւ. ԺԸ. (2) Ոմանք. Զի նոքա զարձցեն.. յղարկեալ:
(3) Ոմանք. Յինքեանս կորզեցին: (4) Ոմանք. 'Ի միտս
արկանէր զի զանցելոց տանջանաց կց": (5) Ոմանք. Ճա
նապարհ գնասցեն: (6) Ոմանք. Ամ արարած յիւրա
քանչիւր կարգէ.. արբանեկեալ քոյոց հրաման": (6) Ոս
կան. Զի քո որդիք պահեսցին անվնաս: (7) Ոմանք.
Զի 'ի ջրոցն ցամա"... և 'ի կարմիր ծովէն: (8) Ոմանք.
Որ քոյով ձեռամբ: (8) Ոսկան. Տեսեալ զզարմս քո
սքանչելիս: (9) Ոմանք. Զի որպ ձիս ճարակեցան:
(10) Ոմանք. Բազմութե գորտոց: (11) Ոմանք. Տեսին
նոր ծնունդ թռչնոց.. խնդրէին խորտիկս կերակրոց:
(12) Ոմանք. Լորամարգին 'ի ծովէն.. բռնութե հրացեալ
բեաց բարկութեց:

13 զի չարաչար ստամբակութեամբ հնարեցան ։ * Զի սմանք
զանծանօթս եկեալս չընդունէին․ և նոքա զերախտա-
14 ւոր հիւրս ծառայեցուցանէին ։ * Եւ ոչ այնչափ միայն,
այլ և այցելութիւն եղիցի նոցա․ քանզի ատելութեամբ ընդու-
15 նէին զօտարս ։ * Բայց նոքա խնդութեամբ ընկա-
լեալք, ընդ փառաց ընդ նոցին արդարոցն վայելէին․
16 անհնարին ցաւօք չարչարեցին զնա ։ * Հարին կուրու-
թեամբ իբրև զայնոսիկ որ առ դրունս արդարոյն․ յորժամ
[illegible] խաւարաւն պատեցան, իւրաքանչիւր ոք
17 զիւրոյ դրանց ելս խնդրէր ։ * Զի մի ինչ բնութեամբ պատա-
շաճեալք, իբրև սաղմոսարանաւ իւրաքանչիւր յարդա-
րեալ ձայնիւք․ զիւրաքանչիւր անուն նուագէին, յնոյն
ժամ՝ ի նմին ձայնի հաստատեալք․ զոր է նշմարելի
18 կարծել յերևելոցն [illegible] ։ * Զի ցամաքայինքն ՚ի
19 ջուրս փոխէին, և լողականքն յերկիր գնային ։ * Հուր
ջրոյ յաղթէր իւրով զօրութեամբ, և ջուր՝ զիւր շիջուցիչ
20 բնութիւն մոռանայր ։ * Եւ բոցք՝ դարձեալ զդիւրա-
ծախ անասնոցն զմարմինս ոչ թառամեցուցանէին ՚ի
շրջելն իւրեանց․ և ոչ հալէին զսառնակերպ զդիւրա-
հալ զազգ անուշակ կերակրոյն ։ Զի յամենայն բարձրացու-
ցեր զժողովուրդ քո և փառաւորեցեր․ և ոչ անտես ա-
րարեր յամենայն ժամանակի, և յամենայն տեղիս քոյով պաշտպա-
նութեամբ քո ։

Կատարեցաւ Իմաստութիւն Սողոմոնի ։

---

(13) Ոմանք․ Զանծանօթ եկեալսն ոչ ընդունէին ։ (14) Ո-
մանք․ Եւ ոչ այսչափ միայն ։ (15) Ոմանք․ Խնդութեամբ ասնա-
կից ընկալեալսն․․ զի անհնարին ցաւ՚՚։ (16) Բ․ Տե․ Հարան
կուրութեամբ ։ Որ օրինակ է․ կուրութիւն․․ անդրանց խաւարաւն
ծածկեցան․ կուրացեալք խաւարաւն զելս դրանցն
խնդրէին ։ (17) Ոմանք․ Բնութեամբ պատշաճեալք ոմն
սաղմոսարանաւ իւրաքանչիւր ձայնիւ յարմարեալք զկե-
րպ՚՚․․ նշմարելիս կարծել ։ (18) Ոմանք․ ՚Ի ջուրսն փոխփոխե-
էին, և լողականք, կամ, լողականք յերկիր ։ (20) Ոմանք․
Անուշակ կերակրոց․․ քով պաշտպանս՚՚։
Յաւարտ գրոցս Իմաստութեան յօրինակի միում առանց վախճանա-
կան բանին՝ Կատարեցաւ, եւ․ անմիջապէս յաջորդ երկու ստու-
նաւորք չորեքտաղեայն՝ Աստուծոյ հոգևորն ՚ի սմա, եւ ։ և
Քաղցրաբանութիւն այս բարձրանոց ։ զորս անդ և այլ օրինակ
մի ։ Այլ յայսմ վայրի զանց արարեալ մեր զառաջ, հետևեալք միւսոյ
ոճերական բանին Կատարեցաւ, եւ․ առնել ՚ի համառօտ
ասութիւն բառամ գրչագրաց․ ընդ որ և ՚ի նոյն օրինակ մի գրեր՝
Կատարեցաւ առակք Սողոմոնի ։

ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՑՈՒՑԱՑ

[illegible]

ճշմարտեաց և առաւ,) որ մեկնաբանէ զԱնեալ հայեցար և խոստովանու-
նեցն։ Այսքան զի որպէս զամս կենաց իւրոց յետ խոստովանացն երկե-
րիւր քառասուն և առաւ. փառաւորէ երկրպագելով զՏէրն որ ՚ի խոր-
հրդեան. զոր ճառէ ՚ի ծանօթանալս կենաց իւրոց մէջ արծաթագոյն.
այլ առաւելէ քանզի իւր զայս ոչ մարգարէութեան հանգիստ։

ԳԻՐՔ ՅՈԲԱՅ.

ԳԼ. Ա.

1 ԱՅՐ ՈՄՆ ԷՐ ՅԱՒՍԻՏԴ
աշխարհի որում անուն էր Յոբ։ Եւ էր
այրն այն ճշմարիտ, անարատ, արդար,
աստուածապաշտ, մեկնեալ յամէն իրաց չարու-
2 թէ մեղաց։ * Եղեն նորա ուստերք եւթն՝ և դստերք ե-
3 րեք։ * Եւ էին խաշինք նորա՝ եւթն հազար. ուղտք երեք
հազարք. լուծք եզանց հինգ հարիւր. և էշք մատակք
արօտականք հինգ հարիւր։ և ծառայք բազում յոյժ.
և գործք մեծամեծք էին նորա ՚ի վերայ երկրի։ Եւ էր այրն
4 այն ազնուականագոյն քան զամենայն արևելեայսն։ * Միաբանեալ
կային որդիք նորա առ միմեանս, առնէին խրախճանութիւն
զօրհանապազ. առնէին ընդ իւրեանս և զերիս քորսն
5 իւրեանց ուտել և ըմպել ընդ նմա։ * Եւ իբրև յանկ
ելա-

* Յետ աստուածային նախագրութեանս ՚ի նշան մարգարէութեան յարինելոց
քաջ ոմն այլոց նախագրութեանց, գրեալ էր օրինակք յարին և այլ
քեն, ձախողեցելոյն Յոբայ ճշմարտութեան և աստուածպաշտութեան
առ, զոր ՚ի չարչարանս մարգարէս ցուցանէ խրատելով մեզ այլ մտա-
ցուցս։ Այլ յաղագս զանց առնելոյ մարգարէութիւն ՚ի գիրս յայս
պատմագրական ցուցանէ գրեալ յարգութեան, յանձն առնել, ձայնաւ
առնել զսա քաղանեալոյ ամենայն ցերեկապատ գրուցս բանից, որ
է գնանել ՚ի լաւագոյն քնարականս։

* Զմերձաւորեալ վերայ սմ օրինակ առնեն համաձայն մերսամս, քաղ
՚ի ձայնէ որ գրեալ. Յոբայ Գիրք։
Գլ. Ա. (1) Ոմանք. Էր յաւսիտ աշխարհին։(2)(3) Ոմանք. Եւ եղեն նորա ուստերք.. և խաշինք նորա Է՟ռ ոչխար. ուղտք։ (4) Ոմանք. Միաբանեալ կային որդիք նորա։
(5) Ոմանք. Յանկ նշանակեալ աւուրքն խրախճանութեան նոցա. առաւ"։ (5) Այլ. Վասն մեղաց ընդ ոգւոց նոցա։

Digitized by Google

կատարէին աւուրքն խրախութեանն, առաքէր յոբ՝ եւ սրբէր
զնոս. յարուցեալ ընդ առաւօտս մատուցանէր վասն նց
զոհս ըստ թուոյ նց, եւ զուարակ մի վն մեղաց անձանց
նց. քանզի ասէր յոբ՝ թէ գուցէ որդիքն իմ 'ի միտս
իւրեանց խորհեցան չարութիւն զԱյ. այսպէս առնէր յոբ
զամ աւուրս նց.
* Եւ եղեւ իբրեւ օր այս այն՝ եւ ահա եկին հրեշտակքն Այ կալ 6
առաջի Տն. եկն եւ սատանայ ընդ նս յածեալ ընդ եր-
կիր եւ շրջեալ 'ի նմա. * Եւ ասէ Տր ցսատանայ՝ զու- 7
ուստի՞ գաս. պատասխանի ետ սատանայ Տն, եւ ասէ.
շրջեալ ընդ երկիր եւ յածեալ 'ի ներքոյ երկնից՝ եկեալ
կամ. * Եւ ասէ ցնա Տր. նայեցա՞ր միտք քով է ծա- 8
ռայ իմ ընդ յոբ. զի ոչ գոյ իբրեւ զնա 'ի վերայ երկրի, այր
անարատ՝ ճշմարիտ՝ աստուածապաշտ՝ մեկնեալ յամ իրաց չա-
րաց. * Ետ պատասխանի սատանայ, եւ ասէ ընդդէմ 9
Տն. միթէ ձրի՞ պաշտիցէ յոբ զՏր. * Ոչ դու ամրա- 10
ցուցեր զարտաքինն նր եւ զներքինն տան նր, եւ որ ինչ
միանգամ արտաքոյ շուրջ զնովաւ է. զգործս ձեռաց
նր օրհնեցեր, եւ զանասունս նր բազմացուցեր 'ի վերայ
երկրի. * Բայց ոչ արկ առաքեա դու զձեռն քո, եւ 11
մերձ յամ ինչս նր. եթէ ոչ յերեսս քո օրհնեսցէ զ-
քեզ. * Յայնժամ ասէ Տր ցսատանայ. ահա զամ ինչս 12
նր տամ 'ի ձեռս քո. բայց 'ի նա մի մերձենայցես. Եւ
ել սատանայ յերեսաց Տն. * Եւ էր իբրեւ զօրս զայս. 13
ուստերքն յոբայ եւ դստերքն նր՝ ուտէին եւ ըմպէին գի-
նի 'ի տան երիցու եղբօրն իւրեանց. * Եւ ահա հրեշ- 14
տակ եկն առ յոբ՝ եւ ասէ ցնա. լծորդք եզանցն վա-
րէին, եւ էշքն մատակք արածէին առ նոքօք. * Եւ եկին 15
գերիչքն եւ գերեցին զնս, եւ զծառայսն կոտորեցին
սրով. եւ ես միայն ապրեցայ՝ եկի պատմել քեզ. * Եւ մինչ 16
դեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն առ յոբ՝ եւ ասէ ցյոբ.
հուր անկաւ յերկնից՝ եւ այրեաց զխաշինս, եւ զհովիւսն
նոյնպէս նոցին օրինակի եկեր. եւ ես միայն մնացեալ՝ եկի պատմ-
ել քեզ. * Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ եկն 17
եւ ասէ ցյոբ. ասպատակաւորք ասպատակեցին 'ի վերայ
երեքք առաջք եւ պատեցան զուղտուքն՝ եւ գերեցին զնս.
եւ զծառայսն կոտորեցին սրով. եւ ես միայն ապրեցայ՝ եկի
պատմ-

---

(6) Ոմանք. Եւ իբրեւ եղեւ զօրս զայս, եկին հր''. . յանդիման
յերկրէ եւ շր'': (7) Ոմանք. Եւ ասէ Տր է սատանայ. ուստ
ի՞: Ոմ ունին. Եւ ասէ Տն: (8) Յօրինակին. Ընդ ծառ-
այիս ընդ յոբ: (8) Օրինակ մի. Ընդդէմ ծառայի իմոյ
յոբայ, զի: (9) 'Ի լուս''. Եւ ասէ առաջի Տն. հանդերձեալ
ասաց 'Ի բնաբ'': (11) 'Ի բազում գրչագիրս. Բայց ոչ արկ առա'':
(17) Ոմանք. Եկին առ յոբ եւ ասէ ցյոբ:

18 պատմեցից քեզ ։ * Եւ մինչդեռ նա խօսէր՝ այլ հրեշ-
տակ գայր և ասէր ցՅոբ․ մինչդեռ ուստերքն քո, և
դստերքն ուտէին և ըմպէին առ երիցու եղբօրն իւր
19 եւանց՝ * յանկարծակի հողմն մեծ եկն յանապատէ՝ և ե-
հար զչորեսին անկիւնս տանն, և անկաւ տունն 'ի վր
մանկացն քոց՝ և վախճանեցան․ և ես միայն ապրեցայ՝ եկի
20 պատմել քեզ ։ * Ապա յարուցեալ Յոբ՝ պատառեաց
զհանդերձս իւր, և կտրեաց զհերս գլխոյ իւրոյ․ և
21 անկեալ 'ի գետնի երկիր եպագ Տն, * և ասէ․ Մերկ
ելի ես յորովայնէ մօր իմոյ, և մերկանդամ դար-
22 ձայց անդրէն ։ * Տր ետ՝ և Տր առ․ որպէս Տն հաճոյ
թուեցաւ՝ նոյնպէս և եղև․ եղիցի անուն Տն օրհնեալ ։
23 * Եւ յայսմ ամենայնի որ անցին ընդ նա՝ ոչ մեղաւ Յոբ
առաջի Տն, և ոչ ետ անզգամութիւն Այ ։

ԳԼ․ Բ․

1 Եւ եղև իբրև օրն այն․ և եկին հրեշտակք Այ կալ
առաջի Այ․ եկն և սատանայ 'ի մէջ նց * ընդ նմա
2 կալ * առաջի Տն ։ * Եւ ասէ Տր ցսատանայ․ ուս-
տի գաս ։ յայնժամ ասէ սատանայ առաջի Տն․ անցեալ
3 'ի ներքոյ երկնից՝ և շրջեալ ընդ ամ, եկեալ կամ ։ * Եւ
ասէ Տր ցսատանայ․ արդարև հայեցար ընդ ծառայ
իմ ընդ Յոբ․ զի ոչ գոյ իբրև զնա 'ի վր երկրի, այր
ճշմարիտ անարատ, Ածապաշտ, մեկնեալ յամ չարու-
թենէ․ և տակաւին կայ յանմեղութեան․ և դու տարապարտուց
4 խօսեցար կորուսանել զինչս նր ։ * Կրկնեալ անդրէն
սատանայ՝ և ասէ ցՏր․ մորթ ընդ մորթոյ, և որչափ
5 ինչ մարդոյ ընդ անձին իւրոյ տացէ ։ * Այլ թէ
ոչ՝ առաքեսցես զձեռն քո, և արկ զոսկերօք և զմարմնով
6 նորա․ եթէ ոչ յերեսս քո օրհնեսցէ զքեզ ։ * Եւ
ասէ Տր ցսատանայ․ ահա մատնեմ զնա քեզ, բայց
7 զանձն նր պահեսցես ։ * Եւ ել սատանայ յերես-
աց Տն․ և եհար զՅոբ չարաչար կեղով յոտից մինչև
8 ցգլուխ ։ * և առեալ խեցի քերէր զթարախն․ և նստէր
յաղբեւս արտաքոյ քաղաքին ։ Եւ իբրև բազում ժա-
9 մանակք անցանէին 'ի վր ։ * ասէ ցնա կինն իւր․ Մինչև
յերբ

---

(21) Ոմանք․ Եւ մերկ անդրէն դարձայց անդր ։ (22) Ո-
մանք․ Եւ յայսմ ամ անցս ։
Գլ․ Բ․ (1) 'Ի լուսն․ 'Ի Հբ՝ կալ առաջի, նշանակի, ան-
դրձանացեալ ։ (1) Ոմանք․ Կալ առաջի Տն․ եկն և սա․․
․․'ի մէջ նց կալ առա․․ ։ (3) Ոմանք․ Ընդ ծառայ իմ Յոբ
․․այր արդար ճշմարիտ Ածապաշտ․․ տարապարտուց
խօսեցար ։ (7) Ոմանք․ Ել սատանայ ։ (8) Ոմանք․ Եւ նստէր
յաղբիւս․․ բազում ժամանակ անց ։ (9) Ոմանք ։

Digitized by Google

յԵրբ ժուժկալեալ ասացեր՝ Թէ ահա հանդերձեալ եմ յառա-
կաւելն՝ ասելով ինչ ժամանակամին կացեալ յաւուրց տեառ
կաւթն իմոյ: Ահաւասիկ ապականեալ է յերկրաւոր զը
'ի վ՞ր երկրի. ուստերքն եւ դստերքն՝ ինձ որոց զանգի
երկրէ եւ երկուցեալ յորս տարապայմանաց վտանգեցին տա-
ռապանօք: Զոր ինքնին 'ի զարդարութեան որդւոց նախա-
տնաղացելոց բաղխեցան. եւ ես մաշեցեալ եւ հարկանեալ.
անձն 'ի ամնէ, եւ անդի 'ի անդունդէ. զաղաւթեմ Թէ նեղ
մանեսցէ արտաքսին՝ զի հանգերձեալ 'ի տառապանաց եւ
մոյ՝ որ այժմ պատուեալ են զինեւ. Այլ՝ առաւ բան ինչ
'ի մոր, եւ վախճանեցաւ: * Եւ ոչ հայեցեալ ընդ նա՝ ա- 10
ռէ. իբրեւ զմի 'ի կանանց անզաւակաց խորհեցաւ: եԹէ
զպարկեան ընկալեալ 'ի ձեռանէ տէր՝ չարեացն մի հանդէ-
րեցնե: Եւ յայսմ տեղի որդւոց ամեայք անցեալ ընդ նա,
ոչ մնալու յոր չըԹամիք եւրոպիք տուաղի տէն. եւ ոչ ես
անզգամութեան այլ: * Եւ լուեալ երից բարեկամացն զըդ- 11
բեան տմ որ հասեալ 'ի վ՞ր նր, եկին յիւրաքանչիւր աշ-
խարհէ առ նա: Եղիփազ տայոյ Թեմանացւոյ. Բաղ-
դատ բաշաւոր սաւքեցւոյ. Սովփար արքայ մինեցւոց:
եւ եկին առ նա միաբան մխիԹարել եւ սփոփել զնա:
* Եւ տեսեալ զնա 'ի բացուստ՝ ոչ ծանեան: եւ բարձ- 12
րացեալ մեծամեծաձայն լացին. եւ պատառեցին իւրաքան-
չիւր զպատմուճան իւր, եւ ցանեցին հող 'ի վ՞ր գլխոց
իւրեանց ընդ երկինս հայելով: * Եւ նստան շուրջ 13
զնովաւ յերկրի զեւԹն օր եւ զեւԹն գիշեր: եւ ոչ 'ի
նչնէ խօսեցաւ ընդ նմա բան. քանզի տեսանէին զան-
հնարին հարուածն եւ զմեծամեծս յոյժ:

ԳԼ. Ի.

Եւ ապա յետ այսորիկ յոյժ եբաց զբերան իւր, եւ ա- 1
նէծ զօրն իւր, * եւ ասէ: 2
* Կորիցէ օրն յորում ես ծնայ, եւ գիշերն յորում ասա- 3
ցին Թէ ահա արու: * Խաւարեսցի գիշերն այն, եւ մի 4
խնդրեսցէ զնա տէր 'ի վերուստ: Մի եկեսցէ 'ի վ՞ր նո-
րա.

Համեմերից ասկաւելին ասկաւելիկ ինչ ժա"... վտանգեցին
տառապանօք... ողբերգացեալ բաղխեցան: Այլ աւրին.
ողբացեալք: (9) Բնե յաւելեալ. 'ի տառապանաց իմոց.
եւ 'ի ցաւոց իմոց, որ.. բան ինչ առ նոր: (10) Այլն... Ոչ
ինչ անցեալ ընդ նա: (11) 'ի Բաղդատ պակասի. Եւ սփոփել
զնա: (12) Այլուր. Զպատմուճանս իւրեանց: (12) 'ի
Բնեն պակասի. Ընդ երկինս հայելով: (13) Յօնեան ձեռ.
Շուրջ զնովաւ յերկրի զեւԹն աւր եւ զեւԹն գի":
ԳԼ. Ի. (1) Բաղդատ. Եւ ապա սպերծ յոյժ ե": (4) Այ-
լուր. Եւ մի եկեսցէ 'ի վերայ նորա:

Digitized by Google

5 լոյս ։ *Ըմբռնեսցէ զնա խաւար՝ և ստուերք մահու ։ Ե-
6 կեսցէ ՚ի վերայ նորա մէգ ։ *Անիծեալ լիցի օրն այն և գի-
շերն, և տարցէ զնա խաւար ։ Մի եղիցի յաւուրս տար-
7 ւոյն, և մի թուեսցի յաւուրս ամսոց ։ *Այլ գիշերն
այն եղիցի ՚ի ցաւս, և մի եկեսցէ ՚ի վերայ նորա ուրախութիւն
8 և մի ցնծութիւն ։ *Այլ նզովեսցէ զնա որ նզովելոցն է
զօրն զայն․ որ պատրաստն ածելոցն իսկ է զմեծ վիշապն ։
9 *Խաւարեսցին աստեղք գիշերոյն այնորիկ, սպասես-
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 անսպասելւոյ ՚ի տանէ իւրմէ ։ *Իսկ ընդէ՞ր տուեալ եղև
անձանց դառնացելոց լոյս, և կեանս ցաւագնելոց ոգ-
21 ւոց ․ *որ ցանկան մահու, և ոչ հասանեն ։ փորեն
22 իբրև զգանձս, *և խնդալից լինին եթէ գտանիցեն ։
23 Մահ՝ *մարդոյ հանգիստ է յորմէ ճանապարհն թաքու-
24 ցեալ ՚ի նմանէ ․ զի փակեաց զնովաւ ած ։ *Յառաջ
քան զկերակուրս իմ հեծութիւն եհաս, արտասուք և
25 ահիւ նեղեալ եմ ։ *Զի երկիւղն յորմէ խիթայի եկն
26 ՚ի վերայ իմ, և յորմէ կասկածէի պատահեաց ինձ ։ *Ո՛չ
խա-

---

(5) Ոմանք․ Եւ ստուերք մահու, և եկեսցէ ։ (7) Ոմանք․ Ուրախութիւն և ցնծութիւն ։ (9) Ոմանք․ Սպասեսցէ և ՚ի լոյս մի եկեսցէ ։ (12) Ոմանք․ Ընդէ՞ր պատահեցաւ ինձ ծնունդք․ և ընդէ՞ր դիեցի ես զստինս ։ (14) Ոմանք․ Եղին ՚ի սա-տերս իւրեանց ։ (17) Ոմանք․ Ամբարշտաց բարբառեցին ։ (20) Ոմանք․ Իցէ դառնացելոց լոյս ։ (22) Ոմանք․ Լի-նին իբրև գտանիցեն ։ Այլ ոմանք․ եթէ գտանիցեն ըղ-ձայս ․ (23) ՚Ի բազմաց օրինակի․ Հանգիստ է, յորմէ ճա-նապարհն թաքեալ ՚ի նմանէ ։ (23) ՚Ի լուսանց․ ՚Ի վերայ՝ ճանա-պարհն, նշանակէ՝ ժամանակն ։ Եւ ՚ի Տէր՝ զի փակեաց զնո-վաւ, նշանակէ․ այս․ ոչ խնայեաց նմա ։ (26) Այլք․ Ոչ

Digitized by Google

խաղաղեցայ ոչ համբարառեցի՝ ոչ համոզեաց. քանզի եկն 'ի վերայ իմ բարկութիւն:

ԳԼ. Ի.

Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմանացւոյ ասէ: 1

Միթէ բազում անգամ լսեալ իցեն քո բանք աշխա- 2
տութեան, և զօրութիւն բանից քոց ո՞ համբարառեսցէ:
* Զի եթէ խրատեցեր դու զբազումս, և զձեռս տկա- 3
րաց մխիթարեցեր: * Եւ զհիւանդացեալս կանգնեցեր 4
բանիւք, և ծնկաց կթուցելոց քաջալերութիւն զգեցու-
ցեր: * Եւ արդ եկին համարին 'ի վերայ քո ցաւք. աստէն 5
դու վարանեցեր: * Ո՞չ ապաքէն երկիւղն քո անզգա- 6
մութիւն է. և կասկածք քո, և անչարութիւն ճանապարհի
քո: * Արդ յիշեա՛ ո՞վ որ սուրբ էր՝ կորեաւ, կամ 7
ճշմարիտք արմատաքի՞ն երբեք խլեցան: * Զորօրինակ 8
տեսի զայնոսիկ որ զանապատահան արօրադրեն ատենն.
որ սերմանեն զնա՝ ցաւս հնձեսցեն 'ի նոցանէ: * 'Ի 9
հրամանէ Տն կորիցեն. 'ի հոգւոյ բարկութեան նորա սատա-
կեսցին: * Զօրութիւն առիւծու, զոչիւն մատակ առիւ- 10
ծու, պերճութիւն վիշապաց՝ շիջցի: * Մրջիւնառիւծն 11
սատակեսցի առ 'ի չգոյէ կերակրոյ. կորիւնք առիւ-
ծու լքին զմիմեանս: * Եթէ էր ասացուածն բան ճշմա- 12
րիտ եղեալ 'ի խօսս քո, ոչ ինչ յայդպիսեաց չար պա-
տահէր քեզ: Ոչ ընդունիցի՞ն ունկն իմ հրա-
շալիսն 'ի նմանէ, * արհաւիրք և բաժանմունք գիշերա- 13
կանք: Հասանէր ահ 'ի վերայ մարդկան, * դողումն և սար- 14
սուռն պատահեցին ինձ. և մեծապէս զոսկերս իմ շար-
ժեցին: * Եւ եկն հոգին 'ի վերայ երեսաց իմոց. քարշե- 15
ցին հերք իմ և մարմինք: * Կանգնեցայ՝ և ոչ գիտացի. 16
տեսի և ոչ էին կերպարանք առաջի աչաց իմոց, բայց
միայն օդ և սաւառնիլեան լսէի: * Իսկ արդ՝ միթէ սուրբ 17
լինիցի մարդ առաջի Տն, կամ 'ի գործոց իւրոց անա-
րատ այր: * Եթէ ծառայից իւրոց ոչ հաւատայցէ, և 18
զհրեշտակաց խոտորնագոյնս ինչ իմասցէ: * Իսկ արդ 19
զբնակեալս 'ի տունս կաւեղէնս, յորոց և մեք ևս 'ի
նմին

խաղաղեցայ ոչ դադարեցի: Ոսկ. տպն. խաղաղացայ:
(26) 'Ի բաց". Եւ եկն 'ի վերայ իմ:

Գլ. Ի. (2) Օրինակ. Բազում անգամ լսեալ իցեն. կամ,
լսեալ իցէ: (2) Ոմանք. Եւ զօրութիւն բանից: (4) Ոմանք.
Եւ ծնկաց: (6) 'Ի բաց". 'Ի վերայ՝ կասկածք. նշանակի,
յայտ: (6) Ոմանք. Եւ չարութիւն ճա": (7) Ոմանք. Ո՛ որ էր
սուրբ, և կորեաւ: (11) Ոմանք. Եւ 'ի չգոյէ կերակրոյ
կորիւնք առիւ": (11) Ոսկն. Կորիւնք առիւծուց.

20 նմին կաւոյ եմք։ Եհար զնոսա ըստ օրինակի ցեցոյ. * Ի
յառաւօտէ մինչև յերեկոյ ոչ ևս էին։ Քանզի անձամբ
21 անձին օգնել ոչ կարէին, կորեան։ * Փչեաց ՚ի նոսա
և ցամաքեցան. սատակեցան քանզի ոչ էր ՚ի նոսա ի-
մաստութիւն։

ԳԼ. Ե.

1 Արդ աղէ կարդա՛, թէ ոք լուիցէ՛ քեզ ձայն, կամ
2 թէ զոք ՚ի հրեշտակաց սրբոց տեսցես։ * Քանզի
և զանզգամ սպանանէ բարկութիւն, և զմոլորեալն մե-
3 ռուցանէ նախանձ։ * Ես՝ ես տեսի անզգամաց ար-
մատս ձգեալ, այլ վաղվաղակի հարան յարկք նոցա։
4 * Հեռի լիցին որդիք նց ՚ի փրկութենէ. կոխկոխեսցին
5 առ դրունս վատթարաց, և ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ։ * Զի
զոր նոքայն ժողովեցին՝ արդարք կերիցեն, և նոքա մի՛
եղիցին ապրեալք ՚ի չարեաց. ծծեսցի զօրութիւն նց։
6 * Զի ոչ եթէ յերկրէ ելանիցէ աշխատութի, և ոչ ՚ի լե-
7 ռանց բուսանիցին ցաւք։ * Այլ մարդ աշխատութեան
8 ծնանի. ձագք արծուեաց ՚ի բարձունս թռչին։ * Բայց
սակայն ես խնդրեցից ՚ի Տէ, և զՏր զամենեցուն իշ-
9 խանն կարդացից։ * Որ առնէ զմեծամեծս և զանքննինս,
10 և զփառաւորս և զսքանչելիս որոց ոչ գոյ թիւ։ * Որ
տայ անձրև յերկիր, առաքէ զջուրս ՚ի ներքոյ երկնից։
11 * Որ առնէ զխոնարհս ՚ի բարձունս, և կանգնէ զկո-
12 րուսեալս։ * Եւ փոփոխէ զխորհուրդս խորամանկաց,
13 և ոչ գործեսցեն ձեռք նց զճշմարտութի։ * Որ հասա-
նէ իմաստնոց հանճարով, և զխորհուրդս բազմահնա-
14 րաց յիմարեցոյց։ * ՚Ի տուէ պատահեսցէ նց խաւար,
և ՚ի միջօրէի իբրև ՚ի գիշերի խարխափեսցեն։ * Կորն-
15 չեսցին պատերազմաւ. * և տկարն ապրեսցի ՚ի ձե-
16 ռանէ հզօրին։ * Եղիցի յոյս տկարի. բերան անիրա-
17 ւի խցցի։ * Երանելի՛ է մարդ զոր յանդիմանեաց Տր
՚ի վրյ երկրի. և ՚ի խրատու Ամենակալին մի՛ հրաժա-
18 րեսցես։ * Զի նա ցաւեցուցանէ, և միւսանգամ անդր-
19 էն հաստատէ. եհար՝ և ձեռք նր բժշկեցին։ * Վե-
ցից ՚ի վշտաց փրկեսցէ զքեզ, և յեւթներորդումն ոչ
20 մերձեսցի առ քեզ չար։ * ՚Ի սովի՝ փրկեսցէ զքեզ ՚ի
մահուանէ. ՚ի պատերազմի ՚ի ձեռաց երկաթոյ արձա-
կեսցէ։

Գլ. Ե. (1) Ոմանք. Եթէ ոք տացէ քեզ։ (6) Բազումք. Բուսանիցին ցաւք։ (8)(9) Ոմանք. Եւ զՏր ամենեցուն իշխան կար". . և զանքննելիս։ (10) Ոմանք. Առաքէ ջուր ՚ի ներ"։ (12) Ոմանք. Ձեռք նր զճշմարտութի։ (14) Ոմանք. Եւ ՚ի միջօրէի. . խարխափեսցին։ (17) Ի յունարէն գրեալ է. Տր ՚ի վերայ երկրի։ (20) Ոմանք. ՚Ի սովի փրկեսցէ

Digitized by Google

փրկեսցէ զքեզ ։ * 'Ի տանջանաց լեզուի՝ ծածկեսցէ ըզ- 21
քեզ. և մի՛ երկիցես 'ի չարեաց եկելոց 'ի վերայ քո ։ * Զա- 22
նիրաւս և զանօրէնս արհամարհեսցես ։ 'Ի գազանաց
վայրենեաց մի՛ երկիցես ։ * Զի ընդ քարինս վայրի դա- 23
շինք քո. և գազանք վայրենիք խաղաղասցին ընդ քեզ ։
* Ապա գիտասցես թէ խաղաղութիւն է տան քո, և բնա- 24
կութիւն յարկի քոյ մի՛ վրիպեսցի ։ * Եւ ծանիցես զի բա- 25
զում է զաւակ քո. և որդիք քո եղիցին իբրև զբանջար
վայրի ։ * Եւ երթիցես 'ի գերեզման իբրև զցորեան հա- 26
սեալ 'ի ժամանակի հնձելոյ, կամ իբրև զշեղջ կալոյ 'ի
ժամանակի ամբարձելոյ ։ * Ահաւասիկ զայս մեք 27
քննեցաք. այս է զոր լուաք ։ բայց դու գիտասջիր
յանձն քո զինչ գործեցեր ։

ԳԼ. Զ.

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ ։ 1

Բ Իթէ կշռելով ոք կշռէր զբարկութիւն իմ. և զցաւս 2
իմ միանգամայն բառնայր 'ի լուծ կշռոյ, * քան 3
զաւազ ծովու ծանրագոյն լինէր ։ Նա՛ ուրեմն բանք
իմ անզգամք են ։ * Զի նետք Տեառն 'ի մարմնի իմում, և 4
սրտմտութիւն նոցա ծծէ զարիւն իմ ։ յորժամ սկսանիմ խօ-
սել կատտեն զիս ։ * Իսկ արդ՝ զի՞մ ըրդ, միթէ տարապար- 5
տուց խանչիցէ ցիռ, բայց եթէ կերակուր խնդրիցէ ։
կամ թէ գոչիցէ՞ եզն առ մսուր՝ յորժամ ունիցի զկե-
րակուր ։ * Կամ ուտիցի՞ հաց առանց աղի. կամ գու- 6
ցէ՞ համ 'ի բանս ունայնս ։ * Սա՛ ոչ կարէ հանգուցա- 7
նել անձն իմ. զի շարաւով տեսանեմ զկերակուր իմ՝
իբրև զհոտ առիւծու ։ * Զի եթէ տայցէ՝ և եկեսցեն 8
խնդրուածք իմ, և զյոյս իմ տացէ Տէր ։ * Սկսա- 9
ւ Տէր խոցոտել զիս. բայց 'ի սպառ մի՛ սպանցէ զիս ։ * Եւ 10
եղիցի ինձ քաղաքն իմ գերեզման՝ յորոյ վերայ պարսպացն
ճեմէի, և 'ի նմա ոչ խնայեցից. զի ոչ սուտ արարից ըզ-
բանս սրբոյն Աստուծոյ իմոյ ։ * Զի զի՞նչ է զօրութիւն իմ եթէ 11
համբերիցեմ. կամ զի՞նչ ժամանակ՝ զի հանդուրժես-
ցէ

---

(23) 'Ի բնա՛ն պակասի. Զի ընդ քարինս վայրի դաշինք քո. և գազանք ։ (23) Յօրինակին. խաղաղասցին ընդ քեզ ։ (24) Ոմանք. Եթէ խաղաղութիւն է տան քում ։ (26) Ոմանք. 'Ի ժամանակի հնձոց, և կամ իբրև զշեղջ կալոյ ։ (27) Ոմանք. Յանձն քո զինչ գործեցես ։

Գլ. Զ. (4) Բաղդամք յաւելուն. 'Ի մարմնի իմում են ։ (7) Ոսկան. Նա ոչ կարէ հանգչել" ։ (7) Ոմանք. Զի շարաւ տեսանեմ ։ (8) 'Ի լուսն". Եւ եկեսցեն ինձ խնդր". [illegible] ոմանց 'ի բնաւ" ։ (11) Ոմանք. Իմ եթէ համբերեցից

12 ցէ անձն իմ։ * Միթէ զօրութիւն վիմաց իցէ զօրութիւն
իմ, կամ մարմինք իմ պղնձիք. կամ թէ ոչ՝ի նա ա-
13 պաւինեմ։ Արդ օգնութիւն իմ մերժեցաւ յինէն, * և
ողորմութիւն հրաժարեաց յինէն. այցելութիւն տն անտես
14 արար զիս։ * Ո՛չ հայեցան յիս մերձաւորք իմ. * իբր
15 զվտակ պակասեալ, և իբրև զալիք անցին զինեւ։ * Որք
16 ակնածէին յինէն, արդ անհնարին հասին ՚ի վերայ իմ։
17 * Իբրև զձիւն կամ իբրև զսառն պատեալ որ հալեցի ՚ի
հասանելոյ ջերմութեան, և ոչ ճանաչիցի թէ ո՞վ էր.
18 * Նոյնպէս և ես լքայ յամենեցունց, կորեայ և անան-
19 կացայ։ * Տեսէք զճանապարհս Թեմնացւոց որք ՚ի շա-
20 ւիղս սաբայ հայիք։ * և ամօթ կրեսցեն յուսացեալքն
21 ՚ի քաղաքս և յինչս։ * Դո՛ւ և դուք [illegible] անողորմ
հասէք ՚ի վերայ իմ։ հայեցեալ ՚ի վէրս իմ՝ երկերուք։
22 * Արդ ես զձեզ ինչ խնդրեցի՞։ * կամ ձերում զօրու-
23 թե՞ան կարօտեալ էի՞մ ապրեցուցանել զիս ՚ի թշնա-
24 մեաց. կամ ՚ի ձեռաց հզօրաց փրկել զիս։ * Ուսուցէք
զիս՝ և ես լռեցից. և եթէ մոլորեալ ինչ իցեմ, արա-
25 րէք զիս խելամուտ։ * Այլ ուրեմն խստամբ են բանք
ճշմարտի. քանզի ոչ եթէ ՚ի ձէնջ խնդրեմ զօրութիւն։
26 * Եւ ոչ կշտամբեանք բանից ձերոց լռեցուցանեն զիս.
27 և ոչ բարբառոյ բանից ձերոց անսացից։ * Բայց զի
իբրև ՚ի վր որբոյ յարուցեալ էք ՚ի վր իմ. և խաղա-
28 ցեալ էք ՚ի վր բարեկամի ձերոյ։ * Բայց արդ հայե-
ցեալ յերեսս ձեր ոչ ստեցից։ Նստարուք, և մի՛ ինչ
29 լիցի անիրաւութիւն ՚ի դատաստանի։ * և դարձեալ իրա-
30 ւանց ուշ ունիցիք։ * Չիք ոչ գոյ ՚ի լեզուի իմում անի-
րաւութիւն. կամ կոկորդ իմ ոչ խոկայցէ՞ իմաստութիւն։

ԳԼ. Է.

1 Ոչ ապաքէն իբրև զփորձութիւն են վարք մարդոյ ՚ի
վերայ երկրի, և իբրև զաւուրականս վարձք վարձկանի
2 կեանք նր։ * Կամ իբրև զծառայ երկուցեալ ՚ի տեառնէ
իւրմէ՝ և գտեալ ընդ հովանեաւ, և իբրև զվարձկան
3 որ սպասիցէ վարձուց իւրոց. * Նոյնպէս և ես սպա-
սեցի ամսոց ունայնոց։ Գիշերք ցաւոցն տուեալ են
ինձ.

(15) Այլ. Իբրև զվտակ պակաս՛՛։ (16) Բաղդ. Արդ անհաւանելի հասին ՚ի։ (19) Ոմանք. Թեմանացւոց.. սաբայ հայեցէք։ (27) ՚Ի լուս՛՛. ՚ի վր խաղացեալ էք, նշանակի, ոտն հարկանէք։ (28) Ոմանք. Նստարուք դուք. և մի ինչ լիցի անիրաւութիւն։ և դարձեալ։ (30) Ոմանք. Ոչ խոկայցէ իմաստ՛՛։ Որ ասէին. իմաստութիւն։
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Վարձս վարձկանի կեանք։ (3) Ոմանք. Սպասեցից ամսոց.. ցաւալիցն տուեալ են։

Digitized by Google

ինձ. * եթէ ննջեցից՝ ասեմ երբ իցէ տիւ. և եթէ յառ- 4
նիցեմ՝ դարձեալ թէ երբ իցէ երեկ: Լի ցաւօք լինիմ
յերեկորեայ մինչև ցառաւօտ: * Թաւալին մարմինք 5
իմ զաղջութեամբ որդանց. մածեցի զկոշտս երկրի առ 'ի
զթարախս քերելոյ: * Եւ կեանք իմ թեթևագոյնք են 6
քան զխօսս, և կորեան յունայնութեան յուսոյ: * Յիշեա 7
զի փուք են կեանք իմ, և ոչ դարձցի ակն իմ 'ի տեսա-
նել զբարի: * և ոչ հայեսցի յիս ակն տեսողի: Աչք 8
քո յիս՝ և ես ոչ ևս իցեմ, * իբրև զամպ ընջեալ յերկ- 9
նից: Զի եթէ իջանիցէ մարդ 'ի դժոխս, ոչ ևս ելցէ.
* և ոչ դարձցի 'ի տուն իւր. և ոչ ևս ծանիցէ զնա տե- 10
ղի իւր: * Այլ յաւէտ ես ոչ ևս խնայեցից 'ի բերան իմ. 11
խօսեցայց մինչև իցեմ 'ի վշտի. բացից զդառնութիւն
անձին իմոյ տագնապաւ: * Միթէ ծով իցեմ կամ 12
վիշապ՝ զի կարգեցեր զինև պահ: * Ասացի թէ միխի- 13
թարեսցեն զիս մահիճք իմ. վճարեցից յինքեան զբանս
յանկողնի իմում: * Զարհուրեցուցանես զիս երազովք 14
և տեսլեամբք հարկանես զիս: * Թափես զոգի յանձնէ 15
իմմէ, և 'ի մարմնոյ զշունչ իմ. և 'ի մահուանէ զոսկերս
իմ: * զի ոչ եթէ յաւիտեան կեցայց, եթէ երկայնամտեա 16
եղէց: 'Ի բաց կաց յինէն՝ զի ընդունայն են կեանք իմ:
* Զի՞նչ է մարդ զի մեծացուցեր զնա, կամ զի հայի- 17
ցես 'ի նա միտս: * Կամ այցելութիւն առնիցես նմա մինչև 18
ցառաւօտ. և 'ի հանգիստ դատիցես զնա: * Մինչև 19
յե՞րբ ոչ թողուցուս զիս, և ոչ ընդարձակիցես ինձ.
մինչև ցաւալք կլանիցեմ զթուքս իմ: * Զի թէ մե- 20
ղայ՝ զի՞նչ կարիցեմ առնել քեզ, որ գիտես զմիտս
մարդկան. Ընդէ՞ր եդիր զիս քեզ ոսոխ, և իցեմ քեզ բեռն:
* և ընդէ՞ր ոչ արարեր մոռացութիւն անօրէնութեան իմոյ՝ 21
և սրբութիւն մեղաց իմոց: Արդ ահա յերկիր դառնայ-
ցեմ կանխեալ, և այլ ոչ ևս իցեմ:

ԳԼ.

---

(4) Ոմանք. Առնիցեմ թէ երբ իցէ երեկոյ.. մինչև յառա-
ւօտ: (5) Ոմանք. իմ 'ի զաղջութեան որդանց: (7) Օրինակ
Գ. 'ի տեսանելոյ զբարի: (8) Ոմանք. Եւ ոչ ևս իցեմ:
(11) 'Ի լուս". Բացից զբերան իմ դառնութեամբ: (11) Ո-
մանք. իմոյ տագնապելով: (12) Ոսկան. Զինև պահս:
(13) Այլ. Վճարեցից զինքեան զբանս յան": (13) Ոմանք.
Զբանս իմ յանկողնի: (15) Ոմանք. Զոգի իմ 'ի յանձնէ
իմմէ, և 'ի մահուա": Որ օրինակ Գ. Թափեսցես կենդա-
նութիւն յանձնէ իմմէ: (16) Ոմանք. Զի ոչ յաւիտեան:
(19) Ոմանք. Կլանիցեմ զթուք. կամ, զթուքս իմ:
(20) Ոմանք. Զմտս մարդ.. ընդէ՞ր եդիր զիս քեզ ոսոխ:
Որ յօրինակին Գրի՝ ոսոխ: (21) 'Ի լուս". 'Ի մէջ՝ կանխեալ,
նշանակի, զանձուք տառապեալ է:

ԳԼ. Ը.

1 Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ ասէ։

2 Մինչև ցե՞րբ խօսիցիս զայդ. և ոգի մեծաբանութեան
3 'ի բերան քո։ * Միթէ անիրաւ դատիցի Տէր.
4 կամ որ զամ արար պղտորիցէ՞ զիրաւունս։ * Եթէ որ-
դիքն քո մեղան առաջի նր, առաքեաց 'ի ձեռն զանօ-
5 րէնութիւնս նց։ * Բայց դու կանխեա՛ առ Տր ամենա-
6 կալ աղօթիւք. * եթէ սուրբ և ճշմարիտ իցես՝ աղօ-
թից քոց լուիցէ։ Դարձուսցէ քեզ զկայարկն արդարու-
7 թե. * և լինիցին առաջինքն քո սակաւք, և վերջինքն
8 քո անբաւք։ * Բայց աղէ՛ հարց զազգն առաջին, և
9 քննեա՛ ըստ տոհմից հարցն։ * Զի երեկեանք եմք, և
ոչ գիտեմք. քանզի ստուեր են կեանք մեր 'ի վր երկ-
10 րի։ * Կամ թէ ոչ նոքին իսկ ուսուսցեն զքեզ. պատ-
11 մեսցեն և 'ի սրտէ հանիցեն զբանս։ * Միթէ կանաչա-
նայ պրտու առանց ջրոյ. կամ բարձրանայցէ՞ կնիւն
12 առանց ըմպելոյ։ * Մինչդեռ անդէն 'ի վերայ արմա-
տոյ իցէ՝ ոչ հնձեսցի. յառաջ քան զարբենալ ամ
13 բանջար եթէ ոչ ստոգանի՝ ոչ ցամաքիցի։ * Այսպի-
սի եղիցի վախճան ամենեցուն որ մոռանայցեն զՏր.
14 զի յոյս ամպարշտի կորիցէ։ * Անշէն լիցի տուն նր.
15 անցցէ իբրև սարդիոստայն յարկ նր։ * Թէպէտ և հաս-
տատեսցէ զտուն իւր՝ մի կացցէ. յարկանել ձեռն նր,
16 մի հաստատեսցի։ * Զի խոնաւութեան յարեգականն
17 է. և 'ի նեխուէ նր ելցէ շառաւիղ իւր։ * 'Ի վր կու-
տի քարանց ննջեսցէ, և 'ի մէջ մանրախճանց քարանց
18 կեցցէ։ * Եթէ ընկլցէ զնա տեղին ուրասցէ։ Ոչ ես
19 տեսի այնպիսի ինչ. * զի կործանումն ամպարշտի այս-
20 պիսի է. և յերկրէ այլ բուսցի։ * Զի Տր ոչ մերժէ
զանմեղն. զամ պատարագ ամպարշտի ոչ ընկալցի։
21 * Բերանք ճշմարտից լցցին ծաղու, և շրթունք նոցա
22 գոհութ։ * Թշնամիք նց զգեցցին զամօթ. յարկք ամ-
պարշտի ոչ ևս իցեն։

ԳԼ.

ԳԼ. Ը. (2) Ոմանք. 'Ի բերան քում։ (4) Ոմանք. Մեղան առաջի նորա։ (6) Ոմանք. Եւ դարձուսցէ զքեզ յարկն արդա՛։ (7) Յօրինակին պակասէր. Առաջինքն քո սակաւք, և վերջինքն քո, անբաւք։ (9) Ոմանք. Զի երեկեանք եմք։ (10) Ոմանք. Եւ պատմեսցեն։ (11) Ոմանք. Եւ կամ բարձ՛։ (12) Ոմանք. Յառաջ քան զամ բանջար ոչ ցամաքիցի։ (14) Յօրինակին. Իբրև սարդոստայն։ (16) Ոմանք. Յարեգակնէ է։ (16) Յօրինակին. Ելցէ շառաւիղ իւր։ (18) Ոմանք. Այնպիսի ինչ։ (20) Ոմանք. Զի Տր ոչ

Digitized by Google

ԳԼ. Լ.

Կշտամբէ անզգամն Յոբայ ասէ ։ 1

Դ Դարձեալ եւ գիտեմ թէ այդ՝ այսպէս իցէ ։ քանզի 2
զբազումս ընկեցի մարդ արդար առաջի իմ ։ * Զի 3
եթէ կամիցի դատել ընդ նմա՝ ոչ լուիցէ նմա ։ զի եւ
մի բան հազար բանից պատասխանի ոչ տացէ ։ * Զի 4
իմաստուն է մտօք՝ զօրաւոր եւ մեծ ։ ո՞ խստացաւ ընդ-
դէմ նորա, եւ համբերեաց ։ * Որ հնացուցանէ զլերինս 5
եւ ոչ գիտեն ։ որ տապալէ զնոսա բարկութեամբ ։ * Որ շար- 6
ժէ զառ 'ի ներքոյ երկնից 'ի հիմանց, եւ սիւնք նորա
դողան ։ * Որ ասէ արեգական եւ ոչ ծագէ, եւ ընդդէմ 7
աստեղաց կնքէ ։ * Որ ձգեաց զերկինս միայն, եւ շրջի 8
'ի վերայ ծովու իբրեւ յատակի ։ * Որ արար զբազմաս- 9
տեղսն, եւ զգիշերավարսն, եւ զբայլն, եւ զշտեմարանս հա-
րաւոյ ։ * Որ առնէ զմեծամեծս եւ զանքննելիս, եւ զփա- 10
ռաւորս եւ զհրաշակերտս որոց ոչ գոյ թիւ ։ * Եթէ 11
վերացուցի քան զիս՝ ոչ տեսից ։ եւ եթէ անցցէ առ ինեւ՝
եւ ոչ այնպէս գիտացից ։ * Եւ եթէ աւարառուեսցէ՝ ո՞ 12
դարձուսցէ, կամ ո՞ ասասցէ ցնա թէ զի՞նչ արարեր ։
* Զի նա դարձաւ 'ի բարկութենէ, եւ 'ի նմանէ սասան- 13
ցին կէտք որ 'ի ներքոյ երկնից ։ * Իսկ թէ լուիցէ ինձ, 14
եւ խրատեսցուցանիցէ զբանս իմ ։ * Եթէ իցեմ արդար՝ 15
ոչ լուիցէ ինձ ։ եւ զդատաստան նորա աղաչեցից ։ * Եւ 16
եթէ կարդացից եւ անսասցէ՝ չհաւատամ թէ լուաւ
իսկ ինձ, * եւ ոչ մրրկաւ սատակեսցէ զիս ։ Բազում են 17
հարուածք զոր արար ինձ տարապարտուց ։ * Եւ ոչ տայ 18
ինձ հանգչել ։ եւ լցոյց զիս դառնութեամբ ։ * քանզի հզօր 19
է՝ բռնանայ ։ իսկ արդ ո՞ իցէ, որ դատաստանի նորա
կայցէ հակառակ ։ * Իսկ եթէ իցեմ եւս արդար՝ ան- 20
կայն բերան իմ ամպարշտեսցէ ։ եւ եթէ իցեմ անարատ՝
կամակոր գտանիցիմ ։ * Զի եթէ ամպարշտեցի յանձն 21
իմ՝ ոչ գիտեմ ։ բայց զի բառնան յինէն կեանք իմ ։
* Վասն որոյ ասացի, թէ զմեծ եւ զհզօրն կորուսանէ 22
բարկութիւն ։ * Զի չարք յանհնարին մահու կորիցեն ։ 23
այլ արդարք ծաղր լինին ։ * զի մատնեին 'ի ձեռս ամ- 24

պա-

մերժեսցէ ․ ․ ոչ ընկալցի զոր ։

Գլ. Լ. (2) Ոմանք. Այսպէս է ․ ․ առաջի նորա ։ (6) Ոմանք. Զառ 'ի ներքոյ երկնից ։ (14) Բազումք. Իսկ եթէ լուիցէ ինձ, կամ խրատեսցէ"։ (17) Ոմանք. Սատակեսցէ. զի բազում են ։ (18) Ոմանք. Զի լցոյց զիս դառնութեամբ"։ (19) Ոմանք. Ո՞ է, որ դատաստանի ։ (21) Ոսկան. Զի եթէ ամպարշտեցի անձին իմ ։ (21) Ոմանք. Բառնան յերկրէ կեանք ։

Digitized by Google

ամպարշտաց ։ Զերեսս դատաւորաց նորա ծածկեսցէ. եւ ե-
25 թէ ոչ նա է՝ ո՞վ իցէ ։ * Այլ իմ կեանք թեթեւագոյն են
26 քան զսուրհանդակ. փախեան եւ ոչ երեւեցան ։ * Եւս
կամ թէ իցեն նաւաց հետք ճանապարհի, եւ կամ արծ-
27 ուոյ թռուցելոյ որ խնդրիցէ զկերակուր ։ * Եթէ ա-
սիցեմ եթէ խօսեցայց՝ մոռանամ. զերեսս ՚ի վայր ար-
28 կեալ հեծեծեցից ։ * Շարժեալ եմ ես անդամովք ի-
29 մովք. զի գիտեմ զի անպարտ զիս ոչ թողուցուս ։ * Ո-
30 րովհետեւ ամպարշտեցի՝ ընդէ՞ր ոչ մեռայ ։ * Եթէ լուա-
31 ցայց ձեամբ, եւ սրբեցայց ձեռօք սրբեցելովք. * բաւա-
կանացեալ աղտով եներկ զիս. զազրացոյց զիս պատմուճա-
32 նն իմ ։ * Զի ոչ ես իբրեւ զիս մարդ՝ ընդ որում դա-
տեցայց, եթէ հասարակ եկեսցուք ՚ի դատաստան ։
33 * Իսկ յանկարծ զայր միջնորդ, եւ յանդիմանէր եւ լսէր
34 ՚ի մէջ երկոցունց ։ * ՚Ի բաց արասցէ յինէն զգաւա-
35 զանն, եւ ահ նորա զիս մի զարհուրեցուսցէ ։ * Եւ մի եր-
կեայց՝ այլ խօսեցայց ։ Նա եւ ոչ այսպիսի ես գիտեմ,
աշխատեալ անձամբ իմով ։

ԳԼ. Ժ.

1 Հեծեծելով հասուցից ՚ի նա զբանս իմ. խօսեցայց
2 զդառնութիւն անձին թախծեալ ։ * Եւ ասացից՝ Տէր
մի ուսուցաներ զիս ամպարշտել. եւ ընդէ՞ր այսպէս
3 դատեցեր զիս ։ * Կամ թէ բարւո՞ք թուիցի քեզ թէ
անիրաւիցեմ. զի մերժեցեր զգործս ձեռաց քոց, եւ ՚ի
4 խորհուրդս ամպարշտաց հայեցար ։ * Մի եթէ որպէս
հայի՞ այր՝ հայեցես. կամ որպէս տեսանիցէ՞ մարդ՝ տեսա-
5 նիցես ։ * Կամ թէ ամք քո իբրեւ զմարդոյ. * զի մերբաստին
6 խնդրեցեր զանօրէնութիւնս իմ, եւ զմեղս իմ քննեցեր ։
7 * Գիտես զի ոչ ամպարշտեցայ. այլ ո՞վ է որ ՚ի ձեռաց-
8 քոց հանիցէ ։ * Ձեռք քո արարին զիս եւ ստեղծին. եւ
9 ապա շրջեցար հարկեր զիս ։ * Յիշեա՛ զի կաւ ստեղծեր
10 զիս, եւ յերկիր միւսանգամ դարձուցանես զիս ։ * Կամ
թէ ոչ իբրեւ զկաթն կթեցեր զիս. եւ մակարդեցեր զիս
11 իբրեւ զպանիր ։ * Մորթ՝ եւ միս զգեցուցեր ինձ. ոս-
12 կերօք եւ ջլօք հանդերձեցեր զիս ։ * Զկեանս եւ զողորմութիւն ե-

զիս

---

(30) Ոսկան. Եթէ լուացայց ձեամբ, եւ սրբեցայց ձեռամբ սր՛՛ ։ (32) Ոմանք. Զի ոչ էր իբրեւ զիս մարդ ։ (35) Ոմանք յաւելուն. Այլ խօսեցայց ։ Զանձն անձն իմ ՚ի ներքոյ իմոյ ։ Նա եւ ոչ այսպիսի գիտեմ ։
Գլ. Ժ. (2) Յօրինակին. Մի ուսուցաներ զիս ամ՛՛ ։ (3) Ոմանք. Թէ անիրաւեցից ։ (4) Ոմանք. ոչ հայեցի այր ։ (6) Ոմանք. խնդրեցես զանօրէն՛՛ ։ (6) Ոսկան. Եւ զմեղս իմ քննեսցես ։ (11) ՚Ի շարս՛՛. Եւ ջլօք հանդերձեցեր զիս ։

Digitized by Google

պէր 'ի վ՟ր իմ . այցելութիւն քո պահէաց զոգի իմ ։ * Զայս 13
եմ ունիմ 'ի քեզ ։ գիտեմ զի յամի կարող ես , և ոչինչ
անկարելի քեզ ։ * Թէ և մեղանչեմ՝ պահես զիս . և 14
յանօրէնութենէ անպարտ ոչ արարեր զիս ։ * Եթէ ամ 15
բարշտեցայց՝ վայ է ինձ . և եթէ արդարացայց՝ ոչ
կարեմ հայել 'ի վեր , զի լի եմ անարգանօք ։ * Որսալ 16
ցեալ եմ իբրև զառիւծ 'ի սպանումն ։ Դարձեալ կրրկ-
զիս . * Նորոգես 'ի վ՟ր իմ 17
'ի մեծաւ ձեռնարկեր յիս .
Ընդէ՞ր հաներ զիս յորովայ- 18
ակն չէր տեսեալ զիս , * և 19
էր յորովայնէ 'ի գերեզման
չ սակաւ իցէ ժամանակ կե- 20
կաւէկ մի հանգիցէր , * մինչչէ՛ 21
ռնայցեմ ։ Յերկիր խաւա-
րին յաւիտենականի , ուր 22
ոչ գոյ լոյս , և ոչ տեսանել զկեանս մարդկան ։

ԳԼ. ԺԱ.

Կրկնեալ անդրէն Սոփարայ Մինեցւոյ ասէ ։ 1

Որ շատն խօսի՝ ապաքէն ընդ նմին և լուիցէ . կամ որ 2
խօսօղն իցէ՝ կարիցէ՞ բանիւք արդարանալ ։ * Օրհ- 3
նեալ է ծնունդ կանանց սակաւակեաց ։ Մի՛ բա-
զում բանիւք անկանիր . զի ոչ գոյ որ տայցէ քեզ պա-
տասխանի ։ * Մի՛ ասեր թէ սուրբ եմ գործովք , և 4
անարատ առաջի նո ։ * Այլ թէ զիա՞րդ Տր խօսեսցի 5
ընդ քեզ , և բացցէ զշրթունս իւր ընդ քեզ ։ * Ապա 6
պատմեսցէ քեզ զօրութիւն իմաստութեան , զի կրկին եղի-
ցի քան զքոյն . և ապա գիտասցես՝ թէ արժանի ըստ
որոց մեղուցն անց ընդ քեզ 'ի Տէ ։ * Եթէ զհետս Տն 7
գտանիցես , կամ 'ի վերջինսն հասանիցես զոր արար
Ամենակալն ։ * Բարձր են երկինք՝ և զի՞ գործիցես . 8
խորք են դժոխք՝ և դու զի՞ խելամտեսցես . * երկայն 9
է չափ երկրի . լայն է ծով ։ * Իսկ եթէ տապալեսցէ 10
զամ , ով ասասցէ ցնա թէ զինչ գործեցեր ։ * Ինքն 11
գիտէ զգործս անօրինաց . տեսեալ զանարժանս ոչ ա-
րասցէ անտես ։ * Բայց մարդ 'ի խօսել ընդ վայր , զօ- 12
զի

---

(13) Ոմանք . Զի ամենայնիւ կարող ես ։ (14) 'Ի լաւ" . Պահես զիս ։ (17) Ոմանք . Ձեռն արկեր յիս ։ (18) Ոմանք . Եւ ոչ անդրէն մեռայ ։ (19) Բոլոր . Եւ իբրև զհեռեալ լինէի ։ (20) Ոմանք . Սակաւ մի հանգեայց ։
Գլ. ԺԱ . (2) Ոմանք . Ապաքէն ըստ նմին և լուի" ։ (3) Ոմանք . Ո՞ր տացէ պատասխանի ։ (12) Ոմանք . 'Ի խօսել

զի բանիւք : այր կանանցածին՝ համանգոյն է ցռւոյ անա-
13 պատականի : * Իսկ եթէ դու սուրբ նկատես զսիրտ քո ,
14 համբառնաս առ նա զձեռս քո : * Ապա թէ իցէ 'ի ձե-
ռին քում անօրէնութիւն , հեռի արար զայն 'ի քէն . և ա-
15 նօրէնութիւն 'ի յարկի քում մի՛ աւցցի : * Ապա՛ ծագե-
ցին երեսք քո իբրև ջուր յստակ : մերկասցես զաղտե-
16 զուն՝ և ոչ երկիցես . * և մոռասցես զաշխատութիւն իբրև
17 զալիս անցեալս , և ոչ զարհուրեսցես : * Աղօթք քո
իբրև զարուսեակն : 'ի միջօրէի ծագեսցեն քեզ կեանք .
փառաւորեսցես լիցիս՝ զի կայ քո յոյս . 'ի հոգւոց և 'ի
18 տառապանաց երևեսցի քեզ խաղաղութիւն : * Հանդարտես-
19 ցես՝ և ոչ ոք իցէ որ պատերազմիցի ընդ քեզ : * Դարձ-
ցին բազումք՝ և աղաչեսցեն զքեզ : փրկութիւն պակա-
20 սեսցէ 'ի նոցանէ , * զի յոյս նոցա կորուստ է անձանց իւ-
րեանց . աչք ամպարշտաց հալեսցին :

ԳԼ. ԺԲ.

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ :

2 Արդ և դուք միայն մարդիկ իցէք . կամ ընդ ձեզ վախճանե- Դ
3 սցի իմաստութիւն : * Եւ իմ սիրտ իբրև զձերդ
4 է : * Զի այր արդար և անարատ եղև 'ի կատականս :
5 * 'Ի ժամանակի սահմանեալ պատրաստեցաւ : կործա-
նեալ յամարէ , զտունս իւր եռեսս աւերեալս յանօրէ-
6 նաց : * Սակայն մի ոք որ չար իցէ՝ յուսասցի անպարտ
լինել : Զամ որ միանգամ բարկացուցանեն զՏէր , միթէ
7 ոչ լինիցի նոյ խնդրելք : * Բայց արդ հարց զչորքոտա-
նիս՝ եթէ ասիցեն քեզ . զԹռչունս երկնից՝ եթէ պատ-
8 մեսցեն քեզ : * Խօսեա՛ երկրի , եթէ խելամտեալ արա-
9 ցէ զքեզ , և կամ պատմեսցեն քեզ ձկունք ծովու : * Ո՞վ
է որ ոչ գիտաց յայսու ամենայն եթէ ձեռն Տեառն արար զայս :
* Եւ

զօղի բանիւք : (14) Ոմանք . Ապա եթէ 'ի ձեռին քում
է անօ՛ն : (14) Ոմանք . Եւ անիրաւութիւն 'ի յարկի : (16) Ո-
մանք . Իբրև զալիս անցեալս : (17) Ոմանք . Լինիցիս , զի
կայ քեզ յոյս 'ի հոգւոց . կամ , 'ի հոգւոց : (20) Ոմանք .
Կորուստ է . աչք ամպարշտաց հալեսցին :
Գլ. ԺԲ . (4) Ոմանք . Եղև 'ի կատականս : (5) Ոմանք .
'Ի ժամանակի սահման : (5) Յօրինակին . Զտուն իւր ե-
ռես աւերեալս : (6) Ոմանք . Բարկացուցանիցեն զՏէր ,
եթէ ոչ լինիցի : (7) Ոմանք . Հարց զչորքոտանիս . . զԹ-
ռչունս երկնից : Ոմանք . Եւ թռչնոց երկնից . և
ցուցցեն քեզ : (7)(8) 'Ի լուսն . Եւ թէ ասիցեն . . և թէ
պատմեսցեն . . և թէ խելամտեալ : (9) Ոմանք . Այսու ա-
մենայնիւ եթէ ձեռն :

* Եւ եթէ ոչ 'ի ձեռին նորա իցէ շունչ ամ կենդանեաց, 10
և ոգի ամ մարդոյ: * Զի միտք զբանս քննեն, և քիմք 11
զկերակուրս ճաշակեն: * Բազում ժամանակաւ իմաս- 12
տութիւն, և 'ի բազում կենաս հանճար: * 'Ի նմանէ է 13
իմաստութիւն և զօրութիւն. նորա է խորհուրդ և հանճար:
* Եթէ կործանեսցէ՝ ո՞ շինեսցէ. և եթէ փակեսցէ 14
ընդդէմ մարդկան՝ ո՞ բանայցէ: * Եթէ արգելցէ ըզ- 15
ջուրս, ցամաքեցուցանէ զերկիր. և եթէ թոյլ տացէ՝
կորոյս զնա կործանեալ: * 'Ի նմանէ է զօրութիւն և ուժ- 16
գնութիւն. նր է հանճար և իմաստութիւն: * Վարէ զխորհր- 17
դականս 'ի գերութիւն. և զդատաւորս երկրի յիմարեցուցանէ:
* Նստուցանէ զթագաւորս յաթոռս, և ածէ գօտի զ 18
մէջ նց: * Առաքէ զքահանայս 'ի գերութիւն. և զզօրա- 19
ւորս երկրի կործանեաց: * Փոփոխէ զշրթունս հաւա- 20
* տարմաց. և զհանճար ծերոց ծանեաւ: * Հեղու ա- 21
* նարգութիւն 'ի վր իշխանաց. և զխոնարհս բժշկեաց:
* Յայտնէ զխորս խաւարի, և եհան 'ի լոյս զստուերս 22
մահու: * Մոլորեցուցանէ զազգս՝ և կորուսանէ զնս. 23
սփռէ զազգս՝ և առաջնորդէ նց: * Փոփոխէ զսիրտս 24
իշխանաց երկրի. մոլորեցուցանէ զնս 'ի ճանապարհս զոր
ոչ գիտէին: * Շօշափեսցեն զխաւար և ոչ զլոյս. մո- 25
լորեսցին իբրև զարբեալ:

ԳԼ. ԺԳ.

Ահա զայս ամ տեսեալ ակն իմ, և լուաւ ունկն իմ: 1
* Եւ գիտեմ ես որչափ և դուք խելամուտ էք. և 2
չեմ անմտագոյն քան զձեզ: * Բայց սակայն ես ընդ 3
Տն խօսեցայց. յանդիմանեսցայց առաջի նր, եթէ կա-
մեսցի: * Բայց դուք ինձ բժիշկք մեղանչականաց էք. և 4
ողջացուցիչք չարեաց ամենեքեան: * Եղիցի ձեզ համ- 5
բառնալ՝ և համարեսցի ձեզ յիմաստութիւն: * Լուա- 6
րուք զյանդիմանութիւն բերանոյ իմոյ, և զդատաստանի
շրթանց իմոց անսացէք: * Ո՞չ առաջի Տն խօ- 7
սիցիք, և յանդիման նր նենգաւոր բարբառիք: * Կամ 8
թէ թաքուցիցէք. զի դուք ամենեքեան դատաւորք
եղերուք: * Զի բարւոք է եթէ քննեսցէ զձեզ: Զի 9
եթէ զամ արարեալ յաւելուցուք 'ի նա, * ոչինչ սա- 10
կաւ կշտամբեսցէ զձեզ: Եւ եթէ 'ի ծածուկ աչառա-
ցիք. * ո՞չ աղաղակեն արհաւիրք նր զարհուրեցուցանեն 11
զձեզ.

(15) Ոմանք. Արգելցէ զջուրս: (21) Ոմանք. Եւ հեղու ա-
նարգութիւն: (24) Ոմանք. Ճանապարհս զոր ոչ գիտէին:
ԳԼ. ԺԳ. (2) Ոմանք. Որչափ և դուք գիտէք: (7) Ոմանք.
Առաջի տն խօսիցիք: (10) Օրինակ մի. Կշտամբեսցէ
զնս: (11) Ոմանք. Զարհուրեցուցանիցեն զձեզ:

Digitized by Google

12 զձեզ․ և ահ նորա անկցի ՚ի վերայ ձեր։ * Եւ դիմեսցեն
պերճութիւնք ձեր համեմատ մոխրոյ, և մարմին կաւե-
13 ղէն։ * Կարկեցարուք զի խօսեցայց ես, և հանգեայց ՚ի
14 սրտմտութենէ։ * Առեալ զմարմինս իմ յատամունս իմ,
15 և զոգի իմ եդից ՚ի ձեռին իմում։ * Եթէ արկցէ ըզ-
ձեռն իւր զինեւ հզօրն, քանզի և սկսեալ իսկ է։ Եթէ
16 ոչ խօսեցայց և յանդիմանեցայց առաջի նր։ * Եւ այն
դիմեսցի ինձ ՚ի փրկութիւն․ քանզի ոչ մտցէ առաջի նր
17 նենգութիւն։ * Լուարուք լուարուք բանից իմոց, զի
18 պատմեցից ձեզ լսելոց։ * Զի ահաւասիկ մերձեալ
եմ ՚ի դատաստանս իմ, և գիտեմ զի արդար երեւելոց
19 եմ։ * Զի ո՞վ է ատեան իմ որ պատասխանեսցէ ինձ․
20 զխամբք կարկեցայց՝ և պակասեցայց։ * Երկու ինչք պի-
տոյ են ինձ․ և յայնժամ յերեսաց քոց ես ոչ թաքեայց։
21 * Զձեռն քո ՚ի բաց արա յինէն, և ահ քո զիս մի զար-
22 հուրեցուսցէ։ * Եւ ապա կոչեսցես զիս՝ և ես լուայց
քեզ․ և եթէ խօսեսցիս՝ և ես տաց քեզ պատասխանի։
23 * Քանի՞ ինչ են մեղք և անօրէնութիւնք․ ուսո՛ ինձ՝ քա-
24 նիօն իցէ․ * ընդէ՞ր թաքուցանես յինէն։ Համարիցիս
25 զիս քեզ ոսոխ․ * Կամ թէ ՚ի հողմաշարժ տերեւոյ երկն-
չիցիս, կամ իբրեւ հողմակոծ խոտոյ կայցես. ինձ հա-
25 կառակ։ * Զի գրեցեր զինեւ չարիս, և արկեր զինեւ
27 զմեղս մանկութեան։ * Եդիր զոտս իմ ՚ի պաշարման․
պահեցեր զամ զգործս իմ․ և յարմատս ոտից իմոց հա-
28 սեր։ * որ իբրեւ զտիկ հնացեալ են, կամ իբրեւ զձորձս
ցեցակեր։

ԳԼ․ ԺԴ․

1 ( ) է այր կանանցածին սակաւաւուրց է՝ և լի բար-
2 կութեամբ։ * Որ իբրեւ զծաղիկ ծաղկեալ թօթափի-
3 ցաւ․ խոյս ետ իբրեւ ստուեր և ոչ կացցէ։ * Ո՛չ ապա-
քէն և այնմ համար առնիցես, և նմա մտանել
4 ՚ի դատաստան առաջի քո։ * Իսկ արդ ո՞վ իցէ սուրբ
յաղտոյ, այլ և ոչ ոք․ Թէպէտ և միոյ աւուր իցեն կեանք
5 նորա ՚ի վերայ երկրի։ * Համարեալ են ամիսք նր առ ՚ի
նմա

(13) Ոմանք․ Կարկեցարուք և խօսեցայց"։ (15) Յօրինակին գրեալ է․ Քանզի և սկսեալ իսկ է։ (19) Ոսկան․ Ատեան իմ, եկեսցէ․ զխարդ։ (19) Յօրինակին․ Զխամբք կարգեցայց է։ (20) Ոսկան․ Երկու ինչ պիտոյ են։ (23) Բիշ․ Եւ անօրէնութիւնք իմ, ուսո ինձ քանիօն իցեն։ (24) Ոսկան յաւելու․ Ընդէ՞ր զերես քո թաքուցանես յի"։ (27) Ոմանք․ Եդիր զոտս, կամ, զոտն իմ ՚ի պաշարման․ պահեցեր զոտն զգօր"։ (28) Ոմանք․ Կամ թէ իբրեւ զձորձս։
Գլ․ ԺԴ․ (5) Ոմանք․ ՚Ի ձմե՞ռ եղիր՝ և ոչ։

Digitized by Google

նմանէ. ժամանակ եկիր՝ և ոչ անցցէ: * 'Ի բաց լեր 'ի 6
նմանէ՝ զի դադարեսցէ և սիրեսցէ զկեանս իբրև ըղ-
վարձկան: * Զի գոյ յոյս ծառոյ անդրէն. զի թէպէտ 7
և հատեսցի՝ միւսանգամ ծաղկեսցէ, և շառաւիղ նորա մի
պակասեսցէ: * Եթէ ծերասցի յերկրի արմատ նորա՝ և 8
'ի քարի վախճանեսցի բուն նորա, * 'ի հոտոյ ջրոյ ծաղ- 9
կեսցի, և արասցէ հունձս իբրև զնորատունկ: * Բայց 10
այր վախճանեալ գնայ. անկեալ մարդ և ոչ ևս իցէ:
* Զի ժամանակաւ անօսրի ծով, և գետք աւերեալ ցա- 11
մաքեսցին: * և մարդ ննջեաց՝ և ոչ յարիցէ: Մինչև եր- 12
կինք իցեն ոչ կարկատեսցին, և ոչ զարթիցեն 'ի քնոյ
իւրեանց: * Երանի թէ 'ի դժոխս պահէիր զիս, և թա- 13
քուցանէիր զիս մինչև անցանիցէ բարկութիւն քո. և ժա-
մանակէիր ին
տակ: * Եթէ 14
դաւուրս կեն
ընկալցիս. * 15
տասխանի: Զ 16
ցեր զգնացս
* Կնքեցեր զ 17
※ ցեր թէ ակա 18
փլանելոց է,
※ * Զքարինս 19
զաշխա թանձ
կորուսեր. * 20
տանեցեր 'ի վ 21
և բազում որ
կաց անտի 22
ցան 'ի վերայ իւր, և ոգի նորա սգացաւ զինքն:

ԳԼ. ԺԵ.

Կրկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնացւոյ ասէ: 1

Ապաքէն հանճարեղն ոգւով իմաստութ[եան] տացէ պա- 2
տասխանի. և լնուցու աշխատութ[եամբ] որովայնի. * յան- 3
դէ

(7) 'Ի բնին պակասի. Յոյս ծառոյ անդրէն: (10) 'Ի լուս՛՛. Նշանակի հարցական ոլորակաւ. Վախճանեալ գնայց. համաձայն ոմանց 'ի բնաէ՛՛: (11) Ոմանք. Եւ գետ.. ցամաքեսցաւ: (11) 'Ի լուս՛՛. Աւերեալ ցամաքեսցին: (14) Ոմանք. Միւսանգամ լինիմ: (15) Ոմանք. Այպա կոչեսցիս, և ես: (18) Ոմանք. Որ փլանելոցն իցէ: (19)(20) 'Ի լուս՛՛. Նշանակի հարցականաւ. Մարդոյ կորուսեր: 'ի պարս. և զը-նաց: (22) Ոմանք. Ախտացան, և ոգի նորա սգացաւ: ԳԼ. ԺԵ. (3) Ոմանք. Յանդիմանեալ բանիւք՝ որ ոչ է՛՛:

Digitized by Google

զխոհեմեալ բանիւք որ ոչ իցէ արժան ; խօսիւք որ ոչ իցէ
4 յօգուտ : * Զորոյ և դու զերկիւղ մերժեցեր, և դու-
5 մեցեր առաջի Տն զայսպիսի բանս : * Պարտաւորե-
ցայց բանիւք բերանոյ քոյ, և ոչ քննեցեր զբանս հզօ-
6 րաց : * Յանդիմանեսցէ զքեզ քո բերան՝ և ոչ ես, շրթ-
7 թունք քո հակառակ քեզ վկայեսցեն : * Իսկ արդ՝ զի՞
արդ. միթէ առաջի՞ն քան զամենայն ծնեալ իցես. կամ
8 յառաջ քան զբլուրս հաստատեցար : * Կամ զհրաման
9 Տն լուար : Եւ ՚ի քեզ եհաս իմաստութիւն : * Զի՞նչ է,
զոր դու գիտիցես, և մեք ոչ գիտիցեմք : կամ զի՞նչ
10 դու իմանայցես՝ և ոչ մեք : * Դարձ ՚ի մեզ ծեր և հին *
11 աւուրց գոյ և երիցագոյն քան զհայրն քո աւուրբք : * Սա- *
կաւս քան զոր մեղարն տանջեցար, և մեծամեծս մեծա-
12 բանս խօսեցար : * Ընդէ՞ր յանդգնեցաւ սիրտ քո, կամ *
13 ընդէ՞ր ըմբռնեցան աչք քո. * զի թափեցեր զբարկութիւն
առաջի Տն, և հաներ ՚ի բերանոյ քումմէ զբանս այդ-
14 պիսիս : * Ո՞վ իցէ մարդ որ եղև անարատ. կամ ո՞
15 որ կանանցածին լինելոց է արդար : * Զի եթէ սրբոց
ոչ հաւատայ, և երկինք ոչ են անարատ առաջի նորա.
16 * Թող թէ այր պիղծ և անսուրբ, որ ըմպէ զանօրէնու-
17 թիւն համբաւոյն ըմպելեաց : * Պատմեցի՛ց քեզ, յոք լո՛ւր
18 ինձ. զորինչ տեսի պատմեցի՛ց քեզ. * զոր իմաստունք
19 ասեն, և ոչ թագուցին հարքն իւրեանց : * Նոցա միայն
20 տուաւ երկիր, և ոչ եկն օտարածին ՚ի վր նց : * Ամ
կեանք ամբարշտի հոգալով. ամք թուով տուեալ են
21 հզօրի, * և ահ նր յականջս նր : Յորժամ համարիցի
22 թէ ՚ի խաղաղութեան իցէ, եկեսցէ կործանումն նր : * Մի՛
հաւատասցէ դառնալ ՚ի խաւարէ, զի հրամայեալ է
23 արդէն ՚ի ձեռս երկաթոյ : * Կարգեալ է ՚ի կերակուր
անգղեաց. գիտէ ՚ի միտս իւր թէ մնալո՛ց է ՚ի կործա-
24 նումն : Օրն մթին զարհուրեցուսցէ զնա. * անձկու-
թիւն և նեղութիւն հասցէ նմա : իբրև զօրավար յառաջակաց
25 կործանեալ : * Զի ամբարձ ձեռս ընդդէմ Տն, և ա-
26 ռաջի Տն ամենակալին ընդվզեցաւ : * Ընթացաւ առա- *
ջի

(9) Ոմանք. Զոր գիտես, և մեք ոչ գիտեմք": (11) Ոմանք. Քան զոր մեղարն : (13) Ոմանք. Զբարկութիւն քո առաջի .. զբանս այսպիսիս : (14) Ոմանք. Լինելոց իցէ արդար : (15) Ոսկան. Զի եթէ սրբոյն ոչ հաւ": (16) Ոմանք. Այր պարշելի և ան": (17) ՚Ի Յունարէն պակասի. Քեզ յոք լո՛ւր : (18) Ոմանք. Եւ ոչ թագուցին հարց իւրեանց : (20) Ոմանք. Ամբարշտի հոգալք : (21) Ոմանք. Կործանումն ՚ի վր նորա : (22) Ոմանք. Մի՛ համարեսցի դառնալ ՚ի խաւ": (25) Ոմանք. Ամբարձ զձեռն ընդդէմ: (25) Ոսկան. Եւ առաջի ամենակալին ընդվզեաց":

Digitized by Google

* Զի նա հպարտութեամբ, թանձրութ[illegible] [illegible] իւրոյ *: Զի 27
ծածկեաց զերեսս իւր ճարպովն իւրով, և արար երկ_
ռանգս յաղեաց իւրոց: * Բնակեսցէ 'ի քաղաքս աւե_ 28
րակս, և մտցէ 'ի տունս անբնակս: զոր նոքա պատրաստ_
եսցեն՝ այլք տարցին: * Մի մեծասցի, և մի մնասցեն 29
ինչք նորա, և մի արկցէ յերկիր ստուերս, * և մի ապրես_ 30
ցէ 'ի խաւարէ: Զշառաւիղս նորա թառամեցուսցէ հողմ.
թօթափեսցի ծաղիկ նորա. * Մի հաւատասցէ՝ թէ 31
համբերեսցէ. սնոտիք պատահեսցեն նմա: * Կորիցէ 32
նորա առաջի ժամու հասցէ, և շառաւիղ նորա մի թաւասցէ:
* Իբրև զխակահասութիւն առաջի ժամու կթեսցի. թօթափես_ 33
ցի իբրև զծաղիկ ձիթենւոյ: * Զի վկայութիւն ամբարշտ_ 34
ութեան մահ է. հուր այրեսցէ զտունս կաշառառուաց:
* Յղասցի ցաւս, գնասցեն նմա սնոտիք. որովայն 35
նորա կրեսցէ զնենգութիւն:

ԳԼ. ԺԶ.

Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ: 1

Ե Լուայ այսպիսի ինչս բազումս. մխիթարիչք չարաց 2
ամենեքեան: * Իսկ արդ՝ մի թէ կարգ ինչ իցէ բա_ 3
նից հողմոց. կամ թէ թախանձեսցէ՝ ոք զքեզ, զի տա_
ցես պատասխանի: * Եւ ես ըստ ձեզ խօսեցայց՝ եթէ 4
հնազանդէր անձն ձեր ընդ իմում անձին: * Ապա՝ զեկե_ 5
ցուցից և ես զձեզ բանիւք. շարժեցից և ես իբրև ըն_
ձեզ զգլուխ իմ: * Թէպէտ լիցի զօրութիւն 'ի բերան իմ. 6
զշարժել շրթանց իմոց ոչ խնայեցից: * Զի եթէ խօ_ 7
սեցայց՝ ոչ փարատեսցեն ցաւք վիրաց իմոց, և եթէ
* լռեցից, նուաղեսցին ինչ վէրք առողջացեալ: * Արդ՝ յոյժ կա_ 8
տարեալ արարեր զիս, փտեալ՝ ընդդարձակեցերուր: * Եւ բռնացի 9
* հարկաւոր զինեն 'ի վկայութիւն եղև ինձ. Եւ յարեաց ինձ
ստութիւն իմ. ընդդէմ երեսաց իմոց ընդդէմ պատասխանի_
* նի: * Բարկութեամբ վարեաց կործանեաց զիս. կրճտեաց 10
'ի վերայ իմ ատամունս: Նետք հինից նորա խաղացին 'ի
վերայ իմ. անկաւ աշաց խաղաց 'ի վերայ իմ: * Արագարագ 11
եհար զիս 'ի ծնօտս: միաբանեցին ասպատակեցին 'ի
վերայ

---

(27) Բոլորն. Ճարպով իւրով: (29) Ոմանք. Եւ մի յարկեսցէ յերկիր: (31) Ոմանք. Եթէ համբերեսցէ: (34) Ոմանք: Ամբարշտի մահ է: (35) Բոլորն. Յորովայնի նորա:
Գլ. ԺԶ. (2) Բազ՚ք. Այսպիսի ինչ բազումս: (3) Ոմանք. Բանից հողմոց: (6) Ոմանք. 'Ի բերանն իմում: (10) Ոմանք. Հինից նորա անկանցին 'ի վերայ իմ, անկաւ աչաց: (11) 'Ի [illegible]. 'Ի [illegible] 'Ի ծնօտս, [illegible], [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Արագարագ եհար զինեալ իմ:

Digitized by Google

12 մի իմ։ * Փրկեցի մտածութեանց զիս Տր 'ի ձեռս ամենի-
13 ւին, եւ 'ի մէջ ամբարշտաց ընկեց զիս։ * Մինչդեռ 'ի
խաղաղութեան էի, ջախջախեաց զիս։ առեալ զվարսից ե-
14 մոյ փետատեաց զիս։ Կացոյց զիս իբրեւ դիտի։ * պա-
տեցին զիս աղեղամբ։ Յանդիմանեալ խոցոտեցին զերիկամունս
15 իմ. եւ հեղ յերկիր զլեղի իմ։ * Կործանեցին զիս հար-
ուածովք 'ի վերայ հարուածոց։ Յարձակեցան 'ի վերայ
16 իմ զօրաւորք։ * Կարեցին քուրձ ընդ մորթ իմ։ Զօ-
17 րութիւն իմ յերկիր շիջաւ։ * Խառնեցաւ փոր իմ 'ի լալոյ։
18 Եւ 'ի վերայ արտեւանանց իմոց ստուերք մահու։ * Անի-
րաւութիւն ինչ ոչ էր 'ի ձեռին իմում. աղօթք իմ սուրբ
19 էին։ * Երկիր՝ մի ծածկեր զարիւն մարմնոյ իմոյ, եւ
20 մի լիցի տեղի աղաղակի իմոյ։ * Եւ արդ ահա յերկինս
21 է վկայն իմ, եւ խոստովանն իմ 'ի բարձունս։ * Հաս-
ցեն խնդրուածք իմ առ Տէր, եւ յանդիման նորա կաթե-
22 ցուսցէ ակն իմ։ * Եղիցի յանդիմանութիւն առն առա-
23 ջի Տն, եւ որդւոյ մարդոյ առ ընկերի իւրում։ * Ամք
թուոյ հասին ինձ. Է ճանապարհ անդարձ գնացից։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Ողբամ ես որ կորնչիմ. կարօտիմ գերեզմանի՝ եւ ոչ հա-
2 սանեմ։ * Տառապեալ աղաչեմ՝ եւ զի՞նչ գործե-
3 ցից։ Գողացան օտարք զստացուածս իմ։ * Ո՞վ է նա *
4 ընդ ձեռին իմում կապեսցի։ * Զի զմիտս նոցա *
թագուցեր յիմաստութենէ. վա այսորիկ մի բարձրացուս-
5 ցես զնա։ * Մասին իւրում պատմեսցէ զչարութիւնս։
6 աչք իմ 'ի վերայ որդւոց հայեցան։ * Եդիր զիս բամբա-
7 սանս ազգաց, եւ է նշ ծաղր։ * Շլացան 'ի բարկութե-
նէ աչք իմ. զի պաշարեալ եմ մեծապէս յամենեցունց։
8 * Զարմանք կալան զճշմարիտս 'ի վերայ այսոցիկ. ար-
9 դար 'ի վերայ անօրինին յարիցէ։ * Կալցի հաւատարիմն
զիւր ճանապարհ. սուրբն ձեռօք առցէ քաջալերութիւն։
10 * Բայց արդ՝ ամէ դուք եկայք յարեցարուք ամենե-
11 քեան. քանզի ոչ գտանեմ 'ի ձեզ ճշմարտութիւն։ * Աւուրք
իմ անցին շառաչիւք. պայթեցին երակք սրտի իմոյ։
12 * Զգիշեր՝ տիւ եդին. լոյս մերձեալ յերեսաց խա- *
ւա-

(12) Ոմանք. Տր 'ի ձեռս անօրինին։ (16) Ոմանք. Կապե-
ցին քուրձ ընդ մորթ։ (17) Ոմանք. 'Ի վերայ արտեւանաց
իմոց։ (23) Ոմանք. Անդարձ գնացի. կամ, գնացից։
Գլ. ԺԷ. (1) Ոմանք. Կարօտ եմ գերեզմանի։ (4) Ոմանք.
Մի՛ բարձրացուսցես։ (5) Ոմանք. 'Ի մասին իւրում։
Եւ ոմանք. 'Ի միասին պատմեսցէ։ (6) Ոմանք. 'Ի բամբա-
սանս ազգաց։ (9) Ոմանք. Կալցէ հաւատարիմն։ (10) Ո-
մանք. Գտանիցեմ 'ի ձեզ ճշմարտութիւն։ (12) Ոմանք. Տե-

ւարի ։ * Ձի եթէ համբերեցից՝ դժոխք են տուն իմ․ 13
'ի մթի տարածեալ են անկողինք իմ ։ * Զմահ կոչեցի 14
ինձ հայր, մայր և քոյր ինձ՝ զեռս ։ * Արդ ո՞ւր է յոյս 15
իմ․ կամ թէ զբարութիւս իմ տեսանիցեմ ։ * Կամ թէ 16
ընդ իս իսկ 'ի դժոխս իջանիցեն․ կամ թէ միաբանա-
մայն 'ի հող իջանիցեմք ։

ԳԼ. ԺԸ.

Կրկնեալ անդրէն Բաղդատայ սաւքեցւոյ ասէ ։ 1

Մինչև յե՞րբ ոչ դադարիցես․ համբերեա՛, զի և մեք 2
※ խօսեսցուք ։ * Ընդէ՞ր իբրև զչորքոտանիս լռեալ 3
※ եմք առաջի քո, * և դու մխեալ ես բարկութեամբ ։ Իսկ 4
արդ եթէ դու մեռանիցիս՝ անշէ՞ն մնասցէ առ 'ի ներ-
քոյ երկնից, կամ թէ և լերինք 'ի հիմանէ տապալես-
ցի՞ն ։ * Եւ լոյս ամպարշտաց շիջանիցի, և ոչ պատա- 5
հեսցէ նոցա բոց ։ * Եւ լոյս նոցա խաւար 'ի յարկի իւրում, 6
և ճրագ 'ի վերայ նորա շիջցի ։ * Որսասցեն յետինք զինչս 7
նոցա․ սխալեսցին խորհուրդք նոցա ։ * Անկցի ոտն նորա 8
※ յորոգայթ, և շաղկեսցի 'ի թակարդի ։ * Եկեսցեն 'ի 9
վերայ նոցա որոգայթք․ զօրացուսցէ 'ի վերայ նոցա ծարաւեալս ։
※ * Ձի թաքուցեալ են յերկրի տոռունք նոցա, և կալանք 10
※ նոցա շուրջանակի 'ի վերայ շաւղաց նորա ։ * Սատակեսցեն 11
զնա ցաւք շուրջանակի․ բազումք զոտիւք նոցա պատե-
ցին * 'ի նեղութեան սովոյ ։ Պատրաստեալ է նմա կոր- 12
ծանումն ահագին․ կերիցին կնիք ոտից նոցա ։ * Կերիցէ 13
մահատարաժամ զգեղեցկութիւն նոցա․ * Վարեսցի բժշկութիւն 14
'ի յարկաց նոցա ։ հասցէ նմա տագնապաւ պատուհաս
արքունին ։ * Եւ բնակեսցէ իբրև 'ի գիշերի 'ի յարկի 15
※ իւրում․ ցրուեսցին վայելչութիւնք նոցա ծծմբով ։ * 'Ի 16
※ ներքուստ արմատք նոցա ցամաքեսցին, և 'ի վերուստ անկ-
※ ցին հունձք նոցա ։ * Յիշատակ նոցա կորիցէ յերկրէ, և ոչ 17
գոյցէ

եղին ինձ․ լոյս ։ (13) Այլ․ Ձի եթէ համբերիցեմ՝ դժ՛՛ ։
(15) Այլ․ Ո՞ւր է յոյս իմ ։
ԳԼ․ ԺԸ․ (2) Ոմանք․ Զի և մեք խօսեսցուք․ կամ, խօսե-
ցուք ։ (4) Ոմանք․ Յանշէն մնասցէ․․ 'ի հիմանէ տապա-
լեցին ։ (5) Ոմանք․ Շիջցի, և ոչ պատահիցէ ։ (6) Ոմանք․
Խաւարի յարկի իւրում․ և ճրագ 'ի վերայ շիջցի ։ (8) Ոմանք․
Եւ շաղախեսցի 'ի թակար՛՛ ։ (10) Ոմանք․ Եւ կալանք նոցա
'ի վերայ շաւղաց ։ (12) 'Ի լուսո՛՛․ 'Ի Հի՝ Կերիցին, և Ն․ Նշա-
նակի, կորիցեն կնանք նոցա ։ (12) Ոմանք․ Կերիցեն նորա
կնիք ոտից նոցա ։ (13) Ոմանք․ Կերիցէ մահ զգեղեցկութիւս ։
(15) Բազմ․ Բնակեսցէ 'ի յարկի նոցա 'ի գիշերի իւրում․
ցրեսցին վայել՛՛ ։ (16) Ոմանք․ Ցամաքեսցին ։

Digitized by Google

18 զայցի անուն նմա առ երեսաւք արտաքնովք ։ * Մերժես-
ցեն զնա 'ի լուսոյ 'ի խաւար․ և մի եղիցի նմա ծանօթ
19 'ի ժողովրդեան իւրում։ * Մի լիցի ապրեալ 'ի ներ-
քոյ երկնից տան ն̄ր․ այլ 'ի նորայն կեցցեն օտարք ։
20 * Հեծեծեսցեն 'ի վ̄ր ն̄ր յետինքն․ զարմացումն կալցին
21 զառաջինսն ։ * Թէ այս են տունք անիրաւաց, և այս տե-
ղի այնոցիկ որք զՏ̄ր ոչ ճանաչիցեն ։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբ ասէ։

2 Մինչև յե՞րբ աշխատ առնիցէք զանձն իմ, և խախտիցէք
3 զիս բանիւք․ * բայց գիտասջիք զի Տ̄ր արար զիս
այսպէս ։ Բամբասէք զիս՝ և ոչ ամաչէք յարձակեալ 'ի
4 վ̄ր իմ։ * Այո, արդարև՝ ես մոլորեցայ և յիս հան-
գուցեալ է մոլորութիւն․ խօսել բան զոր ոչ է արժան ։
և բանք իմ մոլորեալ են՝ և ոչ են 'ի դէպ ժամանակի ։
5 * Թողջիք զայդ որ յիմ վ̄ր մեծաբանեալ էք, և յար-
6 ձակեալ էք 'ի վ̄ր իմ նախատանօք ։ * Արդ գիտասջիք՝
զի Տ̄ր է որ խռովեաց, և ամուրս 'ի վ̄ր իմ բարձրա-
7 ցոյց ։ * Եւ ահա ծիծաղ լինիմ նախատանօք, և ոչ խօ-
սեցայց․ աղաղակեցից՝ և ոչ ուստեք իցէ դատաստան ։
8 * Շուրջ պատեալ եմ, և ոչ կարացից անցանել․ եդ 'ի
9 վ̄ր երեսաց իմոց խաւար ։ * Մերկացոյց յինէն զփառս
10 իմ․ մերկացոյց զպսակն 'ի գլխոյ իմմէ ։ * Պատուրեաց
11 շուրջ զինև՝ և գնացի․ եհատ իբրև զծառ զյոյս իմ ։ * և
չարաչար բարկութեամբ վարեցաւ ընդ իս․ համարեցաւ
12 զիս իբրև զթշնամի ։ * Միաբանեցան հասին 'ի վ̄ր իմ
հէնք ն̄ր․ զճանապարհս իմ պատեցին դարանակալք ։
13 * Հեռի եղեն յինէն եղբարք իմ․ ծանօթք իմ զօտարս քան
14 զիս ։ * Բարեկամք իմ անողորմք եղեն․ անգիտացին
մերձաւորք իմ, և ծանօթք իմ մոռացան զանուն իմ ։
15 * Դրացիք տան իմոյ և աղախնայք իմ օտար համարե-
16 ցան զիս․ այլազգի թուէի առաջի ն̄ց ։ * Զծառայ իմ
17 կոչեցի՝ և ոչ լուաւ․ բերան իմ աղաչէր՝ * և աղերսէի
18 զկին իմ ։ Կոչէի սղոքանօք զորդիս հարճից իմոց․ * և

նո-

(19) Ոմանք․ Այլ 'ի նորայն կեցցեն ։ (20) Ոմանք․ Հեծեծեսցեն 'ի վ̄ր ն̄ր․․ և կալցին։
ԳԼ. ԺԹ. (1) Ոսկան․ Մինչև յե՞րբ աշ՞ ։ (3) Ոմանք․ Յարձակել 'ի վերայ իմ ։ (4) Ոմանք․ Բան՝ զոր չէ արժան
(5) Ոսկան յաւելու․ Եւ յարձակեալ էք 'ի վ̄ր իմ՝ և յայտ յանդիմանէք նախատամ ։ (7) Ոմանք․ Աղաղակեցի, և ոչ ուստեք
(14) Բազումք․ Անգիտացին զիս մերձաւորք ։ (17) Ոմանք․ Եւ աղերսէի զկին իմ ։

Digitized by Google

նողքա յաւիտեան ուրացան զիս․ յորժամ յառնեմ, բամ-
բասեն զիս ։ * Գարշեցան յինէն տեսանօղք իմ․ և զորս 19
ես սիրէի յարեան 'ի վ՟ր իմ ։ * Փտեցան մարմինք իմ 20
ընդ մորթով իմով, և ոսկերք իմ ատամամբ յատամնուն ։
* Ողորմեցարո՛ւք ինձ, ողորմեցարո՛ւք ինձ ո՛վ բարեկամք․ 21
զի ձեռն Տեառն մերձեցաւ յիս ։ * Ընդէ՞ր հալածէք դուք զիս 22
իբրև զՏէր, և մարմնովք իմովք չյագեցէ՞ք յագեալ ։ * Ո՛ 23
տայր ինձ գրել զբանս իմ, և հանել զնոսա 'ի մատեան
յաւիտեան ։ * գրչաւ երկաթեաւ 'ի կապարի, կամ 'ի 24
վէմս քանդակելոյ առ 'ի յիշատակ ։ * Քանզի գիտեմ 25
զի մշտնջենաւոր է որ լուծանելոց է զիս յերկրի՝ յա-
րուցանել * զմարմին իմ որ կրեաց զայս ամ՟ ։ 'Ի Տե՟ կատա- 26
րեցաւ ինձ այս․ * զոր ես անձին իմում իրազեկ եմ ։ 27
զոր աչք իմ տեսին՝ և ո՛չ այլ ոք․ ամ՟ ինչ վախճանեցան
* 'ի ծոց իմ ։ * Ապա թէ ասիցէք՝ զի՞նչ խօսեցուք ա- 28
* ռաջի նր՟, և արմատ բանից գտցուք 'ի նմա․ * երկերո՛ւք 29
և դուք 'ի ծածկելոց ։ Զի բարկութիւն 'ի վ՟ր անօրինաց
եկեսցէ, և ապա գիտասցեն թէ ո՛ւր է նիւթ նց ։

ԳԼ․ Ի․

Կրկնեալ պատասխանի Սովփարայ Մինեցւոյ առն ։ 1

Ո՛չ այսպէս կարծէի խօսել քեզ ընդդէմ մեր զայդ ։ 2
* ոչ ապաքէն իմաստնագո՛յնք իցէք քան զիս ։ * Խրա- 3
* տուն ամբաստանութեան իմոյ լուայց, և ոգի յիմաստութենէ ա-
* րասցէ ինձ պատասխանի ։ * Մի՛ թէ զայդ յայսմ հե- 4
տէ՞ գիտացեր․ այլ յորմէ հետէ եդաւ մարդ 'ի վերայ
երկրի ։ * Զի ուրախութիւն ամպարշտաց բեկումն ան- 5
կարգին, և խնդութիւն անօրինաց կորուստ ։ * Եթէ ելա- 6
նիցեն յերկինս պատարագք նր՟, և գլուխք նր՟ յամպս մեր-
ձեսցին ։ * Յորժամ համարեսցի թէ հաստատեալ իցէ՝ 7
յայնժամ 'ի սպառ կորիցէ․ և որ գիտէին զնա՝ ասաս-
ցեն թէ ո՞ւր է ։ * Իբրև զերազ թռուցեալ ոչ գտցի, 8
* թռեալ իբրև զտեսիլ գիշերական ։ * Ակն որ հայեցաւ 9
* 'ի նա՝ ոչ յաւելցէ, և ոչ ծանիցէ զնա տեղի իւր ։ * Զոր- 10
դիս նր՟ սատակեսցեն վատթարք․ ձեռք նր՟ բորբոքես-
ցեն

---

(19) Ոմանք․ Եւ զոր ես սէր՛ ։ (23) Ոմանք․ Եւ հանել զնո-
սա 'ի մատեան 'ի յաւիտեան ։ (24)(25) 'Ի [illegible] ․
Քանդակել առ 'ի յիշատակ ։ Քանզի գի՛ ։ (25) Ոմանք․ Գի-
տեմ եթէ մշտնջե՛ ։ Այլ ոմանք․ Յերկրէ յարուցանել զմարմին
իմ որ կրեաց զամ՟ ։ (29) Ոմանք․ Եւ դուք 'ի ծածկելոյ ։
Գլ․ Ի․ (1) Յօբէնակին․ Սովփերայ Մինեցւոյ ։ (3) Ոմանք․
Եւ հոգի յիմաստ՛ ։ (8) Ոմանք․ Իբրև զերազ թռուցեալ
ոչ ։ (9) Ոմանք․ Զնա 'ի տեղի իւր ։

Digitized by Google

11 ցաւօսք : * Ոսկերք նր յագեցան մանկութեամբ նր, և *
12 ընդ նմին ՚ի հող ննջեսցեն : * Եթէ քաղցրասցի ՚ի բե- *
րան նր չարութիւն, թաքուսցէ զայն ՚ի ներքոյ լեզուի
13 իւրոյ : * Խնայեսցէ ՚ի նա, և մի թողցէ զնա. և ժողո- *
14 վեսցէ զնա ՚ի մէջ կոկորդի իւրոյ. * և մի կարասցէ օգ-
15 նել անձին իւրում : Լեղի իժի ՚ի փորի իւրում : * Մե-
ծութիւն անիրաւութեան ժողովեալ՝ փսխեսցի. ՚ի տանէ նր
16 հորդեսցէ զնա հրեշտակ. * Զսրտմտութիւն վիշապաց
17 ծծեսցէ. սպանցէ զնա լեզու օձի : * Մի տեսցէ ըղ-
կիթ արօտականաց, և մի զարօտս մեղու և կոգւոյ :
18 * ՚Ի զուր և ՚ի տարապարտուց վաստակեցաւ ՚ի մեծու-
թիւն՝ ուստի ոչ ճաշակեսցէ, իբրև զխեմպ ինչ զանծամ
19 և զանկոտոր : * Զի զբազում տկարաց տունս խորտա- *
կեաց, և զյարկս յափշտակեաց և ոչ հաստատեաց :
20 * Ձեռք փրկութեան ստացուածոց նր, ՚ի ցանկութեան իւրում
21 ոչ ապրեսցի. * և մի լիցին մթերք կերակրոց նորա : *
22 Վասն այնորիկ մի ծաղկեսցեն բարութիւնք նր. * յոր- *
ժամ համարեսցի թէ ահա լցեալ իցէ՝ նեղեսցի : Ամ- *
23 ենայն հասցէ ՚ի վր նր, * Թէ զխորհուրդ լնուցու որո-
վայն նր : Առաքեսցէ ՚ի վր նր զսրտմտութիւն բարկու-
24 թեան. արկցէ զնովաւ ցաւս : * և մի ապրեսցի ՚ի ձեռա-
25 նէ երկաթոյ : Խոցոտեսցէ զնա աղեղն պղնձի. * անցցէ
ընդ մարմինս նր նետ : Աստեղք շրջեսցին ՚ի յարկս նր՝
26 արհաւիրք ՚ի վր նր : * Ամենայն խաւար նմա մնաս-
ցէ. կերիցէ զնա հուր անշէջ : Չարչարեսցէ եկամուտ
27 զտուն նր. * յայտնեսցեն երկինք զանօրէնութիւն նր.
28 յարիցէ ՚ի վր նր երկիր : * Քակեսցէ կորուստ ըզ-
տուն նր ՚ի սպառ. հասցէ ՚ի վր նորա օր բարկութեան :
29 * Այս բաժին է մարդոյ ամպարշտի առ ՚ի Տեառնէ. և այս
ստացուածք ընչից նր՝ յայցելուէն :

ԳԼ. ԻԱ.

1 Կրկնեալ անդրէն Յոբայ ասէ :

2 Լուարուք լուարուք բանից իմոց : Երանի թէ մի- *
3 ւ լինէր ՚ի ձէնջ այդ մխիթարութիւն : * Կրեցէք զինձ
և ես խօսեցայց, եթէ ոչ այպանիցէք զբանիւք իմովք :
4 * Իսկ արդ չէ՞ իմ կշտամբանք ՚ի մարդկանէ իցեն. և
5 կամ ընդէ՞ր ոչ բարկանայցեմ : * Հայեցեալ ընդ իս զար- *
մա-

---

(11) ՚Ի լուսանց. Յագեցան մանկութեամբ. համաձայն ոմանց Եբրա՛յ: (13) Ոմանք. Մի խնայեսցէ ՚ի նա, և մի : (21) Ոմանք. Մի ծաղկեսցին : (26) Յօրինակին Պէտք. Ամ խաւար նմա : (29) Ոմանք. Ընչից նր յայցելուութենէ :
Գլ. ԻԱ. (4) Ոմանք. ՚Ի մարդկանէ ինչ իցէ :

Digitized by Google

ժանտայքն, եղեռնալ ձեռն 'ի ծնօտի: * Եթէ յուշ լինիցի 6
հաց, տապնապեցայց · զի ունին ցաւք զմարմինս իմ:
* Ընդէ՞ր բնաւ ամբարիշտք կենդանի իցեն, հնացեալք 7
և 'ի մեծութեն են: * Մերձանայք նց ըստ մտաց · և որդիք 8
նց տուածի աչաց: * Տունք նց աշխարհալք · և երկեալ 9
և ոչ ուսուաք · և ատամնանք 'ի մեզ չէն 'ի վ[երայ] նց: * Առ 10
ջեալ նց ոչ սխալեաց 'ի ծննդեանն · ապրեցաւ յղի նց
է ոչ վրիպեցաւ · * և կան երբև զհօտս յաւիտենից 11
կանսս: Մանկունք նց խաղան առաջի, * առեալ առաջ 12
մարդարանն և քնար · և ուրախ լինին ձայնիւ երգոց: * Կա 13
տարեցին 'ի բարութ զկեանս իւրեանց, հանգստեամբ
ննջեցին 'ի գերեզման: * Եւ ասէ ցՏէր՝ 'ի բաց կաց յինէն, 14
զճանապարհս քո ճանաչել ոչ կամիմ: * Զի՞նչ շահ է՝ 15
զի ծառայեցուք նմա, կամ զի՞նչ օգուտ՝ զի հանդի
պեսցուք նմա: * 'Ի ձեռս նոցա են բարութիւնք · և 'ի 16
գործս ամբարշտաց ոչ հայի: * Այլ կայ և ճրագ ամ 17
բարշտաց շիջցի: և եկեսցէ 'ի վ[երայ] նր կործանումն · եր
կունք կալցեն զնա 'ի բարկութէ: * Եղիցին երբև յարդ 18
առաջի հողմոյ, կամ երբև փոշի զոր տարաւ մրրիկ:
* Պակասեսցեն զորդիս իւրք նր · հատուսցէ նմա, և 19
ծանիցէ: * Տեսցեն աչք նր զսպանումն իւր, և 'ի Տե 20
առնէ մի ապրեսցի: * Զի կամք նր 'ի տան իւրում ընդ 21
իւր, և զթիւ ամաց նր բաժանեսցեն: * Ոչ ապաքէն՝ 22
Տէր է որ ուսուցանէ զհանճար և զգիտութիւն, զի նա
քննէ զիմաստունս: * Այնպիսին մեռցի 'ի սաստկու 23
թեն անպարտութե իւրում · ամենեքին բարեկեցիկն և
յաջողեալք: * Փորն նր լի է ճարպով · ուղեղ նր չնե 24
ցէ: * Կամ վախճանեսցի 'ի դառնութե անձին, ոչ ինչ 25
վայելեալ 'ի բարութէ: * Առ հասարակ ննջեսցեն յերկրի · 26
երր ծածկեսցեն զնո: * Եւ արդ գիտեմ՝ զի յանդգնու 27
թբ հասանալ էք 'ի վ[երայ] իմ: * Արդ ասասցէք՝ թէ ուր 28
է տուն իշխանին · և ուր է յարկ բնակութե ամպարշ
տաց: * Հարցէք զանցաւորս ճանապարհի, և զնշանս 29
նց մի օտարացուցանէք: * Զի յօր կորստեան ապրի 30
չար · յօր բարկութե իւրոյ վարեսցի: * Ո՞ պատմեսցէ 31
յանդիմանս նր զճանապարհս նր · և զայնչափ ինչ զոր
ծեաց՝

(15) Ոմանք · Եւ զի՞նչ օգուտ: (17) Ոմանք · 'Ի վ[երայ] նոցա կործանումն: (19) Ոմանք · Հատուսցէ նմա և ծանիցէ: (21) Ոմանք · Եւ զթիւ ամաց նորա բաժանեսցին: (23) Ոմանք · Բարեկեցիկն և յաջողեալք: (24) Ոմանք · Ուղեղ · խոս[ք] ուղեղ նր: (26) Ոսկան · Երր ծածկեսցէ զնո: (27) Ոմանք · Արդ գիտեմ: (28) Այլք · Արդ ասացէք թէ ուր է: (30) Ոմանք · Յաւուր չարի: (31) Ոմանք · Ո՛ պատմեսցէ · զճանապարհ նր:

Digitized by Google

32 ծերպք՝ ո՛ հատուցանէ նմա ։ * Եւ ինքն 'ի գերեզմանի գը- ※
33 նաց, և 'ի տապանի արթնեցաւ ։ * և քաղցրացան նմա ※
խիճք հեղեղատի ։ Եւ զհետ նո՛ր ամ մարդ գնասցէ, և ※
34 յառաջ քան զնա անթիւք ։ * Եւ զիա՞րդ մխիթարէցէք
զիս ունայնս ․ և ինձ ձեւք դադարելն ո՛չինչ է ։

ԳԼ․ ԻԲ․

1 Կրկնեաց անդրէն Եղիփազու Թեմնացւոյն ասէ ։

2 Ո՞չ տէրն էր՝ որ ուսուցանէ զիմաստութիւն և
3 զհանճար ։ * Իսկ արդ զի՞մ փոյթ է տն, եթէ դու
էիր անարատ գործովք քովք ․ կամ զի՞նչ օգուտ է թէ
4 պարզեսցես զճանապարհս քո ։ * Կամ հայհոյելով ինչ
զքեզ յանդիմանեսցէ՞ զքեզ, և մտանիցէ՞ ընդ քեզ 'ի
5 դատաստան ։ * Ո՛չ ապաքէն չարութիւն քո բազում է ,
6 և անթիւ են մեղք քո ։ * Գրաւեցեր դու զեղբարս քո
7 տարապարտուց, և զզգեստ մերկոց զերծեր ։ * Ջուր
ծարաւեաց ո՛չ արբուցեր, և զհաց քաղցելոց հատեր ։
8 * Ա՛կն ածեր երեսաց ումանց, և բնակեցուցեր զնոսա
9 յերկրի ։ * Արձակեցեր զայրիս ունայնս, և զորբս չար-
10 չարեցեր ։ * Եւ արդ պատե
11 առագաստեալ զքեզ պատերա
քո քեզ խաւար գիպեցաւ,
12 զքեզ ջուր ։ * Մի՞թէ որ 'ի բա ※
նիցէ ․ նա ասանիկ զզգածեալ ※
13 խոնարհեցոյց ։ * Եւ ասացեր
14 կամ թէ 'ի միգի՞ դատիցի ։ *
15 ո՛չ երևեսցի ․ և ընդ ծի՛ր երկ
ւիղն յաւիտենականս պահեսց
16 արդարք՝ * որք յափշտակեցա
17 խեալ հիմունք նց ․ * որք ասէ
18 կամ զի՞նչ ածցէ 'ի մ՟ մեզ ա
ր՟ց զտունս նց բարութ՟ ․ բա
19 տաց հեռի է 'ի նմանէ ։ * Տեսեալ արդարոց ծիծա-
20 ղեցան ․ անարատին՝ և արհամարհեաց ։ * Եթէ ջի՞ր ա-
պա

(32) Այլ ․ Եւ ինքն 'ի գերեզմանս գնաց ։ (33) Ոմանք ․ Քաղցրացան նմա ։ (34) Ոմանք յաւելուն ․ Մխիթարե-ցէք զիս քանզի ունայնս ։
ԳԼ․ ԻԲ․ (3) Ոմանք ․ Իսկ զի՞ փոյթ է տն ․․ զի՞նչ օգուտ եթէ պարզեսցես"։ (7) Բառաբար ․ Այլ և զհաց քաղցելոց ։ (14) Ոմանք ․ 'Ի բարձունս նայեցի չաստանեցէ ։ (15) Ոս-կան ․ Մի՞թէ զշաւիղս յաւէտ"։ (15) Ոմանք ․ Յաւիտենա-կանս պահեսցես զորս կոխեցին ։ (16) Ոսկան ․ Գետ բարձեալ հիմունք նց ։

Digitized by Google

պականեցաւ հաստատութիւն նց. եւ զմնացորդս նց կերի-
ցէ հուր։ * Բայց աղէ՝ լեր խիստ եթէ ժուժկալեսցես 21
ցես։ Եւ եթէ պտուղ քո եղիցի 'ի բարութիւն. * Ըն- 22
կալ 'ի բերանոյ նր զաւանութիւն, եւ առ զբանս նր 'ի սրտի
քո։ * Եւ եթէ դարձցիս՝ եւ խոնարհեցուսցես զանձն 23
քո առաջի տն, հեռի արարեր 'ի յարկէ քումմ զանի-
րաւութիւն։ * Նստցիս յամրութիւն վիմի, եւ իբրեւ 'ի վէմ ձո- 24
րոյն սոփերայ։ * Եւ եղիցի ամենակալն օգնական 25
քեզ 'ի թշնամեաց. եւ յստակ հատուսցէ քեզ իբրեւ զար-
ծաթ զտեալ։ * Ապա համարձակեսցիս առաջի տն. 26
հայեցեալ յերկինս զուարթութբ։ * Յաղօթել քում 27
առ նա լուիցէ քեզ. տացէ քեզ հատուցանել զաղօթս
քո։ * Դարձուսցէ քեզ զայրին արդարութ. եւ 'ի ճա- 28
նապարհս քո եղիցի լոյս։ * Զի խոնարհեցուցեր զանձն, 29
եւ ասասցես թէ ամբարտաւանեցի։ Եւ զխոնարհս ա-
չօք՝ կեցուսցէ։ * Եւ փրկեսցէ զանմեղան, եւ ապրես- 30
ցիս սրբութբ ձեռաց քոց։

ԳԼ. ԻԳ.

Կրկնեաւ անդրէն Յոբայ ասէ։ 1

Ը Նա՛ եւ ես գիտեմ զի 'ի ձեռանէ իմմէ է յանդիմանու- 2
թիւն իմ։ եւ ձեռն նր ծանրացաւ 'ի վր հեծութեան
իմոյ։ * Իսկ ո՞վ ծանուսցէ եթէ գտից զնա, եւ հասից 3
նմա 'ի սպառ։ * Եւ ասացից առաջի նր զիրաւունս. 4
լցից զբերան իմ յանդիմանութբ։ * Ծանեայց զբա- 5
նս զոր ընդդէմ խօսիցի. իմացայց եղէց ասիցէ զոր
ինձն պատմիցէ։ * Եւ բազում զօրութբ եկեսցէ 'ի 6
վր իմ. եթէ զպատուհաս իւր 'ի գործ ոչ արկանիցէ։
* Զի ճշմարտութիւն եւ յանդիմանութիւն 'ի նմանէ է. հան- 7
ցէ 'ի սպառ զիրաւունս իմ։ * Եթէ յառաջագոյն երթ- 8
թայցէ՝ ոչ եւս իցեմ. եւ զվերջինսն զի՞ գիտիցեմ։ * Զձախ- 9
այնորիկ ո՞ր արարին զնա՝ ոչ կալայ. եւ եթէ արկցէ զաջ
իւր զինեւ՝ սակայն եւ այնպէս ոչ տեսից։ * Զի ինքն 10
գիտէ զճանապարհս իմ, եւ քննեաց զիս իբրեւ զոսկի։
* Հասից 'ի պատուիրանս նր. զճանապարհս նր պա- 11
հե

(21) Ոմանք. Պտուղ քո եղիցի 'ի բարութիւն։ Ուր ունին. Եղիցի բարութիւն։ (22) Բազումք. Զբանս նր 'ի սիրտ քո։ (23) Բազումք. Ի յարկէ քումմէ զանիրաւութիւն։ (24) Ոմանք. Յամրութիւն վիմի։ (26) Բազումք. Հայեցեալ յերկինս։ (28) Ոմանք. Դարձուսցէ զքեզ յարկն. կամ, յարկն արդար։ (30) Ոմանք. Եւ ապրեսցիս ձեռամբ քով։ Գլ. ԻԳ. (3) Ոմանք. Իսկ արդ ո՞ ծանուսցէ։ (8) Ոմանք. Յառաջագոյն երթայց՝ ոչ են։ (10) Ոմանք. Որպէս զոսկի։

Digitized by Google

12 Սիցից և ոչ կարօ՞ ծուլացայց ։ * Զպատուիրանաց նորա ոչ
անցից՝ զի մի մեռանիցիմ․ ՚ի ծոց իմ թաքուցից զբանս
13 նորա ։ * Ապա թէ նա այնպէս դատեցաւ, ո՞ է որ
ընդդէմ դառնայցէ նմա․ զի զոր ինքն կամեցաւ և ա-
14 րար ։ * Վա՛ս այնորիկ առ նմա փութացայց․ խրատեալ
15 զնորին հոգայցայց ։ * ՚Ի վե՛ր այսորիկ յերեսաց նորա *
տագնապեցայց, և ՚ի միտ առից և զարհուրեցայց ՚ի նմա-
16 նէ ։ * Զի Տէր հիւանդացոյց զսիրտ իմ, և ամենակալն *
17 տագնապեաց զիս ։ * Զի ոչ գիտէի թէ գայցէ ՚ի վե՛ր
իմ խաւար․ առաջի երեսաց իմոց ծածկեաց մէգ ։

ԳԼ. ԻԴ.

1 Ընդէ՞ր զՏէր մոռացան ամպարշտաւանքն․ * և ամպա-
2 րիշտք անցին ըստ սահմանն ։ Զհօտ հանդերձ հով-
3 ուաւ յափշտակեցին․ * զէշ որբոյն վարեցին, և զեզն
4 այրւոյն գրաւեցին ։ * Խոտորեցուցին զտկարս ՚ի ճա-
նապարհէ արդարութե․ առհասարակ թաքեցուցին զհե-
5 զեալս երկրի․ * գնացեալ իբրև էշ վայրենի ՚ի վայրի ։ Վա՛ս *
իմ ծախեցին զգործ իւրեանց․ քաղցրացաւ նմա հաց ՚ի
6 մանկունս ։ * Զանդ ոչ հաս որ ոչ իւրեանց էր՝ հնձեցին․
տկարք զայգիս ամպարշտաց անհնար և անվարձ գործե-
7 ցին ։ * Զմերկս բազումս ննջեցուցին առանց հանդեր-
8 ձից․ զզգեստ անձանց նոցա զերծին ։ * ՚Ի ցօղոյ լերանց
տարափանան․ քանզի ոչ գոյր նոցա յարկ․ արկին զվիմեղէնս
9 ընդ վիմաւ ։ * Յափշտակեցին զորբն ՚ի ստեանց, և զան-
10 կեալն տառապեցուցին ։ * Զմերկս ննջեցուցին առանց
հանդերձի տառապելութեամբ․ հատին զհաց քաղցելոց ։
11 * Յանձուկս դարանակալ եղեն ՚ի տառապանաց․
12 զճանապարհս արդարութե ոչ գիտացին ։ * Որք ՚ի քա-
ղաքաց և ՚ի տանց իւրեանց զեղեցան, մանկունք տղայոց
մեծամեծս հեծեծեցին․ և նա ընդէ՞ր այցելութե ընդդէ՞մ
13 ոչ առնիցէ ։ * Յերկրի էին նոքա՝ և ոչ ծանեան․ զճա-
նապարհս արդարութե ոչ գիտացին, և ընդ շաւիղս
14 նոցա ոչ գնացին ։ * Ծանուցեալ զգործս նոցա մատնեաց
15 զնո ՚ի խաւար․ և ՚ի գիշերի եղիցին իբրև գողք ։ * Եւ
աչք շնացողին պահեսցեն զխաւար․ և ասիցէ թէ ոչ *
զա-

---

(12) Ոմանք. ՚Ի ծոց իմ թաքուցի զբանս ։ (13) Ոմանք. Ապա եթէ. կամ, ապա եթէ նա ։ (14) Ոմանք. Վա՛ս այսո-րիկ առ նա․․ զնորին հոգացայց ։

Գլ. ԻԴ. (1) Այլք. Մոռացան ամպարշտաւանքն ։ (5) Ո-մանք. Զգործս իւրեանց ։ (8) Ոմանք. Արկին զվիմեղէնս ընդ վէմ՞ ։ (9) Ոմանք. Եւ զանկեալն տառապեալ՞ ։ (10) Ոմանք. Ննջեցուցին առաքեալք՞ ։ (12) Ոմանք. Մեծամեծս հե-ծեծէին ։ (14) Ոմանք. Եղիցի իբրև գող ։ (15) Ոմանք. Եւ

Digitized by Google

զանկանեսցէ զիս ակն. և քօղ արկ զերեսաք իւրովք: * Փո- 16
※ րեաց ընդ մթութ զտունս իւր. 'ի տուէ կնքեցին զանձինս,
※ և ոչ ծանեան զլոյս: * Եւ եթէ միանգամայն առաւօտ 17
※ նոցա 'ի ստուերս մահու է, և եթէ 'ի միտ առնուցու
զխռովութիւն ստուերաց մահու. * Թեթևագոյն է 'ի վր̃ 18
※ ջուրցն երեսաց: Կործանեսցի մասն նր̃ 'ի վր̃ երկրի.
երևեսցին տունկք նր̃ 'ի վր̃ ցամաք երկրի: * Զի զանդաստա- 19
նացն որբոց յափշտակեցին. ընդդէմ յիշատակեցաւ
նմա մեղքն: Իսկ և զմտաւորութ ցօղոյ եղև անգիտացաւ. * Հա- 20
տուցի նմա որչափ արարն: Խորտակեսցի ամ անիրաւ
հանգոյն փայտի անբժշկականի: * Զի ամլոյն բարի ոչ 21
արար, և ամուսնոյն ոչ ողորմեցաւ. * Սրտմտութբ կոր- 22
ծանեաց զանկարս: Եւ թէպէտ և յարիցէ, մի հաւա-
տասցէ կենաց իւրոց: * Հիւանդացեալ՝ և մի ակնկա- 23
լեսցի ողջանալոյ, այլ անկցի ախտիւ. զի բազումս
զայրացուցանեաց բարձրութ նր̃: * Թառամեցոյց իբրև ըղ- 24
բանջար 'ի տօթի. կամ իբրև զհասկ ինքնին անկեալ 'ի
ցօղոյ: * Ապա թէ ոչ, ո՞վ ոք ասիցէ զինեն սուտ խօ- 25
սել, դնիցէ զբանս իմ յոչինչ:

ԳԼ. ԻԵ.

Կրկնեաց անդրէն Բաղդատայ Սաւքեցւոյ ասէ: 1

Զինչ առաջ առանձին իշխէ իցէ ա՞ն առ 'ի նմանէ. որ առ- 2
նէ զամ իւր 'ի բարձունս: * Մի՞թէ ոք կարծեսցէ 3
թէ դադարեսցէ յապստամբութեան հինից նր̃. յո՞յր վր̃ ոչ եկեսցէ
դարանակալութիւն առ 'ի նմանէ: * Զիա՞րդ լինիցի մարդ 4
արդար առաջի տն̃. կամ ո՞վ սրբեսցէ զանձն իւր 'ի կա-
նանց ծնեալ: * Զի եթէ լուսնի հրամայեսցէ. և ոչ 5
ծագէ. և աստեղք ոչ են սուրբ առաջի նր̃. * Ապա թէ 6
մարդ որդն, և որդի մարդոյ որդն.

ԳԼ.

ա՛չք ճանաչելոյն պարզեւեսցեն զխաւար, եթէ ոչ զանկա-
նեսցէ զիս: (17) Ոմանք. Եւ միանգամայն առաւօտ նր̃
ստուերք մահու է, եթէ 'ի միտ առնու զխռովս: (18) Ո-
մանք. Կէսք գրեն. Զի զանդաստանս նոցին զորբոցն: (19) Ոմ-
անք. Ընդդէմ յիշատակեցաւ նմա մեղքն: (20) Ոմանք.
Հանեա զոր ինչ արարն: (24) Ոմանք. Անկեալ 'ի ցօղոյ:
Գլ. ԻԵ. (2) Բաղդատ. Իշխանութիւն իցէ: (3) Ոմանք.
Եթէ դադարեսցէ.. հինից: (4) Ոմանք. Արդար մարդ.. կամ
ո՞վ սրբեսցէ զանձն:

ԳԼ. ԻԶ.

1 Կրկնեալ տեսլեան Յոբայ ասէ։

2 Զո՞ մօտեցիս, կամ ո՞ւմ օգնական լինելոց իցես. ո՞չ թէ
այնորիկ այնմ որոյ բազո՞ւմ է զօրութիւն, եւ որոյ
3 հզօր է բազուկ իւր։ *Ընդ ո՞ւմ խորհրդակից լինիցիս.
4 ո՞չ ընդ այնմ որոյ ամէն իմաստութիւն է։ *Զայս զհետ եր-
թիցես, եթէ ո՞չ որպէս մեծ է զօրութիւն. ո՞ւմ պատասխանի
5 տուր բան. եւ շունչ ո՞ւմ ել ՚ի քէն. *Միթէ սկայք ծնա-
6 նիցին ՚ի ներքուստ ջրոյ, եւ ՚ի դրացեաց նորա։ *Մերկ
են դժոխք առաջի նորա՝ եւ չիք ծածկոյթ կորստեան։
7 Ձգեալ զհիւսիսի ՚ի վերայ ոչընչի. *կախեալ զերկիր ՚ի վ(երայ)
8 ոչընչի։ *Ծրարէ զջուրս յամպս իւր, եւ ոչ պատառեցաւ ※
9 ամպ ՚ի ներքոյ նոցա։ *Որ ունի զերեսս աթոռոյ, ※
10 Թագուցանէ նովաւ զամպ իւր։ *Հրամանն պատուիրեաց ※
զերեսս ջրոյ՝ մինչ ՚ի վախճան լուսոյ ընդ խաւարի։ ※
11 *Սիւնք երկնից ճեմեալ եւ զարհուրեցան ՚ի սաստէ
12 նորա. *Զօրութեամբ հանդարտեցոյց զծով. իմաստութեամբ նորա
13 տապալեցաւ է հանապազորդն։ *Ողջ երկնից սարսա-
փին ՚ի նմանէ. հրամանաւ իւրով սպան զվիշապն ապս-
14 տամբ։ *Ահա այս է մասն ճանապարհի նորա։ եւ ան-
կանելն զշիթս բանից նորա լուիցուք. բայց զզօրութիւն
որոտման նորա ո՞ գիտէ, յորժամ առնիցէ։

ԳԼ. ԻԷ.

1 Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառակի խօսելն ասէ։

2 Կենդանի է Տէր որ այսպէս դատեցաւ զիս. եւ ամե-
3 նակալն որ դառնացոյց զանձն իմ։ *Եթէ առակա-
ւրն իցէ շունչն իմ. եւ հոգի աստուծոյ ընդ քթին իմ
4 զունչս. *ոչ խօսեսցին շրթունք իմ անօրէնութիւն, եւ ոչ
5 անձն իմ խորհեսցի անիրաւութիւն. *Մի՛ լիցի ինձ ա-
ռնել զձեզ արդարս մինչեւ մեռանիցիմ. զի ոչ փոխեցից
6 զանմեղութիւն իմ։ *Արդարութեան ունեցեալ եւ ոչ մեկ-
նեցայց. զի ոչ գիտեմ զանձին գործեալ զանօրէնս։
7 *Այլ այն իցէ եւ եղեն թշնամիք իմ որպէս զկործանումն
ամպարշտաց, եւ յարուցեալք ՚ի վերայ իմ որպէս զկորուստ
8 անօրինաց։ *Եւ զի՞նչ է յոյս ամպարշտի զի յեղեալ
կայ

Գլ. ԻԶ. (3) Ոմանք. Ո՞չ ամենայն իմաստութիւն է։ (8) Ո-
մանք. Զջուր յամպս իւր։ (9) Ոմանք. Թագուցանէ զերե-
սս։ (13) Բազումք. Աղխք երկնից սարք։
Գլ. ԻԷ. (5) Ոմանք. Մի՛ լինիցի ինձ։ (6) Ոմանք. Զան-
ձին իմ գործեալ։ (8) Ոմանք. ՚Ի Տէր, թէ զինչ սպասիցէ։

Digitized by Google

կայցէ․ վտանգ հասեալ 'ի նա թէ տացէ՞․ * կամ թէ 9
խնդրուածոց նորա լուիցէ նա: Եթէ 'ի համարձակ 'ի վերայ
նորա տագնապի, * ոչ ունիցի համարձակութիւն առաջի նորա․ 10
կամ 'ի կարդալ նորա առ նա, լուիցէ՞ նմա: * Այլ արդ 11
ուսուցից ձեզ զինչ է 'ի ձեռին տն, և որ իցէ յամենակալ
չին, ոչ ստեցից: * Ահաւասիկ ամենեքին դուք գիտէք․ 12
զի սնոտիս զսնոտուովք պատէք: * Այս մասն է մար- 13
դոյ ամպարշտի 'ի տէ․ տաագուած հզօրաց եկեսցէ 'ի
վերայ նորա յամենակալէն: * Զի եթէ բազում ծնանիցին 14
նմա որդիք, 'ի սպանումն եղիցին: և եթէ յերիտասար-
դութեան հասցեն՝ մուրացիկ շրջեսցին: * Եւ որ զնոյն ժամ 15
եցեն մահուամբ վախճանեսցին: այրեաց նոց ոչ ոք ո-
ղորմեսցի: * Եւ եթէ ժողովեսցէ իբրև զհող զարծաթ, 16
և համանգոյն կաւոյ պատրաստեսցէ զոսկի, * զայն ամ- 17
արդարքն առասցեն, և զինչս նորա ճշմարիտք կալցեն:
* Եղև տուն նորա իբրև ցեց, և իբրև զսարդոստայն: 18
※ * Մեծատուն ննջեաց, և ոչ ևս յաւելցէ յաւիտեան․ զաչս 19
※ իւր եբաց՝ և ոչ ևս իցէ: * Պատահեսցեն նմա իբրև 20
※ զջուր ցաւք․ գիշերի ծածկեաց զնա մութ: * Առցէ 21
զնա խորշակ և գնասցէ․ * և հանեսցէ զնա 'ի տեղւոջէ 22
իւրմէ․ * և ընկեսցէ զնա՝ և մի խնայեսցէ․ 'ի ձեռանէ 23
※ նորա փախստեաւ փախիցէ: Ծափս զծափս հարցէ 'ի վերայ
※ նորա, և զարշեսցէ զնա 'ի տեղւոջէ իւրմէ:

ԳԼ. ԻԸ.

Ո ի է տեղի արծաթոյ՝ ուստի լինի, և տեղի ոսկւոյ 1
ուստի կզկզի: * Երկաթ 'ի հողոյ լինի, և պղինձ 2
※ համանգոյն քարի տաշի: * Կարգ եդ խաւարի․ և զամ 3
վախճան ինքն ճշմարտէ, զքար և զխաւար՝ և զստուերս
※ մահու․ * զհերամ հեղեղատի 'ի փոշւոյ: Եւ որ մոռա- 4
նան զճանապարհս արդարութեան՝ տկարասցին 'ի մարդ-
※ կանէ: * Երկիր՝ 'ի նմանէ ելցէ հաց, և 'ի ներքոյ նո- 5
※ իբրև զհուր շրջեցաւ: * Տեղի շափիղայի քարինք նորա և 6
հող նորա ոսկի: * Շաւիղ է զոր ոչ ծանեաւ թռչուն, 7
և ոչ գիտաց զնա ակն անգղոյ: * և ոչ կոխեցին զնա 8
որդիք ամբարտաւանից: ոչ անց 'ի նա առեւծ: * Յա- 9
պառ

---

(9) Ոմանք․ Լուիցէ տր: (10) Յօրինուածն ճշգրիտ․ 'ի կար-դալ նորա առ նա, լուիցէ՞: (11) Ոսկան․ Եւ որ իցէ ամե-նակալին: (12) Ոմանք․ Ահաւասիկ ամենքին․․ զի սնոտի սնոտաւորքս այս՞: (13) Ոմանք․ Եկեսցէ 'ի վերայ նորա: (14) Ո-մանք․ Յերիտասարդութեան հասանիցեն: (18) Ոմանք․ Եւ եղև տուն նորա իբրև ցեց: (20) Բազմք․ Պատահեսցին նմա: Գլ. ԻԸ․ (5) Ոմանք․ Երկիր, և 'ի նմանէ ելցէ: (6) Ո-մանք․ Տեղի է․ շափիղայ քարինք նորա:

Digitized by Google

պատառմամբ ձգեաց զձեռն իւր • տապալեաց զլերինս ՚ի
10 հիմանէ ։ * Զակոյս գետոց պատառեաց ։ զամ պատ֊
11 ուական ետես ակն իմ ։ * Զխորս գետոց յայտնեաց •
12 և եցոյց զզօրութիւն իւր ՚ի լոյս ։ * Իսկ իմաստութիւն ուս֊
13 տի՞ գտաւ, կամ զի՞նչ տեղի իցէ հանճարոյ ։ * Ո՛չ գի֊
տէ մարդ զճանապարհս նո̃ր և ոչ գտաւ ՚ի մէջ մարդ֊
14 կան ։ * Անդունդք ասացին թէ չէ՛ առ իս, և ծով ա֊ *
15 սաց թէ չէ՛ ընդ ուական ընդ նմ̃, *
16 և ոչ կշռեսցի ա ։ * Եւ ոչ բարձցի *
ընդ ոսկւոյն ա ին պատուականի՛
17 և ընդ շափիւղայ գ նմա ոսկի և ա֊ *
18 պակի • և ՚ի գի ք ։ * Բարձրութիւք
և խորութիւք ո զիմաստութիւն քան *
19 զներքնագոյնս ։ նմա տպազիոնն
20 եթովպացւոց • ընդ ոսկւոյ սրբոյ ոչ բարձցի ։ * Իսկ *
իմաստութիւն ուստի՞ գտաւ, և զի՞նչ իցէ տեղի հանճա֊
21 րոյ ։ * Ղօղեալ է ՚ի մարդկանէ, և ՚ի թռչնոց երկնից
22 ծածկեցաւ ։ * Կորուստ և մահ ասացին • լուաք զհա֊
23 ռաւութիւն նո̃ր ։ * Եւ Տ̃ր դիւրաւ ընծայեցոյց զճա֊
24 նապարհս նո̃ր ։ * Քանզի ինքն դիտէ զտեղի նո̃ր, և ինքն
տեսանէ զամ առ ՚ի ներքոյ երկնից ։ Քանզի ինքն գի֊
25 տէ զամ * զոր արար յերկիր, զկշիռ հողմոյ, և զչափ
26 ջրոց զոր արար ։ * Ինքն ետես և համարեցաւ • և ըզ֊
27 ճանապարհս նո̃ր արձակմանց բարբառոյ ։ * Յայնժամ
ետես զնա՝ և պատմեաց զնմանէ ։ Պատրաստեաց քըն֊
28 նեաց, * և ասէ՛ ցմարդ • ահա Ածպաշտութիւն է իմաս֊
տութիւն, և մեկնել ՚ի չարեաց է հանճար ։

ԳԼ. ԻԹ.

1 Դարձեալ յաւելեալ Յոբայ յառակի խօսեալ ասէ ։

2 Ո՛ տանէր զիս ըստ ամսոց աւուրցն առաջնոց, յորս ԺԱ
3 ած պահէր զիս ։ * Յորժամ լուսաւոր էր ճրագ
նո̃ր ՚ի վ̃ր գլխոյ իմոյ ։ Յորժամ լուսով նո̃ր գնայի ՚ի խա֊
4 ւարի ։ * Յորժամ կայի զուարճացեալ ՚ի ճանապարհի ։

Յոր

(10) Ոմանք • Զակոսյս գետոց պա՛ ... զամ զպատուա֊
կան ։ (10) ՚Ի լուս՛ • ՚ի վ̃ր ակն իմ • Նշանակի, ակ • այսինքն
տիեզերս ։ ակն նորա ։ (11) Ոսկան • Զզօրութիւն իւր լոյս ։
(15) Ոմանք • Ընդ գնոյ նո̃ր ։ (18) Բաղումք • Քան զներք֊
նագոյնս ։ (19) Ոսկան • Ընդ ոսկւոյ սափերայ ոչ բարձ֊
ցի ։ (23) Ոմանք • Զճանապարհս նո̃ր ։ (24) Ոմանք • Զամ
զառ ՚ի ներքոյ ։ (26) Ոմանք • Եւ արբառոց ։
Գլ • իթ • (1) Ոմանք • Յառակս իւր, ասէ ։ (4) Ոմանք •
Յորժամ կայր զուարճացեալ ՚ի ճանապարհս ։

Digitized by Google

Յորժամ էր՝ այցելութիւն առնէր տան իմում. * Յոր- 5
ժամ զգածեալն էի մեծութեամբ, և շուրջ զինև ծառայքն :
* Յորժամ թանձրանային ճանապարհք իմ կոգով, և սա- 6
զանէին լերինք իմ կաթամբք : * Յորժամ ելանէի ընդ 7
առաւօտս 'ի քաղաքն, և սրկանէր 'ի հրապարակս ա-
թոռ իմ : * Տեսանէին զիս երիտասարդք՝ և թագչէին. 8
և ծերք՝ և յոտն կային : * Ճոխք դադարէին 'ի խօսե- 9
լոյ, և դնէին մատունս 'ի վերայ բերանոյ իւրեանց : * Որք 10
լսէին զինէն՝ երանէին ինձ. և լեզուք նց 'ի քիմս իւ-
րեանց կցեցան : * Զի ունկն որ լսէր՝ երանէր տայր ինձ. 11
և ակն որ տեսանէր՝ խոտորէր յինէն : * Զի փրկեցի զաղ- 12
քատն 'ի ձեռանէ հզօրին. և որբոյ որոյ ոչ էր օգնա-
կան՝ օգնեցի : * Օրհնութիւն կորուսելոյն 'ի վրյ իմ ե- 13
կեսցէ. և բերան այրւոյն զիս օրհնեաց : * Զարդարութե 14
զգեցեալ էի, և արկեալ զիրաւունս հանգոյն կրկնո-
ցի : * Ակն էի կուրաց, և ոտք կաղաց : * Հայր էի տկա- 15
րաց : Դատաստան զոր ոչ գիտէի քննէի : * Խոր- 16
տակէի զկզակս անօրինաց, և 'ի միջոյ ժանեաց նոցա 17
կորզէի զյափշտակութիւն : * Ասէի՝ թերևս հասակ իմ 18
ծերասցի, և կար [illegible] իա
կեցից : * Արմա [illegible] ւ 19
հանգիցէ 'ի վր հ [illegible] ի 20
※ եղեն ինձ. գործ [illegible] յ :
* Յինէն լուեալ [illegible] ն 21
※ խոհս. * 'ի բանի [illegible] ն 22
※ յորժամ խօսէի [illegible] ւ 23
սպասէին անձրև [illegible] ի- 24
※ ծաղէի ընդ նս, ոչ հաւատային. և լոյս երեսաց իմոց
ոչ նուաղէր : * Ընտրէի զճանապարհս նց, և նստէի 25
իշխան. և բնակէի իբրև զթագաւոր 'ի մէջ զօրակա-
※ նաց : Զոր օրինակ զտրտմեալս մխիթարէի :

ԳԼ. Լ.

Արդ ծիծաղեն զինև յետինք : Արդ խրատեն զիս 'ի 1
մասին, զորոց պատուհանէի զհարս նց. զոր ոչ հա-

---

(5) Ոմանք. Զգածեալն էի 'ի մեծութեան : (8) Ոմանք. Ծերք յոտն կային : (9) Ոմանք. Ճոխք՝ և դադարէին ... 'ի վերայ բերանոյ իւ" : (14) Ոմանք. Զի զարդարութե զգեցեալ էի : (18) Ոմանք. Իբրև զծառ արմաւու. կամ՝ արմաւենի : (19) Ոմանք. 'Ի վր ջրոյ. 'ի վր հնձոց իմոց. (20) Ոմանք. Ընդունայնեալ ինձ, և աղեղն իմ 'ի ձեռս իմ դնայ : (23) Օրինակ մի. Այնպէս և նոքա իմոց խօսից : (25) Ոմանք. Զթագաւոր 'ի մէջ նց :
ԳԼ. Լ. (1) Ոմանք. Զորս ոչ համարէի... հաւասար իւր.

Digitized by Google

Համարէի լինել հաւասար շանց արօտականաց իմոց ։
2 *Նաև զօրութիւն ձեռաց նոցա ընդէ՞ր է ինձ ։ 'Ի վ[ե]ր նոցա ※
3 կորեաւ վախճան ․ *'Ի կարօտութե և 'ի սովի անծնունդ ․ ※
Որ փախչէին երէկ յանջրդեւոյ , յանձկութէ և 'ի թշւ- ※
4 առառութէ ։ *Որք պատէին խարշափուն բանջարով ․ ※
որոց բանջարն իւր էր կերակուր ։ Անարգք և արհա- ※
5 մարհեալք կարօտեալք յամ բարութէ , *որք և զմեծ-
մասս փայտից ծամէին 'ի սաստիկ սովոյ ։ Յարեան 'ի
6 վ[ե]ր իմ գողք ․ *որոց տունք իւրեանց էին ծակք վի-
7 մաց , 'ի մէջ արձագանգաց գոչեսցեն ․ *որք ընդ խու-
8 ռաւք վայրենեաւք բնակեալ էին ։ *Որդիք անզգամաց
9 և անուանարկաց , և շիջեալ փառք յերկրէ ։ *Արդ քնար
10 եմ ես նոցա , և զիս ունէին բանբասանս ։ *Գարշեցան յի-
նէն մեկնեալք 'ի հեռաստանէ ․ և յերեսաց իմոց թուք
11 ոչ խնայէին ։ *Զի բացեալ զկապարճս իւր խոցոտեաց ※
12 զիս , և սանձս երեսաց իմ արձակեաց ։ *Յարեան 'ի
վ[ե]ր աջոյ շառաւեղք ․ զոտս իւր ձգեաց՝ և ճանապարհ
13 արար 'ի վ[ե]ր իմ ։ *Ընդ շաւիղս կործանեան նշ շինեցան ※
շաւիղք իմ ։ Մերկացոյց զպատուականութիւն իմ ․ նետաւք
14 իւրովք խոցոտեաց զիս ։ *Մատուցեալ որպէս կամի ։
15 Ցաւք վարատեցան իմ ․ *դարձեալ են յիս ցաւք ։ Գնա-
ցին յինէն յոյս իմ որպէս զհողմ , և որպէս զամպ փրկութե իմ ։
16 *Եւ արդ զինեւ զեղցի անձն իմ ․ Ունէին զիս աւուրք ※
17 ցաւոց ․ *Գիշերի ոսկերք իմ խարշեցան , և ջիլք իմ
18 լուծեալ են ։ *Բազում զօրութե ձեռն արկ զպատ-
մուճանաւ իմով , և որպէս զծածկոյթ պատմուճանի ի-
19 մոյ շուրջ կալաւ զիս ։ *Համարի զիս հանգոյն կաւոյ ․
20 'ի հող և 'ի մոխիր է բաժին իմ ։ *Աղաղակեցի առ քեզ՝ ※
21 և ոչ լուիցես ինձ ․ կացին և հայեցան յիս ։ *Պատուհասե- ※
22 ցար ինձ անողորմ , հզօր ձեռամբ հարեր զիս ։ *Կարգե- ※
23 ցեր զիս 'ի ցաւս , և ընկեցեր զիս 'ի փրկութե ։ *Գի-
տեմ զի մահ սատակեսցէ զիս ․ զի բնակութի ամ մահ-
կա

շանց արօտա" ։ (2) Այլ ․ Նոցա ընդէ՞ր էր ինձ ։ (3) Ո-
ման ․ 'Ի կարօտութեն և 'ի սովի ։ Այլ ոմն ․ Եւ 'ի սով
անծնունդ ։ (4) Ոման ․ Որոց բանջար իւր էր ։ (4) Օ-
րինակին Հռոմէի ․ Եւ արհամարհեալք կորուսեալք յամ բա" ։
(4) Այլոմն ․ Ամ բարութե ։ (6) Ոման ․ 'Ի մէջ արձագան-
գաց ։ (8) Ոման ․ Եւ անուան անարգաց , և շիջեալ" ։ Որ
Երկու օրինակ համաձայնեն Եբրայեցւոց ։ Եւ անուան արհամարհաց և
շիջեալ փառք յերկրէ ։ (9) Այլոմն ․ Ունէին 'ի բանբասանս" ։
(10) Ոման ․ Մեկնեցան 'ի հեռաստանէ ։ (11) Այլ ․ Ե-
րեսաց իմոց ։ (13) Ոման ․ Շփոթեցան շաւիղք իմ ։
(14) Ոման ․ Մատուցեալ յիս որպէս և կամ" ։ (20) Բոլոր ․ Եւ
ոչ լուիցես ինձ ։ (20) Այլոմն ․ Կացի , և ոչ հայեցար յիս

Digitized by Google

կանգնեցուցանէ եղեռնս է : * Եղուցի թէ կարէի զանձն իմ 24
վարձել, կամ աղաչել զոք՝ և առնել ինձ զայն : * Եւ 25
ես՝ ի վերայ ամ տկարի լացի. և հեծեծէի յամենայն մարդ
նեղի զայր ՝ի վիշտս, * և ոչինչ ՝ի բարութե : Եւ աճեցան 26
ինձ պատահեցին ինձ աւուրք աղքատութեան : * Որովայն 27
բողոքեաց իմ եռայր, և ոչ դադարեսցէ. ժամանեցին ինձ
աւուրք աղքատութեան : * Հեծեծելով շրջեցայ առանց պշ 28
րանակապանի : կացի ՝ի մէջ եկեղեցւոյ աղաղակ բարձեալ :
* Եղբայր եղէ հաւքաղնւոց, և ընկեր ջայլամանց : 29
* Մորթ իմ սևացաւ առաւելապէս. և ոսկերք իմ ՝ի 30
տօթոյ : * Դարձաւ ՝ի սուգ քնար, և սիրտ իմ եղեւ 31
իմ ՝ի լալական :

ԳԼ. ԼԱ.

* Ուխտ եդի ընդ աչս իմ և ոչ հայեցայ ՝ի կոյս. * և 1
բաժանեաց զոծ ՝ի վերուստ. և ժառանգութիւն ամ 2
ենակալին ՝ի բարձանց : * Ոչ ապաքէն կորուստ անի 3
րաւին, և օտարացումն այնոցիկ որ գործեն զանօրէ
նութիւն : * Ոչ ապաքէն ինքն տեսցէ զճանապարհս իմ. 4
և ամ զնացս իմ թուեսցէ : * Եթէ գնացեալ իցեմ 5
ընդ այպանողս. եթէ փութացեալ իցէ ոտն իմ ՝ի նենգու
թի : * Զի կացից եմ ՝ի կշիռ արդարութե. և գիտէ 6
տր զանմեղութիւն իմ : * Եթէ խոտորեցաւ ոտն իմ ՝ի ճա 7
նապարհէ. եթէ զհետ սիրտ իմ զկնի աչաց իմոց. և
թէ հպեցայ ձեռաց իմոց ՝ի կաշառս : * Սերմանեցի ես և 8
միւսոց կերիցեն. և անհաստատ եղէց յերկրի :
* Եթէ գնաց սիրտ իմ զհետ կնոջ այլոյ առն. եթէ 9
դարանակալ եղէ առ դրան նորա : * Հաճեսցի և 10
հաճոյ և կին իմ այլում. և մանկունք իմ խոնարհես
ցին : * Զի սրտմտութիւն անհնարին բարկութե և ոչ 11
զկին առն : * Հուր վառեալ է յամ անդամս նորա. զի յոր 12
կողմ հասցէ յարմատոց խլեսցէ : * Եթէ խոտեցի ես 13
բնաւ զիրաւունս ծառայի կամ աղախնոյ մատուցելոց առ
իս յատեան : * և զի՞նչ գործեցից եթէ հարցանել առնիցէ 14
արասցէ ինձ տր. և եթէ այցելութի, զի՞նչ պատաս
խանի տացից : * Ոչ ապաքէն որպէս եղէ յորովայնի՝ և 15
նոքա եղեն, ՝ի նմին որովայնի եղաք : * Իսկ տկարացն 16
բաց.

---

(26) Ոմանք. Եւ ոչինչ ՝ի բարութե : (27) Ոմանք. Որո
վայն իմ եռայց : Ոմ ոմանք. ժամանա. և ոչ : (31) Ոմանք.
՝Ի սուգ քնար իմ. սիրտ իմ :
ԳԼ. ԼԱ. (1) Ոմանք. Եւ ոչ հայեցայց ՝ի կոյս : (12) Այլք.
Յարմատոց խլեսցէ : (13) Ոմանք. Եւ եթէ խոտեցի.
մատուցելոյ առ իս յատեան : (14) Ոմանք. Եւ եթէ
զի՞նչ պատասխանի տացից : (15) Ոմանք. Որպէս ես եղէ

Digitized by Google

րոց աղէտք ինչ էին, ոչ արգելուք երբէք մերժարեցի ։ Զաչս
17 այրւոյ ոչ կողկողեցուցի ։ * Եթէ կերայ արգելուք ըղ- *
18 պատառ իմ միայն՝ և որբոյն ոչ կարկառեցի ։ * Զի 'ի *
մանկութէ իմմէ սնուցի իբրև զհայր, և յարգանդէ մօր
19 իմոյ առաջնորդեցի ։ * Եթէ արարի անանս զմերկն
20 կորուսեալ՝ և ոչ զգեցուցի ։ * Եթէ ոչ օրհնեցին զիս *
տկարք ։ և 'ի կտրոց խաշանց իմոց ջեռան թիկունք նց ։
21 * Եթէ վերացուցի ձեռն 'ի վր որբոյն՝ յուսացեալ
22 թէ բազում է իմ օգնականութի ։ * ապա թափեսցի
յանրակէ ուս իմ, և բազուկ իմ յարմկանէ իմմէ խոր-
23 տակեսցի ։ * Զի ահ տն կալաւ զիս, և առաջի նր ոչ *
24 հանդարտեցի ։ * Եթէ կարգեցի զոսկի 'ի հող իմ ։ և *
25 թէ յականս պատուականս յուսացայ ։ * Եթէ ուրախ
եղէ 'ի բազում մեծութի եկելոց ինձ ։ եթէ 'ի վերայ
26 անթուոց եդի զձեռն իմ ։ * Կամ թէ ոչ տեսանիցեմք
զարեգակն լուսաւորիչ նուաղեալ, և զլուսին մաշեալ ։
27 * և ոչ 'ի նոցանէ ։ Եթէ խաբեցաւ գաղտ սիրտ իմ ։ և
թէ ձեռն եդեալ 'ի վերայ բերանոյ իմոյ համբուրեցի ։
28 * Ապա այն 'ի մեծ անօրէնութի համարեսցի ինձ, զի
ստեցի առաջի տն բարձրելոյ ։ 'ի նմանէ է զօրութի և
29 կար, իմաստութի և հանճար ։ * Եթէ ոտնհար եղէ 'ի
վր գլորման թշնամւոյ իմոյ, և ասացի 'ի սրտի իմում
30 թէ՝ վաշ ։ * ապա լուիցէ ունկն իմ զանէծս իմ ։ զզուե-
31 ցայց, ապա և ես 'ի ժողովրդենէ իմմէ զրպարտեալ ։ * Ե-
թէ ասացին զինեն բազում անգամ աղախնայք իմ, ո
տայր մեզ յագել 'ի մարմնոյ նր ։ զի յոյժ քաղցր էի նց ։
32 * Արտաքոյ ոչ ագանէր օտար, զի դուռն իմ բաց էր
33 ամ եկելոց ։ * Եթէ թաքուցի զմեղս իմ ակամայ մե-
34 ղուցեալ ։ * զի ոչ ամաչէի 'ի բազմականդին ամբոխէ, առ
'ի չպատմելոյ առաջի նոցա ։ Եթէ արձակեցի երբէք
35 զտկարն՝ ունայն գոգով ելանել 'ի դրանց իմոց ։ * Ո՞ տա-
ցէ ինձ լսել, եթէ ձեռն տն չէր զարհուրեցուցեալ ։
36 Կամ թէ մուրհակ՝ զոր ունէի զուամբք է, * իբրև զպսակ
37 'ի վերայ ուսոց եդեալ ընթեռնուի ։ * և ոչ պատառէի
զայն

յարգանդէ" ։ (21) Ոմանք ։ Բազում է իմ օգնուն ։ (23) Ո-
մանք ։ Ոչ հանդարտեցից ։ (25) Ոմանք ։ 'Ի բազում մե-
ծութի եկելոց ։ (25) Յօրինակին ։ Եթէ 'ի վր անթուոց
եդի զձեռն ։ (26) Ոմանք ։ Ոչ տեսանիցեմ զարեգակն ։
(27) Ոմանք ։ Եւ եթէ խաբեցաւ գաղտ ։ (28) Ոմանք ։ Ա-
պա և այն 'ի մեծ ա"... ասէ ցիս առաջի տն բարձ" ։
(28) 'Ի ճառընտիր պակաս ։ Բարձրելոյ ։ 'Ի նմանէ է զօրութի
և կար, իմաստութի և հանճար ։ (31) Ոմանք ։ 'Ի մարմնոյ նր ։
(32) Ոմանք ։ Ամ եկելոյ ։ (34) Ոմանք ։ Առ 'ի չպատմել
առաջի ։ (35) Ոմանք ։ Եթէ ձեռին տն չէր ։

Digitized by Google

զայն և անգիրըն դարձուցանէի, ոչինչ առեալ 'ի պար-
տականէն : * Եթէ հեծեաց երբէք երկիր վս իմ. և 38
թէ ակօսք նր լացին առհասարակ : * և եթէ զզօրութի 39
նր կերայ միայն առանց գնոց : Եթէ զանձն տեառն երկ-
րին զայրացուցեալ տրտմեցուցի : * ապա փոխանակ 40
ցորենոյ բուսցի եղինձ, և փոխանակ գարւոյ՝ մորենի :

ԳԼ. ԼԲ.

Եւ դադարեաց Յոբ 'ի խօսից : Եղիուն և երեքին բարեկամք
ոչ այնուհետև 'ի խօսելն ընդդէմ յոբայ. քանզի էր յոբ՝ ար-
դար առաջի նոցա :

Եւ բարկացաւ եղիուս բարաքիելի բուզացի, յազ- 2
գականութէն արամայ՝ աշխարհէն աւստացւոց. բար-
կացաւ յոբայ յոյժ. զի երևեցոյց զանձն արդար առա-
ջի տն : * Եւ 'ի վր երեցուն բարեկամացն բարկացաւ 3
յոյժ, զի ոչ կարացին տալ պատասխանի ընդդէմ յո-
բայ. և եդեալ զնա լինել ամպարիշտ : * Եւ եղիուս 4
հանդարտեաց 'ի տալոյ պատասխանի յոբայ. զի ծերա-
※ գոյն քան զնա էին աւուրբք : * Եւ եանես եղիուս ե- 5
※ թէ ոչ գոյ պատասխանի 'ի բերան երեցունց արանցն,
և սրտմտեցաւ բարկութի նր : * Կրկնեալ անդէն Եղիու- 6
այ Բարաքիելի Բուզացւոյ՝ ասէ : Մանուկ եմ ես ժամա-
նակաւ, և դուք էք ծերագոյնք. վասն որոյ լուռ եղէ,
երկուցեալ պատմել զանձին իմոյ զիմաստութի : * Ասա- 7
ցի թէ բազմաժամանակեայք իցեն որ խօսիցին, և բազ-
մութ ամաց գիտիցեն զիմաստութի : * Եւ ոչ այնպէս. 8
այլ ոգի է մարդկան, և շունչ ամենակալին է որ ուսու-
ցանէ : * Ո՛չ բազմաժամանակեայք են իմաստունք, և 9
ոչ ծերք գիտեն զիրաւունս : * Վս որոյ ասացի՝ լուա- 10
※ րուք ինձ, և պատմեցից ձեզ զոր գիտեմ : * ունկնդիր 11
բանից իմոց. Ասացից ձեզ լու 'ի լու, մինչև քննիցէք
※ զբանս * Թէ ձեզ չափ իմանայցեմ : Եւ ահա չէր որ 12
յան-

(38) Ոմանք. Եւ եթէ ակօսք նր : (39) Ոմանք. Երկրին զայրացուցի : ապա :

Գլ. ԼԲ. (2) Ոմանք. Եւ բարկացեալ եղիուս բարաքիել : (2) Յօրինակին. Բարաքիելի բուզացի. այլ 'ի յոյն". նշանակի համաձայն այլոց բուզացի, քան որում և Զետ է դաւ : (3) Ոմանք. Եւ 'ի վերայ երեցունց բա"... և եդին լինել զնա ամպա" : (6) Ոմանք. Պատմել ձեզ զանձին : (7) Ոմանք. Թէ բազում ժամանակեայքեն որ խօսի" : (10) Ոմանք. Ասացի ձեզ լու"... զոր գիտեմս : (11) Ոմանք : Ունկնդիր լերուք բանից ի" : (12) Ոմանք. Եւ ձեզ չափ իմանայցեմ.. և ահա ոչ էր որ յանդի" :

Digitized by Google

յանդիմանիչ Յոբայ, եւ տայր պատասխանի բանից նո-
13 'ի ձէնջ: * Զի մի ասիցէք, գտաք զիմաստութիւն 'ի Տր. *
14 յաւելեալք. * եւ ոմն միում համարձակեցէք խօսել
15 բանս այսպիսիս: * Զարհուրեցան՝ եւ ոչ եւս ետուն պա-
16 տասխանի. հնացուցին յինքեանց զբանս: * Համդար-
տեցին եւ ոչ խօսեցան. զի կացին եւ ոչ ետուն պատաս-
17 խանի: * Կրկնեաց անդրէն Եղիուայ ասէ: Դարձեալ խօ-
18 սեցայց * զի լի եմ բանիւք. քանզի սատակէ զիս ոգի
19 որովայնի. * Եւ որովայն իմ իբրեւ զտիկ քաղցուոյ կա-
պեալ՝ եռայ, կամ իբրեւ զփուքս դարբնաց ուռուցեալ:
20 * Խօսեցայց զի հանգեայց. բացից զշրթունս իմ: * Եւ
21 'ի մարդոյ ոչ ամաչեցից, եւ 'ի մարդկանէ ոչ պատկառե-
22 ցից: * Քանզի ոչ գիտեմ աչառել երեսաց. ապա թէ
ոչ՝ եւ զիս ցեց կերիցէ:

ԳԼ. ԼԳ.

1 Բայց այժմ դու յոբ՝ լուր զբանս իմ, եւ ունկն դիր
2 խօսից իմոց: * Ահաւասիկ բացի զբերան իմ, եւ
3 խօսեցաւ լեզու իմ: * Սուրբ է սիրտ իմ բանիւք. եւ
4 միտք շրթանց իմոց յստակ իմասցին: * Հոգի Տեառ-
նն է որ արար զիս՝ եւ շունչ ամենակալին է որ ուսու-
5 ցանէ զիս: * Եթէ կարօղ ես տուր ինձ առ այս պա-
6 տասխանի. ապա թէ ոչ՝ համբերեա՛ ինձ. * կա՛ց ընդ իս՝
եւ ես ընդ քեզ: 'Ի կաւոյ կազմեալ ես եւ դու իբրեւ զիս.
7 անդրըստին կազմեալ եմք: * Արդ՝ մի ահ իմ զարհու-
րեցուսցէ զքեզ, եւ մի ձեռն իմ ծանրասցի 'ի վ(եր)ա քո:
8 * Սակայն խօսեցար յականջս իմ, եւ զբարբառ բանից
9 քոց լուայ: * զի ասացեր թէ սուրբ եմ, եւ ոչ մեղայ.
10 անարատ եմ զի ոչ անօրինեցի: * Մեղադրութեան եգիտ
11 զինէն, համարեցաւ զիս իբրեւ զհակառակորդ: * Եդ
'ի կոճեղ զոտն իմ. պահեաց զամ(ենայն) ճանապարհս իմ:
12 * Զիարդ ասես թէ արդար եմ, եւ ոչ լուաւ ինձ. զի
13 յաւիտենականն է որ 'ի վ(եր)ա մարդկան է: * Եւ ասես՝
թէ ընդէ՞ր տակաւին դատաստանի իմում ոչ լուաւ:
ամ

---

(13) Ոմնք. 'Ի Տէ յաւելեալք: (14) Ոմնք. Համարձա-կեցէք խօսել բանս այնպիսիս: (15) Ոմնք. Հնացուցին զինքեանս: (17) Ոմնք. Եղիուայ բուզացւոյ ասէ: (19) Ոմնք. իբրեւ զտիկ քաղցուի.. զփուքս դարբնի ու՞: (22) Ոմնք. Աչառեալ երեսաց:

ԳԼ. ԼԳ. (1) Ոմնք. Եւ ունկնդիր լեր խօսից: (3) Ոմնք. Յստակս իմասցի: (5) Ոմնք. Կարօղ ես, ապա տուր ինձ: (6) Բաղդատ. Կաց ընդ իս՝ եւ ես ընդ քեզ: (9) Ոսկան. Ոչ անօրինեցայ: (13) Ոմնք. Եթէ ընդէր դատաստանի: (13)(14) Ոմնք այսպէս ունին. [illegible]

Digitized by Google

ամ բանի * 'ի միում նուագի խօսեսցի նա : և յերկրոր- 14
դումն երազով, * կամ զբաղմամբ գիշերականաւ . յոր- 15
ժամ անկանիցին արհաւիրք ահհնարինք 'ի վ[ե]ր մարդ-
կան՝ ննջմամբ յանկողնի . * յայնժամ յայտնին միտք 16
մարդկան : Այնպիսի տեսլեամբ ահի զարհուրեցոյց
զնս : * դարձուցանել զմարդ յանիրաւութենէ, և զմար- 17
մին նր փրկեաց 'ի կործանմանէ : * Խնայեաց զանձն նր 18
'ի մահուանէ, չանկանել նմա 'ի պատերազմի : * Դար- 19
ձեալ կշտամբեաց զնա հիւանդութբ անկողնի . և բզ-
մաղմակոյտ ոսկերաց նր ընդարմացոյց : * Ամ ուտելի 20
կերակրոց ոչ կարասցէ անն ուտել . և անձն նր ցան-
կասցի կերակրոց, * մինչև նե 21
ցուցցէ զոսկերս նր ունայն : * Ա 22
նր, և կեանք նր 'ի դժոխս : * Ե 23
տակք մահաբերք, մի 'ի նոցանէ վ 24
իմասցի սրտիւ իւրով դառն
մարդ զմեղս իւր, և ցուցցէ
պանեսցէ առ 'ի չանկանելոյ ն 25
ցէ զմարմին նր իբրև զեռեփ ո
ուղղով : Փափկացուսցէ զմար
հաստատեսցէ զնա երիտասա
կան : * Յաղաչել իւրում տա 26
նմա . մտցէ լուրջ երեսօք դ
մարդկան զարդարութի : * Ապա մեղադիր լիցի մարդ 27
ինքն յինքն ասիցէ . Թէ զորպիսիս վճարեցի, և ոչ ար-
* ժանի ըստ որոց մեղայն պատժեաց զիս : * Փրկեաց 28
զանձն իմ զի մի մտցէ յապականութի, և կեանք իմ
* տեսցեն զլոյս : * Ահա զայս ամ գործէ հզօրն . երիս 29
ճանապարհս ընդ առն : * Այլ փրկեաց զանձն իմ 'ի 30
* մահուանէ . զի կեանք իմ 'ի լոյս օրհնեսցեն զնա :
* Ունկնդիր լեր և լուր ինձ, կարկեաց և ես խօսե- 31
* ցայց : * Եթէ գուցեն բանք՝ տուր ինձ պատասխանի . 32
* քանզի կամիմ թէ արդարասցիս : * Ապա թէ ոչ՝ լուր 33
ինձ դու, կարկեաց՝ և ուսուցից քեզ զիմաստութի :

ԳԼ.

ԺԴ եանէու՝ Ոչ լռեաւ ամ բանի . 'Ի միում նուագի խօ-
սեսցի : (15) Ոմանք . Յորժամ արկանիցին արհաւ" . . ննջ-
մամբք յանկողինս : (16) Ոմանք . Տեսլեամբք ահի զար" :
(20) Օրինակ մի . Ուտելի կերակուր . . կերակրոյ : (24) Ո-
մանք . Պատմեսցէ մարդոյ զմե" : (26) Ոմանք . Դատաստա-
նք : (27) Ոմանք . Ինքն յինքն ասասցէ . Թէ զորպիսիս
վճարեցի : (27) Օրինակ մի . Եւ ոչ ըստ արժանի ընդդ-
ւոց պատժեաց զիս : (32) Ոմանք յաւելուն . Տուր ինձ
պատասխանի, խօսեաց . քանզի կամիմ :

Digitized by Google

ԳԼ. ԼԴ.

1 Կրկնեաց անդրէն Եղիուս և ասէ.

2 Լուարուք ինձ իմաստունք, ունկնդիր լերուք հան-
ճարեղք: * Զի ունկն զբանս քննէ, և կոկորդ ըզ- 3
4 կերակուրս ճաշակէ: * Ընտրեսցուք մեզ դատաստան.
5 և գիտասցուք 'ի միջի մերում թէ բարի է: * Զի ա-
սաց յոբ թէ արդար եմ ես, և տէր զրկեաց զիրաւունս
6 իմ, * և ստեաց դատաստանի իմում. բռնութեամբ է նետս
7 իմ առանց անիրաւութեան: * Ո՞վ է այր իբրև զյոբ՝ որ ըմպէ
8 զարհամարհանս իբրև զջուր: * Ոչ մեղուցեալ՝ և ոչ
ամպարշտեալ, կամ հաղորդեալ ճանապարհի որոց
9 գործեն զանօրէնութիւն, գնալ ընդ ամպարշտս: * Մի՛
ասիցես չիք այցելութիւն 'ի վ̃ր առն, և այցելութիւն նմա
10 'ի տ̃է: * Վ̃ս որոյ հանճարեղք սրտիւք լուարուք ինձ:
Մի՛ լիցի ինձ ամպարշտել առաջի տ̃ն, և առաջի ամե-
11 նակալին աղմկել զիրաւունս: * Այլ հատուցէ մար-
դոյ ըստ իւրաքանչիւր գործոց նց, և 'ի ճանապարհի
12 առն գտցէ զնա: * Համարիցիս զնա անկարգս ինչ
առնել. կամ թէ ամենակալն աղարտեսցէ զիրաւունս:
13 * Ո՞ արար զերկիր. ո՞ է որ արար զաւ. 'ի ներքոյ երկ-
14 նից, և զամ̃ որ 'ի միջոցի: * Եթէ կամեսցի արգելուլ և
15 զշունչ առ ինքեան արգելուլ. * վախճանեսցի ամ̃ մար-
մին առհասարակ, և ամ̃ մարդիկ 'ի հող դարձցին ուստի
16 և ստեղծան: * Այլ թէ ոչ խրատեսցիս, լուր զայս՝
17 ունկնդիր բարբառոյ բանից իմոց: * Եթէ զաւ ճշ
համարիցիս զայն որ ատեայ զանիրաւութիւն, և կորու-
սանէ զչարիս: արդարքը յաւիտենական կենան: Ամպարիշտ
18 է * որ ասէ ցթագաւոր թէ անիրաւ ես: ամպարշտա-
19 գոյն քան զիշխանս, * որ ոչ պատկառեաց 'ի պատուա-
կան երեսաց: և ոչ գիտաց պատիւ դնել և մեծարել
20 զերեսս նց: * Ընդունայն լիցի նց աղաղակելն և աղա-
չել

Գլ. ԼԴ. (1) Ոմանք. Եւ ունկնդիր լերուք: (5) Ոմանք. Եւ տէր ընկէց զիրաւունս: (7) Ոմանք. Ո՞վ իցէ իբրև զյոբ. (9) 'Ի բազում օրին. Զիք այցելութիւն 'ի վ̃ր առն, և այցելութիւն նմա: (12) Ոմանք. Համարեսցի զնա: (13) Ոմանք. Ոչ արար զերկիր, ոչ է . . զաւ. 'ի ներքոյ երկ": (15) Ոմանք. Եւ ամ̃ մարդ 'ի հող դարձցի ուստի ստեղծ": (16) Ոմանք. Խրատեսցիս . . բանից . եթէ: (17) Ոմանք. Որ ատեայ զանձ" . . և կորուսանէ զչարս. արդար յաւիտենական է: (18) Ոմանք. Թէ անօրէն ես: (19) Յօրինակին գրեալ. Ոչ պատկառեաց 'ի պատուականաց երեսաց. և ոչ: (19) Ոմանք յաւելուն. Պատիւ դնել օրինաց, և այլն": (20) Ոմանք. Եւ աղաղակել աղաչել

Digitized by Google

չէր պայլս · զի վարեցան անօրէնութեամբ խոտորեցուցա-
նել զտկարս ։ * Զի ինքն է տեսող գործոց մարդկան · 21
※ և ոչ լեալ ինչ ոչ 'ի նմանէ՝ զոր գործեցին ։ * Եւ չիք 22
※ տեղի թաքչելոյ այնոցիկ՝ որ գործեն զանօրէնութիւն ·
* զի ոչ ևս դիցէ 'ի վր անձն · քանզի Տր զամենեսեան 23
տեսանէ ։ * Որ հասանէ անքննականաց, փառաւորաց 24
※ և հրաշալեաց՝ որոց ոչ գոյ թիւ ։ * Որ ճանաչէ զըղ- 25
գործս նց, և դարձուցանէ 'ի գիշեր · և խոնարհեսցին ։
* Շիջոյց զամպարիշտս · մանաւանդ եղեն առաջի թըշ- 26
※ նամեաց իւրեանց ։ * Զի խոտորեցան յօրինաց նյ, 27
※ և զիրաւունս նր ոչ ծանեան ։ * Ածել զճիչ տկա- 28
րաց առ նմանէ · և զբողոք աղքատաց լուիցէ ։ * Եւ ինքն 29
տայցէ լռութի, և ո պարտաւորեսցէ զնա · և ծածկեսցէ զե-
րեսս՝ և ո տեսանիցէ զնա ։ և ազգաց և մարդկան միանգա-
մայն ։ * Թագաւորեցուցանէ զայր կեղծաւոր՝ վս 30
※ խստութե ժողովրդեան ։ * Զի որ ասէ ընդ Տր հզօ- 31
րին՝ թէ առի և զբաւեցից առանց քո ։ * Եթէ անտես՝ 32
ցոյց ինձ · և եթէ անիրաւութի արարի, այլ ոչ յաւե-
※ լից ։ * Միթէ 'ի քէն ոք պահանջեսցէ զայն, զի մերժես · 33
ձևս ընտրեսցես՝ և ոչ ես · և եթէ գիտիցես ինչ՝ խօսեաց ։
* Վն որոյ հանճարեղք ասասցեն զայս · և այր 34
իմաստուն լուաւ զայս ։ * Բայց յոբ՝ ոչ իմաստութե 35
խօսեցաւ, և բանք նր ոչ են հանճարով ։ * Բայց ու- 36
սանիր յոբ · և մի տացես տակաւին պատասխանի
※ իբրև զանզգամս · * զի մի յաւելուցուք 'ի մեղս մեր · և 37
անօրէնութի համարեսցի մեզ 'ի բազում բանս խօս-
սելոյ առաջի Տն ։

ԳԼ.

ւ · 'ի խոտորեցուցանելոյ զիրաւունս ։ (21) Ոմանք · 'ի նմանէ զոր գործեցին ։ (24) Օրինակ մի · փառաւորաց և հրա" ։ (25) Ոմանք · Եւ դարձուցէ 'ի գիշերի ։ (27) Ոմանք · Զի խոտորեցան յօրինաց նյ ։ (28) Ոմանք · Ածէ զճիչս ։ (30) Ոմանք · Վն խստասրտութե ։ և Ոմանք · վն խրատութե ժողովրդեան ։ (31) Յօրինակին 'ի բնաբանի կրկին լինէր ... Զի 'ո'ք ասէ ընդ Տէր հզ" · և 'ի լուսանցսն 'ի ներքս բերէր՝ է · զոր կրկին ... ասէ · հան, զի է որ ասէ · և հան, զի ոչ է որ ասէ ։ ... (32) Ոմանք · Առանց ես յաւելից ։ (33) Ոմանք · 'ի քէն ոք պահանջեսցէ ։ (33) 'ի լուս" · Զի մերժեսցես · համաձայն ոմանց 'ի բնաբ" ։ (34) Օրինակ մի · Հանճարեղք ասասցեն խօ" ։ (36) Ոմանք · Եւ մի տացես պատասխանի բանս իբրև զանզգամս ։ (37) Ոմանք · Զի մի յաւելուցուք 'ի մեղս · · · համարեսցի 'ի մեզ ։ (37) Ոմանք · խօսելոյ առաջի նր ։

ԳԼ. ԼԵ.

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուսայ ասէ ։

2 Զի՞նչ իրաւունս համարեցար զայդ ։ Ո՞վ ես դու, զի
3 ասես թէ արդար եմ առաջի Տեառն ։ * Եւ կամ ասես
4 թէ մեղայ, զի՞նչ արարից ։ * Ես տաց քեզ պատաս-
5 խանի, և երից ընկերաց քոց ։ * Հայեաց յերկինս
և տես ։ Նշմարեա զամպս՝ որչափ բարձր են ՚ի քէն ։
6 * Եթէ մեղար՝ զի՞նչ գործեսցես, և եթէ բազում ա-
7 նօրէնեցար՝ զի՞նչ կարող ես առնել ։ * Արդ եթէ ար- *
դար իցես՝ զի՞նչ տայցես նմա, կամ զի՞նչ առցէ ՚ի ձեռ- *
8 աց քոց ։ * Առն նմանւոյ քեզ ամպարշտութիւն քո, և *
9 որդւոյ մարդոյ արդարութիւն քո ։ * ՚Ի բազմութենէ զրպար- *
10 տեալք աղաղակեսցեն ՚ի բազկէ բազմաց ։ * Եւ ոչ ասաց՝
թէ ուր է Տէր որ արար զիս ։ Որ պահէ զպահս գի-
11 շերականս ։ * որ մեկնէ զիս ՚ի չորքոտանեաց երկրի՝ և
12 ՚ի թռչնոց երկնից ։ * Անդ աղաղակեսցեն՝ և մի լուի-
ցէ ։ զի այն ամբարտաւանութիւն ՚ի հպարտութենէ չարեաց է ։
13 * զի զանմտութիւնս տեսանել Տէր ոչ կամի ։ Զի ինքն
ամենակալն՝ տեսանօղ է այնոցիկ՝ որ կատարեն զանօ-
14 րէնութիւն, և փրկեսցէ զիս ։ * Դատեաց առաջի նորա, *
15 եթէ կարասցես գովել զնա որպէս էն ։ * Եւ արդ քանզի
չէ որ կրեաց զբարկութիւն նորա, և ոչ որ գիտաց զյանցս *
16 ցանկ իւր յոյժ ։ * Այլ ունայն բերանով բանայ Յոբ *
բերան իւր, և ծանրացուցանէ անգիտութեամբ զբանս ։

ԳԼ. ԼԶ.

1 Կրկնեալ անդրէն Եղիուսայ ասէ ։

2 Մնա՛ ինձ տակաւին սակաւիկ մի, զի ուսուցից քեզ.
զոր դու ոչ գիտես. զի տակաւին գոյ յիս բանք.
3 * առեալ ՚ի հեռաստանէ զհանճար իմ ։ Արդարանք
4 զիրաւունս իմ խօսեցայց * ճշմարտութեամբ, և ոչ անիրաւ
բանիւ

Գլ. ԼԵ. (3) Ոմանք. Եւ կամ ասիցես.. զինչ եմ արար-
րից ։ (4) Ոմանք. Եւ երկրացունց բարեկ՛՛ ։ (8) Ոմանք. Ան-
նմանւոյ քեզ առնարդ՛՛ ։ (8) Յօրինակին դնի. Եւ որդւոյ
մարդոյ՝ անդրդա՛՛ ։ (9) Բազում գրչեն. Զրպարտեալք աղա-
ղակեսցեն. աղաղակեսցեն ՚ի բազկէ ։ (10) Ոմանք. Թէ
ուր է Տէր որ արար զիս ։ (11) Ոմանք. Որ մեկնեաց
զիս ։ (12) Ոմանք. Եւ մի լուիցեն, և ՚ի հպարտութենէ ։
(14) Ոմանք. Որպ և են ։
Գլ. ԼԶ. (2) Ի բազումս գրչի. սակաւ. կամ, զքեզ, զոր դու
ոչ գիտես. զի տակաւին գոն յիս ։ (4) Ոմանք. Եւ ոչ ա-

Digitized by Google

※ բանս առասպելաց խնդրէալ : * Գիտասջիր զի Տէր ոչ 5
Ժերժէ զանմեղն : Հզօր է զօրութ : * 'Ի գիրս ամպարշտ- 6
աց ոչ կենդանացուցանէ . և իրաւունս տացէ աղքատի :
※ * Ո՛չ արկցէ զաչս իւր յարդարոյ : և որ զատանէ թագա- 7
ջի . նոցա . ընդ Մեծամեծս է յաղթող . և նստուցանէ զնո՛ ՚ի
※ սպառ՝ և բարձրասցին : * Եւ շղթայիւք կապեսցին ձեռա- 8
※ կապօք՝ վարանեսցին առաւելք անօթութե : * Եւ 9
պատմեսցէ նց զգործս նց , և զյանցանս նց՝ թէ զօրա-
※ ցան : * Եւ արդարոյն լուիցէ , և ասասցէ՝ զի դարձ- 10
ցին յանիրաւութենէ : * Եթէ լուիցեն՝ և ծառայեսցեն, 11
※ նմա , կատարեսցին զաւուրս իւրեանց ՚ի բարութե , և
※ զամս իւրեանց ՚ի վայելչութեան : * Բայց զամբարիշտս 12
ոչ կեցուսցէ , զի ոչ կամեցան ճանաչել զՏր . և
զի խրատեալ և անհնազանդք էին : * Կեղծաւորքն 13
※ սրտիւ դրդռեսցեն զբարկութիւն . ոչ աղաղակեսցեն զի կա-
պեաց զնս : * Մեռցի յերիտասարդութեան անձն նց . և 14
կեանք նց խոցոտեալք ՚ի հրեշտակաց : * Փոխանակ զի 15
նեղեցին զտկարն և զանզօրն : Եւ իրաւունս հեզոց
հանցէ . * և զերծոյց զքեզ ՚ի բերանոյ թշնամւոյ : Ան- 16
դունդք որոց առաջնաւ ՚ի ներքոյ նորա . և իջց սեղան
քո լի պարարտու : * Մի պակասեսցեն իրաւունք 17
արդարոյ . արտմութե ՚ի վը ամպարշտաց հասցէ , * վս 18
ամպարշտութե կաշառաց՝ զոր ընդունէին անիրաւու-
※ թե : * Մի թիւրեսցեն զքեզ միտք կամակորութե 19
※ խնդրուածոց՝ յորժամ ՚ի մէջ նեղեն տկարք : Եւ զամ
※ զօրաւորս զօրութե , * մի ձգեսցես ՚ի գիշերի երանել 20
※ ժողովրդոց փոխանակ նց : * այլ զգոյշ լեր . գուցէ 21
գործեսցես զանիրաւութիւն : Քանզի զնա ընտրեցեր յաղ-
※ քատութէ : * ահա հզօրն զօրացուսցէ զօրու իւրով : 22
Քանզի ով է իբրև զնա զօրաւոր . * կամ ով է որ քննէ 23
զգործս նր . կամ ով է որ ասիցէ . անիրաւս գործեաց
զոր

նիրաւութե առասպելաց խնմ'' : (6) Բազմ . Զկեա . խնձ զի զգիրս ամպարշտի ոչ : (7) 'Ի բազմ օրին . Եւ որ գտանի առաջի նց ընդ թա'' : (8) Ոմանք . Եւ կապեսցին ձեռնակապօք վարեսցին . առաւելք անօթութ̃ : Որք ասեն . ձեռնակապօք վարեսցին : (10) Ոմանք . Այլ արդարոյն լուիցէ . և ասաց զի : (11) Ոմանք . Իւրեանց 'ի բարութենս : (12) Ոմանք . Զի և խրատեալք : (13) Ոմանք . Եւ կեղծաւորք : (14) Ոմանք . Յերիտասարդութե անձն : (16) Ոմանք . Եւ անդունդք : (17) Ոմանք . Մի պակասեսցէ իրաւունք արդարոյ : (18) Ոմանք . կաշառաց : (19) 'Ի շատ'' . Մի խոթէ օրհնեսցեն զքեզ միտք քո'' : Որք ասեն մեկնութարկեսցեն զնա միտք կամակորութե (20) Ոմանք . Մի ձգեսցես գիշերի երա'' :

24 զոր գործեաց ։ * Յիշեա՛ զի մեծամեծ են գործք նորա,
25 զոր օրհնեն արք արդարք ։ * Ա՛մ մարդ տեսանէ յինքեան, *
26 որչափ խոցոտեալ են մարդիկ ։ * Ահա հզօրն աստուծոյ
27 է, և ոչ ճանաչեմք ։ Թիւ ամաց նորա անհնարին ։ * Թուեալ *
են նմա շիթք անձրևի, և զեղցին անձրևով յամպս ։
28 * Բղխեսցեն հնացեալք ։ հովանիացոյց զամպս 'ի վերայ
անթիւ մարդկան, ժամանակ եդ անասնոց ։ և գիտեն զկարգ ծննդեանն ։ *
Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ իցեն զարմացեալ միտք քո, ոչ սար- *
սիցէ սիրտ քո 'ի մարմնի քում ։ զի արար զմեծամեծս *
զոր ոչ գիտեմք ։ Հրաման տայ ձեան թէ լեր 'ի վերայ *
երկրի ։ և ձմերայնւոյ անձրևաց զօրութիւն իւրեանց ։
'Ի ձեռն ամ մարդոյ կնքէ, զի ծանիցէ ամ մարդ զիւր *
29 տկարութիւն ։ * Եթէ խմանայցես զտարածանել ամպոց, *
30 զհաւասարութիւն խորանի նորա ։ * Ա՛հ ձգէ 'ի վերայ նորա
31 նսադարհաւ, զարմանալ ծածկեաց ։ * զի նոքօք
դատեսցի զժողովուրդս ։ տացէ կերակուր զօրացե-
32 լոյն ։ * 'Ի ձեռս ծածկեաց զլոյս ։ և ետ պատուէր վա՛
33 նա պատահելոյ ։ * Պատմեսցէ զնա բարեկամաց իւ- *
րոց, և զատացուածոց և զանիրաւութէ ։

ԳԼ. ԼԷ.

1 Եւ 'ի սմա յահացի խառովեցաւ սիրտ իմ, և ծորեաց
2 'ի տեղւոջէ իւրմէ ։ * Լուր լուր զբարկութեն *
3 սրտմտութեն տն ։ և խորհուրդ 'ի բերանոյ նորա ելցէ ։ * 'Ի *
ներքոյ ամ երկնից իշխանութի նորա ։ և լոյս նորա 'ի վերայ ծա- *
4 գաց երկրի ։ * Զկնի նորա գոչեսցէ բարբառ ։ որոտասցէ
ձայնիւ բարձրութե իւրոյ ։ և ոչ փոխանակեսցէ զնա ։ *
5 զի լուիցէ արասցէ զձայն իւր ։ որոտասցէ հզօրն զար-
մանալի բարբառով իւրով ։ քանզի արար մեծա՛ զոր ոչ գի- *
6 տեմք ։ * Հրաման տայ ձեան թէ լեր յերկրի ։ և ձմե- *
րայ.

(27) Ոմանք ։ Անձրևաց ։ կամ, անձրև յամպս ։ (28) Ո-
մանք ։ Հովանիացուցանէ զամպս ։ ։ միգացուցին 'ի վերայ բազմ ։
(28) Ոմանք ։ Գիտեն զկարգ ծննդեանն ։ ։ ոչ են զայս' ։
։ ։ և ձմերայնոյ անձրևաց ։ ։ և ձեռն ամ ։ (29) Ոմանք ։
Զտարածել ամպոց և զհան" ։ (30) Ոմանք ։ Եւ ահ ձգէ ։ ։
և զարմանալ ծածկեաց ։ (31) Օրինակ մ ։ Զի դատեսցի նո-
քօք ժողովուրդն ։ (32) Ոմանք ։ Վա նորա պահելոյ ։ (33) Ո-
մանք ։ Պատմեսցէ զնա բարեկամաց և զատաց" ։
Գլ. ԼԷ. (2) Ոմանք ։ Լուր լուր 'ի բարկութե սրտ" ։ ։ ։
և խորհուրդ 'ի բերանոյ նորա ։ (3) Ոմանք ։ Նոյա 'ի ծա-
գաց երկրի ։ (4) Ոմանք ։ Զայն իւր բարձրութե իւ" ։
(5) Այլք ։ Արար մեծամեծս՝ զոր ոչ ։ (6) Ոմանք ։ Թէ եղ 'ի
վերայ երկրի, և ձմերայնոյ անձրևաց զօրութիւն իւրեանց ։

Digitized by Google

րայնոյ անձրեւաց ըստ զօրութեան խաբէանց : * 'Ի ձեռին 7
ամ մարդոյ կնքէ, զի ծանիցէ ամ մարդ զիւր տկարու-
※ թիւն : * Մտին գազանք 'ի դադարս, ցօղեցին 'ի խշտիս : 8
*'Ի շտեմարանաց եղանին ցօղք, և 'ի բարձուանդակաց 9
※ ցուրտ : * Եւ 'ի շնչելոյ հզօրին տայցէ սառնամանիս : Յեղ- 10
յեղու զջուրս ուր և կամի . * և զընտիր ամպ ցանեսցէ : 11
※ Ցրուեսցէ մէգ զլոյս նորա . * և նոքին դարձուսցեն զշրջանակս : 12
Ուր կամեցաւ՝ նա զգործ նոցա . և զամ ինչ զոր հրա-
մայեսցէ նոցա . սոքա կարգեալ են առ 'ի նմանէ 'ի վր
երկրի : * եթէ 'ի խրատ, և եթէ յերկիրն, եթէ յողոր- 13
մութեան գտցեն զնա : * Ունկն դիր այսմիկ յոբ՝ կաց և 14
խրատեաց զզօրութիւն ամն : * Գիտեմք զի ած եդ զգործս 15
իւր . լոյս արար խաւարի : * Գիտէ զբնութիւն ամպոց . 16
※ արհաւիրք են յանցանաց չարագործաց : * Եւ քո՞ ջերմ 17
※ պատմուճան հանդարտեալ կայ 'ի վր երկրի : 'Ի հարա-
ւոյ * հաստատեսցես ընդ նմա 'ի հնութիւնս, զօրացու- 18
ցանել իբրև զտեսիլ եղեման : * Բայց ընդէ՞ր խօսի՝ ա- 19
※ ղէ՛ ուսո զիս . զի՞նչ ասասցուք նմա, և դադարեսցուք
※ 'ի բազում խօսելոյ : * Միթէ մատեան կամ դպիր 20
մերձ կայցէ առ իս, զի զմարդկան դպրեալ լռեցուցից :
* Ոչ ամենեցուն է լոյս տեսանելի : փայլածուն է 'ի 21
հնութիս, ուստ որ 'ի նմանէն 'ի վերայ ամպոց : * 'Ի հիւսի- 22
սոյ ամպք ոսկեգոյնք . 'ի վր այսոցիկ մեծ են փառք
և պատիւ ամենակալին . * և ոչ գտանեմք զայլ ոք նմա 23
նման զօրութեամբ նորա : որ զարդարն դատէ մի՛ համարիցիս
լսել նմա : * Վասն որոյ երկիցեն 'ի նմանէ մարդիկ, եր- 24
կիցեն 'ի նմանէ և իմաստունք սրտիւք :

ԳԼ.

---

(6) 'Ի լուսն": Ըստ զօրութեան նոցա . համեմատ ... 'ի բնակ":
(9) Ոմանք . Ցշտեմարանաց եղանին ցուրտք, և 'ի բարձ-
րաւանդակաց : կամ, բարձրաւանն": (10) Ոմանք . Եւ 'ի
շնչել հզօրին : Ոչ ունին . Սառնամանիս : (11) Ոմանք .
Եւ զընտիր ամպս ցա"... ցրուէ զմէգ լոյս նր : (12) Ո-
մանք . Եւ նոքին դարձուցանեն շրջա"... և զամ զոր ինչ
հրա": (13) Ոմանք . Եւ եթէ յերկիրն . կամ, յերկիր իւր .
եթէ յողորմութեան գտցէ զնա : (14) Բազումք . Եւ խրա-
տեաց զզօրութիւն : (15) Բազումք . Լոյս արար 'ի խաւարի :
(17) Ոմանք . Ջերմ պատմուճան հան": (18) Ոմանք . Հաստա-
տեսցէ ընդ նմա : (19) Ոմանք . 'Ի բազում խօսելոյ :
(20) Ոմանք . Զի զմարդկան դպրեալ . կամ, դպրեալ լռեցից
առ 'ի հաստատութեան : (21) Ոմանք . Ոչ ամենից է լոյս տես-
անելի . փայլածու է 'ի հնութեան : (22) 'Ի լուսն", 'ի վր 'ի
հնութիս . նըշանակ . այլ . հաստատութեան : (23) Ոմանք .
Եւ ոչ ոք գտանեմք զայլ ոք նման զօր": (24) Ոմանք .
Երկիցեն և 'ի նմանէ իմաստ":

ԳԼ. ԼԸ.

1 Յետ դադարելոյ Եղիուայ 'ի խօսելոյ, ասէ Տէր ցՅոբ 'ի մրրկէ
և յամպոյ :

2 Ո՞վ է դա՝ որ թաքուցանէ յինէն զխորհուրդս, ժող. ժԲ.
զոմնեալ զբանս 'ի սրտի . և համարի յինէն թաքու-
3 ցանել : * Պնդեա՛ զմէջ քո, հարցից զքեզ՝ և
4 տո՛ւր ինձ պատասխանի : * Ո՞ւր էիր մինչ ես հիմնէի
զերկիր : պատմեա՛ ինձ եթէ խելամուտ ես
5 հանճարոյ : * Ո՞վ եդ զչափս դորա թէ գիտիցես . կամ
6 ո՞վ արկ 'ի վերայ դորա լար : * Յէ՞ր վերայ հաստատեցան
աղխք դորա : ո՞վ է որ արկ զվէմն անկեան 'ի դմա :
7 * Յորժամ եղեն աստեղք ծեգք, ամ հրեշտակք առաւօ-
տից օրհնեցին զիս մեծաձայն . և ամ հրեշտակք իմ գո- *
8 վեցին : * Փակեցի զծով դրամբք, յորժամ ծնաւ յորո- *
9 վայնէ մօր իւրոյ ելանել : * Եդի նմա զամպս 'ի հանդ-
10 երձ , և զմառախուղ նմա 'ի խանձարուրս : * Եդի
11 նմա սահմանս՝ եդեալ փականս և դրունս : * Ասացի՝
մինչ վայր եկեսցես՝ և այլ մի անցանիցես , այլ այդր
12 բեկցին 'ի քեզ խորտակեսցին ալիք քո : * Եթէ առ քեւ՞
կարգեցի զլոյսն առաւօտին : Արուսեակն եանես ըզ-
13 կարգ իւր * հասանել 'ի վերայ թեւոց երկրի : Թօթափել
14 զամբարշտացս 'ի նմանէ : * Կամ թէ քո առեալ զհող-
կաւ՝ ստեղծեր կենդանի՝ և խօսուն եդիր զնա յերկ-
15 րի : * Եւ միթէ եհան զլոյսն յամբարշտաց , զբազուկս
16 ամբարտաւանից խորտակեսցե՞ս : * Հասեալ իցես յակն
17 ծովու , և ընդ հետս անդնդոց շրջեցա՞ր : * Բացանիցի՞ն
քեզ ահիւ դրունք մահու : դռնապանք դժոխոց 'ի
18 տեսանել զքեզ զարհուրեցի՞ն : * Խելամուտ իցես լայ-
նութեան 'ի ներքոյ երկնից : ասա՝ պատմեա՛ ինձ ո՞ր
19 չափ իցէ : * Զի՞նչ երկիր իցէ յորում լոյսն ագանիցի ,
20 կամ զի՞նչ տեղի խաւարի : * Տանիցե՞ս զիս 'ի սահմանս
21 նց . եթէ խելամուտ իցես շաւղաց նց : * Գիտերես գի-
տե-

Գլ. ԼԸ. (1) Ոմանք . Եղիուայ 'ի խօսիցն . (2) Ոմանք . Ո՞վ է դա'' . . զխորհուրդս ժողովել : (4) Ոմանք . Խելամուտ իցես հանճ'' : (7) 'Ի լուս'' . 'Ի վեր՝ ծեգք , նշանակէ՝ ցերեք լոյս դրած աստեղն և այլ քանի յօրինակաց : (11) Յօրինակին միում . Եկեսցես , և այլ մի անցանիցես . այլ : (11) Ոմանք . Այլ անդրէն 'ի : (12) Ոմանք . Զլոյսն առաւօտուն : (15) 'Ի լուս'' . այսպէս քանզի՝ միթէ եհաներ . խորտակեսցե՞ս . նշանակէ հարցումն , միթէ եհաներ . խորտակեսցես : հանդերձեալ այսպէս : (17) Ոմանք . Եւ զարհուրեա'' . . . տեսանել զքեզ զարհուրե-ցին : (21) Ոմանք . Բաւական իցէ :

Digitized by Google

ուսուցես՝ և ընդ այն ժամանակս թիւ ծնեալ իցես. և թիւ
ամաւուրց քոց բազում էր։ * Եկեալ իցես ի շտեմա- 22
րանս ձեան. և զշտեմարանս կարկտի տեսեալ իցես։ * Համ- 23
բարեալ կայցէ քեզ ի ժամանակս թշնամեաց, յօր մար-
տի և պատերազմի։ * Ուստի՞ ելանիցէ եղեամն. կամ 24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
առիւծուց կերակուր. և զանձինս վիշապաց յագեցու-
ցանիցես։ * Մարտնչեսցեն ի խշտիս իւրեանց. և նստիցեն 40
դարանակալք ի մայրիս։ * Ո՞ պատրաստեաց ագռա- 41
ւուց կերակուր՝ զի ձագք նորա առ Տէր աղաղակեցին.
մոլորեալք խնդրեն կերակուր։

---

(24) Բազմ. Կամ սփռեսցի։ (25) Ոմանք. Սաստկիս անձ-
րեւոյ։ (25) 'Ի լուսն". 'Ի Հբ՝ ամպրոպաց, նշանակի՝ հողմոց։
Բազ ոմանք. ամպրոպաց անձրեւաց յորդ"։ (27) Ոմանք. Եւ
զանդաստանս. զդալարս դա"։ (28) Ոմանք. Ո՞ր ծնեալ զկաթիլս
ցօղոյ։ (29) Օրինակ մի. Եւ զեղեամն ո՞ ծնեալ յաղագս անդ։
(30) Ոմանք. Զի իջանէ իբրեւ։ (32) 'Ի լուսն". 'Ի Հբ՝ Զմազ-
զարովթն, նշանակի՝ աստղ. ելանիցէ այգն։ (32) Ոմանք.
Արջ իցես ընդ նմա։ (33) Ոմանք. Զշրջանս երկնից։ (35) Ո-
մանք. Արձակեսցես զշանթս և գնասցեն։ (38) Ոմանք.
Իբրեւ զկաւ. . իբրեւ վիմաւ խոր"։ (40) Ոմանք. Մարտն-
չեսցեն ի խշտիս իւրեանց, և նստցին։ (41) Բազումք. Զի
ձագք նոր աղաղակեցին առ Տէր։

ԳԼ. ԼԹ.

1 Եթէ գիտիցես զժամանակ ծննդեան յամուրայ քա-
2 րանձաւաց. զպաշտպանեայցես երկանց եղանց։ *Թը-
ուիցես լրիւ զամիսս ծննդեան նց. լուծանիցես զեր- ※
3 կունս նց։ *Սնուցանիցես զմանկունս նց առանց եր- ※
4 կիւղի. արձակիցես 'ի նոցանէ զերկունս։ *Փրծանիցին
որդիք նց. բազմանայցեն 'ի ծննդեան իւրեանց. ելա- ※
5 նիցեն՝ և անդրէն ոչ կրկնիցին։ *Ո՞ եթող զցիռ՝ ա-
6 ※
7
8
9
10
11
12 ※
13 ※
14 ※
15
16 ցեն։ *Ուծացաւ յորդւոց իւրոց՝ իբրև ոչ յիւրմէ. 'ի ※
17 զուր վաստակեցաւ առանց երկիւղի. *զի լռեցոյց նմ ※
'Ած զիմաստութիւն, և ոչ ետ նմա բաժին 'ի հան-
18 ճարոյ։ *'Ի ժամանակի բարձրասցի 'ի բարձունս. ծաղր ※
առ-

ԳԼ. ԼԹ. (1) Ոմանք. Զժամանակս ծննդեան։ (1) 'Ի լուսն". 'Ի Վէրոյ՝ Յամուրայ, նշանակի՝ այլ. այծքաղաց։ (3) Բազումք. Արձակեսցես 'ի նոցանէ։ (4) Ոմանք. Բազմանայցեն 'ի ծնունդս իւ"... ոչ կրկնեսցին։ Այլ ոմանք. բազմասցին 'ի ծն"։ (5) Ոմանք. Ո՞վ է որ եթող զցիռ ազատ"... ո՞ եղոյծ։ (6) Ոմանք. Եդ նմա. կամ, 'ի նմա կայանս զաղտ"... և զբնակութիւն։ (8) Ոմանք. Եւ զհետ ամ դալարոյ։ (9) Ոմանք. Միեղջերուն. կամ, միեղջերին ծառայել։ (10) Ոմանք. Կապեսցես սանձափոկիւք զլուծ 'ի նմա. կամ ձգիցի ակօս։ (11) Ոմանք. Յուսասցես 'ի նա։ (12) Ոմանք. Հաւատայցես եթէ.. քեզ զսերմանս։ (13) Ոմանք. Թևք թռուցելոյ։ (13) Օրինակ մի. Թռուցելոցն է եղանաց, եթէ յղասցի սախրդն և նէ"։ (14) Ոմանք. Եւ ջեռուցանէ ընդ հողով։ (15) Ոմանք յաւելուածով ունին այսպէս. Եւ մոռացաւ եթէ ցրուեսցէ.. գազանք խուեսցեն զճանապարհս նորա։ (16) Ոմանք. Որպէս ոչ յիւրմէ։ (17) Ոմանք. 'Ի նմանէ զիմաստութիւն։ (18) Ոմանք. Ծաղր

Digitized by Google

առնէ զերկիւղարար և զհեծեծելովն իւր ։ * Եթէ դու՞ տուա- 19
ցեր ձիոյ զօրութիւն, և զգեցուցեր զնորա ընդ պարանո-
ցաւ նորա ։ * Արկեր զնովաւ սպառազինութիւն, և փառս 20
լանջաց նորա զյանդգնութիւն ։ * Որոճայ 'ի դաշտի՝ և զամփր 21
համարձակ ։ ելանէ 'ի դիմաց զօրութ ։ * 'Ի պատահել նե- 22
տից՝ արհամարհէ, և ոչ դարձցի յերկաթոյ ։ * 'Ի վր 23
նր շողայն աղեղն և սուսեր, և շարժումն վահանի և նի-
զակի ։ * և բարկութեամբ ապականէ զերկիր ։ Եւ ոչ հաւ- 24
տայ՝ մինչև փող արկանիցի ։ * և իբրև փող հարկա- 25
նի՝ նա վաշ վաշ կարդայ ։ 'Ի հեռաստանէ առնու զհոտ
պատերազմի՝ վազէ առնելով և փնչելով ։ * Եթէ 'ի 26
քումմէ իմաստութենէ եկաց բազէ տարածեալ զթևս,
անշարժ դիտէ ընդ հարաւ ։ * Կամ թէ քով հրամանաւ 27
վերանայ արծուի ։ և անգղ 'ի վր բունոյ իւրոյ նստեալ
գագարիցէ * 'ի քարանձաւս վիմաց և 'ի ծմակուկս՝ * անդ 28
կայ և խնդրէ զկերակուրս ։ 'Ի հեռաստանէ դիտեն աչք 29
իւր ։ * և ձագք նր արկանեն թաթաւելին ։ ուր ուրեք և 30
ցէ դեռ՝ անդր վաղվաղակի գտանին ։ * Եւ պատաս- 31
խանի ետ Տր Յոբայ՝ և ասէ ։ * Միթէ զդատաս- 32
տան ընդ ամենակալին թևարկեցէ՞ ։ և յանդիմանիցէ՞ զԱծ ։
և տայցէ՞ նմա պատասխանի ։

* Կրկնեալ անդրէն Յոբայ՝ ասէ ցՏր ։ 33

* Զի՞ ես դատակնիմ դատեցիմ, խրատեալ և յանդի- 34
մանեալ ։ 'ի Տեառնէ լուեալ զայսպիսի բանս ։ զի ես ոչինչ
եմ, զի՞նչ տաց առ այդ պատասխանի, բայց եթէ
ամփոփեալ բերան լռեցից ։ * Մի անգամ խօսեցայ՝ և երկ- 35
րորդումն ոչ յաւելից ։

ԳԼ.

ապացուցէ զերկիւղարար ։ (19) Ոմանք . Զգեցեր զպարանո-ցաւ նորա ։ (20) Ոմանք ։ Արկեր զսպառազինութիւն, և զփառս ։ (21) Յօրինակին 'ի Եբրայեցի գրեալ . Եւ տարածէ հա-րանէ, 'ի յայս . նշանակի ապաքարտեալ՝ զամիս . հանդերձեալ այլոց ։ (22) Ոմանք . Պատահեալ նետից՝ արհամարհեաց, և ոչ դարձցի յերկաթէ ։ (24) Այլ . Մինչև փող հարկա-նիցի ։ (25) Ոմանք . Եւ իբրև փող հարկանիցի . . . առ-նու զհոտ պատերազմի, վազէ աղմկելով և ։ (26) Ոմանք . 'Ի քումմէ զօրութենէ եկաց բազէ . . անշարժ դիտէ ընդ ։ (27) Ոմանք . Կամ թէ քով հրամանաւ . . . և անգղ 'ի վերայ ։ (28) Ոսկան . Վիմաց , և 'ի ծմակուկս ։ (29) Ոմանք . Եւ խնդրէ զկերակուրս ։ (30) Ոմանք . Անդ վաղվաղակի գտանի ։ (32) Ոմանք . Եւ յանդիմանեսցէ ։ (34) Ոմանք . 'Ի Տեառնէ լուեալ զայսպիսի ։ (34) Ոսկան . Զի ես ոչինչ եմ . զի՞նչ ։ (35) Ոմանք . Մի անգամ խօսեցայ . և ։

Digitized by Google

ԳԼ. Խ.

1 Դուշնէաւ երկնէ՛ր, Տն յամպոյն՝ ասէ Յոբ:

2 Ո՛չ այդպէս՝ այլ պնդեա՛ երբեւ այր զմէջ քո. ես հար-
3 ցից՝ և դու տո՛ւր ինձ պատասխանի: * Մի՛ զբե-
կանէր զդատաստան իմ, և մի՛ համարիր այլ ինչ ընդ
արդարեալ ընդ քեզ յայտնութիւն. բայց եթէ զի երեւե-
4 ցիս արդար: * Եթէ բազո՛ւկ առ բազուկ իցէ քո Տն:
5 եթէ բարբառո՛ հանդոյն նմա որոտասցես: * Առդ ա-
ռէ առ բարձրութիւն. և զօրութիւն և փառս և պատիւ զգ-
6 ազեցի՛ր: * Առաքեա՛ զհրեշտակս բարկութ՛ն, և զամ
7 հպարտս խոնարհեցո՛՝ և շիջո՛ զամբարտաւանս: * Փտեա՛
8 վաղվաղակի զամբարշտս: * և ծածկեա՛ յերկրի բացէ
'ի բաց առ հասարակ. և լի՛ց զերեսս նց անարգանօք:
9 * Իսկ յանձին կալցյ արդեւք եթէ կարօղ փրկել ա՛ջ
10 քո: * Իսկ այդ քո առաջի՛ է, զի զազանք իբրեւ զար-
11 ջառ խոտ ճարակին: * Ահաւասիկ ույժ իւր զմիջով իւ-
12 րով, և զօրութիւն զպորտիւ որովայնի իւրոյ: * Կանգ-
նեաց զտուտն իւր իբրեւ զնոճի. ջիլք իւր զմիմեամբք
13 պատեալ. * Կողք իւր պղնձիք. և ողն իւր ձոյլ երկա-
14 թոյ: * Նա՛ է սկիզբն ստեղծուածոց Տն, արարեալ խա-
15 ղալիք հրեշտակաց նր: * Հասեալ 'ի լռ ասպար ըն-
կենու, արար խնդութիւն չորքոտանեաց 'ի տարտարոսն:
16 * Ընդ ազգի ազգի ծառովք ննջէ, առ պրտուով և ե-
17 ղեգամբք և կնիւնով: * Հովանացանեն ընդ նովաւ ծառք
18 մեծամեծք հանդերձ ոստովք՝ և ձողք հանդերձիւ: * Ե-
թէ լինիցի հեղեղ՝ ոչ զգնասցէ: յանձնապաստան է,
19 զի թէ յորդանան դիմեսցէ 'ի մռ նր. * յակնակապիճս
իւր ընկալցի զնա. 'ի խուսափել նր ծակեսցեն զանգունս
20 նր: * Վերացուցանիցես զվիշապն կարթիւ. փակեսցես
21 պախուցս չուանով զունկամբ նր: * Եթէ կապեսցես անուր
'ի

ԳԼ. Խ. (2) Ոմանք. իբրեւ այր զմէջ: (3) Ոմանք. Զդատաստանս իմ.. այլ ապա արդարեալ: (8) Ոմանք. Բացեալ 'ի բաց առ հասարակ: (9) Բոլորք. Թէ կարող է փրկել: (10) Ոմանք. Առաջի իցէ.. խոտաճարակին: (11) Ոմանք. Ահաւասիկ ույժ.. զպորտոյ որովայնի: (12) Ոմանք. Կանգնեաց զտուտ իւր: (12) Ոմանք. Եւ ջիլք իւր զմիջովք պատեալ: (14) Ոմանք. Արարեալ 'ի խաղալիկ հրեշ'': (17) Ոմանք. Հովանացան ընդ նովաւ.. և ձողք հացենոյ: (18) Բազումք. Հեղեղ՝ ոչ զգասցէ: (18) Ոմանք. Դիմեսցէ 'ի բերան նր: (19) Ոմանք. Եւ 'ի խուսափել նորա ծակեսցես զքիթս'': (20) Ոմանք. Պախուցս չուանի զունկամբ նորա: Ոչ ունին. պախուցս:

Digitized by Google

[illegible]
[illegible] 22
[illegible] 23
[illegible] 24
[illegible] 25
[illegible]
[illegible] 26
[illegible]
[illegible] 27
[illegible]
[illegible] 28
[illegible]

ԳԼ. ԽԱ.

[illegible] 1
[illegible]
[illegible] 2
[illegible] 3
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14

---

(22) [illegible] (23) [illegible] (24) [illegible] (25) [illegible] (25) [illegible] (26) [illegible] (27) [illegible]

Գլ. [illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (4) [illegible] (7) [illegible] (10) [illegible] (12) [illegible] (14) [illegible]

Digitized by Google

15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

ԳԼ. ԽԲ.

1 [illegible]

2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]

7 [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]

[illegible] (15) [illegible] (17) [illegible] (21) [illegible] (24) [illegible] (25) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (5) [illegible] (5) [illegible] (7) [illegible]

եւթն, և երթիջիք առ ծառայն իմ Յոբ. և արասցէ ող-
ջակէզս վս ձեր. և Յոբ ծառայ իմ արասցէ աղօթս վս
ձեր: Զի թէ ոչ նմա ակն առնուլ էր, և եթէ ոչ վս նր
էր, կորուսանել էր իմ արդեւք զձեզ. զի ոչ խօսեցա-
րուք ճշմարտութն զծառայէ իմմէ զՅոբայ: * Եւ գնաց 9
Եղիփազ Թեմնացի, և Բաղդատ Սաւքեցի, և Սովփար
Մինեցի. և արարին որպէս հրամայեաց նց Տր. և եթող
զմեղս նց վս Յոբայ: * Եւ Տր աճեցոյց զՅոբ. և յաղ- 10
թել նր աղօթս 'ի վր բարեկամացն' եթող զմեղս նոցա:
Եւ ետ Տր կրկին քան որչափ ինչ էրն յառաջագոյն Յո-
բայ 'ի յաճախութն: * Եւ լուան ամ եղբարք նր և քորք 11
նր զամ անցսն' որ անցին ընդ նա, և եկին առ նա, և
ամենեքին ուք յառաջագոյն գիտէին զնա. կերան և ար-
բին առ նմա. և մխիթարեցին զնա, և զարմացան 'ի վր
ամի զոր ած 'ի վր նր Տր: և ետուն նմա իւրաքանչիւր
մէն մի որոջ, և չորեքդրամեան մի ոսկի անդրի: * Եւ 12
Տր օրհնեաց զվերջինն Յոբայ քան զառաջինն: և էին
խաշինք նր' ոչխարք բեւր, և չորեքհարեւր. ուղտք վեց
հազարք. լուծք եզանց հազար. էշք մատակք արօտա-
կանք հազար: * Եւ ծնան նմա ուստերք եւթն, և դստե- 13
րք երեք: * Եւ կոչեաց զառաջինն Տիւ. և զերկ- 14
րորդն Կասիա. և զերրորդն ամալթեղջիւր: * Եւ ոչ 15
գտան համեմատ դստերացն Յոբայ ազնուագոյնք 'ի ներ-
քոյ երկնից: և ետ նց ժառանգութն ընդ եղբարս իւ-
րեանց: * Եւ եկաց յետ հարուածոցն ամս հարեւր և եւ- 16
※ թանասուն: և ամ ամք զոր եկաց' երկերիւր քառա-
※ սուն և ութ: և ետես զորդիս իւր' և զորդիս որդ-
ւոց իւրոց ազգ չորրորդ: Եւ վախճանեցաւ Յոբ ծե-
րացեալ և լցեալ աւուրբք: Եւ գրեալ է նմա յառնել
ընդ որս Տր յարուցանէ:
* Սա թարգմանի յասորի գրոց: բնակէր յերկրին աւս- 17
տայ. 'ի սահմանս եդովմայեցւոց և արաբացւոց: յա-
ռաջ

---

(11) Օրինակ մի. Եւ լուան ամ բարեկամք նր զամենայն
անցսն' որ: (11) Ոմանք. Զամ անցսն զոր անցին ընդ:
(12) Ոմանք. Բեւր և չորեք հազար: (14) Ոմանք. Եւ զեր-
րորդն մաղթեղջիւր: (15) Ոմանք. Ազնուականագոյնք
'ի ներ"... ժառանգութիւն ընդ եղ": (16) Բազումք յաւե-
լուն. Եւ եկաց յետ յետ հարուածոցն: (16) Ոմանք. Ամք
զոր եկեաց: Կիսախաղաղ օրինակ մի' ապաւոր վախճան զայս
փոքրն յոբայ այսոր բանիւք. Եւ գրեալ է նմա յառնել ընդ
որս Տր յարուցանէ: Այլ բազ 'ի նմանէ ամ օրինակք' համա-
ձայն մերում ունին և զյաջորդ բանս. Սա թարգմանի, և ե.
համեմատ յամենայն բնագրին եօթանասնից: (17) Ոմանք. Բնա-
կէր յերկրին աւսիտացւոց: (17) Ոմանք յաւելուն. Բնակ

ամն՝ էր անուն նր յորում․ և առեալ զնն առաքացի, ծնաւ որդի որում անուն էր Ենովք։ Եւ էր հայր Նոքա զմրէհ, որդի որդւոյն Եսաւայ․ և մայր նր Թառորացի։ ոչ զի լինել նմա հինգերորդ յԱբրահամէ։ Եւ այս են Թագաւորքն որ Թագաւորեցին յԵդոմ։ առաջին Բաղակ Բէովրայ․ և անուն քաղաքի նր Դենաբայ։ յետ Բաղակայ յոբաբ՝ որ կոչեցաւ յոբ։ յետ նր Ասոմմ, որ էր ի Թաւմար յերկրէն Թեմնացւոց։ յետ նր Ադադ որդի Բարադայ, որ կոտորեաց զմադիամ՝ ՚ի դաշտին Մովաբայ․ և անուն քաղաքի նր Գեթեմ։ Եւ որ եկին առ նա բարեկամքն․ Եղիփազ՝ յորդւոցն Եսաւայ՝ արքայ Թեմնացւոց․ Բաղդատ Բռնաւոր սաւքեցւոց․ Սովփար արքայ մինեցւոց։

Կատարեցաւ Գիրք Յոբայ։

բացի՝ որում և նա էր ի Եղիսան աշխարհի․ ոչ զի լինել։

(17) Ոմանք․ Ասոմմ, որ էր Թորամար յերկրէն Թեմանացւոց ․․․ որ կոտորեաց զՄադիամ ՚ի դաշտին ․․․ Բաղդատ բռնաւոր սաւքեցւոց։

՚Ի Հայկականն ոմանք․ Կատարումն գրոցս Յովբայ․ և ոմանք․ Կատարեցաւ Յովբ։

* Երկու նորագոյն օրինակք համեմատ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Digitized by Google

ՑԱՒԱՋԱՐԱՆ ԵՍԱՅԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

[illegible]

Գլուխք գրոց Եսայեայ Մարգարէի.

Ա. [illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

Digitized by Google

[illegible]

Digitized by Google

հատուածական և խորամանկ. ոչ զի էին և յանդգնեցին՝ մի յանձինս է
մեծարին, յայսպիսի թէ գերելոց է եկին. և 'ի սատանայական խաբէութեանցն
նմանէ զհանդերձեալ գաղտնին. փորձել յիմարելոցն, և զսա-
ցանկէ զմտացն հեթանոսաց:

ԻԷ. 'Ի մոլորութիւն էին որ 'ի սեննեքերիմայ՝ նմանէ զենծ մոլորէ
'ի մէ հաւատացելոցն:

ԻԸ. Պարտաւոր իցէ, զի եհարց յոյս զայսն և յանփառաստութիւն
ասորական եղև. խանդրով քաղաքին ոմն շարժ և յետոյ ընկան է.
մարգարէական 'ի նմին Ն զն նկրելոյ և հանդերձեալ ատեանն.

ԻԹ. 'Ի դէմս նկրելոյ ն դարձին հեթանոսաց 'ի մէ, և ն
աներկծոյն և շինելոյն էին:

Լ. Աւելի ն ապաշխարհ առաքելականացն, և մոլորեալն որ մէն
շինելոց էր:

ԼԱ. Վն դարձին հրէից և հաստատուն նկրելոյ. և զեն խոր
զինչ հրէից գերութէ ն մեղացն էր. և հեթանոսաց օրինաց մա
զայ՝ որոց խոստացաւ զհաւատն:

ԼԲ. Պարծանէ զհարստածս առաքելոց և զեկեղեցւոյ, և զզանձմունս
հանդերձեալ ատեան. և բաց հանելոց դատել հրէից, և զն
նուաէ նկրելոյ:

ԼԳ. Սենեքերիմայ և եզեկիայ պատմութէ:

ԼԴ. Ըստ աւետիս դարձին մարգարէութէ ն յաղթանակն խորհ-
դեացին, և ն այնոցիկ որ 'ի մէ եկին հաւատացելոց:

ԼԵ. 'Ի հատար դարձին հրէից և գաւառաց - -, զայս զգրաւին
ցուցանէ. և անմեղական շինէ զխաղաղութիւն իւրի. և յեղա-
նն զերախտին որ առ ծաղկաբերն:

ԼԶ. 'Ի յաղթութէն հրէից մարգարէանայ ն նկրելոյ հաւ-
տարութէ, և խոցն փրկութէ:

ԼԷ. Վն մէ մարգարէութէ, և ն հաւատացելոց 'ի նա: և ար
նոյ այն՝ թէ 'ի խաւարէ լոյս ծագեսց:

ԼԸ. Նախատէ զժեւ ն մեղաց. և ևս ն սրտանգանելոյ նկին
հասին նոցա շարէ:

ԼԹ. Ասաւմէն կրկնաէ որ յեգիպտոս և 'ի ծովէ կարան ատ-
նէ, և զատ 'ի մարդկանցն և ն մէն մոլորութէ. և զի սատանայ
զհետ մոլորեաց զնն. և յաղթանակն զհետ տայցէ, և ն 'ի մէ
հաւատացելոց:

Խ. Յանդիմանութէ խոցն փրկութէ, և ընծայութէ - - զբար-
բէն, որ զն զզօրութէ և հասարակ զմարգարէութէ, և խոցէ
զմարդոյ: և զի - - յոր նորոգին - -. և զի նմա - -
- - որ և խոցէ յապաշխարութէ:

ԽԱ. Կորուստ խաբէութեանցն, և յանդիմանութէ հրէիցն խոստա-
ցէ. և դիմարակ մարգարէութէ. յաղթ ն մէ, զի յարգանդէ
կոչեցաւ՝ զն, որ և լոյս հեթանոսաց: Եւ եւս զխնդութէ 'ի հաւ-
ատոյն:

ԽԲ. Մարգարէութէ ն մէ, և մխիթարութէն էր. որ լեռ-
ամբ խոստացի յեկեղեցի:

ԽԳ. Վն աւետիսացն, և ն մէ մարգարէութէ:

խդ. Վա՛յ զի՞ զարմանափառութեանցն, և չարչարանացն, և յաղթութեան, և յանձնառութե՛ համբերողացն ՚ի նա։
խե. Վա՛յ եկեղեցւոյ, և վա՛յ զի իշխեցին հեթանոսք. ամբաստանութի՛ կռապաշտութեան հրեից. հրաժեշտ ՚ի զաւակաց նոցա, և այլոց ընդունելի զաւակաց օրինաց։ ամբարշտութի՛ նենգաւոր գործոց և խորհրդոց նոցա. և զպատուհաս որ չքի և ՚ի հանդերձեալն, և աւետիք լուսաւորելոցն ՚ի քս։
խզ. Վա՛յ իշխանելոց ո՛չ հոգւոյն ՚ի քս, և բժշկութեանցն որ հոգւոյ և մարմնոյ լինելոց եկն ՚ի նմանէ. և վա՛յ առաքելոցն և հաւատացելոց զօրանալոց ՚ի քս. և վա՛յ առաջինն և երկրորդ գալստեանն։
խէ. Նկարագրութիւն զհարստածուն երդմայ յետ դարձին. և ըստ հանելոյ զչարչարանսն, և յերկինսն զհամբառնալն զի մարգարէանալ։
խը. Գոհութի՛ քն որ հնծան եհար. և ՚ի մարգարէին եէրև ՚ի ծաղաւեդրէնէն խոստովանութի՛ և աղերս. և ՚ի քնէ յանդիմանութի՛ անհաւատութե՛ նոցա. և ՚ի նոյն ընդունելութի՛ հաւատացելոց, թէ գտոյ այնոցիկ. և ամբարշտութի՛ զհրէից կռապաշտութե՛, և զղջանալիք։
խթ. Վա՛յ առ ՚ի հրեից հաւատացելոց ՚ի քս ձրիան օրհնութե՛, զի վա՛յ նր մէջ կորեան ոմ հրէայք, և ամբարշտութի՛ զանհաւատիցն։
ծ. Խրատ հեզութե՛ ՚ի խաոս ոյ, և բոլ բանելանի, և աւետիք նոր, և գալստեանցն քն, և վա՛յ հանդերձեալ կենացն։

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

Գլ. Ա.

Տեսիլ Եսայեայ որդւոյ Ամովսայ. զոր ետես 'ի վերայ Հրէաստանի, 1
և 'ի վերայ Երուսաղեմի. 'ի թագաւորութեան Ոզիայ՝ և Յովաթամայ՝ և Աքա-
զու՝ և Եզեկիայ, որք թագաւորեցին Հրէաստանի։

Ա

ԵՒ ՈՒՆԿՆ 2
սեցաւ։ Որդիս ծը-
և նոքա զխոտանեցին
եզն զստացիչ իւր, 3
իւրոյ. և Իսրայէլ զիս
մտաւ ոչ առ։ * Վայ 4
յի է մեղաց, անօրէն
ւր և բարկացուցէք
ին։ * Զի՞ եւս յաւե- 5
լուք մեղս յանօրէնութիւն։ Ամ գլուխ 'ի ցաւս, և ամ
սիրտ 'ի տրտմութիւն։ * յոտից մինչև ցգլուխ՝ չիք 'ի նմա 6
առողջութիւն. ոչ վէրք՝ ոչ այտուցումն, ոչ հարուածք բոր-
բոքեալք. չիք սպեղանի 'ի վերայ դնել, ոչ ձէթ՝ և ոչ
պատանս։ * Երկիր ձեր՝ աւերակ. քաղաքք ձեր՝ հրը- 7
կիզեալք. զաշխարհն ձեր առաջի ձեր օտարք կերիցեն, աւե-
րեալ և կործանեալ յազգաց օտարաց։ * Լքեալ թող- 8
ցի դուստր Սիոնի իբրև տաղաւար յայգւոջ, և իբրև
հովանոց մրգապահաց 'ի մէջ սեխենեաց. և իբրև քա-
ղաք պաշարեալ։ * Եւ եթէ ոչ Տէր զօրութեանց թողեալ 9
էր

---

* Ոմանք ասեն զվերնագիր. Եսայի Մարգարէ։ և ոմանք. Մարգարէութիւն Եսայեայ։
Գլ. Ա. (1) Բազում. Որ թագաւորեցին։ (3) Ոմանք. Ծանեաւ եզն զստացիչ իւր։ (4) Ոմանք. Վայ ազգի մե-
ղաւ"... Թողին զՏէր, և բարկացուցին զՍուրբն Իէլի։ (5) Ո-
մանք. Վէրս յանօրէնութիւն։ (6) Ամենայն օրինակք համա-
յայն մերոյ ասեն՝ Ո՛չ վէրք, ոչ այտուցումն, ոչ հարուած".
Որոյ ասեմ բառիս զտեղն 'ի բնաբանին և 'ի լուսանցն նշանա-
կեմ։ (6) Ոմանք. Խոցեալք։ (8) Ոմանք. 'Ի մէջ սեխ-
ենեաց։ և այլ քաղաք պաշարեալ։

Digitized by Google

[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(11) Ոմանք. Եւ [illegible] (12) Օրինակ մի. Եւ [illegible] (12) Ոմանք. [illegible] (18) Ոմանք. Եւ [illegible] (18) Օրինակ մի. [illegible] (23) Ոմանք. Եւ 'ի [illegible] (24) Ոմանք. [illegible] (25) Յոմանս [illegible]

քուրթն անպատամբասացս, և զապստամբսն կորուսից. և
բարձից ՚ի քէն զամ անօրէնս. և զամ ամբարտաւանս
խոնարհեցուցից։ * Եւ կացուցից ՚ի վր քո դատաւորս 26
իբրև զառաջինսն, և զխորհրդականս քո իբր ՚ի սկզբանն։
և այսպէս կոչեսցիս դու քաղաք արդարութեան՝ մայր քա-
ղաքաց հաւատարիմ սիոն։ * Զի իրաւամբք և ողոր- 27
մութբ փրկեսցի գերութիւն նր, և ողորմութբ։ * Եւ խոր- 28
տակեսցին անօրէնք և մեղաւորք ՚ի միասին. և որք թո-
ղին զտր՝ վախճանեսցին ՚ի միասին։ * Քանզի ամչ՝ ա- 29
մաչեսցեն ՚ի կուռս իւրեանց ընդ որս ինքեանք հաճեալ
էին. և դժկեսցին զամօթ ՚ի դրօշեալս իւրեանց զորս
ինքեանք արարին։ և ամաչեսցեն ՚ի պարտէզս իւ-
րեանց զորս ցանկացան։ * Զի եղիցին իբրև զբևեկնի 30
անտերևաթափ, և իբրև դդմանոց որոյ ոչ գուցէ ջուր։
* Եւ եղիցի զօրութիւն նց իբրև զծխեծան վիլոյ. և գործք 31
նց իբրև զկայծակունս հրոյ. և այրեսցին անօրէնք և
մեղաւորք ՚ի միասին. և ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ։

ԳԼ. Բ.

Բանն որ եղև առ Եսայի որդի ամովսայ՝ ՚ի վերայ հրէաստանի 1
և ՚ի վերայ Եմի.

Բ Զի եղիցի յաւուրս յետինս յայտնի լեառն տն. և 2
տուն այ ՚ի վր գլխոց լերանց. և բարձրասցի ՚ի
վր բլրոց. և եկեսցեն ՚ի նա ամ հեթանոսք։ * Եւ եր- 3
թիցեն ժողովուրդք բազումք, և ասասցեն. եկայք ել-
ցուք ՚ի լեառն տն և ՚ի տուն այ յակովբայ. և պատմես-
ցէ մեզ զճանապարհս իւր, և գնասցուք ընդ նա։ Զի
՚ի սիոնէ ելցեն օրէնք, և բան տն յԵմէ։ * և դատեսցէ 4
՚ի մէջ հեթանոսաց, և յանդիմանեսցէ զժողովուրդս
բազումս։ Եւ ձուլեսցեն զսուսերս իւրեանց ՚ի խոփս,
և զսուինս իւրեանց ՚ի մանգաղս։ և ոչ առնուցու ազգ
յազգի վր սուր. և ոչ եւս ուսանիցին տալ պատերազմ։
Գ * Եւ արդ դու տուն յակոբու՝ եկայք երթիցուք ՚ի 5
լոյս տն։ * քանզի եթող նա զժողովուրդ իւր զտունն 6
յակովբայ. զի լցաւ իբրև զառաջինն աշխարհ նց հը-
մայ

ածից զեռ եռանդն ՚ի սր"․ ․ Ու զանհնազանդսն կորուսից․ ․ Ու զա-
մենայն ամբարտաւանս խոնարհեցուցից։ (25) ՚Ի լուս"․ Եւ զան-
հնազանդս կորուսից։ (27) Ոմանք․ Զի իրաւամբք և ողոր-
մութբ փրկեսցին գերիք քո։ Եւ խորտակեսցին"։ (30) Ոմանք․
Զի եղիցի իբրև զբևեկն ՚ի տերևաթափ։
Գլ․ Բ․ (2) Օրինակ մի․ Եւ եղիցի յաւուրս։ (3) Ոմանք․
Եկայք երթիցուք ՚ի լեառն տն։ (4) Յօրինակի․ Եւ ոչ
առնուցու ազգ յազգի։ Այլ ոմանք․ Եւ ոչ եւս ուսանիցին։

Digitized by Google

մանկունք նոցա այլազգեաց, և որդիք բազումք՝ այլազ-
7 գիք ծնան նոցա: *Լցաւ աշխարհն նոցա ոսկւով և արծա-
թով՝ և ոչ էր թիւ գանձուց նոցա: լցաւ երկիր նոցա ե-
8 րիվարօք՝ և ոչ էր թիւ կառաց նոցա: *Լցաւ երկիր նոցա
զարշելեօք գործոց ձեռաց իւրեանց, և երկիր պագին
9 որոց արարին մատունք նոցա: *Խոնարհեցաւ մարդ, և
10 յերկիր կործանեցաւ այր. և ոչ ներեցից նոցա: *Եւ
արդ եմուտք մտէք ընդ վէմս, և թաքերուք յերկիր
յերեսաց ահի Տն, և 'ի փառաց զօրութե նր. յորժամ
11 յարիցէ վանել զերկիր: *Զի աչք Տն բարձունք են,
և մարդ տառապեալ: և խոնարհեսցի բարձրութի մարդ-
12 կան, և բարձրասցի Տր միայն յաւուր յայնմիկ: *Զի
օր Տն զօրութեց 'ի վր ամ հպարտից և ամբարտաւա-
նից, և 'ի վր ամ բարձրացելոց և վերացելոց, և խո-
13 նարհեսցին: *Եւ 'ի վր ամ մայրից լիբանանու բարձ-
րացելոց և վերացելոյ. և 'ի վր ամ ծառոց կաղնեաց
14 բասանու: *և 'ի վր ամ լերանց բարձանց: և 'ի վերայ
15 ամ բլրոց բարձրացելոց: *Եւ 'ի վր ամ աշտարակաց
բարձրացելոց: և 'ի վր ամ պարսպաց բարձրացելոց.
16 *և 'ի վր ամ նաւաց ծովու: և 'ի վր ամ հանդիսի գե-
17 ղեցկութե նաւաց: *Եւ խոնարհեսցի ամ մարդ, և
անկցի հպարտութի մարդկան. և բարձրասցի Տր միայն
18 յաւուր յայնմիկ: *Եւ զձեռագործս իւրեանց զամ
19 թաքուսցեն *թաքուսցեն յայրս և 'ի ծերպս վիմաց՝ և 'ի
սորս երկրի, յերեսաց ահի Տն և 'ի փառաց զօրութե
20 նորա, յորժամ յարիցէ վանել զերկիր: *Զի յաւուր
յայնմիկ հանցէ մարդ զզարշելիս իւր զարծաթեղէնս
և զոսկեղէնս զոր արարին, երկիր պագանել սնոտեաց
21 և չղջիկանց. *մտանել 'ի ծակս վիմի հաստատնոյ՝ և
'ի ծերպս վիմաց. յերեսաց ահի Տն՝ և 'ի փառաց զօրու-
22 թե նր, յորժամ յարիցէ վանել զերկիր: *Լուրւ ձեզ
'ի մարդոյն յայնմանէ որոյ շունչ յռունգս իւր. զի ընդ-
մէջ ումեք համարեցաւ նա:

ԳԼ. Գ.

1 Ահաւասիկ Տր Տր զօրութեց բարձցէ 'ի հրէաստանէ
և յԵրմէ զայր հզօր՝ և զպինդ զօրաւոր, զզօրութի հա-
2 ցի, և զզօրութի ջրոյ: *զհսկայն և զզօրաւորն, և զայր
պատերազմող, և զդատաւոր, և զմարգարէ, և զգուշակ,
և

(10) Օրինակ մի. Եւ թաքեցարուք յերկիր: (13) 'Ի լեառ՝՝. բարձրացելոյ և վերացելոց. համաձայն բազմաց 'ի բնաբ՝՝:
(16) Ոսկան. Ամենայն նաւաց . . . գեղեցկութե նաւաց:
(22) Օրինակ մի. Լուր ձեզ 'ի մարդոյն:
Գլ. Գ. (2) Ոսկան. Եւ զհսկայն և զզօրաւորն, և զայր.

զծերս • * և զյիսնապետս, և զսքանչելի խորհրդական, 3
և զիմաստուն ճարտարապետս, և զհանճարեղ ունկն-
դիրս : * Եւ կացուցից 'ի վերայ նոցա մանկտիս իշխանս • 4
և խաղերարսք տիրեսցեն նոցա : * Եւ անկցի ժողովուրդն՝ 5
այր ընդ այր, և այր ընդ ընկերի իւրում : ընդհարցի
մանուկն ընդ ծերոյն, և անարգն ընդ պատուականին :
* Զի բուռն հարկանիցէ այր զեղբօրէ իւրմէ, կամ 6
զընտանեաց հօր իւրոյ • և ասիցէ • հանդերձք զքեն քո,
լեր մեր իշխան • և կերակուր մեր ընդ քեւ լիցի : * Տա- 7
ցէ պատասխանի յաւուր յայնմիկ՝ և ասասցէ • ոչ եղէց
իշխան, զի ոչ գոյ 'ի տան իմում հաց՝ և ոչ հանդերձք •
և ոչ եղէց իշխան ժողովրդեանս այսմիկ : * Զի լքա- 8
նէմ, և Հրէաստան կործանեցաւ • և լեզուք նոցա անօրէ-
նութիւնք 'ի Տէ ապստամբեցին : * Վն որոյ խոնարհեցաւ 9
փառք նոցա, և ամօթ երեսաց նոցա ծառացեալ զնո • զի զանձն
փառաց նոց թշնամանեցին • և զմեղս իւրեանց իբրև զսո-
դոմայեցւոցն պատմեցին և յայտ արարին : Վայ անձանց
նոցա զի խորհեցան խորհուրդ չար առանձինն՝ * և ասեն • 10
կապեսցուք զարդարն՝ զի դժպհի է մեզ : Այսու-
հետև զարդիւնս գործոց իւրեանց կերիցեն : * Վայ ա- 11
նօրէնին : չարիք ըստ գործոց ձեռաց իւրոց անցցեն ը-
նդ նա : * Ժողովուրդ իմ՝ հարկահանք ձեր խաղային ըզ- 12
ձեզ, և պահանջողք տիրեն ձեզ : Ժողովուրդ իմ՝
որ երանեն զձեզ՝ խաբեն զձեզ, և զշաւիղս ոտից ձե-
րոց խռովեցուցանեն : * Այլ արդ հասցէ Տէր 'ի դա- 13
տաստան, և կացուսցէ յատեան զժողովուրդ իւր • * Ինք- 14
նին Տէր 'ի դատ եկեսցէ ընդ ծերս ժողովրդեան իւրոյ՝
և ընդ իշխանս նոցա : Դուք զի՞ հրկիզէք զայգին իմ,
և յափշտակութիւն տնանկին է 'ի տունս ձեր : * Դուք 15
զի՞ զրկէք զժողովուրդ իմ, և զերեսս տնանկաց լի՛ ա-
ռնէք ամօթով, ասէ Տէր Տէր զօրութեանց :

Դ * Այսպէս ասէ Տէր : փոխանակ զի հպարտացան դըս- 16
տերք Սիովնի, և գնացին 'ի բարձր պարանոց • յօնիւքն
ակնարկէին, և 'ի գնացս իւրեանց քարշէին զպատարատս
իւրեանց, և ոտիւքն կաքաւէին : * Եւ խոնարհեցուս- 17
ցէ Տէր զիշխանս դստեր Սիովնի, և մերկասցէ Տէր զձևս
նոցա * յաւուր յայնմիկ : և հանցէ Տէր զփառս հանդեր- 18
ձից .

(3) Բաղդատ • Եւ զսքանչելին խորհրդական : (7) Ոմանք •
Եւ ասիցէ • ոչ եղէց քեզ • կամ, ձեզ իշխան : (9) 'Ի Եւ-
զանս զայսոսիկ • Ծառացեալ զնո • և ի զանձն փառաց նոց թշնա-
մանեցին • և զմեղս : (11) Ոմանք • իւրոց անցանեն ընդ նա :
(13) Այլք • Եւ կացուսցէ յատեանն զժողովուրդ իւր :
(14) Յօրինակին • Դուք զի՞ հրկիզէք ա՛ : (16) Բաղդատ • Եւ
յօնիւք ակնարկէին : (18)(19) Ոմանք • Եւ զզարդարանս

19 ձիոց նոց, և զպայծառութիւնս նոցա: * և զհիւսս, զմանեա-
20 կակս, և զապարանջանս, * և զմանեակս, և զզարդ երե-
սաց նոց, և զպայծառութիւնս զարդուց փառաց նոց, և զմա-
զօղերս, և զապարանջանս, և զմեհեւանեակս, և զգինդս,
21 * և զմատանիս, և զկշռապատանակս նոցա, զգինդս. և
22 զծնծղանակս: * Զերկրածիրանին, և զմիջնածիրանին,
23 զառանցն արկանելի, և զերևելի լակոնացին: * զբե-
հեզս, և զերկնագոյն, և զկարմիր շղաշանեալն, և զմ-
24 ծամկալսն, և զոսկեծամոսկն, և զոսկէտառսն: * Եւ
եղիցի փոխանակ հոտոյն անուշից՝ փոշի. և փոխանակ
կամարացն՝ չուան գօտի. և փոխանակ ոսկեզարդու
գլխոյն կնդակութիւն վասն գործոց քոց. և փոխանակ ոսկե-
25 հուռ պճնազարդին՝ քուրձ զգեցցիս: * Եւ որդին քո գե-
ղեցիկ զոր սիրես՝ սրով անկցի. և հզօրքդ ձեր սրով անկ-
26 ցին: * և խոնարհեսցին, և սուգ զգեցցեն տապանակք
զարդուց ձերոց: և մնասցես միայն, և յերկիր կործա-
նեսցիս:

ԳԼ. Դ.

1 Եւ բուռն հարկանիցեն եօթն կինք զառնէ միոջէ՝ և
ասիցեն. հաց՝ զմեր կերիցուք՝ և հանդերձ՝ զմեր
զգեցցուք. բայց միայն անուն քո կոչեսցի ՚ի վերայ մեր.
2 բարձ ՚ի մէնջ զնախատինս մեր: * Յաւուր յայնմիկ ծա-
գեսցէ Աստուած խորհրդովք փառօք ի վերայ երկրի ; բարձ-
3 րացուցանել և փառաւոր առնել զմնացորդս Իսր.: * Եւ
մնացորդքն ի Սիոն, և մնացորդքն Երուսաղէմ կոչես-
4 ցին՝ սուրբ ամենեքեան որ գրեցան յարդ ՚ի կեանս: * Զի լը-
ուասցէ Տէր զաղտ դստերաց և զդստերաց Սիոնի և
զարիւնն ՚ի բաց արկցէ ՚ի միջոյ նոց հոգւով
5 դատաստանաց ; և հոգւով այրման: * Եւ եկեսցէ և
հաս

նոց, և զհիւսս, և զ[illegible]: (20) ՚ի շար. [illegible] և զպայ-
ծառութիւնս զար. [illegible]
[illegible]
(21) [illegible]
Եւ զծնծղանակս: (22) [illegible] Եւ զմիջնածիրանին. [illegible]
[illegible] (24) [illegible] Եւ
փոխանակ [illegible] զարդու գլխոյն: (25) [illegible] Եւ որ-
դին քո գեղեցիկ զոր սիրես:
Գլ. Դ. (1) [illegible] Եւ [illegible] զհաց զմեր. և զհանդերձ
զմեր: (2) [illegible] խորհրդովք և փառօք իւ": (3) [illegible]
Որ գրեցան յարդ ՚ի կեանս: (5) ՚ի [illegible] Եւ

Digitized by Google

հասցէ Տէր, և եկեսցէ ամ տեղի լերինն Սիոնի, և ամ այ
շուրջ զնովաւ իցէ՝ հովանի ամպոյ 'ի տուէ․ իբրեւ ըն-
ծուխ և զլոյս հրոյ բորբոքելոյ 'ի գիշերի․ ամ փառօք
ծածկեսցի: * Եւ եղիցի հովանի 'ի տօթոյ, և յարկ 6
ծածկութեան 'ի խստութեան անձրեւոյ:

ԳԼ․ Ե․

Երգեսցես սիրելւոյ այգւոյ իմոյ զերգս սիրելւոյ նորա: 1

Ե Այգի եղեւ սիրելւոյն յամենեան․ 'ի տեղւոջ պարարտ-

2

3

4

5

6

ցի 'ի նմա փուշ իբրեւ 'ի խոպանի: և պատուէր տաց ամ-
պոց իմոց զի մի տեղասցեն յայգի իմ: * Զի այգի Տն 7
զօրութեանց՝ տունն Իսրլի է․ և մարդն յուդայ նորատունկ
սիրելի․ Մնացի զի արասցէ իրաւունս՝ և արար անօրէն-
ութիւն, և ոչ արդարութիւն՝ այլ աղաղակ:
Զ * Վա՜յ այնոցիկ որ յարեն տուն 'ի տուն, և ագարակ 8
-առ ագարակ մերձեցուցանեն, զի զընկերացն հանիցեն:
միթէ միայն բնակելոց իցէք յերկրի: * Այս ամենայն 9
լուաւ յականջս Տն զօրութեանց այսպ ամ: Զի եթէ և-
ղիցին տունք բազումք, սակայն յաւեր դարձցին․ և
եթէ մեծամեծք և գեղեցիկք իցեն, ոչ ոք իցէ որ բնա-
կիցէ 'ի նս: * Զի ուր գործիցեն տասն լուծք եզանց, 10
եղի-

եկեսցէ, և հասցէ Տէր․ և և'': (5) Ոսկան․ Որ շուրջ զնո'': (5) Ոմանք․ Եւ իբրեւ զծուխ: (6) Ոսկան․ Եւ հովանի 'ի տօթոյ: (6) Այլք․ 'ի խստութեան և յանձրեւոյ:

Գլ․ Ե․ (1) Ոմանք․ Երգեսցես սիրեցելոյ․․ զերգս սիրեցելոյ նր: Այլք ոմանք․ զերգս սիրելւոյն․․․ սիրեցելոյն յամենեան տեղւոջ: (2) 'Ի Ճաղատն պակաս․ Փակեցի․ ամբարտակ պարսպեցի զնովաւ'': (2) Ոսկան․ Զի բերցէ [illegible] խաղող: (4) Ոմանք․ Այգւոյ իմոյ: (6) Ոմանք․ [illegible] մի տեղասցին: (8) Ոմանք․ Առ ագարակ մերձեցուցանեն: (9) Ոմանք․ Ոչ ոք իցեն, որ բնակիցեն․ կամ, բնակեսցէ 'ի նս: (10) Ոմանք․ Զի ուր գործեսցեն:

Digitized by Google

եղիցի անդ սափոր մի. եւ որ սերմանիցէ արդուս վեցս
11 ժողովեսցէ գրիւս երիս։ * Վայ այնոցիկ որ յառնեն ընդ
առաւօտս՝ եւ զհետ լինին ցքեայն. որ երեկայսն 'ի նմին.
12 զի գինին խակ անդէն զնոսին այրէ։ * Փողովք եւ Թմբկաւ եւ քնարաւ, եւ երգովք զգինին ըմպեն. եւ 'ի գործս
ա̃ծն ոչ հայէին, եւ զգործս ձեռաց նր̃ ոչ առնուին 'ի միտ։
13 * Այսուհետեւ 'ի գերութի՛ մատնեցաւ ժողովուրդ իմ,
վս̃ չճանաչելոյ նր̃ զտ̃ր. եւ բազում եղեն դիակունք նր̃
14 վս̃ սովոյ հացի եւ ծարաւոյ ջրոյ։ * Եւ լայնեցին դը-
ժոխք զանձինս իւրեանց՝ եւ բացին զբերանս իւրեանց՝
զի մի դադարեսցեն։ եւ իջցեն փառաւորքն՝ եւ մեծա-
մեծք, եւ մեծատունք եւ ժանտագործք նր̃, եւ զուարճա-
15 ցեալն 'ի նմա։ * Եւ խոնարհեսցի մարդ, եւ անարգեսս-
16 ցի այր։ եւ աչք ամբարտաւանք խոնարհեսցին։ * Եւ բարձ-
րասցի տ̃ր զօրութեանց ի[...]
17 ցի արդարութե̃։ * Եւ[...]
խաշն ցուլք. եւ զաւերա[...]
18 ցեն։ * Վայ այնոցիկ ո[...]
երկայն պարանաւ. եւ ի[...]
19 րինուին։ * Որք ասեն [...]
առնելոցն իցէ՝ զի տեսցու[...]
20 բոյն Իղի՝ զի գիտասցուք[...]
զչարն բարի, եւ զբարին չ[...]
եւ զխաւար լոյս. որք դնի[...]
21 դառն։ * Վայ այնոցիկ որ զանձինս առ իմաստունս
ունիցին, եւ յաչս անձանց իւրեանց խորհրդականս։
22 * Վայ հզօրաց ձերոց որ ըմպեն զգինին, եւ իշխանացդ
23 որ խառնեն զօղին. * որ արդարացուցանեն զամպա-
րիշտն վս̃ կաշառոյ, եւ զիրաւունս փողանան զարդա-
24 րոյն։ * Վս̃ այնորիկ որպ̃ վառի եղէգն 'ի կայծականց
հրոյ, այնպէս այրեսցին 'ի բորբոքեալ բոցոյ։ եւ ար-
մատ նր̃ իբրեւ զմղեղ եղիցի. եւ ծաղիկ նր̃ իբրեւ զփոշի
ելանիցէ։ զի ոչ կամեցան զօրէնս տ̃ն զօրութեանց, այլ
25 պղծեցին եւս զբանս սրբոյն Իղի։ * Եւ բարկացաւ
սրտ

(11) Ոմանք. Որք յառնեն. . . որ երեկայանան։ ։ անդէն
խակ զնոսին։ (13) Ոմանք. Վս̃ ոչ ճանաչելոյ նր̃։ (13) Օ-
րինակ մի. Վս̃ սովահացի եւ ծա"։ (14) 'Ի լուս". Եւ ժան-
տագործք նր̃. համաձայն ամաց 'Եբրայ"։ (14) Ոսկան. Նո-
ցա, զուարճացեալքն 'ի նմա։ (16) Բառգիրք. Եւ սր̃ն
ա̃ծ փառաւորեսցի։ (18) Ոմանք Եւ իբրեւ լծոյ երինջոյ։
(21) Ոմանք. Անձանց իւրեանց խորհրդականք։ (23) Ո-
մանք. Զամպարիշտս վս̃ կա"։ (24) Ոսկան. 'Ի բորբոքե-
լոյ բոցոյ։ (24) Բառգիրք. Այլ եւ պղծեցին եւս զբանս։
(25) Այլ. Եւ բարկացաւ սրտմտութի տ̃ն զօրութեանց։

Digitized by Google

զօրութեանն Տեառն զայրացուցին 'ի վր ժողովրդեան իւրոյ. ձգե
աց զձեռն իւր 'ի վր նց՝ եւ սատակեաց զնս։ բարկացաւ 6
զօր. 'ի վր լերանց. եւ եղեն դիակունք նց իբրեւ աղբ
զճանապարհաւ. 'ի վր այսր ամենայնի ոչ դարձաւ սրտմտու
թիւն նր, այլ տակաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է։
Ե * Արդ համբարձցէ նշան յազգս հեռաւորս, եւ 26
սուլեսցէ զնոսա 'ի ծագաց երկրի. եւ ահա վաղվաղակի ա 31
րագս ընթասցեն. եւ թեթեւք հասանիցեն։ * Ո՛չ քաղց 27
եսցեն, եւ ոչ վաստակեսցեն. եւ ոչ նիրհեսցեն, եւ ոչ
ննջեսցեն, եւ ոչ լուծցեն զգօտիս 'ի միջոց իւրեանց. եւ
ոչ հատցին խրացք կօշկաց նց։ * Որոց նետք սրածեալ 28
սրեալ են, եւ աղեղունք լարեալ։ սմբակք երիվարաց
նց իբրեւ վէմ համարեսցին հաստատուն. անիւք կառ 31
աց նց իբրեւ մրրիկ։ * Դիմեսցեն իբրեւ զառիւծ, 29
եւ հասցեն իբրեւ զկորիւն առիւծու. գոչեսցեն՝ եւ 1
յափշտակեսցեն, եւ հասցեն զարհուրեալք. եւ ոչ ոք իցէ
որ փրկեսցէ զնս։ * Աղաղակեսցեն 'ի վր նց յաւուր 30
յայնմիկ, իբրեւ զձայն ծովու ալեկոծելոյ. եւ հայեսցեն
զի յերկիր՝ եւ ահա խաւար 'ի խաւարի. եւ ահա խա
ւար խառնեալ 'ի տարակուսանս նց։

ԳԼ. Զ.

Ը Եւ եղեւ յամին յորում մեռաւ Ոզիա արքայ, տեսի 1
զՏէր նստեալ յաթոռ բարձրութեան եւ վերացելոյ.
եւ լի էր տունն փառօք նր։ * Եւ սերովբէք կային շուրջ 2
զնովաւ. վեց թեւք միոյ եւ վեց թեւք միւսոյ. երկուքն ծածկէին
զերեսս իւրեանց, եւ երկուքն ծածկէին զոտս իւր
եանց. եւ երկուքն թռուցեալ։ * Աղաղակէին մին առ 3
մին՝ եւ ասէին. Սուրբ. Սուրբ. Սուրբ. Տէր զօրութեանց՝ լի է ամենայն
երկիր փառօք նր։ * Եւ վերացան դրանդիքն 'ի ձայնէն 4
զոր աղաղակէին. եւ տունն լի եղեւ ծխով։ * Եւ ասեմ. 5
Վայ է ինձ՝ եւս մի զղջացայ. զի մարդ եմ եւ պղծաշրթ
նեայ. զի 'ի մէջ ժողովրդեան պղծաշրթանց բնակեալ եմ. եւ զթագա
ւորն Տէր զօրութեանց տեսի աչօք իմովք։ * Եւ առաքեցաւ առ իս 6
մի 'ի սերովբէիցն, եւ 'ի ձեռին իւրում ունէր կայծ
ակն. զոր ունելեօք առեալ էր 'ի սեղանոյն, եւ եդ
* 'ի վր բերանոյ իմոյ, եւ ասէ. Ահաւասիկ մերձեցաւ 7
[illegible]

[illegible]
(26) [illegible] 'ի ծագաց երկրի. եւ ահա վաղվաղակի [illegible]
թեթեւս հասանիցեն. (29) [illegible]
[illegible]
ԳԼ. Զ. (1) [illegible] (6) [illegible]
'ի սեղանոյն [illegible] (7) [illegible]

ԻԱ

յուս մերձ՝ ի շրթունս քո, և հանցէ զանօրէնութիւնս քո,
8 և զմեղս քո սրբեսցէ՝ ի քէն։ * Եւ լուայ զձայն Տեառն
որ ասէր. զո՞ առաքեցից * և կամ ո՞վ երթիցէ առ այն
ժողովուրդ։ և ասեմ, ահաւասիկ ես՝ առաքեա զիս։
9 * Եւ ասէ, Երթ և ասա՛ ցժողովուրդն ցայն. լսելով
լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ գի-
10 տասջիք։ * Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանդ այդո-
րիկ, և ականջօք իւրեանց ծանուանս լուան. և զաչս իւ-
րեանց կափուցին զի մի՛ երբեք տեսանիցեն աչօք, և
լուիցեն ականջօք, և խելամուտ լինիցին սրտիւք, և դարձցին
11 և բժշկեսցից զնոսա։ * Եւ ասեմ. մինչև յե՞րբ Տէր։ և աս-
ասէ՝ մինչև աւերեսցին քաղաքք՝ ի բնակչաց, և տունք առ
12 'ի չգոյէ մարդկան. և մնասցէ երկիրդ աւերակ։ * Եւ
յետ այսորիկ յերկարեսցէ Աստուած մարդկան, և բազմա-
13 ցին մնացեալքն յերկրի։ * Սակայն և 'ի նմանէ տասա-
նորդեսցեն. և դարձեալ եղիցին 'ի գերութիւն և յափշ-
տակութիւն, իբրև զբևեկնի տերևաթափ, և իբրև զկաղ-
նին թօթափեալ յիւրաքանչիւր պատենից * զաւակն
սր արձանութիւն նր։

ԳԼ. Է.

1 Եւ եղև յաւուրս Աքազու յովաթամայ որդւոյ Ո-
զիայ՝ թագաւորի հրէաստանի. ել Հռասիմ ար-
քայ Ասորւոց, և փակէէ որդի Հռոմելեայ արքայի Իսլ
'ի վր Երմ, տալ ընդ նմա պատերազմ. և ոչ կարացին
2 պաշարել զնա։ * Ազդ եղև 'ի տունն Դաւթի՝ և ասէ,
միաբանեցան Արամ ընդ Եփրեմայ. և զարհուրեցաւ անձն
նր, և անձն ժողովրդեան նորա, զորօրինակ շարժեսցի
3 յանտառի ծառ մի 'ի հողմոյ։ * Եւ ասէ Տէր ցԵսայի.
Ել ընդ առաջ Աքազու՝ դու և մնացեալ որդին քո Յա-
սուբ, հանդէպ աւազանին վերին ճանապարհի ագա-
4 րակին թափչի։ * և ասասցես ցնա. զգոյշ լեր՝ հան-
դարտեա՛, և մի՛ երկնչիր. և մի՛ զարհուրեսցի անձն քո
յերկուց փայտից խանձողացն ծխելոց. զի յորժամ
հասանիցէ բարկութիւն սրտմտութեան իմոյ, դարձեալ
5 բժշկեսցից։ և որդին Արամայ՝ և որդին Ռոմելեայ։ * զի
խորհեցան խորհուրդս չարս * Եփրեմ և որդին Ռոմելեայ
6 զքէն՝ և ասեն։ * Ելցուք 'ի հրէաստան՝ խօսեսցուք ը
նմ,

---

(8) Ոմանք. Եւ կամ ո՞ երթիցէ։ (10) Ոմանք. Եւ զաս-
նայցեն, և բժշ″։ (12) Ոմանք. Եւ յետ այնորիկ յերկա″.
. . և բազմասցին մնացեալք երկրի։ (13) 'Ի բազումս նշխ.
իբրև զբևեկնի փլեալթափ. և։ (13) Օրինակ մ. Եւ իբ-
րև զկաղնին. . . զաւակ սր արձանութ նր։
Գլ. Է. (2) Ոմանք. Շարժեսցի յանտառի ծառ 'ի հողմոյ։

Digitized by Google

նա, դարձուցանէք զնա առ մեզ. և կացուցանէք նոցա
Թագաւոր զորդին տաբէլայ : * Ա՛յսպէս ասէ Տէր զօ- 7
րութեց. մի կացցէ խորհուրդն այն, և մի եղիցի : * այլ 8
գլուխ արամայ դամասկոս, և գլուխ դամասկոսի հռ-
ռասիմ. և այլևս վաթսուն և հինգ ամ, և պակասես-
ցէ թագաւորութիւն եփրեմի 'ի ժողովրդենէ անտի :
* Եւ գլուխ եփրեմայ սամարիա, և գլուխ սամարիայ 9
որդին ռոմելեայ : և եթէ ոչ հաւատայցէք, և ոչ 'ի միտ
առնուցուք : * Եւ յաւել Տէր խօսել ընդ աքազու՝ և ա- 10
սէ. * Խնդրեա՛ դու քեզ նշան 'ի Տեառնէ այ քումմէ 'ի խո- 11

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23

(8) Ոսկան. Վաթսուն և եօթն ամ : (8) Ոմանք. Եւ ա-
պա պակասեսցէ Թագաւորութիւն եփրեմայ : (9) Ոս-
կան. Եփրեմայ սամարիա : (14) Ոմանք. Ահա կոյս յղա-
ցի : (16) Ոմանք. Վն այսորիկ մինչև : (18) Ոմանք. Զճանճ-
ճիղանն որ տիրեա" : (18) Ցօրինակին. Զճպպանեացն որ է :
(20) Ոմանք. Եւ արբեցեալսն, որ է յայնկոյս : Ոսկան.
Եւ արբեցեալսն. որ է : (23) Ասէ : Եւ եղիցի յաւուր

աւուր յայնմիկ ամ տեղի՝ ուր էցէ հազար որթ՝ հազար
24 կշռոյ սկեղ . խոպանասցի և ՚ի փուշ դարձցի ։ * Նե-
տիւք և աղեղնաւորք մտանիցեն անդր . Զի խոպանա-
25 ցեալ և փշաբեր եղիցի ամ երկիր , * և ամ լեառնն ա-
րօրադիր ակօսաբեկ լիցի . և մի հասցէ անդր երկեւղ .
զի եղիցի ՚ի խոտայանէն և ՚ի փշոյ՝ յարօտ զուարակ և ՚ի կո-
խան եզին ։

ԳԼ. Ը.

1 Եւ ասէ ցիս Տէր , առ դու քեզ տոմս մի նոր մեծ .
և գրեսցես ՚ի նմա՝ գրչաւ առն ճարտարի , արագ-
արագ զաւար հարկանել՝ և վաղվաղակի զաւար ժո-
2 ղովել . քանզի հասեալ է ։ * Եւ վկայս կացուսցես ինձ
առն հաւատարիմս , զՈւրիա քահանայ՝ և զԶաքարիա
3 որդի Բարաքեայ ։ * Եւ մերձեցայ առ կինն իմ մար-
գարէ , և յղացաւ և ծնաւ որդի ։ Եւ ասէ ցիս Տէր , կո-
չեա զանուն նր արագաւարառ կողոպտեա՝ և վաղվաղա-
4 կի աւար հարկանիջիր ։ * քանզի մինչև ծանուցեալ ի-
ցէ մանկանն կոչել զհայր կամ զմայր , առցէ զզօրութ
ն թագա-
5 լ ընդ էս
6 ղուրդդ
կամեցան
ն առն-
7 վ ի ձեր
որեսսա-
րս ձեր ,
ցէ յերկ-
8 նաւ ըզ-
ինչ . և
9 ։ * Ըմբ
ւք . լսե-
րգ պար-
էք՝ զար-
10 ձեռաւ ՚ի պարտութեան մտանիցեք ։ * Եւ զոր խորհուրդ
և

երկեւղ ։
քարտէս
ոչ . Մանյ
ւ յաւեւլ կա
։ (7) Ոճոյ .
յն առորեա
նի . . . զլայ
մտանիցեք
խառնառնե

Digitized by Google

և խորհեցիք՝ ցրուեսցէ զեր ․ և զոր բան և խօսեցիք՝ մի
հաստատեսցի առ ձեզ ․ քանզի Է մեզ Տէր ած ։ * Այս- 11
պէս ասէ Տէր առ այնոսիկ որ զօրութ̃ ձեռին նր ընդ-
դէմ դառնան ըստ գնացից ճանապարհի ժողովրդեանս
այսորիկ ․ և ասեն * Թէ ոչ երբէք խօսեցին խաղաղութ̃ ։ 12
զի ամ զորինչ խօսի ժողովուրդդ այդ՝ խստութ̃ է ։
և յերկիւղէ նց մի երկնչիցիք, և մի խռովիցիք ։ * Զտէր 13
զօրութեց զնոյն սրբեցէք, և նա եղիցի քեզ յերկիւղ ։
և եթէ 'ի նա յուսացեալ իցես, * եղիցի քեզ 'ի սրբու- 14
Թն ։ և ոչ քր գքարի ոչ հարկանիցի, և գայթագղու-
Թն քեզ ոչ պատահիցէ ։ Բայց տունն յակոբու յորո-
գայթ և 'ի ծործորս դարանակալաց նմ ։ * Վս այնո- 15
րիկ տկարասցին 'ի նմա բազումք ․ անկցին և խորտա-
կեսցին ․ և մերձեսցին 'ի պաշարումն * մարդիկ որ 'ի
շինութեն իցեն ։ * Յայնժամ ժամանակի յայտնեսցին որ 16

ռեսցէ ․ կա- 17
տանէն յա-
ւասիկ ես 18
ն նշանք և
նէ՝ որ ըն-
ցեն ցձեզ ․ 19
սօսս, և զո-
րմէ խնդրե-
եալեալոց ան-
սեսցեն Թէ 20
ատր վասն
Է ․ և եղիցի 21
եք զիշխանս
ց յերկիրս
ահա կարդ- 22
և անձկութ̃
իցէ 'ի նմ
նեանքն ։

ԳԼ․

ցի ձեզ ․ ․ Տէր ած է ։ (11) 'Ի ն ձեռին ։
Թարգմանէ ․ Որ զօրութե դառնան
ըստ գնացից ճանապարհաց այսմիկ ։
(12) Որմանէ ․ Զի զամենայն զո Որմանէ ․ Մէ
սրբեսջիք, և նա եղիցի ձեզ 4) Ողջան ․
Յուսացեալ իցէք ․ եղիցի ձե անէ ․ Տկա-
րասցին 'ի նա բազումք ․ ․ մի րութն
իցեն ։ (20) Որմանէ ․ Յօդնուե ռեալ մի
նք ։ (21) Որմանէ ․ Սով խստու Զիշխանն
և զայլ” ․ համաձայնն 'ի բնաբ” ։ (22) Բողոքմէ ․ Մի
հալածեսցէ ․ կամ, նաւազգեսցէ ։

Digitized by Google

ԳԼ. Թ.

1 Զայս նախ զայդ արբ, վաղվաղակի հնա արա. եր- ժա
կիր զաբուղոնի՝ եւ երկիր նեփթաղիմի՝ ճանա-
պարհ ծովու. եւ այլք որ բնակեալ էք զծովեզերբն,
եւ յայն կոյս յորդանանու. գալիլեա հեթանոսաց, կող-
2 մանք հրէաստանի: * Ժողովուրդ որ գնայր ընդ խա-
ւար՝ տեսէք լոյս մեծ. եւ որ բնակեալ էք յաշխարհի եւ
3 'ի ստուերս մահու, լոյս ծագեսցէ ձեզ: * Զմեծ մասն
ժողովրդեանդ զոր իջուցեր յուրախութիւն քո. եւ ուրախ
եղիցին առաջի քո որպ ուրախ լինիցին 'ի հունձս, եւ որպ
4 որ բաժանիցեն զաւար: * զի վերացաւ 'ի նոցանէ լուծն՝
որ կայր 'ի վերայ, եւ գաւազանն որ 'ի վերայ պարանոցի նոցա:
Զի զգաւազանն պահանջողաց մերժեաց՝ որպ յաւուրն
5 մադիանու: * զի զամ պատմուճան եւ զհանդերձ ժողո-
վեալ նենգութեամբ, տուգանօք տուժեսցին: Այլ նոքա
6 կամիցին թէ հրձիգ լեալ էին: * զի մանուկ ծնաւ մեզ,
որդի տուաւ մեզ: որոյ իշխանութիւն իւր եղեւ 'ի վերայ
ուսոց իւրոց. եւ անուն կոչեցաւ նորա հրեշտակ մեծի
խորհրդոյ. զարմանալի խորհրդական. Աստուած. հզօր. իշխան.
7 հայր հանդերձելոյ աշխարհին: * Եւ ես ածից զխա-
ղաղութիւն 'ի վերայ իշխանաց նորա, եւ առողջութիւն նմա. մեծ
է իշխանութիւն նորա, եւ խաղաղութեան նորա չիք սահման: Յա-
թոռն դաւթի նստցի, եւ զթագաւորութիւն նորա յաջողեսցէ.
եւ զօրացուսցէ զնա իրաւամբք եւ արդարութեամբ յայսմհե-
տէ եւ յաւիտեանս ժամանակաց. նախանձ Տեառն զօրութեանց
8 արասցէ զայս: * Մահ առաքեաց Տէր 'ի վերայ յակով-
9 բայ, եկն եհաս 'ի վերայ իսրայէլի: * Եւ ծանիցեն ամ ժողո-
վուրդն եփրեմեան՝ եւ որ նստէին 'ի սամարիա: որ հպար-
տութեամբ եւ ամբարտաւանութեամբ սրտից խօսեցան՝ եւ աս-
10 են. * աղիւսք անկան, այլ եկայք վիմօք տաշեսցուք.
զժանտս եւ զեղեւնափայտս հատցուք, եւ շինեսցուք մեզ
11 աշտարակ: * Եւ կործանեսցէ Տէր զյարուցեալսն 'ի
վերայ լերինն սիովնի, եւ զթշնամիս յուդայ ցրուեսցէ:
12 * զասորեստան յելից արեւու, եւ զյոյնս 'ի մտից ա-
րեւու. որք ուտէին զիէլ բերանալիր ամ բերանով: 'Ի
վերայ

Գլ. Թ. (1) Ոմանք. Եւ այլքդ որ բնակեալդ էք զծո՛՛: (2) Ոմանք. Լոյս ծագեսցէ 'ի ձեզ: (3) Ոմանք. Եւ որպ բաժանիցեն զաւ՛՛: (4)(5) Ոմանք. 'Ի վերայ պարանոցաց. զի.. որպ յաւուրն մադիանու. զամ պատ՛՛: (6) Օրինակ մի՝ ունի համաձայն սորանս. Զի մանուկ ծնաւ մեզ, որ՛՛: (9) Ոմանք. Եւ որ նստէին 'ի սամա՛՛: (10) Ոմանք. Մեզ աշտարակս: (11) Ոմանք. Եւ զթշնամիսն իւր ցրուեսցէ: (12) Ոմանք. Ոչ դարձաւ բարկութիւն, այլ:

Digitized by Google

վ͞ր այսր ամի ոչ դարձաւ բարկութիւն նր͞, այլ տակա-
ւին ձեռն իւր բարձրացեալ է։ * Եւ ժողովուրդն ոչ 13
դարձաւ՝ մինչև վիրաւորեցաւ. և զՏ͞ր * զօրութեանց ոչ
խնդրեցին։ * Եւ բարձ Տ͞ր յԻ͞ղէ զգլուխն և զագին, 14
զմեծն և զփոքր ՚ի միում աւուր։ * Զծերսն և զակնառ- 15
ուսն՝ այն առաջին է. և զմարգարէն որ զանօրէնութիւ-
ն ուսուցանէր՝ այն վերջին է։ * Եւ եղիցին որ երանեցուցանէին 16
ժողովրդեանս այսմիկ՝ մոլորեցուցիչք. և մոլորեցուցանի-
ցեն. որպէս զի կլանիցեն զնոսա և սպառ յագեցուցանիցեն։ * Վ͞ն 17
այնորիկ ՚ի վ͞ր երիտասարդաց նց ոչ եղիցի ուրախ Տ͞ր.
և որբոց նց և այրեաց մի ողորմեսցի. զի ամենեքեան ան-
օրէնք են և չարք, և ամ բերան խօսի զանիրաւութիւն։
՚Ի վ͞ր այսր ամի ոչ դարձաւ բարկութիւն, այլ տակաւ-
ին ձեռն իւր բարձրացեալ է։ * Եւ վառեսցի իբրև 18
զհուր անօրէնութիւն, և իբրև զխեց ցամաքեալ այրեսցի
՚ի հրոյ, և վառեսցի յանտառս մայրեաց. և շուրջ զամե-
նայն բլրովք նց հուր ճարակեսցի։ * Վ͞ն սրտմտութեան բարկ- 19
կութեան Տն հրձիգ լիցի երկիրն ամ. և եղիցի ժողովուրդն
այրեցեալ իբրև ՚ի հրոյ։ Այր՝ եղբօր իւրում մի ողոր-
մեսցի։ * այլ խոտորեսցի յաջակողմն իւր սովեսցի. 20
և կերիցէ զձախակողմն իւր, և մի յագեսցի մարդ՝ ու-
տիցէ զմարմինս բազկաց իւրոց. զի կերիցեն Մանասէ
զԵփրեմ. և Եփրեմ զՄանասէ. * և ՚ի միասին պաշարես- 21
ցեն զՅուդա։ ՚Ի վ͞ր այսր ամի ոչ դարձաւ բարկու-
թիւն, այլ տակաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է։

ԳԼ. Ժ.

Վայ այնոցիկ որ գրեն զչարիս, գրելով գրեն զչա- 1
րիս իւրեանց։ * խոտորեն զդատաստանս աղքա- 2
տաց, և զիրաւունս տնանկաց ժողովրդեան իմոյ յափշ-
տակեն. զի լինիցին նց՝ այրիք ՚ի յափշտակութիւն, և որբք
յաւար։ * և զի՞նչ գործեսցեն յաւուրն այցելութեան։ 3
Զի նեղութիւն ձեզ ՚ի հեռաստանէ եկեսցէ. և առ ո՞
փախուցեալ ապաւինիցիք ՚ի յօգնականութիւն. և ո՞ւր թո-
ղուցուք զփառս ձեր. * Զի մի՛ անկանիցիք ՚ի գերու- 4
թիւն.

---

(14) Ոսկան. Եւ եբարձ Տ͞ր յԻսրայէլէ։ (15) Ոմանք. Եւ զակնառուսն, այս առաջին է. և զմարգարէն որ զօրէնսն ուսուցանէր։ (16) Ոմանք. Եւ եղիցին որ երա՟։ (16) ՚Ի ժողովրդեանս ապականեալ. Զնոսա. և սպառ յագեցուցին։ (17) Ոմանք. խօսի զանօրէնութիւն։ (17) Ոսկան. Բարկութեան նր͞։ (18) Ոմանք. Այրեսցի ՚ի հուր։ (21) Ոսկան. Ոչ դարձցի բարկութիւն նր͞։

Գլ. Ժ. (4) Յօրինակին. ՚Ի գերութիւն. և ՚ի ներքոյ սպանելոց մտա՟։ (4) Ոմանք. Եւ ՚ի ներքոյ սպանելոցն։

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

(5)(6) [illegible]
[illegible] (8)(9) [illegible]
[illegible] (12) [illegible]
[illegible] (13) [illegible]
[illegible]
[illegible] (13) [illegible]
[illegible] (14) [illegible]
[illegible] (15) [illegible] (17) [illegible]
[illegible]

Digitized by Google

հրով բորբոքեսցէ զնա, և կերիցէ իբրև զխոտ զանտառսն:
Յաւուր յայնմիկ * շիջցին լերինք և բլուրք և անտառք. 18
և կերիցէ 'ի շնչոյ մինչև 'ի մարմին: և եղիցի փախստականն
իբրև զայն որ [illegible] 'ի բոցոյ [illegible]: * Եւ 19
մնացեալքն 'ի նոցանէ թուով եղիցին, և մանուկ մի [illegible]
գրեսցէ զնոսա:

ԺԲ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ոչ եւս յաւելցին մնացորդքն 20
Իսրայէլի և ապրեալքն Յակոբայ. և ոչ եւս ապաստան լինել
ցին 'ի զրկողսն իւրեանց. այլ եղիցին ապաստան յԱստ
ուած Իսրայէլի ճշմարտութեամբ: * Եւ եղիցին մնացեալքն Յակով 21
բայ յԱստուած զօրաւոր: * Եւ եթէ եղիցի ժողովուրդն Իս 22
րայէլի իբրև զաւազ ծովու, մնացորդք նոցա ապրեսցին 'ի
նոցանէ. զի բան մի կատարէ և համառօտէ արդարութեամբ.
* զի բանս համառօտ արասցէ Տէր զօրութեանց ընդ ամենայն տիե 23
զերս: * Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր զօրութեանց. 24
Մի երկնչիր ժողովուրդ իմ որ բնակեալ ես 'ի Սիոն
յասորեստանեայց. զի [illegible] հարկանիցէ զքեզ գաւա
զանաւ. [illegible] 'ի վերայ քո [illegible]
[illegible]: * զի [illegible] 25
[illegible] 'ի [illegible]
[illegible]: * Եւ յարուսցէ Տէր [illegible] 'ի [illegible] 25
[illegible] 'ի [illegible]
[illegible]
որ [illegible]: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ 27
[illegible] 'ի [illegible], և [illegible] 'ի [illegible]
[illegible]: * [illegible] 28
[illegible] 'ի [illegible], և [illegible] 'ի [illegible].
'ի [illegible]: * Եւ [illegible] 29
և [illegible] 'ի [illegible]
[illegible]: * [illegible] 30
[illegible] 'ի [illegible]
[illegible]: * [illegible], և որ բնակեալ 31
են 'ի [illegible]: * [illegible] 'ի [illegible] 32
[illegible]

[illegible]. [illegible] Իսրայէլի [illegible]. և [illegible]":
(18) Ոմանք. 'Ի շնչոյ մինչև 'ի: (20) Ոմանք. Ապաստան
լինելցին: (22) Բազմք. Եթէ եղիցի ժողովուրդն Իսրայէլի:
Այլ օրինակ. [illegible] իմ [illegible]: (24) Ոմանք. Զի [illegible]
[illegible] (25) Ոմանք. [illegible]: (27) Ո-
մանք. Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ. 'Ի [illegible]
[illegible] և [illegible]": Այլ օրինակ. Եւ [illegible] 'ի [illegible]
[illegible]: (29) Ոմանք. [illegible]
[illegible]: (30) Ոմանք. [illegible] 'ի [illegible]
[illegible]": (31) Ոմանք. [illegible]. և որ բնակեալ են:
Այլ օրինակ. 'ի [illegible]: (32) Ոմանք. [illegible]

զփառաւորսն խորտակեսցէ ծանրապէս. լեռանն զօրաւոր ամբարձ-
33 եալ, եւ բարձունքն խոնարհեսցին։ * Ահա Տէրն Տէր, Տէր զօ-
րութեանց խռովեսցէ զփառաւորսն զօրութեամբ. եւ
բարձրացեալքն ամբարտաւանութեամբ խորտակեսցին.
34 * եւ անկցին բարձունքն սրով. եւ Լիբանան բարձրաւանդ
իւրովք կործանեսցի։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ ելցէ գաւազան յարմատոյն Յեսսեայ. եւ ել- ԺԳ
2 ցէ ծաղիկ ՚ի նմանէ։ * Եւ հանգիցէ ՚ի վերայ
նորա Հոգի Այ. Հոգի իմաստութեան եւ հանճարոյ. Հոգի
խորհրդոյ եւ զօրութեան. Հոգի գիտութեան եւ աստուածպաշտութեան։
3 * Եւ լցցէ զնա Հոգի երկիւղին Այ։ Ոչ ՚ի կարծիս դատեսցէ-
4 ցի, եւ ոչ ըստ խօսից յանդիմանեսցէ։ * Այլ արասցէ
իրաւունս տնանկին, եւ յանդիմանեսցէ զփառաւորս երկ-
րի։ եւ հարցէ զերկիր բանիւ բերանոյ իւրոյ. եւ հոգ-
5 ւով շրթանց իւրոց սպանցէ զամբարիշտն։ * Եւ
եղիցի արդարութեամբ ընդ մէջ իւր, եւ ճշմարտութե-
6 ամբ պատեալ զիւրեւ։ * Եւ արածեսցին գայլ ընդ
գառինս. եւ ինձ ընդ ուլս հանգիցէ. եւ որթ, եւ ցուլ, եւ
առիւծ ՚ի միասին արածեսցին. եւ մանուկ մի տղայ
7 առաջնորդեսցէ նոցա։ * Եզն եւ արջ ՚ի միասին արածեսցին. եւ
որդիք նոցա ընդ միմեանս երթիցեն. եւ առիւծ իբրեւ զեզն
8 յարդ կերիցէ։ * Եւ մանուկ տղայ ՚ի ծակ իժից եւ
9 ՚ի մայր կորիւնոց օձից ձեռն արկցէ։ * Եւ ոչ մեղ-
իցեն. եւ ոչ կարասցեն կորուսանել զոք ՚ի լերինն սրբու-
թեան իմում. զի լցաւ երկիր ամենայն գիտութեամբ Տեառն, իբրեւ ջուր-
10 ք բազումք որ ծածկեն զծովս։ * Եւ եղիցի յա-
ւուր յայնմիկ արմատն Յեսսեայ, եւ որ կանգնեսցի է՝
իշխան հեթանոսաց. եւ ՚ի նա հեթանոսք յուսասցին։ եւ
11 եղիցի հանգիստ նորա պատուով։ * Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ, յաւելցէ Տէր ցուցանել զձեռն իւր. նախանձ
յորդորել զմնացորդս ժողովրդեան իւրոյ որ մնա-
ցեալ իցէ յԱսորեստանեայց՝ եւ յԵգիպտացւոց՝ եւ ՚ի
Բաբելացւոց՝ եւ յԵթովպացւոց՝ եւ յԵղամացւոց՝ եւ յե-
լից արեւու՝ եւ յԱրաբացւոց *, եւ ՚ի կղզեաց ծովու։

* Եւ

զփառաւորսն խորտակեսցէ ծանրապէս։ Նոյնպէս. Լեռանն զօրաւոր
ամբարձեալ. եւ բլուրք բարձրք եղեն։ (33)(34) Բազումք յաւե-
լուն. խորտակեսցին. եւ խոնարհեսցին. եւ անկցին։
Գլ. ԺԱ. (1) Ոմանք. Եւ ելցէ գաւազան յար՛՛։
(3) Օրինակ մի. Ոչ ՚ի կարծիս դատեսցէ։ (6) Ոմանք. Եւ
արածեսցին գայլ. . եւ ինձ ընդ ուլս. . արածեսցին։
(9) Ոմանք. Եւ ոչ կարասցեն։ (10) Այլք. Հեթանոսաց, ՚ի
նա յուս՛՛. (11) Ոմանք. Եւ յԵթովպացւոց եւ յԵլամացւոց։

* Եւ բարձրացուսցէ նշան ՚ի հեթանոսս, եւ ժողովես- 12
ցէ զկորուսեալսն Իսրի. եւ զցրուեալսն Յուդայ ժողո-
վեսցէ ՚ի չորից անկեանց երկրի. * Եւ բարձցի նա- 13
խանձն Եփրեմի. եւ թշնամիքն Յուդայ կորիցեն. Եփրեմ
ոչ նախանձեսցի ընդ Յուդայ, եւ Յուդայ՝ ոչ նախանձես-
ցի ընդ Եփրեմայ։ * Եւ թռիցեն նաւք այլազգեաց. 14
եւ առցեն [illegible] միանգամայն զծովակողմն եւ զարեւե-
լեայսն, եւ զԵդովմայեցիսն։ առցեն զձեռս իւրեանց
նախ ՚ի Մովաբ. եւ որդիքն Ամոնայ յառաջագոյն հնա-
զանդեսցին։ * Եւ աւերեսցէ Տր զծովն Եգիպտացւոց. 15
եւ արկցէ զձեռն իւր ՚ի վր գետոյն հողմով սաստկու-
թեն. եւ հարցէ [illegible] [illegible]
[illegible] ընդ նա [illegible]։ * Եւ եղիցի անցք մնացելոց 16
ժողովրդեանն իմոյ որ յԵգիպտոս. եւ եղիցի Իսրայէլի որպէս
յաւուրսն յորում ել յերկրէն Եգիպտացւոց։

ԳԼ. ԺԲ.

Եւ ասասցես յաւուր յայնմիկ. օրհնեցից զքեզ Տէր. 1
զի բարկացար ինձ. եւ դարձուցեր զբարկութիւն քո
յինէն, եւ ողորմեցար ինձ։ * Ահաւասիկ Աստուած իմ փրկիչ 2
իմ Տէր, եւ յուսացեալ եղէց ՚ի նա՝ եւ ոչ երկեայց.
զի փառք իմ եւ օրհնութիւն իմ Տէր, եւ եղեւ ինձ ՚ի փրկու-
թիւն։ * Եւ առէք ջուր ուրախութեամբ յաղբերաց փրկու- 3
թեան։ * Եւ ասասցես յաւուր յայնմիկ. օրհնեցէք 4
զՏր. հռչակեցէք զանուն նր. պատմեցէք ՚ի հեթանոսս
զփառս նր. յիշեցէք զի բարձրացաւ անուն նր։ * Օրհ- 5
նեցէք զանուն Տն, զի մեծամեծս արար. պատմեցէք
զայս ամ երկրի։ * Ցնծացէք եւ ուրախ լերուք բնակիչք 6
Սիոնի, զի բարձրացաւ Սուրբն Իսրի ՚ի մէջ նր։

ԳԼ. ԺԳ.

Տեսիլ Բաբելոնի. Զոր ետես Եսայի որդի Ամովսայ։ 1

ԺԳ Ի վր լերինն դաշտականի ամբարձէք նշան. բարձրացու- 2
ցէք զձայնս ձեզ ՚ի նոսա. մի երկնչիք. աղաչեցէք
ձեռ.

(12) Ոմանք. Նշան ՚ի հեթանոսս։ (14) [illegible]
[illegible] Ասպատակ միանգամայն զծովակողմն։ (15) Ոմանք. Եւ
[illegible] Տր... հողմով սաստկութեն... [illegible]
(16) Բազումք. Որպէս յաւուրսն յորում.
Գլ. ԺԲ. (1) Ոմանք. Եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ։
(2) Ոմանք յաւելուն. Եւ ես յուսացեալ եղէց ՚ի նա, եւ
[illegible] եւ ոչ երկեայց։ (4) Ոմանք. Զանուն նր, զի [illegible]
(5) Ոմանք. Ցայս ամ երկրի։ (6) Ոմանք. [illegible] ՚ի մէջ նր.
Գլ. ԺԳ. (2) Ոմանք. ՚Ի վերայ [illegible]։ [illegible]

3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]

10

11

12

13

14

15

16

[illegible]

[illegible] (4) [illegible] (8) [illegible] (9) [illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (12) [illegible] (14) [illegible]

ցմն: * Ահաւասիկ յարուցանեմ ի վր ձեր զՄարս՝ որ 17
ոչինչ համարին զարծաթ եւ զոսկի: * Զաղեղունս ե- 18
րիտասարդաց խորտակեսցեն, եւ որդւոց ձերոց ոչ ո-
ղորմեսցին, եւ ի մանկունս ձեր ոչ խնայեսցէ աչք նց:
* Եւ եղիցի Բաբելոն որ փառաւորն կոչի ի Թագա- 19
ւորէն Քաղդէացւոց. ոպ կործանեաց Աճ զՍոդոմ եւ
զԳոմոր: * Եւ ոչ բնակեսցէ յաւիտեանս ժամանակաց. 20
եւ մի մտցեն ի նմա յազգս բազումս, եւ մի եւս անցցեն
ընդ նա Արաբացիք. եւ հովիւք մի հանգիցեն ի նմա:
* Այլ անդ հանգիցեն գազանք վայրենիք. եւ լցցին 21
տունք նց աղաղակաւ. եւ անդ հանգիցեն համբարուք,
եւ անդ դեւք կաքաւեսցեն. * Եւ յուշկապարիկք բնա- 22
կեսցեն ի նմա, եւ ոզնիք ձագս հանցեն յապարանս նց:

ԳԼ. ԺԴ.

Վաղվաղակի հասանէ եւ գայ, եւ ոչ անագանեսցի. * Եւ 1
աւուրք նց մի յերկարեսցին: Եւ ողորմեսցի Տր
Յակոբայ, եւ ընտրեսցէ միւսանգամ զԻՍԼ. եւ հանգի-
ցեն յերկրի իւրեանց: եւ յաւելցի պանդուխտն ի տունն
Յակոբայ: * Ընկալցին զնս հեթանոսք, եւ ածցեն ի 2
տեղիս իւրեանց՝ եւ ժառանգեսցեն: եւ բազմասցին յերկ-
րին Այ ի ծառայս եւ յաղախնայս: եւ եղիցին գերիք գե-
րեվարք նց, եւ անկցին ի ծառայութե որ տիրէին նց:
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, հանգուսցէ զքեզ Տր ի 3
ցաւոց եւ ի սրտմտութենէ քումմէ. եւ ի ծառայութենէ խստու-
թեն զոր ծառայեցեր նց: * Եւ առցես զողբս զայս ի 4
վրյ Թագաւորին Բաբելացւոց, եւ ասասցես յաւուր
յայնմիկ. զիարդ դադարեաց կայն պահանջօղն, հան-
գեաւ տագնապողն: * Զի խորտակեաց Տր զլուծ մե- 5
ղաւորացն՝ զլուծ իշխանացն. * սատակեաց զազգսն 6
սրտմտութբ. անհնարին հարուածովք բարկութբ յանխը-
նայ: * Հանգեաւ յուսով երկիր ամ, եւ գոչէ ուրախու- 7
թբ: * Եւ փայտքն Լիբանանու ուրախ եղեն քեզ: 8
եւ մայրքն Լիբանանու ասեն. Թէ յորմէ հետէ դու դա-
դարեցեր՝ ոչ ել ոք ի մեզ փայտահատ: * Դժոխք ի 9
ներքուստ դառնացան ի պատահել քեզ. կանգնեցան
միանգամայն հսկայքն ամ որ լեալ էին իշխանք երկրի.
որ յարուցին յաթոռոց իւրեանց զամ թագաւորս ազ-
գաց:

---

(20) Ոմանք. Եւ ոչ եւս բնակեսցեն յաւիտեանս ժամանա-
կաց եւ մի մտցեն ի նա ազգք բազումք:
ԳԼ. ԺԴ. (1) Ոսկան. Հասանէ աւուր գայ, ոչ անագ": (3) Օրի-
նակ մի. Ի ցաւոց եւ ի սրտմտութենէ խստութեան զոր ծա".
(6) Ոմանք. Հարուածովք յանխնայ: (8) Ոմանք. Եւ փայտքն
Լիբանանու ուրախ է": (9) Ոմանք. Իշխանք երկրի:

10 զանց ։ * Ամենեքեան պատասխանի տացեն քեզ՝ եւ ա-
սասցեն. եւ դու եւս զմեզ ըմբռնեցար, եւ ընդ մեզ
11 համարեցար ։ * Իջին 'ի դժոխս փառք քո, եւ բազում
ուրախութիւն քո ։ 'ի ներքոյ քո մեցս տարածեսցեն, եւ
12 'ի վե՛ր քո որդն յարկցի ։ * Զիարդ անկաւ յերկնից ա-
րուսեակն՝ որ ընդ առաւօտն ծագէր. անկաւ յերկիր,
13 խորտակեցաւ՝ որ առաքէր առ ամ ազգս ։ * Դու ա-
սէիր 'ի միտ քում. ելից յերկինս, 'ի վերոյ քան զաս-
տեղս երկնից արկից զաթոռ իմ. նստայց 'ի լերինն
14 բարձու, 'ի վե՛ր լերանց բարձանց հիւսւսոյ ։ * Ելից 'ի
15 վեր քան զամպս, եղէց նմանօղ բարձրելոյն ։ * Արդ՝
16 ահաւադիկ 'ի դժոխս իջցես եւ 'ի հիմունս երկրի ։ * Որք
տեսանիցեն զքեզ՝ զարմասցին 'ի վե՛ր քո եւ ասասցեն.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

եւ

(13) Ոմանք. Դու ասէիր
ր՝ աւադիկ ։ (19) Ոմանք.
Լ̃ մեռեալ հօրդ խուրեանց ։
ւմ նոցա . . . եւ արարից
իր զօրութեց ։ (23) Ոմանք.
Ոմանք. Արդէս ելցի ։
յս յերկիրի խաչում ։

[illegible] 27
[illegible]
[illegible] 28
[illegible]
ԺԵ [illegible] 29
[illegible]
[illegible]
[illegible] 30
[illegible]
[illegible] 31
[illegible]
[illegible]
[illegible] 32
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԼԳ.

[illegible] 1

ԺԶ [illegible]
[illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible]

---

(29) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (4) [illegible]

7 [illegible] : * [illegible]
8 [illegible] , և [illegible] : * [illegible]
[illegible]
[illegible] 'ի [illegible]
9 [illegible] * Եւ [illegible] 'ի
[illegible] , և [illegible]
[illegible] , և [illegible] ; [illegible]
երկրի [illegible] ընդ [illegible] :

ԳԼ. ԺԶ.

1 Ա[illegible]
2 [illegible] : * և եղիցի երկրի հաւու [illegible]
3 [illegible] : * [illegible] և [illegible]
[illegible] . հա-
4 [illegible] 'ի [illegible] : * Զոր-
հուբեցան , և ոչ [illegible] զի [illegible] ա. քեզ
[illegible] . եղիցին [illegible]
[illegible] . զի [illegible] , և իշ-
խանն կորեաւ որ կոխէր զերկիր :
5 * Եւ [illegible] , և [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] , [illegible] և [illegible]
[illegible] , և [illegible] :
6 * Լուաք [illegible] զի [illegible]
[illegible] և [illegible] և [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] : ոչ [illegible]
7 [illegible] : * և ոչ [illegible] 'ի [illegible] :
Զի 'ի [illegible] , որ [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] և ոչ [illegible]
8 [illegible] : * [illegible] , և [illegible]
[illegible] : [illegible]
[illegible] և [illegible] : [illegible]
9 [illegible] , [illegible] ընդ [illegible] : * [illegible]
[illegible]

(8) Ոմանք, Մ[illegible] ընդ [illegible] :
(9) Ոմանք. Եւ [illegible] : Եւ ոմանք. [illegible]
[illegible] :
Գլ. ԺԶ. (2) Այլք. Եւ [illegible] : (4) Ո-
մանք. Ոչ [illegible] : (6) [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] , [illegible] : (6) Ո-
մանք. Եւ [illegible] 'ի [illegible] : (7) Ո-
մանք. Եւ ոչ [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] և ոչ [illegible]
[illegible] : (8) Ոմանք. Եւ [illegible]
[illegible] , և [illegible] , [illegible]
[illegible] ընդ [illegible] : (9) Ոմանք. [illegible]

Digitized by Google

ընդ լալուստին Յազերայ զայգեստանն Սեբամայ զայգին Սեբա-
մայ : Եւ զծառաստանիս քո կոտորեցան Եսեբոն եւ Եղեա-
ղէ : զի զհնձանս քո եւ զկթութս քո կոխեցից , եւ ամե-
նեքեան կործանեսցին : * Եւ բարձցի ուրախութիւն եւ 10
ցնծութիւն յայգեաց , եւ յայգեստանս քում ուրախութե
մի լիցի . եւ մի կոխեսցեն գինի ՚ի հնձանս քո , քանզի
պակասեսցեն : * Վա՜յ այսորիկ որովայնս իմ ՚ի վերայ Մովա- 11
բու իբրեւ զքնար հնչեսցէ . եւ զփոր իմ իբրեւ զպարիսպ
նորոգեցեր : * Եւ եղիցի քեզ այն յամօթ . զի աշխա- 12
տեցաւ Մովաբ ՚ի մեհեանս իւր . եւ մտցէ աղօթս առնել ՚ի
ձեռագործս իւր . եւ մի կարասցեն փրկել զնա : * Ա՛յս 13
բան է զոր խօսեցաւ Տէր ՚ի վերայ Մովաբու : * Եւ այժմ 14
զայս խօսեցաւ եւ ասէ : Յերիս ամս բան զամս վար-
ձկանի անարգեսցին փառքն Մովաբայ յամ ՚ի բազմամ մե-
ծութե իւրում . եւ մնասցէ սակաւաւոր եւ ոչ պատուական :

ԳԼ. ԺԷ.

Պատգամ ՚ի վերայ Դամասկոսի : 1

ԺԸ Ահաւասիկ Դամասկոս բարձցի ՚ի քաղաքաց , եւ եղի-
ցի ՚ի կործանումն : * Լքեալ յաւիտեան ՚ի մակա- 2
ղանէս հօտից , եւ ՚ի հանգստանս անդեաց . եւ ոչ ոք եղի-
ցէ որ հալածեսցէ : * Եւ ոչ եւս եղիցի ամուր աշտա- 3
րանի Եփրեմի . եւ ոչ եւս կացցէ թագաւորութի ՚ի Դա-
մասկոս , եւ ոչ մնացեալ Ասորւոց առնելոց . զի ոչ լա-
ւոս եւ քան զորդիսն Իսրայէլի եւ զփառս նոցա : Ա՛յսպէս աս-
ասէ Տէր զօրութեանց . * Եղիցի յաւուր յայնմիկ պակասեսցէ 4
փառացն Յակոբայ , եւ յաճախութե փառաց նորա շար-
ժեսցի : * Եւ եղիցի որպէս զի ժողովէ որայ կանգնեալ 5
՚ի գերեւս իւր , եւ շրջիցի հասկաքաղ զհետ նորա : Եւ եղիցի
որպէս քաղիցէ որ հասկ ՚ի ձորն հաստատուն . * Եւ մնաս- 6
ցէ ՚ի նմա խաղաղ : Եւ կամ իբրեւ զպտուղս ձիթենեաց երե-
կու կամ երեք ՚ի բարձրում ծայրիցն , կամ չորք կամ
հինգ յոստան նոցին : Ա՛յսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայէլի .
* յաւուր յայնմիկ յուսացեալ եղիցի մարդն յարարիչ 7
իւր :

րայ զայգին Սաբամայ . կամ , Սեբերմայ . զծառաստանին
քո . . . եւ Եղեաղէ : (11) Ոմանք . Վա՜յ այսորիկ որովայն :
(12) Բազումք . Եւ մի կարասցեն փրկել զնա : (14) Ո-
մանք . Ջերիս ամս բան : (14) ՚Ի բան" . Ըստ ամաց վարձ-
կանի անարգ" . համաձայն բազմաց ՚ի բնաբ" :
Գլ. ԺԷ . (2) Ոմանք . Լքեալ յաւիտենան . . անդեաց :
(5) Ոմանք . Զի ժողովեսցէ որայ : (6) Ոմանք . Կամ իբրեւ
. . կամ չորս կամ հինգ : (7) Ոմանք . Յուսացեալ լիցի
մարդն յարարիչն :

Digitized by Google

8 Իսրայէլի հայեսցին : * Եւ ոչ ևս յու-
սասցին ի սեղանս իւրեանց, և ոչ ի գործս ձեռաց իւր-
եանց՝ զոր արարին մատունք նոցա : այլ եղիցին յուսա-
ցեալ ի Սուրբն Տէր. և ոչ ևս հայեսցին յանտառս իւրեանց,
9 և ոչ ի պղծութիւնս իւրեանց : * Յաւուր յայնմիկ եղի-
ցին քաղաքք քո լքեալք. զոր օրինակ լքին Ամորհա-
ցիքն և Խևացիքն յերեսաց որդւոցն Իսրայէլի, և եղիցին ա-
10 ւերակք. * Վասն զի թողեր զԱստուած փրկիչ քո, և զՏէր
զօրութեան քո ոչ յիշեցեր : Վասն այսորիկ տնկեսցես տունկ
11 անհաւատ, և սերմն անհաւատ : * յաւուր յորում տըն-
կեսցես, մոլորեսցիս : Ընդ առաւօտս եթէ սերմանես-
ցես, ծաղկեսցէ յանդաստանի : յաւուր յորում ժառանգե-
ցուցես՝ ուր հայր զի թողուցուս ժառանգութիւն որդ-
12 ւոց [illegible] : * Վա՜յ բազմութեան ազգաց բազմաց. իբրև
զծով ալեաց կուտակեալ այնպէս խռովեսջիք. և թի-
13 կունք ազգաց բազմաց իբրև զձայն ջրոց գոչեսցեն : * Իբրև
զջուրս բազումս ազգք բազումք. իբրև ջուրց բազմաց
բռնութիւն հոսանաց. և վանեսցէ զնա, և փախիցէ ի
բաց հալածեսցի : Իբրև զփոշի յարդի հողմոյ յերկ-
րից ծովոց, և իբրև զփոշի անուոյ ի փոթորիկէ մրր-
14 կի : * Ընդ երեկոյս սուգ լինիցի. յառաջ քան զա-
ռաւօտն և այլ ոչ ևս լինիցի : այս է բաժին աւարառու-
աց ձերոց, և ժառանգութիւն որ զձեզ ժառանգեսցեն :

ԳԼ. ԺԸ.

1 Ո՜վ վա՜յ երկրին ի թևս նաւացն յայնկոյս գետոյն Եթով-
2 պացւոց : * Որ առաքէր պատգամաւորս ընդ ծով,
և թղթեայ հրովարտակս ի վերայ ջրոց. զի
երթիցեն հրեշտակք երագք առ ազգ հանապազորդ՝
ժողովուրդ օտար և ի չար : զի ոչ ևս որ իցէ քան զնա առաւել,
3 յազգ անյոյս և ի կոխելոյ : * Եւ այժմ գետք ամենայն երկ-
րի իբրև զաշխարհ բնակեալ. բնակեսցին աշխարհն որ-
պէս զնշան ի լերանց բարձցի, և իբրև զձայն փողոյ լսե-
4 լի եղիցի : * Զի այսպէս ասաց ցիս Տէր. զդադարումն ե-
ղիցի ի քաղաքի իմում՝ իբրև զլոյս տօթագին ի միջօրէի,
5 և իբրև զամպ ցօղագին յաւուրս ամարայնոյ : * Յա-
ռաջ

(8) Ոմանք. ի սեղանս իւրեանց, և ոչ ի գործ : (10) Ոմանք. Եւ զՏէր ած զօրութեան քո. [illegible] յիշեցեր : (11) Ոմանք. Յաւուր ժառանգութեան [illegible], ուր հայր որ թողուցուս : (13) Ոմանք. Եւ իբրև զջուրս բազ. : և վանեսցէ զնա [illegible] և իբրև զփոշի յարդի : (13) Ոմանք. Եւ ի բաց հալածեսցի :

Գլ. ԺԸ. (2) Ոմանք. Յազգ անյոյս հանապազորդ : (4) Ոմանք. Տօթագին ի միջօրէի : (5) Ոմանք. Բռնագին[illegible]

Digitized by Google

առաջ քան զհունձսն յորժամ բողբոջ կատարեսցի ծաղկին. և
ագուռին ծաղկեսցէ ծաղիկն ագռեսցեալ. և հատանիցէ
զոստս մանր ողկուզացն մանգաղաւ, և զուռսն կոտո-
րեսցէ և 'ի բաց հատանիցէ: * Եւ թողուցու միանգամայն 6
թռչնոց երկնից և գազանաց երկրի. և ժողովեսցին 'ի
վ̄ր ն̄ց թռչունք երկնից, և ա̄մ գազանք երկրի հասա-
նիցեն 'ի վ̄ր ն̄ց: * 'Ի ժամանակի յայնմիկ մատուցցեն 7
պատարագս տ̄ն զօրութեանց 'ի նեղեալ և 'ի խոնարհ ժո-
ղովրդենէ. և 'ի մեծէ ժողովրդենէ յայսմհետէ և յա-
ւիտենից ժամանակաց. ազգ յուսացեալ և կոխեալ՝ որ
է 'ի կողմն գետոյ աշխարհին ն̄ց. 'ի տեղւոջ ուր անուն
տ̄ն զօրութեանց կոչեցաւ 'ի վ̄ր լերինն սիովնի:

ԳԼ. ԺԹ.

Տեսիլ Եգիպտացւոց.

ԺԹ. Ահաւասիկ տ̄ր նստեալ 'ի վ̄ր թեթեւ ամպոյ. եկես- 1
ցէ յԵգիպտոս: և շարժեսցին ձեռագործք Եգիպ-
տացւոց յերեսաց ն̄ր. և սիրտ ն̄ց լքցի 'ի ն̄ս: * Եւ 2
յարիցեն Եգիպտացիք 'ի վ̄ր Եգիպտացւոցն, և տա-
ցեն պատերազմ այր ընդ եղբօր, և այր ընդ ընկերի.
քաղաք ընդ քաղաքի, և օրէնք ընդ օրէնս: * Եւ խռո- 3
վեսցի ոգին Եգիպտացւոցն յանձինս իւրեանց. և զխ-
խորհուրդ ն̄ց ցրեսցէ: և հարցանիցեն զդիսն իւրեանց
և զպատկերս իւրեանց, և զգետնախօսս՝ և զվհուկս:
* Եւ մատնեսցէ զԵգիպտացիս 'ի ձեռս տեարանց տերանց 4
խստասրտաց. և թագաւորք խստասիրտք տիրեսցեն
ն̄ց: Այսպէս ասէ տ̄ր սաբաւովթ: * և արբցեն Եգիպ- 5
տացիք զջուրն ծովափնեայս. բայց գետն նուա-
ղեսցէ, և ցամաքեսցի: * Եւ պակասեսցեն գետքն և 6
ջրարգելք գետոյն, և ցամաքեսցին ա̄մ ժողովք ջուրցն.
և յա̄մ մորգաստանին, և յա̄մ ամուղս եղեգան և պապե-
ռոյ և 'ի լուսամանրգս: * ա̄մ կանաչ որ շուրջ գետ- 7
ոյն

կեսցի ծաղիկն.. կոտորեսցէ և 'ի բաց հանիցէ: (6) Ոմանք. Եւ ժողովեսցին 'ի վ̄ր ն̄ր: (7) Յօրինակին. 'ի նեղեալ և 'ի խոնարհ ժողո": (7) Ոմանք. 'Ի ժամանակին յայնմիկ .. յայսմ հետէ և յաւիտենից ժամանակաց, ազգ ան-յոյս և կոխեալ.. յաշխարհին ն̄ր:

Գլ. ԺԹ. (3) Օրինակ մի. Եւ խռովեսցին ոգիքն Եգիպտացւոց"... և զվհուկս: (3) Ոմանք. Եւ զխորհուրդս ն̄ց: (4) Ոմանք. Եւ մատնեսցէ զԵգիպտոս 'ի ձեռս.. և թագաւորք խիստք տիրեն"... ասէ տ̄ր զօրութեանց: (6) Ոմանք. Եւ պակասեսցէ գետն.. և ցամաքեսցէ ա̄մ ժողովք.. և յամուղս եղեգ": (7) Ոմանք. Ջրոց կանաչն.

Digitized by Google

առնու իցէ, եւ ամ սերմանակալք որ ընդ գետոյն Հզօր կա-
8 րեւոր իցեն խորշակահար ցամաքեսցին։ * Եւ սգասցեն
ձկնորսքն, եւ յողբս հարկանիցեն ամ կարթընկեցք գե-
տոյն․ եւ ցանցորդքն եւ ուռկանաւորքն սուգ առցեն։
9 * Ամօթեսցին եւ կտաւագործքն բարականմանք, եւ որ
10 գործեն զբեհեզն։ * Եւ եղիցին ճարտարքն ամ ընդ տրտ-
մուԹիւ․ եւ ամ տարապաղագործք նոցա տրտմեսցին, եւ ցա-
11 ւեսցեն սիրտք իւրեանց։ * Եւ յիմարեսցին իշխանքն
Տանեոսու իմաստունք խորհրդականք Թագաւորին․ եւ
յիմարեսցին խորհուրդք նոցա։ Զիարդ ասիցէք ցարքայն
Թէ որդիք իմաստնոց եմք մեք, եւ որդիք Թագաւորաց
12 որ ի սկզբանէ էին։ * Ո՞ւր են արդ իմաստունքն քո․
պատմեսցեն քեզ եւ ասասցեն զինչ խորհուրդ խորհե-
13 ցաւ Տէր զօրութեանց ՚ի վր Եգիպտոսի։ * Յիմարեցան իշ-
խանքն Տանեոսու, եւ բարձրացան իշխանքն Մեմփեացւոց․
եւ մոլորեցուցին զԵգիպտոսն ըստ ազգաց ազգաց
14 իւրեանց։ * Քանզի Տէր խառնեաց նոցա ոգի մոլորութեան,
եւ մոլորեցուցին զԵգիպտոս յամ ՚ի գործս իւրեանց․
15 իբրեւ մոլորիցի արբեալ՝ եւ որ փսխիցէ։ * Եւ մի՛ եւս ե-
ղիցի Եգիպտացւոցն գործ՝ մի՛ գլուխ եւ մի՛ յագի, մի՛
16 սկզբանն եւ մի՛ ՚ի կատարածի։ * Յաւուր յայնմիկ ե-
ղիցին Եգիպտացիքն իբրեւ զկանայս դողացեալք եւ զար-
հուրեալք յերեսաց ձեռին Տն զօրութեանց՝ զոր արկցէ
17 ինքնին ՚ի վր նց։ * Եւ եղիցի երկիրն Հրէաստանի ՚ի
խրտուԹիւն Եգիպտացւոցն․ եւ ամ որ անուանեսցէ զա-
նուն երկրին այնմ՝ զարհուրեսցին ՚ի խորհրդենէ զոր
18 խորհեցաւ Տէր զօրութեանց ՚ի վր նց։ * Յաւուր յայնմիկ
եղիցին հինգ քաղաքք յերկրին Եգիպտացւոց՝ որ խօսի-
ցին զքանանացւոց լեզուն, եւ երդնուցուն յանուն Տն
19 զօրութեանց․ քաղաքն Ասեդեկ կոչեսցի մի քաղաքն։ * Յա-
ւուր յայնմիկ եղիցի սեղան Տն յերկրին Եգիպտացւոց,
20 եւ արձան կանգնեալ Տն ՚ի սահմանս նր։ * Եւ եղիցի ՚ի
նշան յաւիտենից Տն յերկրին Եգիպտացւոց։ Զի աղա-
ղակեսցեն առ Տէր վս նեղչացն իւրեանց․ եւ առաքեսցէ
նց Տէր մարդ մի որ փրկեսցէ զնս, եւ դատաստանաւ փրկ-
21 կեսցէ զնս։ * Եւ ծանիցէ Տէր Եգիպտացւոցն․ եւ ծա-
նիցեն Եգիպտացիքն զՏր յաւուր յայնմիկ։ Եւ մատուս-
ցեն զոհս եւ պատարագս, եւ գրեսցեն ուխտս Տն՝ եւ կա-
տա-

խորշակահար ցամաքեսցի։ (11) Ոմանք․ Եւ յիմարասցին իշխանք։ (13) Ոմանք․ Պակասեցան իշխանք Տայանոսու, եւ հպարտացան իշխ։ (13) Ոմանք․ Եւ մոլորեցուցին զԵգիպտ։ (14) Բազումք․ Յամ գործս իւր։ (17) Ոմանք․ Զոր խորհրդոյն զոր։ (17) Ոմանք․ Տէր զօրութեանց ՚ի վր նց։ (18) Ոմանք․ Քաղաքարանցելոյն կոչեսցի մի քաղաքն։

Digitized by Google

տարեսցեն ։ * Եւ հարցէ Տէր զԵգիպտացիսն մեծամեծ 22
հարուածովք, եւ բժշկելով բժշկեսցէ զնա ։ եւ դարձ-
ցին առ Տէր՝ եւ լուիցէ նոցա՝ եւ բժշկեսցէ զնա ։ * Յաւուր 23
յայնմիկ եղիցին ճանապարհ Եգիպտացւոցն առ Աս-
սորեստանեայս. եւ մտցեն Ասորեստանեայքն յԵգիպտոս,
եւ Եգիպտացիքն երթիցեն առ Ասորեստանեայս. եւ ծա-
ռայեսցեն Եգիպտացիքն Ասորեստանեայցն ։ * Յաւուր 24
յայնմիկ եղիցի երրորդ Իէլ՝ ՚ի մէջ Եգիպտացւոցն եւ ՚ի
մէջ Ասորեստանեայցն. օրհնեալ յերկրի * զոր օրհ- 25
նեաց Տէր զօրութեց, եւ ասէ. օրհնեալ եղիցի ժողովուրդ
իմ որ յԵգիպտոս, եւ որ յԱսորեստանեայսն, եւ ժառան-
գութիւն իմ Իէլ ։

ԳԼ. Ի.

Յաւուր յորում եկն Թանաթան յԱզովտոս՝ ՚ի ժամանակին իբրե- 1
առաքեցաւ յարքայէ Ասորեստանեայց. եւ եփ պատերազմ
ընդ Ազովտոսի, եւ առ զնա ։ * Յայնժամ խօսեցաւ Տէր ընդ Ե- 2
սայեայ որդւոյ Ամովսայ՝ եւ ասէ ։

Ի Երթ եւ ՚ի բաց հան զքուրձդ ՚ի մէջոյ քումմէ. եւ լուծ
զհողաթափս յոտից քոց ։ եւ արար այնպէս. եւ գը-
նայր մերկ եւ բոկ ։ * Եւ ասէ Տէր. զոր օրինակ գնայ ծա- 3
ռայ իմ Եսայի մերկ եւ բոկ, այնպէս զերիս ամս եղի-
ցին նշանք եւ արուեստք Եգիպտացւոցն, եւ Եթեովպաց-
ւոց ։ * Եւ ՚ի միտ առցեն՝ թէ այնպէս տարցի արքայն 4
Ասորեստանեայց ՚ի գերութիւն զԵգիպտացիսն՝ եւ զԵթե-
ովպացիսն, զերիտասարդս եւ զծերս՝ մերկս եւ բոկս
խայտառակեալ զամօթ Եգիպտացւոցն ։ * Եւ ամաչես- 5
ցեն ՚ի պարտութիւն մատնեալ Եգիպտացիքն ՚ի վ(երայ) Եթե-
ովպացւոցն, յորս յուսացեալ էին Եգիպտացիքն, որք
էին նոցա փառք ։ * Եւ ասասցեն բնակիչք կղզւոյդ այդո- 6
րիկ յաւուր յայնմիկ. ահաւասիկ մեք յուսացեալ էաք
ապաստան լինել ՚ի նոսա յօգնականութիւն. եւ որք ոչ
կարացին ապրեցուցանել՝ եւ ոչ զանձինս իւրեանց յար-
քայէն Ասորեստանեայց. եւ մեք զիարդ ապրեսցուք ։

Գլ.

(23) Այլք. Եղիցի ճանապարհ Եգիպտոսի"։ (24) Ոմանք. Ե-
ղիցի երկրորդ Իսրայէլի ՚ի մէջ. (25) Ոմանք. Եւ որ յԱ-
սորեստանեայսն ։

Գլ. Ի. (1) Ոմանք. Մանաթան յԱզովտոս. ՚ի ժամանա-
կին զի արձա"։ (4) Ոմանք. ՚ի գերութիւն զԵգիպտոս"։
(4) Յօրինակին. Եւ բոկս կայտառակեալ զա"։ (5) Ոմանք.
Յոր յուսացեալ էին ։ (6) Ոմանք. Կղզւոյդ այդմիկ.. լի-
նել ՚ի նոսա ապաստան, լինել յօգնականութիւն.. ապրե-
ցուցանել զանձինս. Ուր ոչ... Լինել ՚ի նոցա օգնա"։

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԱ.

Տեսիլ անապատին 'ի ծովէս։

1 Իբրեւ մրրիկ ընդ անապատ անցցէ, յանապատէ ե- ԻԱ
2 կեալ յերկրէ։ Ահագին է տեսիլն, * եւ խստութ͞ն
պատմեցաւ ինձ։ որ արհամարհելոցն է՝ արհամարհէ,
եւ որ անօրինելոցն է՝ անօրինէ։ 'Ի վ͞ր իմ հասեն Ելա-
մացիք, եւ հրեշտակք պարսից գան 'ի վ͞ր իմ. արդ հե-
3 ծեծից՝ եւ մխիթարեցայց զանձն իմ։ * Վ͞ս այսորիկ լցաւ
միջք իմ դողութ͞ն, եւ երկունք կալան զիս իբրեւ զծննդա-
կան. անգեցայ՝ զի մի լուայց, փութացայ՝ զի մի տե-
4 սից։ * Սիրտ իմ զարձաւ 'ի մոլորութ͞ն, եւ անօրէնութ͞ն
զեռ ընկղմէր զիս. անձն իմ եկաց 'ի դողութ͞ն։ զխոհեմ
5 զգուշութ͞ն քո. * պատրաստեսցես սեղան, կեր արբ.
6 արիք իշխանք պատրաստեցէք վահանս։ * Զի այս-
պէս ասաց ցիս Տ͞ր. գնա դու անձամբ անձին զէտ պէ-
7 տիցես, եւ զոր ինչ տեսանիցես պատմեսցես։ * Եւ տե-
սի հեծեալս երկուս. հեծեալ մի իշոյ, եւ հեծեալ մի
ուղտու. լսել լուր բազում * ունկնդրութ͞ն։ Եւ կո-
8 չեա զՈւրիա 'ի դիտանոցս, ասէ Տ͞ր։ * Եւ կացի զամե-
9 նայն օրն՝ եւ զգիշերն ամ͞ն 'ի վ͞ր բանակին. * եւ տեսի զի
գայր նոյն հեծեալ երկձի։ պատասխանի ետ եւ ասէ.
անկաւ կործանեցաւ Բաբելոն, եւ ամ͞ն պատկերք նո-
10 ցա եւ ձեռագործք իւր կործանեցան յերկիր։ * Լուարուք
մնացորդք եւ ցաւագնեալք. լուարուք զոր լուայ 'ի Տե-
առնէ զօրութեանց, զոր Ած Իէլի պատմեաց մեզ։
11 * Տեսիլ Եդովմայեցւոցն։ Առ իս կոչեսցէ 'ի սէիր լեռնէ. պա- ԻԲ
12 հեցէք զամս հարձանս։ * պահեսցէք Տ͞Է առաւօտն եւ զգայգ։
եթէ խնդրիցես, խնդրեսջիր եւ առ իս բնակեսջիր։
13 * Առած 'ի վ͞է արաբացւոց։ Ընդ երեկոյս նստիցես յան-
14 տառի Դեդանայեցւոց զօդգանիմ։ * Բերէք ջուր ընդ-
առաջ ծարաւեաց բնակիչք Թեմանու։ հացիւ ընդ ա-
15 ռաջ եկէք փախստէից։ * Վ͞ս բազմութ͞ն սպանելոցն,
մա-

Գլ. ԻԱ. (1) Ոսկան. Տեսիլ անապատին ծովու։ (2) Ո-
մանք. Եւ որ անիրաւելոցն է անիրաւէ.. արդ հեծեծե-
ցից։ (2) 'Ի լուս". Ելամացիք։ Ոսկ օրինակ. Եղիմացիք։
(3) Ոմանք. Վ͞ս այնորիկ լցաւ։ (4) Ոսկան. Գ...եալ զգու-
շաւոր"։ (5) Ոմանք. Պատրաստեցէք զվահանս։ (6) Ցօրի-
նակին ... Զի այսպէս ասաց ցիս։ (9) Ոմանք.
Կործանեցան յերկիր։ (11) Ոսկան. Առ իս գոչեա 'ի։
(12) Ոմանք. Եթէ խնդրեսջիք։ (13) Ոմանք. 'Ի յանտառի
'ի Դանաարհեին զօդգանիմ։ Ոսկ. ... զէգանիմ։ (15) Ո-
մանք. Վ͞ս բազմութ͞ն սպանանելոցն։

Digitized by Google

և վա՛յ բազմութեան մեղուցելոցն, և վա՛յ բազմութեան սուսեր, և
վա՛յ բազմութեան աղեղանցն լարելոց, և վա՛յ բազմութեան ան-
կելոցն ՚ի պատերազմի։ * Զի այսպէս ասաց ցիս Տէր. 16
ամ մի ևս իբրև զամս վարձկանի, և պակասեսցեն փառք
որդւոցն Կեդարու։ * Եւ մնացորդք աղեղնաւորաց զօ- 17
րաւորաց որդւոցն Կեդարու եղիցին սակաւաւորք.
զի Տէր Աստուած Իսրայէլի խօսեցաւ։

ԳԼ. ԻԲ.

Պատգամ ձորոյն սիոնի. 1

Ո՛ր զուր. զի՞ ընդ քեզ. զի՞ ելէք դուք այժմ ամե-
նեքեան ՚ի տանիս ունայնութեան։ * Լցաւ քաղաքդ 2
գուժկանօք, * քաղաքդ արքայանիստ։ վիրաւորք քո ոչ
վիրաւորք սուսերի, և ոչ դիակունք քո՛ պատերազմա-
ւորաց։ * Ամ՛ իշխանք քո փախստեայք, և կապեալ- 3
նաւորք քո կապեցան սաստկապէս. և հզօրք քո առ հե-
ռաւորս կոտորեցան, բայց ՚ի բաց փախստականք։ * Վ՛ն 4
այսորիկ ասացի, Թո՛ղ տուք ինձ լացից դառնագոյնս.
մի բռնադատէք մխիթարել զիս ՚ի վե՛ր բեկմանն դստեր
ազգի իմոյ։ * Զի օր խռովութեան և կորստեան և կոխե- 5
լոյն և մոլորութեան ՚ի Տէր զօրութեանց ՚ի ձորն սիոնի։ Մեծ
և փոքր առ հասարակ մոլորեալք գնացեալքն ՚ի վե՛ր լե-
րանց։ * Իսկ եղամացւոց առեալ զկապարճս, հեծեալք 6
յերիվարս. և ժողովք ճակատելոց։ * և լինիցին ընտիր 7
ձորք քո լցեալ կառօք, և հեծեալք երիվարաց խցցեն
զդրունս քո։ * Եւ կործանեսցեն զդրունս յուդայ. 8
և տեսցեն յաւուր յայնմիկ զընտիրս ընտիր ապարանսն քա-
ղաքին։ * և յայտնեսցեն զծածուկս ապարանիցն քաղա- 9
քացն դաւթի։ Եւ տեսին զի բազմացեալ են։ և զի դար-
ձուցին զհին ջրհորն ՚ի քաղաքն։ * և զի քանդեցին զտու- 10
նս Երուսաղեմի յամրութիւն պարսպաց քաղաքին։ * Եւ 11
հանէք ձեզ ջուր ՚ի մէջ երկուց պարսպաց, ներքսա-
գոյն քան զհին ջրհորն. և ոչ հայեցարուք յայն որ ա-
րարին զնա իսկզբանէ, և զհաստիչ նո՛ ՚ի հետուստ ոչ
ծանուցէք։ * Եւ կոչեաց Տէր զօրութեանց յաւուր յայն- 12
միկ լալումն և կոծումն և աշխարումն և գերծումն, և
զգե

(16) Ոմանք. Իբրև զամս վարձկանի։ (17) Ոմանք. Եղի-
ցին սակաւաւորք. զի Տէր։
ԳԼ. ԻԲ. (1) Ոմանք. Զի ելէք դուք այժմ։ (5) Ոմանք.
Առ հասարակ գնացեալքն։ (6) Ոմանք. Իսկ եղամաց-
ւոցն. կամ, եղամացւոցն առեալ։ (11) Ոմանք. ՚ի ներքսա-
գոյն քան զհինն։ (12) Օրինակին այլ. Եւ կոծումն,
և աշխարումն և գերծումն, և զգածումն։

Digitized by Google

13 զգածումն քրձի ։ * Եւ նոքա արարին ուրախութիւն և
ցնծութիւն. սպանանէին զուարակս և զենուին ոչխարս ,
զի կերիցեն միս՝ և արբցեն գինի. և ասէին՝ կերի-
14 ցուք և արբցուք՝ քանզի վաղիւ մեռանիմք ։ * Եւ այն
յայտնեալ կայ յականջս Տեառն զօրութեանց , զի ոչ թողցուն
ձեզ մեղքդ այդոքիկ՝ մինչև մեռանիցիք ※ ասէ Տէր զօ-
15 րութեանց ։ * Այսպէս ասէ Տէր Տէր սաբաւովթ ։ գնա
դու և մուտ ՚ի գիւանն անդր առ սոմնաս. հանդերձա-
16 պետն , և ասասցես նմա ։ * Զի՞ եկեալ ես այսր . և զի՞նչ
խնդիր է քո աստ . զի փորեցեր դու քեզ աստ գերեզ-
17 ման , և շինեցեր քեզ յարկ ՚ի վիմի ։ * Ահաւասիկ Տէր
զօրութեանց հանցէ և
18 հանցէ զպատմուճան
և ընկեսցէ զքեզ յե
ռանիցիս ։ և արկանցէ
19 զուխթն , և զաթոռ ի
մերժեսցիս ՚ի պետու
20 թեանէ ։ * Եւ եղից
21 ծառայ իմ զԵղիակիմ
զպատմուճանն քո , և
և տաց ՚ի ձեռս նո
22 իբրև հայր բնակչաց
տաց զփականս դաւ
23 նմա ընդդէմ զատա
՚ի հաւատարիմ տեղւ
24 հօր իւրոյ ։ * Եւ եղ
ռաւորքն տանն հօր իւ
մեծաւ . և զամ անօթ
նդմիթայ ։ բաժակաց և
և մինչ եկեն որ բարձ
25 * յաւուր յայնմիկ ։
ձևացի մարդ հաստա
անկցի և կործանեսց
նմին . զի Տէր խօսեցաւ ։

ԳԼ.

(14) Ոմանք . Զի ոչ թողացուսցի ձեզ ։ (15) Ոմանք . Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց . գնա ։ (16) Ոմանք . Եկեալ ես այսր դու . . և արարեր դու քեզ յարկ ։ (17) Ոմանք . Ահաւասիկ Տէր զօ՛՛ ։ (17)(18) Ոմանք . Եւ հանցէ զպատմուճան քո . և զպատմուճանն փառաց քոց ։ (19) Ոմանք . Եւ մերժեսցիս ՚ի պետ՛՛ (21) Ոմանք . Զգաստակ քո Ճոխութեն ։ (23) Ոմանք . Եւ եղիցի յաթոռ փառ՛՛ ։ (24) Ոմանք . Մինչև յամենամեծաւ . . և փառաւորեսցէ՝ և ոչ որք . . կախեսցին զնմանէ ։ (25) Ոմանք . Փայտք որ ՚ի նմանէ ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԳ.

Պատգամ տիւրոսի։ 1

ԻԳ Ողբացէք նաւք Կարքեդոնացւոց, զի կորեաւ եւ ոչ
եւս գայցեն յերկրէն Կիտացւոց. վարեցան ՚ի գե-
րութիւն։ * Ո՞ւմ նմանեցան բնակիչք կղզւոյդ այդորիկ։ 2
վաճառականք Փիւնիկեցւոց որ անցանէին ընդ ծով, ՚ի
ջուրս բազումս. * զաւակ գնողեցն իբրեւ զարգեւնս ա- 3
մառնային, ամփոփելոյ վաճառականք ազգաց։ * Յա- 4
մօթ լեր սիդոն՝ ասէ ծով. եւ զօրութիւն ծովու ասացէ,
ոչ երկնեցի, եւ ոչ ծնայ, եւ ոչ սնուցի երիտասարդս,
եւ ոչ բարձրացուցի կուսանս։ * Իսկ յորժամ լսելի լի- 5
ցի, յերկիրն Եգիպտացւոց, զմէք կալցէն զնա վասն
տիւրոսի։ * Երթայք ՚ի Կարքեդոն. ողբացէք բնակիչք 6
կղզւոյդ այդորիկ։ * Ո՞չ սոքա էին երբեմն ամբարտաւանու- 7
※ թիւն ձեր խնդութիւն, մինչչեւ մատնեալ էր նա. եւ վարես-
※ ցին նա յոտից իւրոց ՚ի պանդխտութիւն հեռաւոր։ * Իսկ 8
զ՞ խորհեցաւ զայս ՚ի վր̄ տիւրոսի. միթէ ՚ի վա՞յր ինչ
ոք էր՝ կամ տկա՞ր ոք. նա՝ վաճառականք նր̄ փառա-
ւորք ※ իշխանացն, եւ առագաստք նր̄ իշխանք երկրի։
* Տէր զօրութեանց խորհեցաւ քակել զամ̄ ամբարտաւա- 9
նութիւն փառաւորաց, եւ անարգել զամ̄ պատուականն ՚ի
վր̄ երեսաց երկրի։ * Գործեա զերկիր քո, զի այսու- 10
հետեւ ոչ եւս գան նաւք ՚ի Կարքեդոնայ։ * Եւ ձեռն քո ոչ 11
եւս զօրասցի ՚ի վր̄ ծովու. որ զայրագնացուցանէիր զթա-
գաւորս։ Տէր զօրութեանց հրամայեաց վս̄ քանանու՝ կո-
րուսանել զզօրութիւն նր̄։ * Եւ ասասցեն՝ եթէ այսու- 12
հետեւ մի եւս յաւելուցուք թշնամանել եւ զրկել զդուս-
տրն սիդոնի. այլ յորժամ կաց՝ եւ անցցես ընդ ծով. եւ
Թէպէտ եւ գնասցես ՚ի կիտիեիս, եւ ոչ անդ լիցի քեզ
հանգիստ։ * Եւ եթէ յերկիրն քաղդէացւոց. աւերեալ 13
է այն աշխարհ ՚ի յասորեստանեայց. եւ անդ դաշտ եւ
※ դադար քեզ ոչ գտանիցէ։ Աւեր կրեսն նորա աւերեալ.
կանգնեալ զմահարձանս նորա, եւ յարոյց զաշտարակս
※ նր̄. առն անկանել կործանեցաւ պարիսպ նր̄։ * Ողբա- 14
ցէք նաւք Կարքեդոնացւոց, զի կորեաւ ամրութիւն ձեր։
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, լքեալ լիցի տիւրոս ամս 15
եւ

Գլ. իգ. (1) Ոմանք. Կարքեդոնացւոց. վարեցան ՚ի գերութիւն։ (1) ՚Ի չօոա". ՚Ի վր̄ Կիտացւոց, նաւակք՝ ՚ի տունի տարաբերեին։ (3) Օրինակին. Զաւակ գնողացն։ (5) Ոմանք. Լսելի լիցի յերկրին Եգիպտոսի, յաւէտ կալցեն զնա։ (11) Ոմանք. Որ զայրագնացուցանէր։ (12) Ոմանք. Եւ գնասցես ՚ի կիտիեիս։ (15) Ոմանք. իբրեւ զժամանակս

եւթանասուն իբրեւ զժամանակ թագաւորի միոյ, եւ
իբրեւ զժամանակ կենաց մարդոյ միոյ։ եւ յետ ամենայն
եւթանասնից եղիցի Տիւրոս իբրեւ երգ պոռնկի միոյ։
16 * Ա՛ռ քնար, յածեա՛ց, կործեա՛լ լքեա՛լ քաղաք պոռն-
կութե՛, քա՛ջ հար. յաճախեա՛ երգեա՛ զի յիշատակ
17 մնասցէ։ * Եւ եղիցի յետ ամենայն եւթանասնից, այց
արասցէ Տէր Տիւրոսի. և միւսանգամ անդրէն 'ի նոյն
յառաջին կարգն հաստատեսցի։ և եղիցի 'ի նաւ վա-
ճառ ամ՛ թագաւորութեանց տիեզերաց ※ ամ՛ երեսս երկ-
18 րի։ * Եւ եղիցի վաճառ վաճառաց նր̃ Տն̃ նուիրեալ։ ոչ
անձանց իւրեանց ժողովեսցեն, այլ բնակելոցն առաջի Տն̃
եղիցին ամ՛ վաճառք նր̃, ուտել ըմպել՝ և ուրախ լինել
'ի նշան յիշատակաց առաջի Տն̃։

ԳԼ. ԻԴ.

1 ԻԴ

2

3

4

5

6 զհրամանս նր̃ ※, և ցրեցին զուխտն յաւիտենից։ * Վս̃
այսորիկ նզովք կերիցեն զերկիր. զի մեղան բնակիչք
նր̃։ Վս̃ այսորիկ աղքատք եղիցին բնակիչք նր̃, և մնա-
7 ցեն մարդիկ սակաւաւորք։ * Սո՛ւգ առցէ գինի, սո՛ւգ
առցէ այգի. յոգւո՛ց հանցեն ամ՛ խրախճանք յանձինս
8 իւրեանց։ * Լռեցին ուրախութիւնք թմբկաց. լռեցին
հպարտութիւնք և մեծութիւնք ամպարշտաց. լռեցին ձայնք
9 քնարաց։ * յամօթ եղեն և ոչ ըմպեցին զգինի. դառնացաւ
10 ցաւ ցքի ըմպելեաց։ * Աւերեցա՛ւ ամ՛ քաղաքք. դը-
րունք տաղաւարանեաց կարկեցան, զի ո՛չ էր որ մտանէր։
* Ող-

թագաւորի ։ ։ և յետ եւթանասնիցն եղիցի Տիւր իբրև ⁝
(16) Ոմանք. Յածախեա՛ երգել։ (17) Ոմանք. Այց ա-
րասցէ ամ՛ ծովայ։ (18) Ոմանք. Ուտել և ըմպել և ու՛՛ ⁝
Գլ. իդ. (1) Ոմանք. Եւ ապականեսցէ զաշխարհս նր̃։ (4) Ոմ-
նք. Սուգ եառ և կործեցաւ երկիր։ (5) Այլք. Եւ փո-
խեցին զհրամանս նր̃։ (6) Ոմանք. Վս̃ այսորիկ ամենեքեան
. . . մարդիկ սակաւաւորք։ (10) Ոմանք. Քաղաքք ամ՛։

Digitized by Google

* Ողբացէք 'ի վերայ գինւոյ ընդ ամ տեղիս. լռեցաւ ամ 11
ուրախութիւն. պակասեցաւ ուրախութիւն երկրի։ * Լքցին 12
քաղաքք աւերակք, եւ աւերակք մնացեալք կործանեսցին։
* Այս ամ եղիցի յերկրի 'ի մէջ հեթանոսաց։ Զոր օրի- 13
նակ եթէ ձիթապտուղ [illegible] զձիթենին, նոյնպէս ձեռա-
քաղ առնիցեն զնոսա. եւ եթէ դադարեսցեն կութք,
* նոքա մեծաձայն աղաղակեսցեն։ Բայց մնացեալքն 14
յերկրի ուրախ լինիցին միանգամայն փառօքն Տն, եւ
խռովեսցին ջուրք ծովու։ * Վա՛ն այսորիկ փառք Տն 'ի 15
կղզիս ծովու, եւ անուն Տն փառաւոր եղիցի։ Տր Տն
16
17
18
19
20
21
22
23

ԳԼ. ԻԵ.

Տէր Տն իմ փառաւորեցից զքեզ. օրհնեցից զա- 1
նուն քո, զի արարեր սքանչելի իրս, զխորհուրդն
ատենին ճշմարտութեամբ։ * Այսուհետեւ. զի եդիր զքաղաքս 'ի 2
հող

(11) Ոմանք յաւելուն. Պակասեցաւ ամենայն ուրախութիւն։ (13)(14) Ոմանք. Կութք Նր. մեծաձայն ասէ"։ (14) Ոմանք. Ուրախ լինիցին միանգամայն 'ի փառսն Տն։ (15) Ոմանք. Եւ անուն Տն փառաւորեսցի։ (16) Ոմանք. [illegible] խորհուրդ իմ ինձ։ (18) Ոմանք. Բացցին երկինք, եւ շարժր"։ (19) Ոմանք. Խռովելով խռովեսցի։ (20) Ոմանք. Ընդ [illegible] օրինակի. Իբրեւ [illegible] խրճիթ։ (22) Ոմանք. Իբր յետ բազում ժամանակաց այցելութիւն եղիցի։ Գլ. ԻԵ. (2) Բազումք. Քաղաքք ամրացեալք։

հողաբլուրս ; և զքաղաքս ամուրս 'ի կործանումն հի-
մանց նոյ • քաղաքք ամպարշտաց յաւիտենից մի՛ շինես-
3 ցին : * Վա՛ այսորիկ օրհնեսցեն՛ զքեզ ժողովուրդք աղ-
քատք , և քաղաքք մարդկան զրկելոց օրհնեսցեն զքեզ •
4 * զի եղեր ամ՛ քաղաքի խոնարհի օգնական ; և տառապե-
լոյ վա՛ կարօտութե՛ յարկ ապաւէնի • 'ի մարդկանց չա-
5 րաց փրկեսցես զնո • * Ապաւէն ծարաւեաց և ոգի
մարդկան զրկելոց • * Իբրև մարդկանց թալկացելոց՝ ծա-
րաւեաց 'ի Սիոնի • 'ի մարդկանց ամպարշտաց որոց մատ-
6 նեցեր զմեզ : * Եւ արասցէ Տէր զօրութե՛ ամ՛ հեթա-
նոսաց 'ի լերինս յայսմիկ • արբցեն ուրախութի՛ , արբ-
7 ցեն գինի • օծցին իւղով 'ի [illegible] , * և ըն-
կալցին 'ի լերինս յայսմիկ : Պատուիրեա զայս ամ՛ հեթանո-
8 սաց • զի այս խորհուրդ է 'ի վ՛ր ամ՛ ազգաց • * Զօրա-
ցաւ մահ և եկուլ • և դարձեալ եհան տծ զամ՛ արտասուս
յամ՛ երեսաց , և զնախատինս ժողովրդեանն եբարձ
յամ՛ երկրէ • զի բերան տն խօսեցաւ : զատանն հոգա- *
նեան ամենայն , և զպատուհաս հզօրաց խոնարհեցուսցէ :
9 * Եւ ասասցեն յաւուր յայնմիկ • ահաւասիկ տր ած մեր
յոր յուսացեալ էաք , և ապրեցուսցէ զմեզ • զի սա է
տր , և սպասեցաք սմա • և ցնծասցուք` և ուրախ եղի-
10 ցուք 'ի փրկութե՛ մերում : * Եւ տացէ մեզ հանգիստ ած
'ի լերինս յայսմիկ • և կոխեսցի մովաբացին , զոր օրի-
11 նակ կոխիցեն զկալ կամնասայլիւք • * և հանդուցանի-
ցէ զձեռս իւր • որպէս և նա խոնարհեցոյց մին 'ի կորու-
սանել • և խոնարհեցուսցէ զբարձրութի՛ նր , յոր արկա-
12 նէր զձեռս իւր : * Եւ զբարձրութի՛ ապաստանին պարս-
պաց քոց խոնարհեցուսցէ • և իջցեն մինչև 'ի յատակս :

ԳԼ. ԻԶ.

1 Յաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերգս զայս յերկրին
հրէաստանի • Ահա աւանաւորիկ քաղաք զօրացեալ և
փրկութի՛ մեր • կանգնեսցէ պարիսպ և պատուարս :
2 * Բացէք զդրունս մեր , և մտցէ ժողովուրդ որ պահէ
3 զարդարութի՛ : * և պահէ զճշմարտութի՛ • ընկալեալ
ցան ճշմարտութե՛ • և պահէ զխաղաղութի՛ • խաղաղու-
թի՛ :

---

(3) Ոմանք • Վա՛ այսորիկ պահն'' : (6) Օրինակ մի • 'Ի [illegible]
մարգելոյ : (7) Օրինակ մի • Եւ ընկալցին 'ի լե'' : (7) Ոմ-
անք • 'Ի վ՛ր ամ՛ հեթանոսաց : (8) Յօրինակին • Զի բերան
տն կասեցաւ : (11) 'Ի լա'' • Զ[illegible] • կոտորեցոյց
զնոսա 'ի խեռն'' : (11) Ոմանք • Եւ նա թշուառացոյց զնո • •
արկանել զձեռս իւր : (12) Ոմանք • Մինչև յատակս :
ԳԼ. ԻԶ • (1) Ոմանք • Քաղաքս զօրացեալ է 'ի փրկութե՛
մեր • • պարիսպս և • (3) Ոմանք • Եւ վերակացու է ՃՇ'' •

Digitized by Google

ԹԷ ։ * Զի 'ի քեզ յուսով յուսացայք Տէր մինչև յաւի- 4
տեան ։ * Որ խոնարհեցուցեր իջուցեր զբնակիչս բար- 5
ձանց ։ զքաղաքս հզօրս կործանեսցես, և իջուսցես
զնա մինչև 'ի յատակս ։ * Կոխեսցեն զնոսա ոտք հե- 6
զոց և խոնարհաց, գնացք աղքատաց ։ * Ճանապարհք 7
բարեպաշտաց ուղիղ են. զնւրեալ և պատրաստեալ
են ճանապարհք ամբարշտաց ։ * Զի ճանապարհք 8
Տն իրաւունք են. յուսացաք յանուն քո՝ և 'ի յիշա-
տակս ցանկութ(եա)ն ոգւոց որում ցանկացաւ անձն մեր ։
* Գիշերայն կանխէ հոգի իմ առ քեզ Ած, զի լոյս են 9
հրամանք քո 'ի վերայ երկրի. զարդարութիւն ուսարուք
բնակիչք երկրի ։ * Զի կարկեցաւ ամպարիշտն ։ և ամ 10
որ ոչ ուսանի զարդարութիւն յերկրի, ոչ արասցէ ճշմար-
տութիւն ։ բարձցի ամպարիշտն, զի մի տեսցէ զփառս Տն ։
* Տր բազուկ քո բարձր, և ոչ ծանեան. ծանիցեն՝ և 11
ամաչեսցեն, և նախանձ առցէ զժողովուրդն անխրատ ։
և այժմ հուր զհակառակորդս կերիցէ ։ * Տր Ած մեր 12
տուր մեզ զխաղաղութիւն, զամ ինչ հատուցեր մեզ ։ * Տր 13
Ած մեր ստացիր զմեզ. Տր՝ բաց 'ի քէն զայլ ոչ գի-
տեմք, և զանուն քո անուանեմք ։ * Իսկ մեռեալք՝ ըզ- 14
կեանս ոչ տեսանիցեն, և բժիշկք ոչ յարուսցեն ։ Վս
այսորիկ ածեր սատակեցեր և կորուսեր զամ արուն նց ։
* յաւելն նց Տր չարիս, յաւելն չարիս 'ի վր փառաւո- 15
րաց երկրի. յերկարեցեր զամ ծագաց երկրի ։ * Տր 'ի 16
նեղութեան՝ յիշեցաք զքեզ, զի փոքր նեղութեամբ է խրատ քո
մեզ ։ * և որպէս որ երկնիցէ մերձ 'ի ծնանել, և առ ցաւս 17
իւր ճչիցէ. այնպէս եղեաք սիրելւոյն քում ։ Վասն
երկիւղի քոյ Տր, * յղացաք՝ երկնեցաք՝ և ծնաք զհոգի 18
փրկութեան քոյ. արարաք 'ի վր երկրի ։ Ո՛չ եթէ կործանես-
ցուք մեք, այլ կործանեսցին բնակիչք երկրի ։ * Յա- 19
րիցեն մեռեալք՝ և կանգնեսցին որ են 'ի գերեզ-
մանս, և ուրախ եղիցին յերկրի, զի ցօղ որ 'ի քէն է՝
բժշկութիւն է նց ։ բայց երկիր ամպարշտաց կործանեսցի ։
* Գնա ժողովուրդ իմ՝ մուտ 'ի շտեմարանս քո. փակեա 20
զդուրս քո. Թաքիր առ ժամանակ մի, մինչև անցցէ
բարկութիւն Տն ։ * Զի ահաւասիկ Տր 'ի սրբութենէ իւրմէ 21
ած-

---

(4) Ոմանք. Յուսացայք մինչև յաւիտեան ։ (5) Ոմանք. Մինչև յատակս ։ (7) Ոմանք. Ամբարշտաց ։ (9) Ոմանք. 'Ի գիշերաց կանխէ ։ (10) Ոմանք. Մի տեսցէ զփառս Տն ։ (14) Ոմանք. Զկեանս ոչ տեսցեն և ։ (16) Ոմանք. Զի փոքր մի նեղութիւն ։ (19) Ոսկան. Մեռեալք քո, և կանգնեսցին ։ (19) Ոմանք. Ուրախ լիցին յերկրի, զի ցօղն ... երկիր ամպարշտաց սպառեսցի ։ (20) Ոմանք. Փակեա զդրունս քո ։ (20) Յօրինակին. Առ ժամանակ մի մինչև

ածցէ բարկութն 'ի վր բնակչաց երկրի. և յայտնեսցէ
երկիր զարիւն իւր, և ոչ ծածկեսցէ զսպանեալսն:

ԳԼ. ԻԷ.

1 Յաւուր յայնմիկ ածցէ Տր զսուրն սուրբ և զմեծ ԻԵ
և զհզօր 'ի վերայ վիշապ օձին փախուցելոյ, և 'ի վր
վիշապ օձին կամակորի. և սպանցէ զվիշապն * 'ի մէջ
2 ծովուն * յաւուր յայնմիկ: Այգի վայելուչ ցանկալի
3 առնել 'ի վր նր: * Ես քաղաք ամուր. քաղաք զուր
պաշարեալ. արբուցից զնա զի առցի 'ի գիշերի, և 'ի
4 տուէ կործանեսցի պարիսպ նր: * Ձի չէր որ ոչ ձեռ_
նամուխ լինէր 'ի նա. ով տացէ զիս պահել զխոտ արտոյ
յապարանի. վս այսր պատերազմողի անարգեսցէ զնա
պարտուհեան: Վս այսորիկ արար Տր զամ ինչ զոր կար_
5 գեաց. այրեցայք ամէ. * բողոքեսցեն բնակիչք նր. ա_
6 բասցուք ընդ նմա խաղաղութն: * Փողովեալք որդիք
յակոբայ նորաստանկ բղխեսցեն: Ծաղկեսցէ իէլ, և
7 լցցին տիեզերք պտղով նր: * Միթէ ուղ նոյն եհար,
ոս այնպէս վիրաւորեսցի. կամ ուղ նոյն սպան, այն_
8 պէս սատակեսցի: * պատերազմաւ և նախատանօք առ_
ձակեսցէ զնս: ոչ դու էիր որ խորհէիր խստացեալ
9 մտօք սպանանել զնս ոգւով բարկութե: * Վս այսո_
րիկ բարձցի անօրէնութն յակոբայ. և այս է օրհնութն
նր, յորժամ բարձից 'ի նմանէ զմեղս նր: 'ի ժամանա_
կի յորում մանրեսցես խարս զկոշտ մանր զամ քարինս
մեհենաց քոց. և մի ևս մնասցեն զործք պաշտամանցն
10 նց: * Այլ կոտորեսցեն խարտ զմայր 'ի փայտահարաց:
և որ չէինն մնասցէ՝ եղիցի խարտ զհօտ մանկաղեալ, և խր_
րև զխաշն լքեալ. և եղիցի բաղում ժամանակս յարօտս
11 երեքոց. և ննջ հանգիցեն: * և յետ բաղում ժամանա_
կաց ոչ գտցի 'ի նմա դալար, զի ցամաքեցաւ: Կա_
նայք՝ որ գիմեալ գայք 'ի հանդիսէ յառաջ մատիք. զի
ոչ եթէ ժողովուրդ է՝ յորում գոյ իմաստութն: Վս այ_
նո_

Գլ. ԻԷ. (1) Ոմանք. Ածցէ Տր զսուրն: (3) Ոմանք. Կոր_
ծանեսցի պարիսպն: (4) Օրինակ մ. Ձի ոչ էր որ և ո_
տիւ[illegible]ր 'ի նա: (7) Ոմանք. Նոյն սպան,
սա ա[illegible]: (8) Ոմանք. Հոգւով բարկութե:
(9) Ո[illegible]կ բարձցի.. յորում մանրեսցեն
զամ[illegible]ն քոց: (10) Յօրինակին. Այլ
խոտորեսցեն խարտ: (10) Ոմանք. Կոտորեսցին խարտ
զմայրի փայտահարաց.. և ուղ խաշն լքեալ. և եղիցին
... յարօտս երեքոյ: (10) Ոսկան. Եւ եղիցին 'ի բաղում
ժամանակս: (11) Ոսկան. Ով կանայք՝ որք գիմեալ:
(11) Ոմանք. Յորս գոյ իմաստութն վս այսորիկ մեւ.

Digitized by Google

Տէրն մի ողորմեսցի ՚ի նմա ամ. որ արարիչն է նորա. մի. որ
ստեղծն զնա ողորմեսցի նմա: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմի- 12
միկ, արգել արկցէ Տէր ՚ի վտակաց գետոյն մինչեւ ՚ի կող-
մանս Ռինոկորուրայ. բայց դուք մի մի ժողովեսջիք
զորդիսն Իսրայէլի: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ հարցեն փող 13
աւագափող. եւ եկեսցեն կորուսեալքն յերկրէն Ասորես-
տանեայց, եւ կորուսեալք յերկրին Եգիպտացւոց. եւ
երկիր պագցեն Տեառն ՚ի վերայ լերինն սրբոյ յԵմ:

ԳԼ. ԻԸ.

Վայ ՚ի պսակէդ հպարտութեան վարձկանացդ Եփրեմի: 1
Ծաղիկ թօթափեալ ՚ի փառաց ՚ի վեր գլխոյ լե-
րինդ թանձրացելոյ, որ արբեալք էք եւ ոչ ՚ի գինւոյ:
* Ահաւասիկ սաստիկ եւ խիստ բարկութիւն Տն. իբրեւ 2
զկարկուտ իջեալ՝ եւ ոչ գոյցէ յարկ. եւ իբրեւ զբազմութիւն
հեղեղաց ջուրց բազմաց որ ողողէ զերկիր. եւ արար-
ցէ հանգիստ երկրի ձեռօք: * Եւ կոխեսցի ընդ ոտս պսակն 3
հպարտութեան վարձկանացդ Եփրեմի: * Եւ եղիցի ծաղիկն 4
յաւուր թօթափեալ ՚ի փառաց անկեալ՝ ՚ի վեր գլխոյ լե-
րինն բարձու, իբրեւ զվաղահասուկն թզոյ. զոր տեսեալ
ուրուք մինչդեռ ՚ի ձեռն առեալ՝ կամիցի կլանել: * Յա- 5
ւուր յայնմիկ եղիցի Տէր զօրութեանց՝ պսակ յուսոյ գով-
ծեալ ՚ի փառս մնացելոց ժողովրդեանն, * զի մնաց- 6

7

8
9

10

եւ մի որ ստեղծն: (12) Ոմանք. Ռինոկորայ: Եւ ոմանք.
ռինոկորուրայ: Իսկ ոմանք. ռինոկուրորայ: (13) Ոմանք.
Յերկրէն Ասորեստանեայց... եւ կորուսեալքն յերկ-
րէն. կամ, յերկրէն եգիպտացւոց":
Գլ. ԻԸ. (1) Ոմանք. Վայ ՚ի պսակէդ փափկութեան վարձ-
կանացդ: (2) Ոմանք: Որ ողողէր. կամ, ողողեսցէ զեր-
կիր.. երկրի ձեռօք եւ ոտիւք: (3) Ոմանք. Վարձկանացդ
եփրեմի: (4) Ոմանք. Եւ իբրեւ զվաղահասուկն: (7) Ո-
մանք. Քահանայք եւ մարգարէք յիմարք": (8) Ոմանք. Կե-
րիցեն զնախորհուրդն. զի այն խորհուրդ յաղագս": (9) Ո-
մանք. Պատմեսցուք զպատիւս. կամ, զպարծանս զպատի...
զամենայնալիցն ՚ի կաթանէ, զհատուցեալսն ՚ի:

Digitized by Google

նեղութեանց։ ընկա՛լ, ընկա՛լ կասկածանս 'ի վե՛ր կասկա-
ծանաց։ Փոքր մ'եւս եւս. փոքր մ'եւս եւս վասն արհամար-
11 հանաց շրթանց, * յաղագս լեզուի խօսեսցին ընդ ժողո-
12 վրդեանդ ընդ այդմիկ. * և ասասցեն ցդա. Թէ այս
է հանգիստ քաղցելոյն, և այս բեկումն. և ոչ կամեցան
13 լսել։ * Եւ եղիցի նոցա բանն Տեառն՝ նեղութիւնք 'ի վե՛ր նեղու-
թեանց։ ընկա՛լ, ընկա՛լ կասկածանս 'ի վե՛ր կասկածանաց,
Փոքր մ'եւս եւս. փոքր մ'եւս եւս՝ մինչ գնասցեն, և յետս
ընդ գէմ կործանեսցին. և խորտակեսցին և չարչարես-
ցին և սատակեսցին։
14 * Վասն այսորիկ լուարուք զբան Տեառն արք նեղեալք, եւ իշ- ԻԸ
15 խանք ժողովրդեանդ այդորիկ յԵրուսաղէմ։ * Զի ասացէք՝ ե-
դաք ուխտ ընդ դժոխս, և ընդ մահու դաշինս կալա-
ցաք. մրրիկ փոթորկեալ եթէ յարիցէ՝ ոչ եկեսցէ 'ի
վե՛ր մեր. զի եդաք սուտ զյոյսն մեր, և ստութեամբ ծած-
16 կեսցուք։ * Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր։ Ահա-
ւասիկ ես գնեմ 'ի հիմունս Սիոնի վէմ բազմապատիկ,
ընտիր գլուխ անկեան, պատուական 'ի հիմունս
17 նորա. և որ հաւատասցէ 'ի նա՝ մի՛ ամաչեսցէ։ * Եւ եդից
զիրաւունս 'ի յոյս, և ողորմութիւն իմ 'ի կշիռս. և դուք
յուսացեալք իզուր 'ի ստութիւն, թէ ոչ հասցէ առ
18 մեզ մրրիկն. * և ոչ բարձցէ զուխտն մեր՝ որ ընդ մա-
հու է։ Յոյսն ձեր որ 'ի դժոխս է մի՛ հաստատեսցի. զի
մրրիկ փոթորկեալ եթէ գայցէ 'ի վե՛ր, եղիջիք նմա 'ի
19 կոխումն։ * Զի յորժամ անցանիցէ՝ առցէ զձեզ. յա-
ռաւօտէ յառաւօտ անցցէ, 'ի տուէ և 'ի գիշերի եղիցի
20 կասկած չարեաց։ Ուսարո՛ւք լսել նեղեալքդ։ * Մար-
տնչել եւս ոչ կարեմք. բայց տկարացեալք 'ի ժողովելն մեզ
21 բարձ * որպէս զլեառն ամբարշտաց։ Յարիցէ Տէր որպէս
'ի ձորն գաբաւոնացւոց լի բարկութեամբ. գործեսցէ զգործ
իւր գործ դառնութեան։ զի սրտմտութիւն նորա օտարաբար
22 գործեսցի, և դառնութիւն նորա օտարաբար հասցէ։ * Եւ
դուք

(11) Ոմանք. խօսեսցին ը̅ ժողովրդեանդ ընդ այդորիկ։
(12) Ոմանք. Եթէ այս է հանգիստ.. և այս բեկումն։
(13) Ոմանք. Բանն Տն̅ նեղութիւն 'ի վր̅.. մինչև գնասցեն։
(14) Բղ̅ձ. Եւ իշխանք ժողո"։ (15) Ոմանք. Զի ասա-
ցէք եթէ եդաք։ (15) Ոսկան. Եւ ստութեամբ ծածկեսցուք։
(16) Ոմանք. Վն̅ այսորիկ. հաւ, վն̅ այդորիկ.. ընտիր
գլուխ անկեան պատուականի։ (17) Օրինակ ք. Զիրաւ-
ունս 'ի լոյս. և զողորմութիւն իմ 'ի կշիռս։ (18) Ոմանք.
Եւ յոյսն ձեր որ 'ի։ Ոսկան. և դաշինն։ (21) Ոմանք.
Յարիցէ Տէր 'ի ձորն գաբաւո"... գործեսցէ զգործ։
(22) Ոմանք. Զչարաչարութիւնս և հանմանութիւնս լսեալ 'ի
Տնէ զօրութեանց, եւլն։

Digitized by Google

զուք մի՛ ցնծայք, և մի՛ զօրասցին կապանքն ձեր. զի
կորս հատուածեալս և համառօտս լուայ 'ի Տեառնէ. Տէր զօ-
րութեանց զոր առնելոց է 'ի վ[երայ] ամ[ենայն] երկրի : * Ունկն դիք 23
և լուարուք բարբառոյ իմոյ. անսացէք և լուարուք
բանից իմոց : * միթէ զօրն ամ[ենայն] հերկիցէ. որ հերկիցէ, 24
կամ թէ սերմն յառաջագոյն ցանիցէ, մինչչև զերկիրն
գործեալ իցէ : * Ո՛չ ապաքէն նախ կարգէ զերեսս նո՛ր 25
և ապա սերմանէ փոքր մի աղանձիկ և չաման. և ապա
սերմանեսցէ ցորեան և գարի՝ կորեակ և հաճար 'ի սահ-
մանս իւր : * Եւ խրատեսցիս դու իրաւամբք Այ քոյ 26
և ուրախ եղիցիս : * զի ոչ եթէ խստիւ. քեշ սրբի աղանձ- 27
դեղն, և ոչ զանիւ կառաշարայլին անցանէ 'ի վ[երայ] չաման-
նոյն. այլ գաւազանաւ թափի աղանձեղէն, * և չամանն 28
հացիւ ուտի : Զի ոչ եթէ յաւիտեան բարկանայցեմ
ձեզ, և ոչ ձայն դառնութեան իմոյ կոխիցէ զձեզ : * Եւ 29
այս նշանք ելին 'ի սաբաւովթ Տէ : արդ խորհեցարուք՝
բարձէք 'ի ձէնջ զընդունայն մխիթարութիւն ձեր :

ԳԼ. ԻԹ.

Վայ քեզ արիէլ քաղաք. * արիէլ զոր դաւիթն պա- 1
շարեաց, զի տօնքն ամփոփեսցին : ժողովեցէք ամս
ամաց և կերիջիք ամ յամէ. և նեղեցի՛ք մաղձապաշտութեան զամ-
գերձ : * Զի նեղեցից զարիէլ, և եղիցի զօրութիւն և 2
մեծութիւն նո՛ր ինձ : * և պաշարեցից զքեզ՝ որպէս զդա- 3
ւիթն, և արկից զքեւ պատնէշ. և կանգնեցից շուրջ զքեւ
աշտարակս : * Եւ խոնարհեսցին յերկիր բանք քո, և 4
պատուադանք քո 'ի գետնին մտցեն. և եղիցի իբրև զձայնս
հնչողաց բարբառ քո, և 'ի յատակս բարբառանն քո տկա-
րասցի : * Եւ եղիցի իբրև զփոշի անուոյ մեծութիւն ամբ- 5
արշտաց. * և իբրև զուեղ մանրեալ բազմութիւն զօրա-
ւացն քոց : * Եւ եղիցի որպէս յանկարծ թօթափեալ 'ի տե- 6
րութեան Տէր՝ այցելութն շարժմամբ և որոտմամբ և մե-
ծաձայն բարբառով, մրրիկ փոթորկեալ և բոց հրոյ
որ ուտիցէ : * Եւ եղիցի՝ որպէս որ զի անուանիցէ երազ 7
'ի տեսիլեան գիշերոյ, մեծութիւն ամ[ենայն] հեթանոսաց յարա-
ձող.

(25) Ոմանք. Ապա սերմանեսցէ փոքր մի. (27) Ոմանք.
Գաւազանաւ թօթափի ար"։
ԳԼ. ԻԹ. (1) Ցորենոյն 'ի կարգի [illegible]
[illegible] 'ի մէջ [illegible]. Զի տօնքն ամփոփեսցին
ցէն : [illegible] (4) Ոմանք. Եւ ե-
ղիցին իբրև զձայնս": (4) Ոմանք. Եւ [illegible]
բանն քո : (5) Օրինակ մի. Եւ եղիցի իբրև զփոշի [illegible]
մեծութիւն. և իբրև [illegible] : (7) Ոմանք. Որ զի
անուանիցէ որ երազ.. և որ [illegible] : (7) [illegible]

Digitized by Google

ձանկեցան ՚ի վր նորա. և ամ ժողովեցան ՚ի վր նր, և որ
8 նեղեցինն զնա: * Եւ եղիցին որպէս որ յերազի քաղցեալ
իցէ և ուտիցէ. և իբրև յառնիցէ՝ զուր է ունելն:
և զոր օրինակ ծարաւի որ իցէ յերազի և ըմպիցէ. և
յառնիցէ՝ և դարձեալ ծարաւիցէ, ՚ի զուր յուսացաւ
անձն նորա. այնպէս եղիցի մեծութիւն ամ հեթանոսաց,
որ զօրաժողով եղեն ՚ի վր Եմի և ՚ի վր լերին Սիոնի:
9 * Զարմացարուք. յիմարեցարուք. թմբրեցարուք, և
առաւել թմբրեցարուք. արբեցարուք ոչ ՚ի գինւոյ և
10 ոչ ՚ի ցքւոյ: * Զի արբոյց զձեզ Տէր ոգւով յիմարութեան. և
կցցէ զաչս ձեր՝ և զմարգարէից ձերոց. և զիշխանաց
11 ձերոց, և զծածկատեսացն ձերոց: * Եւ եղիցին ձեզ
պատգամքս այս ամ իբրև զբանս թղթոյ կնքելոյ. զոր
իբրև տայցեն ցայր մի գրագէտ՝ և ասիցեն ցնա, ընթերց-
ջիր զայդ: և ասիցէ՝ ոչ կարեմ ընթեռնուլ զի կնքեալ
12 է: * Եւ տացի նոյն գիր ՚ի ձեռս առն՝ որ ոչ գիտիցէ
գիր, և ասասցեն ցնա՝ ընթերցջիր զայդ. և ասիցէ՝ ոչ
13 գիտեմ գրագիտութիւն: * Եւ ասէ Տէր. մերձ է առ իս ժո-
ղովուրդս այս բերանով իւրով, և շրթամբք իւրեանց
պատուեն զիս. և սիրտք իւրեանց հեռացեալ մեկնե-
ալ են յինէն. զուր պաշտեն զիս, ուսուցանեն զպատ-
14 ուիրս մարդկան՝ և զվարդապետութիւնս: * Վն այնորիկ
ահաւասիկ ես յաւելից փոփոխել զժողովուրդդ զայդ.
և փոփոխեցից զնոսա: և կորուսից զիմաստութիւն ի-
մաստնոց, և զխորհուրդս խորհրդականաց արհամար-
15 հեցից: * Վայ այնոցիկ՝ որ խորհին խորհուրդս խո-
րհին՝ և ոչ Տեառ. վայ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդս
ծածուկս. և եղիցին ընդ խաւար գործք նց, և ասի-
ցեն թէ ո՞ տեսանիցէ զմեզ, և ո՞ գիտասցէ զինչ գործ-
16 եմք: * Ոչ ապաքէն իբրև զկաւ բրտի համարեալ է
գէք. միթէ ասիցէ ստեղծուածն ցստեղծիչն իւր, թէ
ոչ

՚ի վր՝ Եմի, նշանակի՝ սիմ. Արիէլի: (9) Ոմանք. Եւ ա-
ռաւել թմբրեցարուք, որ արբեալք էք. և ոչ ՚ի գին-
ւոյ, և ոչ ՚ի ցքւոյ: (10) Ոմանք. Հոգւոյ յիմարութեան:
(11) Բացակայ. Իբրև զբանս: (11) Ոմանք. Եւ ասասցեն
ընթերցջիր զայդ. և ասասցէ: (12) Ոմանք. ՚Ի ձեռն առն
... և ասիցեն ցնա: (13) Ոմանք. Եւ ասէ ցիս Տէր... և
սիրտք իւրեանց հեռ": (14) Ոմանք. Վն այսորիկ ահաւա-
սիկ ես յաւելից փոխել... և փոխեցից զնոսա: (15) Օ-
րինակ մի. Վայ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդ չար ա-
ռանձինն: վայ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդս ծա-
ծուկ: (15) Ոմանք. Եւ ասասցեն թէ ո՞ տեսանէ զմեզ,
և ո՞ գիտասցէ զինչ: (16) Ոմանք յաւելուն. Ցարարիչն իւր,
թէ ոչ դու խելամտութեամբ:

Digitized by Google

ոչ դու զիս ստեղծեր. կամ արարածն ցարարիչն թէ
ոչ իմաստութեամբ արարեր զիս:
ԻԵ * Ոչ եւս յետ սակաւ ժամանակի, եւ եղիցի Լիբանան իբրեւ 17
զլեառն Քերմէլ. եւ Քերմէլ յանտառ համարեսցի: * Եւ 18
լուիցեն յաւուր յայնմիկ խուլք զբանս գրոցն այնորիկ.
եւ որք 'ի խաւարին եւ 'ի մէգին իցեն, տեսցեն աչք կու-
րացելոցն: * Եւ ցնծասցեն աղքատք յաղագս Տեառն ուրա- 19
խութեամբ, եւ անյոյսքն 'ի մարդկանէ լցցին ուրախութեամբ:
* Պակասեաց անօրէնն, եւ կորեաւ ամբարտաւանն. եւ 20
սատակեցան անօրէնք 'ի չարիս, * եւ որք ասէին մեղան- 21
չել մարդկան բանիւք. եւ յանդիմանիչացն գնէին 'ի
դրունս գայթագղութիւն, եւ խոտորեցին անիրաւութեամբ զար-
դարն: * Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր 'ի վերայ տանն 22
Յակոբայ զոր ընտրեաց յԱբրահամէ. ոչ այժմ եւս
ամաչեսցէ Յակոբ, եւ ոչ այժմ զերեսս այլայլեսցէ
Իսրայէլ: * այլ յորժամ տեսցեն որդիք նորա զգործս իմ. 'ի ձեռն 23
իմ նոքա սրբեսցեն զանուն իմ, եւ նոքա սրբեսցեն զսուրբն Յա-
կոբայ, եւ երկիցեն յԱյն Տէր: * Եւ ծանիցեն մոլո- 24
րեալք հոգւով զիմաստութիւն. եւ տրտնջողք ուսցին լսել
հնազանդութիւն. եւ լեզուք թոթովախօսք ուսցին խօսել
զխաղաղութիւն:

ԳԼ. Լ.

ԻԶ Ա՛յսպէս ասէ Տէր. վայ ձեզ որդիք ապստամբք, զի 1
խորհեցայրուք խորհուրդս եւ ոչ ինեւ, եւ դաշինս կապե-
ցէք՝ եւ ոչ ինեւ հոգւով. յաւելուլ մեղս 'ի վերայ մեղաց:
* Որ գնայք իջանել յԵգիպտոս, եւ զինեւ ոչ 2
հարցանէիք. զօրանալ օգնականութեամբ 'ի փարաւոնէ, եւ
թիկնաւոր առնել զԵգիպտացիս: * Եւ եղիցի ձեզ թիկ- 3
նամուտք փարաւոնի յամօթ, եւ յուսացելոց յԵգիպտացիս
նախատինս: * Զի են յԵգիպտոս առաջնորդք իշխանք հրեշ- 4
տակք չարք: * զնոյն ջանան առ ժողովուրդն՝ որ ոչ 5
լինի նոցա չահ յօգնականութիւն. ոչ յօգուտ, այլ յա-
մօթ եւ 'ի նախատինս:
* Տեսիլ չորքոտանեաց յանապատի, 'ի նեղութեան եւ 'ի յանձկութեան: 6
Առիւծ, եւ կորիւն առիւծու. եւ 'ի նոցանէն իժք, եւ
կա

(17) Ոմանք. Յետ սակաւուց ժամու: (19) Ցօրհնեալին Աստուծոյ.
Եւ անյոյսքն: (23) Բազք. Որդիք նոցա զգործս:
Գլ. Լ. (1) Ոմանք. Զի խորհեցայք խորհուրդ: (2) Բա-
զումք. Զեգիպտացիսն: (3) Բազումք. Եւ եղիցի ձեզ
Թիկ՛՛: (5) Բազումք. Ոչ լինիցի նոցա: (6) Ոմանք. Չոր-
քոտանեաց անապատի: (6) Ոմանք. 'Ի նեղութեան եւ յանձկ-
ութեան՝ յորում են բազումք առիւծ եւ կոր՛՛: (6) Ոմանք.
Թռուցանիք, որ թռչելով սպանեն իւրեանց · · որ ոչ օգնէ նոց

Digitized by Google

կորիւնք իժից ։ Թռչունք ամբարձեալ բերեն իշոց ըղ-
գանձս իւրեանց, և լցեալ ուղտուց զմեծութիւն իւր-
եանց․ առ ազգ մի՛ որ ոչինչ օգուտ լինիցի նց յօգնա-
7 կանութիւն, այլ յամօթ և 'ի նախատինս ։ * Եգիպտա-
ցիքն որ զո՛ւր և տարապարտ օգնիցեն ձեզ․ պատմեա՛
8 նց եթէ 'ի զո՛ւր է այդ մխիթարութիւն ձեր ։ * Արդ
նստ՛ և գրեա՛ 'ի տախտակի և 'ի գիրս․ զի եղիցի այդ
9 յաւուրս յաւիտենականս յաւիտենից ։ * Թէ ժո-
ղովուրդ անհնազանդ է, և որդիք ստո՛ւտք․ և ոչ կամեցան
10 լսել զօրէնս Տն ։ * Որք ասէին ցմարգարէսն՝ թէ մի՛
պատմէք մեզ․ այլ խօսեցարո՛ւք ընդ մեզ, և պատմեցէք
11 մեզ այլ մոլորութիւն ։ * և դարձուցէք զմեզ 'ի ճանա-
պարհէդ յայդմանէ, և 'ի բա՛ց արարէք 'ի մէնջ զշաւիղդ
12 զայդ․ և հանէք 'ի մէնջ զօրէնս Տն Իլի ։ * Վն այսորիկ
ա՛յսպէս ասէ Տր՝ Սբն Իլի․ փոխանակ զի անարգեցէք
դուք զբանդ զայդ ուսեալ, և յուսացարուք 'ի ստութիւն
անօրէն․ և զի տրտնջեցէք՝ և յուսացարուք 'ի բանդ
13 յայդ ։ * Վն այնորիկ եղիցին ձեզ մեղքդ այդպիսիք 'ի
նմանս՝ իբրև զպարիսպ կործանեալ առ ժամայն անկեալ
քաղաքի առեալ, որում յանկարծակի հասանիցէ կոր-
14 ծանումն ։ * Եւ կործանումն նր եղիցի իբրև զբեկումն
խեցեղէն անօթոյ բրտի՝ մանր խորտակելոյ, զի մի՛ ոք
գտանիցէ 'ի նմանէ որով հուր բառնայցէ՝ կամ որով
15 մարթիցէ առնուլ սակաւ մի ջուր ։ * Զի ա՛յսպէս ա-
սէ Տր Տր Սբն Իլի․ յորժամ դարձցիս և յոգւոց հանի-
ցես, յայնժամ կեցցես, և գիտասցես՝ թէ ո՛ւր էիցես ։
Զի յուսացեալ էիր դու 'ի սնոտիսն, սնոտի եղև և զօ-
16 րութիւն ձեր ։ և ոչ կամէիք լսել․ * այլ ասէիք, երիվա-
րօ՛ք մերովք փախիցո՛ւք․ վն այսորիկ փախստականք լի-
նիցիք ։ և ասիցէք՝ երագ երիվարօ՛ք մերովք փախիցուք․
վն այնորիկ երագագո՛յնք քան զձեզ եղիցին որ հալա-
17 ծեսցեն զձեզ ։ * Զի 'ի միոջէ բարբառոյ հազարք փախի-
ցեն, և 'ի բարբառոյ հնգից բազմութիւնք փախիցեն․ մինչև
մնասջիք իբրև զծա՛ռ ցցեալ 'ի վն լերին, և իբրև զկո-
թող

յօգնա"։ Այլ ոմն․ Եւ 'ի նոցանէ են իժք ։ (7) Ոմանք․
Թէ զուր է այդ մխի"։ (8) Ոմանք․ Յաւուրս իւրում։
(9) Ոմանք․ Ստո՛ւտք, որ ոչ կամին"։ (10) Ոմանք․ Այլ խօ-
սեցարո՛ւք մեզ, և ։ (12) Ոմանք․ Այսպէս ասէ Տր՝ Սբ
Իլի ։ (13) 'Ի բազումս գիրս․ Այդպիսիք 'ի նմա, իբրև ։
(13) Ոմանք․ Քաղաքի առեցելոյ ։ (14) Ոմանք․ Խորտա-
կեցելոյ․․․ մարթիցի առնուլ ։ (15) Յօրինակին․ Յոր-
ժամ դարձից և յոգւոց հանի"։ (16) Ոմանք․ Վն այնորիկ
փախստա"․․․ և ասէիք թէ երագ երի"․․․ վն այնորիկ
երագագ"։ (17) Ոմանք․ Ցցեալ 'ի լերին․․․ 'ի վն բլրոյ։

Digitized by Google

Թող կանգնեալ 'ի վ՟ր բլրոյ: * Եւ դարձեալ կամեսցի 18
ցէ Տր գթալ 'ի ձեզ, եւ վն այսորիկ բարձրասցի ողոր-
մել ձեզ. զի դատաւոր Տր Ած մեր է: Երանի ամե-
նեցուն որք սպասեն նմա: * Զի ժողովուրդ սբ 'ի Սիոն 19
բնակեսցէ: եւ Եէմ լալով ելաց՝ եթէ ողորմեա՛ց ինձ: ո-
ղորմեսցի քեզ: ձայնի աղաղակի քում իբրեւ եսես՝ եւ
լուաւ քեզ: * Եւ տացէ քեզ Տր հա՛ց նեղութեան՝ եւ ջուր 20
կարօտութեան. եւ ո՛չ եւս մերձեսցին 'ի քեզ որ մոլորեցու-
ցանէին զքեզ. զի աչք քո տեսցեն 'ի մոլորեցուցիչսն
քո, * եւ ականջք քո լուիցեն բանս զհետս մոլորեցուց- 21
չացն քոց. որք ասէին եթէ այս է ճանապարհն, եւ գը-
նասջի՛ք ՚ի սա, կամ թէ յա՛ջ կամ թէ յահեակ: * Եւ 22
զարշեցուսցես զկուռսն զարծաթապատս եւ զոսկե-
պատս. մանրեսցես զնոսա եւ ցրուեսցես իբրեւ զջուր դաշ-
տանաց, եւ իբրեւ զաղբ մերժեսցես զնոսա: * Յայնժամ 23
եղիցի անձրեւ սերմանեաց երկրին քում, եւ հաց ար-
դեանց երկրի քոյ եղիցի յագուրդ եւ 'ի պարարտ: եւ ճա-
րակեսցին խաշինք քո յաւուր յայնմիկ 'ի տեղւոջ պա-
րարտութեան եւ յանդաստանս: * Զուարակք ձեր եւ եզինք 24
որ գործեն զերկիր՝ կերիցեն յարդ խառնեալ ընդ գա-
րի, հոսեալ 'ի կալոյ: * Եւ եղիցի 'ի վ՟ր ա՟մ լերանց 25
բարձանց, եւ 'ի վ՟ր ա՟մ բլրոց բարձրաւանդակաց ջուր
ընթացեալ յաւուր յայնմիկ. յորժամ կորիցեն բազումք:
եւ կործանեսցին աշտարակք: * Եւ եղիցի լոյսն լուսնի 26
իբրեւ զլոյս արեգական, եւ լոյսն արեգական եւթնպա-
տիկ եղիցի՝ իբրեւ զլոյս աւուրցն եւթանց: Յաւուր
յայնմիկ բժշկեսցէ Տր զբեկութիւն ժողովրդեան իւրոյ,
եւ զցաւս վիրաց քոց բժշկեսցէ: * Ահաւասիկ անուն 27
Տն գայ յամաց ամս, յետ բազում ժամանակաց. վա-
ռեալ բարկութեամբ՝ եւ լի՛ փառօք: բանք շրթանց նր, եւ
բանք բերանոյ նր լի՛ բարկութեամբ. եւ բարկութեն սրտ-
մտութեն նր իբրեւ զհուր կերիցէ: * Եւ հոգի նր իբրեւ 28
զջուր ձորալիր պատառանցանեն յորդեսցէ: Եւ բա-
ժանեսցի խռովեցուցանել զազգս վն մոլորու-
թեան. եւ հալածեսցէ զնս մոլորութիւն, եւ հասցէ նց
յան-

---

(18) Ոմանք. Եւ վն այնորիկ բարձ՛՛: (19) Ոմանք յաւելուա-
ծով այսպէս ունին. Եւ եէմ լալով ո՛չ ելաց թէ ողոր՛՛...
ողորմեսցի քեզ, և լուիցէ ձայնի աղա՛՛: (20) Ոմանք. Եւ
տացէ ձեզ Տր հաց: (20) Յօրինակին. Զաչք քո տես՛՛:
(22) Ոմանք. Որպէս ջուր դաշտանաց: և իբրեւ զաղբ:
(23) Օրինակ մի ընդ ոսկւոյ. Յագուրդ և 'ի պարարտ.
և ճարակեսցին խա՛՛: (25) Ոմանք. Բարձրաւանդակաց:
(26) Ոմանք. Յաւուր յորում բժշկեսցէ Տր: (28) Յօրի-
նակին. նշխի. Եւ հասցէ նց նց յանդիման:

29 յանդիմանն նոցին ։ * Միթէ հանապազ պարտ իցէ ձեզ
ուրախութք մտանել ՚ի սրբութիւնս իմ. յամ ժամ տօնիւք
և ուրախութեբ և փողովք մտանել ՚ի լեառն տն՝ * առ
30 ած նըն Իլի ։ * Եւ լսելի արասցէ զփառս բարբառոյ
իւրոյ, և զսրտմտութիւն բազկի իւրոյ ցուցցէ բարկութբ
և սրտմտութբ և բոցով որ ուտիցէ. և սաստիկ բար-
կութբ հրացանից, և ջրով, և կարկտիւ միանգամայն
31 հոսելով բռնութբ ։ * Զի ՚ի բարբառոյ տն ընկճեսցին
ասորեստանեայք. հարուածովքն զոր հարկանիցէ զնս ։
32 * Եւ եկեսցէ նմա շուրջ յօգնականաց իւրոց՝ յոր կողմ
և յուսացեալ իցէ ։ զի նոքա փողովք և թմբկաւ՝ * և
ակէսակէս պատերազմաւ փոխփոխ մարտիցեն ընդ նմա ։
և դու ոչ յառաջագոյն քան զաւուրսն պահանջիցիս ։
33 * Իսկ արդ և քեզ պատրաստեալ իցէ թագաւորել ՚ի
վէր ձորոյն խորոյ. փայտ դիզեալ, հուր և փայտակոյտ
բազում վառեալ. սրտմտութիւն տն իբրև զձոր, լի ծծմբով
բորբոքեալ ։

ԳԼ. ԼԱ.

1 ականութ. որ
իցեն՝ թէ բա
և ոչ էին յու
2 ին ։ * Եւ նա
և բան նր ոչ
նրդոյ չարաց
3 իպտացի՝ և ոչ
օգնականութ ։
տսծանեսցին
ն ՚ի նոցանէն.
4 ն ։ * Զի այս
եսցէ առեւծ
, կաւչեսցէ ՚ի
և ՚ի պարտու
մտութ նր հա
լեառն սիոնի,
5 թռուցեալս,
ը նմի ։ ՚ի թի
6 ւսցէ ։ * Դար
ձա

(32) Ոմանք. Շուրջ յօգնականութ. յոր կողմն և.. փոխփոխ մարտիցեն.. և դու յառաջագոյն.. պահանջեսցիս ։
Գլ. Լա. (1) Ոմանք. Եւ որ ՚ի կառս և ՚ի հեծեալս յուսա՛՛ ։ (2) Ոմանք. Եւ վասն անօրէն յուսոյն ։ (3) Ոմանք. Եւ ոչ գոյ օգնական՛՛ ։ (4) Ոմանք. Այսպէս խօսէ տր.. ՚ի լեառնդ սիոն ։ (5) Ոմանք. Հովանի եղիցի ։

Digitized by Google

թմբ կանգնեալ ՚ի վր բլրոյ ։ * Եւ դարձեալ կանխես- 18
ցէ ած գթալ ՚ի ձեզ, եւ վն այսորիկ բարձրասցի ողոր-
մել ձեզ. զի դատաւոր տր ած մեր է ։ Երանի ամե-
նեցուն ոյք սպասեն նմա ։ * զի ժողովուրդ սբ ՚ի սիոն 19
բնակեսցէ ։ եւ երէմ լալով լացց եթէ ողորմեաց ինձ ։ ո-
ղորմեսցի քեզ ։ ձայնի աղաղակի քում իբրեւ եաես՝ եւ
լուաւ քեզ ։ * Եւ տացէ քեզ տր հաց նեղութեան՝ եւ ջուր 20
կարօտանաց. եւ այլեւս մերձեսցին ՚ի քեզ որ մոլորեցու-
ցանէին զքեզ. զի աչք քո տեսցեն ՚ի մոլորեցուցիչս-
քո, * եւ ականջք քո լուիցեն բանս զհետս մոլորեցուց- 21
չացն քոց. որք ասէին եթէ այս է ճանապարհ, եւ գն-
ասցուք ընդ սա, կամ թէ յաջ կամ թէ յահեակ ։ * Եւ 22
գարշեցուսցես զկուռսն զարծաթապատս եւ զոսկեպա-
տս. մանրեսցես զնս եւ հոսեսցես իբրեւ զջուր դաշ-
տանաց, եւ իբրեւ զաղբ մերժեսցես զնս ։ * Յայնժամ 23
եղիցի անձրեւ սերմանեաց երկրին քում, եւ հաց ար-
դեանց երկրի քոյ եղիցի յագուրդ եւ ՚ի պարարտ ։ եւ ճա-
րակեսցին խաշինք քո յաւուր յայնմիկ ՚ի տեղւոջ պա-
րարտութե եւ յանդորրու ։ * զուարակք ձեր եւ եզինք 24
որ գործեն զերկիր՝ կերիցեն յարդ խառնեալ ընդ գա-
րի, հոսեալ ՚ի կալոյ ։ * Եւ եղիցի ՚ի վր ամ լերանց 25
բարձանց, եւ ՚ի վր ամ բլրոց բարձրաւանդակաց ջուր
բղխեալ յաւուր յայնմիկ. յորժամ կորիցեն բազումք.
եւ կործանեսցին աշտարակք ։ * Եւ եղիցի լոյսն լուսնի 26
իբրեւ զլոյս արեգական, եւ լոյսն արեգական եւթնպա-
տիկ եղիցի՝ իբրեւ զլոյս աւուրցն եւթանց ։ Յաւուր
յայնմիկ բժշկեսցէ տր զբեկումն ժողովրդեան իւրոյ.
եւ զցաւս վիրաց քոց բժշկեսցէ ։ * Ահաւասիկ անուն 27
տն գայ յամայր ամս, յետ բազում ժամանակաց. վա-
ռեալ բարկութբ՝ եւ լի փառօք ։ բանք շրթանց նր, եւ
բանք բերանոյ նր լի բարկութբ. եւ բարկութե սրտ-
մտութեն նր իբրեւ զհուր կերիցէ ։ * եւ հոգի նր իբրեւ 28
ջուր ձորալիր պապանոցաթիւ յորդեսցէ ։ Եւ բա-
ժանեսցի խռովեցուցանել զազգս վն անօտի մոլորու-
թեն. եւ հալածեսցէ զնս մոլորութիւն, եւ հասցէ նց
յան

---

(18) Ոմանք. Եւ վն այնորիկ բարձ՛՛: (19) Ոմանք յաւելուա-
ծոյլ այսպէս ասէին. Եւ երէմ լալով ոչ ելաց թէ ողոր՛՛...
ողորմեսցի քեզ. ՚ի լսելոյ ձայնի աղա՛՛: (20) Ոմանք. Եւ
տացէ ձեզ տր հաց: (20) Յօրինակին. Ջաչք քո տես՛՛:
(22) Ոմանք. Որպէս ջուր դաշտանաց. եւ իբրեւ զաղբս:
(23) Օրինակ մի ընդ ռամկաց. Յագուրդ եւ ՚ի պարարտ.
եւ ճարակեսցին խա՛՛: (25) Ոմանք. Բարձրաւանդակաց:
(26) Ոմանք. Յաւուր յորում բժշկեսցէ տր: (28) Յօրի-
նակին. կէնի. Եւ հասցէ նց նց յանդգնեմն:

29 յանդգնման նոցին ։ * Միթէ հանապազ պարտ իցէ ձեզ
ուրախութեամբ մտանել 'ի սրբութիւն իմ. յամ ժամ տօնիւք
և ուրախութեամբ և փողովք մտանել 'ի լեառն տն՝ * առ
30 ած հզն Իղի ։ * Եւ լսելի արասցէ զփառս բարբառոյ
իւրոյ, և զսրտմտութիւն բազկի իւրոյ ցուցցէ բարկութեամբ
և սրտմտութեամբ և բոցով որ ուտիցէ. և սաստիկ բար-
կութեամբ հրացանից, և ջրով, և կարկտիւ միանգամայն
31 հոսելով բռնութեամբ ։ * Զի 'ի բարբառոյ տն ընկճեսցին
ասորեստանեայք. հարուածովքն զոր հարկանիցէ զնոսա ։
32 * Եւ եկեսցէ նմա շուրջ յօգնականաց իւրոց՝ յոր կայր
և յուսացեալ իցէ ։ զի նոքա փողովք և թմբկաւ՝ * և
այնպէս պատերազմաւ փոխփոխ մարտիցեն ընդ նմա ։
և դու ոչ յառաջագոյն քան զաւուրսն պահանջիցիս ։
33 * Իսկ արդ և քեզ պատրաստեալ իցէ թագաւորել՝ 'ի
մէջ ձորոյն խորոյ. փայտ դիզեալ, հուր և փայտակոյտ
բազում վառեալ. սրտմտութիւն տն իբրև զձոր, լի ծծըմ-
բով բորբոքեալ ։

Լ.

1 ...ա մտ օգնականութիւն. որ
...ւսացեալ իցեն՝ թէ բա-
րաց յոյժ. և ոչ էին յու-
2 ... խնդրեցին ։ * Եւ նա
...նց չարիս. և բան նր ոչ
... տանց մրրգոց չարաց,
3 Ցայր եգիպտացի՝ և ոչ
և ոչ գոյր օգնականութիւն
...ն իւր, և տաժանեսցին
օգնեալքն 'ի նոցանէն.
4 ...տանկեսցին ։ * Զի այս-
...րինակ գոչեսցէ առեւծ
և կորիւն առիւծու յորս յոր հասանիցէ, կաչեսցէ 'ի
վր և լցէ զլերինս բարբառով իւրով. և 'ի պարտու-
թիւն մտանիցեն, և 'ի սաստկութէ սրտմտութե նր հա-
լեսցին ։ Այնպէս իջցէ տր զօրութեց 'ի լեառն սիոնի,
5 և 'ի վր լերանց դորա. * իբրև զթռչունս թռուցեալս,
այնպէս հովանի լիցի տր զօրութեց 'ի վր Եմի ։ 'ի թի-
6 կունս իջցէ . օգնեսցէ և փրկեսցէ և կեցուսցէ ։ * Դար-
ձա

---

(32) Ոմանք. Շուրջ յօգնականութե. յոր կայրն և .. փո-
փոխ մարտիցեն .. և դու յառաջագոյն. . պահանջեսցիս ։
Գլ. Լա. (1) Ոմանք. Եւ որ 'ի կառս և 'ի հեծեալս յու-
սա"։ (2) Ոմանք. Եւ վասն անօրէն յուսոյն ։ (3) Ոմանք.
Եւ ոչ գոյ օգնական"։ (4) Ոմանք. Այնպէս իջցէ տր ..
'ի լեառնն սիոն ։ (5) Ոմանք. Հովանի եղիցի ։

Digitized by Google

Հարուք որք խորհիք խորհուրդս խորինս, եւ զանօրէնս՝
որդիք Իղի : * զի յաւուր յայնմիկ բարձցեն մարդիկ 7
զձեռագործս իւրեանց զարծաթեղէնս եւ զոսկեղէնս՝
զոր արարին ձեռք նց մեղս : * Եւ անկցի ասորեստա- 8
նեայն, ոչ սրով առն, եւ ոչ սուր մարդոյ կերիցէ զնա .
եւ 'ի փախուստ դարձցի՝ ոչ յերեսաց սուսերի . եւ երի-
տասարդք նր 'ի պարտութի մաշեսցին : * Եւ եղիցին 9
վիմարգելք իբրեւ զորմարգելս . եւ 'ի պարտութի մատ-
նեսցին . եւ որ փախիցէն, ըմբռնեսցի :

Իթ Այսպէս ասէ Տր . Երանի որ ունիցի զաւակ 'ի սիոն,
եւ ընտանեակս իցեն նր յԵմ :

ԳԼ. ԼԲ.

Ոի ահաւասիկ թագաւոր արդար թագաւորեսցէ, 1
եւ իշխանք իրաւամբք տիրեսցեն : * Եւ եղիցի 2
մարդն որ թաքուցանիցէ զբանս իւր, թաքիցէ իբրեւ
'ի ջրոյն սաստկութէ : Եւ եղիցի սիոն իբրեւ գետ
յորդեալ փառաւոր 'ի ծարաւուտ երկրի : * Եւ ոչ եւս 3
եղիցին յուսացեալ 'ի մարդիկ . այլ տացեն զականջ-
ս 'ի լսել, * եւ սիրտք տկարաց անսայցեն 'ի լսել . եւ 4
լեզուք թոթովք՝ արագապէս ուսցին խօսել զխաղա-
ղութի : * Եւ ոչ եւս ասասցեն ցյիմարն լինել նց իշխան : 5
եւ ոչ եւս ասասցեն պաշտօնեայքքո՝ թէ լռեա լեր : * Քան- 6
զի յիմարն յիմարութի խօսեսցի, եւ սիրտ նր զնանրութի
խորհեսցի . կատարել զանօրէնութի, եւ խօսել առ տր
զհայհոյութի . ցրուել զանձինս քաղցեալս, եւ զանձինս
ծարաւեալս՝ ունայնս արձակել : * Զի խորհուրդք չա- 7
րաց՝ անօրէնս խորհին . ապականել զխոնարհս բանիւք
անիրաւութք, եւ ցրուել զբանս տնանկաց 'ի դատաս-
տանի : * Իսկ ուղիղք իմաստունս խորհեցան, եւ խոր- 8
հուրդն այն կայ՝ մնայ : * Կանայք մեծատունք, արիք 9
եւ լուարուք բարբառոյ իմոյ . եւ դստերք կասկածանաց
լուարուք զբանս իմ : * Յաւուր լիցին ձեզ աւուրքն տա- 10
րեկանաց յաւուրք եւ կասկածանօք . նուաղեցաւ կութք .
դա-

(7) Ոսկան . Ձեռք նոցա 'ի մեղս : (9) Օրինակ մ . Վիմար-
գելեալք իբրեւ զորմարգելս :

Գլ: ԼԲ . (2) Ոմանք . Եւ երեւեսցի սիոնի . կամ, 'ի սիոնի
իբրեւ : (3) Ոմանք . Տացեն զականջս 'ի լսել : (4) Ոմանք .
Անսասցեն 'ի լսել : (5) Ոմանք . Զնանրութիս խօսր' : (6) 'ի
յոյն". Խօսել առ տր զմոլորութիւն . համաձայն բազմաց 'ի
բնաբ": (7) Ոմանք վերոյասացեալն կրկնեն միայն . Բանիւք
անիրաւութե . ցրուել զանձինս քաղցեալս, եւ զանձինս ծարա-
ւեալս ունայնս արձակել : եւ ցրուել : (8) Ոմանք . Իսկ ու-
ղիղքն իմաստունս խորհեցան, եւ խոր":

Digitized by Google

11 զարդարեցջիք ակնածուք, և այլ ոչ ևս եկեսցեն : * Զար-
հուրեցարուք բարեկեցիկք ․ տրտմեցարուք յանձնա-
պաստանիքդ ․ մերկացարուք՝ կողոպտեցարուք՝ քրձազ-
12 գածք եղերուք ․ * կոծեցարուք ՚ի վ̃ր ստեանց, վ̃ս
13 անդաստանացն ցանկալեաց, և վ̃ս այգեացն պտղոց : * Ցեր-
կիր ժողովրդեանն իմոյ փուշ և խոտ բուսցի ․ և յամ-
ենայն տանց ուրախութիւն բարձցի : քաղաքին մեծացե-
14 լոյ * տաճարանք լքեալք ․ զմեծութիւն քաղաքին լքցեն
և զտունս ցանկալիս ․ և եղիցին այրք քո մինչև յյաւի-
15 տենից : ուրախութիւն ցռուց և ճարակք հովուաց : * Մինչև
եկեսցէ ՚ի վ̃ր ձեր հոգի ՚ի բարձանց ․ և եղիցի յանա-
16 պատ քերմէլ, և քերմէլ յանտառ համարեսցի : * և հանգ-
չիցին իրաւունք յանապատի, և արդարութիւն ՚ի քեր-
17 մէլ բնակեսցէ : * Եւ եղիցին գործք արդարութեան խա-
ղաղութիւն ․ և կալցի արդարութիւն զհանգիստ ․ և յուսա-
18 ցեալ եղիցին մինչև յաւիտեան : * Եւ բնակեսցէ ժո-
ղովուրդ իմ ՚ի քաղաքին խաղաղութեան, և բնակեսցէ յու-
19 սով, և հանգիցեն մեծութեամբ : * այլ կարկուտ եթէ է-
ջանիցէ, ոչ ՚ի ձեր վ̃ր եկեսցէ : Եւ եղիցին որ բնակեալ
կցեն յանտառին, յանհոգս իբրև զայնոսիկ որք կեցեն
20 ՚ի դաշտի : * Երանի է որ սերմանիցեն ջրոց, ուր [illegible] ու-
եղն և էշ կոխիցեն :

ԳԼ․ ԼԳ․

1 Վայ այնոցիկ որ թշուառացուցանեն զձեզ ․ բայց
զձեզ ոչ ոք կարէ թշուառացուցանել : և որ արհ-
համարհեն ոչ զձեզ արհամարհեսցեն ․ զի մատնեսցին ՚ի
ապստամբութիւն որ զձեզն արհամարհեն ․ և իբրև ցեց ՚ի վ̃ր
ձորձոց՝ այնպէս մատնեսցին ՚ի պարտութիւն :
2 * Տէր ողորմեաց մեզ՝ զի ՚ի քեզ յուսացաք ․ եղև զա-
ւակն անհաւանիցն ՚ի կորուստ ․ այլ մեր փրկութիւն ՚ի
3 նեղ է ՚ի ժամանակի նեղութեան : * Վ̃ս բարբառոյ ահի
քոյ յիմարեցան ժողովուրդք ․ և յերկիւղէ քումմէ ցրու-
4 եցան հեթանոսք : * Եւ արդ ժողովեսցին կապուտք
ձեր մեծի և փոքու ․ որպէս որ զի ժողովեսցէ զմարախ
5 իբրև ՚ի գլոյ, այնպէս այպն առնիցեն զձեզ : * Ս՛է
որ

(12) Ոմանք ․ կոծեցարուք ՚ի վ̃ր ստեանց, և վ̃ս անդաստանաց ․
կամ, անդաստանաց : (13) Ոմանք ․ Ցերկրի ժողով՞, (15) Ոմանք :
Եւ եղիցի անտառաստան ՚ի քերմէլ : (17) Ոմանք ․ Զհանգստեան
․ ․ ․ մինչև յաւիտեան : (19) Ոմանք ․ Եւ եղիցին
որ բնակեալ ․ ․ որք կեցցեն ՚ի դաշտի :
Գլ ․ ԼԳ ․ (1) Ոմանք ․ Թշուառացուցանիցեն զձեզ ․ ․ ոչ
զձեզ արհամարհէ ․ կամ, արհամարհեսցեն ․ ․ ՚ի վ̃ր ձորձոյ ․
(4) Օրինակ մ․ ․ ժողովեսցէ զմարախ իբրև ՚ի գլոյ :

Digitized by Google

[illegible] 'ի [illegible]
[illegible] * [illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] * [illegible] 7
[illegible] 'ի [illegible]
որ [illegible]
* զի [illegible] 8
[illegible]
[illegible] 'ի [illegible] * [illegible] 9
[illegible]
[illegible]
[illegible] * [illegible] 10
[illegible] * [illegible] 11
[illegible]
[illegible] * [illegible] 12
[illegible] * [illegible] 13
[illegible]
[illegible] * [illegible] 'ի [illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] * [illegible] 15
[illegible]
[illegible] 'ի [illegible]
[illegible]
[illegible] * [illegible] 'ի 16
[illegible]
[illegible] * [illegible] 17
[illegible] 'ի [illegible] * [illegible] 18
[illegible]
[illegible]
[illegible] * [illegible] 19
[illegible]
[illegible]

(6) Ոմանք․ Եւ [illegible] (6) Ոմանք․ [illegible] (7) Ոմանք․ [illegible] երեւեսցեն․ Հրեշտակք [illegible] ․․․ եւ [illegible]: (12) Ոմանք․ [illegible]: (13) Ոմանք․ [illegible]": (14) Ոմանք․ [illegible] 'ի [illegible] (15) Ոմանք․ [illegible] 'ի [illegible]": (16) [illegible] 'ի [illegible] 'ի [illegible]: Ոմանք․ 'ի [illegible] (17) Ոմանք․ [illegible]": (18) Ոմանք․ [illegible]: (19) Ոմանք․ [illegible]

Digitized by Google

[illegible]
20 [illegible] ԼԱ
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԼԲ.

1 [illegible] ԼԲ
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

(20) [illegible]
ԳԼ. ԼԲ. (1) [illegible] (6) [illegible] (7) [illegible] (9) [illegible] (10) [illegible]

[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

Գ.Լ. ԼԵ.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

[illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] (15) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible]

Գլ. ԼԵ. (2) [illegible] (7) [illegible] (7) [illegible]

Digitized by Google

յիղանեալսն աղբեւր ջուրց՝ ՚ի ծարաւուտ երկրի։ Անդ
եղիցի ուրախութիւն հաւուց, և մահկանացուաց խաչանց.
8 անդ մարգագետինք և խուղք։ * Անդ եղիցին ճանա-
պարհ մաքրեալ, և ճանապարհ սուրբ կոչեսցի. մի
անցցէ ընդ նա պիղծ, և մի եղիցի անդ ճանապարհ
պղծոյ. այլ ցրուեալքն գնասցեն ընդ նա՝ և մի մոլո-
9 րեսցին։ * Մի եղիցի անդ առիւծ, և մի ՚ի գազանաց
չարաց ընդ այն մի անցանիցէ. և մի ամենեւին գտցի ՚ի
նմա. այլ ընդ նա գնասցեն փրկեալքն և ժողովեալքն
10 վն Տն։ * Դարձցին՝ և եկեսցեն ՚ի Սիոն ցնծութ՟՝ և
ուրախութեն յաւիտենից ՚ի վր գլխոց նց. զի ՚ի վերայ
գլխոց նց օրհնութիւն և ցնծութիւն, և ուրախութիւն հասցէ
նց. մերժեսցին ցաւք՝ և տրտմութիւնք և հեծութիւնք։

ԳԼ. ԼԶ.

1 Եւ եղեւ ՚ի չորեքտասաներորդի ամի թագաւորութեն ԼԳ.
Եզեկիայ, ել Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց
2 ՚ի վր ամուր քաղաքաց Հրէաստանի, և առ զնս։ * Եւ
առաքեաց արքայն Ասորեստանեայց զՌափսակ ՚ի Լա-
քիսայ յԵրմ առ արքայն Եզեկիայ զօրօք բազմօք. և եկն
եկաց ՚ի վր ջրմղի վերնոյ աւազանին ՚ի ճանապարհի
3 ագարակին թափչաց։ * Եւ ել առ նա Եղիակիմ Քեղ-
կեայ որ հազարապետն էր, և Սոմնաս՝ հրովարտակաց
4 դպիր, և Յովաք Ասափայ՝ յիշատակաց դպիր։ * Եւ ա-
սէ ցնս Ռափսակ. երթայք ասացէք ցԵզեկիա, այսպէս

յուսացեալ ե
5 թանց պատա-
ւ լցես զի ոչ
6 ւ ես ՚ի ցուպն
ւթէ յենուցու
պէս է փարա-
ւոն որ յուսա-
7 ւթէ ՚ի Տր ած *
՚ մի. որոյ քա-
. և պատուէր *
եա

Ոմ ոմնք. յաղագս։ (8) Բազմք. Անդ եղիցի ճանա՛՛.. և մի անցցէ... ճանապարհ պղծոյ։ (10) Ոմանք. Եւ դարձցին և եկեսցեն.. ՚ի վր գլխոց նց ցնծութ օրհն՛՛։ (10) Ոմանք. Եւ ուրախութե հասցեն նց։

ԳԼ. ԼԶ. (2) Ոմանք. ՚Ի Լաքիսայէ յԵմ.. ՚ի վր ջրմղի ՚ի վերնոյ աւա՛՛։ (5) Ոմանք. Բանիւք շրթանց.. մարտնչե-ցի.. յո՞ յուսացեալ ես զի ոչ։ (6) Ոմանք. Ահաւասիկ յուսա՛՛... ՚ի ջախջախ եղեգնացն։ (6) Ոմանք. Առնէ պէտս է և փարաւոն ար՛՛։

Digitized by Google

* եա հրէաստանի՛ և Եմի, առաջի նր սեղանոյս այսմ եր-
կիր պագանել ։ * Այլ արդ՝ եկա՛յք խառնեցարո՛ւք ը- 8
նտառն խմբում արքային ասորեստանեայց ․ և տաց ձեզ
երկուս հազարս երիվարաց ; եթէ կարիցէք տալ հե-
ծեալս 'ի վր նց ։ * Եւ զիարդ կարիցէք 'ի դիմի հար- 9
կանել միում յաշխարհակալաց ծառայից տեառն իմոյ ;
որք յուսացեալ էք յեգիպտոս 'ի հեծեալս և յերիվարս
նց ։ * Իսկ արդ մեք առանց տն եկեալ իցեմք յերկիրս 10
յայս տալ ընդ սմա պատերազմ ․ տր ասաց ցիս, Ել
յերկիրն յայն, և ապականեա՛ զնա ։ * Եւ ասէ ցնա Ե- 11
ղիակիմ, և սովմնաս, և յովաք ․ խօսեա՛ց ընդ ծառայս
քո ասորերէն՝ զի լսեմք, և մի՛ խօսիր ընդ մեզ հրէա-
րէն ․ և ընդէ՞ր խօսիս յականջս մարդկանս որ անկեալ
կան զպա 12
տէրն ձե
զբանս զ
'ի վերայ
զմէզս իւ 13
սակ՝ և ա
ւարձաք՝
րեստանե 14
ցէ զձեզ
ձեզ ։ * Ե 15
կեսցէ զձ
նորին ա 16
պէս ասէ
րել անձա
քանչիւր
րոց ձերո 17
երրե զեր
ցանեա և 18
ատասցէ
ուածք ա
քային ա 19
Թայն՝ և ա

փա

(8) 'Ի լուս''․ Եկայք խորհեցարուք ընդ տեառն ։ (9) Բա-
զմանք ․ Հարկանել միում ումեք ։ Նա ․ օձանք ․ մի ումեք
յաշ''․․ յուսացեալ եք ։ (11) Ոմանք ․ Եւ ասեն ցնա
․․ ընդ ծառայս քո ․․ ընդ մեզ հրէերէն ․․ և ընդէ՞ր
խօսիցիս ։ (15) Ոմանք ․ Եւ մի ասասցէ ցձեզ եզեկիա,
եթէ տր ․․ և ոչ մատնի քաղաքդ 'ի ։ (16) Ոմանք ․ Եթէ
կամիք դիւրել ։ (17) Ոմանք ․ Հացաւէտ և այգաւէտ ։
(18) Ոմանք ․ 'Ի ձեռաց թագաւորին ասորեստանեայց ։
(19) Ոմանք ․ Փրկել զսամարիա 'ի ձեռաց ։

Digitized by Google

փրկութիւն· մինչ հարցին փրկել զՍամարիա 'ի ձե-
20 ռաց իմոց։ * Ո՞ր ոք յաստուածոց ամ ազգացն այնոցիկ
կարաց փրկել զերկիր իւր 'ի ձեռաց իմոց, զի և ձեր
21 Ած փրկեսցէ զԵմ 'ի ձեռաց իմոց։ * Լռեալ եղեն և
ոչինչ ետուն պատասխանի, վն հրամանի թագաւորին
22 չտալ պատասխանի։ * Եւ եմուտ Եղիակիմ քեղկեայ որ
հազարապետն էր՝ և Սոմնաս հրովարտակաց դպիր՝ և
Յովաք ասափայ յիշատակաց դպիր առ Եզեկիա՝ զօձիս
պատառեալ, և պատմեցին նմա զբանս Ռափսակայ։

ԳԼ. ԼԷ.

1 Եւ եղև իբրև լուաւ Եզեկիա արքայ, պատառեաց
զպատմուճան իւր՝ և քուրձ զգեցաւ, և ել 'ի տուն
2 Տն։ * Եւ առաքեաց զԵղիակիմ հազարապետն, և զՍո-
մնաս հրովարտակաց դպիր, և զծերս 'ի քահանայից
անտի քրձազգածս առ Եսայի մարգարէ որդի Ամով-
3 սայ։ * Եւ ասէ ցնա· այսպէս ասէ Եզեկիա՝ այսօր է
օր նեղութե և նախատանաց, և կշտամբութե և բարկու-
թե· յորում աւուր հասեալ են երկունք ծննդականին
4 և ոչ կարէ ծնանել։ * Լուիցէ Տր Ած քո զբանս Ռափ-
սակայ, զոր առաքեաց արքայն Ասորեստանեայց տէրն
նորա նախատել զԱծ կենդանի· և նախատել բանիւք
զորս լուաւ Տր Ած քո։ և արդ խնդրեսցես 'ի Տէ Այ
5 քումմէ վն մնացելոցս այսոցիկ։ * Եւ եկին ծառայքն
6 Եզեկիայի արքայի առ Եսայի։ * և ասէ ցնոսա Եսայի·
այսպէս ասասջիք ցտէրն ձեր· Այսպէս ասէ Տր· մի եր-
կնչիր 'ի բանիցն զոր լուար, որովք նախատեցին զիս
7 հրեշտակք արքային Ասորեստանեայց։ * Ահաւասիկ
ես արկանեմ 'ի նա ոգի խռովութե· և լուեալ համբաւ
դարձցի յաշխարհ իւր, և անկցի 'ի սուր յերկրի իւրում։
8 * Եւ դարձեալ անդրէն Ռափսակ եհաս առ արքայն
Ասորեստանեայց, զի պաշարեալ էր զԼոբնան· և լուաւ
9 թե արքայն Ասորեստանեայց չուեաց 'ի Լաքիսայ։ * Եւ
ել Թարակ արքայ Եթովպացւոց պաշարել զնա· և

դար

---

(20) Ոմանք· Ո՞րք յաստուածոց··· և ձեր Ածն փր՞"։ Ոսկան· Ո՞ յաստուածոց ամ։ (21) Օրինակ մ· Չտալ իմ պատասխանի։

Գլ. ԼԷ. (2) Այլ· Զեղիակիմ զհազարապետն։ (2) Ոմանք, 'Ի քահանայիցն քրձազգեցս։ (3) Ոմանք· Եւ ասեն ցնա· այսպէս։ (4) Ոսկան· Տր իւր նախատել զԱծ։ (5) Ոմանք· Եզեկիայ արքայի։ (7) Բազմ· Արկանեմ 'ի նա։ (8) Ոմանք· Եհաս արքային Ասորես"··· և լուաւ արքայն Ասորես"· թէ չուեաց 'ի։ (8) Ոսկան· Զլոբնայ։ (9) Ոսկան յաւելու· Եւ լուաւ զեթովպացւոց թագաւորէ եթէ

Digitized by Google

զարդարեալ ամենայնիւ։ Եւ առաքեաց Հրեշտակս առ երկ-
նիս՝ և ասէ. * Այսպէս ասասցէք ցինձ երկնային որդւոյ Հը- 10
րէաստանի. մի խառնեսցէ զձեռս իմ՝ յոր դու յուսա-
ցեալ ես. և ասիցէ՝ թէ ոչ միամտեսցի ինձ՝ ի ձեռն որ-
դւոցն աստուածութեանց։ * Արդ՝ ահա չիցէ՞ լուսաւոր 11
քո՝ զորթեշ որպարէն թագաւորք աստուածութեանց ընդ
իմ երկիր, որք առատեսցեն զնա. խաչարք դու առաքե-
լոյ եղեր։ * մի թէ առաքեցուցին սատանայք այլազգն 12
զայնմանէ զորս կորուսին հարքն իմ, զիշխանս և զերա-
մանն և զհեռաւորն, որ էին յերկիրն եմաթեայ։ * մեք էին 13
թագաւորք եմաթայն և արփաթայ. և մեք էին թագա-
ւորք քաղաքին սեփարուիմ, անայն և աւայ։ * Եւ 14
առ եզեկիա զհրովարտակն ՚ի ձեռաց հրեշտակացն, ըն-
թերցաւ, և ելանէր ՚ի տուն Տն, և տարածեաց առաջի
Տն։ * Եւ եկաց յաղօթս եզեկիա առ Տէր՝ և ասէ։ * Տէր 15
զօրութեանց. Տր Իէլի՝ որ նստիս ՚ի քրովբէս. դու ես 16
Տր միայն՝ իմ թագաւորութեանց երկրաց. դու արա-
րեր զերկինս և զերկիր։ * խոնարհեցո Տր զունկն քո՝ 17
և լուր. բաց Տր զաչս քո, նայեաց Տր. լուր Տր, և
տես զպատգամն զոր առաքեաց սենեքերիմ առնել ա-
նարգանս Աստուծոյ կենդանւոյ զոր թերագանէ։ * Եւ ար- 18
դարև աւերեցին թագաւորքն ասորեստանի զաշխարհս
իմ և զերկիր նոց. * և հրձիգ արարին զկուռս նոցա. 19
քանզի չէին Աստուածք, այլ ձեռագործք մարդկան, փայ-
տեղէնք և քարեղէնք, և կորուսին զնա։ * Բայց արդ 20
Տր Ած մեր՝ ապրեցո զմեզ ՚ի ձեռաց նր. զի ծանիցեն
իմ թագաւորութիւնք երկրի՝ թէ դու միայն ես Ած։
* Եւ առաքեաց եսայի որդի ամովսայ առ եզեկիա՝ 21
և ասէ ցնա. այսպէս ասէ Տր Ած Իէլի. լուայ աղօթիցն
զոր աղաչեցեր առ իս՝ վա սենեքերիմայ թագաւորին ասո-
րեստանեայց։ * արդ այս բան է զոր խօսեցաւ վա նր 22
Տն։ Անարգեաց արհամարհեաց զքեզ դուստր սիոն-
նի. զլուխս շարժեաց ՚ի վե դուստր Երուսաղեմի։ * զո՞ նախա- 23
տեցեր և հայհոյեցեր, և առ ո՞ բարձրացուցեր զձայն
բարբառ քո. և ոչ ամբարձեր զաչս ՚ի բարձունս ՚ի սուրբն Իէլի։
* զի

զօրացոյց աստուծոյ. կամ թագաւոր։ (12) Ոմանք. Առաքեցուցին
զնա աստուածք"... և զհարանն.. և որք էին յերկիրն եմաթայ։
(13) Ոմանք. Անայ և աւայ։ (16) Բունն. Դու ես միայն
Ած։ (16) Ոմանք. Ամենայն թագաւորութեան երկրի"...
զերկին և։ (19) Ոմանք. Քանզի ոչ էին աստուածք։
(21) Օրինակ մի. Անարգեցին զոր աղօթեցեր առաքն։ (22) Ո-
մանք յաւելուն Անարգեաց արհամարհեաց զքեզ կոյս դուստր.. շար-
ժեաց ՚ի վե քո դուստր Երուսաղեմի։ (23) Ոմանք. Եւ ամբարձեր
զաչս քո ՚ի։ (23) Բնագիրն յաւելու. Զաչս քո ՚ի բարձր"։

Digitized by Google

24 * զի՞ ի ձեռն հրեշտակաց նախատեցեր զՏէր : Դու ա-
սացեր եթէ բազմութեամբ կառաց իմոց ելից ի բարձրութիւն
լերանց, և ի ծագս Լիբանանու. և կոտորեցից զբարձ-
րութիւն մայրից նորա, և զընտրեալ նոճիս նորա : և մտից
25 ի բարձրութիւն կողմանց անտառին : * և արկից կամուրջ,
26 և աւերեցից զջուրս և զամ ժողովս ջուրցն : * Չեկե՞ր
լուեալ քո զոր յառաջագոյն արարի ես յաւուրցն ա-
ռաջնոց. զոր կազմեցի և այժմ յայտնեցի աւերել ըն-
27 հեթանոսս յամուրս խուրեանց : * և զբնակիչս քաղաքաց
յերուսաղեմիւք ամրոցաց, Թուլ ի ձեռաց՝ և ցամաքե-
ցան. և եղեն իբրև զխոտ ցամաքեալ ի վերայ տանեաց՝ և
28 իբրև զսեզ չորացեալ : * Արդ զկայս հանգստեան քոյ,
և զել և զմուտ ճանապարհաց քոց ես գիտեմ.
29 * և սրտմտութիւն քո զոր սրտմտեցեր, և դառնութիւն քո
ել առաջի իմ. և արկից վարապան ի քթունս քո, և
զանդրանակ դիմաց ի կզակս քո. և դարձուցից զքեզ ընդ
30 նոյն ճանապարհ ընդ որ եկիր : * Այլ քեզ այս եղի-
ցի նշան. կերիցես այս ամ զանկեալսն, և յամին եւս
կերիցես զինքնայորդսն. և յամին երրորդում սերմանեսց-
ջիք և հնձեսջիք, տնկեսջիք այգիս՝ և կերիջիք զպտուղ
31 նոց : * Եւ եղիցին մնացորդքն հրէաստանի արձակել
32 արմատս ի խոնարհ, և տալ պտուղ ի վեր : * զի յԵմ
եղիցին մնացեալք, և ի լերինն սիոնի ապրեալք : զի
33 նախանձ տն զօրութեանց արար զայս : * Վա՛ս այսորիկ այսպէս
ասէ տէր ի վերայ Թագաւորին ասորեստանեայց. մի
մտցէ ի քաղաքս յայս, և մի նետս արկցէ ի վերայ դորա.
և մի փակեսցէ զդա վահանաւք, և մի պաշարեսցէ զդա
34 պատնիշօք. * այլ ճանապարհաւ ընդ որ եկն ընդ նոյն
դարձցի, և ի քաղաքն յայն մի մտցէ : Այսպէս ասէ
35 տէր. * Վերապահեցից եղէց քաղաքիդ այդմիկ ապրեցու-
36 ցանել զդա, վասն իմ և վասն Դաւթի ծառայի իմոյ : * Եւ
ել հրեշտակ տն, և սատակեաց ի բանակէն ասորւոց
բիւրաւորեալսն՝ հարիւր ութսուն և հինգ հազար : և
յա-

---

(24)(25) Ցօրինակին բառս՝ ելից, կոտորեցից, արկից, աւերեցից, չմերձեալ նշանակին. ... ' ի նորագոյն օրինակին ... և առանց՝ ելի, կոտորեցի, ևն. զոր գրեալ ունին սոքա : (26) Օրինակ. Եւ այժմ յայտնեցայ : (29) Երկու օրինակք. Եւ արկից վարապանս ի քթունս քո : Այլ ուրեք. վարապանդակ ի քթունս քո : (30) ի վերայ՝ ... զինքնաբոյս ... (30) Օրինակ. Զպտուղ նոց : (31) Օրինակ. Արմատեսցին արմատս : (33) Բազում յաւելուած. Մի մտցէ նա ի քաղաքս : (34) Օրինակ. Եւ ի քաղաքս յայս մի մտցէ : (36) Օրինակ. Ի բանակին ասորեստանեայց... հարիւր և ութսուն :

Digitized by Google

յարուցեալ էր առաւօտուն՝ գտին զայն ամենայն մեռեալս։
Եւ դարձաւ անդրէն՝ գնաց Սենեքերիմ արքայն Աս- 37
որեստանեայց, բնակեաց ի Նինուէ։ Եւ մինչդեռ 38
երկիր պագանէր ի տան Նասրաքայ կռոց իւ-
րոց, Ադրամելէք և Սարասար որդիք նորա սպանին զնա
սրով, և ինքեանք զերծան փախստականք ի Հայս։ Եւ թա-
գաւորեաց Ասորդան որդի նորա ընդ նորա։

ԳԼ. ԼԸ.

Եւ եղեւ ի ժամանակին յայնմիկ հիւանդացաւ Եզե- 1
կիաս մինչև ի մահ. և եկն առ նա Եսայի որդի Ա-
մովսայ՝ և ասէ ցնա. Այսպէս ասէ Տէր. Հրաման տուր
վասն տան քոյ՝ զի մեռանիս և ոչ կեաս։ Եւ դարձոյց 2
Եզեկիաս զերեսս իւր յորմն անդր, յաղօթս եկաց. և 3
ասէ՝ ո՛վ Տէր, յիշեա զիս Տէր զի գնացի առաջի քո ճշ-
մարտութեամբ և ճշմարիտ սրտիւ, և զհաճոյսն առաջի
քո արարի։ և լալով լացեալ Եզեկիաս լալիւն մեծ։ Եւ եղեւ 4
բան Տեառն առ Եսայի՝ և ասէ. Երթ՝ և ասա Եզեկիայ. 5
Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Դաւթի հօր քո. Լուայ բարբառ-
ոյ աղօթից քոց, և տեսի զարտասուս քո. ահաւասիկ
յաւելում ի ժամանակս քո ամս հնգետասան։ Եւ ի 6
ձեռաց արքային Ասորեստանեայց ապրեցուցից զքեզ
և զքաղաքդ զայդ. և վերակացու եղեց քաղաքիդ այդ-
միկ։ Եւ այս քեզ նշան ի Տեառնէ, թէ առնիցէ Տէր զբա- 7
նս զայս զոր խօսեցաւ։ Ահաւասիկ ես դարձու- 8
ցանեմ զստուերս աստիճանացդ, ընդ որ իջեալ է շուքն,
զտասն աստիճանս տանն հօր քո. և դարձուցից զարեգակն ընդ
տասնեքեան աստիճանսն։ Եւ ել շուքն զտասնեքեան
աստիճանօքն՝ ընդ որ իջեալ էր ստուերն։
Աղօթք Եզեկիայ արքային Հրէաստանի՝ ի ժամանակի յորժամ հի- 9
ւանդացաւ՝ և յարեաւ ի հիւանդութենէ իւրմէ։ Ես ասացի 10
ի միջօրեայ աւուրց իմոց գնացից ի դրունս դժոխոց.
Թողի զմնացորդս ամաց իմոց։ Ասացի թէ ոչ ես տե- 11
սից զփրկութիւն Այ ի վերայ երկրի, և ոչ ես տեսից զմարդն
բնակիչս իւրովք։ Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմ- 12
մէ...

(37) Բնակեաց. Եւ բնակեաց ի Նինուէ։ (38) Ոմանք.
Ասարադդոն կամ Ասորդոն։
Գլ. ԼԸ. (2) Ոմանք. Զերեսս իւր յորմն. կամ, յորմն
անդր։ (3) Բնագիր. Արդարութեամբ և ճշմարիտ սրտիւ։
(5) Ոսկ. Աստուածն Դաւթի յաւելում։ (8) Ոմանք. Ահաւա-
սիկ ես դարձ... ընդ որ իջեալ շուքն զստուերն... ընդ որ
իջեալ էր ստուերն։ (9) Ոմանք. Հիւանդութենէ իւրմէ՝ և դարձ-
եալ ի հիւանդութենէ։ (10) Ոմանք. Աւուրց իմոց՝ ի դրունս
դժոխոց. Թողից զմնացորդս։ (12) Յազգատոհմէ ի ...

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԼԹ.

1 [illegible]

[illegible] (12) [illegible] (13) [illegible] (14) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (19) [illegible] (21) [illegible] (22) [illegible]

ԳԼ. ԼԹ. (1) [illegible]

Digitized by Google

* Եւ ուրախ եղեւ Եզեկիաս 'ի նմա. եւ եցոյց նոցա զտունս 2
գանձուց, եւ զխնկոց, եւ զիւղոց, եւ զոսկւոյ, եւ զարծա-
թոյ. եւ զամենայն տունս անօթոց գանձուց, եւ զամենայն ինչ որ էր
'ի գանձս իւր. եւ ոչինչ էր զոր ոչ եցոյց նոցա Եզեկիաս 'ի
տան իւրում, յամենայն իշխանութեան իւրում: * Եւ եկն Ե- 3
սայի մարգարէ առ արքայն Եզեկիաս եւ ասէ ցնա. զի՞նչ
ասեն արքդ այգոքիկ, եւ ուստի՞ եկեալ են առ քեզ: Եւ
ասէ Եզեկիաս, յերկրէ հեռաստանէ եկին առ իս 'ի Բա-
բելոնէ: * Եւ ասէ Եսայի. զի՞նչ տեսին 'ի տան քում: 4
Եւ ասէ Եզեկիաս. զամենայն ինչ որ 'ի տան իմում էր՝ տեսին.
եւ ոչինչ էր 'ի տան իմում զոր ոչ տեսին. այլեւ զգանձս
իմ զամենայն: * Եւ ասէ ցնա Եսայի. լուր՝ զբանս Տեառն 5
զօրութեանց: * Ահա եկեսցեն աւուրք, եւ առնուցուն 6
զամենայն ինչ որ 'ի տան քում է, եւ զոր ինչ միանգամ ժո-
ղովեցին հարքն քո մինչեւ ցայսօր. տարցին 'ի Բաբելոնի,
եւ մի ինչ անմնասցի թողցուն: * Այլ ասաց Տէր, թէ 7
եւ յորդւոցն քոց որ ելանիցեն 'ի քէն՝ զորս դու ծնա-
նիցիս, առցեն եւ արասցեն ներքինիս 'ի տան թագա-
ւորին Բաբելացւոց: * Եւ ասէ Եզեկիաս ցԵսայի. բա- 8
րի է բանդ Տեառն զոր խօսեցաւ. եղիցի արդարութիւն եւ
խաղաղութիւն յաւուրս իմ:

ԳԼ. Խ.

ԼԴ Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք զժողովուրդ իմ, ա- 1
սէ Աստուած: * Քահանայք խօսեցարուք 'ի սիրտ Երուսաղեմի 2
եւ մխիթարեցէք զդա, զի լի եղեւ տառապանօք: Թո-
ղեալ լիցին դմա մեղք իւր, զի ընկալաւ 'ի ձեռանէ
Տեառն կրկին զհատուցումն մեղաց իւրոց: * Ձայն բար- 3
բառոյ յանապատի. պատրաստեցէք զճանապարհս
Տեառն, եւ ուղիղ արարէք զշաւիղս Աստուծոյ մերոյ: * Ամենայն ձորք 4
լցցին, եւ ամենայն լերինք եւ բլուրք խոնարհեսցին. եւ եղիցին
ամենայն դժուարինք 'ի դիւրինս, եւ սապաւարքն 'ի դաշտս:
* Եւ երեւեսցին փառքն Տեառն. եւ տեսցէ ամենայն մարմին ըզ- 5
փրկութիւն Աստուծոյ, զի Տէր խօսեցաւ: * Ձայն որ ասէ՝ աղա- 6
ղակեա: Եւ ասացի, զի՞նչ աղաղակեցից: Ամենայն մարմին խոտ
է, եւ ամենայն փառք մարդոյ իբրեւ զծաղիկ խոտոյ: * Ցա- 7
մաքեցաւ խոտն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկն. զի հողմ
Տեառն շնչեաց 'ի նա: արդարեւ խոտ է ժողովուրդս այս:
* ցամաքեցաւ խոտն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկն. եւ բանն 8
Տեառն մնայ յաւիտեան:

* Եւ

(2) Ոմանք. Նոցա զտուն նեքոթայ գանձուց. . . անօ-
թոց գանձուց. . եւ յամենայն իշխանութեան իւրում: (6) Ոմանք.
Զամենայն ինչս որ 'ի տան. . եւ զոր միանգամ:
ԳԼ. Խ. (6) Օրինակ մի. Զի՞նչ աղաղակեցից: [illegible]՝ ամենայն:

9 * Ե՛ւ 'ի վե՛ր լերինք բարձու՝ աւետարանիչդ սիոնի · Լե
բարձրացո՛ զօրութեամբ զբարբառ քո աւետարանիչդ Երուսաղեմի ·
բարձրացուցէք, մի՛ երկնչիք · ասա՛ քաղաքացն յուդայ ·
10 * Ահաւասիկ Տր Տէր՝ ահաւասիկ Տէր, Տէր գայ զօ-
րութեամբ և բազուկն տէրութեամբ իւրով · ահաւասիկ վարձք
11 իւր ընդ իւր, և գործք առաջի նորա : * Իբրև հովիւ մի
հովուեսցէ զխաշինս իւր · և բազկաւ իւրով ժողովես-
ցէ զգառինս, և 'ի ծոց իւր կրեսցէ զնոս, և մխիթար
12 լեցի յղեաց : * Ո՞ չափեաց ափով իւրով զջուրս, և զեր-
կինս թզաւ, և զերկիր ամ՛ բռամբ : ո՞ կշռեաց զլերինս
13 կշռով, և զբլուրս կշռորդաւք : * Ո՞ գիտաց զմիտս Տն,
և ո՞ եղև նորա խորհրդակից՝ եթէ խելամտեան արասցէ
14 զնա : * կամ ընդ ո՛ւմ խորհեցաւ՝ և արար զնա խելա-
մուտ · կամ ո՞ եցոյց նմա զդատաստան՝ և զճանապարհ
իմաստութե · կամ ո՞ ետ նմա փոխ յառաջագոյն՝ և հա-
15 տուցանիցէ նմա : * Եթէ ամենայն հեթանոսք իբրև
զկաթիլ մի 'ի դուղէ են, և իբրև զծանր մի 'ի կշռոց հա-
16 մարեցան, և իբրև շիթք 'ի բերանոյ համարեսցին : * Եւ
թէ լիբանան՝ չէ բաւական յայրումն, և ամ՛ չորքոտա-
17 նիք չեն բաւական յողջակէզս · * և ամ՛ հեթանոսք ոչինչ
18 են, և յոչինչ համարեցան նմա : * Արդ ո՞ւմ նմանե-
ցուցէք զՏէր, և որո՞ւմ նմանութեան նմանեցուցէք զնա :
19 * մի՞թէ պատկեր կոփեաց զնա հիւսն, կամ ոսկերիչ
ձուլեաց զնա ոսկի՝ և պատեաց զնա ոսկւով, 'ի նմա-
20 նութիւն պատկերի կերպարանեաց զնա : * Զփայտ ան-
փուտ ընտրեաց հիւսն, և իմաստութեամբ հնարս խնդրե
21 զիարդ կանգնեսցէ զնա զի մի շարժեսցի : * Ո՛չ գիտէ՞ք
և ոչ իմանայք, և ոչ պատմեցաւ ձեզ իսկզբանէ · ոչ
22 գիտացէք թէ ո՛ հաստատեաց զհիմունս երկրի : * Որ
ունի զծիր երկրի, և բնակիչք նորա իբրև զմարախ : որ
կանգնեաց զերկինս իբրև զկամար, և ձգեաց իբրև ըն-
23 խորան · և հաստատեաց զերկիր բնակել 'ի նմա : * որ
տայ զիշխանս յոչինչ իշխանութե, և զերկիր իբրև զոչինչ
24 արար : * Զի ոչ սերմանեսցին՝ և ոչ տնկեսցին, և ոչ
հաստատեսցի յերկրի արմատ նց · շնչեաց 'ի նա՝ և ցա-
25 մաքեցան · և փոթորիկ իբրև զխռշակ առցէ զնս : * Արդ՝
ո՞ւմ նմանեցուցէք զիս, և զուգեցայց ասէ սուրբն Եղի ·
* Համբ

---

(9) Ոմանք · Ասա՛ ցքաղաքս յուդ"ա : (10) Ոմանք · Ահա-
ւասիկ վարձք իւր : (14) Ոմանք · Եւ զճանապարհս իմ-
աստ''... և հատուցանիցի նմա : (19) Ոմանք · Ոսկերիչ
ձուլեաց ոսկի : (22) Ոմանք · Զերկինս որպէս կամար :
(24) Բաղմ · Եւ փոթորիկ իբրև զխաշ : (25) 'Ի լատ''ն
Եւ բարձրացայց ասէ սուրբն Եղի · [illegible]
Որ [illegible]

Digitized by Google

* Համբարձէք 'ի բարձունս զաչս ձեր, և տեսէք ո՞ 26
հաստատեաց զայս ամ. ո՛ հանէ զզարդ նց, և զամենե-
սեան յանուանէ կոչէ. բազում փառօք և սաստկութ
զօրութե, և մի ինչ՝ ոչ ծածկեցաւ 'ի քէն: * Մի՛ ա- 27
սիցես յակոբ, և զի՞նչ խօսեցար իէլ. թէ ծածկեցան
ճանապարհք իմ յայյ, և ած իմ եբարձ զիրաւունս իմ,
և մեկնեցաւ: * Նա և այժմ ոչ ծանեար: եթէ չէ՞ր լը- 28
ւեալ՝ Աճ յաւիտենական. ած որ հաստատեաց զծագս
երկրի. ոչ քաղցիցէ, և ոչ վաստակեսցի. և չիք քննու-
թե իմաստութե նր: * տայ քաղցելոց զօրութի, և անցա- 29
ւոց ղօրամնութի: * Քաղցիցեն երիտասարդք, և վաս- 30
տակեսցին մանկունք. և ընտիրք անզօրք եղիցին: * Բայց 31
որ սպասեն ան, նորոգեսցին զօրութբ. նորափետուր
ղարդարեսցին իբրև զարծուիս. ընթասցին, և մի՛ վաս-
տակեսցին. գնասցեն՝ և մի քաղցիցեն:

ԳԼ. ԽԱ.

Նորոգեցարուք առ իս կղզիք. զի իշխանք նորոգես- 1
ցին զօրութբ. մերձեսցին խօսեսցին միանգամայն,
և ապա զիրաւունս պատմեսցեն: * Ո՞ զարթոյց յարևե- 2
լից զարդարութի, և կոչեաց զնա զհետ իւր. երթիցէ
և տացէ հասուցումն յանդիման հեթանոսաց: զարհու-
րեցուսցէ զթագաւորս, և տացէ հողոյ զսուսեր նց. և
իբրև զխուիւ մերժեսցէ զնետս նց: * Եւ արասցէ զնս 3
փախստականս. և անցցէ խաղաղութբ զճանապարհս
ոտից իւրոց: արդ՝ ասիցէք թէ ոչ գայցէ: * ո՞ աղ- 4
դեաց՝ և արար զայս ամ. կոչեաց զնա՝ որ կոչէրն յազ-
գացն առաջնոց: Ե՛ս եմ առաջին, և ես նոյն եմ առ
յապայս: * Տեսին զիս հեթանոսք՝ և երկեան. և զար- 5
հեցին ամ ծագք երկրի: մերձեցան և եկին 'ի միասին:
* Եդին 'ի մտի իւրաքանչիւր ընդ ընկերի և ընդ եղբօր 6
օգնականն լինել: և ասիցեն. * Քաջալերեսցէ հիւսն ըղ- 7
ձարբին, կռել կոփել ուռն հարկանել: և ասիցէ նպաստ
բարի եղև իմն: և բևեռեսցին զնս բևեռօք, և դիցեն 'ի
տեղւոջի, և ոչ շարժեսցին: * Բայց դու իէլ ծառայ իմ, 8
յակոբ՝ զոր ընտրեցի. զաւակ աբրահամու՝ զոր սի-
րեցի: * որում օգնական եղէ 'ի ծագաց երկրի. և 'ի 9
դիտաց նր կոչեցի զքեզ, և ասացի թէ ծառայ իմ ես
դու.

---

(26) Ոմանք. Եւ ոչ մի ինչ ծած": (28) Ոմանք. Եւ ոչ վաս-
տակեսցէ: (31) Ոմանք. Ընթասցեն և մի վաստակեսցեն.
ԳԼ. ԽԱ. (6) Ոմանք. Իւրաքանչիւր ընկերի և եղբօր
օգնել": (7) Ոմանք. Եւ բևեռեսցեն զնս.. և դնիցեն 'ի
տեղւոջի: (9) Ոմանք. Որում օգնականն եղէ.. և ոչ թո-
ղի զքեզ: (9) Յօրինակին գիրք. Եւ ընտրեցի զքեզ:

Digitized by Google

10 դու. եւ լիարկեցի զքեզ, եւ ոչ թողից զքեզ։ * Մի երկն-
չիր՝ զի ընդ քեզ եմ. մի խաբիր՝ զի ես եմ Աստուած քո, որ
զօրացուցի զքեզ. եւ օգնեցի քեզ, եւ զգուշացայ քեզ
11 աջով արդարութեան իմոյ։ * Ահաւասիկ ամաչեսցեն՝ եւ
պատկառեսցեն ամենայն հակառակորդք քո, եւ եղիցին նոքա
12 իբրեւ զչեղեալս. եւ կորիցեն ամենայն դատախազք քո։ * Խնդ-
րեսցես զնոսա, եւ ոչ գտցես զմարդան որ թշնամանիցեն
զքեզ. եւ եղիցին իբրեւ զչեղեալս պատերազմողք քո։
13 * Զի ես եմ Տէր Աստուած քո, որ ունիմ զաջոյ ձեռանէ քում-
մէ։ որ ասեմ ցքեզ՝ թէ մի երկնչիր. ես օգնեցից քեզ։
14 * Մի երկնչիր, որդիդ յակոբեան զաւակդ իսրայելեան.
ես օգնեցի քեզ ասէ Տէր՝ որ փրկելոցն է զքեզ Սուրբն Իսրայէլի։
15 * Ահաւասիկ արարի զքեզ իբրեւ զսայլս նորս սղոցաձեւ ԼԶ
կամնասայլից. կամեսցես զլերինս, եւ մանրեսցես զբլ-
16 րուրս. եւ արասցես զնոսա իբրեւ զփոշի, * եւ հոսեսցես.
հողմք առցեն զնոսա, եւ մրրիկք ցրուեսցեն։ Բայց դու
17 ուրախ լիցիս ՚ի Տէր՝ ՚ի սրբութիւնս Իսրայէլի։ * եւ ցնծասցեն
տնանկք եւ կարօտեալք որ խնդրեսցեն ջուր, եւ ոչ գտա-
նիցեն. եւ լեզուք նոցա ՚ի ծարաւոյ ցամաքեսցին։ Ես Տէր Աստ-
18 ուած լուայց նոցա, Աստուած Իսրայէլի, եւ ոչ թողից զնոսա։ * Այլ բացից
գետս ՚ի լերինս, եւ ՚ի մէջ դաշտաց աղբերս։ Ար-
արից զանապատն ՚ի մարգս ջուրց, եւ զերկիրն ծարա-
19 ւուտ ՚ի վտակս։ * եւ բղխեցուցից յանջրդի երկրին զ-
մայրն, եւ զտօսախն, զմուրտն, եւ զնոճն, եւ զսաւսան.
զաւարդն, եւ զսարոյն, եւ զկաղամախն, զչինն, եւ զփայտն
20 իւղոյ։ * Զի տեսցեն եւ գիտասցեն եւ ծանիցեն եւ իմա-
ցեն ՚ի միասին՝ թէ ձեռն Տեառն արար զայս ամենայն, եւ սուրբն
21 Իսրայէլի հաստատեաց։ * Մերձեալ են իրաւունք ձեր՝ աս-
ասէ Տէր Աստուած. մերձեալ են իրաւունք ձեր՝ ասէ թագա-
22 ւորն յակոբայ։ * Մերձեսցին եւ պատմեսցեն ձեզ որ
ինչ անցք անցանելոց իցեն։ Եւ կամ զառաջինսն թէ
զինչ են՝ ասասջիք. ՚ի միտ դիցուք, եւ գիտասցուք զի՞նչ
23 առաջին կամ զինչ առ յապա։ * Ասացէք մեզ. զապա-
ժն

(12) Ոմանք. Զմարդս որ թշնամանեսցին զքեզ։ (13) Ո-
մանք. Ես օգնեցի քեզ։ (14) Եբրէ. օրինակք համեմատ Ա-
քիւղայ, առեալ Սեպտանաս ասեն. Որդ ընդ յակոբեան զաւ-
ակդ Իսրայէլեան։ Իսկ ոմանք. Որ ընդ յակոբեան զաւակդ։
(15) Ոմանք. Ահաւասիկ արարից զքեզ.. սղոցաձեւ
կամնաւ։ (16) Ցօրինակին ՚ի ճշգրտին եղեւ. Ուրախ լի-
ցիս Տէր ՚ի սրբութիւնս. ՚ի լուսանցս անդ նշանակի Տէր. համե-
մատ միոյ ... օրինակի։ Ուր մեք համաձայն այլոց ...
դրաք ՚ի Տէր։ (17) Ոմանք. ՚ի ծարաւոյ ցամաքեսցին։ եւ։
(22) Եբրէ. Եթէ զինչ են ասասցէք.. եւ զինչ առ յապա։
(23) Ոմանք. ՚ի վախճանին լինելոց.. Թէ աստուածք էք։

Digitized by Google

մոցէք մեզ որ ինչ 'ի վախճանի լինիցի, և գիտասցուք.
եթէ աստուածք իցէք՝ բարի արարէք, չար արարէք.
զի տեսցուք * միաբանությամբ և զարմասցուք՝ թէ ուստի
իցէք դուք, * և ուստի գործած ձեր : զի յերկրէ ակնածու 24
ընտրեցին զձեզ : * Բայց ես զարթուցից զհիւսւսոյ, 25
և զարևելս յաջակոչեցից յանուն իմ. եկեսցեն իշխանք.
և իբրև զկաւ բրուտի զոր բրուտն կոխէ՝ այնպէս կոխե-
ցին : * Ո՞ պատմեսցէ զայն՝ որ իսկզբանէն է, զի գի- 26
տասցուք. և զնա յառաջագոյն, և ասասցուք թէ
ճշմարիտ է : չիք որ ասէ յառաջագոյն, և ոչ որ լսէ
զբանս ձեր : * Սկիզբն արարից զսիոն, և զեմ մխի- 27
թարեցից 'ի ճանապարհի : * զի 'ի հեթանոսաց աստ- 28
ղին ոչ ոք է, և 'ի կռոց նոցա ոչ ոք է որ պատմէ. և եթէ
թէ հարցից ես զնա թէ ուստի էք, ոչ տացեն ինձ
պատասխանի. * Զի ընդունելոյն են որ ատեն զձեզ, 29
և սնոտի են որ սանդղեաններն զձեզ :

ԳԼ. ԽԲ.

Լէ Յ ակոբ ծառայ իմ, օգնական եղեց նմա. իէլ ընտ- 1
րեալ իմ զոր ընկալաւ անձն իմ. ետու զոգի իմ
'ի վ՛ր նր, և իրաւունս հեթանոսաց հանցէ : * Մ՛ի ա- 2
ղաղակեսցէ և մի միածեսցի, և մի ոք լուիցէ արտաքոյ
զբարբառ նր : * զեղէգն ջախջախեալ մի բեկցէ, և զպ- 3
ատրոյգն առկայծեալ մի շիջուցէ : * Ա՛յլ հանցէ 4
'ի ճշմարտութիւն զիրաւունս : ծագեսցէ՝ և մի խորտա-
կեսցի. մինչև դիցէ յերկրի զդատաստան, և յանուն նր
հեթանոսք յուսասցին : * Ա՛յսպէս ասէ Տէր Ած՝ որ 5
արար զերկինս և հաստատեաց զնա, որ հաստատեաց
զերկիր և որ 'ի նմա. որ ետ շունչ ժողովրդեան որ 'ի վերայ
նր. և հոգի ամենեցուն որ կոխեն զնա : * Ես Տէր Ած կո- 6
չեցի զքեզ արդարութեամբ. կալայց զաջոյ ձեռանէ քում,
մ՛ ի՛ և զօրացուցի զքեզ, և ետու զքեզ յուխտ ազգին
և 'ի լոյս հեթանոսաց : * բանալ զաչս կուրաց. հանել 7
զկապեալս 'ի բանտէ և 'ի տանէ կապանաց որ նստեն
'ի խաւարի : * Ես Տէր Ած՝ այս է անուն իմ. զփառս իմ 8
այլ.

(24) Այլ. Եւ ուստի գործուած ձեր : (25) Ոմանք. Բայց ես զարթուցանեմ : (26) Ոմանք. Ո՞ր իսկզբանէն, զի : (28) Ոմանք. Ո՛չ տացեն ինձ պա՛ս :
ԳԼ. ԽԲ. (1) Ոմանք. Եւ իէլ ընտրեալ իմ : (1) Ոմանք. Եւ իրաւունս հեթանոսաց պատմեսցէ, բայց որոշ ասելի և այլ ագիտաւ է 'ի լատինացն : (4) Ոմանք. Մինչև դիցէ յերկրի զդա'' : (5) Ոմանք. Եւ որ ետ շունչ ժողովրդեան : և ոմանք. և ետ շունչ.. և հոգի ամենայն : (6) Օրինակ մ. Կալայց զձեռանէ քումմէ (6) Ոմանք. Յուխտ ազգի. և 'ի լոյս :

Digitized by Google

9 այլում ոչ տաց, եւ ոչ զքաջութիւն իմ դրօշելոց ։ * Որ
ինչ ի սկզբանն էին եկն եհաս, եւ զնորս նոր պատ
10 մեցից ձեզ. եւ մինչչեւ պատմեալ՝ ցուցաւ ձեզ ։ * Օրհ
նեցէք զնա յօրհնութիւն նոր. զի իշխանութիւն նր 'ի բարձ
անց փառաւորի, եւ անուն նր 'ի ծագաց երկրի ։ Այք
11 իջանէքն 'ի ծով նաւազք, կղզիք եւ բնակիչք նց ։ * Ու
րախ եղիցի անապատն եւ աւանք նր՝ բանակք եւ բնա
կիչք կեդարու. ուրախ եղիցին բնակիչք վիմին ։ 'ի
12 գլխոց լերանց գոչեսցեն՝ * տացեն զփառս Այ. եւ զքա
13 ջութիւն նր կղզիք պատմեսցեն ։ * Տր ած զօրութեանց ելցէ,
եւ հարցէ զպատերազմ. յարուսցէ զնախանձ, եւ
14 գոչեսցէ 'ի վր թշնամեաց իւրոց զօրութք ։ * Լռեալ էի
ի սկզբանէ, միթէ միշտ լռեցից եւ անսայցեմ. ժուժ
կալեալ իբրեւ զծննդական. արդ զարհուրեցուցից եւ
15 ցամաքեցուցից միանգամայն ։ * Զլերինս եւ զբլուրս
յապականեցից, եւ զամ խոտ նց ցամաքեցուցից ։ Եդից
16 զգետս 'ի կղզիս, եւ զճահս ցամաքեցուցից ։ * Առաջ
նորդեցից կուրաց ընդ ճանապարհ զոր ոչ գիտեն.
եւ ընդ շաւիղս՝ զոր ոչ ճանաչէին՝ գնացուցից զնս ։ Ա
րարից նց զխաւարն 'ի լոյս. եւ զդժուարինն՝ 'ի դիւ
րինս ։ Զայս բանս արարից նս, եւ ոչ թողից զնս ։
17 * Դարձցին նոքա գարշանս յետս յետս ։
Ամաչեսցեն զամօթ մեծ՝ որք յուսացեալ էք 'ի դրօ ԼԲ
շեալս. եւ ասէք ցձուլածոյս, թէ ածք մեր էք դուք ։
18 * Խուլք՝ լուարուք, եւ կոյրք հայեցարուք տեսանել ։
19 * Եւ ով է կոյրն՝ եթէ ոչ ծառայքն իմ. եւ ով են խուլքն՝
եթէ ոչ որ տիրեն նց ։ Ով է կոյրն՝ եթէ ոչ հեռա *
20 ցեալքն. եւ կուրացան ծառայքն Այ ։ * Տեսէք բազում
անգամ, եւ ոչ զգուշացայք. բաց են ակջք ձեր՝ եւ ոչ
21 լուարուք ։ * Տր ած կամեցաւ՝ զի արդարասցի՝ եւ բարձ
22 րացուսցէ զօրհնութիւն ։ * Եւ տեսի զի եղեւ ժողովուրդն
յափշտակեալ եւ յաւար մատնեալ ։ Յամ 'ի շտեմարանս
որոգայթիցն, եւ յամ տապարանս միանգամայն՝ ուր եւ թա
քուցին զնս. եղեն 'ի յափշտակութիւն, եւ ոչ ոք էր որ
փրկէր զնս. յաւար՝ եւ ոչ ոք էր որ ասէր թէ տուր 'ի
23 դարձ ։ * Ով է 'ի ձէնջ որ ունկնդիր լինիցի այսմ
ամի,

---

(10) Ոմանք. Օրհնեցէք զՏէր յօրհն"...
ծով նաւորք ։ (11) Այլք. Եւ աւանք ն[illegible]
եւ բնակիչք ։ [illegible]
իբրեւ զծննդականն ։ (16) Ոմանք. Զոր [illegible]
ճանապա"... եւ զդժուարինսն 'ի դիւ" ։ ([illegible]
աստուածք մեր դուք էք ։ (20) Բազում [illegible]
[illegible] ձեր, եւ ոչ լուա" ։ (21) Ոմանք. [illegible]
արդա" ։ Ուրոյն. Զի արդարացուսցէ՝ եւ ։

Digitized by Google

ծանիք․ և ՚ի միտ առնուցու որ ինչ յապայն գալոց իցէ։
* Ո՞վ ետ յափշտակութիւն զՅակոբ, և զԻսրայէլ աւարառու- 24
աց, ոչ ապաքէն նա ած՝ որում մեղաքն, և ոչ կամե-
ցան գնալ ընդ ճանապարհս նր, և ոչ լսել օրինաց նր։
* Եւ ած ՚ի վ(ե)ր նց զարտմանութիւն բարկութեան իւրոյ․ և 25
պատերազմ զնա պաշարեաց, և շուրջ զնովաւ հրձիգք․
և ոչ գիտացին իւրաքանչիւրոք ՚ի նոցանէն, և ոչ եդին
՚ի միտ։

ԳԼ․ ԽԳ․

ԼԹ Եւ արդ՝ այսպէս ասէ Տէր ած որ արար զքեզ Յա- 1
կոբ, զքեզ իէլ։ մի երկնչիր զի փրկ-
եցի զքեզ եղ զանուամբ քո՝ թէ իմ ես դու։
* Եւ եթէ ջուրս՝ ընդ քեզ եմ, և գետոց 2
զքեզ մի ա թէ անցանիցես ընդ հուր՝ մի
այրեսցիս, եղ մի կիզցէ։ * Զի ես եմ Տէր 3
ած քո սր մ զքեզ։ արարի փրկանս քո
զեգիպտոս ա․ և զՍաւենէ ընդ քեզ փոխանակ-
եցի։ * Ո ուական իսկ եղեր, և առաջի 4
իմ փառաւորեցար․ և ես սիրեցի զքեզ։ և տաց զմար-
դիկ փոխանակ քո, և զիշխանս փոխանակ գլխոյ քոյ։
* Մի երկնչիր՝ զի ընդ քեզ եմ․ յարևելից ածից զզա- 5
ւակ քո, և յարևմտից ժողովեցից զքեզ։ * Ասացից 6
հիւսիսոյ՝ ած․ և հարաւոյ՝ թէ մի արգելուր․ ածէք
զորդիս իմ ՚ի հեռաստանէ, և զդստերս իմ ՚ի ծագաց
երկրէ։ * և զամենեսեան որ միանգամ կոչեցեալ են յա- 7
նուն իմ։ Զի փառաց իմոց հաստատեցի զնա, և
ստեղծի զնա, և արարի զնա։ * և հանի զժողովուրդն 8
կոյր։ և Թէպէտ և աչքն են, սակայն նոյնպէս կուրաց-
եալ են, և խլեալ են ականջք իւրեանց։ * Ամենայն 9
ազգք ժողովեցան ՚ի միասին, և իշխանք ժողովեսցին ՚ի
նոցանէ։ Ո՞ պատմեսցէ զայս․ և կամ որ ինչ ՚ի սկզբանէն
էր, ո՞ լսելի արասցէ ձեզ։ ածցեն զվկայս իւրեանց՝ և
արդարասցին․ լուիցեն և ասասցեն զճշմարիտն։ * Եղե- 10
րուք ինձ վկայք, և ես ձեզ վկայ՝ ասէ Տէր ած․ և ծա-
ռայ իմ զոր ընտրեցի․ զի գիտասջիք և հաւատասջիք
ինձ․ և ՚ի միտ առնուցուք՝ թէ ես եմ։ Յառաջ քան զիս
ոչ

---

(24) Ոմանք․ Ո՞վ ետ յափշտակ․․ ոչ ապաքէն Տր․․․ գնալ զճանապարհս նորա։ (25) ՚Ի վերայ․ Եւ պատերազմ զնա պաշարեաց․ հանդերձ բաղձոց ՚ի միտ։

Գլ․ խգ․ (1) Յոմանս պակասի․ Թէ իմ ես դու։ (3) Օրէ․ նակ մի․ Եւ զՍաւէնէ քեզ փոխանակեցից։ (6) Բազումք յաւելուն․ Զորդիս իմ յերկիր հեռաւորաստանէ։ (8) Ոմանք․ Եւ թէպէտ աչք են։ (9) Ոմանք․ Ո՞ պատմեսցէ զայս․ և․

Digitized by Google

11 * Ես եմ Ած՝ եւ
12 ...ցի եւ փրկեցի.
...տար. դուք՝ ին...
13 ...սկզբանէ, եւ ես:
...ւ եւ արարից, եւ
14 ...ղէս ասէ Տէր Ած,
...ի առաքեցից ՚ի
...ն զամենեսեան.
15 * Ես Տէր Ած սուրբ
16 ձեր, որ յայտ արարի ձեզ զԹագաւորն Իլի: * Այս-
17 պէս ասէ Տէր որ արար ճանապարհ ընդ ծով, եւ ՚ի ջուրս
17 սաստիկս շաւիղս: * որ հանեալ զկառս եւ զերիվարս, եւ
բազում զօրս սաստիկս. այլ ննջեցին եւ ոչ յարիցեն.
18 շիջան իբրեւ պատրոյգ շիջեալ: * Մի՛ յիշէք զառա-
19 ջինսն, եւ զհինսն մի՛ ածէք զմտաւ: * զի ահաւասիկ նոր
գործեմ, որ այժմ յայտնեսցի եւ ծանիջիք. եւ արարից
ճանապարհ ընդ անապատ, եւ յերկիր անջրդի գետս
20 բղխեցուցից. * Օրհնեսցեն զիս գազանք անապատի.
հաւքուրք եւ դստերք ջայլամանց. զի ետու ես ջուր յա-
նապատ, եւ գետս յերկիր անջրդի. արբուցանել զազգն
21 իմ ընտրեալ: * եւ զժողովուրդն իմ զոր ստացայ, պատ-
22 մել զգովութիւնս իմ: * Ո՛չ այժմ կոչեցի զքեզ Յա-
23 կոբ եւ ոչ աշխատ արարի զքեզ Իլլ: * ոչ մատուցեր
ինձ խաշինս ողջակիզաց քոց, եւ ոչ զոհիւք քովք փա-
ռաւորեցեր զիս: ոչ ծառայեցեր ինձ պատարագաւ
քովք, եւ ոչ աշխատ արարի զքեզ ՚ի ծախս կնդրկաց
24 քոց. * ոչ գնեցեր ինձ խունկս արծաթոյ, եւ ոչ ցան-
կացայ ճարպոյ զոհից քոց. այլ ՚ի մեղս քո եւ յանօրէ-
25 նութիւնս քո վերակացու եղեց քեզ: * Ես եմ. ես եմ նոյն
որ ջնջեմ զանօրէնութիւնս քո վն իմ, եւ զմեղս քո այլ ոչ
26 ես յիշեցից: * Բայց քեզ յուշ լիցի քեզ՝ եւ * ընդ մի-
միմեանս դատեսցուք: ասա՛ դու նախ զանօրէնութիւնս քո՝
27 զի արդարասցիս: * Հարքն ձեր նախ մեղան, եւ իշ-
28 խանքն ձեր անօրինեցան յիս: * եւ պղծեցին իշխանքն
զսրբութիւնս իմ. եւ մատնեցի ՚ի կորուստ զՅակոբ, եւ
զԻլլ ՚ի նախատինս:

ԳԼ.

(13) Ոմանք. Եւ ոչ ոք է, որ ՚ի: (14) Ոմանք. Վն ձեր առաքեցից ՚ի: (14) Օրինակ. Փախստեամբ զամենեսին: (19) Ոմանք. Եւ յերկիրն անջրդի: (19) ՚Ի լուս՛. Գետս զետեղեցուցից: համաձայն անանց ՚ի Եբրա՛: (20) Ոմանք. Եւ գետս յերկիր: (23) Ոմանք. Ինձ ողջակէզս խաշանց քոց... ՚ի ծախս կնդրկաց: (24) Ոմանք. Վերակացու եղէ քեզ: (26) ՚Ի Բաղդատն ոմանք. Բայց քեզ յուշ լիցի Տէր: (26) Յօրինակին. Եւ ընդ միմեանս դատեսցու՛:

Digitized by Google

ԳԼ. ԽԴ.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]

18

19

20

21

22

23

[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]
25 [illegible]

[illegible] (15) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (20) [illegible] (22) [illegible] (23) [illegible] (24) [illegible] (25) [illegible]

Digitized by Google

տրամից ։ մ՛ դարձուցանէ զիմաստունս յետս, և զխոր-
հուրդս նոցա յիմարեցուցանէ ։ * և հաստատէ զբանս ծա- 26
ռայից իւրոց ։ և զխորհուրդս հրեշտակաց իւրոց ար-
դարացուցանէ ։ Ե՛ս եմ որ ասեմ ցԵմ թէ բնակեսջիր ։
և ցքաղաքս հրէաստանի՝ թէ շինեսջիք վերստին, և զա-
ւերակս նր կանգնեցից ։ * Որ ասեմ ցանդունդս թէ 27
աւերեսջիր, և զգետս նր ցամաքեցուցից ։ * որ ասեմ 28
ցԿիւրոս թէ իմաստնասջիր, և զամ կամս իմ արասցես ։
որ ասեմ ցԵմ թէ շինեսջիր, և զտաճարն իմ սուրբ՝
հաստատեցից ։

Գլ. ԽԵ.

Այսպէս ասէ տէր ած յօծեալն իմ ցԿիւրոս, զորոյ 1
կալայ զաջոյ ձեռանէ նր հնազանդեցուցանել ա-
ռաջի նր զազգս, և զզօրութիւն թագաւորաց խորտակե-
ցից, և բացից առաջի նր զդրունս, և քաղաքք մի փա-
կեսցին ։ * Ես երթայց առաջի քո. զլերինս հարթե- 2
ցից. զդրունս պղնձիս խորտակեցից, և զնիգս երկա-
թիս փշրեցից ։ * Եւ տաց քեզ զգանձս խաւարինս, և 3
զաւանդս աներևոյթս բացից քեզ. զի ծանիցես թէ ես
եմ տէր ած, որ կոչեցի զանուն քո՝ ած իսլի ։ * Վասն 4
յակոբայ ծառայի իմոյ, և իսլի ընտրելոյ իմոյ. ես կո-
չեցից քեզ զանուն քո՝ և ընկալայց զքեզ. և դու զիս
ոչ ծանեար՝ * եթէ ես տէր ած, և չիք այլ ոք ։ * և ծա- 5
նիցեն յարևելից և յարևմտից թէ չիք ոք բաց յինէն ։ 6
* Ե՛ս եմ որ հաստատեցի զլոյս՝ և արարի զխաւար. 7
ես եմ որ առնեմ զխաղաղութիւն՝ և հաստատեմ զչար ։
ես եմ տէր ած՝ որ առնեմ զայս ամ ։ * Ուրախ եղիցին 8
երկինք ՚ի վերուստ, և ամպք ցօղեսցեն զարդարութի ։
բղխեսցէ երկիր զողորմութի, և զարդարութի առհասա-
րակ բղխեսցէ ։ Ե՛ս եմ տէր որ հաստատեցի զքեզ երկրե
զկաւ իմն ։ * Սանրձի զքեզ երբև զկաւ բրուտի ։ միթէ 9
զերն

ծու"։ (26) Ոմանք. Զբանս ծառայի իւրոյ.. Թէ շինես-
ջիր վերստին ։ (27) Ոմանք. Եւ զգետս նր թէ ցամաքեսցի"։
Գլ. ԽԵ. (1) Ոմանք. Յօծեալն իւր ցԿիւրոս ։ (2) Ո-
մանք. Եւ զդրունս պղնձիս ։ (4) Ոմանք. Ընտրելոյ. ես
կոչեցի քեզ ։ (5) Ոմանք. Ես եմ տէր ած, և չիք ։ (6) Յօ-
րինակս պակասէր այս համար. "Եւ ծանիցեն յար"։ իսկ ասկան զեա-
մարան 5. և 6. առնի այսպէս. Եւ չիք այլ ոք ։ "Ես եմ՝ և
ոչ գոյ այլ. բաց յինէն ոչ գոյ ած. զօրացուցի զքեզ՝ և ոչ ծա-
նեար զիս ։ "Զի գիտասցեն ամ՝ որք յարևելից և որք յարև-
մտից՝ զի բաց յինէն այլ ոք ոչ գոյ ։ Ես եմ տէր ած և չիք
այլ ոք ։ "Ես եմ որ հաստատ"։ (8) Ոմանք. Ուրախ լիցին
երկինք ։ (9) Ոմանք. Հերկէ որ հերկէն.. այսպէս ասէ

Digitized by Google

զնի՞ն ամ հերկիցէ որ հերկէն զերկիր։ Միթէ ասիցէ՞
կաւն ցբրուտն՝ զի՞ կաս՝ զի ոչ գործես ※ չիք քո ձեռք։
Միթէ ասիցէ՞ ստեղծուածն ցստեղծիչն իւր թէ ընդէ՞ր
10 այսպէս ստեղծեր զիս։ * Վա՜յ որ ասիցէ ցհայր իւր
թէ ընդէ՞ր ծնար զիս, և ցմայր իւր՝ թէ ընդէ՞ր երկ-
11 նեցեր զիս։ * Զի այսպէս ասէ Տր ած սբն Իէլի, որ
արար զայնս որ յառաջին գալոց են․ Հարցէք զիս վասն
որդւոցն իմոց և դստերաց․ և վս գործոց ձեռաց իմոց
12 պատուիրէք առ իս։ * Ես արարի զերկիր և զմարդն
՚ի վր նր․ Ես ձեռամբ իմով հաստատեցի զերկինս․ ես
13 ամ աստեղաց ետու հրաման։ * Ես յարուցի զնա ար-
դարութբ թագաւոր, և ամ ճանապարհք նորա ուղիղ
են․ նա շինեսցէ զքաղաքն իմ, և զգերութի ժողովրդեան
իմոյ դարձուսցէ․ ոչ կաշառօք և ոչ պատարագօք՝ ասէ
14 Տր զօրութեանց։ * Այսպէս ասէ Տր զօրութեանց․ վաս-
տակ եղև երկիրն եգիպտացւոց․ և վաճառք եթովպաց-
ւոց։ և սաբայեցիքն արք մեծամեծք առ քեզ անցցեն,
և քեզ ծառայեսցեն, և զհետ քո շղթայիւք կապեալք
ձեռնակապօք ※ և առ քեզ եկեսցեն, և քեզ երկիր պագա-
նիցեն, և ՚ի քեզ ուխտադիր լինիցին․ զի ՚ի քեզ Ած
15 գոյ․ և ասասցեն թէ ոչ գոյ այլ Ած բայց ՚ի քէն։ * Զի
16 դու ես Ած՝ և մեք ոչ գիտէաք․ Ած Իէլի փրկիչ։ * Ամա-
չեսցեն՝ և յամօթ լիցին ամ հակառակորդք քո․ և գը-
17 նասցեն ամօթով։ Նորոգեցարո՛ւք առ իս կղզիք․ * զի
Իէլ փրկեալ է զփրկութի յաւիտենից․ ոչ ամաչեսցեն՝
18 և ոչ ևս յամօթ լիցին մինչև յաւիտեան։ * Զի այս-
պէս ասէ Տր որ արար զերկինս․ Ած՝ որ հաստատեաց
զերկիր և արար զնա․ նա է որ սահմանեաց զնա․ և ՚ի
զուր ինչ ոչ արար զնա, այլ ՚ի բնակութի ստեղծ զնա։
19 Ես եմ Տր՝ և չիք այլ ոք։ * ոչ ՚ի ծածուկ ինչ խօսեցայ՝
և ոչ ՚ի տեղւոջ խաւարին երկրի․ չասացի ցզաւակն
յակոբայ թէ ունայն խնդրեսջիք։ Ես եմ․ Ես եմ Տր
որ խօսիմ զարդարութի՝ և պատմեմ զճշմարտութի։
20 * Ժողովեցարո՛ւք և եկա՛յք՝ խորհեցարո՛ւք ՚ի միասին
ազգ

ծներ զիս։ (10) Ոմանք․ Վա՜յ որ ասէ ցհայր․․ կամ ցմայր
իւր։ (13) Ոսկան․ Ես յարուցի զնա։ (14) Ոմանք․ Եւ
վաճառականք եթիովպացւոց և սաբայեցիքն․․ երկիր
պագցեն․․ ուխտադիր լիցին։ (15) ՚Ի բազումս պակասի․
Զի դու ես Ած։ (16) Ոմանք․ Ամ հակառակորդք նր։
(16) Ոսկան յաւելու․ Եւ գնասցեն ամօթով ճարտարապետք
մեհենից։ (17) ՚Ի լուս՛՛․ Փրկեցաւ զփրկութի յաւի՛՛։
համաձայն բազմաց ՚ի բնաբ՛՛։ (18) Ոմանք․ Զերկինս․ ասէ
Ած, որ հաս՛՛․․․ նա է որ սահմանեաց զնա, և ոչ ՚ի
զուր ինչ արարող։ (20) Ոմանք․ Եւ կամ յաղօթս։ (20) Ոս-

Digitized by Google

ապրեալքդ ՚ի հեթանոսաց . ոչ ծանեան որք բարձեալ
բերէին զփայտն դրօշեալ . եւ կային յաղօթս առ աստ-
ուածս որ ոչ փրկէին զնոսա : *Եկեսցեն պատմեսցեն՝ մերձ- 21
եսցին, զի գիտասցեն ՚ի միասին . ո՛ լսելի արար զայս
զայս ՚ի սկզբանէ . եւ յայնժամ պատմեցաւ ձեզ :
Ես եմ Տէր՝ եւ չիք այլ ոք բաց յինէն . Աստուած արդար եւ փրկիչ .
եւ չիք ոք բաց յինէն : *Դարձարուք առ իս՝ եւ ապրեսջիք 22
դուք որ ՚ի ծագաց երկրի : Ես եմ Տէր՝ եւ
չիք այլ : *Յանձն իմ երդնում , եթէ ելցէ ՚ի բերանոյ 23
՚ի բերանոյ իմոյ՝ արդարութիւն է . եւ բանք իմ ոչ դարձցին :
*Զի ինձ կրկնեսցի ամ ծունր . եւ խոստովանեսցի լեզու ամ 24
ենայն Աստուծոյ : *եւ ասասցէ՝ թէ արդարութիւն եւ փառք առ 25
նա եկեսցեն եւ ամաչեսցեն ամենեքեան՝ որ որոշեն
զանձինս իւրեանց ՚ի նմանէ : *Արդարասցին՝ եւ ամ փա- 26
ռաւորեսցի ամ զաւակ որդւոցն Իսրայէլի :

ԳԼ. ԽԶ.

Անկաւ Բէլ . խորտակեցաւ Դագոն . եղեն դրօշեալք 1
նոցա ՚ի գազանս եւ յանասունս . բարձէք զնոսա կապ-
եալս իբրեւ զբեռն աշխատելոյ եւ քաղցելոյ , *Լքե- 2
լոյ եւ կարօտելոյ ՚ի միասին , որք ոչ կարասցեն ապրել
՚ի պատերազմէ . եւ ինքեանք ՚ի գերութիւն վարեցան : *Լուարուք 3
ինձ տուն Յակոբայ , եւ ամ մնացորդք Իսրայէլի .
բարձեալք յորովայնէ՝ եւ խրատեալք ՚ի մանկութենէ
*մինչեւ ցծերութիւն , Ես եմ . եւ մինչեւ հասցէ խոր ծե- 4
րութիւնն՝ առնելով ես եմ . ես համբերեցից ձեզ . ես արարի ,
եւ ես առնացից . ես ընկալայց՝ եւ ապրեցուցից զձեզ
ձեզ : *Ո՞ւմ նմանեցուցէք զիս . տեսէք հնարեցարուք 5
մոլորեալք : *որ արկանէք ոսկի ՚ի քսակաց 6
ձեր , եւ կշռէք զարծաթ ՚ի կշիռս , եւ ՚ի վարձու առեալ
զոսկերիչս գործեն կուռս ձեռագործս . եւ խոնարհեալ
երկիր պագանեն նոցա : *Բարձեալ բերեն ՚ի վերայ ու- 7
սոց . եւ եթէ դնիցեն ՚ի տեղւոջ , անդէն ՚ի տեղւոջն կայցեն ,
եւ ոչ շարժեսցին : եւ եթէ ոք կարդասցէ առ նոսա՝ ոչ լսեն .
եւ ՚ի չարեաց ոչ փրկեսցեն զնա : *Յիշեցէք զայս եւ յա- 8
ռաչ

կան . Որք ոչ փրկէին զնոսա : (21) Ոմանք . Եւ պատմեսցեն մերձ-
եսցին . . բաց յինէն . . բաց յինէն : (23) Ոմանք . Եւ բանք
իմ ոչ դարձցին : (26) Ոմանք . Արդարասցին ամենայն զաւակ .
եւ փառաւորեսցի :

ԳԼ. ԽԶ. (1) Ոմանք . Իբրեւ զբեռնակիր աշ՞: Ոսկ ուրեմն .
Աշխատեալ եւ քաղցեալ : (2) Ոմանք . Լքեալք եւ
տկարացեալք . . . որք ոչ կարիցեն . . . ՚ի գերութիւն վար՞
(6) Ոմանք . Երկիրպագանեն նմա : (7) Ոմանք . Կարդասցեն
առ նոսա . . ոչ լսիցեն զնոսա : (8) Ոմանք . Յիշեցէք զայս եւ

Digitized by Google

9

10

11

12 ըրի. ածի զնա՝ և յաջողեցի զճանապարհս նորա։ * Լուա-
րուք ինձ կորուսեալքդ սրտիւք՝ հեռացեալքդ յարդա-
13 րութենէ. * Մերձեցուցի զարդարութիւն իմ * և այլ ոչ
հեռասցի. և զփրկութիւն և զփառս իմ ոչ յամեցու-
ցից. ետու 'ի Սիոն զփրկութիւն Իսրայէլի 'ի փառաւորութիւն։ *

ԳԼ. ԽԷ.

1 Իջ՝ նիստ յերկրի օրիորդ դուստր Բաբելոնացւոց։ Նիստ ԽԱ
'ի գետնի, զի չէք աթոռ։ Մտեա՛ 'ի խաւար դուստր
Քաղդէացւոց. և ոչ ևս յաւելուցուս կոչել քնքուշ և փա-
2 փուկ։ * Առ երկանս, աղա ալեւր. քակեա զքօղ քո,
յայտնեա զալիս քո։ Կոխեա զարսունս քո, մերկ լեր գետոյ։
3 * յայտնեսցի ամօթ քո, և երևեսցին նախատինք քո.
զի զարդիւնս 'ի քէն զիրաւունս քո։ Ոչ ևս մատնեսցէ
4 զքեզ մարդկան. * որ փրկեացն զքեզ, Տէր Զօրութեան
5 անուն է նորա Սուրբ Իսրայէլի։ * Նիստ թախծեալ՝ զղջացեալ.
մտցես 'ի խաւար դուստր Քաղդէացւոց. ոչ ևս կոչե-
6 ցես զօրութիւն թագաւորաց։ * Ես բարկացայ 'ի վերայ
ժողովրդեան իմոյ, զի պղծեցին զժառանգութիւն իմ։
Ես մատնեցի զնա 'ի ձեռս քո, և դու ոչ արարեր 'ի վերայ
7 նոցա ողորմութիւն։ Ծանրացուցեր զլուծ ծերոց յոյժ։ * Եւ
ասացեր՝ յաւիտեան կացից իշխան. ոչ եդիր երբեք
8 զայս 'ի մտի քում, և ոչ յիշեցեր զվախճանն։ * Եւ արդ
լուր զայս փափկասուն, որ նստիս յանձնապաստանութեան.
և ասես 'ի սրտի քում թէ ես եմ, և չիք այլ իմ նման։
9 ոչ նստայց յայրութեան, և ոչ ճանաչեցից զորբութիւն։ * Եւ
արդ՝ հասցեն յանկարծակի 'ի վերայ քո երկոքեան սոքա
'ի միում աւուր. այրութիւն, և անզաւակութիւն. եկեսցէ
յանկարծակի 'ի վերայ քո՝ վասն դիւթութեանց քոց, և վասն
10 զօրացեալ կախարդութեանց քոց։ * Եւ վասն վստահութեան
քո

(10) Ոմանք. Որ պատմեցի յառաջ"։ (10) Ոմանք. Եւ ամ
[illegible] կամ"։ (13) Ոմանք. Մերձեցուցի զարդարն"։
ԳԼ. ԽԷ. (1) Բազումք. Քաղդէացւոց. ոչ էր։ (6) Ո-
մանք. Մատնեցի զնա 'ի ձեռս. 'ի վերայ նոցա ողորմութիւն։
(7) Ոմանք. Ոչ եդիր երբեք զայս 'ի սրտի քում"։ (8) Ոմ-
անք. Եւ ոչ ծանիցեմ զանորդութիւն։ (10) Ոմանք. Եւ չիք

չարութեանց քոց։ զի ասացեր՝ թէ ես եմ, և չիք այլ իմ
ընկեր։ գիտասջիր զի [illegible] 'ի միտ.
և պոռնկութիւն քո յաւելցէ քեզ. զի ասացեր 'ի սրտի
քում, ես եմ, և չիք այլ իմ ընկեր։ * Եկեսցէ 'ի վերայ 11
քո կորուստ՝ զոր ոչ գիտասցես, և խորխորատ՝ և անկա-
ցես 'ի նա. և եկեսցէ 'ի վերայ քո թշուառութիւն, և ոչ կա-
րասցես սուրբ լինել։ և եկեսցէ 'ի վերայ քո յանկարծա-
կի կորուստ, և ոչ ծանիցես։ * Արդ՝ կաց դու այժմ 12
'ի դիւթութիւնս քո, և 'ի բազում կախարդութիւնս քում,
զոր ուսար 'ի մանկութենէ' քումմէ. եթէ կարասցես ինչ
օգնել. * եթէ կարասցես կազդուրել. զի աշխատե- 13
ցար 'ի խորհուրդս քո։ Յարիցեն և ապրեցուսցեն զքեզ
քեզ աստեղագէտքն որ նայէին զաստեղս երկնից.
պատմեսցեն քեզ զինչ գալոց է 'ի վերայ քո։ * Ահաւա- 14
սիկ ամենեքեան իբրև զխոտ 'ի հուր այրեսցին, և ոչ
ապրեցուսցեն զանձինս իւրեանց 'ի բոցոյ անտի. զի
նստիս 'ի վերայ կայծականց հրոյ, նոքա եղիցին քեզ յօգ-
նականութիւն։ * Վաստակք եղեն 'ի վաճառս քո 'ի մանկ- 15
կութենէ իւրեանց. այր ըստ անձին մոլորեցաւ. և քեզ
ոչ եղիցի փրկութիւն։

ԳԼ. ԽԸ.

Լուարուք զայս տունդ յակովբայ՝ անուանեալքդ յանուն իս- 1
րայէլի. ծնեալքդ 'ի զաւակէ յուդայ, որ երդնուք
յանուն տեառն այ իէլի, որ յիշատակէք ոչ ճշմարտու-
թեամբ՝ և ոչ արդարութեամբ։ * Որ կոչեցեալդ էք յանուն 2
քաղաքին սրբոյ, և հաստատեալք յանուն այ
իէլի. Տր զօրութեանց անուն է նորա։ * Զառաջինսն առաջագոյն 3
պատմեցի. ել 'ի բերանոյ իմմէ, և լուր եղև. յան-
կարծակի արարի՝ և եկին նոքա։ * Գիտեմ զի խիստ ես, 4
և ջիլ երկաթի պարանոց քո, և ճակատ քո պղնձի։
* Պատմեցից քեզ առաջինն, և մինչչև՝ հասեալ էր առ 5
քեզ լսելի արարի քեզ. մի երբեք ասիցես թէ կուռքն
իմ արարին, և մի ասիցես թէ դրօշեալքն և ձուլածոյքն

ասացին

այլ ոք իմ ըն"․ ։ անառակութեան զայս 'ի միտ․ ․ յամօթ լի-
նիցի քեզ․ և ասացեր 'ի․ (12) Ոմանք․ Կախարդութիւն
քո զոր ու" ․ ․ ․ թէ կարասցես ինչ օգնել։ (13) Ոմանք․
Եթէ կարասցես կազդ" ․ ․ ․ 'ի խորհրդոց քոց ․ ․ զալոց
է 'ի վերայ քո։ (14) Բազումք․ Ահաւասիկ [illegible]
(15) Ոմանք [illegible] Վաստակք եղեն [illegible] 'ի վա-
ճառս քո։
ԳԼ. ԽԸ. (1) Ոմանք․ Անուանեալքդ․ ․ ծնեալքդ 'ի զա-
ւակէ յուդայ։ (1) Յիշատակէք [illegible] Տն այ իէլի։ (3) Ո-
մանք․ Ել 'ի բերանոյ իմմէ։ (5) Ոմանք․ Պատմեցից քեզ [illegible]

Digitized by Google

6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(8) [illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (13) [illegible] (14) [illegible] (14) [illegible] (17) [illegible] (17) [illegible] (20) [illegible]

Digitized by Google

կեաց Տէր զծառայս իւր զյակոբ: * Եւ եթէ ծարաւ- 21
եսցեն յանապատին, հանցէ նոյ ջուր ՚ի վիմէ. վէմ
պատառեսցի, ջուրք բղխեսցեն, եւ արբցէ ժողովուրդ
իմ: Ոչ գոյ ուրախութիւն ամպարշտաց, ասէ Տէր:

ԳԼ. ԽԹ.

Լուարուք ինձ կղզիք, եւ ունկնդիր լերուք հեթանոսք: յետ 1
բազում ժամանակաց հաստատեսցի այդ, ասէ Տէր:
Յորովայնէ կոչեաց զիս, եւ յորովայնէ մօր իմոյ կար-
դաց զանուն իմ: * Եդ զբերան իմ իբրեւ զսուսեր սուր, 2
եւ ընդ հովանեաւ ձեռին իւրոյ թաքոյց զիս: Եւ եդ զիս
իբրեւ զնետ ընտիր, եւ ՚ի կապարճի իւրում թաքոյց զիս:
* Եւ ասէ ցիս. Ծառայ իմ ես դու Իսրայէլ, եւ ՚ի քեզ փա- 3
ռաւորեցայց: * Եւ ես ասեմ, զո՞ւր ուրեմն վաստակեցի 4
տարապարտուց, յոչինչ ետու զզօրութիւն իմ: վն այսո-
րիկ իրաւունք իմ ՚ի Տէ, եւ վաստակ իմ առաջի Այ ի-
մոյ: * Եւ արդ՝ այսպէս ասէ Տէր որ ստեղծ զիս յորով- 5
վայնէ ծառայ իւր, ժողովել զյակոբ եւ զԻսրայէլ առ ինքն.
եւ ժողովեցայց եւ փառաւորեցայց առաջի Տն, եւ Այ իմ
է իմ զօրութիւն: * Եւ ասէ ցիս. Մեծ է քեզ այդ, կոչ- 6
ել զքեզ ծառայ իմ. հաստատել զազգն յակոբայ՝ եւ
զսրուեալսն Իսլի դարձուցանել: Ահաւասիկ եդի ըզ-
քեզ յուխտ ազգի եւ ՚ի լոյս հեթանոսաց, լինել փրկու-
թիւն մինչեւ ՚ի ծագս երկրի: * Այսպէս ասէ Տէր որ 7
փրկեացն զքեզ Այ Իսլի. սրբեցէք զայն որ խոնարհ զանձն
իւր, զարգահատեալն յազգաց ՚ի ծառայիցն իշխանաց:
Թագաւորք տեսցեն զնա՝ եւ յարիցեն կացցեն. իշխանք եւ
երկիրպագցեն նմա վն Տն. զի հաւատարիմ է Սրբն Իսլի,
եւ որ ընտրեաց զքեզ: * Այսպէս ասէ Տէր [illegible] ՚ի ժա- 8
մանակի ընդունելութեան լուայ քեզ, եւ յաւուր փրկու-
թեան օգնեցի քեզ. եւ ստեղծի զքեզ, եւ ետու զքեզ յուխտ
հեթանոսաց հաստատել զերկիր, եւ ժառանգեցուցա-
նել զժառանգութիւնս աւերակս: * ասել կապելոց՝ Թէ 9
ելէք, եւ որ ՚ի խաւարին իցեն՝ Թէ յայտնեցարուք:
Յամ ճանապարհս արածեսցին, եւ յամ շաւիղս ճա-
րակք նց: * ոչ քաղցեսցեն եւ ոչ ծարաւեսցեն, եւ ոչ խոր- 10
շակահար լիցին յարեւու: այլ որ ողորմելոցն է մխի-
թա.

(21) Ոմանք. Ոչ գոյ խնդութիւն ամպարշտաց, ասէ:
Գլ. ԽԹ. (4) Ոմանք. ՚Ի տարապարտուց.. վն այսորիկ
իրաւ"... եւ վաստակք իմ: (6) Ոմանք. Կոչել զքեզ ծա-
ռայ իմ, հաստատել զազգն յակոբայ. Ահաւասիկ է":
(7) Ոմանք. Խորշելին, որ ընտրեացն: (8) Ոմանք. Փրկու-
թեան ստեղծի զքեզ եւ օգնե"... աւերակս: (10) Ոմանք.
Այլ ողորմելոյն իցէ.. եւ ընդ աղբերականս տարցէ զնս:

Digitized by Google

11 թարեսցէ զնս, և ընդ աղբերականս ածցէ զնս։ * Եւ
եդից զամ լերինս ՚ի ճանապարհ, և զամ շաւիղս յա-
12 րօտս նց։ * Ահաւասիկ ոմանք եկեսցեն ՚ի հեռաստա- ※
նէ, ոմանք ՚ի հիւսիսոյ և ՚ի ծովէ, և ոմանք յերկրէ ※
13 պարսից։ * Ուրախ լերուք երկինք՝ և ցնծասցէ եր-
կիր. գոչեսցեն լերինք զցնծութիւն, և բլուրք զարդա-
րութիւն. զի ողորմեցաւ Տծ ժողովրդեան իւրում, և
14 զխոնարհս ժողովրդեան իւրոյ մխիթարեաց։ * Բայց
15 ասաց Սիովն. Եթող զիս Տր և մոռացաւ զիս Ած։ * Մի՞
թէ մոռանայցէ՞ կին զմանուկ իւր, կամ թէ ոչ գթաս-
ցի ՚ի ծնունդս որովայնի իւրոյ։ և եթէ մոռանայցէ
զայն կին՝ սակայն ես ոչ մոռացայց զքեզ ասէ Տր։
16 * Ահաւասիկ ՚ի ձեռս իմ նկարեցի զպարիսպս
17 քո. և առաջի իմ ես յամ ժամ։ * Եւ արագ շինես-
ցիս յայնցանէ որ քակեցին զքեզ, և որ աւերեցինն զք-
18 եզ ՚ի քէն ՚ի բաց մերժեսցին։ * Ամբարձ շուրջ զաչս
քո, և տես զամենեսին. զի ահաւասիկ ժողովե-
ցան և եկին առ քեզ։ Կենդանի եմ ես ասէ Տր. զի
զամենեսին զնս իբրև զպատմուճան զգեցցիս, և արկ-
19 ցես զնս զքև իբրև զզարդ հարսին։ * Զի աւերակքն
և ապականեալքն՝ և կործանեալքն քո, արդ նեղասցին
՚ի բնակչացն իւրեանց։ և հեռասցին ՚ի քէն՝ որ կլա-
20 նէինն զքեզ։ * Զի ասասցեն յականջս քո որդիքն քո
զորս կորուսեր. Նեղ է ինձ տեղիս, ընդարձակեա ինձ
21 զի բնակեցայց։ * Եւ ասասցես ՚ի սրտի քում. Ո՞ ծն-
աւ ինձ զսոսա. զի ես անորդի և այրի էի ※, պան-
դուխտ և արտաքսեալ. և զսոսա ո՞ սնոյց, զի ես
22 միայն մնացեալ էի, և սոքա ո՞ւր էին։ * Այսպէս ասէ
Տր Տր. ահաւասիկ ամբարձից զձեռս իմ ՚ի վր ազ-
գաց, և ՚ի կղզիս կանգնեցից զնշան իմ. և ածցեն զոր-
դիս քո ՚ի ծոցս իւրեանց, և զդստերս քո ՚ի վր ուսոց
23 իւրեանց բարձեալ բերցեն։ * Եւ եղիցին թագա-
ւորք դայեակք քո, և կանայք նց ստնտուք քո. ՚ի
վր երեսաց երկրի երկիր պագանիցեն քեզ, և զհող ո-
տից քոց լիզուցեն. և ծանիցես թէ ես եմ Տր. և ոչ
ա-

(11) ՚Ի լուս․ Յարօտս նոցին. համաձայն այլոց ՚ի բնագր․։ (13) Օրինակ մի․ Դաշտեցեն երկինք զցնծ․։ (13) Ոմանք․ Զի ողորմեցաւ Տր ժողո․։ (15) Ոմանք․ Կամ ոչ գթասցէ․․ մոռանայցէ զայս կին։ (16) Ոմանք․ Զպարիսպս քո։ (18) Բազումք․ Զի ահաւասիկ ժողովեց․։ (18) Յօրինակ միում․ Զամենեսին իբրև զնս իբրև զպատմուճան։ (19) Ոմանք․ Զի աւերեալքն և ապա․։ (20) Ոմանք․ Զոր կորուսեր։ (23) ՚Ի լուս․ Եւ կանայք նց ստնտուք․ համաձայն ոմանց ՚ի բնագր․։ (23) Ոմանք․ Ոչ ամաչեսցեն իմա

Digitized by Google

ամաչեսցեն որք ապաւեն ինձ։ * Մի՞թէ հանիցէ՞ որք 24
զհողոպտեալ սկայի. կամ ճարիցէ՞ որք ապրեցուցանել
զգերի՝ և ապրիցի՞։ * Այսպէս ասէ Տէր. եթէ ոք ճա- 25
րեսցէ զսկայ գերի, առցէ զաւար նորա. և քաջ առեալ որ
առնուցու զաւար սկայի։ Այլ ես զդատաստան քո
դատեցայց, և զորդիս քո փրկեցից։ * և կերիցեն նե- 26
ղիչք քո զմարմինս իւրեանց, և արբցեն իբրև զգինի
նոր զարիւնս իւրեանց՝ և արբեսցին. և ծանիցէ ամ
մարմին եթէ ես եմ Տէր՝ որ փրկեցի զքեզ, և օգնեցի
քեզ և զօրացուցի զպակոյս։

Digitized by Google

10 ցամքես կերիցէ զձեզ։ * Ո՞վ
ոք է, լուիցէ զձայն ծառայի
որ՝ եւ ոչ գոյր նմա լոյս. յու-
սացեալ լիցի յԱծ։ * Ահա-
11 հուրք վառեալ պատրաստեցէք
ի լոյս հրոյ ձերոյ, եւ բորբո-
ք ձեզ ոչ, եւ ի տարաժամութե-
-ան ննջեսջիք։

ԳԼ. ԾԱ.

1

2

3

4 ԽԲ

5

6

7

Digitized by Google

ինձ որ գիտէք զիրաւունս, ժողովուրդ իմ՝ որոց օրէնք
իմ ՚ի սիրտս ձեր։ Մի՛ երկնչիք ՚ի նախատանաց մարդ-
կան. և բամբասանաց նոցա զձեզ յաղթել մի՛ արասջիք։
8 * զի իբրև զհանդերձ ժամանակաւ մաշեսցին, և իբրև
զասր որ ուտիցի ՚ի ցեցոյ։ բայց արդարութիւն իմ յաւի-
տեան կացցէ, և փրկութիւն ազգաց յազգս։ * Զարթի՛ր 9
զարթի՛ր Երուսաղէմ, և զգեցիր զզօրութիւն բազկի քոյ. զար-
թիր իբրև յաւուրցն իսկզբանէ, իբրև յազգացն յա-
ւիտենից։ Ո՞չ դու այն ես որ ծաղրեցեր զլայնութիւն,
վանեցեր զվիշապն։ * ո՞չ դու այն ես որ աւերեցեր զծո- 10
ծովն, զբազմութիւն ջուրցն անդնդոց. որ արարեր զխո-
րս ծովուն ճանապարհ անցից փրկելոցն և դարձել-
ոց։ * Զի ՚ի ձեռն եղեցի դարձ, և եկեսցեն ՚ի Սիոն 11
ցնծութեամբ և ուրախութեամբ յաւիտենից։ զի ՚ի վր գլխոց
նոց օրհնութիւն, և ուրախութիւն հասցէ նոց։ Մերժեցան
ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք։ * Ես եմ ես եմ * 12
նոյն որ մխիթարեցի զքեզ։ ճանիր զինչ ով ես. և
երկնչէիր ՚ի մահկանացու մարդոյ, և յորդւոյ մարդոյ
որ իբրև զխոտ չորասցին։ * Եւ մոռացար զԱծ զա- 13
րարիչ քո. որ արար զերկինս և հաստատեաց զերկիր։
և երկնչէիր միշտ զամ աւուրս յերեսաց սրտմտութեան
նեղչին քոյ՝ որպէս խորհեցաւ ջնջել զքեզ։ Եւ արդ ուր
է սրտմտութիւն նեղչին քոյ։ * Զի ՚ի փրկութեան քում ոչ 14
կարասցէ կալ. և ոչ յամեսցէ, և ոչ տեսցէ զգե-
րութիւն, և ոչ պակասեսցէ հացն քո։ * Ես 15
եմ Տր Ած քո՝ որ խռովեմ զծով, և զգոչել ալեացն,
զալիս նոցա. Տէր սաբաւովթ անուն է իմ։ * Եդից զբա- 16
նս իմ ՚ի բերան քո, և ընդ հովանեաւ ձեռին իմոյ
ծածկեցից զքեզ. որով կանգնեցի զերկինս, և արկի
զհիմունս երկրի. և ասացի ցՍիոն, ժողովուրդ իմ ես
դու։ * Զարթի՛ր զարթի՛ր արի կաց Երուսաղէմ, որ արբեր 17
՚ի ձեռանէ տն զբաժակն բարկութեան նորա. զբաժակն կոր-
ծանման, զբաժակն սրտմտութեան, զոր արբեր՝ և ըմպ-
եցեր։ * Եւ ոչ ոք էր. որ մխիթարէր զքեզ յամ որդ- 18
ւոցն քոց զոր ծնար։ և ոչ ոք էր որ ձեռնամուխ լինէր քեզ
յամ որդւոցն քոց զորս բարձրացուցեր։ * Երկոքին իրք 19
հանդիպեցան քեզ. և ո՞վ է որ տրտմակից լինիցի քեզ՝
կոր.

ամենայն նոյ զձեզ մի պատառեսցեն։ (8) Բազումք. Եւ փր-
կութիւն իմ ազգաց յազգս։ (12) Ոմանք. ՚ի մահկանացու
մարդոյ։ (13) Օրինակ մի. Ձգեաց զձեզ։ (14) Բազում.
Ո՞չ կարասցէ կալ։ (15) Ոմանք. Զի ես եմ Տր Ած քո,
որ։ (17) Ոմանք. Եւ արի կաց Երուսաղէմ։ (17) Բազումք. Զար-
թուցեր և թափեցեր։ (18) Յօրինակին. Եւ ոչ ոք է որ
մխիթարէր։ (19) Ոմանք. Եւ ո՞ որ մխիթարեսցէ զքեզ։

Digitized by Google

կործանումն եւ բեկումն, սով եւ սուր. եւ ո՞ է որ մխի-
20 թարիցէ զքեզ: * Որդիքն քո տարակուսեալք՝ որ ննջեն
՚ի կիցս ամ՛ ճանապարհաց, իբրեւ զճակնդեղ կիսաեփեաց.
21 լի են ՚ի բարկութենէ տն՟. լուծեալք ՚ի տեառնէ այ: * Վս՟
այնորիկ լուր տառապեալդ՝ որ արբեալդ ես եւ ոչ ՚ի
22 գինւոյ: * Այսպէս ասէ տր՟ տր՟ որ դատի զժողովուրդ
իւր. Ահաւասիկ ՚ի բաց առի ՚ի ձեռաց քոց զբաժակն
կործանման, զբաժակն սրտմտութեան իմոյ ※
23 եւ ոչ եւս յաւելցես ըմպել զնա: * Եւ տաց ՚ի ձեռս վնա-
սակարացն քոց, եւ ՚ի ձեռս այնոցիկ որ տառապեցու-
ցին զքեզ: որք ասէին ցանձն քո, խոնարհեա՛ց՝ թող
անցցուք: եւ եդիր հաւասար երկրի զթիկունս քո, արտա-
քոյ անցաւորաց քոց:

ԳԼ. ԾԲ.

1

2

3
4

5

6

7 * Իբրեւ զգեղեցկացեալս ՚ի վե՛ լերանց ոտք աւետաւորին խղ-
ճմտութեան խաղաղութեան, իբրեւ աւետարանչի բա-
րութեան. զի լսելի արարից զփրկութիւն քո. ասելով սիոնի
8 թէ թագաւորեսցէ ած՟: * Զի ձայն պահապանաց
քոց

(20) Ոմանք. Լի են ՚ի բարկութենէ տն՟: (21) Ոմանք. Վս՟ այսո-
րիկ լուր: Ոչ ունին ՚ի գինւոյ. Լուր այսու տառապեալդ:
(22) Բոլորք. Ահաւասիկ ՚ի բաց առի: (23) Բոլորք յաւելցես.
Եւ տաց զնա ՚ի ձեռս: (23) Ոմանք. Եւ եդիր, կամ, եդեր
հաւասար . . արտաքոյ անցաւորաց:
Գլ. ԾԲ. (1) Ոմանք. Եւ զգեցիր զզօրութիւն: (1) Ոմանք.
Երուսաղէմ քաղաքդ սրբոյ: (4) Ոմանք. Զառաջինն բնակել
պանդխտութեամբ: (5) Բոլորք ... ասացին հեթանոսք.
Զի վարեցաւ ժողովուրդ իմ ձրի. (6) Ոմանք. Եւ նա ինքն
որ խօսէր: (7) Ոմանք. Հաւետարանչի խաղաղութեան:

Digitized by Google

9

10

11

12

13

14

15

ԽԴ

[illegible] 1
[illegible] 2
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]

[illegible]

6

7

8

9

10

11

12

ԽԵ

1

2

3

4

5

6

Digitized by Google

զքեզ Տէր․ և ոչ իբրեւ զկին մի ատեցեալ 'ի մանկութենէ ա
սէ Տէր Աստուած քո, * Առ ժամանակ մի թողի զքեզ․ և ո 7
ղորմութեամբ մեծաւ ողորմեցայց քեզ։ * Առ փոքր մի բարկու 8

[illegible]

ցայ․
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
[illegible]
[illegible] 13
[illegible] 14

ընդ քեզ։ 'Ի բաց լեր յանիրաւութենէ, և ոչ երկիցես․ և
դողումն 'ի քէն ոչ մերձեսցի։ * Ահա անհաւատութեամբ եկեսցեն առ 15
քեզ վասն իմ մերձեսցին․ և առ քեզ ապաւինեսցին,
և զքեզ պաշտպան արասցեն։ * Ահաւասիկ ես հաս 16
տատեցի զքեզ․ ոչ որպէս դարբին մի որ փչիցէ կայծա
կունս արծարծանէ և յառաջ բերէ անօթս 'ի գործ,
այլ ես հաստատեցի զքեզ ոչ 'ի կորուստ ապականութեան։
* Ամենայն անօթ ապականեալ 'ի քեզ ոչ աջողեսցի․ և 17
զամենայն բարբառ որ յարիցէ 'ի վերայ քո 'ի դատաստանի,
պարտաւորեսցես․ և նոքա պարտաւորեալ են 'ի նմին․ Զի այս
ժառանգութիւն պաշտօնէից Տեառն․ և դուք եղիջիք նմա արդա
րութիւն ասէ Տէր․

ԳԼ. ԾԵ.

Ո՛վ որ ծարաւեալ էք՝ երթայք 'ի ջուր․ և որ ոչ ունիցիք արծաթ, 1
ոչ ունիցիք արծաթ, երթայք գնեցէք․ և կերիջիք
առանց արծաթոյ՝ և գնոց գինւոյ։ * և զճարպոյ ընդու 2
նէ։

(9) Ոմանք․ Ա[illegible] և [illegible], [illegible]։ (10) Ոմանք․ Պա
կասիցէ 'ի քէն․․ խաղաղութիւն քո անցանիցէ։ (11) Ոմանք․
Ահաւասիկ պատրաստեմ։ (13) Բ[illegible]․ Որդիս քո խրատեալս
[illegible]։ (14) Ոմանք․ 'Ի բաց լեր յանիրաւութենէ[illegible]։ (15) Ոմանք․
Զի անհաւատութեամբ եկեսցեն։ (15) Ա[illegible] [illegible]․ Եւ առ քեզ
պանդուխտ[illegible], և [illegible] ապաւինեսցին։ (16) Ե[illegible]․ Ո[illegible]
[illegible] որ փչիցէ։ (17) Ոմանք․ Եւ դուք եղիջիք նմա․
Գլ․ ԾԵ․ (1) Ոմանք․ Որ ծարաւեալ էք․․ առանց արծ
աթոյ և գնոց գինւոյ։ (2) Ոմանք․ Զեր ոչ յագեցուցանէ

ընդէ՞ր կշռէք արծաթ՝ եւ ոչ հացի. եւ զվաստակս
ձեր ոչ 'ի յագուրդ. Լուարո՛ւք ինձ՝ եւ կերիջիք զբա-
3 րութիւն. եւ զմայլեսցին 'ի բարութեան անձինք ձեր. * Ունկն-
դիր լերո՛ւք ականջօք ձերովք՝ զհետ երթայք ճանա-
պարհաց իմոց. Լուարո՛ւք ինձ, եւ կեցցեն 'ի բարութեան
անձինք ձեր. եւ ուխտեցից ընդ ձեզ ուխտ յաւիտենական
4 զսրբութիւնս Դաւթի զհաւատարիմս. * Ահաւասիկ 'ի
վկայութիւն հեթանոսաց ետու զնա. իշխան եւ հրամանա-
5 տար ազգաց. * Ազգք որ ոչ գիտէին զքեզ, կարդասցեն առ
քեզ. եւ ժողովուրդք որ զքեզ ոչ ճանաչէին՝ առ քեզ
ապաւինեսցին վասն Տեառն Աստուծոյ քո սրբոյն Իսրայէլի. զի փառա-
6 ւորեաց զքեզ. * Խնդրեցէ՛ք զՏէր. եւ յորժամ
գտանիցէք զնա, կարդացէ՛ք առ նա. եւ իբրեւ մերձենայ
7 յիս առ ձեզ, * Թողցէ ամբարիշտն զճանապարհս իւր,
եւ այր անօրէն զխորհուրդս իւր. եւ դարձցի առ Տէր եւ
գթասցի զնա. եւ առ Աստուած մեր՝ զի բազմապատիկ
8 թողցէ զանօրէնութիւնս ձեր. * Զի ոչ են խորհուրդք
իմ իբրեւ զխորհուրդս ձեր, եւ ոչ ճանապարհք իմ իբրեւ
9 զճանապարհս ձեր՝ ասէ Տէր. * Այլ որչափ հեռի են
երկինք յերկրէ. այնչափ հեռի են ճանապարհք իմ 'ի
ճանապարհաց ձերոց, եւ խորհուրդք իմ 'ի խորհրդոց
10 ձերոց. * Զոր օրինակ եթէ իջանիցէ անձրեւ կամ ձիւն
յերկնից, եւ անդրէն ոչ դառնայցէ մինչեւ արբուցանիցէ զեր-
կիր, ծնցի եւ բուսուցանէ. եւ տացէ սերմն սերմանողին՝ եւ
11 հաց 'ի կերակուր. * Այնպէս եղիցի բանն իմ, որ ելա-
նէ 'ի բերանոյ իմմէ. ոչ դարձցի դատարկ՝ մինչեւ կա-
տարեսցէ զորինչ կամեցայ. եւ դիւրեցից զճանապարհս
12 քո, եւ զպատուիրանս իմ արասցես. * Զի ուրախութեամբ
ելջիք, եւ խնդութեամբ ուսանիջիք. զի լերինք եւ բլուրք ցնծաս-
ցեն ընդդէմ ձեր ուրախութեամբ. եւ ամենայն ծառք անտառի
13 ծափս հարցեն ոստովք իւրեանց. * Եւ փոխանակ ցրդոյն
նոճ բուսցի, եւ փոխանակ եղինջին՝ մրտենի ելցէ. եւ եղի-
ցի Տէր յանուանէ 'ի նշան յաւիտենից, եւ մի պակասեսցէ:

Գլ. ԾԶ.

1 Այսպէս ասէ Տէր, զգո՛յշ կացէք իրաւանց՝ եւ գործե-
ցէք զարդարութիւն. զի եհաս հասանել փրկութիւն
2 իմ, եւ յայտնել ողորմութիւն իմ. * Երանեալ այն որ

առ.)

---

(3) Ոմանք. Զհետ երթայք ճանապարհաց իմ": (4) Ոմանք. Ահա-
ւասիկ 'ի վկայութիւն: (5) Ոմանք. Զի փառաւոր արար
զքեզ: (12) Ոմանք. Կաքաւեսցեն ընդդէմ ձեր ուրախ".
.. ոստովք իւրեանց: (13) Ոմանք. Եղիցի, Յաւիտենից,
եղիցի, եւ մի պակասեսցէ:
Գլ. ԾԶ. (2) Ոմանք. Որ կալցէ 'ի նմին. պահեսցէ:

Digitized by Google

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

ԳԼ. ԾԷ.

Տեսէ՛ք զիարդ կորեաւ արդարն, եւ չիք ոք որ առ- 1
նայ սրտիւ. եւ արք արդարք բառնան, եւ ոչ ոք հայի.
զի յերեսաց անիրաւութեան բառնայ արդար։ * Եղիցի 2
խաղաղութիւն՝ գերեզմանի նորա, զի բարձաւ 'ի միջոյ։

* Բայց

---

(3) Ոմանք. Մի՛ ասասցէ.. մերժելով մերժեսցէ զիս.. եւ մի՛ ասասցէ։ (5) 'Ի լատին". Իւր ընդ պարապաւ իմում ան- ուն. համանշանն [illegible] 'ի ներք"։ (6) Ոմանք, Եւ զամենեսեան որք պահիցեն զշա"... եւ կացցեն յուխտ"։ (7) Ոմանց, Ընդ- ունելի եղիցին 'ի վերայ։ (8) Ոմանք. Ասէ տէր տէր, որ։ (9) Ոմանք. Ամ՛ գազանք անտառի։ (10) Ոմանք։ Ո[illegible] [illegible] համբուրեսցեալք (12) Ոմանք. Ջուր մեծ [illegible]։ Գլ. ԾԷ. (2) Բազումք. Զի բարձաւ 'ի միջոյ։

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Digitized by Google

ոչ յաւիտեան բարկացայց ձեզ. զի հոգի յինէն ելցէ, և զամե-
նայն ես արարի ։ * Վն մեղաց առ սակաւ մի տրտմե- 17
ցուցի զնա. հարի զնա՝ և դարձուցի զերեսս իմ՝ 'ի նմա-
նէ. և տրտմեցաւ և գնաց թախծեալ առաջի իմ զճա-
նապարհս իւր ։ * Զճանապարհս նորա Ես տեսի, և 18
բժշկեցի զնա. մխիթարեցի զնա, և ետու նմա մխիթա-
րութիւն ճշմարտութե. և սգաւորաց նր * հաստատեցի 19
պտուղ. խաղաղութիւն 'ի վր խաղաղութե՝ հեռաւորաց և
մերձաւորաց, ասէ Տր ։ և ես բժշկեցից զնս ։ * Այլ 20
անօրէնք իբրև զծով ծփեսցին, և հանգչել ոչ կարեն.
և կործեսցեն ջուր նր 'ի կոխան և 'ի կաւ ։ * Ոչ գոյ խա- 21
ղաղութիւն ամպարշտաց՝ ասէ Տր ։

Գլ. ԾԸ.

Գոչեա զօրութեամբ, և մի խնայեսցես. բարձրացո իբրև 1
զփողոյ զբարբառ քո. պատմեա ժողովրդեան ի-
մում զմեղս նց, և տանն յակոբայ զանօրէնութիւնս նց ։
* Զիս օր ըստ օրէ խնդրեն՝ և ճանաչել զճանապարհս 2
իմ ցանկան, իբրև ժողովրդեան որոյ զարդարութի գոր-
ծեալ իցէ, և զիրաւունս այ իւրոյ չիցէ թողեալ. արդ
խնդրեն յինէն զիրաւունս արդարութե ։ Կամին մեր-
ձենալ առ ած, * և ասեն. զի՞ է զի պահեցաք մեք՝ և 3
դու ոչ տեսեր. խոնարհեցուցաք զանձինս մեր՝ և դու
ոչ գիտացեր ։ Զի յաւուրս պահոց ձերոց գտանին
կամք ձեր կատարեալ. և խածեցուցանէք զամենեսեան
որ ընդ ձեռամբ ձերով են ։ * 'ի հակառակութիւնս և 'ի 4
կռիւս պահէք, և հարկանէք զանաւագն. խոյլ. զի՞ ոչ այ-
սոյ է ինձ այնպիսւոյ աւուր պահք. գալ բարբառել ձեր
ձայնիւ, և ինձ ոչ լսել ձեր ։ * ոչ զայսպիսի պահս ընտ- 5
րեցի, և ոչ զօրն յորում կարկամեցուցանել մարդ զանձն
իւր ։ Զի եթէ կորացուցանես իբրև զանուր զպարանոց
քո, և քուրձ և մոխիր 'ի ներքոյ տարածանիցես. առ-
նոյն և ոչ զայն կոչեցի պահս՝ և օր ընդունելի ։ * ոչ 6
զայնպիսի պահս ընտրեցի՝ ասէ Տր ։ Այլ լոյծ զկա-
պանս

բար՝ ։ (17) Ոմանք. Առաջի իմ 'ի ճանապարհս իւր ։ (18) Ո-
մանք. Ես մխիթարեցի զնա ։ (19) Ոմանք. Զպտուղ խա-
ղաղութե 'ի վր խաղաղութե ։
Գլ. ԾԸ. (1) Օրինակ մի՝ ընդ ամենայն. Եւ մի խնայեսցես ։
(2) Ոմանք. Իբրև փողոյ զբարբառ՝.. ժողովրդեան իմոյ
զմե՝ ։ (3) Ի լուս՝. Գտանիցին կամք ձեր կամ՝ ։ (4) Ո-
մանք. Զի՞ ոչ այսպիսւոյ են ինձ ։ (4) Ոմանք. Բարբառել ձեր-
աւ իւր ։ (5) Ոմանք. Ո՛չ զայսպիսի պահս... 'ի ներքոյ քո
տարած՝.. զայն կոչեցից պահս ։ (5) Ի լուս՝. Եթէ կո-
րացուցանես. կոխեսջիր 'ի ներքոյ՝ ։ (6) Յօրինակս ոչ

Digitized by Google

ձեռն անիրաւութեան․ քակեա՛ զխարդախութիւն բռնութեան
վաճառաց քոց։ արձակեա՛ զբեկեալս թողութ․, և զամ
7 մուրհակս անիրաւութեան պատառեսցես։ * Բեկեա՛ քաղցե-
լոց զհաց քո, և զաղքատս անյարկս տա՛ր ՚ի տուն քո․
եթէ տեսանիցես զմերկս՝ զգեցուցանիցես, և յընտա-
8 նեաց զաւակի քոյ՝ զանձն մի՛ արհամարհեսցես։ * Յայնժամ
ծագեսցէ կանուխ լոյս քո, և բժշկութիւն քեզ վաղվա-
ղակի հասցէ․ և գնասցէ առաջի քո արդարութիւն քո, և
9 փառքն Այ զքեզ փակեսցեն։ * Յայնժամ կարդասցես,
և Այ լուիցէ քեզ․ և մինչդեռ խօսիցիս, ասասցէ թէ
ահաւասիկ․ Հասեալ կամ։ Եւ եթէ մերժեսցես զա-
՚ի քէն զկնճիռն և զձեռնամբարձութիւն և զբանս տրտնջ-
10 ման․ * և տացես քաղցելոց զհաց քո սրտի մտօք, և
զանձինս կարօտեալս յագեցուսցես։ Յայնժամ ծա-
գեսցէ ՚ի խաւարի լոյս քո, և խաւարն քո իբրև զմիջօ-
11 րէայ։ * և եղիցի Այ քո ընդ քեզ յամ ժամ․ և լցցի ըստ
ցանկութեան անձին քո, և ոսկերք քո պարարտասցին․ և
եղիցես իբրև զպարտէզ ջրարբի, և իբրև զաղբեւր որոյ
12 ակն ջուր ոչ պակասեսցէ։ * Եւ շինեսցին աւերակք քո
յաւիտենից, և եղիցին հիմունք քո մշտնջենաւորք ազ-
գաց յազգս․ կանգնեսցիր և կոչեսցիր խրամնաշինող *
ցանկոյ․ և զշաւիղս միջնաշաւիղս նոցա դադարեցուսցես։
13 * Եթէ դարձուցես զոտս քո յշաբաթէ, զկամս քո յա-
ւուրն սրբութ․ և կոչեսցես զշաբաթս փափկութիւնս նուէ-
րեալս Այ, և փառաւորեալս․ և ոչ փոխեսցես զոտս քո
՚ի գործ, և ոչ խօսեսցիս բան ինչ բարկութեամբ բերանոյ
14 քոյ․ * և եղիցես յուսացեալ ՚ի Տր։ Եւ տարցի զքեզ
՚ի բարութիւնս երկրին, և ջամբեսցէ քեզ զժառանգութիւն
Յակոբայ Հօր քոյ․ զի բերան Տն խօսեցաւ զայս։

ԳԼ․ ԾԹ․

1 Մի թէ ոչ կարող է ձեռն Տն փրկել, կամ ծանրա-
2 ցեալ իցէ զունկն իւր՝ զի մի լուիցէ։ * այլ մեղք
ձեր որոշեն ՚ի մէջ ձեր՝ և ՚ի մէջ Այ։ և վա անօրէնու-
թեանց ձերոց դարձոյց զերեսս իւր ՚ի ձէնջ՝ զի մի ողոր-
մեսցի

կաւի․ Զխարդախութիւն բռնութեան վա"։ (7) Ոմանք․ Տեսա-
...ռեալս․․
...ցանես։
...իւ․ Եւ
...ասցէ։
...անեաց,
...ոչեսցես

...․ Այլ

3

4

5

6

7

վաղվաղակեն հեղուլ զարիւն անպարտ։ խորհուրդք նոցա՝
խորհուրդք անզգամաց. բեկումն եւ թշուառութիւն ՚ի
ճանապարհս նոցա։ * Եւ զճանապարհս խաղաղութեան ոչ ճա- 8
նաչեն, եւ ոչ գոն իրաւունք ՚ի ճանապարհս նոցա. զի շա-
ւիղք նոցա ընդ որ գնան խոտորեալք են, եւ ոչ ճանաչեն
զխաղաղութիւն։ * Վասն այնորիկ հեռացաւ ՚ի նոցանէ ի- 9
րաւունք. եւ մի հասցէ առ նոսա արդարութիւն։ մնացեալ
ակնունէին լուսոյ՝ եղեւ նոցա խաւար. եւ մնացին առա-
ւօտին նմա, ընդ մութ շրջեցան։ * Շօշափեսցեն զորմն 10
իբրեւ կոյրք, եւ իբրեւ զանական խարխափեսցեն։ եւ գլոր-
եսցին ՚ի միջօրէի իբրեւ ՚ի հասարակ գիշերի։ եւ իբրեւ
որհասականք ընդ ոսկերս հառաչեսցեն։ * Եւ իբրեւ արջ եւ 11
իբրեւ աղաւնիս առ հասարակ սահեսցին։ կացաք մնա-
ցաք իրաւանց՝ եւ ոչ էր. փրկութեան՝ եւ հեռացաւ ՚ի մէնջ։
* Զի բազում են անօրէնութիւնք մեր առաջի քո, եւ մեղք 12
մեր հակառակ կացին մեզ. զի անօրէնութիւնք մեր ՚ի
մեզ են, եւ զանիրաւութիւնս մեր՝ մեք ճանաչեմք։
* Ամպարշտեցաք եւ ստեցաք Տն, եւ դարձաք յետս յԱյ 13
մերմէ։ խօսեցաք զանիրաւութիւն եւ հեստեցաք։ յղացաք՝
եւ որոճացաք ՚ի սրտիս մեր զբանս անիրաւութեան։ * Յետս 14
հարաք զիրաւունս, եւ արդարութիւն հեռացաւ ՚ի մէնջ։
Զի սպառեցաւ ՚ի ճանապարհաց նոցա ճշմարտութիւն, եւ
ընդ ուղղորդն ոչ կարացին գնալ։ * Եւ արդարութիւն բարձ- 15
աւ ՚ի նոցանէ. մերժեցին զմիտս խորհելոյ իմաստու-
թեն։

մեղքն մեր։ (3) Ոմանք. խօսեցին զանօրէնութիւն։ (4) Ոմանք.
Զնա որ խօսի։ (5) Ոմանք. Եւ զոստայն սարդից անկա-
նեն։ (6) Ոմանք. Եւ գործք անիրաւութեան ՚ի ձեռս նոցա։
(8) Ոմանք. Եւ զճանապարհ խաղաղութեան։ (10) Ոմանք. Շօշափ-
եսցուք. իբրեւ կոյրք. եւ իբրեւ, խարխափեսցուք. ՚ի միջօ-
րէի։ (11) Բազումք. Իբրեւ զարջ եւ։ (12) Ոմանք. Իրաւունս.
եւ ոչ էր փրկութիւն, եւ հեռաւ"։ Ոմանք. Եւ ոչ էր, եւ
փրկութիւն հեռի"։ (13) Ոմանք. Եւ խօսեցաք ՚ի սրտից.

ող։ Եւ տեսանէր Տր՝ եւ ոչ հաճեցաւ, զի ոչ գոյին իրաւունք։
16 * Հայեցաւ՝ եւ ոչ գոյր մարդ. նայեաց՝ եւ ոչ գոյր որ օգ-
նական լինէր։ եւ հասոյց նց բազկաւ իւրով, եւ ըստ ո-
17 ղորմութե իւրում հաստատեաց։ * Եւ զգեցաւ իբրեւ
զրահս զարդարութիւն. եւ եդ 'ի գլուխ իւր իբրեւ զսա-
ղաւարտ զփրկութիւն, եւ արկաւ զիւրեւ հանդերձ եւ պատ-
մուճան վրէժխնդրութեան՝ հատուցանել զհատուցումն.
18 * եւ նախատինս հակառակորդաց * եւ կղզեաց հատուցա-
19 նէ զհատուցումն։ * Եւ երկիցեն յարեւմտից յանուա-
նէ Տն, եւ յարեւելից 'ի փառաւորեալ անուանէ նր։ զի
եկեսցէ իբրեւ գետ բռնութիւն բարկութիւն 'ի Տնէ. հա-
20 սցէ սրտմտութբ։ * Եկեսցէ 'ի սիոնէ փրկիչ, եւ դար-
21 ձուսցէ զամպարշտութիւնս յակովբայ՝ ասէ Տր։ * Եւ այս
նոցա որ յինէն ուխտ՝ ասէ Տր։ Հոգին իմ որ է 'ի քեզ,
եւ բանք զոր ետու 'ի բերան քո, մի պակասեսցեն 'ի բե-
րանոյ քումմէ, եւ 'ի բերանոյ զաւակի քոյ. եւ 'ի բերա-
նոյ զաւակէ զաւակի քոյ՝ ասէ Տր, յայսմհետէ մինչե-
յաւիտեան։

ԳԼ. Կ.

1 Լուսաւորեաց՝ լուսաւորեաց Երուսաղէմ, զի հասեալ է
2 լոյս քո, եւ փառք Տն 'ի վր քո ծագեսցեն։ * Զի
ահա խաւար ծածկեսցէ զերկիր, եւ մառախուղ զհեթա-
նոսս. բայց 'ի քեզ Տր յայտնեսցի, եւ փառք նր 'ի քեզ
3 երեւեսցին։ * Եւ գնասցեն թագաւորք 'ի լոյս քո, եւ
4 հեթանոսք 'ի ծագել լուսոյ քոյ։ * Համբարձ շուրջ
զաչս քո, եւ տես ժողովեալ առ քեզ զամ մանկունս
քո. զի եկին համօրէն 'ի հեռաստանէ որդիք քո, եւ դըս-
5 տերք քո 'ի վր ուսոց նց բարձեալ բերիցին։ * Յայնժ-
ժամ տեսցես՝ եւ խնդասցես. երկիցես եւ զարհուրես-
ցես 'ի սրտի քում. զի փոխեսցի 'ի քեզ մեծութիւն ծո-
6 վու, եւ ազգաց՝ եւ ժողովրդոց։ * Եկեսցեն 'ի քեզ ե-
րամակք ուղտուց, եւ ծածկեսցեն զքեզ ուղտերամակքն
մադիամու եւ գեփայ։ ամենեքեան 'ի սաբայ եկեսցեն,
բերել՝ ոսկի եւ կնդրուկ՝ եւ ականս պատուականս. եւ
7 զփրկութիւն Տն աւետեսցեն։ * Եւ ամ խաշինքն
կե-

---

(17) Բնն. Եւ եդ 'ի գ
եկեսցէ 'ի սիոնէ փր": (
[illegible]
Տր. համաձայն այլոց
'ի բե": (21) Ոմանք. Եւ '
Գլ. Կ. (4) Ոմանք. Զի

(20) Ոմանք. Եւ
նի ուխտ՝ ասէ,
ամենայնի 'ի ներքո
ն պակասեսցեն
ի զաւակի քո։
քեզ 'ի հեռաս-
տան"... եւ դստերք քո 'ի վր ուսոց իւրեանց բարձեալ
բերիցին։ (6) Ոմանք. Աբեի 'ի սաբայէ եկեսս": (7) Ո-

կեդարու ժողովեսցին առ քեզ, եւ խոյքն Նաբէովթայ
ածցին եւ մատուսցին ընդունելի պատարագ ՚ի վ՟ր սե-
ղանոյ իմոյ. եւ տուն աղօթից իմոց փառաւորեսցի։
* Ո՞վ են սոքա որ իբրեւ զամպս թռուցեալ են, եւ իբրեւ 8
զաղաւնիս ձագախառն երամովքն գան առ իս։ * Ինձ 9
ակն ունէին կղզիք եւ նաւք Թարսսի, յառաջագոյն ա-
ծել զորդիս քո ՚ի հեռաստանէ. զարծաթն եւ զոսկի ը՟ն
նոսա՝ վ՟ս անուան ՟Տն սրբոյն, եւ վասն սրբոյն Ի՟էլի
փառաւորելոյ։ * Եւ շինեսցեն որդիք այլազգեաց ըզ- 10
պարիսպս քո, եւ թագաւորք նց ընծայեսցեն քեզ։ զի
վ՟ս բարկութե իմոյ հարի զքեզ, եւ վ՟ս ողորմութե իմոյ
սիրեցի զքեզ։ * Եւ բացցին դրունք քո հանապազ 11
զցայգ ՚ի տուէ եւ ՚ի գիշերի. եւ մի՛ փակեսցին, կրել ՚ի
քեզ զզօրութի ազգաց. եւ զթագաւորս նոցա ածի-
ցեն առ քեզ։ * Զի ազգք եւ թագաւորք որ քեզ ո՛չ ծա- 12
ռայեսցեն՝ կորիցեն, եւ ազգքն աւերելով աւերեսցին։
* Եւ փառքն Լիբանանու առ քեզ եկեսցեն. սարդիւ 13
եւ սաւսիւ, եւ նոճով եւ մ
առնել զտեղի սրբութե
փառաւորեցի՛ց։ * Եւ եկ 14
* որդիք նեղչացն քոց՝ զա
* հետոյ ոտից քոց, ամենե
զքեզ. եւ կոչեսջիր քաղա 15
քեր դու լքեալ եւ ատեցե
եւ արարից զքեզ յուրախ
ազգաց յազգս։ * Եւ դ 16
եւ զմեծութի թագաւորա
ես եմ ՟Տր, որ ապրեցուց
* Եւ փոխանակ պղնձոյ 17
նակ երկաթոյն՝ բերից ք
ոյ՝ բերից քեզ պղինձ, եւ փոխանակ քարի՝ տաց քեզ
երկաթ. եւ տաց զիշխանս քո ՚ի խաղաղութի եւ զվերա-
ցուս քո յարդարութե։ * Եւ ոչ եւս լւիցի անիրաւութե 18
յերկրի քում, եւ ոչ բեկումն եւ Թշուառութե ՚ի սահ-
մանս

ծանօթ. Եւ մատուսցեն ընդունելի պատարագք։ (8) Ի
լուսն". ՚Ի Հբ՟ Ով. թռխանոյ երիվարի՝ հաւշալոց Լուսոյ նշանա-
կի, համայնոյն ոմանց։ (9) Ոմանք. Եւ նաւք Թարշշի։ (10) Ո-
մանք. Զպարիսպս քո.. ընծայեսցեն քեզ։ (11) Ոմանք.
Հանապազորդ ՚ի տուէ եւ ՚ի.. ածցեն առ քեզ։ (13) Ու-
կան. Նոճիւն եւ մայրիւ։ (14) Բ՟զ՟մ. Նեղչացն քոց եւ
զարհուրեցուցչաց, եւ երկիր պագցեն հետոց ոտից...
քաղաք ՟Տն սիոն սր՟բյն Ի՟էլի։ (15) Ոմանք. Եւ ցնծութի ազ՟գ
(18) Այլք. Եւ ոչ եւս լուիցի անիրաւութե յերկրի"...
այլ կոչեսցին փրկութե պարիսպք։

Digitized by Google

քո, և
19 եղանին
է քեզ
նականն,
20 լուսին
ս յաւի-
21 ցյ: * և
նս ժա-
քարծոց
22 սղարա-
ող ժա-

ԳԼ. ԿԱ.

1 Հոգի Տ՟ն ՚ի վ՟ր իմ, վ՟ս որոյ և օծ իսկ զիս: աւե- ԽՉ
տարանել աղքատաց առաքեաց զիս. բժշկել զբ-
եկեալս սրտիւք. քարոզել գերեաց զթողութի, և
2 կուրաց տեսանել: * կոչել զամ Տ՟ն ընդունելի * և զօր
հատուցման այ մերոյ: Մխիթարել զամ սգաւորս:
3 * տալ սգաւորաց Սիոնի փառս. փոխանակ մոխրոյն՝
օծումն ուրախութե. և սգաւորացն հանդերձ փառաց՝
փոխանակ ոգւոյն վհատութե: Եւ կոչեսցին նոքա
4 ազգք արդարութե՝ տունկ Տ՟ն ՚ի փառս: * և շինեսցեն
զաւերակսն յաւիտենից, և զյառաջագոյն աւերեալսն
կանգնեսցեն. և նորոգեսցեն զքաղաքս աւերեալս ազ-
5 գաց մինչև յազգս: * Եւ եկեսցեն օտարածինք հովիւք
խաշանց քոց. և այլազգիք մաճկալք և այգեգործք
6 քո: * Բայց դուք քահանայք Տ՟ն կոչեսջիք. պաշտօ-
նեայք այ մերոյ անուանեսջիք. զզօրութի ազգաց կե-
7 րիջիք, և մեծութբ նց զարմասջիք: * Փոխանակ
ամօթոյ ձերոյ կրկին ուրախութի, և փոխանակ անար-
գանաց ձերոց ցնծութի. և այսպէս զերկիրն յերկրոր-
դում ժառանգեսցեն. և ուրախութի՝ յաւիտենից ՚ի
8 վ՟ր գլխոց նց: * Զի ես եմ Տէր որ սիրեմ զարդարու-
թի, և ատեմ զյափշտակութի յանիրաւութէ. տաց
զվաստակս նց արդարոց, և ուխտ յաւիտենից ուխտե-
9 ցից ընդ նս: * Եւ ծանիցէ ՚ի մէջ ազգաց զաւակն նց.
և

Digitized by Google

և ծնունդք նոցա ՚ի մէջ ժողովրդոց : ամենեքին որ տե-
սանիցեն՝ ճանաչիցեն զնոսա՝ թէ սերմ են զաւակ օրհ-
նեալ յայ · և ուրախութեամբ ուրախ եղիցին ՚ի Տր : * Ցնծ- 10
ծասցէ անձն իմ ՚ի Տր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկ-
կութեան՝ և պատմուճան ուրախութեան · իբրև փեսայի եդ
ինձ պսակ, և իբրև հարսն զարդու զարդարանաց զիս :
* Եւ իբրև երկիր որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, և 11
իբրև պարտէզ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր · այն-
պէս ծագեսցէ Տր զարդարութիւն իւր, և ցնծութիւն ա-
ռաջի ամ ազգաց :

ԳԼ. ԿԲ.

Վն սիոնի ոչ լռեցից, և վն Երմ ոչ ներեցից · մինչև 1
ծագեսցէ իբրև զլոյս արդարութիւն նր, և փրկութիւն
նր իբրև փայլակն՝ վառեսցի : * Եւ տեսցեն ամ հեթա- 2
նոսք զարդարութիւն քո, և թագաւորք զփառս քո : և
կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր Տր անուանեսցէ : * Եւ 3
եղիցես պսակ վայելչութեան ՚ի ձեռին Տն, և թագ ար-
քայութեան ՚ի ձեռին այ քո : * և ոչ ևս կոչեսցիս լքեալ, 4
և երկիրն քո ոչ ևս կոչեսցի աւերակ : Զի քեզ անուն
կոչեսցին կամք իմ, և երկրին քում շինութիւն բնակու-
թեան · զի հաճեցաւ Տր ընդ քեզ, և երկիրն քո բնակես-
ցի ՚ի բնակութիւն : * Զոր օրինակ բնակեսցէ երիտասարդ 5
ընդ կուսի՝ այնպէս բնակեսցեն որդիք քո ՚ի քեզ : և
եղիցի զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին,
այնպէս ուրախ լիցի Տր ՚ի քեզ : * Եւ ՚ի վր պարս- 6
պացն քոց Երմ՝ պահապանս կացուցից, զօրն ողջոյն
և զգիշերն ամ · որ մինչև ցայգ՝ մի դադարեսցեն յիշել
զՏր : * Զի ոչ գոյ նման քեզ, եթէ ուղղեսցէ՝ և արաս- 7
ցէ զԵմ ՚ի պարծանս ՚ի վր երկրի : * Երդուաւ Տր ՚ի 8
փառս իւր՝ և ՚ի զօրութիւն բազկի իւրոյ, եթէ ոչ տաց
զցորեան քո և զկերակուր ՚ի ձեռս թշնամեաց քոց : և
ոչ արբցեն որդիք օտարաց զգինի քո յորում դու վաս-
տակեցեր : * Այլ որ ամփոփեսցենն կերիցեն զնա՝ և 9
օրհ-

Թէ սերմ են : (11) Ոմանք · Այնպէս ծագեսցուսցէ Տր
զարդ'': Ուր ունին · ծագեսցուսցէ Տր զարդա'':
Գլ. կբ · (2) Բաղումք · Եւ տեսցեն հեթանոսք : (5) Բա-
ղումք · Զոր օրինակ բնակէ երիտաս'': (5) Ոմանք · Զոր
օրինակ բնակի փեսայ առ : (6) Յօրինակին լուեցրիւ նշա-
նակի բառն ղցո, և առնել՝ պահապանս կացուցի, հանգ-
ճոյն ոմանց : (6) Ոմանք · Եւ զգիշերն ողջոյն, որ մինչև
ցայգ մի դա'': Ուր օրինակ մի ընդ ունելոյ · որ մինչև յաւէտ
մի : (7) Ոմանք · Ոչ գոյ նման ձեզ · · և արասցէ Երմ պար-
ծանս : (9) Ոմանք · Այլ որ ամփոփեսցեն կերիցեն զնա

օրհնեսցեն զՏէր. և որ ժողովեցին զնա, արբցեն 'ի
10 սրահս սրբութեան իմոյ։ * Երթայք մտէք ընդ դրունս
իմ, հաւաքեցէք զճանապարհս. հորդեցէք զշաւիղս և
զործեցէք ճանապարհ ժողովրդեան իմոյ, և զքարինս
'ի ճանապարհէ անտի 'ի բաց ընկեցէք. առէք նշան 'ի
11 հեթանոսս։ * Զի ահաւասիկ Տէր լսելի արար մինչեւ 'ի ծագս
երկրի։ Ասացէք դստեր Սիոնի, ահաւասիկ փրկիչ
քո հասանէ գայ՝ և ունի զվարձս իւր ընդ իւր. և զգործս
12 իւր առաջի երեսաց իւրոց։ * Եւ կոչեսցէ զնա ժողո-
վուրդ սուրբ՝ փրկեալ 'ի Տեառնէ. և դու կոչեսցիս խնդրե-
լեալ քաղաք՝ և ոչ լքեալ։

ԳԼ. ԿԳ.

1 Ով այս իցէ որ դիմեալ գայ յԵդովմայ՝ կարմրու- ԽԵ
թիւն հանդերձից իւրոց 'ի Բոսորայ, գեղեցիկ պատմու-
ճանաւ և բռնութեամբ զօրութեամբ։ Ես խօսիմ արդարութիւն և
2 իրաւունս փրկութեան։ * Վա՞ն էր կարմիր են հանդերձք քո,
և հանդերձք իբրև հնձանահարի, լի՛ հնձանի կոխե-
3 լոյ։ * Հնձան հարի միայն, և 'ի հեթանոսաց ոչ ոք էր
ընդ իս. կոխեցի զնոսա սրտմտութեամբ՝ և ճմլեցի զնոսա բար-
կութեամբ՝ և իջուցի յերկիր. և զամ հանդերձս իմ թաթա-
4 խեցի։ * Զի հասեալ էր 'ի վերայ նոցա օր հատուցման, և
5 ամ փրկութեան եկեալ հասեալ։ * Հայեցայ՝ և ոչ ոք էր
որ օգնէր. զննեցի ասեմ՝ և ոչ ոք էր որ 'ի թիկունս հա-
սանէր։ Փրկեաց զնոսա բազուկ իմ. և սրտմտութիւն իմ
6 միայն զգէմ կալաւ։ * Կոխեցի զնոսա բարկութեամբ իմով,
և զեղի զնոսա սրտմտութեամբ իմով, և իջուցի զնոսա յերկիր։
7 * Զողորմութիւն Տեառն յիշեցի, զքաջութիւնս Տեառն յուշ արա- ԽԶ
րից՝ յամենայն զոր հատուցանէ մեզ Տէր։ Տէր դատաւոր
բարերար տանն Իսրայէլի, որ ածէ 'ի վերայ մեր ըստ ողորմու-
8 թեան իւրում և ըստ բազում արդարութեան իւրոյ։ * Եւ ա-
սաց՝ ոչ ապաքէն ժողովուրդ իմ են որդիք իմ, և ոչ անար-
9 գեսցեն զիս. և եղև նոցա 'ի փրկութիւն * յամ նեղութե-
նէ։ Ո՛չ պատգամաւոր և ոչ հրեշտակ, այլ ինքնին
Տէր փրկեաց զնոսա. վասն սիրելոյ զնոսա և խնայելոյ 'ի նոսա
ինքնին փրկեաց զնոսա. և վերացոյց և բարձրացոյց զամ
10 աւուրս յաւիտենից։ * Բայց նոքա հեստեցին, և բար-
կա-

. . և որ
չափ. 1
Գլ. ԿԴ
(3) Աւ
Որ
ձախ. Զ
ձախ. Ե

) Բա
ձա
. 'Ի
) Ո
) Ո
Իմ

հայրուցն մերոց Տէր Տէր. և զարմացաւ [illegible] Տէր ի Թշնամու-
թիւն. Խնդրեսցէ Տէր եւս ընդ նմա պատերազմել։ * Եւ յիշեաց 11
զաւուրսն յաւիտենից, Թէ ո՞ւր է որ եհան ի ծովէ և ժողովուրդն
իւր։ Ո՞ր եհան յերկրէ զհովիւ հօտից. ո՞ւր է որ եդ
ի նոսա զՀոգին իւր։ * որ վերացոյց զաջն [illegible] զմովսէս. 12
և բազուկ փառաց իւր յաղթահարութեան զջուրսն առաջի
երեսաց իւրոց, առնել իւր անուն յաւիտենական։ * Ած 13
զոյց զնոսա ընդ անդնդովքն որպէս ձի ընդ անապատ. * Եւ 14
իբրև զգրաստ ընդ դաշտ. և ոչ վաստակեցին. Հոգի
Տեառն իջ, և առաջնորդեաց նոցա։ այնպէս առաջնորդեցեր
ժողովրդեան քո առնել քեզ անուն փառաց։ * Դարձ 15
դարձ ի յերկնից, և տես ի տաճարէ սրբոյ քումմէ և
[illegible] փառաց քոց. ո՞ւր է նախանձ քո և զօրութիւն. ո՞ւր է
[illegible] քոյ, որով ներեցեր մեզ։
[illegible] ողորմութիւն ոչ [illegible] զմեզ, և 16
[illegible] Տէր հայր մեր. փրկեա
[illegible] քո է ի վերայ մեր։ * Զի՞ մոլո- 17
[illegible] քոց. խստացու-
ցեր ի քէն։ դարձ վասն ծառայից
[illegible] ժառանգութեան քոյ։ * զառցէ 18
[illegible] սրբութեան քոյ։ Հակառակ-
[illegible] և կոխեցին զսրբութիւն քո։
* Եղաք իբրև զառաջինն յորժամ ոչ տիրէիր մեզ. և 19
ոչ կոչեցեալ էր անուն քո ի վերայ մեր։

ԳԼ. ԿԴ.

Եթէ բանայցես զերկինս՝ դողութիւն կալցէ ի քէն լե- 1
րինս։ * և հալեսցին իբրև զմոմ առաջի հրոյ. 2
և այրեսցէ հուր զհակառակորդս քո. և յայտնի լիցի
անուն քո ընդ հակառակս քոյ. և յերեսաց քոց ազգք
[illegible] խռովեսցին։ * յորժամ առնիցես փառաւորու- 3
թիւնս, դողութիւն կալցէ ի քէն զլերինս։ * Յաւիտենից 4
ոչ լուաք, և ոչ աչք մեր տեսին այլ Աստուած բաց ի քէն.
և զգործս քո զոր առնիցես այնոցիկ որ ակն ունիցին ո-
ղորմութեան քում։ * զի ընդառաջ լինի այնոցիկ որք առ- 5
նեն զարդարութիւն, և զճանապարհս քո յիշեսցեն։ Ահա
ա-

[illegible] Տէր եւս ընդ նմա։ (11) Ոմանք. ի ծովէ զհովիւ հօտն։
(12) Ոմանք. Տէր ի բազուկ փառաց իւրոց։ (13) Ոմանք. իբրև
ձի ընդ անապատ։ (14) Բ.Հ. Հոգի Տեառն իջ։ (15) Ոմանք.
Դարձ ի յերկնից. և զօրութիւն քո։ (16) Բազումք յաւելուն.
Զի դու ես Տէր. այլ դու Տէր հայր մեր։ (17) Բազումք.
[illegible] մեր։ (19) Ոմանք. Եղաք իբրև զառա-
ջինն յորժամ ոչ կոչեցեալ էր ի վերայ, և այլն.
Գլ. ԿԴ. (4) Ոմանք. Եւ ոչ տեսին աչք մեր այլ։

[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԼԵ.

1 Յ[illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

---

(6) [illegible] (7) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] Գլ. ԼԵ. (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (4) [illegible] (4) [illegible] (7) [illegible]

Digitized by Google

զմեղս հարցն նոցա 'ի միասին' ասէ Տէր : որք արկանէին,
խունկս 'ի վե՛ր լերանց, եւ 'ի վե՛ր բլրոց նախատեցին
զիս. հատուցից զգործս նոցա * յառաջագոյն 'ի ծոցս նց :
ԿԵ. * Այսպէս ասէ Տէր. զոր օրինակ եւ գտանիցի հատ 8
'ի մէջ ողկուզոյ, եւ ասիցեն. մի ապականեսցէք զդա զի
օրհնութիւն Տեառն կայ 'ի դմա. այնպէս արարից վասն ծառայիցն
իմոց, վասն որոյ ոչ կորուսից զամենեսեան : * Եւ հանից 9
զզաւակ յակոբայ եւ յուդայ, եւ ժառանգեսցեն զլեառն
սրբութեան իմոյ. եւ ժառանգեսցեն ընտրեալք իմ եւ ծա-
ռայք իմ. եւ բնակեսցեն 'ի նմա : * Եւ եղիցի յանտառ 10
ուր մակաղատեղք հօտից, եւ ձորն աքովրայ հանգ-
իստ անդէոց ժողովրդեան իմոյ որ խնդրեցին զիս :
* Այլ դուք որ թողէք զիս, եւ մոռացարուք զլեառն 11
սրբութեան իմոյ : եւ կազմէք դիւաց սեղան, եւ խառնէք
խառնելիս բախտից : * Ես մատնեցից զձեզ 'ի սուր, 12
եւ ամենեքեան կոտորեսջիք : զի կոչեցի զձեզ՝ եւ ոչ լը-
ւարուք : խօսեցայ՝ եւ առանցն արարէք. եւ արարէք չար
առաջի իմ. եւ զոր ոչ կամէի՝ ընտրեցէք : * Վասն այսո 13
րիկ այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ որ ծառայեն ինձ
կերիցեն, եւ դուք քաղցիջիք. ահաւասիկ որ ծառայեն
ինձ արբցեն, եւ դուք ծարաւեսջիք. ահաւասիկ որ
ծառայեն ինձ, ուրախ լիցին եւ դուք ամաչեսջիք : * Ա- 14
հաւասիկ որ ծառայեն ինձ ցնծասցեն ուրախութեամբ
սրտից, եւ դուք աղաղակեսջիք առ ցաւս սրտից ձերոց.
եւ առ բեկումն ոգւոց ձերոց ողբասջիք : * զի թողջիք 15
զանուն ձեր 'ի յագուրդ ընտրելոց իմոց, եւ զձեզ Տէր
սատակեսցէ : Եւ ծառայիցն իմոց կոչեսցի անուն նոր.
* որ օրհնեսցի 'ի վե՛ր երկրի. զի օրհնեսցեն զՏէր ճշմա- 16
րիտ. եւ որ երդնուցուն 'ի վե՛ր երկրի՝ երդուեսցեն
յՏէր ճշմարիտ : զի մոռասցին զնեղութիւն առաջին, եւ
ոչ եւս անկցի 'ի սիրտս նց : * Զի եղիցին երկինք նոր եւ 17
երկիր նոր, եւ ոչ եւս յիշեսցեն զառաջինսն. եւ ոչ եւս
անկցի 'ի սիրտս նոցա : * այլ ուրախութիւն եւ ցնծութի 18

գտցեն

(8) Ոմանք. 'ի մէջ ողկուզոյ : Եւ ոմանք. ողկուզոյն : (9) Ո-
մանք. Զզաւակ 'ի յակոբայ : (10) Այլ. Եւ եղիցի
յանտառուն : (10) Բազումք. Եւ ձորն Աքովրայ հանգիստ
անդեաց. կամ, անդէոց : (11) Ոմանք. Այլ դուք թողէք
զիս, եւ : (13)(14) Ոմանք 'ի երկուսին եւս պէսպէս. Որք ծառայ
են ինձ : (14) Ոմանք. Եւ առ բեկման ոգւոց : (15) Բազ-
ումք. Իմոց կոչեսցի անուն նոր : (16) Ոմանք. Օրհնես-
ցեն զՏէր ամէն ճշմարիտ". ... երդնուցուն յՏէր ճշմարիտ" : (16) Բազ-
ումք. Զնեղութիւն առաջին. եւ ոչ եւ անկանիցի 'ի սիրտս :
(17) Ոմանք. Զառաջինսն. եւ ոչ անկցի 'ի : (18) Ոմանք.
Եւ ցնծութիւն գտցեն 'ի նմա :

[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Գ.Լ. ԿԶ.

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(19) [illegible] (20) [illegible] (21) [illegible] (22) [illegible] (23) [illegible] (24) [illegible] (25) [illegible]

Գլ. ԿԶ. (1) [illegible] (2) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (3) [illegible]

Digitized by Google

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ծ [illegible] 5
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible] 8
[illegible]
[illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 13
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]

[illegible]

(4) [illegible] (5) [illegible] (7) [illegible] (9) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible] (13) [illegible]

[illegible] իւր, եւ [illegible]
16 հրոյ զարհուրհամարհանս իւր : * Զի 'ի հուր տն̃ դատես-
ցի երկիր ամ. եւ 'ի սուր նր̃ ամ. մարմին : բազումք եղի[illegible]
17
18
19
20
21
22
23
24

[illegible]

[illegible]

---

(16) Օրինակ մ. Զի հրով տն̃ դատեսցի". (19) [illegible] (19) [illegible] (20) [illegible] (22) [illegible] (24) Օրինակ մ. [illegible]

* [illegible]

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑՆ

[illegible]

կանս, ՚ի դէմս այլ, որ սա էր ՚ի հնումն զգաստիելոյ իւրն, և ՚ի նորումս զինէթանոս :

բ. Եւ ամսոյն՝ զքրիստոսի առաքեալ խօսելոյ է՝ քանզի, թէ մայն աշխարհի ՚ի մէջերի :

գ. Եւ մեկնաւ՝ ցուցանէ զերկրի ծննդեանն է, թէ դառնելոց, ՚ի վերն եղեւ իւր իշխան :

դ. Եւ յաղէ՝ զելս հոգւոյն ոչ ՚ի վերնագրածն :

ե. Եւ առիթս՝ ՚ի դէմս երկոտասանեցունց զկործանմանն հայրա-պետութ դիւոց :

զ. Եւ յաղթեան՝ իշխանին և եղեւ ՚ի խորոց զերկեւեցելոյ յա-րութիւն է :

է. Եւ նմանոյ՝ զփորձութե առաքելոյն . և ՚ի դէմս նինուէի զկործանման դժոխոց :

ը. Եւ ամենայն՝ նա փառաւորեալն է, և հաստատութ արդարա-ցելոյն . և նա է ՚ի մէջ առաքելոցն խօսելոյ :

թ. Սոփոնիա՝ նա յարուցեն է, և հաստատեցելոյն ՚ի նա :

ժ. Անգեա՝ յետ դարձին ՚ի բաբելոնէ նա շինումն տաճարին ՚ի խորհուրդ եկեղեցւոյ, և նա միաւորեալ փառաւորեալն է, և ան-շարժ արքայութեան :

ժա. Զաքարիա՝ նա ՚ի յանձանց նորեցոյն է, և նա յարուցա-նողն առաջ :

ժբ. Մաղաքիա՝ նա առաջին փառաւորեալն է, թէ յանձնարարանս գայ հրեն ՚ի տաճարն . և նա երկրորդին՝ թէ ով նմա ծառայեսցէ :

Գլուխք Ովսէէ Մարգարէի :

ա. Պոռնկոյ առնուլ կին զառնելոյ, և զորդիսն որ ծնանիցին անուանել յեղելոյ, և ոչ ժողովուրդ իմ և չողորմեալ :

բ. Պատուհասէ զժողովուրդն նա պոռնկեաց, և կանխաւ գու-շակէ զկոչումն, և զդարձն իւր յետ կորստեանն : Իսկ առա-ջնոյն նոցա ասէր՝ հանդերձ փոխանորդ անապատի, և խոստացաւ զմեղս իւր հաստատել՝ մարթէ ՚ի հաստատութեան նէ առանձին :

գ. Հրաման առնել կին շուն, այսինքն զմեղուցեալ հրեա-յութէ յայսմիկ :

դ. Պատուհասէ զժողովուրդն և զքահանայսն նա բիծ և մեծա-մեծ մեղաց . բանսարկու զնա յարեւելոյ, և ՚ի շնութէ և ՚ի յասանա :

ե. Պատուհասէ զի նա բարձին յայս զայս, և յառաջեւագուննեցուն ա-պատանն եղեն, և յեփեսոսյին պաշտօնեին . և կանխաւ գու-շակէ նոցա զդարձն :

զ. Ասէ թէ պատերազմաւ ճմլեալ եկեսց . և յարեանն յի-շեալ դարձուցէ :

է. Յուսացուցանէ նա զնոր խնամս առ իւրեանս, և զնոցա աղա-տասրութին առ նա . և կանխաւ գուշակէ նոցա զգիտա :

Digitized by Google

Գլուխք Ամովսայ Մարգարէի։

ա. Օտարեկնութիւն դամասկոսի, գազայ, տիւրոսի, եդո-մայեցւոց, ամոնացւոց, մովաբացւոց, [illegible] հա-մարի. Եւ յառաջագոյն ասէ [illegible] որ ի [illegible] հեւոց էին նոցա։

բ. [illegible] որ եղեն [illegible]. Եւ [illegible] եւ [illegible] որ [illegible] նոցա։

գ. [illegible] ամարիայ [illegible] եւ յառաջագոյն [illegible] եւ [illegible] նոցա. [illegible] հարան, եւ [illegible]։

դ. [illegible] զի [illegible] եւ [illegible] ամ. Սամարիայ եւ [illegible] նոցա. [illegible] թէ [illegible] ի [illegible] այնմ [illegible] թէ [illegible]։

ե. Հրաժեշտ ի [illegible] նոցա, ի [illegible] եւ ի [illegible] [illegible] եւ [illegible] ամբ. Եւ [illegible] զի [illegible]։

զ. Մարգարէն եւ [illegible] եւ [illegible] նոցա [illegible] ամենայն [illegible]. Եւ [illegible] եւ [illegible]։

է. Տեսանէ [illegible], եւ [illegible] նոցա [illegible]։

ը. [illegible] եւ [illegible], եւ [illegible] նոցա [illegible]. Մ[illegible] ի [illegible] ի նա։

Գլուխք Միքիայ Մարգարէի։

ա. Օ[illegible] եւ [illegible] ի [illegible] եւ [illegible] նոցա ի [illegible]։

բ. [illegible] եւ [illegible]։

գ. [illegible] ի [illegible], եւ [illegible] ի [illegible]. Եւ [illegible]։

դ.

Ե. Զպարէտն որ վառանեալ հատանէլով էին հրէից՝ յանդիմանութեան գոչանէ։

Զ. Վա՜ մեղաւորաց ծննդեանն գէ, և հաստատութեան ՚ի նա։ և եղէգին առ ճանապարհին յանօրէնս. զորս պատուէր առաքելոյ պա՛տէ՝ ի՞նչ ճանապարհին աղբերացն։

Է. Զպատարագն որ ընդ ծաղկոցեան խոստ, և համար երանել տեսոյ Տէր. և հրաժեշտ ՚ի տունն։ Ողորմած մարգարէն ղի նորա ձեռքն առ արի և զօրութ. և սէր ՚ի նախաճաշն չէր պատահանդ. և ազատութեան մեծ ձեռնձեռ, և գերութեան գալ ըստ խոստանէ։

Գլուխք Յովէլայ Մարգարէի։

Ա. Օրհնեալ տէրն Դաւիթ նշանակէ, վերջին առէ, և խրատ զօրս հաղորդութեան։

Բ. Զերկու աւուրբ աղանդոյն գոչանէ. և յետ այնորիկ գերութ ընդ Սարդարեանց։

Գ. Զգերս Եգիպտոսի որ առաւելութեան ընթեցաւ գոչանէ. մարգարէանալ և ըմբռնեալ աղօթոյն՝ որ եղեւ յետ եղեւ. ՚ի նոյն երկիր առ զօրահեղին։ Այն և ազատութեան նոյն ՚ի երկրի յայտնի. ազատութեան առ՝ յորժամ զօրն նոյն ասէ՝ և զօրն նոյն նշանակէ։

Գլուխք Աբդիու Մարգարէի։

Ա. Զտաճարին Եդովմայեցւոց որ նեղեցին զԻսրայէլ՝ յանդիմանութեան գոչանէ, և յառնելոյ նոցա ՚ի Սիոն խաղաղութեան ընդ այն ծննդեանն վասն եղելոյ։

Գլուխք Յովնանու Մարգարէի։

Ա. Յովնանու մարգարէութիւն, և փախուստ ՚ի Թարսիս. և ծովն ծովային, և ՚ի ձկանն կլանել. և խոստովանութիւն ՚ի ծովէն. և ապաշխարութիւն Նինուէացւոց և փրկութիւն. և տրտմութիւն Յովնանու և դդմենւոյն։

Գլուխք Նաւումայ Մարգարէի։

Ա. Սաստ Աստուծոյ զօրութեան ձայն։

Բ. Վասն առաքելոց գոչանէ, յանդիմանէ և վկայէ Բաբելացւոց ՚ի մերոյ Նինուէացւոց. առէ և աւերումն պատուհասն և գերութեան ձեռն ձեռն Գերեզմանք։

Գլուխք Ամբակումայ Մարգարէի։

Ա. Զանիրաւութեան ծաղկեցնելն տեսանէ. և որոց և ըմբռնողացն գոչանէ։

Բ. Վա՜ հրէից անհնազանդութեան. և ձայն հատուցանել ՚ի մի յաւէտ։

մար ։ մարգարէանալոյ եւ վերջասպ բաբելացւոցն ․ եւ արդարոյն իմն՝ հաւատոց կեցցէ ասէ լայ ։ Բայց մեծ մասն մարգարէին ․․․ բանաւորութեամբ ծածկագրեալ եւ յաճախագոյնութեամբ (եւ խաւարութեամբ) եւ նշանագրութեամբ ։

Գ․ Կայ եւ յաղօթսն աղաչականաց մարգարէութիւն նորա մի ․

Գլուխք Սոփոնիայ Մարգարէի ։

Ա․ Սոփոնիայ մեծամեծ սպառնալիս երկրի, եւ յերկրին գաւառ-նաց առ մեծ ։

Բ․ Ըստ ձեռն․ սպառնալեաց մակեդոնացւոց եւ ամմոնացւոց ․ յանդիմանէ եւ զնինուէացւոցն խորտակել, եւ առաջի դիւրաձեռնուն սարսափեալս ․

Գ․ Վասն քաղաքի այնորիկ՝ որ 'ի մէջ նորին հաստատեսցէ ․ խօսի ․

Յառաջաբան Անգէի Մարգարէին ․

Ա․ Սա յետ ներքին 'ի Բաբելոնէ մարգարէանայ, եւ զպատասխանի զԶերուբաբէլի ․ զի զնոցա բանից խօսի յանդիման ամենայն ժողովրդեան եւ զպատասխանին զինուորաց անխափան տաճարին ։ Աղաչական նորա է այնորիկ որով ։ Խօսի նա 'ի յորժամ պատմութիւն ․ եւ զապաւինութիւն ժամանակաւ շարժեցից զերկինս՝ որ 'ի հեթանոսաց տեղիքն առ պատասխան՝ ասէ լայ ։

Գլուխք Զաքարիայ Մարգարէի ։

Ա․ Սա ևս յետ ներքին 'ի Բաբելոնէ մարգարէանայ ։ Եւ յեզեկիէլ յանկ նոյն զենոր հաւաքէ խորհուրդ եւ զգանձանս որ էին ․ Եւ խօսի մի 'ի նմին իսկ ․ Յայտնի նկատեալ ընդ է նա մարգարէից եկեղեցւոյն մարգարէս, եւ յաղթ ազգաց որ ծառայեցուցին զնա ․ Բայց նշանագրեալ խորհրդածութեամբ են որ յաղագս 'ի Սիոնայ երկրին, ասորեստանեայք, բաբելացիք, պարսից ժողովք, եւ յոյնք ․ խօսելով առ պէտքաւորական անձինս է ․ զի որ որդւոյ որ՝ անօրինաց ։

Բ․ Վասն հաստատելոյն 'ի մէջ ․ փրկանք եւ զկնաս յանտեսանելեաց, եւ զաշխարհի աւերի ․ եւ զեզանս որդին աղաղակեալ՝ զխնամակալն եւ զկնաւ գաւառն խօսի ։

Գ․ Յայտնեալ փրկանք զմարգարէին ․ տանուտի այն մեծ եկեղեցւոյ եւ 'ի գերութէ՝ Աստուծոյ ընդ զօրութեամբ Աստուծոյ եւ բարձրեալ ։ Զի սա զինեալս զմարդն յաղագս նորա զմարգարէին անկեալ զնա զրկեալ խորհրդոյ ․ պարգեւս անիրաւաց եւ անօրինաց են ․ եւ է ուրեք խօսակցն ․

Դ․ Հրամայէ առնել ամէն եւ գործել զայս խաղաղութիւն ․ խօսի զի անհաւատից այր եւ ազգաց ամենայն նա 'ի մէջ ամենայն անձանց, եւ մարթի առնել ։

Ե․ Մնալով հրեշտակ զանձին Աստուծոյ , նշանակեալ զարդն

 ու

[illegible]

Դ. [illegible]

Ե. Վա՜ [illegible]

Զ. [illegible]

Է. [illegible]

Ը. [illegible]

Թ. [illegible]

Ժ. [illegible]

ԺԱ. [illegible]

ԺԲ. [illegible]

Գլուխ [illegible]

Ա. [illegible]

Բ. [illegible]

Գ. [illegible]

Դ. [illegible]

* [illegible]

ԳԻՐՔ ՏԵՍԼԵԱՆՑ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՈՎՍԷԱՅ

ԳԼ. Ա.

Բան Տէր որ եղեւ առ Ովսէէ որդի Բէերայ. Յաւուրս Ոզիայ, և 1
Յովաթամայ, և Աքազու, և Եզեկիայ՝ թագաւորաց Յուդայ. և
յաւուրս Յերոբովամայ որդւոյ Յովասայ թագաւորի Իսրայէլի։

Ա ՍԿԻԶԲՆ ԲԱՆԻՑ ՏԵԱՌՆ 2
առ Ովսէէ։ Եւ ասէ Տէր ցՈվսէէ. գնա
առ դու քեզ կին պոռնկութեան, և որդիս
պոռնկութեան. զի պոռնկելով պոռնկեսցի

3

4

5

6

7

---

* Ցանկն՝ Վերնագիրս այս. Գիրք տեսլեանց, զոր 'ի սկզբան նախադրութեան։ Եւ այս օրինակ 'ի վերնագիր երկոտասանեցուց գրեն, Ովսէէ մարգարէ. Ամովս մարգարէ. և այլն։
Գլ. ա. (2) Օրինակ մի 'ի բաց թողեալ զվերնագիր տառքն համարայն՝ այսպէս սկիզբն առնէ մարգարէութեան. Եւ եղև բանն Տեառն առ Ովսէէ. և ասէ Տէր ցՈվսէէ գնա առ դու առ քեզ կին։ (2) 'Ի բազումս գրչագիրս. Կին պոռնկութեան, և որդիս պոռնկութեան։ (3) Բէէրի. Եւ շրջեաց և առ զԳոմեր դուստր։ (4) Ցերիմայիւն. Եւ ասէ ցնա Տէր։ (4) Արեան Յեզրայելի... յեզրայելի։ (4) Ոմանք. 'Ի տանէն յակոբայ. և թագաւորութեան զթագաւորութիւն։ (6) Ոմանք. Ողորմեցայ զնա հայցել սոցա։

և ոչ փրկեցից զնս̅ աղեղամբ, և ոչ սրով, և ոչ պատե-
րազմաւ. ոչ կառօք, և ոչ երիվարօք, և ոչ հեծելօք:
8 * Եւ մեկնեաց 'ի ստենէ զՈղորմեալն: Դարձեալ յղա-
9 ցաւ և ծնաւ որդի: * Եւ ասէ՝ կոչեա՛ զանուն նր̅՝ Ոչ
Ժողովուրդ իմ. զի դուք չէք ժողովուրդ իմ. և ես ոչ
10 եմ ձեր: * Եւ էր թիւ որդւոցն Իլի իբրև զաւազ
ծովու անչափ և անթիւ: Եւ եղիցի 'ի տեղւոջ յորում
ասացաւ՝ ոչ ժողովուրդ իմ դուք, անդ կոչեսցին նոքա
11 որդիք Այ կենդանւոյ: * Եւ ժողովեսցին որդիքն Յու-
դայ և որդիքն Իլի 'ի միասին. և դիցեն իւրեանց իշ-
խանութիւն մի. և ելցեն յերկրէ անտի. զի մեծ է օրն
յեզրայելի:

ԳԼ. Բ.

1 Ասացէք ցեղբայր ձեր՝ Ժողովուրդ իմ. և ցքոյրն ձր- Բ
2 Ողորմեալ: * Դատեցարո՛ւք ընդ մօրն ձերում, դա-
տեցարո՛ւք: զի այն ոչ է իմ կին, և ես ոչ եմ այր նր̅.
և բարձից զպոռնկութիւն նր̅ յերեսաց իմոց, և զշնութի
3 նր̅ 'ի միջոյ ստեանց իւրոց: * Զի արարից զնա մերկ,
և կացուցից զնա ըստ աւուրց ծննդեան իւրոյ. և ե-
դից զնա իբրև զանապատ, և կարգեցից զնա իբրև զեր-
4 կիր անջրդի, և սպանից զնա 'ի ծարաւոյ: * Եւ որդւոց
5 նր̅ ոչ ողորմեցայց, զի որդիք պոռնկութե̅ են: * Զի
պոռնկեցաւ պոռնկեցաւ մայր նց̅, և յամօթ արար որ
ծնաւն զնս̅: զի ասաց՝ երթայց զհետ հոմանեաց ի-
մոց, որք տայցեն ինձ զհաց իմ և զջուր, և զհանդերձ,
և զիւղ իմ, և զգինի իմ, և զձէթ իմ, և զամ̅ ինչ որ
6 պիտոյ է ինձ: * Վասն այնորիկ ես փակեցից զճանա-
պարհս նր̅ պատնիշօք, և առաջանեցից զճանապարհս
7 նր̅, և զշաւիղս իւր մի՛ գտցէ: * Եւ ընթասցի զհետ հո-
մանեաց իւրոց, և մի՛ հասցէ նց̅. խնդրեսցէ զնս̅ և մի՛
գտցէ զնս̅: Եւ ասասցէ՝ երթայց և դարձայց առ այրն
8 իմ առաջին, զի յայնժամ բարի էր ինձ քան արդ: * Եւ
նա ոչ գիտաց՝ թէ եսետու նմա զցորեանն, և զգի-
նին, և զձէթն, և բազմացուցի նմա արծաթ: Եւ նա ա-
րար արծաթեղէնս, և ոսկեղէնս յանձնաւորս բահաղու:
9 * Վս̅ այնորիկ դարձուցից՝ և առից զցորեանն իմ 'ի
ժամանակի իւրում՝ և զգինին իմ, և զձէթն 'ի ժամա-
նա-

(7) Ոմանք. Եւ ոչ կառօք: (10) Ոմանք յաւելուն. իբրև
զաւազ առ ափն ծովու:
Գլ. Բ. (1) Բազումք. Եւ ցքոյրն ձեր ողորմեալ: (2) Այլք.
Զի նա ոչ է իմ կին: (2) Ոմանք. 'Ի միջոյ ստեանց իւրոց.
(5) Ոմանք. Որք տացեն ինձ: (9) Ոմանք. Վն̅ այնորիկ
դար՛՛... զի մի ծածկեսցէ զառակութիւն իւր:

Digitized by Google

նակի իւրեանց. և զերծից 'ի նմանէ զհանդերձ իմ, և
զկտաւ իմ. զի մի ծածկեսցէ զամօթականս իւր: * Եւ 10
արդ յայտնեցից զպղծութիւն նր առաջի հոմանեաց իւ-
րոց. և ոչ ոք հանիցէ զնա 'ի ձեռաց իմոց: * և դարձու- 11
ցից զամ բարեկենդանութիւն նր, և զտօնս նր, և զամ-
սագլուխս նր, և զշաբաթս նր, և զամ վաճառս նր:
* և ապականեցից զայգիս նր՝ և զթզենիս նորա. զոր 12
մանգամ ասաց՝ թէ կապէնք իմ են այս՝ զոր ետուն
ինձ հոմանիքն իմ. և եդից զայն 'ի վկայութիւն: և կերի-
ցեն զայն գազանք անապատի՝ և թռչունք երկնից՝ և
սողունք երկրի: * Եւ խնդրեցից 'ի նմանէ վրէժ զա- 13
ւուրցն բահաղիմայ՝ յորս զոհէր նց: դնէր զինդս, և
արկանէր զքառամանեակս իւր, և երթայր զհետ հո-
մանեաց իւրոց. և զիս մոռացեալ էր՝ ասէ տր: * Վն 14
այնորիկ ահաւասիկ ես մոլորեցուցից զնա, և կարգե-
ցից զնա իբրև զանապատ. և խօսեցայց 'ի սիրտ նորա:
* և տաց նմա զստացուածս իւր անտի. և զձորձորն 15
աքովրայ՝ բանալ զմիտս նր. և խոնարհեսցի անդ ըստ
աւուրց մանկութեան իւրոյ, և ըստ աւուրց ելանելոյ նր
յերկրէն եգիպտացւոց: * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ 16
ասէ տր. կոչեսցէ զիս այր իմ, և ոչ կոչեսցէ զիս բա-
հաղիմ: * և բարձից զանուանս բահաղիմայ 'ի բերանոյ 17
նր. և մի ևս յիշեսցին անուանք նց: * Եւ եդից նց 18
ուխտ յաւուր յայնմիկ հանդերձ գազանօք անապատի՝
և թռչնովք երկնից՝ և սողնօք երկրի. և զաղեղն, և զսու-
սեր, և զճակատամարտ խորտակեցից յերկրէ. և
բնակեցուցից զքեզ յուսով: * և խօսեցայց զքեզ ինձ 19
յաւիտեան. և խօսեցայց զքեզ ինձ արդարութբ՝ և
իրաւամբք՝ և ողորմութբ՝ և գթութբ: * և խօսեցայց 20
զքեզ ինձ հաւատովք. և ծանիցես զտր: * Եւ եղիցի 21
յաւուր յայնմիկ՝ ասէ տր. լուայց ես երկնից. և եր-
կինք լուիցեն երկրի: * և երկիր լուիցէ ցորենոյ և 22
գինւոյ և ձիթոյ, և նոքա լուիցեն յեզրայելի: * և սեր- 23
մանեցից զնա ինձ 'ի վր երկրի: Եւ ողորմեցայց չո-
ղորմելոյն: * և ասացից ոչ ժողովրդեան իմ, ժողովուրդ 24
իմ ես դու. և նա ասասցէ, տր այ իմ ես դու:

ԳԼ.

(11) Ոմանք. Եւ զամսագլուխս նր: (12) Օրինակ մի. Զի մանգամ ասաց՝ եթէ կա՛: Ոմն այլ. Անօրէնք զոր ետուն: (13) Ոմանք. Եւ արկանէր զքառամանեակն իւր: (14) Ոմանք. Եւ խօսեցայց 'ի սիրտ նր: (15) Ոմանք. Եւ զձորձորն նաքովրայ: (16) Ոմանք. Կոչեսցէ զիս այր իւր, և ոչ: (17) Ոմանք. Յիշեսցի անուանք նց: (23) Ոմանք. 'Ի վր երկրիդ: (24) Ոմանք. Եւ նա ասէ, տր այ իմ:

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

1 Եւ ասէ ցիս Տէր դարձեալ. ասէ՝ երթ դու եւ սի- Գ
րեա՛ կին մի որ սիրիցէ զչարութիւն եւ լիցէ շնացող. որպէս
սիրեաց Այծ զորդիսն Իէլի, եւ նոքա հայեցին յաստուածս
2 օտարս, եւ սիրեցին կարասս չամչաբլթոց։ * Եւ վարձե-
ցայ ես հնգետասան արծաթոյ, եւ քոռ մի գարւոյ
3 եւ մարիս մի գինւոյ։ * Եւ ասեմ ցնա. աւուրս բա-
զումս նստցես դու ինձ՝ եւ ոչ եւս պոռնկեսցիս, եւ ոչ եւս
4 եղիցես առն այլում։ * Զի աւուրս բազումս նստցին
որդիքն Իէլի առանց թագաւորի՝ եւ առանց իշխանի՝ եւ
առանց պատարագաց՝ եւ առանց սեղանոյ՝ եւ առանց
5 քահանայութե՝ եւ առանց յայտնութեց։ * Եւ յետ այնո-
րիկ դարձցին որդիքն Իէլի, եւ խնդրեսցեն զՏէր Այծ իւ-
րեանց, եւ զԴաւիթ արքայ իւրեանց. եւ զարմասցին 'ի Տր՝
եւ 'ի բարութիւն նր յաւուրս կատարածի։

ԳԼ. Դ.

1 Լուարուք զբանս Տն որդիքդ Իէլի. զի դատաստան Տն Դ
է ընդ բնակիչս երկրի. զի ոչ գոյ 'ի նմ ճշմարտու-
թիւն, եւ ոչ ողորմութիւն, եւ ոչ գիտութիւն Այ 'ի վր երկրի։
2 * Անէծք եւ սուտ եւ սպանութիւն, եւ գողութիւն եւ շնութիւն
հեղեալ 'ի վր երկրի. եւ արիւն ընդ արեան խառնեն։
3 * Վս այնորիկ սուգ առցէ երկիր. եւ նուազեսցի ամ
բնակչօք իւրովք, եւ գազանօք անապատի, եւ սողնովք
երկրի, եւ թռչնովք երկնից. եւ ձկունք ծովու պակա-
4 սեսցին։ * Զի ոչ որ իցէ որ դատեսցէ՝ եւ ոչ այն որ յանդ-
իմանեսցէ։ Բայց ժողովուրդ իմ իբրեւ զքահանայն
5 հակառակօղ։ * Եւ տկարասցին 'ի տուէ. եւ տկարասցի
եւ մարգարէն ընդ քեզ։ գիշերոյ նմանեցուցի զմայրն
6 քո։ * Նմանեցաւ ժողովուրդ իմ այնպիսի՝ յորում ոչ
գոյր գիտութիւն։ Զի դու զգիտութիւն մերժեցեր, մերժե-
ցից եւ ես զքեզ զի մի քահանայասցիս ինձ։ եւ մոռա-
7 ցար զօրէնս Այ քոյ, մոռացայց եւ ես զորդիսն քո։ * Ըստ
բազմութեն իւրեանց՝ նոյնպէս եւ մեղան ինձ. զփառս նց
8 յանարգութիւն հաստեցից։ * Զմեղս ժողովրդեան իմոյ
կե-

ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք. Եւ սիրեն կարասս չամչ": (2) Ո-
մանք յաւելուն. Եւ կին հնգետասան": (5) Ոմանք. Եւ 'ի բարե-
րութիւն նր յաւուր կատարածի։
ԳԼ. Դ. (1) Ոմանք. Լուարուք զբանս Տն որ"... ոչ գոյ
ճշմարտութիւն, ոչ ողոր": (3) Ոմանք. Վս այնորիկ սուգ
առ": (4) 'Ի յոտ". Որ յանդիմանեսցէ. հակառակօղ քահանայ
'ի Բնաբ": (6) Ոմանք. Զի մի եւ քահանայասցիս։ (8) Ո-
մանք. Եւ անիրաւութիւնք խաղեանց առ":

Digitized by Google

կերիցեն, և անօրէնութիւնք իւրեանց առցեն զանձինս
իւրեանց: * Եւ եղիցի որպէս ժողովուրդն՝ նոյնպէս և 9
քահանայն: և խնդրեցից վրէժ 'ի նոցանէ. ըստ ճանա-
պարհաց նորա և ըստ խորհրդոց նորա հատուցից նմա:
* Կերիցեն՝ և մի՛ յագեսցին. պոռնկեսցին՝ և մի՛ յաջո- 10
ղեսցին. զի զՏէր թողին, անփոյթ լինել 'ի պոռնկու-
թիւն: * և զգինի և զարբեցութիւն ընկալաւ սիրտ ժողովր- 11
դեան իմոյ: * 'Ի քուեայս հարցանէին՝ և գաւազանօք 12
նոցա պատմէին նմա: այսուիկ պոռնկութեան մոլորեցան, և
պոռնկեցան յԱյ իւրեանց: * 'Ի գլուխս լերանց զոհէին՝ 13
և 'ի վ՛ր բլրոց զենուին, 'ի ներքոյ կաղնեաց՝ և կաղա-
մախեաց՝ և վարսաւոր ծառոց. զի հաճոյ թուէր հո-
վանին: Վասն այնորիկ պոռնկեսցին դստերք ձեր, և
շնասցին հարսունք ձեր: * և ոչ արարից այց դստերաց 14
ձերոց՝ յորժամ պոռնկեսցին, և հարսանց ձերոց՝ յոր-
ժամ շնասցին. զի նոքա ընդ պոռնիկս թաւթաւէին,
և ընդ նուիրեալսն զոհէին. և ժողովուրդն քո որ ոչ
իմանայր զայն՝ խառնակէր ընդ պոռնիկս: * Բայց դու 15
Իէլ մի՛ ապիկար լինիր: և յուդա՝ մի՛ մտանէք 'ի Գաղգա-
ղա, և մի՛ ելանէք 'ի տունն Օնայ. և մի՛ երդնուցուք 'ի
Տէր կենդանի: * Զի իբրև երինջ ցլնկեցեալ ինձ Իէլ: 16
արդ՝ արածեսցէ զնոս Տէր իբրև զգառն յանդորրու:
* Հաղորդ կռոց եդերեալ. եդ անձին իւրում գայթագ- 17
ղութի. ցանկացան կռոցն քանանացւոց. անձնեցեալ սի-
րեցին զգինի՝ թողեք նմա: * Պոռնկեցան պոռնկու- 18
թեամբ. սիրեցին զանարգութիւն 'ի հպարտութենէ նոցա: * մրրիկ 19
հողմոյ շնչեսցէ 'ի թևս նոցա. և ամաչեսցեն 'ի սեղանոց
իւրեանց:

ԳԼ. Ե.

Լուարո՛ւք զայս քահանայք, և անսացէք տունդ Իէլ. 1
և տունդ թագաւորին ունկնդիր լերուք: քանզի
ընդ ձեզ է դատաստան. զի որոգայթ եղերուք դիտա-
նոցին, և իբրև զվարմ ձգեալ 'ի գլուխս դահաւանդի՝

* զոր

---

(12) Ոմանք. 'Ի քուեայս հարցանէին, և գաւազանօք պատմ''.. այսուն պոռնկութ՛ մոլորեցան: (13) Ոմանք. Եւ կաղամախեաց.. զի հաճոյ լինէր հովանին: (14) Յօրինակին Ի Բնաբանին գրեալ՝ և 'ի լուս''. նշանակի 'ի մէջ բերել. Եւ ժողովուրդն քո որ ոչ իմանայր: Ուր ոմանք. քո ոչ իմանայր :(15) Ոմանք. Եւ մի՛ երդնուք 'ի Տէր կեն'': (16) Ոմանք. Արածեսցէ զնոս իբրև զխաշն յանդորրու: (17) Ոմանք. Եդ յանձին իւրում գայթագղութիւն կռոցն քանանացւոց: (19) Ոմանք. 'Ի սեղանոյ իւրեանց:
ԳԼ. Ե. (1) 'Ի լուս''. 'Ի դէտ՝ դահաւանդի, նշանակի՝ ապակ-

2 * Զոր ժողովուրդք յիւր հատուածեցին: Ե՛ս եմ խորտակել
3 մեր: * Եւ ծանեաւ [illegible]
յինքն. քանզի այս [illegible]
4 իւր: * Ո՛չ եառն [illegible]
ած խաւարաց. զի [illegible]
5 ծանեաւ: * Եւ խառ [illegible]
նը. և իէլ և եփրե [illegible]
6 եանց. անկարաւոր [illegible]
պատարագաց եր [illegible]
7 զի խոյս եա 'ի նոց [illegible]
գեր ասամբք ծնան [illegible]
և պղծեալ նոյ:
8 * Փող [illegible] նոյ. Ե
քաղաք [illegible] ու թէ,
9 նիւանց [illegible] յան
գիւնեն [illegible] ցնա
10 Թէ: * [illegible] չաւէ
մնաս. 'ի [illegible] իմ:
11 * Զրեի [illegible] ութիւն.
12 զի սկա [illegible] և ըղ
խոռոմ և [illegible] գայ:
13 * Եանե [illegible] ր. և
զնոյ և [illegible] ց հե
րեղա [illegible] փրե
14 կեր ղձեղ, և ոչ համբուրեցանեւ զձեզ 'ի ցաւոց: * Զի
ես եմ խորտակ յաւա 'ի մէջ եփրեմ, և խորտ զաւազան 'ի
մէջ տանն յուդայ. և յարձակեցայց և յափշտակեցից
15 զնա. աոկց, և ոչոք իցէ որ փրկեսցէ: * գնացից և դառ
ձայց 'ի տեղի իմ, մինչև ապաշխարեսցին: Եւ խնդրես
ցեն զերեսս իմ

Գլ. Զ.

1 'Ի նեղութեան իւրեանց: կանխեսցեն առ իս և ասաս
ցեն. Դարձցուք և երթիցուք առ տէր ած մեր,
2 * զի նա եհար զմեզ՝ և նոյն բժշկեսցէ. վիրաւորեաց՝
3 և պատեսցէ զմեզ: * և ողջացուսցէ զմեզ՝ յետ երկուց
ա

(3) Յօրինակին. Ես ծնայ զեփրեմ. և իէլ: (3) Ո
ձաւք. Ո՛չէ 'ի բացէ յինէն: (4) Օրինակ մ. Զի այս 'ի
պատանեկութենէ է 'ի նմ: (6) Ոմանք. Եւ ոչ գտցեն զնա..
'ի նոցանէն: (8) 'Ի լուս". 'ի մէջ 'ի վերայ բլրոց, նշանակի
'ի հաւաքաց: որք ասենք այսպէս անկին 'ի բեթաւնի. փող հա
րէք 'ի հաւաքաց 'ի մէջ բլրոց: (9) Ոմանք. 'Ի մէջ Եղէ ցաւցի
զեհա": (14) 'Ի լուս". խորտ յաւազ. համաձայն անուոց 'ի քն":
Գլ. Զ. (3) Ոմանք. Յարեցուք և կեցցուք առաջի:

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible]
[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible] 11
[illegible]

ԳԼ. Է.

1 [illegible]
[illegible]

2

3
4

5

1

[illegible]

(4) Ոմանք. [illegible] (7) [illegible] (7)(8) Ոմանք. [illegible] (9) Ոմանք. [illegible] (10) Ոմանք. [illegible]

Գլ. Է. (1) Ոմանք. [illegible] (2) Ոմանք. [illegible] (3) Ոմանք. [illegible] (4) Ոմանք. [illegible] (5) [illegible]

6 * զի [illegible] իբրեւ [illegible] [illegible] ոչ [illegible]
[illegible] : Զգուշացիր [illegible] յաչս [illegible] . [illegible]
7 [illegible] եւ [illegible] իբրեւ [illegible] [illegible] : * Ա[illegible] [illegible]
[illegible] իբրեւ [illegible] [illegible], եւ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] [illegible], եւ ոչ որ էր 'ի [illegible]
8 որ [illegible] [illegible] . * [illegible] ընդ [illegible] [illegible]
9 [illegible] . եւ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : * [illegible]
[illegible] [illegible] նոր եւ [illegible] ոչ [illegible] : [illegible]
10 [illegible] նոր, եւ [illegible] ոչ [illegible] : * եւ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] նոր : եւ ոչ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
11 եւ ոչ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] : * Եւ էր [illegible]
իբրեւ [illegible] [illegible] որոց ոչ [illegible] [illegible] . [illegible]
12 [illegible], եւ [illegible] [illegible] [illegible] : * [illegible]
[illegible] [illegible] 'ի մէջ նոցա [illegible] [illegible], եւ իբրեւ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . եւ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] նոցա :
13 * Ո՞վ նոյ զի [illegible] [illegible] . եւ [illegible] [illegible] զի [illegible]
[illegible] [illegible] : Եւ [illegible] [illegible] եւ [illegible] [illegible]
14 [illegible] [illegible], * եւ ոչ [illegible] [illegible] [illegible] նոյ : [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . եւ 'ի մէջ [illegible] եւ [illegible]
15 [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] * եւ [illegible] [illegible] [illegible]
16 [illegible] նոյ . եւ 'ի մէջ [illegible] [illegible] [illegible] : * [illegible]
[illegible] [illegible], եւ [illegible] իբրեւ [illegible] [illegible] : [illegible] 'ի
[illegible] [illegible] նոյ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . զի [illegible] [illegible] նոյ յերկրին եգիպտացւոց :

ԳԼ. Բ.

1 Ի[illegible] նոյ իբրեւ [illegible], եւ իբրեւ [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] [illegible] . [illegible] զի [illegible] [illegible] [illegible],
2 եւ [illegible] [illegible] : * Ա[illegible] [illegible],
3 [illegible] [illegible] [illegible] . * զի [illegible] [illegible] 'ի [illegible] . [illegible]
4 [illegible] [illegible] : * Ա[illegible] [illegible] եւ ոչ
[illegible] . [illegible] եւ ոչ [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible]
եւ

(7) Ա[illegible] . Ա[illegible] [illegible] նոյ [illegible] : (8) Ո[illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] : (8) 'Ի [illegible]. [illegible] ոչ
[illegible] . [illegible] [illegible] 'ի [illegible]" : (9) Ո[illegible] . [illegible]
նոր [illegible] : (12) Ո[illegible] . [illegible] նոյ : (14) Ո[illegible] . Ա[illegible]
[illegible] [illegible] : (15) 'Ի [illegible]". Եւ [illegible] ոչ [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] 'ի [illegible]" : (16) Ո[illegible] . [illegible] եւ
[illegible] . եւ [illegible] իբրեւ [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible]
ԳԼ. Բ. (1) Ո[illegible] . 'Ի [illegible] նոյ իբրեւ . . [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] : (3) 'Ի [illegible]". [illegible] 'ի [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] 'ի [illegible]" . [illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] : Ո[illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] .

Digitized by Google

և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] զի [illegible]։
* [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] 5
[illegible] [illegible] 'ի մ[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։
* և [illegible] [illegible] [illegible]՝ և ոչ է [illegible]. [illegible] [illegible] 6
[illegible] է [illegible] [illegible] [illegible]։ * զի [illegible] [illegible] 7
[illegible], և [illegible] ոչ [illegible] [illegible]։ [illegible] ոչ ոչ
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] և [illegible] [illegible]՝ [illegible]
[illegible]։ * [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] 'ի մէջ [illegible] 8
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ * զի [illegible] [illegible] [illegible] 9
[illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible]. * [illegible] [illegible] [illegible] 'ի մէջ [illegible] 10
[illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]՝ և [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] և [illegible]։ * [illegible] [illegible] 11
[illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] 'ի մէջս [illegible] [illegible]
[illegible]։ * Գ[illegible] 'ի [illegible] ոչ [illegible]. և [illegible] ոչ 12
[illegible] [illegible]։ * Ս[illegible] [illegible]։ զի 13
[illegible] և [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible]՝ [illegible] ոչ
[illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] ոչ, և [illegible]
[illegible] ոչ [illegible] [illegible]։ զի [illegible] [illegible]
[illegible], և 'ի մէջ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]։ * Մ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] 14
[illegible]. և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
և [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]։

ԳԼ. Թ.

Մ[illegible] [illegible] լինել, և մի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1
[illegible]. զի [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible]
[illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. * [illegible] և [illegible] 2
[illegible] ոչ [illegible], և [illegible] [illegible] ոչ։ * Մ[illegible] [illegible] 3
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. և 'ի մէջ
[illegible] [illegible] [illegible]։ * Ո[illegible] [illegible] 4
[illegible] [illegible], և ոչ [illegible] [illegible]. [illegible] ոչ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ոչ. [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible]
[illegible] [illegible]. զի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], և մի [illegible] 'ի [illegible] [illegible]։ * Զ[illegible] [illegible] [illegible] 5
[illegible]

(5) Ո[illegible]. [illegible] 'ի [illegible] [illegible] . . . ոչ [illegible] [illegible]
[illegible]։ (6) Ո[illegible]. [illegible] ոչ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]։ (9) Ո[illegible]. Զ[illegible] [illegible] [illegible]։
(12) Ո[illegible]. Գ[illegible] 'ի [illegible] ոչ [illegible]։ (13) Օ[illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] ոչ . . [illegible] [illegible]։ (14) Ո-
[illegible]. [illegible] 'ի [illegible] ոչ։
ԳԼ. Թ. (3) Ո[illegible]. Մ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ (4) Ո-
[illegible]. Ո[illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible]։ (5) Ո[illegible]. Ց[illegible]

Digitized by Google

6 ւք նմա ։ * Վն այնորիկ
րգիպտացւոց ․ եւ ըն֊
զնս մեմփիս ։ զար֊
, եւ յարկս նց փուշ
7 վրէժխնդրութեան քոյ ․
քոյ ․ եւ չարչարեսցի
իբրեւ զոյգ․ մի այսպա֊
ւոց յանձանց մոլը֊
8 մարգարէ՝ որոգայթ
ն ․ մոլորութի՛ 'ի տան
9 աւուրցն բարձանց ․
ժ խնդրեսցէ մեղաց
10 գտի զիէլ ․ եւ իբրե
ի առաջ զհարս նց ։
ւրացան յամօթ իւր֊
11 սիրեցեալս ։ * Եփրեմ
'ի ծնանելոյ՝ եւ յեր֊
12 ւոյցեն զորդիս իւր֊
նէ ․ քանզի վայ է նց ։
13 ʼ ոնդ տեսի՝ յորս կա֊
ց ․ եւ սկսաւ եփրեմ
14 ։ * Տո՛ւր նոցա տր ։
դ անորդիս, եւ ստինս
15 ցամաքեալս ։ * Ամ չարիք նց 'ի գաղգաղա ․ զի անդ
ատեցի զնս վս չարութե գնացից նց ։ 'ի տանէ իմմէ
մերժեցից զնս, եւ ոչ եւս յաւելից սիրել զնս ։ Ամ իշ֊
16 խանք նց ապստամբք ։ * Ախտացաւ արմատք եփրե֊
մայ ․ չորացան եւ պտուղ ոչ եւս տացեն ։ զի թէպէտ եւ
ծնցին՝ անդստանիցեմ զցանկալիս որովայնից նոցա ։
17 * Մերժեսցէ զնս ած՝ զի ոչ լուան նմա, եւ եղիցին
մոլորականք 'ի մէջ ազգաց ։

ԳԼ․ Ժ․

1 Որթ ատոքաւոր պտղալից իէլ ․ ըստ բազմութե
պտղոց նր յանձանց սեղանս ․ ըստ պտղաբերու֊
2 թե երկրի իւրեանց կանգնեցին արձանս ։ * Բաժա֊
նե֊

տարեկանի ։ (6) Ոմանք․ Եւ ընկալցին զնս մեմփիս․․․ զարծաթ նց 'ի կորուստ ժառանգեսցէ․ եւ 'ի յարկս նց ։ (7) Ոմանք․ Հասեալ են աւուրք վրէժ՛՛ ։ (8) Ոմանք․ Դէտ եփրեմ ընդ այ ։ (10) Ոմանք․ Զգիտակ թզենւոյ վաղա՛՛ ։ (11) Ոմանք․ 'Ի ատկոսաց եւ յերկանց յղութեց ։ (12) Ոմանք․ Մարմին իմ 'ի նցէ է ։ (13) Ոմանք․ Զի եփրեմ ոնդ տե֊սից յորս ։ (15) Ոմանք․ Եւ անդ գատեցի զնս վս չարութե ։ Գլ․ Ժ․ (1) Ոմանք․ Պտղոց նց յանձա՛՛․․․ ըստ բարութե

Digitized by Google

նեցին զանգս խաբեութեան, որք ապականեալ են։ Նա
կործանեսցէ զսեղանս նոցա. թշուառասցին արձանք նոցա։
* Քանզի այժմ ասասցեն. ոչ գոյ մեր թագաւոր՝ զի 3
'ի Տէ ոչ երկեաք. այլ թագաւորն մեզ զի՞ առնիցէ։ * Եւ 4
թէ բանս խօսեսցի՝ պատճառանս սնոտիս են. ուխտե-
ցէ ուխտս։ և բուսցին իբրև զսէզ խոտս 'ի կորդս ա-
գարակին, * որթուց տանն Աւենայ։ Եւ երկիցեն պան- 5
դուխտք բնակիչք Սամարիոյ. զի սուգ առ ժողովուրդ
նորա 'ի վ[երայ] նորա. և որք դառնացուցին զնա, ուրախասցին ընդ
'ի վ[երայ] փառաց նորա. զի գերեցաւ 'ի նմանէ։ * Եւ զնա 6
յԱսորեստանեայս կապեալ տարցեն պատարագս ար-
քայի Յարիմայ։ Կաշառօք ընկալցի զԵփրեմ. ամաչես-
ցէ Իսրայէլ 'ի խորհուրդս իւր։ * Մերժեաց Սամարիա զթա- 7
գաւոր իւր՝ իբրև զփրփուր յերեսս ջրոյ։ * Եւ բարձցին 8
մեհեանքն Աւենայ՝ մեղք Իսրայէլի։ փուշ և տատասկ բուսցի
'ի սեղանս նոցա. և ասասցեն լերանց թէ ծածկեցէ՛ք 'ի
վ[երայ] մեր, և բլրոց թէ ծածկեցէք զմեզ։ * Յորմէհետէ 9
են բարձունք են՝ մեղաւ Իսրայէլ. անդ կացին, և
մի հասցէ նոցա 'ի բարձունս։ * պատերազմ եկեալ 'ի վ[երայ] 10
որդւոցն անօրէնութեան խրատել զնա. և ժողովեսցին
'ի վ[երայ] նոցա ազգք, խրատել զնա 'ի վ[երայ] երկուց անիրաւու-
թեանց նոցա։ * Եփրեմ երինջ կրթեալ սիրել զհակառակու- 11
թիւն. բայց ես հասից 'ի վ[երայ] գեղոյ պարանոցի նորա։ Եւ
լծից 'ի վ[երայ] Եփրեմի, և անփոյթ արարից զՅուդայ.
և զօրասցի 'ի վ[երայ] նորա Յակոբ։ * Սերմանեցէք ձեզ յար- 12
դարութիւն, և հնձեցէք պտուղ կենաց. լուսաւորե-
ցէք ձեզ լոյս գիտութեան. խնդրեցէք զՏէր՝ մինչև եկես-
ցեն ձեզ արդիւնք արդարութեան։ * Ընդէ՞ր լռեցէք զամ- 13
բարշտութիւն, և զանօրէնութիւն նորա կթեցէք, և կերայք
պտուղ ստութեան. զի յուսացար 'ի կառս քո 'ի բազմութիւն
զօրութեան քոյ։ * Եւ յարիցէ կորուստ 'ի վ[երայ] ժողովր- 14
դեան քոյ. և ամ պարսպաւորք քո կործանեսցին։ Իբրև
իշխանն Սաղմանա 'ի տանէն Յերոբովամայ յաւուրս պատե-

րազ-

երկիրն խաբեութեան։ (5) Ոմանք. Ցանկ ... մեղկեսցեն պան"։
(6) Ոմանք. Կապեալ տարցին։ (9) Ոմանք. Բարձունքն և-
ղեն՝ մեղաւ։ (10) Ոմանք. 'Ի վ[երայ] երկուց անօրէնութեանց։
(11) Ոմանք. Սիրել զհակառակութիւն. . և անփոյթ արա-
րից զՅուդայ. (12) Ոմանք. Ձեզ յարդարութիւն. . առ-
նիցեն արդար"։ (12) Ոմանք. Եկեսցէ առ ձեզ արդիւնք
արդարութեան։ (13) 'Ի լուսոյ". 'ի Մերոյ՝ Խռովեցէք, նեղու-
թի՝ ընթացէք։ (13) Ոմանք. Եւ զանիրաւութիւն նոր գործեցէք, և կե-
ցէք, և կե՛ր"։ (13) Ոմանք. 'Ի կառս քո 'ի բազմութիւն քո։
(14) Ոմանք. 'Ի տանէն Յերոբովամայ. և ոմանք. Յերոբովա-
մայ. իսկ ոմանք. Յոբաամայ։

բազմամբ՝ զմայր աւ. որդիս հարկին ; * Ննջեցուցանէ աբաանցն՝
ձեզ տունդ. Ելէ : յերեսաց չարեաց ձերոց ընկեցան

ԳԼ. ԻԱ.

1 ի :
և յերդնուլ Ի
2 ա՝ Նոյնպէս
ից զանձին,
3 կամփանեցի
. և ոչ գի
4 մարգկան :
ց ոչ ամէն
կա՝ և յաղ
5 ա ; և աաւ
յանն զաա
6 , և զաղա
բեաց ՚ի մէջ նոցա, և կերիցեն ՚ի ժողովրդեանց իսրայէլի :
7 * Եւ ժողովուրդն ոչ կամէին հայցել զբնակութիւն ոչ .
ց ոչ բարկացաւ ; և մի բարձ
8 անցուցեց ընդ յերկ նեփրեմ.
ղ եկէ . զի ոչ անցուցեց ընդ
սահմանս՝ և իւրև զսեռայիմ :
9 . յուզեցան խնամք իմ : * և
սրտմտութե իւրեց : և ոչ խոս
ծ եմ նա՝ և ոչ մարդ, ՚ի մէջ
10 յաղագս : * այլ զնին ած զնա
ցէ . զի ինքն մանկեացէ, և
11 ուրց : * Թուեցին եկեալ
և իւրև զազամնիս յերկրին
սպառեցուցեց զնա ՚ի սահմանս
12 արեւմց զիս սառն եփրեմ .
և

ԳԼ. ԻԱ. (1) Ուխան Եւլեա չարջնդիան . Բարգմանութե հա
մեղաղ համաջայնէլ՝ ղնէ . Եւ յեղխյալտութ հալեցի զորդի իմ :
(2) Սմանք . Ոչ կալէի զնա նոյնպէս : (3) Գի չասո". Եւ
եա աս ի զեփրեմ. համաջայն սմաց ՚ի բնոյ" : (4) Բազում .
Որպէս որ ածիցէ ող աղագանի : (6) Ուխան . Եւ կերիցեն
՚ի խորհրդոց : (7) Սմանք . Եւ մի բարձրացուացէ զնա :
(8) Ուխան այլազգ էլինիաւ . զի ոչ անցուցեց , ևն . ղնէ՝
ընկեցիմ զեղ ելէ : (8) Յոյնականին՝ չիւրո երեսլ աս խնամ
. իմ, ոխակցին յառելաւ զէ . ըստ ընդրէլեփրայի օրինակոց, ըստ
արամ երբար : (9) Յոյնականին աղնաւէր . Սրտմտութե իւրոյ, նա
ոչ խօսից ընդէւ ւնէրէմ : (9) Սմանք . Ոչ մտից ՚ի քաղաքս :
(10) Ուխան . Այլ զնին զնացեց : (11) Սմանք . Իւրև զա
զամնի յերկ" : (12) Սմանք . Ծանեաւ զնա նա :

և ամպարշտութեամբ տունն Իղի և Յուդայ։ արդ ծանեաւ
զնս ած, և ժողովուրդ սուրբ կոչեսցի այ։

ԳԼ. ԺԲ.

Այլ Եփրեմ այս չար՝ ոգեաւ եհալած խորշակի։ զօրհանա- 1
պազ զնանրութիւն և զսնոտիս յաճախեաց։ Եւ ուխտ
ընդ Ասորեստանեայս՝ և եւղ յԵգիպտոս տանէր։ * Եւ 2
դատաստան Տն ընդ Յուդայ. խնդրել վրէժ՝ ի Յակոբ-
այ։ ըստ ճանապարհաց նր և ըստ գնացից նր հատուս-
ցէ նմա։ * Յարգանդի խաղաց զեղբայր իւր, և յաշ- 3
խատութեան իւր զօրացաւ առ ած։ * և ժուժկալեաց 4
ընդ հրեշտակին, և զօրացաւ։ Լացին և խնդրեցին զիս,
և ի տանն Ովնայ գտին զիս. անդ պատմեցաւ նց։ * և 5
տր ած ամենակալ եղիցի յիշատակ նց։ * Եւ դու յած 6
քո դարձցիս. ողորմութիւն և իրաւունս պահեսցես. և
մերձեսցիս առ տր ած քո յամ ժամ։ * Կշիռք անիրա- 7
ւութեան ի ձեռս Քանանու, և սիրեաց յաղթահարել։ * Եւ 8
ասաց Եփրեմ, մեծացայ, գտի հանգիստ անձին իմոյ։
Ամ վաստակք նր մի գտցին նմա, զի մեղս անօրէնութեան
յանցեաւ։ * Բայց ես տր ած քո որ հանի զքեզ յերկ- 9
րէն Եգիպտացւոց, դարձեալ բնակեցուցից զքեզ ի
խորանս՝ ըստ աւուրցն տօնից։ * և խօսեցայց ընդ մար- 10
գարէսն։ Եւ ես տեսիլս յաճախեցից, և ի ձեռս մար-
գարէից նմանեցայց։ * Եթէ ոչ Գաղաադ էր, ապա 11
սուտ էին ի Գաղգաղայ իշխանքն որ զոհէին. և սեղանք
նց իբրև զկրիայս ի կորդ ագարակի։ * Եւ գնաց Յա- 12
կոբ ի դաշտն Ասորւոց. և ծառայեաց Իէլ վն կնոջ,
և ի ձեռն կնոջ զգուշացաւ։ * Եւ ի ձեռն մարգարէին 13
եհան տր զԻէլ յերկրէն Եգիպտացւոց, և մարգարէիւ
պահեցաւ։ * Բարկացոյց զիս Իէլ՝ և դառնացոյց, և ա- 14
րիւն նր ի վերայ նորա հեղցի։ զնախատինս նորա հա-
տուսցէ նմա տր

Գլ. ԺԲ. (2) Ոմանք. Խնդրել վրէժ յակոբայ. ըստ ճա-
նապարհաց նր . . հատուսցի նմա։ (4) Ոմանք. Լացին և
խնդրեցին։ (6) Ոմանք. Եւ մերձեսցի առ տր։ (7) Ոմանք.
Կշիռք անօրէնութեան։ (8) Ոմանք. Մեծացայց. գտի հանգ՟.
. . մի գտցի նմա, զի մեղ անիրաւութեան։ (10) Օրինակ մի.
Եւ ի ձեռն մարգարէից իմ խօսեցայց։ (11) Օրինակ մի.
Ապա սուտ էին գաղգաղայ իշխանքն որ։ (13) Ոմանք.
Ի ձեռն մարգարէի եհան։ (14) Ոմանք. Եւ արիւն նր
հեղցի։ (14) Եբրայեցին համաձայնոյն ասելով՝ [illegible]
[illegible]՝ [illegible]։ Հատուսցէ նմա
տր ըստ [illegible]։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Ըստ բանիցն եփրեմայ . իրաւունս առ նա եդ ի Իսրայէլ .
2 եւ եդ զայն ի բահաղ՝ եւ մեռաւ : * Եւ արդ զաւր-
ձեալ յաւելլին ի մեղանչել . եւ արարին իւրեանց ձու-
լածոյս յարծաթոյ իւրեանց ի նմանութիւն պատկերի
կռոց . գործ ճարտարաց ամենեւին նոյն : եւ նոքա ասեն,
3 զոհեցէք մարդիկ, զի պակասեցին որթք : * Վն այսո-
րիկ եղիցին իբրեւ զամպ առաւօտու, եւ իբրեւ զցօղ վա-
ղորդայնոյ որ անցանէ . եւ իբրեւ զփոշի հոսեալ ի կա-
4 լոյ, եւ իբրեւ զծուխ ի պատուհանից : * Ես եմ Տէր Աստ-
ուած քո, որ հաստատեցի զերկինս, եւ հաստատեցի զեր-
ցին զամ զօրս երկնից, եւ
. նջ . եւ ես հանի զքեզ յերկ-
րանց յինէն ոչ ծանիցես, եւ
5 * Ես հովուեցի զքեզ յանա-
6 . արօտի նոյ յագեցան եւ եղե-
րտեւաք իւրեանց . վն այսո-
7 նս եղեց նց իբրեւ պանթեր .
8 ն աւուրբ ատանեայց : * պա-
տեսակ, եւ պատառեցից զպա-
ւիցեն զնս կորիւնք անտառ-
9 ռի . եւ գազանք վայրի կեղեքեսցեն զնս : * Յապակա-
10 նութեն քում Իսլ՝ ո՞վ իցէ որ օգնիցէ քեզ : * Ո՞ւր է
թագաւորն քո, նա փրկեսցէ զքեզ . յամ քաղաքս քո
իրաւ. արասցէ քեզ : զորմէ ասացերն թէ տուր ինձ
11 թագաւոր եւ իշխան : * Եւ ետու քեզ թագաւոր բար-
12 կութբ իմով, եւ կալայ ի սրտմտութբ իմով : * Ծրարիր
անիրաւութեանց եփրեմ . եւ ծածկեալ կան մեղք նր .
13 * երկունք իբրեւ ծննդականի հասցեն նմա . զի է որ-
դին քո իմաստուն . վասն այնորիկ այժմիկ չկարասցէ
14 հանդարտել ի բեկման որդւոց : * ի ձեռաց դժոխոց
ապրեցուցից զնս . եւ ի մահուանէ փրկեցից զնս : Ո՞ւր
է յաղթութիւն քո մահ . ո՞ւր է խայթոցք քո դժոխք :

Մխի.

յ, իրաւունս առն
ի [illegible]
[illegible] ասնէլ,
[illegible] յառնելոյն . Զօրս
. ցու" : (4) Ոմանք .
. Ես հովուեցի ըզ-
... . հայարաայցան
[illegible] սրտից նոյ :
: (13) Ոմանք . Վն
[illegible] քո դժոխք :

Մխիթարութիւն ծածկեալ է յաչաց իմոց․ * քանզի նա 15
՚ի մէջ եղբարց զատուսցէ ։ Ածցէ ՚ի վը՛ նր՛ տէր հողմ
խորշակի յանապատէ․ եւ ցամաքեցուսցէ զերակս նր՛․
եւ աւերեսցէ զաղբերս նր՛ ։ Նա ցամաքեցուսցէ զեր-
կիր նր՛, եւ զամ անօթս նր՛ ցանկալիս ։

ԳԼ. ԺԴ.

Ապականեսցի Սամարիա զի ընդդէմ կացին Աստուծոյ իւ- 1
րոյ ։ ՚ի սուր անկցին․ եւ տղայքն նոցա զետնի
հարցին, եւ յղիք նր՛ պատառեսցին ։ * Դարձիր Իսրայէլ առ տէր 2
ած քո․ զի տկարացար յանօրէնութիւնս քո ։ * Առէք ընդ 3
ձեզ բանս՝ եւ դարձարուք առ տէր ած ձեր․ եւ ասասցէք
ցնա․ կարող ես թողուլ զմեղս մեր զի մի առնուցուք

4

5
6

7

8

9

10

ցին ՚ի նոսա ։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Ովսեայ ։

---

(15) Ոմանք․ Քանզի նա ՚ի մէջ եղբարց․․ ածցէ ՚ի վը՛ նր՛ տէր ։
Գլ․ ԺԴ․ (1) Ոմանք․ Եւ տղայքն նր՛․․ եւ յղիք նոցա պատառեսցին ։ (4) Ոմանք․ Աստուածս ձեռագործս ։ (6) ՚ի լուսն․ Եղիցի իբրեւ զձէթ․ համբոյրն ամենեցուն ՚ի հոտ՛ ։ (6) Ոմանք․ Զարմատս իւր ։ (7) Բնաբանն․ Եւ եղիցի իբրեւ զձիթենի ։ (8) Ոմանք․ Եւ հաստատեսցեն զարբեան․ (9) Ոմանք․ Եւ ես զօրացուցի զնա ։ (10) Ոմանք․ Գնասցեն ՚ի նմ, եւ այլ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄՈՎՍԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Պատգամք Ամովսայ որ եղեն յակկարիմ Թեկուայ, զորս ետես ՚ի վերայ Եմ՚. Յաւուրս Ոզիայ արքային Հրէաստանի, և յաւուրս Յերոբովամայ որդւոյ Յովասու արքային Իմ՚ի։ Երկամ ամօք յառաջ քան զշարժումն. և ասէ։

2 ՏԷՐ ՚Ի ՍԻՈՎՆԷ ԲԱՐԲԱՌԵ Ա֊
ցաւ, և յԵմ՚է ետ զձայն իւր. և սգացա֊
ւին արօտք հովուաց. և ցամաքեցան բար֊
3 ձունք Կարմելայ։ * Եւ ասէ Տր ՚ի վր ե֊
րեցն անօրէնութեանցն Դամասկեայ, և ՚ի վր չորեցն՝ ոչ
դարձայց ՚ի նմանէ. փոխանակ զի կոտէին զյղիս գա֊
4 զաադացւոց սղոցօք երկաթեօք։ * Եւ առաքեցից հուր
՚ի տունն Ազայելի, և կերիցէ զհիմունս որդւոյ Ադե֊
5 րայ։ * Եւ խորտակեցից զնիգս Դամասկեայ. և սատակե֊
ցից զբնակիչս դաշտացն Աւնայ. և կոտորեցից զազգն
յարանց Խառանու. և գերեսցի ընտիր ժողովուրդն
6 Ասորւոց՝ ասէ Տր։ * Այսպէս ասէ Տր, ՚ի վր երից
անօրէնութեանցն Գազայ, և ՚ի վր չորեցն՝ ոչ դարձայց
՚ի նոցանէն. փոխանակ զի գերեցին զգերութիւն Սողոմո֊
7 նի արգելուլ յԵդովմ։ * Եւ առաքեցից հուր ՚ի վերայ
8 պարսպացն Գազայ, և կերիցէ զհիմունս նր։ * Եւ սա֊
տակեցից զբնակիչս յԱզովտայ, և բարձցի ազգն յԱս֊
կաղոնէ. և ածից զձեռն իմ ՚ի վր Ակկարոնի, և կո֊
9 րիցեն մնացորդք այլազգեացն ասէ Տր Տր։ * Այս֊
պէս ասէ Տր. ՚ի վր երից անօրէնութեանցն Տիւրոսի, և
՚ի վր չորեցն՝ ոչ դարձայց ՚ի նմանէ։ փոխանակ զի ար֊
գելին զգերութիւն Սողոմոնի յԵդոմ, և ոչ յիշեցին զուխտ
10 եղբարց։ * Եւ առաքեցից հուր ՚ի վր պարսպացն Տիւ֊
11 րոսի, և կերիցէ զհիմունս նր։ * Այսպէս ասէ Տր. ՚ի
վր երից անօրէնութեանցն Եդովմայ, և ՚ի վր չորեցն՝ ոչ
դարձայց ՚ի նոցանէ։ փոխանակ զի հալածեաց սրով
զեղբայր իւր, և ապականեաց զեղբայր յերկրի. և

յա֊

Դլ. Ա. (1) Ոմանք. Պատգամ Ամովսայ։ (1) Ոմանք. Երկու ամօք։ (4) Յօրինակին. Զհիմունս որդւոյ Ադերայ։ (5) Ոմանք. Դաշտացն Ովնայ։ և ոմանք, Աւնանայ, և կոտորեցից զազգս արանց Խառանու։ (5) Այս ոմանց գրոց. Զնիգս Դամասկեայ։

Digitized by Google

յափշտակեաց 'ի վկայութիւն զսասանումն իւր. եւ զցասու-
մն իւր պահեաց 'ի յաղթութիւն: * Եւ առա- 12
քեցից հուր 'ի Թեման, եւ կերիցէ հուր զհիմունս պարս-
պաց նորա: * Այսպէս ասէ տէր. 'ի վերայ երից ամպարշտու- 13
թեց որդւոցն ամոնայ, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի
նոցանէ: փոխանակ զի հերձոյին զյղիս գաղաադացւոց,
զի ընդարձակեսցեն զսահմանս իւրեանց: * Բորբո- 14
քեցից հուր 'ի վերայ պարսպացն հռաբայ, եւ կերիցէ զհի-
մունս նորա աղաղակաւ յաւուր պատերազմի. եւ շարժես-
ցի յաւուր վախճանի իւրոյ: * Եւ գնասցեն 'ի գերութիւն 15
թագաւորք նոցա. քուրմք նոցա՝ եւ իշխանք նոցա 'ի միասին,
ասէ տէր տէր:

ԳԼ. Բ.

Այսպէս ասէ տէր. 'ի վերայ երից ամպարշտութեցն մո- 1
վաբու, եւ 'ի վերայ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի նմանէն:
փոխանակ զի այրեցին զոսկերս թագաւորացն եդով-
մայեցւոց 'ի մոխիր: * Առաքեցից հուր 'ի վերայ մովա- 2
բու, եւ կերիցէ հուր զհիմունս քաղաքաց նորա. եւ մեռ-
ցի 'ի տկարութեան մովաբ, աղաղակաւ եւ ձայնիւ փողոյ:
* եւ սատակեցից զդատաւոր 'ի նմանէ, եւ զամ իշխանս 3
նորա կոտորեցից ընդ նմին՝ ասէ տէր: * Այսպէս ասէ 4
տէր. 'ի վերայ երից ամպարշտու
վերայ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի նս
մեցին զօրէնս տն, եւ զհրա
մոլորեցուցին զնս սնոտիք
րոց զհետ գնացին հարքն ն 5
վերայ հրէաստանի՝ եւ կերիցէ 6
պէս ասէ տէր. 'ի վերայ երից ա
վերայ չորիցն՝ ոչ դարձայց 'ի նս
ռեցին զարդարն արծաթոյ
* որ կոխեն զհող երկրի. և 7
ռաց, եւ զճանապարհս խոն
եւ որդի առ մի աղջիկ մտանէին
նոյ իւրեանց: * Եւ զհանդերձս իւրեանց առասանս ձգէին 8
առ սեղանովն՝ եւ ընդ սեղանն. եւ զգինի զրպարտութեց
ըմպէին 'ի տան աստուծոյ իւրեանց: * Բայց ես բարձի 9
զամովրհացին յերեսաց նոցա. որոյ բարձրութիւն իւր
բարձ

(13) Բազումք. Հերձուին զյղիս:
Գլ. Բ. (2) Ոմանք. Աղաղակաւ ձայնիւ փո՛ղ: (5) Ոմանք.
Հուր 'ի հրէաստանի: (7) Ոմանք. Եւ կոխեն . . . թիկա-
ւոյն . . . մտանէին: (8) Ոմանք. Առասանս ձգէին . . եւ ընդ
սեղանն . . . 'ի տան տն իւրեանց: (9) Ոմանք. Զամովր-
հացին յերեսաց նց: (9) Ոմանք. Եւ հզօր է իբրև զկաղնի:

Digitized by Google

բարձրութիւն մայրի, եւ հզօր էր իբրեւ զկաղնի. եւ բարձի
զպտուղ նորա ՚ի վերուստ, եւ զարմատս նորա ՚ի ներքուստ։
10 Եւ ես հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ շրջե-
ցուցի զձեզ յանապատի ամս քառասուն՝ ժառանգեցու-
11 ցանել զերկիրն Ամովրհացւոց։ Եւ առի յորդւոց ձե-
րոց ՚ի մարգարէս, եւ յերիտասարդաց ձերոց յուխտա-
12 ւորս. միթէ ո՛չ էին այդ որդիք Իլի՝ ասէ Տր։ Եւ
արբուցանէիք ուխտաւորացն խմոց ըմպել գինի, եւ մար-
13 գարէիցն պատուիրէիք զի մի մարգարէասցին։ Վա՜յ
այսորիկ ահաւասիկ ես հոլովեցուցանեմ ՚ի ներքոյ
14 ձեր՝ զոր օրինակ հոլովի սայլ լի օրանաւ։ Եւ կորիցէ
փախուստ յընթացողէն. եւ որ զօրաւորն իցէ մի զօրա-
ցի ՚ի զօրութեան իւրում, եւ պատերազմողն մի ապրեցուսցէ
15 զանձն իւր։ Եւ աղեղնաւորն՝ մի կացցէ ընդդէմ։
Եւ որ արագն իցէ ոտիւք՝ մի ապրեսցի, եւ հեծեալն՝ մի
16 ապրեցուսցէ զանձն իւր։ Եւ մի գտցի սիրտ իւր ՚ի զօ-
րութեան։ Մերկն հալածեսցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր։

ԳԼ. Գ.

1 Լուարո՛ւք զպատգամս զայս զոր խօսեցաւ Տր ՚ի վր
ձեր տուն Իլի. եւ ՚ի վր ամ ազգաց զորս հանի Բ
2 յերկրէն Եգիպտացւոց։ Բայց զձեզ ընտրեցի յամ
ազգաց երկրի. վս այնորիկ ՚ի ձէնջ խնդրեցից զվրէժ
3 ամ յանցանաց ձերոց։ Միթէ գնայցե՞ն աչնեքին երկու
4 ՚ի միասին, թէ ոչ ծանուցեալ իցեն զմիմեանս։ Եթէ գո-
չիցէ՞ առեւծ յանտառէ՝ եւ ո՛չ իցէ որս արարեալ նր։
Եթէ տայցէ՞ կորիւն առեւծու զձայն իւր ՚ի մայրւոյ
5 իւրմէ, եւ ո՛չ ինչ իցէ յափշտակեալ նր։ Եթէ անկա-
նիցի՞ թռչուն ՚ի յերկիր առանց որսողի. Եթէ չա-
թիցէ՞ որոգայթ ՚ի վր երկրի՝ եւ ո՛չ ինչ իցէ ըմբռնեալ։
6 Եթէ հնչիցէ՞ փող ՚ի քաղաքի, եւ ազգն ո՛չ խռո-
վեսցի։ Եթէ իցէ՞ն չարիք ՚ի քաղաքի՝ եւ Տր ոչ իցէ արա-
րեալ։

---

(10) Ոմանք. Եւ ես հանի զձեզ յանապատի ամս քա''։ Այլ ոմանք. Եւ ածի զձեզ յանապատի ամս։ (11) Ոմանք. Միթէ ո՛չ իցէ այդ որ''։ Այլ ոմանք. Ոչ իցէ այդպէս որ''։ (12) ՚Ի հնագոյն օրինակի։ Խմոց ըմպել գինի։ (13) Ոմանք. Վա՜յ այնորիկ ահաւասիկ.. հոլովիցի սայլ լի որա''։ (13) Յօրինակին. Հոլովի սայլի աւրանաւ։ (14) Ոմանք. Եւ կորիցես փախուստ։ (15) Յօրինակին դիմեր. Արագն իցէ ոտիւք՝ մի։ (15) ՚Ի հնագոյն դիմի. Մի ապրեցուսցէ զանձն իւր։ (16) Ոմանք. Մերկս իւր ՚ի զօրութեան։
Գլ. Գ. (2) Ոմանք. Յամ ազգաց երկրէ։ (3) Ոմանք. Միթէ գնայցեն աչնեքին''։ (4) Ոմանք. Գոչիցէ առեւծ յանտառէ, եւ ոչ։

Digitized by Google

բեալ: * Վն այնորիկ ոչ առնասցէ Տր Ած իրս ինչ, ե- 7
թէ ոչ յայտնեսցէ զխրատն ծառայից իւրոց մարգա-
րէից: * Առեւծ գոչեսցէ՝ եւ ո՞վ իցէ որ ոչ սարսիցէ: Տր 8
Ած խօսեցաւ՝ եւ ո՞վ իցէ որ ոչ մարգարէասցի: * Պատ- 9
մեցէք 'ի գաւառս Ասորեստանեայց. եւ 'ի գաւառս երկ-
րին եգիպտացւոց, եւ ասացէք՝ ժողովեցարուք 'ի լեառն
Շամրինի, եւ տեսէք զզարմանալիս բազումս 'ի մէջ նր. եւ
զբռնութիւն 'ի մէջ նր: * Եւ ոչ ծանեաւ զլինելոց ընդդէմ 10
իւր՝ ասէ Տր. որ գանձէին անօրէնութիւն եւ թշուառու-
թիւն 'ի գաւառս իւրեանց: * Վն այնորիկ այսպէս ասէ 11
Տր Ած ցախուրոս, երկիր որ շուրջ զքեւ է՝ աւերես-
ցի. եւ խորտակեսցի 'ի քէն ամ զօրութիւն քո, եւ յափշ-
տակեսցին գաւառք քո: * Զի այսպէս ասէ Տր. զոր 12
օրինակ թէ կորզեսցէ հովիւ 'ի բերանոյ առիւ-
ծու՝ սքեանցս երկուս, կամ բլթակ մի ունկան. այն-
պէս զերծցին որդիքն Իսրլի որ բնակեալ են 'ի Սամա-
րիա, դէմյանդիման ազգին, եւ 'ի մէջ Դամասկացւոց:
* Քահանայք լուարուք եւ վկայեցէք դէք տանդ Յակով- 13
բայ՝ ասէ Տր ամենակալ: * Զի յաւուր յայնմիկ յոր- 14
ժամ խնդրեսցեց զվրէժ ամբարշտութեանցն Իսրլի 'ի նմանէ ա-
ւուրց վրէժ եւ զսեղանոյն բեթելայ. եւ փշրեսցին եղ-
ջեւրք սեղանոյն՝ եւ անկցին յերկիր: * Եւ խորտակես- 15
ցից զապարանս թեւաորս, 'ի վր ամարանոցն պար-
րանիցն. եւ պապականեսցին ապարանքն փղոսկրեայք.
եւ բազում եւ այլ ապարանք անկցին՝ ասէ Տր:

ԳԼ. Դ.

Գ. Լուարուք զբանս զայս երինջք բասանու՝ որ էք 'ի լե- 1
րինս Շամրինի. որ զրկէք զաղքատս, եւ առ ոտն հար-
կանէք զտնանկն. որ ասէիք ցտեարս ձեր՝ մատուցէք
մեզ գինի զի արբցուք: * Երդնու Տր 'ի սրբութիւն իւր. 2
եթէ ահա աւուրք եկեսցեն 'ի վր ձեր, եւ առցեն ըզ-
ձեզ զինուք, եւ զդոսա որ ը ձեզդ են արկցեն 'ի սանսջե-
ռուցեալս: * Եւ ելանիցէք մերկք միմեանց դէմ ընդդէմ, 3
եւ ընկանիցիք 'ի լերինն Ռեմմանայ՝ ասէ Տր: * Մտէք 4
'ի բեթէլ՝ եւ ամբարշտեցարուք, եւ 'ի գաղգաղա յաճախե-
ցէք ամպարշտել. եւ մատուցէք զպտուղս ձեր ընդ առա-
ւօտս,

---

(7) Ոմանք. Վն այսորիկ ոչ առնասցէ.. զխրատ ծառ": (8) Ո-
մանք. Առեւծ գոչեսցէ: (11) Ոմանք. Վն այսորիկ այս-
պէս: (12) Օրինակ մ. Եթէ առնուցէ թափել.. սքեանցս
երկուս: (12) Ոմանք. Որ բնակեալ են 'ի Շամրին: (14) Յօ-
րինակին գլուէր. Յայնմիկ յորժամ խնդրեսցէ զվրէժ:
Գլ. Դ. (3) Յօրինակին. Եւ ելանիցէք մերկք միմեանց
ընդդէմ: (4) Ոմանք. 'Ի բեթէլ՝ եւ ամպարշտեցարուք:

5 ւոռս, և յերիր աւուր զտասանորդս ձեր ։ * Ընթեռ-
նուին օրէնս արտաքոյ, և կոչեցին` խոստովանութիւնս ։
պատմեցէք թէ զայս սիրեցին որդիքն Իլի` ասէ Տր ։
6 * Եւ ես արկի զձեզ ցաւ ատամանց յամենայն քաղաքս ձեր,
և կարօտութիւն հացի յամենայն տեղիս ձեր. և ոչ դարձարուք
7 առ իս՝ ասէ Տր ։ * Եւ արգելի 'ի ձէնջ զանձրև` երիւք
ամսօք յառաջ քան զկութս. 'ի մի քաղաք տեղացից, և
'ի միւս քաղաք ոչ տեղացից. մի վիճակ թացից` և 'ի
8 միւսն յորում ոչ տեղացից` ցամաքեսցի ։ * Եւ ժողո-
վեսցին երկու և երեք քաղաք 'ի մի քաղաք ըմպել ջուր,
և ոչ յագեսցին. և ոչ դարձարուք առ իս՝ ասէ Տր ։
9 * Հարի զձեզ տապով, և արկի զձեզ դալուկն ։ և
յաճախեցէք 'ի պարտէզս ձեր, և յայգիս և 'ի թզենիս
ձեր՝ և 'ի ձիթենիս. և եկեր թրթուր ։ սակայն և այն-
10 պէս ոչ դարձարուք առ իս՝ ասէ Տր ։ * Առաքեցի 'ի
վր ձեր մահ 'ի ճանապարհին Եգիպտացւոց, և կոտո-
րեցի սրով զերիտասարդս ձեր հանդերձ գերութբ եւ-
րիվարաց ձերոց. և ծախեցի զբանակս ձեր հրով բար-
կութ իմոյ ։ սակայն և այնպէս ոչ դարձարուք առ իս՝
11 ասէ Տր ։ * Կործանեցի զձեզ՝ որպս կործանեաց ած զսո-
դոմ և զգոմոր. և եղերուք իբրև զխանձող զերծեալ
'ի հրոյ ։ սակայն և այնպէս ոչ դարձարուք առ իս՝ ա-
12 սէ Տր ։ * Վն այնորիկ այսպէս արարից զքեզ Իէլ ։
բայց զի այսպէս առնելոց եմ քեզ՝ պատրաստեաց կար-
13 դալ զանուն այ քոյ Իէլի ։ * Զի ահաւասիկ ես եմ
որ հաստատեմ զերկինս, և հաստատեմ զհողմս ։ և պատ-
մէ 'ի մէջ մարդկան զօծեալ իւր. առնէ առաւօտ և
մէգ, և ելանէ 'ի վր բարձանց երկրի. Տր ած ամենա-
կալ անուն է նր ։

ԳԼ. Ե.

1 Լուարուք զբանս զայս զոր ես առնեմ 'ի վր ձեր ողբս ։ Դ
Անկաւ տունդ Իէլի, և ոչ եւս յաւելուցու յառնել ։
2 * Կոյսն Իէլի կործանեցաւ յերկրի իւրում, և չիք ոք որ
կանգ.

Թէ զայս սիրեցին որդիքն ։
մանց. Որ ունին. ցաւս ա-
տամանց ։ (9) Օրինակ մ. Եւ
ես, և եկեր. . սակայն և ոչ
. . Եւ 'ի ձիթենիս յէր. Ն
) Ոմանք. Առաքեցից 'ի վՐ
նպէս արարից զքեզ. բայց
13) Ոմանք. Զի ահաւասիկ
աստատէ զհողմս ։
արուք զբանս այ զոր.

Digitized by Google

կանգնիցէ զնա։ *Քանզի այսպէս ասէ Տէր Տէր. 'Ի քա- 3
ղաքէ յորմէ ելանէին հազարք՝ մնասցէ հարիւր, և յոր-
մէ ելանէին հարիւր՝ մնասցէ տասն տանն Իէլի։ *Քան- 4
զի այսպէս ասէ Տէր առ տունն Իէլի. խնդրեցէք զիս
և կեցջիք։ *Եւ մի խնդրէք զԲեթէլ, և 'ի Գաղգաղա մի 5
մտանիցէք, և 'ի Ջրհորն երդման մի ելանիցէք. զի Գաղգա-
ղա գերելով գերեսցի, և Բեթէլ եղիցի իբրև զչեղեալ։
*Խնդրեցէք զՏէր և կեցջիք. զի մի բորբոքեսցի իբրև 6
զհուր տունն Յովսեփայ՝ և կերիցէ զնա. և ոչ իցէ
որ շիջուցանիցէ։ *Որ առնէ 'ի բարձունս իրաւունս, 7
և արդարութիւն եդ յերկրի։ *որ առնէ զամ և նորոգէ, 8
և դարձուցանէ յայգ զստուերս մահու, և զտիւ 'ի գի-
շեր մթացուցանէ. որ կոչէ զջուրս ծովու՝ և հեղու 'ի
վրյ երեսաց երկրի. Տէր ամենակալ անուն է նմա։ *որ 9
բաշխէ զբեկումն 'ի վրյ զօրութեան, և ածէ զթշուառութիւն
'ի վրյ ամրոցաց։ *Ատեցին 'ի դրունս զյանդիմանիչս, 10
և զբանս սուրբս աղտեղս արարին։ *Վասն այսորիկ փո- 11
խանակ զի կռփէիք զաղքատս, և կաշառս ընտրութեա-
առնոյիք 'ի նոցանէն. ապարանս զոր դարբնեցէք շինեցա-
ջիք՝ և մի բնակեսջիք 'ի նմա. այգիս ցանկալիս տնկեցա-
ջիք՝ և զգինի նոցա մի արբջիք։ *Զի ծանեայ եմ զբազում 12
ամպարշտութիւնս ձեր. և սաստիկ են մեղք ձեր։ Ա-
տեան կոխէիք զարդարն առնլով փոխանակս, և խոտո-
րեցուցանէիք զաղքատն 'ի դրունս։ *Վասն այսորիկ որ 13
իմաստունն է՝ 'ի ժամանակին յայնմիկ լռեսցէ. զի ժա-
մանակն չար է։ *Խնդրեցէք զբարին և մի զչարն՝ զի 14
կեցջիք, և եղիցի ընդ ձեզ Տէր Ած ամենակալ. զոր օրի-
նակ ասացէքն՝ *Ատեաք զչարիս, և սիրեցաք զբա- 15
րիս։ Հաստատեցէք զիրաւունս 'ի դրունս ձեր, զի
ողորմեսցի Տէր Ած մնացորդաց յովսեփայ։ *Վասն այսո- 16
րիկ այսպէս ասէ Տէր Ած ամենակալ. յամ հրապարակս
կոծ, և յամ ճանապարհս ասասցեն վայ վայ. կոչեսցեն
մշակս 'ի սուգ և 'ի կոծ և 'ի ձայնարկուս։ *և յամ ճա- 17
նապարհս կոծ. քանզի անցից ընդ մէջ քո՝ ասէ Տէր։
*Վայ որ ցանկայ աւուրն Տն. զի՞ կայ ձեր և աւուր 18
Տն. և նա խաւար է, և ոչ լոյս։ *Զոր օրինակ թէ փա- 19
խիցէ մարդ յերեսաց առիւծու, և պատահեսցէ նմա
արջ,

Համաձայն ռնմնց 'ի բնաբ՛՛։ (3) Ոմանք. Յասն՝ ասացն Իէլի։
(6) Ոմանք յաւելուն. Եւ կերիցեն զնա... շիջուցանիցէ
տանն Իէլ։ (8) Ոմանք. Եւ զտիւ 'ի գիշեր մթացուցանէ։
(8) Բազումք. Եւ հեղու 'ի վրյ երկրի։ (11) Ոմանք. Կռ-
փէիք զաղքատն.. ընտրութեան առնուիք.. և զգինի նոցա
մի։ (12) Ոմանք. Առնելով փոխանս՛՛։ (14) Ոմանք. Խնդ-
րեցէք զբարին։ (19) Ոմանք. Որ ցանկայցէ աւուրն Տն՞

Digitized by Google

արջ, և փախուցեալ 'ի տունն՝ և յենուցուցէ զձեռս իւր
20 յորմն, և հարկանիցէ զնա օձ։ * Ոչ ապաքէն խաւար է
օր Տեառն՝ և ոչ լոյս. մթամածութիւն՝ և ոչ գոյ 'ի նմա ճաճանչ։
21 * Ատեցի մերժեցի զտօնս ձեր, և 'ի պանեգիւրիս ձեր Ե
22 ոչ հոտոտեցայց։ * Զի թէ մատուցանիցէք զողջակէզս և
զպտուղս ձեր՝ ոչ ընկալայց, և յերեւելիս փրկութեանց ձե-
23 րոց ես ոչ հայեցայց։ * 'Ի բաց արա յինէն զձայն եր-
24 գոց քոց. և զսաղմոս գործեաց քոց ես ոչ լուայց։ * Եւ
յորդեսցին իբրև ջուր իրաւունք, և արդարութիւն իբրև
25 հեղեղ անհուն։ * Մի թէ պատարագս և զոհս մատուցէք
26 ինձ յանապատի անդ զքառասուն ամ տունդ Իէլի։ * Եւ
առէք զխորանն Մողոքայ՝ և զաստղ աստուածոյն ձերոյ
27 զՀռեմփայ, զպատկերս նոցա զոր արարէք ձեզ։ * Եւ
փոխեցից զձեզ անդր քան զԴամասկոս՝ ասէ Տէր, Ամենակալ անուն է նմա։

ԳԼ. Զ.

1 Վայ որ անարգանեն զՍիոն, և յուսացեալ են 'ի
Լեառն Շամրնի։ Կթեցին զիշխանութիւնս ազգաց, և
2 մտին 'ի նոսա տունդ Իէլի։ * Անցէք ամենեքին 'ի Քաղանէ՝
և տեսէք. և անցէք անտի 'ի մեծն Եմաթ Հռաբայ, և
իջէք 'ի Գեթ այլազգեաց, զօրաւորս քան զամենայն թագաւորութիւնս
այսոսիկ, եթէ իցեն մեծ սահմանք նոցա քան զսահմանս
3 ձեր։ * Որ գայքդ յօր չարեաց. որ մերձենայքդ հա-
4 սանել 'ի շաբաթս ստութեանց։ * Որ ննջէքդ 'ի գահոյս
փղոսկրեայս, և փափկանայք յանկողինս ձեր. և ուտէք
5 որոջս 'ի հօտից, և որթս զկթեցիկս յախոռաց։ * Որ կայթս
հարկանէիք ընդ ձայն սաղմոսաց. զորս իբրև հաստատունս
6 համարեցայք՝ և ոչ անցաւորս։ * Եւ ըմպէք զպարզեալ
գինի. և անուշ իւղով օծանէք. և ոչ ցաւէք ձեզ վասն
7 բեկմանն Յովսեփու։ * Վն այսորիկ այժմ 'ի գերութեն
վարեսցին յիշխանութենէ բռնաւորաց, և հատցի խրխինջ
8 ձիոց երիվարացն Եփրեմայ։ * Զի երդուաւ Տէր յանձն
իւր. և ասէ Տէր Ած զօրութեանց՝ թէ գարշեցուցից զամ
հը-

---

(22) Ոմանք. Զի եթէ մատուցանիցէք զող"։ (23) Օրհ-նութ. ձ. Փրկութեանց, ես ոչ հայեցայց։ (25) Ոմանք. Անդ քառասուն ամ։ (26) Ոմանք. Եւ առէք զխորանն Մողո-քայ. և զաստղն աստծոյ ձերոյ զՌեմ"։ (27) Ոմանք. Ասէ Տէր, ամենակալ է անուն։

Գլ. Զ. (1) Ոմանք. Կթէ զիշխանութիւնս ազգաց։ (2) 'Ի չամ"։ Անցէք ամէքին 'ի Քաղանէ. Խաղաղութեան... 'ի Բնաք"։ (2) Ոմանք. 'Ի մեծն Եմաթայ Հռաբայ.. քան զթագաւորութիւն զայսոսիկ։ (5) Ոմանք. Կայթս հարկանեք ընդ ձայն սաղ-մոսաց։ (8) Ոմանք. Եւ ասէ Տէր Ած զօրութեանց. Գարշեցուց

Digitized by Google

հպարտութեան յակոբայ. և զապարանս նորա ատեցի. և
բարձից զքաղաքս նոցա ամ բնակչօք: * Եւ եղիցի եթէ 9
մնասցեն տասն այր՝ ՚ի տան միում, և մեռանիցին: * Եւ 10
մնասցեն մնացորդքն առնուցուն զընտանիս իւրեանց, և ճգնեսցին
հանել զոսկերս նոցա ՚ի տանէ անտի. և ասասցեն ցայնո-
սիկ որք կայցեն առաջի տանն. եթէ այլ ևս իցէ մնացորդ ընդ
քեզ: * Եւ նա ասասցէ՝ եթէ ոչ. և մի՛ ասասցէ եթէ 11
լռեա լեր. վասն այնորիկ է՝ զի ոչ անուանեսցեն զանուն
Տեառն: * Զի ահաւասիկ Տէր հրամայէ, և հարցէ 12
զմեծ ապարանսն կործանմամբ, և զփոքր ապարանսն
պատառմամբք: * Եթէ ընթասցին երիվարք ընդ 13
վէմս, կամ հանգչեսցեն ՚ի մէջ մատակաց. զի դու-
դարձուցէք զիրաւունս ՚ի դառնութիւն, և զպտուղ արդարու-
թեան ՚ի դառնութիւն: * Եւ ուրախ լինիցիք յոչինչ բանս. 14
Որք ասէիք՝ եթէ ոչ զօրութեամբ մերով եղև մեզ եղջիւրք:
* Վասն այդորիկ ահաւասիկ ես յարուցից ՚ի վ[երայ] ձեր 15
տունդ Իսրայէլի ազգ, ասէ Տէր զօրութեանց, ազգ մի՝ որ նեղեսցեն
զձեզ՝ զի մի՛ ևս մտանիցէք յեմաթ, և մինչև ՚ի հեղեղատն
արևմտից:

ԳԼ. Է.

Զ Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. և ահա ծնունդ մարա- 1
խոյ գայր ընդ առաւօտս. և ահա զօրեակ մի Գոգ
արքայ: * Եւ եղիցի եթէ վախճանեսցէ ուտել զխոտ երկ- 2
րին. Եւ ասեմ՝ Տէր Տէր քաւեա՛. քանզի ո՞վ իցէ որ
կանգնեսցէ զՅակոբ, զի սակաւամասն է: * Ապաշաւեա՛ 3
Տէր ՚ի վերայ այդորիկ. և այդ ևս մի՛ լիցի՝ ասէ Տէր: * Այս- 4
պէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. և ահա կոչէր զդատաստան
հրով Տէր Տէր. և եկեր զանդունդս բազումս, և եկեր զբա-
ժանին: * Եւ ասեմ՝ Տէր Տէր դադարեցո՛ զայդ. քանզի 5
ո՞վ է որ յարուսցէ զՅակոբ, զի սակաւամասն է: * Ա- 6
պաշաւեաց Տէր ՚ի վերայ այդորիկ. և այդ ևս մի՛ լիցի՝ ա-
սէ Տէր: * Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. և ահա այր մի 7

կայր

նոցա ամ բնակչօք": (10) Ոմանք. Եւ ճգնեսցին հանել զոս": (11) Ոմանք. Ասասցէ՝ եթէ ոչ. մի ասասցէ լռեա լեր: (13) Ոմանք. Ընթասցին երիվարք"... և կամ հանգչեսցեն": (14) Ոմանք. Որք ասէիք՝ եթէ ոչ: (15) ՚Ի յոյն". Ահաւասիկ ես յարուցից". հանդերձ յոյն ազգաց ՚ի քեզ": (15) Ոմանք. Ասէ Տէր ամ զօրութեանց.. որ նեղեսցեն զձեզ:

Գլ. Է. (2) Ոմանք. Որ կանգնեսցէ զՅակոբ: (3)(6) Ոմանք. Ապաշաւեաց Տէր ՚ի վերայ: (3) Ոմանք. ՚Ի վերայ այդորիկ. և այդ մի ևս լիցի: (4) Օրինակ մի. Եւ եկեր զանդունդս բազումս, և եկեր զբա": (5) Ոմանք. Ով յարուսցէ զՅակոբ": (6) Ոմանք. Մի՛ լիցի ասէ Տէր Տէր: (7) Այսպ

կայր ՚ի վ՛յ ադամանդեայ պարսպի, եւ ՚ի ձեռին իւ-
8 րում ադամանդ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր. զի՞նչ տեսանես
Ամովս. եւ ասեմ, ադամանդ։ Եւ ասէ ցիս Տէր. ահաւ-
ասիկ ես հաստատեցից ադամանդ ՚ի մէջ ժողովրդեան
9 իմոյ Իէլի, եւ ոչ եւս յաւելից անցուցանել զնովաւ։ * Եւ
ապականեսցին բագինք կատականութե՛ն, եւ մեհեանք Իէլի
աւերեսցին. եւ յարիցից ՚ի վերայ տանն Յերոբովամայ
10 սրով։ * Եւ առաքեաց Ամասիա քուրմ Բեթելայ առ
Յերոբովամ արքայ Իէլի՝ եւ ասէ. Ժողովս կուտէ ՚ի վ՛յ
քո Ամովս ՚ի մէջ տանն Իէլի, եւ երկիրն ոչ կարէ համ-
11 բառնալ զամ բանս նորա։ * Զի այսպէս ասէ Ամովս.
Յերոբովամ սրով վախճանեսցի, եւ Իէլ գերելով գե-
12 րեսցի յերկրէ իւրմէ։ * Եւ ասէ Ամասիա ցԱմովս.
տեսանօղդ՝ անց աստի, գնա՛ յերկիրն Հրէաստանի.
13 անդ կեաց՝ եւ անդէն մարգարէասջիր։ * ՚Ի Բեթէլ մի՛
եւս յաւելուցուս մարգարէանալ՝ զի սրբութիւն թագա-
14 ւորի է, եւ տուն թագաւորութեան։ * Պատասխանի ետ
Ամովս՝ եւ ասէ ցԱմասիա. ես ոչ մարգարէ էի՝ եւ ոչ
15 որդի մարգարէի, այլ հովիւ էի, եւ թութ քաղէի։ * Եւ
առ զիս Տէր ՚ի հօտից, եւ ասէ ցիս Տէր. գնա՛ դու եւ մար-
16 գարէաց ՚ի վ՛յ ժողովրդեան իմում Իէլի։ * Եւ արդ՝
լուր զպատգամս Տն. դու ասես մի՛ մարգարէանար
՚ի վ՛յ Իէլի. եւ մի՛ ժողովս ժողովեր ՚ի վ՛յ տանն Յակով-
17 բայ։ * Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր. կին քո
՚ի քաղաքի պոռնկեսցի. եւ ուստերք քո եւ դստերք քո
՚ի սուր անկցին. եւ երկիր քո լարաչափով բաժանես-
ցի. եւ դու յերկրի պղծեալ վախճանեսցիս. եւ Իէլ գե-
րելով գերեսցի յերկրէ իւրմէ։

ԳԼ. Ը.

1 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր, եւ ահա զորգիղ հաւոր-
2 սաց։ * Եւ ասէ՝ զի՞նչ տեսանես Ամովս։ Եւ ասեմ՝
զորգիղ հաւորսաց։ Եւ ասէ ցիս Տէր, հասեալ է վախ-
ճան ՚ի վ՛յ ժողովրդեան իմոյ Իէլի. եւ ոչ եւս յաւելցից
3 անցուցանել զնովաւ։ * Եւ ողբասցեն յարկք տաճարին
յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր. բազումք անկանիցին, եւ
4 ընդ ամ տեղիս արկից լռութիւն։ * Լուարո՛ւք զայս, որք
նեղէիք զաղքատն ընդ առաւօտս, եւ զրկէիք զաղքատ-
յե-

Ադամանդեգեայ ... ադամանդիւք։ (11) Օրինակն. Զի
այսպէս ասէ Ամովս։ (13) Օրինակ. Մի՛ եւս յաւելուցուր մար՛՛։
(16) Օրինակ. ՚Ի վերայ տանն Յերոբովամայ։ (17) Օրինակ.
Դու յերկրի ՚ի պղծութեան վախճան՛՛։
Գլ. Ը. (2) Օրինակ. Յաւելից անցուցանել զնովաւ։
(4) Օրինակ. Զրկէիք զաղքատս յերկրէ կալեալս։

Digitized by Google

յերկրէ երկրաւոյ։ * և ասէիք՝ ե՞րբ անցցէ ամիսն և շահեսցուք 5
գնոցս. և շաբաթն՝ և բացցուք զշտեմարանս, և առնել զչափս
փոքր, և մեծացուցանել զկշիռս, և առնել կշիռս անիրաւու-
թեան։ * ստանալ արծաթով զաղքատս, և զտնանկս ՚ի 6
գնոց կօշկաց. և յամենայն ՚ի վաճառաց մերոց շահեսցուք։
* Երդուաւ Տէր ՚ի վ̃ր հպարտութեան Յակոբայ. Թէ ոչ 7
մոռասցի ՚ի յաղթութիւն ամ̃ գործք ձեր։ * և ՚ի վ̃ր այսորիկ 8
խռովեսցի երկիր. և սուգ առցեն ամ̃ բնակիչք նորա. և
ելցէ իբրև գետ վախճան նորա, և իջցէ իբրև գետն Եգ-
իպտացւոց։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ասէ Տէր Տէր՝ 9
մտցէ արեգակն ՚ի միջօրէի, և խաւարեսցի երկիր լոյս
՚ի տուէ։ * և դարձուցից ՚ի սուգ զտօնս ձեր, և զամ̃ 10
երգս ձեր յողբս. և ածից ՚ի վ̃ր ամ̃ մէջս քուրձս.
և ՚ի վ̃ր ամ̃ գլխոյ կնդակութիւն, և դնեմ զնա իբրև սուգ սիրե-
լւոյ, և որոց ընդ նմա իբրև զօր ցաւոց։
* Ահա աւուրք գան ասէ Տէր. և առաքեցից սով 11
՚ի վ̃ր երկրի. ոչ սով հացի, և ոչ ծարաւ ջրոյ. այլ սով
լսելոյ զբանն Տեառն։ * Եւ խռովեսցին ջուրք ՚ի ծովէ մին- 12
չև ՚ի ծով, և ՚ի հիւսիսոյ մինչև յարևելս. ընթասցեն
խնդրել զբանն Տեառն, և ոչ գտցեն։ * Յաւուր յայնմիկ պակասեսցին 13
կոյսք գեղեցիկք և երիտասարդք ՚ի ծարաւոյ.
* որք երդնուին ՚ի քաւութիւն Սամարիայ, և ասեն՝ կենդանի է 14
աստուածն քո Դան, և կենդանի է աստուածն
քո Բերսաբէէ. և անկցին, և մի ևս կանգնեսցին։

ԳԼ. Թ.

Տեսի զՏէր զի կայր ՚ի վ̃ր սեղանոյն՝ և ասէ. հարկանել 1
զքաւարանն՝ և շարժեսցին դրանդիքն. և կտրեսցէ ասեն
՚ի գլուխս ամենեցուն. և զմնացորդս նոցա սրով կոտորե-
ցից. և մի ապրեսցէ ՚ի նոցանէ փախուցեալ. և մի
զերծցի ՚ի նոցանէ ապրեալ։ * Զի եթէ ծածկեսցին ՚ի 2
դժոխս, անտի ձեռն իմ հանցէ զնոսա. և եթէ ելանի-
ցեն յերկինս, և անտի իջուցից զնոսա. և եթէ թաքիցեն
՚ի բարձունս Կարմեղայ, և անտի յուզեցից և առից զնոսա։
* Եւ եթէ ընկղմեսցին յաչաց իմոց ՚ի խորս ծովու, և 3
անդ հրամայեցից վիշապին խայթել զնոսա։ * և եթէ գե- 4
րեսցին ՚ի գերութիւն առաջի թշնամեաց իւրեանց, և անդ
հրամայեցից սրոյ՝ և սատակեսցէ զնոսա։ Եւ հաստատե-
ցից

(5) Ոմանք. Անցցէ ամիսն, և շահեսցուք, և շաբաթն՝ և բաց-
ցուք։ (6) Ոմանք. Եւ զաղքատս... և յամ̃ վաճառաց։
(9) Ոմանք. ՚Ի միջօրէի, և խաւարեսցի երկիր։ (14) Ո-
մանք. Ոյք երդնուին։
ԳԼ. Թ. (1) Ոմանք. Զքաւարանն... և կտրեա՛ յասելի ՚ի
գլուխս։ (4) Ոմանք. Եւ եթէ գնասցեն ՚ի գեր̃։

ցից 'ի վ՟ր նց զաչս իմ
5 * Եւ տէր ած ամենակա
զնա, և սուգ առցեն
զգետ վախճան նր, և
6 * Որ շինէ յերկինս զե
յերկիր հաստատէ. որ կոչէ զջուրս ծովու՝ և հեղու
զնա 'ի վ՟ր երեսաց երկրի. տր ամենակալ անուն է նր։
7 * Ոչ ապաքէն իբրև զորդիս եթովպացւոց էք դուք
ինձ որդիքդ իսլի՝ ասէ տր։ ոչ զիսլ հանի յերկրէն եգիպ-
տացւոց, և զայլազգիս՝ 'ի գամրաց, և զասորիս 'ի բաթ-
8 րայ։ * Ահաւասիկ աչք տն 'ի վ՟ր թագաւորութեան մե-
ղաւորաց. և բարձից զդա յերեսաց երկրէ։ սակայն 'ի
9 սպառ ոչ ջնջեցից զտունն յակոբայ՝ ասէ տր։ * Զի
ահաւասիկ ես հրամանս տամ, և ցրուեցից զնեղ ընդ
ամ՟ ազգս տունն իսլի. զոր օրինակ հոսի հոսաւ, և ոչ
10 անկցի մանրուած նր յերկիր։ * Սրով վախճանեսցին
ամ՟ մեղաւորք ժողովրդեան իմոյ. որք ասեն՝ ոչ մեր-
11 ձեսցին՝ և ոչ հասցեն 'ի վ՟ր մեր չարիք։ * Յաւուր յայն-
միկ կանգնեցից զխորանն դաւթի զանկեալն, և կանգ-
նեցից զկործանեալս նր. և զյատակեալս նր վերստին
կանգնեցից. և շինեցից զնա ըստ աւուրցն յաւիտենից։
12 * Որպէս զի խնդրեսցեն զիս մնացորդք մարդկան. և
ամ՟ ազգք յորոց վ՟ր կոչեցեալ է անուն իմ. ասէ տր՝ որ
13 առնէ զայս։ * Ահա աւուրք գան ասէ տր, և հասցեն
կալք կթոց, և խաղողն 'ի հասունանալ. և
բղխեսցեն լերինք զքաղցրութիւն, և ամ՟ բլուրք անտա-
14 ռախիտք եղիցին։ * Եւ դարձուցից զգերութիւն ժողովրդ-
եան իմոյ իսլի, և շինեսցեն զքաղաքս ապականեալս
և բնակեսցեն. և տնկեսցեն այգիս, և արբցեն զգինի
15 նց։ տնկեսցեն պարտէզս՝ և կերիցեն զպտուղ նց։ * Եւ
տնկեցից զնս յերկրի իւրեանց. և մի ևս խլեսցին
յերկրէ իւրեանց, զոր ետու նոցա՝ ասէ տր ած ա-
մենակալ։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Ամոսայ։

(5) Ոմանք. Եւ հալէ իբրև զգետոն եգիպտոսի։ (6) Ոմանք.
Յերկրի հաստատեալ։ (7) Ոմանք. Եւ զայլազգիս 'ի գամ-
րայ։ (9) Ոմանք. Եւ ցրուեցից ընդ ամ՟ ազգս զտունն
իսլի։ (10) Ոմանք. Եւ հասցեն 'ի վ՟ր մեր։ (12) Ոմանք.
Եւ ամ՟ ազգք յորոյ վ՟ր։

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ
ՄԻՔԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

Եւ եղեւ բան Տն առ Միքիա մորասթացի. Յաւուրս յովաթամայ, եւ 1
աքազու, եւ եզեկիայ՝ թագաւորաց յուդայ: Զոր ետես 'ի վերայ
սամրիի եւ 'ի վերայ Երմ:

Ա ԼՈՒԱՐՈՒՔ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ 2
ամ. եւ ունկն դիցէ երկիր՝ եւ ամ բնակիչք
նորա: եւ եղիցի Տր ած 'ի մէջ ձերում՝ 'ի
վկայութի. Տր 'ի տանէ սրբոյ իւրմէ: * Զի ահաւասիկ 3
խաղասցէ 'ի տեղւոջէ իւրմէ. իջցէ եւ հասցէ 'ի վերայ
բարձանց երկրի. * եւ շարժեսցին լերինք 'ի ներքոյ նր. 4
եւ ձորք հալեսցին իբրեւ զմոմ առաջի հրոյ, եւ իբրեւ զջուր
հոսեալ ընդ զառիվայր: * Վն ամպարշտութեցն յակոբ- 5
այ է այս ամ, եւ վն մեղաց տանն Իէլի: Իսկ որդ մի՞
է ամպարշտութեն յակոբայ՝ թէ ոչ շամրին, եւ մի՞ է
մեղք տանն յուդայ՝ եթէ ոչ Երմ: * Եւ եդից զշամրին 6
իբրեւ զպահպանակ մրգաստանաց անդաստանի, եւ 'ի տունկս
այգւոյ: եւ կործանեցից 'ի խորխորատ զքարինս նորա, եւ
զհիմունս նր մերկացուցից: * Եւ զամ դրօշեալս նր 7
կոտորեսցեն, եւ զամ արձանս նր այրեսցեն հրով. եւ
զամ կուռս նորա արարից յապականութի, զի 'ի կա-
պրանաց պոռնկութե ժողովեաց, եւ 'ի կապրանաց պոռն-
կութե ամփոփեաց: * Վն այնորիկ կոծեսցի եւ ողբա- 8
ցի, եւ գնասցէ մերկ եւ բոկ. եւ արասցէ կոծ իբրեւ զվի-
շապաց, եւ սուգ իբրեւ զդստերաց համբարուաց: * զի 9
սաստկացան հարուածք նր. քանզի հասին մինչեւ 'ի յու-
դայ, եւ մերձեցան մինչեւ 'ի դրունս ժողովրդեան իմոյ
եւ յԵրմ: * Որ 'ի գէթ էք՝ մի մեծաբանէք. եւ որ յակ- 10
կարոնդ էք՝ մի նորոգէք 'ի տանէ զկատակութի. հող
'ի

Գլ. ա. (1) Ոմանք. Առ միքիա մօւրաստացի: (5) Բա-
զումք. Վն ամպարշտութեն յակոբայ է: (6) Օրինակ մի.
Եւ եդից զշամրին: (6) Ոմանք. Եւ զհիմունս նր մեր-
կացից: (7) Ոմանք. 'Ի կապրանաց պոռնկութե: (8) Բո-
կոն. Համբարուաց: (9) Ոմանք. Ժողովրդեան իմոյ յԵրմ:
(10) Ոմանք. Եւ որ յակկարիմդ էք. . հող 'ի գլուխ ձեր
բաց 'ի վէմ կատակութեց ձերոց:

Digitized by Google

11

12

13

ղաց դստեր Սիոնի. զի 'ի քեզ գտան ամպարշտութիւնք
14 Իէլի ։ * Վն այնորիկ տացէ արձակեալս մինչև 'ի ժա-
ռանգութիւն գեթայ, զտունս ոնոտիս, 'ի նանիր եղեն
15 թագաւորացն Իէլի ։ * մինչև ցժառանգիչս քո ածցեն
բնակիչք լաքիսայ ժառանգութ. մինչև յոդողամ հաս-
16 ցէ փառք դստեր Սիոնի ։ * Գերծիր և կտրեա՛ 'ի վերայ
փափուկ որդւոցն քոց ։ լայնեա՛ զկնդութիւն քո իբր զար-
ծուոյ՝ զի գերեցան 'ի քէն ։

ԳԼ. Բ.

1 Եղեն խորհել զվաստակս, և գործեն զչարիս յան-
կողինս իւրեանց. և ընդ այգ ընդ լուսն զնոյն կա-
տարէին. զի ոչ ամբարձին զձեռս իւրեանց առ Ած ։
2 * Ցանկային անդոց, և յափշտակէին զորբս, և զտունս
բռնադատէին ։ յափշտակէին զայր՝ և զտուն նր, զայր՝
3 և զժառանգութիւն նր ։ * Վն այնորիկ այսպէս ասէ տր.
Ահաւասիկ ես խորհիմ 'ի վր ազգիդ այդորիկ չարիս՝
ուստի ոչ համբառնայցէք զպարանոցս ձեր, և ոչ գնայ-
4 ցէք կանգուն յանկարծակի. զի ժամանակ չար է ։ * Յա-
ւուր յայնմիկ առից 'ի վր ձեր
ձայնիւ՝ և ասասցեն, Թշուառ
մասն ժողովրդեան իմոյ լարով
որ արգելոյր զնա դարձուցանե
5 ցան. * Վն այնորիկ ոչ ոք իցէ
6 ժիռ 'ի վիճակ ։ Յեկեղեցւոջ
ւոք, և մի արտասուեսցեն 'ի
7 մերժեսցէ զնախատինս ։ * Ու
բարկացոյց զոգի Տն. եթէ այ
են բարուոք բանք նր ընդ նմա.
8 է առաջի իմ ժողովուրդ իմ ։ *
կեցաւ ընդդէմ խաղաղութե ի

Թեա

[illegible] պատերազմի [illegible] : * Առաջ 9
նորդք ժողովրդեան իմոյ մերժեսցին ՚ի
տանց փափկութեանց իւրեանց. վասն չարութեան գնացից իւ-
րեանց մերժեցան : Մերձեցարուք ՚ի լերինս յաւիտենա-
կանս : * Յարի՛ր գնա և գնա, զի ոչ է քեզ այդր հանգիստ 10
[illegible] : [illegible] ապականութեամբ [illegible]
* հալածեցայք [illegible] : Առ [illegible] 11
[illegible] ՚ի քեզ գինի և արբեցութիւն. և եղե-
ւէ ՚ի [illegible] ժողովրդեանս այսմիկ : * Ժո- 12
ղովելով ժողովեսցի յակոբ ամենեքումբք հանդերձ, և
ընդունելով ընդունեցայց զմնացորդս [illegible]. և ՚ի միասին ա-
[illegible] նոցա : [illegible] ՚ի [illegible]. [illegible]
[illegible] ՚ի [illegible] իւրեանց. [illegible] ՚ի [illegible]
[illegible], * զի առաջի երեսաց նոցա [illegible] 13
ցին. և անցին ընդ դրունս, և ելին ընդ նոսա. ել և թագա-
ւորն առաջի երեսաց նոցա. և Տէր առաջնորդեսցէ նոցա :

ԳԼ. Գ.

Բ Եւ ասասցէ. լուարուք իշխանք տանն յակոբայ, և 1
մնացորդք տանն Իսրայէլի : Ո՛չ ձեզ է գիտել զիրա-
ւունս. * որ ատեայք զբարիս, և խնդրէք զչարիս. 2
[illegible] նոցա ՚ի նոցանէ, և [illegible] նոցա յոսկե-
րաց իւրեանց : * Զոր օրինակ կերան զմարմինս ժողո- 3
վրդեան իմոյ, և զմորթ նոցա մորթեցին ՚ի նոցանէ. և
[illegible] նոցա [illegible] : և [illegible] նոցա [illegible] ՚ի
[illegible], և [illegible] նոցա [illegible] ՚ի [illegible] : * [illegible] 4
[illegible] առ Տէր՝ և ոչ լուիցէ նոցա. և դարձուսցէ
զերեսս իւր ՚ի նոցանէն ՚ի ժամանակին յայնմիկ. փո-
[illegible] ՚ի [illegible] իւրեանց : * Ա՛յս 5
ասէ Տէր ՚ի վերայ մարգարէիցդ՝ որ մոլորեցուցանեն
[illegible]. որ [illegible] իւրեանց,
և [illegible] խաղաղութիւն. և ոչ [illegible] ՚ի բերան
նոցա. և [illegible] ՚ի վերայ նոցա պատերազմ : * Վա՛յ այսուհետև 6
[illegible] ՚ի [illegible], և [illegible]
թիւն. մտցէ արեգակն ՚ի վերայ մարգարէիցն, և խաւարեսցի
՚ի վերայ նոցա տիւ : * Եւ ամաչեսցեն երազատեսքն, և 7
[illegible] կախարդքն. և բամբասեսցեն զնոսա ամենե-
քեան.

(9) Ոմանք. Գնացից իւրեանց մերժեսցին : (10) Ոմանք [illegible]. Զի ոչ դաս քեզ այդր : (11) [illegible]. Կաթեցաւ ՚ի քեզ գի : (12) [illegible]. Զգաւառ նոյ : [illegible] ՚ի [illegible] : (13) Ոմանք. Առաջի երեսաց նոցա [illegible] :
ԳԼ. Գ. (2) [illegible]. ՚ի նոցա. և [illegible] յոսկերաց իւրեանց : (3) Ոմանք. [illegible] ՚ի [illegible] : (6) Ոմանք. Եւ մտցէ արեգակն :

8 ջնջեսցեն. զի ոչ գոյցէ որ լուիցէ նոցա: * Բայց ես լցայց հոգ-
ւով զօրութեամբ տն, դատաստանաւ եւ զօրութեամբ. պատմել
յակոբայ զամպարշտութիւնս նր, եւ Իսրլի զմեղս նր:
9 * Լուարուք զայս առաջնորդք տանդ յակոբայ, եւ մնա-
ցորդք տանդ Իսրլի. որ անարգէք զիրաւունս, եւ թիւ-
10 րէք զամ ուղղորդս: * որ շինէք զՍիոն արեամբ, եւ զԵրմ
11 անիրաւութեամբ: * Առաջնորդք նր. կաշառօք դատէին.
եւ քահանայք նր վարձուք պատասխանէին. եւ մար-
գարէք նր արծաթով պատմէին զգուշութիւնս. եւ 'ի տր
հանգուցանէին ըմբռնէին եւ ասէին, ոչ ապաքէն տր ընդ մեզ է՝
12 եւ ոչ եկեսցէ 'ի վր մեր չարիք: * Վս այսորիկ 'ի ձեր
աղագս, Սիոն արտորայ հերկեսցի, եւ Երմ պահպանաց
մրգապահաց, եւ լեառն տաճարին յանտառս մայրեաց:

ԳԼ. Դ.

1 Եւ եղիցի յաւուրս յետինս յայտնեսցի լեառն տն. Գ
պատրաստական 'ի գլուխս լերանց: եւ բարձրասցի
'ի վր բլրոց, եւ փութասցին 'ի նա ժողովուրդք բա-
2 զումք: * եւ երթիցեն ազգք բազումք եւ ասիցեն. եկայք
ելցուք 'ի լեառն տն՝ եւ 'ի տուն այ յակոբայ, եւ ցուս-
ցեն մեզ զճանապարհս նր՝ եւ գնասցուք 'ի շաւիղս նր:
3 Զի 'ի Սիոնէ ելցեն օրէնք, եւ բան տն յԵրմէ: * եւ դա-
տեսցի 'ի մէջ ժողովրդոց բազմաց, եւ յանդիմանեսցէ
զազգս հզօրս մինչեւ յերկար ժամանակս. եւ կոտորեսցեն զսու-
սերս իւրեանց 'ի խոփս, եւ զնիզակս իւրեանց 'ի
մանգաղս: եւ ոչ եւս առցէ ազգ յազգի վերայ սուր. եւ
4 ոչ եւս ուսանիցին պատերազմել: * եւ հանգիցէ իւ-
րաքանչիւր ընդ որթով իւրով եւ ընդ թզենեաւ իւ-
րով, եւ ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուսցէ. զի բերան
5 տն ամենակալի խօսեցաւ զայս: * Զի ամ ժողովուրդք
գնասցեն իւրաքանչիւր 'ի ճանապարհս իւրեանց. այլ
մեք գնասցուք յանուն տն այ մերոյ յաւիտեան եւ առա-
6 ւել: * Յաւուր յայնմիկ ասէ տր, ժողովեցից զբե-
կեալն, եւ զմերժեալսն ընդունեցայց՝ եւ զորս մերժեցի-
7 ցին: * եւ արարից զբեկեալսն 'ի մնացորդս, եւ զմերժեալսն
յազգ

(8) Ոմանք. Հոգւոյ զօրութ.: (8) Յօրինակին պակասէր. Եւ
զօրութ. պատմել յակոբայ: (8) Ոմանք. Եւ Իսրլի զմեղս նր:
(9) Ոմանք. Տանն յակոբայ.. ամենայն ուղիղ: (11) Ոմանք. Կա-
շառօք դատէին.. արծաթով պատմէին զգուշութիւն, 'ի
տր ա..: (12) Ոմանք. Վս այսորիկ 'ի ձեր աս..:
ԳԼ. Դ. (1) Յօրինակին. Պատրաստական 'ի գլուխս լե..:
(2) Ոմանք. Եկայք, եւ ելցուք: (3) Ոմանք. Եղիցէ պատերազմ
(4) Ոմանք. Իւրաքանչիւրոք ընդ որթ. իւրով: (7) Ոմանք.
Մ. յազգն յաւիտենական:

յազգ հզօր. և թագաւորեսցէ Տր 'ի վր նց 'ի լերինն
Սիոնի յայսմհետէ մինչև յաւիտեան:
Դ. * Եւ դու աշտարակ հօտի, մթին դուստր Սիոնի, 'ի 8
վր քո եկեսցէ և մտցէ առաջին իշխանութիւն թագաւո-
րութեան 'ի Բաբելոնէ դստեր Եմի: * Եւ արդ ընդէ՞ր 9
ծանեար զչար. միթէ թագաւոր ո՛չ գոյր քո, կամ թէ
խորհրդականն քո կորեաւ. զի սաստկացան երկունք քո
իբրև զծննդականի: * Երկնեա՛ և զօրացիր, և մերձեա՛ 10
դուստր Սիոնի իբրև զծննդական: Զի այժմ ելցես 'ի
քաղաքէ, և բնակեսցուսցես զքեզ 'ի դաշտի. և հասցես
մինչև 'ի Բաբելոն. և անտի փրկեսցէ զքեզ՝ և անտի
ազատեսցուսցէ զքեզ Տր ած քո 'ի ձեռաց թշնամեաց
քոց: * Եւ արդ ժողովեցան 'ի վր քո ազգք բազումք. 11
որք ասէին՝ եկայք ոտնհար լիցուք, և տեսցեն աչք մեր
'ի վր Սիոնի: * Եւ նոքա ո՛չ գիտացին զխորհուրդ Տն, 12
և ո՛չ 'ի միտ առին զկամս նր: զի ժողովեաց զնս իբրև
զօրան 'ի կալ. * Կանգնեա՛ց և կա՛ս զնս դուստր Սիո- 13
նի: Զի զեղջիւրս քո արարից երկաթիս, և զկճղակս
քո պղնձիս. և մանրեսցես զժողովուրդս բազումս, և
փշրեսցես նոքօք զազգս. և մատուսցես Տն զբազմութիւն
նց, և զզօրութիւն նց Տն ամենակալի:

ԳԼ. Ե.

Արդ պաշարեսցի դուստրն ցանգալ. զի նեղութիւն կաց- 1
ուցին 'ի վերայ ձեր. գաւազանաւ հարցեն զծնօտս
ազգաց Իլի:
Ե * Եւ դու Բեթղահեմ տուն Եփրաթայ սակաւաւոր՝ 2
իցես լինել 'ի հազարաւորս Յուդայ: 'Ի քէն ելցէ ինձ
լինել իշխան Իլի. և ելք նր 'ի սկզբանէ աւուրց աշխար-
հի: * Վսն այնորիկ տացէ զնս մինչև 'ի ժամանակ ծննդ- 3
կանին. ծնցի՝ և մնացորդք եղբարց նր դարձցին առ
որդիսն Իլի: * Եւ կացցէ, և տեսցէ և հովուեսցէ հօ- 4
տի իւրոյ զօրութբ Տն, և 'ի փառս անուան Տն Այ իւր-
եանց հաստատեսցին: Զի այժմ մեծասցին մինչև 'ի
ծագս երկրի. * և եղիցի նմա խաղաղութի. յորժամ ե- 5
կեսցէ Ասորեստանեայն յերկիր ձեր՝ և յորժամ հա-
ցէ

---

(10) Բզմք. Եւ մերձեաց դուստր: (13) Ոմանք. Եւ կանգ-
նեաց և կա՛ս.. և զզօրութիւն նց Տն ամ երկրի:
Գլ. Ե. (2) Օրինակ մի. 'Ի քէն ելցէ ինձ իշխան Իլի:
(3) Ոմանք. Եւ մնացորդք եղբարց նց: (5) Ոմանք. Եւ
եղիցի 'ի նմա խաղաղ": (5) Յօրինակին՝ աւելի [illegible]
[illegible]
[illegible] զանց առնէ գրիչն զայն 'ի բաց": Որ այլ օրինակ մ՝ 'ի մաս-
[illegible]

6

7

8

9
10

11

քո. և բառնայց զամ զախտարգութիւն քո ի ձեռաց քոց.
12 և հարցուկք ոչ եղիցին 'ի քեզ: * Սատակեցից զդրօշեալս
քո, և զարձանս քո 'ի միջոյ քումմէ. և ոչ ևս երկիր_
13 պագցես գործոց ձեռաց քոց: * և կոտորեցից զան_
տառս 'ի միջոյ քումմէ, և ապականեցից զքաղաքս քո,
14 * և արարից բարկութեամբ և սրտմտութեամբ վրէժխնդրութի_
'ի մէջ ազգաց. փոխանակ զի ոչ լուան:

Գլ. Զ.

1 Լուարուք զայս զոր ասաց Տէր. արի և դատեաց ընդ Զ
2 լերինս, և բլուրք լուիցեն ձայնի քում: * Լուա_
րուք բլուրք զդատաստան Տեառն, և ձորք և հիմունք երկ_
րի. զի դատաստան է Տեառն ընդ ժողովրդեան իւրում.
3 և ընդ Իսրայէլի յանդիմանեսցի: * Ժողովուրդ իմ զի՞ արա_
րի քեզ, կամ թէ տրտմեցուցի զքեզ, կամ թէ նեղեցի
4 զքեզ. տուր ինձ պատասխանի: * Փոխանակ զի հանի
զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց, և 'ի տանէ ծառայութե_
փրկեցի զքեզ. և առաքեցի առաջի քո զՄովսէս և զԱա_
5 հարոն և զՄարիամ: * Ժողովուրդ իմ յիշեա՛ զինչ խոր_
հե_

ռելոյ անդէն, վարիչ նոքիւ մարդկան: (5) Ոսկան. Հինգ
հովիւս և ութն վարիչս մարդկան: (7) Ոմանք. Եւ եղի_
ցի մնացորդն յա''... որպ զի մի ժողովեսցի. և մի մի:
(7) Ոսկան. Եւ իբրև կաթիլ 'ի վ՟ խոտոյ, որպ զի մի ժո_
ղովեսցի 'ի մի, և մի մնասցէ: (8) Ոմանք. 'Ի մէջ խաշին
անասնոց: (12) Ոմանք. Եւ Ընջեցից զդրօշեալս:
Գլ. Զ. (2) Բոլորովք. Եւ ձորք և հիմունք երկրի: (5) Ո_

Digitized by Google

հեցաւ վր քո Բաղակ թագաւոր Մովաբացւոց. և զի՞նչ
ետ նմա պատասխանի Բաղաամ որդի Բեովրայ, ՚ի մէ-
Ճակացն մինչև ցԳաղգաղ. զի ծանիցի արդարութիւն տն:
* Ի՞ւ կանխեցից առ տր. ապաւինեցայց յա՛ծ իմ բարձ- 6
րելոյ, եթէ կանխեցից առ նա ողջակիզովք, և որթովք
տարեորք: * եթէ ընկալցի՞ տր ՚ի հազարաւորս 7
խոյոց, կամ ընդ բիւրաւորս նոխազաց պարարտոց.
եթէ տաց զանդրանիկս իմ վս ամպարշտութեանց, և
զպտուղ մինջոյ իմոյ վս մեղաց անձին իմոյ: * Պատմե- 8
ցաւ քեզ ով մարդ՝ զի՞նչ է բարի, կամ զի՞նչ խնդրէ
՚ի քէն տր. բայց առնել զիրաւունս, և սիրել զողոր-
մութի. և պատրաստ լինել երթալոյ զկնի տն այ քոյ:
* Ձայն տն ՚ի վր քաղաքի կոչեսցի, և ապրեցուսցէ զեր- 9
կիւղածս անուան նր: Լուր ազգ, ո՞ հանդերձեսցէ
զքաղաք, * եթէ ոչ հուր, և տուն անօրինի որ գանձէ 10
զգանձս անօրէնս, և հպարտութք անիրաւութե: * Եւ 11
եղէ՞ թէ արդարասցի
տակաւ կշռոց նենգու 12
ցին ամպարշտութե
րաւութե. և լեզուք ն
եանց: * Եւ ես հարկ 13
քոց: * Դու կերիցես 14
քեզ. և ընդմիջեսցես
ապրեսցին ՚ի սուր մ 15
և ոչ հնձեսցես: դա
թով. և գինի՝ և մի արբցես գինի: * Եւ ապականես- 16
ցին անօրէնք ժողովրդեան իմոյ, և ամ գործք տանն
Աքաաբու: և գնացէք ըստ խորհրդոց նց. զի մատնե-
ցից զձեզ յապականութի, և զբնակիչս քո ՚ի շչփո՛ն, և
զնախատինս ժողովրդոց ընկալջիք:

Գլ. Է.

Վայ ինձ, զի եղէ իբրև զհաւաքաւղ ՚ի հունձս, և 1
իբրև զճռաղքաղ ՚ի կուԹս. և ոչ գոյր ողկոյզ յա-
ռաջին բերոյն առնուլ ուտել: * Վա՜յ անձին իմում. 2
զի

ձանք. ՚Ի մէՃակացն մինչև ցԳաղգաղայ: (6) Ոմանք. Իւ
կանխեցից առ տր: (7) Ոսկան. Մի եթէ իցէ՝ ընկալցի տր
.. մի եթէ տաց զանդրանիս: (8) Ոմանք. Եւ կամ զինչ.. առ-
նել իրաւունս: (9) Ոսկան. ՚Ի վերայ քաղաքի գոչեսցի:
(10) Ոմանք. Եւ հպարտութք անիրաւութե: (14) Ոսկան:
Կերիցես, և մի յագեսցիս.. որ միանգամ: (15) Ոմանք.
Եւ մի հնձեսցես.. ձիթով. և մի արբցես գինի:
Գլ. Է. (1) Ոմանք. Վայ է ինձ.. ՚ի կուԹս. ոչ գոյր
ող՛՛: (1) Ոսկան. Յառաջնոյ բերոյն: (2) Ոմանք. Ջգնեալ

զի կորեաւ երկիւղած յերկրէ. և ոչ գոյ ուղիղ 'ի մէջ
մարդկան. ամենեքին արեամբ դատին. իւրաքանչիւր
3 զընկեր իւր նեղելով նեղեն: * զձեռս իւրեանց պատ-
րաստեն 'ի չար: Իշխանն խնդրէ, և դատաւորն խօսի
4 բանս խաղաղութեան ըստ ցանկութեան անձին իւրոյ: * և
հանից զբարութիւնս նց իբրև զցեց որ ուտէ և շրջի 'ի վր
կանոնի յաւուր այցելութեան: Վայ վայ, վրէժխնդրու-
5 թիւնք քո եկին հասին. արդ եղիցին լալիք նց: * Մի
հաւատայք սիրելեաց, և մի յուսայք յիշխանս. և յամ-
6 հողնակցէ քումմէ զգոյշ լեր պատմել ինչ նմա: * Զի
որդի՝ անարգէ զհայր, և դուստր՝ յարիցէ 'ի վր մօր
իւրոյ. նու՝ 'ի վր սկեսրի իւրոյ, և թշնամիք առն՝ ըն-
7 տանիք իւր: * Այլ ես առ Տր ակն կալայց. սպասեցից
8 Այ փրկչի իմոյ, և լուիցէ ինձ Տր Այ իմ: * Մի ոտն-
հար լինիր ինձ թշնամի իմ. զի գլորեցայ՝ միւսանգամ
կանգնեցայց. զի թէ նստայց 'ի խաւարի՝ Տր է իմ
9 լոյս: * Բարկութեան Տն համբերեցից՝ զի մեղայ նմա,
մինչև արդարացուսցէ զդատաստան իմ, և արասցէ ինձ
իրաւունս, և հանցէ զիս 'ի լոյս. և տեսից զարդարու-
10 թիւն նր: * Եւ տեսցէ զիս թշնամին իմ, և ծածկեսցէ
զնա ամօթ. որ ասէր ցիս ո՞ւր է Տր Այ քո. աչք իմ
տեսցեն 'ի նա. արդ եղիցի կոխան իբրև զկաւ 'ի ճա-
11 նապարհի: * Օր ծեփոյ աղիւսոյ, և ջնջումն քո եղի-
12 ցի օրն այն. մերժեսցէ զիրաւունս քո օրն այն: * Եւ
քաղաքք քո եկեսցեն 'ի պաշարումն՝ և յաւար ասորես-
տանեայց. և քաղաքք քո ամուրք՝ 'ի բաժինս, 'ի ծով-
րայ մինչև ցգետն, և 'ի ծովէ մինչև ցծով, և 'ի լեռնէ
13 մինչև ցլեառն: * և եղիցի երկիրն յապականութիւն համ-
14 գերձ բնակչօքն իւրովք '
ծեա՛ զժողովուրդ քո գա
խաշինս ժառանգութե քոյ
յանտառի՝ 'ի մէջ կարմե
15 և 'ի գաղաադ ըստ աւո
ւուրց ելիցն քոց յերկրի
16 սքանչելիս: * տեսցեն հ
զօրութէ իւրեանց. դիցե
17 եանց, և ականջք նց խլա
օձք որ սողին ընդ երկի
իւրեանց, և 'ի Տէ Այ մե

նեղելով նե": (9) Ոմանք. Բարկութե Տն համբերից.. և
տացէ ինձ իրաւունս: (10) Ոմանք. Եւ տեսցէ թշնա-
մին իմ: (11) Ոմանք. Օր ծեփելոյ աղիւսոյ: (12) Յա-
[illegible]. Եւ քաղաքք քո ամուրք: (12) Ոմանք. Եւ 'ի ծո-
վէ մինչև 'ի ծով: (16) Այլք. Եւ ականջք նց խլասցին:

Digitized by Google

ցեն 'ի քէն ։ * Ո՞վ է ած իբրեւ զքեզ որ բառնայ զա- 18
նօրէնութիւնս, և զանց առնէ զանիրաւութիւնս մնացորդաց
երկրի ժառանգութեան իւրոյ. և ոչ ունի 'ի վկայութիւն
զբարկութիւն իւր, զի կամեցող ողորմութեան է ։ * Դարձցի 19
և գթասցի 'ի մեզ. և ընկղմեսցէ զմեղս մեր, և ընկենու-
ցէ 'ի խորս ծովու զամ զանօրէնութիւնս մեր ։ * Տացէ 20
ճշմարտութիւն յակովբայ, ողորմութիւն աբրահամու. որպէս
երդուար հարցն մերոց՝ ըստ աւուրցն առաջնոց ։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Միքիայ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԵԼԱՅ

ԳԼ. Ա.

Պատգամ Տն որ եղեւ առ Յովէլ բաթուելեան Յովէլ 1
Յաւուրս Եզեկիայ ։

Ա Լ ՈՒԱՐՈՒ՛Ք ԶԱՅՍ ԾԵՐՔ, 2
և ունկն դիք ամ բնակիչք երկրի. եթէ ե-
ղեալ է այսպիսի ինչ յաւուրս ձեր, կամ
յաւուրս հարցն ձերոց ։ * Պատմեսջիք զայս 3
որդւոց ձերոց. և որդիք ձեր որդւոց իւրեանց. և որ-
դւոց նց յազգ յայլ ։ * Զմնացորդս թրթրոյ եկեր մա- 4
րախ, և զմնացորդս մարախոյ՝ եկեր ջորեակ, և զմնա-
ցորդս ջորեկի եկեր երեւիլ ։ * Սթափեցարուք արբեալք 5
'ի գինւոյ, և լացէք և ողբացարուք ամենեքեան որ ըմ-
պէք գինի ցարբեցութիւն ։ զի բարձաւ 'ի բերանոյ ձերմէ
ուրախութիւն և խնդութիւն ։ * Զի ազգ մի ել յերկիր իմ 6
հզօր և անթիւ. ատամունք նր ատամունք առիւծու,
և ժանիք նր կորեան առիւծու ։ * Արար զորթ իմ 7
յապականութիւն, և զթզենիս իմ 'ի խորտակումն. յու-
զելով յուզեաց և ընկէց զնա, և ճերմակեցոյց զուռս նր ։
* Ողբա՛յ առ իս իբրեւ զհարսն քրձազգած 'ի վր առն իւ- 8
րոյ ։

(18) Ոմանք. Որ բառնաս զանօրէնութիւնս, և զանց առնես
..երկրի 'ի ժառանգութեան իւրոյ, և ոչ ունի վկայութիւն ։
Գլ. Ա. (1) 'Ի բազումս չիք. Յաւուրս եզեկիայ ։ յոր
օրինակին մեք գտաք յաւելեալ և զայս իբր՝ Յաւելի Յաւուրս ։
իսկ ունին . Առ յովէլ որդի բաթուէլի ։ (5) Ոմանք.
Լացէք և ողբացարուք ա՛ ։ (8) Ոմանք. Իբրև զհարսն

9 րոյ խնամանոյ: * Բարձաւ զոհք և սպանդք 'ի տանէ Տն.
10 սուգ առէք քահանայք, պաշտօնեայք սեղանոյ. * զի
Թշուառացան դաշտք: սուգ առցէ երկիր՝ զի Թշուա-
ռացաւ ցորեան, ցամաքեցաւ գինի, նուաղեաց ձէթ:
11 * Ողբացէք մշակք ստացուածոցք 'ի վերայ ցորենոյ՝ և
12 գարւոյ. զի կորեան կուԹք յագարակէ: * ցամաքե-
ցաւ որԹ, նուաղեաց Թուզ՝ և նուռն. և արմաւ՝ և
խնձոր, և ամ փայտ ագարակի ցամաքեցաւ. զի յամօԹ
13 արարին զուրախութիւն: որդիք մարդկան՝ * քրձազգածք
եղերուք: կոծեցարուք քահանայք. սուգ առէք պաշ-
տօնեայք սեղանոյ. մտէք ննջեցէք խորգով պաշտօ-
նեայք Այ. զի պակասեցին 'ի տանէ Այ ձերոյ զոհք և
14 սպանդք: * Սրբեցէք պահս՝ քարոզեցէք պաղատանս.
ժողովեցէք զծերս ամ բնակիչք երկրիդ 'ի տուն Այ ձե-
15 րոյ, և աղաղակեցէք առ Տր սրտի մտօք: * Վայ ինձ.
վայ ինձ. վայ ինձ յաւուր յայնմիկ. զի մերձ է օր Տն.
16 իբրև Թշուառութիւն 'ի Թշուառութենէ հասցէ * առաջի ա-
չաց ձերոց: պակասեցան կերակուրք 'ի տանէ Այ ձե-
17 րոյ, ուրախութիւն և խնդութիւն: * Խայտացին երինջք 'ի
մսուրս իւրեանց. ապականեցան գանձք. տապալե-
18 ցան շտեմարանք՝ զի խորշակահար եղև ցորեան: * զի՞նչ
համբարեսցից 'ի նմ: լացին դաստակք անդեոց, զի ոչ գոյր
19 նց արօտ՝ և հօտք խաշանց սատակեցան: * Առ քեզ Տր
աղաղակեցից՝ զի հուր սատակեաց զգեղեցկութիւն ա-
20 նապատի, և բոց ծախեաց զամ փայտս ագարակի: * և
երէ վայրի 'ի քեզ հայեցաւ. զի ցամաքեցան վտակք
ջուրց, և հուր եկեր զգեղեցկութիւն անապատի:

ԳԼ. Բ.

1 Փող հարէք 'ի Սիոն. քարոզ կարդացէք 'ի լերին սըր- Բ
բութեն իմոյ. ժողովեսցին ամ բնակիչք երկրի.
2 զի հասեալ է օր Տն. զի մերձ է * օր խաւարի և միգի.
օր ամպոց և մառախղոյ: իբրև առաւօտ տարածեսցի 'ի
վերայ լերանց զօր բազում և հզօր. նման նմա ոչ եղև յա-
ւիտենից, և զհետ նորա ոչ ևս յաւելցի լինել ազգաց
3 մինչև յազգս: * Առաջի նր հուր ծախիչ, և զկնի նորա
բոց բորբոքեալ: իբրև զդրախտ փափկութեն երկիրդ
ա-

դեաց 'ի վերայ: (15) Ոսկան. Իբրև 'ի Թշուառութիւն 'ի Թշուառութենէ: (18) Ոմանք. Զի՞նչ ամբարեսցից 'ի նմ. լացին դառք անդեոց և հօտք 'ի խաշանց: Որ ոսկան. անդեոց: (19) Ոմանք. Առ քեզ Տր աղաղակեցի: (20) Բազումք. Զգեղեցկութիւն անապատ":

ԳԼ. Բ. (1) Ոմանք. Եւ ժողովեսցին ամ: (2) Ոմանք. Նման նմա ոչ եղև: (3) Օրինակ Ն. Առաջի նր հուրք:

Digitized by Google

առաջի նր, և զկնի նր դաշտ ապականութե. և ապրեալ
ոչ լիցի 'ի նմանէն: * Իբրև զտեսիլ երիվարաց տեսիլ 4
նր. իբրև զհեծելազօրս արշաւեսցեն: * և իբրև զբարբառ 5
կառաց 'ի վր գլխոց լերանց ապաստանեսցեն. իբրև
զձայն բոցոյ հրոյ որ ուտիցէ զեղէգն. իբրև զօր բազ-
մաց և հզօր պատրաստեալ 'ի պատերազմ: * Յերես- 6
աց նր խորտակեսցին ազգք, և ամ դէմք իբրև զայրե-
ցած պուտանի: * իբրև զպատերազմողս յարձակեսցին. և իբրև 7
զարս պատերազմօղս ելցեն 'ի վերայ պարսպաց: իւրա-
քանչիւր զիւր ճանապարհ գնասցեն, և մի խոտորես-
ցին 'ի շաւղաց իւրեանց: * այր յեղբօրէ և յընկերէ իւր- 8
մէ մի զատցի: Ծանրացեալք զինուք իւրեանց գնաս-
ցեն, և նետիւք իւրեանց անկցին և մի վախճանեսցին.
* հասցեն 'ի վր քաղաքին, և ընթասցին 'ի վր պարսպ- 9
աց. ելցեն յապարանս, և մտցեն ընդ պատուհանս
իբրև զգողս: * Յերեսաց նր խռովեսցի երկիր, և եր- 10
կինք շարժեսցին. արեգակն և լուսին խաւարեսցին,
և աստեղք ծածկեսցեն զլոյս իւրեանց: * Եւ տր տա- 11
ցէ զձայն իւր առաջի երեսաց զօրուե իւրոյ. զի բա-
զում է յոյժ բանակ նր, և հզօր գործ պատգամաց
նր. զի մեծ է օր տն, մեծ և երևելի յոյժ. և ով իցէ
նմա բաւական: * Եւ արդ ասէ տր ած ձեր. դարձա- 12
րուք առ իս յամ սրտէ ձերմէ, պահօք և լալով և կոծե-
լով: * Պատառեցէք զսիրտս ձեր՝ և մի զհանդերձս, և 13
դարձարուք առ տր ած ձեր. զի ողորմած և գթած է,
երկայնամիտ և բազումողորմ. և զղջանայ 'ի վր չա-
րեաց մարդկան: * ո՛ գիտէ եթէ դարձցի՝ և ապաշխա- 14
րեսցէ, և թողցէ զկնի իւր օրհնութի. և զոհս և ըմպելիս
տն այ մերում: * Փո՛ղ հարէք 'ի սիոն. սրբեցէք պահս. 15
քարոզեցէք պաշտաման: * Ժողովեցէք զժողովուրդս: 16
սրբեցէք զեկեղեցի. ընտրեցէք զծերս. Ժողովեցէք
զտղայս ստնդիացս: Ելցէ փեսայ 'ի սենեկէ իւրմէ, և
հարսն յառագաստէ: * Ընդ աստիճանս և ընդ սեղանն 17
լայցեն քահանայք և պաշտօնեայք տն, և ասասցեն.
Խնայեա՛ տր 'ի ժողովուրդս քո, և մի տար զժառան-
գութի քո 'ի նախատինս անկանել 'ի վր նր ազգաց. զի
մի ասասցեն 'ի հեթանոսս՝ թէ ո՛ւր է ած նց: * Եւ 18
նախանձեցաւ տր ընդ երկրի իւրոյ. և խնայեաց 'ի ժո-
ղո-

(5) Ոմանք. Որ ուտէ զեղէգն, և իբրև զօր: (6) Ոմանք.
Յերեսաց նց խոր": (7) Ոմանք. Իբրև զպատերազմողս. -իւ-
րաքանչիւր ճնդհս գնաս": (12) Ոմանք. Լալով և կո-
ծով: (13) Ոմանք. Որ զղջանայ 'ի վր չարեաց: ո՛ գիտէ:
(15) Ոմանք. Քարոզ հրապարակեցէք պաշտամանս: (17) Ո-
մանք. Ընդ աշտիճանս և Է սեղանն.. զժառանգութիւն քո:

Digitized by Google

19 զժողովուրդ իւր։ * Եւ պատասխանի ետ Տէր ժողովրդեան
իւրոյ՝ եւ ասէ. Ահաւասիկ ես առաքեմ ՚ի ձեզ զցորեան
եւ զգինի եւ զձէթ, եւ լցջիք ՚ի նոցանէն. եւ ոչ եւս տաց ըզ-
20 ձեզ ՚ի նախատինս ազգաց։ * Եւ զհիւսիսայինն հալա-
ծեցից ՚ի ձէնջ, եւ մերժեցից զնա յերկիր անջուր. եւ
ապականեցից զերեսս նր̃ ՚ի ծովն առաջին, եւ զվերջս նր̃
՚ի ծովն վերջին. եւ ելցէ շարաւ նր̃, եւ բուրեսցէ հոտ
21 նր̃. զի մեծացան գործք նր̃։ * Քաջալերեաց երկիր.
խնդա եւ ուրախ լեր, զի մեծացոյց Տր̃ զառնել իւր քեզ։
22 * Քաջալերեա՛ երէ վայրի, զի դալարացան դաշտք ա-
նապատի. զի ծառ՝ եբեր զպտուղ իւր. որթ եւ թզենի
23 ետուն զզօրութիւն իւրեանց։ * Որդիք Սիոնի, ցնծացէք
եւ ուրախ լերուք ՚ի Տր̃ Ած ձեր. զի ետ ձեզ Տր̃ կերա-
կուր արդարութեան. եւ տեղասցէ ձեզ անձրեւ կանուխ եւ
24 անագան իբրեւ զառաջինն։ * Եւ լցցին կալք ցորենոյ.
25 եւ զեղցին հնձանք գինւոյ եւ իւղոյ։ * Եւ հատուցից
ձեզ փոխանակ՝ ամացն յորս եկեր մարախն՝ եւ ջորեակն՝
26 եւ թրթուրն, զօր իմ մեծ զոր առաքեցի ՚ի վր̃ ձեր։ * Եւ
ուտելով կերիջիք՝ եւ յագեսջիք, եւ օրհնեսջիք զանուն
Տն̃ Այ ձերոյ՝ որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս. եւ մի եւս
27 ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան։ * Եւ ծանիջիք
թէ ՚ի մէջ Իսրլի եմ ես։ Եւ ես Տր̃ Ած ձեր, եւ չիք այլ բաց
յինէն. եւ ոչ ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան։
28 * Եւ եղիցի յետ այսորիկ հեղից յոգւոյ իմոյ ՚ի վերայ Գ.
ամ մարմնոյ. եւ մարգարէասցեն ուստերք ձեր, եւ դըս-
տերք ձեր. եւ ծերք ձեր երազովք երազեսցին, եւ երի-
29 տեսիլս տեսցեն։ * Եւ ՚ի վր̃ ծառայից
աղախնեաց իմոց յաւուրսն յայնոսիկ հե-
30 ից, եւ մարգարէասցին։ * Եւ տաց նշանս
ս, եւ նշանս յերկիր ՚ի խոնարհ, արիւն եւ
31 ծխոյ։ * Արեգակն դարձցի ՚ի խաւար եւ
ն, մինչչեւ եկեալ իցէ օր Տն̃ մեծն եւ երեւե-
32 ամ որ կարդասցէ զանուն Տն̃ կեցցէ։
իոն եւ յԵր եղիցի ապրեալ՝ որպէս եւ ասաց
արանեաց զորս Տր̃ կոչեսցէ առ ինքն։

ԳԼ.

ԳԼ. Գ.

Զի ահաւասիկ ես յաւուրսն յայնոսիկ եւ 'ի ժամանա- 1
կին յայնմիկ՝ դարձուցից զգերութիւն Հրէաս-
տանի եւ զԵմի ։ * եւ ժողովեցից զամ ազգս, եւ իջուցից 2
զնս 'ի ձորն յովսափատու. եւ դատեցայց զնս անդ, վա-
ժողովրդեան իմոյ՝ եւ ժառանգութեան իմոյ Իսրայէլի. որ ցրուե-
ցան ընդ ամ ազգս, եւ զերկիր իմ բաժանեցին, * եւ 'ի 3
վ՟ի ժողովրդեան իմոյ վիճակս արկանէին ։ եւ ետուն ըզ-
պատանեակս կայլէնս պոռնկաց, եւ զաղջկունս վաճա-
ռէին ընդ գինւոյ՝ եւ ըմպէին ։ * Եւ դուք ես տակա- 4
ւին ինձ Ծուր եւ Ծայդան՝ եւ ամ գաւառք այլազգեաց.
մի՞թէ հատուցմունս ինչ հատուցանիցէք ինձ, կամ ոխս
պահիցէք ինձ. վաղվաղակի տագնապաւ հատուցից ըզ-
հատուցումն ձեր 'ի գլուխս ձեր ։ * Փոխանակ զի զար- 5
ծաթն իմ եւ զոսկին առէք, եւ զընտիր ընտիրսն եւ զգե-
ղեցիկ անօթսն տարայք 'ի մեհեանս ձեր ։ * եւ զորդիսն 6
յուդայ՝ եւ զորդիսն Եմի վաճառեցէք որդւոցն յունաց.
զի մերժեցէք զնս 'ի սահմանաց իւրեանց ։ * Արդ՝ ես 7
կանգնեցից զնս 'ի տեղւոջէ՝ ուր վաճառեցէք զնոսա
անդր, եւ հատուցից զհատուցումն ձեր 'ի գլուխս ձեր ։
* եւ մատնեցից զուստերս ձեր՝ եւ զդստերս ձեր 'ի ձեռս 8
որդւոցն յուդայ, եւ վաճառեսցեն զնս 'ի գերութիւն յազգ
հեռաւոր բայցականն. զի Տր խօսեցաւ ։ * Քարոզ կար- 9
դացէք զայդ յազգս. ժամ առէք մարտի, զարթուցէք
զպատերազմօղս. ժողովեցարուք եւ ելէք ամ արք պա-
տերազմի. * կոտորեցէք զխոփս ձեր 'ի սուսերս, եւ ըզ- 10
գերանդիս ձեր 'ի գեղարդունս ։ Տկարն խրախուսա-
ցի թէ հզօր եմ ես. * ժողովեցարուք եւ մտէք ազգք 11
ամ շուրջանակի անդր գումարեցարուք. հանդարտն
պատերազմօղ եղիցի ։ * Զարթիցեն եւ ելցեն ամ ազգք 12
'ի ձորն յովսափատու. զի անդ նստայց դատել զամ
ազգս շուրջանակի ։ * Արկէք մանգաղ՝ զի հասեալ են 13
հունձք. մտէք կոխեցէք զի լցեալ են հնձանք՝ եւ զե-
ղուն գուբք. զի բազմացան չարիք նց ։ * Ձայնք հնչե- 14
ցին 'ի ձորն դատաստանի. զի մերձ է օր Տն 'ի ձորն դա-
տաստանի ։ * արեգակն եւ լուսին խաւարեսցին, եւ աս- 15
տեղք ծածկեսցեն զլոյս իւրեանց ։ * Եւ Տր 'ի սիոնէ 16
գո-

Գլ. Գ. (1) Ոմանք յաւելուն. Եւ 'ի ժամին յայնմիկ յորժամ դարձուց" ։ (5) Ոմանք. Եւ զընտիր ընտիրս եւ զգե" ։ (7) Ոմանք. Ուր վաճառեցէք զնս անդր ։ Ոմն ունին. զնս անդ ։ (8) Ոմանք. Յազգս հեռաւորս ։ Ոմն ունին. Հեռաւոր եւ բայցականն ։ (9) Ոմանք. Ամ արք պատերազմողք ։ (13) Ոմանք. Զի լցեալ է հնձան ։

գործեցայ
17 կենք ե
18 եւ գոլոյ
ուր ան
եղեւցի ե
19 * Եւ ե
բութե
յաւիտեա
20 եղցի, ե
պատկանն
յանխորա
21 զեն արի
22 առան յա

խնդրեցից զարիւն նց, եւ ոչ արդարեցից անպարտ: եւ Տէր բնակեսցէ 'ի Սիոն:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Յովելայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱԲԴԻՈՒ

1 Տեսիլ Աբդիու որ եղեւ յառաջ քան զերկրորդ աւերածն Յու-
դայ աւերածոյն:

ԱՅՍՊԷՍ ԱՍԷ ՏԷՐ ԶԵԴՈՄ.
Լուր լուայ 'ի Տեառնէ. եւ պատգամաւորս առաքեաց
'ի հեթանոսս: արիք եւ յարիցուք 'ի վերայ նց
2 'ի պատերազմ: * Ահա նուաստացուցի զքեզ
3 յազգս. եւ անարգեալ ես դու յոյժ: * Հպարտու-
թիւն սրտի քո բարձրացոյց զքեզ բնակեալ 'ի ծակս վի-
մաց: բարձրացուցանել զբնակութիւն իւր, եւ ասել 'ի
4 սրտի իւրում ով իջուսցէ զիս յերկիր: * Եթէ բարձ-
րասցիս իբրեւ զարծուի, եւ եթէ 'ի մէջ աստեղաց դի-
5 ցես զբոյն քո, եւ անտի իջուցից զքեզ ասէ Տէր: * Ե-
թէ

(18) Ոմանք. 'Ի Սիոնէ 'ի լերինն սր'': (18) Բաղդատ. Եւ այլ աղբերակք այլ ոչ են: (19) 'Ի յոյժ'': Եւ Թմ. եղջերաբերք յաւ-պայ. համաձայն ամենայն 'ի Բնաբ'':

* Ոմանք առանց յառաջաբանի' որ եդեւ, եւ Նո. ունին լոկ' Տեսիլ Աբդիու: (1) Ոմանք. Լուր լուայք 'ի Տեառնէ... 'ի վերա նց' 'ի պատերազմ: Ոմանք. Լուր լուաւ 'ի Տեառնէ: (2) Ոմանք. Ահաւասիկ նուաստաւոր: (4) Ոմանք. Եթէ բարձրասցես

թէ գողոց մտանէին առ քեզ՝ կամ աւազակաց գիշե-
րոյ՝ ուր եւ էր՝ ընկեցեր. եւ ոչ ապաքէն գողանային զբա-
ւական իւրեանց: Եւ եթէ կթօղք մտանէին ի քեզ,
եւ ոչ եթէ ձեռն մի ոչ թողուին: * Զիարդ քննեցաւ Ե- 6
սաւ՝ եւ ըմբռնեցան ծածուկք նր: * Մինչեւ ի սահմանս 7
սահմանեցին զքեզ. ամ արք ուխտի քոյ դաշնաւոր ընդ-
դէմ քո. զօրացան ի վր քո արք խաղաղութ քոյ. մատ-
նեցին զքեզ. եւ ոչ գոյր իմաստութի ի նոսա: * Յաւուր 8
յայնմիկ, ասէ տր. կորուսից զիմաստութի յերկրէն Ե-
դոմայ, եւ զհանճարս ի լերանէն Եսաւայ: * Եւ զարհուրես- 9
ցեն պատերազմողք քո որ ի Թեմանայ. զի բարձցի
մարդ ի լերանէն Եսաւայ, * վն սպանմանն եւ անիրաւու- 10
թեան եղբօրդ յակոբայ: Ծածկեսցէ զքեզ ամօթ, եւ
բարձցիս յաւիտեան, * յորէ յորմէ կացեր հակառակ, 11
յաւուրն գերելոյ այլազգեաց զզօրութի նր: Եւ օտարք
մտին ընդ դրունս նր. եւ ի վր Երմի վիճակս արկանէին.
եւ դուք էիք իբրեւ զմի ի նոցանէն: * Եւ մի տեսցես 12
զաւուր եղբօրն քոյ յաւուրն օտարաց, եւ մի ամանհար ըն-
ցիս որդւոցն յուդայ յաւուրս կորստեան նց. եւ մի մե-
ծաբանեսցես յաւուր նեղութե: * Եւ մի մտանիցես ընդ 13
դրունս ժողովրդոց յաւուր ցաւոց նց. եւ մի տեսցես
զժողովս նց յաւուր սատակմանն նց. եւ մի ի վերայ հար-
կանիցիս զօրութե նց յաւուր կորստեան նց: * Եւ մի 14
առնուցուս ընդ ելս նց սատակել զապրեալսն ի նոցանէ.
եւ մի պաշարեսցես զփախստեայս նց յաւուր նեղութե
նց: * Զի մերձ է օր տն ի վր ամ ազգաց: Զոր օրինակ 15
արարեր դու՝ եղիցի քեզ. եւ հատուցումն քո հատուց-
ցի ի գլուխ քո: * Զի որպէս օրինակ արբեր ի վր լերին 16
սրբութե իմոյ, արբցեն ամ ազգք գինի. արբցեն եւ
դիմեսցեն, եւ եղիցին իբրեւ չեղեալք: * Բայց ի լերանն 17
սիոն եղիցի փրկութի. եւ եղիցի սուրբ. եւ ժառանգես-
ցեն տունն յակոբայ զժառանգութիւն իւրեանց: * Եւ 18
եղիցի տունն յակոբայ հուր, եւ տունն յովսեփայ բոց,
եւ տունն Եսաւայ եղեգն. վառեսցին ընդ նոսա եւ կերի-
ցեն զնոսա. եւ մի մնասցէ հրկիզեալ տանն Եսաւայ. զի
տր խօսեցաւ: * Եւ ժառանգեսցեն նագեբացիք ըզ- 19
լեառն

ցին իբրեւ: (5) Ոմանք. Ուր եւ էր՝ ընկեցեր: (6) Յօմանս
պակասի. Քննեցաւ Եսաւ: (7) Բազումք. Վարատեցին ըզ-
քեզ. ոչ գոյր իմաստ": (10) Ոմանք. Եւ անիրաւութեն
եղբօրդ յակոբայ: Ոմ ունին. Եղբօր քո յակ": (13) Ո-
մանք. ժողովրդոց յաւուր սատակեց նոցա: (14) Ոմանք.
Զապրեալս ի նոցանէ: (17) Ոմանք. Եւ ժառանգեսցէ
... զժառանգութիւն իւր: (19) Յօմանս պակասի. Զլեառն
[illegible]

լեռնանն Եսաւայ. եւ [illegible] զայլազգիսն. եւ ժառանգեսցեն
զլեառն Եփրեմի, եւ զդաշտն Սամարիայ. եւ զԲենիամին, եւ զԳաղա-
20 աղացին: * Եւ գերութեան [illegible]
[illegible] որդւոցն Իսրայէլի երկիր Քանանացւոց մինչեւ 'ի
Սարեփթա. եւ գերութիւնն Երուսաղեմի մինչեւ յԵփրաթա. եւ ժա-
21 ռանգեսցեն զքաղաքսն նագեբայ: * Եւ ելցեն ապրեալք
'ի լեռնէն Սիոնի՝ առնել վրէժ 'ի լեռնէն Եսաւայ: եւ
եղիցի Տեառն արքայութիւն:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Աբդիու:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԱՆՈՒ

ԳԼ. Ա.

Որ էջն յատուցս Ովէայ:

1

2

3

4

5

6

զի՞նչ է այդ՝ զի խորդաս, արի կարդա զԱստուած քո՝ գու-
7 ցէ թերեւս ապրեցուսցէ զմեզ նա՝ եւ մի կորիցուք: * Եւ
ա

* 'Ի լուս". 'Ի Հբ. Ովէայ, նշանակի՝ Ամաթայ: [illegible]
[illegible] Ովէայ, Ամաթայ: իսկ ոմանք [illegible]
[illegible]:

Գլ. Ա. (1) Ոմանք յաւելուն. Առ յՕնան որդի Ամաթեայ: (4) 'Ի բազում գիրս. 'Ի ծովն՝ եւ եղեւ մրրիկ մեծ 'ի ծովուն. (5) Ոմանք. Ցերեկեալ մեծ. . [illegible]: (5) Յատակս նաւին. [illegible] 'ի նաւին: (6) Ոմանք. Արի եւ կարդա: (7) Ոմանք. Արկցուք վի-

ասէին իւրաքանչիւր ընկերի իւրում. եկայք արկցուք վի-
ճակս՝ եւ գիտասցուք, վասն որո՞յ եկն չարիքս այս ի վերայ
մեր: արկին վիճակս՝ եւ ել վիճակն յՅովնան: * Եւ ա- 8
սեն ցնա. պատմեա՛ մեզ, վասն էր եկն չարիքս այս ի մեզ.
զի՞նչ արուեստ է քո. ուստի՞ գաս՝ կամ յո՞ երթաս,
յորմէ՞ աշխարհէ ես՝ կամ յորմէ՞ ժողովրդենէ: * Ասէ 9
ցնա. ծառայ Տեառն եմ ես, եւ զՏէր Աստուած երկնից պաշտեմ
որ արար զծով եւ զցամաք: * Եւ երկեան արքն երկեւղ 10
մեծ: եւ ասեն ցնա. զի՞նչ գործեցեր զայդ: զի գիտա-
ցին թէ յերեսաց Տեառն փախուցեալ էր, քանզի պատ-
մեաց նոցա: * Եւ ասեն ցնա. զի՞նչ արասցուք քեզ՝ եւ դա- 11
դարեսցէ ծովս ի մէնջ: զի ծովն առաւել եւս խռովեալ
էր՝ եւ յարուցանէր մրրիկ ի վերայ նոցա: * Եւ ասէ ցնոսա 12
Յովնան. առէ՛ք ընկեցէ՛ք զիս ի ծով. եւ դադարեսցէ
ի ձէնջ ծովդ: զի գիտեմ ես եթէ վասն իմ է մրրիկս այս
մեծ ի վերայ ձեր: * Եւ ջանային արքն դարձուցանել 13
զնաւն ի ցամաք՝ եւ ոչ կարէին. զի ծովն եւս քան զեւս
խռովէր եւ սաստկանայր ի վերայ նոցա: * Աղաղակեցին առ 14
Տէր՝ եւ ասեն, քաւ լիցի Տէր. մի կորիցուք վասն անձին
առնս այսորիկ. մի՛ տացես ի վերայ մեր արիւն արդար:
զի դու Տէր որպէս կամեցար՝ եւ արարեր: * Եւ առին զՅով- 15
նան եւ ընկեցին ի ծովն. եւ դադարեաց ծովն ի խռո-
վութենէ իւրմէ: * Եւ երկեան արքն երկեւղ մեծ ի Տեառնէ: 16
զենին զոհս Տեառն՝ եւ ուխտեցին ուխտս:

ԳԼ. Բ.

Եւ հրամայեաց Տէր կիտի միում մեծի կլանել զՅովնան: 1
եւ էր Յովնան ի փոր կիտին զերիս տիւս եւ զերիս
գիշերս: * Եւ կարդաց Յովնան յաղօթս առ Տէր Աստուած ի փորոյ 2
կիտին. * եւ ասէ. ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ 3
Տէր Աստուած իմ. եւ լուաւ ինձ յորովայնէ դժոխոց աղաղակի
իմում. լուար Տէր ձայնի իմում: * ընկեցեր զիս ի խորս 4
սրտից ծովու, եւ գետք պատեցին զիս: Ամենայն զբօսանք
քո եւ ալիք քո անցին ի վերայ իմ: * Եւ ասացի թէ մերժե- 5
ցայ յաչաց քոց: արդ՝ յաւելից հայել ի տա-
ճար սուրբ քո: * Հեղձան ջուրք մինչեւ յոգիս. ան- 6
դունդք անհնարինք պաշարեցին զիս: Եմուտ գլուխ
իմ

Ճակս՝ եւ տեսցուք: (8) ի կաս''. Չարիքս այս մեծ. Նմա-
նապէս այլք ի Բնաբ'': (8) Յօրինակ մակարդ. Զի՞նչ արուեստ
է քո: (11) Ոմանք. Առաւել եւս խռովեալ էր: (14) Բազումք.
Եւ մի տացես ի վ: (16) Յօրինակ մի գրչի. Զենին զոհս Տն:
Գլ. Բ. (2) Ոմանք. Առ Տէր Աստուած ի փորոյ կիտին: (4) Ո-
մանք. Եւ ընկեցեր զիս: (6) Ոմանք. Հեղձաւ ջուրք մին-
չեւ յոգիս:

7 իմ * ընդ փականաւս լերանց: Էջի յերկիր որոյ նիգք նորա
ամրեք յաւիտենից, ելցեն յապականութենէ կեանք իմ:
8 * Առ քեզ Տր Ած իմ ՚ի նուաղել հոգւոյ իմոյ կարդա-
ցի, զՏր յիշեցի. և եկեսցեն աղօթք իմ ՚ի տաճար սր
9 քո: * Որ պահէին զունայնութիւն և զսուտ զողորմու-
10 թիւն իւրեանց թողին: * այլ ես ՚ի ձայն օրհնութեան և
խոստովանութեան՝ մատուցից քեզ պատարագ զոր ուխտե-
11 ցի, և հատուցից փրկութեան Տն: * Եւ հրամայեցաւ ՚ի
Տէ մեծի ձկանն՝ և եհան զնա ՚ի ցամաք:

ԳԼ. Գ.

1 Եւ եղև բան Տն առ Յովնան երկրորդ անգամ՝ և աս-
2 է. * Արի գնա ՚ի Նինուէ քաղաքն մեծ, և քարո-
զեսջիր ՚ի նմա ըստ առաջին քարոզութեանն զոր խօսեցայ
3 առ քեզ: * Յարեաւ Յովնան և գնաց ՚ի Նինուէ, որպ-
էս խօսեցաւ ընդ նմա Տր: և Նինուէ էր քաղաք մեծ Այ.
4 իբրև գնալոյ երից աւուրց ճանապարհի: * Եւ սկսաւ
Յովնան մտանել ՚ի քաղաքն իբրև աւուր միոյ գնալոյ ճա-
նապարհի. քարոզեաց և ասէ, այլ ևս երեք աւուրք՝ և
5 Նինուէ կործանեսցի: * Եւ հաւատացին արք Նինուէա-
ցիք յԱծ, և քարոզեցին պահս՝ և քուրձ զգեցան ՚ի մե-
6 ծամեծաց մինչև ցփոքունս իւրեանց: * Եհաս բանն
առ թագաւորն Նինուէացւոց. յարեաւ յաթոռոյ իւր-
մէ՝ և մերկացաւ զպատմուճան իւր. զգեցաւ քուրձ՝ և
7 նստաւ ՚ի վր մոխրոյ: * Եւ քարոզեցաւ և պատմեցաւ
՚ի Նինուէ, ՚ի թագաւորէն և ՚ի մեծամեծաց իւրոց. Թէ
մարդ և անասուն՝ խաշն և արջառ՝ մի ինչ ճաշակեսցեն՝
8 և մի ճարակեսցին, և մի ջուր արբցեն: * Եւ զգեցան
քուրձ մարդիկ և անասունք, և աղաղակեցին առ Ած սաստ-
կապէս. և դարձան յիւրաքանչիւր ճանապարհաց իւր-
եանց չարաց, և յանօրէնութենէ որ ՚ի ձեռս իւրեանց.
9 * և ասէին՝ ո՞ գիտէ ապաշխարեսցէ Ած և դարձցի ՚ի բար-
10 կութենէ սրտմտութեան իւրոյ, և մի կորիցուք: * Եւ ետես
Ած զգործս նց, զի դարձան ՚ի ճանապարհաց իւրեանց չա-
րաց. և զղջացաւ Ած ՚ի վր չա-
րեացն՝ զոր խօսեցաւ առնել նց՝ և ոչ արար:

ԳԼ.

(9) Ոմանք. Որ պահէին զունայ"... զողորմութիւն իւրեանց":
ԳԼ. Գ. (2) Ոմանք. Արի և գնա ՚ի.. և քարոզեսջիր
՚ի նմա: (2) Ոմանք. Ըստ առաջնոյ քարոզ": (3) Ոմանք.
Որպէս և խօսեցաւ ընդ.. երից աւուրց ճանապարհ:
(4) Ոմանք. Աւուր միոյ ճանապարհի: (8) Ոմանք. Եւ
դարձան յիւրաքանչիւր ՚ի ճանապարհաց.... և յանօրէ-
նութենէ որ ՚ի ձեռս:

ԳԼ. Դ.

Եւ տրտմեցաւ Յովնան տրտմութիւն մեծ՝ և խռովեցաւ։ 1
Եւ եկաց յաղօթս առ Տէր Աստուած՝ և ասէ. Ո՛վ Տէր՝ ոչ է 2
այս այն բանքն իմ մինչ էի անդէն յերկրին իմում.
վասն այնորիկ անխայտեցի փախչել ի Թարսիս. զի գիտէի
թէ ողորմած ես դու՝ և գթած, երկայնամիտ և
բազումողորմ, և զղջանաս ի վերայ չարեաց։ Եւ արդ՝ Տէր 3
Տէր՝ առ զոգի իմ յինէն. զի լաւ է ինձ մեռանել՝ քան
թէ կեալ կենդանի։ Եւ ասէ Տէր ցՅովնան՝ թէ ար- 4
դարև յոյժ տրտմեալ իցես։ Եւ ել Յովնան ի քաղա- 5
քէն արտաքս. և նստաւ յանդիման քաղաքին, և արար իւր
հովանի, և նստաւ ընդ հովանեաւն. մինչև տեսանիցէ
թէ զինչ լինիցի քաղաքին։ Եւ հրամայեաց Տէր Աստուած դդմե- 6
նւոյն, և ել ի վերայ գլխոյն Յովնանու՝ լինել նմա հո-
վանի ի վերայ գլխոյ նորա. զի հովացուսցէ զնա ի տառա-
պանաց իւրոց. և ուրախ եղև Յովնան ի վերայ դդմենւ-
ոյն ուրախութիւն մեծ։ Եւ հրամայեաց Տէր Աստուած որդան՝ 7
առաւօտուն ի վաղիւն անդր. և եհար զդդմենին՝ և չո-
րացոյց։ Եւ եղև ի ծագել արևուն հրամայեաց Տէր 8
հողմոյ խորշակի տապախառնի, և անկանէր արևն ընդ
գլխովն Յովնանու. և կծկէր ի տապախտանէ և զզուէր
ոգւոյ իւրում. և ասէր՝ լաւ է ինձ մեռանել քան կեալ
կենդանի։ Եւ ասէ Տէր Աստուած ցՅովնան. Թէ արդարև 9
յոյժ տրտմեալ իցես ի վերայ դդմենւոյդ. և ասէ՝ յոյժ
տրտմեալ իցեմ մինչև ցմահ։ Եւ ասէ Տէր, դու խնա- 10
յեցեր ի դդմենւոյդ՝ յորում ոչ եղեր ինչ աշխատ, և ոչ
սնուցեր զնա. որ ընդ գիշեր եղև, և ընդ գիշեր կորեաւ։
Եւ ես ոչ խնայեցից ի Նինուէ քաղաքն մեծ. յորում բնա- 11
կեալ են աւելի քան զերկոտասան բիւր մարդկան որ ոչ
ծանեան զաջ և զձախ իւրեանց, և անասունս բազումս։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Յովնանու.

ՄԱՐ.

Գլ. Դ. (2) Ոմանք. Աչնեն բանքս իմ. (5) Ոմանք. Թէ զինչ լինիցի ի քաղաքին. (6) Ոմանք. Լինել հովանի ի վեր. (6) Ոմանք. Դդմենւոյն յուրախութեան։ (8) Ոմանք. Եւ հրամայեաց Տէր... և ասէր՝ թէ լաւ էր։ (9) Ռէֆ. Յոյժ տրտմեալ եմ մին"։ (10) Ոմանք. Յոր ոչ եղեր ինչ աշխատ... որ գիշերի եղ, և մի ա գիշերի կոր"։ Եւ ոմանք. Որ ի միում գիշերի եղ, և ի միում գիշերի կոր"։

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒՈՒՄԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Առած Նինուէի։ Գիրք տեսլեան Նաւումայ Եղկեսացւոյ։

2 Ա.

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

ցեց։

---

* Ցորենաչին՝ ի օրինակս [illegible] Ցաւուրս Եզեկիայ երկրորդ Ցասուցեալ։

Գլ. Ա. (1) Ցորենաչին. Եղկեսացւոյ։ (2) Ոմանք. Եւ վրեժխնդիր է նոր բարկութ. և խնդրէ նոր զվրէժ։ (3) Ոմանք. Հողմբ երկնաւոր է նմա։ Ոմ ասեն. Հողմբ երկնաւորք են նմա։ (4) Ոմանք. Լերանց պարտաւորեցին։ (6) Ոմանք. Եւ ո՞ կայցէ [illegible] (8) Ոմանք. Ցասուցելոց ի վեր. նմա

ցից: * Եւ պատուիրեսցէ վասն քո Տէր. եւ ոչ եւս սերմանե- 14
նեսցի յանուանէ քումմէ: 'ի տանէ Այ քումմէ սատակեցից
զդրօշեալս, եւ զձուլածոյսն արարից 'ի գերեզմանս քեզ:
Բ * Զի ահա երագ են 'ի վերայ լերանց ոտք աւետարան- 15
չին, եւ որ պատմէ զխաղաղութիւն: Տօնեա՛ զտօնս քո յու-
դա. հատո՛ զուխտս քո. զի ոչ եւս յաւելցեն անցանել
'ի հնութեան: վախճանեցա՛ւ մաշեցաւ եւ բարձաւ:

ԳԼ. Բ.

Րանզգի մի որ փչէ ընդ երեսս քո, եւ ապրեցուցա- 1
նէ 'ի նեղութենէ: զգուշա՛ ճանապարհ, պնդեա՛
զմէջ. զօրացի՛ր զօրութեամբ յոյժ: * զի դարձոյց Տէր զհպարտ- 2
ութիւն Յակովբայ՝ իբրեւ զհպարտութիւն Իսրայէլի: Զի թա-
թափելով թօթափեցին զնոսա, եւ զորթս նոցա ապականե-
ցին * զզէն զօրութեան նոցա 'ի մարդկանէ. զարս հզօրս որ 3
խաղացին ընդ հրոյ. երասանակք կառաց նոցա խառնես-
ցին հեծելովք 'ի ճանապարհս. * եւ խառնեսցին 'ի հրա- 4
պարակս. տեսիլ նոցա իբրեւ զլամբարաց հրոյ, եւ իբրեւ
զփայլակն յայսկոյս եւ յայնկոյս ընթանան: * Յիշես- 5
ցեն մեծամեծք նոցա՝ եւ փախիցեն 'ի տուէ: եւ կասեսցին
'ի ճանապարհս իւրեանց. եւ փութասցին 'ի պարիսպս.
եւ պատրաստեսցեն զպատնէշս իւրեանց: * Դրունք 6
քաղաքաց բացան. եւ կործանեցան արքունիքն: * Եւ ըն- 7
տացուածք յայտնեցան: Ինքն ելանէր, եւ նաժիշտք նո-
րա ածէին զայլսն, իբրեւ զաղաւնիս 'ի սրտից իւրեանց մռն-
չէին: * Եւ Նինուէ իբրեւ զջուրս աւազանի. եւ 8
նոքա փախուցեալ 'ի քէն՝ եւ ոչ կային զանգի, եւ ոչ ոք էր
որ հայէր: * յափշտակեցին զարծաթ. յափշտակեցին 9
զոսկի. եւ ոչ գոյր չափ զարդուց նոցա: ծանրացան քան
զամ անօթս նոցա ցանկալիք: * Թօթափումն եւ շփոթումն 10
եւ մերկումն սրտի՝ եւ լքումն ծնգաց. եւ երկնունք 'ի վերայ
ամ

---

(14) Ոսկան. Եւ պատուիրեսցէ վասն քո: (14) 'Ի լուս". Եւ ոչ եւս ցրուեսցի յանուանէ: Այլ օրինակ. եւ ոչ եւս սերմանեսցէ յան": (15) Օրինակ. Ոտք աւետարանչաց 'ի վերայ լերանց. . հատո՛ զուխտս քո. . . յաւելցեն յանցանել 'ի հնութեան. վախճանեաւ մաշեալ":

ԳԼ. Բ. (1) Օրինակ. Որ փչէր ընդ երեսս: (2) 'Ի լուս". Զի դարձոյց Տէր զհպարտութիւն յակոբ": (3) Օրինակ յանդիման. Զի զէն զօրութեան նոցա 'ի մարդկա". . որ խաղային ընդ հրոյ . . կառաց նոցա յաւուր պատրաստութեան նոցա. խռովեսցին: (4) 'Ի լուս". Եւ շաղեսցին 'ի հրապարակս: Այլ օրինակ. Եւ խառնեսցին 'ի հրապարակս. տեսիլ նոցա իբրեւ լամպարաց հրոյ: (5) Օրինակ. Եւ պատրաստեսցեն զպատ.": (10) Օրինակ. Եւ շփոթումն եւ տոսկումն:

Է

Digitized by Google

11

12

13

Գ Լ. Գ.

1 Գ
2

3

4

5

6

7

8 Թէ ։ * Պատրաստեամ բաժին՝ կազմեամ ջնար մինձակդ-
ամոնայ. որ բնակեալ է ՚ի մէջ գետոց, և ջուրք շուրջ
զնովաւ. որոյ սկիզբն ծով՝ և ջուրք պարիսպ նորա ։
9 * Եթովպացիք և Եգիպտոս զօրութիւն նր, և չիք չափ
փախստեան նր. և Լիբէացիք եղեն օգնականք նորա ։
10 * Սակայն և նա յոգդոգդեալ գերի գնասցէ. և զտղայս
նր զքարի հարցեն, իսկզբան ճանապարհաց նր. և ՚ի
վր

էր որ երկեցուցանէր ։ (13) Ու-
րէնով մ. Ջօրս քո ։
հ քնոցաք արեանց ։ (2) Ոմանք.
) Ոսկան. Հարժման անուոց ։
ց նորա ։ (7) Ոմանք. Տեսանիցէ
ցէ ։ (8) ՚Ի շատ՝՝. Վինձակդ ա-
՚ի քնաք՝՝ ։ (8) Ոմանք. Պարիսպ ք
գնասցէ, և զտղայս նց ։ (10) Ո
ր ՚ի ձեռս կապուտք կապեսցեն ։

մինչ նմա պատառատեսանեալ նոր վիճակս արկանէին : և նմա
մեծամեծք նոր ձեռնակապովք կապեցան : * Եւ դու 11
արբցես և յիմարեսցիս . և խնդրեսցես քեզ ամենայն 'ի
Թշնամեաց քոց : * և ամ ամրութիւնք քո իբրև զթզենի թզ- 12
զոյ, որ Թէ շարժեսցի՝ անկցի 'ի բերան ուտողաց :
* Ահա ազգք քո իբրև կանայք են 'ի քեզ . Թշնամեաց 13
քոց բացցին բանալով դրունք երկրին քոյ, և կերիցէ
հուր զնիգս քո : * Ա՛ց քեզ ջուր պաշարման, և ամրէ- 14
զեան զամրութիւնս քո . մտի՛ր 'ի կաւ՝ և կոխեա՛ ընդ յարդի,
և ամրացո՛ քան զաղիւս : * անդ կերիցէ զքեզ հուր , 15
և սատակեսցէ զքեզ սուր . և կերիցէ զքեզ իբրև ըղ-
մուրակ, և ծանրասցիս իբրև զմորեխն : * Բազմացուս- 16
ցեր զվաճառս քո իբրև զաստեղս երկնից : զճճեանց ըն-
թացաւ՝ և Թռեաւ , * խաղաց իբրև զբռուճէճ . և խառնա- 17
ճաղանչն քո իբրև զմորմաճ մածեալ զցանկաւ յաւուր
ցրտոյ : ծագեաց արև՝ և խաղաց , և ոչ ծանեաւ զտե-
ղի նոր : Վայ նց : * Նիրհեցին հովիւք քո . Թագաւորն 18
Ասորեստանեայց կոտորեաց զզօրս քո . չուեաց ազգ
քո 'ի լերինս , և ոչ էր որ ժողովէր : * Թարախեցան 19
վէրք քո , և չիք բժշկութիւն բեկման քում . ամենեքին
որ լուան զլուր քո՝ ծափս հարցին 'ի վերայ բեկման
քոյ . զանզի յո՞ր վերայ ոչ շրջաւ չարութիւն քո հա-
նապազ :

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Նաւումայ :

(11) Ոմանք . Եւ դու արբեսցիս և յիմա՛ . . . 'ի Թշնա-
մեաց : (12) Ոմանք . Որ Թէ շարժեսցին անկանիցին 'ի
բե՛ : (12) Ոսկան . 'Ի բերան ուտողաց : (14) Ոսկան . Ա՛ց
'ի քեզ ջուր : (15) Այլ . Եւ ծանրասցիս իբրև զմորեխն :
(17) Ոմանք . Ցուրտ ցրտոյ : ծագեաց արև, խաղաց՝
և ծանեաւ զտեղի նոր : (18) Օրինակ մի . Չուեաց ազգք
քո : (19) Ոմանք . Ծափս հարցին 'ի վերայ քո :

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Առած զոր ետես Ամբակում մարգարէ։

2 ՄԻՆՉԵՒ ՅԵ՞ՐԲ ՏԷՐ ԱՂԱՂԱ
ղակեցից, եւ ոչ լուիցես. գոչեցից առ քեզ՝
3 զրկեալ՝ եւ ոչ փրկիցես։ * Ընդէ՞ր ցուցեր
ինձ աշխատութիւնս եւ վաստակս, տեսանել
զթշուառութիւն եւ զամպարշտութիւն։ Առաջի իմ եղեւ դա-
4 տաստան, եւ առնոյր դատաւորն կաշառս։ * Վն այնո-
րիկ ցրուեցան օրէնք, եւ իրաւունք 'ի գլուխ ոչ ելա-
նէին. զի ամպարիշտն յաղթահարէ զարդարն. վն այնո-
5 րիկ ելանէր դատաստանն թիւր։ * Տեսէք արհամար-
հոտք՝ եւ հայեցարո՛ւք, եւ զարմացարո՛ւք զարմանս՝ եւ
եղծարո՛ւք. զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, զո-
րում ոչ հաւատայցէք՝ թէ պատմեսցէ ոք ձեզ։
6 * Զի ահա ես զարթուցանեմ զՔաղդէացիս, զազգ
դառն եւ զերագ, որ գնայ ընդ լայնութիւն երկրի ժա-
7 ռանգել զբնակութիւնս որ ոչ իւր են։ * Ահեղ եւ երեւելի եւ
դատաստան նր յանձնէ իւրմէ եղիցի. եւ առած իւր
8 յինքենէ ելցէ։ * Վաղեսցեն առաւել քան զինձս երի-
վարք նց. երագագոյնք քան զգայլս արաբացւոց։ արշա-
ւեսցեն ասպատակք նր, եւ դիմեսցեն 'ի հեռաստա-
նէ. եւ սլասցին իբրեւ զարծուիս յօժարութք 'ի կր կե-
9 րակրոյ։ * Կատարած ամպարշտաց հասցէ՝ դարձեալ
ընդդէմ երեսաց նց։ կուտեսցէ զգերի իբրեւ զաւազ։
10 * Եւ ինքն ընդ թագաւորս փափկասցի. եւ բռնաւորք
խաղալիկք նր։ եւ ինքն ընդ ամ ամուրս խաղալով խա-
11 ղասցէ. եւ կուտեսցէ հողակոյտս, եւ կալցի զնա։ * Յայն-
ժամ փոխեսցին միտք նր, անցցէ եւ հաշտեսցի. այս զօ-
12 րութիւն Այ իմոյ է։ * Ոչ ապաքէն դու ես իսկզբանէ
Տր Ած մր. եւ մի մեռցուք՝ Տր 'ի դատաստան եդեր
զնա.

Գլ. ա. (5) Ոմանք. Յորում ոչ հաւատայցէք. , պատ-
մեսցէ ձեզ։ (6) Ոմանք. Զազգ դառն եւ զերագ։ (7) Ո-
մանք. Եւ դատաստան իւր. . եւ առած նր յինքն"։ (8) Յն.
[illegible] [illegible]. Զարծուիս յօժարութք 'ի կր։ (9) Ի [illegible].
Ընդդէմ երեսաց նց. համաձայն ոմանց "Է Ծնոբ"։ (10) Ո-
մանք. Հողակոյտս. եւ ընկալցի զնա։ (11) Ոմանք. Այս
զօրութիւն իմոյ է.

զնա. և ստեղծեր զիս յանդիմանել զխրատ նորա: * Սուրբ է 13
ակն քո 'ի տեսանելոյ զչարիս, և հայել յաշխատութիւ
նս ոչ կարասցես: Զիմ՞ հայեցար յարհամարհոտս և տուռ
նանեցեր, 'ի կլանել ամպարշտի զարդարն: * և առնել 14
ես զմարդիկ իբրև զձկունս ծովու. և իբրև զսողունս
թիւ կոր 15
լեաց զնա :
ցի և ցըն
կանքն իւ 16
զի նոքօք
ընտիր :
կատարել 17

ԳԼ. Բ.

Բ 'Ի պահպանութեան իմում կացից, և ելից 'ի վերայ վիմի. և դիտե 1
ցից տեսանել զինչ խօսիցի ընդ իս, և զինչ տացէ
պատասխանի յանդիմանութեան իմոյ: * Պատասխանի ետ 2
ինձ Տէր՝ և ասէ. գրեա զտեսիլդ, պարզ յայտնապէս 'ի
տախտակս. զի որ ընթեռնուն՝ համարձակ ընթեռնու
ցուն: * Զի տակաւին տեսիլդ 'ի ժամանակս է: և ծագես 3
ցէ 'ի սպառ՝ և ոչ յունայնութեան: Բայց եթէ անագանես
ցի՝ համբերեա նմա. զի որ գալոցն է եկեսցէ՝ և ոչ անա
գանեսցի: * և եթէ երկմտեսցէ ոք՝ ոչ հաճեսցի ընդ 4
նա անձն իմ: Զի արդարն իմ 'ի հաւատոց իմոց կեց
ցէ: * այլ կարծողն և արհամարհողն՝ այր ամբարտա 5
ւան է՝ և ոչինչ փառաւորեսցէ: Որ ընդարձակեաց իբրև
զդժոխս զանձն իւր, և անյագ եղև իբրև զմահ. և ժո
ղովեաց առ ինքն զամ հեթանոս, և զազգս ամ յինքն
ամփոփեսցէ: * Ոչ ապաքէն զայս ամ առակ՝ զնմանէ 6
առնիցեն. և զնա առկցեն յերգ և ասասցեն: վայ որ
յաճախէ անձին իւրում որ ոչ իւր իցէ. և մինչև ցերբ
ծանրացուցանէ զանուր իւր ծանրութեամբ: * զի յանկար 7
ծու

ր ոչ կարասցես": (13) Ո
ի, 'ի կլ": (15) Բնե.
պտղաւորէր. Եւ կերա
փռեաց զցանց իւր:
պարգեւ ոչ խնայ":
ող իմում: (1) Ոմանք.
ան իմում: Ուր ասխան.
նութիւն: բայց թէ ա
ք. Ընդ այն անձն իմ.
զի արդարն 'ի հաւատոց կեցցէ: (5) Ոմանք. Եւ ժողո
վեսցէ առ ինքն: (7) Ոմանք. Եւ յանկարծակի յարիցէ":

Digitized by Google

ծանիցին յարիցեն կերիչք քո, եւ զարթիցեն դաւաճանք
8 քո. եւ եղիցես նոցա յափշտակութիւն ։ * Զի դու կողոպ-
տեցեր զազգս բազումս, եւ զքեզ կողոպտեսցեն ամենայն
մնացորդք ժողովրդոց՝ վս արեանց մարդկան, եւ ամ-
9 պարշտութեան երկրի եւ քաղաքի՝ եւ ամ բնակչաց նր ։ * Վայ
որ ագահէ զագահութիւն չար՝ տան իւրոյ, դնել ՚ի բար-
10 ձունս զբոյն իւր, կորզել ՚ի ձեռաց չարաց ։ * Խորհե-
ցար զամօթ տան քոյ. սպառեցեր զազգս բազումս.
11 եւ յանցեաւ անձն քո ։ * զի քար ՚ի հիմանէ աղաղակես-
12 ցէ. եւ որդն ՚ի փայտէ գոչեսցէ զայս ։ * Վայ որ շինէ
զքաղաքս արեամբ, եւ պատրաստէ զքաղաքս անիրաւու-
13 թբ ։ * Ոչ այս ամ ՚ի տէ ամենակալէ է. եւ պակասես-
ցին ժողովուրդք բազումք ՚ի հրոյ, եւ ազգք բազումք
14 նուաղեսցին ։ * զի լցցի երկիր գիտութբ փառաց տն
15 իբրեւ զջուրս բազումս որ ծածկեն զծովս ։ * Վայ որ
արբուցանէ ընկերի իւրում հրապուրս պղտորս. եւ ար-
16 բուցանէ զի հայեսցի յայրս նց ։ * Զյագուրդ անար-
գանաց ՚ի փառաց, արբ եւ դու, շարժեաց եւ դողա ։
Պաշարեաց զքեզ բաժակ աջոյ տն. եւ ժողովեցաւ ա-
17 նարգութիւն ՚ի վր փառաց քոց ։ * զի ամպարշտութիւն լի-
բանանու ծածկեսցէ զքեզ, եւ թշուառութիւն գազանաց
զարհուրեցուսցէ զքեզ. վս արեանց մարդկան եւ ամ-
պարշտութեան երկրի եւ քաղաքի՝ եւ ամ բնակչաց նորա ։
18 * Զի՞նչ օգուտ է դրօշեալ զի դրօշեցին զնա. ստեղ-
ծին զնա ձուլածոյ, երեւոյթ սուտ ։ զի յուսացաւ որ
ստեղծն ՚ի ստեղծուածն իւր առնել իւր կուռս անօ-
19 գուտս ։ * Վայ որ ասէ ցփայտ՝ սթափեաց եւ զարթիր,
եւ ցքարն՝ թէ բարձրացիր, եւ նա է երեւոյթ առաջօք.
եւ նա է կուռ արծաթոյ եւ ոսկւոյ, եւ ամենեւին շունչ
20 ոչ գոյ ՚ի նմա ։ * Այլ տր ՚ի տաճարի սրբութե իւրում.
եւ երկիցէ յերեսաց նր ամ երկիր ։

ԳԼ. Գ.

1 Աղօթք Ամբակումայ մարգարէի երգով ։

2 Տր՝ լուայ զլուր քո եւ երկեայ ։ տր՝ հայեցայ ՚ի գործս
քո՝ եւ զարհուրեցայ ։ ՚Ի մէջ երկուց կենդանեաց ծա-
նի-

---

(13) Ոմանք. Ո՛չ այս ամ.. եւ պակասեսցեն ժո՛ ։ (14) Ո-
մանք. Զի լցաւ երկիր.. իբրեւ ջուր բազում որ ծած-
կէ զծովս ։ (15) Ոմանք. Զի հայեսցի յայրս նց ։ (17) Ո-
մանք. Եւ ամպարշտութենէ երկ՛՛ ։ (19) Ոմանք. Որ ասէ
ցփայտս՝ թափեաց եւ զար՛՛... եւ նա է կրարծաթոյ եւ
ոսկ՛՛ ։ (20) Ոմանք. Սրբութե իւրոյ ։
Գլ. Գ. (2) Ոմանք. Ժամանակի.. զողորմութիւն յիշեսցես.

նիցիս ։ 'ի մերձենալ ամացն յայտնեսցիս ։ 'ի հասանել
ժամանակին երեւեսցիս ։ 'ի խռովել անձին իմոյ 'ի բար-
կութեան զողորմութիւնս յիշեսցես ։ * Ած 'ի Թեմանայ 3
եկեսցէ, և Սուրբն 'ի հովանաւոր և յանտառախիտ լե-
ռնէ ։ Հանգիստ ։ Ծածկեսցէն երկինս փառք նորա. օրհ-
նութեամբ նորա լի եղև երկիր ։ * Ճառագայթք նորա իբրև 4
զլոյս եղիցին, և եղջիւրք 'ի ձեռին նորա ։ * և հաստա- 5
տեաց զսէր սաստիկ զօրութեան իւրոյ ։ Առաջի երեսաց
նորա գնասցէ բան. և ելցէ 'ի դաշտս զհետ նորա ։ * եկաց՝ 6
և շարժեցաւ երկիր, հայեցաւ՝ և հալեցան ազգք ։ Լե-
րինք խորտակեցան բռնութեամբ, և բլուրք յաւիտենա-
կանք հալեցան ։ Զգնացս նորա յաւիտենականս * փոխա- 7
նակ աշխատութեանց տեսի ։ խորանք եթովպացւոց զար-
հուրեսցին. և խորանք երկրին Մադիամու ։ * Միթէ 8
գետոց բարկացցիս Տէր. կամ սրտմտութիւն քո 'ի վերայ գե-
տոց, կամ սաստկութիւն քո 'ի վերայ ծովու ։ զի ելցես յե-
րիվարս քո, և հեծելութիւն քո փրկութիւն է ։ * Լարելով 9
լարեսցես զաղեղն քո 'ի վերայ իշխանութեան ասէ Տէր ։ գե-
տովք պատառեսցի երկիր. * տեսցեն զքեզ ազգք՝ և 10
երկնչեսցին. որ ցանես զջուրս գնացից ։ Ետ անդ-
դունդք զձայնս իւրեանց, զբարձրութիւն տեսակութեան
իւրեանց ։ * բարձաւ արեգակն, և լուսին եկաց 'ի կար- 11
գի իւրում ։ գնասցեն նետք քո 'ի լոյս ; 'ի փայլիւն փայ-
լատակմանց զինուց քոց ։ * Սպառնալեօք նուաղեցու- 12
ցես զերկիր. և բարկութեամբ զիջուցես զազգս ։ * ելեր 13
'ի փրկութիւն ժողովրդեան քոյ՝ փրկել զօծեալս քոյ.
արկեր զգլուխ անօրինաց մահ. զարթուցեր զկապանս
մինչև ցպարանոցս 'ի սպառ ։ Հանգիստ ։ * Խորտակե- 14
ցեր ապշութեամբ զգլուխս բռնաւորաց. շարժեսցին 'ի
նմա. արձակեսցեն զերասանակս իւրեանց իբրև զաղ-
քատանկ գաղտնակեր ։ * Հաներ 'ի ծով զերիվարս քո, պղտ- 15
տորել զջուրս բազումս ։ * զգուշացայ և զարհուրե- 16
ցաւ որովայն իմ 'ի ձայնէ աղօթից շրթանց իմոց ։ Եմուտ
դողումն յոսկերս իմ ։ և խռովեցաւ ներքոյ իմ 'ի ներքուստ ։
Հանգեայց յաւուր նեղութեան, ելանել 'ի ժողովուրդ
պանդխտութեան իմոյ ։ * Զի թզենին ոչ տացէ զպտուղ 17
իւր,

---

(5) Ոսկան. Եւ անդ հաստատեաց զսէր ։ (6) Ոմանք. Եւ եկաց և շարժեաց՝՝ . . . զգնացս նորա յաւիտենականս. փո՝՝. (8) Ոմանք. Կամ սաստկութիւնք քո ։ (9) Ոմանք. Գետոց պատառեսցէ ։ (11) Ցուցմունքն ունին. Փայլատակմանց զինուց քոց ։ (13) Ոմանք. Արկեր զգլուխ անօրինաց ։ (13) Ոմանք յաւելուն. Զարթուցեր զկապանս զկապարանս մինչ՝՝ ։ (14) 'Ի լուսն՝՝. Խորտակեցեր ապշութ. հանճարոյն ոմանց Ի Ն...՝՝ ։ (15) Ոմանք. Պղտորեցեր զջուրս բազ՝՝ ։ (17) Ո.

Digitized by Google

իւր, և մի՛ եղիցի ծնունդ որթոյ. ստեսցէ գործ ձիթեն-
ւոյ, և դաշտք մի՛ արասցեն զկերակուր. պակասեսցեն
18 հօտք ՚ի կերակրոյ, և ոչ եղիցին եզինք ՚ի մսուրս: * Այլ
ես ՚ի Տէր ցնծացայց, և ուրախ եղէց յԱծ փրկիչ իմ:
19 * Տէր Աստուած զօրութիւն իմ, և կարգեսցէ զոտս իմ ՚ի վախ-
ճանի. և հանիցէ զիս ՚ի բարձունս յաղթել երգով նր:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Ամբակումայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՍՈՓՈՆԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Բանն որ եղեւ առ սոփոնիա քուսեայ, որդւոյ գոդողիայ, ա-
մորեայ՝ եզեկիայ՝ Յաւուրս յովսիայ որդւոյ ամովսայ արքային
յուդայ:

2 ՊԱԿԱՍԵԼՈՎ ՊԱԿԱՍԵՍՑԷ Ա-
3 մ յերեսաց երկրէ՝ ասէ Տէր: * Պակա-
սեսցէ մարդ և անասուն. պակասեսցեն
թռչունք երկնից, և ձկունք ծովու. և տկա-
րասցին ամպարիշտք. և [
4 երկրէ՝ ասէ Տէր: * Եւ ձ[
դայ, և ՚ի վ(երայ) ամ(ենայն) բնակչա[
ջէդ յայդմանէ զանուն բ[
5 հանդերձ քահանայիւքն, [
նիս զօրութեանց երկնից. [
6 արքային իւրեանց, և որ[
7 ոչ խնդրեցին զՏէր. և որք [
կերուք յերեսաց Տն Այ. [
րաստեաց Տէր զզոհս իւր, [
8 իւր: * և եղիցի յաւուր [
յիշխանաց՝ և ՚ի տանէ Թ[

ցեալ

Ոմանք. Պակասեսցին հօտք ՚ի ճարակաց: (19) Ոմանք. ՚Ի բարձունս յաղթել երգով նորա:
Գլ. Ա. (1) Բազումք. Բանն Տն որ եղև.. քուսեայ որ-դւոյ գոդողիայ: Ոմանք. որդի քուսայ.. որդւոյ ա-մորայ որդւոյ եզեկիայ: (4) Ոմանք. Եւ զանուանս քրմ-մանցն: Ոմանք. Եւ զանուանս քր": (6) Ոմանք. ՚Ի Տն կողմն ելին: (8) Յօրինակին գրեալ. Յիշխանաց՝ և ՚ի տանէ:

Digitized by Google

ցեալ են զհանդերձս օտարս։ * Եւ խնդրեցից վրէժ 9
յայտնապէս յամենեցունց առաջի դրանդեացն յաւուր
յայնմիկ. որք լնուին զտուն տն այ իւրեանց ամպարշ-
տութ՟բ եւ նենգութ՟բ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ա- 10
սէ տր. ձայն աղաղակի 'ի դրանէ խոցոտելոցն, եւ գոչի-
յերկրորդ դրանէն. եւ բեկումն մեծ 'ի բլրոց։ * Ողբ- 11
բացէք բնակիչք կոտորելոց. զի նմանեցաւ ամ ժողո-
վուրդ քանանացւոց։ սատակեցան ամենեքեան որ
հպարտացեալ էին արծաթով։ * Եւ եղիցի յաւուր 12
յայնմիկ՝ քննեցից զԵմ ճրագաւ, եւ խնդրեցից վրէժ
յարանցն որ արհամարհեցին զպահպանութիւս իւրեանց։
որ ասէին 'ի սիրտս իւրեանց. ոչ բարի ինչ առնէ տր.
եւ ոչ չար։ * Եւ եղիցի զօրութիւն նց 'ի յափշտակութիւն, 13
եւ տունք նց յապականութիւն։ շինեսցեն տունս եւ մի բնա-
կեսցեն 'ի նոսա. տնկեսցեն այգիս եւ մի արբցեն զգինի
նց։ * Զի մերձ է օր տն մեծն, մերձ է եւ արագ յոյժ։ 14
ձայն աւուր տն խիստ եւ դժան։ կարգեալ զօրաւոր։
* օր բարկութեան օրն այն. օր նեղութեան եւ վտանգի. օր 15
թշուառութեան եւ ապականութեան. օր խաւարի եւ մգի.
օր ամպոյ եւ մառախլոյ։ * օր փողոյ եւ աղաղակի 'ի վր 16
ամուր քաղաքաց, եւ 'ի վր անկեանց բարձանց։ * Եւ 17
նեղեցից զմարդիկ, եւ գնասցեն իբրեւ զկոյրս. զի տն
մեղան, եւ առեալն զանուն նր 'ի վր մնացելոց. որք ոչինչ
կարասցեն օգնել նց։ եւ հեղցէ զարիւն նց իբրեւ զհո-
ղոյ, եւ զմարմինս նց իբրեւ զաղբ։ * Արծաթ նց եւ ոս- 18
կի մի կարասցեն փրկել զնս յաւուր բարկութեան տն.
եւ հրով նախանձու նր մաշեսցի ամ երկիր։ զի վախ-
ճան եւ աճապարանս արասցէ 'ի վր ամ բնակչաց երկրի։

ԳԼ. Բ.

Ժողովեցարուք եւ խնդրեցէք ազգք անխրատք։ * Մինչ- 1
չեւ եղեալ իցէք իբրեւ զծաղիկ անցաւոր, մինչեւ 2
եկեալ իցէ օր բարկութեան սրտմտութեան տն։ * Խնդրե- 3
ցէք զտր ամ խոնարհք երկրի։ իրաւունս արարէք եւ
զարդարութիւն խնդրեցէք. եւ տուք պատասխանի նց,
զի ծածկեսջիք յաւուր բարկութեան տն։
Բ * Զի Գազա յափշտակեալ լիցի. եւ Ասկաղոն յապակա- 4
նութիւն. եւ Ազովտոս 'ի միջօրէի կործանեսցի եւ Ակկա-
րոն

(11) 'Ի լեառն''։ Սատակեսցին ամենեքեան. համանչոյն ոսկւոյ 'ի բնակ''։ (11) Ոմանք. Որ հպարտացեալ են։ (13) Ոմանք. Զօրութիւն նր 'ի յափշ''. . . եւ մի բնակեսցեն 'ի նս։ (14) Ոմանք. Մերձ եւ արագ։ (17) Ոմանք. Ոչինչ կարասցին օգ''։ (18) Ոմանք. Մի կարասցէ փրկել։
ԳԼ. Բ. (4) Ոմանք. 'Ի միջօրէի կոր''. . յարձակմանց խոյս''։

Digitized by Google

5 բան
ձով
վր
6 ձեռ
7 և գ
դաս
ասկ
յու
8 ձայ
և զ
զամ
9 * Վ
ամ

մանաց եղիցի որպէս գոմորայ․ և դամասկոս լքեալ որպէս դէզ
կալոյ՝ և ապականեալ յաւիտեան։ Մնացորդք ժողովր-
դեան իմոյ յափշտակեսցեն զնոսա, և մնացորդք ազգի ի-
10 մոյ ժառանգեսցեն զնոսա։ * Եւ այս նոցա փոխանակ հպ-
արտութեան նոցա․ զի նախատեցին և մեծաբանեցին ՚ի
11 վր տն ամենակալի։ * Երևեսցի Տր ՚ի վր նց, և սա-
տակեսցէ զամ աստուածս ազգաց․ և երկիր պագցեն
նմա իւրաքանչիւր ՚ի տեղւոջէ իւրեանց՝ ամ կղզիք ազ-
12 գաց։ * Եւ դուք եթովպացիք հարուածք սուսերի ի-
13 մոյ էք։ * Եւ ձգեսցէ զձեռն իւր ՚ի վր հիւսւսոյ, և սա-
տակեսցէ զասորեստանեայն, և եդից զնինուէ յապա-
14 կանութիւն․ անջրդի որպէս զանապատ։ * Եւ արածեսցին
՚ի միջի նր հօտք և ամ գազանք երկրի ; և գետնատարեւճք՝
և ոզնիք ՚ի յարկս նր բնակեսցեն․ և գազանք գոչեսցեն
՚ի նկուղս նր․ և ագռաւք ՚ի դրունս նր․ քանզի որպէս
15 զմայրի է բարձրութիւն նր։ * Այս քաղաք վրիժագործ
բնակեալ յուսով․ որ ասէր ՚ի սրտի իւրում, Ես եմ,
և ոչ ևս ոք իցէ յետ իմ։ զիարդ եղև յապականութիւն
ձարակ գազանաց․ ամ որ անցանիցէ ընդ նա, շչեսցէ
և շարժեսցէ զձեռս իւր։

Գ․Լ․

(6) Ոմանք․ Եւ եղիցի կղզիս Ձովուն հօտից։ (7) Ո-
մանք․ Եւ ՚ի տունս ասկաղոնիսեայ։ (9) Ոմանք․ Ասէ Տր
զօրութեց … և մնացորդք ժողովր"։ (10) Ոմանք յաւելու․
Եւ նոցա էին այս փոխանակ հպ"։ (10) Ոմանք․ ՚Ի վր տն
նց ամենակալ"։ (12) Ոմանք․ Հարուածք սուսերոյ իմոյ։
(13) Ոմանք․ Եւ անջրդի որպէս։ (14) Ոմանք․ Գոչեսցեն
՚ի նկուղս նր։ (14) ՚Ի շառա"․ Եւ ագռաւք ՚ի դրունս նր․
համաձայն ոմանց ՚ի բնաբ"։ (15) Ոմանք․ Եւ ոչ ոք ևս իցէ
յետ իմ։

ԳԼ. Գ.

Ով երևելիդ փրկեալ քաղաք յաղաւնի. * ոչ լուաւ 1
ձայնի, և ոչ ընկալաւ զխրատ. ՚ի Տէր ոչ յուսացաւ, 2
և առ Աստուած ոչ մերձեցաւ: * Իշխանք նորա իբրև առիւ- 3
ծունք գոչեցեալք, և դատաւորք նր իբրև գայլք արա-
բացւոց, որ ոչ թողուին ինչ ՚ի վաղիւ: * Մարգարէք 4
նր այրք անարգք, արհամարհողք. քահանայք նր պղծեն
զսրբութիւն, և անօրինեն յօրէնս: * Այլ Տէր արդար 5
է ՚ի միջի նր, և ոչ արասցէ անիրաւութիւն: ընդ առաւ-
օտս կանխաւ տացէ զիրաւունս իւր ՚ի լոյս, և ոչ թա-
6
7
8
9
10
11
քուցին անիրաւութեանն քոյ, և ոչ ևս յաւելցես մե-
ծաբանել ՚ի վր լերին սրբութեան իմոյ: * Թողից քեզ 12
ժո-

Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Ո՛հ երևելիդ փրկ՛՛: (1) ՚Ի լուս՛՛. Փրկեալ քաղաք աղաւնի. համաձայն ոմանց ՚ի բն՛՛: (2) Ոմանք. Եւ առ Աստուած իւր ոչ մեր՛՛: (3) Ոմանք. Իշխանք նր ՚ի նմա իբրև... որ ոչ թողլին ինչ ՚ի վաղիւ: (4) Ոմանք. Պղծեցին զսրբութիւն: (5) Ոմանք: Զանիրաւութիւն պահանջեսցէ: (6) Ոմանք. Եւ ոչ խափան զանիրաւութիւն. ա-պականեա՛՛... աւերեցից զհանապարհս նց.. ապականեցին քաղաքք նց: (7) Ոմանք. Կանխեալ ընդ առաւօտս ապա-կանեցան ամ ձիրք: (8) Ոմանք. Ընդունել զթագաւորս.. և զամ բարկութիւն: (10) Ոմանք. Ինձ պատրաստ: (12) Ոմանք. Եւ թողից քեզ ժողովուրդ:

Digitized by Google

ժողովուրդ հեզ և խոնարհ, և երկիցեն յանուանէ Տն
13 * մնացորդքն Իէլի : և ոչ արասցեն անիրաւութի, և ոչ
խօսեսցին ունայնս. և ոչ գտցի՛ ՚ի բերան նց լեզու նեն-
գաւոր. զի նոքա արածեսցեն և մակաղեսցին. և ոչ ոք
եղիցի որ զարհուրեցուցանիցէ զնս :
14 * Ուրախ լեր յոյժ դուստր Սիոնի, և քարոզեա Եէմ. Գ.
ուրախ լեր՝ և զուարճացիր յամ սրտէ քումմէ դուստր
15 Եմի : * զի եհան՝ ՚ի քէն Տր զամ զանիրաւութիս. փըր-
կեաց զքեզ Տր ՚ի ձեռաց թշնամեաց քոց. Թագաւոր
16 Իէլի Տր ՚ի միջի քում, և ոչ եւս տեսցես չարիս : * ՚Ի
ժամանակին յայնմիկ ասէ Տր ցԵմ. քաջալերեա՛ց Սիոն՝
17 մի լքցին ձեռք քո : * Տր Ած ՚ի քեզ է հզօրն, և փըր-
կեսցէ զքեզ. ածցէ՛ ՚ի վր քո ուրախութի, և նորոգես-
ցէ զքեզ սիրով իւրով. և ուրախ լիցի ՚ի քեզ ուրախ-
18 ութե՛ իբրև յաւուր տօնի : * և ժողովեցից զմանրեալսն
19 քո : Վայ որ նախատիցէ զնա : * Ահաւասիկ ես առ-
նեմ ընդ քո ՚ի ժամանակին յայնմիկ. և փրկեցից զնեղ-
եալն, և զմերժեալն ընկալայց. և արարից զնոսա ՚ի
20 պարծանս, և անուանիս ընդ ամ երկիր : * Եւ ամա-
չեսցեն ՚ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորժամ բարի արարից
ձեզ, և ՚ի ժամանակի յորժամ ընկալայց զձեզ. զի տաց
զձեզ անուանիս և ՚ի պարծանս ընդ ամենայն ազգս
երկրի. ՚ի դարձուցանել իմ զգերութիւն ձեր առաջի
ձեր՝ ասէ Տր :

Կատարումն Մարգարէութեան Սոփոնիայ :

ՄԱՐ

(13) Ոսկան. Իսրայէլի ոչ արասցեն զանիրաւութի :
(13) Բ՟ձ՟ք. Զի նոքա արածեսցին : (16) Ոմանք. ՚Ի ժա-
մանակի յայնմիկ : (17) Ոմանք. ՚Ի վր քո ուրախութիւն :
(20) Ոմանք. Անուանիս ՚ի պարծանս :

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

Ո՜վ երեւելի՛դ փրկեալ քաղաք յաղաւնիս. * Ոչ լուաւ 1
ձայնի, եւ ոչ ընկալաւ զխրատ. ՚ի Տէր ոչ յուսացաւ, 2
եւ առ Աժ ոչ մերձեցաւ: * Իշխանք նորա իբրեւ առիւ- 3
ծունք գոչեցեալք, եւ դատաւորք նր իբրեւ գայլք արա-
բիացւոց, որ ոչ թողուին ինչ ՚ի վաղիւ: * Մարգարէք 4
նր յայտնիք, արհամարհողք. քահանայք նր պղծեն
զսրբութիւն, եւ ամպարշտեն յօրէնս: * Այլ Տէր արդար 5
է ՚ի մէջ նր, եւ ոչ արասցէ անիրաւութիւն: ընդ առա-
ւօտս կանխաւ տացէ զիրաւունս իւր ՚ի լոյս, եւ ոչ թա-
քիցէ. եւ ոչ ծանեաւ զանիրաւութիւն ՚ի պահանջելն: * Եւ 6
ոչ ՚ի սպառ զանօրէնութիւնս. ապականութեամբ կործանե-
ցէ զամբարտաւանս: Ապականեսցին անկիւնք նց. ա-
աւերեցից զճանապարհս նր, ամենեւին մի եւ զանցել ընդ
նա: պակասեսցին քաղաքք նց առ ՚ի չգոյէ բնակչաց:
* Ասացի թէ երկիցէ՛ք յինէն՝ եւ ընկալարո՛ւք զխրատ. 7
եւ ոչ սատակեսցիք յերեսաց նր ըստ ամենայն որչափ ինչ ա-
ծից վրէժ ՚ի նմանէ: Պատրաստեա՛ կանխեա ընդ ա-
ռաւօտս. ապականեսցին ամ՞ ձիրք նր. * Վս այսորիկ 8
սպասեա՛ ինձ՝ ասէ Տէր՝ յաւուր յարութեան իմոյ ՚ի վկա-
յութիւն: Զի դատաստանք իմ ՚ի մէջ ազգաց ժողովել
զթագաւորս, ՚ի հեղուլ ՚ի մէջ նց զբարկութիւն իմ, զամ
բարկութիւն սրտմտութեան իմոյ. զի հրով նախանձու ի-
մոյ մաշեսցի ամ՞ երկիր: * Զի յայնժամ դարձուցից ՚ի 9
վերայ ժողովրդոց լեզու յազգս նց, ՚ի կարդալ ամենե-
ցուն զանուն Տն, ՚ի ծառայել նմա ընդ միով լծով:
* ՚Ի գետոյն եթովպացւոց ընկալայց զնս ընդ ցրու- 10
ւեալսն, մատուցանիցեն ինձ պատարագս: * Յաւուր 11
յայնմիկ ոչ ամաչեսցես յամ՞ գործոց քոց, որովք ամ՞
ամպարշտեցեր առ իս. զի յայնժամ բարձից ՚ի քէն զչա-
րութիւն անարգութեան քոյ, եւ ոչ եւս յաւելցես մե-
ծաբանել ՚ի մէջ լերին սրբութեան իմոյ: * Թողից քեզ 12
ժո-

Գրչ. Վ. (1) Ոմանք. Ո՜հ երեւելիդ փրկ": (1) ՚Ի լուււ". Փրկեալ քաղաքք աղաւնի. Համաձայն ոմանց ՚ի բն": (2) Ոմանք. Եւ առ Աժ իւր ոչ մեր": (3) Ոմանք. Իշխանք նր ՚ի նմա իբրեւ... որ ոչ թողլին ինչ ՚ի վաղիւ: (4) Ոմանք. Պղծեցին զսրբութիւն: (5) Ոմանք: Զանիրաւութեն պահանջելն: (6) Ոմանք. Եւ ոչ խաղաղ զանիրաւութեն. ապականեաւ"... աւերեցից զճանապարհս նց.. պակասեսցին քաղաքք նց: (7) Ոմանք. Կանխել ընդ առաւօտս ապականեցան ամ՞ ձիրք: (8) Ոմանք. Ըմբռնել զթագաւորս .. եւ զամ՞ բարկութ: (10) Ոմանք. Ինձ պատարագս: (12) Ոմանք. Եւ թողից քեզ ժողովուրդ:

Digitized by Google

ժողովուրդ հեզ և խոնարհ, և երկիւղեն յանուանէ Տն
13 * Մնացորդք Իէլի: և ոչ արասցեն անիրաւութի, և ոչ
խօսեսցին սնոտիս. և ոչ գտցի՝ ի բերան նց լեզու նեն-
գաւոր. զի նոքա արածեսցին և մակաղեսցին. և ոչ ոք
եղիցի որ զարհուրեցուցանիցէ զնս:
14 * Ուրախ լեր յոյժ դուստր Սիոնի, և քարոզեա Եէմ. Գո-
ւարճացիր՝ և զուարճասցիր յամ սրտէ քումմէ դուստր
15 Եմի: * Զի եհան՝ ի քէն Տր զուրջ զանիրաւութիւնս. փրկ-
եաց զքեզ Տր ՚ի ձեռաց թշնամեաց քոց. Թագաւոր
16 Իէլի Տր ՚ի մ
ժամանակի
17 Տր Լսցին
կեցցէ զքե
ցէ զքեզ սի
18 Ջուր իբրև
19 քո: Ահա՛ ո
նեմ մէջ քո
շեալն, և զ
20 արարծանս,
լեսցեն ՚ի ժ
ձեզ, և ՚ի ժ
զձեզ անուա
երկրի. ՚ի զ

Կատարումն Մարգարէութեն Սոփոնիայ:

ՄԱՔ

(13) Ոսկան. Խարդախել ոչ արասցեն զանիրաւութի:
(13) Բղջմ. Զի նոքա արածեսցին: (16) Ոմանք. ՚Ի ժա-
մանակին յայնմիկ: (17) Ոմանք. ՚Ի մէջ քո ուրախութեամբ:
(20) Ոմանք. Անուանիս ՚ի պարծանս:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԵԱՅ

ԳԼ · Ա

Յամին երկրորդի Դարեհի արքայի · յամսեանն վեցերորդի, որ մի 1
մի էր ամսոյն · Եղև բան Տն 'ի ձեռն Անգեի մարգարէի, և ասէ ։

Ա ԽՕՍԵԱՑ ԸՆԴ ԶՕՐԱԲԱԲԷԼ
Ի որդւոյ սաղաթիելի յազգէ յուդայ, և
ընդ յեսուայ որդւոյ յովսեդեկեայ քահա_
նայի մեծի և ասասցես ։ * Այսպէս ասէ Տէր 2
ամենակալ · Ժողովուրդդ այդ ասեն · Չէ հասեալ ժա_
մանակ շինելոյ զտունն Տն ։ * Եւ եղև բան Տն 'ի ձեռն 3
Անգեի մարգարէի՝ և ասէ ։ * Եթէ ձեզ միայն իցէ ժա_ 4
մանակ բնակել 'ի տունս զմբեթեայս · և տունդ իմ ա_
ւերակ կայ · * և արդ՝ այսպէս ասէ Տէր ամենակալ · կար_ 5
գեցէք զսիրտս ձեր 'ի ճանապարհս ձեր ։ * Վարեցէք 6
բազում և ժողովեցէք՝ սակաւ · ուտէք՝ և ոչ յագէք ·
ըմպէք՝ և ոչ լինէր 'ի յագուրդ · զգենուք՝ և ոչ ջեռ_
նուիք նոքօք · և որ զվարձս իւր ժողովէր՝ 'ի ծրարս ծա_
կոտեալս ժողովէր ։ * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ · 7
Դիք զսիրտս ձեր 'ի ճանապարհս ձեր, * ելէք 'ի լեառն, 8
հարէք փայտ, և շինեցէք զտունդ · և հաճեցայց ընդ_
դա՝ և փառաւորեցայց՝ ասէ Տէր ։ * Հայեցարուք 'ի բա_ 9
զում՝ և եղև սակաւ · և դուք 'ի ներքս 'ի տունս կրեցէք՝
և ես արտաքս փչեցի զայն ։ Վն այդորիկ այսպէս ասէ
Տէր ամենակալ · փոխանակ զի տունդ իմ աւերակ է, և դուք
ձեպեալ էք յիւրաքանչիւր տուն իւր ։ * Վն այդորիկ եր_ 10
կինք կալցին զանձրև ի ձէնջ · և երկիր արգելցէ զարդիւնս
իւր · * և ածից սուր 'ի վր երկրի, և 'ի վր ցորենոյ · և 'ի 11
վր գինւոյ, և 'ի վր իւղոյ, և 'ի վր ամ բուսոյ երկրի,
և

Գլ · ա · (1) Ո՞չ ծանուցաւ 'ի վերոյ · ա · Եզր · Գ · 13 · Գրե_
թէ ամ գրչագիրք մեր և յառաջինսն ունին Զօրաբաբէլ
գրելով ամենեքին՝ զաւրաբաբել · որ մեզ պատշաճ թուեցաւ յամ
միապէս տպել ըստ ուղղագրութեան ։ (1) Ոմանք · Յեսուայ որդ_
ւոյ յովսեդեկայ ։ (4) Ոմանք · Եւ տունս իմ աւեր ։
(5) Օրինակ մի · Զսիրտս ձեր 'ի ճամբս ձեր ։ (6) Ոմանք ·
Ուտէիք, և ոչ լինէր 'ի յագուրդ ։ (9) Օրինակ մի · Հա_
յեցարուք՝ 'ի բազում, և եղև ։ (9) Ոմանք · Վն այսորիկ
այսպէս · · յիւրաքանչիւր 'ի տուն իւր ։

Digitized by Google

և ՚ի վերայ մարդկան, և ՚ի վերայ անասնոց, և ՚ի վերայ ամենայն վաս-
12 տակոց ձեռաց նոցա: * Եւ լուաւ Զօրաբաբէլ որդի Սա-
ղաթիէլի յազգէ Յուդայ, և Յեսու Յովսեդեկեայ քահա-
նայ մեծ, և ամենայն մնացորդք ժողովրդեանն ձայնի Տեառն Այ
իւրեանց. և զպատգամս Անգէի մարգարէի, որպէս առա-
քեաց զնա Տէր Աստուած նոցա առ նոսա. և երկեաւ ժողովուրդն
13 յերեսաց Տեառն: * Եւ ասէ Անգէոս հրեշտակն Տեառն ՚ի հրեշ-
տակս Տեառն ցժողովուրդն. Ես ընդ ձեզ եմ՝ ասէ Տէր:
14 * Եւ զարթոյց Տէր զոգի Զօրաբաբէլի որդւոյ Սաղա-
թիէլի յազգէ Յուդայ, և զոգի Յեսուայ Յովսեդեկեայ
քահանայի մեծի, և զոգի ամենայն մնացորդաց ժողովրդ-
եանն. և մտանէին և գործէին զգործ ՚ի տան Տեառն Ամե-
նակալի Այ իւրեանց:

ԳԼ. Բ.

1 Ի քսան և ՚ի չորս ամսոյն վեցերորդի:
2 Յամին երկրորդի Դարեհի արքայի, * յամսեանն
եւթներորդի, որ օր քսան և մի էր ամսոյն: Խօսեցաւ
3 Տէր ՚ի ձեռն Անգէի մարգարէի՝ և ասէ. * Ասա՛ ցԶօրա-
բաբէլ որդի Սաղաթիէլի յազգէ Յուդայ, և ցՅեսու
Յովսեդեկեայ քահանայ մեծ, և ցամենայն մնացորդս ժո-
4 ղովրդեանն: * Ո՞վ ՚ի ձէնջ մնացեալ իցէ զտաճարս զայս
՚ի փառաւորութեան իւրում զառաջինն. և որպէս արդ
5 տեսանէք զդա որպէս զոչինչ առաջի ձեր: * Եւ արդ զօ-
րացի՛ր դու Զօրաբաբէլ՝ ասէ Տէր, և զօրացի՛ր Յեսու
Յովսեդեկեայ քահանայ մեծ, և զօրասցի ամենայն ժողո-
վուրդ երկրիդ՝ ասէ Տէր. և գործեսջիք զի ես ընդ ձեզ
6 եմ ասէ Տէր ամենակալ: * Եւ բանն զոր ուխտեցի ընդ
ձեզ՝ յելանելն յերկրէն Եգիպտացւոց: և հոգին իմ որ
7 կայ ՚ի միջի ձերում. քաջալերեցարո՛ւք: * Զի այսպէս
ասէ Տէր ամենակալ. Դարձեալ միւսանգամ շարժեցից
8 զերկինս և զերկիր, և զծով և զցամաք: * Եւ միանգա-
մայն շարժեցից զամենայն ազգս. և եկեսցէ ընտիր ընտիր-
ընտրեաց ամենայն ազգաց, և լցուցից զտունդ զայդ փառօք՝ ա-
9 սէ Տէր ամենակալ: * Իմ է արծաթ՝ և իմ է ոսկի, ա-
10 սէ Տէր ամենակալ: * Զի մեծ եղիցին փառք տանդ այ-
դորիկ վերջինք քան զառաջինն՝ ասէ Տէր ամենակալ:
Եւ

---

(13) Յօրինակս ոմանս. Հրեշտակն Տեառն ՚ի հրեշտակս Տն: (14) Բա-
զումք. Զգործ տան Տն ամենակալի":

Գլ. Բ. (3) Ոմանք. ՑԶօրաբաբէլ Սաղաթիէլի. . քա-
հանայն մեծի: (4) Ոմանք. Տեսեալ է զտաճարս ՚ի փա". . .
զդա իբրև զոչինչ առա": (6) Ոմանք. Որ կայր ՚ի միջի
ձերում: (10) Ոմանք. Վերջինն քան զառաջինն. . և խա-
ղաղութիւն տաց ՚ի փրկութիւն:

Digitized by Google

Եւ 'ի տեղւոջդ յայդմիկ տաց խաղաղութիւն՝ ասէ Տէր ա-
մենակալ. և խաղաղութիւն ոգւոց փրկութեան նմա, որ գոր-
ծիցէ յարուցանել զտաճարդ զայդ:

Գ * 'Ի քսաներորդի և չորրորդի, իններորդի ամսեանն. 11
յամի երկրորդի Դարեհի. եղև բան Տեառն առ Անգէոս մար-
գարէ՝ և ասէ: * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. հարց 12
օրէնս 'ի քահանայիցդ և ասասջիր: * Եթէ առնուցու 13
մարդ միս սուրբ 'ի գրօշակ հանդերձի իւրոյ, և մեր-
ձեսցի ծոպք իւր 'ի հաց, կամ 'ի թան, կամ 'ի գինի,
կամ յեւղ, կամ յամ կերակուրս՝ եթէ՞ թէ սրբեսցի:
պատասխանի ետուն քահանայքն և ասեն. ոչ: * Եւ 14
ասէ Անգէոս. Թէ մերձեսցի պղծն՝ կամ անսուրբն
ոգւով յամ ինչ յայսմանէ՝ եթէ՞ թէ պղծեսցի: պա-
տասխանի ետուն քահանայքն և ասեն՝ պղծի: * Պա- 15
տասխանի ետ Անգէոս և ասէ. Նոյնպէս և ժողովուրդս
այս. նոյնպէս և ազգս այս առաջի իմ՝ ասէ Տէր: նոյն-
պէս և ամ գործք ձեռաց նոցա, որ ինչ մերձեսցէ
անդր, պղծեսցի: վա առեյն իւրեանց առաւօտուց. և
մորմոքեսցին յերեսաց չարեացն իւրեանց. և ատեցիք 'ի
դրունս զյանդիմանիչս: * Եւ արդ՝ դիք 'ի սիրտս ձեր 16
յօրէ յայսմ հետէ և յառաջ. մինչչև եդեալ քար 'ի քա-
րի վ ի տաճարին Տն: * Ո՞վ էիք յորժամ արկանէիք 17
յամբարս ձեր քսան քռ. գրիւոյ, և լինէր տասն քռ.
գրիւոյ. և մուծանէիք 'ի հնձանս ձեր հանել յիսուն
մար, և լինէր քսան: * Հարի զձեզ անպտղութեամբ և խոր- 18
շակաւ՝ և կարկտիւ, և զամ գործս ձեռաց ձերոց. և
ոչ դարձարուք առ իս՝ ասէ Տէր: * Կարգեցէք զսիրտս 19
ձեր յօրէ յայսմանէ՝ և անդր. 'ի քսաներորդէ և չոր-
րորդէ իններորդի ամսեանն, և յօրէ յայդմանէ յո-
րում անկաւ հիմն տաճարին Տն: Դիք 'ի սիրտս ձեր:
* Եթէ յայտնեսցի ինչ 'ի վ կալոյ և յորթ, և 'ի 20
թզենի՝ և 'ի նռնենի, և 'ի փայտ ձիթոյ որ պտուղ ոչ
տայցէ՝ յօրէ յայսմանէ օրհնեցից:

Դ * Եւ եղև բան Տն երկրորդ անգամ առ Անգէ մարգարէ, 21
'ի քսան և 'ի չորս ամսոյն՝ և ասէ: * Ասա ցԶօրաբաբէլ 22
սահմանակալ յազգէ Յուդայ. Դարձեալ միւսանգամ
շարժ.

---

(11) Ոմանք. Եւ 'ի չորրորդի: (13) Ոսկան. Մարդ սուրբ
'ի գրօ՛... և մերձեսցի ծոպք իւր: (14) Ոմանք. Եւ ասէ
Անգէոս, եթէ: (15) Ոմանք. Ձեռաց նոցա.. վա յա-
ռեյն: (15) Բաղդատ. Եւ ատեցէք 'ի դրունս: (16) Այլ.
Յօրէ յայսմանէ և յառաջ: (16) Ոմանք. Տաճարին Տն:
(19) Ոմանք. Եւ 'ի չորրորդէ իններորդ ամսեանն:
(20) Ոմանք. Եւ 'ի յորթ և 'ի թզեն՛: (22) Ոմանք. Միւս-
անգամ շարժեցից.. և զծով և զցամաք:

Digitized by Google

23 շարժեմ զերկինս եւ զերկիր, զծով եւ զցամաք: * Եւ կոր-
ծանեցից զաթոռս թագաւորաց, եւ սատակեցից զզօ-
րութիւն թագաւորաց. եւ կործանեցից զկառս եւ զհե-
ծեալս. եւ իջցեն երիվարք եւ հեծեալք նոցա՝ իւրաքանչիւր
24 սրով առ եղբայր իւր: * Յաւուր յայնմիկ ասէ Տէր ա-
մենակալ. առից զքեզ զԶօրաբաբէլ սաղաթիէլի ծա-
ռայ իմ, եւ եդից զքեզ իբրեւ զկնիք: Զի ընդ քեզ հա-
ճեցայ ասէ Տէր ամենակալ:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Անգէայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԶԱՔԱՐԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Յամսեանն ութերորդի՝ յամի երկրորդի Դարեհի արքայի. Եղեւ
բան Տն առ Զաքարիա մարգարէ որդի Բարաքեայ, որդւոյ Ադ-
դովայ՝ եւ ասէ:

2 ԲԱՐԿԱՑԱՒ ՏԷՐ ՛Ի ՎԵՐԱՅ Ա
3 հարցն ձերոց բարկութիւն մեծ: * Եւ ասաս-
ցես ցնոսա. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ.
դարձարուք առ իս՝ ասէ Տէր զօրութեանց. եւ
4 դարձայց առ ձեզ՝ ասէ Տէր զօրութեանց: * Մի լինիք իբրեւ
զհարսն ձեր, զոր պատուիրէին մարգարէքն առաջինք՝
եւ ասէին. Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. դարձարուք
յամենայն ճանապարհաց ձերոց չարաց, եւ ՛ի գնացից ձերոց
չարաց. եւ ոչ լուան, եւ ոչ անսացին լսել ինձ՝ ասէ Տէր:
5 * Հարքն ձեր ո՞ւր են՝ եւ մարգարէքն. միթէ յաւիտեան
6 կեցցե՞ն: * Բայց զբանս իմ եւ զօրէնս իմ ընկալարո՛ւք՝ զոր
ես պատուիրեմ հոգւով իմով ծառայից իմոց մարգա-
րէից որ ժամանեցին հարցն ձերոց: Պատասխանի ե-
տուն՝ եւ ասեն. որպէս կարգեաց Տէր ամենակալ առնել
ըստ ճանապարհաց մերոց՝ եւ ըստ գնացից մերոց, նոյն-
7 պէս եւ արար մեզ: * ՛Ի քսաներորդի եւ չորրորդի ամ-
սեան

(23) Ոմանք. Եւ կործանեցից զզօրութիւն թագաւորաց, եւ սատակեցից զզօրութիւն թագաւորաց ազգաց, եւ կոր''. . եւ հեծեալք նոցա:

Գլ. Ա. (1) Ոմանք. Որդւոյ Աղդովեայ՝ եւ ասէ: (4) Բազումք. Եւ մի լինիք իբրեւ . . զորս պատ'': (7) Ոմանք. Եւ

տասաներորդ ամսեանն. որ է Սաբատ ամսոյ. յերկրորդում
ամի Դարեհի. եղեւ բան Տեառն առ Զաքարիա մարգարէ
Բարաքեայ որդւոյ Ադդովայ՝ եւ ասէ: * Տեսի ՚ի տես- 8
լեան գիշերոյ, եւ ահա այր մի հեծեալ յերիվարի շիկ,
եւ կայր ՚ի մէջ երկուց անտառախիտ լերանցն: եւ զկնի
նր ձիք աշխէտք՝ եւ պիսակք՝ եւ սպիտակք: * Եւ ասեմ, 9
զի՞նչ են դոքա Տր: եւ ասէ ցիս հրեշտակն՝ որ խօսէր
յիս. ես ցուցից քեզ զինչ են դոքա: * Պատասխանի 10
ետ այրն որ կայր ՚ի մէջ լերանցն՝ եւ ասէ ցիս. դոքա
են զորս առաքեաց Տր շրջել ընդ երկիր: * Պատաս- 11
խանի ետուն հրեշտակին Տն՝ որ կայր ՚ի մէջ լերանցն՝
եւ ասեն. շրջեցաք ընդ ամ երկիր. եւ ահա ամ երկիր
բնակեալ է եւ դադարեալ է: * Պատասխանի ետ հրեշ- 12
տակն՝ եւ ասէ. Տր ամենակալ, մինչեւ ցե՞րբ ոչ ողորմես-
ցիս ՚ի վր Երմի եւ քաղաքացն Յուդայ: զորս անտես ա-
րարեր այս եւթանասներորդ ամ: * Եւ պատասխա- 13
նի ետ Տր ամենակալ հրեշտակին՝ որ խօսէր յիս՝ բանս
բարեաց՝ եւ բանս մխիթարութեն: * Եւ ասէ ցիս հրեշ- 14
տակն որ խօսէր յիս. աղաղակեա եւ ասա: Այսպէս
ասէ Տր ամենակալ. նախանձեցայ վն Երմի եւ վն սիոնի
նախանձ մեծ: * Եւ բարկութբ մեծաւ բարկացեալ եմ 15
՚ի վր ազգացն՝ որ միանգամայն հարան ՚ի վր նց. փո-
խանակ զի ես սակաւիկ ինչ բարկացեալ էի ՚ի վր նց,
եւ նոքա միաբանութեամբ հարան ՚ի վր ՚ի չարիս: * Վն այ- 16
նորիկ այսպէս ասէ Տր. դարձայց առ Երմ գթութբ.
եւ տունն իմ վերստին շինեսցի՝ ասէ Տր ամենակալ. եւ
չափ ձգեսցի միւսանգամ ՚ի վերայ Երմի: * Եւ ասէ ցիս 17
հրեշտակն որ խօսէր յիս. աղաղակեա եւ ասա: այսպէս
ասէ Տր ամենակալ. դարձեալ լցցին քաղաքք բարու-
թբ, եւ ողորմեսցի Տր սիոնի, եւ հաճեսցի միւսանգամ
ընդ Երմ: * Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա չորք 18
եղջեւրք: * Եւ ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. զի՞նչ 19
են այդոքիկ Տր: Եւ ասէ ցիս. այդ եղջեւրք են որ ցրո-
ւեցին զՅուդա՝ եւ զԻէլ: * Եւ եցոյց ինձ Տր չորս հիւ- 20
սունս: * Եւ ասեմ. իսկ դոքա զի՞նչ գան գործել: Եւ 21
ա-

՚ի շաբաթի ամսոյ"... բարաքեայ որդւոյ ադդովայ:
(7) Ոմանք. Մետասաներորդի ամսոյ"... յերկրորդի ամի:
(9) Ոմանք. Դոքա Տր իմ.. որ խօսէր ցիս. եւ ցուցից:
(12) Ոմանք. Ոչ ողորմիս ՚ի վր.. այս եւթանասներորդ
ամ: Որք ունին յաւելուած. ամ է: (15) Ոմանք. Որ միան-
գամայն հարեալ են.. բարկացեալ էի նոցա. եւ նոքա:
(16) Եւ տունն իմ վերստ": (17) Ոմանք. Եւ ասէր ցիս
հրեշտ". (21) Ոմանք. Եւ եղջին սոցա ցրեն զՅդ: (21) Ո-
մանք. Արեւ դասս.. զորս եղջ խորտակեաց զՅդա յարուցեալ

ասէ ցիս. այդ եղջիւրքն են որ ցրուեցին զյուդայ՝ եւ
զԻսրայէլ խորտակեցին. եւ ո՛չ ոք՝ ՝ի նոցանէ ամբարձ զգլուխ
իւր. եւ եկին սոքա սրել զնա ՝ի ձեռս նոցա: զչորս եղ-
ջիւրս՝ զազգս յարուցելոց եղջիւր, ՝ի վերայ երկրին
Տն ցրուել զնա:

ԳԼ. Բ:

1 Ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա այր՝ եւ ՝ի ձեռին իւ- Բ
2 րում ունէր լար երկրաչափի: * Եւ ասեմ ցնա՝
յո՞ երթաս: Եւ ասէ ցիս՝ չափել զԵմ, եւ տեսանել թէ
3 որչափ է լայնութիւն նր՝ եւ որչափ երկայնութիւն: * Եւ ահա
հրեշտակն որ խօսէր ընդ իս՝ կանգնեալ կայր: Եւ այլ
4 հրեշտակ ելանէր ընդ առաջ նր: * Եւ ասէ ցնա. ընթա՛ց
եւ խօսեաց ընդ երիտասարդին ընդ այնմիկ՝ եւ ասաս-
ցես. Պարսպաւէց շինեսցի Եէմ՝ ՝ի բազմութենէ մարդոյ եւ
5 անասնոյ՝ ՝ի միջի նր: * Եւ ես եղէց նմա պարիսպ հրեղէն
6 շուրջանակի. եւ ՝ի փառս բնակեցայց ՝ի միջի նր: * Ո՛-
վ, փախերուք յերկրէ հիւսիսոյ՝ ասէ Տր. զի ՝ի չորից
7 հողմոց երկնից ժողովեցից զձեզ՝ ասէ Տր: * ՝Ի Սիոն գի-
8 մեալ ապրեցարուք բնակեցեալք դստեր բաբելոնի: * Զի
այսպէս ասէ Տր ամենակալ. Զփառաց զկնի առաքե-
լեաց զիս յազգսն՝ որ կողոպտեցին զձեզ: զի որ մեր-
ձենայ ՝ի ձեզ՝ իբր որ ընդ հարկանիցէ ընդ բիբ ական
9 իւրոյ: * Զի ահաւասիկ ես ածից զձեռն իմ ՝ի վր նց.
եւ եղիցին յաւար ծառայեցուցչացն նց. եւ ծանիջիք թէ
10 Տր ամենակալ առաքեաց զիս: * Խնդա եւ ուրախ լեր
դուստր Սիովնի. զի ահա ես, եկից եւ բնակեցայց ՝ի մի-
11 ջի քում՝ ասէ Տր: * Եւ ապաւինեսցին ազգք բազումք ՝ի
Տր յաւուր յայնմիկ. եւ եղիցին նմա ժողովուրդ, եւ բնա-
կեսցեն ՝ի միջի քում. եւ ծանիցես՝ թէ Տր ամենակալ
12 առաքեաց զիս առ քեզ: * Եւ ժառանգեսցէ Տր զՅու-
դայ զբաժին իւր յերկրին սրբութեան, եւ հաճեսցի միւ-
13 սանգամ ընդ Եմ: * Եւ երկիցէ ամ մարմին յերեսաց
Տն. զի զարթուցեալ է ՝ի յարկաց սրբոց իւրոց:

եղջիւր ՝ի վր երկրի Տն ցրել զնա:

ԳԼ. Բ. (1) Ոմանք. Ունէր լար երկրաչափի: Եւ օրինակ մի. երկրաչափի: (2) Ոմանք. Յո՛վ երթաս: (3) Յոմանս պակասի. Եւ ահա հրեշտ": (6) Ոմանք. Ո՛վ ո՛, խոյս, ո՛ որ փախե-րուք յերկրէ հիւսիսոյ: (8) Ոմանք. Ընդ բիբ ական ի-մոյ: (9) Ոմանք. Զի ահաւասիկ ես ածից: (11) Ոմանք. Ազգք բազումք . . . եղիցին նմա ժողովուրդք եւ բնակես-ցեն . . թէ Տր Տծ ամենակալ ա": (12) Ոմանք. Զյուդա եւ զբաժին իւր: (13) Ոմանք. Զարթուցեալ է յարկաց:

Digitized by Google

ԳԼ. Գ.

Եւ եցոյց ինձ տէր զյեսու քահանայ մեծ, զի կայր 1
առաջի հրեշտակին տն։ Եւ սատանայ կայր ընդ աջ-
մէ նր հակառակել ընդ նմա։ * Եւ ասէ տէր ցսատա- 2
նայ. սաստեսցէ ՚ի քեզ տր՝ սատանայ, եւ սաստեսցէ տր
՚ի քեզ՝ որ ընտրեացն զեմ։ ոչ ապաքէն դա ատադրեկ իբ-
րեւ զխանձող մի զերծեալ ՚ի 3
ցեալ հանդերձս աղտեղիս
տն։ * պատասխանի ետ՝ և 4
ռաջի նր. ՚ի բաց արարէք զ
նէ։ եւ ասէ ցնա, ահա բար
քո. եւ ագուցէք զնա պճղն 5
՚ի գլուխ դորա։ եւ եդին խ
եւ զգեցուցին նմա հանդերձ
* եւ դնէր վկայութիւն հրեշտա 6
կէր։ * Այսպէս ասէ տէր 7
պատուիրս իմ զնասցես, եւ զհր
գահեսցես զտուն իմ։ եւ եթէ պահեսցես զսրահս իմ,
տաց քեզ որ շրջիցին ՚ի մէջ դոցա որ կանգ. առաջիկս։
* Բայց լուր յեսու քահանայ մեծ, դու եւ մերձաւորք 8
քո որ նստին առաջի քո. զի արք կխուսանձայք են։ Զի
ահաւասիկ ես ածեմ զծառայ իմ զծագումն։ * զի ըն- 9
մէմն զոր եդաց առաջի երեսաց յեսուայ, ՚ի վր միոյն
եւթն աչքեն։ ահաւասիկ ես փորեցից խորխորատ՝ ա-
սէ տէր ամենակալ, եւ շօշափեցից զամ անօրէնութիւնս երկ-
րին այնորիկ յաւուր միում։ * Յաւուր յայնմիկ ասէ 10
տէր ամենակալ. կոչեսջիք ամենեքեան զընկեր իւր ընդ
որթով եւ ընդ թզենեաւ։

ԳԼ. Դ.

Եւ դարձաւ հրեշտակն որ խօսէր ընդ իս. եւ զարթոյց 1
զիս՝ զոր օրինակ յորժամ զարթնուցու այր ՚ի քնոյ
իւրմէ. * եւ ասէ ցիս. զի՞նչ տեսանես դու։ եւ ասեմ, 2
տեսանեմ ահա՝ աշտանակ ոսկի ձոյլ, եւ գունդ ՚ի վր
նր, եւ եւթն ճրագ ՚ի վր նորա, եւ եւթն ձեռանք ճրա-
գացն որ ՚ի վր նր։ * եւ երկու ձիթենիք ՚ի վր նր. մի 3
ընդ

Գլ. Գ. (3) Ոմանք. Զգեցեալ զհանդերձս աղտեղիս։
(5) Ոմանք. ՚Ի գլուխ նր։ եւ եդին։ (7) Ոմանք. Եւ եթէ
պահեսցես զսրահ.. որ կան առաջիկ։ (8) Ոմանք ՚ի լուս''. ՚ի
վր՝ կխուսանձայք, նշանակէին՝ հրաշագործք։ զոր եւ այլք ոմանք
՚ի նկրտս առեալ յաւելուած ՚ի բնաբանին։ ըստ որում ունի եւ աղ-
հան։ (9) Ոմանք. Զամ անօրէնութիւն երկ''։
Գլ. Դ. (2) Յօրինակին. Տեսանեմ հրեշտակ ոսկի ձոյլ։

Digitized by Google

4 ընդ աջմէ ջահին լուցելոյ, և մի ընդ ահեկէ: * Հարց-
ցի, և ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր ընդ իս. զի՞նչ են այ-
5 դոքիկ տէր: * Պատասխանի ետ հրեշտակն որ խօսէր ընդ իս՝,
և ասէ ցիս. ոչ գիտես զինչ են այդոքիկ: և ասեմ, ոչ
6 տէր: * Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցիս: այս
բան տեառն է առ Զորաբաբել: ասէ, ոչ զօրութեամբ մեծաւ և
ոչ ուժգնութեամբ, այլ հոգւով իմով ասէ տէր ամենակալ:
7 * Ո՞վ ես դու լեառն մեծ կանգնելով առաջի Զորաբա-
բելի: և հանից զվէմն ժառանգութեան զհաւասարութեան
8 շնորհաց շնորհէլ նմա: * Եւ եղև բան տեառն առ իս՝ և ա-
9 սէ: * Ձեռք Զորաբաբելի հիմն արկին տանդ այդմիկ,
և ձեռք նորա կատարեսցեն զդա: և ծանիցես՝ թէ տէր ա-
10 մենակալ առաքեաց զիս առ քեզ: * Քանզի ով է որ
անգոսնեաց զաւուրս փոքունս՝ և խնդասցէ: և տեսցեն
զվէմն անագեայ ՚ի ձեռին Զորաբաբելի: այս են եւթն
11 աչքն որ հային ընդ ամ երկիր: * Պատասխանի ետու
և ասեմ ցնա. իսկ զի՞նչ են երկու ձիթենիքդ որ կան
12 ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ աշտանակին: * և հարցի կրկ-
նին՝ և ասեմ ցնա. զի՞նչ երկու ոստք ձիթենեացն որ ՚ի
ձեռս երկուց ծրագարաներինացն ոսկեաց, արկանելեաց.
13 և ՚ի վեր հանելեաց զձաշակսն ոսկիս: * Եւ ասէ ցիս.
ոչ գիտես զինչ են այդոքիկ. և ասեմ, ոչ տէր: Եւ ա-
սէ ցիս. դոքա են որդիք պարարտութեան՝ որ կան առա-
ջի տեառն ամենայն երկրի:

ԳԼ. Ե.

1 Եւ դարձայ ամբարձի զաչս իմ և տեսի, և ահա գե-
2 րանդի թռուցեալ: * և ասէ ցիս՝ զի՞նչ տեսանես:
և ասեմ, գերանդի թռուցեալ տեսանեմ ես. քառա-
կանգուն յերկայնութեան, և տասն կանգուն լայնութեան:
3 * Եւ ասէ ցիս. այդ են անէծք որ ելանեն ՚ի վերայ երե-
սաց ամ երկրի: զի ամ գողոյ վրէժ մինչև ցմահ, զամենա-
խնդրեսցի, և ամ սուտերդմանն վրէժ մինչև ցմահ՝ զամենա-
4 խնդրեսցի: * Եւ հանից զդա՝ ասէ տէր ամենակալ, և
մտցէ ՚ի տունս գողոց, և ՚ի տունս որոց երդնուցուն
սուտ յանուն իմ, և բնակեսցէ ՚ի մէջ տան նորա, և վախճա-
5 նեսցէ զնա. և զփայտս նորա և զքարինս նորա: * Եւ ել
հրեշ-

(4) Օրին. Ցհրեշտակն որ խօսէր ընդ իս: (10) Ոմանք. Եւ
խնդասցեն և տեսցեն: (12) ՚Ի լուսանց. Եւ հարցի կրկին
անգամ. համաձայն ոմանց ՚ի բնագիր: (12) Ոմանք. Եւ ՚ի վե-
րայ հանելեաց:
ԳԼ. Ե. (2) Օրին. Կանգուն ՚ի լայնութեան: (3) Ոմանք.
Վրէժ մինչև ցմահ ՚ի դատաստան խնդ.: (4) Բազումք. Եւ ՚ի
տունս որ երդնուն: (5) Օրին. Եւ ամէն զաչս որ ելաւ,

Digitized by Google

հրեշտակն որ խօսէր յիս, եւ ասէ ցիս, Հայեաց աչօք
քովք՝ եւ տես զայն որ ելանէն։ * Եւ ասեմ՝ զի՞նչ է։ Եւ 6
ասէ ցիս. այդ է չափ որ ելանէ. եւ ասէ՝ այդ է անի-
րաւութիւն նց ընդ ամ երկիր։ * Եւ ահա կշիռ մի կա- 7
պարեայ ամբարձեալ՝ եւ կին մի նստէր 'ի մէջ չափոյն։
* Եւ ասէ. այդ է անիրաւութիւն։ Եւ ընկէց զնա 'ի մէջ չա- 8
փոյն եւ ընկէց զկշիռն կապարեայ 'ի բերան նորա։ * Եւ 9
ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա երկու կանայք ե-
լանէին, եւ հողմ 'ի թեւս նց. եւ էին թեւք նց իբրեւ ըղ-
թեւս յոպոպոյ. եւ ամբարձին զչափն ընդ երկիր եւ ընդ
երկինս։ * Եւ ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. յո՞ տա- 10
նին նոքա զչափն։ * Եւ ասէ ցիս. շինել նմա տուն յերկ- 11
րին Բաբելացւոց, եւ պատրաստել։ Եւ դիցեն զնա անդ՝
'ի վր պատրաստութեան իւրոյ։

ԳԼ. Զ.

Դարձեալ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա չորք 1
կառք ելանէին 'ի միջոյ երկուց լերանց. եւ լե-
րինքն էին լերինք պղնձիք։ * 'Ի կառսն առաջինս ձիք 2
աշխէտք, եւ 'ի կառսն երկրորդս ձիք սեաւք. * Եւ 'ի 3
կառսն երրորդս ձիք սպիտակք. եւ 'ի կառսն չորրորդս
ձիք պէսպէս պիսակք։ * Պատասխանի ետու, եւ ա- 4
սեմ ցհրեշտակն որ խօսէր յիս. զի՞նչ են այդոքիկ տր։
* Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ որ խօսէր յիս՝ եւ ասէ. 5
դոքա են չորք հողմք երկնից, որ ելանեն կալ առաջի
տն ամ երկրի։ * Յորում էին ձիքն սեաւք, ելանէին 6
ը երկիր հիւսիսոյ. եւ սպիտակքն ելանէին զհետ նց.
եւ պիսակքն ելանէին ընդ երկիր հարաւոյ. * Եւ հայէին 7
շրջել ընդ ամ երկիր։ Եւ ասէ, գնացէք եւ շրջեցարուք
ընդ երկիր։ Եւ շրջեցան ը երկիր։ * Եւ աղաղակեաց՝ 8
եւ ասէ ցիս. ահա որ ելանեն ընդ երկիր հիւսիսոյ,
հանգուցին զսրտմտութիւն իմ յերկրին հիւսիսոյ։
Դ * Եւ եղեւ բան տն առ իս՝ եւ ասէ։ * Առ դու ինձ 'ի գե- 9
րութէ անտի յիշխանաց, եւ 'ի պիտանեաց նր, եւ 'ի գիտ- 10
նոց նր. եւ մտցես յաւուր յայնմիկ 'ի տուն յովսիայ որդ-
ւոյ սոփոնիայ՝ որ եկեալ է 'ի բաբելոնէ։ * Եւ առնցես 11
ոսկի եւ արծաթ, եւ արասցես պսակ, եւ դիցես 'ի գլուխ
յես-

նէ։ (7)(8) Ոսկան. 'Ի մէջ
ասեմ զհրեշտակն որ։ (1
Գլ. Զ. (1) Ոսկան. Դար
Եւ տեսանէի, եւ ահա։ ((
լանէին ընդ երկիր հարա
հայէին շրջել։ (8) Ոմանք. Հ
(10) Ոմանք. 'Ի գերութէ ա

12 յեսուայ յովսեդեկեայ քահանայի մեծի ։ * Եւ ասաս-
ցես ցնա ։ Այսպէս ասէ տէր ամենակալ, ահա այր՝ եւ
ծագումն անուն նր, եւ ՚ի ներքոյ իւրմէ ծագեսցէ. եւ
13 շինեսցէ զտուն տն ։ * Եւ նա առցէ զքաջութի. նստցի
եւ տիրեսցէ ՚ի վր աթոռոյ իւրոյ. եւ եղիցի քահանայն
ընդ աջմէ նր, եւ խորհուրդ խաղաղութե եղիցի ՚ի մէջ
14 երկոցունց ։ * Եւ պսակդ եղիցի այնոցիկ՝ որ ակն ու-
նին. եւ պիտանեաց նորա, եւ որոց ծանուցին զնա, եւ ՚ի
15 շնորհս որդւոյ սոփոնեայ, եւ յերգս տան տն ։ * Եւ հե-
ռաւորք ՚ի նոցանէ եկեսցեն եւ շինեսցեն զտաճարն տն.
եւ ծանիջիք թէ տր ամենակալ առաքեաց զիս առ ձեզ ։
Եւ եղիցի եթէ լսելով լուիցէք ձայնի տն այ ձերոյ ։

ԳԼ. Է.

1 Եւ եղեւ յամին չորրորդի դարեհի արքայի, եղեւ բան Ե
տն առ զաքարիա. որ օր չորք էին ամսոյն իննե-
2 րորդի, որ է քասղեւ ։ * Եւ առաքեաց ՚ի բեթելայ սա-
րասար՝ եւ արբուսադ՝ թագաւորք եւ արք իւրեանց ա-
3 ղաչել զտր. * եւ ասել ցքահանայսն որ էին ՚ի տան տն
ամենակալի եւ ցմարգարէսն ։ եթէ մտցէ այսր յամսեանն
հինգերորդի սրբութի. զանզի արարէին զայն զամս բա-
4 զումս ։ * Եւ եղեւ բան տն զօրութեց առիս՝ եւ ասէ ։
5 * խօսեաց ընդ ժողովրդեան երկրիդ՝ եւ ընդ քահանայս՝
եւ ասասցես, եթէ պահիցէք եւ կոծիցէք ՚ի հինգերորդս
կամ յեւթներորդս ամսոց ։ ահա եւթանասուն ամ.
6 միթէ պահս պահիցէք ինձ ։ * Եւ եթէ ուտէք եւ ըմպէք,
7 ոչ ապաքէն դուք ուտէք եւ ըմպէք ։ * Ոչ այս բանք են
զոր խօսեցաւ տր ՚ի ձեռս մարգարէիցն իւրոց առաջ-
նոց՝ մինչդեռ շէն էր երէմ եւ ՚ի բարութե, եւ քաղաքք
նր շուրջանակի. եւ լեռնայինքն եւ դաշտայինքն բնա-
8 կեալ էին ։ * Եւ եղեւ բան տն առ զաքարիա՝ եւ ասէ ։
9 * այսպէս ասէ տր ամենակալ. Դատաստան արդար
դատեսջիք, եւ ողորմութի եւ գթութի արարէք իւ-
10 րաքանչիւր եղբօր իւրոյ ։ * զայրին եւ զորբն եւ զպան-
դուխտն՝ եւ զաղքատն մի յաղթահարէք. եւ ոխս չարեաց
11 ընկերի իւրում մի ոք կալցի ՚ի սիրտս ձեր ։ * Եւ ոչ
հա-

եղիցի քահանայ ընդ
.. եւ յերգս տանն նր ։
այ" ։
որ է քասղեւ ։ (2) Ո-
(5) Ոմանք. Պահիցէք
մարգարէից իւ"...
Ոմանք. Ընկերի իւր,

հաւանեցան անսալ. այլ եւ առեալ զԹիկունս իւրեանց
'ի յիմարութե, եւ ծանրացուցին զականջս իւրեանց առ
'ի չլսել։ * Եւ զսիրտս իւրեանց կարգեցին անհնազանդս, 12
առ 'ի չլսելոյ օրինաց իմոց եւ բանից զոր առաքեաց Տէր
ամենակալ հոգւովն իւրով 'ի ձեռն մարգարէիցն առաջ-
նոց. եւ եղեւ բարկութիւն մեծ 'ի Տեառնէ ամենակալէ։ * Եւ ե- 13
ղիցի զոր օրինակ խօսեցաւ՝ եւ ոչ լուան նմա. նոյնպէս
աղաղակեսցեն՝ եւ ոչ լուայց նոցա, ասէ Տէր ամենակալ։
* Եւ հանից զնոսա ընդ ամենայն ազգս զորս ոչ գիտէին. եւ 14
երկիրն ապականեսցի զկնի նոցա, զի մի ոք իցէ որ երթա-
յիցէ՝ եւ դառնայցէ. եւ եդին զերկիրն ընտիր՝ յապա-
կանութիւն։

ԳԼ. Ը.

Եւ եղեւ բան Տեառն ամենակալի առ իս, եւ ասէ. Այս- 1
պէս * ասէ Տէր ամենակալ. նախանձեցայ ընդ Երու- 2
սաղէմ եւ ընդ Սիոն նախանձ մեծ. եւ բարկութեամբ մեծաւ նա-
խանձեցայ ընդ նմա։
Ջ * Այսպէս ասէ Տէր. դարձայց 'ի Սիոն՝ եւ բնակեցայց 3
'ի մէջ Երուսաղէմի. եւ կոչեսցի Երուսաղէմ քաղաք ճշմարիտ, եւ լեառն
Տեառն ամենակալի՝ լեառն սուրբ։ * Այսպէս ասէ Տէր 4
ամենակալ. դարձեալ նստցին ծերք եւ պառաւունք 'ի
հրապարակս Երուսաղէմի. իւրաքանչիւր ցուպ 'ի ձեռին իւ-
րում 'ի բազմութենէ աւուրց։ * Եւ հրապարակք քաղա- 5
քին լցցին մանկտեաւք եւ աղջկամբք՝ որ խաղայցեն 'ի
հրապարակս նորա։ * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. ե- 6
թէ տկարանայցէ ինչ առաջի մնացորդաց ժողովրդեանս
այսորիկ յաւուրս յայսոսիկ. միթէ եւ առաջի իմ տկա-
րանայցէ, ասէ Տէր ամենակալ։ * Այսպէս ասէ Տէր 7
ամենակալ. ահաւասիկ ես փրկեմ զժողովուրդ իմ
յերկրէ արեւելից՝ եւ յերկրէ արեւմտից։ * Եւ ածից զնա՝ 8
եւ բնակեցուցից 'ի մէջ Երուսաղէմի. եւ եղիցին ինձ ժողովուրդ,
եւ ես եղէց նոցա Աստուած ճշմարտութեամբ՝ եւ արդարութեամբ։ * Այս- 9
պէս ասէ Տէր ամենակալ. զօրասցին ձեռք ձեր որ լսէք
յաւուրս յայսոսիկ զբանս զայս 'ի բերանոյ մարգա-
րէիցն, յօրէ յորմէ արկեալ հիմն տան Տեառն ամենակալի.
եւ տաճարս յորմէ հետէ շինեցաւ։ * Զի յառաջ քան զա- 10
ւուրսն զայնոսիկ՝ վարձք մարդկան՝ ոչ էին յօգուտ.
եւ

(12) Բ՛ձ՛ք. Եւ եղեւ բարկութիւն։ (13) Այլք. Զոր օրինակ
խօսեցան։ (14) Ցանկան [illegible]. Զերկիրն ընտիր յապա՛՛։
ԳԼ. Ը. (1)(2) Ոմանք. Առ իս։ Եւ ասէ Տէր ամենա՛՛։
(6) Այլք. Յաւուրս յայնոսիկ։ (7) Ոմանք. Ահաւասիկ
ես փրկեմ։ (8) Ոմանք. Եւ եղիցին ինձ։ (9) Ոմանք. Յա-
ւուրս յայսոսիկ 'ի բերանոյ մարգարէից։ (10) Ոմանք.

և վարձք անասնոց ոչ էին յայտնի. և ելողին և մտողին ոչ
էր խաղաղութիւն 'ի նեղութենէ. և առաքեցից զամենայն մար֊
11 դիկ իւրաքանչիւր առ ընկեր իւր: * Եւ արդ՝ ոչ ըստ
աւուրցն առաջնոց առնեմ ես մնացորդաց ժողովր֊
12 դեանս այդորիկ՝ ասէ Տէր ամենակալ. * այլ ցուցից
խաղաղութիւն: այգին տացէ զպտուղ իւր, և երկիր՝ տա֊
ցէ զարմտիս իւր, և երկինք տացեն զցօղ իւրեանց: և
ժառանգեցուցից մնացորդաց ժողովրդեանս իմոյ զայս
13 ամենայն: * Եւ եղիցի որպէս էիքն յանէծս 'ի մէջ ազգաց տունդ
յուդայ՝ և տունդ Իսրայէլի. նոյնպէս ապրեցուցից զձեզ՝
և եղիջիք յօրհնութիւն: Քաջալերեցարուք՝ և զօրացի֊
14 ցեն ձեռք ձեր: * զի այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. որպէս խոր֊
հեցայ չարչարել զձեզ, 'ի բարկացուցանել զիս հարցն
15 ձերոց, ասէ Տէր ամենակալ, * և ոչ զղջացայ. նոյնպէս
պատրաստեցայ և խորհեցայ եմ յաւուրս յայսոսիկ՝ բա֊
րիս առնել Երուսաղէմի՝ և տանդ յուդայ: քաջալերեցարուք.
16 * այս բանք են զոր առնիցէք: Խօսեցարուք զճշմար֊
տութիւն իւրաքանչիւր ընկերի իւրում: և դատաստան
խաղաղութեան և արդար դատեցարուք 'ի դրունս ձեր:
17 * և իւրաքանչիւր չար ընկերի իւրում մի խորհիք 'ի
սիրտս ձեր. և զերդումն սուտ՝ մի սիրէք. զի զայս
18 ամենայն ատեցի՝ ասէ Տէր ամենակալ: * Եւ եղև բան Տեառն ա֊
19 մենակալի առ իս՝ և ասէ: * այսպէս ասէ Տէր ամենա֊
կալ. Պահքն չորրորդք՝ և պահքն հինգերորդք. պահքն
եւթներորդք՝ և պահքն տասներորդք՝ եղիցին տանդ
յուդայ 'ի խնդութիւն և յուրախութիւն և 'ի տօնս բարու֊
թեանց. և ուրախ լիջիք, և զճշմարտութիւն և զխաղաղու֊
թիւն սիրեսջիք:
20 * Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. դարձեալ եկեսցեն Եւ
ժողովուրդք բազումք, և բնակիչք քաղաքաց բազմաց:
21 * և ժողովեսցին բնակիչք միոյ 'ի միւս քաղաք, և ասա֊
ցեն երթիցուք աղաչել զերեսս Տեառն, և խնդրել զերեսս
22 Տեառն ամենակալի՝ երթայց և ես: * և եկեսցեն ժողո֊
վուրդք բազումք խնդրել զերեսս Տեառն ամենակալի յԵրուսաղէմ.
23 և հաշտեցուցանել զերեսս Տեառն: * Այսպէս ասէ Տէր
ամենակալ՝ յաւուրսն յայնոսիկ, եթէ բռնեն հարկա֊
նի

Եւ վա | .. ժո
ղովրդե | է ինքն
յանձեն | Թոյնո.
Նոյնպէ | .. զան
Հայցայ. | 6) Քա
Քամի. | . Եւ
ադօհքե |) Оռ
նոյ ք.

ոտիցեն տասն արք յամենայն լեզուաց ազգաց, բուռն հար-
կանիցեն զգրօշակէ առն հրէի եւ ասասցեն, երթիցուք
մեք ընդ քեզ, զի լուաք թէ ած ընդ քեզ է։

ԳԼ. Թ.

Ը Առած բանի տն յերկիր սեդրաքայ, եւ ի դամասկոս 1
զոհ նր։ զի տր տեսանէ զմարդիկ՝ եւ զամ ազգս
իւր։ * Եւ յեմաթ ի սահմանս նր. տիւրոս եւ սիդոն՝ 2
զի արհամարհեցին յոյժ։ * Եւ շինեաց տիւրոս ամուրս 3
իւր. եւ դանձեաց զարծաթ իբրեւ զհող, եւ զոսկի իբրեւ
զկաւ ճանապարհաց։ * Վն այնորիկ տր ժառանգեսցէ 4
զնա, եւ ամացէ ի ծով զզօրութիւն նր. եւ նա հրով ծա-
խեսցի։ * Տեսցէ ասկաղոն՝ եւ երկիցէ. եւ գազա՝ մոր- 5
մոքեսցի յոյժ. եւ ակկարոն՝ զի յամօթ եղեւ ի վր յան-
ցանաց իւրոց. եւ կորիցէ թագաւոր ի գազայ։ եւ աս-
կաղոն մի բնակեսցէ։ * Եւ բնակեսցեն այլազգիք յա- 6
զովտոս։ եւ քակեցից զհպարտութիւն այլազգեաց. * եւ 7
բարձից զարիւն նց ի բերանոյ նց, եւ զպղծութիւնս նց ի
միջոյ ատամանց նց. եւ մնասցեն եւ նոքա այ մերում. եւ
եղիցին իբրեւ զհազարապետս ի մէջ յուդայ. եւ ակկա-
րոն իբրեւ զեբուսացին։ * Եւ կացուցից տան իմոյ 8
պահապան՝ առ ի չանցանելոյ եւ չդառնալոյ. եւ մի եւս
եկեսցէ ի վր նց որ հալածեսցէ զնս։ զի այժմ տեսի
աչօք իմովք։

Թ * Ուրախ լեր յոյժ դուստր սիոնի, քարոզեա դուստր 9
երմի. ահա թագաւոր քո գայ առ քեզ, արդար եւ փրկ-
իչ, նոյն հեզ՝ եւ հեծեալ ի վր էշոյ՝ եւ յաւանակի նո-
րոյ։ * Եւ սատակեսցէ զկառս յեփրեմայ, եւ զերիվարս 10
յերմէ. եւ խորտակեսցի աղեղն պատերազմող. եւ բազ-
մութիւն եւ խաղաղութիւն յազգաց. եւ տիրեսցէ ջրոց ի ծովէ
մինչեւ ի ծով, եւ ի գետոց մինչեւ ի ծագս երկրի։ * Եւ 11
դու արեամբ ուխտի քո արձակեցեր զկապեալս քո
յանջրդի գբոյ։ * Եւ նստջիք յամրութեան կապեալք ժո- 12
ղովրդեանդ. եւ փոխանակ միոյ աւուր պանդխտութեան
քոյ կրկին հատուցից քեզ։ * Զի լարեցից զքեզ ինձ 13
յուդայ իբրեւ զաղեղն։ լցի եփրեմաւ։ եւ զարթուցից
զոր-

Գլ. Թ. (1) Ոմանք. Եւ դամասկոսի զոհ նորա։ (2) Յօ-
րինակին. Եւ յեթամ ի սահմանս նորա։ (5) Ոմանք. Եւ
ասկաղոն մի բնակեսցէ։ (7) Ոսկան. Եւ մնասցեն եւ
նոքա։ (8) Ոմանք. Առ ի չանցուցանելոյ եւ դառնալոյ,
եւ մի եկեսցէ ի վր։ (9) Ոմանք. Եւ յաւանակի նորոյ։
(10) Ոսկան. Սատակեսցէ.. աղեղն պատերազմողի. եւ
բազ՛՛։ (10) Ոմանք. Յեփրեմէ... եւ տիրեսցէ ջուրց։
(13) Ոսկան. Զի լարեցի զքեզ ինձ։

զօրդիս քո. սիոն՝ ի վե՛ր որդւոցն յունաց: Եւ շօշափեցից
14 զքեզ իբրև զսուսեր պատերազմողի: *Եւ
Տր երեւեսցի 'ի վերայ նց. և ելցէ իբրև զփայլակն նետ
նր. և Տր Տր ամենակալ փող հարցէ, և գնասցէ շարժ-
15 մամբ սպառնալեաց իւրոց. *Տր ամենակալ պաշտպա-
նեսցէ նց: Եւ սպառեսցեն զնս, և թաղեսցեն զնոսա
քարամբք պարսաքարաց. և արբցեն զարիւն նց իբրև
16 զգինի, և լցցեն զսկաւառակս իբրև զսեղանս: *Եւ փրկես-
ցէ զնս Տր ած նց յաւուր յայնմիկ՝ իբրև զոչխարս ժո-
ղովրդ իւր: Զի քարինք սուրբք թաւալին յերկ-
17 րի նր: *Զի որչափ բարին իցէ՝ նորա է, և որչափ լաւն
նորին. ցորեան երիտասարդաց, և գինի անուշահոտ
կուսից:

ԳԼ. Ժ.

1 Խնդրեցէք 'ի Տէ անձրև ըստ ժամանակաց՝ վաղնջական
և անագան. Տր արար զզարմանալիս, և զանձրև
2 ձմերայնոյ տացէ նց իւրաքանչիւր խոտ յանդի: *Զի
հարցուկք բարբառեցան աշխատութիւնս, և զըղձապա-
տումս տեսիլս սուտս և երազս սուտս խօսէին. և 'ի
զուր մխիթարէին. վն այնորիկ ցամաքեցան իբրև խաշ-
3
4
5
6
7
8

կա-

(16) Ոմանք. Յերկիր նր: (17) Ոմանք. Եւ զոր ինչ բարին:
Գլ. Ժ. (1) Ոմանք. Ըստ ժամու՝ կանուխ և զանագան:
(2) Ոմանք. Խօսէին. զուր մխիթարէին. . և չարչարեն-
ցան. զի ոչ գոյ բժշկութի: (6) Ոմանք. Եւ բնակեցուցից
զնս . . . որպէս թէ ոչ եղեալ դարձեալ 'ի: (7) Ոմանք. Եւ
ցնծասցեն որդիք նց 'ի Տր:

Digitized by Google

կալայց զնս, զի ապրեցուցից զնս՝ եւ բազմասցին որ-
պէս էին բազումք։ * Եւ սերմանեցից զնս ընդ ազգս. եւ որ 9
հեռաւորքն իցեն՝ յիշեսցեն զիս։ Սնուսցեն զորդիս
իւրեանց եւ դարձցին։ * Եւ դարձուցից զնս յերկրէն Ե- 10
գիպտացւոց, եւ յասորեստանեայց ընկալայց զնս, եւ
՚ի Գաղաադ եւ ՚ի Լիբանան մուծից զնս։ եւ ոչ պակասես-
ցէ ՚ի նցնէ՝ եւ ոչ մի։ * Եւ անցցեն ընդ ծովս անձուկ, 11
եւ հարցեն զալիս ծովուն. եւ ցամաքեսցին ամ խորք գե-
տոց. եւ քարձցի ամ հպարտութի ասորեստանեայց, եւ
իշխանութի եգիպտացւոց քակեսցի։ * Եւ զօրացուցից 12
զնս ՚ի Տր ած նց. եւ յանուն նր պարծեսցին՝ ասէ Տր։

ԳԼ. ԺԱ.

Բաց զդրունս քո Լիբանան, եւ կերիցէ հուր զմայրս 1
քո։ * Ողբասցեն սարոյք՝ զի մայրք գլորեցան, զի 2
մեծամեծս մեծամեծք չուառացան։ ողբացէք կաղնիք
Բասանու, զի քակեցաւ անտառն անկոխելի։ * Ձայն 3
ողբալոյ հովուաց, զի թշուառացաւ մեծութի նց. ձայն
զոչելոյ առիւծուց, զի թշուառացաւ բարձրութի յոր-
դանանու։

Ժ * Այսպէս ասէ Տր ամենակալ. արածեա՛ զխաշինս 4
կոտորածի, * զոր ստացօղքն կոտորէին. եւ վաճառէին 5
զնս՝ եւ ասէին. օրհնեալ Տր՝ եւ մեծացաք. եւ հովուաց
նց ոչինչ ցաւէր վս նց։ * Վս այնորիկ ոչ եւս խնայե- 6
ցից ՚ի վն բնակչաց երկրիդ՝ ասէ Տր։ եւ ահաւասիկ
ես մատնեցից զմարդիկ իւրաքանչիւր ՚ի ձեռս ընկերի
իւրոյ, եւ ՚ի ձեռս թագաւորի իւրոյ՝ եւ հարցեն, եւ ոչ
փրկեցից ՚ի ձեռաց նց։ * Եւ հովուեցից խաշինն կոտո- 7
րելոյ յերկրին քանանացւոց։ Եւ առից ինձ երկուս
գաւազանս. զմին՝ կոչեցից գեղեցկութի, եւ զերկրորդն՝
կոչեցից վիճակ։ եւ արածեցից զխաշինսն. * Եւ բարձից 8
զերիս հովիւսն ՚ի միում ամսեան. եւ ծանրասցի անձն
իմ ՚ի վերայ նց, քանզի եւ անձինք նց գոչէին ՚ի վերայ
իմ։ * Եւ ասեմ ոչ հովուեցից զձեզ. որ մեռանելոցն 9
է՝ մեռցի, եւ որ սատակելոցն է՝ սատակեսցի. եւ մնա-
ցեալքն կերիցեն իւրաքանչիւր զմարմինս ընկերի իւ-
րոյ։ * Եւ առից զգաւազանն իմ գեղեցիկ, եւ ընկե- 10
ցի

(11) Ոմանք. Եւ ցամաքեսցին խորք գետոց։
Գլ. ԺԱ. (2) Ոմանք. Ողբացէք սարոյք. . զի քանդե-
ցաւ մեծապատուախիտն։ (5) Ոմանք. Ստացօղքն կոտորե-
ցին. որ վաճառէին զնս։ (6) Ոսկան. Վս այսորիկ ոչ
եւս։ (6) Ոմանք. Եւ ահաւասիկ ես մատնեմ։ (6) ՚Ի քաղաքա-
ցիս. Ընկերի իւրոյ, եւ ՚ի ձեռս թագաւորի իւրոյ։ (10) Ոս-
կան. Եւ առի զգաւազանն։

Digitized by Google

ցի զնա՝ ցրել զուխտ իմ զոր եդի առ ամենայն ժողո-
11 վուրդս. * Եւ ցրուեցի յաւուր յայնմիկ: Եւ ծանի-
ցեն քանանացիքն զխաշինս պահեսցի իմոյ. զի բանն Տն
12 է: * Եւ ասացի ցնոս, Թէ բարւոք թուի յաչս ձեր՝ տուք
13 զվարձս իմ. ապա թէ ոչ՝ զրօյց արարէք: * Եւ կշռե-
ցին զվարձս իմ երեսուն արծաթի: Եւ ասէ ցիս Տր,
արկ զդու զայդ 'ի բովս, և քննեա թէ փորձ իցէ, որ
և ես դատայ փորձ ի նց: և առի զերեսուն արծաթին,
14 և արկի 'ի տուն Տն 'ի բովս: * Եւ ընկեցի զգաւազանն
երկրորդ՝ զվիճակն, ցրել զուխտ իմ 'ի մէջ յուդայ և
'ի մէջ Իղի:
15 * Եւ ասէ ցիս Տր դարձեալ: առ դու քեզ գործի հո- ԺԱ
16 վուական հովուի անգիտի. * Զի ահաւասիկ ես յարու-
ցանեմ հովիւ ագահ 'ի վր երկրի. զվտանգեալն ոչ յան-
ձանձիցէ, և զցրուեալն ոչ խնդրիցէ, և զբեկեալն ոչ
բժշկեսցէ, և զողջն ոչ դարմանեսցէ. և զմիս ընտրե-
17 լոցն կերիցէ, և զոտս նց քերեսցէ: * Ո՛վ տարապարտ
հովիւք՝ որ ընդ վայր հարկէք զխաշինս: սուր 'ի բազուկ
նր՝ և յաչն իւր աջոյ. բազուկ նր ցամաքելով ցամա-
ցի, և աչն իւր աջոյ՝ կուրանալով կուրասցի:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Առած բանի Տն 'ի վր Իղի: Ասէ Տր որ ձգեաց զեր- ԺԲ
կինս՝ և արկ հիմունս երկրի. և հաստատէ զոգի
2 մարդոյ 'ի նմա: * Ահաւասիկ ես դնեմ զԵմ իբրև
զսեամս շարժունս ամ ժողովրդոց որ շուրջ զնովաւ ի-
3 ցեն, և 'ի հրէաստանի եղիցի պաշարումն նմա: * Եւ
եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ եդից զԵմ իբրև զքար մի կո-
խան ամ հեթանոսաց. ամ որ կոխիցէ զնա կատակե-
լով կատակեսցէ, և ժողովեսցին 'ի վր նորա ամ ազգք
4 երկրի: * Յաւուր յայնմիկ ասէ Տր ամենակալ, հա-
րից զամ երիվարս տագնապաւ, և զհեծեալս նց յիմա-
րութք. և 'ի վր տանն յուդայ բացից զաչս իմ, և զամ
5 երիվարս ազգաց հարից կուրութք: * Եւ ասասցեն հա-
զարապետք յուդայ 'ի սիրտս իւրեանց. գտցուք մեզ
6 զբնակիչս Եմի 'ի ձեռն Տն ամենակալի այց նց: * Յա-
ւուր յայնմիկ եդից զհազարապետս յուդայ իբրև ըղ-
խանձողս հրոյ 'ի մէջ փայտից, և իբրև զլամբարս հրոյ
'ի մէջ եղեգանն, և կերիցեն յաջմէ և յահեկէ զամ ժո-
ղո-

(11) Ոմանք. Եւ ցրեսցի յաւուր: (13) Ոմանք. Որչ ես
դատայ: (16) Օրինակ մի. Զվտանգեալն ոչ յանձանձե՛... և
զմիս ընտրանացն ընտրիցէ.
Գլ. ԺԲ. (3) Ոմանք. կատակելով կատակիցէ: (4) Ոմանք.
Զամ երիվարս.. և զհեծեալս նց.. և 'ի վր տանն յու՛"

Digitized by Google

զժողովուրդս շուրջանակի : և դարձեալ բնակեսցէ Եէմ
առանձինն յինքն : * Եւ ապրեցուսցէ Տ̃ր զյարկսն Յու- 7
դայ որ իսկզբանն էն. զի մի մեծաբանեսցեն պարծանք
տանն Դաւթի, և հպարտութիւն բնակչաց Եմի 'ի վ̃ր տանն
Յուդայ : * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ պաշտպանեսցէ 8
Տ̃ր տ̃մ բնակչաց Եմի : և եղիցի որ տկարն իցէ յաւուր
յայնմիկ՝ իբրև զԴաւիթ. և տունն Դաւթի՝ իբրև ըզ-
տունն Այ, իբրև զհրեշտակ Տն առաջի նց : * Եւ եղի- 9
ցի յաւուր յայնմիկ խնդրեցից բառնալ զամ ազգս ե-
կեալս 'ի վ̃ր Եմի : * Եւ հեղից 'ի վ̃ր տանն Դաւթի՝ և 10
'ի վ̃ր բնակչաց Եմի հոգի շնորհաց և գթութեան : Եւ
հայեսցին առ իս փոխանակ կաքաւելոյն. և կոծեսցին
'ի վ̃ր նր կոծ իբրև 'ի վ̃ր սիրելւոյ. և աշխարհեսցեն աշ-
խար իբրև 'ի վերայ անդրանկան : * Յաւուր յայնմիկ 11
առատասցի կոծ յԵմ. իբրև զկոծ նռնենեաց կոտորե-
լոց 'ի դաշտի : * Եւ կոծեսցի երկիր ըստ ազգս ազգաց 12
առանձինն : * Ազգ տանն Դաւթի առանձինն, և կա- 13
նայք նց առանձինն. ազգ տանն Նաթանայ առանձինն,
և կանայք նց առանձինն. ազգ տանն Ղևեայ առան-
ձինն, և կանայք նց առանձինն. ազգ տանն Շմաւոնի ա-
ռանձինն, և կանայք նց առանձինն : * Ամենայն ազգք 14
մնացեալք առանձինն, և կանայք նց առանձինն :

ԳԼ. ԺԳ.

Յաւուր յայնմիկ եղիցի ամ տեղի բացեալ տանն 1
Դաւթի՝ 'ի փոփոխումն և 'ի սրսկումն : * Եւ եղի- 2
ցի յաւուր յայնմիկ բարձցէ Տ̃ր զանուանս կռոց յերկ-
րէ. և ոչ ևս եղիցի յիշատակ նց. և զսուտ մարգարէսն՝
և

(7) Բազումք. Յուդայ. որպէս և իսկզբան՛՛ : (7) Յօրինա-
կին. Բնակչաց Եէմ 'ի վերայ : (8) Ոմանք. Որ տկարն է-
ցէ 'ի նմա յաւուր.. իբրև զհրեշտակ Տն առաջի նորա :
(10) 'Ի լատ՛՛. 'Ի հէբ՛ Առ իս փոխանակ կաքաւելոյն. նշանա-
կէ՝ յոր խոցեցին. զոր երեք օրինակք համեմատ Եբրայեցւոց՝ 'ի Քրիս-
տոսի [illegible] գրեն. Եւ հայեսցին առ իս յոր խո-
ցեցին փոխանակ կաքաւելոյն : (13) Յոմանս [illegible] : " Ազգ
տանն Նաթանայ առանձինն, և կ̃ն :

Գլ. ԺԳ. (1) 'Ի լատ՛՛. 'Ի հէբ՛ տեղի. նշանակէ՝ աղբիւր : Եւ
'ի Քաղդէականի՝ [illegible] տանն Դաւթի, [illegible]
լատ՛՛. նշանակէ [illegible] 'ի մէջ [illegible] 'ի փոփոխումն և 'ի
սրսկումն. ըստ որում և Եբրայ. համաձայնեն [illegible] : Թէոդոտիոն և
[illegible] Եղիցի
ամ տեղի բացեալ տանն Դաւթի : Եւ եղիցի յաւ՛՛
[illegible]. Եղիցի ամ տեղի բացեալ տանն Դաւթի ա-
ռնելոյ 'ի փոփոխումն և 'ի սրսկումն : [illegible]

Digitized by Google

3 և զայսս պիղծս բարձից յերկրէ ։ * Եւ եղիցի եթէ մար-
գարէանայցէ ոք տակաւին, և ասասցեն ցնա հայր և
մայր իւր որ ծնան զնա, մի կեցցես՝ զի սուտ խօսեցար
յանուն Տն. և խափանեսցեն զնա հայր և մայր նր որ
4 ծնան զնա՝ 'ի մարգարէանալոյն ։ * Եւ եղիցի յաւուր
յայնմիկ ամաչեսցեն մարգարէքն յիւրաքանչիւր տես-
լենէ 'ի մարգարէանալն իւրեանց, և զգեցցին վերջկս
5 մազեղէնս՝ փոխանակ զի ստեցին ։ * Եւ ասասցէ. չեմ
ես մարգարէ՝ այլ այր հողագործ եմ, և մարդ ծնաւ
6 զիս 'ի մանկութենէ իմմէ ։ * Եւ ասասցի ցնա. զի՞նչ են
վէրքդ այդոքիկ 'ի մէջ ձեռաց քոց. և ասասցէ, զոր
վիրաւորեցայ 'ի տան սիրելւոյ իմոյ ։
7 * Զարթիր սուր 'ի վերայ հովուի իմոյ, և 'ի վր առն ՃԳ
ընկերի նր, ասէ Տր ամենակալ. հարից զհովիւն և
ցրուեսցին խաշինքն. և դարձուցից զձեռն իմ 'ի վր
8 հովուաց ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր, եր-
կու մասունք 'ի նմա սատակեսցին և պակասեսցին. և
9 երրորդն մնասցէ 'ի նմա ։ * Եւ անցուցից զերրորդ
մասն ընդ հուր, և չեռուցից զնս որպէս չեռնու արծաթ.
և փորձեցից զնս որպէս փորձի ոսկի ։ Նա կարդասցէ զա-
նուն իմ, և ես լուայց նմա. և ասացից՝ ժողովուրդ
իմ է սա. և նա ասասցէ՝ Տր ած իմ ես դու ։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Ահա աւուրք Տն եկեսցեն. և բաժանեսցի աւարն
2 քո 'ի քեզ ։ * և ժողովեսցէ զամ ազգս 'ի վր Եմի
'ի պատերազմ. և առցի քաղաքն, և յափշտակեսցին
տունք, և պղծեսցին կանայք, և ելցէ կէս քաղաքին 'ի
գերութի. և մնացորդք ժողովրդեան իմոյ մի սատա-
3 կեսցին 'ի քաղաքէ անտի ։ * Եւ ելցէ Տր՝ և տացէ պա-
տերազմ ընդ ազգսն ընդ այնոսիկ, իբրև յաւուր ճա-
4 կատու իւրոյ յաւուր պատերազմի ։ * Եւ կացցեն ոտք
նր յաւուր յայնմիկ 'ի վր լերինն ձիթենեաց՝ հանդէպ
Եմի յարեւելից. և պատառեսցի լեառնն ձիթենեաց.
կէսն նր յարեւելս, և կէսն նր 'ի ծով, վիհ մեծ յոյժ.
և խոնարհեսցի կէս լերինն առ հիւսիւսի, և կէս նր առ
5 հարաւ ։ * և կցեսցի ձոր լերանց իմոց մինչև ցԱսայէլ.
և

այսպէս դնէ. Եղիցի տմ աւուր աղբիւր բացեալ տանն
Դաւթի՝ և բնակողացն Եմի 'ի լուացումն մեղաւորի և
զաշտանականաւորի ։ (5) Ոմանք. Հողագործ եմ ես ։ (6) Ո-
մանք. Եւ ասասցես ցնա. զի՞նչ են ։
Գլ. ԺԴ. (1) Ոմանք. Ահաւասիկ աւուրք Տն ։ (4) Ո-
մանք. 'Ի լերինն ձիթենեաց ։ (5) Ոմանք յաւելուն. * Եւ
խցցի ձոր լերանց իմոց, և կցեսցի ձոր լերանցն մինչև ։

Digitized by Google

եւ խցցի զոր օրինակ խցաւ յերեսաց շարժմանն՝ յաւ-
ուրս Ոզեայ արքային Յուդայ:
ԺԴ Եւ եկեսցէ հասցէ Տէր Աստուած իմ եւ ամենայն սուրբք ընդ նմա:
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ոչ եղիցի լոյս. եւ ցուրտ եւ 6
պաղ՝ * եղիցի օր մի. եւ օրն այն յայտնի Տն, ոչ տիւ 7
կցէ՝ եւ ոչ գիշեր, եւ ընդ երեկս եղիցի լոյս: * Յաւուր 8
յայնմիկ բղխեսցեն ջուրք կենդանիք յԵմ, կէսն նր՝ ՚ի ծովն
առաջին, եւ կէս նր՝ ՚ի ծովն որ յետոյ. ամառնան եւ գա-
րունն նոյնպէս եղիցի: * Եւ եղիցի Տէր Թագաւոր ՚ի 9
վր ամ երկրի: Յաւուր յայնմիկ եղիցի Տէր մի՝ եւ ա-
նուն նր մի, * պատել զամ երկիր, զանապատն՝ ՚ի գա- 10
բայ մինչեւ ցՌեմոն ընդ կողմն հարաւոյ Եմի: Եւ Հռամ
՚ի տեղւոջ իւրում կացցէ. ՚ի դրանէն Բենիամենի մինչեւ
՚ի տեղի դրանն առաջնոյ. մինչեւ ՚ի դրունն անկեանցն,
մինչեւ ցաշտարակն Անանայելի, մինչեւ ՚ի հնձանս թա-
գաւորին: * Եւ բնակեսցեն ՚ի նմա, եւ նզովք ոչ եւս լի- 11
ցին. եւ բնակեսցէ Եմ յուսով: * Եւ այս եղիցի հար- 12
ուածք զոր հարցէ Տէր զամենայն ազգս որ զօրաժողով եղեն
՚ի վր Եմի: Հալեսցին մարմինք նց մինչդեռ կայցեն ՚ի
վր ոտից իւրեանց. եւ ծորեսցին աչք նց ՚ի կապճաց
իւրեանց, եւ լեզուք նց հալեսցին ՚ի բերանս իւրեանց:
* Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ ահ մեծ ՚ի Տնէ ՚ի վր նց. 13
Եւ բուռն հարկանիցեն իւրաքանչիւր զձեռանէ ընկե-
րի իւրոյ, եւ խառնեսցէ զձեռն իւր ընդ ձեռն ընկերի
իւրոյ: * Եւ Յուդայ ճակատեսցի յԵմ. եւ ժողովեսցէ 14
զօրութիւն ամ ազգաց շուրջանակի. ոսկի եւ արծաթ՝ եւ
հանդերձ բազում յոյժ: * Եւ այս եղիցի հարուածք՝ 15
ձիոց եւ ջորւոց՝ եւ ուղտուց եւ իշոց, եւ ամ անասնոյ որ
եղիցին ՚ի բանակին յայնմիկ ըստ նմին հարուածոց: * Եւ 16
եղիցին որ մնացեալ մնասցեն յամ ազգաց եկելոցն ՚ի
վր Եմի, ելանիցեն ամ յամէ երկիր պագանել Թագա-
ւորին Տն ամենակալի, եւ տօնել զտօն տաղաւարա-
հարացն: * Եւ եղիցի որ մնասցեն ոչ ելանիցեն յամ 17
ազգաց երկրի յԵմ, երկիր պագանել Թագաւորին Տն
ամենակալի, եւ նոքա ՚ի նս յաւելցին: * Իսկ եթէ 18
ազգն Եգիպտացւոց ոչ ելանիցէ եւ գայցէ, եւ ՚ի վր նց
եւ

(5) Օրինակ մի. Զոր օրինակ խցեցաւ: (10) Օրինակ մի.
Պատել զամ երկիր: (10) Ոմանք. Եւ մինչեւ ցաշտարակ":
(12) Օրինակ մի. Որ զօրաժողովեցին ՚ի վր Եմի: (12) Ո-
մանք. Աչք նց ՚ի կապճաց նց: (13) Օրինակ մի. Զձեռն
իւր ընդ ձեռանէ ըն": (15) Ոմանք. Եւ իշոց եւ ամ ա-
նասնոց: (16) Ոմանք. Եւ եղիցի որ մնացեալ մնասցեն:
(17) Ոսկան յաւելու. Տն մեր ամենակալի. մի եղիցի ՚ի վր
նոցա անձրեւ. Եւ նոքա ՚ի նս: (18) Ոմանք. Զամ ազգացն որ

ելիցեն հարուածքն, զոր հարցէ Տր զամ ազգսն որ ոչ
19 ելանիցեն առնել զտօն տաղաւարահարացն: * Նոյն եղ֊
իցի 'ի մեղս եգիպտացւոցն, և 'ի մեղս ամ ազգաց՝
20 որ ոչ ելանիցեն առնել զտօն տաղաւարահարացն: * Յա֊
ւուր յայնմիկ որ 'ի սանձս ձիոյն՝ եղէ սրբութիւն Տն:
Եւ եղիցին սանք 'ի տան Տն՝ իբրև զսաշխս առաջի սե֊
21 ղանոյն: * Եւ եղիցի ամ սան որ յԵրմ և որ 'ի յուդայ՝ նուի֊
րեալ Տն ամենակալի: Եւ եկեսցեն ամենեքեան որ մա֊
տուցանիցեն պատարագ՝ առնուցուն 'ի նոցանէ և եփես֊
ցեն նոքօք. և ոչ ևս եղիցի քանանացի 'ի տան Տն ամե֊
նակալի յաւուր յայնմիկ:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Զաքարեայ:

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԱՔԻԱՅ

ԳԼ. Ա.

1 Առաջ բանն Տն 'ի վՀ Իէլ 'ի ձեռն հրեշտակին իւրոյ:

2 ԴԻ՛Ք Ի ՍԻՐՏՍ ՁԵՐ: * ՍԻՐԵ֊ Ա
ցի զձեզ ասէ Տր: և ասացէք՝ իւ սիրեցեր
զմեզ: Ո՛չ եղբայր էր եսաւ յակոբու՝ ասէ
3 Տր. և սիրեցի զյակոբ. * և զեսաւ՝ ատե֊
ցի, և կարգեցի զսահմանս նր յապականութիւն, և զժա֊
4 ռանգութիւն նր 'ի դաշտ անապատի: * Զի թէ ասիցէ
եդոմ, թէ ահա կործանեցաւ՝ դարձցուք և շինեսցուք
զաւերակս աւերեալս. այսպէս ասէ Տր ամենակալ. նոքա
շինեսցեն, և ես կործանեցից. և կոչեսցին նոքա սահ֊
մանք անօրէնութեան. և ժողովուրդ ընդ որում ասացէ
5 պատերազմ Տր մինչև յյաւիտեան: * Եւ աչք ձեր տեսս֊
ցեն. և դուք իսկ ասասջիք եթէ բարձրացաւ Տր 'ի վՀ
սահ

ելանիցեն: (19) Ոմանք. Որ ոչ ելանիցեն առնել: (21) Ո֊
մանք. Առնուցուն 'ի նոցանէ եփեսցեն.. եղիցի 'ի տան
Տն ամենակալի քանան'':

Գլ. ա: (1) Յօրինակին. Սիրեցի զձեզ՝ ասէ Տր: (2) Ո֊
մանք. Եղբայր էր եսաւայ յակոբ, ասէ: (3) 'ի շատ''ն
Նորա 'ի բնակս անապատի. համաձայն ոմանց 'ի բնոյ'': Ո֊ր
ոմանք. յանապատի: (4) Ոմանք. Զի թէ ասասցէ եդոմ
եթէ աւեր.. և կոչեսցին նոյ սահ''... ասացէ պատերազմ

Digitized by Google

սահմանաց Իսրայէլի: *Որդի փառաւոր առնէ զհայր, և 6
ծառայ երկնչի 'ի տեառնէ իւրմէ. իսկ արդ՝ եթէ հայր եմ
ես՝ ո՞ւր է փառքն իմ. և եթէ տէր եմ, ո՞ւր է պատիւն
իմ, ասէ տէր ամենակալ: Դուք քահանայք որ բամբա-
սէք զանուն իմ, և ասէք՝ Ի՞ւ բամբասեցաք զանուն քո:
*զի մատուցանէք 'ի սեղան իմ հացս պղծութեան. և ա- 7
սացէք, Ի՞ւ պղծեցաք զնա: յասելն ձեր թէ սեղան տեառն
արհամարհեալ է, և զորինչ դնի 'ի վերայ նորա: *Զի թէ 8
մատուցանիցէք զկոյրն 'ի պատարագ՝ չիցէ՞ չար. և ե-
թէ մատուցանիցէք զկաղն կամ զհիւանդոտն՝ չիցէ՞
չար: արդ՝ մատո՛ զնա իշխանին քում, թէ ընդունիցի՞
զքեզ, կամ թէ առնուցու՞ քեզ ակն, ասէ տէր ամենա-
կալ: *Եւ այժմ աղաչեցէք զերեսս Աստուծոյ ձերոյ՝ և հաշ- 9
տեցուցէք զնա. 'ի ձեռաց ձերոց եղև այդ: եթէ առնլո՞ց
իցէ 'ի ձէնջ ակնառութիւն, ասէ տէր ամենակալ: *Զի 10
և ձեզ դրունք փակեսցին, և մի՛ մերձենայք 'ի սեղան
իմ վայրապար: զի ոչ են կամք իմ 'ի ձեզ՝ ասէ տէր ա-
մենակալ. և զպատարագս ոչ ընկալայց 'ի ձեռաց ձե-
րոց: *Զի յարևելից մինչև 'ի մուտս արևու փառաւո- 11
րեալ է անուն իմ 'ի մէջ ազգաց. և յամենայն տեղիս մա-
տչին խունկք անուան իմոյ, և պատարագ սուրբ. զի մեծ
է անուն իմ 'ի հեթանոսս՝ ասէ տէր ամենակալ: *Եւ 12
դուք պղծեցէք զնա՝ յասելն ձեր՝ թէ սեղան տեառն պղծեալ
է, և կերակուրն որ դնի 'ի վերայ նորա՝ արհամարհեալ է.
*և ասէիք թէ այն յաշխատութենէ՛ է: և փչեցէք զայն 13
արտաքս՝ ասէ տէր ամենակալ: Եւ եթէ մատուցանի-
ցէք ինձ յափշտակեալն՝ և զկաղն՝ և զհիւանդս պատարագս.
եթէ ընկալայց զնա 'ի ձեռաց ձերոց՝ ասէ տէր ամենա-
կալ: *Անիծեալ լիցի մարդն որ կարօղ իցէ, և կայցէ 14
'ի խաշին նորա որձ. և ուխտ իւր յանձին իւրում. և մա-
տուցանիցէ տեառն զարատաւորն. զի թագաւոր յաղթող
եմ ես՝ ասէ տէր ամենակալ. և անուն իմ երևելի 'ի
մէջ ազգաց:

ԳԼ.

---

(6) Ոմանք. Եթէ հայր եմ, ո՞ւր են փառքն.. քահանայք
էք որ բամբա": (7) Ոմանք. Եւ ասէք, Ի՞ւ պղծ"... յա-
սելն ձերում թէ... և զորինչ դնեն 'ի վերայ: (7) Բա-
զումք յաւելուն. Դնի 'ի վերայ արհամարհեալ: (8) Ոմանք.
Զի եթէ մատուցանէք զկոյրն: (11) Ոսկան. Եւ պա-
տարագք սրբք: (12) 'Ի Բղծն պակասի. Արհամարհեալ է:
(13) Բազումք. Մատուցանէք ինձ զյափշտակեալն:
(13) Ոմանք. Եթէ ընկալայց զնա 'ի ձեռաց: (14) Ոմանք.
Անիծեալ իցէ մարդն:

Digitized by Google

ԳԼ. Բ.

1 Եւ արդ՝ այս պատուէր է իմ առ ձեզ քահանայք։
2 * Եթէ ոչ լուիցէք՝ և ոչ դնիցէք ՚ի սրտի ձերում,
տալ փառս անուան իմում՝ ասէ Տէր ամենակալ, ա-
ռաքեցից ՚ի վ՟ր ձեր անէծս, և անիծից զօրհնութիւն ձեր՝
և նզովեցից զնա, և ցրուեցից զօրհնութիւնս ձեր. և մի
եղիցի ՚ի միջի ձերում. զի դուք ոչ եդիք ՚ի սրտի ձե-
3 րում։ * Ահաւասիկ ես որոշեցից ձեզ թիկն, և ցանե-
ցից զապարատան ընդ երեսս ձեր, զապարատան տօնից
4 ձերոց, և բարձից զձեզ նոյնպէս։ * Եւ ծանիջիք՝ եթէ ես
առաքեցի առ ձեզ զպատուէրս զայս՝ լինել ուխտի
5 իմոյ առ ղեւտացիսն, ասէ Տէր ամենակալ։ * Ուխտն
իմ որ ընդ նմա՝ կենաց և խաղաղութեան. ետու նմա
երկիւղ՝ երկնչել յինէն, և յերեսաց անուան իմոյ խոր-
6 շել։ * օրէնք ճշմարտութեան էին ՚ի բերան նր, և անօրէ-
նութիւն ոչ գտաւ ՚ի շրթունս նր. խաղաղութեամբ և ուղ-
ղութեամբ գնայր ընդ իս. և զբազումս դարձոյց յանիրա-
7 ւութենէ։ * Զի շրթունք քահանային զգուշասցին գի-
տութեան. և օրէնս խնդրեսցեն ՚ի բերանոյ նր. զի հրեշ-
8 տակ Տն ամենակալին է։ * Իսկ դուք խոտորեցարուք
՚ի ճանապարհէն. և տկարացուցէք զբազումս յօրինացն.
և ապականեցէք զուխտն ղեւտեայ՝ ասէ Տէր ամենակալ.
9 * Եւ ես ետու զձեզ արհամարհելիս և լքեալս ընդ ամ-
ենայն, փոխանակ զի ոչ պահեցէք զճանապարհս իմ-
10 այս այլ ակն առնուիք օրինացն։ * Ոչ ապաքէն մի՞ Հայր է
ամենեցուն ձեր. ոչ մի Աստուած հաստատեաց զձեզ։ զի՞ է
զի թողէք իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, պղծել զուխտ
11 հարցն ձերոց։ * Լքաւ Յուդա, գարշելիք գործեցան
յիէլ և յէմ. զի պղծեաց Յուդա զսրբութիւն Տն ՚ի ձեռ-
նաց այնոցիկ զոր սիրեաց. և հարաւ յաստուածս օ-
12 տարս։ * Սատակեսցէ Տէր զմարդն որ առնիցէ զայն.
մինչև նկուն լիցի ՚ի յարկացն յակոբայ. և ՚ի մատուցա-
13 նելեացն պատարագաց Տն ամենակալին։ * Եւ զոր ատեա-
տէի՝ առնէիք։ ծածկեցէք արտասուօք զսեղան իմ.
և լալով և քրքջով յաշխատութենէ։
Եթէ արժան՛ է ինչ եւս միւսանգամ հայիլ ՚ի պատարագս Բ
ձեր,

Գլ. Բ. (3) Ոմանք. Ահաւասիկ ես որոշ"։ (3) Ոսկան. Ձեզ թիկն։ (5) Ոմանք. Իմ որ էր ընդ նմա։ (6) Բազ-մանք. Եւ անիրաւութիւն ոչ գտաւ։ (10) Ոսկան. Հայր է ամենեցուն ձեր։ (11) Ոսկան. Գարշելիք գործեցաւ յԻէլ։ (11) Բազմանք. ՚ի ձեռն այնոցիկ զոր սիրեաց։ (13) Ոս-կան. Եւ լալով քրքջով յաշխատ"։ (13) Բազմանք. Եւ կամ առնուլ ընդունելի"։

Digitized by Google

ձեր, կամ առնուլ ընդունելութիւն 'ի ձեռաց ձերոց:
* Եւ ասացէք՝ բայց ընդէ՞ր. զի Տր եղ ուխտ 'ի մէջ 14
քո, և 'ի մէջ կնոջ մանկութեան քոյ զոր թողեր. և նա
էր ամուսին և կին ուխտի քոյ: * և ոչ այլ ոք արար. 15
և հասարակ ոգւոյ նորա է: և ասացէք՝ թէ զի՞նչ այլ ինչ
խնդրէ Տր՝ եթէ ոչ զաւակ: Զգուշացարո՛ւք յոգիս
ձեր, և զկին մանկութեան քոյ մի թողուր. * բայց եթէ 16
ատ ատել արձակեսցես՝ ասէ Տր Ած Իլի: ծածկեսցէ
ամպարշտութիւն զխորհուրդս քո՝ ասէ Տր ամենակալ:
զգո՛յշ լերուք յոգիս ձեր, և մի թողուցուք: * Որ բար- 17
կացուցանէք զԱծ բանիւք ձերովք, և ասէք Իւ՞ բար-
կացուցաք զնա: յասելն ձեր թէ ամ որ զչար գործէ՝
բարւոք թուի առաջի Տն, և ընդ այն իսկ հաճեցա-
նա. և ո՞ւր է Ած արդարութեան:

ԳԼ. Գ.

Գ Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ, և տեսցէ զճանա- 1
պարհ իմ առաջի իմ. և յանկարծակի եկեսցէ 'ի
տաճար իւր Տէրն զոր դուք խնդրէք, և հրեշտակն ուխ-
տի զոր դուք կամիք: Ահաւասիկ գայ՝ ասէ Տր ամե-
նակալ: * և ո՞վ ժուժկալեսցէ աւուր մտից նր, և կամ 2
ո՞ հանդարտեսցէ յայտնութեան նր: զի նա մտցէ իբրև
զհուր հալոցի, և իբրև զօճառ լուացելոց: * Եւ նստցի 3
ուրել և մաքրել իբրև զարծաթ, և իբրև զոսկի. և սր-
բեսցէ զորդիս Ղևեայ. և հալեսցէ զնոսա իբրև զոսկի և
իբրև զարծաթ. և եղիցի Տն մատուցանել զպատարագս
արդարութեան: * Եւ հաճոյ եղիցի Տն պատարագն յու- 4
դայ և Եմի. որպէս յաւուրսն յաւիտենից, և որպէս յամսն ա-
ռաջինս: * Եւ հասից 'ի վր ձեր դատաստանաւ. և 5
եղէց վկայ արագ 'ի վր կախարդաց և կանանց շնացե-
լոց, և 'ի վր այնոցիկ ոյք երդնուցուն յանուն իմ սու-
տով. և որոց հատանիցեն զվարձս վարձկանի, և որ
յաղթահարիցեն զայրիս՝ և կապիցեն զորբս, և խոտորիցեն
զիրաւունս պանդխտաց. և որ ոչ երկնչիցին յինէն՝ ա-
սէ

(14) Ոմանք. Ուխտ ընդ մէջ քո, և 'ի մէջ: (16) Ոմանք. Ատեալ արձակեսցես. . և զգոյշ լերուք: (17) Ոմանք. Բարւոք թուի յաչս Տն:
Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Զճանապարհս առաջի իմ. . . ահաւասիկ գայ: (1) Բազմք. Տր՝ զոր դուք խնդ՟: (2) Ոմանք. Եւ ո՞ ժուժկալեսցէ. . և իբրև զօճառ լուացելոց: (3) Ոմանք. Եւ նստցի 'ի հալել և 'ի սրբել. . մատուցանել պատարագս արդարութեան: (5) Ոմանք. Ոյք երդնուան յանուան իմ. . և որ հատանիցեն. . և որ յաղթահարիցեն զայրիս՝ և կափիցեն զորբս, և որ խոտորեցեն:

Digitized by Google

6 ասէ Տէր ամենակալ: * Զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ փո-
7 խիմ. եւ դուք որդիք Յակոբու՝ * ոչ կայցէք 'ի բաց 'ի մե-
ղաց հարցն ձերոց. խոտորեցայք յօրինաց իմոց, եւ ոչ
պահեցէք զնոսա: Դարձարուք առ իս՝ եւ ես դարձայց առ
ձեզ՝ ասէ Տէր ամենակալ: եւ ասացէք՝ Իւ դարձցուք:
8 * Իցէ՞ թէ խաբիցէ մարդ զԱստուած. զի դուք խաբեցէք
զիս, եւ ասացէք՝ Իւ խաբեցաք զքեզ: Զի տասանորդք
9 եւ պտուղք առ ձեզ են: * Եւ շարաչարելով շարաչարիք՝ եւ
10 խաբէք զիս: * Տարէք կատարելապէս, եւ զարդիւնս իմ
'ի շտեմարանս ձեր ժողովեցէք. եւ եղիցի յափշտակութիւն
տանց ձերոց: դարձարուք այդուիկ՝ ասէ Տէր ամենա-
կալ. եթէ ոչ բացից ձեզ զսահանս երկնից, եւ զե-
11 ղից ձեզ զօրհնութիւն իմ մինչեւ 'ի շատանալ: * Եւ զգու-
շացայց 'ի կերակրոց ձերոց, եւ ոչ ապականեցից զպտու-
ղ երկրի ձերոյ. եւ ոչ վատթարեսցէ որթ ձեր յայգւոջ՝
12 ասէ Տէր ամենակալ: * Եւ երանեսցեն ձեզ ամ ազգք.
զի եղիջիք դուք ինձ երկիր կամաց, ասէ Տէր ամենա-
13 կալ: * Ծանրացուցէք ինձ զբանս ձեր. ասէ Տէր: * Եւ
14 ասացէք՝ Իւ բամբասեցաք զքեզ. զի ասէիք՝ Թէ ունայն
է ամ՝ որ ծառայէ նմա. եւ զի՞նչ աւելի է զի պահեցաք
զպահպանութիւնս նր. եւ զի գնացաք պաղատանօք առա-
15 ջի Տն ամենակալի: * Եւ արդ մեք երանեմք այլոց.
եւ բարեշէնք են ամենեքին, որ գործեն զանօրէնութիւն.
16 եւ ընդդէմ դարձան այ եւ կեցին: * Զայս տրանջեցին
երկիւղածքն Տն իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում: եւ
անսաց Տր. եւ լուաւ եւ գրեաց գիր յիշատակի առաջի
17 երկիւղածաց Տն, եւ որոց ստանեն յանուանէ նր: * Եւ
եղիցին ինձ՝ ասէ Տէր ամենակալ, յաւուր յորում ես
արարից փրկութիւն, եւ փափաքեցից զնս՝ որպ փափաքէ
18 հայր զորդի զբարեաց ծառայեալն նմա: * Եւ դարձ-
ջիք

(7) Յոմանս պակասի. Ձերոց. խոտորեցէք յօրինաց իմոց, եւ ոչ: (7) Ոմանք. Ասէ Տէր Տէր ամենակալ: (9) 'Ի շատ՛՛. Եւ շարկանելով շարկանէք եւ խաբէք զիս. համաձայն ո-մանց 'ի Եբր՛՛: (10) Ոմանք. Եւ դարձարուք այդ՛՛.... ոչ բացից զպատուհան՛՛: (11) Բազումք. Եւ զգուշացայց կերակրոցն: (12) Յօրինակի միում, որպէս եւ յայլ ոմանս. բառն թէ ասէս նմանօրինակ՝ Վերջաւորութեան նախընթաց համարոյն եւ այսպէս՝ ասէ Տէր ամենակալ, 'ի նշանակեալ գրչաց 'ի բաց թո-ղեալ էր համարս 12. Եւ երանեսցեն ձեզ. եւն. որ 'ի գլուխ համարեցաւ սղագրանէն յայլոց գրչագրաց ըստ. համեմատութեան Եբրա-յեցւոց: (14) Ոմանք. Եթէ 'ի զուր է ամենայն: (17) Ո-մանք. Եւ եղիցի ինձ ասէ Տէր: (18) Յօրինակին պակասէր. Եւ դարձջիք եւ տեսջ՛՛: (18) Ոմանք. 'Ի մէջ ծառայելոյն եւ 'ի մէջ չծառայելոյն նմա:

Digitized by Google

ջիք և տեսջիք 'ի մէջ արդարոյն և 'ի մէջ անօրինին, և
'ի մէջ ծառայելոյն այ՛ և 'ի մէջ չծառայելոյն:

ԳԼ. Դ.

Զի ահա եկեսցէ օր տն բորբոքեալ իբրեւ զհնոց, և 1
այրեսցէ զնս. և եղիցին ամ այլազգիք, և ամ որ
գործեն զանօրէնութիւն եղէգն. և վառեսցի զնոսա օրն
որ գալոց իցէ, ասէ տր ամենակալ. և մի՛ մնասցէ նց
արմատ և մի ոստ: * Եւ ծագեսցէ ձեզ երկիւղածաց 2
անուանս իմոյ արեգակն արդարութեան, և բժշկութիւն 'ի
թեւս նր. և ելջիք և խայտասջիք իբրեւ որթք արձակեալք
'ի կապոյ: * և կոխեսջիք զանօրէնս, և եղիցին մոխիր 3
'ի ներքոյ ոտից ձերոց յաւուրն զոր՝ ես առնեմ՝ ասէ
տր ամենակալ:

Դ. * Եւ ահա ես առաքեմ առ ձեզ զԵղիա Թեզբացի. 5
մինչչեւ եկեալ է օր տն մեծ և երեւելի: * որ պատ- 6
րաստեսցէ զսիրտ հօր առ որդի, և զսիրտ առն առ
ընկեր իւր, զի մի՛ եկեալ հարկանիցեմ զերկիր միան-
գամայն: * Յիշեսջիք զօրէնս Մովսիսի ծառայի իմոյ. 4
զոր պատուիրեցի նմա 'ի Քորեբ, զամենայն զհրամանս
և զիրաւունս:

Կատարեցաւ ամէ երկոտասան մր Մարգարէիցն:

ԳԼ. Դ. (1) Ոմանք. Իբրեւ զբորբոքեալ հնոց: (1) Բա-
ցումք. Եւ ամենեքին որ գործեն. . որ գալոց է՝ ասէ տր:
(2) Ոմանք. Երկիւղածաց իմոց արեգակն: (5) Ոսկ.
Մինչչեւ եկեալ իցէ օր տն: ... (6) Ոմանք. Զսիրտ
հօր առ որդի, և զսիրտ առն:

Digitized by Google

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Երեմիա սկսաւ մարգարէանալ յերեքտասան ամին Յովսիայ մինչ 'ի գերութիւն ամի սեդեկիայ՝ յորում առաւ Եմ, որ լինին ամք քառասուն: Յառաջագոյն յայտնեալ էր եւ Սոփոնիա, եւ սորա ամաց, եւ ազգաւ էին մարգարէ·

Տնկել եւ եղծանել· զի որոց առ գէ-տս, եւ ճշմարտին՝ եղծանել: Մանա-ւանէ, Թերեւս առ 'ի չգոյէ կոտորել-կամ զի աստուածութիւն յամս հատանե-Մարգարէանայ նա գերութեան յաւուր պատերազմաց, խափանելոյն 'ի սուրբ մ-ղհոն· եւ խորտակէ վերստանիանալ 'ի գ-պարծն: 'Ի դէմս իւր Գոդողիէ նա-տայ՝ պատմութեանցն· եւ 'ի պարզմանն-նա մանկանցն ադամանդեայ 'ի հետնորդի-նորոյ ուխտին, եւ զպատմե ղեկանել եւ ըստ սմին մարգարէից աղաղանաց · եւ խոստմանց զբանջ Գերութեան հրէի-բառոսի առաքանայն, եւ քէոշէրկան-Երեմիայի գնաց յԵգիպտոս՝ յետ ա-ծեռին ձեռնճա 'ի տաճարն, էին ն- ղեկեայն որ էջին յԵգիպտոս· եւ ղեկարոտ յԵգիպտոսն փարան 'ի Բաբելոն: Իբր պնձոյն որք Գերեալն էին նոր, ասաւելոյին ղեկարոտ Գրել յէմ առ քահանայսն հասցեալս նոր՝ աղօթել ըն նոցա· եւ այս յետ հինգ ամի առածանն էր: Իսկ ղողբոն, ըստ օրէ-նակի Եծղկայ՝ յոլ ընդաւնել հինանդին ղզեղ՝ յառաւհապ եղեալ աղբոն, կամ Թէ Ճառնի· ասյաղէս ըստ հնարեցաւ Եծղկել Եա-նիա ղեկեայն, որք ոչ կամեցան Եծղկել՝ Գերեցան· զոր եւ աղբոյ յոյծ ղատանայէս:

Գիրք Երեմիայ Մարգարէի:

մարգարէին իբրև 'ի ծառայութենէն խոստովանութիւն ։

Դ. Վա՜յ եկեղեցւոյ քահանայութեանն. և սուտ մարգարէին 'ի վերայ ցրման մերձեալ աւերածոյն. և նորին նոյն աւերածոյն նախարարք ։ Ով քաղաքանութիւն զժողովրդենէն, զի մի առնէին զոր ասէրն՝ ցածու- ցանել զհաւատոյն տե՛յ, և զատանելոց նոցա յանդիմանութիւն ։

Ե. Լինէ մինչև 'ի հիմն փակելոց է եւ 'ի նախատանաց, և եկեղեցին քահանայութեան. և անհոգութիւն զյանդգնութիւն իւ- րայնէին ։

Զ. Չի լանայցեն ընդ մարգարէին. և անհոգութիւն սուտ մար- գարէից, որ խաբէին զժողովուրդն. զի երեմիա ասէր զարհու- րանս յաղանելոց է, և նոքա ասէին թէ ոչ, այլ խաղաղութիւն լի- նելոց է ։

Է. Հրաժեշտ 'ի պատարագաց, և եկեղեցի քահանայութեան, և ան- դարձ մտաց հերձողն յանդիմանութիւն ։

Ը. Խորտակել զպատուն դառնալ 'ի լաւութիւն, և ողբանայ թէ ոչ դառնայցեն վնասն կրել զոր ինքն կրեաց ։ և արգելու զերեմիա յաղօթելոյ աղօթս տե՛ր նոցա ։

Թ. Հրաժեշտ 'ի զոհիցն, և անհոգութիւն լանայցութեն նոցա. և մարդագործն ըմբռնելոյ դիւաց. և յանկարծակի գերելոցն լի- նելոյ նոցա փշրանաց կռոցն. և թաղելոյ նոա արձանի ււլինել կո- փարելոցն ։ Դարձեալ տեր եկից ըմբռնելոց և ոսկոյ մարգարէին 'ի վերայ լարեաց նոցա ։

Ժ. Անհոգութիւն զհրէից իբրև զանխելքարից որորիօք. և խորտակ- ման 'ի ււնապարտեւ. և սուտ իբրև 'ի ժողովրդենէն 'ի վեր ա- րեացն հանդերձելոց, և անհոգութիւն յմոյ ։

ԺԱ. Խօսք ԷԼԻ ամենիդեր լինելոց տե՛յ. և անհոգութիւն զմայրն նոցա և զհայրն, և փառաւորութիւն լարեացն հանդերձելոց ։ և ար- գելու դարձեալ զերեմիա յաղօթելոյ աղօթս տե՛ր նոցա ։

ԺԲ. Ողբայ մարգարէն նեղեալ 'ի հրէից յանօրէնութիւն. և յա- ռաջագոյն ասէ, թէ տե՛ր ցուցանէ լինելոց է նոցա աղաղակաւ ։

ԺԳ. Զանխզանձն հրաման առնու երեմիա թաղել և թաղաղու- նել, և յառաջագոյն գուշակէ թէ լուծիւ և արբեցողիւ լարեաց. և տե՛ր երաշտութիւն խորխորոս գուշակէ ։ և արգելու զմարգարէն յա- ղօթս առնելոյ տե՛ր նոցա. և հրաժարէ տե՛ր յողորմելոյ նոցա և 'ի պահոց. և ողբանայ սուտ մարգարէիցն լարիս. քանզի ասէին թէ չէն հասանելոց ներք ժողովրդեանն ։

ԺԴ. Ժողովուրդն աղաչէ զտե՛ր. և նա ասէ լսել նոցա թէ և մովսէս և սամուէլ քարեխօս լինիցին. այլ փառք տե՛ր 'ի սուր 'ի սով, 'ի մահ և 'ի գերութիւն, և 'ի պատուհասութիւն շանց ։

ԺԵ: Երեմիա աղօթս առնէ կրել նոցա պարծ որ չմտանելոց փեցին. և նա (տե՛ր) ասէ ցնա, եթէ հանցես զպատուականն յա- նարժանէ՝ իբրև զբերան իմ լիցիս ։

ԺԶ. Հրաման առնու լամանանալ երեմիա, մի սուտ առնել. և մի յղանալ որ տե՛ր ծնանելոց լինիցի՝ հաղորդել եկեղեցւոյն ։

ԺԷ. Վա՜յ անառակելոցն ։

ԺԸ. Վա՜յ փի մարգարէութիւն ։

ԺԹ.

ԺԹ · Զբանս այնոցիկ որ չհաւատայցեն նմա թուէ մարգարէն , և լուայց զնոսա :

Ի : Պատուէր տայ հրէից պահել զշաբաթն :

ԻԱ · 'Ի տուն Երփին առաքի մարգարէն :

ԻԲ · Եթէ կշիռ տայ ասէ Տր 'ի մէջ թագաւորութեան բառնալ · և եթէ դատաւորացն՝ լսեսցէ · և եթէ կշիռ տայ 'ի վերայ ազգի և թագաւորութեան շինել , և եթէ առնիցեն զչարիս՝ զղջացայց ես 'ի վերայ բարեացն զոր խոստացայ առնել նոցա : Ա՛յս գնա 'ի դեղջէ հրէից , յորժամ առնիցեն թէ տր բարիս խոստացաւ նոցա · զի արտասուեցին 'ի տանէ Տր յէ փէ , անյայտ անյանդիմանելի եղեն պատճառ չարեաց որ հասին նոցա :

ԻԳ · Որ 'ի նմանէն գալոց հրէիցն ասէ մարգարէն · և չտայց զնա , զի չարիս խնդրեն բարեաց հատուցին :

ԻԴ · Հրաման առնու Երեմիա զկուժ կաւեղէն առնուլ , և վերջ կացել զշարեաց ծերոց զօրավարաց · և բեկանել զկուժն առաջի նոցա նոցա , և ասել թէ այսպէս խորտակեսցի եմ : Եմուտ 'ի պատուհաս յանյայտ առնել · Եւ և մարգարէանայ պատուհասիւն զշա րեաց որ հասանելոց էին նմա : Արտաքոյ լինի մարգարէն բան սաստկացն , և լուայց վասն նոցա · և անիծանէ զօր ծննդեան իւրոյ :

ԻԵ · Առաքէ սեդեկիա արքայ առանել յերեմիայէ թէ անցանի ցմ զնովաւ նաբուքոդոնոսոր · և նա ասէ թէ մի տայ զարքէ բազմ ընդ հրէայս և ընդ սեդեկիայ արքայի · բայց եթէ կամի ցի ծառայել զօրաւ յիսուս տալ 'ի նաբուքոդոնոսոր , ապրեսցա ցէ զանձն իւր · և թագաւորն չկամիցի եթէ հնազանդեսցէ 'ի չա րեացն իւրոց , և տէ հրամանացն առնուլ կամիցի · և թէ չասնա ցան յանձն՝ կորիցէ :

ԻԶ · Լնդդէմ յովակիմայ և յեքոնիայ , և այլոց հովուացն :

ԻԷ · Մարգարէութիւն զրկէ · և զարոց մարգարէից ամբարշտութիւն :

ԻԸ · Պիտոյութիւն յարդայ մարգարէանայ · հեղձուցիչ տապելոց ծառ զոյլդերանն էր հանդերձ սեդեկիայ չարիս՝ թզոյն օրինակաւ :

ԻԹ · Մարգարէանայ զիւանցն նաբուքոդոնոսորայ · և տէ հե թանոսաց նորատար գաւառին բանակաւն :

Լ · Ցասուցանիցն ասէ զինուորն էր · և ըմպանէ երեմիա 'ի փահանայիցն · և զերծանէ 'ի վտանգէն :

ԼԱ · Հրաման առնու մարգարէն արկանել անուր 'ի պարանոց իւր · և առնել յերեշպանս այլազգեացն , պատմեսցէ թագաւորին յէրոյ լինել հնազանդ նաբուքոդոնոսորայ · փանզի մահ սպառ նայ տէ այնոցիկ որ ոչ հնազանդիցին նմա · զնոյն խրատ տայ և սեդեկիայ , և ծերակուտեանն և փահանայիցն : Իսկ սուտ մարգա րէ ոմանիս՝ հակառակ երեմիայի մարգարէի · ասաց փահանայուցեն առն այսրէն դառնալոցեն , և յեքոնիա որդի յովակիմայ՝ եղբօ րորդի սեդեկիայ · և խորտակեաց զանուր մարգարէին : առաքէ այնուհետև երեմիա մահ գուշակել նմա 'ի նմին ամսեան · որ և եղև իսկ :

Digitized by Google

[illegible] : Աստուածն [illegible] , և [illegible] :

իա . [illegible] , ՚ի [illegible] , և [illegible] : Ա[illegible] ՚ի [illegible] : [illegible] :

իբ . Ողջոյն եպիսկոպոսացն [illegible] , և [illegible] , և [illegible] , և [illegible] :

իգ . Ողջոյն [illegible] և [illegible] :

իդ . [illegible] , և [illegible] ՚ի [illegible] , որ [illegible] ՚ի [illegible] :

իե . [illegible] , [illegible] ՚ի [illegible] :

իզ . Ամէն եղիցի :

Digitized by Google

ԳԻՐՔ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼ. Ա.

Ա. ՊԱՏԳԱՄՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ՝ 1
որ եղեւ ՚ի վ՟ր Երեմիայի Քեղկեայ, ՚ի քա-
հանայից անտի՝ որ բնակեալ էր յԱնա-
թովթ յերկրին Բենիամենի։ * Առ որ 2
եղեւ բան Տն յաւուրս Յովսիայ որդւոյ Ամոնայ արքային
Հրէաստանի. յերեքտասաներորդի ամի թագաւորութե-
նն։ * Եւ եղեւ յաւուրս Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ 3
արքային Հրէաստանի, մինչեւ ՚ի վախճան մետասաներոր-
դի ամին Սեդեկիայ որդւոյ Յովսիայ արքային յաւուրս՝
գերութեան Եմի, յամսեանն հինգերորդի։ * Եղեւ բան 4
Տն առ իս՝ եւ ասէ. * մինչչեւ ստեղծեալ էիր յորովայնի, 5
գիտէի զքեզ. եւ մինչչեւ ելեալ էիր յարգանդէ, սրբե-
ցի զքեզ. մարգարէ ՚ի հեթանոսս եդի զքեզ։ * Եւ 6
ասեմ. որ Էդ Տր Տր. ահաւասիկ եւ խօսել իսկ ոչ
գիտեմ, զի մանուկ եմ ես։ * Եւ ասէ ցիս Տր. մի ա- 7
սեր եթէ մանուկ եմ ես. զի առ ամենեսեան առ որս
առաքեցից զքեզ՝ երթիցես. եւ ըստ ամի զոր միանգամ
պատուիրեցից քեզ՝ խօսեսցիս։ * Մի երկնչիցես յերե- 8
սաց նց՝ զի ընդ քեզ եմ ՚ի փրկել զքեզ՝ ասէ Տր։ * Եւ 9
ձգեաց Տր զձեռն իւր առ իս՝ եւ մերձեցոյց ՚ի բերան
իմ, եւ ասէ ցիս. ահա ետու զբանս իմ ՚ի բերան քո։
* ահա կացուցի զքեզ այսօր ՚ի վ՟ր ազգաց եւ թագա- 10
ւորութեն, խլել եւ քակել, կործանել եւ յատակել, շի-
նել եւ տնկել։ * Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. զի՞նչ 11
տեսանես Երեմիա. եւ ասեմ՝ գաւազան ընկուզենի տե-
սա

---

* Բաց յերկերեւելագոյն օրինակաց որք համեմատ վերոյասացի ունին ըն-
կերնագիրս, յայլոց անգի ունին գրեն՝ Երեմիա Մարգարէ.
և օրինակ մի. Մարգարէութիւն Երեմիայ։

Գլ. Ա. (1) Ոմանք. Պատգամ Այ.. որք բնակեալ էին յԱնաթովթ"։ (4) Բազումք. Եւ եղեւ բան Տն։ (5) Բազումք. Ստեղծեալ էր զքեզ յորովայնի։ (8) Ոմանք. Զի ես ընդ քեզ եմ ՚ի փր"։ (10) Ոմանք. Եւ թագաւորաց։ (10) Ոմանք. Յատակել եւ շինել։

12 տեսեր ես ։ * Եւ ասէ ցիս տր․ բարւոք տեսանես․ զի
13 զարթուցեալ եմ 'ի բանս իմ առնել զնս ։ * Եւ եղեւ
բան տն առ իս կրկին անգամ եւ ասէ, զի՞նչ տեսանես․
եւ ասեմ, կաթսայ յուռուցեալ տեսանեմ ես, եւ երեսք
14 նր յերեսաց հիւսւսոյ ։ * Եւ ասէ ցիս տր․ յերեսաց
հիւսիսոյ բորբոքեսցին չարիք 'ի վր բնակչաց երկրի ։
15 * զի ահաւասիկ ես միախուռն կոչեցից զամ թագաւո-
րութիւս թագաւորութեանց՝ 'ի հիւսւսոյ երկրէ՝ ասէ տր․
եկեսցեն եւ արկցեն զիւրաքանչիւր աթոռ 'ի վր սեմոց
դրանցն Եմի, եւ 'ի վր ամ պարսպացն նր շուրջանակի,
16 եւ 'ի վր ամ քաղաքաց հրէաստանի ։ * Եւ խօսեցայց
դատաստանաւ ընդ նս վս ամ չարեաց իւրեանց․ զի
թողին զիս եւ զոհեցին աստուածոց օտարաց, եւ երկիր
17 պագին գործոց ձեռաց իւրեանց ։ * Եւ դու պնդեա
զմէջ քո, արի եւ ասա նց զամ զոր միանգամ ես պատ-
ուիրեմ քեզ․ մի երկիցես յերեսաց նց, եւ մի զանգի-
տեսցես առաջի նց․ զի ընդ քեզ եմ ես՝ 'ի փրկել զքեզ
18 ասէ տր ։ * Բայց ես ահաւասիկ եդի զքեզ այսօր իբրեւ
զքաղաք ամուր․ եւ իբրեւ զսիւն երկաթի, եւ իբրեւ ըզ-
պարիսպ պղնձի ամուր, ամ թագաւորաց հրէաստա-
նի եւ իշխանաց նր, եւ քահանայից նր, եւ ժողովրդեան
19 երկրին ։ * Եւ մարտիցեն ընդ քեզ՝ եւ քեզ ինչ ոչ կա-
րիցեն առնել․ զի ես ընդ քեզ եմ 'ի փրկել զքեզ
ասէ տր ։

ԳԼ․ Բ․

1 Եւ եղեւ բան տն առ իս՝ եւ ասէ ։ * Երթ եւ ընթերցիր
2 յականջս որդւոցն Եմի՝ եւ ասասցես ։ Այսպէս
ասէ տր, յիշեցի զքեզ՝ եւ զգութ մանկութեան քոյ, եւ ըզ-
սէր կատարման քոյ՝ 'ի գալն քեզ զհետ սրբոյն Իղի ։
3 Ասէ տր, * սրբն Իղի․ տն է սկիզբն արմտեաց նր․ ա-
մենեքեան որ ուտեն զնա զղջասցին․ չարիք հասցեն 'ի
վր նց՝ ասէ տր ։
4 * Լուարո՛ւք զբան տն տունդ յակոբայ՝ եւ ամ ազգ տանդ Բ
5 Իղի ։ * Այսպէս ասէ տր․ զի՞նչ գտին յիս հարքն
ձեր զի հեռացան յինէն, եւ գնացին զհետ ունայնեաց եւ
6 ունայնի եղեն ։ * Եւ ոչ ասացին՝ ուր է տր որ եհան ըզ-

ոս

Եգիպտացւոց, որ առաջնորդեաց մեզ յանապատի․․

Digitized by Google

մեզ յերկրէն եգիպտացւոց, եւ առաջնորդեաց մեզ յա-
նապատին, յանծանօթ՝ եւ յանհնարին՝ եւ յանջրդի՝ եւ յանպ-
տուղ երկրին եւ 'ի ստուերս մահու. յերկրի՝ ընդ որ ոչ
անց մարդ. եւ ոչ բնակեցաւ 'ի նմա որդի մարդոյ: * Եւ 7
ածի զձեզ 'ի Կարմեղ, ուտել զպտուղ նորա եւ զբա-
րութիւն: եւ մտէք եւ պղծեցէք զերկիր իմ, եւ զժառան-
գութիւն իմ եդէք 'ի պղծութիւն: * Եւ քահանայքն ոչ ա- 8
սացին՝ ուր է Տր. եւ վերակացուք օրինաց ոչ
ճանաչէին զիս, եւ հովիւքն ամբարշտեցան յիս: եւ մարգա-
րէքն մարգարէանային բահաղու. եւ զհետ անշահիցն
երթային: * Վն այնորիկ դատեցայց ընդ ձեզ՝ 9
ասէ Տր. եւ ընդ որդիս որդւոց ձերոց դատեցայց: * Անց- 10
անիցէք ընդ կղզիս քետտիմացւոց եւ տեսէք. եւ 'ի Կեդար
առաքեցէք՝ եւ խելամուտ եղերուք յոյժ. եւ տեսէք ե-
թէ եղեւ այսպիսի ինչ: * Եթէ փոխեցին ազգք զաստո- 11
ւածս իւրեանց, եւ նոքա ոչ են ածք. եւ ժողովուրդ
իմ փոխեաց զփառս իւր, ուստի ոչ օգտեսցին: * Զա- 12
րմացան երկինք ընդ այսմիկ եւ սոսկացան յոյժ՝ ասէ
Տր: * Զի երկուս չարիս գործեաց ժողովուրդ իմ. 13
զիս թողին զաղբեւր ջրոյ կենդանւոյ. եւ փորեցին իւ-
րեանց գուբս ծակոտս, որք ոչ կարասցեն ունել ջուր:
* Միթէ ծառայ իցէ Իէլ, կամ ստացեալ յանկոյ, զի՞ է- 14
ղեւ յաւար: * 'Ի վերայ նր գոչեցին առիւծք, եւ տուեալ 15
զձայնս իւրեանց, որ արարին զերկիր նր աւերակ. եւ
քաղաքք նր կործանեցան առ 'ի չգոյէ բնակչաց: * Եւ 16
որդիքն Մեմփեացւոց եւ Տափնացւոց՝ ծանեան զքեզ եւ
այպանեցին: * Ոչ ապաքէն թողլն զիս արար քեզ 17
զայդ. ասէ Տր ած քո. 'ի ժամանակի ածելոյն զքեզ ընդ
անապատն: * Եւ արդ՝ զի՞նչ կայ քո եւ ճանապարհին 18
եգիպտացւոց, ըմպել քեզ զջուր գեհոնի. եւ զի՞նչ քո
եւ ճանապարհին ասորեստանեայց ըմպել զջուրս գե-
տոց: * Խրատեսցէ զքեզ ապստամբութիւն քո, եւ չա- 19
րիք քո կշտամբեսցեն զքեզ. եւ ծանիցես եւ տեսցես,
թէ չար եւ դառն է քեզ թողուլ զիս՝ ասէ Տր ած քո.
Եւ

յերկիր ուր ոչ անց մարդ: (7) Ոմանք. Զձեզ 'ի քարա-
մէջ: (10) Ոմանք. Քիտտիմացւոց: (11) Ոմանք. Եթէ փո-
խեցին ազգն.. եւ նոքա չեն ածք: (13) Ոմանք. Թողին
զաղբեւր ջուրց կենաց. եւ փո''.. որ ոչ կարիցեն ունել
զջուր: (13) Ոմանք կրկին. Իւրեանց գուբս գուբս ծա-
կոտս: (15) Ոմանք. Զերկիր նր յաւերակ: (17) Ոմանք.
Արար քեզ զայն.. ածելոյն զքեզ ընդ ճանապարհն:
(18) Ոմանք. Եւ այժմ զի՞նչ կայ քո... զջուրսն գեհոն-
նայ. եւ զի՞նչ կայ քո եւ ճանա'': (19) Ոմանք. Եւ ծանիցես
եւ տեսցես՝ թէ չար:

20 եւ ոչ հաւանեցայ ընդ քեզ՝ ասէ Տէր Աստուած քո։ * Զի յաւի-
տենից խորտակեցեր զլուծս քո, եւ խզեցեր զպարա-
նս քո. եւ ասացեր թէ ոչ ծառայեցից. այլ գնացից
'ի վերայ ամենայն բլրոց բարձանց, եւ 'ի ներքոյ ամենայն հովանաւոր
21 ծառոց՝ եւ անդ շուայտեցայց 'ի պոռնկութիւն։ * Եւ ես
տնկեցի զքեզ որթ պտղաբեր ամենեւին ճշմարիտ. զի-
արդ դարձար դու 'ի դառնութիւն որթոյ օտարոտւոյ։
22 * Եթէ լուասցիս բորակաւ, եւ յաճախեսցես զքեզ օշ-
նաւ. սակայն ծանուցեալ կաս յանօրէնութեան քո առա-
23 ջի իմ՝ ասէ Տէր Տէր։ * Զիարդ ասիցես թէ ոչ պղծե-
ցայ, եւ զհետ բահաղու ոչ գնացի. տես զճանապարհս
24 քո 'ի գերեզմանսն, եւ ծանիր զինչ գործեցեր։ * Ընդ-
երեկ [illegible] հանէր.
յանձ [illegible] թէ ան-
ձին '[illegible] արձակա-
ցէ զ[illegible] խոնարհես-
25 ցին. [illegible] զոտս
քո '[illegible]
եւ նա[illegible]՝ եւ երթ-
26 Թայց[illegible]
ցի, [illegible] եւ Թա-
գաւո[illegible]
27 Իւրե[illegible]ասացին
Թէ [illegible]որ զիս.
եւ դարձուցին յիս՝ զԹիկունս եւ ոչ զերեսս իւրեանց։
եւ 'ի ժամանակի չարեացն իւրեանց ասասցեն՝ արի եւ
28 փրկեա զմեզ։ * Եւ ո՞ւր են աստուածքն քո զոր արա-
րեր քեզ. յարիցեն եւ փրկեսցեն զքեզ 'ի ժամանակի չա-
րեաց քոց. զի ըստ Թուոյ քաղաքաց քոց էին քեզ աստ-
ուածքն քո յուդա. եւ ըստ Թուոյ անցիցն Երուսաղեմի զոհէին
29 բահաղու։ * Ընդէ՞ր խօսիք ընդ իս. զի ամենեք-
եան դուք ամպարշտեցայք, եւ ամենեքեան դուք ա-
30 նօրէնեցայք յիս՝ ասէ Տէր։ * Զո՞ւր հարի զորդիսն ձեր,
եւ խրատ դուք ոչ ընկալարուք, սուր եկեր զմարգարէսն
ձեր.

---

(20) Ոմանք. Այլ երԹայց 'ի վերայ ամենայն բլրոց.։ անդ շուայտեցայց 'ի պոռնկութիւն։ Ոմանք. պոռնկութի։
(22) Ոմանք. Եւ եթէ լուասցես.. զքեզ օշնաւ.. կաս յանօրէնութիւնս քո։ (23) Ոմանք. Եւ զհետ բահաղու ոչ չոգայ։ (24) Օրինակին. Ընդ մանկութեան անձին իւրոյ։
(24) Ոմանք. Անձին իւրոյ արտաքսեսցէ.. որ խնդրես-
ցեն զնա.. նորա գտցեն զնա։ (26) Ոմանք. Որպէս ամաչես-
ցէ գող յորժամ ըմբռնեսցի.. եւ քահանայք իւրեանց։
(27) Ոմանք. Զի փայտին ասացին եթէ։ (28) Ոմանք.
Զոհէին բահաղու։

ձեր. իբրեւ առիւծ սատակիչ, եւ ոչ զարհուրեցայք։
* Լուարուք զպատգամս Տեառն. այսպէս ասէ Տէր. միթէ 31
անապատ եղէ տանն Իսրայէլի, կամ անդր երկիր խոպանա-
ցեալ. զի ասաց ժողովուրդ իմ, անտերունչք չեղեա-
ցուք՝ եւ առ քեզ ոչ եկեսցուք։ * Միթէ մոռասցի 32
հարսն զզարդ իւր, կամ կոյս զլանջապանակ կամարս իւր.
բայց ժողովուրդ իմ մոռացաւ զիս աւուրս անթիւս։
* Զի՞նչ եւս բարւոք հնարեսցիս 'ի ճանապարհս քո խնդրե- 33
րել զհաճութիւն. ոչ այդպէս, այլ եւ դու խակ անօրի-
նեցար ապականել զճանապարհս քո։ * Եւ 'ի ձեռս քո գտան 34
արիւն անձանց տնանկաց անմեղաց. ոչ 'ի վիհս գտա-
նին, այլ առ ամ կաղնեաւ։ * Եւ ասացեր թէ անմեղ 35
եմ, դարձցի սրտմտութիւն նորա յինէն։ Ահաւասիկ ես
դատեցայց ընդ քեզ, զի ասացեր թէ ոչ մեղայ։ * Զի 36
արհամարհեցեր յոյժ կրկնել զճանապարհս քո. եւ
յԵգիպտոսէ ամաչեսցես՝ որպէս ամաչեցեր յԱսորես-
տանեայն։ * Զի եւ անտի եւս ձեռս 'ի գլուխ եղեալ. զի 37
մերժեաց Տէր զյոյսն քո, եւ ոչ եւս աջողեսցիս 'ի նմա։

ԳԼ. Գ.

Եթէ արձակեսցէ այր զկին իւր, եւ գնասցէ 'ի նմանէ, 1
եւ լինիցի առն այլում. եթէ դառնալով դարձ-
ցի անդրէն 'ի նա. ոչ ապականելով ապականեսցի կինն
այն։ Եւ դու պոռնկեցար ընդ հովիւս բազումս, եւ ոչ
դարձար առ իս՝ ասէ Տէր։ * Ամբարձ զաչս քո յուղղու- 2
թիւն եւ տես, ո՞ւր ոչ թաւալեցար 'ի ճանապարհս քո.
նստար դու նմա իբրեւ ագռաւ միայնացեալ թափուր.
եւ պղծեցեր զերկիր պոռնկութեամբ քով՝ եւ չարեօք քովք.
* Եւ ունէիր հովիւս բազումս 'ի գայթագղութիւն քեզ։ 3
Երեսք կնոջ պոռնկի եղեն քեզ. անամօթեցար առ ա-
մենեսեան։ * Ոչ իբրեւ զտուն կոչեցեր զիս. հայր եւ իշ- 4
խան.

(31) Ոմանք. Լուարուք զպատգամս Տեառն։ (31) Ոսկան. Մի՞-
թէ անապատ եղէ տանն Իսրայէլի։ (32) Ոմանք. Եւ կոյս
զլանջապանակ։ (33) Ոմանք. Բարւոք հնարեսցես.. այլ դու
խակ անդրգամ"։ (36) Ոմանք. Կրկնել զճանապարհս քո։
(37) Ոմանք. Ձեռն 'ի գլուխ եղեալ։
Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Եթէ դարձցի անդրէն.. ապականեսցի
կինն այն, եւ դու պղծեցար ընդ հովիւս բազումս, եւ
դարձար. կամ, դարձ առ իս՝ ասէ Տէր։ (2) Ոմանք. Ո՞ւր
ոչ թաւալեցար.. զերկիր պոռնկութեամբ քով։ (3) Բա-
զումք. Պոռնկի եղեն քեզ։ (3) Ոսկան. Անամօթեցար.
(4) 'Ի լուսն". Ոչ իբրեւ զտուն կոչեցեր զիս. համաձայն ը-
նդէմ "'Ի Եբրայ"։ Այլ ոմանք. Ոչ իբրեւ զտուն եւ տէր կոչե-
ցեր զիս, եւ հայր եւ իշխան կուսութեան քոյ։

5 խօսս կոտմունս քո ։ * Միթէ յաւիտեան կայցէ, կամ
'ի սպառ պահեսցի ․ ահա խօսեցար՝ և արարեր զայդ
ամ չարիս՝ և զօրացար ։
6 * Եւ ասէ ցիս Տէր յաւուրս Յովսիայ արքայի ․ տեսեր Գ
զինչ գործեաց բնակիչ Իղի ․ գնաց ամենայն 'ի վերայ
ամ լերանց բարձանց՝ և 'ի ներքոյ ամ անտառախիտ
7 ծառոց, և անդ պոռնկեցաւ ։ * Եւ ասացի յետ ամե-
նայն պոռնկութեան նորա ․ դարձ առ իս, և ոչ դարձաւ ․ և
8 ետես զդժուութիւն նորա ուխտադրուժն յուդա ։ * և ետես
թէ յաղագս որոյ շնացաւ բնակիչն Իղի ըմբռնեցաւ ․ ար-
ձակեցի զնա, և ետու նմա թուղթ արձակման 'ի
ձեռս նորա ․ և ոչ զարհուրեցաւ ուխտադրուժն յուդա
9 քոյր նորա ․ այլ գնաց և պոռնկեցաւ և նա ։ * Եւ եղև
յոչինչ պոռնկութիւն նորա ․ և շաղախեաց զերկիրն, զի շնայր
10 ընդ քարի և ընդ փայտի ։ * և 'ի վերայ այսր ամենայնի ոչ դար-
ձաւ առ իս ուխտադրուժ քոյր նորա յուդա՝ յամենայն սրտէ
11 իւրմէ, այլ սուտ՝ ասէ Տէր ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր, ար-
դարացոյց զանձն իւր ապստամբութիւն Իղի առ ուխ-
12 տադրուժն յուդայ ։ * Այլ երթ և ընթերցիր ըզ-
պատգամս զայսոսիկ 'ի կողմանս հիւսիսոյ, և ասաս-
ցես ․ դարձ առ իս բնակիչդ Իղի՝ ասէ Տէր ․ և ոչ հաս-
տատեցից զերեսս իմ 'ի վերայ ձեր, զի ողորմած եմ ես՝
13 ասէ Տէր ․ և ոչ պահեցից ձեզ ոխս յաւիտեան ։ * Բայց
ծանիր զանօրէնութիւնս քո, զի 'ի Տէր Աստուած քո ամպարշ-
տեցար ․ և տարածեցեր զճանապարհս քո օտարաց 'ի
ներքոյ ամ անտառախիտ ծառոց ․ և ձայնի իմում ոչ
14 լուար՝ ասէ Տէր ։ * Դարձարուք առ իս որդիք հեռա-
ցեալք՝ ասէ Տէր, զի ես տիրեցից ձեզ ․ և առից զձեզ
մի 'ի քաղաքէ և երկուս յազգէ, և տարայց զձեզ 'ի
15 Սիոն ։ * և տաց ձեզ հովիւս ըստ սրտի իմում ․ և հո-
16 վուելով հովուեսցեն զձեզ իմաստութեամբ ։ * Եւ եղիցի
եթէ բազմանայցէք և աճիցէք 'ի վերայ երկրի յաւուրսն
յայն ։

---

(5) Ոսկան յաւելու ․ Կայցէ բարկութիւն քո, կամ խաղաղու պա-
հեսցի ։ (6) Ոմանք ․ Բնակիչն Իղի ։ (7) Ոմանք ․ Զդժուա-
թիւն ուխտադրուժ" ։ (9) Ոմանք ․ Ընդ փայտի և ընդ քարի ։
(12) Բազումք ․ Արդ երթ և ընթերցիր զպատգամսդ զայսոս
(13) Ոմանք ․ Ամ անտառախիտ փայտից ․ և ձայն" ։ (14) Յե-
բրայականն 'ի Բնաբանի գրեալ ․ Ասէ Տէր ․ ․ տիրեցից զձեզ, և ա-
ռից զձեզ ․ 'ի լատինն՝ յաւելեալ նշանակի ․ ապաքէն՝ տիրե-
ցից ձեզ ։ համաձայն Բաղդաց ։ Որ օրինակ մի ունի ․ Ասէ Տէր ․
զի ես ընկալայց զձեզ մի 'ի քաղաքէ և ։ և այլ օրինակ մի ․
զի ես ընտրեցից զձեզ մի 'ի քաղ" ։ (15) Բազումք ․ Եւ տաց
ձեզ հովիւս ըստ ։ (16) Ոմանք ․ Ո՛չ և ոչ տասցեն ․ ։ և ոչ
անկանիցի 'ի սիրտ ։

Digitized by Google

յաւուրսն յայնոսիկ՝ ասէ Տէր, ոչ եւս ասասցեն՝ տապանակ կտա-
կարանաց սրբոյն Իսրայէլի. եւ ոչ անկցի 'ի սիրտ. եւ ոչ ան-
ուանեսցի 'ի նմա. եւ ոչ խնդրեսցի, եւ ոչ գործես-
ցի։ Յաւուրսն յայնոսիկ * եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ 17
կոչեսցեն զԵրուսաղէմ աթոռ Տեառն. եւ ժողովեսցին անդ ազգք յա-
նուն Տեառն յԵրուսաղէմ. եւ ոչ եւս գնասցեն զհետ խորհրդոց սըր-
տից իւրեանց չարաց։ * Յաւուրսն յայնոսիկ ժողո- 18
վեսցին տունն Իսրայէլի առ տունն Յուդայ. եւ եկեսցեն 'ի
միասին 'ի հիւսիսոյ՝ եւ յամենայն գաւառաց յերկիրն յորում
ժառանգեցուցի զհարս նոցա։ * Եւ ես ասացի, եղիցի Տէր։ 19
Զի կարգեցից զքեզ յորդիս, եւ տաց քեզ զերկիրն ըն-
տիր, ժառանգութիւն Աստուծոյ ամենակալի ազգաց.
եւ ասացից թէ հայր կոչեսցես զիս, եւ ոչ եւս դառնայ-
ցես յինէն։ * Բայց որպէս անարգանէ կին զամուսին իւր- 20
այնպէս անարգանէիք զիս տունդ Իսրայէլի՝ ասէ Տէր։ * Ձայն 21
'ի շրթանց գաւառաց՝ լալոյ եւ աղաչանաց որդւոցն
Իսրայէլի. զի անիրաւեցան 'ի ճանապարհս իւրեանց եւ մոռա-
ցան զԱստուած սուրբ իւրեանց։ * Դարձարուք որդիք՝ դառ- 22
նայք, եւ ես բժշկեցից զբեկութիւն ձեր. եւ ասասցեն, ահաւ-
ասիկ կամք. զի դու ես Տէր Աստուած մեր։ * Արդարեւ՝ սուտ 23
էին երկին բլուրք եւ զօրութիւնք լերանց. բայց 'ի ձեռն
Տեառն Աստուծոյ մերոյ է փրկութիւն Իսրայէլի։ * Եւ ամօթն ծախեաց 24
զվաստակս հարցն մերոց 'ի մանկութենէ իւրեանց. ըզ-
խաչինս նոցա եւ զանդաստանս, եւ զուստերս եւ զդստերս իւր-
եանց։ * Ննջեցաք ամօթով մերով, եւ ծածկեցաւ զմեօք 25
անարգանք մեր. քանզի առաջի Աստուծոյ մերոյ մեղաք մեք եւ
հարքն մեր 'ի մանկութենէ մինչեւ ցայսօր. եւ ոչ լուաք ձայ-
նի Տեառն Աստուծոյ մերոյ։

ԳԼ. Դ.

Դ. Եթէ դարձցի Իսրայէլ՝ ասէ Տէր Տէր, դարձցի. 1
եւ եթէ ընկեսցէ զպղծութիւնս իւր 'ի բերանոյ իւր-
մէ. [illegible] նմա, եւ յերեսաց իմոց երկիցէ։ * Եւ երդ- 2
նուցու

---

(17) Ոմանք. Ոչ եւս գնասցեն զհետ խորհրդոց իւրեանց.
(18) Ոմանք. Տունն յուդայ առ տունն Իսրայէլի.. յորում ժառանգեցուցից. (19) Ոմանք. Եւ ասացի թէ Հայր կո"։
(20) Ոմանք. Անարգանէր կին զամուսին իւր։ (21) Ոմանք. Լալեաց եւ աղաչանաց.. եւ անիրաւեցան 'ի Ճան"։
(22) Ոմանք. Դարձարուք, եւ ես բժշ".. ահաւասիկ կամք.
(23) Ոմանք. Բլուրքն եւ զօրութիւնք լերանց.. փրկութիւն Իսրայէլի. (24) Ոմանք. Զխաչինս իւրեանց։ (25) Ոմանք. 'Ի մանկութենէ մերմէ. կամ, իւրեանց մինչեւ։
ԳԼ. Դ. (1) Ոմանք. Ասէ Տէր. դարձցի.. [illegible] (2) Ոմանք. Եթէ կենդանի է.. եւ ճշմարտ.. իրա-

Digitized by Google

3

4

5

6

7

ւոյ իւրմէ սատակիչ ազգաց. խաղաց եւ ել 'ի տեղւոջէ
իւրմէ՝ առնել զերկիր քո աւերակ. եւ քաղաքք քո քակ-
8 տեսցին առ 'ի չգոյէ բնակչաց 'ի նոս: * 'Ի վ[ե]ր այսորիկ
քրձազգած եղերուք՝ կոծեցարո՛ւք, ձայն բարձէք. զի
9 ոչ դարձաւ սրտմտութիւն բարկութեան Տն 'ի ձէնջ: * Եւ
եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տր. կորիցէ սիրտ թա-
գաւորին՝ եւ սիրտ իշխանաց. քահանայքն յիմարես-
10 ցին, եւ մարգարէքն զարմասցին: * Եւ ասեմ, ո՛ Տր
Տր, խաբելով ուրեմն խաբեցեր զժողովուրդն զայն՝
եւ զԵմ. զի ասացեր թէ խաղաղութիւն եղիցի ձեզ, եւ հա-
11 սանիցէ սուր մինչեւ յանձինս նոցա: * 'Ի ժամանակին
յայնմիկ ասասցեն ժողովրդեան այդմ՝ եւ զԵմ, այս
մոլորութեան յանապատի: Ճանապարհ դստեր ժողովր-
12 դեան իմոյ՝ ոչ 'ի մաքրութիւն եւ ոչ 'ի սրբութիւն. * ոգի լրու-
թեան 'ի նմանէ եկեսցէ ինձ: Այլ այժմ ես խօսեցայց
13 Ը նս դատաստանս իմովք: * Ահա իբրեւ զամպ ելցէ.
եւ իբրեւ զմրրիկ կառք նր. արագագոյնք քան զարծուիս
14 երիվարք նր: Վա՛յ մեզ՝ զի չուառացաք: * Լուա՛ 'ի չա-
րեաց զսիրտ քո Եմ՝ զի ապրեսցիս. մինչեւ ցե՞րբ գը-
15 տանիցին 'ի քեզ խորհուրդք ցաւոց քոց: * Զի ձայն
զուարթանի 'ի Դանայ, եւ լուիցին ցաւք 'ի լեռնէ Եփրե-
16 մի: * զգա՛յծ արկէք զայս ազգաց. ահաւասիկ հասեալ
են

նովքիմբ զամեսցին: (4) Ոմանք ... ոց. կամ,
չարեաց գործոցն: (5) Ոմանք. ... եւ մըտ
ցաւք 'ի քաղաքս: (6) Ոմանք. Ա ... 'ի սրտէն:
(8) Յօրինակին. կոծեցարուք. ... Ոմանք.
Խաբելով ուրեմն խաբեցեր ... 'ի ժա
մանակի յայնմիկ ասասցեն.. ... 'ի Ճանա
պարհ դստեր ժո՛: (13) Ոմն ... թչուա
առաջաց: (16) Ոմանք. Յուշ արարէք ազգաց. ահաւա

Digitized by Google

են յՆիմ. պատմեցէք թէ գունդք գան յերկրէ հեռաւո-
րանէ, ձայն եռուն 'ի քաղաքս հրէաստանի. * իբրեւ 17
պահապանք ագարակի շուրջ պատեցան զնովաւ։ Զի
անփոյթ արարեր զինէն՝ ասէ Տէր։ * Ճանապարհք քո 18
եւ գնացք քո արարին քեզ զայդ ամ. այդ խակ է չա-
րութեան քո՝ եւ դառնութիւն, զի եհաս 'ի սրտէ քումմէ։ * Որո- 19
վայն իմ, որովայն իմ ցաւէ, եւ ձայնք սրտի իմոյ
հեծէ. ոգի իմ զեղու, եւ անձն իմ ոչ դադարեսցէ.
զի ձայն փողոյ լուաւ անձն իմ, զգոյժ պատերազմի
եւ զխռովութեան։ * Բեկումն 'ի վե՛ր բեկման. քանզի 20
բարձեք, զի թշուառացաւ ամ երկիր յանկարծակի.
չուառացան խորանն, եւ քակեցան փեղկք խորանի
իմոյ։ * Մինչեւ յե՞րբ տեսանիցեմ փախստականս. լսե- 21
լեմ զձայն փողոյ։ * զի իշխանք ժողովրդեան իմոյ զիս 22
ոչ ծանեան. զի որդիք անմիտք են, եւ ոչ հանճարեղք.
իմաստունք են 'ի չար գործել, եւ զբարի ինչ առնել ոչ
գիտացին։ * Հայեցայ յերկիր՝ եւ ահա թափուր, եւ ոչ 23
ինչ գոյր, եւ յերկինս՝ եւ ոչ էր լոյս նց։ * տեսի զլերինս՝ 24
եւ կային յերերի, եւ զամ բլուրս խռովեալս։ * Հայեցայ՝ 25
եւ ահա ոչ գոյր մարդ. եւ ամ թռչունք երկնից սասաե-
ցին։ * տեսի՝ եւ ահա աւերակ էր կարմելոս, եւ ամ քա- 26
ղաքք նր հրձիգք. յերեսաց տն, եւ յերեսաց բարկութե
սրտմտութե նր ապականեցան։ * Այսպէս ասէ Տէր. 27
աւերեսցի երկիր ամ. եւ վախճան ոչ արարից։ * 'ի վե՛ր 28
այսր սգասցէ երկիր՝ եւ խաւարեսցին երկինք.
'ի վերուստ. զի խօսեցայ՝ եւ ոչ զղջացայց, դիմեցի՝ եւ
ոչ դարձայց 'ի նմանէ։ * 'Ի ձայնէ հեծելոց եւ 'ի դեղե- 29
ւոր աղեղանց խուսեաց աշխարհն ամ, եւ մտեցին յայրս,
եւ թաքեան յանտառս, եւ ելին 'ի քարանձաւս։ ամ քա-
ղաքք լքան՝ եւ ոչ բնակէր 'ի նս մարդ։ * Եւ դու թշ- 30
ուառական զի՞ գործեսցես. եթէ կարմիր զգեցցիս,
եւ զարդարեսցիս ոսկեղէն զարդարանօք, եւ ածասցես ծխա-
նիս յաչս քո. 'ի զուր են զարդարանք քո։ Մերժեցին
զքեզ հոմանիք քո, եւ խնդրեն զանձն քո։ * Զի զձայն իբրեւ 31
երկ-

գիրն։ (18) Օրինակ մի. Զի եհաս 'ի սրտէ քումմէ։ (19) Ոմանք. Սրտի իմոյ հեծեծին. կամ, հեծեն. . պատերազմի եւ զխռովութե։ (20) Ոմանք. Թշուառացաւ խորանն . . փեղկքն խո"։ (22) Ոմանք. Եւ զբարին առնել ոչ գի"։ (24) Օրինակին. Զլերինս, եւ կային յերերի։ (26) Ոմանք. Սրտմտութե նր ապականեցին։ (27) 'Ի շա". Վախճան ինչ արա"։ (28) Ոմանք. Եւ ոչ զղջացայ. . եւ դարձայց 'ի նմանէ։ (30) Ոմանք. Զի գործեսցես թշ". . եւ ածիցես ծխարկս. . եւ խնդրեն զանձն քո։ (30) Բազումք. Եւ ածացես ծխարկս յաչս։ (31) Ոմանք. Եւ լուայ զձայն երկնելոյ.

Digitized by Google

զերկանց անդրանկածնի լուայ զհեծութիւն քոյ. ձայն
դստեր սիոնի մեղկասցի, և լուծցէ զձեռս իւր: Վա՜յ ինձ,
զի պակասեաց անձն իմ ՚ի վերայ սպանելոցն:

ԳԼ. Ե.

1 Ընթացարո՛ւք յայսկոյս և յայնկոյս ընդ ճանապարհս
Երուսաղէմի. և տեսէ՛ք և ծանիցո՛ւք. և խնդրեցէ՛ք ՚ի հրա-
պարակս նր, եթէ գտանիցէք այր մի որ առնիցէ զի-
րաւունս, և խնդրիցէ հաւատս. և եղէց նմ քաւիչ ա-
2 սէ Տր: * Եթէ ասիցեն կենդանի է Տր. թէպէտ և
3 սուտ խօսին երդնուցուն: * Տր Տր աչք քո ՚ի հաւատս.
տանջեցեր զնս, և նք ոչ ցաւեցան. վախճանեցեր զնս,
և ոչ կամեցան ընդունել զխրատ: կարծրացուցին զե-
րեսս իւրեանց քան զվէմ, և ոչ կամեցան դառնալ:
4 * Եւ ես ասացի՝ Թերևս աղքատք իցեն. վն այնորիկ
ոչ կարացին խնամել զճանապարհս Տն, և զիրաւունս
5 այ: * Երթայց առ հզօրսն՝ և խօսեցայց ընդ նս.
թէ նոքա գիտասցեն զճանապարհս Տն և զիրաւունս այ:
և նոքա ուռնիւք առհասարակ խորտակեցին զլուծն, և
6 խզեցին զասմառակս: * Վն այնորիկ եհար զնս առևծ
յանտառաց, և գայլ մինչև ՚ի տունս նոցա սատակեաց
զնոսա: զարթեաւ ինձ ՚ի վր քաղաքաց նց, և ամենե-
քեան որ ելանիցեն ՚ի նոցանէ՝ անկցին զէշ. զի յաճա-
խեցին զամպարշտութիւն իւրեանց, զօրացան յապստամ-
7 բութիւն իւրեանց: * Որո՞վ այսոքիւք հաշտեցայց ընդ քեզ:
որդիքն քո թողին զիս, և երդնուին ՚ի չաստուածս.
յագեցուցի զնս՝ և շնային, և ՚ի պոռնկանոցս օթևանս
8 առնէին: * Ձիք մատակախանձք եղեն, իւրաքանչիւր
9 ՚ի կին ընկերի իւրոյ վրնջէին: * Միթէ ՚ի վր այսոր
ամի ոչ առնիցեմ այցելութի՞ ասէ Տր. կամ յազգէ այն-
պիսւոյ ոչ խնդրէ վրէժ անձն իմ:
10 * Ելէ՛ք ՚ի մարտկոցս նր և կործանեցէ՛ք. բայց վախ- Ե
ճան մի առնիցէք: Թողէ՛ք զհիմունս նորա՝ զի տն են:
11 * Զի արհամարհելով արհամարհեցին զիս տունն Իէլի՝
12 և տունն յուդայ, ասէ Տր: * ստեցին տն իւրեանց, և
ասեն ոչինչ է այդ. և ոչ եկեսցեն ՚ի վր մեր չարիք, և

ըղ-

ԳԼ. Ե. (1) Ոմանք. Յայսկոյս յայնկոյս ընդ Ճնպհս.. առնէ իրաւունս: (3) Բազումք. Տր աչք քո ՚ի հաւ՚՚: (4) Ոմանք. Եւ ասացի.. վն այսորիկ ոչ: (5) Ոմանք. Թէ նոքա գիտասցեն զճանապարհս.. և խզեցին զասմառակս. (6) Այլք. Առևծ յանտառէ. կամ, յանտառէ: (6) Ոմանք. Անկանիցին զէշ: (7) Ոմանք. Եւ ՚ի պոռնկոցս օթևանս: (8) Ոմանք. Ձիք մատակախանձք եղեն: (9) Ոմանք. Ո՞չ խնդրեսցէ վրէժ:

Digitized by Google

զսուր եւ զսով ոչ տեսցուք ։ *Մարգարէքն մեր էին 'ի 13
հողմն, եւ բանն Տն ոչ գոյր 'ի նոսա ։ այնպէս եղիցի նոցա ։
*Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տր Ած ամենակալ․ փո- 14
խանակ զի խօսեցայք զբանդ զայդ՝ ահաւասիկ ես ե-
տու զբանս իմ 'ի բերան քո հուր, եւ զժողովուրդդ զայդ
փայտ․ եւ կերիցէ զնս ։ *Զի ահաւասիկ ես ածից 'ի 15
վն ձեր ազգ 'ի հեռաստանէ տունդ Իղի՝ ասէ Տր, ազգ
որ առաջին․ ազգ որ յաւիտենից․ ազգ որոյ ոչ լսիցես
զբարբառ նր ; եւ ոչ իմանայցես զխօսս նր ։ *Կապարճք 16
նր իբրեւ զգերեզմանս բաց են․ ամենեքին զօրաւորք ։
*Եւ կերիցեն զհունձս ձեր՝ եւ զհաց․ եւ կերիցեն զուս- 17
տերս ձեր՝ եւ զդստերս․ եւ կերիցեն զոչխար եւ զարջառ
ձեր ։ եւ կերիցեն զայգիս եւ զթզենիս ձեր եւ զձիթենիս ։
եւ կործանեսցեն զամուր ամուր քաղաքս ձեր․ եւ յորս դուքն
ապաստանեալ էք՝ սրով սատակեսցեն ։ *Եւ եղիցի յա- 18
ւուր յայնմիկ ասէ Տր Ած քո․ ոչ արարից զձեզ 'ի վախ-
ճան ։ *Եւ եղիցի յորժամ ասիցեն՝ վն էր արար Տր Ած 19
մեր մեզ զայս ամ, ասիցես ցնս․ փոխանակ զի թողէք
զիս՝ եւ ծառայեցէք աստուածոց օտարաց յերկրի ձե-
րում, նոյնպէս ծառայեսջիք օտարաց յերկրի՝ որ ոչ
ձեր իցէ ։

Ձ *Պատմեցէք զայդ 'ի տունն յակոբայ, եւ լուր լիցի 'ի 20
տունն յուդայ, եւ ասացէք․ *Լուարուք զայս ժողովուրդդ 21
յիմար եւ անմիտ, որոց աչք են եւ ոչ տեսանեն, եւ ա-
կանջք եւ ոչ լսեն ։ *Եթէ յինէն ոչ երկնչիցիք՝ ասէ 22
Տր, կամ յերեսաց իմոց ոչ ստաբանիցէք․ որ կարգեցի
զաւազ սահման ծովու․ հրաման յաւիտենական՝ եւ ոչ
անցցէ զնովաւ․ խառնեսցի՝ եւ ոչ կարասցէ եղանել․
գոչեսցեն ալիք նր՝ եւ ոչ անցանեն զնովաւ ։ *Եւ ժո- 23
ղովրդեանս այսորիկ եղեւ սիրտ անհնազանդ՝ եւ անհա-
ւան․ Թիւրեցան՝ եւ անցին գնացին ։ *Եւ ոչ ասացին 'ի 24
սիրտս իւրեանց․ երկիցուք 'ի Տէ Այ մերմէ․ որ տայ
մեզ

---

(14) Ոմանք․ Վն այսորիկ այսպէս․․ ահաւասիկ ես ե-
տու զբանս իմ․․ եւ զժողովուրդն զայն փայտ ։ (15) Ո-
մանք․ Զի ահաւասիկ ես ։ (15) Այլք․ Ոչ լսիցես զբ-
րբ նորա ։ (17) Ոմանք․ Զուստերս եւ զդստերս ձեր․․
եւ զձիթենիս ձեր․ եւ կացցեն զամուր ա"․․ յոր դուք
ապաւին"․․ սրով սատակեսցին ։ (17) 'Ի լուս"․ Եւ յորս
դուքն յուսացեալ էք ։ (19) Ոմանք․ Յորժամ ասիցէք․․
ասասցես ցնս․ փոխանակ զի թո" ։ (21) Ոմանք․ Ժողովուրդ
յիմար, որոյ աչք են ։ (22) Ոմանք․ Ոչ երկնչիջիք՝ ասէ
Տր․․ եւ ոչ անցանէ զնովաւ․․ եւ ոչ կարասցէ․ գոչեսն"․
․․ եւ ոչ անցցեն զնովաւ ։ (22) 'Ի լուս"․ Սահման յաւէ-
տենական ։ (23) Ոմանք․ Անհնազանդ եւ անհանճար ։

Digitized by Google

25

26

27

28

29
այսր․ ամե̃ ոչ առնիցեմ այցելութիւն ասէ Տր․ կամ յազ-
30 գէ այնպիսւոյ ոչ խնդրիցէ վրէժ անձն իմ։ * Ցիմա-
31 րութիւնք և արհաւիրք եղեն 'ի վր̃ երկրի։ * Մարգարէք
ստէս մարգարէանան, և քահանայք ծափ հարկանէին
նց․ և ժողովուրդ իմ սիրեաց զայն․ և զի՞նչ գործիցէք
առ յապայ։

ԳԼ. Զ.

1 Զօրացարուք որդիք բենիամինի 'ի մէջ Եմի․ փող
հարէք 'ի Թեկուէ, և 'ի վր̃ բեթաքարամայ առէք
նշան․ զի չարիք կարկառեալ գան 'ի հիւսւսոյ, և բե-
2 կումն մեծ * եղեցի զեղեցկին և փափկացելոյդ։ և բարձ-
3 ցի բարձրութիւն քո դուստր սիոնի։ * Եկեսցեն 'ի նա
հովիւք և խաշինք իւրեանց, և կանգնեսցեն շուրջ զնո-
վաւ զխորանս իւրեանց․ և հովուեսցեն իւրաքանչիւր
4 ձեռամբ։ * Պատրաստեցարուք 'ի վերայ նր̃ 'ի պատե-
րազմ․ արիք և ելցուք 'ի վր̃ նր̃ 'ի միջօրէի։ վայ մեզ,
զի տխեալ կարճացաւ, և հասին մեզ ստուերք երեկո-
5 յոյ։ * Արիք և ելցուք գիշերի, և ապականեսցուք զը-
6 հիմունս նր̃։ * զի այսպէս ասէ Տր զօրութեանց․ Հա-
տեցէք զփայտակերտս նր̃, արկէք 'ի վր̃ Եմի զօր․ զի
նա է քաղաք ամենեւին սուտ․ բռնութիւն 'ի մէջ նորա։
7 * Զոր օրինակ ցրտացուցանէ գուբ զջուր իւր, այն-
պէս և նա ցրտացուցանէ զչարիս իւր։ ամպարշտութիւն
և

և շարժմունք լուեցի ՚ի մէջ նոցա. յանդգնեցան իւր հաստա-
տալ։ Ցասումն և մահ ընդդէմ * խորամանկեցին ինձ, դառ- 8
ցէ երբեմն վերաստեղծ անձն իմ ՚ի քեզ. դարձցէ երբեմն ա-
ւարիկ ՚ի դէմ անդստին երկիրն ուր ոչ ոք երբեմն բնա-
կեցաւ։ * Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. կթեցէք՝ 9
կթեցէք. ձմայրան սատարէք զմնացորդս Իսրայէլի. և անդր
ի ձեռն կրկնեսջիք ուր կթող յամ իւր։ * Առ ո՞ ընդ խօս 10
խօսեցայց, և ո՞ւմ երդիցիմ վկայութիւն և լուիցեն. ահաւա-
սիկ անթլփատ են ականջք նոցա, և ոչ կարեն լսել։ Ա-
հա բանն Տեառն եղև նոցա ՚ի նախատինս, և ոչ են ախորժելո-
ցեն զնա։ * Եւ ես զբարկութիւն իմ լցի և արգելի, և 11
ոչ վախճանեցի զնոսա։ հեղից ՚ի վերայ տղայոց արտաքուստ,
և ՚ի ժողովս երիտասարդաց ՚ի միասին. զի այր և կին
ձեռնհասարակ ըմբռնեսցին. ծեր՝ հանդերձ կատարելո-
ւոմն աւուրբք ընկերեսցին։ * Եւ ըմբռնեսցին ագարակք 12
նոցա ՚ի ձեռս օտարաց. անդք և կանայք նոցա ՚ի միասին.
զի ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վերայ բնակչաց երկրիս այսորիկ՝
ասէ Տէր։ * Զի ՚ի փոքուանց նոցա մինչև ցմեծամեծս, ա- 13
մենեքեան կատարեցին զանօրէնութիւնս. ՚ի քահանայէ
մինչև ՚ի սուտ մարգարէ, ամենեքեան արարին սուտ
ութիւն։ * Եւ բժշկեցին զհարուածս դստեր ժողովրդեան 14
իմոյ ընդ արհամարհանս. և ասէին՝ խաղաղութիւն, խա-
ղաղութիւն. և ո՞ւր է խաղաղութիւն։ * Յամօթ եղեն զի 15
պակասեցան. և ոչ որպէս ամաչեցեալք ամաչեցին, և զա-
նարգանս իւրեանց ոչ ծանեան ՚ի միտ։ Վա՛յ այսուհետև անկա-
ցին ՚ի կործանումն իւրեանց. և ՚ի ժամանակի այցե-
լութեան իւրեանց սատակեսցին, ասէ Տէր։
Ը * Այսպէս ասէ Տէր. կացէք ՚ի ճանապարհս և տեսէ- 16
ցէք, և հարցէք զշաւիղսն յաւիտենականս Տեառն. և տեսէք
ո՛ր է ճանապարհ բարի, և գնացէք ընդ նա, և գտջիք
սրբութիւն անձանց ձերոց։ և ասացին թէ ոչ երթիցուք։
* կացուցի ՚ի վերայ ձեր դէտս, լուարո՛ւք բարբառոյ փո- 17
ղոյն. և ասեն, ոչ լուիցուք։ * Վասն այսորիկ լուան 18
ազգք, և որ հովուէին զհօտս ՚ի նոսա։ * Լո՛ւր երկիր, ա- 19
հաւասիկ ես ածից ՚ի վերայ ժողովրդեանս այսորիկ չա-
րիս,

սաստութեն լուեցի ՚ի միջի։ (9) Ոմանք. Եւ անդէն կթել կթեսջիք։ (10) Ոմանք. Ընդ որո՞ւմ խօսեցայց, և ում վկա-
յեցից վկայութե. ահաւասիկ անթլփատ են։ (11) Ոմանք.
Կատարելովք աւուրբք. (13) Ոմանք. Մինչև ՚ի մե-
ծամեծս։ (14) Այլ. Եւ բժշկէին զհարուածս։ (14) Ո-
մանք. Եւ ասեն. խաղաղ։ (15) ՚Ի չուառ. իւրեանց սատա-
կեսցին, ասէ Տէր. հանդերձ անձանց ՚ի ճանա։ (17) Ոմանք.
Եւ կացուցի ՚ի վերայ ձեր։ (18) Ոմանք յաւելուն. Զհօտս
՚ի նոսա. որպէս ես ոչխարս ընդ նոսա։

Digitized by Google

րիս, ըստ պտղոյ ապստամբութեան իւրեանց . զի բանից
20 իմոց ոչ անսացին , և զօրէնս իմ մերժեցին : * Ընդէ՞ր
է այդ զի բերես ինձ խունկս 'ի սաբայ , և կինամոմոն
յերկրէ հեռաստանէ : ողջակէզք ձեր՝ չեն ընդունե-
21 լի , և զոհք ձեր ինձ ոչ քաղցրացան : * Վն այդորիկ
այսպէս ասէ Տէր . ահաւասիկ ես տաց 'ի վ[երայ] ժողովր-
դեանդ այդորիկ ախտ , և տկարասցին 'ի նմին , հարք և
որդիք 'ի միասին . դրացին և ընկեր իւր կորիցեն :
22 * Այսպէս ասէ Տէր . ահաւասիկ զօր գայ 'ի հիւսիսոյ .
ազգ մեծ . Թագաւորք բազումք զարթիցեն 'ի ծագաց
23 երկրէ , * աղեղնաւորք և տիգաւորք . ազգ ժպիրհ և
անողորմ . ձայն նոցա իբրև զձայն ծովու յարուցելոյ . կա-
ռօք և երիվարօք ճակատեսցին , և յարձակեսցին իբրև զհուր
24 'ի պատերազմ 'ի վ[երայ] քո դուստր Սիոնի : * Լուաք զլու-
րոյր նոցա՝ և լքան ձեռք մեր . նեղութիւնք կալան զմեզ
25 իբրև երկունք ծննդականի : * Մի՛ ելանիցէք յանդս , և
ընդ ճանապարհս մի՛ գնայցէք . զի սուր թշնամեաց շուրջ
26 պատեալ է : * Դուստր ժողովրդեան իմոյ քուրձ ըզ-
գեցի՛ր . մոխի՛ր տարածեա՛ . սուգ զաւակի սիրելւոյ , և
կոծեա՛ կոծ դառն . զի յանկարծակի եկեսցէ թշուա-
27 ռութիւն 'ի վ[երայ] քո : * Փորձիչ ետու զքեզ ժողովրդոց
պաշարելոց , և գիտասջի՛ր 'ի փորձել ինձ զճանապարհս
28 նոցա : * ամենեքեան անհնազանդք գնան կամակորու-
թեամբ . իբրև պղինձ և երկաթ՝ ամենեքեան ապականեալ
29 եղեն : * Պակասեսցին փուքք 'ի հրոյ . պակասեաց կա-
պար . զուր աշխատի արծաթագործն , և նոցա չարիքն
30 ոչ հալեցան : * արծաթ խոտան կոչեցէք զնա , զի խոտ-
եաց զնոսա Տէր : լուարո՛ւք զպատգամս Տն ամ Հր-
էաստան :

ԳԼ. Է.

1 Պատգամն որ եղև առ Երեմիա 'ի Տեառնէ՝ և ասէ : * Կա՛ց Ը
2 'ի դրան տաճարին Տն՝ և ընթերցի՛ր անդ զբանս զայս .
և ասասցես : լուարո՛ւք զբան Տն ամ Հրէաստան որք
մտանէք ընդ դրունս ընդ այսոսիկ երկիրպագանել
3 Տն : * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աճ Իէլի . ուղղի-
ղե-

(20) Ոսկան . խունկս 'ի սաբայէ : (20) Ոմանք . Եւ կինամոմոն յերկրէ" : (21) Ոմանք . Այդորիկ ախտս : (22) Ոմանք . Ահաւասիկ զօր գայ . . . և Թագաւորք բազումք : (26) Քու-զեաց . Կոծեաց կոծ . . . Թշուառութիւն 'ի վ[երայ] ձեր : (27) Ոմանք . Եւ գիտասջիր փորձել ինձ զճանապարհս նոցա : (28) 'Ի լուս" . Ամենեքեան գնան կամակորս" . հ[illegible] 'ի Եբրայ" : (28) Ոմանք . Կամակորութեամբ և իբրև : (30) Ոմանք . Տն ամ Հրէաստանի :

Digitized by Google

արարէք զճանապարհս ձեր՝ եւ զգնացս, եւ բնակեցուցա-
ցից զձեզ 'ի տեղւոջս յայսմիկ։ * Եւ մի՛ յանձնապաստան 4
լինիք 'ի բանս սուտս. զի ամենեւին ոչ օգնեսցեն ձեզ՝
որ ասեն՝ տաճար Տն է։ * Թէ ուղղելով ուղղեսջիք 5
զճանապարհս ձեր եւ զգնացս. եւ եթէ առնելով առնի-
ցէք իրաւունս 'ի մէջ առն եւ ընկերի իւրոյ։ * Եւ զեկն 6
եւ զորբն եւ զայրին ոչ յաղթահարիցէք. եւ արիւն ան-
պարտ ոչ հեղուցուք 'ի տեղւոջս յայսմիկ. եւ զհետ
աստուածոց օտարաց ոչ երթիցէք չարի ձերում։ * Բնա- 7
կեցուցից զձեզ 'ի տեղւոջս յայսմիկ, յերկրի զոր
ետու հարցն ձերոց յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս։
* Արդ թէ դուք յանձնապաստան իցէք 'ի բանս սու- 8
տութեան, ուստի ոչ ինչ օգտիցիք. * Եւ գողանայցէք, եւ 9
սպանանիցէք, եւ շնայցէք, եւ երդնուցուք սուտ, եւ արկա-
նիցէք խունկս Բահաղու, եւ երթիցէք զհետ աստուա-
ծոց օտարաց. զորս ոչ գիտիցէք, առնց՝ ուստի եւ չար
լինիցի ձեզ։ * Եւ գայցէք կայցէք առաջի իմ 'ի տանս 10
յայսմիկ՝ յորոյ վր կոչեցեալ է անուն իմ. եւ ասիցէք.
մերժեցաք յառնելոյ զամ. զարշելիսն զայսոսիկ։ * Մի՞ 11
թէ այր աւազակաց եղեւ տունդ իմ. յորոյ վր կոչե-
ցեալ է անուն իմ այդր առաջի ձեր. եւ ես աւասիկ տե-
սանեմ՝ ասէ Տր։ * Զի երթայք 'ի տեղին իմ 'ի Սելով, ուր 12
բնակեցուցի զանուն իմ առաջ զառաջինսն. եւ տեսէք զինչ
արարի ընդ նմա յերեսաց չարեաց ժողովրդեան իմոյ
Իսրայէլի։ * Եւ արդ փոխանակ զի արարէք զայդ ամ գործս՝ 13
ասէ Տր. եւ խօսեցայ ընդ ձեզ ընդ առաւօտս խօսելով,
եւ ոչ լուարուք ինձ. կոչեցի զձեզ՝ եւ ոչ ետուք ինձ պա-
տասխանի։ * Եւ արարից ընդ տունդ ընդ՝ այդ՝ յորոյ 14
վր կոչեցեալ է անուն իմ, յոր դուքդ ապաստանեալ էք։
եւ ընդ տեղիդ զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձերոց. որպէս ա-
րարի ընդ Սելով։ * Եւ ընկեցից զձեզ յերեսաց իմոց՝ 15
որպէս ընկեցի զեղբարս ձեր՝ զամ զաւակն Եփրեմի։
* Եւ դու մի՛ կար յաղօթս 'ի վր ժողովրդեանդ այդո- 16
րիկ.

Դլ. Է. (4) Ոմանք. Ամենեւին ոչ օգնեսցեն ձեզ։
(4) Այս երիցս ասելն այսպէս. Որ ասեն. տաճար Տն, տա-
ճար Տն. տաճար Տն է։ (5) Բ.Հ. Եթէ ուղղելով ուղ"։
(6) Ոսկան. Ոչ երթայցէք 'ի չարիս ձերում։ (7) Ոմանք.
Մինչեւ ցյաւիտեան։ (9) Ոմանք. Եւ սպանանիցէք եւ
շնայցէք.. եւ երթայցէք զհետ.. ոչ գիտիցէք. ուստի
չար լինիցի։ (11) Ոմանք. Մի թէ այր աւազակաց ե-
ղեն տունդ իմ։ Ոսկան. մի թէ այր աւազակաց". տուն
իմ այդ առաւ"։ (12) Ոմանք. Զի երթայք 'ի տեղին իմ 'ի
Սելով։ (14) Ոմանք. Դուքդ ապաստանեալ էք։ (15) 'Ի լուսա".
Զաւակն Եփրեմի. համօրէն ազգաց 'ի Եփրեմ"։

Digitized by Google

ընել. և մի՛ խնդրեր 'ի վերայ դոցա ողորմութիւն. և մի՛
աղաչեր՝ և մի՛ անկանիր առաջի իմ վասն դոցա. զի ոչ
17 լսեմ քեզ: *Եթէ ոչ տեսանես զինչ գործեն դոքա 'ի
18 քաղաքս յուդայ և 'ի ճանապարհս Եմի: *որդիք նց
փայտ քաղեն, և հարքն նց հրատ արկանեն, և կանայք
նց հայս հարկանեն, առնել կարկանդակս զօրութեանց
երկնից. և նուիրեն նուէրս աստուածոց օտարաց, զի
19 բարկացուսցեն զիս: *Միթէ զիս բարկացուցա-
նիցեն՝ ասէ տր. և ոչ զանձինս, զի ամաչեսցեն երեսք
20 նց: *Վն այսորիկ այսպէս ասէ տր. ահա զբարկութի
և զսրտմտութի իմ հեղեց 'ի վերայ տեղւոյդ այդորիկ, 'ի
վր մարդոյ և անասնոյ, և 'ի վր փայտի ագարակի. և
'ի վր արդեանց երկրի: բորբոքեսցի և ոչ շիջցի:
21 *Այսպէս ասէ տր զօրութեանց ած Իէլի. զողջակէզս Թ
ձեր ժողովեցէք հանդերձ զոհիւք ձերովք, և կերայք
22 միս: *զի ոչ խօսեցայ ը հարսն ձեր, և ոչ պատուէր
ետու նց յաւուրն յորում հանի զնս յերկրէն եգիպ-
23 տացւոց՝ վն բանի ողջակիզաց և զոհից: *Այլ զայս
բան պատուիրեցի նց՝ և ասեմ. լուարուք ձայնի ի-
մում, և ես եղէց ձեզ յած. և դուք եղիջիք ինձ 'ի ժո-
ղովուրդ, և գնասջիք յամ ճանապարհս իմ զոր պատու-
24 իրեցի ձեզ, զի բարւք լինիցի ձեզ: *Եւ ոչ լուան
ինձ, և ոչ անսացին ականջն նց. այլ գնացին ըստ խորհր-
դոց սրտից իւրեանց չարաց. և եղեն յետս և ոչ յառաջ.
25 *յօրէ յորմէ ելին հարքն նց յերկրէն եգիպտացւոց
մինչև ցայսօր: Եւ արդ՝ առաքեցի առ ձեզ զամ ծա-
ռայս իմ զմարգարէս, 'ի տուէ՝ և ընդ առաւօտս առա-
26 քեցի: *և ոչ լուան ինձ, և ոչ անսացին ականջք նց. և
խստացուցին զպարանոցս իւրեանց առաւել քան ըզ-
27 հարց իւրեանց: *Եւ խօսեսցես ցնս զբանս զայս, և
ոչ լուիցեն քեզ. և կոչեսցես զնս՝ և ոչ տայցեն քեզ
28 պատասխանի: *և ասասցես առ նս. այս ազգ է որ ոչ
լուաւ ձայնի տն այ իւրեանց. և ոչ ընկալաւ զխրատ:
պակասեցին հաւատք, և բարձաւ ճշմարտութի 'ի բե-
29 րանոց նց: *Կտրեա՛ զհեր քո և 'ի բաց ընկեա. և առ
զողբս

---

(18) Ոմանք. Հրատ հարկանեն.. հայս արկանեն, առնեն կարկանդակս զօրութե երկ": (19) Ոմանք. Զիս բարկացուցանեն: (20) Ոմանք. Վն այնորիկ այսպէս.. ահաւասիկ բարկութի իմ և սրտմտութի իմ հեղցի 'ի վր տեղւոյդ այդորիկ: (23) Ոմանք. Եւ եղէց ձեզ ած.. զի բարի լիցի ձեզ: (25) Ոմանք. Յօրէ յորմէ հետէ ելին.. և առաքեցի առ քեզ զամ զծա": (27) Ոմանք. Ասասցես նց զբանս: (28) Ոսկան. Այս ազգք են որք ոչ: (28) Բազմք. 'Ի բերանոյ նց: (29) Ոմանք. Կտրեա զհեր քո.. և առ աղբս:

Digitized by Google

զողբս ՚ի շրթունս. զի խոտեաց Տէր՝ և մերժեաց զազգն
որ առնէր զայս: * Զի արարին որդիքն Յուդայ չար 30
առաջի իմ՝ ասէ Տէր: կարգեցին զպղծութիւնս իւրեանց
՚ի տանն յորում կոչեցեալ էր անուն իմ ՚ի վ(ե)ր(այ) նորա պղծել
զնա. * և շինեցին բագինս Տոփեթայ, որ է ՚ի ձոր որդ- 31
ւոցն Ենովմայ, այրել զուստերս և զդստերս իւրեանց
՚ի հուր. զոր ոչ հրամայեցի նոցա, և ոչ զմտաւ ածի ՚ի
սրտի իմում: * Վա(սն) այնորիկ ահա աւուրք եկեսցեն՝ աս- 32
ասէ Տէր, և ոչ ևս ասասցեն բագինս Տոփեթայ, և ձոր
որդւոցն Ենովմայ, այլ ձոր կոտորելոց, և թաղեսցեն
՚ի Տափեթն առ ՚ի անտեղութենէ չգտանելոյ: * Եւ եղիցին դիա- 33
կունք ժողովրդեանդ այդորիկ ՚ի կերակուր թռչնոց
երկնից՝ և գազանաց երկրի. և ոչոք իցէ որ հալածի-
ցէ: * Եւ բարձից ՚ի քաղաքացն Յուդայ և յանցիցն Երու- 34
զձայն խրախճանաց, և զձայն ցնծացելոց. զձայն հար-
սին, և զձայն փեսայի. զի յանապատութիւն եղիցի երկիրն:

ԳԼ. Ը.

՚Ի ժամանակի 1
Թագաւոր
և զոսկերս քահ
կերս բնակչաց 2
[illegible]
աստեղացն, և ա
ցինն՝ և որոց ծ
յորս ապաստանեա
կոծեսցին. և ո
երեսաց երկրի 3
Եւ զմնացորդա
ընդ ամենայն տեղիս մնացելոցն ուր և մերժեցից զնոսա՝
ասէ Տէր զօրութեանց: * Եւ ասասցես ցնոսա. այսպէս ա- 4
սէ Տէր. միթէ որ գլորին՝ ոչ յառնիցեն. կամ որ խո-
տորին՝ ոչ ևս դառնայցեն: * Ընդէ՞ր դարձաւ խոտորեցաւ 5
ժողովուրդդ այդ. և եհաս՝ խոտորումն ժպրհէ. և ամրա-
ցան կամօք իւրեանց՝ և ոչ կամեցան դառնալ: * Ունկն- 6
դիր եղէք և լուարուք, ոչ այսպէս խօսին. և ոչ գոյ մարդ
որ

(29) Բոլ. Զի խոտանեալ էր Տէր, և մերժ": (30) Ոմանք. Յորում վ(ե)ր(այ) կոչեցեալ էր անուն իմ պղծել: (31)(32) Ոմ-
ան. Տոփեթայ. ՚ի Տոփեթն: (32) Ոմանք. Առ անտեղութեան չգոյա". կամ, առ ՚ի չգոյութեան տեղ": (33) Ոմանք. Առ գա-
զանս՝ կերակուր: (34) Ոմանք. Զի անապատ լիցի երկիր:
Գլ. Ը. (2) Ոմանք. Ընդ ամ(ենայն) աստեղս.. և որոց զհետ գնան".. և ոչ կոծեսցին, և ոչ լացցեն: (4) Ոմանք. Մի
թէ որ գլորեսցին: (6) Ոմանք. Ոչ այսպէս խօսին...

որ զղջանայ ՚ի վերայ չարեաց իւրոց, և ասէ թէ զինչ գործե-
ցի. հատեալ ընթացօղն յընթացից իւրոց՝ իբրև զձի
7 ընդ քրտան մտեալ ՚ի խրխնջել իւրում։ * Արդ՝ սա-
ռնեն յերկինս ծանեաւ զժամանակ իւր. տատրակ և
ծիծեռնակ թռչունք վայրի՝ պահեցին զժամանակս մտից
իւրեանց. և ժողովուրդ իմ ոչ ծանեաւ զիրաւունս Տն.
8 * Զիարդ ասիցէք՝ թէ իմաստունք եմք, և օրէնք Տեառն
են ՚ի մեզ. վն այդորիկ զնար եղև սուտ գրիչն դպրա-
9 րացն։ * յամօթ եղեն իմաստունքն. զարհուրեցան և
ըմբռնեցան. զի զբան Տն անարգեցին. զի՞նչ իմաստու-
10 թիւն իցէ ՚ի նս։ * Վն այնորիկ տաց զկանայս նոցա
այլոց, և զագարակս նց օտարք ժառանգեսցեն. զի ՚ի փո-
քուէ մինչև ՚ի մեծամեծս նց ամ որ ագահէ զագահու-
թի. ՚ի մարգարէէ մինչև ց քահանայն՝ ամ որ առնէ ա-
11 նիրաւութի։ * Եւ բժշկէին զբեկումն դստեր ժողովր-
դեան իմոյ ընդ արհամարհանս. և ասէին խաղաղու-
12 թի խաղաղութի, և ոչ գոյր խաղաղութի։ * Ամաչեցին
զի արարին զպղծութի. ամօթոյն և այնպէս ոչ ամաչեցին
ամօթով, և զնախատանս ոչ առին ՚ի միտ։ վն այդո-
րիկ անկցին ընդ անկեալսն ՚ի ժամանակի այցելութե
13 իւրեանց, և տկարասցին՝ ասէ Տր։ * Եւ ժողովեսցեն
զարդիւնս իւրեանց՝ ասէ Տր. չիք խաղող յայգիս նց,
և ոչ թուզ ՚ի թզենիս նց. և տերևն թօթափեցաւ. և
14 տաւ նց՝ և անց զնոքօք։ * Արդ մեք՝ զի՞ նստցուք.
այլ ժողովեցարուք՝ և մտցուք ՚ի քաղաքս ամուրս, և
անդր անկցուք. զի Տր Ած մեր ընկեց զմեզ, և արբոյց
15 մեզ ջուր դառնութեան, զի մեղաք առաջի նր։ * Ժողո-
վեցաք ՚ի խաղաղութի, և ոչ գոյր բարութի։ ՚ի ժամա-
16 նակի բժշկութեան՝ և ահա տագնապ։ * ՚Ի Դանայ լուի-
ցուք զձայն երասանաց երիվարաց նց. ՚ի ձայնէ խրխնջ-
մանց հեծելոց նց շարժեցաւ երկիր ամ. եկեսցէ և
կերիցէ զերկիր լրիւ իւրով, զքաղաքս և զբնակիչս նր։
17 * Քանզի ես առաքեցից արձակեմ ՚ի ձեզ օձս կատարիչս,
յորս

յորս ոչ մտանիցեն թովչութիւնք, և հարկանիցեն զձեզ՝
ասէ Տէր։ * և յանբժշկական ցաւս սրտից ձերոց տա- 18
րակուսելոց։ * Ահա ձայն գուժի դստեր ժողովրդեան 19
իմոյ յերկրէ հեռաստանէ. միթէ Տէր ոչ գուցէ՛ 'ի Սիովն.
կամ թագաւոր անդ՝ ոչ իցէ. ընդէ՞ր բարկացուցին
զիս դրօշելովք իւրեանց, և ունայնովք օտարոտովք։
* Անցին հունձք, անց ամառն. և մեք ոչ փրկեցաք։ 20
* 'Ի վ̄ր բեկման դստեր ժողովրդեան իմոյ խաւարտե- 21
ցայ. խաւարեցայ տարակուսանօք. յաղթահարեցին
զիս երկունք իբրև ծննդականի։ * Միթէ գեղ ոչ գու- 22
ցէ 'ի Գաղաադ, կամ բժիշկ ոչ կայցէ անդ. ընդէ՞ր ոչ
ելև բժշկութիւն դստեր ժողովրդեան իմոյ։

ԳԼ. Թ.

Ո՛ տայր զգլուխս իմ ջուր, և զաչս իմ աղբերս ար- 1
տասուաց. և լայի զժողովուրդս զայս զտիւ և զգի-
շեր, և զվիրաւորեալս դստեր ժողովրդեան իմոյ։
* Ո՛ տայր ինձ յանապատի գիջին օթևանս. և թողուի 2
զժողովուրդս իմ, և գնայի 'ի դոցանէ. զի ամենեքեան
շնան՝ առհասարակ ժողովուրդք արհամարհողաց։ * Լա- 3
ւարեցին զլեզուս իւրեանց իբրև զաղեղն։ ստութիւն և
ոչ հաւատք զօրացան 'ի վ̄ր երկրի. զի 'ի չարեաց 'ի չա-
րիս ելին, և զիս ոչ ծանեան՝ ասէ Տէր։ * Իւրաքանչիւր 4
յընկերէ իւրմէ զգոյշ լերուք, և յեղբարս ձեր մի՛ յու-
սայք։ Զի ամ եղբայր՝ խաբելով խաբէ, և ամ բարե-
կամ նենգութ՛ գնայ։ * Իւրաքանչիւր զբարեկամ իւր 5
այպանեն, և ճշմարտութիւն ոչ խօսին. ուսաւ լեզու նց
խօսել ստութիւն. զրկեցին, և ոչ դադարեցին * ժողո- 6
վել վաշխս 'ի վ̄ր վաշխից, և նենգութիւն 'ի վ̄ր նենգու-
թեանց. և ոչ կամեցան զիս ճանաչել՝ ասէ Տէր։ * Վ̄ն այ- 7
նորիկ այսպէս ասէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց. ահաւասիկ ես
քննեցից զնս, և փորձեցից զնս. զի արարից յերեսաց
չարեաց դստեր ժողովրդեան իմոյ * բալլաստր խոցո- 8
տիչ։ լեզուք նց նենգաւորք. և բանք բերանոյ նոցա
ընդ ընկերի իւրում խօսին զխաղաղութիւն, և 'ի սրտի իւ-
րում

---

(21) Օրինակ մի. Խաւարեցայ տարակուսանօք։ (22) Յօրի-
նակին. Ընդ. ոչ եղև բժշ՞։
Գլ. Թ. (2) Ոմանք. Ժողովք արհամարհողաց։ (3) Ոս-
կան. Իբրև զաղեղն ստութե։ (4) Յօրինակին բանս այս.
Զի ամ եղբայր խաբելով խաբէ. նորմբերեղով նշանակի։
(5) Ոմանք. Ո՛չ խօսեցին. ուսան լեզուք նց։ (7) Բա-
զումք. Վասն այսորիկ այսպէս.. աւասիկ ես։ (8) Ո-
մանք. Ընդ ընկերի իւրեանց.. և 'ի սրտի իւրեանց։
(8) Ոսկան. Ունի զԹշնամանէ։

Digitized by Google

9 բուն ունին զԹշնամանութիւն ։ * Միթէ 'ի վր այսոցիկ ոչ
արարից 'այցելութիւն ասէ տր ․ կամ յաղագս այնպիսւոյ
10 ոչ խնդրեսցէ վրէժ անձն իմ ։ * Կոծ առէք 'ի վր լե֊
րանց, և ձայնս 'ի վր բլրոց անապատի ․ ողբացէք, քան֊
զի պակասեցին առ 'ի չգոյէ մարդկան անցաւորաց, և
ոչ լուան զձայն ստացուածոց ․ 'ի Թռչնոց երկնից մին֊
11 չև ցանասունս յիմարեցան և գնացին ։ * Եւ տաց զնմ
'ի գերութիւն և 'ի բնակութիւն վիշապաց ․ և զքաղաքս յու֊
12 դայ եդից յապականութիւն, առ 'ի չգոյէ բնակչաց ։ * Ո՞վ
է այր իմաստուն՝ և 'ի միտ առցէ զայս, և առ ո՞ւմ բան
բերանոյ տն, պատմեսցէ մեզ Թէ վն էր կորեաւ եր֊
կիր ․ լքաւ իբրև զանապատ առ 'ի չգոյէ անցաւորաց ։
13 * Եւ ասէ ցիս տր, վն Թողլոյն զոցա զօրէնս իմ զոր ե֊
14 դի առաջի աչաց նց, և ոչ լուան ձայնի իմում ։ * և
գնացին զհետ հաճոյից սրտից իւրեանց չարաց, և զհետ
15 կռոցն զոր ցուցին նց հարքն նց ։ * Վն այնորիկ այս֊
պէս ասէ տր զօրութեանց՝ աժ Իղի ․ ահաւասիկ ես ջամ֊
բեմ ժողովրդեանդ այդորիկ վշտանգ ․ և արբուցանեմ
16 զոցա ջո՛ւր դառնութե ։ * և ցրուեցից զդոսա ընդ ազգս
զորս ո՛չ գիտացին դոքա, և ոչ հարքն իւրեանց ․ և առ֊
ձակեցից 'ի վր զոցա սուր, մինչև սատակեցից զդո֊
17 սա նովաւ ։ * Այսպէս ասէ տր զօրութց ․ զմտաւ ա֊
ծէք՝ և կոչեցէք զձայնարկուս՝ և եկեսցեն ․ և առ իմաս֊
18 տունն կանայս առաքեցէք, և ձչեսցեն ։ * և առիպեսցեն,
և առցեն ողբս 'ի վր ձեր ․ և իջուսցեն աչք ձեր ար֊
19 տասուս, և արտևանունք ձեր բղխեսցեն ջուր ։ * Զի
ձա՛յն ողբոյ լուաւ 'ի Սիոնէ ․ զիարդ Թշուառացաք,
ամաչեցաք յոյժ, զի լքաք զերկիր, և ընկեցաք զբնա֊
20 կութիս մեր ։ * Լուարո՛ւք կանայք զպատգամս տն այ,
և ընկալցին ականջք ձեր զբանս բերանոյ նր ․ և արդ՝
ուսուցէք դստերաց ձերոց ձայնս ․ և կին՝ ընկերի իւ֊
21 րում ողբս ։ * զի ել մահ ընդ պատուհանս ձեր, և ե֊
մուտ յերկիր ձեր ․ ընջել զտղայս արտաքուստ, և զե֊
22 րիտասարդս 'ի հրապարակաց ։ * Այսպէս ասէ տր ․

եղե֊

---

(9) Ոմանք․ Ցուցանէ յայնպիսւոյ ոչ խնդրեսցէ ։ (10) Ո֊
մանք․ Զի պակասեցին ․ ․ մինչև յանասունս ։ (12) Ոմանք․
Եւ առ ոսում բան բերա" ․ ․ լքաւ որպէս զանապատ ։
(13) Ոմանք․ Վն Թողլոյ նոցա զօ" ․ ․ զոր ետու առաջի
երեսաց նց ։ (15) Ոմանք․ Վն այսորիկ ․ ․ ահաւասիկ ես
ջամբեմ ժողովրդեանդ այդմիկ սագնայ, և արբու" ։
(17) Ոմանք․ Ասէ տր տր զօրութց ։ Այլ ոմանք․ ասէ աժ
զօրութեց ։ (19) Ոմանք․ Ամաչեցաք յոյժ ։ (20) Բզմք․
Բերանոյ նորա, և ուսուցէք ։ (22) Ոմանք․ Եւ եղիցին
դիա" ․ ․ ․ նշանակ ընդ երեսս ։ (23) Օրինակ մի․ Միթէ

Digitized by Google

եղիցին դիականունք մարդկան նշաւակ ընդ երեսս դաշ-
տաց երկրի ձերոյ, եւ իբրեւ զխոտ զկնի հնձողի. եւ ոչ
ոք իցէ որ ժողովիցէ:
Ժ. * Այսպէս ասէ Տէր, մի պարծեսցի իմաստունն յիմաս- 23
տութիւն իւր, եւ մի պարծեսցի հզօրն 'ի զօրութիւն իւր,
եւ մի պարծեսցի մեծն 'ի մեծութիւն իւր. * այլ այնու պար- 24
ծեսցի' որ պարծիցին իմանալ եւ ճանաչել զիս, թէ ես եմ
Տէր Տէր. որ առնեմ զիրաւունս եւ զողորմութիւն, եւ զար-
դարութիւն 'ի վ՛ր երկրի. եւ 'ի նոյնս են կամք իմ' ասէ
Տէր: * Ահա աւուրք եկեսցեն ասէ Տէր. եւ այցելից այց 25
'ի վ՛ր ամ՛ թլփատելոց յանթլփատութեան իւրեանց. * 'ի 26
վ՛ր Եգիպտոսի, եւ 'ի վ՛ր Յուդայ, եւ 'ի վ՛ր Եդովմայ, եւ 'ի
վ՛ր որդւոցն Ամոնայ, եւ 'ի վ՛ր որդւոցն Մովաբու, եւ
'ի վ՛ր ամ՛ յարապատկելոցն զերեսս բնակելոց անապատի:
զի ամ՛ ազգք անթլփատք են մարմնով. եւ ամ՛ Իէլ անթլ-
փատ են սրտիւք իւրեանց:

ԳԼ. Ժ.

Լուարուք զպատգամսն զոր խօսեցաւ Տէր 'ի վ՛ր ձեր' 1
տունդ Իէլի: * Այսպէս ասէ Տէր. ըստ ճանապար- 2
հաց հեթանոսաց մի ուսանիք, եւ 'ի նշանաց երկնից մի
զարհուրիք. զի նոքա երկնչին յերեսաց նց: * Զի ամ՛ 3
կրօնք հեթանոսաց ունայնք են. փայտ յանտառէ հա-
տեալ, գործք ձեռաց հիւսանց: * Ձուլ արծաթով եւ 4
ոսկւով զարդարեալք. ուռամբք եւ բեւեռօք հաստատեա-
ցին զնոսա' զի մի շարժեսցին. արծաթ ճախարակեալ,
արծաթ 'ի գործ արկեալ 'ի Թարսսէ, եւ ոսկի եկեալ 'ի
Մովփազայ: * Եւ ձեռն ոսկերչի գործելոց գործ ճար- 5
տարաց. կապուտակ եւ ծիրանի զգեցուցանեն նց. եւ
ոչ գնասցեն, այլ բառնալով բարձցին. եւ ոչ քայլ մի
առնել փոխեսցեն, եւ ոչ կենդանի 'ի կրկին անկանիցին:
մի երկնչիք 'ի նոցանէ, զի ոչ չար առնեն, եւ բարի իսկ
ոչ գոյ 'ի նս: * Զի ոչ ոք իբրեւ զքեզ Տէր. մեծ ես' եւ մեծ 6
է անուն քո զօրութեամբ: * ո՞ ոչ երկնչիցի 'ի քէն թագա- 7
ւոր

պարծեսցի իմաստ՛՛: (23) Ոմանք
'ի զօրութիւն իւրում: (24) Բ
ցի. որ պարծիցին. Որք օրէնս
պարծի. . եւ 'ի նոյն են կամք: (
Եգիպտոսի, եւ 'ի Յուդայ, եւ '
Զի ամ՛ ազգք. . եւ ամ՛ տանն
ԳԼ. Ժ. (1) Ոմանք. Զպատգամ
Զի ամ՛ օրէնք հեթանոսաց.
(4) Ոմանք. Եւ ձուլ արծաթով.
Զի ոսկի եկեալ: (5) Ոմանք. Եւ մի երկնչիցիք.

Digitized by Google

ւոր ազգաց. զի քեզ իսկ վայելէ. զի յամ իմաստնոց
հեթանոսաց, և յամ թագաւորութեանց նց ոչ է իբրև զքեզ.
8 * Եւ միանգամայն այրեսցին, և անմտասցին միրոք ու-
9 նայնեաց. զի փայտ են: * Եւ արծաթ ընդելոյ եկեալ ՚ի
Թարշշայ, և ոսկի ՚ի Մովփազայ. գործ ճարտարաց իմ,
և ձեռաց ոսկերչաց. կապուտակ և ծիրանի հանդերձք
10 նց. գործ իմաստնոց ամ: * Այլ տէր ած մեր ճշմարիտ
է ած կենդանի, և թագաւոր յաւիտենական. և ՚ի
սրտմտութենէ նր շարժեսցի երկիր՝ և ոչ հանդարտես-
11 ցեն ազգք բարկութե նր: * Եւ այսպէս ասասջիք ցնս.
աստուածք որ զերկինս և զերկիր ոչ արարին՝ կորիցեն
12 յերկրէ, և ՚ի ներքոյ երկնիցս այսորիկ: * Տր է որ ա-
րար զերկիր զօրութեամբ իւրով, և կանգնեաց զաշխարհս
իմաստութեամբ իւրով. և խորհրդով իւրով ձգեաց զեր-
13 կինս: * Եւ ՚ի ձայնի զձայն իւր՝ ընդ բազմութե ջուրցն
յերկինս. հանէ զամպս ՚ի ծագաց երկրէ՝ և զփայլա-
տակունս իւր յանձրևս արար. հանէ զհողմս ՚ի գանձ-
14 բանաց իւրոց: * Յիմարեցաւ ամ մարդ ՚ի գիտութենէ.
յամօթ եղեն ամ ոսկերիչք դրօշելովք իւրեանց. զի
15 սուտ ձուլեցին, և չիք շունչ ՚ի նոսա. * սնոտի են՝ և
գործք խաբէութե: ՚ի ժամանակի այցելութե իւրեանց
16 կորիցեն: * Այլ ոչ այնպիսի է բաժին յակոբայ.
զի որ ստեղծն զամ՝ նա է բաժին նր. և իէլ գաւազան
17 ժառանգութե նր: Տր զօրութեանց անուն է նր: * Ժողո-
վեա՛ ՚ի բացուստ զզօրութիւն քո բնակեալդ ՚ի մէջ ընտ-
18 րելոց: * Այսպէս ասէ տր. ահաւասիկ ես քարընդե-
նեմ զբնակիչս երկրիդ այսուհետև նեղութե. և նեղեսցեն
19 զնս զի մի գտցին: * Վայ ՚ի վր բեկման քոյ, զի ցա-
ւագին են հարուածք քո: Եւ ասեմ, արդարև այդ ցաւ
20 են իմ, և եհաս ինձ: * Խորանն իմ չուառացաւ,
կորեաւ. և ամ խորանակալք իմ ցրուեցան. որդիք
իմ և խաշինք իմ ոչ ուրեք են, և ոչ ևս գոյ տեղի խո-
21 րանի իմոյ, և ոչ տեղի խորանակալաց իմոց: * Զի
հովիւքն անմտեցան, և զտէր ոչ խնդրեցին. վսն այսորիկ
ոչ

ոչ իմացան ամ արօտականքն, և ցրուեցան։ * Ձայն 22
դղորդի եկեսցէ, և շարժումն մեծ յերկրէն հիւսիսոյ,
կարգել զքաղաքս յուդայ յապականութիւն և ՚ի դադարս
ջայլամանց։ * Գիտեմ տէր՝ զի ոչ մարդոյ է ճանապարհ 23
իւր. և ոչ այր գնասցէ, և յաջողեսցէ զճանապարհս
իւր։ * Խրատեա՛ զմեզ տէր. բայց իրաւամբք, և մի՛ ցասու- 24
մամբք. զի մի՛ սակաւաւորս արասցես զմեզ։ * Հեղ զսրտ- 25
մտութիւն քո ՚ի վՐ հեթանոսաց որ ոչ գիտեն զքեզ, և ՚ի
վերայ ազգաց որ զանուն քո ոչ կարդացին. զի կերան
զյակոբ՝ և սպառեցին զնա. և վախճանեցին զնա, և
զարօտս նր աւերեցին։

ԳԼ. ԺԱ.

ԺԱ Բանն որ եղև առ Երեմիա՝ ՚ի տէ և ասէ։ * Լուա- 1
րո՛ւք զբանս ուխտիս այսորիկ, և խօսեսջի՛ք ընդ 2
արս յուդայ՝ և ընդ բնակիչս Եմի։ * Եւ ասասցես 3
ցնս. այսպէս ասէ տէր ած Իէլի. Անիծեալ լիցի մարդն
որ ոչ լուիցէ բանից ուխտիս այսորիկ։ * Զոր պատուի- 4
րեցի հարցն ձերոց, յաւուր յորում հանի զնոսա
յերկրէն եգիպտացւոց՝ ՚ի հնոցէ երկաթոյն. և ասեմ,
լուարո՛ւք ձայնի իմում, և արարէ՛ք զայս ըստ ամի զոր
ինչ պատուիրեմ ձեզ. և եղիջիք ինձ ՚ի ժողովուրդ, և
ես եղէց ձեզ յած։ * Եւ հաստատեցից զերդումն իմ 5
զոր երդուայ հարցն ձերոց, տալ նց զերկիրն որ բղխէ
կաթն և մեղր. որպէս և այսօր։ Պատասխանի ետու՝
և ասեմ, այո՛ տէր՝ եղիցի։ * Եւ ասէ ցիս տէր. ընթերցի- 6
ցի՛ր զամ զբանս զայսոսիկ ՚ի քաղաքս յուդայ՝ և
արտաքոյ Եմի, և ասասցես. լուարուք զբանս ուխ-
տիդ այդորիկ, և արարէ՛ք զդոսա։ * Զի վկայելով վկա- 7
յեցի զվկայութիւն հարցն ձերոց՝ յաւուրն յորում հանի
զնս յերկրէն եգիպտացւոց, և մինչև ցայսօր. կանխեալ
ընդ առաւօտս՝ և զնել վկայութիւն՝ և ասել, լուարուք
ձայնի իմում, և ոչ լուան։ * Եւ խոտորեցուցին զական- 8
ջս իւրեանց, և գնացին այր ըստ յամառութեան սրտից
իւրեանց ՚ի չարիս։ և ածից ՚ի վՐ նց զամ բանս ուխ-
տիս այսորիկ՝ զոր պատուիրեցի նց առնել՝ և ոչ արա-
րին։ * Եւ ասէ ցիս տէր. գտաւ կնճիռն յարս յուդայ, 9
և ՚ի

(24) Օրինակ մ. Զի մի սակաւ առնուցս արասցես։
Գլ. ԺԱ. (2) Զբանս ուխտիս.. ընդ արս.. և ընդ
բնակիչս Եմի։ (3) Բազ. Բանից խրատուս այսորիկ։
(4) Յօրինակին պակասէր. Եւ եղիջիք ինձ ՚ի ժողով։ (5) Ոմ-
անք. Ընթերցեր զամ զբանս.. զպատուիրանս ուխտիս։
(7) Ոմանք. Հանեալ իմ զնս յերկրէ։ (8.) Ոմանք. Եւ ածի
՚ի վՐ նց զամ։ (9) ՚Ի լուս. Զարս յուդայ և ՚ի բնա-

Digitized by Google

10 տեսէք՝ և 'ի բնակիչս Եմի : * դարձան յանիրաւութիւնս
հարցն իւրեանց առաջնոց, որք ոչ կամեցան լսել բա-
նից իմոց. և ահաւասիկ երթան զհետ աստուածոց
օտարաց ծառայել նց : և ցրեցին տունն Իէի և տունն
յուդայ զուխտն իմ, զոր ուխտեցի ընդ հարս նոցա :
11 * Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր. ահաւասիկ ես ածից
'ի վե դոցա չարիս, յորոց ոչ կարասցեն ելանել. և ա-
12 ղաղակեսցեն առ իս՝ և ոչ լուայց նց : * Եւ գնասցեն
քաղաքք յուդայ՝ և բնակիչք Եմի, և աղաղակեսցեն առ
դիսն իւրեանց որոց արկանէին խունկս. և փրկել
ոչ փրկեսցեն զնոսա 'ի ժամանակի չարեաց իւրեանց :
13 * Զի ըստ թուոյ քաղաքացն քոյ էին դիքն քո յուդայ,
և ըստ թուոյ անցիցն Եմի կարգեցէք բագինս և սեղանս
14 ամօթոյ, արկանել խունկս բահաղու : * Եւ դու՝ մի
կար յաղօթս վասն ժողովրդեանդ այդորիկ, և մի աղա-
չեր վասն
լսեմ 'ի ժ
15 սիրելւոյն
զի 'ի նեղութ
աղօթք,
16 ըրիս քո.
զերդեցին
'ի ձայնէ
17 անդրբոյս
անօրէնութ զչեզ՝ խօսեցաւ 'ի վե քոյ չարիս փոխանակ
չարեաց տանն Իէի, և տանն յուդայ : զի արարին ան-
ձանց անձանց 'ի բարկացուցանել զիս, յարկանել նց
խունկս բահաղու :
18 * Տր ծան ԺԲ
19 նց : * Եւ
զխնայցի
սեն, եկա
զնսա յերկ
20 ցի : * Տր
զերիկամս
րութե. ա
21 * Վասն ա
թոյլթայ

րեկամունս եւ զսիրտս, այլապէս թէ ոչ մեռանիցիս 'ի ձեռաց մե-
րոց: * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. ա- 21
հատուցանեմ ես այց արարից 'ի վ՟ն նց. երիտասարդք նց
սրով մեռցին, եւ ուստերք եւ դստերք նց սովով վախճա-
նեսցին: * Եւ մնացորդք ոչ եղիցին նց. զի ածից 23
չարիս 'ի վերայ բնակչացն Անաթովթայ յամի այցե-
լութեան նոցա:

ԳԼ. ԺԲ.

Արդար ես դու Տէր, եւ պատասխանի տաց քեզ. 1
բայց իրաւունս խօսեցայց ընդ քեզ. զի՞ է զի ճանապարհք
ամբարշտաց յաջողին, եւ խաղաղութեամբ ամենեքեան
որ արհամարհանս արհամարհեն: * Տնկեցեր զնոսա՝ 2
եւ արմատացան. ծնանին որդիս՝ եւ արարին պտուղ. մերձ
ես դու 'ի բերանս նց, եւ հեռի ես յերիկամանց նց:
* Եւ դու Տէր գիտես զիս. տեսեր զիս՝ եւ փորձեցեր 3
զսիրտ իմ առաջի քո: Ժողովեա զնոսա իբրեւ զոչխարս 'ի
սպանումն, եւ նուիրեա զնոսա յաւուր սպանման նոցա:
* Մինչեւ յե՞րբ սուգ առնիցէ երկիր, եւ խոտ ամ՟ն վայրի 4
ցամաքեսցի. 'ի չարեաց բնակչաց երկրին ապականեցան
անասունք եւ թռչունք: զի ասացին թէ ոչ տեսցէ
Ած զճանապարհս մեր: * Ոտք քո ընթանային՝ եւ լքուցա- 5
նէին զքեզ. զիա՞րդ պատրաստեսցիս երիվարօք: Իսկ արդ՝ յեր-
կիրս խաղաղութեան յուսացեալ ես. զի՞ գործեսցես 'ի
մրրկանաւ յորդանանու գետոյ: * Քանզի եւ եղբարքն քո՝ 6
եւ տուն հօր քո. եւ նոքա առնաներգեցին զքեզ, եւ նոքա
զհետ աղաղակեցին զկնի քո, հաւաքեցան 'ի վ՟ր քո. մի
հաւատար նց զի խօսեսցին ընդ քեզ բարիս: * Լքի զտ- 7
ուն իմ, թողի զժառանգութիւն իմ. ետու զսիրելի
անձն իմ 'ի ձեռս թշնամեաց նորա: * Եղեւ ժառան- 8
գութիւն իմ ինձ իբրեւ առիւծ յանտառի. ետ 'ի վ՟ր
իմ զբարբառ իւր, վն այսորիկ ատեցի զնա: * Մի՞թէ 9
այր բռնաւորի եղեւ ժառանգութիւն իմ ինձ, կամ այր
շուրջ զնովաւ. չորքոտանիք ժողովեցէք զամ՟ն գազանս
անդաստանի՝ եւ եկեսցեն ուտել զնա: * Հովիւք բազում- 10
ք

(22) Ոմանք. Ս...
վախճանեսցին:
Գլ. ԺԲ. (1) Բ...
Եւ հեռի յերի...
սայ՛՛. . . զնն ա...
մանն: (5) Ոմանք.
(6) Բազումք. Ե...
նոքա. 'ի ձեռն Լ...
իմ զբարբառն.

Digitized by Google

ապականեցին զայգի իմ. եղծին զբաժին իմ: արարին
11 զբաժին ցանկալի իմ յանապատ անկոխ. * Եդաւ յա-
պականու-
կանութե
12 ցանել. զ
ելս անապ
րեցէ 'ի ծ
13 վաստակեն
հնձեսցեք
Յամօթ լ
14 ասէ Տէ
չարաց որ
ցի ժողովր
զնա յերկր
15 Ջոյ նց. *
ղորմեցայց
ժառանգու
16 * Եւ եղից
ժողովրդե
է Տէր. որ
17 հաղ. և չլս
ոչ զառնելոյ

ԳԼ. ԺԳ.

1 Այսպէս ասէ Տէր. գնա՛ և ստացիր քեզ գօտի վտաւթե- ԺԳ
յի կտաւի, և ած զմիջով քո. և ընդ ջուր մի՛ ան-
2 ցանիցես: * Եւ ստացայ զգօտին ըստ բանին Տն,
3 և ածի զմիջով իմով: * Եւ եղև բանն Տն առ իս երկրորդ
4 անգամ՝ և ասէ: * Առ զգօտին զոր ստացար 'ի
միջոյ քումմէ. և արի գնա յափն Եփրատայ, և Թաքոյ-
5 ցես զնա անդ 'ի ծակ վիմի: * Եւ չոգայ և Թաքուցի զնա
6 յԵփրատ, որպէս պատուիրեաց ինձ Տէր: * Եւ եղև յետ
աւուրց բազմաց՝ ասէ ցիս Տէր. արի գնա յափն Եփրա-
տայ, և առ անտի զգօտին զոր հրամայեցի
քեզ

Digitized by Google

քեզ անդ թաքուցանել։ * Եւ գնացի յափն Եփրատ 7
գետոյ, փորեցի և առի զսփածանելին 'ի տեղւոջէ անդ
ուր թաղեցի զնա. և ահա ապականեալ էր սփածանե
լին, և ահա չէր ինչ իմիք պիտանացու։ * Եւ եղև բան 8
Տն առ իս՝ * և ասէ. այսպէս ասէ Տր. այսպէս ա 9
պականեցից զհպարտութ. յուդայ և զհպարտութ. Եմի։
* Զբաղաղըն և զժողովուրդն իմ չար՝ որք ոչ կամին 10
լսել բանից իմոց. որք գնան ըստ յօժարութե սրտից
իւրեանց չարաց, և երթան զհետ աստուածոց օտարաց
ծառայել նց՝ և երկիր պագանել։ և եղիցին իբրև զսը
փածանելիդ զայդ՝ որ ոչ իմիք է պիտանացու։ * Զի 11
զոր օրինակ մածանի սփածանելի զմիջով մարդոյ, նոյն
պէս մածուցի զինև զտմ տունդ Իղի, և զտմ տունդ
յուդայ՝ ասէ Տր. լինել ինձ ժողովուրդ անուանի,
և 'ի պարծանս և 'ի փառս. և ոչ անսացին ինձ։ * Եւ 12
ասասցես ժողովրդեանդ զպատգամդ զայդ. այսպէս
ասէ Տր Ած Իղի. ամ տիկ գինւով լցցի։ և եղիցի եթէ
ասիցեն ցքեզ. միթէ չգիտիցեմք գիտելով. եթէ ամ
տիկ գինւով լցցի։ * Եւ ասասցես ցնս. այսպէս ասէ 13
Տր. ահա ես լնում զամ բնակիչս երկրիդ այդորիկ,
և զթագաւորս որդւոց դաւթի որ նստին յաթոռ նր,
և զքահանայս և զմարգարէս, և զյուդա և զամ բնա
կիչս Եմի արբեցութբ։ * Եւ ցրուեցից զդոսա՝ զայր 14
և զեղբայր իւր, զհայր և զորդիս իւրեանց 'ի միասին՝
ասէ Տր. ոչ գթացայց և ոչ խնայեցից, և ոչ ողորմե
ցայց ապականել զդոսա։ * Լուարուք և ունկնդիր լի 15
րուք, և մի հպարտանայք՝ զի Տր խօսեցաւ։ * Տուք 16
Տն Այ ձերում փառս, մինչչև խաւարեալ և գայթա
գեալ ոտից ձերոց 'ի վր խաւարին լերանց։ ակն ու
նիցիք լուսոյ, և անդ ստուերք մահու. և դնիցեն 'ի
խաւարի։ * Եւ եթէ ոչ լսիցէք նմա՝ գաղտագողի լալ 17
ցեն անձինք ձեր յերեսաց թշնամեաց, և արտասուա
լից լիցէք արտասուօք. և իջուսցեն աչք ձեր արտա
սուս, զի խորտակեցաւ հօտն Տն։ * Ասացէք ցթա 18

գա

(7) Ոմանք. 'Ի տեղւոջէ ուր թաքուցի զնա անդ.. և չէր ինչ իմիք պէտ'': (10) Ոսկան. Ոչ կամին լսել բան'': (10) Ոմանք. Որ ոչինչ իմիք է պէտ'': (11) Ոմանք. Սփածանելի ընդ միջով.. զտմ տունն Իղի և զտմ տունն յու''. .. ինձ 'ի ժողովուրդ։ (12) Ոմանք. Զպատգամդ զայդ .. չգիտիցեմ եթէ տիկ։ (12) Ոսկան. Գինեաւ լցցի։ (14) Ոմանք. Եւ զհայրս դոցա, և զորդիս իւրե'': (16) Ոմանք. 'Ի վր խաւարային լերանց. ակն ունէիք լուսոյ։ (17) Ոմանք. Եթէ ոչ լսէք նմա.. լացցեն անձինք.. և արտասուս լիցէք արտասուօք։ (18) Ոմանք. Ասացէք ցթա

Digitized by Google

դաւորն և ցբռնաւորսն, թէ կորացարո՛ւք և նստարո՛ւք.
19 զի անկա՛ւ 'ի գլխոց ձերոց պսակ փառաց ձերոց: * Փա-
կեցան քաղաքք որ ընդ հարաւակողմն, և ո՛չ ոք էր որ
բանայր. գերեցաւ յուդա զվախճանեալ գերութ, ըզ-
20 կատարեալն հատուցմանց: * Ամբարձ զաչս քո եէմ,
և տես զարձակեալսդ 'ի հիւսիսոյ. ո՞ւր է հօտն որ տը-
21 ուաւ քեզ, խաշինք փառաց քոց. * զի՞նչ տայցես պա-
տասխանի 'ի ժամանակի յորում պահանջիցեն 'ի քէն.
դու իսկ ուսուցեր զնս ուսումն՝ տիրել 'ի վր քո: Ո՞չ
ահա երկունք ունիցին զքեզ իբրև կնոջ ծննդականի:
22 * և եթէ ասիցես 'ի սրտի քում, թէ ընդէ՞ր պատահեաց
ինձ այս. վն բազմութն անիրաւութն քոյ՝ յայտնեցաւ
23 յետուստ քո խայտառակել զկրկունս քո: * Եթէ
փոխեսցէ հնդիկ զմորթ իւր, և ինձ զխայտուցս իւր.
և դուք կարօղ լինիցիք գործել զբարիս ուսեալք ըզ-
24 չարիս: * և ցրուեցից զնս իբրև զխոտ հողմակոծեալ
25 յանապատի: * Այդ է վիճակ քո՝ և մասն չհաւանելդ
ձեզ ինձ: զի մոռացար զիս և յուսացար 'ի ստութս:
26 * և ես մերկացից զյետուստ քո, և արկից զգլխով քո
27 և զերեսօք, և երևեսցին անարգանք քո: * շնութի և
վրնջիւն քո, և օտարանալն յինէն պոռնկութ քով: 'ի
բագինս և յանդս տեսի զգարշելիս քո: Վա՜յ քեզ եէմ՝
զի ո՛չ սրբեսցիս զկնի իմ. մինչև ցե՞րբ եղէ քեզ այդ:

ԳԼ. ԺԴ.

1 Եւ եղև բանն տն առ երեմիա վն երաշտութեն անձրևի:
2 * Սուգ առ հրէաստան, և դրունք նր թափուր
եղեն. խաւարեցան 'ի վերայ երկրի, և աղաղակն եմի
3 բարձրացաւ: * և մեծամեծք նց առաքեցին զերիտա-
սարդս իւրեանց 'ի ջուր. եկին 'ի ջրհորս, և ո՛չ գտին
ջուր. դարձուցին ունայն զամանս իւրեանց: Ամաչե-
4 ցին յամօթ եղեն՝ և ծածկեցին զգլուխս իւրեանց: * և
գործ երկրին պակասեաց. զի ո՛չ եղև անձրև 'ի վերայ
երկրի: յամօթ եղեն մշակք, ծածկեցին զգլուխս իւր-
եանց:

գաւորս և բռնաւորն: (19) Ոմանք. Զկատարեալն հա-
տուցմանն: (20) Ոմանք. Եւ տես զյարձակեալսդ. . հօտն
որ տուաւ քեզ: (22) Ոսկան. Անօրէնութ քո յետուստ
քո խայտառակել: (23) Ոմանք. Եւ ինձ զխայտուց իւր:
(24) Ոմանք. Եւ ցրեցի զնս իբրև: (25) Ոմանք. Չհա-
ւանելդ ձեր ինձ: (26) Ոմանք. Եւ արկից զերեսօք քով:
(27) Բողոմէ. 'Ի բագինս և յաղանդս տեսի զգարշե՛ս:
ԳԼ. ԺԴ. (2) Ոմանք. Եւ դրունք նր թափուր մնացին:
(3) Ոմանք. Եւ մեծամեծք նր . . իւրեանց զջրոց: (4) Բող-
ոմէ. Զի ոչ գոյր անձրև 'ի վերայ:

Digitized by Google

ևանից ։ * Եղնիք 'ի վայրի ծնան, և Թողին զծնունդս զի 5
ոչ գոյր բանջար ։ * Եւ ցիռք 'ի դաշտս ծծեցին զօդս իբրև 6
զվիշապս ․ և սորեցին աչք իւրեանց զի ոչ գոյր խոտ ։
* Եթէ մեղք մեր հակառակ կացին մեզ ․ դու Տէր ա- 7
րա մեզ անուանդ քոյ ․ զի բազում են մեղք մեր առա-
ջի քո ․ քեզ մեղաք * ակնկալութիւդ Իղի ։ Տր փրկեաց 8
զմեզ 'ի ժամանակի չարեաց ․ ընդէ՞ր եղեր իբրև պան-
դուխտ յերկրի ․ կամ իբրև զբնակ երկրի որ դառնայ-
ցէ յօթեվանս ։ * Մի՛թէ եղիցիս իբրև զմարդ որ ննջէ ․ 9
կամ իբրև զայր որ ոչ կարէ ապրեցուցանել ։ և դու 'ի
միջի մերում ես Տէր, և անուն քո կոչեցեալ է 'ի վերայ
մեր ․ մի մոռանար զմեզ ։ * Ա՛յսպէս ասէ Տէր ժողովր- 10
դեանդ այդմիկ ․ այնպէս սիրեցին շարժել զոտս իւ-
րեանց՝ և ոչ խնայեցին ․ և Տր ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա ․
արդ յիշեսցէ զանիրաւութիւնս նց, և այց արասցէ մե-
ղաց նց ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր ․ մի կար յաղօթս զժո- 11
ղովրդեանդ այդորիկ 'ի բարիս ։ * զի թէ պահեսցեն, 12
ոչ լուայց խնդրուածոց նց ․ և եթէ մատուսցեն ողջա-
կէզս և զոհս՝ ոչ հաճեցայց ընդ այն ․ զի սրով և սովով
և մահուամբ սպառեցից զնս ։ * Եւ ասեմ ․ ա՛յ որ եսդ 13
Տէր Տէր ․ ահա մարգարէքն ասեն նց՝ Թէ ոչ տեսջիք զ-
սուր, և սով՝ ոչ եղիցի 'ի միջի ձերում ․ զի ճշմարտու-
Թիւն և խաղաղութիւն տացի 'ի վՐ երկրի, և 'ի տեղւոջս
յայդմիկ ։ * Եւ ասէ ցիս Տէր ․ սուտ մարգարէանան 14
մարգարէքն յանուն իմ ․ ոչ առաքեցի զնս, և ոչ պատուի-
րեցի նց, և ոչ խօսեցայ ընդ նս ․ զի տեսիլս սուտս,
և ըղձութիւնս, և հմայս, և զխաբս սրտից իւրեանց մար-
գարէանան նոքա ձեզ ։ * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր 15
'ի վՐ մարգարէիցն, որ մարգարէանան յանուն իմ, և
ես ոչ առաքեցի զնս և ոչ պատուիրեցի նց ․ որ ասեն՝
Թէ սուր և սով ոչ եղիցի յերկրիս յայսմիկ ։ յախտ ծխե-
բախան մահու՝ և 'ի սուր և 'ի սով սպառեսցին մարգա-
րէքն այնոքիկ, * և ժողովուրդն որոց նոքայն մարգա- 16
րէանան ։ և եղիցին ընկեցեալք յանցս Եմի՝ յերեսաց
սրոյ և սովոյ, և ոչ ոք իցէ որ Թաղեսցէ զնս ․ նոքա՝
և կանայք իւրեանց, և ուստերք և դստերք նց ․ և հե-
ղից 'ի վՐ նց զչարիս իւրեանց ։ * Եւ ասասցես ցնս 17
զբանս

(5) Ոմանք ․ Եւ եղնիք 'ի վայրի ․․․ և Թողին զծնունդս իւրեանց ։ (8) Ոմանք ․ Ընդէ՞ր եղև իբրև օտար յերկրի ։ (9) Ոմանք ․ Ո՞չ զմարդ որ նն" ․ ․ որ ոչ կարիցէ ապ" ։ (10) Ոմանք ․ Այսպէս սիրեցին շարժ" ։ (11) Ոմանք ․ Վն ժողովրդեանդ այդմիկ 'ի բար" ․ (12) Ոմանք ․ խնդրուածոց նց ։ (15) Ոմանք ․ Վն այնորիկ այսպէս ։ (16) Ոմանք ․ Նոքայն մարգարէանայցեն ։ եղիցին ընկեցեալք յանցս ։ (17) Ա-

զայս բան. Իջուցէք ընդ աչս ձեր արտասուս ՚ի տուէ
և՚ի գիշերի, և մի՛ դադարեսցեն. զի բեկմամբ մեծաւ
բեկաւ կոյս դուստր ժողովրդեան իմոյ, և ցաւագին
18 հարուածովք յոյժ: *Եթէ ելից ՚ի դաշտ՝ ահա վիրա-
ւորք սրոյ, և եթէ մտից ՚ի քաղաք՝ ահա ցաւք սովոյ. զի
մարգարէ և քահանայ գնացին յերկիր զոր ոչ գիտէին:
19 *Միթէ խոտելով խոտեցեր զՅուդայ, կամ վերանալ ձը-
լով վերացաւ անձն քո. ընդէ՞ր հարեր զմեզ, և ոչ գոյ
մեր բժշկութիւն. ակն կալաք խաղաղութեան, և ոչ գոյր
բարութիւն. ժամանակի բժշկութեան՝ և ահա խռովութիւն:
20 *Ծանեաք Տէր զմեղս մեր, և զանօրէնութիւնս հարց մե-
21 րոց. զի մեղաք առաջի քո: *Դադարեա՛ վասն անուան
քոյ. մի՛ կորուսաներ զաթոռ փառաց քոց: յիշեա՛, մի՛
22 ցրեր զուխտն քո որ ընդ մեզ: *Միթէ իցէ՞ ՚ի կուռս
հեթանոսաց՝ որ անձրևեսցէ. կամ թէ երկինք տացե՞ն
զլրութիւն իւրեանց. ոչ ապաքէն դու ես նոյն Տէր Ած
մեր, և ակնկալցուք քեզ. զի դու արարեր զայս ամ:

ԳԼ. ԺԵ.

1 Ու ասէ ցիս Տէր, եթէ կացցեն Մովսէս և Սամուէլ
առաջի երեսաց իմոց, ոչ եղիցի անձն իմ ընդ նս.
՚ի բաց արձակեա զժողովուրդդ զայդ յերեսաց իմոց՝
2 և ելցեն: *Եւ եղիցի եթէ ասիցեն ցքեզ՝ յո՞ ելցուք.
ասասցես ցնս՝ այսպէս ասէ Տէր, որք ՚ի մահ՝ ՚ի մահ,
և որք ՚ի սուր՝ ՚ի սուր, և որք ՚ի սով՝ ՚ի սով, և որք ՚ի
3 գերութիւն՝ ՚ի գերութիւն: *Եւ խնդրեցից ՚ի նոցանէ վրէժս
չորիւք օրինակօք՝ ասէ Տէր. զսուր ՚ի սպանանել, և զշ-
շունս ՚ի պատառել, և զթռչունս երկնից՝ և զգազանս
4 երկրի՝ յուտել և յապականել: *Եւ մատնեցից զնոսա
՚ի վտանգս ամ թագաւորութեանց երկրի. վա մանասէի
որդւոյ Եզեկիայ թագաւորին յուդայ, և վա ամի զոր
5 արար յԵրմ: *Ո՞ խնայեսցէ ՚ի քեզ Երմ, կամ ո՞ տրտ-
մեսցի ՚ի վե՛րայ քո, կամ ո՞ դարձցի հարցանել զխաղաղու-
6 թէ քումմէ: *զի դու դարձար յինէն՝ ասէ Տէր. և
յետս

ծանօթ. Ը
մեր բժ
ծանօ. Ից
որք ՚ի կո
Գող. ժ
ընդ զա
ցուք. (
ըՖնակին
(5) ՚ի ա
(5) Ոման

յետս երթիցես: Եւ ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վերայ քո, և
ապականեցից զքեզ. և ոչ ևս անսացից նոցա: * Եւ ցրուե- 7
ցից զնոսա ՚ի սփիւռս: ՚Ի դրունս ժողովրդեան իմոյ անզա-
ւակեցան. զի կորուսին զժողովուրդ իմ վասն չարեաց
իւրեանց, և ոչ դարձան: * Բազմացան այրիք նոցա 8
քան զաւազ ծովու. ածի ՚ի վերայ նոցա՝ և ՚ի վերայ մօրն զերի-
տասարդս: Թշուառութիւն ՚ի միջօրեի արկից զնոսա. Եկն
յանկարծակի դողումն և տագնապ: * Ունայնացաւ 9
եւթնածինն, համարձակեցաւ անձն նորա. եմուտ նմա արե-
ւ ՚ի միջօրէի, եղև յամօթ և ՚ի նախատինս: զմնացորդս
նոցա տաց ՚ի սուր առաջի թշնամեաց նոցա, ասէ Տէր:
ԺԵ * Վայ ինձ, վայ ինձ մայր իմ. ընդէ՞ր ծնար զիս. 10
այր դատափետեալ և ձգձգեալ ՚ի դատաստանի յամենայն
երկրի. ոչ պարտեցի ինչ, և ոչոք պարտեաց ինձ. և
զօրութիւն պակասեաց՝ յանիծանելեաց իմոց: * Եղիցի 11
Տէր, և յաջողեսցի նոցա ՚ի բարութիւն. եթէ ոչ կացի ա-
ռաջի քո, ՚ի ժամանակի չարեաց նոցա, և ՚ի ժամանակի
նեղութեան նոցա ՚ի բարիս ընդդէմ թշնամւոյ: * Իցէ՞ թէ 12
ճանաչիցի երկաթ. և քաղաքորմ պղնձի զօրութիւն քո:
* Եւ զգանձս քո աւար տաց ՚ի փրկանս վասն ամ մեղաց 13
քոց՝ յամ՝ սահմանս քո: * Եւ ծառայեցուցից զքեզ 14
թշնամեաց քոց յերկրի զոր ոչ գիտէիր. զի հուր վա-
ռեալ է ՚ի սրտմտութենէ իմմէ, ՚ի վերայ ձեր բորբոքեսցի:
* Դու գիտես Տէր. յիշեա զիս Տէր. այց արա ինձ. ան- 15
պարտ արա զիս ՚ի հալածչաց իմոց, և մի յերկայնմտութե-
ան իմ. ծանիր՝ մերժեալ առի վասն քո նախատինս * յար- 16
համարհողաց բանից քոց: վախճանեա զնոսա, և եղիցի
բանն քո ինձ յուրախութիւն և ՚ի ցնծութիւն սրտի իմոյ. զի
կոչեցեալ է անուն քո ՚ի վերայ իմ, Տէր Աստուած ամենակալ:
* Ո՛չ նստայց յատենի խաղացողաց. այլ զարհուրեցայ յե- 17
րե-

---

(7) Բազումք. Եւ ցրուեցից զնոսա ՚ի սփիւռս: (7) Ոմանք. Զի կորուսի զժողովուրդ իմ: (8) ՚Ի լուս՟. Զինչ այրիք նոցա. համանմանս ոնանց ՚ի բնաբ՟: (8) Օրինակ մի. Ած ՚ի վերայ նոցա և ՚ի վերայ մօրն: (8) Բազումք. Թշուառութիւն ՚ի միջօրեի արկի զնոսա: (10) Ոսկան փոխեալ ունի. Վայ ինձ մայր իմ. . յանիծողաց իմոց: (10) Բազումք. Եւ ձգեալ ՚ի դատաստան. . և ոչ պարտէ ոք ինչ ինձ, և զօրութիւն իմ պակասեաց: (11) Ոմանք. Եթէ ոչ կացից առաջի քո: (12) Ոմանք. Եւ քաղաքք որմն պղնձի: (13) Ոմանք. Տաց աւարի փրկանս: Ուր օրինակ մի. Տաց յաւար ՚ի փրկանս: (14) Ոմանք. Յերկիր զոր ոչ գիտէիր. զի հուր վառեալ ՚ի սրտ՟: (16) Ոմանք. Յարհամարհողաց բանից քոց: (17) Ոմանք. Ոչ նստայ յատենի այլ՟. . այլ զարհուրէի յերեսաց ձեռին. . զի լցայ դառնութ՟:

րեսաց ձեռին քո · առանձին նստէի զի լցայ դառնու_
18 թեամբ ։ * Ընդէ՞ր որ տրտմեցուցանեն զիս՝ զօրանան , և
վէրք իմ սաստիկք՝ ուստի՞ բժշկեցայց ։ լինելով եղև
19 ինձ իբրև զջուր ցուրտ , յորում ոչ գոյ հաւատ ։ * Վն
այսորիկ այսպէս ասէ Տէր · եթէ դարձցիս այսրէն՝
պատրաստեցի՛ց զքեզ , և առաջի երեսաց իմոց կաց_
ցես ։ և եթէ հանցես զպատուականն յանարգէ , իբրև
զբերան իմ եղիցես ։ և եթէ դարձցին նոքա առ քեզ ·
20 և ոչ եւս դու դարձցիս առ նս ։ * տաց զքեզ ժողովր_
դեանդ այդմիկ 'ի պարիսպ պղնձի ամուր · մարտիցեն
ընդ քեզ , և ոչ կարիցեն առնուլ · զի ընդ քեզ եմ
21 ապրեցուցանել և փրկել , ասէ Տէր ։ * Եւ զերծուցից
զքեզ 'ի ձեռաց չարաց , և փրկեցից զքեզ 'ի ձեռաց
ժանտաց՝ ասէ Տէր ած իէլի ։

Գլ · ԺԶ ·

2 Եւ դու մի առնուցուս քեզ կին · և մի ծնցին քեզ ԺԶ
3 ուստերք և դստերք 'ի տեղւոջդ յայդմիկ ։ * Զի
այսպէս ասէ Տէր , վն ուստերաց և դստերաց որ ծնա_
նիցին 'ի տեղւոջդ յայդմիկ , և վն մարց նց որ ծնանին
զնս , և վն հարց նց որ ծնանին զնս յերկրիդ յայդմիկ ։
4 * Մահուամբ ախտից մեռցին · մի կոծեսցին՝ և մի թա_
ղեսցին , այլ խայտառակ եղիցին ընդ երեսս երկրի ·
սրով անկցին , և սովով սատակեսցին ։ և եղիցին դիա_
կունք նց 'ի կերակուր թռչնոց երկնից և գազանաց
5 երկրի ։ * Այսպէս ասէ Տէր · յաշխարհուն նց մի մտա_
նիցես , և 'ի կոծ նց մի երթիցես , և սուգ 'ի վր նց մի
առնուցուս · զի 'ի բաց արարի զխաղաղութիւն իմ 'ի ժո_
ղովրդենէն յայսմանէ՝ ասէ Տէր · և զողորմութիւն և զգթու_
6 թիւն ։ * Եւ մեռանիցին մեծամեծք և փոքունք յերկրին
յայսմիկ · մի կոծեսցին , և մի ցասեսցին , և մի խողխեսցին ,
7 և մի լացցին , և մի թաղեսցին ։ * և մի բեկցի հաց սգոյ
նց 'ի մխիթարութիւն 'ի վր մեռելոյ · և մի արբուսցեն
8 բաժակ մխիթարութեան 'ի վր հօր և մօր իւրոյ ։ * 'Ի տուն
ըմպելեաց մի մտանիցես նստել ընդ նս՝ ուտել և ըմ_
պել ։

---

(19) Ոմանք · Վն այսորիկ այսպէս ա՛՛ · · · և ոչ դու դարձ_
ցիս առ նս · (20) Ոմանք · Ապրեցուցանել և 'ի փրկել ։
Ուր աւելորդ յաւելուն · և 'ի փրկել քեզ ։
Գլ · ԺԶ · * 'Ի Գլուխս յայս աւելորդ յաւելուն համար 1 · * Եւ
եղև բան Տն առ իս , ասելով ։ Եւ դու ։ (3) 'Ի բնաբանս ոմանք ։ * Զի
այսպէս ասէ Տր · · 'ի տեղւոջդ յայդմիկ · և վն մարց ։ (4) Ո_
մանք · Սրով մեռցին · և սովով ։ Ուր աւելորդ · սովու սրով՛՛ ։
(6) Ոմանք · Մի կոծեսցեն , և մի ցասուցեն ։ (7) Ոմանք ·
'Ի վն մեռելոց · · 'ի վն հօր իւրոյ և մօր ։

ողէք: * Զի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աձ Իղի. Ահա 9
ւասիկ՝ ես խափանեցից ՚ի տեղւոջէդ յայդմանէ առա-
ջի աչաց ձերոց՝ և ՚ի ձեր աւուրս, զձայն ցնծութեան
և զձայն ուրախութեան, զձայն փեսայի և զձայն հարսին:
* Եւ եղիցի յորժամ պատմեսցես ժողովրդեանն այդմիկ 10
զամենայն զբանս զայսոսիկ, և ասասցեն. ընդէ՞ր
խօսեցաւ Տէր ՚ի վր մեր զայդ ամ չարիս մեծա-
մեծս. զի՞նչ անիրաւութիւն է ՚ի մեզ, կամ ո՞ր մեղք զոր
մեղաք առաջի Տն այ մերոյ: * Եւ ասասցես ցնս. փոխ 11
խանակ զի թողին զիս հարքն ձեր՝ ասէ Տէր, և զհետ
գնացին աստուածոց օտարաց, և ծառայեցին նց, և
երկիրպագին նց. և զիս թողին, և զօրէնս իմ ոչ պա-
հեցին: * Եւ դուք անզգամեցայք առաւել առաւել 12
քան զհարսն ձեր: և ահաւասիկ դուք երթայք իւ-
րաքանչիւր զհետ հաճոյից սրտից ձերոց չարաց առ ՚ի
չլսել ինձ: * Եւ ընկեցից զձեզ յերկրէդ յայդմանէ 13
յերկիր՝ զոր ոչ գիտէիք դուք և հարքն ձեր. և ծա-
ռայեսջիք անդ աստուածոց օտարաց՝ ՚ի տուէ և ՚ի գի-
շերի, և ոչ տացեն ձեզ ողորմութիւն: * Վն այսորիկ 14
ահա աւուրք գան ասէ Տէր. և ոչ ևս ասասցեն՝ կեն-
դանի է Տէր որ եհան զորդիսն Իղի յերկրէն Եգիպտա-
ցւոց: * այլ թէ կենդանի է Տէր որ եհան զորդիսն Իղի 15
յերկրէն հիւսիսոյ, և յամ աշխարհաց ուր և մերժե-
ցան անդ. և դարձուցանելոց է զնս անդրէն յերկիրն իւ-
րեանց զոր ետ հարցն նց:

ԺԵ * Ահաւասիկ ես առաքեմ ձկնորսս բազումս՝ ասէ Տէր, 16
և որսասցեն զնս. և յետ այնորիկ առաքեցից որսորդս
բազումս, և որսասցեն զնս ՚ի վր ամ լերանց՝ և ՚ի վր
ամ բլրոց՝ և ՚ի ծակուց վիմաց: * Զի աչք իմ ՚ի վր 17
ամ ճանապարհաց նց, և ոչ թաքեան յերեսաց իմոց,
և ոչ ծածկեցան անիրաւութիւնք նց առաջի աչաց իմոց:
* Եւ հատուցից նց նախ կրկին զանիրաւութիւնս նց. և 18
զմեղս նց որովք պղծեցին զերկիր իմ մեռելոտւովք
զազրելեացն իւրեանց. և անօրէնութեամբք նոցա՝ որովք
լցին զժառանգութիւն իմ:

* Տր

(9) Ոմանք. Ահաւասիկ ես խա՛․․․ առաջի աչաց ձերոց: (10) Ոմանք. Եւ ասասցեն ցնս. ընդէր․․ կամ զորմէ մեղաց զոր մեղաք: (12) Ոմանք. Իւրաքանչիւրոք ըստ հաճոյից սրտից․․ առ ՚ի չլսելոյ ինձ: (13) Օրինակք ոմանք. Զոր ոչ գիտէիք դուք և հարքն: (14) Ոմանք. Վն այսորիկ ահա աւ": (15) Ոմանք. Մերժեցան անդր․․ անդրէն յերկիր իւրեն": (16) Ոմանք. Ահաւասիկ ես առաքեմ: (16) Օրինակք. Ձկնորս բազումս՝ ասէ: (17) Ոմանք. ՚Ի վր ճանապարհաց նց: (18) Ոմանք. Եւ հատուցից

19 * Տէր զօրութիւն իմ՝ և օգնութիւն իմ և ապաւէն իմ յաւուր ԺԸ
չարեաց։ առ քեզ հեթանոսք եկեսցեն 'ի ծագաց երկ-
րէ և ասասցեն. որպէս սուտ գործեցին հարքն մեր կուռս,
20 և ոչ գոյր օգուտ 'ի նոսին։ * եթէ առնիցէ մարդ ան-
21 ձին իւրում աստուածս՝ և նոքա չեն ածք։ * Վասն այ-
նորիկ ահաւասիկ ես ցուցից նոցա 'ի ժամանակի յայսմիկ
զձեռն իմ, ծանուցից նոցա և զզօրութիւն իմ. և գիտաս-
ցեն՝ թէ անուն իմ Տէր է։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Մեղք յուդայ գրեալ են գրչաւ երկաթեաւ, ադա-
մանդեայ եղնգամբ. դրոշմեալ է 'ի տախտակս սրտ-
2 ից նոցա, և յեղջերս սեղանոց նոցա * 'ի ժամանակի
յորում յիշեսցեն որդիք նոցա զսեղանս իւրեանց, և զան-
տառս իւրեանց 'ի մէջ ծառոց վարսաւորաց՝ և 'ի մէջ
3 բլրոց բարձանց, * և 'ի մէջ լերանց վայրի։ զզօրութիւն
քո, և զամ գանձս քո յաւարի տաց. զբարձանս
4 քո մեղաց յամ սահմանս քո։ * Եւ լքցիս և նուաստ լի-
նիցիս 'ի ժառանգութենէ քումմէ զոր ետու քեզ. և հանից
զքեզ 'ի ձեռս թշնամեաց քոց յերկրի զոր ոչ գիտացես.
զի հուր վառեալ է 'ի սրտմտութենէ իմմէ. մինչև յաւի-
5 տեան բորբոքեսցի։ * Այսպէս ասէ Տէր. անիծեալ
լիցի մարդ որ յուսացեալ իցէ 'ի մարդ, և հաստա-
տեսցէ մարմին բազկի նր. և ապստամբեսցէ 'ի
6 Տէ սիրտ նր։ * Եւ եղիցի իբրև զմշտավայրի յանապա-
տի. և ոչ տեսցէ յորժամ գայցէ բարութիւն. և բնակես-
ցէ յաղաղակուտս անապատի, յերկրի աղտաղտուկ՝ ուր
7 ոչ երբէք բնակիցեն։ * Եւ օրհնեալ լիցի մարդն որ
8 յուսացաւ 'ի Տէր, և եղիցի Տէր յոյս նր։ * և եղիցի իբրև
զծառ զուարճացեալ 'ի գնացս ջուրց. և ընդ գնացս
ջուրց ձգեսցէ զարմատս իւր. և ոչ երկիցէ յոր-
ժամ հասանիցէ տօթ։ և եղիցի ստեղն նր անտառա-
ցեալ շուքն զմտելոյ. յամի երաշտութեան ոչ երկիցէ, և
մի

նախ երկիրն զանօրէնութիւն նց.. և անիրաւութիւնք նց։
(19) Ոմանք. Եւ օգնականութիւն իմ. կամ, օգնական իմ
ես յաւուր չարեաց.. սուտ գործեցին հարքն.. 'ի նը-
ցանէն։ (20) Այլք. Եւ ոչ նոքա են ածք։ (21) Ոմանք.
Ահաւասիկ ես ցոյց"։
Գլ. ԺԷ. (1) Ոմանք. Ադամանդեայ եղն"։ (2) Ոմանք.
'ի ժամանակի յորժամ յիշեսցեն.. և զանտառս իւր-
եանց։ (4) Ոմանք. Մինչև յաւիտեան։ (5) Ոմանք. Եւ
ապստամբեալ լիցի.. և ապստամբեալ իցէ։ (6) Յօրինակին աղ-
տակոյ. Աղտաղտուկ՝ ուր ոչ երբէք բնակիցեն։ (8) Ոմանք.
Ջուրցն ձգեսցէ.. յամի երաշտութեան.. և մի կա-

Digitized by Google

մի՛ կասկածեսցէ 'ի տարւոյ զպտուղ: * Խորին է սիրտ քան 9
զամենայն, և մարդ է՝ և ո՛վ ծանիցէ զնա: * Ես Տէր քննեմ 10
զսիրտս՝ և փորձեմ զերիկամունս, տա՛լ իւրաքանչիւր
ըստ ճանապարհաց իւրոց, և ըստ պտղոյ գործոց իւ-
րոց: * Զայն արար կաքաւ. ժողովեաց զոր ո՛չ իւր 11
ծնեալ: որ ժողովէ զմեծութիւն տանց իրաւանց, 'ի
կէս աւուրց իւրոց թողցէ զնա, և 'ի վախճանի իւրում
եղիցի անզգամ: * Աթոռ փառաց բարձրացեալ խնկ- 12
բանէ տեղի սրբութեան մերոյ: * ակնկալութիւն Իսրայէլի Տէր: 13
ամենեքեան որ թողին զքեզ՝ ամաչեսցեն. հեռացեալքն՝
յերկրի գրեսցին, զի թողին զՏէր զաղբիւր ջրոյ կենաց:
ԺԹ * Բժշկեա՛ զիս Տէր՝ և բժշկեցայց, փրկեա՛ զիս Տէր՝ և 14
փրկեցայց. զի պարծանք իմ դու ես: * Ահաւասիկ 15
նոքա ասեն ցիս. ո՞ւր է բանն Տեառն, եկեսցէ այսր: * Բայց 16
ես ո՛չ ձանձրացայց զհետ գնալ քո. և աւուր մարդոյ ո՛չ
ցանկացայ: դու ինքնին գիտես՝ որ ինչ ելանէ ընդ շըր-
թունս իմ, առաջի երեսաց քոց է: * Մի՛ լինիր ինձ 17
յօտարութիւն: խնայեա՛ դու յիս յաւուր չարի: * Յամօթ 18
լիցին հալածիչք իմ, և մի՛ ես ամաչեցից. զարհուրես-
ցին նոքա՝ և մի՛ ես զարհուրեցայց: ած 'ի վերայ նոցա օր
չար, կրկին բեկմամբ բեկ զնոսա:

Ի * Այսպէս ասէ ցիս Տէր. երթ կա՛ց 'ի դրունս ժողովր- 19
դեան քոյ՝ ընդ որ մտանեն և ելանեն թագաւորքն յու-
դայ, և յամենայն դրունս Երուսաղեմի: * և ասասցես ցնոսա. լուա՛- 20
րո՛ւք զպատգամս Տեառն թագաւորք յուդայ, և ամենայն հրէաս-
տան, և ամենայն բնակիչք Երուսաղեմի որ մտանէք ընդ դրունդ
ընդ այդոսիկ: * Այսպէս ասէ Տէր. զգո՛յշ լերուք անձ- 21
անց ձերոց. և մի՛ բառնայք բեռինս յաւուր շաբա-
թուց. և մի՛ ելանէք ընդ դրունս Երուսաղեմի, * և մի՛ հանէք 22
բեռինս 'ի տանց ձերոց յաւուր շաբաթուց. և զամենայն
գործ մի՛ գործէք. և սրբեսջիք զօրն շաբաթուց որպէս
պատուիրեցի հարցն ձերոց: * Եւ ո՛չ լուան, և ո՛չ խո- 23
նարհեցուցին զունկն իւրեանց. և խստացուցին զպա-
րանոցս իւրեանց առաւել քան զհարցն իւրեանց. առ
'ի չլսելոյ ինձ՝ և ընդունելոյ զխրատ: * Եւ եղիցի և- 24
թէ

ստացի 'ի տարւոյ: (11) Ոմանք. Եւ ժողովեաց զոր ոչ:
(11) Ցօրինակին. Եղիցի անզգամ: (13) Ոմանք. Զաղբիւր
ջուրց կենաց: (15) Ոմանք. Ահաւասիկ նոքա ասեն:
(18) Ոմանք. Եւ մի՛ և ես ամաչեցից.. և մի՛ և ես զար":
(20) Ոմանք. Զպատգամս Տն: (20) Բազումք. Ընդ դրունդ
ընդ այդոսիկ: (21) Ոմանք. Բեռն յաւուր շաբաթ"...
ընդ դրունսդ Եմի: (23) Ոմանք. Առաւել քան զհարս
իւրեանց.. և չընդունելոյ. կամ, և ընդունել զխրատ.
(24) Ոմանք. Եւ սրբել զօր շաբաթուց:

Թէ լսելով լուիցէք ինձ՝ ասէ Տէր, չմտանել բեռին ընդ
դրունս քաղաքիս այսորիկ յաւուր շաբաթուց. և սրբե-
25 լել զօրն շաբաթու, չգործել 'ի նմա զամ գործ: * և
մտցեն ընդ դրունս քաղաքիդ այդորիկ թագաւորք և
իշխանք՝ որ նստիցեն յաթոռն Դաւթի. և ելանիցեն 'ի
կառս և յերիվարս իւրեանց, և իշխանք նց՝ արք յու-
դայ և բնակիչք Եմի. և բնակեսցի քաղաքդ այդ յաւի-
26 տեան: * Եւ եկեսցեն 'ի քաղաքացն յուդայ շուրջա-
նակի Եմ, և 'ի բենիամինէ, և 'ի դաշտականաց, և 'ի
լեռնականաց, և 'ի կողմանց հարաւոյ բերել ողջա-
կէզս՝ և խունկս՝ և մանանայ՝ և կնդրուկ. մատուցանե-
27 լով օրհնութի 'ի տան Տն: * Ապա թէ ոչ լուիցէք ինձ
սրբել զօրն շաբաթուց՝ չբառնալ բեռինս և մտանել
ընդ դրունս Եմի յաւուր շաբաթուց. վառեցից հուր
'ի դրունս նր, և կերիցէ շուրջ զԵմաւ, և մի՛ շիջցի:

ԳԼ. ԺԸ.

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տէ՝ և ասէ: * Արի էջ ԻԱ
2 'ի տուն բրտին, և անդ լուիցես զբանս իմ: * Իջի
3 'ի տուն բրտին, և ահա նա գործէր 'ի վերայ վիճաց:
4 * Եւ անկաւ անօթն մի՝ զոր ինքն գործէր 'ի կաւոյն՝ 'ի
ձեռաց նր. և դարձեալ արար զնա այլ անօթ, որպէս հա-
5 ճոյ 'եղև առաջի նր առնել: * Եւ եղև բան Տն առ իս՝
6 և ասէ: * Եթէ իբրև զբրուտդ զայդ ոչ կարիցեմ առ-
նել ձեզ տունդ Իէլի՝ ասէ Տէր: Ահաւասիկ իբրև զկաւդ
'ի ձեռս բրտիդ, այդպէս էք 'ի ձեռս իմ տունդ Իէլի:
7 * Եթէ վախճան խօսեցայց 'ի վերայ ազգի՝ կամ թագա- ԻԲ
8 ւորութեց, բառնալ զնս՝ և քակել և կորուսանել: * և
դարձցի ազգն այն 'ի չարեաց իւրեանց զոր խօսեցայ
'ի վր նց. զղջացայց և ես 'ի վր չարեացն զոր խորհե-
9 ցայ առնել նց: * Եւ եթէ վախճան խօսեցայց ազգի
10 և թագաւորութե՝ շինել և տնկել: * և արասցեն չարիս
առաջի իմ, չլսել բարբառոյ իմոյ. զղջացայց և ես 'ի
11 վր բարեացն զոր խօսեցայ առնել նց: * Եւ արդ՝ խօ-
սեաց

---

(26) Ոմանք. Եւ 'ի կողմանց հիւսիսոյ բերել ողջա՛՛. և կնդրուկս մատուցանել օրհնի՛՛: (27) Ոմանք. Սրբել ինձ զօրն շա՛՛: (27) Բազմք. Բառնալ բեռն և մտանել Եմ դր՛՛:
ԳԼ. ԺԸ. (2) Ոմանք. Արի և էջ 'ի տուն: (3) Ոմանք. Նա գործէր 'ի վր վիճի: (3) 'Ի լատ՛՛. 'Ի Հէ՝ Վիմաց. Նշանակէ՝ գործարան: (6) Բազմք. Առնել զձեզ տունդ Իէլի: (7) Ոմանք. Ազգի կամ թագաւորութե: (8) Ոմանք. 'Ի չարեաց իւրոց զորոց խօսեցայ. . զոր խօսեցայ առնել նց: (9) Ոմանք. Վախճան խօսեցայց 'ի վր ազգի: (10) Ոմանք. Զոր խորհեցայ առնել նց: (11) Ոմանք. Ահա-

Digitized by Google

[illegible] ընդ [illegible] յ[illegible]՝ եւ ընդ բնակիչս Տէր, եւ ա_
[illegible]․ այսպէս ասէ Տէր, [illegible] ես [illegible]
ʼի վ[illegible] ձեր [illegible], եւ [illegible] ʼի վ[illegible] ձեր [illegible]։ [illegible]
[illegible] ʼի [illegible] [illegible]․
եւ [illegible] [illegible] ձեր եւ [illegible] ձեր։
* Եւ [illegible]՝ [illegible], [illegible] 12
[illegible], եւ [illegible] [illegible] իւ_
[illegible]։
ԻԳ. * Վ[illegible] այդորիկ [illegible] ասէ Տէր։ [illegible]՝ [illegible] 13
[illegible] [illegible]՝ [illegible] [illegible] [illegible] զոր [illegible]
[illegible] [illegible] Տէր։ * Մ[illegible] [illegible] ʼի մէ_ 14
ջ, [illegible] ձեւ ʼի [illegible]․ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ʼի [illegible] [illegible]։ * Զի [illegible] 15
զնս [illegible] [illegible]․ [illegible] [illegible]․
եւ [illegible] ʼի [illegible] [illegible] ʼի [illegible] յա_
ւ[illegible]․ [illegible] ʼի [illegible] որ ոչ [illegible] զը_
[illegible] * [illegible] [illegible] [illegible] եւ ʼի [illegible] յա_ 16
ւ[illegible]․ [illegible] որ [illegible] ընդ այն՝ [illegible]
ցին, եւ [illegible] [illegible] [illegible]։ * Իսկ եւ [illegible] 17
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] իւ_
րեանց, ʼի [illegible] եւ ոչ [illegible]։ [illegible] [illegible] զոր
[illegible] [illegible]։ * Եւ [illegible]․ [illegible] [illegible]_ 18
ցուք [illegible] ʼի [illegible] [illegible]․ զի ոչ կարիցեն [illegible]
ʼի [illegible], եւ [illegible] [illegible], եւ [illegible]՝ ʼի [illegible]_
[illegible]։ [illegible] եւ [illegible] [illegible], եւ ոչ [illegible]_
ցուք [illegible] [illegible] [illegible]։ * [illegible] Տէր, եւ [illegible] [illegible]_ 19
ւոյ [illegible]։ * [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]_ 20
[illegible] [illegible]․ զի [illegible] ʼի [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]; եւ [illegible] [illegible] [illegible]։ յա[illegible]
[illegible] ʼի[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] ʼի [illegible]։ * [illegible]_ 21
[illegible] [illegible] [illegible] ʼի [illegible], եւ [illegible] [illegible] ʼի [illegible]
[illegible]․ [illegible] [illegible] [illegible] եւ [illegible], եւ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], եւ [illegible]
[illegible] [illegible] ʼի [illegible]։ * Եղիցի [illegible] ʼի [illegible] 22
[illegible]․

[illegible]․ [illegible], [illegible]։ (12) Բ[illegible]․ [illegible]
[illegible], [illegible]"։ (12) Ոմանք․ Եւ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]։ (13) Ոմանք․ Վ[illegible]
[illegible]․․ [illegible] [illegible] [illegible]․․ [illegible] Տէր։
(15) Բ[illegible]․ Ո[illegible] ոչ [illegible] [illegible]։ (16) Ո_
մանք․ Ա[illegible] որ [illegible] ընդ այն։ (17) Ոմանք․
Եւ [illegible] [illegible]։ (18) Ոմանք․ Եւ [illegible]
[illegible]։ (21) Ոմանք․ Վ[illegible] [illegible]"․․․ եւ
[illegible] [illegible]։ (22) Ոմանք․ Եղիցի [illegible] ʼի [illegible]

նոց. զի ածիցես 'ի վ(երայ) նոց յանկարծակի աւազակս: զի
բանս 'ի գործ արարին ունել զիս, և որոգայթս Թա-
23 քուցին ինձ: * Եւ դու Տէր գիտացեր զամ խորհուրդս
նոց զինէն 'ի մահ. մի քաւեսցես զանօրէնութիւնս նոց, և
զմեղս նոց յերեսաց քոց մի ջնջեսցես: Եղիցի հիւան-
դութիւն նոց առաջի քո. 'ի ժամանակի բարկութեան քո
արա 'ի նոսա:

Գլ. ԺԹ.

1 Յայնժամ ասէ ցիս Տէր. Երթ ստացիր քեզ կճուճ մի խե-
ցեղէն 'ի կաւոյ, և ածցես 'ի ծերոց ժողովր-
2 դեանն, և 'ի ծերոց քահանայիցն: * Եւ ելցես 'ի գերեզ-
մանս որդւոցն Ենովմայ՝ որ է առաջի մտից դրանն քարսի-
թեայ, և ընթերցցես անդ զամ զբանս զոր խօսեցայց.
3 [illegible] ասցես ցնս. Լուարուք զպատգամ
[illegible] քաց, և արք Երուսաղեմի, և բնա-
[illegible] ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայէլի. Ա-
[illegible] 'ի վ(երայ) տեղւոյդ այդորիկ չարիս.
4 [illegible] հնչեսցեն ականջք իւր. * Փո-
[illegible] ս, և օտարացուցին զտեղիս զայս.
[illegible] 'ի սմա խունկս աստուածոց օտա-
[illegible] ն ինքեանք և հարքն իւրեանց: Եւ
Թագաւորքն Յուդայ լցին զտեղիս զայս արեամբ ան-
5 մեղաց: * Եւ շինեցին բագինս Բահաղու, այրել զորդիս
իւրեանց հրով ողջակէզս Բահաղու. զոր ոչ պատուիրե-
ցի և ոչ խօսեցայ, և ոչ անկաւ զմտաւ 'ի սրտի իմում:
6 * Վ(ասն) այդորիկ ահա աւուրք գան ասէ Տէր. և ոչ ևս կո-
[illegible] գլորումն, և գերեզ-
7 [illegible] կոտորածի: * Եւ խա-
[illegible] և զխորհուրդն Եմի 'ի
[illegible] սրով առա-
[illegible] ս խնդրողաց անձանց
[illegible] րակաց թռչնոց երկ-
8 [illegible] կարգեցից զքաղաքդ
[illegible] ամ որ անցանէ ընդ
նա զարմասցի. և շչեսցէ 'ի վերայ ամ հարուածոց նր:
9 * Եւ կերիցեն զմարմինս ուստերաց՝ և զմարմինս դըս-
տե-

նոց. զի ածցես 'ի վերայ: (23) Բազումք. Մի՛ քաւեսցես
զանիրաւութիւնս նոց:
Գլ. ԺԹ. (2) Ոմանք. Քարսիթայ. և ընթերցցես անդ:
(3) Բազումք. Որ լուիցէ, հնչեսցեն ա՛': (4) Ոմանք. Եւս ար-
կանէին 'ի նմա խունկս: (6) Ոմանք. Որդւոյն Ենովմայ:
(7) 'Ի [illegible]. Եւ արկից զնս [illegible]:
(8) Ոմանք. Որ անցանիցէ ընդ նա: (9) Ոմանք. Զմարմ:

Digitized by Google

տերանց իւրեանց, և իւրաքանչիւր զմարմին ընկերի իւ-
րոյ, 'ի նեղութեան և 'ի պաշարման զոր պաշարեսցեն զնո
թշնամիք իւրեանց՝ որք խնդրէին զանձինս նոց ։ * Եւ 10
խորտակեսցես զկուժն առաջի արանցն որ ելանիցեն
ընդ քեզ, * և ասասցես ցնո ։ Այսպէս ասէ Տէր Տր 11
զօրութեանց ․ այսպէս խորտակեցից զժողովուրդդ զայդ՝
և զքաղաքդ, որպէս խորտակի աման խեցեղէն, որ ոչ կա-
րիցէ միւսանգամ բժշկել ․ և 'ի Տափեթ թաղեսցին առ
'ի չգոյէ տեղի թաղելոյ ։ * Այսպէս արարից տեղւոյդ 12
այդմիկ՝ ասէ Տէր, և բնակչացդ որ 'ի դմա ․ տալ զքա-
ղաքդ զայդ 'ի գլորումն ։ * Եւ եղիցին տունք Եմի և տունք 13
թագաւորացն Յուդայ՝ իբրև զտեղի սապանելոյ ․ վասն
պղծութեանց զոր արարին յամ տունս, յորս արկանէին
խունկս 'ի վր տանեաց իւրեանց՝ ամ զօրութեանց երկ-
նից, և նուիրէին նուէրս աստուածոց օտարաց ։ * Եւ 14
եկն Երեմիա 'ի գլորմանէն տափեթայ՝ ուր առաքեաց
զնա Տէր անդ մարգարէանալ ․ և եկաց 'ի սրահի տան
Տն, և ասէ ցամ ժողովուրդն ։ * այսպէս ասէ Տէր զօ- 15
րութեանց Այ Իլի ․ Ահաւասիկ ես ածեմ 'ի վր քաղա-
քիդ այդորիկ, և 'ի վր ամ քաղաքաց դորա՝ և աւանաց
զամ չարիս զոր խօսեցայ 'ի վր դորա, զի խստացու-
ցին զպարանոցս իւրեանց չլսել բանից իմոց ։

ԳԼ. Ի.

Եւ լուաւ Պասքովր որդի Եմմերայ քահանայի, և 1
նինքն էր հրամանատար և իշխան տանն Տն, յԵրե-
միայէ 'ի մարգարէանալն զբանս զայսոսիկ ։ * Եւ ե- 2
հար Պասքովր զԵրեմիա մարգարէ, և արգել զնա 'ի
վերնադրանդն ․ որ էր 'ի դրանն Բենիամինի, 'ի վերնա-
տանն որ էր 'ի տան Տն ։ * Եւ եղև 'ի վաղիւն անդր, և 3
հան Պասքովր զԵրեմիա 'ի վերնադրանդէ անտի ։ Եւ ա-
սէ ցնա Երեմիա ․ ոչ Պասքովր կոչեաց զանուն քո Տէր,
այլ գերբ Թափառական ։ * Զի այսպէս ասէ Տէր ․ Ա- 4
հաւասիկ ես տաց զքեզ 'ի գերութիւն հանդերձ ամ բա-
րեկամօք քովք, և անկցին 'ի սուր թշնամեաց իւրեանց ․
և

մինս ընկերի իւրեանց ․ ․ զոր պաշարեսցեն զնո ։ (11) Ո-
մանք ․ Այսպէս խորտակեցից ․ ․ որ ոչ կարէ միւսան-
գամ ․ ․ առ 'ի չգոյէ տեղւոյ թաղելոյ ։ (12) Բազումք ․ Տալ
զքաղաքդ զայդ 'ի գլ"։ (13) Ոմանք ․ Իբրև տեղիս գլո-
րելոյ ․ ․ և նուիրեցին նուէրս ։ (14) Ոմանք ․ Զնա Տէր
անդր մար"։ (15) Ոմանք ․ Ահաւասիկ ես ածեմ։
ԳԼ ․ Ի ․ (1) Ոմանք ․ Եւ իշխան 'ի տանն Տն ։ (2) Բազումք ․
Եհար Պասքովր ․ ․ զնա 'ի վերնադրանն որ է 'ի դրանն
բե"։ (3) Բազումք ․ Եւ եհան ․ ․ 'ի վերնադրանդէ անտի։

Digitized by Google

և աչք քո տեսցեն : և զքեզ և զա͞մ տունն յուդայ տաց
'ի ձեռս Թագաւորին բաբելացւոց . և գերեսցեն զնս
5 'ի բաբելոն , և կոտորեսցեն զնս սրով : * Եւ տաց զա͞մ
զօրութիւն քաղաքիդ այդորիկ . և զա͞մ վաստակս դորա ,
և զա͞մ պատիւ դորա , և զա͞մ գանձս Թագաւորին յու-
դայ , տաց 'ի ձեռս Թշնամեաց իւրեանց . և յափշտա-
6 կեսցեն և առցեն զնոսա և տարցեն 'ի բաբելոն : * Եւ
դու պասքուր՝ և ա͞մ բնակիչք տան քո , երթիջիր գե-
րի 'ի բաբելոն , երթիցես և անդ մեռանիցիս , և անդ
Թաղեսցիս . դու և ա͞մ բարեկամք քո՝ որոց մարգա-
7 րէացեր նոցա սուտ : * Խաբեցեր զիս Տր , և խաբեցայ ,
յաղթահարեցեր և զօրացար . եղէ 'ի կատականս . զօր
8 ա͞մ հանապազ 'ի ծաղրս այպանեալ : * զի դառնութե͞ բանից
իմոց արարից ձայն զարհամարհութե͞ , և 'ի չուառութե͞
բողոք բարձից . զի եղև ինձ բան Տն 'ի նախատինս և
9 'ի կատականս զօրհանապազ : * Եւ ասացի՝ ոչ անուա-
նեցից զանուն Տն , և ոչ ևս խօսեցայց յանուն նր : Եւ
եղև 'ի սրտի իմում իբրև զհուր վառեալ , բորբոքեալ
ընդ ոսկերս իմ . և լքայ յա͞մ կողմանց , և ոչ կարեմ
10 հանդուրժել : * Զի լուայ զպարսաւանս բազմաց շուրջ
զինև միաբանութեան ժողովելոց . Թէ արիք և յարիցուք
'ի վ͞ր նորա Տմ արք բարեկամք դորա . հնարեցարուք
նմա հնարս , Թերևս խաբեսցի՝ և յաղթեսցուք նմա .
11 և խնդրեսցուք զվրէժ մեր 'ի նմանէ : * Եւ Տր ընդ իմ
էր իբրև զպատերազմող՝ և զօրացուցանէր . վս այնո-
րիկ հալածեցին , և իմանալ զհնարս ոչ կարէին . յա-
մօթ եղեն յոյժ , զի ոչ իմացան . անարգանք նց յա-
12 ւիտենից մի մոռասցին : * Եւ Տր զօրութեց որ կշռես
զիրաւունս՝ և քննես զերիկամունս , տեսից
առ 'ի քէն զվրէժխնդրութի 'ի վերայ նց . զի առ քեզ
13 յայտնեցի զդատս իմ : * Օրհնեցէք զՏր . գովեցէք
զնա , զի փրկեաց զանձն տնանկի 'ի ձեռաց չարաց :
14 * Անիծեալ լիցի օրն յորում ծնայ , և օրն յորում ծը-
15 նաւ զիս մայր իմ , մի եղիցի ուխտադրութե : * Անի-
ծեալ

---

(5) Ոմանք . Զա͞մ զօրութի քա" . . Թագաւորիդ յուդայ . .
և տարցեն զնս 'ի բաբելոն : (6) Ոմանք . Երթիջիք գե-
րի 'ի բա" : (8) Ոմանք . Զի դառնութե͞ բանից . . և 'ի
Թշուառութե͞ բողոք . . ինձ բանն Տն : (9) Բազումք . Եւ
ոչ կարէի հանդուրժել : (10) Բազ͞մ . Զինև միաբանութե͞
ժողովելո" : (10) Ոմանք . Ա͞մ արք բարեկամք նր : (12) Ոմ-
անք . Եւ դու Տր զօրութեց . . զսիրտ և զերիկա" : (12) Ո-
մանք . Զի քեզ յայտնեցի զա" : (13) Ոմանք . 'Ի ձեռաց
չարաբարաց : Ոմ օրինակ մի . չարեաց : (14) Այլք . Մի
եղիցի ուխտադրութե : (15) Ոմանք . Մարդ որ ետ ա" . .

Digitized by Google

ծեալ լիցի մարդն որ ետ աւետիս հօր իմոյ, եւ ասէ՝
թէ ծնաւ քեզ արու մանուկ. եւ ուրախութեամբ ուրախ
առնէր զնա։ * Եւ եղիցի մարդն այն իբրեւ զքաղաքս՝ 16
զոր կործանեաց տ̃ր սրտմտութեամբ՝ եւ ոչ զղջացաւ։ լուի-
ցէ գոյժ ընդ առաւօտս եւ աղաղակ ՚ի միջօրեայ ժամա-
նակի։ * Զի ոչ սպան զիս անդէն յարգանդի, եւ լինէր 17
ինձ մայրն իմ գերեզման. եւ արգանդ յղութեան յաւիտե-
նից։ * Ընդէ՞ր է ինձ այս. զի ելի յարգանդէ տեսա- 18
նել զցաւս եւ զվաստակս, եւ վախճանեցան անարգութեամբ ա-
ւուրք իմ։

ԳԼ. ԻԱ.

ԻԱ Բան որ եղեւ առ երեմիա ՚ի տ̃է. յորժամ առաքեաց 1
առ նա սեդեկիա զպասքովր որդի մելքեայ, եւ զսո-
փոնիա որդի մաասեայ քահանայի՝ եւ ասէ։ * Հա՛րց 2
վ̃ն մեր զտ̃ր. զի նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
եհա՛ս ՚ի վ̃ն մեր. թերեւս արասցէ տ̃ր ՚ի վ̃ն մեր՝ ըստ
ա̃մ իւրոցն սքանչելեաց, եւ դարձուսցէ ՚ի մէնջ։ * Եւ 3
ասէ ցն̃ս երեմիա. ա՛յսպէս ասասջիք ցսեդեկիա։ * Այս- 4
պէս ասէ տ̃ր ա̃ծ ի̃լի. ահաւասիկ ես դարձուցանեմ
զզէնս ձեր ՚ի պատերազմի՝ զոր ունիք ՚ի ձեռս ձեր, ո-
րով դուք պատերազմիք ընդ արքային բաբելացւոց՝ եւ
ընդ քաղդէացիս որք պաշարեցին զձեզ արտաքոյ պարս-
պացդ։ եւ ժողովեցից զն̃ս ՚ի մէջ քաղաքիդ այդորիկ։
* Եւ տաց պատերազմ ես ինքն ընդ ձեզ՝ վերացեալ 5
ձեռամբ՝ եւ բարձրացեալ բազկաւ, սրտմտութեամբ եւ բար-
կութեամբ եւ մեծաւ ցասմամբ։ * Եւ հարից զա̃մ բնակիչս 6
քաղաքիդ այդորիկ, զմարդ եւ զանասուն մեծաւ մա-
հուամբ՝ եւ մեռցին։ * Եւ յետ այնորիկ՝ ա՛յսպէս ասէ 7
տ̃ր. մատնեցից զսեդեկիա արքայ յուդայ՝ եւ զծառա՛յս
իւր եւ զժողովուրդ՝ որ մնացեալ իցէ ՚ի քաղաքիդ յայդ-
միկ, ՚ի մահուանէ, եւ ՚ի սրոյ, եւ ՚ի սովոյ, ՚ի ձեռս նա-
բուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց, եւ ՚ի ձեռս թըշ-
նամեաց իւրեանց, եւ ՚ի ձեռս որ խնդրեն զանձինս դո-
ցա. եւ կոտորեսցեն զդոսա ՚ի բերան սրոյ, եւ ո՛չ խնայես-
ցեն ՚ի դոսա, եւ ոչ ողորմեսցին դոցա, եւ ո՛չ գթասցին
՚ի

ծնաւ արու մն՛՛։ (16) Ոմանք. Եւ ոչ զղջացան։ (17) Ո-
մանք. Սպան զիս յարգանդի անդ։
ԳԼ. ԻԱ. (1) Բաղոմք. Բանն որ եղեւ . . որդի մաասեայ
քահանայի։ (2) Ոմանք. Արասցէ տ̃ր ընդ մեզ՝ ըստ։
(3) Յօրինակին. Եւ ասէ զն̃ս երեմիա։ (4) Ոմանք. Զզէնս
ձեր պատերազմի . . որովք դուք պատեր՛՛։ (7) Ոմանք. Ի
քաղաքիդ յայդ, ՚ի մահ՛՛ . . ՚ի ձեռն նաբուգո՛՛ . . . որ
խնդրեսցեն զանձինս դոցա, եւ կոտորեսցեն։

Digitized by Google

8 Դ՚դոսս ։ * Եւ ցժողովուրդդ ասասցես . այսպէս ասէ
Տէր . ահաւասիկ ես եդի առաջի երեսաց ձերոց զճա-
9 նապարհս կենաց , և զճանապարհս մահու ։ * Որ նստցի
'ի քաղաքիդ յայդմիկ՝ սրով և սովով և մահու մեռցի .
և որ ելանէ՝ կայցէ առաջի Քաղդէացւոցն , որոց պա-
շարեալն է զձեզ՝ կեցցէ . անձն իւր ինքեան պարգև
10 լիցի և կեցցէ ։ * Զի հաստատեցի զերեսս իմ 'ի վ՟ր
քաղաքիդ այդորիկ 'ի չարիս՝ և ոչ 'ի բարիս՝ ասէ Տէր ։
'ի ձեռս թագաւորին Բաբելացւոց մատնեսցի, և այրես-
11 ցէ զդա հրով ։ * Տուն արքայիդ յուդայ * և տուն
12 դաւթի , լուարուք զպատգամ Տ՟ն . Այսպէս ասէ Տէր
դատեցարուք ընդ առաւօտս դատաստան , և իրաւա-
ցուցէք իրաւունս . փրկեցէք զյափշտակեալն 'ի ձե-
ռաց զրկողին իւրոյ , զի մի բորբոքեսցի իբրև զհուր
c բարկութիւն իմ՝ վառեսցի՝ և ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ
13 յերեսաց անիրաւութեան գնացից ձերոց ։ * Ահաւասիկ
Ես 'ի վ՟ր քո որ բնակեալդ ես 'ի ծործորս դաշտականս
տիւրոսի՝ ասէ Տէր ։ որք ասէքն՝ ո՞ զարհուրեցուցանէ
14 զմեզ , կամ ո՞ մտանիցէ 'ի բնակութիւնս մեր ։ * Եւ ա-
ռարից այցելութիւն 'ի վ՟ր ձեր , ըստ չարութեան գնացից ձե-
րոց՝ ասէ Տէր . և վառեցից զհուր յանտառս Ն՟ր և կե-
րիցէ շուրջ զնովաւ զամ՟ ։

ԳԼ. ԻԲ.

1 Այսպէս ասէ Տէր . Երթ և էջ 'ի տուն թագաւորին
2 յուդայ , և խօսեսցես անդ զբանդ զայդ , * և ա-
սասցես . Լո՛ւր զպատգամս Տ՟ն թագաւորդ յուդայ ,
որ նստիս յաթոռ դաւթի . դու և ծառայք քո և ժո-
ղովուրդ քո , որ մտանեն ընդ դրունս ընդ այսոսիկ ։
3 * Այսպէս ասէ Տէր . արարէք իրաւունս և արդարու-
թիւն . փրկեցէք զյափշտակեալն 'ի ձեռաց զրկողին իւ-
րոյ , զպանդուխտն , և զորբն , և զայրին , մի բռնադա-
տէք՝ և մի ամպարշտէք . և արիւն անպարտ մի հեղու-
4 ցուք 'ի տեղւոջդ յայդմիկ ։ * Զի թէ առնելով առնի-
ցէք զբանդ զայդ՝ մտցեն ընդ դրունս տանդ այդորիկ
թագաւորք որ նստիցին յաթոռ դաւթի . և ելանիցեն
'ի

---

(8) Ոմ
ճանփ .
մեռցի
(12) Ո
ասէին
Գլ. ի
Եւ որ
ճանփ .

(9) Ոմ
մահու
լիցի ։
Ոմ
պղոսմփ .
(3) Ոմ

Digitized by Google

՚ի կառս և յերիվարս, ինքն և ծառայք իւր՝ և ժողո-
վուրդ իւր։ * Ապա թէ ոչ առնիցէք զբանսդ զայդո- 5
սիկ, յանձն իմ երդուայ՝ ասէ Տ͞ր, զի յաւերակ եղի-
ցի տունդ այդ։ * Զի այսպէս ասէ Տ͞ր ՚ի վ͞ր տան թա- 6
գաւորին յուդայ. գաղաադ՝ դու ես ինձ գլուխ լի-
բանանու. եթէ ոչ եդից զքեզ յաւերակ և ՚ի քաղաքս
չբնակեալս։ * Եւ հանից ՚ի վ͞ր քո սատակիչս՝ զայր 7
և զտապար իւր, և կոտորեսցեն զընտիր ընտիր մայրեաց
քոց, և արկցեն ՚ի հուր։ * Եւ անցցեն ազգք բազումք 8
ընդ մէջ քաղաքիդ այդորիկ, և ասասցեն իւրաքանչիւր
ցընկեր իւր. ընդէ՞ր արար Տ͞ր Ա͞Ծ այդպէս զայդ՝ քա-
ղաքիդ մեծի։ * Եւ ասասցեն. փոխանակ զի թողին 9
զուխտ Տ͞Ն Ա͞Յ իւրեանց, և երկիր պագին աստուածոց
օտարաց՝ և ծառայեցին ն͞ց։

ԻԲ * Մի լայք զմեռեալն՝ և մի ողբայք զնա. այլ լացէք 10
լալով ՚ի վ͞ր այնորիկ որ ելանիցէ՝ և այլ ոչ դառնայ-
ցէ, և ոչ տեսցէ զերկիր ազգի իւրոյ։ * Զի այսպէս 11
ասէ Տ͞ր ՚ի վ͞ր սեղլեմայ որդւոյ յովսիայ, որ թագա-
ւորեաց փոխանակ յովսիայ հօր իւրոյ. որ ել ՚ի տեղ-
ւոջէդ յայդմանէ, և ոչ ևս դարձցի անդրէն։ * Զի ՚ի 12
տեղւոջ յորում գերեցին զնա՝ անդ մեռցի, և զերկիրդ
զայդ ոչ ևս տեսցէ։ * Ո՛հ, որ շինէ զտուն իւր՝ և ոչ 13
արդարութ͞ն, և զվերնայարկս իւր՝ և ոչ իրաւամբք. և
՚ի մերձաւորէ իւրմէ գործէ նմա գործ ձրի, և զվարձս
իւր ոչ հատուցանէ նմա։ * Զի շինեցեր քեզ տուն պար- 14
սպաւոր՝ վերնատուն հովանոց, յօրինեալ պատուհանիւք
տախտակամածս ՚ի մայրից, ծեփեալ նաւթիւ։ * Մի՛ 15
թէ թագաւորեսցես՝ զի զայրացար ՚ի մայրանկարս հօր
քոյ. մի կերիցեն և մի արբցեն, զի զիրաւունս և զար-
դարութ͞ն և զբարութ͞ն ոչ ծանեան։ * Եւ ոչ արարին ի- 16
րաւունս տնանկին, և զաղքատն ոչ իրաւացուցին։ ո՛չ
այն իսկ է չճանաչելն զիս՝ ասէ Տ͞ր։ * Ահաւասիկ ոչ 17
իսկ են քո աչք. և սիրտ քո ոչ է ՚ի բարութ͞ն, այլ յա-
դա-

---

(6) Յօրինակին նշինի. ՚Ի վ͞ր ՚ի վ͞ր տան Թա՛։ (6) Ոմանք. Յաւերակ ՚ի քաղաքս չբնա՛։ (7) Յօրինակին պակաս. ՚Ի վ͞ր քո սատակիչս։ (8) Ոմանք. Ընդէ՞ր արար Ա͞Ծ այդպէս։
(10) Ոմանք. Եւ ոչ տեսանիցէ զեր[...]
սեղենայ։ (12) Ոմանք. Յոր գերե[...]
(13) ՚Ի լուսոյ՛. Եւ զվարձս ն͞ր ոչ հ[...]
քն՛։ (14) Ոմանք. Շինեցեր քեզ ա[...]
Մի թագաւորեսցես, զի զայ՛։ Ըստ որ[...]
հարգի բնաբանին ... թէ ի, ...[...]
... ՚ի մէջ ...[...]
(15) Ոմանք. Եւ զարգարութիւն. զ[...]

պահպանութիւն, և 'ի հեղուլ զարիւն անպարտ, և յանիրաւ_
18 ութիւն և յառնել սպանութիւն: * Վն այսորիկ այսպէս
ասէ Տր 'ի վրյ Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի Յու_
դայ. Վայ այր զայդ մի կոծեսցեն, և մի ասասցեն՝ վայ
վայ եղբայր. մի կոծեսցեն՝ և ասասցեն վայ վայ տէր.
19 վայ վայ սիրելի: * Զթաղումն իշոյ թաղեսցի. նեխեալ
20 ընկեսցի արտաքոյ դրանն Եմի: * Ել 'ի Լիբանան՝ և
գոչեա, և 'ի Բասան տուր զձայն քո. աղաղակեա բարձ
յայնկոյս ծովուն, զի խորտակեցան 'ի միասին ամ հո_
21 մանիք քո: * Խօսեցայ ընդ քեզ 'ի սխալելն քում. և
ասացեր թէ ոչ լուայց քեզ: այդ է ճանապարհ քո 'ի
22 մանկութէ քումմէ, զի ոչ լուար բարբառոյ իմոյ: * Զամ
հովիւս քո հողմք արածեսցեն, և ամ հաճանիք քո 'ի գե_
րութի գնասցեն. զի յայնժամ ամաչեսցես և անարգես_
23 ցիս յամ սիրելեաց քոց: * Բնակեալդ 'ի Լիբանան՝ ամ_
րացեալդ 'ի մէջ մայրից, հեծեծեսցես 'ի հասանել քեզ
24 ցաւոց և երկանց իբրև ծննդականի: * Կենդանի եմ
ես՝ ասէ Տր, եթէ լինելով լինիցի Յեքոնիա որդի Յո_
վակիմայ արքայի Յուդայ՝ կնիք յաջոյ ձեռին իմում,
25 և անտի կորզեցից զքեզ: * և մատնեցից զքեզ 'ի ձեռս
խնդրողաց անձին քոյ, և 'ի ձեռս այնոցիկ յորոց զար_
հուրէիր յերեսաց նց. և 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ
26 արքային բաբելացւոց, և 'ի ձեռս քաղդէացւոց: * և ըն_
կեցից զքեզ՝ և զմայր քո յերկիր օտար՝ յոր ոչ իջէր,
27 և անդ մեռջիք: * Եւ յերկիրս յոր ուխտադիր լինի_
ցին ոգւովք իւրեանց դառնալ այսրէն, մի դարձցին:
28 * զի անկաւ ինքն և զաւակ իւր. և եղև տարադիր ըն_
կալանն արհամարհեալ. թօթափեալ անարգեցաւ այրն
յեքոնիա իբրև զաման մի անպիտան. անկաւ յերկիր
29 զոր ոչ գիտէր: * Երկիր, երկիր, երկիր, լուր զպատ_
30 գամս Տն: * Այսպէս ասէ Տր՝ գրեա զայրդ զայդ՝
այր տարադիր. զի մի աճեսցէ յաւուրս իւր, և մի ա_
ճեսցէ 'ի զաւակէ դորա այր՝ որ նստիցէ յաթոռն դաւ_
թի իշխան տանն Յուդայ:

ԳԼ. ԻԳ.

1 Ո՛ հովիւք. որ կորուսին՝ և ցրեցին զխաշինս արօտի
2 քոյ, ասէ Տր: * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տր Ած
Իլի:

Ոմանք. Եւ առնել սպանութիւն: (18) Ոմանք յիշեն զբանս. Վայ վայ եղբայր. վայ վայ եղբայր, և մի կո՛՛: (23) Ոմանք. Հեծեծեսցես 'ի հասանել քեզ: (24) Բազումք. Յաջոյ ձեռին իմում. և աստի կորզեցից: (30) Ոմանք. Որ նստցի յաթոռ դաւթի:
ԳԼ. ԻԳ. (1) Ոսկան. Ով հովիւք: (1) Ոմանք. Որ ցրուե_

Նոցա, 'ի վերայ հովուացդ որ հովուեն զժողովուրդ իմ.
Դուք ցրուեցէք զխաշինս իմ, և մերժեցէք զնոսա, և ոչ
յանձանձեցէք զնոսա: Արդ՝ ահաւասիկ ես խնդրեցից
զվրէժս 'ի ձէնջ, ըստ չարութեան գնացից ձերոց՝ ասէ տէր:
* Եւ ես ընկալայց զմնացորդս ժողովրդեան իմոյ յամ՟ 3
երկրէ ուր մերժեցից զնոսա անդր, և հաստատեցից զնոսա
յարօտս իւրեանց. աճեսցեն և բազմասցին: * Եւ յա- 4
րուցից հովիւս որ հովուեսցեն նոցա. և ոչ ևս երկիցեն,
և ոչ ևս զարհուրեսցին, և ոչ լքցին անտի՝ ասէ տէր:
ԻԵ * Ահա աւուրք գան՝ ասէ տէր. և յարուցից դաւթի 5
ծագումն արդարութեան. և թագաւորեսցէ թագաւոր,
և 'ի միտ առցէ. և արասցէ իրաւունս և արդարութիւն
'ի վ՟ր երկրի: * Յաւուրս նր՟ փրկեսցի յուդա, և իէլ 6
բնակեսցէ յուսով. և այս է անուն նորա զոր կոչեսցէ
նմա տէր՝ յովսեդեկ 'ի մարգարէս արդարութեան մեր: * Վ՟ 7
այդորիկ ահա աւուրք գան ասէ տէր. և ոչ ևս ասաս-
ցեն՝ եթէ կենդանի է տէր՝ որ եհան զորդիսն իէլի յերկ-
րէն եգիպտացւոց, * այլ եթէ կենդանի է տէր՝ որ ե- 8
հան զամ՟ զաւակ իէլի յերկրէն հիւսիսոյ, և յամ՟ աշ-
խարհաց ուր մերժեաց զնոսա անդր. և պատսպարեսցէ
զնոսա անդրէն յերկիր իւրեանց: * 'Ի վ՟ր մարգարէից 9
բեկաւ սիրտ իմ յիս. շարժեցան ամ՟ ոսկերք իմ, և ե-
ղէ իբրև զայր մի աղճատեալ, և իբրև զայր մի շարա-
ւալ 'ի գինւոյ, յերեսաց տն՟ և յերեսաց մեծվայելչու-
թեան փառաց նր՟: * Զի լցաւ երկիր շնացողօք. զի յե- 10
րեսաց երդման սուգ առ երկիր. ցամաքեցան արօտք
անապատի. և եղեն ընթացք նր՟ 'ի չարութիւն: Եւ ուժ-
նութիւն նոցա ոչ այնպէս: * Զի մարգարէ և քահանայ 11
պղծեցան, և 'ի տան իմում գտի զչարիս նր՟՝ ասէ տէր:
* Վն՟ այնորիկ եղիցի ճանապարհն նոցա նոցին 'ի գայ- 12
թագղութիւն: 'ի միգի գայթագղեսցին՝ և կործանեսցին
'ի նմին. զի ածից 'ի վ՟ր նր՟ չարիս յամի այցելութեան իւ-
րեանց՝ ասէ տէր: * Եւ 'ի մարգարէսն շամրնի տեսի ա- 13
նօրէնութիւն. զի մարգարէանային 'ի ձեռն բահաղու, և
մոլորեցուցին զժողովուրդ իմ զիէլ: * Եւ 'ի մարգա- 14
րէսն եմի տեսի արհաւիրս. զի շնային և երթային ըղ-
ձեռ ստութեանց, և օգնական լինէին ձեռաց չարաց, առ-

'ի

'ի չարագործաց իւրաքանչիւր ումեք 'ի ճանապարհէ իւ-
րմէ չարէ ։ եղեն ինձ ամենեքին իբրեւ զՍոդոմ, և բնա-
15 կիչք նր իբրեւ զԳոմոր ։ * Վս այնորիկ այսպէս ասէ Տր
զօրութեանց 'ի վր մարգարէիցն • ահաւասիկ ես ջամբե-
ցից զոսա ցաւս, և արբուցից զոսա ջուր դառնութե •
զի 'ի մարգարէիցն Եմի ել պղծութիւն ընդ ամ երկիր ։
16 * Այսպէս ասէ Տր զօրութեանց • մի լսէք բանից մար-
գարէիցն որ մարգարէանան ձեզ • զի զրաբանեն զոքա
զձեզ • զտեսիլս սրտից իւրեանց խօսին, և ոչ 'ի բերա-
17 նոյ Տն ։ * Ասեն արհամարհելեացն 'ի բանէն Տն, թէ
խաղաղութիւն եղիցի ձեզ • և ամենեցուն որ գնան ըստ
կամաց իւրեանց, և ամե որ գնայ ըստ մոլորութե սրտի
18 իւրոյ, ասեն՝ ոչ եկեսցէ 'ի վր քո չար ։ * Զի ով ե-
կաց 'ի հաստատութե Տն, և ետես և լուաւ զբան նր ։
19 Ով ունկն եդ բանի նորա՝ և լուաւ ։ * ահաւասիկ
շարժումն 'ի Տէ, և բարկութիւն մրրկեալ շարժմամբ ե-
20 կեսցէ 'ի վերայ ամպարշտաց ։ եկեսցէ * և մի դարձցի
որա
ժա
21 իմն
Թա
22 նայ
և բ
ձա
23 'ի գ
24 և ո
ամե
25 և գ
մաց
26 և ա
ցի
և 'ի
27 * մի
եամ

զօր

զոր օրինակ մոռացան հարքն դոցա զանուն իմ 'ի ձեռն
բահաղու։ * Մարգարէն յորում երազն իցէ՝ պատ- 28
մեսցէ զերազն իւր. եւ յորում բանն իմ իցէ՝ պատ-
մեսցէ զբանն իմ ճշմարտութեամբ։ Զի՞նչ է յարդ առ
ցորենսա՝ ասէ Տր։ * Ո՞չ ապաքէն բանք իմ իբրեւ զը- 29
հուր են՝ ասէ Տր, եւ իբրեւ զմուրճ որ հատանէ զվէմ։
* Վն այդորիկ ահա ես 'ի վր մարգարէիցդ՝ ասէ Տր. 30
որք գողանան զբանս իմ իւրաքանչիւր յընկերէ իւրմէ։
* Ահաւասիկ ես 'ի վր մարգարէիցդ՝ ասէ Տր. որք 31
մերժեն զմարգարէս 'ի լեզուաց, եւ ննջեն զննջս իւ-
րեանց։ * Ահաւասիկ ես 'ի վր մարգարէիցդ. որ մար- 32
գարէանան երազս սուտս՝ ասէ Տր. եւ պատմեն զայն.
եւ մոլորեցուցանեն զժողովուրդն իմ սուտ իւրեանց.
եւ ես ոչ առաքեցի զնոսա, եւ ոչ պատուիրեցի նոցա. եւ օգ-
տութիւն ինչ ոչ օգնեսցեն ժողովրդեանդ այդմիկ՝ ասէ
Տր։ * Եւ եթէ հարցանիցէ զքեզ ժողովուրդդ այդ, 33
կամ մարգարէ՝ կամ քահանայ՝ եւ ասասցէ. զի՞նչ է ա-
ռածդ Տն. եւ ասասցես ցնոսա. դուք էք առածն. եւ կոր-
ծանեցից զձեզ՝ ասէ Տր։ * Եւ մարգարէ՝ եւ քահանայ՝ 34
եւ ժողովուրդ՝ որ ասիցեն առածս Տն. եւ խնդրեցից զըն-
վրէժ 'ի մարդոյն յայնմանէ՝ եւ 'ի տանէ նորա։ * Զի՞ ոչ 35
նոյնպէս ասիցէք իւրաքանչիւր ցընկեր իւր, եւ իւրա-
քանչիւր ցեղբայր իւր՝ թէ զի՞նչ պատասխանի ետուր
Տր. եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տր։ * Եւ առած Տն մի եւս ան- 36
ուանէք. զի առած Տն եղիցի մարդոյ բանն նորա. եւ
դարձուցանիցէք զբանս Այ կենդանւոյ՝ Տն զօրութեանց
Այ մերոյ։ * Այլ այսպէս ասասջիք ցմարգարէն. զի՞նչ 37
արար քեզ պատասխանի Տր, եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տր։
* Եթէ առած Տն ասիցէք. վն այդորիկ այսպէս ասէ 38
Տր. փոխանակ զի ասիցէք զբանդ առած Տն, եւ ես ոչ
առաքեցի առ ձեզ՝ ասել. մի ասիցէք առած Տն։ * Վն 39
այդորիկ ահաւասիկ ես առից զձեզ առնել. եւ կործա-
նեցից զձեզ, եւ զքաղաքդ զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձե-

րոց

վճ՚ զօրէնս. նշանակի՝ զանուն։ (28) Ոմանք. Երազն իցէ՝ պատմեսցէ զբան իւր .. առ ցորենով, ասէ Տր։ (29) Ոմանք. Ո՞չ ապաքէն նոյնպէս. կամ, այսպէս բանք իմ։ (32) Ոմանք յաւելուածով՝ այսպէս ունին. Զերազս սուտս .. եւ պատմեն զայն, եւ մոլոր՟ .. սուտ իւրեանց. եւ մոլոր՟ բանիւ իւրեանց. եւ ես .. ինչ ոչ օգնեսցին. կամ, օգնեսցեն։ (34) Բաղդատ. Որ ասիցէ թէ առած Տն. խնդրեցից։ (36) Ոմանք. Եւ դարձուցանէք զբանս։ (37) Ոմանք. Ասասջիք ցմարգարէսն։ (38) Բազ՟. Փոխանակ զի ասացէք զբա՟ ... ասէ մի ասէք առած Տն։ (39) Ոմանք. Ահաւասիկ ես առից։

Digitized by Google

40 բաց յերեսաց իմոց: * Եւ տաց ՚ի վերայ ձեր նախատինս յաւ-
իտենից, և անարգանս յաւիտենից՝ որ ոչ մոռասցին:

ԳԼ. ԻԹ.

1 Եւ ցոյց ինձ տէր երկուս կողովս թզոյ, որ կային ԻԲ.
առաջի տաճարին տեառն. յետ գերելոյն Նաբուքոդո-
նոսորայ արքային բաբելացւոց զՅեքոնիա որդի Յովա-
կիմայ արքայի Յուդայ, և զիշխանս Յուդայ, և զարուես-
տաւորս, և զկապանաւորս, և զմեծամեծս յԵրուսաղէմէ.
2 և տարաւ զնոսա ՚ի Բաբելոն: * Կողովն մի էր յոյժ քաղցր
թզոյ՝ իբրև զխանձահասն թզոյ. և կողովն երկրորդ՝ ժանտ
առաւել թզոյ (որ ոչ ուտէին ՚ի ժանտութենէ իւրեանց:
3 * Եւ ասէ ցիս տէր՝ զի՞նչ տեսանես Երեմիա. և ասեմ՝
թուզ թուզ քաղցր, և առաւել քաղցր. և թուզ ժանտ՝
և առաւել ժանտ, որ ոչ ուտիցի ՚ի ժանտութենէ իւրեանց:
4 * Եւ եղև բան տեառն առ Երեմիա, և ասէ: * Այսպէս
5 ասէ տէր ած Իսլի. իբր զթուզդ քաղցր, այսպէս ճա-
նաչեմ զգերութեան Յուդայ՝ զոր առաքեցի ՚ի տեղւոյս
6 յայսմանէ յերկիրն քաղդէացւոց ՚ի բարութիւն: * Եւ հաս-
տատեցից զաչս իմ ՚ի վերայ նոցա ՚ի բարութիւն. և դարձու-
ցից զնոսա ՚ի յայս երկիր. և շինեցից զնոսա, և ոչ քակե-
7 ցից. և տնկեցից զնոսա և ոչ խլեցից: * Եւ տաց նոցա
սիրտ ճանաչել զիս՝ թէ ես եմ տէր. և եղիցին ինձ ՚ի
ժողովուրդ, և ես եղէց նոցա յԱծ: զի դարձցին առ իս
8 յամ սրտէ իւրեանց: * Եւ իբրև զթուզդ ժանտս որ
ոչ ուտին ՚ի ժանտութենէ իւրեանց. այսպէս ասէ տէր՝ այս-
պէս մատնեցից զՍեդեկիա արքայ Յուդայ, և զմեծա-
մեծս նոր, և զմնացորդս Երմի, և զմնացորդս երկրիս
9 այսորիկ, և զբնակեալսն յԵգիպտոս: * Եւ տաց զնոսա
՚ի ցրումն ընդ ամ ազգս և թագաւորութիւնս երկրի, և
՚ի նախատինս, և յառակս, և յատելութիւն, և յանէծս,
10 և յամ տեղիս ուր մերժեցից զնոսա անդր: * Եւ առա-
քեցից ՚ի զնոսա սով և սուր և մահ, մինչև սպառեսցին
յերկրէն զոր ետու նոցա և հարց իւրեանց:

ԳԼ.

ԳԼ. ԻԹ. (1) Բ օրին. Եցոյց ինձ տէր: (1) Ոմանք. Յեքո-
նիա որդի... և զմեծամեծս Երմի: (2) Բ օրին. Կողով մի
քաղցր յոյժ թզոյ.. որ ոչ ուտիցի ՚ի ժանտութենէ թզոյ:
(5) Բ օրին. Իբրև զթուզ քաղցր: (6) ՚Ի Քաղդեական պահեալ.
Եւ ոչ քակեցից. և տնկեցից զնոսա, և ոչ խլեցից: (8) Ոմ-
անք. Եւ զմնացորդս Երմի երկրիս այսորիկ: (9) Բա-
զումք. Եւ տաց զնոսա ՚ի ցրումն ընդ ամ թագաւորու-
թիւնս.. մերժեցից զնոսա անդր: (10) Բ օրին. ՚Ի զնոսա
սուր և սով.. սպառեսցին յերկրէն.

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԵ.

ԻԹ Բանն որ եղեւ առ Երեմիա վասն ժողովրդեանն Յուդայ, 1
յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի
Յուդայ. այն ամ առաջին էր Նաբուքոդոնոսո-
րայ արքային Բաբելացւոց: Զբանն զոր խօսեցաւ 2
Երեմիաս մարգարէ առ ամ ժողովուրդն Յուդայ, եւ առ
բնակիչս Եմի՝ եւ ասէ: Յերեքտասաներորդէ ամէ Յով- 3
սիայ որդւոյ Ամոնայ արքայի Յուդայ մինչեւ ցայսօր.
քսան եւ երեք ամք, զի եղեւ բանն Տն առ իս, եւ խօսե-
ցայ ընդ ձեզ կանխելով ընդ առաւօտս եւ ասէի, եւ ոչ
լուարուք: Եւ առաքեաց առ ձեզ զծառայս իւր զմար- 4
գարէս ընդ առաւօտս առաքելով, եւ ոչ լուարուք
եւ ոչ անսացէք ականջօք ձերովք լսել: Ասէր՝ դար- 5
ձարուք իւրաքանչիւր ՚ի ճանապարհէն իւրմէ չարէ, եւ
՚ի գնացից ձերոց չարաց. եւ բնակեսջիք յերկրին զոր ե-
տու ձեզ՝ եւ հարց ձերոց յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս:
Եւ մի երթայք զհետ աստուածոց օտարաց ծառայել 6
նոցա՝ եւ երկիր պագանել: եւ մի բարկացուցանէք զիս գոր-
ծովք ձեռաց ձերոց չարչարել զձեզ: Եւ ոչ լուարուք 7
ինձ՝ ասէ Տր. զի բարկացուցանիցէք զիս գործովք ձե-
ռաց ձերոց չարչարել զձեզ: Վասն այսորիկ այսպէս 8
ասէ Տր զօրութեանց. զի ոչ հաւատացէք բանից իմոց,
Ահաւասիկ ես առաքեմ, եւ առից զամ ազգս հիւսի- 9
սոյ՝ ասէ Տր. եւ զՆաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելա-
ցւոց զծառայ իմ. եւ ածից զնոսա ՚ի վր երկրիս այսորիկ՝
եւ ՚ի վր բնակչաց դորա, եւ ՚ի վր ամ ազգաց որ շուրջ
զդովաւ. եւ սատակեցից զդոսա, եւ տաց զդոսա յապա-
կանութիւն եւ ՚ի շչիւն՝ եւ ՚ի նախատինս յաւիտենից: Եւ 10
կորուսից ՚ի դոցանէ զձայն ուրախութեան եւ զձայն ցնծու-
թեան, եւ զձայն փեսայի եւ զձայն հարսին. զձայն երկան-
քի եւ զլոյս ճրագի: Եւ եղիցի ամ երկիրս այս յա- 11
ւերակ եւ յապականութիւն. եւ ծառայեսցեն ազգքն այնո-
ցիկ՝ եւ արքային Բաբելացւոց զեւթանասուն ամ: Եւ 12
՚ի կատարել ամացն եւթանասնից, խնդրեցից զվրէժս
՚ի թագաւորէն Բաբելացւոց. եւ յազգէն յայնմանէ՝ ա-
սէ Տր, զան անօրէնութիւնս նց, եւ յերկրէն քաղդէա-
ցւոց. եւ եդից զնա յապականութիւն յաւիտենականս: Եւ 13
առ

Գլ. ԻԵ. (1) Ոսկան. Առաջին է Նաբուքոդ՛՛: (2) Ոմանք. Զբանս զոր խօսեցաւ: (4) Բազմք. Ականջօք ձերովք: (5) Ոմանք. Զոր ետու հարցն ձերոց: (9) Բազմք. Ամ ազգաց բուրք զզո՛՛: (11) Բազմք. Եղիցի ամ երկիրս: (12) Ոմանք. Խնդրեցից զվրէժ ՚ի . . զան անօրէնութեան նց: (13) Ոմանք. Զոր խօսեցայ զն նոցա:

Digitized by Google

առնէց ՚ի վ[ր]ա ամ երկ
անցայ վս նր՝ ըստ
14 մարգարէացաւ եր
առաքեցից ՚ի միջի նց.
թագաւորութիւնք մ
15 ամենակալն նց, և
այէս ասէ ցիս Տր
Նաւապակի այսորիկ
16 ամ ազգաց առ որս
մպեսցեն՝ և մոլեսցի
17 ցից ՚ի մէջ զոցա։ *
և արբուցի ամ ազգաց առ որս առաքեաց զիս Տր։
18 * Զերուսաղէմ, և զքաղաքացն Յուդայ, և զթագաւորս նորա, և
զիշխանս նր. դնել զնս յաւերակ՝ և յանապատ՝ և ՚ի
19 շչիւն, և յանէծս բառառնութեան բառ սոյնպէս։ * Եւ զփա-
րաւոնի արքայի եգիպտացւոց, և զծառայս նր, և զմե-
20 ծամեծս նր, և զամ ազգս նր. * և զամ խառնիճաղանճ
զօրաց նր, և զամ թագաւորաց կղզեացն, և զամ թագա-
ւորաց երկրին այլազգեաց՝ զԱսկաղոնի և զԳազայ, և զԱկ-
21 կարոնի, և զմնացորդացն Ազովտեայ. * և զԵդովմայ, և զՄո-
22 վաբացւոցն, և զորդւոցն Ամոնայ։ * Եւ զամ թագա-
ւորացն Տիւրոսի, և զամ թագաւորացն Սիդոնացւոց.
23 և թագաւորաց կղզեացն որ յայն կոյս ծովուն. * և զԴե-
դանայ, և զԹեմանայ, և զՌովսայ. և զամ յապաւելեացն զեր-
24 եսաց։ * Եւ զամ թագաւորացն Արաբացւոց, և զամ
թագաւորաց խառնաղանճից. օթեւանելոցն յանապա-
25 տին։ * և զամ թագաւորացն Զամբրեայ, և զամ թագա-
26 ւորացն Եղամայ, և զամ թագաւորացն Պարսից։ * Եւ
զամ թագաւորացն հիւսիսոյ որ հեռաւոր՝ և որ մերձաւոր
և եղբաւրոց իւրաքանչիւր առ եղբօր իւրում և զամ
թագաւորաց երկրի, որ ՚ի վր երեսաց երկրի։ և թա-
27 գաւորն Սեսակ արբցէ յետ ամենեցուն։ * Եւ ասաս-
ցես ցնոսա. այսպէս ասէ Տր ամենակալ. Այ Իսրայէլի. Արբէք
և արբեցարուք, յծինանեցարուք, և կործանեցարուք.
և մի կանգնեսջիք յերեսաց սրոյն զոր ես առաքեցից
28 ՚ի միջի ձեր։ * Եւ եղիցի յորժամ ոչ կամիցին ընդունել
զբաժ

(14) Ոմանք. Ըստ սատարութեան նց, և ըստ գործոց ձե՛։
(15) Ոմանք. Այսպէս ասաց ցիս. . անապակի այսորիկ
. . առ որս ես առաքեցից զքեզ։ (16) Ոմանք. Առաքե-
ցից ՚ի մէջ նց։ (19) Ոմանք. Փարաւոնի արքային և ե՛։
(20) Ոմանք. Խառնաղանճ զօրաց նր։ (24) Ոմանք. Օթա-
գայելոցն յանա՛։ (25) Ոսկան. Եղամայ. և զամ թագա-
ւորացն Մարաց։ (26) Բազմ. ՚ի լուս՛. ՚ի վր՝ սխալ. Նշանա-
կէն՝ արշակ։ (27) Բազմ. Եւ մի կանգնեսջիք . . զոր ես ա՛։

Digitized by Google

զբաժակն ՚ի ձեռանէ քումմէ ըմպել, ասասցես ցնոսա․
Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ ըմպելով արբջիք։ * Զի 29
ահա ՚ի քաղաքին յորում կոչեցեալ է անուն իմ, ՚ի նմա
սկսայց չարչարել չ ... սրբել
ցիք․ ոչ սրբեսջիք ... ամենայն
ցուն որ բնակեալ ... ։ * Եւ 30
դու մարգարէսցես ... նս զայս
ասասցես, և ասասցես ... րութիւն
Իբրև ասացէ Հրամ ... և Հրաշ
մանէ ՚ի սրբութենէ ի ... ասասցէ
պատասխանի ՚ի վ ... կէ երկն 31
ստացականութիւն ՚ի կող ... ան տն
է ՚ի մէջ ազգաց, և ... , և ամ
պատերազմ ասեմն ՚
Լ * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց․ ահաւասիկ չարիք գան 32
յազգէ ՚ի վ՛ր ազգի, և մրրիկ մեծ ելցէ ՚ի ծագաց երկ-
րէ։ * Եւ եղիցին վիրաւորք ՚ի Տէ յաւուր Տն․ ՚ի կողմա- 33
նէ մինչև ցկողմ երկրին․ մի կոծեսցին և մի ժողովես-
ցին, ՚Ի երեսս դաշտին իբրև զաղբ բնկեսցին։ * Գոչե- 34
ցէք հովիւք և աղաղակեցէք, և կոծեցարուք խոյք
մաքեաց․ զի կատարեցան աւուրք ձեր ՚ի սպանումն,
և ՚ի ցրումն ձեր․ կործանեսջիք իբրև խոյք ընտիրք։ * Եւ 35
կորիցէ փախուստ ՚ի հովուաց․ և փրկութիւն ՚ի խոյացն
մաքեաց։ * Ձայն գուժի հովուաց, և աղաղակ խոյացն 36
մաքեաց․ զի սատակեաց Տէր զարօտս նց։ * Եւ դադա- 37
րեսցէ գեղեցկութիւն խաղաղութեան յերեսաց բարկութեան
սրտմտութեան Տն։ * Թողին իբրև առեւծ զմայրի իւր․ 38
և եղև երկիր նց յանապատ, յերեսաց բարկութեան սրո-
մաւն սրոյն մեծի, և յերեսաց բարկութեան սրտմտու-
թեան նորա։

ԳԼ․ ԻԶ․

Ի սկզբան թագաւորութեան յովակիմայ որդւոյ յովսիայ 1
արքային յուդայ․ եղև բանս այս ՚ի Տէ՛ և ասէ։
* Այսպէս ասէ Տէր։ կաց ՚ի սրահի տանն Տն, և մար- 2
դաս

(29) Ոմանք․ Զի ահա ՚ի քաղաքին յորում․․ սկսայց չար-
չարել․․ ոչ սրբեսջիք զի սուր կոչեցից ես։ (30) Ոմանք․
Իբրև կթող այգեաց պատասխանի․․ բնակչաց երկրի։
(31) Ոմանք․ ՚Ի կողմանս երկրին։ (32) Ոմանք․ ՚Ի ծա-
գաց երկրի։ (35) Ոմանք․ Եւ փրկութիւն խոյացն մաք՞։
(36) Ոմանք․ Եւ սատակեաց Տէր։ (38) Ոմանք․ Թողին որ-
պէս առեւծ․․ և եղև երկիր նց անապատ։ (38) Յօրինա-
կին․ Առեւծ զկորիւն իւր։
Գլ․ ԻԶ․ (2) Ոմանք․ Ամենայն յուդայ, որք գալոցեն։

Digitized by Google

դարէացիս իմ ամենայն յուդայ որք գայցեն երկիրպագա-
նել 'ի տանն տն. զիմ բանսդ զոր կարգեցի առ քեզ
մարգարէանալ նոցա, մի՛ հատանիցես ինչ 'ի բանիցդ:
3 * Թերևս լուիցեն, և դարձցին իւրաքանչիւր 'ի ճա-
նապարհէ իւրմէ չարէ. և դադարեցից ես 'ի չարեացն
զոր խորհիմ ես առնել նոցա վս չարութեան գնացից նոցա:
4 * Եւ ասասցես ցնս. այսպէս ասէ Տր՝ եթէ ոչ լուիջիք
5 ինձ գնալ յօրէնս իմ զոր ետու յանդիման ձեր, * լսել
բանից ծառայից իմոց մարգարէից՝ զոր ես առաքեցի
6 առ ձեզ կանխաւ. և առաքեցի՝ և ոչ լուարուք: * և
արարից զտունդ զայդ իբրև զսելովմ, և զքաղաքդ այդ
7 յանէծս ամ ազգաց երկրի: * Եւ լուան քահանայքն
և սուտ մարգարէքն՝ և ամ ժողովուրդն 'ի խօսել երե-
8 միայի զբանս զայսոսիկ 'ի տանն տն: * Եւ եղև 'ի դա-
դարել երեմիայի 'ի խօսիցն՝ ըստ ամի զոր հրամային ես
նմա Տր խօսել առ ամ ժողովուրդն: կալան զնա քա-
հանայքն և սուտ մարգարէքն և ամ ժողովուրդն՝ և ա-
9 սեն. մահու մեռցիս. * զի մարգարէացար յանուն տն,
և ասացեր՝ թէ իբրև զսելովմ եղիցի տունս այս, և քա-
ղաքս աւերեսցի 'ի բնակչաց: և կուտեցաւ ժողովուրդն
10 'ի վր երեմիայի 'ի տան տն: * Եւ լուան իշխանքն յու-
դայ զբանս զայսոսիկ, և ելին 'ի տանէ թագաւորին 'ի
11 տունն տն. և նստան առաջի դրանն տն նորոյ: * Եւ
ասեն քահանայքն և սուտ մարգարէքն ցիշխանսն՝ և
ցամ ժողովուրդն. դատաստան մահու է առնդ այդ-
միկ, զի մարգարէացաւ զքաղաքէս զայսմանէ, որպս ձե-
12 րովք իսկ ականջօք լուարուք: * Եւ ասէ երեմիա ցա-
մենեսին ցիշխանսն և ցամ ժողովուրդն: Տր առաքեաց
զիս մարգարէանալ 'ի վր տանդ այդորիկ՝ և 'ի վր քա-
13 ղաքիս զամ բանսդ զոր լուարուք: * Եւ արդ՝ ուղղեցէք
զճանապարհս ձեր՝ և զգործս ձեր, և լուարուք ձայնի
տն այ ձերոյ. և դադարեսցէ Տր 'ի չարեացն ձերոց՝ զոր
14 խօսեցաւ 'ի վր ձեր: * Եւ ես աւասիկ կամ 'ի ձեռս ձեր,
15 արարէք ընդ իս որպս և ձեզ օգուտ և լաւ իցէ: * Բայց
գիտելով գիտասջիք՝ զի թէ սպանանէք դուք զիս՝ ա-
րիւն անպարտ արկանէք 'ի վր ձեր, և 'ի վր քաղաքիս
այսորիկ, և 'ի վր բնակչաց սորա: զի ճշմարտութ ա-

ռա-

(3) Յոմանս [illegible]. Եւ դադարեցայց ես 'ի չար: (5) Ոմանք. Եւ լսել բանից.. զոր ես առաքեմ առ ձեզ: (6) Ոմանք. Եւ զքաղաքդ այդ յանէծս ամ երկրի: (9) Ոմանք. Եթէ իբրև զսելովմ եղի՛՛: (10) Ոմանք. Զբանսն զայսոսիկ: (13) Բազումք. Զճանապարհս ձեր և զգնացս ձեր.. 'ի չարեացն զոր խօսեցաւ: (14) Բազումք. Եւ ես աւասիկ ... որպէս ձեր օգուտ և լաւ իցէ:

Digitized by Google

մարգարէաց զիս տէր առ ձեզ՝ խօսել յականջս ձեր զամ
բանս զայսոսիկ։ * Եւ ասեն իշխանքն և ամ ժողովուրդն 16
ցքահանայսն և ցսուտ մարգարէսն. ոչ է դատաստան
մահու առնդ այդմիկ. զի յանուն տն այ խօսեցաւ առ
մեզ։ * Յարեան կացին արք 'ի ծերոց երկրին, և ասեն 17
ցամ ժողովս ժողովրդեանն։ * Միքիա մորասթացի մար- 18
գարէանայր յաւուրսն եզեկիայ արքային յուդայ. խօսե-
ցաւ ընդ ամ ժողովրդեանն յուդայ՝ և ասէ. Այսպէս
ասէ տէր զօրութեանց. սիոն իբրև զագարակ արօրադիր
լիցի, և երէմ՝ իբրև զհերս մրգապահաց, և լեառն տանն՝
եղիցի իբրև զանտառ մայրեաց։ * Միթէ սպանանե- 19
լով սպանի՞ն զնա եզեկիաս արքայ յուդայ՝ և ամ հրէաս-
տան. ոչ ապաքէն զի երկեան 'ի տէ, և խնդրեցին յե-
րեսաց տն. և դադարեաց տէր յամ չարեացն զոր խօ-
սեցաւ 'ի վր նց։ Եւ մեք արարաք չարիս մեծամեծս
յանձինս մեր։ * և այր մի մարգարէանայր յանուն տն, 20
ուրիա որդի սամեայ 'ի կարիաթարիմայ. և մարգարէա-
ցաւ 'ի վր քաղաքիս այսորիկ, և 'ի վր երկրիս այսո-
րիկ ըստ ամ բանից երեմիայի։ * Եւ լուաւ արքայն յո- 21
վակիմ, և ամ զօրաւորք իւր. և ամ իշխանքն զամ բանս
նր. և խնդրէին սպանանել զնա։ և լուաւ ուրիա, եր-
կեաւ՝ և փախեաւ և գնաց յերկիրն եգիպտացւոց։ * և 22
առաքեաց արքայ յովակիմ արս յեգիպտոս. զեղնա-
թան որդի աքոբորայ և արս ընդ նմա յեգիպտոս։
* և հանին զնա անտի՝ և ածին առ արքայն յովակիմ, 23
և սպանին զնա սրով. և ընկեց 'ի շիրիմ որդւոց ժողո-
վրդեան իւրոյ։ * Բայց ձեռն աքիկամայ որդւոյ սա- 24
փանայ՝ էր ընդ երեմիայի. զի մի մատնեսցի 'ի ձեռս
ժողովրդեանն սպանանել զնա։

ԳԼ. ԻԷ.

ԼԱ Ի սկզբան թագաւորութեան յովակիմայ որդւոյ յով- 1
սիայ՝ արքայի յուդայ. եղև բանս այս առ երեմիայ
'ի տնէ՝ և ասէ։ * Այսպէս ասէ տէր ցիս. արա դու 2
քեզ կապանս և անուրս՝ և արկ ընդ պարանոց քո։ * և 3
ա-

---

(16) Ոմանք. Ցքհնյսն և ցմրգրէսն. ոչ է.. դատաստան մահու առնդ այդմիկ. զի յանուն տն խօ"։ (17) Ոմանք. Ցամ ժողովս ժղվրդեանն։ (18) Ոմանք. Իբրև զանտառս մայրի"։ (19) Ոմանք. Զչարիս մեծամեծս յանձն"։ (20) Ոմանք. Որդի սամէեայ 'ի կա"։ (22) Ոմանք. Եւ որ ընդ նմա յե"։ (23) Ոմանք. Եւ սպան զնա սրով։ (23) Ոմանք. Եւ ընկեցին 'ի շր"։ (24) Ոմանք. Որդւոյ սափանեայ.. մատնեսցի ժղվրդեանն։ ԳԼ. ԻԷ. (1) Ոմանք. Յովսիայ թգրի յուդայ։ (3) Բազումք. Եւ առաքեսցես զայն առ։

առաքեա զայն առ Թագաւորն Եդովմայեցւոց, և առ
Թագաւորն Մովաբացւոց, և առ Թագաւոր որդւոցն
Ամոնայ, և առ Թագաւորն Տիւրոսի, և առ Թագա-
ւորն Սիդոնացւոց, 'ի ձեռն հրեշտակաց նոցա որ գան
4 յԵմ առ Սեդեկիա արքայ Յուդայ: * Եւ պատուիրեսցես
նոցա առ տեարս իւրեանց. Այսպէս ասէ Տր զօ-
5 րութեանց Ած Իղի. այսպէս ասասջիք ցտեարսն ձեր: * Ես
արարի զերկիր, և զմարդիկ, և զանասուն, և որ ինչ 'ի
վր երեսաց երկրի, զօրութեամբ իմով մեծաւ, և բազկաւ
իւրով բարձու. և տաց զնա՝ ում և կամ իցէ առաջի
6 աչաց իմոց: * Եւ արդ ես եմ որ ետու զամ երկիր 'ի
ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց ծա-
ռայի իմոյ. նաև զգազանս անապատի 'ի գործ արկա-
7 նել, և ետու նմա 'ի ծառայութիւն: * Ծառայեսցեն նմա
ամ ազգք, և որդւոց նր, և որդւոց որդւոց նր, մին-
չև եկեսցէ ժամանակ բարկութեան երկրի նր, և նր. և
ծառայեսցեն նմա ազգ. բազումք և Թագաւորք մեծա-
8 մեծք: * Եւ եղիցի՝ ազգ և Թագաւորութիւն որ ոչ ծա-
ռայեսցեն Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց,
և որք միանգամ ոչ մուծցեն զպարանոցս իւրեանց ընդ
լծով արքային Բաբելացւոց. սրով և սովով և մահ-
ուամբ արարից այցելութիւն 'ի վր ազգին այնմիկ՝ ասէ
9 Տր. մինչև սատակեսցին 'ի ձեռաց նր: * Եւ դուք մի
լսէք մարգարէից ձերոց, և ըղձութեանց ձերոց, և երա-
զոց ձերոց, և կիւսից ձերոց, և հաւահմայից ձերոց,
և կախարդաց ձերոց. որք ասեն ձեզ թէ ոչ հարկիցէք
10 արքային Բաբելացւոց. * զի սուտ մարգարէանան դու-
քա ձեզ՝ առ 'ի հեռացուցանելոյ զձեզ յերկրէդ ձեր-
11 մէ. և ցրուեցից զձեզ և կորիջիք: * Եւ ազգ որ մու-
ծանիցէ զպարանոց իւր ընդ լծով արքային Բաբելաց-
ւոց, և կայցեն նմա 'ի հարկի՝ թողից զնա յերկրի իւ-
րում՝ ասէ Տր. գործեսցէ զնա, և բնակեսցէ 'ի նմա:
12 * Եւ առ Սեդեկիա արքայ Յուդայ խօսեցայ ըստ ամ
բանիցս այսոցիկ, և ասեմ. մուծէք զպարանոցս ձեր
ընդ լծով արքային Բաբելացւոց, և ծառայեցէք նմա
13 և ազգի նր՝ և կեցջիք: * Եւ ընդէ՞ր մեռանիք դուք,
և

---

(5) 'Ի Եբր. դիւր. Եւ բազկաւ իւրով բարձր": Ոսկ'գ ինձ. միւս. Եւ բազկաւ իմով: (7) Ոմանք. Եւ ծառայեսցեն նմա: (7) 'Ի Եբր. դիւր. Երկրի նր, և նորա: (8) Ոսկան. Որ ոչ ծառայեսցէ նմա": (8) Բդճ. 'Ի վերայ ազգին այնորիկ: (9) Ոմանք. Եւ հաւահմայից ձերոց. . և որք ասեն: Ոսկան. և հմայից ձերոց: (11) Այլք. Եւ կայցէ. կամ, կայցէ նմա: (11) Ոմանք. Եւ գործեսցէ զնա: (13) Ոսկան. Դու և ժողովուրդ քո սր": (13) Ոմանք. Եւ ժողովուրդք

Digitized by Google

և ժողովուրդ քո, սրով և սովով և մահուամբ. որպէս և
խօսեցաւ Տէր առ ազգ՝ որ ոչ ծառայեսցէ արքային բա-
բելացւոց։ *Մի՛ լսէք բանից մարգարէիցն որ ասեն 14
ձեզ՝ թէ մի՛ հարկանէք արքային բաբելացւոց. զի սուտ մար-
գարէանան նոքա ձեզ։ *Զի ոչ առաքեցի զնոսա՝ ասէ 15
Տէր։ և նոքա մարգարէանան յանուն իմ սուտ, առ ՚ի
կորուսանելոյ զձեզ. և կորիցէք դուք և մարգարէքդ՝
որ մարգարէանան ձեզ տարապարտուց սուտս։ *Եւ 16
ցքահանայս և ցամ ժողովուրդն՝ զոր խօսեցայ ասա-
ցես. Այսպէս ասէ Տէր. մի՛ լսէք բանից մարգարէիցն
որ մարգարէանան ձեզ՝ և ասեն. ահա սպաս տան Տն
դարձցի ՚ի բաբելոնէ այժմ ընդ հուպ։ զի սուտ մարգա-
րէանան ձեզ, և ես ոչ առաքեցի զնս։ *Մի՛ լսէք նց. 17
այլ ծառայեցէք արքային բաբելացւոց՝ և կեցջիք։ և
ընդէ՞ր լինիցի քաղաքդ աւերակ։ *Եթէ մարգարէք 18
իցեն, և իցէ բան Տն առ նս, եկեսցեն և յանդիման լի-
ցին ինձ։ Զի այսպէս ասէ Տէր. և մնացեալ սպասն զոր
ոչ առ արքայն բաբելացւոց՝ յորժամ գերեաց զյեքո-
նիա յեմէ, ՚ի բաբելոն երթիցէ՝ ասէ Տէր զօրութեանց։
Այլ վս չերթալոյ սպասուցն մնացելոց ՚ի տան Տն և
՚ի տան թագաւորին յուդայ յեմէ ՚ի բաբելոն։ *Այս- 19
պէս ասէ Տէր զօրութեանց վս սեանցն, և վս ծովուն, և
վս մեքենովթիցն, և մնացորդաց սպասուցն՝ որ մնացին
՚ի քաղաքիդ յայդմիկ. *զոր ոչ առ նաբուքոդոնոսոր 20
արքայ բաբելացւոց, ՚ի գերելն իւրում զյեքոնիա որ-
դի յովակիմայ արքայի յուդայ յեմէ ՚ի բաբելոնի, և
զամ ազատսն յուդայ և զեմի։ *Այսպէս ասէ Տէր զօ- 21
րութեանց՝ ած իլի. վս սպասուցն մնացելոց ՚ի տան Տն,
և ՚ի տան թագաւորին յուդայ՝ և յեմ։ *՚Ի բաբելոն 22
երթիցեն, և անդ եղիցին՝ մինչև յօրն յորում այց ա-
րարից նց։ այսպէս ասէ Տէր. հանից զնոսա, և դար-
ձուցից ՚ի տեղիդ յայդ։

ԳԼ. ԻԸ.

Եւ եղև յամին յայնմիկ իսկզբան թագաւորութեն 1
սեդեկիայ արքայի յուդայ. յամին չորրորդի՝ յամ-
սեանն

ձեր . . զոր խօսեցաւ . . որ ոչ ծառայեսցէ։ (14) Օրինակ. Եւ մի լսէք . . որ ասեն ցձեզ թէ։ (15) Օրինակ. Առ ՚ի կորուսանել զձեզ։ (17) Բաղդատ. Բաբելացւոց. և կեցէք։ (18) Օրինակ. Եւ եթէ մարգարէք . . բան Տն ՚ի նս . . Այլ վս չերթալոց սպա"։ Ոմն ունի. չերթելոց սպա"։ (19) Օրինակ. Եւ վս մեքենովթացն։ (22) Օրինակ. Մինչև յաւուր յորում։

Գլ. ԻԸ. (1) Օրինակ. Սկզբան թագաւորութեն յովակիմայ ար"։

Digitized by Google

ւեանն հինգերորդի. ասէ ցիս Անանիա որդի Ազովրայ
սուտ մարգարէ 'ի Գաբաւոնէ, 'ի տան տն առաջի քա-
2 հանայիցն և ամ ժողովրդեանն: * Այսպէս ասէ տր
զօրութեանց այ իէլի. խորտակեցի զլուծ արքային Բաբե-
3 լացւոց * յետ այլ ևս երկուց ամաց աւուրց. և ես դար-
ձուցից 'ի տեղիդ յայդ զամ սպաս տանն տն, զոր միան-
գամ առ Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց 'ի տեղ-
4 ւոջէդ յայդմանէ, և տարան 'ի Բաբելոն: * Եւ զՅեքո-
նիա որդի Յովակիմայ արքայի Յուդայ, և զամ գերութե-
ն հրէաստանի որք մտին 'ի Բաբելոն՝ դարձուցից ես 'ի տե-
ղիս յայս՝ ասէ տր. և զՅեքոնիա, և զգերութիւն Յուդայ.
5 զի խորտակեցից զլուծ արքային Բաբելացւոց: * Եւ ա-
սէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա սուտ մարգարէ, առա-
ջի քահանայիցն և առաջի ամ ժողովրդեանն որ կային 'ի
6 տան տն. * արդարև այդպէս արասցէ տր. հաստատես-
ցէ զբանդ քո զոր մարգարէացար, դարձուցանել
զսպաս տանն այդորիկ, և զամ գերին 'ի Բաբելոնէ 'ի
7 տեղիս յայս: * Բայց լուարուք զպատգամս տն՝ զոր ես
ասեմ յականջս ձեր, և յականջս ամ ժողովրդեանդ:
8 * Մարգարէք որ եղեն յառաջ քան զիս՝ և զքեզ՝ յաւի-
տենից, և մարգարէացան 'ի վր բազում աշխարհաց և
մեծամեծ թագաւորութեանց, 'ի պատերազմ, և 'ի չարիս,
9 և 'ի մահ: * մարգարէ որ մարգարէանայ խաղաղութի և
լիցի բան մարգարէին, ծանիցեն զմարգարէն զոր ա-
10 ռաքեաց նմա տր հաւատարմութբ: * Եւ առ Անանիա մար-
գարէ առաջի ամ ժողովրդեանն զանուրսն 'ի պարա-
11 նոցէ Երեմիայ մարգարէի՝ և խորտակեաց: * Եւ ասէ
Անանիա առաջի ամ ժողովրդեանն. Այսպէս ասէ տր.
Այդպէս խորտակեցից զլուծ Նաբուքոդոնոսորայ ար-
քայի Բաբելացւոց, յետ երկուց ամաց աւուրց 'ի պա-
12 րանոցէ ամ ազգաց: * Եւ գնաց Երեմիա մարգարէ
զճանապարհս իւր: Եւ եղև բան տն առ Երեմիա յետ
խորտակելոյն Անանիայ մարգարէի զանուրսն 'ի պա-
13 րանոցէ Երեմիա մարգարէի, և ասէ. * Երթ խօսեաց
ընդ Անանիայ՝ և ասասցես. Այսպէս ասէ տր. անուրս
փայտեղէնս խորտակեցեր, և արարից ընդ այնր ա-
14 նուրս երկաթիս: * զի այսպէս ասէ տր զօրութեանց այ
իէլի.

(3) Օրինակ մի. 'Ի տունդ յայդ զամ սպ": (6) Բազումք. Հաստատեսցէ զբանն քո: (7) Ոմանք. Զպատգամ տն: (8) Ոսկան. Յառաջ քան զիս, և յառաջ քան զքեզ յա": (9) Ոմանք. Եւ լինիցի բան մարգարէին. ծանիցեն: (9) Բազումք. Առաքեաց նոցա տր հաւատարմութբ: (13) Ոմանք. Խօսեաց ընդ Անանիայի: (13) Յօրինակին [illegible]. Այսպէս ասէ տր. անուրս:

Digitized by Google

ճլն. լուծ երկաթի եդի ՚ի վր պարանոցի ամ ազգացդ
այդոցիկ՝ հարկել նաբուքոդոնոսորայ արքային բաբե-
լացւոց, և ծառայեսցեն նմա. նա՝ և զգազանս անա-
պատի տուաւ նմա: * Եւ ասէ երեմիա մարգարէ ցա- 15
նանիա մարգարէ: արդ՝ լուր անանիա, ոչ առաքեաց
զքեզ տէր, և դու ՚ի զո՛ւր յուսացուցեր զժողովուրդդ
զայդ ՚ի նանրութիւն: * Վն այդորիկ այսպէս ասէ տէր. 16
ահա ես արձակեցից զքեզ յերեսաց երկրիդ. և ՚ի սմին
տարւոջ մեռջիր դու, զի խոտորութիւն խօսեցար ՚ի տնէ:
* Եւ մեռաւ անանիա մարգարէ յամին յայնմիկ, յամ- 17
սեանն եւթներորդի:

ԳԼ. ԻԹ.

ԼԲ Եւ այս բանք են թղթոյն զոր առաքեաց երեմիա 1
մարգարէ յեմէ առ ծերս գերութեան, և առ քահա-
նայս, և առ սուտ մարգարէսն: Թուղթ ՚ի բաբելոն
առ գերին, և առ ամ ժողովուրդն զորս գերեաց նա-
բուքոդոնոսոր յեմէ ՚ի բաբելոն: * յետ ելանելոյ յե- 2
քոնիայ արքայի, և տիկնոջն, և ներքինեաց, և իշխա-
նաց յուդայ յեմէ. և ամ ազատաց, և արուեստագէ-
տաց, և կալանաւորականաց յեմէ: * ՚Ի ձեռն եղասեայ 3
որդւոյ սափանայ, և գամարեայ որդւոյ քեղկեայ. զորս
առաքեաց սեդեկիա արքայ առ նաբուքոդոնոսոր ար-
քայ բաբելացւոց ՚ի բաբելոն. և ասէ: * Այսպէս ա- 4
սէ տէր զօրութեանց ած իէլի, վն գերութեանդ որ գերեցա-
յեմէ ՚ի բաբելոն: * տունս շինեցէք՝ և բնակեցէք. 5
դրախտս տնկեցէք, և կերայք զպտուղս նց. * առէք 6
կանայս, և ծնջիք ուստերս և դստերս. և առէք կա-
նայս ուստերաց ձերոց, և զդստերս ձեր տուք արանց,
և ծնցին ուստերս և դստերս. և բազմացջիք անդ, և
մի նուազեսջիք: * Եւ խնդրեսջիք խաղաղութիւն յերկրին յոր 7
գերեցի զձեզ անդր, և աղօթս արարէք ՚ի վր դորա առ
տէր. զի ՚ի դորա խաղաղութեն եղիցի և ձեզ խաղաղու-
թիւն: * Զի այսպէս ասէ տէր զօրութեանց ած իէլի. մի 8
հրապուրեսցեն զձեզ սուտ մարգարէքդ ձեր որ ՚ի միջի
ձերում են, և ըղձապաշտուքդ ձեր. և մի անսայք ե-
րազոց ձերոց զոր դուք երազիք: * զի սուտ մարգա- 9
րէանան դոքա ձեզ յանուն իմ. և ես ոչ առաքեցի՝ ա-
սէ

---

(15) Օրինակ Գ. Յանանիայ սուտ մարգարէ... և զու-
զուր յուսաս": (16) Ոմանք. Վն այսորիկ.. յերեսաց երկ-
րիդ: (16) Ոսկան. Արձակեցից զքեզ յերեսաց:
Գլ. ԻԹ. (2) Ոսկան. Եւ արուեստաւորաց և կալանա-
ւորաց": (3) Ոմանք. ՚Ի ձեռն եղասեայ որդւոյ սափանայ":
(6) Ոսկան. Եւ մի նուազեսջիք:

10 սէ Տր։ * Զի այսպէս ասէ Տր. յորժամ մերձիցի լը-
նուլ բաբելոնի եւթանասուն ամ, այց արարից ձեզ.
և հաստատեցից 'ի վ̄ր ձեր զբանս իմ զբարիս, դար-
11 ձուցանել զձեզ 'ի տեղիս յայս։ * Զի ես գիտեմ ըզ-
խորհուրդս զոր խորհիմ, և խորհեցայց 'ի վ̄ր ձեր՝ ա-
սէ Տր, խորհուրդ խաղաղութե՝ և ոչ չարութե. տալ
12 ձեզ յետ այգորիկ յոյս։ * և կարդասջիք առ իս. և եր-
թիջիք և յաղօթս կացջիք առ իս, և ես լուայց ձեզ։
13 * Եւ խնդրեսջիք զիս՝ և գտջիք. զի խնդրիցէք զիս յամ̄
14 սրտէ ձերմէ։ * և երևեցայց ձեզ ասէ Տր. և դարձու-
ցից զգերութի ձեր, և ժողովեցից զձեզ յամ̄ ազգաց,
և յամ̄ տեղեաց ուր ցրուեցի զձեզ անդր՝ ասէ Տր. և
դարձուցից զձեզ 'ի տեղին՝ ուստի գերեցի զձեզ ա-
15 տի։ * զի ասացէք՝ թէ կացոյց Տր 'ի մեզ մարգարէս 'ի
16 բաբելոն։ * Զի այսպէս ասէ Տր ցթագաւորն որ նստի
յաթոռ դաւթի. և ցամ̄ ժողովուրդդ որ բնակեալ է
'ի քաղաքիդ յայդմիկ։ Եղբարք ձեր որ ոչ ելին ընդ
17 ձեզ 'ի գերութե։ * այսպէս ասէ Տր զօրութեց. ահաւա-
սիկ ես առաքեմ 'ի նս սով և սուր և մահ, և արարից
զդոսա իբրև զթուզ ժանտ սուարիմ որ ոչ ուտիցի 'ի
18 ժանտութե իւրմէ։ * Եւ հալածեցից զնս սրով և սո-
վով և մահուամբ. և տաց զնս 'ի չարչարանս ամ̄ թագա-
ւորութեց երկրի. 'ի նզովս և յապականութի և 'ի շչիւն
և 'ի նախատինս՝ 'ի մէջ ամ̄ ազգաց ուր ցրուեցից զնս
19 անդր։ * Փոխանակ զի ոչ լուան բանից իմոց՝ ասէ Տր.
զի առաքեցի առ նս զծառայս իմ զմարգարէս կանխեալ
20 և առաքեալ, և ոչ լուարուք՝ ասէ Տր։ * Եւ դուք լը-
ւարուք զբանն Տն ամ̄ գերիդ՝ զոր առաքեցի յԵ̄մէ 'ի բա-
21 բելոնի։ * Այսպէս ասէ Տր զօրութեց Այ Իէլի, 'ի վ̄ր
աքիաբայ որդւոյ ուզիեայ, և 'ի վ̄ր սեդեկիայ որդւոյ
մաասայ՝ որ մարգարէացան ձեզ յանուն իմ զուր. ա-
հաւասիկ ես տաց զնս 'ի ձեռս նաբուքոդոնոսորայ ար-
քայ

---

(10) Բազմ. Յորժամ մերձ եղիցի բաբելոնի լնուլ եւ"։ Ոսկ. Մերձ եղէ 'ի բաբելոն 'ի լնուլ։ (10) Յօրինակին պակաս. Զբանս իմ զբարիս։ (11) Ոմանք. Եւ խորհեցայ 'ի վ̄ր ձեր.. տալ ձեզ յետ այդո"։ (14) Ոմանք. Ուր ցրուեցից զձեզ անդր։ (15) Ոմանք. Զի ասացէք թէ կացոյց։ (17) Ոմանք. Ես առաքեմ 'ի ձեզ սով։ (17) Ոսկան. Եւ արարից զնս իբրև։ (18) Ոմանք. Հալածեցից զդոսա սրով.. և տաց զդոսա... ուր ցրուեցի զնոսա անդր։ (19) Օրինակ մի. Փոխանակ զի ոչ լուան ձայնի իմոյ, ասէ։ (21) Ոմանք. Աքիաբայ որդւոյ կոզիա.. որ մարգարէանան ձեզ յա"։ Աստանօր ոմանք 'ի լուսանցս նշանակեն այսպէս. Ծերքն շուշանեայներն աղքա, զորս առնուլնէ.

Digitized by Google

քային բաբելացւոց, և սատակեսցէ զնոսա առաջի աչաց
ձերոց: *Եւ առցեն ՚ի նոցանէն անէծս ՚ի մէջ ամ գե- 22
րութեան յուդայ որ է ՚ի բաբելոնի՝ և ասասցեն. արաս-
ցէ զքեզ տր՝ որպէս արար սեդեկիայ և աքիաբայ, զորս
տապակեաց արքայն բաբելացւոց ՚ի հուր: *Վն զի 23
գործեցին զանօրէնութիւն յիէլի, և շնային ընդ կանայս
քաղաքայնոց իւրեանց. և խօսէին պատգամս յանուն
իմ սուտ, զոր ոչ հրամայեցի նց. և ես ինձէն իրագէտ
և վկայ եմ ասէ տր: *Եւ ցսամեա եղիմացի ասասցես: 24
*Այսպէս ասէ տր զօրութեանց ած իէլի. փոխանակ զի ա- 25
ռաքեցեր դու յանուն իմ թուղթս առ ամ ժողովուրդն
յեմ, և ես ոչ առաքեցի զքեզ յանուն իմ: և առ սո-
փոնիա որդի մասսայ քահանայ՝ և առ ամ քահանայսն
ասել. *Թէ տր ետ զքեզ քահանայ փոխանակ յովէ- 26
դայեայ քահանայի, լինել վերակացու ՚ի տան տն ամ
մարդոյ որ մարգարէանայ, և ՚ի վերայ ամի որ պատահէ
ըղձութեն. և տացես զնս յարգելան ՚ի վերնագրանդն:
*Եւ արդ՝ ընդէ՞ր ոչ արարէք պատուհաս երեմիայի 27
անաթովթացւոյ՝ որ մարգարէանայ ձեզ: *զի առա- 28
քեաց առ մեզ ՚ի բաբելոնէ և ասէ, թէ հեռի է ժա-
մանակն. շինեցէք տունս՝ և բնակեցէք, տնկեցէք դը-
րախտս՝ և կերայք զպտուղս նց: *Եւ ընթերցաւ սո- 29
փոնիա քահանայ զթուղթն յականջս երեմիայի մարգա-
րէի: *Եւ եղև բան տն առ երեմիայ՝ և ասէ. *առա- 30
քեա՛ առ ամ գերին՝ և ասասցես. այսպէս ասէ տր ՚ի 31
վր սամեայ եղիմացւոյ. փոխանակ զի մարգարէացաւ
ձեզ սամեայ՝ և ես ոչ առաքեցի զնա. և յուսացոյց ըզ-
ձեզ ՚ի նանրութի: *Վն այսորիկ այսպէս ասէ տր. ա- 32
հաւասիկ ես արարից հանդէս ՚ի վր սամեայ եղիմաց-
ւոյ, և ՚ի վր ազգի դորա. և ոչ եղիցի դորա մարդ որ՝
որ նստիցի ՚ի միջի ձերում տեսանել զբարութի զոր ես
արարից ձեզ՝ ասէ տր. զի խոտորումն խօսեցաւ ՚ի տէ:

ԳԼ. Լ.

ԼԳ Բանն որ եղև առ երեմիա ՚ի տէ ասել: *Այսպէս 1
ասէ տր ած իէլի. գրեա՛ դու քեզ զամ զբանս զոր 2
ե-

---

(22) Ոմանք. Արասցէ քեզ տր որ արար սեդեկիայ..
զոր տապակեաց արքայ ՚նաբուգոդոնոսոր ՚ի հուր:
(23) Ոմանք. Վն զի գործեցին անդ զանօ''... և շնացին ը
կանայս: (23) Օրինակ մի. Իրաւագէտ և վկայեմ: (25) Ո-
մանք. Առ ամ ժողովուրդն իմ. և ես: (26) Ոմանք.
Յարգելան վերնագրանդն: (31) Ոսկան. Առ ամ գերեալս:
(32) Ոմանք. Արարից հանդէս ՚ի վր ամ եղեմացւոյ:
ԳԼ. Լ. (2) Ոսկան. Զամ բանս զոր ետու:

Digitized by Google

3 ետու քեզ հրաման 'ի մատեանի ։ * Զի ահա աւուրք
գան ասէ Տէր, և դարձուցից զգերութիւն ժողովրդեան
իմոյ Իսրայէլի և Յուդայ՝ ասէ Տէր ․ և դարձուցից զդոսա
յերկիրն՝ զոր ետու հարցն նոցա, և տիրեսցեն դմա ։
4 * Եւ այս բանք են զոր խօսեցաւ Տէր 'ի վ՟ր Իսրայէլի և Յու-
5 դայ ։ * Այսպէս ասէ Տէր, ձայն ահի լուիջիք, և զձայն
ահեղ դուժի, յորմէ դողայցեն մեջք ․ և փրկութիւն և
6 խաղաղութիւն ոչ իցէ ։ * Հարցէք և տեսէք՝ եթէ ծնա-
երբէք արու ․ զի տեսի զա՟մ այր՝ և ձեռք իւր 'ի վերայ
մեջաց իւրոց իբրև ծննդականի, և դարձան երեսք ա՟մ
7 'ի դոյն դալկան ․ * զի մեծ է օրն այն, և չիք այնպի-
սի ․ և անհնարին նեղութ̃ է ժամանակն յակովբայ, և
8 ապրեսցի 'ի նմանէ ։ * Եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր
զօրութեանց, խորտակեցից զլուծն 'ի պարանոցէ նց̃, և
զկապանս նց̃ խզեցից ․ և ոչ ևս կայցեն նոքա 'ի հարկի
9 օտարաց ․ * այլ հարկեսցին Տն̃ այ̃ իւրեանց, և զԴաւ-
10 իթ արքայ իւրեանց յարուցից նց̃ ։ * Բայց դու մի
երկնչիր ծառայ իմ յակովբ՝ ասէ Տէր, և մի զարհուրես-
ցիս Իէլ ․ զի ահաւասիկ ես փրկեցից զքեզ 'ի հեռաւո-
րանէ, և զզաւակ քո յերկրէ գերութ̃ նց̃ ․ և դարձցի
յակովբ՝ և դադարեսցէ, և բարեկեցիկ լիցի ․ և ոչ ոք ի-
11 ցէ որ զարհուրեցուսցէ ։ * Զի ընդ քեզ եմ ես՝ ասէ
Տէր՝ 'ի փրկել զքեզ ․ զի արարից նուազութ̃ 'ի մէջ ազ-
գաց, յորս ցրուեցից զքեզ անդր ․ և քեզ ոչ արարից
վախճան ․ և խրատեցից զքեզ իրաւամբք, և քաւելով
12 ոչ քաւեցից զքեզ ։ * Այսպէս ասէ Տէր ․ սաստկացու-
13 ցի զբեկումն քո, և ցաւագին են հարուածք քո ․ * ոչ ոք
է որ դատի զդատաստանս քո ։ 'ի ցաւս քո բժշկեցար,
14 և օգուտ ոչ եղև քեզ ։ * Ա՟մ բարեկամք քո մոռացան
զքեզ, և ոչ հարցանիցեն զքէն ․ զի զհարուածս թշ-
նամւոյ հարի զքեզ՝ խրատ սաստիկ ։ վ՟ս ա՟մ անիրա-
15 ւութեանց քոց, բազմացան մեղք քո ։ * Զի՞ գոչես 'ի վ՟ր
բեկման քոյ, սակայն ոչ արարից քեզ վախճան ․ բազում
են ցաւք քո ․ վ՟ս բազմութ̃ անօրէնութ̃ քոյ սաստկա-
16 ցան ․ մեղք քո արարին քեզ զայդ ։ * Վ՟ս այդորիկ ա-
մենեքին որ ուտէին զքեզ՝ կերիցին ․ և ա՟մ թշնամիք
քո

(3) Ոմանք ․ Իսրայէլի և Յուդայ՝ ասէ Տէր ․ ․ ․ յերկիրն զոր ետու ։ (5) Ոմանք ․ Եւ ձայն ահեղ դուժի ։ (6) Ոմանք ․ Թէ ծնաւ ուրեք արու ․ ․ 'ի դոյն դալկան ։ (7) Ոմանք ․ Վայ զի մեծ է օրն այն ։ (8) Բ՟նք ․ Եւ եղիցի յաւուր յայնմ՞ ։ (10) Ոմանք ․ Զի ահաւադիկ ես փր՞ ․ ․ որ զարհուրեցուցանիցէ ։ (10) Բազումք ․ Եւ բարեկեցիկ եղիցի ։ (11) Ոմանք ․ Ցորոց ցրուեցի զքեզ անդ ։ (13) Ոմանք ․ Եւ 'ի ցաւս բժշկեցար ։

Digitized by Google

քո կերիցեն զմարմինս իւրեանց. մի բազում անիրաւ-
ութեանց քոց որ յաճախեցին. և մեղք քո արարին քեզ
զայդ: և եղիցին ապականիչք քո յապականութիւն, և
զամ աւարառուս քո տաց յաւար: *Զի ածից զբժշկու- 17
թիւն քո 'ի ցաւագին վիրաց քոց, և բժշկեցից զքեզ՝ ա-
սէ Տէր: զի ցրուեալ կոչեցար սիոնի, և որսն է որս
ձեր. զի որ խնդրիցէ ոչ գտանիցէ զնա: *Այսպէս 18
ասէ Տէր. ահաւասիկ ես դարձուցից զվտարանդութիւն
յարկացն յակոբայ, և զգերութիւն նորա ողորմեցայց. և
շինեսցի քաղաքն 'ի բարձրութեան իւրում. և տաճարն ըստ
իրաւանց իւրոց կանգնեսցի: *և ելցեն 'ի դոցանէ եր- 19
գիչք և ձայն խաղալկաց, և բազմացուցից զդոսա՝ և
մի նուազեսցին. փառաւորեցից զդոսա՝ և մի նուաստա-
ցին: *Եւ մտանիցեն դոքա իբրև զառաջինն, և վկայ- 20
ութիւնք դոցա կանգնեսցին կայցեն առաջի իմ: Եւ
հանդէս արարից 'ի վերայ նեղչաց դոցա: *և եղիցին 21
բռնաւորք քան զնա 'ի մջ նց. և իշխան դոցա 'ի դո-
ցանէ ելցէ: Եւ ժողովեցից զդոսա, և դարձցին առ
իս: զի ով է այն որ ետ զսիրտ իւր դառնալ առ իս,
ասէ Տէր: *Եւ եղիջիք ինձ 'ի ժողովուրդ, և ես եղէց 22
ձեզ յԱծ: *զի բարկութիւն Տն ել ցասմամբ. ել բար- 23
կութիւն մրրկեալ 'ի վր ամպարշտաց: *երկեսցէ՝ և մի 24
դարձցի բարկութիւն սրտմտութեան Տն՝ մինչև արասցէ և
կատարեսցէ զյօժարութիւն սրտի իւրոյ 'ի վախճանի ա-
ւուրց: Եւ ծանիջիք զայն

ԳԼ. ԼԱ.

'Ի ժամանակի յայնմիկ՝ ասէ Տէր: և եղէց յԱծ ազգաց 1
Իէլի, և դոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ: *Այս- 2
պէս ասէ Տէր. գտի ես տապ յանապատի անդ, սատա-
կելովքն հանդերձ սուսերաւ: Երթայք՝ մի սատա-
կէք զԻէլ. *բացէ 'ի բաց Տէր երևեցաւ նմա. սէր յա- 3
ւիտենական սիրեցի զքեզ, վա այնորիկ ձգեցի զքեզ
'ի գթութիւն: *Դարձեալ շինեցից զքեզ, և շինեսջիր 4
կոյսդ Իէլի. դարձեալ առցես զթմբուկ քո՝ և ելցես ընդ
ժողովս խաղալկաց: *Դարձեալ տնկեսջիք այգիս 'ի 5
լերինն սամարեայ. տնկեսջիք տունկս՝ և օրհնեսջիք:
*զի

---

(17) Բզմք. Ոչ գտանիցէ զնա: (18) Բզմք. Ահաւասիկ ես դարձ"... ըստ իրաւանց իւրոց կանգնեսցի: (19) Ոմանք. Եւ ձայնք խաղալկաց.. և մի նուազեսցին: (23) Ոմանք. Ել ցասմամբ. և բարկութիւն: (24) Ոմանք. 'ի վախճանի աւուրց ծանիջիք զայն:

ԳԼ. ԼԱ. (2) Բզմք. Գտի տապ յանապատի: (3) Ոմանք. 'Ի սէր յաւիտենական: (4) Բզմք. Զթմբուկ, և ելցես:

Digitized by Google

6 * զի հասանել է օր կոչման հրաւիրակի 'ի լերինս եփրե-
7 մի · արիք և ելջիք 'ի Սիովն առ Տր ած մեր : * Այս-
պէս ասէ Տր · ցնծումն առնել յակոբայ · ուրախ լե-
րուք՝ և գոչեցէք 'ի վերայ գլխոց ազգաց · լսելի արարէք՝
օրհնեցէք և ասացէք · փրկեաց Տր զժողովուրդ իւր ,
8 զմնացորդսն Իլի : * Ահաւասիկ ես ածից զնս յերկրէ
հիւսիսոյ , և ժողովեցից զնս 'ի ծագաց երկրէ 'ի տօնն
պասեք · և ծնցին որդիս 'ի բազմութիւն յոյժ 'ի միջի նց ·
կոյրն կաղն յղին և ծնեալն՝ միահամուռ ժողովուրդ
9 մեծ · դարձցին այսր : * Լալով ելին · և մխիթարութեամբ
ածից զնս , հանգուցանել 'ի վերայ ջուրց վտակաց , ընդ
ճանապարհ ուղիղ՝ և մի մոլորեսցին 'ի նմա · զի եղէ
10 Իլի 'ի հայր , և եփրեմ անդրանիկ իմ է : * Լուարուք
զպատգամս Տն ազգք , և պատմեցէք 'ի կղզիս հեռա-
ւորս՝ և ասացէք · որ հոսեաց զԻէլ՝ ժողովեսցէ զնա ,
11 և պահեսցէ զնա իբրև տաւարածական զհօտ իւր : * Զի
փրկեաց Տր զյակոբ , և ազատեաց զնա 'ի ձեռաց բռնա-
12 ւորաց նր : * Եկեսցեն և ուրախ լիցին՝ և ցնծասցեն
'ի լերինն Սիովնի : եկեսցեն 'ի բարութիս Տն՝ յերկիր ցո-
րենոյ և գինւոյ՝ և պտղոց և խաշանց , արջառոյ և ոչ-
խարի · և եղիցին անձինք նց իբրև ծառ պտղալից , և
13 ոչ ևս քաղցիցեն : * Յայնժամ ցնծասցեն կոյսք 'ի ժո-
ղովս երիտասարդաց · և ծերք խնդասցեն · և դարձու-
ցից զսուգ նց 'ի խնդութիւն , և ուրախ արարից զնս 'ի
14 տրտմութէ իւրեանց : * Զմեծացուցից և արբեցուցից
զանձինս քահանայից որդւոցն Ղևեայ , և ժողովուրդ
իմ լցցի իմովքն բարութեամբք՝ ասէ Տր :
15 * Այսպէս ասէ Տր · ձայն 'ի Հռամայ լսելի եղև՝ ող- ԼԹ
բումն և լալումն և դառնութիւն · Ռաքէլ լայր զորդիս
իւր , և ոչ կամէր մխիթարել 'ի վերայ որդւոց իւրոց՝ զի
16 ոչ գոյին : * Այսպէս ասէ Տր · դադարեսցէ անձն քո
'ի լալոյ , և աչք քո յարտասուաց · զի գոյ վարձք գոր-
17 ծոց քոց՝ ասէ Տր , և դարձցին յերկրէ թշնամեաց : * և
եղիցի յոյս վախճանի քոյ՝ ասէ Տր , բնակաւոր որդւոց
18 քոց 'ի սահմանս նց : * Լսելով լուայց զողբումն եփրե-
մի : Խրատեցեր զիս Տր և խրատեցայց , և ոչ ուսայ իբրև
զեզն

(7 Ահա-
ու 'ի ծագ
զ ուցեալ
'ի հովու-
եւ (12) Ո-
մա տղայոց ·
խ զող՛ ··
և

զընկեցուզ արմնոյ․ դարձո՛ զիս և դարձայց՝ զի դու ես
Տէր ԱԾ իմ։ * Եւ յետ գերութեան իմոյ ապաշխարեցի, և 19
յետ խոնարհութեան իմոյ յոգւոց հանեցի՝ 'ի վ՟ր աւուր ամօ-
թոյն իմոյ․ և ցուցի քեզ թէ առի նախատինս 'ի ման-
կութենէ իմմէ։ * Եւ թէ որդի սիրելի էր ինձ Եփրեմ 20
մանուկ զուարճ, փոխանակ զի բանք իմ են 'ի նմա․
յիշելով յիշեցից զնա միւսանգամ․ վասն այնորիկ փու-
թացայ յաղագս նորա․ ողորմելով ողորմեցայց նմա՝
ասէ Տէր։

ԼԵ * Մատիր անձամբ անձին քում դու, քեզ Սիոն պա- 21
տուհաս․ ընկեա՛ զսիրտ քո 'ի թիկունս․ գնա՛ զճանա-
պարհ․ դարձի՛ր կոյս Իղի, դարձի՛ր անդրէն 'ի քա-
ղաքս քո զղջացեալ։ * Մինչև յե՞րբ թափառեցիս դուստր 22
անարգեալ․ զի հաստատեաց Տր զփրկութիւն 'ի ձեռա-
տունկն․ նոր փրկութբ շրջեսցին մարդիկ։ * Այսպէս 23
ասէ Տէր զօրութեանց ԱԾ Իղի․ դարձեալ ասասցեն զբանս
զայս յերկրին յուդայ՝ և 'ի քաղաքս նր, յորժամ դար-
ձուցից զգերութիւն նր․ օրհնեալ է Տր յարդար և 'ի
սուրբ լերին իւրում։ * Եւ բնակիչքն հրէաստանի 24
ամ քաղաքօքն իւրեանց և գործաւորօքն, յղփասցին հօ-
տիւքն։ * Զի արբուցի զամ անձն ծարաւի, և զամ 25
անձն քաղցեալ լցուցի։ * Վս այնորիկ զարթեայ և տե- 26
սի, և քուն իմ քաղցրացաւ ինձ։ * Ահա աւուրք գան 27
ասէ Տէր․ և սերմանեցից զտունն Իղի, և զտունն յու-
դայ 'ի զաւակ մարդկան և 'ի զաւակ անասնոյ։ * Եւ ե- 28
ղիցի զոր օրինակ զարթուցեալ էի 'ի վ՟ր նց 'ի խլել և 'ի
կործանել, 'ի քակել և 'ի կորուսանել՝ և 'ի չարչարել,
նոյնպէս զարթեայց 'ի վ՟ր նց՝ 'ի շինել և 'ի տնկել՝ ասէ
Տր։ * Յաւուրսն յայնոսիկ մի ևս ասասցեն՝ թէ հարքն 29
ազոխ կերան, և որդւոց ատամունք առին։ * Այլ իւ- 30
րաքանչիւր 'ի մեղս իւր մեռցի․ ամ մարդ որ ուտիցէ
զազոխն՝ նորին ատամունքն առցին։ * Ահաւասիկ ա- 31
ւուրք գան ասէ Տր․ և ուխտեցից ընդ տանն Իղի և տանն
յուդայ ուխտ նոր։ * Ո՛չ ըստ ուխտին զոր ուխտեցի 32
ընդ հարս նց՝ յաւուր յորում առի զձեռանէ նց հա-
նել զնոսա յերկրէն եգիպտացւոց։ զի նոքա ո՛չ կացին
յուխտին իմում, և ես անփոյթ արարի զնոցանէ՝ ասէ
Տր։

(19) Ոմանք․ 'ի վ՟ր աւուր ամօթոյն իմոյ։ (20) Ոմանք․ Եթէ որդի սիրելի․․ փութացայց յաղագս նր։ (21) Ոմանք․ 'ի քաղաքս քո սգացեալ։ (22) Ոմանք․ 'ի ձեռատունկն նր փրկութբ շրջեսցին։ (29) Ոմանք․ Յաւուրսն յայնոսիկ մի ևս ասասցեն։ (29) Ոսկան․ Եւ որդւոց ատամունք առան։ (30) Բնաբ․ Եւ որ ուտիցէ զազոխն։ (32) Ոմանք․ Ուխտին զոր եդի ընդ հարս։

Digitized by Google

33 տր : * Այլ այս է ուխտն զոր ուխտեցից ընդ տանն Իսրա-
յէլի յաւուրցն այնոցիկ ասէ Տր , տաց զօրէնս իմ 'ի
միտս նց , և 'ի սիրտս նց գրեցից զնս . և եղէց նց յԱծ ,
34 և նոքա եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ : * Եւ մի ևս ուսու-
ցանիցեն իւրաքանչիւր զընկեր իւր , և իւրաքանչիւր
զեղբայր իւր ասել՝ Թէ ծանիր զՏր . զի ամենեքին ծա-
նիցեն զիս 'ի փոքրկանց նց մինչև 'ի մեծամեծս՝ ասէ
Տր . զի քաւիչ եղէց անօրէնութեանց նց , և զմեղս նց ոչ
35 ևս յիշեցից : * Այսպէս ասէ Տր՝ որ ետ զարեգակն
'ի լոյս տուընջեան հաստատութբ , զլուսին և զաստեղս
'ի լոյս գիշերոյ , և աղաղակ 'ի ծովու , և գոչեն ալիք նր .
36 Տր ամենակալ անուն է նր : * Եթէ դադարեսցեն օ-
րէնքս այս յերեսաց իմոց՝ ասէ Տր . ապա և ազգն Իսր
դադարեսցէ 'ի լինելոյ յազգ առաջի աչաց իմոց զամ
37 աւուրս : * Այսպէս ասէ Տր , եթէ վերասցին երկինք
'ի բարձունս , և եթէ խոնարհեսցին յատակք երկրի 'ի
խոնարհ . ես ոչ խոտեցից զամ ազգ Իսր՝ ասէ Տր՝ վս
38 ամի զոր արարին : * Ահա աւուրք գան ասէ Տր . և շի-
նեսցի քաղաք Տն յաշտարակէ Անանայէլի և մին-
39 չև 'ի դուռն անկեանն : * Եւ ելցէ չափաւորին կարկած .
և չափ նր յանդիմանն նց մինչև ցբլուրն գարեբայ . և
40 բոլորեսցի շուրջանակի յընտիր ընտիր վիմաց : * Եւ
ամ ձորն փաղագադիմաց և մոխրոցն , և ամ սարեմովթն ,
մինչև 'ի ձորն կեդրոնի , մինչև ցանկիւն դրանն ասպա-
տականացն արևելից՝ սրբութիւն Տն : և մի ևս խլեսցին ,
և մի ևս քակեսցին մինչև յաւիտեան :

ԳԼ. ԼԲ.

1 Բանն որ եղև 'ի Տնէ առ Երեմիա , յամին տասներոր- ԼԶ
դի սեդեկեայ արքայի յուդայ . այն ամ ութու-
տասն էր նաբուքոդոնոսորայ արքայի բաբելացւոց :
2 * Եւ յայնժամ զօր արքային բաբելացւոց պաշարեաց
զԵմ : և Երեմիա մարգարէ կայր 'ի կալանս 'ի սրահի
3 բանտին՝ որ էր յապարանս Թագաւորին յուդայ : * յոր
ար-

(34) Ցօրինակին պակասէր . Զի քաւիչ եղէց անօրէ՛՛ : Որ-
քանդակ . անիրաւութեանց նց : (36) Ոմանք . Եւ եթէ դադա-
րեսցեն : (38) Բազումք . Անանայելի մինչև 'ի դուռն :
(39) 'Ի լուս՛՛ . Մինչև ցդրունս գարեբայ : (40) Ոմանք .
Զորն փապագադիմաց . . մինչև յանկիւն դրան . . . և մի ևս
խլեսցի և քակեսցի . և մի ևս մինչև :
ԳԼ . ԼԲ . (1) Բազմք . Ամ ութուտասներորդ էր նաբու՛՛ :
Բազումք . Այն է ամ ութնուտասներորդ նաբուգո՛՛ :
(2) Օրինակ մ . Եւ յայնժամ զօրք ար՛՛ : (3) Բազմք յանե-
լուն . Արգելեալ զնա արքայ 'ի դեգեկիա . . անհաւանեալ եւ

Digitized by Google

արգել զնա Սեդեկիա՝ և ասէ, ընդէ՞ր դու մարգար-
էանաս և ասես. այսպէս ասէ Տր, ահաւասիկ ես
տամ զքաղաքդ զայդ ՚ի ձեռս Թագաւորին բաբելաց-
ւոց՝ և առցէ զդա։ * Եւ Սեդեկիա արքայ յուդայ մի 4
ապրեսցի ՚ի ձեռաց Քաղդէացւոցն. զի մատնելով մատ-
նեսցի ՚ի ձեռս Թագաւորին բաբելացւոց. և խօսեսցի
բերան ՚ի բերան ընդ նմա, և աչք դորա զաչս նորա տես-
ցեն։ * Եւ ՚ի բաբելոն մտցէ Սեդեկիա, և անդ նստցի. 5
մինչև այց արարից զնմա՝ ասէ Տր։ զի՞ մարտնչիք ընդ
Քաղդէացիսն՝ ուստի ոչինչ յաջողեսցիք։ * Եւ եղեւ բանն 6
Տն առ Երեմիա՝ և ասէ։ * Ահաւասիկ Անամայէլ որ- 7
դի Սեղղումայ հօր եղբօր քոյ գայ առ քեզ՝ և ասէ, ստա-
ցիր դու քեզ զագարակն իմ, որ է յԱնաթովթ. զի քեզ
իսկ է անկ ըստ մերձաւորութեան առնուլ ՚ի ստացուած։
* Եւ եկն առ իս Անամայէլ որդի Սեղղումայ հօր եղբօր 8
իմոյ, ըստ բանին Տն ՚ի սրահ բանտին՝ և ասէ ցիս. ստա-
ցիր զագարակն իմ որ է յԱնաթովթ յերկրին Բենիա-
մինի. զի քեզ պարտ է առնուլ զժառանգութիւն. և
դու իսկ երէցագոյն ես։ Եւ գիտացի՝ թէ բանն Տն է։
* Եւ ստացայ զագարակն յԱնամայելայ որդւոյ հօր եղ- 9
բօր իմոյ՝ որ է յԱնաթովթ. և կշռեցի նմա արծաթ եւթն
սիկղ և տասն արծաթոյ. * Եւ գրեցի մուրհակս և կնքե- 10
ցի. և կացուցի վկայս, և կշռեցի զարծաթն ՚ի կշիռս։
* Եւ առի զմուրհակ ստացուածոյն զկնքեալն՝ ըստ հրա- 11
մանի և ըստ իրաւանց՝ և զարձակն։ * Եւ ետու զմուր- 12
հակ ստացուածոյն ցԲարուք որդի Ներեայ որդւոյ Մաա-
սեայ առաջի Անամայէլի որդւոյ հօրեղբօր իմոյ, և ա-
ռաջի այնոցիկ որ կային անդ. և գրեցին ՚ի մուրհակն
ստացուածոյն առաջի ամ՟ հրէից՝ որ նստէին ՚ի սրահ
բանտին։ * Եւ պատուիրեցի Բարուքայ առաջի նց և 13
ասեմ։ * Այսպէս ասէ Տր ամենակալ ած Իէլի. առ 14
զմուրհակդ զայդ զմուրհակ ստացուածոց զկնքեալն,
և զմուրհակն արձակ, և դիցես ՚ի խեցեղէն ամանի, զի
կացցէ աւուրս բազումս։ * Զի այսպէս ասէ Տր ա- 15
մենակալ ած Իէլի. դարձեալ ստասցին տունս և ագա-
րակս՝ և այգիս յերկրիդ յայդմիկ։ * Եւ կացի յաղօթս 16
առ Տր, յետ տալոյն զմուրհակ ստացուածոյն ցԲարուք
որդի Ներեայ. և ասեմ։ * Ով Տէր Տր Տր. դու արա- 17
րեր

տամ։ (7) Ոմանք. Առնուլ ՚ի ստացուածս։ (8) Ոմանք.
Որ յԱնաթովթ։ (11) Ոմանք. Առի զմուրհակս ստաց-
ուածոյն։ (12) Ոմանք. Եւ առաջի ամ՟ հրէիցն։ (14) Ո-
մանք. Եւ զմուրհակ ստացուածոյն . . . ՚ի խեցեղէն ա-
ման դիր։ (16) Ոմանք. Զմուրհակս ստացուածոյն ցԲա"։
(17) Ոմանք. Ոչ ծածկեսցի ՚ի քէն։

րարեր զերկինս և զերկիր զօրութեամբ քո մեծաւ՝ և բազկաւ
քով բարձու: զի ոչ ինչ է բան որ ծածկեսցի 'ի քէն:
18 * առնես ողորմութիւն 'ի հազարս ազգս. և հատուցանես
զմեղս հարց 'ի ծոց որդւոց իւրեանց յետ նոցա: Աստուած
19 մեծ և հզօր. Տէր զօրութեանց անուն նորա. * մեծ խորհր-
դովք՝ և զօրաւոր գործովք: (Ամենակալ մեծանուն
Տէր. աչք քո բաց են յամենայն ճանապարհս որդւոց մարդ-
կան, տալ իւրաքանչիւր ըստ ճանապարհի իւրում, և
20 ըստ պտղոյ գնացից իւրեանց: * Որ արարեր նշանս և
արուեստս յերկրին եգիպտացւոց՝ մինչև ցայսօր 'ի մէջ
Իէլի, և 'ի մէջ ծննդոց երկրի, և արարեր քեզ անուն
21 իբրև յաւուր յայսմիկ. * և հաներ զժողովուրդ քո
զԻէլ յերկրէն եգիպտացւոց՝ նշանօք և արուեստիւք,
հզօր ձեռամբ՝ և բարձր բազկաւ, և մեծամեծ տես-
22 լեամբք: * Եւ ետուր նոցա զերկիրս զայս զոր երդուար
հարցն նոցա՝ տալ նոցա զերկիր որ բղխէ զկաթն և զմեղր:
23 * և մտին և ժառանգեցին զնա: և ոչ լուան ձայնի
քում, և ըստ հրամանաց քոց ոչ գնացին. զամ ինչ զոր
պատուիրեցեր նոցա առնել, և ոչ արարին: և արարին 'ի
24 պատահել իւրեանց ամ չարեացս այսոցիկ: * Եւ արդ՝
ահա հասանել է զօր 'ի քաղաքս առնուլ զսա. և մատ-
նեցաւ քաղաքս 'ի ձեռս քաղդէացւոցն որ մարտն ընդ
սմա պատերազմ յերեսաց սրոյ և սովոյ և մահու. որպ
և խօսեցար նոյնպէս և եղև՝ զոր դու ինքն տեսանես:
25 * Եւ դու Տէր ասես ցիս, ստացիր քեզ ագարակ արծա-
թով. և գրեցի մուրհակ և կնքեցի, և կացուցի վկա-
յս. և քաղաքս մատնեցաւ 'ի ձեռս քաղդէացւոցն:
26 * Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ: * ահա ես Տէր Ած ամ
27 մարմնոյ. միթէ թաքիցի ինչ յինէն: * Վս այս-
28 որիկ այսպէս ասէ Տէր. մատնելով մատնեսցի քաղաքս
'ի ձեռս քաղդէացւոցն, և 'ի ձեռս նաբուքոդոնոսորայ
29 արքային բաբելացւոց, և առցէ զսա: * Եւ եկեսցեն
քաղդէացիքն պատերազմել ընդ քաղաքիս, և այրես-
ցեն զսա հրով. և հրձիգ արասցեն զտունս յորս ար-
կանէին խունկս 'ի վերայ տանեացն նոցա բահաղու, և զո-
հէին դիցս աստուածոց օտարաց ամ զնա դառնացու-
30 ցանելոյ: * որդիքն Իէլի՝ և որդիքն յուդայ միայն զոր-
ծէին զչարիս առաջի աչաց իմոց 'ի մանկութենէ իւրեանց:
Բայց որդիքն Իէլի դառնացուցին զիս գործովք ձեռաց
31 իւրեանց՝ ասէ Տէր: * 'Ի բարկութենէ և 'ի սրտմտութենէ էր
ինձ.

(18) Ոմանք. Զմեղս հարանց 'ի ծոց. (22) Ոմանք. Ցայս
տալ զերկիրս: (23) Բազումք. Եւ արարին պատահել:
(28) Ոմանք. Վս այսորիկ այսպէս ասէ. . և առցեն զքաղաքս:
(31) Ոմանք. 'Ի բարկութենէ իմ և 'ի սրտմտութենէ եր. . յայսօրէ

ինձ քաղաքդ այդ, յորմէ օրէ շինեցին զդա մինչեւ ցայ-
սօր. ընկէց զդա յերեսաց իմոց * վն ամ չարեաց որդ- 32
ւոցն Իսրայէլի եւ որդւոցն Յուդայ՝ զոր արարին 'ի դառնա-
ցուցանել զիս, ինքեանք եւ թագաւորք իւրեանց, եւ մե-
ծամեծք իւրեանց, եւ քահանայք իւրեանց, եւ մարգա-
րէք իւրեանց, արք Յուդայ եւ բնակիչք Եմի։ * Դար- 33
ձուցին յիս զթիկունս եւ ոչ զերեսս. եւ ուսուցի զնոսա
ընդ առաւօտս. ուսուցի, եւ ոչ անսացին ընդունել զխ-
րատ։ * Եւ եդին զպղծութիւնս իւրեանց 'ի տան՝ յորոյ 34
վր կոչեցեալ է անուն իմ։ * Եւ առ պղծութեան իւրեանց 35
շինեցին բագինս Բահաղու 'ի Ձոր որդւոյն Ենովմայ,
մատուցանել զուստերս եւ զդստերս իւրեանց Մողոքայ.
զոր ոչ պատուիրեցի նց։ եւ ոչ անկաւ 'ի սիրտ իմ առ-
նել նց զպղծութիւն զայն առ 'ի յանցուցանելոյ զՅու-
դայ։ * Եւ արդ՝ այսպէս ասէ Տր ած Իլի, վն քաղա- 36
քիդ այդորիկ՝ զորմէ դու ասացեր թէ մատնեսցի 'ի
ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելացւոց, 'ի
սուր՝ եւ 'ի սով եւ 'ի գերութիւն։ * Ահա ես ժողովեցից 37
զնս յամ երկրէ, ուր ցրուեցից զնս անդր բարկութբ
եւ սրտմտութբ իմով, եւ ցասմամբ մեծաւ. եւ դարձու-
ցից զնս 'ի տեղիս յայս, եւ նստուցից զնս յուսով։ * Եւ 38
եղիցին ինձ 'ի ժողովուրդ, եւ ես եղէց նոցա յած։ * Եւ 39
տաց նոցա սիրտ այլ, եւ ճանապարհ մի՝ երկնչել յինէն
զամ աւուրս 'ի բարութե իւրեանց, եւ որդւոց իւրեանց
յետ նց։ * Եւ ուխտեցից նոցա ուխտ յաւիտենական, 40
զոր ոչ դարձուցից յետս առնել նց բարի. եւ զերկիւղ
իմ տաց 'ի սիրտս նց առ 'ի չապստամբելոյ նց յինէն։
* Եւ այց արարից բարի առնել նց. եւ տնկեցից զնոսա 41
յերկրիս յայսմիկ հաւատովք, ամ սրտիւ իմով՝ եւ ամ
անձամբ իմով։ * Զի այսպէս ասէ Տր. ոպ ածի 'ի 42
վր ժողովրդեանդ այդորիկ զամ չարիս մեծամեծս.
նոյնպէս ածից 'ի վր դոցա բարիս՝ զոր խօսեցայ 'ի վր
դոցա։ * Եւ ստասցին միւսանգամ ագարակս յերկրիս 43
յայսմիկ, զորմէ դու դատեսցես թէ անապատ է. 'ի մար-
դոյ եւ յանասնոյ, եւ մատնեցան 'ի ձեռս Քաղդէացւոցն։
* Եւ ստասցին ագարակս արծաթոյ. եւ գրեսցեն մուր- 44
հակս.

շինեցին։ (32) Ոմանք. Եւ արք Յուդայ, եւ։ (33) Ոսկան
[illegible] Զթիկունս նոց-
գողեցին իւրեանց, եւ ոչ զե''։ (34) Ոմանք. Յորոյ վր կոչեցաւ
անուն իմ։ (35) Օրինակ մի. Մատուցանել զորդիս եւ
զդստերս։ (36) Ոմանք. Թէ մատնեսցի 'ի ձեռս։ (37) Բազ-
մաժողով. Ուր ցրուեցի զնս. անդր։ (39) Ոմանք. Առաւօտ
'ի բարութեն իւրեանց։ (43) Բազ. Ագարակս յերկրիս
յայսմիկ։ (44) Ոմանք. Եւ գրեսցես մուրհակս։ (44) Ի

հակս. և կնքեսցես, և կացուսցես վկայս յերկրին Բեն-
իամենի՝ և շուրջ զեմաւ. և 'ի քաղաքս Յուդայ, և 'ի
քաղաքս լերինն, և 'ի քաղաքս սեփելայ, և 'ի քաղաքս
Նաագեբայ. զի դարձուցից զգերութիւն նց՝ ասէ Տր:

ԳԼ. ԼԳ.

1 Եւ եղև բան Տն առ Երեմիա երկրորդ անգամ. և
նա՝ կայր տակաւին կապեալ 'ի սրահի բանտին՝ և
2 ասէ: * Այսպէս ասէ Տր՝ որ արար զերկիր, և ստեղծ
3 զդա՝ կանգնել զդա. Տր անուն է նորա: * կարդա առ
իս, և տաց քեզ պատասխանի, և պատմեցից քեզ մե-
4 ծամեծս և զօրաւորս՝ զոր ոչ գիտեիցես: * Զի այսպէս
ասէ ՏրԱծ Իղի. վս տանց քաղաքիդ այդորիկ, և վս
ապարանից արքայիդ Յուդայ, քակեալ են 'ի մահար-
5 ձանս՝ և 'ի մարտկոցս * եկեալ մարտնչել ընդ քաղ-
դեացիս. և լնուլ զնս դիականամբք մարդկան, զորս հա-
րի բարկութբ իմով և սրտմտութբ, և դարձուցից զե-
6 րեսս իմ 'ի նոցանէ վս ամ չարութեց նց: * Ահաւասիկ
ես ածից զպալիան 'ի բժշկութն, և բժշկեցից զնս, և
7 յայտնեցից նց զհնչիւն խաղաղութե և զհաւատս: * և
դարձուցից զգերութիւն Յուդայ և զգերութիւն Իղի. և
8 շինեցից զնս իբրև զառաջինն: * և սրբեցից զնս յամ
անիրաւութեց իւրեանց՝ զոր անիրաւեցան յիս. և ոչ ևս
յիշեցից զմեղս նց զոր մեղան առ իս՝ և ապստամբեցան
9 յինէն: * Եւ եղիցին ինձ յուրախութն և յօրհնութն և
'ի մեծարանս առաջի ամ ժողովրդոց երկրի, որք լսի-
ցեն զամ բարութիս՝ զոր ես արարից դոցա. և երկի-
ցեն՝ և դառնայցեն 'ի վր ամ բարութեցն, և 'ի վր ամ
10 խաղաղութեցն զոր ես արարից դոցա: * Այսպէս ասէ
Տր. դարձեալ լուիցի 'ի տեղւոջդ յայդմիկ՝ զորմէ
դուքդ ասէք թէ աւերակ է 'ի մարդոյ և յանասնոյ. 'ի
քաղաքս Յուդայ՝ և արտաքոյ Եմի յաւերակսն, առ 'ի
չգոյէ մարդկան, և առ 'ի չգոյէ բնակչաց, և առ 'ի
11 չգոյէ անասնոց: * ձայն ուրախութե, և ձայն ցնծու-
թե. ձայն փեսայի, և ձայն հարսին. որք ասիցեն՝ գո-
հացարուք զՏէ ամենակալէ զի քաղցր է զի յաւիտեան
է ողորմ նր: բերցեն պատարագս օրհնութե 'ի տուն
Տն.

լսա''. Եւ կնքեսցեն և կացուսցեն. համաձայն ոմանց 'ի բն'':
Գլ. ԼԳ. (4) Ոմանք. Արքային Յուդայ. քակեալ 'ի մա-
հարձանս: (5) Օրինակ մի. Մարտնչել ընդ քաղդեացիս.
և լն'': (5) Ոմանք. Եւ դարձուցի զերեսս իմ. . չարութե
նց: (8) Ոմանք. Յամ անիրաւութեց նց: (9) Ոմանք. Եւ
դառնայցեն 'ի վերայ ամ բար'': (10) Ոմանք. Եւ առ 'ի
չգոյէ անասնոց:

Digitized by Google

ան. զի ի պարծանացն պղծութեան երկրին այգեստանքն՝ քա-
տանապատին՝ ասէ տէր: * Այսպէս ասէ տէր զօրութեանց. 12
զմարգարէսն երեւեցի յաւերական անդրոլիս. ա՛ռ 'ի չարէն մար-
գոյ և անօրինաց, և յամէն քաղաքս գործ վասն հռչակեալ.
և մոլորեցուցանէին խաչանց * 'ի քաղաքս ընտանեաց. և 13
'ի քաղաքս սամարեայ, և 'ի քաղաքս նազարեթայ, և յերկ-
րին ընծայմանին, և չու-րդ զերծանէ. և 'ի քաղաքս յուդայ՝
զմարգարէս անզգամաբար խաղինք ընդ ձեռն Թուռալի՝ ա-
սէ տէր: * Այսպէս ասացուք զսա՝ ասէ տէր, և հաստատեա- 14
ցից զբանս իմ բարի զոր խօսեցայ 'ի վ՟ր տանն Իէլի,
և 'ի վ՟ր տանն յուդայ: * Յաւուրսն յայնոսիկ՝ և 'ի ժա- 15
մանակին յայնմիկ ծագեցից զաւութի ծագումն արդա-
րութեան, որ առնիցէ իրաւունս և արդարութիւն յերկրի:
* յաւուրսն յայնոսիկ փրկեսցի յուդա, և Երուսաղէմ բնա- 16
կեսցէ յուսով: և այս է անունն՝ զոր կոչեսցէ նմա տէր,
արդարութիւն մեր: * Զի այսպէս ասէ տէր. մի պակա- 17
սեսցէ զաւութի այր՝ որ նստիցէ յաթոռ տանն Իէլի: * և 18
քահանայիցն ղևտացւոց՝ մի պակասեսցէ այր յերեսաց
իմոց՝ մատուցանել ողջակէզս, և զոհել զոհս, և ար-
կանել խունկս զամ առաջի: * Եւ եղև բանն տեառն առ 19
Երեմիա մարգարէ՝ և ասէ: * Այսպէս ասէ տէր. եթէ 20
խափանեսցէք զուխտ իմ զառաւօտին, և զուխտ իմ զգի-
շերոյ. զի մի լինիցի տիւ և գիշեր 'ի ժամանակի իւ-
րեանց, * ապա և ուխտն իմ որ ընդ զաւութի ծառայի 21
իմոյ է՝ խափանեսցի. չլինել նմա որդի որ թագաւո-
րեսցէ յաթոռ նր: և 'ի քահանայիցն ղևտացւոց պաշ-
տօնէից իմոց: * Զոր օրինակ ոչ Թուեսցի զօրութիւն երկ- 22
նից, և ոչ չափեսցի աւազ ծովու. նոյնպէս բազմացուցից
զզաւակն զաւութի ծառայի իմոյ, և զղևտացիսն պաշ-
տօնեայս իմ: * Եւ եղև բանն տն առ Երեմիա՝ և ասէ. 23
* ոչ տեսանես զինչ խօսի ժողովուրդդ՝ և ասեն. եթէ 24
զերկուս ազգատոհմս զոր ընտրեաց տր՝ մերժեաց զնա. և
զժողովուրդն իմ արհամարհեցին չլինել ժողովուրդ
յառաջ առաջի նր: * Այսպէս ասէ տէր, եթէ զուխտ 25
իմ զառաւօտեան և զգիշերոյ՝ և զերկինս և զերկիր հաս-
տատութեան ոչ կարգեցի: * ապա և զզաւակն յակոբայ 26
և զդաւթի ծառայի իմոյ՝ անարգեցից, չառնուլ 'ի զա-
ւակէ նր իշխան 'ի վ՟ր զաւակին աբրահամու և իսահա-
կայ

(12) Ոմանք. Երեւեցի 'ի յաւերակս անդր: (13) Ոմանք. Եւ յերկրին ընծայմանին, և որ չու-րդ զերծանէ, 'ի քաղաքս: (14) Ոսկ. խօսեցայ 'ի վ՟ր տանն Իէլի: (15) Օրինակ մի. Եւ 'ի ժամանակն յայնմիկ ծագել: (16) Ոմանք. Զոր կոչեսցէ զնա տէր: (21) Ոսկ. Եւ քահանայիցն ղևտացւոց: (24) Ոսկան. Զորս ընտրեաց տր. մերժ:

Digitized by Google

կայ և Յակոբայ։ զի դարձուցից զդարձ նոցա և գը-
թացայց 'ի նոսա։

ԳԼ. ԼԴ.

1 Բանն որ եղև առ Երեմիա 'ի Տն։ Եւ Նաբուքոդոնո- ԼԷ
սոր արքայ բաբելացւոց. և ամ զօրականն, և ամ
երկիր որ ընդ իշխանութեամբ ձեռին նր, և ամ ազգք.
մարտնչէին ընդ Եմ, և ընդ ամ քաղաքսն յուդայ։ Եւ
2 ասէ։ * այսպէս ասէ Տր ած Իլի. երթ առ սեդեկիա
արքայ յուդայ, և ասասցես ցնա. այսպէս ասէ Տր.
մատնելով մատնեսցի քաղաքդ այդ 'ի ձեռս արքային
բաբելացւոց. և առցէ զդա, և այրեսցէ զդա հրով.
3 * և դու՝ ոչ ապրեսցիս 'ի ձեռաց նր. այլ ըմբռնելով
ըմբռնեսցիս, և 'ի ձեռս նր մատնեսցիս, և աչք քո զաչս
նր տեսցեն, և բերան 'ի բերան խօսեսցիս ընդ նմա.
4 և 'ի բաբելոն երթիցես։ * Այլ լուր զպատգամս Տն՝
սեդեկիա արքայ յուդայ. այսպէս ասէ Տր վն քո. ոչ
5 մեռցիս սրով, * այլ խաղաղութբ մեռանիցիս։ և որպէս լա-
ցին զհարսն քո զթագաւորսն առաջինս, որ եղեն յա-
ռաջ քան զքեզ, նոյնպէս լացցեն և զքեզ, թէ վայ վայ
տէր, և կոծեսցեն զքեզ. զի մեծամեծս խօսեցայ՝ ասէ
6 Տր։ * Եւ խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ առ սեդեկիա
7 արքայ յուդայ զամ զբանս զայսոսիկ յԵմ։ * Եւ զօր
թագաւորին բաբելացւոց մարտնչէր ընդ Եմ, և ընդ
ամ քաղաքսն յուդայ ընդ մնացեալսն, ընդ լաքիսաւ՝
և ընդ ազեկայ. զի նոքա մնացեալ էին 'ի քաղաքացն՝
8 յուդայ քաղաքք ամուրք։ * Բանն որ եղև առ Երե-
միա 'ի Տն, յետ կատարելոյ սեդեկիայ արքայի զուխտն
ընդ ամ ժողովրդեանն որ յԵմ. կոչել նց թողութիւն.
9 * արձակել իւրաքանչիւրումեք զծառայ իւր, և իւրա-
քանչիւր զաղախին, զայր եբրայեցի, և զկին եբրայե-
ցի ազատս. և մի ծառայել ամ առն յազգէ յուդայ՝ եղ-
10 բօր իւրում։ * Եւ դարձան ամ մեծամեծք՝ և ամ ժո-
ղովուրդն որ մտեալ էին յուխտ՝ արձակել իւրաքան-
չիւր զծառայ իւր, և իւրաքանչիւր զաղախին իւր.
զայր եբրայեցի և զկին եբրայեցի ազատս, և ոչևս ծա-
11 ռայել նց։ Լուան և արձակեցին։ * և յետոյ դարձան,
և դարձուցին անդրէն զծառայս և զաղախնայս, զոր
արձակեցին ազատս. և կալան զնս 'ի ծառայս և յա-
12 ղախնայս։ * Եւ եղև բանն Տն առ Երեմիա 'ի Տէ՝ և ա-
սէ։

Գլ. ԼԴ. (1) Ոմանք. Եւ ամ զօր նր. և ամ եր՛։ (1) Բազմք. Մարտնչել ընդ Եմ։ (4) Բազմք. Այլ լուր զպատգամ։ (5) Ոմանք. Որ եղեն յառաջ քան զքեզ. ո խօսեցայ ես՝ ասէ Տր։ (9) Բազմք. Եւ մի ծառայել առն յազ՛։

ուէ։ * Այսպէս ասէ Տր ած Իղի. ես եդի ուխտ ընդ 13
հարսն ձեր՝ յաւուր յորում փրկեցի զնս յերկրէն Ե-
գիպտացւոց՝ 'ի տանէ ծառայութեան, և ասեմ. * Թէ 14
յորժամ վեց ամ լցցի, արձակեսցես զեղբայրն քո զեբ-
րայեցի՝ որ վաճառեսցի քեզ. և գործեսցէ քեզ վեց
ամ, և արձակեսցես զնա ազատ 'ի քէն. և ոչ լուան
ինձ հարքն ձեր, և ոչ խոնարհեցուցին զունկն իւրեանց։
* Եւ դարձան այսօր առնել զհաճոյս առաջի աչաց ի- 15
մոց, կոչել իւրաքանչիւր թողութիւն ընկերի իւրում.
և կատարեցին զուխտն առաջի իմ 'ի տանն յորոյ վր
կոչեցեալ է անուն իմ։ * Եւ շրջեցայք և պղծեցէք զա- 16
նուն իմ, դարձուցանել իւրաքանչիւր 'ի ծառայ իւր, և իւ-
րաքանչիւր յաղախին իւր, զորս արձակեցէք ազատս
ոգւոց ձերոց. և դարձուցէք զնս լինել ձեզ 'ի ծառայս
և յաղախնայս։ * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տր. դուք 17
ոչ լուարուք ինձ կոչել արձակումն իւրաքանչիւր եղ-
բօր իւրում, և իւրաքանչիւր մերձաւորի իւրում. ա-
հաւասիկ ես կոչեցից ձեզ արձակումն՝ ասէ Տր, 'ի
սուր՝ և 'ի սով և 'ի մահ։ * Եւ տաց զձեզ 'ի ցրումն ընդ 18
ամ թագաւորութիւնս երկրի. և տաց զարսդ որ անցին
զուխտիւ իմով, և ոչ կացին 'ի բանս ուխտի իմոյ զոր
արարին առաջի իմ. զորթն զոր կարեցին, և անցին ը
մէջ յօշոտմանցն նր՝ զիշխանսն յուդայ * և զիշխանսն Եղմ, 19
և զներքինիս, և զքահանայս. և զամ ժողովուրդ երկ-
րին՝ որ անցին ընդ մէջ յօշոտմանց որթուն։ * Տաց զնս 20
'ի ձեռս թշնամեաց նց, և 'ի ձեռս խնդրողաց անձանց
նց. և արկից զդիականունս նց կերակուր թռչնոց երկ-
նից՝ և գազանաց երկրի։ * Եւ զսեդեկիա արքայ հ- 21
րէաստանի՝ և զիշխանս նր տաց 'ի ձեռս թշնամեաց իւ-
րեանց, և 'ի ձեռս խնդրողաց անձանց նց, և 'ի ձեռս
զօրու արքային Բաբելացւոց, որ եկեալ հասեալ են
'ի վր նց։ * Ահաւասիկ ես հրաման տաց՝ ասէ Տր, և 22
դարձուցից զնս այդր 'ի քաղաքդ. մարտիցեն ընդ
դմա, և առցեն զդա, և այրեսցեն զդա հրով. և զքա-
ղաքսն յուդայ տաց յանապատ 'ի բնակչաց իւրեանց։

ԳԼ.

---

(14) Ոսկան. Թէ յորժամ եօթն ամ լցցի։ (14) Ոմանք. Որ վաճառեսցի քեզ.. զնա ազատ 'ի քէն։ (15) Ոմանք. Յորոյ վերայ կոչեցեալ է. կամ, կոչեցաւ անուն իմ։ (16) Ոսկան. Ազատս հոգւոց ձերոց։ (17) Յօրինակին պակասէր. Կոչեցից ձեզ արձակումն։ Ուր ոմանք. կոչեցից զձեզ արձա՛՛։ (18)(19) Ոմանք. Յօշոտմանց նորա. զիշխանսն Եղմի, և զներ՛՛։ (20) Ոմանք. 'Ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց՛՛։ (22) Ոմանք. Եւ դարձուցից զնոսա անդրէն.. և զքաղաքսն յուդայ տաց։

ԳԼ. ԼԵ.

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա 'ի Տեառնէ՝ յաւուրս Յովա-
կիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի Յուդայ՝ եւ ասէ.
2 * Երթ 'ի տուն Ռեքաբեանց, եւ կոչեա զնոսա՝ եւ ածցես
'ի տուն Տեառն 'ի մի 'ի սրահից անտի, եւ արբուսցես նոցա
3 գինի։ * Եւ ածի զՅեզոնիա որդի Երեմիայ որդւոյ Քա-
բասինայ, եւ զեղբարս նորա, եւ զամ որդիս նորա. եւ զամ
4 տուն Ռեքաբեանց * ածի 'ի տուն Տեառն, 'ի գանձանակ որդ-
ւոյն Անանեայ որդւոյ Գոդողիայ առն Աստուծոյ. որ էր մերձ
'ի տուն իշխանացն, 'ի վեր առապարանիցն Մաասեայ՝ որդ-
5 ւոյ Սեղոմայ դռնապանի։ * Եւ եդի առաջի որդ-
ւոցն Ռեքաբեանց սափորս լի գինւով՝ եւ բաժակս. եւ
6 ասեմ ցնա, արբէք գինի այսուհետեւ։ * Եւ ասեն՝ ոչ արբցուք
գինի. զի Յովնադաբ որդի Ռեքաբայ հայր մեր պատու-
իրեաց մեզ՝ եւ ասէ. մի՛ ըմպիցէք գինի դուք՝ եւ որ-
7 դիքն ձեր մինչեւ ցյաւիտեան։ * Եւ մի՛ շինիցէք տունս,
եւ մի՛ սերմանիցէք սերմանիս, եւ մի՛ տնկիցէք այգիս. այլ
'ի վրանս բնակեսջիք զամ աւուրս ձեր, զի կեցջիք աւ-
ուրս բազումս յերկրի յորում շրջիցիք դուք 'ի նմա։
8 * Եւ լուաք բարբառոյ Յովնադաբու որդւոյ Ռեքաբայ
հօր մերոյ՝ ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց մեզ չըմպել
գինի զամ աւուրս մեր. մեք՝ եւ կանայք մեր՝ եւ ուս-
9 տերք եւ դստերք մեր։ * Եւ ոչ շինել տունս՝ եւ ոչ բնա-
կել 'ի նոսա. եւ այգիք՝ եւ անդք՝ եւ սերմանիք ոչ եղեն մեր։
10 * Եւ բնակեցաք վրանօք. եւ լուաք եւ արարաք ըստ ամենայնի՝
11 զոր պատուիրեաց մեզ Յովնադաբ հայր մեր։ * Եւ եղեւ
իբրեւ ել Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց յերկիրս
յայս՝ ասացաք, եկայք եւ մտցուք յԵրուսաղէմ, յերեսաց զօ-
րուն Քաղդէացւոց, եւ յերեսաց զօրուն Ասորեստա-
12 նեայց, եւ բնակեցաք անդ։ * Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝
13 եւ ասէ։ * Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայէլի. Երթ եւ
ասա ցայր Յուդայ՝ եւ ցբնակիչս Երուսաղէմի. ոչ առնուցուք խ-
14 րատ լսել բանից իմոց՝ ասէ Տէր։ * Կացին 'ի բանսն որ-
դւոց

Գլ. ԼԵ. (2) Ոմանք. 'Ի տուն Ռեքաբեանց։ (3) Ոմանք. Զորդի Երեմիայի որդւոյ Քաբասինայ։ (4) Ոմանք. 'Ի գանձանակ որդւոցն.. առապարանիցն Մաասեայ։ (6) Ընդդէմ Ռեքաբայ, յաշխարհին այլ եւ այլ նշանակեալ գտանեմք, Ռեքե-բայ. կամ, Ռեքաբայ, եւ կամ, Ռաքաբայ. այլ մեք յանձն զմե-ղեալ եղաք։ (7) Ոմանք. Եւ մի սերմանիցէք սերմանիս։ (7) Ոմանք. Եւ մի տնկիցէք այգիս... բնակիցէք զամ աւ".. զի կեցցէք աւ"։ (8) Յայլում գրի. Եւ լուաք բարբառոյ Յովնադաբու"։ (8) Ոմանք. Եւ ուստերք մեր եւ դս"։ (9) Բազում. Եւ այգիք եւ անդք։ (13) Ոմանք. Եւ ասա ցայր յու"։

Digitized by Google

դիքն Յովնադաբայ որդւոյ Ռեքաբայ զոր պատուիրեաց
որդւոց իւրոց, չըմպել գինի, և ոչ արբին մինչև ցայս-
օր. զի լուան պատուիրանի հօրն իւրեանց։ Եւ ես
խօսեցայ ընդ ձեզ կանխաւ, և ոչ լուարուք ինձ։ * Եւ 15
առաքեցի առ ձեզ զամ ծառայս իմ զմարգարէս կան-
խեալ և առաքելով. բամ դարձարուք իւրաքանչիւր ՚ի
ճանապարհէ իւրմէ չարէ, և լաւագոյնս արարէք զգործս
ձեր. և մի երթայք զհետ աստուածոց օտարաց ծա-
ռայել նոցա. և բնակեսջիք յերկրին զոր ետու ձեզ և
հարցն ձերոց. և ոչ խոնարհեցուցէք զունկն ձեր, և
ոչ լուարուք ինձ։ * Եւ կացուցին որդիքն Յովնադա- 16
բայ որդւոյ Ռեքաբայ զպատուէր հօրն իւրեանց զոր
պատուիրեաց նց. և ժողովուրդս այս ոչ լուան ինձ։
* Վս այսորիկ այսպէս ասէ Տր զօրութեանց Ած Իէլ. Ա- 17
հաւասիկ ես ածից ՚ի վր Յուդայ՝ և ՚ի վր ամ բնակչաց
Եմի զամ չարիս զոր խօսեցայ ՚ի վր նց. փոխանակ զի
խօսեցայ առ նս՝ և ոչ լուան. կոչեցի զնոսա՝ և ոչ ե-
տուն ինձ պատասխանի։ * Եւ առ տունն Ռեքաբայ ա- 18
սաց Երեմիա. Վս այսորիկ այսպէս ասէ Տր զօրութեանց
Ած Իէլ. փոխանակ զի լուան որդիքն Յովնադաբայ որդ-
ւոյ Ռեքաբայ պատուիրանի հօր իւրեանց. և պահեցին
զամ հրամանս նր, առնել ըստ ամի զոր պատուիրեաց
նց հայրն իւրեանց։ * Վս այնորիկ այսպէս ասէ Տր 19
զօրութեանց Ած Իէլ. Մի պակասեսցէ այր յորդւոցն Յով-
նադաբայ որդւոյ Ռեքաբայ յանդիման կալ առաջի իմ
զամ աւուրս երկրի։

ԳԼ. ԼԶ.

ԼԸ. Եւ յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ ար- 1
քային Յուդայ. եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ։ * Ա- 2
ռ՝ դու քեզ քարտէս մատենի, և գրեա՛ ՚ի նմա զամ զբանս
զոր հրամայեն Տր քեզ ՚ի վր Իէլի, և ՚ի վր Յուդայ, և
՚ի վր ամ ազգաց՝ յօրէ յորմէ խօսեցայ ես ընդ քեզ՝
յաւուրցն Յովսիայ արքային Յուդայ և մինչև ցայսօր.
* Թերևս լուիցեն տունն Յուդայ զամ չարիսն, զոր խորհ- 3
եալ եմ ես առնել նց. զի դարձցին իւրաքանչիւր ՚ի
ճան-

(15) Ոմանք. Եւ լաւագոյնս արարէք զգործս ձեր։
(15) Ոմանք. Եւ բնակեսջիք յերկրին. և խոնարհեցու-
ցէք զունկն ձեր։ (16) Ոմանք. Այս ոչ լուան ինձ։
(17) Ոմանք. Ահաւասիկ ես ածից... և կոչեցի զնոսա։
(19) Ոմանք. Ոչ պակասեսցին յանդիմանելոց. կամ. յանդի-
մանեալ առաջի իմ։
Գլ. ԼԶ. (1) Ոմանք. Յամսեանն յամին արքային յու-
դայ մինչև։ (3) Ոմանք. Անդրադարձցեն և դարձցին...

ճանապարհէ իւրմէ չարէ, և քաւիչ եղէց անօրէնու-
4 թեանց նց և մեղաց նց։ * Եւ կոչեաց Երեմիա զբարուք
որդի Ներեայ. և գրեաց բարուք ՚ի բերանոյ Երեմիայի
զամ զբանս տն՝ զոր հրամայեաց նմա ՚ի քարտիսի մա-
5 տենին։ * Եւ պատուիրեաց Երեմիա բարուքայ՝ և աս-
է. ես ՚ի կալանս եմ, և ոչ կարեմ մտանել ՚ի տուն
6 տն։ * և դու մտցես և ընթերցցես ՚ի մատենիդ՝ զոր
գրեցեր ՚ի բերանոյ իմոյ զբանս տն յականջս ժողովր-
դեանն ՚ի տան տն յաւուր պահոց. և յականջս ամ յու-
դայ որ մտանեն ՚ի քաղաքաց իւրեանց՝ ընթերցցես։
7 * Թերևս անկցի գութ ՚ի սիրտ նոցա առաջի տն, և
դարձցին իւրաքանչիւր ՚ի ճանապարհաց իւրեանց չա-
րաց. զի մեծ է սրտմտութի և բարկութի տն, զոր խօ-
8 սեցաւ տր ՚ի վր ժողովրդեանդ այդորիկ։ * Եւ արար
բարուք որդի Ներեայ ըստ ամի՝ զոր պատուիրեաց նմա
Երեմիա մարգարէ, ընթերցանել ՚ի մատենէն զպատ-
9 գամս տն ՚ի տան տն։ * Եւ եղև յամին հինգերորդի
յոակիմեայ որդւոյ յովսիայ արքայի յուդայ՝ յամսեանն
իններորդի, ժողովեցաւ ՚ի պահս առաջի տն. ամ ժո-
ղովուրդն Եմի, և ամ ժողովուրդն որ գային ՚ի քաղա-
10 քացն յուդայ յԵմ, և տունն յուդայ։ * Եւ ընթերցաւ
բարուք ՚ի մատենէն զբանս Երեմիայի ՚ի տան տն, ՚ի
սրահին գամարիայ որդւոյ սափանայ դպրապետի,
՚ի միում նորոյ դրանն տան տն՝ յականջս ամ ժողովր-
11 դեանն։ * Եւ լուաւ միքիա որդի գամարիայ որդ-
ւոյ սափանայ զամ պատգամս տն ՚ի մատենէ անտի.
12 * Էջ ՚ի տուն թագաւորին ՚ի դիւանն դպրապետին. և
անդ նստէին ամ իշխանքն. Եղիսամա դպրապետ, և
դաղիա որդի սամեայ, և Եղնաթան որդի աքոբովրայ,
և գամարիա որդի սափանայ, և սեդեկիա որդի ա-
13 նանիայ, և ամ իշխանքն։ * Եւ պատմեաց նց միքիա
զամ զբանս զոր լուաւ յընթեռնուլ բարուքայ ՚ի մա-
14 տենէն առաջի յականջս ամ ժողովրդեանն։ * Եւ առա-
քեցին ամ իշխանքն առ բարուք զյուդի որդի նաթա-
նայ որդւոյ սելեմեայ որդւոյ քուսեայ՝ և ասեն. զմա-
տեանն զոր ընթեռնուիր յականջս ժողովրդեանն,
առ

(5) Օրինակին. Երեմիա բարուքայ։ (6) Ոմանք. Յաւուրս պահոց։ (7) Ոմանք. ՚Ի վերայ ժողովրդեանդ այդմիկ։ (8) Ոսկան. Ընթեռնուլ ՚ի մատենէն զպատգամսն։ (9) Օրինակք. Ժողովեցաւ ՚ի պահս առաջի տն.. յԵմ և ՚ի տունն յուդայ։ (9) Ոսկան. Ժողովուրդն յԵմ։ (12) Ոմանք. Եղիսամ դպրապետ.. և նաթան որդի աքոբովրայ։ (13) Ոմանք. Պատմեաց նց միքէ զամ բանս.. յականջս ժողովրդեանն։ (14) Ոմանք. Նաթանայ որդւոյ սեղեմեայ։

Digitized by Google

դիքն յովնադաբայ որդւոյ ռեքեբայ զոր պատուիրեաց
որդւոց իւրոց, չըմպել գինի, եւ ոչ արբին մինչեւ ցայս-
օր. զի լուան պատուիրանի հօրն իւրեանց ։ Եւ ես
խօսեցայ ընդ ձեզ կանխաւ, եւ ոչ լուարուք ինձ ։ * Եւ 15
առաքեցի առ ձեզ զամ ծառայս իմ զմարգարէս կան-
խեալ եւ առաքելով. թէ դարձարուք իւրաքանչիւր ՚ի
ճանապարհէ իւրմէ չարէ, եւ լաւագոյնս արարէք զգործս
ձեր. եւ մի երթայք զհետ աստուածոց օտարաց ծա-
ռայել նոցա. եւ բնակիցէք յերկրին զոր ետու ձեզ եւ
հարցն ձերոց. եւ ոչ խոնարհեցուցէք զունկն ձեր, եւ
ոչ լուարուք ինձ ։ * Եւ կացուցին որդիքն յովնադա- 16
բայ որդւոյ ռեքեբայ զպատուէր հօրն իւրեանց զոր
պատուիրեաց նց. եւ ժողովուրդս այս ոչ լուան ինձ ։
* Վ̃ն այսորիկ այսպէս ասէ տ̃ր զօրութեանց ա̃ծ ի̃է. ա- 17
հաւասիկ ես ածից ՚ի վ̃ր յուդայ՝ եւ ՚ի վ̃ր ամ բնակչաց
Եմի զամ չարիս զոր խօսեցայ ՚ի վ̃ր նց. փոխանակ զի
խօսեցայ առ նս՝ եւ ոչ լուան, կոչեցի զնոսա՝ եւ ոչ ե-
տուն ինձ պատասխանի ։ * Եւ առ տունն ռեքեբայ ա- 18
սաց երեմիա. վ̃ն այսորիկ այսպէս ասէ տ̃ր զօրութեանց
ա̃ծ ի̃է. փոխանակ զի լուան որդիքն յովնադաբայ որդ-
ւոյ ռեքեբայ պատուիրանի հօր իւրեանց. եւ պահեցին
զամ հրամանս նր, առնել ըստ ամի զոր պատուիրեաց
նց հայրն իւրեանց ։ * Վ̃ն այնորիկ այսպէս ասէ տ̃ր 19
զօրութեանց ա̃ծ ի̃է. մի պակասեսցէ այր յորդւոցն յով-
նադաբայ որդւոյ ռեքեբայ յամենայն ժամ առաջի իմ
զամ աւուրս երկրի ։

ԳԼ. ԼԶ.

ԼԸ Եւ յամին չորրորդի յովակիմայ որդւոյ յովսիայ ար- 1
քային յուդայ. եղեւ բան տն առ իս եւ ասէ ։ * Ա՛ռ 2
դու քեզ քարտէս մատենի, եւ գրեա՛ ՚ի նմա զամ զբանս
զոր հրամանն ետու քեզ ՚ի վ̃ր իէ, եւ ՚ի վ̃ր յուդայ, եւ
՚ի վ̃ր ամ ազգաց՝ յօրէ յորմէ խօսեցայ ես ընդ քեզ՝
յաւուրցն յովսիայ արքային յուդայ եւ մինչեւ ցայսօր ։
* Թերեւս լուիցեն տունն յուդայ զամ չարիս, զոր խորհ- 3
եալ եմ ես առնել նց. զի դարձցին իւրաքանչիւր ՚ի
Ճա

(15) Ոմանք. Եւ լաւագոյնս արարէք զանկամս ձեր ։
(15) Ոմանք. Եւ բնակեցէք յերկրին. եւ խոնարհեցու-
ցէք զունկն ձեր ։ (16) Ոմանք. Այլ ոչ լուան ինձ ։
(17) Ոմանք. Ահաւասիկ ես ածից... եւ կոչեցի զնոսա ։
(19) Ոմանք. Ռեքեբայ յանդիմանութեանց. [illegible]
ժամուց առաջի իմ ։
Գլ. ԼԶ. (1) Ոմանք. Յովակիմայ յովսիայ արքային յու-
դայ մինչեւ ։ (3) Ոմանք. Միթէ լուիցեն եւ [illegible]

ճանապարհէ իւրմէ չարէ, և քաւեմ եղեց անօրէնու-
4 թեանց նոցա և մեղաց նոցա։ * Եւ կոչեաց Երեմիա զԲարուք
որդի Ներեայ. և գրեաց Բարուք ի բերանոյ Երեմիայի
զամ զբանսն Տն՝ զոր հրամայեաց նմա ի քարտիսի մա-
5 տենին։ * Եւ պատուիրեաց Երեմիա Բարուքայ՝ և ա-
սէ. Ես ի կալանս եմ, և ոչ կարեմ մտանել ի տուն
6 Տն։ * և դու մտցես և ընթերցցես ի մատենէդ՝ զոր
գրեցեր ի բերանոյ իմոյ զբանս Տն յականջս ժողովր-
դեանն ի տան Տն յաւուր պահոց. և յականջս ամ յու-
դայ որ մտանեն ի քաղաքաց իւրեանց՝ ընթերցցես։
7 * Թերևս անկցի գութ ի սիրտ նոցա առաջի Տն, և
դարձցին իւրաքանչիւր ի ճանապարհաց իւրեանց չա-
րաց. զի մեծ է սրտմտութիւն և բարկութիւն Տն, զոր խօ-
8 սեցաւ Տր ի վերայ ժողովրդեանդ այդորիկ։ * Եւ արար
Բարուք որդի Ներեայ ըստ ամի՝ զոր պատուիրեաց նմա
Երեմիա մարգարէ, ընթեռնուլ ի մատենին զպատ-
9 գամս Տն ի տան Տն։ * Եւ եղև յամին հինգերորդի
Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ արքայի յուդայ՝ յամսեանն
իններորդի, ժողովեցաւ ի պահս առաջի Տն, ամ ժո-
ղովուրդն Եմի, և ամ ժողովուրդն որ դային ի քաղա-
10 քացն յուդայ յԵմ, և տունն յուդայ։ * Եւ ընթերցաւ
Բարուք ի մատենէն զբանս Երեմիայի ի տան Տն, ի
տաճարին Գամարիայ որդւոյ Սափանայ դպրապետի,
ի սրահս նորոյ դրանն տանն Տն՝ յականջս ամ ժողովր-
11 դեանն։ * Եւ լուաւ Միքեա որդի Գամարիայ որդ-
ւոյ Սափանայ զամ պատգամս Տն ի մատենէ անտի.
12 * Էջ ի տուն Թագաւորին ի դիւանն դպրապետին. և
անդ նստէին ամ իշխանքն. Եղիսամա դպրապետ, և
Դաղեա որդի Սամեայ, և Եղնաթան որդի Աքոբովրայ,
և Գամարիա որդի Սափանայ, և Սեդեկիա որդի Ա-
13 նանեայ, և ամ իշխանքն։ * Եւ պատմեաց նց Միքեայ
զամ զբանս զոր լուաւ յընթեռնուլ Բարուքայ ի մա-
14 տենէ անտի յականջս ամ ժողովրդեանն։ * Եւ առա-
քեցին ամ իշխանքն առ Բարուք զՅուդի որդի Նաթա-
նեայ որդւոյ Սելեմեայ որդւոյ Քուսեայ՝ և ասեն. զմա-
տեանն զոր ընթեռնոյր յականջս ժողովրդեանն,
առ-

(5) Օրինակք. Երեմիա Բարուքայ։ (6) Ոմանք. Յաւուր պահոց։ (7) Ոմանք. Ի վերայ ժողովրդեանդ այդմիկ։ (8) Ոսկան. Ընթեռնուլ ի մատենէն զպատգամսն։ (9) Օրինակ մի. Ժողովեցաւ ի պահս առաջի Տն.. յԵմ և ի տունն յուդայ։ (9) Ոսկան. Ժողովուրդն յԵմ։ (12) Ոմանք. Եղիսամա դպրապետ.. և Նաթան որդի Աքոբորա"։ (13) Ոմանք. Պատմեաց նց Միքէ զամ բանս.. յականջս ժողովրդ"։ (14) Ոմանք. Նաթանեայ որդւոյ Սեմելեայ։

Digitized by Google

առ 'ի ձեռս քո և եկ այսր : Եւ առ Բարուք որդի Նե-
րեայ զմատեանն 'ի ձեռս իւր՝ և էջ առ նոսա : * Եւ ասեն 15
ցնա . աղէ՝ դարձեալ ընթերցիր յականջս մեր . Եւ ըն-
թերցաւ Բարուք յականջս նոցա : * Եւ եղև իբրև լուան 16
զամ զպատգամսն, խորհեցան իւրաքանչիւր ընդ ըն-
կերի իւրում՝ և ասեն ցԲարուք . պատմելով պատմես-
ցուք արքայի զամ զբանս զայսոսիկ : * Հարցին զԲա- 17
րուք և ասեն . աղէ պատմեա մեզ, ուստի՞ գրեցեր
զամ զբանս զայսոսիկ՝ յոյր բերանոյ : * Եւ ասէ ցնս 18
Բարուք . 'ի բերանոյ Երեմիայի . նա պատմեաց ինձ զամ
զբանս զայսոսիկ, և ես գրեցի 'ի մատենիդ սևաւ :
* Եւ ասեն իշխանքն ցԲարուք . Երթ թաքիր՝ դու և 19
Երեմիա, և մի ոք գիտասցէ թէ ուր իցէք : * Եւ մտին 20
առ արքայ 'ի սրահ անդր . և զմատեանն եդուն պահել
'ի տան Եղիսամայ դպրապետի, և պատմեցին արքայի
զամ զբանսն : * Եւ առաքեաց արքայն զՅուդի առնուլ 21
զմատեանն . և առ զայն 'ի տանէ Եղիսամայ դպրապե-
տի, և ընթերցաւ Յուդի յականջս թագաւորին, և յա-
կանջս ամ իշխանացն որ կային շուրջ զթագաւորաւն :
* և թագաւորն նստէր 'ի ձմեռանոցն յամսեանն իննե- 22
րորդի, և կրակարան հրոյ առաջի նր : * Եւ եղև իբրև 23
ընթերցաւ Յուդի երիս էջս՝ կամ չորս . և հատեաց զայն
զմելինաւ դպրապետին . և ընկենոյր 'ի կրակն որ կայր 'ի
մէջ կրակարանին, մինչև սպառեցաւ ամ քարտէսն 'ի
հուր կրակարանին : * Եւ ոչ խնդրեցին, և ոչ պատառ- 24
եցին զպատմուճանս իւրեանց թագաւորն և ամ ծա-
ռայք իւր որք լուան զամ զբանս զայսոսիկ : * Եւ 25
Եղնաթան, և Գոդողիա, և Գամարիա՝ եդին 'ի մտի ար-
քային՝ չայրել զքարտէսն . և ոչ անսաց նց : * Եւ հրա- 26
մայեաց արքայ Յերեմիէլի որդւոյ արքային, և Սարեայ
որդւոյ Եսրիելի, և Սելեմիայ որդւոյ Աբդիելի, ունել
զԲարուք դպրապետ՝ և զԵրեմիա մարգարէ : և նոքա
ծածկեալ թաքեան : * Եւ եղև բան Տն առ Երեմիա յետ 27
այրելոյ թագաւորին զքարտէսն, և զամ բանս զոր գը-
րեաց Բարուք 'ի բերանոյ Երեմիայի : * Եւ ասէ դար- 28
ձեալ՝ առ դու այլ քարտէս՝ և գրեա 'ի նմա զամ ըն-
բանսն զառաջինս՝ որ էին յառաջնումն քարտիսին, զոր
այրեաց Յովակիմ արքայ Յուդայ : * Եւ Յովակիմայ ար- 29
քայ

---

(16) Ոմանք . Զամ զպատգամսն նր : (18) Բազումք . Գրեցի
'ի մատենիս սևաւ : (19) Ոմանք . Եւ ոք մի գիտասցէ :
(23) Ոմանք . Երիս կամ չորս էջս . կարեաց զայն զմե-
նաւ : (25) Ոմանք . Եւ Գոդոլիա և Գամարիա : (26) Ոմանք .
Եւ Սելեմիայ որդւոյ Աբդիելի, ունել : (28) Ոմանք .
Որ էր յառաջնումն քար՞ : (29) Ցայլս պակասի . Եւ ընդ.

Digitized by Google

քայ յուդայ ասասցես. այսպէս ասէ Տէր. դու՝ այրե-
ցեր զմագաղաթն զայն եւ ասացեր, թէ ընդէ՞ր գրեցեր
'ի նմա՝ եւ ասացեր, մտանելով մտցէ արքայն բաբելաց-
ւոց. եւ ընջելով ընջեսցէ զերկիրդ զայդ. պակասս ա-
30 բառնացէ 'ի դմանէ զմարդ եւ զանասուն: * Վա՛ այսորիկ
այսպէս ասէ Տէր 'ի վ̄ր Յովակիմայ արքայի յուդայ. մի՛
մնասցէ նր̄ որ նստցի յաթոռն դաւթի, եւ դիակունք
նորա եղիցին ընկեցեալ 'ի տաւէ 'ի տօթի, եւ գիշերի 'ի
31 ցուրտ. * եւ այց արարից 'ի վ̄ր նր̄, եւ 'ի վ̄ր զաւակի նր̄,
եւ 'ի վ̄ր ծառայից նր̄՝ ըստ անօրէնութեանց նր̄: եւ ածից
'ի վ̄ր նց՝ եւ 'ի վ̄ր բնակչաց Եմ̄ եւ 'ի վ̄ր երկրին յու-
դայ զամ̄ չարիս զոր խօսեցայ 'ի վ̄ր դոցա, եւ ոչ լուան:
32 * Եւ առ Երեմիա այլ քարտէս՝ եւ ետ ցԲարուք որդի
Ներեայ դպրապետի. եւ գրեաց 'ի նմա 'ի բերանոյ Երե-
միայի զամ̄ բանս մատենին զոր այրեաց Յովակիմ ար-
քայ յուդայ 'ի կրակի. եւ այլ եւս բանք յաւելան 'ի նոյն
առաւե՛լ քան զայնս:

ԳԼ. ԼԶ.

1 Եւ թագաւորեաց Սեդեկիա որդի Յովսիայ փոխա- ԼԹ
նակ Յեքոնիայ որդւոյ Յովակիմայ, զոր թագա-
ւորեցոյց Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց՝ թա-
2 գաւորել 'ի վ̄ր յուդայ: * Եւ ոչ լուաւ նա՝ եւ ծառայք
իւր, եւ ժողովուրդ երկրին զբանս Տն̄ զոր խօսեցաւ
3 'ի ձեռն Երեմիայի մարգարէի: * Եւ առաքեաց արքայ
Սեդեկիա զՅովաքաղ զորդի Սելեմայ, եւ զՍոփոնիայ որ-
դի Մաասեայ զքահանայս առ Երեմիա մարգարէ՝ եւ
ասէ. կաց դու յաղօթս 'ի վ̄ր մեր առ Տր̄ Ած̄ մեր:
4 * Եւ Երեմիա անց ընդ մէջ ամբոխին՝ եւ եկն, եւ ոչ ար-
կին զնա 'ի բանտ: Եւ զօրն փարաւոնի ել յերկրէն ե-
գիպտացւոց. եւ լուան քաղդեացիքն որոց պաշարեալ ու-
5 էր զԵմ̄ զրոյց նց̄. եւ ելին յԵմ̄: * Եւ եղեւ բան Տն̄ առ
6 Երեմիա մարգարէ՝ եւ ասէ: * Այսպէս ասէ Տր̄ Ած̄
Իէլ. այսպէս ասասջի՛ք ցարքայն յուդայ՝ որ առաքեացն
զձեզ առ իս խնդրել զիս. ահա զօրն փարաւոնի որ ել
7 ձեզ յօգնականութի՛ն դարձցի անդրէն յեգիպտոս. * Եւ
քաղդեացիքն դարձցին այսրէն. եւ մարտիցեն ընդ քա-
ղաքիս ընդ այսմիկ, եւ առցեն զսա, եւ այրեսցեն զսա
հրով:

ւով ընջեսցէ. . . եւ պակասս ա՛՛: (30) Ոմանք. Վա՛ այսորիկ այսպէս . . . մի՛ մնասցէ նմա որ նս՛՛ . . . եւ 'ի գիշերի 'ի ցրտոյ. (32) Ոմանք. Որդի Ներեայ դպրապետին . . . յաւելան 'ի նոյն աւելի քան զայնս:

Գլ. ԼԶ. (3) Ոմանք. ԶՅովաքաղ զորդի Սելեմեայ, եւ: (6) Յօրինակին. Այսպէս ասասջիր ցարքայն յու՛՛:

Digitized by Google

հրով: * Ա՛յլ յայտնեա ասէ Տէր. մի՛ կարծեսջիք յանձինս ձեր՝ 8
թէ երթալով գնասցեն քաղդէացիքն ՚ի մէնջ. զի ոչ գնասցեն
՚ի մէնջ: * Թէ հարկանիցէք զամենայն զօրս քաղդէացւոց որ մարտ- 9
նչէին ընդ ձեզ՝ կոտորիցէք. մնասցեն որ խոցեալ իցեն ՚ի
նոցանէ՝ յիւրաքանչիւր տեղւոջ յարիցեն եւ այրեսցեն
հրով զքաղաքդ: * Եւ եղեւ իբրեւ մեկնեցաւ զօր քաղ- 10
դէացւոցն յԵմէ, յերեսաց զօրացն փարաւոնի, * Ել 11
Երեմիա յԵմէ երթալ յերկիրն բենիամինի, գնել անդ
բաժին ՚ի մէջ ժողովրդեանն: * Եւ եկն եհաս ՚ի դրունն 12
բենիամինի: Եւ անդ էր այր մի՝ առ որում իջեւանեալ էր
նա, անուն սարուն որդի սելեմեայ, որդւոյ անանեայ.
կալաւ զԵրեմիա մարգարէն՝ եւ ասէ, առ քաղդէացիսն
փախուցեալ երթաս: * Եւ ասէ Երեմիա. սուտ առ 13
նես; չերթամ փախուցեալ առ քաղդէացիսն. եւ ոչ
անսաց նմա. եւ կալաւ սարուն զԵրեմիա; եւ ած առ իշ-
խանսն: * Եւ զայրացան իշխանքն ՚ի վերայ Երեմիայ, 14
զան հարին եւ տարան զնա ՚ի տուն բանտի, յապարանս
յովնաթանու դպրապետի. քանզի զնովաւ արարին
արգելանս բանտի: * Եկն Երեմիա ՚ի տուն գբոյն յաներիկ 15
նովթին, եւ նստաւ անդ Երեմիա աւուրս բազումս:
* Առաքեաց արքայ սեդեկիա՝ եւ կոչեաց զնա. եւ ե- 16
հարց զնա թագաւորն ՚ի տան իւրում ՚ի ծածուկ՝ եւ
ասէ ցնա. եթէ իցէ՞ ինչ պատգամ ՚ի Տեառնէ: Եւ ասէ Երե-
միա. այո, է. եւ ասէ, ՚ի ձեռս թագաւորին բաբելաց-
ւոց մատնեսցիս: * Եւ ասէ Երեմիա ցթագաւորն սե- 17
դեկիա. զի՞նչ մեղայ քեզ՝ եւ ծառայից քոց՝ եւ ժողովրդ-
եանդ, զի տայք զիս ՚ի տուն բանտի: * Եւ ո՞ւր 18
են մարգարէքն ձեր որ մարգարէանային եւ ասէին՝ թէ
ոչ է գալոց արքայն բաբելացւոց ՚ի վերայ մեր՝ եւ երկրիս
այսը: * Եւ արդ՝ լուր. տէր իմ արքայ, անկ- 19
ցի առաջի քո աղաչանք իմ. եւ մի՛ դարձուցանիցես զիս
՚ի տուն յովնաթանայ դպրապետի. եւ մի՛ մեռանից
անդ: * Հրամայեաց եւ արքայ սեդեկիա, եւ արկին զնա 20
՚ի տուն բանտի. եւ տային նմա նկանակ մի հաց
ամենայն աւուր ՚ի հացագործացն, մինչեւ հատաւ ամենայն
հաց ՚ի քաղաքէն: եւ նստաւ Երեմիա ՚ի տան բանտին:

ԳԼ.

---

(9) Ոմանք. Որ մարտնչէին. կամ, մարտնչիցեն ընդ ձեզ. . . որ մնացեալ են: (9) Ոմանք. խոցեալքն որ մնասցեն: (10) Ոմանք. իբրեւ մեկնեցաւ զօրն քաղդ: (11) Ոմանք. ՚ի մէջ անդ բաժին: (12) Ոմանք. Առ որ. կամ, առ ո՞ զբօսանս իջեւանեալ էր նա. . սարուն որդի սելեմեայ: (13) Ոմանք. Զերթամ փախստական առ: (15) Ոմանք. ՚ի տուն յաներիկ նովթին: (20) Բազումք. Նկանակ մի հաց ՚ի հացագործացն, մինչեւ:

ԳԼ. ԼԸ.

1 Եւ լուաւ Սափատիա որդի Մաթաթ
նեա որդի Պասքորեայ, և Յովաք
ելայ, և Պասքոռ որդի Մելքեայ, զբ
2 զոր խօսէր առ ամ ժողովուրդն՝ և աս
աէ Տէր. որ նստի 'ի քաղաքիս յայսմ
և սովով և մահուամբ. և որ ելանէ ա
կեցցէ, և եղիցի նմա անձն իւր 'ի գի
3 * Զի այսպէս ասէ Տէր. մատնելով մատնեսցի քաղաքդ
'ի ձեռս զօրու Թագաւորին Բաբելացւոց, և առցեն
4 զդա: * Եւ ասեն իշխանքն ցԹագաւորն. սպանցի այրն
այն. զի այնու լուծանէ նա զձեռս արանց պատերազ-
մողաց մնացորդաց քաղաքիս այսորիկ, և զձեռս ամ
ժողովրդեանդ, խօսել ընդ դոսա ըստ բանիցդ այդո-
ցիկ. զի այրն այն ոչ ողջոյն և խաղաղութիւն բանս խօսի
5
6
7
8
9
10
11
առ ապաքինեցէք զայրն ընդ ձեզ, և եկն յապարանս Թա-
գաւորին 'ի գետնափոր առաւ գանձին. առ անտի հնա-
ալեքս.

Գլ. ԼԸ. (1) Այլք. Եւ յովաքազ որդի սելեմիայ, և: (3) Ոմանք. Բաբելացւոց, և առցէ զդա: (4) Ոմանք. Ընդ դոսա ըստ բանիցս այսոցիկ . . . ընդ ժողովրդեանն. այլ չարիս: (5) Ոմանք. Ահաւասիկ կայ 'ի ձեռս ձեր: (6) Ոմանք. Որ է 'ի սրահի բանի": (7) Ոմանք. Եւ լուաւ. ապաքինեցէք. . և եր ինքն յապարանս: (9) Ոսկան. Սպա-նանել զայրն յերեսաց սովուս: (11) Ոմանք. Եւ առ անտ

Digitized by Google

[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
[illegible]
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]
[illegible]
[illegible] 20
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible] 22
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 23

[illegible] (12) [illegible] (14) [illegible] (15) [illegible] (16) [illegible] (16) [illegible] (17) [illegible] (18) [illegible] (19) [illegible] (20) [illegible] (23) [illegible]

Digitized by Google

24

25

26

27

28 'ի վերայ բանին : * Եւ նստաւ Երեմիա 'ի սրահի բանտին,
մինչև 'ի ժամանակին յորում առաւ Երուսաղէմ: Եւ եղև յոր-
ժամ առաւ Երուսաղէմ,

ԳԼ. ԼԹ.

1 Յամին իններորդի Սեդեկիայ արքայի Յուդայ՝ յամ-
սեանն տասներորդի. եկն եհաս Նաբուքոդոնո-
սոր արքայ Բաբելացւոց, ինքն և ամ զօրք իւր յԵմ,
2 և պաշարեցին զնա: * Եւ յամին մետասաներորդի Սե-
դեկիայ՝ յամսեանն չորրորդի՝ որ օր իննն էր ամսոյն,
3 պատառեցաւ քաղաքն: * և մտին ամ զօրավարք արքային
Բաբելացւոց, և նստան 'ի դրանն միջնում. Ներգաղ,
Սարասար, Սամագովադ, Նաբուսարսեքիմ, Ռափսարիս.
և Ներգաղ, Սարասար, Ռափամագ. և ամ այլ ևս իշխանք
4 արքային Բաբելացւոց: * Եւ եղև իբրև ետես զնոսա
Սեդեկիա արքայ Յուդայ, և ամ արք պատերազմողք.
փախեան և ելին գիշերի 'ի քաղաքէ անտի ընդ ճանա-
պարհ բուրաստանին արքային, ընդ դուռն որ էր 'ի
մէջ պարսպացն. և ելին ընդ ճանապարհն անապատին:
5 * Եւ զհետ եղեն նոցա զօրք Քաղդէացւոցն, և հասին Սե-
դեկիայ յարաբովթ Երիքովայ. կալան զնա՝ և ածին առ
Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց 'ի Դեբլաթա
յեր-

արքային Բաբելացւոց: (24) Ոմանք. 'Ի բանիցդ այդոց յայդցանէ: Ուր ունի. 'ի բանիցդ յայդցանէ: (26) Ոմանք. Արկի զգութ առաջի... 'ի տուն յովնաթանայ: (26) Յովնաթանու [illegible]. Չի մի դարձուսցէ զիս:
ԳԼ. ԼԹ. (3) Ոմանք. Եւ մտին ամ զօրք ար". . 'ի դրանն միջնում. . Սամագովադ, Նաբուսարսեքիմ, Ռափսարիմ: (4) Ոմանք. Եւ զօրք պատերազմողք փախեան". (5) Ոմանք. Եւ զհետ եղեն նո̃ զօրավարք Քաղդէացւոց":

Digitized by Google

յերկրին Եմաթայ։ Եւ խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանս
նոքա։ * Եւ սպան արքայն Բաբելացւոց զորդիսն Սեդե- 6
կիայ ՚ի Դեբղաթա առաջի նորա։ եւ զամենայն ազատսն յուդայ
կոտորեաց արքայն Բաբելացւոց։ * Եւ զաչսն Սեդեկիայ 7
կուրացոյց, եւ կապեաց զնա պղնձի շղթայիւք տանել
զնա ՚ի Բաբելոն։ * Եւ զտունն թագաւորին եւ զտունս 8
ժողովրդեանն, այրեցին քաղդէացիքն հրով, եւ զպա-
րիսպն Երուսաղէմի քակեցին։ * Եւ զմնացորդս ժողովրդեանն 9
որ մնացեալ ՚ի քաղաքին, եւ զանկեալսն որ անկեալ ՚ի
նա. եւ զմնացորդս ժողովրդեանն որ մնացին, խաղա-
ցոյց Նաբուզարդան դահճապետ ՚ի Բաբելոն։ * Եւ 10
յաղքատաց ժողովրդեանն՝ որոց ոչինչ գոյր, եթող
Նաբուզարդան դահճապետ անդրէն յերկրին յուդայ։
եւ ետ նոցա այգիս եւ ջրհորս յաւուր յայնմիկ։ * Եւ ետ 11
պատուէր Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց.
զԵրեմիայ ՚ի ձեռս Նաբուզարդանայ դահճապետին եւ
ասէ. * Առ զդա՝ եւ աչս քո ՚ի վերայ դորա, եւ մի ինչ ա- 12
րասցես դմա չար. այլ որպէս ինչ ասասցէ ցքեզ՝ արաս-
ցես դմա։ * Եւ առաքեցին Նաբուզարդան դահճա- 13
պետ, եւ Նաբուսազարան ներքինապետ, եւ Ներգեղ եւ
Սարասար. եւ Ռաբմագ, եւ ամենայն մեծամեծք արքային Բա-
բելացւոց. * Եւ առին զԵրեմիա ՚ի գաւթէ բանդին, եւ ե- 14
տուն ցԳոդողիա որդի Աքիկամայ՝ որդւոյ Սափանայ,
եւ հանին զնա ՚ի տունն. եւ նստաւ նա ՚ի մէջ ժողովր-
դեանն։

Խ * Եւ առ Երեմիա եղեւ բանն Տեառն՝ մինչ էր ՚ի նեղութեան 15
՚ի սրահին բանդին՝ եւ ասէ. * Երթ եւ ասա ցԱբդեմելէք 16
եթովպացի. Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրա-
յէլի. Ահաւասիկ ածեմ ես զբանս իմ ՚ի վերայ քաղաքիդ այդո-
րիկ ՚ի չարիս՝ եւ ոչ ՚ի բարիս։ եւ եղիցին առաջի աչաց
քոց յաւուր յայնմիկ։ * Եւ զքեզ փրկեցից յաւուր 17
յայնմիկ՝ ասէ Տէր, եւ ոչ մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս արանց
յորոց դու երկնչիս յերեսաց նոցա։ * Զի ապրեցուցանե- 18
լով ապրեցուցից զքեզ, եւ ՚ի սուր մի անկցիս. եւ եղի-
ցի քեզ անձն քո ՚ի գիւտ, զի յուսացար յիս՝ ասէ Տէր։

ԳԼ.

---

(8) Ոմանք. Եւ զպարիսպսն Երմի։ (9) Ոմանք. Եւ զմնա-
ցեալսն ժողովրդեանն։ (10) Ոմանք. Որոց ոչինչ գոյ-
ր. անդրէն յերկրին յուդայ... այգիս եւ ջրհորս յաւուր
յայնմ"։ (11) Ոմանք. ՚ի ձեռս Նաբուզարդանայ դահճապետ-
ին։ (12) Ոմանք. Զոր ինչ ասասցէ քեզ։ (13) Ոմանք.
Եւ Նաբուսաբան... եւ Ռաբմագ. հօժ, Ռաբսարիս. հօժ,
Ռաբսաքէ։ (16) Ոմանք. Ես ածեմ զբանն իմ.. առաջի
երեսաց քոց յաւուր յայնմ"։ (17) Ոմանք. Յորոց դու
երկնչիցիս յերեսաց։

Գլ. Խ.

1 Ի ամին որ եղև 'ի մէջ երեսնամեայ 'ի մէջ՝ յետ աւերմանն
լոյս զնա Նաբուգոդոնոսորայ պաշտօնէից 'ի հնա
մա • քաղաքի սուրբն Սիոն հաւերտեալ ձեռնակապաց 'ի մէջ
ամ գերութեան եկն և յուդայ՝ զոր խաղացուցին 'ի Բաբ
2 ելոն • * Եւ զնա պաշտօնեայն՝ և աւել ցնա • Տէր ամե

3

4

5

6

7

8

9

սա

Գլ. Խ. (1) Ոմանք. Կապտեալ ձեռնամատեանք • (2) Բնաբ. Տէր ամ քո բարբառն": (3) Ոմանք. Եւ, ամ սարսա ... և եղև ձեռ բանն այդ : (4) Ոմանք. 'Ի ձեռնակապանացդ որ են 'ի ձեռս քո ... առաջի քո 'ի բարիս : (5) Ոմանք. Համանութեն աշխարհ քաղ երբ յա երթիցես : (6) Բնաբան. Ճարտարքն երկրին [illegible] : (7) Ոմանք. Եւ յաղ քառասուց երկիրն զոր ոչ խօս": (8) Ոմանք. Եւ սարսա հան, սարքեմ որդի .. և որդի [illegible] ամյ : (9) Ոմանք. Այլ [illegible]

աքիկամայ, և արանցն որ ընդ նմ՝ և ասէ. Մի երկնչիք
յերեսաց ծառայիցն քաղդէացւոց, այլ բնակեցէք յերկ-
րի. և հնազանդեցարուք արքային բաբելացւոց, և բարի
եղիցի ձեզ: * Եւ ես ահաւասիկ նստիմ ՚ի մասփաթ. 10
կալ ընդդէմ քաղդէացւոցն որ եկեսցեն ՚ի վր̃ մեր:
և դուք ժողովեցէք զգինի և զմիրգ. և ժողովեցէք եւղ
յամանս ձեր. և բնակեցէք ՚ի քաղաքս ձեր զորս կա-
լայք գաղթուք: * Եւ ամ հրէայք որ էին յերկրին մո- 11
վաբացւոց, և ՚ի մէջ որդւոցն ամոնայ, և որք յիդումէ
և որք յամ երկրէ, լուան եթէ թող արքայն բաբելաց-
ւոց մնացորդս ՚ի հրէաստանէ. և կացոյց նոցա վերակա-
ցու՝ զգոդողիաս որդի աքիկամայ որդւոյ սափանայ.
* դարձան ամենեքեան ամ հրէայքն յամ տեղեաց ուր ցրուեա- 12
լքն անդր, և եկին յերկիրն յուդայ առ գոդողիաս ՚ի
մասփաթ, և ժողովեցին գինի և միրգ բազում յոյժ:
* Եւ յովհանան որդի կարեայ, և ամ զօրագլուխք զօրացն 13
որ էին ՚ի դաշտի՝ եկին առ գոդողիաս ՚ի մասփաթ. * և 14
ասեն ցնա. գիտես զի բայաղիս թագաւոր
որդւոցն ամոնայ առաքեաց առ իսմայել որդի նա-
թանեայ սպանանել զքեզ: և ոչ հաւատաց նմ գոդողիաս
որդի աքիկամայ: * Եւ յովհանան որդի կարեայ ասէ ցգոդո- 15
ղիաս ՚ի մասփաթ. երթայց սպանից զիսմայել որ-
դի նաթանեայ, և մի ոք գիտասցէ: գուցէ՝ երբեք սպա-
նանիցէ զքեզ, և ցրուեսցին հրէայք որ ժողովեալ են
առ քեզ. և կորնչեսցին մնացորդք յուդայ: * Եւ ասէ 16
գոդողիաս որդի աքիկամայ ցյովհանան որդի կարեայ. Մի
առնիցես ըստ բանիդ այդորիկ. զի սուտ խօսեցար զա-
զիսմայելէ:

ԳԼ. ԽԱ.

Եւ եղեւ յամսեանն եօթներորդի՝ եկն իսմայել որ- 1
դի նաթանեայ, որդւոյ եղիսամայ յազգէ թագաւո-
րաց, և ծառայք թագաւորին, և տասն այր ընդ նմա
առ գոդողիաս որդի աքիկամայ ՚ի մասփաթ. և կերան
հաց ՚ի միասին ՚ի մասփաթ: * Եւ յարեաւ իսմայել որ- 2
դի նաթանեայ, և տասն արքն որ ընդ նմա, և ե-
հար զգոդողիաս որդի աքիկամայ որդւոյ սափանայ սու-
րով և սպան զնա. զոր կացուցեալ էր արքայն բաբելա-
ցւոց ՚ի վր̃ երկրին: * և զամ հրէայսն որ էին ընդ 3
նմա

բնակեցարուք: (11) Այլ. Եւ որք յամ երկրէ: (12) Ո-
մանք. Որք և ցրուեցան անդր: (14) Բազումք. Զի բա-
աղիս թագաւոր որդ.: (15) Ծածկաբար ասաց՝ [illegible],
[illegible] յովհանան:
Գլ. ԽԱ. (2) Ոմանք. Եւ եհար զնա, զոր կացոյց.

զԳոդողիա 'ի Մասեփա, և զամ քաղդեացիս որ անդ. գը-
4 տան զարս պատերազմօղս, կոտորեաց Իսմայէլ: * Եւ
եղեւ յերկրորդումն աւուր սպանանելոյ անդ զԳոդո-
5 ղիա. և ոչ ոք գիտէր: * Եկին արք 'ի Սիւքեմայ, և 'ի
Սաղեմայ, և 'ի Շամրինէ, արք ութսուն. գերծեալ զմօ-
րուս և պատառեալ զհանդերձս՝ կոծելով, և մանանայս և
6 կնդրուկ 'ի ձեռս նոցա տանել 'ի տուն Տն: * Եւ ել Իս-
մայէլ որդի Նաթանեայ ընդ առաջ նոցա 'ի Մասեփա, եր-
թայր երթայր և լայր: Եւ եղեւ իբրև մերձեցաւ 'ի նո-
7 սա ասէ ցնոսա. մտէք առ Գոդողիա որդի Աքիկամայ: * Եւ
եղեւ իբրև մտին 'ի մէջ քաղաքին, կոտորեաց զնոսա Իս-
մայէլ որդի Նաթանեայ 'ի մէջ քաղաքին, և ընկէց 'ի ջրը-
8 հոր՝ ինքն և արքն որ ընդ նմա: * Եւ արք տասն գտան
անդ, և ասեն ցԻսմայէլ. մի սպանաներ զմեզ, զի գոն
մեզ գանձք 'ի բացի. ցորեան և գարի՝ մեղր և եւղ. և
զանց արար և ոչ սպան զնոսա 'ի մէջ եղբարց իւրեանց:
9 * Եւ ջրհորն յոր ընկեց Իսմայէլ զամ մարմինս արանցն
զոր կոտորեաց մի Գոդողիա, ջրհոր մեծ էր՝ զոր արար
արքայն Ասա յերեսաց Բաասայ արքային Իէլի. զայն ելից
10 Իսմայէլ որդի Նաթանեայ վիրաւորօք: * Եւ դարձոյց
Իսմայէլ զամ ժողովուրդն որ մնացեալ էր 'ի Մասեփա.
և զդստերս թագաւորին հանդերձ ամ մնացորդօք ժո-
ղովրդեանն որ էին 'ի Մասեփա. զորս յանձնարարեալ
էր Նաբուզարդանայ դահճապետի Գոդողիայ որդւոյ
Աքիկամայ: Եւ կանխեաց Իսմայէլ որդի Նաթանեայ ընդ
առաւօտս, և գնաց յայնկոյս առ որդիսն Ամոնայ:
11 * Եւ լուաւ Յովհաննան որդի Կարեայ՝ և ամ զօրավարք զօ- ԽԱ
րացն որ ընդ նմա էին՝ զամ չարիսն զոր գործեաց Իս-
12 մայէլ որդի Նաթանեայ: * Ժողովեցին զամ զօրականն
իւրեանց, և խաղացին երթալ տալ պատերազմ ընդ
Իսմայէլի որդւոյ Նաթանեայ. և գտին զնա 'ի մէջ ջուրցն
13 բազմաց որ էին 'ի Գաբաւոն: * Եւ եղեւ իբրև ետես
ամ ժողովուրդն որ էին ընդ Իսմայէլի, զՅովհաննան որդի
Կա-

---

(4) Ոմանք. Յերկրորդումն աւուր յետ սպանանելոյ անդ.
(4) Ոմանք .
և 'ի սամայ
զամք": (6)
սաէ. մտէք
(8) Ոմանք .
և գինի, մ
ջրհորն . . Ի
մանք . Եւ
Եւ ամ զօր
զօրականն

կարեայ : և զամ զօրավարս զօրացն որ էին ընդ նմա՝ ու-
րախ եղեն : * Եւ դարձան առ նա ամ ժողովուրդն զոր 14
գերեաց Իսմայէլ ՚ի Մասփայ , և եկին առ Յովնան որ-
դի Կարեայ : * Բայց Իսմայէլ որդի Նաթանեայ՝ ապրե- 15
ցաւ ութ արամբք յերեսացն Յովնանու , և գնաց առ
որդիսն Ամոնայ : * Եւ առ Յովնան որդի Կարեայ , և 16
ամ զօրավարքն զօրացն որ էին ընդ նմա , զամ մնացորդս
ժողովրդեանն զորս թափեաց յԻսմայելէ յորդւոյ Նա-
թանեայ ՚ի Մասփայ : յետ սպանանելոյն զԳոդողիա որ-
դի Աքիկամայ զարս հզօրս պատերազմողս , և զկանայս ,
և զմանկտի , և զներքինիս , զոր առ յերկրէն Գաբաւոնաց-
ւոց , * և գնաց : և նստան յերկրին Բերովթամայ Համա- 17
գէտ Բեթղեհեմի . երթալ մտանել յերկիրն Եգիպ-
տացւոց : * յերեսաց Քաղդէացւոցն : քանզի զահի հա- 18
րեալ յերեսաց նոցա . զի սպան Իսմայէլ զԳոդողիա որդի
Աքիկամայ՝ զոր կացոյց արքայն Բաբելացւոց ՚ի վերայ
երկրին :

ԳԼ. ԽԲ.

Եւ մատեան ամ զօրավարք զօրացն , և Յովնան որ- 1
դի Կարեայ , և Յեզոնիաս որդի Մաասեայ , և ամ ժողո-
վուրդն ՚ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս : * Եւ ասեն ցԵրե- 2
միա մարգարէ . անկցի գութ մեր առաջի երեսաց քոց .
և կաց յաղօթս վն մեր առ Տր Ած քո , և վն մնացոր-
դացս այսոցիկ . զի մնացաք սակաւք ՚ի բազմաց . որ-
պէս աչք քո տեսանեն զմեզ : * և պատմեսցէ մեզ Տր Ած 3
քո զճանապարհն՝ ընդ որ գնասցուք . և զբանն զոր ա-
րասցուք : * Եւ ասէ ցնոսա Երեմիա մարգարէ . լուայ ա- 4
հաւասիկ ես կացից յաղօթս առ Տր Ած մեր ըստ բա-
նից ձերոց : և եղիցի զոր ինչ բան պատասխանի տացէ
Տր՝ պատմեցից ձեզ . և ոչ թաքուցից ՚ի ձէնջ բանս :
* Եւ նոքա ասեն ցԵրեմիա . եղիցի մեզ Տր՝ ՚ի վկայութիւն 5
արդար հաւատարիմ . եթէ ոչ ըստ ամ բանից զոր ա-
ռաքեսցէ զքեզ Տր Ած քո առ մեզ՝ այնպէս արասցուք .
* եթէ բարի՝ և եթէ չար : և ձայնի Տն Այ մերոյ առ 6
որ առաքեսցէ զքեզ՝ լուիցուք : զի բարի եղիցի մեզ . և

լուի-

(14) Ոմանք . Եւ դարձա
զինուորս և զկինս , և զ
կին . Եւ զհանգիստ և ն
ներքինիս Գաբաւոնայ : (1
Գլ . ԽԲ . (3) Բայց .
Առաջի ես կացից :
(6) Բնաւ . Առաջնոց
(6) Ոմանք . Զայնմ

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

[illegible]
[illegible] 20
[illegible]
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible] 22
[illegible]
[illegible]

ԳԼ. ԽԳ.

[illegible] 1
[illegible]
[illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible]

[illegible] (20) [illegible]
[illegible] (22) [illegible]
ԳԼ. ԽԳ. (5) [illegible] (6) [illegible]
[illegible]
[illegible] (9) [illegible]
[illegible] (10) [illegible]
(10) [illegible]

Digitized by Google

11

12

13

ըսացէ Հրով։

ԳԼ. ԽԴ.

1 Բանն որ եղեւ առ Երեմիայ, ՚ի վ՟ն ամ՟ Հրէիցն որ
բնակեալ էին յերկրին Եգիպտացւոց, եւ որք նստէ-
ին ՚ի Մագդողի, եւ ՚ի Տափնաս, եւ ՚ի Մեմփիս, եւ յերկ-
2 րին Պաթուրէս. եւ ասէ։ * Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց ած Իլի. դուք ինքնին իսկ գիտէք զամ՟ չարիսն զոր
ածի ՚ի վ՟ Եմի, եւ ՚ի վ՟ ամ՟ քաղաքացն Հրէաստանի. եւ
3 ահա կան աւերակ այսօր ՚ի բնակչաց, * յերեսաց չա-
րեաց իւրեանց զոր արարին ՚ի դառնացուցանել զիս։
զի գնացին խունկս արկանել եւ պաշտել զաստուածս
4 օտարս, զոր ոչ գիտէին դուք եւ հարքն ձեր։ * Եւ առա-
քեցի առ ձեզ զամ՟ զծառայս իմ զմարգարէս ընդ առա-
ւօտս առաւօտս, եւ ասէի՝ մի գործէք զիրս պղծութեան այ-
5 դորիկ զոր ատեցի։ * Եւ ոչ լուան ինձ, եւ ոչ խոնարհե-
ցուցին զունկն իւրեանց դառնալ ՚ի չարեացն իւրեանց՝
6 չարկանել խունկս աստուածոց օտարաց. * եւ կաթեաց
բարկութիւն սրտմտութեան իմոյ, եւ բորբոքեցաւ ՚ի դրունս
յուդայ՝ եւ արտաքոյ Եմի, եւ եղեն յաւերս եւ յանապատ
7 մինչ եւ այսօր։ * Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր ամենակալն՝
ած Իլի. ընդէ՞ր առնէք դուք չարիս մեծամեծս յան-
ձինս ձեր, սատակել զձեր զայր եւ զկին, եւ զմանուկ
ստնդիեացս ՚ի միջոյ յուդայ, առ ՚ի չմնալոյ ումեք ՚ի
8 ձէնջ. * դառնացուցանել զիս գործովք ձեռաց ձե-
րոց, արկանել խունկս աստուածոց օտարաց յերկրին Ե-

եւ

Digitized by Google

Եգիպտացւոց, յոր դուք մտէք բնակել անդ. զի սա-
տակեսջիք՝ և լինիցիք յանէծս և ՚ի նախատինս ընդ ամ
ազգս երկրի։ * ա՛ռ ՚ի չմոռանալոյ ձեր զչարիս հարցն 9
ձերոց, և զչարիս թագաւորացն յուդայ, և զչարիս կա-
նանց նց. և զչարիս ձեր, և զչարիս կանանց ձերոց.
զոր արարին յերկրին յուդայ և արտաքոյ Եմի։ * Եւ 10
ոչ դադարեցին մինչև ցայսօր, և ոչ երկեան, և ոչ կա-
ցին յօրէնս իմ և ՚ի հրամանս զոր ետու առաջի երեսաց
ձերոց, և առաջի երեսաց հարցն ձերոց։ * Վն այնորիկ 11
այսպէս ասէ Տր զօրութեց ԱԾ Իէլի. ահաւասիկ ես հաս-
տատեմ զերեսս իմ ՚ի վր ձեր ՚ի չարիս, սատակել զամ
զյուդայ։ * Եւ առցեն զմնացորդս յուդայ՝ որ դէմ ե- 12
դին մտանել յերկիրս Եգիպտացւոց բնակել անդ, կո-
րուսանել զամ մնացորդս որ են յԵգիպտոս. և անկցին
՚ի սուր, և սատակեսցին սովով, ՚ի փոքուէ մինչև ցմե-
ծամեծս՝ սրով և սովով մեռանիցին. և եղիցին ՚ի նզովս
և ՚ի կորուստ՝ և յանէծս և ՚ի նախատինս։ * Եւ այց ա- 13
րարից ՚ի վր նց որ նստին յերկրին Եգիպտացւոց. որպ
արարի այց Եմի սրով և սովով և մահուամբ։ * Եւ ոչ ոք 14
ապրեսցի ՚ի մնացորդացն յուդայ, որ բնակեալ են
յերկրին Եգիպտացւոց՝ դառնալ յերկիրն յուդայ ա-
րում ակն ունէին յանձինս իւրեանց դառնալ բնակել
անդ. և ոչ դարձցին բայց միայն ապրեալքն։ * Եւ 15
պատասխանի ետուն Երեմիայի ամ արք որք գիտէին՝
թէ արկանեն խունկս կանայք իւրեանց աստուածոց
օտարաց. և ամ կանայք որք կային անդ ժողովք մե-
ծամեծք, և ամ ժողովուրդն որ բնակեալն էին յերկ-
րին Եգիպտացւոց ՚ի պաթուրէս՝ և ասեն։ * Բանիդ 16
զոր խօսեցար առ մեզ յանուն Տն՝ ոչ լուիցուք։ * Զի 17
առնելով արասցուք զամ բան որ ելանէ ՚ի բերանոյ
մերմէ. արկանել խունկս տիկնոջն երկնից, և նուիրել
նմա նուէրս, որպէս արարաք մեք և հարքն մեր. և թա-
գաւորքն մեր, և իշխանքն մեր՝ ՚ի քաղաքս յուդայ և ար-
տաքոյ Եմի; և եաք հացալիցք և փափկացեալք. և չար
ինչ ոչ տեսանէաք։ * Եւ իբրև դադարեցաք յարկանե- 18
լոյ խունկս տիկնոջն երկնից, և նուիրելոյ նմա նուէրս,
նուաղեցաք յամէ, և սրով և սովով սատակեցաք։ * Եւ 19
զի մեք արկաք խունկս տիկնոջն երկնից, և նուիրեցաք
նմա

(9) Ոմա
հաւ"․
ոպ եղ
եղ"։ (
(17) Ո
քաղաք

նմա նուէրս․ միթէ առանց արանց մերոց արարաք
նմա հաստեայս և կարկանդակս, և նուիրեցաք նմա
20 նուէրս։ * Եւ պատասխանի ետ երեմիա ամ զօրաւորաց
ժողովրդեանն հանդերձ կանամբքն, և ամենայն ժողո-
վրդեանն որ ետուն նմա զայն բանս պատասխանի՝ և
21 ասէ․ * Ոչապաքէն զխունկսն զոր արկանէիք ՚ի քա-
ղաքսն յուդայ և արտաքոյ Եմի․ դուք և հարք ձեր և
թագաւորքն ձեր և իշխանքն ձեր և ժողովուրդ երկ-
22 րին, յիշեաց տր՝ և անկաւ ՚ի սիրտ նորա։ * և ոչ կա-
րաց տր համբերել յերեսաց չարեաց իրաց ձերոց, և
գարշելեացն զոր առնէիք․ և եղև երկիրն ձեր յաւե-
րակ, և յանապատ, և ՚ի նզովս առ ՚ի չգոյէ բնակչաց
23 ոպ այսօր․ յերեսաց դոցա * որոց խունկս արկանէք՝
և որովք մեղանչէք տն․ և ոչ լուէք ձայնի տն․ և ըստ
օրինաց նր և ըստ վկայութեանց և ըստ հրամանաց նր ոչ
գնայք․ վն այնորիկ գտին զձեզ չարիքդ այդոքիկ ոպ
24 և այսօրդ։ * Եւ ասէ երեմիա ցամ ժողովուրդսն, և
ցամ կանայսն․ լուարուք զպատգամս տն ամ յուդայ,
25 որ էք յերկրիս եգիպտացւոց։ * Այսպէս ասէ տր
զօրութեանց ած իլի․ դուք և կանայք ձեր խօսեցարուք
բերանովք ձերովք, և ձեռօք ձերովք վճարեցէք։ ա-
սէք՝ առնելով արասցուք զդաւանութիւն մեր զոր ու-
խտեցաք՝ արկանել խունկս տիկնոջ երկնից, և նուի-
րել նուէրս․ և կալով կացէք ՚ի դաւաճանութեան ձերում,
26 և առնելով՝ արարէք զուխտն ձեր
լուարուք զպատգամ տն ամ յուդ
յերկրին եգիպտացւոց։ Ահաւասի
իմ մեծ՝ ասէ տր ած․ եթէ կոչես
բերանոյ ամ առն յուդայ, ասել
27 յամ երկրիս եգիպտացւոց։ * Զի
թուցեալ եմ ՚ի վս դոցա չարչարի
նել բարի։ Եւ սատակեսցին ամ ա
կեալ են յերկրին եգիպտացւոց ս
28 նուաղեսցին։ * Եւ ապրեալքն ՚ի ս
րէս եգիպտացւոց յերկիրն յուդայ
սով։ Եւ ծանիցեն ամ մնացորդքն յ

են յերկիրն եգիպտացւոց, թէ ո՛յր բան կայ, իմ թէ
նոցա։ * Եւ այս ձեզ նշանակ՝ ասէ տէր, եթէ այցելոյց ձեզ 29
ի տեղւոջդ յայդմիկ. զի գիտասջիք եթէ կալով
կացցեն բանք իմ ի վերայ ձեր ի չարիս։ * Այսպէս ա- 30
սէ տէր. ահաւասիկ ես տաց զփարաւոն վափրա ար-
քայ եգիպտացւոց ի ձեռս թշնամեաց իւրոց, և ի ձեռս
խնդրողաց անձին իւրոյ. որպէս ետու զսեդեկիա արքայ
ի ձեռս նաբուքոդոնոսորայ արքայի բաբելացւոց թշ-
նամւոյ իւրոյ, և խնդրողի անձին նորա։

ԳԼ. ԽԵ.

Բանն զոր խօսեցաւ երեմիա մարգարէ՝ առ բարուք 1
որդի ներեայ. յորժամ գրեաց զբանս զայսոսիկ
ի մատենի ի բերանոյ երեմիայի, յամին չորրորդի յո-
վակիմայ որդւոյ յովսիայ արքայի յուդայ։ * Այսպէս 2
ասէ տէր տէր իսրայէլի՝ ի վերայ քո բարուք. * որ ասացեր թէ 3
վա՛յ ինձ՝ վա՛յ ինձ, զի յաւել տէր աշխատութիւն ի վերայ ցա-
ւոց իմոց. ննջեցի հեծութեամբ, և հանգիստ ո՛չ գտի։
* Այսպէս ասասցես ցնա։ այսպէս ասէ տէր. ահա 4
զոր ես շինեցի, ես ինձէն քակեցից, և զոր ես տնկեցի,
ես ինձէն խլեցից՝ զամենայն զերկիրն զայն։ * Եւ դու խնդ- 5
րես քեզ մեծամեծս. մի խնդրեր. զի ահա ես ածից չա-
րիս ի վերայ ամենայն մարմնոյ՝ ասէ տէր. և տաց քեզ զանձն քո
ի գիւղս յամենայն տեղւոջ ուր և երթայցես անդր։

ԳԼ. ԽԶ.

ԽԲ Ի՛ն Եգիպտոսի։ Բանն տն՝ որ եղև առ երեմիա մար- 1
գարէ՝ ի վերայ ամենայն ազգացն եգիպտացւոց։ * Եւ ի վերայ 2
զօրացն փարաւոնի նեքաւովայ արքային եգիպտաց-
ւոց, որ էր առ եփրատ գետով ի քարքամիս. զոր ե-
հար նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց. յամին չոր-
րորդի յովակիմայ որդւոյ յովսիայ արքայի հրէաստա-
նի։ * Առէք զէն և վահանս. մատերուք ի պատերազմ։ 3
* Կազմեցէք զերիվարս. հեծարուք սպառազէնք. դիք 4
զսաղաւարտս. առէք յառաջ զգեղարդունս. զգեցարուք
զր-

---

(29) Ոմանք. Թէ կալով կա...
րաւոն վաւ փառ. արքայ ե...
Գլ. խե. (3) Ոմանք. Ննջ...
զոր ես տնկեցից։ (5) Ոմ...
Գլ. խզ. (2) Օրինակ մ. Փ...
Քաղդեան ձեռն. Եւ վահանս...
[illegible]
[illegible]
... ի հրամայական եղանակ։ (

5 զպաշտօն ձեր: * Իսկ այդ զի՞նչ է: զա՛ աւազնիկ զաւր-
հաւրեալ իմն են, և յետս ընդդէմ շարժին, զի զօրա-
ւորք նց հարան. 'ի փախուստ կացին, և ոչ դարձցին 'ի
6 դոցանէ պատերազմն շուրջանակի՝ ասէ Տր: * Մի՛ փա-
խիցէ թեթևն, և մի՛ ապրեսցի հզօրն. 'ի կողմանս հիւ-
սիսոյ առ եփրատ գետով տկարացան, կործանեցան:
7 * Ո՞վ է սա որ իբրև զգետ յարուցեալ է, և իբրև զգետս
8 կուտակեալս ջուր զձուրբք: * Ջուրքն եգիպտացւոց
իբրև զգետ ելանէ, և իբրև զգետ խռովին ջուրք նր.
և ասէ. ելից և ծածկեցից զերկիր, կորուսից զքա-
9 ղաքս և զբնակիչս նր: * Հեծեալք յերիվարս, կազմե-
ցէք կառս, ելէք պատերազմօղք եթովպացւոց. և
լիբէացիք վահանաւք զինու. և լիդացիք ելէք լարեցէք
10 զաղեղունս: * Զի օրն այն տն այ մերոյ, որ վրէժխնդ-
րութե է, առնուլ վրէժ 'ի թշնամեաց իւրոց. և կերի-
ցէ սուր և յագեսցի, և արբեսցի յարենէ նց: զի զոհ
տն զօրութեց է յերկրէն հիւսիսոյ 'ի վե՛ր գետոյն եփ-
11 րատայ: * Ե՛լ 'ի գաղաադ, և առ ռետին կուսի
դստերն եգիպտացւոց. 'ի զո՞ւր յաճախեցեր զբժշկու-
12 թիւս քո, և օգուտ չէք ուստեք քեզ: * Լուան զգոյժ
քո ազգք, և աղաղակաւ քով լի՛ եղև երկիր. զի պատ-
երազմօղ առ պատերազմօղս տկարացաւ, և անկան
13 երկոքեան 'ի միասին: * Բանն զոր խօսեցաւ Տր 'ի ձեռն
երեմիայ մարգարէի 'ի գալ նաբուքոդոնոսորայ արքային
14 բաբելացւոց, հարկանել զերկիրն եգիպտացւոց: * Գո՛յժ
տարարէք յեգիպտոս, և հնչեցէք 'ի մագդոլ, և պատ-
ուէ՛ր տուք 'ի մեմփիս, ա՛ղղ. ասարէք 'ի տափնաս. թէ
15 արի՛ և պատրաստեա՛ց, զի եկեր սուր զոււս քո: * 'Ի
փախուստ դարձաւ ցուլն քո ընտիր, ոչ մնաց՝ զի Տր
16 լքոյց զնա: * Եւ բազմութիւն տկարացաւ, և անկան իւ-
րաքանչիւր առ ընկերի իւրում. և ասեն, արիք և դարձ-
ցուք առ իւրաքանչիւր ժողովուրդ մեր, և յիւրաքանչ-
17 չիւր աշխարհ իւր՝ յերեսաց յունական սրոյն: * Կոչե-
ցէք.

) Ոմանք. 'ի նոցանէ
եալ զձուրս ջուրքս:
իբրև զ": (9) Ոմանք.
ա": (10) Ոմանք. Եւ
ւլ գաղաադ և առ:
3) Բազումք. 'ի ձեռն
րև հարկանել զերկ
ոս: (16) Ոմանք. Եւ
ք իւրաքանչիւր առ
ժողովուրդ մեր.. յաշխարհ իւր.. յունական սրոյն.
(17) Ոմանք. Տարէք, և եղեր եռանդ.

Digitized by Google

ցէք զանուն փարաւոնի արքային եգիպտացւոց՝ սա-
ւոնէ, եւ եսբիր, եւ մովեդ։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ Տէր, 18
որոյ Թագաւոր զօրութեանց անուն է նր․ զի իբրեւ զթա-
բաւոնդաւն 'ի լերինս, եւ իբրեւ զկարմեղոս 'ի ծովու ե-
կեսցէ։ * Համզգեստ գերութեան արա քեզ բնակիչդ 19
դուստր եգիպտացւոց․ զի մեմփիս յապականութիւն
եղիցի, եւ կոչեսցի նմա վայ առ 'ի չգոյէ բնակչաց նր։
* երինջ զարդարեալ գեղեցիկ՝ եգիպտոս։ Համա հա- 20
սու 'ի հիւսիսոյ՝ եկն 'ի վր նր․ * Եւ վարձկանք նր 'ի 21
նմա իբրեւ եզինք պարարակք․ զի եւ նոքա 'ի փախուստ
դարձան առհասարակ, եւ ոչ հանդարտեցին․ զի օր
կորստեան եկն 'ի վր նց, եւ ժամանակ վրէժխնդրու-
թեն։ * Ձայն նր իբրեւ զօձի որ շչիցէ, զի ընդ աւազ 22
գնասցեն։ տապարաւորք եկեսցեն 'ի վերայ նր իբրեւ
փայտահատս։ * Հարկէք զանտառս նր՝ ասէ Տէր ած՝ զի 23
բոյ ոչէր անհնուցու զչափ․ զի բազմացաւ առաւել քան
զմարախ, եւ ոչ է նց թիւ։ * Յամօթ եղեւ դուստրն ե- 24
գիպտացւոց․ մատնեցաւ 'ի ձեռս հիւսիսային զօրացն։
* Ասէ Տէր զօրութեանց ած իէլի․ ահաւասիկ ես խնդրե- 25
ցից զվրէժ յամոնեայ որդւոյ նր, 'ի փարաւոնէ, եւ 'ի ե-
գիպտացւոց, եւ 'ի դիցն նց, եւ 'ի թագաւորաց նր․ եւ 'ի
փարաւոնէ՝ եւ 'ի յուսացելոց 'ի նա։ * Եւ մատնեցից զնս 26
'ի ձեռս խնդրողաց անձանց նց, եւ 'ի ձեռս նաբուգո-
դոնոսորայ արքային բաբելացւոց, եւ 'ի ձեռս ծառայից
նր։ Եւ յետ այնորիկ բնակեսցէ իբրեւ զաւուրս հինն՝ ասէ
Տէր։ * Բայց դու մի երկնչիցես ծառայ իմ յակոբ․ եւ 27
մի զարհուրիցես իէլ․ զի ահաւասիկ ես զերծուցանեմ
զքեզ 'ի հեռաստանէ, եւ զզաւակ քո 'ի գերութենէ նց։
Եւ դարձցի յակոբ եւ դադարեսցէ, եւ ննջեսցէ․ եւ ոչք
իցէ որ լլկիցէ զնա։ * Եւ դու մի երկնչիր ծառայ իմ 28
յակոբ՝ ասէ Տէր․ զի ես ընդ քեզ եմ, Թէ արարից վախ-
ճան ամ ազգաց ուր ցրուեցի զքեզ անդր․ այլ քեզ
ոչ

ոչ արարից վախճան ։ և խրատեցից զքեզ յիրաւունս ,
և քաւելով ոչ քաւեցից զքեզ ։

ԳԼ. ԽԷ.

1 Ի վերայ Այլազգեաց ։ Բանն Տն՛ որ եղև առ Երեմիա
մարգարէ 'ի վր այլազգեաց , մինչչև՛ հարեալ էր
2 փարաւոնի զԳազա ։ * Այսպէս ասէ Տր ․ ահաւասիկ
ջուրք ելանեն 'ի հիւսիսոյ , և եղիցին հեղեղատք յորդա-
դանել , և ողողեսցեն զերկիրն լրիւ իւրով , զքաղաքն
և զբնակիչս նր ։ Բողոք բարձցեն մարդիկ , և աղաղա-
3 կեսցեն ամ բնակիչք երկրին , * 'ի ձայնէ սպառազինի
նր , 'ի զինուց ոտից նր , և 'ի շաչելոյ կառաց նր , և 'ի
շառաչելոյ անուոցն նր ։ Եւ ոչ դարձցին հարք առ որ-
4 դիս իւրեանց 'ի լքմանէ ձեռաց իւրեանց՝ * յաւուրն
յորում գայցէ կորուսանել զամ այլազգիսն ։ Եւ կո-
րուսից զծուր և զծայդան , և զամ մնացորդս օգնակա-
նութե նց ։ և սատակեսցէ Տր զայլազգիս զմնացորդս
5 կղզեացն՝ և զԳամրաց ։ * Հասցէ կնդութե 'ի վր Գա-
զայ ․ կործանեցաւ Ասկաղոն , և մնացորդքն Ենակե-
6 մայ ։ մինչև յե՞րբ կոտորեսցես * սուր Տն ․ մինչև ցե՞րբ
ոչ դադարիցես ․ դարձի՛ր 'ի պատեանս քո , դադարեա՛
7 և վերացի՛ր ։ * Զիա՞րդ դադարիցէ ․ զի Տր հրամայեաց
զնա 'ի վր Ասկաղոնի , և 'ի վր ծովեզերեայցն մնա-
ցելոց զարթնուլ ։

ԳԼ. ԽԸ.

1 Ի վր Մովաբու ։ Այսպէս ասէ Տր զօրութեց Այ Իսրա-
էլի՝ 'ի վերայ Նաբաւայ , զի կորեաւ ։ յամօթ եղև
առաւ Կարիաթեմ ․ յամօթ եղև մասթգամք ․ 'ի պարտու-
2 Թե մատնեցաւ ։ * Եւ ոչ ևս իցեն պարծանք մովաբու
յեսեբոն ․ խորհեցան 'ի վր նր չարիս ․ եկայք հար-
ցուք զնա յազգէ և լռելով լռեսցէ , զկնի քո շրջեսցի
3 հուր ։ * Զի ձայն գուժողաց յորոնիմայիմայ ․ սատա-
4 կումն և բեկումն մեծ * բեկաւ Մովաբ ։ գոյժ տուք 'ի
5 Զոգոր ․ * զի լցաւ Աղովլթ լալովք ։ ելցէ լալով ընդ
ճանապարհն որոնիմայիմայ ։ Տագնապ և գոյժ բեկման
լուայ ։

Գլ. ԽԷ. (2) Ոմանք ․ Զքաղաքս և զբնակիչս ։ (3) Ոմանք ․ Եւ 'ի զինուց ոտից ։ (3) (4) Ոմանք ․ իւրեանց ։ Լքման 'ի ձեռաց իւրեանց ․․․ զի սատակեսցէ Տր զայլ՛ ։ (5) Ոմանք ․ Ենակեմայ ․ մինչև յերբ կոտորեսցես ։

Գլ. ԽԸ. (1) Ոմանք ․ Վայ 'ի վր Նաբաւայ ․․ յամօթ եղև մասթգամք ։ (4) Ոմանք ․ Գոյժ տուք 'ի սեգովր ․ կամ , 'ի զոգոր ։ (5) Ոմանք ․ Զի լցաւ աղաւովթ լալեօք ․․․ և գոյժ և բեկումն լուայ ։

Digitized by Google

լռեալ ։ * Փախերուք՝ և ապրեցուցէք զանձինս ձեր․ 6
և եղիջիք իբրև ցցիռ յանապատի ։ * Քանզի յուսացեալ 7
էիր յամուրս քո․ նեղեսցին նեղութեամբ և դու ըմբռնեսցիս, և ելցէ Քամոս 'ի գերութիւն, քուրմք նորա և իշխանք
նորա ։ միանգամայն * հասցէ սատակումն 'ի վերայ ամ քա 8
ղաքաց․ և մի քաղաք մի ապրեսցի, և կորիցէ ընտանիք՝
և սատակեսցի դաշտականն ։ Ա՛յսպէս ասէ Տէր․ * տուք 9
նշանակ Մովաբու․ զի աղաղակելով աղաղակեսցի, և ամ քաղաքք նորա յանապատ եղիցին առ 'ի չգոյէ բնակչաց ։
* Անիծեալ լիցի որ գործէ զգործ Տն հեղգութեամբ․ և 10
անիծեալ լիցի որ վերացուսցէ զսուր իւր յարենէ նորա ։
* Հանգուցեալ էր 'ի մանկութենէ իւրմէ Մովաբ․ և յու 11
սացեալ էր 'ի փառս իւր․ և ոչ թափեալ աման յամաննոյ, և ոչ երթեալ 'ի գերութիւն․ վն այնորիկ կայր համ
նորա 'ի նմին, և հոտ նորա ոչ պակասեաց ։ * Վն այնորիկ 12
ահա աւուրք գան՝ ասէ Տր, և առաքեցից նմա կործանուածս, և կործանեսցեն զնա․ և զանօթս նորա մանրեսցեն, և զամանս նորա փշրեսցեն ։ * և ամաչեսցէ Մովաբ 13
'ի Քամովսայ, որպէս ամաչեաց տունն Իսրայէլի 'ի բեթելայ յուսոյն իւրեանց ։ * Զիա՞րդ ասիցէք թէ հզօրք եմք, և 14
այրք զօրաւորք պատերազմի ։ * կորեաւ Մովաբ՝ և քա 15
ղաքք նորա, և ընտիր ընտիր երիտասարդք նորա անկան 'ի
սպանումն․ ասէ արքայ՝ որոյ Տէր զօրութեանց անուն է
նորա ։ * Մերձ է 'ի հասանել օր Մովաբու, և չարիք նորա 16
արագեն յոյժ ։ * խախտեցէք զնա շուրջանակի․ ամե 17
նեքին որք գիտէք զանուն նորա, ասացէք՝ զիա՞րդ խորտակեցաւ գաւազան գեղեցիկ, գաւազանն մեծապանծութեան ։
* Էջ 'ի փառաց, և նիստ 'ի գիջին անեղականութեան դուստր 18
Դեբոնայ, զի կորեաւ Մովաբ․ եհաս ապականիչն ամրոցաց քոց ։ * Կա՛ց յանցս ճանապարհաց և հայեա՛ց՝ 19
որ նստիս յԱրոյեր, և հա՛րց փախստականն՝ և զապրեալս, և ասասջիր զի՞նչ գործեցաւ ։ * Յամօթ եղև 20
Մովաբ զի խորտակեցաւ․ ճչեա՛ և աղաղակեա՛ և գո՛յժ
տուր յԱռնովն՝ թէ կորեաւ Մովաբ ։ * Եւ դատաստա 21
աստանէ

(9) Ոմանք․ Տուք նշան Մովաբայ ։ (10) Ոմանք․ Որ գործիցէ զգործ Տն․․ որ վերացուցանէ զսուր իւր յարենէ"։ (11) Քաղդէն․ Եւ չէր թափեալ աման ։ (12) Ոմանք․ Եւ առաքեցից 'ի նմա կորուս"։ (13) Օրինակ․ 'Ի բեթելայ յուսոյ իւրոյ ։ (15) Ոմանք․ Եւ քաղաքք նորա ։ (16) Օրինակ մի․ Մերձ էր հասանել աւուր Մովաբու ։ (18) Ոմանք․ Դուստր Դեբոնայ․․․ և եհաս ապականիչ"։ (19) Ոմանք․ Յարոյեր․ հա՛րց զփախստականն և զապրեալս ։ (20) Օրինակ․ Ճչեան և 'ի գետն թէ կոր"։ (21) Քաղդէն․ Հասեալ դատ յերկիրն Միսովրայ ։

Digitized by Google

22
23
24
25
26
27
28
29
զհպարտութիւն Մովաբու . զի հպարտացաւ յոյժ բարձ-
րութիւն նորա՝ և հպարտութիւն իւր՝ և ամբարտաւանութիւն
30 իւր ։ և բարձրացաւ սիրտ նորա . * և ես ճանաչեմ զգործս
նորա ։ ոչ ապաքէն բաւ կարծիք նորա լիցին բաւականք նորա .
31 այլ նոյ ոչ այնպէս արար ։ * Վն այնորիկ ճիչ բարձէք
'ի վ̃ր Մովաբու . գուժեցէք յամ կողմանց Մովաբու .
32 'ի վ̃ր արանց խաղելոց՝ փետելոց՝ մրելոց ։ * և մրմնջեա-
ցէ իբրև զլալիւնն յազերայ ։ լացցուք զքեզ այգիդ սա-
բեմայ . բարունակք քո ձգեցան ընդ ծով . քաղաքք յա-
զերայ հասին 'ի վ̃ր մրգոյ քոյ , և 'ի վ̃ր կթոց քոց և
33 հաս ապականութիւն ։ * Մաշեցաւ ուրախութիւն և ցնծու-
թիւն 'ի կարմելեայ՝ և յերկրէն Մովաբացւոց ։ գինի էր 'ի
հնձանս քո . ընդ առաւօտս ոչ կոխեցին , և ընդ երեկս
34 ոչ հասին զձայն հնձանահարաց ։ * յաղաղակէն յեսե-
բոնայ մինչև յելեալայ , և մինչև յասսա . քաղաքք նց և-
տուան զձայնս իւրեանց 'ի սեգովրայ մինչև յերոնիմայիմ ,
և զոյգս 'ի աւելեայ . զի և ջուրն եմերիմայ 'ի տապ խոր-

շա

[illegible]

ԳԼ. ԽԹ.

[illegible]

---

(37) [illegible] (37) [illegible] (38) [illegible] (39) [illegible] (41) [illegible] (42) [illegible] (44) [illegible] (45) [illegible] (47) [illegible] (47) [illegible] ԳԼ. ԽԹ. (1) [illegible]

2 'ի քաղաքս նոյ բնակէ ։ * Վա՛ այդորիկ ահա աւուրք
գան՝ ասէ Տէր, և լսելի արարից յռաբովթ որդւոցն ա-
մոնացւոց զաղաղակ պատերազմի. և եղիցին յանապատս և 'ի կո-
րուստ, և բագինք նոյ հրով այրեսցին. և առցէ Իէղ
3 զիշխանութիւն իւր՝ ասէ Տէր ։ * Գոչեա Եսեբոն՝ զի կո-
րեաւ Գէհ. բողոքեցէք բարձէք դստերք Հռաբայ. քրձազ-
գածք եղերուք՝ և մոլեգարուք. Նմուղ ասէք՝ և յայս-
կոյս յայնկոյս ընթացարուք զցանկովք. զի Մելքոմ
'ի գերութիւն երթիցէ, քուրմք նր և իշխանք 'ի միասին ։
4 * Զի՞ ցնծայցես 'ի խորաձոր քո դէփ, և 'ի դաշտս քո
դուստր ժպրհութ. որ յուսացեալ էիր 'ի գանձս քո և
5 ասէիր՝ ո՞ դայցէ 'ի վերայ իմ ։ * Ահաւասիկ ես ածից 'ի
վր քո երկեւղ՝ ասէ Տէր զօրութեանց յամ կողմանց շուրջ
զքև բնակելոցդ. և ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր կողմ.
6 և ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ զթափառականսն ։ * Եւ յետ
այնորիկ դարձուցից զգերութիւն որդւոցն ամոնայ՝ ա-
սէ Տէր ։

7 * 'Ի վերայ Եդովմայ ։ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. ոչ ևս
դոյ իմաստութիւն 'ի Թեման. կորեաւ խորհուրդ 'ի հանճա-
8 րեղաց. գնաց իմաստութիւն նց ։ * Խաբեցաւ տեղի
նց ։ ծածկեցարուք 'ի նստել բնակիչք դեդանայ, զի
դժուարինս արար ։ ածի 'ի վր նց ժամանակ՝ յորում
9 այց արարից նմա ։ * Զի կթողք հասին 'ի վր քո, և ոչ
թողցեն 'ի ճղեր մնացորդս. իբրև գողք գիշերոյ դիցեն
10 զձեռս իւրեանց 'ի վր նց ։ * Զի ես կորձանեցից զէ-
սաւ. և յայտնեցից զծածուկս նց, և թաքչել ոչ կարասս-
ցեն ։ կորեաւ զաւակ նր 'ի ձեռն եղբօր և դրացւոյ
11 իւրոյ ։ * և չիք մնալ որբոցն քում թէ կեցցէ. և այրիք
12 նց յիս յուսասցեն ։ * Զի այսպէս ասէ Տէր. ահա որոց
ոչ էր օրէն ըմպել զբաժակն՝ արբին ըմպելով. և դու
արդարանալով արդարանայցես. ոչ արդարանասցես, այլ
13 ըմպելով արբցես ։ * Զի յանձն իմ երդուայ՝ ասէ Տէր,
թէ

մեծզօրամ. կամ, մոծզօրամ զզօղ ։ (2) Ոմանք. Եւ լուր ա-
րարից.. և բագինք նր հրով այ''։ (3) Ոմանք. Գոչեցայ
Եսեբոն.. և յայսկոյս և յայնկոյս.. զպանկով. զի մէջ-
քոմ ։ (4) Ոմանք. Զի ցնծասցես. կամ, ցնծացայց ես 'ի
խորաձոր քո.. և ասէիր ով դայցէ ։ (5) Ոմանք. Ահաւա-
սիկ ես 'ի վր.. որ ժողովեսցէ զթափառականսն ։ (8) Ո-
մանք. Խաբեցաւ տեղի նց.. բնակիչք դադանայ.. այց
արարի նմա ։ (8) 'Ի լուս''. Դժուարին արար ած 'ի վր
նց. համաձայն նմանց 'ի Բնաբ''։ (11) Բազումք. Որբոցն քումն ։
(12) Ոմանք. Ահա որոյ ոչ.. արբին ըմպելս, կամ, ըմպելեաւ
և դու. ար''։ (13) Բազումք. Եղիցին 'ի մէջ բաժնի...
քաղաքք նց եղիցին աւերակք յաւիտենից ։

չանել նոցին ։ * Եւ կորուսից զՄովաբ՝ ասէ Տէր. որ ե- 35
լանիցէ 'ի բագինս՝ և արկանիցէ խունկս աստուածոց ի-
ւրոց ։ * Վասն այնորիկ սիրտ իմ 'ի վերայ Մովաբու իբրեւ 36
զփող ղօղեսցէ. սիրտ իմ 'ի վերայ արանց առ որմովքն
խաղելոց իբրեւ զհնչիւն փողոյ. վասն այնորիկ զորինչ առա-
ցաւն՝ կորեաւ 'ի մարդկանէ ։ * Ամ՛ գլուխք ընդ. ամ՛ 37
ածեղես գերծցին. և ամ՛ մօրուք խաղեսցին. և ամ՛ ձեռք
կոծեսցին. և ամ՛ հաստակ քրձազգածք եղիցին ։ * Եւ 38
յամ՛ տանիս Մովաբու և 'ի հրապարակս նո՛ա ամենեքեան
կոծ. զի խորտակեցի զՄովաբ իբրեւ զաման՝ որ ոչ իմիք
իցէ պիտանացու՝ ասէ Տէր ։ * Զիարդ փախստեացաւ. 39
ողբա ասէք. զիարդ դարձոյց զթիկունս իւր. ամա-
չեաց և եղեւ 'ի ծաղր և 'ի քէնս ամենեցուն որ շուրջ
զնովաւ ։ * Զի այսպէս ասէ Տէր. ահաւասիկ իբրեւ 40
զարծուի գիմեսցէ, և տարածեսցէ զթեւս իւր 'ի վ՛ր
Մովաբու ։ * Առաւ Կարիովթ, և ըմբռնեցան ա- 41
մուրք նո՛ա. և եղիցի սիրտ զօրաւորացն Մովաբու յաւուր
յայնմիկ իբրեւ զսիրտ կնկանն յերկնելոյ ։ * Եւ կորիցէ 42
Մովաբ 'ի ժողովրդէ. զի 'ի վ՛ր Տ՛ն մեծամեծաց ։ * Վհ, 43
և որհ, և որոգայթ 'ի վերայ քո որ բնակեալդ ես 'ի Մո-
վաբ ։ * Եւ որ փախիցէ յերեսաց ահին՝ անկցի 'ի վիհն. 44
և որ ելանիցէ 'ի վհէ անտի՝ ըմբռնեսցի յորոգայթն.
զի ածից զամ՛ 'ի վ՛ր Մովաբու յամին յորում հանդիսա
արարից նոսա՝ ասէ Տէր ։ * Եւ յարկին յեսեբոնայ հա- 45
ւին փախստականքն յորդայութենէն. զի հուր ել յեսեբո-
նայ, և բոց 'ի քաղաքէն Սեհոնայ, և եկեր զծնօտս Մո-
վաբու, և զգագաթն որդւոցն աղմկաց ։ * Վայ քեզ Մո- 46
վաբ, կորուսեր զժողովուրդն Քամովսայ. զի առան
ուստերք քո և դստերք քո 'ի գերութիւն ։ * Եւ դարձու- 47
ցից զգերութիւն Մովաբու յաւուրս յետինս՝ ասէ Տէր ։
Մինչեւ ցայս վճիռ են դատաստանք Մովաբու ։

ԳԼ. ԽԹ.

'Ի ՎԵՐ Որդւոցն Ամոնայ ։ Այսպէս ասէ Տէր. միթէ որ- 1
դիք ոչ իցեն Իղի. կամ յանձնառուք ոչ իցէ նո՛ա.
ընդէ՞ր առին Մելքոմ զԳաղաադ. և ժողովուրդ նոցա
'ի

(37) Ոսկան. Եւ ամ՛ ձե
հաստակ քր"։ (38) Ոս
կան. Եւ եղև 'ի ծաղր
րեսթ ։ (42) Օրինակ. Ե
փախիցէ ։ (45) Օրինակ.
զորդւոցն աղմկաց ։ (4
թենէ յակարու յա"։ (4
Գլ. ԽԹ. (1) Օրինակ.

Digitized by Google

2 'ի քաղաքս նց բնակէ: * Վա՛սն այսորիկ ահա աւուրք
գան՝ ասէ Տր, եւ լսելի արարից յՌաբաթ որդւոցն Ա-
մոնացւոց զաղաղակ պատերազմացն. եւ եղիցին յանապատ եւ 'ի կո-
րուստ, եւ բագինք նց հրով այրեսցին. եւ առցէ Իէլ
3 զիշխանութիւն իւր՝ ասէ Տր: * Գոչեա՛ Եսեբոն՝ զի կո-
րեաւ Գայի. բողոք բարձէք դստերք Ռաբաթայ. քրձազգա-
ծիք եղերուք՝ եւ կոծեցարուք. նուագ ասէք՝ եւ յայս-
կոյս յայնկոյս ընթացարուք զցանկովք. զի Մելքոմ
'ի գերութիւն երթիցէ, քուրմք նր եւ իշխանք 'ի միասին:
4 * Զի՞ ցնծայցես 'ի խորանս քո դէպ, եւ 'ի դաշտս քո
դուստր ժպրհութե. որ յուսացեալ էիր 'ի գանձս քո եւ
5 ասէիր՝ ո՞ գայցէ 'ի վերայ իմ: * Ահաւասիկ ես ածից 'ի
վր քո երկեւղ՝ ասէ Տր զօրութեց յամ կողմանց շուրջ
զքեւ բնակելոցդ. եւ ցրուեսջիք յիւրաքանչիւր կողմ.
6 եւ ոչ իցէ որ ժողովիցէ զԹափառականսն: * Եւ յետ
այնորիկ դարձուցից զգերութիւն որդւոցն Ամոնայ՝ ա-
սէ Տր:

7 * 'Ի վերայ Եդովմայ: Այսպէս ասէ Տր զօրութեց. ոչ եւս
գոյ իմաստութիւն 'ի Թեման. կորեաւ խորհուրդ 'ի հան-
8 ճարեղաց. գնաց իմաստութիւն նց: * Խաբեցաւ տեղի
նց: Ծածկեցարուցէք 'ի նստել բնակիչք Դեդանայ, զի
դժուարինս արար: ածի 'ի վր նց ժամանակի՝ յորում
9 այց արարից նմա: * Զի կթօղք հասին 'ի վր քո, եւ ոչ
Թողցեն 'ի նշխարս մնացորդս. իբրեւ գողք գիշերոյ դիցեն
10 զձեռս իւրեանց 'ի վր նց: * Զի ես կողոպտեցի զԷ-
սաւ. եւ յայտնեցի զծածուկս նր, եւ թաքչել ոչ կարա-
ցեն: կորեաւ զաւակ նր 'ի ձեռանէ եղբօր եւ դրացւոյ
11 իւրոյ: * Եւ չիք ամենայն որբոյն քում թէ կեցցէ. եւ այրիք
12 նց յիս յուսասցեն: * Զի այսպէս ասէ Տր. ահա որոց
ոչ էր օրէն ըմպել զբաժակն՝ արբին ըմպելով. եւ դու
արդարացեալ արդարանայցես. ոչ արդարանայցես, այլ
13 ըմպելով արբցես: * Զի յանձն իմ երդուայ՝ ասէ Տր,
Թէ

Մելքոմ. կամ, Մոլքոմ [illegible]: (2) Ոմանք. Եւ լուր ա-
րարից. . եւ բագինք նր հրով այ'': (3) Ոմանք. Գոչեսցէ
Եսեբոն. . եւ յայսկոյս եւ յայնկոյս. . զցանկովք. զի Մել-
քոմ: (4) Ոմանք. Զի ցնծասցես. կամ, ցնծացայց ես 'ի
խորանս քո. . եւ ասէիր ո՞վ գայցէ: (5) Ոմանք. Ահաւա-
սիկ ես 'ի վր. . որ ժողովեսցէ զԹափառականսն: (8) Ո-
մանք. Խաբեցաւ տեղի նց. . բնակիչք Դադանայ. . այց
արարից նմա: (8) 'Ի լուս''. Դժուարինս արար ածի 'ի վր
նց. հանդերձեալն ամենց 'ի ձեռն'': (11) Բացէ. Որբոյն քում:
(12) Ոմանք. Ահա որոց ոչ. . արբին ըմպելս, կամ, ըմպելու
եւ դու. ար'': (13) Բառղաւնք. Եղիցին 'ի մէջ բարձին . . .
քաղաքք նց եղիցին աւերակք յաւիտենից:

թէ յապականութիւն՝ և 'ի նախատինս՝ և յանապատս, և
յանէծս եղիցիս 'ի մէջ բաժնի նր, և ամ քաղաքք նր
եղիցին աւերակք յաւիտեան: * Լուր լուայ 'ի տե. և 14
հրեշտակս յազգս առաքեաց. ժողովեցարուք և
հասէք 'ի վ(երայ) նր. արիք ելէք 'ի պատերազմ: * զի ա- 15
հաւադիկ ես փոքրկեալ եւ՝ և անարգ զքեզ 'ի մէջ ազ-
գաց արհամարհեալ 'ի մէջ մարդկան: * Այլ յանդգնութիւն 16
քո հասոյց քեզ զայդ. լրբութիւն սրտի քոյ արար զքեզ
ծակամուտ վիմաց, և ա՛ռ զզօրութիւն բարձրացեալ բլրոյն
քոյ. զի եթէ բարձրացուսցես իբրև զարծուի զբոյն
քո, և անտի իջուցից զքեզ՝ ասէ տր: * Եւ եղիցի Ե- 17
դովմ յանապատ. և ամ որ անցանիցէ ընդ նա՝ զարմաս-
ցի, և շչեսցէ 'ի վ(երայ) ամ հարուածոց նր: * Որպ. կործա- 18
նեցաւ Սոդոմ և Գոմոր և բնակիչք նր ասէ տր. և մի
նստցի 'ի նմա մարդ՝ և մի բնակեսցէ 'ի նմա որդի մար-
դոյ: * Ահաւասիկ իբրև զառիւծ ելցէ 'ի միջոյ յորդա- 19
նանու 'ի տեղին եթեմմա. զի վաղվաղակի հալածական
արարից զնս 'ի նմանէ. և մի է ընտրեալ 'ի նմա, և այց
արարից նմա, կամ ով ընդդէմ դառնայցէ իմ. կամ
ով իցէ այն հովիւ որ ընդդէմ կացցէ երեսաց իմոց:
* Վն այդորիկ լուարուք զխորհուրդ տն զոր խորհե- 20
ցաւ 'ի վ(երայ) եդովմայեցւոց, և զխորհուրդ նր զոր խոր-
հեցաւ 'ի վ(երայ) բնակչաց թեմանայ: Եթէ ոչ հարցեն զխ-
ոինք ոչխարացն, բայց եթէ յաւիտեան կայցեն քակ-
տուածք նց: * 'Ի ձայնէ կործանման նր շարժեցաւ եր- 21
կիր. գո՛յժ քո եհաս 'ի ծով կարմիր, և լսելի եղև աղա-
ղակ քո: * ահաւասիկ իբրև զարծուի երևեսցի, և սլա- 22
ցի; և տարածեսցէ զթևս իւր 'ի վ(երայ) ամրոցացն նր: Եւ
եղիցի սիրտ զօրաւորացն եդովմայ յաւուր յայնմիկ
իբրև զսիրտ կանանց յերկուցս:

ԽԹ * 'Ի Դամասկոսէ: Յամօթ եղև եմաթ՝ և արփաթ. զի 23
լուր չարեաց լուան, յիմարեցան 'ի ծովուն. զայրա-
ցան՝ և հանդարտել ոչ կարացեն: * Լքաւ Դամասկոս. 24
դարձաւ 'ի փախուստ և կործանեցաւ. դողումն կա-

լաւ

---

(14) 'Ի բազում օրինակս. Յազգս առաք ա
ելէք՝ի: (16) Օրինակ. Բլրոյն քոյ.
(18) Այլ. Եւ մի նստցի 'ի նմ
Ահաւադիկ. 'ի տեղին եթով
.. և կամ ով իցէ: (20) Օրինակ. [
.. եթէ յաւէտ կայցեն քակտ
(21) Օրինակ. Կործանման նց: (2
իբրև զարծուի վերասցի.. զթև
իւր, ամրոցն նր: Օրինակ. 'Ի
Յոլովք. Դողումն կալաւ զնս:

լաւ զնա, և երկունք ձմլեցին զնա իբրև զծննդակա-
25 նի ։ * Եւ զիարդ է. զի ոչ թողոյր զքաղաքն իմ, զաւանն
26 զոր սիրեցի ։ * Վն այնորիկ անկցին երիտասարդք 'ի
հրապարակս քո, և ամ այրք պատերազմողք կործանես-
27 ցին յաւուր յայնմիկ՝ ասէ Տէր զօրութեանց ։ * Եւ վառե-
ցից հուր 'ի պարիսպն Դամասկոսի, և կերիցէ զհրա-
պարակս որդւոցն Ադերայ ։
28 * 'Ի վր Կեդարու ։ 'Ի վր. տիկնոջ հանդրուանին զոր ե-
հար Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց ։ Այսպէս
ասէ Տէր. արիք ելէք 'ի վր կեդարու, և հարէք զոր-
29 դիսն կեդեմայ ։ * զխորանս նց. և զխաշինս նց. առցեն
զհանդերձս նց և զամ կահ և զկարասի նց. և զուղտե-
րամակս նց առցեն իւրեանց ։ և կոչեցէք 'ի վր նոցա
30 կորուստ շուրջանակի ։ * Փախուցէք սաստիկ. խորե-
ցէք 'ի նստել բնակիչք հանդրուանին՝ ասէ Տէր. զի
խորհուրդ խորհեցաւ 'ի վր ձեր Նաբուքոդոնոսոր ար-
քայ Բաբելացւոց. խորհեցաւ 'ի վր քո խորհուրդ.
31 * արիք ել 'ի վր ազգին զազդրելոյ որ նստի 'ի հանգս-
տեան՝ ասէ Տէր. որոց ոչ դրունք, և ոչ նիգք, առան-
32 ձինն բնակեալք ։ * Եւ եղիցին ուղտերամակք նց յա-
ւար, և բազմութի խաշանց նց 'ի կորուստ. և հոսեցից
զն ամ հողմս զպատուեալսն առ երեսաք, և յամ. կող-
33 մանց նց ածից նց կործանումն՝ ասէ Տէր ։ * Եւ եղիցի
հանդրուանն բնակութի ջայլամանց, և անապատ մինչև
յաւիտեան ։ և մի բնակեսցէ 'ի նմա մարդ, և մի նստցի
'ի նմա որդի հողածնի ։
34 'Ի վր Եղամայ ։ * Բանն Տն՝ որ եղև առ Երեմիա մարգա-
րէ վս Եղամայ յսկզբան թագաւորութեն Սեդեկիայ,
35 արքայի յուդայ՝ և ասէ ։ * Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
թեանց աճ Իղի. ահաւադիկ խորտակեցից աղեղն Եղա-
36 մայ, իշխանութեն. բռնաւորութե նց ։ * և ածից 'ի վր Ե-
ղամայ չորս հողմս 'ի չորից կողմանց երկնից, և ցրուե-
ցից

ցից զնս ընդ ամ՟ հողմս ընդ այնոսիկ. և ոչ իցէ ազգ
յոր ոչ հասանիցեն Թափառականքն Եղամայ: * Եւ 37
զարհուրեցուցից զնս առաջի Թշնամեաց նոց որք խնդր-
էին զանձինս նոց. և ածից 'ի վ՟ն նոց ըստ բարկութե
սրտմտութե իմոյ՝ ասէ Տր. և արձակեցից զսուր իմ
զհետ նոց մինչև սպառեցից զնս: * Արկից զաթոռ իմ 38
յԵղամ, և կորուսից անտի զԹագաւորս՝ և զմեծամեծս՝
ասէ Տր: * Եւ եղիցի յաւուրս յետինս դարձուցից 39
զգերութի Եղամայ՝ ասէ Տր: Իսկզբան Թագաւորութե
Սեդեկիայ արքայի եղև բանս այս 'ի վ՟ն Եղամայ:

ԳԼ. Ծ.

Որ վէ Բաբելացւոց: Բանն զոր խօսեցաւ Տր 'ի վ՟ն Բա- 1
բելոնի, առ երկիրն Քաղդէացւոց 'ի ձեռն Երե-
միայ մարգարէի: * Պատմեցէք յազգս՝ և լուր արարէք. 2
նշան կանգնեցէք, լսելի արարէք. մի ծածկեցէք. ա-
սացէք առաւ Բաբելոն. յամօթ եղև Բէլ. փափկացեալն ա-
ներկիւղն. մատնեցաւ Մերովդաք. յամօթ եղեն կուռք
նր. անարգեցին զպաշտելիս նր: * Զի ել 'ի վ՟ն նր ազգ 3
'ի հիւսիսոյ. նա դիցէ զերկիր նր յապականութի. և
ոչ իցէ որ բնակիցէ 'ի նմա 'ի մարդոյ մինչև յանա-
սուն. զի խախտեցան և գնացին: * Յաւուրսն յայնո- 4
սիկ, և 'ի ժամանակին յայնմիկ ասէ Տր՝ եկեսցեն որ-
դիքն Իսրլի. նոքա և որդիքն Յուդայ 'ի միասին, շրջե-
ցեսցին և լալով գայցեն առ Տր Այ իւրեանց. խնդրես-
ցեն * մինչև 'ի Սիոն, հարցցեն զճանապարհն, այսր դնի- 5
ցեն, և եկեսցեն՝ և ապաւինեսցին 'ի Տր. զի ուխտ
յաւիտենից է՝ և ոչ մոռասցի: * Խաշինք կորուսեալք կո- 6
րուսեալս եղև ժողովուրդ իմ. հովիւք նց մերժեցին
զնս 'ի վ՟ն լերանց, մոլորեցուցին զնոսա 'ի լեռնէ 'ի
բլուր, գնացին մոռացան զհանգստարանս իւրեանց:
* Ամենեքեան որ գտանէին՝ սատակէին զնս: Թշնա- 7
միք նց ասացին՝ մի ներեսցուք նց. փոխանակ զի մե-
ղան Տն: արօտք արդարութե է, և Տն որ ժողովեաց
զհարսն նց: * Օտարացարո՛ւք 'ի միջոյ Բաբելոնի. և 8
յերկ

յերկրէդ բաբելացւոց ելէք, և եղերուք իբրև զվի-
9 շապս առաջի խաշանց ։ * Զի ահաւասիկ ես յարուցից
և ածից 'ի վ̅ր բաբելացւոց զժողովս ազգաց մեծամե-
ծաց յերկրէ հիւսիսոյ, և ճակատեսցին զնովաւ․ և ան-
տի ըմբռնեսցի ։ իբրև նետ՝ իմաստուն պատերազմողի
10 որ ոչ դարձցի ունայն ։ * Եւ եղիցի երկիրն քաղդեաց-
ւոց յաւար․ և ամ̅ աւարառուքն ն̅ր յագեսցին՝ ասէ
տ̅ր ։ զի ուրախ լինէիք և պարծէիք յափշտակել զժա-
11 ռանգութիւն իմ ։ * զի խայտայիք իբրև զուարակս 'ի վ̅ր
12 դալարոյ, և ոգորէիք իբրև զցուլս ։ * Յամօթ եղև
մայրն ձեր յոյժ․ մայրն որ 'ի բարութիւն էր․ ահաւա-
սիկ վախճան ազգաց՝ աւեր, անջուրք, և անապատ՝
13 * 'ի բարկութենէ տ̅ն ։ և մի՛ բնակեսցի, այլ եղիցի յապա-
կանութիւն առհասարակ ։ և ամ̅ որ անցանիցէ ընդ բա-
բելոն՝ զարմասցի, և շչեսցէ 'ի վ̅ր ամ̅ հարուածոց ն̅ր ։
14 * Ճակատեցարուք շուրջ զբաբելոնիւ ամ̅ աղեղնաւորք․
ձգեցէք 'ի նա, և մի խնայէք 'ի նետս ձեր՝ զի տ̅ն մե-
15 ղաւ ։ * Խրախոյս բարձէք շուրջ զնովաւ, զի լքան
ձեռք իւր․ անկան մահարձանք՝ և կործանեցան պա-
րիսպք ն̅ր՝ զի վրէժխնդրութիւն յ̅յ է․ խնդրեցէք վրէ-
16 ժս 'ի դմանէ․ որպէս արարն՝ արարէք դմա ։ * Սատա-
կեցէք զզաւակ 'ի բաբելոնէ․ և առնուցու մանգաղ 'ի
ժամանակի հնձոց․ յերեսաց յունական սրոյն իւրա-
քանչիւր 'ի ժողովուրդ իւր դարձցին, և իւրաքանչիւր
17 յերկիր իւր փախիցեն ։ * Ոչխար մոլորեալ իէլ․ ա-
ռեւծք մերժեցին զնա․ նախ եկեր զնա թագաւորն
ասորեստանեայց, և յետոյ զոսկերս նորա արքայն բա-
18 բելացւոց ։ * Վ̅ն այդորիկ այսպէս ասէ տ̅ր զօրութեանց
ա̅ծ ի̅լի․ ահաւասիկ ես խնդրեցից վրէժ յարքայէն
բաբելացւոց և յերկրէ ն̅ր, որպէս խնդրեցի վրէժ յար-
19 քայէն ասորեստանեայց ։ * Եւ պատսպարեցուցից
զիէլ անդրէն 'ի ճարակս իւր․ և արածեսցի 'ի կարմե-
լոս, և 'ի բասան, և 'ի լերինն եփրեմի, և 'ի գաղաադ․
20 և յագեսցին անձինք ն̅ց ։ * Յաւուրսն յայնոսիկ, և 'ի
ժամանակին յայնմիկ՝ ասէ տ̅ր, խնդրեսցեն զանիրա-
ւութիւն իէլի, և ոչ ևս իցէ․ և զմեղս յուդայ՝ և ոչ գտա-
նի

---

(9) 'ի լու''․ Եւ անտի ըմբռնեսցիս ։ իբ'' ։ (12) Օրինակ մ․
Ահաւասիկ վ[illegible]
մանք․ Ձիգ դի[illegible]
թիւն է յ̅յ ։ (16[illegible]
(16) Ոմանք․ 'ի[illegible]
(18) Ոմանք․ Վ̅ն[illegible]
րեցից զվրէժ ։
(20) Ոմանք․ Յ[illegible]

նիցեն. զի քաւի՛չ եղէց անիրաւութեանց նոցա։ *'Ի վերայ 21
երկրի։ Ե՛լ դառնութեամբ 'ի վերայ նորա, և 'ի բնակչաց նորա
խնդրեսջիր վրէժս. սո՛ւր և ապականեա՛ զկնի նոցա՝ ա-
սէ տէր. և արասջի՛ր ըստ ամենայնի զոր պատուիրեցի քեզ։
*Զայն պատերազմի յերկրէն քաղդէացւոց, և բեկումն 22
մեծ։ *զիա՞րդ խորտակեցաւ և մանրեցաւ ուռն ամենայն 23
երկրի. զիա՞րդ եղև բաբելոն յապականութիւն 'ի մէջ
ազգաց։ *Յարձակեսցին 'ի վերայ քո, և ըմբռնեսցիս՝ բա- 24
բելոն, և ոչ իմասցիս. գտար և ըմբռնեցար, զի ընդ տեառն
ընդդէմ դարձար։ *Եբա՛ց տէր զգանձս իւր, և եհան 25
զանօթս բարկութեան իւրոյ. զի գործ տեառն զօրութեանց է
յերկրին քաղդէացւոց։ *Եկեսցեն հասին նորա ժամանակք 26
իւր. բացէք զշտեմարանս նորա. որոնեցէ՛ք զնա իբրև
զայրս, և սատակեցէ՛ք զնա. մի՛ մնասցեն նորա մնացորդք։
*ցամաքեցուցէ՛ք զամենայն պտուղս նորա, և իջցեն 'ի սպա- 27
նումն. վա՛յ նոցա՝ զի եկն օր նոցա, և ժամանակ վրէժխնդ-
րութեան նոցա։ *Զայն փախուցելոց և ապրելոց յերկրէն 28
քաղդէացւոց, պատմե՛լ 'ի սիոնի զվրէժխնդրութեան 'ի
տեառն այ մերոյ, զվրէժխնդրութեան տաճարի իւրոյ։ *Պատ- 29
ուէ՛ր տուք բազմաց 'ի վերայ բաբելոնի, ամենայն աղեղնաւո-
րաց՝ թէ բանակեցարո՛ւք զդովաւ շուրջանակի. մի՛ մի
ոք իցէ որ ապրեսցի 'ի դմանէ. հատուցէ՛ք դմա ըստ
գործոց իւրոց, ըստ ամենայնի զոր արար՝ արարէ՛ք դմա.
զի տեառն ընդդէմ դարձաւ, այ սրբոյն իսրայէլի։ *Վասն այ- 30
սորիկ անկցին երիտասարդք նորա 'ի հրապարակս նորա, և
ամենայն արք պատերազմօղք նորա անկեալ դնիցեն յաւուր
յայնմիկ՝ ասէ տէր։ *Ահաւասիկ ես 'ի վերայ քո՝ ասէ 31
տէր զօրութեանց, 'ի վերայ հպարտիդ. զի հասեալ է օր քո՝
և ժամանակ վրէժխնդրութեան քոյ։ *Եւ տկարասցի հե- 32
պարտութիւն քո, և կործանեսցի. և ոչ ոք իցէ որ յարուցա-
նիցէ զնա։ Եւ վառեցից հուր յանտառս նորա, և կերի-
ցէ շուրջ զնովաւ զամենայն։ *Այսպէս ասէ տէր զօրութեանց. 33
բռնադատեցան որդիքն իսրայէլի և որդիքն յուդայ.
ամենեքեան որ գերեցին զնոսա, բռնաբարեցին զնոսա,
և ոչ կամէին արձակել զնոսա։ *որ փրկեաց զնոսա հզօրն. 34
տէր

(21) Բաղումք. Դառնութեամբ 'ի վերայ բլրոց.. խնդրե-
ցես վրէժս.. զկնի նոցա, ասէ։ (23) Ոմանք. Եւ մանրե-
ցաւ ու[...]
ղումք.
զայս ի[...]
(28) Ո[...]
բէն բ[...]
(33) Ը[...]
մանք.

Digitized by Google

Տր ամենակալ անուն է նր: դատեսցէ դատաստան ը-
ոսոխս իւր. զի բարձցէ զերկիրն, և զայրասցէ բնակ-
35 չաց բաբելոնի: *Սուր ի վր քաղդէացւոցն՝ ասէ Տր.
և ի վր բնակչացն բաբելոնի; և ի վր ամ մեծամե-
36 ծաց նր, և ի վր խորհրդականաց նր: *Սուր ի վերայ
ըղձութեց նր, և բարձցին. սուր ի վր պատերազմո-
37 ղաց նր, և լքցին: *Սուր ի վր երիվարաց և կառաց
նր. սուր ի վր նահատակաց նց, և ի վր ամ խառ-
նաղանճիցն որ ի մէջ նորա՝ և եղիցին իբրև զկանայս:
38 Սուր ի վր գանձուց նր, և յափշտակեսցին: *Սուր
ի վր ջուրց նր, և ամաչեսցեն. … դրօշելոց է.
39 և ի վր կղզեացն որովք պարծէ… այնորիկ ձի-
ւանք բնակեսցեն ի կղզիսն, և բ… ն ի նմա դը-
ստերք համբարեաց. և մի ևս չի… սպառ, և մի
40 ևս բնակեսցէ յաւիտեան. *որպէս տապալեաց Ած զեր-
կիրն սոդոմացւոց և գոմորացւոց, և զսահմանակիցս
նր՝ ասէ Տր: և մի բնակեսցէ անդ մարդ, և մի պան-
41 դխտեսցի ի նմա որդի մարդոյ: *Ահաւասիկ գունդ
գայ ի հիւսիսոյ, և ազգ մեծ. և թագաւորք բազումք
42 զարթիցեն ի ծագաց երկրէ: *աղեղն և վաղակաւոր
ի ձեռին իւրում ժպիրհ է, և մի ողորմեսցի: ձայն նց
իբրև զծով գոչեսցէ. հեծեալք յերիվարս, պատրաս-
տեալք իբրև զհուր ի պատերազմ ի վր քո դուստր
43 բաբելացւոց: *Լուաւ զլուր նց արքայն բաբելացւոց,
և լքան ձեռք նր. նեղութի տագնապեաց զնա, երկունք
44 իբրև ծննդականի: *ահաւասիկ իբրև զառեւծ ելցէ
ի յորձանացն յորդանանու ի տեղին եթամայ. զի ե-
րագերագ հալածեսցից զնա ի նմանէ. և զամ երիտա-
սարդս յարուցից ի վր նր: Զի ով ոք է իբրև զիս. և
ով ընդդէմ դառնայցէ ինձ. և ով ոք հովիւ կայցէ հակա-
45 ռակ: *Վն այդորիկ լուարուք զխորհուրդ Տն զոր խոր-
հեցաւ ի վր բաբելոնի, և զխորհուրդս նր զոր խոր-
հեցաւ ի վր բնակչաց քաղդէացւոց. եթէ ոչ ապա-
կանեսցէք զզաւրինս հօտից նց. եթէ ոչ ապականիցին
46 ի նոցանէ արօտք: *զի ի ձայնէ կործանման բաբելոնի
շարժեսցի երկիր, և գոյժ նր լուիցի ի հեթանոսս:

ԳԼ.

---

(35) Այլք. Եւ ի վր խորհրդականաց նր: (37) Օրինակ մի. Սուր ի վր երիտասարդաց նր և կառաց: (37) Ոմանք. Նահատակաց նր.. խառնաղանճից: Այլ ոմանք. խառնեձաղանճիցն: (39) Ոմանք. Դստերք համբարուաց: (40) Ոմանք. Եւ զգոմորացւոց: (44) Ոմանք. Ահաւասիկ իբրև .. ի տեղին եթեմայ.. կացցէ ինձ հակառակ: (44) Բազումք. Հալածեցից զնո ի նմանէ: (45) Բազումք. Եթէ ոչ ապականիցէք .. եթէ ոչ ապականեսցին:

ԳԼ · ԾԱ ·

Այսպէս ասէ Տր · ահաւասիկ ես յարուցից ՚ի վր 1
բաբելոնի՝ և ՚ի վր բնակչաց նր զսիրտ յարուցե-
լոց, և հողմ խորշակի ապականիչ ։ * Եւ առաքեցից ՚ի 2
բաբելոն դարմիչս և դարմեսցեն զնա, և ապակա-
նեսցեն զերկիր նր · զի վայ ՚ի վր բաբելոնի շուրջա-
նակի յաւուր չարչարանաց իւրոց ։ * Լարեսցէ որ լա- 3
րելոցն իցէ զաղեղն իւր, և առցէ զանձամբ զոր իցէ
զէն ։ մի խնայէք յերիտասարդս նր, և ապականեցէք
զամ զօրութի նր ։ * Եւ անկցին վիրաւորք յերկրին 4
քաղդէացւոց, և խոցոտեալք շուրջ զնովաւ ։ * զի ոչ 5
եղև այրի իէլ և յուդայ յայ իւրեանց և ՚ի տէ ամենա-
կալէ · զի երկիր նց լցաւ անօրէնութե ՚ի սրբութեցն
իէլի ։ * Փախերուք ՚ի միջոյ բաբելոնի, և ապրեցուցէք 6
իւրաքանչիւր զանձն իւր, և մի կործանիցիք յանօրէ-
նութենց նր · զի ժամանակ վրէժխնդրութե է նր ՚ի տէ ·
զհատուցումն նր նինքն հատուցանէ ։ * Բաժակ ոսկի 7
բաբելոն ՚ի ձեռին տն, որ արբուցանէ զամ երկիր ՚ի
գինւոյ իւրմէ · արբին հեթանոսք, վա այնորիկ շար-
ժեցան ազգք ։ * և յանկարծակի կործանեցաւ բաբե- 8
լոն, և խորտակեցաւ ։ Ողբ առէք ՚ի վր դորա · առէք
դեղ ՚ի վիրաց դորա, թերևս բժշկեսցի ։ * Բժշկեցաք 9
զբաբելոն, և նա ոչ բժշկեցաւ · Թողուք զնա և գնաս-
ցուք իւրաքանչիւր յերկիր իւր · զի մերձեցաւ մինչ
յերկինս դատաստանք նր · ամբարձաւ մինչև յաստեղս ։
* և ած տր դատաստան ՚ի վր նր · եկայք՝ և պատմես- 10
ցուք ՚ի սիոն զգործս տն այ մերոյ ։ * Կազմեցէք ար- 11
ղունս, լցէք զկապարճս · զի զարթոյց տր զոգի թա-
գաւորին մարաց · զի բարկութի նր ՚ի վր բաբելոնի,
և ընջեսցէ զնա · զի վրէժխնդրութի տն է, վրէժխնդ-
րութի տաճարի նր ։ * ՚Ի վր պարսպացն բաբելոնի 12
կանգնեցէք նշան · կացուցէք պահապանս · զարթու-
ցէք զաւաշտապահս · պատրաստեցէք զդէնս · զի ձեռն
՚ի գործ արար · և արասցէ տր զոր ինչ խօսեցաւ ՚ի վր
բնակ-

Գլ · ծա · (1)
Ձանդ · ՚Ի բաբե
(3) Ոմանք · Որ
Ձանդ · Լցաւ ա
ցուսցէ իւրաք
մի կործանիցէ
(8) Բզմք · Ողբ
դորա ։ (9) Ոմ՚
նեցէք նշանս ։

13 բնակչացն բաբելոնի, * բնակեալդ առ ջուրբքն բազ-
մօք. 'ի վերայ բազմութեան գանձուց նր̃. հասեալ է վախ-
14 ճան քո. արդարև առոյգ 'ի փոր քո եմուտ: * Զի երդ-
նուաւ Տէր զօրութեանց 'ի բազուկ իւր, թէ լցից զքեզ զօ-
րօք իբրև մարախով, և բարբառեսցին 'ի վ̃ր քո որ ի-
15 ջանեն 'ի քեզ: * Որ արար զերկիրս զօրութեամբ իւրով,
պատրաստեաց զաշխարհս իմաստութեամբ իւրով. ձգեաց
16 զերկինս հանճարով իւրով: * Ետ 'ի բարբառ զբազմու-
թիւն ջուրց շառաչմանց յերկինս, և հանէ զամպս 'ի ծա-
գաց երկրէ, և զփայլատակունս յանձրևս արար. եհան
17 զլոյս յշտեմարանաց իւրոց: * Յիմարեցաւ ա̃մ մարդ
'ի գիտութէ. յամօթ եղև ա̃մ ոսկերիչ 'ի դրօշելոց իւ-
18 րոց, զի սուտ ձուլեցին, չիք ոգի 'ի նս̃: * Ունայն են
գործքն ձաղանաց. 'ի ժամանակի այցելութե իւրեանց
19 կորիցեն: * Ո՛չ այնպէս իցէ բաժինն յակոբայ. զի
որ ստեղծ զա̃մ՟ նա է բաժին նր̃, և գաւազան ժառան-
20 գութե նր̃. Տր̃ զօրութեանց է անուն նր̃: * Ցրուեսցես
դու ինձ զանօթս պատերազմիդ, և ցրուեցից ես 'ի
քեզ զազգս. և բարձից 'ի միջոյ քումմէ զթագաւորս,
21 * և ցրուեցից 'ի քեզ զայրուձի նր̃. և ցրուեցից 'ի վ̃ր
22 քո զկառս և զհեծեալս նորա: * Եւ ցրուեցից 'ի քեզ
զայր և զկին. և ցրուեցից 'ի քեզ զծերն և զերիտա-
23 սարդն. և ցրուեցից 'ի քեզ զընտիրն և զկոյսն: * և
ցրուեցից 'ի քեզ զհովիւն և զհօտ իւր. և ցրուեցից 'ի
քեզ զհողագործն և զհողագործութի իւր. և ցրուեցից
24 'ի քեզ զզօրավարս և զզօրագլուխս իւր: * Եւ հատու-
ցից բաբելոնի և բնակչաց քաղդեացւոցն ըստ ա̃մ չա-
րեացն նց̃ զոր արարին ընդ սիոն, առաջի աչաց ձե-
25 րոց՝ ասէ Տր̃: * Ահաւասիկ ես 'ի վ̃ր քո լեառնդ ա-
պականիչ՝ ասէ Տր̃, որ ապականէիր զա̃մ երկիր: և
ձգեցից զձեռն իմ 'ի վ̃ր քո, և թաւալեցուցից զքեզ 'ի
26 վիմացդ. և տաց զքեզ 'ի լեառն այրեցեալ: * և ոչ ևս
առ-

. և 'ի վերայ
-րև մարա-
: Որ ոսկան.
-մարանաց.
արժանիք,
այցելութե
ս ինչ է բա՟.
Բաժին նր̃.
անօթս պա-
'ի քեզ զայր
-ա: (24) Ո-
-անք. Ահա-

Digitized by Google

առնուցուն 'ի քէն վէմ անկեան՝ և վէմ հիման. զի յա-
պականութիւն յաւիտենից եղիցես՝ ասէ տր ։ * Ամբարձէք 27
նշան 'ի վր երկրի . փող հարկէք ընդ ազգս ամ, հրա-
ւիրեցէք 'ի վր դորա գունդս ։ Պատուէր տուք յինէն
այրարատեան թագաւորութեցն և աքանազեան գըն-
դին . կանգնեցէք զնովաւ նետակալս . ելէք 'ի վերայ .
շարժեցաւ՝ և չարչարեցաւ, զի եկն եհաս 'ի վր բաբե-
լոնի խորհուրդ տն ։ Երիվարք իբրև զբազմութիւն մարա-
խոյ ։ * Հրաւիրեցէք 'ի վր նր զազգս՝ և զթագաւորն 28
մարաց . զզօրավարս նր , և զամ զօրագլուխս նց անդր .
և զամ երկրի զիշխանութիւս ։ * դնել զերկիրն բաբե- 29
լացւոց յապականութիւն . զի մի լինիցի 'ի նմա բնակու-
թիւն ։ * Կասեցին նահատակքն բաբելոնի 'ի պատերազ- 30
մէ . նստցին 'ի պաշարման . բեկաւ զօրութիւն նց , և ե-
ղեն իբրև զկանայս ։ հրձիգ եղեն յարկք նց . խորտա-
կեցան նիգք նց ։ * Փախստեայ փախստէի պատահես- 31
ցէ . և գուժկան գուժկանի դիպեսցի , գոյժ տանել
թագաւորին բաբելացւոց , թէ առաւ քաղաքն նր . 'ի
ծագաց ելից իւրոց * ըմբռնեցան, և ժողովք նոցա 'ի 32
հուր այրեցան . և արք պատերազմողք 'ի դրունս գե-
մեցին ։ * Զի այսպէս ասէ տր զօրութեց ած Իէլի . տուն 33
բաբելացւոց իբրև զօրան վականակ կասցի . սակաւիկ
միւս ևս՝ և հասցեն հունձք նր ։ * Եկեր զիս՝ եհաս 'ի վր 34
իմ , բաժանեաց զիս նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբե-
լացւոց . կացոյց զիս իբրև զաման մի ունայն . եկուլ
զիս իբրև զվիշապ . ելից զկուշտ իւր 'ի փափկութէ իմ-
մէ ։ մերժեցան վաստակք իմ , * և տառապանք իմ 'ի 35
բաբելոն գնացին . ասասցէ բնակիչն սիոնի . և արիւն
իմ 'ի վր բնակչացն քաղդէացւոց . ասասցէ եւէմ ։ * Վն 36
այդորիկ այսպէս ասէ տր՝ ահաւասիկ ես դատեցայց
զդատաստան քո , և խնդրեցից զվրէժ քո , և աւերեցից զծով
նր , և ցամաքեցուցից զաղբերս նր ։ * Եւ եղիցի բա- 37
բելոն 'ի բլուրս՝ բնակութի վիշապաց , յապականութի և
'ի շշիւն , և մի բնակեսցի * համօրէն ։ իբրև առիւ- 38
ծունք պատրաստեցան որդիք նց . և իբրև զկորիւնս
առիւծուց ։ * 'Ի ջերմին խշտեաց իւրեանց տաց նց ար- 39
հաւիրս , և արբուցից զնս . զի թմբրեսցին և ննջեսցեն
քուն յաւիտենից ։ և մի զարթիցեն՝ ասէ տր ։ * Իջ- 40
զնս

ւադիկես 'ի վր քո ։ (27) Ոսկան . Արարատեան թա" ։
(27) Ոմանք . Այրարատեան թագաւորութեն և աքա-
նազեան գնդին ։ Ոսկ և ոմանք 'ի լուս" . նշանակէն , Հայք ։
(30) Ոմանք . Կասեցին նահատակք . . նիգք նր ։ (36) Ո-
մանք . Ահաւասիկ ես դատեմ" . . . և աւերեցից զծով ։
(39) Ոմանք . 'Ի ջերմ խշտեաց իւ" . . . և արբեցուցից զնս ։

Digitized by Google

զծով իբրև զոչխարս 'ի սպանումն, և իբրև զխոյս. այ-
41 ծեօք հանդերձ: * Զիա՞րդ 'ի պարտութիւն մատնեցաւ
սիսակ, և անկաւ յորս պարծանքդ ամ̄ երկրի: Զիա՞րդ
42 եղև բաբելոն յապականութիւն 'ի մէջ ամ̄ ազգաց: * Ե՛լ
'ի վ̄ր բաբելոնի ծովն գոչմամբ ալեաց իւրոց, և ծած-
43 կեցաւ: * Եղեն քաղաքք ն̄ր յապականութիւն յերկիր ան-
ջուր և յանապատ. և մի՛ ոք իցէ որ բնակիցէ 'ի նմա,
44 և մի՛ հանգիցէ 'ի նմա որդի մարդոյ: * Եւ խնդրեցից
զվրէժ 'ի բելայ 'ի բաբելոն, և հանից զոր եկուլն 'ի բե-
րանոյ ն̄ր, և մի՛ ևս ժողովեսցին առ նա ազգք. նաև
45 պարիսպքն բաբելացւոց անկան: * Ելէք 'ի միջոյ ն̄ր
ժողովուրդ իմ, և ապրեցուցէք իւրաքանչիւր զանձինս
46 ձեր 'ի սրտմտութենէ բարկութեան տ̄ն: * Մի՛ երբէք զան-
գիտեսցեն սիրտք ձեր. և մի՛ երկնչիք 'ի համբաւուց զոր
լսիցէք յերկրին. զի 'ի նմին տարւոջ մասցէ՛ լուրն, և
յետ այնր տարւոյ՝ այլ լուր, և անիրաւութիւն յերկրին.
47 տանկ 'ի վերայ տանկի: * Վ̄ս այդորիկ ահա աւուրք
գան՝ ասէ Տ̄ր, և արարից հանդէս 'ի վ̄ր դրօշելոյն բա-
բելացւոց, և ամ̄ երկիր ն̄ր ամաչեսցէ, և ամ̄ վիրաւորք
48 ն̄ր անկցին 'ի միջի ն̄ր: * և ցնծասցեն 'ի վ̄ր բաբելոնի
երկինք և երկիր և ամ̄ որ 'ի նս. զի 'ի հիւսիսոյ եկեսցեն
49 ցեն թշուառացուցիչք նորա՝ ասէ Տ̄ր: * և 'ի բաբելոն
50 անկցին վիրաւորք ամ̄ երկրին: * Ելէք ապրեալք
յերկրէդ. մի՛ կայք. յիշեցէք զՏ̄ր հեռաւորքդ, և Եր̄մ
51 անկցի 'ի սիրտ ձեր: * Յամօթ եղաք՝ զի լուաք զնա-
խատինս մեր. ծածկեցին անարգանք զերեսս մեր. մը-
52 տին այլազգիք 'ի սրբութիւնս մեր 'ի տան տ̄ն: * Վ̄ս այ-
դորիկ ահա աւուրք գան՝ ասէ Տ̄ր, և խնդրեցից զվրէժ
'ի դրօշելոց ն̄ր, և յամ̄ երկրի անկանիցին վիրաւորք:
53 * Եւ եթէ բարձրասցի բաբելոն իբրև զերկինս, և ե-
թէ ամրացուսցէ զբարձրութիւն զօրութեան իւրոյ. յինէն
54 եկեսցեն նմա սատակիչք՝ ասէ Տ̄ր: * Ձայն գուժի 'ի
55 բաբելոն, և բեկումն մեծ յերկրին քաղդեացւոց: * զի
սատակեաց Տ̄ր զբաբելոն, և կորոյս 'ի նմանէն զձայն
մեծ՝ զգոչիւն ալեաց իւրոց: իբրև ջուրք բազումք ե-
56 տուն զբարբառ սատակման ն̄ր: * Զի եկն 'ի վ̄ր բա-
բելոնի թշուառութիւն. ըմբռնեցան պատերազմողքն ն̄ր.
զարհուրեցան աղեղնաւորքն ն̄ր: Զի Ած̄ հատուցիչ
է.

---

(41) Ոմանք. 'ի պարտութիւն մատնեցաւ սիսիկիս: (43) Բազումք. Եւ ոչ հանգիցէ 'ի նմա: (46) Ոսկան. 'ի համբաւուց զոր լսիցէք: (47) Բազումք. Վ̄ս այնորիկ ահա աւուրք: (47) Օրինակ մի. Անկցին 'ի միջոյ ն̄ր: (50) Ոմանք. Անկցի 'ի սիրտս ձեր: (52) Այլ. Անկցին վիրաւորք: (53) Բազումք. Եւ եթէ բարձրացուսցէ զբարձրութիւն զօ՛՛.

Digitized by Google

է. Բնքն Տր հատուցանէ նմա զհատուցումն: * Եւ արբ- 57
բեցուսցէ արբեցութբ զզօրավարս նր, և զիմաստունս
նր. զիշխանս նր՝ և զզօրագլուխս նր, և զզօրաւորս նր:
և ննջեսցեն 'ի քուն յաւիտենից, և մի զարթիցեն: աս-
սէ արքայ՝ Տր ամենակալ անուն է նր: * Այսպէս աս- 58
սէ Տր զօրութեց. պարիսպն բաբելոնի լայնեցաւ. կոր-
ծանելով կործանեսցի, և դրունք նր բարձունք հրով
այրեսցին. և ջանասցին ժողովուրդք ընդ ունայն, և ազգ-
խսկզբան սատակեսցին: * Բանն զոր պատուիրեաց Տր 59
Երեմիայի մարգարէի ասել ցսարեա որդի Ներեայ՝ որդ-
ւոյ մաասայ, յորժամ երթայր 'ի սեդեկիայ արքայէ
յուդայ 'ի բաբելոն, յամին չորրորդի թագաւորութն
նր. և սարեա էր պարգևապետ նր: * Եւ գրեաց երե- 60
միա զամ չարիս որ գալոց էին 'ի վր բաբելոնի 'ի մա-
տենի միում. զամ զբանս զայսոսիկ գրեալս 'ի վր բա-
բելոնի: * Եւ ասէ երեմիա ցսարեա. յորժամ երթայ- 61
ցես 'ի բաբելոն, և տեսցես՝ և ընթեռնուցուս զամ ըզ-
սասցես, Տր՝ դու խօսեցար 'ի 62
տակել զսա. մի ևս լինել 'ի
ինչև յանասուն. զի յապակա-
* Եւ եղիցի յորժամ դադա- 63
րեսցես զայդ, կապեսցես 'ի
մէջ եփրատայ. * և ասասցես՝ 64
լոն, և մի կանգնեսցի 'ի չա-
րէ զորա: Եւ կացին մինչև ցայս-
ր:

'Ի Թագաւորութենէ է այս բանս

Կապտութեան գրոցս:

ԳԼ. ԾԲ.

ԽԴ. Բսան և մի ամաց էր սեդեկիա արքայ 'ի թագաւո- 1
րել իւրում. և մետասան ամ թագաւորեաց յեմ,
և անուն մօր նր ամիտաալ դուստր երեմիա 'ի լոբե-
նայ:

---

(57) Ոմանք. Եւ արբուսցէ արբեց"... և զիշխանս նր:
(57) Բազք. Եւ ննջեսցեն քուն յա"... Տր զօրուե անուն
է նր: (58) Ոմանք. Ժողովուրդք ընդ ունայն, և ազգք 'ի սկզբան
կատարեսցին: (59) Ոմանք. Յորժամ երթայր ը սեդե-
կիա արքայի յու": (64) Բազք. Զոր ես ածից 'ի վր նր:
* Այս գրուածքս որ այսոր ծանօթութենէ, 'Ի Թագաւորութենէ է, ևն.
նախքան զմարգարէութիւն Երեմիայ, առաջին Եզեկիելի ծանուն՝ կատա-
րումն: Զորոշ օրինակ մի և էն զանց արարեալ՝ այժմեան Եբրայեցի
գրեալ յաջորդ բանիցս. Պատմութիւն գերութեան հրէաստանի:
ԳԼ. ԾԲ. (1) Այլք. Ամիտաալ դուստր երե":

2 նայ ։ * Եւ արար չար առաջի Տն, ըստ արար Յովակիմ ։
3 * Զի 'ի ցասումն Տն էր ընդ Եմ և յուդայ. մինչև մերժեաց
զնս յերեսաց իւրոց ։ և ապստամբեաց սեդեկիա յար֊
4 քայէն բաբելացւոց ։ * Եւ եղև յիններորդի ամի Թա֊
գաւորութե նր, և յամսեանն տասներորդի որ օր տասն
էր ամսոյն. եկն Նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց
ամ զօրօք իւրովք յԵմ, և պաշարեաց զնա. և շինեաց
շուրջ զնովաւ պարիսպ առ պարիսպ` 'ի չորեքկուսի վի֊
5 մաց ։ * Եւ եհաս քաղաքն 'ի նեղութե մինչև յամն մետա֊
6 սաներորդի սեդեկիայ արքայի, * և յամսեան չորրորդ`
որ օր իննն էր ամսոյն ։ և զօրացաւ սով 'ի քաղաքին. և
7 ոչ գտանէր հաց ուտելոյ ժողովրդեան երկրին ։ * Եւ
խրամատեցաւ քաղաքն, և ամ արք պատերազմողք փա֊
խեան, և ելին 'ի քաղաքէ անտի 'ի գիշերի ընդ ճանա֊
պարհ դրանն` ընդ պարիսպ և ընդ պատուհան, ընդ
կողմն պարտիզին արքունի. և քաղդեացիքն շուրջ զքա֊
ղաքաւն էին ։ և գնացին ընդ ճանապարհս արաբա֊
8 ւոց ։ * Եւ զհետ եղեն զօրք Թագաւորին քաղդեացւոց,
և հասին սեդեկիայ արքայի յանդս երիքովի. և ամ ծա֊
9 ռայք նր ցրուեցան 'ի նմանէ ։ * Եւ կալան զԹագա֊
ւորն և ածին առ արքայն բաբելացւոց 'ի դեբլաԹա
յերկիրն եմաԹայ. և խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանօք ։
10 * և կոտորեաց արքայն բաբելացւոց զորդիսն սեդե֊
կիայ յանդիման նր. և զամ իշխանս յուդայ կոտորեաց
11 'ի դեբլաԹա ։ * և զաչսն սեդեկիայ կուրացոյց. և կա֊
պեաց զնա ձեռակապօք. և տարաւ զնա արքայն բա֊
բելացւոց 'ի բաբելոն, և եդ զնա 'ի տուն աղօրեաց,
12 մինչև յօր մահուան իւրոյ ։ * Եւ յամսեանն հինգերոր֊
դի որ օր տասն էր ամսոյն. այն ամ իննուտասան էր Նա֊
բուքոդոնոսորայ արքային բաբելացւոց. եկն Նաբու֊
զարդան դահճապետ որ կայր առաջի արքային բաբե֊
13 լացւոց ։ * և հրձիգ արար զտունն Տն, և զապարանսն
արքունի, և զամ տունս քաղաքին. և զամ ապարանս
14 մեծամեծս այրեաց հրով ։ * և զամ պարիսպսն Եմի շուր֊
ջանակի` ամ զօրք քաղդեացւոց քակեցին որ էին ընդ
15 դահճապետին ։ * Բայց յաղքատաց ժողովրդեանն և
'ի մնացորդաց, և զմնացորդսն որ մնացին 'ի քաղաքին.
և

ւ"։ (7) 'Ի լուս".
կ. Ընդ ճնպրհ
Թայ ։ (10) Յօրէ
ն ։ (11) Բաղամ.
հուան ։ (14) Ո֊
. Ամենայն զօրք
նաբուզարդանայ ։

և զփախստականսն որ փախեան առ արքայն Բաբելա-
ւոց, և զմնացորդս ժողովրդեանն եթող Նաբուզար-
դան դահճապետ: * Եւ յաղքատաց երկրին եթող Նա- 16
բուզարդան դահճապետ յայգեգործս և յարդիւնա-
րարս: * Եւ զսիւնսն պղնձիս տանն Տն, և զխարիսխսն, 17
և զծովն պղնձի որ էր 'ի տան Տն՝ խորտակեցին Քաղ-
դէացիքն, և խաղացուցին զամ պղինձն 'ի Բաբելոն:
* Եւ զոտսն և զկերոնախառնիչսն, և զպատկսն, և ըզ- 18
տաշտսն, և զմսահանսն. և զամ կահ պղնձի որովք պա-
շտէին սպաս՝ առ: * և զապփուլթն, և զամասապարակողթ, 19
և զպարզուլասն, և զաշտանակսն, և զճաշակսն. և ըզ-
տուփսն, որ ոսկի՝ ոսկի, և որ արծաթի՝ արծաթի,
առ դահճապետն: * Եւ սիւնք երկու էին, և ծով մի. 20
և ցուլքն երկոտասան էին որ կային ընդ ծովուն.
զորս արար արքայ Սողոմոն 'ի տան Տն. և ոչ գոյր չափ
պղնձոյն, և ամ կահիցն պղնձոյ: * Եւ սեանցն՝ երեսուն 21
և հինգ կանգուն էր բարձրութիւն միոյ միոյ սեան. և մա-
նեակ յերկոտասան կանգնոյ շուրջ զնովաւ. և թանձ-
րութիւն նորա չորս մատունս: * և ափսաւեկղա- 22
գէսք նորա պղնձիք. և բարձրութիւն միոյ ափսաւեկղա-
գլխոյն ; 'ի հինգ կանգնոյ: և վանդակապատք և նռա-
նաձևք 'ի վր ահաւեկղագլխոյն շուրջ շղթայականաւ՝ ամ
պղնձի: ըստ նմին օրինակի և երկրորդի սեանն, ութ
նռնաձևք, կանգունն առ կանգունն, յերկոտասան կանգ-
նոյ: * Եւ էին նռնաձևք իննսուն և վեց, 'ի միջոցէ կող- 23
մանէ. և էին ամ նռնաձևքն հարեւր 'ի վր վանդակին
շուրջանակի: * Եւ առ դահճապետն զսարեա զքահա- 24
նայ զգլխաւորն, և զսոփոնիա զերկրորդ, և երիս պա-
հապանս: * և 'ի քաղաքէ անտի առ ներքինի մի, որ էր 25
տեսչական արանց պատերազմողաց. և եւթն այր ան-
ուանի որ կային առաջի թագաւորին՝ գտեալս 'ի քաղա-
քին. և զդպրապետն զիշխան զօրացն, և զդպրապետս
ժողովրդեան երկրին, և վաթսուն այր 'ի ժողովրդե-
նէ երկրին՝ որ գտան 'ի քաղաքին: * Եւ առ զնս Նաբու- 26
զարդան դահճապետ, և տարաւ առ արքայն Բաբելաց-
ւոց

---

(18) Յօրինակին. Եւ զկերոնախառնիչսն. և զպատկսն և
զմսաշտսն: (19) Օրինակ մի. Եւ զապփուլթն, և զամասապա-
կողթն, և զպարզուլասյն: (20) Ոմանք. Երկոտասանն,
որ կային... կահիցն պղնձեւոյ: (21) Ոմանք. Առ չորս մա-
տունս: (22) 'Ի լուս'. Եւ ահաւեկղագէսք նոր պղնձիք:
(22) Ոմանք. 'Ի վր ափսաւեկղագլխոյն... ութ նռնաձևս
կանգունն առ կանգնոյ: Ոսկան. Եւ երկրորդի սեանն.
և նռնաձևք կանգունն առ կան'': (24) Ոմանք յաւելուն.
Եւ զսոփոնիա պաշտօնեայ զերկրորդն:

27 ւոց 'ի Դեբղաթա ։ * Եւ եհար զնո արքայն բաբելաց_
ւոց, և սպան զնո 'ի Դեբղաթա յերկրին Եմաթայ ։ և
28 գերեցաւ Յուդայ անդրէն յերկրէ իւրմէ ։ * և այս
ժողովուրդ է զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ՝
Յամին եւթներորդի 'ի Հրէից երիս հազարս և քսան
29 և երեք ։ * և յամին ութուտասաներորդի Նաբուքոդո_
նոսորայ, տարան յԵմէ ոգիս ութնհարիւր երեսուն
30 և երկուս ։ * և յամին քսաներորդի և երրորդի Նաբու_
քոդոնոսորայ խաղացոյց Նաբուզարդան դահճապետ
'ի Հրէից ոգիս եւթնհարիւր քառասուն և հինգ ։ ընդ
31 ամ ոգիք չորք հազար և վեցհարիւր ։ * Եւ եղև յերես_
ներորդի եւթներորդի ամի գերութեն յովակիմայ ար_
քային յուդայ, յերկոտասաներորդ ամսեանն 'ի քսան
և 'ի չորս ամսոյն, բարձրացոյց Ուիլմարովդաք արքայ
բաբելացւոց՝ յամին յորում թագաւորեաց՝ զգլուխ
յովակիմայ արքային յուդայ. և եհան զնա 'ի տանէն
32 ուր կայր 'ի պահեստի, * և խօսեցաւ ընդ նմա քաղց_
րութբ. և եդարկ զաթոռ նր 'ի վերոյ քան զաթոռս թա_
33 գաւորացն որ էին ընդ նմա 'ի բաբելոնի ։ * և փոխեաց
զպատմուճան բանտի նր. և ուտէր հաց հանապազ ա_
34 ռաջի նր զամ աւուրս որչափ և եկեաց ։ * Եւ կարգե_
ցաւ նմա ռոճիկ հանապազորդ, զոր տայրն յարքայէն
բաբելացւոց օր ըստ օրէ մինչև ցօր մահու զամենայն ա_
ւուրս կենաց իւրոց ։

Տունք վէ ։

ԹՈՒ

(27) Ոմանք. Յերկիրն Եմաթայ ։ (28) Ոմանք. Եւ քսան և երիս ։ (29) Ոմանք. Ոգիս ութհարիւր և երեք" ։ (30) Ո_մանք. Ոգիք չորք հազարք ։ (31) Ոմանք. Եւ եղև յամին երեսներորդի և եւթներ"... 'ի քսան և չորս ամսոյն ... Ուլմարոդաք արքայ ։ (32) Բազումք. Եւ արկ զա_թոռ ։ (33) Ոմանք. Բանտին նորա, և ուտէր նա հաց հանա"... որչափ և եկեաց ։

* Աւարտեցաւ 'ի վախճանի օրինակս մեր [illegible] նշանակէ. զհամարս_
. [illegible] տանց, [illegible] տանց [illegible] ։

ԹՈՒՂԹ ԲԱՐՈՒՔԱՅ

ԳԼ. Ա.

Խե ԵՒ ԱՅՍ ԵՆ ԲԱՆՔ ԹՂԹՈՅՆ 1
ա զոր գրեաց Բարուք որդի Ներեայ որդւոյ
Մաասեայ որդւոյ Սեդեկիայ որդւոյ Սա-
դայ, որդւոյ Քեղկեայ 'ի Բաբելոնի ։ * Յա- 2
մին հինգերորդի՝ որ օր եւթն էր ամսոյն, 'ի ժամա-
նակի յորում առին Քաղդէացիքն զեմ, և այրեցին զնա
հրով ։ * Եւ ընթերցաւ Բարուք զբանս թղթոյս այսո- 3
րիկ յականջս Յեքոնիայ որդւոյ Յովակիմայ արքայի Յու-
դայ, և յականջս ամ ժողովրդեանն որ գային 'ի մա-
տեանն ։ * և յականջս զօրացն, և որդւոց թագաւո- 4
րացն. և յականջս ծերոցն. և յականջս ամ ժողովր-
դեանն, 'ի փոքուէ մինչև ցմեծամեծս. ամենեցուն որ
բնակեալ էին 'ի Բաբելոնի, առ սուգ գետոյն ։ * և 5
լային և պահէին, և կային յաղօթս առաջի Տն ։ * Եւ 6
ժողովեցին արծաթ ըստ իւրաքանչիւր կարի ։ * և ա- 7
ռաքեցին յեմ առ Յովակիմ որդի Քեղկեայ՝ որդւոյ Սա-
ղովմայ առ քահանայ. և առ այլ քահանայս զամենայն
ընդ նմա յեմ ։ * Յառնուլ նր զսպաս տանն Տն որ էլ 8
'ի տաճարէն՝ դարձուցանել յերկիրն Յուդայ, 'ի տաս-
ներորդում սիւան ամսոյ զսպասն արծաթեղէնս՝ զոր
արար Սեդեկիա որդի Յովսիայ արքայի Յուդայ. * յետ 9
գերելոյ Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց՝ զՅե-
քոնիա և զիշխանսն՝ և զկալանաւորականսն՝ և զզօրա-
ւոր[illegible] զժողովուրդ երկրին՝ յեմ. և տարաւ զնս 'ի
Բա[illegible] ։ * Եւ ասեն, ահաւասիկ առաքեցաք առ ձեզ 10
արծաթ. և գնեցէք արծաթոյդ ողջակէզս՝ և զմն մե-
ղացն, և կնդրուկ՝ և արարէք մանանա. և հանէք 'ի սե-
ղանն Տն այ մերոյ ։ * Եւ աղօթս արարէք 'ի վր կե- 11
նացն Նաբուքոդոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց, և 'ի վր
կե-

---

* Այլ նոյն Գրչագիրք մեր նորքէն զԲարուք առաջին յառաջքան զՈղբսն Երեմիայ. այլ ոմանք զանազաննին միայն 'ի Աւետարն՝ դնելով ըստ Բարուք ։

Գլ. ա. (1) Ոմանք. Բանք թղթին զոր ։ (1) Յօրինակին. Որդւոյ սասաղայ ։ (4) Ոմանք. 'Ի փոքուէ մինչև 'ի մեծս" ։ (4) Յօրինակին. Առ սուգ գետոյն ։ (5) Ոսկան. Որք ընկեալ լային և պա" ։ (8) Ոմանք. 'Ի տասներորդում նիսան ամսոյ. . զսպասն զարծաթեղէնս ։ (10) Ոմանք. Արծաթոյդ յողջակէզս ։

Digitized by Google

կենաց Բաղտասարայ որդւոյ նր̃ · զի եղիցին աւուրք
12 նց̃ իբրեւ զաւուրս երկնից ՚ի վր̃ երկրի ։ * Եւ տացէ
մեզ տր̃ զօրութիւն, եւ լուսաւոր արասցէ զաչս մեր · եւ
կեցցուք ընդ հովանեաւ Նաբուքոդոնոսորայ արքային
Բաբելացւոց, եւ ընդ հովանեաւ Բաղտասարայ որդւոյ
նր̃ · եւ ծառայեսցուք նց̃ աւուրս բազումս, եւ գտցուք
13 շնորհս առաջի նց̃ ։ * Աղօթս արարէք եւ ՚ի վր̃ մեր առ
տր̃ այ̃ մեր · զի մեղաք տն̃ այ̃ մերում, եւ ոչ դարձաւ
սրտմտութիւն տն̃ եւ բարկութիւն նր̃ ՚ի մէնջ մինչեւ ցայսօր ։
14 * Եւ ընթերցջիք զթուղթդ զայդ զոր առաքեցաք առ
ձեզ, դնել ՚ի տուն տն̃՝ յաւուրս տօնի, եւ յաւուրս
15 ժամանակի ։ * Եւ ասասջիք, տն̃ այ̃ մերոյ արդարութիւն
է, եւ մեր՝ ամօթ երեսաց, որպէս յաւուրս յայսմիկ մարդոյն
16 յուդայ՝ եւ բնակչաց Եմի ։ * եւ թագաւորաց մերոց, եւ
իշխանաց մերոց, եւ քահանայից մերոց, եւ մարգարէից
18 մերոց, եւ հարց մերոց առաջի տն̃ ։ * զի անհնազանդ
եղաք նմա, եւ ոչ լուաք ձայնի տն̃ այ̃ մերոյ գնալ ըստ
19 հրամանաց տն̃՝ զոր ետ առաջի մեր ։ * յօրէ յորմէ ե-
հան տր̃ զհարսն մեր յերկրէն եգիպտացւոց մինչեւ ցայս-
օր էաք անհնազանդք տն̃ այ̃ մերոյ, եւ խուսափեալք
20 չլսել ձայնի նր̃ ։ * Եւ պատեցան զմեւք չարիքն, եւ
նզովք զոր կարգեաց տր̃ ՚ի ձեռն Մովսիսի ծառայի իւ-
րոյ, յաւուր յորում եհան զհարսն մեր յերկրէն եգիպ-
տացւոց՝ տալ մեզ զերկիր որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր՝
21 որպէս եւ այսօր ։ * Եւ ոչ լուաք ձայնի տն̃ այ̃ մերոյ ըստ
22 ամ̃ բանից մարգարէիցն զոր առաքեաց առ մեզ ։ * եւ
գնացաք իւրաքանչիւր ըստ մտաց սրտի իւրոյ չարի,
հարկել աստուածոց օտարաց, առնել չար առաջի տն̃
այ̃ մերոյ ։

ԳԼ. Բ.

1 Եւ կացոյց տր̃ զբանս իւր զոր խօսեցաւ ՚ի վր̃ մեր,
եւ ՚ի վր̃ դատաւորաց մերոց որ դատէին զԻլ̃, եւ
՚ի վր̃ թագաւորաց մերոց, եւ ՚ի վր̃ իշխանաց մերոց,
2 եւ ՚ի վր̃ մարդոյ Իլի եւ յուդայ ։ * ածել ՚ի վր̃ մեր չարիս
մեծամեծս, որ ոչ երբեք գործեցան ՚ի ներքոյ ամ̃ երկ-
նից ·

---

(12) Բազումք · Տացէ մեզ տր̃ ։ (14) Ոմանք · Դնել ՚ի տուն տն̃ ։ (16) Ոսկան յաւելու յետ՝ առաջի տն̃ · համար 17 · "Մեղաք առաջի տն̃ այ̃ մերոյ · եւ ոչ հաւատացաք՝ ապաւինել բերել ՚ի նմանէ ։ "զի անհնազ"։ (18) Բազմք · Զոր ետ առաջի մեր ։ (19) Ոմանք · Եւ մինչեւ ցայսօր · · եւ խուսափեաք չլսել ձայ"։ (21) Ոմանք · Տն̃ այ̃ մերում ։
ԳԼ · Բ̃ · (1) Ոմանք · Եւ կացոյց տր̃ զբանս իւր ։ (2) Ոմանք · Ող̃ եւ արարաւ ։

Digitized by Google

նեց, որպէս արարաւ Իղ̅ի՝ ըստ գրելոցն յօրէնսն Մովսէ-
սի: * ուտել մեզ զմարմինս որդւոց մերոց, և մարդ ըզ- 3
մարմին դստեր իւրոյ: * Եւ մատնեաց զնոսա 'ի ստորկութի- 4
ամ̅ թագաւորաց որ շուրջ զմեւք էին. 'ի նախատինս
և յանապատ 'ի մէջ ամ̅ ժողովրդոց շուրջանակի՝ ուր
ցրուեաց զնոսա Տր̅ անդր: * և եղաք 'ի վայր՝ և ոչ 'ի 5
վեր. զի մեղաք Տն̅ ա̅յ մերոյ առ 'ի չլսելոյ ձայնի նր̅:
* Տն̅ ա̅յ մերոյ արդարութիւն. և մեր՝ և հարցն մերոց ա- 6
մօթ երեսաց, որպէս և յաւուրս յայսմիկ: * զոր խօսե- 7
ցաւ Տր̅ 'ի վ̅ր մեր զամ̅ չարիս զայսոսիկ որ եկին 'ի
վ̅ր մեր: * Եւ ոչ աղաչեցաք զերեսս Տն̅, դառնալ իւ- 8
րաքանչիւր 'ի խորհրդոց սրտի իւրոյ չարի: * և զար- 9
թեաւ Տր̅ 'ի վ̅ր չարեացն, զորս զարթոյց Տր̅ 'ի վ̅ր
մեր. զի արդար է Տր̅ յամ̅ 'ի գործս իւր՝ զոր պատուի-
րեաց մեզ: * և ոչ լուաք ձայնի նր̅ երթալ զհետ հրա- 10
մանաց Տն̅ զոր ետ առաջի մեր:

Գ * Եւ արդ Տր̅ ա̅ծ Իղ̅ի, որ հաներ զժողովուրդ քո յերկ- 11
րէն եգիպտացւոց, հզօր ձեռամբ՝ նշանօք և արուես-
տիւք՝ և մեծամեծ զօրութեամբ՝ և բարձր բազկաւ, և ա-
րարեր քեզ անուն որպէս յաւուր յայսմիկ: * Մեղաք ամ- 12
պարշտեցաք՝ անիրաւեցաք Տր̅ ա̅ծ մեր յամ̅ իրաւունս
քո: * դարձցի սրտմտութիւն քո 'ի մէնջ. զի սակաւք 13
նուազք 'ի մէջ հեթանոսաց՝ ուր ցրուեցեր զմեզ անդր:
* Լո՛ւր Տր̅ աղօթից մերոց, և խնդրուածոց մերոց, և 14
փրկեա՛ զմեզ վս̅ անուան քոյ. և տո՛ւր մեզ շնորհս ա-
ռաջի գերչաց մերոց: * զի ծանիցէ ամ̅ երկիր՝ թէ դու 15
ես Տր̅ ա̅ծ մեր. զի անուն քո կոչեցաւ 'ի վ̅ր Իղ̅ի, և
'ի վ̅ր ազգի նր̅: * Տր̅՝ նայեա՛ց 'ի տաճարէ սրբոյ քումմէ, 16
և խորհեա՛ց զմեզ. խոնարհեցո՛ Տր̅ զունկն քո՝ և
լո՛ւր. * բա՛ց զաչս քո՝ և տե՛ս. զի ոչ եթէ մեռեալքն 'ի 17
դժոխս որոց առան ոգիք 'ի միջոյ նց̅, տացեն փառա-
ւորութիւն և իրաւունս Տն̅: * այլ անձինք տրտմեալք 18
յանհնարին տրտմութենէ, որ գնան կորացեալք՝ և հի-
ւանդացեալք, և աչք տակացեալք՝ և անձինք քաղ-
ցեալք՝ տացեն քեզ փառս և արդարութիւն: * Տր̅՝ ոչ ե- 19
թէ առ իրաւանց հարցն մերոց և թագաւորաց մերոց
արկանեմք զգութս առաջի քո Տր̅ ա̅ծ մեր: * զի առաքեր 20

ըզ-

(3)(4) Ոմանք. Զմարմինս որդւոց մերոց. կամ, իւրոյ.. ամ̅ թագաւորութեանց որ շուրջ: (5) Ոմանք. Եւ եղեաք 'ի վայր... Տն̅ ա̅յ մերում: (6) Ոսկան. Եւ մեզ և հարցն մերոց: (9) Ոմանք. Յամ̅ գործս իւր: (10) 'Ի լուսն". Զոր ետ առաջի մեր: (11) Ոմանք. Տր̅ ա̅ծ մեր որ հաներ.. որպէս և յաւուր յայսմ": (14) Ոմանք. Եւ փրկեա՛ զմեզ վս̅ քո: (16) Ոսկան. Զունկն քո՝ և լո՛ւր մեզ:

զսրտմտութիւն քո և զբարկութիւն քո 'ի վ̄ր մեր, որպէս և խօ-
21 սեցար 'ի ձեռն ծառայից քոց մարգարէից. եթէ * այսպէս ասէ տ̄ր, խոնարհեցուցէք զպարանոցս ձեր, և
հարկեցարո՛ւք արքային բաբելացւոց. և նստարո՛ւք յերկ-
22 րին զոր ետու հարցն ձերոց : * և եթէ ոչ լուիցէք ձայ-
նի տ̄ն հարկել արքային բաբելացւոց, պակաս արա-
23 րից 'ի քաղաքացդ յուդայ և արտաքոյ եմի՝ * զձայն ու-
րախութեան, և զձայն ցնծութեան, զձայն փեսայի և զձայն
հարսին. և եղիցի ա̄մ երկիրդ յանապատ 'ի բնակչաց :
24 * Եւ ո՛չ լուաք ձայնի քում հարկել արքային բաբե-
լացւոց : և կացուցեր զբանս քո զոր խօսեցար 'ի ձեռն
ծառայիցն քոց մարգարէից, հանել զոսկերս թագա-
ւորացն մերոց, և զոսկերս հարց մերոց 'ի տեղւոջէ իւր-
25 եանց : * Եւ ահա անկեալ կան 'ի տօթի տունջեան,
և 'ի ցուրտ գիշերոյ. և մեռան 'ի ցաւս չարաչարս՝ 'ի
26 սով և 'ի սուր և 'ի գերութիւն : * և արարեր զտաճարն
քո յորոյ վ̄ր կոչեցաւ անուն քո, որպէս յաւուրս յայս-
27 միկ՝ վ̄ս չարութեան տանն ի̄է̄լ̄ի և տանն յուդայ : * Եւ ա-
րարեր ընդ մեզ տ̄ր ա̄ծ մեր ըստ ա̄մ հեզութեան քում,
28 և ըստ ա̄մի մեծի գթութեան քոյ : * որպէս խօսեցար 'ի ձեռն
ծառայի քոյ մովսիսի, յաւուր պատուիրելոյ քոյ նմա
29 գրել զօրէնս քո առաջի որդւոցն ի̄է̄լ̄ի : * և ասել՝ եթէ
ոչ լուիցէք ձայնի իմում. եթէ ոչ շռալինդդ մեծ և յոյժ
դարձցի 'ի փոքրկութիւն 'ի մէջ ազգաց ուր ցրուեցից
30 զձեզ անդր : * զի գիտեմ եթէ ո՛չ լսիցեն ինձ, զի ժո-
ղովուրդ խստապարանոց է. և դարձուցանեն զսիրտս
31 իւրեանց յերկրին պանդխտութեան իւրեանց : * Եւ ծա-
նիցեն՝ թէ ես եմ տ̄ր ա̄ծ ն̄ց. և տաց ն̄ց սիրտ՝ և ա-
32 կանջս լսելոյ : * և օրհնեսցեն զիս յերկրին գերութեան
33 իւրեանց. և յիշեսցեն զանուն իմ : * և դարձցին 'ի խըս-
տութենէ պարանոցի իւրեանց, և յերաց չարեաց իւր-
եանց. զի յիշեսցեն զճանապարհս հարց իւրեանց մե-
34 ղուցելոց առաջի իմ : * Եւ դարձուցից զն̄ս յերկիրն
զոր երդուայ տալ հարցն ն̄ց աբրահամու և սահակայ
և յակոբայ, և տիրեսցեն նմա. և բազմացուցից զն̄ս,
35 և ո՛չ նուաղեսցին : * և հաստատեցից ն̄ց ուխտ յաւի-
տենական լինել ինձ ն̄ց յա̄ծ, և նոքա եղիցին ինձ 'ի
ժո-

(21) Բ̄ղ̄մ. Եւ հարկեցէք արքային : (23) Ոսկան. Եր-
կիրդ անապատ 'ի բն՛՛ : (27) Ոմանք. Հեզութեան քո, և ը̄ս̄տ ա̄մ
մեծի : (29) Ոսկան. Եւ ասել եթէ լուիցէք : (29) Ոմանք.
Շռինդն մեծ և յոյժ դարձցի փոքրկութիւն : (30) Ոմանք.
Եթէ ո՛չ լուիցեն ինձ.. յերկիրն պանդխտութեան : (33) Ո-
մանք. Եւ յերաց չարաց իւ՛՛.. զճանապարհ հարցն իւ՛՛ :
(34) Ոմանք. Եւ յակոբու.. և ոչ նուաղեսցին :

Digitized by Google

ժողովուրդ։ և ո՛չ ևս խախտեցից զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ
յերկրէն զոր ետու նմա։

ԳԼ. Գ.

Տէր ամենակալ՝ Աստուած Իսրայէլի, անձինք նեղեալք՝ և հոգիք 1
ձանձրացեալք աղաղակեն առ քեզ։ * Լո՛ւր Տէր և 2
ողորմեա՛ց, զի Աստուած ողորմած ես, և ողորմեա՛ց՝ զի մե՛-
ղաք առաջի քո։ * զի դու բնակեալ ես յաւիտեան, և 3
մեք կորստական իցեմք յաւիտեան։ * Տէր ամենակալ՝ Աստուած Իսրայէլի. 4
լո՛ւր աղօթից մեռելոցն Իսրայէլի, և որդւոցն մեղուցելոց
առաջի քո. որք ո՛չ լուան ձայնի Տեառն Աստուծոյ իւրեանց. և
պատեցին զմեզ չարիքս։ * Մի՛ յիշեր զանիրաւութիւնս 5
հարցն մերոց, այլ յիշեա՛ զձեռն քո, և զանուն քո 'ի
ժամանակի յայսմիկ։ * զի դո՛ւ Տէր Աստուած մեր. և օրհնես- 6
ցուք զքեզ Տէր։ * Զի վա՛ն այսորիկ ետուր զերկեւղ քո 7
'ի սիրտս մեր կարդա՛լ զանուն քո. և օրհնեսցուք զք-
քեզ 'ի գերութեան մերում. զի դարձուցաք 'ի սրտէ
մերմէ զամ անիրաւութիւնս հարցն մերոց մեղուցելոց ա-
ռաջի քո։ * Ահաւասիկ մեք այսօր 'ի գերութեան մերում. 8
ուր ցրուեցեր զմեզ այսր 'ի նախատինս՝ և 'ի նզովս՝ և
'ի պարտիս ըստ ամ անօրէնութեանց հարց մերոց՝ որ
ապստամբեցին 'ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ։
Դ. * Լո՛ւր Իսրայէլ զպատուիրանս կենաց. ունկնդիր լեր ճանաչել 9
զիմաստութիւն։ * զի՞նչ է Իսրայէլ. զի՞ է զի յերկիր թշնա- 10
մեաց ես։ * Հնացար յերկրի օտարութեան, խառնակե- 11
ցար ընդ դիականունս. համարեցար ընդ իջեալս 'ի դը-
ժոխս։ * Թողեր զաղբիւրն իմաստութեան։ * եթէ 'ի ճա- 12
նապարհն Աստուծոյ գնացեալ էիր, բնակեալ էիր խաղաղու- 13
թե՛ յաւիտենական ժամանակաց։ * Ուսի՛ր՝ ո՛ւր է իմաս- 14
տութիւն, ո՛ւր է զօրութիւն, ո՛ւր է հանճար, ճանաչել միան-
գամայն՝ թէ ո՛ւր են կեանք երկայնակեացք. ո՛ւր է լոյս
աչաց և խաղաղութիւն։ * Ո՞ եգիտ զտեղի նորա, և ո՞ եմուտ 15
'ի գանձս նորա։ * Ո՞ւր են իշխանք հեթանոսաց՝ և որ տի- 16
րէին գազանաց երկրի։ * որ ընդ թռչունս երկնից 17
ճախրէին. * և գանձէին արծաթ և ոսկի՝ յոր յուսացան 18
մարդ-

Գլ. Գ. (1) Ոմանք. Եւ ոգիք ձանձրացեալ''։ (7) Ոմանք. Զի վա՛ն այնորիկ։ (7) Ոմանք. Զամ անօրէնութիւնս հարցն։ (8) Ոմանք. Զմեզ այսօր 'ի ն
րաւութեանց։ (10) Ոմանք. Իսրայէլ,
մանք. Յերկրիդ օտարութեան, խ
ընծայիցին պահանջք. Գնացեալ է
Որ ոմանք. բնակեէիր խա''։ (1
դադա''։ Եւ ոմանք. և որ իշխեն
պահուն։ Զարծաթն և զոսկին.

Digitized by Google

մարդիկ․ և ոչ գոյր թիւ ստացուածոց նց․ և որք զոր-
ծեն զարծաթն և զոսկին, և հոգան․ և ոչ գոն հնարա-
19 մանք գործոց նց։ * Ապականեցան և 'ի դժոխս իջին․
20 և այլք փոխանակ նց կանգնեցան։ * Երիտասարդք
տեսին լոյս, և բնակեցին յերկրի․ և զճանապարհս ի-
21 մաստութե ոչ ծանեան։ * և ոչ 'ի միտ առին զշաւիղս
նր, և ոչ կալեալ 'ի վր նր․ որդիք նց 'ի ճանապարհէ
22 նր հեռի եղեն։ * Ո՛չ լու եղև 'ի քանան, և ոչ երևե-
23 ցաւ 'ի թեման։ * և ոչ որդիքն հագարու խնդրեն զի-
մաստութի։ վաճառականք մերրանայ և թեմանայ․ և ա-
ռասպելախօսք՝ և քննիչք իմաստութե զճանապարհն
իմաստութե ոչ ծանեան, և ոչ յուշ եղեն նց շաւիղք
24 նր։ * Ո՛վ իէլ՝ որք զի մեծ է տունն այ, և ընդարձակ
25 է տեղի ստացուածոց նորա։ * Մեծ է՝ և ոչ գոյ թիւ․
26 բարձր և անչափ։ * Անդ ծնան սկայքն անուանիք,
իսկզբանէ եղեալք մեծամեծք, հմուտք պատերազմաց։
27 * ոչ եթէ զնս ընտրեաց ած, և ոչ զճանապարհ իմաս-
28 տութե ետ նց։ * և կորեան առ 'ի չգոյէ իմաստութե,
29 և սատակեցան վս անմտութե իւրեանց։ * Ո՞ ել յեր-
30 կինս և առ զնա՝ և իջոյց զնա յամպոց։ * Ո՞ անց յայնկոյս
ծովու՝ և եգիտ զնա, և բերիցէ զնա ընդ ընտիր ոսկ-
31 ւոյ։ * Չիք որ գիտէ զճանապարհս նր, և ոչ որ զմտա-
32 ծիցէ զշաւիղս նր։ * Այլ որ գիտէն զամ՝ նա ճա-
նաչէ զնա, եգիտ զնա իմաստութբ իւրով․ և որ կազ-
մեաց զերկիր յաւիտենս ժամանակաց, ելից զնա ա-
33 նասնովք և չորքոտանեօք։ * Որ առաքէ զլոյս՝ և գնայ․
34 կոչեաց զնա՝ և նա լուաւ նմա դողութբ։ * և աստեղք
ծագեցին յիւրաքանչիւր պահպանութե՝ և ուրախ ե-
35 ղեն։ * կոչեաց զնս՝ և ասեն, ահաւասիկ կամք․ ծա-
36 գեցին ուրախութբ արարչի իւրեանց։ * Սա է Ած
37 մեր՝ ընդ որում ոչ համարեսցի այլ։ * եգիտ զամ ճա-
նապարհս իմաստութե․ և ետ զնա յակոբայ ծառայի
38 իւրում, և իէլի սիրեցելոյ 'ի նմանէ։ * Յետ այսորիկ
յերկրի երևեցաւ՝ և ընդ մարդկան շրջեցաւ։

ԳԼ․ Դ․

1 Այս են գիրք հրամանաց այ, և օրէնք որ կան յա-
ւիտեան։ Ամենեքին որ ընդունին զնա կեան, և

որք

(21) Բձ․ 'ի ճանապարհէ նց հեռի։ (23) 'ի բձս ոչ․ Եւ թե-
մանայ․ և ա՛՛։ (29) Յօրինակին․ Եւ առ զնա, և իջոյց զնա։
(30) Ոմանք․ Ո՛վ անց․․ և բերիցէ զնա ընտիր ոսկւոյ։
(31) Ոմանք․ Չիք ոք որ գիտէ։ (36) Բձ․ Սա ած մեր՝ է։
(37) Ոմանք․ Ծառայի իւրոյ և իէլի սիրելւոյ 'ի նմանէ։
ԳԼ․ Դ․ (1) Ոմանք․ Եւ ամենեքեան որ ընդ ունին զնա 'ի

Digitized by Google

որք Թաղուն զնա մեռեալն ։ * Դարձեալ յանկարծ՝ եւ յանկարծ 2
Հայր զնմանէ, ընդ ծառայութեան ամենայն լուսոյ նմա ։ * Եւ մեք 3
տար այլում զփառս քո, եւ մի զօգնութ աղօթք տառապան-
աց ։ * Երանի է մեզ իւրն, զի Հաւատացաք նմա ծառայութք 4
մեր էին ։ * Քաղցրալից ժողովուրդ իմ, յերկնային իէլ ։ 5
* զի վաճառեցարուք յաղագս՝ եւ ոչ 'ի կորուստ․ փոխա- 6
նակ զի բարկացուցէք զուք զնոյն՝ մանաւանդ Հանդեր-
ձակարդաց ։ * քանզի զայրացուցէք զարարիչ ձեր ․ 7
զոհեցէք դիւաց՝ եւ ոչ նմա ։ * Մոռացարուք զկերակ- 8
րիչն ձեր զնոյն յաւիտեան ․ տրտմեցուցէք եւ զզուարթացուցիչն
ձեր զնմ ։ * զի եռեալ զեկեալ 'ի վերայ ձեր զզուարթու- 9
թին յայլ՝ եւ ասէ ։
Ե Լուսաւորք պանդուխտք սիրելիք, զի ած 'ի վերայ իմ մեծ
ասուծ մեծ ։ * [illegible] զզերութ ուստերաց եւ դստերաց իւ- 10
մոց, զոր ած 'ի վերայ նոցա յաւիտենականին ։ * մնասցէ զնա 11
ուրախութ, եւ յուղարկեցէ զնոս լալով եւ սգով ։ * Մի 12
ոք ոանհար լիցի այրւոյս, որ մնասցի միայնացեալ 'ի
բազմաց ․ Թափուր եղէ մի բազում մեղաց ․ որդւոց իւ-
մոց ․ զի խոտորեցան յօրինացն նոյ, * եւ զիրաւանցն նոյ 13
ոչ ծանեան ․ եւ ոչ գնացին 'ի ճանապարհս պատուիրա-
նաց նոյ, եւ ոչ 'ի շաւիղս խրատու արդարութե նորա ելին ։
* Եկեսցեն պանդուխտք սիրելիք, եւ յիշեսցեն զգերու- 14
թին ուստերաց եւ դստերաց իմոց զոր ած 'ի վերայ նոցա
յաւիտենականն ։ * ած 'ի վերայ նոցա ազգ Հեռաւոր, ազգ 15
լիրբ եւ այլալեզու ․ * որ ոչ ակն ածէին 'ի ծերոյն, եւ 16
ոչ ողորմէին տղայոյն ․ տարան զսիրելիս այրւոյս, եւ 'ի
դստերաց Թափուր արարին զմիայնացեալս ։ * Եւ ես՝ զի 17
չէի ձեռնհաս օգնել ձեզ ։ * որ ած զչարիսն 'ի վերայ, 18
փրկեսցէ զձեզ 'ի ձեռաց Թշնամեաց ձերոց ։ * Գնա- 19
ցէք որդեակք գնացէք, զի ես մնացի աւերակ ։ * Մերկ- 20
կացայ զպատմուճան խաղաղութե, եւ զգեցայ զքուրձ
խնդրուածոց իմոց ․ աղաղակեցից առ յաւիտենականն
յաւուրս իմ ։ * Քաջալերեցարուք որդեակք ․ գոչե- 21
ցէք առ ած եւ փրկեսցէ զձեզ 'ի բռնութե ձեռաց Թշշ-
նամեաց ։ * զի ես յուսացայ 'ի յաւիտենականն վասն 22
փրկութե ձերոյ ․ եւ եկն ինձ ուրախութե 'ի սրբոյն 'ի մի
սոցր-

կեանս ․ Կ որք ։ (1) 'ի լռու"․ն
ւոց ։ զոր Ն օրէնսն մի յաւէլեալ
մի զօգնութ քո աղօթք ։ (8) Բ
կան ։ (11) Ոմանք ․ Լալով եւ ս
նածէլին ծերոյն ․ ․ զսիրելիս
ես զինչ եք ձեռնհաս ։ (20)
մոց ․ աղաղակեցից առ յաւ
'ի բռնութե չեռաց Թշնամե

Digitized by Google

ողորմութենէն, որ եկեսցէ ձեզ ընդ հուպ 'ի յաւիտենա-
23 կանէն փրկչէ ձերմէ։ *Զի յուղարկեցի զձեզ սգով
եւ լալով, եւ տացէ ինձ Այ զձեզ ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ
24 յաւիտեանս։ *Զի որպէս այժմ տեսին դրացիքն
Սիովնի զգերութիւն ձեր. նոյնպէս տեսցեն ընդ հուպ
յԱյ զփրկութիւն ձեր, որ եկեսցէ 'ի վերայ ձեր փառօք-
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35 զպղծութիւն նորա։ *եկեսցէ 'ի վերայ նորա հուր 'ի յաւիտենա-
կանէն աւուրս բազումս. եւ եղիցի բնակութիւն դի-
ւաց զբազում ժամանակս։
36 *Հայեաց ընդ արեւելս Եմ, եւ տես զեկեալդ ուրախու- Է
37 թիւն քեզ յԱյ։ *Ահաւասիկ գան որդիքն քո զորս յու-
ղարկեցեր. գան ժողովեալք յարեւելից մինչեւ 'ի մուտս
արեւու բանիւ սրբոյն. խնդացեալք փառօքն Այ։

Digitized by Google

ԳԼ. Ե.

Մերկեա՛ Եմ զհանդերձ սգոյ եւ չարչարանաց քոց. 1
եւ զգեցի՛ր զվայելչութիւն փառացն Այ՝ յաւիտենից:
* արկ զքեւ զկրկնոցն արդարութեան յԱյ. դի՛ր խոյր ՚ի 2
գլուխ քո զփառաց յաւիտենականին: * Զի ցուցցէ 3
Այ ՚ի ներքոյ երկնից զամ լուսաւորութիւն քո. * եւ կո 4
չեսցի քեզ անուն յԱյ յաւիտեան՝ խաղաղութիւն, արդա
րութեան՝ եւ փառք Աստուածպաշտութեան: * Արի՛ Եմ, եւ կա՛ց 5
՚ի վր բարձու, եւ հայեա՛ց ընդ արեւելս, եւ տես ժողո
վեալ զորդիսն քո յարեւելից մինչեւ յարեւմուտս՝ բանիւ
սրբոյն զուարճացեալս յԱյ յիշատակօք: * Զի ելին ՚ի 6
քէն հետեւակք՝ վարեալք ՚ի թշնամեաց. եւ ածցէ զնո
սա քեզ Այ ամբարձեալս փառօք իբրեւ զաթոռ թա
գաւորութեան: * Զի հրամայեաց Այ խոնարհել զամ լե 7
րանց բարձանց, եւ բլրոց մշտնջենաւորաց, եւ լնուլ ձո
րոց ՚ի հարթութիւն երկրի. զի գնասցէ Իէլ զգուշութբ
փառացն Այ: * Եւ հովանի լիցին նմա ամ անտառք. եւ 8
ամ փայտ անուշահոտ Իէլի հրամանաւ Այ: * Զի առաջ 9
նորդեսցէ Այ Իէլի ուրախութբ լուսով փառաց իւրոց
հանդերձ ողորմութբ եւ արդարութեամբ ՚ի նմանէ:

Կատարած:

ՈՂ

Գլ. Ե. (1) Բազումք. Սգոյ եւ չարչարանաց քոց. . ՚ի յաւի տենից. (2) Ոմանք. Եւ արկ զքեւ կրկնոցն Այ՝: (3) Ոմանք. Լուսաւորութիւն քո: (4) Ոմանք. Յայ ՚ի յաւիտենից: (4) Ոմանք. Արդարութեան, եւ փառք: (5) Բազումք. Եւ կաց ՚ի բարձու: (9) Բազումք. Այ Իէլի ուրախութբ լուսով:
* ՚Ի ձեռագիրս՝ ոմանք. Կատարեցաւ բարուք:
* Ոմանք ՚ի լատինական օրինակէն [illegible] [illegible] Օրինակ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

ՈՂԲՔ ՍՐԲՈՅՆ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼ. Ա.

Ողբայ զաւերումն Երուսաղէմի եւ զգերութիւն ժողովրդեանն իւրոյ, եւ խոստովանի զմեղս իւրեանց:

1 ԶԻԱ՞ՐԴ ՋԱՑԱՒ, ՆՍՏԱՒ միայնացեալ քաղաքն բազմամարդոյ, եւ եղեւ
իբրեւ կին մի այրի լցեալ արամբք 'ի մէջ
հեթանոսաց: Իշխանն աշխարհի եղեւ հար-
2 կատու: *Լալով լայց 'ի գիշերի, եւ արտասուք իւր ընդ
'ի վերայ ծնօտից իւրոց. եւ ոչ գտաւ մխիթարիչ նմա
յամենայն աւուր 'ի սիրելեաց իւրոց: Ամ բարեկամք նր
3 անարգեցին զնա. եւ եղեն նմա իբրեւ թշնամիք: *Վա՛ս գե-
րեցաւ 'ի գերութիւն յուդայ; 'ի բազում աշխատութենէ: Նա
'ի նեղութեն, աղքատութեն, ծառայութեն. նստաւ 'ի մէջ հե-
թանոսաց, եւ ոչ եգիտ հանգիստ: Ամ հալածիչք իւր
4 հասին նմա 'ի մէջ թշնամեաց իւրոց: *Սուգ առին ճա-
նապարհք սիոնի. զի ոչ գոյր երթեւեկ տօնից ամ_ չէն
ըեկանաց նր. ամ դրունք նր եղեն յապականութեան: Եւ
քահանայք նորա հառաչեն՝ հառաչեն՝ եւ յոգւոց հանեն:
կուսանք նր 'ի գերութեն վարեցան. եւ ինքն դառնա-
5 ցեալ յանձն իւր: *Եւ եղեն նեղիչք նր 'ի գլուխ, եւ
եւ թշնամիք նր յաջողեցան. զի տր կորացոյց զնա վն
բազում ամպարշտութեան նր: Տղայք նր վարեցան 'ի գե-
6 րութիւն առաջի նեղչաց նր: *Բարձաւ 'ի դստերացն Սիո
նի ամ վայելչութիւն նց: եղեն իշխանք նց իբրեւ խոյք,
որոց ոչ գտանիցեն ճարակ: երթան դժնդակ ճա-
նապարհ իբրեւ տկարանց կերակրոց. զի հանդուրժեն զանձ
ձինս

---

* Բաղաձայն այբուբենի 'ի մերումս՝ այսպէս առնին միջնագիրս. Սէյն Երեմիայի ողբք:

Digitized by Google

ձինս իւրեանց։ Երթային և ոչ ՚ի միասս իւրեանց՝ առա-
զէ ջի նեղչաց ըստ վարելոյ հալածչացն։ * Յիշեաց Երէմ զօր
տառապանաց, և զօր անհաստման իւրոյ․ Թափառեցաւ
ընդ ամ ցանկալի ինչս որ առաջեալ էր իսկզբանէ։
յանկանել ժողովրդեանն ՚ի ձեռս թշնամեացն, և ոչ
էր որ օգնէր նմա։ տեսին ատելիք նր̅, ձան հարին և
խէթ ծիծաղեցան ՚ի վր̅ գերութեան նր̅։ * Մեղս մեղաւ Երէմ, 8
վն̅ այսորիկ ամ գովիչք նր̅ կոր՚իգլեալ ատեցին զնա․
զի տեսին զանարգանս նր̅․ զի նա ինքնին յետս դար-
տեթ ձեալ յոգւոց հանէր։ * Պղծութիւն նր̅ առաջի ոտից իւ- 9
րոց, և ոչ յիշեաց նա զյետինս իւր․ իջոյց արտասուս
մեծամեծս, և ոչ էր որ մխիթարէր զնա։ տես Տր
զտառապանս իմ, զի բարձրացան թշնամիք իմ ՚ի վր̅
յոդ իմ։ * Զձեռն իւր ձգեաց նեղիչն ՚ի վր̅ ցանկալեաց 10
իմոց։ տեսի ես զհեթանոսս զի մտին ՚ի սրբութիւն քո․
որոց պատուիրեցեր թէ մի մտցեն ՚ի ատեան ժողովրդեան
քափ քոց։ * Ամ ժողովուրդք յոգւոց հանէին ՚ի խնդիր հա- 11
ցի․ ետուին զամ ցանկալի ինչս իւրեանց ՚ի գինս հացի․
զի դարձուսցեն զանձինս իւրեանց յինքեանս։ տես Տր՝
և հայեաց․ զի եղէ ես անարգեալ և արհամարհեալ։
լամ * Ձեզ ասեմ, ձեզ ասեմ անցաւորք ճանապարհաց՝ 12
մէմ դարձարուք հայեցարուք և տեսէք, թէ իցէ՞ երբէք
ցաւք ըստ ցաւոց լեալ՝ որ ՚ի վր̅ իմ հասին։ բարկա-
ռնեցաւ յիս Տր, և կորացոյց զիս յաւուր բարկութեան և
մէմ սրտմտութեան իւրոյ։ * ՚Ի բարձանց իւրոց առաքեաց 13
հուր յոսկերս իմ․ ցանց ձգեաց ոտից իմոց, և դար-
ձոյց զիս յետս իմ․ արար յապականութիւն զանձն իմ,
նուն զօրհանապազ ՚ի տառապանս տրտմութեան։ * Կանխեաց 14
Տր ՚ի վր̅ ամբարշտութեան իմոյ, և արկ զինեւ զձեռն իւր։
ծանրացոյց զլուծ իւր ՚ի վերայ պարանոցի իմոյ․ տկա-
րացաւ զօրութիւն իմ։ մատնեաց զիս Տր ՚ի ձեռս ցաւոց
սամ իմոց, և ոչ կարեմ հանդարտել։ * Ջնջեաց ՚ի միջոյ իմմէ 15
այն զընտիր ընտիր զօրաց իմոց։ կոչեաց ՚ի վր̅ ընտրելոց
իմոց ժամանակ բեկման։ Հնձան եհար Տր կուսի դըս-
տերն յուդայ։ * Վն̅ այսորիկ ես տրտմեալ եմ ՚ի լալ մա- 16

տառ-

(7) Օրինակ Գ
(8) Ոմանք. Վ
մանք. Եւ ո
Զգեաց նեղ
եանց զինս
Դարձարուք
(14) Ոմանք.
իմոյ. և ոչ է
ընտրելեաց

տուցեալ եմ ։ Աչք իմ իջոյց արտասուս · զի հեռի են
եղեն յինէն մխիթարիչք իմ, որ դարձուցանէր զանձն
իմ յիս ։ մաշեցան որդիք իմ յապականութիւն, զի զօ-
17 րացաւ թշնամիք իմ ։ * Տարածեաց Սիոն զբազուկս իւր
իւր առ Տծ, և ո՛չ ոք էր որ մխիթարէր զնա · շուրջ զնո-
վաւ նեղիչք նր ։ եղև Եհմ աղտեղեալ իբրև կին մի 'ի
18 մէջ նց ։ * Արդա՛ր է Տր Տծ · զի ես դառնացուցի զբե-
նա ։ լուարո՛ւք զայս ամ ժողովուրդք և տեսէք զցաւս իմ
իմ ։ օրիորդք իմ և երիտասարդք իմ վարեցան 'ի գե-
19 րութի ։ * Կոչեցի ես զսիրելիսն իմ, և նոքա արհամարհե-
ցին զիս · քահանայք իմ և երիցունք իմ 'ի քա-
ղաքիս սատակեցան ։ խնդրեցին կերակուր զի դարձուս-
20 ցեն զոգիս իւրեանց, և ո՛չ գտան ։ * Տե՛ս Տր զի նե-
ղեալ եմ · որովայնք իմ խռովեցան, սիրտ իմ դարձաւ յիս,
և ես դառն դառնացեալ · արտաքուստ ժառանգեաց
21 զիս սուր, որպէս և մահ 'ի ներքուստ ։ * Լուարո՛ւք լուա-
րո՛ւք զայս · զի ես հեծեծեմ հառաչեմ, և ո՛չ ոք է որ մխի-
թարէ զիս · ամ թշնամիք իմ լուան զչարիս իմ, և ուրա-
հարկին ինձ · զի դու արարեր զօրն զայն, և դու կոչե-
22 ցեր զժամանակն զայն · և եղև ինձ վայ վայ ։ * Մտցեն ամ-
չարիքն ամ առաջի քո, և ճռաքաղ արարեր զնս ·
զոր օրինակ արարեր ճռաքաղ զիս 'ի վը ամ մեղաց ի-
մոց · զի բազում եղեն հեծութիւնք իմ, և սիրտ իմ լք
եղև տրտմութբ ։

ԳԼ. Բ.

1 Ո՛րպէս խաւարեցաւ սրտմտութբ և բարկութբ Տն Բ-
դուստր Սիոնի · ընկէց յերկնից յերկիր զփառսն Իսրայ-
2 ելի, և ո՛չ յիշեաց զպատուանդան ոտից իւրոց ։ * Ցա-
ւուր սրտմտութե բարկութե իւրոյ ընկլոյզ Տր յանխնայ
զամ գեղ յակովբայ · քակեաց և ո՛չ անխնայեաց ։ զա-
մուրս դստերն յուդայ կործանեաց յերկիր · անար-
գեաց

տուասիկ · · իջոյց արտօսր · · զի զօրացաւ թշնամին ։
(18) Բ՟ոմ · Զայս ամ ժողովք ։ (18) Ոմանք · Վարեցան
'ի դերութի ։ (19) Ոմանք · Եւ երիցունք սատէն 'ի քա-
ղաքի · · զկերակուր զի դարձուսցեն զոգիս իւրեանց ։
· · և ինձ
(22) Ու-
Ոտ. ու-
զպատ-
յանխը-
սկզբայ ·

Digitized by Google

գա- գերաց զիշխանս և զԹագաւորս նց ։ * Փշրեաց տէր զա- 3
մէլ ւուր սրտմտութե բարկութե իւրոյ զամ եղջերս իէլի ,
և դարձոյց յետս զաջ նր առաջի Թշնամեաց նորա ։
հուր վառեաց զյակոբ · հրշեաց և ծախեաց զամ ․ որ
դա- շուրջ էր զնովաւ ։ * Մուաւ Է զաղեղն իւր իբրև զԹշ- 4
լէԹ նամի · հաստատեաց զաջ իւր ՚ի վր նր , և սպան զամ
ցանկալիս զաւակր սիոնի ։ հեղ ՚ի վր նր զսրտմտութե
հէ բարկութե իւրոյ հրով ։ * Եղև տէր իբրև Թշնամի , և կոր- 5
ծանեաց զիէլ · կործանեաց զԹագաւոր նր , կործա-
նեաց զամ ամուրս նր · և բազմացոյց դստերն յուդայ
վաւ տառապանս ՚ի վր տառապանաց ։ * Խզեաց իբրև զայ- 6
գի զխորանս նորա , և ապականեաց զտօն տարեկանաց
նր ։ մոռացաւ տէր զոր արար սիոնի տօնս տարեկանաց
և զշաբաթս · և զայրացոյց ՚ի մտնչել բարկութե իւրոյ
զէ զԹագաւորս և զիշխանս և զքահանայս ։ * Մերժեաց 7
տէր զսեղան իւր , և ՚ի բաց ընկէց զսրբութիւն իւր · կոր-
ծանեաց զպարիսպս աշտարակաց ամրոցաց նորա ։
ձայն ետուն՝ գոչեցին ՚ի տան տն · իբրև յաւուրս տօ-
խէԹ նից տարեկանաց նր ։ * Ընկեցաւ կործանեալ պարիսպ 8
դստեր սիոնի ։ չափ արկին՝ և ոչ անդրեն դարձուցին
զձեռս իւրեանց ։ սուգ առին մահարձանք, և պարիսպք
տէԹ առհասարակ դողդոջեալ կործանեցան ։ * Կործանեցին 9
յերկիր զդրունս նր , և խորտակեցին զնիգս նր · Թա-
գաւորք նր և իշխանք նր ՚ի մէջ հեԹանոսաց ։ ոչ գոյին
օրէնք և մարգարէք · և ոչ էին այնք որ տեսանէին տե-
յոդ սիլս ՚ի տէ ։ * Իջին հայրԹ նստին գետնոյ · կարկեցան 10
ծերք դստեր սիոնի · հող արկին զգլխով իւրեանց ·
քրձազգածք եղեն · յերկիր կործանեցին զիշխանս կու-
քափ սանաց նմ ։ * Պակասեցին աչք իմ յարտասուաց · 11
խռովեցաւ որովայն իմ · յերկիր յածան փառք իմ ՚ի
վերայ բեկման դստեր ժողովրդեան իմոյ ․ ՚ի սատակել
լա- տղայոց ստնդիեցաց ընդ ամ փողոցս քաղաքին ։ * ՚Ի 12
մէդ մարց իւրեանց պահանջէին հաց և գինի ․ ՚ի պակասել
Թափել հանել զոգիս իւրեանց , ընկեցեալ ցրուեալ
մէմ կային ՚ի մէջ քաղաքին ։ * Զի՞նչ վկայութե վկայեցից 13
քեզ ․

(3) Ոմանք · Դարձոյց յետս զաջ նր · · որ շուրջ զնովաւ է ։
(4) Յօրինակին · Մուա ընդ զերկս քո իբրև ։ (4) Ոմանք ·
Իբրև Թշնամի · · զամ ցանկալի զաւակր ։ (5) Բազումք ·
ԶԹագաւորս նր ։ (5) Յօրինակին · Տառապանս ՚ի վերայ
տառա՛՛ ։ (6) Ոմանք · Զտօնս տարեկանաց նր · · · և շա-
բաթս ։ (7) Ոմանք · Զսրբութե իւր ։ (10) Յօրինակին ·
Ծերք դստերք սիոնի ։ (10) Ոմանք · Զգլխովք իւրեանց ։
(11) Բազումք · Յերկիր լածան փառք իմ ։ (11) Ոմանք ·
՚Ի սատակել տղայոց ըստնդիացաց ։ (13) Այլք · Նմա

քեզ. կամ զի՞նչ նմանութիւն նմանեցուցից զքեզ դուստր
Սիոն. ով մխիթարեսցէ զքեզ օրիորդ դուստր Սիոնի.
զի ծաւալեցաւ բաժակ բեկման քոյ. իսկ ո՞վ իցէ որ
14 բժշկեսցէ զքեզ: * Մարգարէքն տեսին քեզ տեսիլս Նուն
զուր առասպելաբանս և անօգուտս. և ոչ յայտնեցին
քեզ զանիրաւութիւնս քո, զի դարձ լիցի քեզ 'ի գերութենէ
քումմէ: այլ պատմեցին քեզ առեղծուածս նանիս,
15 և մերժումն 'ի տեղւոջէ իւրմէ: * Ծափս զծափիւ հա_ Սամ_
րին զամ անցաւորք ճանապարհի. շչեցին շարժեցին ըզ_ քէթ
գլուխս իւրեանց 'ի վ(ե)ր դստեր Սիոնի. այս այն քա_
ղաք է ասէին, պսակ փառաց ուրախութեան ամ երկրի:
17 * Արար տր՛ զոր խոկացաւ. կատարեաց զբանս իւր Այ
զոր պատուիրեաց յաւուրցն առաջնոց. քակեաց, և ոչ
խնայեաց. ուրախ արար 'ի վ(ե)ր քո զթշնամիս քո, և
16 բարձր արար զեղջիւր նեղչաց քոց: * Բացին զբերանս Փէ
իւրեանց 'ի վ(ե)ր քո ամ թշնամիք քո. շչեցին և կրճտեցին
զատամունս իւրեանց՝ և ասէին, եկայք կլցուք զդա.
զի այս՝ այն օր է որում ակնունէաք. ահաւասիկ եր_
18 գտաք և գտաք և հասաք մեք նմա: * Գոչեցին սիրտք Ծա_
նոցա առ պարիսպս դստեր Սիոնի. և հոսեցին իբրև դէ
զհեղեղս զարտասուս 'ի տուէ և 'ի գիշերի. մի լռեր և
մի դադարեր և մի առցէ դուլ՝ ակն քում յարտասու_
19 սաց: * Արի 'ի խաւարամածութեան 'ի գիշերի, 'ի սկիզբն 'ի Կոփ
գլուխս պահոց քոց. հեղ իբրև զջուր զսիրտ քո առա_
ջի տն. համբարձ զձեռս քո առ նա վասն անձանց տղայոց՝ որ
լուծանէին 'ի սովոյ 'ի գլուխս ճանապարհաց ելից և
20 մնից քոց: * Տես տր և հայեաց. ո՞ւմ արարեր այսպէս Ռէշ
ճռաքաղ, եթէ կերիցեն կանայք զպտուղ որովայնի
իւրեանց: արարեր ճռաքաղ. արկեր 'ի ներքս զկանգնա_
կերս, սպանցուր 'ի ներքս 'ի սրբութեան տն զտղայս տարե_
գէ

նմանեցուցից քեզ դուստր: (13) 'Ի Բեր... . Զքեզ օրիորդ
դուստր: (14) Բոլոր. Մարգարէքն քո տեսին: (14) Ո_
մանք. Տարապայմանս անօգուտս.. առեղծուածս նան_
նիս, և մերժումն 'ի տեղւոջէ քումմէ: (15) Ցօրինակին
պակասէր. Պսակ փառաց ուրախութեան ամ երկր": (17) Ա_
նոյն գրչագիրն համեմատ մերոյս առնէն զնոյն փոխս, չնե_
չոց նախ՝ Արար տր
լոյծ գոր Բ...
տր զոր խորհեցաւ...
հասաք մեք նմա:
տասուաց: (19) Բ
'ի սովոյ... Ձեռքք
Զպտուղս որովայ
մարգարէքն: (20)

մին զհետս, զբարձանաւորս եւ զմեծագործս : * Ի ծայրից պարսպացն 'ի վե͞ր 21
ելցեն ճանապարհաց, առ հասարակ ծերոց եւ տղայոց,
կուսանին եւ երիտասարդքն վարեցին 'ի դրունս . 'ի ամրս
ասէին՝ կատարեցէք յաւուր արդարութեան քոյ . զինէս ,
Բառ խոնարհեցուցէք , եւ ոչ ամաչեսցէք : * Կալցեն անմեղք զար 22
դարեկանաց պանդխտութեան իմոյ չեւեալ զինեւ . եւ այլք
էր որ գտանէր յաւուր պատմութեան արդարութեան ամե-
նայնեանքս եւ միացեալք , 'ի բանից 'ի բազմանալ թշնա-
մանաց իմոց ամենեցուն :

ԳԼ. Գ.

Գ. Ո՛Ծ հօր, հայրենաց յաղագսատուն իմ . 'ի մեռան պատուա- 1
ուրէ ղանին արդարութեան խաւրոյ . * ընկալցիս զնա , եւ ած 'ի 2
միտ իմ խաւսար՝ եւ ոչ լուայ : * բայց սակայն զարդարոյ 'ի 3
Բէկ միտ իմ զձեռան իւր հանճարոյ : * Մածեալ զմոլութ եւ 4
զմարմինն իմ . զանգերս իմ փշրեաց առ հասարակ : * Չէ 5
նեաց 'ի միտ իմ , եւ պատանեաց զգլխով իմով : * եւ Հաւա- 6
սա նորոյ զնա 'ի խաւարի երրիս զմեռեալս յաւիտե-
Գաւ նից : * Կուտեաց 'ի միտ իմ , եւ ոչ ես կարբեմ խելամտել . 7
Գէ ծածկեցաւ 'ի մերոյ իմ բանն զօրեքեան : * Թէ թերեւս եւ ա- 8
ռացի՝ Թէ կարդացից եւ աղաղակեցից . փակեաց եւ աղ-
Գաւ ձեւեալ է առաւել իւր զաղօթս իմ : * Ա՛րկ արգել ճա- 9
ձէկ նապարհաց իմոց , եւ եհեղ 'ի խորտուբորտս զշաւիղս իմ : * Արջ 10
ինձ երբեք արջ դարանամուտ՝ եւ իբրեւ առեւծ ընդդար-
ձեաւ * հետաւս զշաւիղս իմ : Հալածեաց եւ եհար , եւ լքոյց 11
Թէկ զնա եւ եդ զնա յապականութիւն : * Մեա ընդ զմեկս 12
իւր , եւ եբեղ զնա նշանակ երբեւ զնշանաւոր . * հարկեաց 13
ընդ միջ զերիկամունս իմ . որդւոց զնա նետաւք , * եւ 14
ծաղր ծաղրական եղէ իմոց , եւ երգք նոյ զօրհանապազ :
ձևա * Յագեցոյց ինձ լեղի , եւ արբոյց զնա զառամութի : * Եւ 15
բաղխեաց աւազաւ զատամունս իմ , եւ ճաշակեաց ինձ մոխիր : 16
* մեր

---

(21) Օրինակ մի . Զերեկք խորտակեցէք , եւ ոչ : (22) Ոմանք . Պանդխտութեան իւրում : (22) Բազումք . Եւ ոչ զգտանէր . 'ի պանծալ բազմանալ Թշ՞ : (22) Ոմանք յաւելուն . Բարեկութեան ամե , այն ժանկեսց . ատեցեալ :

Գլ. Գ. (1) Ոմանք . Հայրեցաւ յաղագսատուն իմ : (2) 'ի ղատ՞ . Ընկալաւ զնա եւ ած : Ոմանք . ընկալցին . եւ , ընկալաւ զնա : (4) Ոմանք . Եւ զմարմինս իմ եւ զանգերս : (7) Ոմանք . Եւ ոչ կարբեմ ելից՞ : (8) Բազումք . Թէ երթեա եւ առացից , եւ աղաղակեցից : (9) Ոմանք յայսմ վայրի ասեն Կրկնէ վերծանողն նշանագիրս : (10) Ոմանք . Եւ եղեւ ինձ երբեք : (11) 'Ի ճնշս պակասի . Եւ լքոյց զնա , եւ արար զնա յապականուտ՞ : (14) Ոմանք . Եւ եղէ ծաղր ծաղրականն : (14) Ոմանք . Եւ երգս նոյ զօրհան՞ : (15) Ոմանք . Եւ այլ

Digitized by Google

17 *
18 բ
19 չ
20 ն
21 բ
22 մ
23 ա
24 գ
ա
25 կալայց նմա : * Բարերար է Տէր 'ի վերայ համբերողաց փէն
26 իւրոց · զի անձն որ խնդրէ զնա՝ * բարի է որ համբե-
րէ նմա ճշմարտութեամբ, և հանգչի նա 'ի փրկութեն Տն :
27 * Բարւոք է մարդոյ առնուլ զլուծ խոնարհութե 'ի մանկ-
28 կութենէ իւրմէ : * Նստցի միայն լռիկ 'ի տան իւրում · յոփ
29 զի անձամբ իւրով առ յանձն զլուծ քո : * Տացէ հո-
30 ղոյ զբերան իւր, թէ զի կայ յոյս · * մատուսցէ հարկա-
31 նողաց զծնօտս իւր · լցցի նախատանօք : * Զի ոչ թէ
32 յաւիտեան մերժեսցէ Տէր : * Որ տառապեցոյց, նոյն և
33 ողորմեսցի ըստ բազում ողորմութե իւրում : * ոչ եթէ
պատասխանի 'ի սրտէ իւրմէ · և խոնարհեցոյց զորդիս
34 մարդկան : * Խոնարհեցուցանել 'ի ներքոյ ոտից նր զա-
զամ կապեալս երկրի · մերժել զմարդ 'ի դատաստանս ձեռ
35 նի Տն · * խոտորել զիրաւունս առն առաջի երեսաց բարձ-
36 րելոյն : * պատժել զմարդ 'ի դատաստանի Տէր ոչ առե-
37 սանէ : * Ով ասաց՝ թէ այսպէս առաց Տէր՝ և եղև · ոչ հր-
38 պատուիրեաց * բերան բարձրելոյն · ոչ ելցեն սաստ
39 չարեաց՝ և ոչ բարեաց : * Զի՞նչ տրտնջեսցէ մարդ կենդա-
նի, կամ այր 'ի մեղաց եղբօր իւրոյ 'ի վերայ մեղաց իւ-
40 րոց : * Քննեսցուք ճանապարհս մեր, և կշռամբեսցուք · դարձ-
41 դարձցուք մեք 'ի Տէր, * համբարձցուք զձեռս մեր սրտ-
42 իւք հանդերձ 'ի բարձունս երկնից : * Մեղաք, ամ-
պար-

բեցոյց զիս դառն" : (21) Ոմանք · Վն այսորիկ և համբե-
րից : (24) Յօրինակ
մանք · Վն այսորի
որ խնդ" : (27) Բ
(28) Բաղմ · Մ իայն
նողաց իւրոց զծ
մեր" : (33) Բաղ
զորդիս մարդկան
դատաստանի Տն
րեաց : 'ի բերան
կամ այր 'ի մեղաց
նակ Գ · Համբարձ
(42) Ոմանք · Մեղ

ամպարշտեցաք․ և ոչ հաշտեցար ընդ մեզ։ * Ծածկեցեր
Սամք սրտմտութեամբ և բարկութեամբ, և հալածեցեր զմեզ․ կոտորե-
ցեր և ոչ խնայեցեր։ * փակեցեր ամպովք զերկինս՝ զի
մի հասցեն աղօթք մեր առ քեզ։ * ընկեցեր մերժեցեր
զմեզ․ արհամարհեալս և անարգեալս արարեր զմեզ 'ի
Այն մէջ զօրաց հեթանոսաց։ * Աչք իմ ընկղմեցան՝ և ոչ
լռեսցեն, և ոչ լուայց, * մինչև երևեսցի՝ և տեսցէ Տէր
յերկնից։ * աչք իմ կաթեսցեն 'ի վ՟ անձին իմոյ, քան
Փէ զամս դստերաց քաղաքաց իմոց։ * Բացին 'ի մեզ զբե-
րանս թշնամեաց մերոց։ * ահ և երկեւղ եկն 'ի վ՟
մեր, ընկլումն և տառապանումն։ * և հոսանս ջրոց հեղու-
ցին աչք մեր 'ի վ՟ ընկլման դստեր ժողովրդեան իմոյ։
Ծադէ * Որսալով որսացին զիս իբրև հաւորսք թշնամիքն իմ․ 52
որսացին զիս տարապարտուց․ * հեղձուցին 'ի գուբ ըն- 53
կեանս իմ․ եդին վէմ 'ի վ՟ իմ։ * և զեղան ջուրք ըն- 54
Կոփ դ գլխով իմով․ և ասացի թէ ահա մերժեցայ։ * Կար- 55
դացի ես զանուն քո Տէր 'ի գբոյ ստորնայնոյ, * և 56
դու լուար ձայնի իմում․ մի թաքուցաներ զականջս քո
'ի խնդրուածոց իմոց․ այլ ընդարձակեսցես ինձ և փրկեսցես
զիս։ * դու յօգնել ինձ մերձեցար, և ասացեր․ բամ 57
Ռէշ յորում աւուր կարդացի առ քեզ, մի երկնչիր։ * Դա- 58
տեաց Տէր զդատաստանս անձին իմոյ․ փրկեցեր զկեանս
իմ։ * տեսեր զխռովութիւն իմ․ դատեցար Տէր զդատաստա- 59
նս իմ։ * տեսեր զամ՟ վրէժխնդրութիւնս իմ․ հայեցար յամ՟ 60
Շին խորհուրդս իմ։ * Լուար Տէր զնախատինս և զամ՟ խոր- 61
հուրդս նց որ զինէն։ * 'ի շրթունս յարուցելոց 'ի վ՟ 62
իմ զօրհանապազ։ * զնստելն նց և զյառնելն նց 'ի միտ 63
Թաւ առուր ես 'ի խորհրդոց անտի նց։ * Հատուսցես 'ի հատուց- 64
ումն աչաց նց․ և հատուսցես նց Տէր զհատուցումն
նց 'ի գլուխս նց։ * հատուսցես նց ըստ արժանաւորութեան 65
սրտից նց։ * հալածեսցես զնս սրտմտութեամբ քով, և սա- 66
տակեսցես զնս բարկութեամբ քո 'ի ներքոյ երկնից երկնից։

Գ Լ․

մեզ։ (43) Օրինակ մի․ Ծածկեցեր սրտմտութեամբ բարկութեամբ։ (49) Ոմանք առաջին նա այսպէս ունին զերկու տունս ըստ լատի-նական թարգմանութեանն։ (49) Ոմանք․ Աչք իմ ընկղմեցան՝ և ոչ լռեն"։ (52) Ոմանք․ Զիս որս հաւորսք։ (53) Օրինակ մ․ Հեղձուցին զիս 'ի գուբ։ (55) Բաշխ․ Կարդացի զանուն քո։ (56) Ոմանք․ Մի թաքուցաներ զունկն քո 'ի խնդրուածոց իմ"։ (57) Ոմանք․ Զի դու յօգնել ինձ։ (58) 'Ի լուսն․ Դատեցար Տէր զդատաստանս․․ փրկեցեր զիս ըն-զրկեալս․ համաձայն ոմանց 'ի բնաք"։ (59) Ոմանք․ Տեսեր Տէր զզրկանս իմ․ դատեցար։ (61) Ոմանք․ Լուր Տէր զնախատինս նց և։ (64) 'Ի լուսն․ 'Ի հատուցումն անձանց նց․ համաձայն եբր․ 'ի բն"։ (65) Բաշխ․ Ըստ արժանեաց սրտից նց։

Digitized by Google

ԳԼ. Դ.

1 Որպէս շլացաւ ոսկին․ այլայլեցաւ արծաթն Դ֊
Ա֊ սպիտակ․ հալեցան ափակեցան ականք նշ 'ի գլ֊ ուխս
2 ջոլս անցից ճանապարհաց նշ։ * Որդիքն սիոնի պատ֊ ԲԷԹ
ուականք, որ առաւել քան զականս պատուականս․
զիարդ համարեցան իբրև ամանք խեցեղէնք ձեռագործք
3 որդւոց բրտից։ * Մերկացուցին իբրև վիշապք զըս֊ Գա֊
տինս իւրեանց, և դիեցուցին զկորիւնս իւրեանց․ և դու
զէն ուստերք ժողովրդեան իմոյ 'ի տանջանս հարաւա֊
ծոյ, զի չիք նշ բժշկութիւն․ և տառապեցան իբրև ջայ֊
4 լամունք յանապատի։ * Կցեցան լեզուք գինեցիկ մանկ֊ տա֊
կանց 'ի քիմս իւրեանց 'ի ծարաւս իւրեանց։ տղայք մնտ
5 հաց խնդրեցին, և ոչ ոք էր որ բրդէր նշ։ * Որ ուտէին հէ
զկերակուր՝ եղծան 'ի վ[...]
գիրկս գգուեալք և գգ[...]
6 տղայեաց Թաւթաւեալ [...] հա֊
րաւուն դստեր ժողով[...]
Թէս առողմայ կործանել[...]
7 և ոչ ուրեք էր վաստակ[...] ղէ
ուխտաւորք նշ, իբրև զ[...]
կաթն զատեցան, իբրև զ[...]
8 իւրեանց։ * Թխացան [...] խէԹ
և ոչ ոք ճանաչէր զնս, զ[...]
մածեալ էր մորթ նշ յ[...]
9 եղեն իբրև զփայտ չորա[...] փէԹ
ւորքն զխականց անկել[...]
10 սովոյ երթայքն վիրաւո[...] յոդ
կանանց ողորմածաց եփ[...]

Գլ. Դ. (1) Օրինակ մի ընդ ոս[...] 'ի գլ՛՛։
(2) Ոմանք. Որդւոց բրտի։ [...] վիշապք
զստինս.. եղեն դստերք ժո[...]ք նորա
բժշկութիւն, և տառապեցան իբրև[...]. Ջայ֊
լամունք յանապ՛՛։ (4) Ոմանք. Կ[...]յ... 'ի
ծարաւոյ իւրեանց... հաց [...]. Եւ
ոչ ոք էր որ բեկանէր նշ։ (5) Ո[...] վերայ
ան՛՛... որ 'ի գիրկս գգուեալ[...]ւ. կամ.
Թաւթաւեալ Թաւալէին։ (6) Բղծ. Բազմացաւ անօ֊
րէնութիւն դստեր ժո՛՛... 'ի ձեռս փոյթս յառ՛՛։ (7) Ոսկան.
Իբրև զականս շափիղայից։ (7) Օրինակ մի. Շափիղայ
'ի հատուցանել իւրեանց։ (8) Ոմանք. Ջի գնեին յանցա
... մորթ յոսկերս նշ, բրտացան և եղեն նորա իբրև։
(9) Ոմանք. Ազգք ազգք արանց։ (10) Բղծ. Եւ եղեն
նշ 'ի կերակուր։

Digitized by Google

եղև նց 'ի կերակուր, առ 'ի բեկումն դստեր ժողովր-
Քափ դեան իմոյ: * Ս'ծ և կատարեաց տր զսրտմտութիւն բար- 11
կութեան իւրոյ. եհեղ զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ. և
Լա- բորբոքեցոյց հուր 'ի Սիոն, և եկեր զհիմունս նր: * Ո՛չ 12
մեդ հաւատացին թագաւորք ամ երկրի որ բնակեալ էին
ընդ տիեզերս, եթէ մտցէ թշնամի ընդ դրունս Եմի:
Մեմ * 'Ի մեղս մարգարէիցն իւրեանց, և 'ի մեղս քահանայիցն 13
իւրեանց, որ հեղուին զարիւն արդարոցն 'ի միջի իւր-
Նուն եանց: * Շարժեցան սասանեցան զօրութիւնք նց յելս 14
ճանապարհաց. աղտեղեցան թաթաւեցան յարեան մե-
ռելոտւոց. զի ոչ կարէին զհանդերձս նց անարատս հա-
սամէ նել 'ի նոցանէ: * 'Ի բաց կացէք՝ պիղծս կարդացէք 15
քան զնս. 'ի բաց կացէք, 'ի բաց կացէք. մի մերձենայք՝ զի
շարժեցան բորբոքեցան. ասացէք 'ի հեթանոս՝ զի մի
Էյ եւս յաւելցին բնակել 'ի նս: * Կենդանութիւն մերում 16
նուաղեցին աչք մեր յօգնականութէ մերմէ. զի առ
բապարաւուց կացուցեալ էր մեր զնն զէտս 'ի սնոտիս:
Փէ * Երեսք տն բաժանեալ են 'ի նցնէ, և ոչ եւս յաւելցի 17
հայել 'ի նս. երեսք քահանայից ոչ առին ծերոց.
ոչ ողորմեցան 'ի վն տղայոց նոցա: Զէտ ակն կալեալ
Ծա- հայէաք յազգս որ ոչ փրկէին զմեզ: * որսացան զմեզ, 18
դէ փոքր մեուսս սատակել ընջեալէր զմեզ 'ի քաղաքաց
մերոց: Հաս ժամ, հասեալ է ժամանակ, կատարեցան
Կոփ աւուրք մեր, լցան ժամանակք: * Թեթևագոյն հալա- 19
ծիչք մեր 'ի վր ընկանց. իբրև զարծուիս երկնից 'ի
վր լերանց բարձանց հալածեցին, և յանապատի 'ի դա-
Ռէշ րան մտեալ պաշարեցին զմեզ: * Հոգի երեսաց մերոց 20
տր քս, պատեցան յապականութեան իւրեանց.

մինչ-

---

(11) Ոմանք. Եւ բորբոքեաց հուր 'ի: (12) Բազումք. Ոչ հաւատացին ամ թագաւորք երկրի որ բնակեալ էին 'ի տիեզերս: (13) Ոմանք. Հեղուին զարիւնս ար": (14) Ոմանք. Թօթափեցան յարեան.. զհանդերձս նց անարատ պահել 'ի նցնէ: (15) Ոմանք. 'Ի բաց կացէք 'ի բաց կացէք. պիղծս կար"... մի մերձենայք 'ի նն... բնակել: (16) Ոմանք. Կենդանեաւ մերով նուա"... կացուցեալ էր մեզ զնն: (17) Բազմք. Բաժանեալ է 'ի նոցանէ.. ոչ ողորմեցան տղայոց նց.. յազգան որ ոչ փրկեցին զմեզ. Ոմ ոսկան. յազգս ձեր: (18) Բազմք. Սատակեալ ընջեալ էր: (19) Օրինակ մի միայն համաձայն Եբրայեցւոյն անտարակուսելի. իբրև զարծուիս երկնից. այլ համօրէն բազումք հանդերձ տպագրին. իբրև զարծուիս երկնից: (19) Յօրինակին. 'Ի դարան մտեալ պաշար": (20) Յօրինակին նորընծայ գրչի. տր քս: (20) Ոմանք. Խորհէաք՝ ընդ հովանեաւ նր նստէաք 'ի մէջ հեթա":

Digitized by Google

մինչդեռ մեք խոր
21 և կեցցուք 'ի մէջ
րախ լեր, դուստ
յերկրիդ աւսայ
քո. յարբեցես և ա
22 ձուսցես: * Պակա
նս յաւելցէ խրա
թեց քոյ դուստր

ԱՂՕԹՔ ԵՐԵՄԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ։

1 Յիշեա Տէր որ ինչ անցք անցին ընդ մեզ. նայեաց և
2 տես զնախատինս մեր: * Ժառանգութիւն մեր դար-
3 ձաւ յօտարութիւն, և բնակութիւն մեր 'ի նշդեհութիւն: * Որբ
մնացաք մեք՝ և ոչ գոյր մեր հայր: մարք մեր իբրև այ-
4 րիք 'ի ժամանակաց մերոց: * Ջուր մեր գնոյ արբաք.
5 և փայտն մեր առանց փոխանակի * եկին 'ի վ՟ր պարա-
նոցի մերոյ: Հալածական եղեաք, և ոչ գտաք հան-
6 գիստ: * Ձեռնաձիգ եղեն եգիպտացիքն՝ և ոչ աս-
7 րեստանեայքն յագեցուցանել հացիւ: * Հարքն մեր
մեղան, և չիք ուրեք 'ի միջի. և մեղս հարցն այն ընդ-
8 մեզ եղին: * Ծառայք տիրեցին մեզ. և այն որ փրկէր
9 զմեզ 'ի ձեռաց նց՟՝ չիք 'ի միջի: * Ընկալաք համբարս 'ի
10 ներքս արտացուցեալ յերեսաց սրոյն անապատի: * մորթք
մեր կարկամեցան իբրև զթոնիր հնացեալ յերեսաց
11 բարկութե՟ սովոյն: * Զկանայս խայտառակեցին 'ի սիոն,
12 և զկուսանս 'ի քաղաքս յուդայ: * զծերս կախեցին ըղ-
13 բութեաց, և 'ի պառաւունս ոչ խնայեցին: * ընտիր
ընտիրքն զձայն բարձեալ կականէին, և երիտասարդքն

զփայտի հարկեալ տկարացան։ * Ծերք 'ի դրաց մերժե- 14
ցան, և ընտիրքն յօրհնութեանցն լռեցին։ * Լքան յու- 15
րախութիւն սրտից մեր, և դարձան 'ի սուգ օրհնու-
պարուց մերոց։ * Անկաւ պսակն 'ի գլխոց մերոց. վայ 16
մեզ վայ մեզ՝ զի մեղուցաք։ * Վն այսորիկ տրտու- 17
մեզ սիրտ ցաւագին. վն այսորիկ և խաւարեցան աչք
մեր * 'ի վն լերին Սիոնի, զի դարձաւ յապականու- 18
թին. և աղուեսք մտին և ել ստնեն 'ի նորահանդն։ * Դու 19
դու Տէր յաւիտեան կաս, և աթոռ քո ազգէ մինչև յազգ։
* Ընդէ՞ր մինչև 'ի սպառ մոռացար զմեզ. հարկեր թո- 20
ղե՞ր և լքցես զմեզ մինչև յերկար ժամանակս։ * Դարձո- 21
ձո զմեզ Տէր՝ և դարձցուք։ Նորոգեա զմեզ Տէր իբրև
զաւուրսն զառաջինս։ * Զի մերժելով մերժեցեր զմ- 22
մեզ. բարկացար սրտմտութեամբ բարկութեան քոյ 'ի վն մեր
մինչև 'ի սպառ։

Կատարեցաւ Ղէ Դր Մարգարէութիւն Երեմիայ։

---

(14) 'Ի լուսն. Ծերք 'ի դպ[...]
'Ի դրանցն մերժեցան։ Նա[...]
նեցան, և յընտիրք ընտրեալ[...]
սրտից մեր յուրախ"։ (16) Բ[...]
(18) Ոմանք. Զի դարձաւ յ[...]
Եւ աթոռ քո ազգէ յազ[...]
Հարկեր թողցես։ Ոմանք[...]
լուսն. Եւ լքեր զմեզ։ (21[...]
առաջինս։
'Ի Լուսանցս ոմանց. Կատարեցաւ 'ի Տէր Երեմիայ մարգա-
րէին։ Իսկ ոմանք. Կատարեցաւ Երեմիա մարգարէ։

Digitized by Google

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԷԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Սա՝ Դանիէլ գերի գնաց ընդ Յեքոնիայ որդւոյ Յովակիմայ Յուդա-ցւոց արքայի, հօրեղբօրորդի երից մանկանցն, որք ասին գերի գնաց յաղախնմայ, և Բաբելոն յովակիմայ: Զսոսա Նաբուքոդ-ոնոսոր յառաջին եղանել 'ի վերայ նոր փորձն 'ի Բաբելոն: և մինչ մանուկն էր Դանիէլ ընկալաւ զհոգին զի է, որով զդատաստանաւ-րեաց զերբակալեալն, և ապրեցոյց զշնորհէ շնորհին: Մանաւանդ առաջ Դանիէլեանն յարքունիան Դանէլին պահօք, զորս և զօ-րութեանց մի: Զի Դանիէլ զխորհուրդ պատկերին զոր եւ Նաբուքոդոնոսոր՝ Քնենոց հաւատով. յորում փառաւորեաց զան-ուերն ծնունդն ք 'ի խաւէն՝ վիմաւն որ հատաւ առանց ձե-ռին. և զայրաւեցաւ 'ի Բաբելոնէն: Իսկ երեք մանկունքն 'ի հնոցին զարմացուցին զնա: Յաւել ևս Քննել Դանիէլ զխոր-հուրդ ծառոյն 'ի մէջ Նաբուքոդոնոսորայ, և զծիր ջէռոյնն 'ի մէջ Բաղդասարայ: Սենեքեցաւ Դանիէլ յիշխանացն՝ և ապրեցաւ: և փրկեցաւ փառաւորեաց զնա 'ի կորուստ երկրի փառաւորեաց զերկ-րորդ փառաւորն ք: հաստատեաց 'ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ զգործ փերոյն. և Նաբուքոդոնոսորայ սահմանեաց զնա-խոյն մինչ 'ի ծնունդն ք: Պահեաց երկու Նաբուքոդոնոսոր, և ա-սա 'ի հրեշտակէն զոր մինչ յետ դարձին պարապեր հրեշտակ յան-զինաց. յորում նշանէ զԱմենայն նեղութիւն որ 'ի նշանէն. և զօ-րութեան յարութեան, կենդանի զինուոր մինչև 'ի կատարածն: Իմաստ զԲաբելոնն ատեանն. կերակուր յամենայնաց, և զգօ-նոյ 'ի կենդանեաց: Եւ ամենայն գիրքն Դանիէլի զարմանալի են առանց յիշատակ և երկոց:

Գլուխք Դանիէլի Մարգարէի:

Ա. Սաբուքոդոնոսորայ նախ զի զաղաղանաց, ճշմ զերդպարտեալ արքային, և մանուկ մանկունք զանուանեն ծերոն:

Բ. Ընդ...

և ասացեն ա...

ասացին՝ երևն...

Գ. Տեսան...

և ընկալեալ ...

ընէ զնա. և...

զնա մի. փ...

Դ. Մարդն...

ԹԷ նորա: ...

ամենայնութիւն ծնաւ 'ի խաւէն:

Ե. Կանգնեաց զպատկերն Նաբուքոդոնոսոր, և հրամայէ ամենե-

ցուն

Digitized by Google

ցան եկեղեցականել . և զերկս մահկանան արկանէ ՚ի հուր . զի
զի մի պատգէն երեւր պատուէրին . երբեմն որ [illegible] զհիւանդն կեր-
սարպանեցան, և հետ ամբարձման, և օրհնէին զնա . խաչեալ մեռ-
ա՛ եփեւ կինդանին և պարմանգա . և քարոզանաց արար զնա . և
զնա իշխանութեան հրեշտակ պատուեալ . և հրամանն եդ՝ թէ որ հայ-
հոյէ զնա՝ մահու մեռցի :

Զ . Տեառնէ այլ երբեմն նախատարանաց , և ՚ի փարախած է
մատանեամ, առն ինասրինաց քահանայից , և մի քրիստոսի [illegible]
ինէ զերբայն տանելու . և խորոպ թագաւորին՝ զանօրէնութեան իւր
աղօրմութեն փառել : և յետ քաղաքն յանտանայից եւ ՚ի գլուխ է
լուծ , և օրհնելոց զնա նախատարանաց :

Է . ՚Ի մտանել [illegible] ՚ի հրաման քաղաքապետաց [illegible]
[illegible] նախատարանաց [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
եւ [illegible] [illegible] և գերեաց [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] քահանայից . [illegible] տանելու . [illegible] [illegible]
[illegible] և [illegible] [illegible] [illegible] , և [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] . և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] :

Ը . [illegible] [illegible] , և [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ՚ի [illegible] [illegible] [illegible],
զի [illegible] [illegible] որ [illegible] [illegible] [illegible] ՚ի [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ՚ի [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] , և [illegible] . [illegible] [illegible] ;
[illegible] [illegible] [illegible] ՚ի [illegible] , և [illegible] . և [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] ՚ի [illegible] . և [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ՚ի [illegible] [illegible] . և [illegible]
[illegible] [illegible] :

Թ . [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . և [illegible] [illegible] : Մ[illegible] [illegible]
և [illegible] [illegible] . և [illegible] [illegible] . զի [illegible] [illegible]
[illegible] որ [illegible] [illegible] որ [illegible] [illegible] [illegible] .

Ժ . Մ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . և [illegible] [illegible] [illegible] : Ա[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] :

ԺԱ . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ՚ի [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] և [illegible] և [illegible] :

ԺԲ . Ձ[illegible] [illegible] , [illegible] [illegible] , և ՚ի [illegible] որ
[illegible] և [illegible] . և որ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
՚ի [illegible] և [illegible] [illegible] :

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԷԼԻ

ԴԱՆԻԷԼ ԴԱՏԱՍՏԱՆԱՑ.

ԳԼ. ԺԳ.

1 ԵՒ ԷՐ ԱՅՐ ՄԻ ԲՆԱԿԵԱԼ 'Ի Բ
2 աբելոնի, եւ անուն նորա Յովակիմ։ *Եւ առ
իւր կին՝ անուն Շուշան, դուստր Քեղ-
կեայ, գեղեցիկ յոյժ՝ երկիւղած 'ի տէ։
3 *Եւ ծնողք նորա արդարք, եւ ուսուցին զդուստրն իւ-
4 րեանց ըստ օրինացն Մովսիսի։ *Եւ էր Յովակիմ մեծա-
տուն յոյժ. եւ էր նորա բուրաստան՝ մերձ յապարանս
իւր. եւ առ նա ժողովէին Հրէայք, զի փառաւորագոյն
5 էր քան զամենեսեան։ *Եւ երեւեցան երկու ծերք 'ի
ժողովրդենէ անտի դատաւորք տարւոյն այնմիկ։ զո-
րոց խօսեցաւ Տէր՝ եթէ ել անօրէնութիւն 'ի Բաբելոնէ
'ի ծերոցն դատաւորաց։ որ համարէին առաջնորդել
6 ժողովրդեանն։ *Եւ նոքա հանապազորդէին 'ի տանն Յո-
վակիմայ. եւ գային առ նա ամենեքեան 'ի դատաստանս։
7 *Եւ լինէր իբրեւ ժողովուրդն մեկնէր զհասարակ ա-
ւուրբք՝ մտանէր Շուշան, եւ զբօսնոյր 'ի բուրաստանի
8 առն իւրոյ։ *Եւ տեսանէին զնա երկոքին ծերքն հա-
9 նապազ՝ զի մտանէր եւ զբօսնոյր. եւ ցանկացան նմա։ *Եւ
դարձուցին զմիտս իւրեանց, եւ խոտորեցուցին զաչս
իւրեանց չհայել յերկինս՝ եւ չյիշել զարդար դատաս-
10 տանսն։ *Եւ էին երկոքեան հարեալ 'ի նմա. եւ չպատ-
11 մէին միմեանց զցաւս իւրեանց, *զի պատկառէին

պատա

---

* 'Ի Եբրայականն պակասի. Մարգարէութիւն Դանիէլի. Եւ ունին ոմանք ընտիր օրինակք. Դանիէլ Դատաստանաց։
Գլ. ԺԳ. * Վերայ յաւելուածոյ գլխոյ ինչ եւ 'ի Գիրս յայս՝ տե՛ս զոր նշանակեցաք 'ի Գիրսն Եսթերայ։
(2) Ոմանք. Եւ երկիւղած 'ի Տեառնէ։ (3) Ոմանք. Եւ ուսուցանէին զդուստր"։ (5) Ոմանք. Դատաւորք տարւոյն այնորիկ . . . եւ համարէին առաջ"։ Ուր եւ ոմանք. Որ առ համարձակէին առաջնորդել։ (6) Ոմանք. 'Ի տունն Յովակիմայ։ (7) Ոմանք. Առն իւրում։ (9) Ոմանք. Եւ դարձուցին զմիտս իւրեանց։ (11) Ոմանք. Զցանկութիւն

պատմել զցանկութիւն իւրեանց. քանզի կամէին լինել
ընդ նմա: * Եւ սպասէին նմա առնել հանապազորդ տեսա- 12
նել զնա: Եւ ասեն ցմիմեանս. * Երթիցուք 'ի տուն, 13
զի ճաշոյ ժամ է: Ելին մեկնեցան 'ի միմեանց. * Եւ դար- 14
ձեալ անդրէն եկին միաւանգամ առ միմեանս, և հար-
ցեալ միմեանց զպատճառսն, խոստովան եղեն զցան-
կութիւն իւրեանց: Ապա եդեն ժամադիր միմեանց՝ թէ
երբ կարասցեն զնա միայն գտանել: * Եւ եղև 'ի սպա- 15
սելն նոցա նմա 'ի դիպող աւուր. եկն եմուտ երբեմն
որպէս յերէկն և յեռանդն, երկու միայն աղջկամբք, և
ցանկացաւ լուանալ 'ի բուրաստանի անդ. քանզի տօթ
էր, * և չէր ոք անդ: բայց միայն երկու ծերքն թա- 16
քուցեալք՝ որ սպասէին նմա: * Եւ ասէ ցաղջկունսն. 17
Երթայք բերէք ինձ ձէթ և օճառ, և զդուրս բուրաս-
տանիս փակեցէք՝ զի լուացայց: * Եւ արարին որպէս ա- 18
սաց նոց. փակեցին զդուրս բուրաստանին, և ելին 'ի
կողմնակէ դրանցն բերել զոր ինչ հրամայեաց նոց: և
ոչ տեսին զծերսն՝ քանզի թաքուցեալ էին: * Եւ եղև 19
իբրև ելին աղջկունքն, յարեան երկու ծերքն, և դի-
մեցին 'ի վերայ նորա և ասեն. * Ահա դրունք բուրաստանիս 20
փակեալ են, և չիք ոք որ տեսանէ զմեզ. և մեք ցան-
կացեալ եմք քեզ. արդ և դու հաւանեաց մեզ՝ լեր
ընդ մեզ: * Ապա թէ ոչ՝ վկայեմք զքէն, թէ այր ոմն 21
կայր ընդ քեզ, և վասն այնորիկ արձակեցեր զաղջ-
կունսն 'ի քէն: * Յոգւոց եհան Շուշան և ասէ. Նեղ 22
նեղ է ինձ յամենայն կողմանց. եթէ զայդ գործեցից՝ մահ
է ինձ, և եթէ ոչ գործեցից՝ ոչ ապրեցայց 'ի ձեռաց
ձերոց: * Բայց լաւ է ինձ չգործել զայդ՝ և անկանել 23
'ի ձեռս ձեր, քան թէ մեղանչել առաջի Տեառն: * Եւ աղա- 24
ղակեաց 'ի ձայն մեծ Շուշան. աղաղակեցին և երկոքին
ծերքն հանդէպ նորա: * Եւ ընթացեալ միոյն եբաց զդուրս բու- 25
րաստանին: * Իբրև լուան զձայն ճչոյն 'ի բուրաստանի 26

նե

իւրեանց: (13) Ոմանք. Քանզի ճաշոյ ժամ է. և ելին
մեկնեան": Այլ ոմանք. Ճաշու ժամ է: (14) Ոմանք. Եւ
հարցեալ 'ի միմեանց զպատճառս. զցանկութիւն իւրեանց:
ապա ժամադիրք եղեն միմեանց": (15) Ոմանք. Երեկոյ միայն
աղջ": (16) Ոմանք. Եւ ոչ ոք էր անդ: (17) Յոմանս.
Եւ ասէ զաղջկունսն
(18) Ոմանք. Որպէս և աս
դր". և ոչ տեսին զծե
ամենայն յանձն առ. և
չոյ եհան: (22) Ոմանք
(23) Ոմանք. Բայց լաւ
կու ծերքն նոյն: (26)

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45 ձայնի նորա ։ * և մինչդեռ տանէին զնա կորուսանել,
Զարթոյց Տէր զհոգին սուրբ 'ի վր̃ մանկան միոյ տղայոյ

(26) Բազ
չափն · Զա
ման․ · Ե
ման․ · Ծ
(36) Որ
ման․ · Ե
(40) Որ
գիտես ։

որում անուն էր Դանիէլ: * Եւ աղաղակեաց ՚ի ձայն
բարձր՝ և ասէ. անպարտ եմ ես յարենէ դորա: * Եւ
դարձաւ ամենայն ժողովուրդն առ նա՝ և ասեն. զի՞նչ է
բանդ այդ զոր դուդ խօսեցար: * Եւ նա եկաց ՚ի մէջ
նոցա և ասէ. այդպէս անմիտք էք որդիք Իսրայէլի. ոչ քննե-
ցէք, և ոչ յիրաւանց ՚ի վերայ հասէք, և դատապարտեցէք
զդուստր Իսրայէլի: * Դարձայք անդրէն յատեան. քա-
զի սուտ վկայեցին դոքա զնմանէ: * Եւ դարձաւ ժողո-
վուրդն վաղվաղակի: Եւ ասեն ցնա ծերքն. եկ նիստ
՚ի մէջ մերում՝ և պատմեա մեզ. զի քեզ ետ Աստուած զե-
րիցութիւն: * Եւ ասէ ցնոսա Դանիէլ. մեկնեցէք զդոսա ՚ի
միմեանց ՚ի բաց և քննեսցուք զդոսա: * Իբրև մեկնե-
ցան ՚ի միմեանց, կոչեաց զմին ՚ի նոցանէ և ասէ ցնա.
այ հնացեալ աւուրբք չարաւ. այժմ եկին հա-
սին մեղք քո՝ զոր գործէիր յառաջագոյն: * Զի դատէիր
զդատաստանս անիրաւութեամբ, զանմեղս դատապարտէիր,
և զմեղապարտս արձակէիր. ուր Տէր ասացեալ էր՝ թէ
զանմեղն և զարդարն մի՛ սպանանիցես: * Բայց արդ
եթէ տեսեր զդոսա, ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դոսա
մինչ խօսէին ընդ միմեանս: Եւ նա ասէ՝ ընդ հերձեւան:
* Ասէ Դանիէլ. բարւո՛ք ստեցեր ՚ի քոյին գլուխ. 55
ահաւասիկ հրեշտակի Տեառն առեալ հրաման, հերձցէ ըզ-
քեզ ընդ մէջ: * Եւ ՚ի բաց մերժեաց զնա: Հրամայեաց 56
ածել զմեւսն, և ասէ ցնա. զաւա՛կ քանանու՝ և ոչ յու-
դայ. գեղ զօրա պատրեաց զքեզ՝ և ցանկութիւն շրջեաց
զսիրտ քո: * Այդպէս առնէիք զդստերս Իսրայէլի, և նոքա 57
առ երկիւղի մերձենային առ ձեզ. այլ և ոչ դուստր
յուդայ կալաւ յանձին զանօրէնութիւն ձեր: * Բայց 58
արդ ասա՝ ասա, ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դոսա
մինչդեռ խօսէին ընդ միմեանս. Եւ նա ասէ, ընդ սը-
ղոճեան: * Ասէ ցնա Դանիէլ. բարւո՛ք ստեցեր և դու 59
՚ի քոյին գլուխ, զի կայ աւասիկ հրեշտակ Տեառն, սուսեր
մերկ ՚ի ձեռին սղոցել զքեզ ընդ մէջ՝ զի սատակեսցէ
զձեզ: * Եւ աղաղակեաց ամենայն ժողովուրդն ՚ի ձայն մեծ, 60
և

(47) Ոմանք. Եւ ամենայն ժողովն դարձան առ: (48) Ոմանք. Եւ կաց ՚ի մէջ՝ և ասէ: (49) Ոմանք. Դարձէք յատեանն, զի սուտ վկայեցին զնմանէ: (52) Ոմանք. Եւ իբրև մեկնեցան .. այժմ, եկին հասին: (53) Օրինակ մի. Զի դատէիր զդատաստան անիրաւութեամբ ... որում Տէր ասացեալ էր: (54) Օրինակ մի. Թէ տեսեր զդա՝ ասա ընդ որո՞վ ծառով տեսեր զդոսա մինչդեռ խօսէին: (56) Ոմանք. Եւ հրամայեաց ածել: (57) Ոմանք. Այլ ոչ և դուստր յու- .. զանօրէնութիւնդ ձեր: (59) Ոմանք. Աւասիկ հրեշտակ Տեառն սուսեր ՚ի ձեռին .. սատակեսցէ զձեզ:

Digitized by Google

և օրհնեցին զԱծ որ ապրեցուցանէ զյուսացեալս իւր։
61 * Եւ յարեան ՚ի վ̃ երկուց ծերոցն․ քանզի յանդիմա-
նեաց զնս դանիէլ ՚ի նոցին բերանոց սուտ վկայս․ և
արարին ընդ նս՝ որպ̃ և եդին չարութիւն ՚ի միտ առնել
62 ընդ ընկերի, * ըստ օրինացն մովսիսի։ և սպանին զնս։
63 և ապրեցաւ արիւն արդար յաւուր յայնմիկ։ * Իսկ
քեղկեա և կին նր օրհնեցին զԱծ վս դստերն իւրեանց
շուշաննայ՝ հանդերձ յովակիմաւ արամբ նորա, և ամ
ազգականօք նորա․ զի ոչ գտաւ իւր գարշութիւն ՚ի նմա։
64 * Եւ դանիէլ եղև մծ առաջի ժողովրդեանն յօրէ
յայնմանէ և անդր։

ԳԼ․ Ա․

Տեսիլ Երկրորդ։

1 Յամին երրորդի թագաւորութեան յովակիմայ արքայի Բ
յուդայ․ եկն նաբուքոդոնոսոր արքայ բաբելացւ-
2 ոց յեմ, և պաշարեաց զնա։ * Եւ ետ Տր ՚ի ձեռս նր
զյովակիմ արքայ յուդայ, և ՚ի մասնէ սպասուց տանն
Այ։ և տարաւ զայն յերկիրն սենաար ՚ի տուն աստու-
ծոյ իւրոյ․ և զսպասն եմոյծ ՚ի տուն գանձի աստու-
3 ծոյ իւրոյ։ * Եւ ասէ թագաւորն ցաղփանէս ներքի-
նապետ իւր, ածել յորդւոց գերութեան իլի, և ՚ի զա-
4 ւակէ թագաւորութեան, և
անարատս՝ գեղեցիկս երեսօ
ութեամբ և հմուտս գիտութ
զօրաւորս, կալ ՚ի տաճարի
ուսուցանել նց դպրութի
5 * Եւ կարգեաց նց թագաւ
սեղանոյ արքայի, և ՚ի գինւ
ցանել զնոսա ամս երիս․ և
6 թագաւորին։ * Եւ էին ՚ի
7 նիէլ, և անանիա, և միսայէլ
ներքինապետն անուանս․ դ

նա-

Անանիայի՝ Սեդրաք, և Միսայելի՝ Միսաք, և Ազարիայ՝ Ա-
8 բեդնագով: * Եւ եդ Դանիէլ 'ի մտի իւրում չճաշա-
կել 'ի սեղանոյ թագաւորին, և ոչ 'ի գինւոյ ըմպելեաց
նորա: և աղաչեաց զներքինապետն զի մի ճաշակեսցէ:
* Եւ ետ Աստուած զԴանիէլ 'ի շնորհս և յողորմութիւն առաջի 9
ներքինապետին: * Եւ ասէ ներքինապետն ցԴանիէլ. 10
Երկնչիմ ես 'ի տեառնէ իմմէ արքայէ, որ կարգեաց ձեզ
զկերակուր ձեր և զըմպելի. գուցէ տեսանիցէ զե-
րեսս ձեր տրտմագոյնս քան զայլոց մանկանց հասա-
կակցաց ձերոց. և տանիցէք զիս գլխապարտ թագա-
ւորին: * Եւ ասէ Դանիէլ ցԱմեղասադ, զոր կարգա- 11
ցեալն էր ներքինապետն 'ի վ(ե)ր Դանիէլի՝ և Անանիայ՝
և Միսայելի՝ և Ազարիայ: * Արդ փորձեա զծառայս քո 12
աւուրս տասն, և տացեն մեզ ունդս՝ և կերիցուք, և
ջուր արբցուք: * Եւ երևեսցին առաջի քո դէմք մեր, 13
և դէմք մանկանցդ՝ որ ուտեն զսեղան թագաւորին. և
որպէս տեսանիցես արասջիր ընդ ծառայս քո: * Եւ ա- 14
ռաց նոցա և փորձեաց զնոսա աւուրս տասն: * Եւ յետ կա- 15
տարելոյ աւուրցն տասանց, երևեցան երեսք նոցա նա-
զելիք, և հզօրք մարմնով քան զամ մանկունսն որ ու-
տէին զսեղան թագաւորին: * Եւ Ամեղասադ տանէր 16
զընթրիս նոցա, և զգինի ըմպելեաց նոցա, և տայր ունդս
չորեցունց մանկանցն: * Եւ ետ նոցա Աստուած և 17
հանճար յամ գրաւորի և իմաստութիւն: և Դանիէլ իմ-
ացեալ էր յամ տեսլեան երազոց: * Եւ յետ կատա- 18
րածի աւուրցն՝ հրամանին ետ թագաւորն ածել զնո-
սա. և ած զնոսա ներքինապետն առաջի Նաբուքոդոնոսորայ.
* Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա արքայն: Եւ ոչ գտան յամ նոցա 19
զԴանիէլ՝ և զԱնանիայ՝ և զՄիսայելի՝ և զԱզարիայ: և կային
առաջի թագաւորին: * Եւ յամ բանս իմաստութեան և գի- 20
տութեան զոր խնդրէր 'ի նոցանէ թագաւորն՝ գտանէր
զնոսա տասնապատիկ առաւել քան զամ գէտս և զմոգս
որ էին 'ի թագաւորութեան նորա:

Տէ

(8) Ոմանք. Ոչ ճաշակ
ոչ 'ի գինւոյ և ըմպելե
ետ Աստ զԴանիէլի շնորհ
Տրտմագոյն քան զայլ":
նիցէք զիս գլխապարտ
Իսկ ոմանք. ցմաւլասադ-
յուք: Իսկ ոմանք. զի ա
տեսանիցես այնպէս ա
մանք. Տեսլեան և եր
յամենայն հմանն գա": (

Տեսիլ Երրորդ:

21 Եւ եղեւ Դանիէլ մինչեւ յամս Կիւրոսի արքայի:

ԳԼ. Բ.

1 Յամին երկրորդի Թագաւորութեան իւրոյ, ետես ե- Դ
րազ Նաբուքոդոնոսոր. եւ յիմարեցաւ ոգի նորա, եւ
2 քուն հատաւ 'ի նմանէ: * Եւ ասէ Թագաւորն. կոչե-
ցէք զգէտս, եւ զմոգս, եւ զկախարդս, եւ զՔաղդէացիս,
պատմել Թագաւորին զերազ իւր: եւ եկին կացին ա-
3 ռաջի Թագաւորին: * Եւ ասէ ցնա Թագաւորն: Ե-
րազ ետես, եւ յիմարեցաւ ոգի իմ խելամուտ լինել ե-
4 րազոյն: * Եւ խօսեցան Քաղդէացիքն ընդ Թագաւորին
Ասորերէն. արքայ յաւիտեան կեաց. ասա դու զերազն
5 ծառայից քոց, եւ զմեկնութիւն նորա ասասցուք: * Պատաս-
խանի ետ արքայն եւ ասէ ցՔաղդէացիսն. բանն մերժեցաւ
յինէն. արդ եթէ ոչ ցուցանիցէք ինձ զերազն՝ եւ զմե-
կնութիւն նորա՝ 'ի կորուստ լինիցիք, եւ տունք ձեր յա-
6 ւար լինիցին: * Ապա թէ զերազն՝ եւ զմեկնութիւն նո-
րա ցուցանիցէք ինձ՝ պարգեւս եւ տուրս բազումս՝ եւ պա-
տիւս առնուցուք յինէն: բայց միայն զերազն եւ զմեկ-
7 նութիւն նորա պատմեցէք ինձ: * Պատասխանի ետուն
երկիցս անգամ, եւ ասեն. ասասցէ արքայ զերազն ծա-
8 ռայից իւրոց, եւ զմեկնութիւն նորա պատմեսցուք: * Պա-
տասխանի ետ արքայ եւ ասէ. Ճշմարտիւ գիտեմ եթէ
ժամանակաւոր լինիք, զի տեսէք թէ բանն մերժեցաւ յի-
9 նէն: * Արդ՝ եթէ զերազն ոչ պատմիցէք ինձ, գիտեմ
զի բանս սուտ եւ զեղծուցանելի՝ միաբանեալ էք ասել
առաջի իմ մինչեւ ժամանակն անցցէ: ասացէք ինձ զե-
րազն իմ, եւ գիտացից եթէ եւ զմեկնութիւն նորա պատմես-
10 ցէք ինձ: * Պատասխանի ետուն միւսանգամ Քաղ-
դէացիքն առաջի Թագաւորին՝ եւ ասեն. ոչ գոյ մարդ
'ի վերայ երկրի՝ որ զբանն Թագաւորի կարող է ցուցա-
նել:

[illegible]

նել։ զի ամ՛ թագաւոր մեծ և իշխան, բանի՞ զայսպիսի-
ոք ոչ հարցանէ ցգէտ՝ և ցմոգ՝ և ցքաղդէացի։ * Զի բանդ 11
զոր արքայ հարցանէ՝ ծանր է. և այլ ոչ ոք է որ պատմ-
եսցէ զայդ առաջի արքայի, բայց եթէ դիքն որոց ոչ
է բնակութիւն ՚ի մէջ ամ՛ մարմնեղինաց։ * Յայնժամ թագա- 12
ւորն բարկութեամբ և սրտմտութեամբ հրամայեաց կորու-
սանել զամ՛ իմաստունսն բաբելոնացւոց։ * Եւ հրամանն ել, 13
և իմաստունքն կոտորէին։ և խնդրէին զդանիէլ՝ և զըն-
կերս նորա սպանանել։ * Յայնժամ դանիէլ խօսե- 14
ցաւ խորհրդով և խրատու ընդ արիովք դահճապետին
արքային որ ելեալ կոտորէր զիմաստունս բաբելո-
նացւոց՝ իշխանին թագաւորին։ * Եհարց զնա և ասէ. զի՞ 15
էր ել հրամանդ այդ խիստ յերեսաց արքայի։ Եւ յայտ-
նեաց զբանն արիովք դանիէլի։ * Եւ մտեալ դանիէլ 16
մտաւ և աղաչեաց զարքայն, զի տացէ նմա ժամ. և զըն-
մեկնութիւն նր պատմեսցէ թագաւորին։ * Եւ եկեալ 17
դանիէլ ՚ի տուն իւր. և անանիայ և ազարիայ և միսայէ-
լի բարեկամաց իւրոց՝ եցոյց զբանն։ * Եւ խնդրէին զգը- 18
թութիւն յայ երկնից, զի մի կորիցէ դանիէլ՝ և բարե-
կամք իւր ընդ այլ իմաստունս բաբելոնացւոց։ * Յայն- 19
ժամ դանիէլի ՚ի տեսլեան գիշերոյ յայտնեցաւ խոր-
հուրդն։ Եւ օրհնեաց զած երկնից դանիէլ, * և ասէ. եղի- 20
ցի անուն այ օրհնեալ յաւիտենից մինչև յաւիտեանս.
զի իմաստութիւն և հանճար և զօրութիւն նր է։ * Եւ նա 21
փոփոխէ զժամանակս՝ և զժամս. կացուցանէ զթագա-
ւորս և փոփոխէ. տայ իմաստութիւն իմաստնոց՝ և խոր-
հուրդ խորհրդականաց։ * Նա յայտնէ զխորքինս՝ և 22
զծածկեալս. գիտէ որ ինչ ՚ի խաւարի է և լոյս ընդ նմա է։
* Զքեզ ած հարցն մերոց գոհանամ և օրհնեմ. զի ետ 23
իմաստութիւն և զօրութիւն ինձ. և ծանուցեր ինձ
որ ինչ աղօթիւք խնդրեցաք ՚ի քէն. և զտեսիլ թա-
գաւորին ցուցեր ինձ։

* Եւ

---

(11) Ոմանք. Զի բանդ զոր ... որոց բնակութիւն չէ ՚ի
մէջ ամ՛ մարմ՛։ (11) Յօրինակին թուէր թէ նշանակեալ էր.
Որոց ոչ է
բազմաւ հ
նիէլ։ (14
.. որ ելե
բելոնացւոց
զարքայն,
յայտնեաց
նից գթու
Ոմանք. Տա
(22) Ոմանք

24 * Եւ եմուտ Դանիէլ առ Արիովք՝ զոր կացուցեալ
էր Թագաւորին կորուսանել զիմաստունս բաբելացւ-
ւոց: Եւ ասաց ցնա զիմաստունս բաբելացւոց մի կորու-
սցեր. բայց զիս տար առաջի Թագաւորին, և ես պատ-
25 մեցից զմեկնութիւն Թագաւորին: * Յայնժամ Արիովք
փութանակի տարաւ զԴանիէլ առաջի Թագաւորին,
և ասէ ցնա. գտի այր մի յորդւոց գերութեանն Հրէաս-
26 տանի, որ զմեկնութիւն պատմեսցէ արքայի: * Պատաս-
խանի ետ Թագաւորն և ասէ ցԴանիէլ՝ որում անուն
էր Բաղտասար: Եթէ կարօղ իցես պատմել ինձ զերազն
27 զոր տեսի՝ և զմեկնութիւն նորա: * Պատասխանի ետ Դա-
նիէլ առաջի Թագաւորին՝ և ասէ. զխորհուրդ զայդ
զոր արքայդ հարցանէ, ոչ է իմաստնոց՝ և մոգուց՝ և
28 գիտաց՝ և ըղձից՝ պատմել առաջի արքայի: * Այլ գոյ
Աստուած յերկինս՝ որ յայտնէ զխորհուրդս: և եցոյց Նաբուք-
դոնոսոր արքայի՝ որինչ լինելոց է յաւուրս յե-
տինս: Երազն և տեսիլ գլխոյ քոյ յանկողնի քում, այս
29 է արքայ: * Խորհուրդք քո մտաւորք ածանէին զքեզ
յանկողնի քում, թէ զինչ լինելոց է յետ այսորիկ: և
30 յայտնիչն խորհրդոց եցոյց քեզ զինչ լինելոց է: * Եւ
ինձ՝ ոչ առ իմաստութեան ինչ՝ որ իցէ յիս քան յամ կեն-
դանիս՝ յայտնեցաւ խորհուրդս. այլ մի ցուցանելոյ
արքայի զմեկնութիւն, զի ծանիցես զխորհուրդս սրտի
31 քոյ: * Դու արքայ տեսանէիր. և ահա պատկեր մի
մեծ պատկեր. և երևոյթ նորա և տեսիլ նորա ահագին յոյժ:
32 և կայր առաջի քո. ահաւոր էր յոյժ պատկերն: * Որոյ
գլուխն յոսկւոյ սրբոյ. ձեռքն և լանջքն և բազուկք նոր-
33 ա արծաթիք: Մէջք նորա և բարձք՝ պղնձիք: * և սրունքն՝
երկաթիք: և ոտքն՝ կէսն յերկաթոյ՝ և կէսն 'ի խեց-
34 եայ: * Հայէիր մինչև հատաւ վէմ առանց ձեռին՝ և ե-
հար զպատկերն 'ի վ.յ երկաթեղէն և խեցեղէն ոտիցն՝
35 և մանրեաց զնա 'ի սպառ: * Յայնժամ առհասարակ
մանրեցան՝ խեցին և երկաթ, պղինձն և արծաթ՝ և ոս-
կին, և եղեն իբրև փոշի կալոյ ամառնայնոյ: և առ զնա
սաստկութիւն հողմոյ. և տեղի ոչ գտանէր նոցա: Եւ վէմն
որ եհար զպատկերն՝ եղև լեառն մեծ, և ելից զամ երկ-
36 իր: * Այս է երազն: և զմեկնութիւն նորա՝ ասասցուք

առ

(24) Ոմանք. Զիմաստունս բաբելոնի: (24) 'Ի լուս՛. Եւ ասէ ցնա. զիմաստ՛. համաձայն բնի 'ի բն՛: (24) Յոմանս պակաս. Առաջի Թգւրին, և ես պատմեցից, ևն: (26) Ոմանք. Որոյ ա-նունն Բաղտասար. եթէ կարօղ ես: (27) Օրինակ մի. Եւ գիտնոց և ըղձից: (29) Ոմանք. Յայտնելոց իցէ յետ: (31) Յոմանս պակաս. Պատկեր մի մեծ պատկեր... էր յոյժ պատկերն: (32) Ոմանք. Ձեռք և բազուկքն: (36) Օ-

առաջի արքայի ։ * Դու ես արքայ՝ արքայից արքայ ․ 37
որում Տէր երկնից թագաւորութիւն հզօր և պատուական
ետ ․ * և ընդ ամ՛ տեղիս ուր բնակեալ են որդիք մարդ- 38
կան ․ գազանս վայրի՝ և զթռչունս երկնից՝ և զձկունս
ծովու ետ ՚ի ձեռս քո ․ և կացոյց զքեզ տէր ամ՛ ։ Դու
ես գլուխն ոսկի ։ * և զկնի քո յարիցէ այլ թագաւո- 39
րութիւն խոնարհագոյն քան զքեզ ։ և թագաւորութիւն
երրորդ՝ որ է պղնձի՝ տիրեսցէ ամ՛ երկրի ։ * և թա- 40
գաւորութիւն չորրորդ՝ հզօր իբրև զերկաթ ․ զոր օրի-
նակ երկաթ մանրէ և մաղէ զամ՛ ․ նոյնպէս մանրեսցէ
և մաղեսցէ զամ՛ ։ * Եւ զի տեսանէիր զոտսն և զմա- 41
տունսն ․ կէս կաւոյն յերկաթոյ ․ և կէս կաւոյն ՚ի խեց-
ւոյ ․ թագաւորութիւն բաժանեալ լիցի ․ և յարմատոյ
երկաթոյն եղիցի ՚ի նմա, զոր օրինակ տեսանէիր զեր-
կաթն ընդ խեցին խառնեալ ։ * Եւ մատունքն ոտիցն՝ 42
կաւոյն մի յերկաթոյ, և կաւոյն մի ՚ի խեցւոյ ․ մի կողմն
թագաւորութեն հզօր կացցէ ․ և ՚ի նմանէ եղիցի ջախ-
ջախեալ ։ * զի տեսանէիր զերկաթն ՚ի խեցին խառնեալ ․ 43
եղիցին խառն ՚ի զաւակէ մարդկան, և ՚ի միաբանս ոչ
յարիցեն ․ զոր օրինակ ոչ խառնի երկաթ ընդ խեցի ։
* Եւ յաւուրս թագաւորացն այնոցիկ յարուսցէ ած՛ 44
երկնից թագաւորութի՛ որ յաւիտեանս ոչ եղծանիցի ․
և թագաւորութի՛ նր՛ ազգի այլում ոչ մնասցէ ։ մանր-
րեսցէ և հոսեսցէ զամ՛ թագաւորութիս ․ և ինքն կացցէ
յաւիտեանս ։ * Որպէս տեսանէիր՝ զի ՚ի լեռնէն հատաւ 45
վէմն առանց ձեռին, և մանրեաց զխեցին և զերկաթ՝
զպղինձն և զարծաթ և զոսկի ։ Ած մեծ եցոյց արքայի
որինչ լինելոց է առ յապա ․ և ճշմարիտ է երազն՝ և
հաւատարիմ մեկնութի նր ։ * Յայնժամ արքայն նա- 46
բուգոդոնոսոր անկաւ ՚ի վր երեսաց իւրոց ․ և երկիր
եպագ դանիէլի ․ և զոհս և խունկս անուշութե հրա-
մայեաց մատուցանել նմա ։ * Պատասխանի ետ թա- 47
գաւորն և ասէ ցդանիէլ ․ արդարև՝ ած՛ն ձեր՝ նա է
ած

...ւժի քո ։ (37) (38) Օրինակ մ ․
․ հաստատութե և պատուական
նք ․ Այնպէս մանրեսցէ և ։
խեցւոյ ․ և կէս կաւոյն յերկա՛" ․
օրինակ տեսա՛" ․ ․ ․ ընդ խեցւոյն
ցին մի խեցւոյ ․ ․ հզօր կացցէ ։
մինն ՚ի նոցանէ եղիցի ջախ-
զի տեսա՛" ․ ․ և ՚ի միաբանս ոչ
խառնեսցի ։ (44) Ոմանք ․ Ոմ
Ոմանք ․ Ած եցոյց արքայի ։
ւել կայա՛" ։

48

49

ԳԼ. Գ.

Տե՛ս Զորուր։

1 Յամին ութևտասներորդի Նաբուքոդոնոսորայ ար- Ե
քայի, արար պատկեր ոսկի. բարձրութիւն նորա
վաթսուն կանգուն, և լայնութիւն նո՛ր կանգուն վեց։ և
կանգնեաց զնա ՚ի դաշտին Դէերայ յաշխարհին Բաբե-
2 լացւոց։ * Եւ արձակեաց ժողովել զզօրավարս, և
զզօրագլուխս, և զկուսակալս, զմեծամեծս և զբռնաւորս
և զգործակալս՝ և զամ իշխանս աշխարհաց գալ ՚ի նա-
ւակատիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Նաբու-
3 քոդոնոսոր։ * Եւ ժողովեցան կուսակալք, զօրավարք
և զօրագլուխք՝ պետք և բռնաւորք. մեծամեծք՝ գոր-
ծակալք, և ամ իշխանք աշխարհաց, գալ ՚ի նաւակա-
տիս պատկերին՝ զոր կանգնեաց արքայն Նաբուքոդո-
նոսոր։ և կային առաջի պատկերին զոր կանգնեաց ար-
4 քայն Նաբուքոդոնոսոր։ * Եւ քարոզ կարդայր զօրու-
5 թե՛ա և ասէր՝ ձեզ ասի ազգք և ազինք և լեզուք։ * Յոր
ժամ լսիցէք զձայն փողոյ՝ սրընկի՝ թմբկի՝ և քնարի՝ և
տաւղի և զերգոց միաբանութե՛, և զամ ազգաց արուես-
տականաց, անկանիջիք և երկիրպագանիջիք պատկե-
6 րին զոր կանգնեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ։ * Եւ որ
ոչ անկեալ երկիր պագանիցէ՝ ՚ի նմին ժամու ընկեն-
7 ցի ՚ի հնոցն հրոյն բորբոքելոյ։ * Եւ եղև իբրև լուան
ազգքն զձայն փողոյն՝ զսրընկին զտաւղն, և զնուագա-
րանաց, և զամ ազգաց արուեստականաց, անկանէին
ամ ազգքն և ազինք և լեզուք՝ և երկիր պագանէին
պատկերին ոսկւոյ զոր կանգնեաց արքայն Նաբուքո-
8 դոնոսոր։ * Յայնժամ մատեան արք քաղդեացիք՝ և ե-
կին

(48) Ոմանք, ՚ի վերայ ամ իմաստնոցն։ (49) Օրինակ մի. Էր ՚ի դրան արքունի։
ԳԼ. Գ. (1) Ոմանք, ՚ի դաշտին Դէհերայ աշ՛։ (3) Ոմանք. Եւ զօրավարք.. և մեծամեծք և գործա՛։ (6) Օրինակ մի. ՚ի նմին ժամու անկցի ՚ի հնոցն հրոյն։ (8)(9) Ոմանք. Ար.

ղին չարախօս զհրէից առ Նաբուքոդոնոսոր արքայ, * և ա-
սեն. Արքայ՝ յաւիտեան կեաց: * Դու հրամանս ետուր 10
ամ մարդոյ՝ որ լուիցէ զձայն փողոյ՝ զսրընկի՝ և զքնա-
րի՝ և զտաւղի՝ և նուագարանաց. և զամ ազգաց ե-
րաժշտականաց: * և որ ոչ անկեալ երկիրպագանիցէ 11
պատկերին ոսկւոյ՝ անկցի 'ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ:
* Արդ՝ են աստ արք հրէայք՝ զորս կացուցեր 'ի վր 12
գործոց աշխարհիս բաբելացւոց, սեդրաք, միսաք, և
աբեդնագով. որք ոչ հնազանդեցան հրամանի քում ար-
քայ. և զդիս քո ոչ պաշտեն, և պատկերիդ ոսկւոյ զոր
կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պագանեն: * Յայնժամ Նաբու- 13
քոդոնոսոր սրտմտութ և բարկութ հրամայեաց ածել
զսեդրաք՝ միսաք՝ և զաբեդնագով: և ածին առաջի թա-
գաւորին: * Պատասխանի ետ Նաբուքոդոնոսոր՝ և աս- 14
է ցնա. թէ արդարե՞ւ սեդրաք միսաք և աբեդնագով,
զդիս իմ ոչ պաշտիցէք՝ և պատկերին ոսկւոյ զոր կանգ-
նեցի երկիր ոչ պագանիցէք: * Բայց արդ՝ եթէ պատ- 15
րաստ լինիցիք, զի յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ սրն-
կի և թմբկի և քնարի, և զփարբանութե ամ ազգաց ե-
րաժշտականաց, անկանիցիք և երկիր պագանիցէք պատ-
կերին զոր արարի: ապա թէ ոչ պագանիցէք երկիր՝ 'ի
նմին ժամու անկանիցիք 'ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ. և
ո՞վ է ած՝ որ փրկէ զձեզ 'ի ձեռաց իմոց: * Պատաս- 16
խանի ետուն՝ սեդրաք, միսաք, և աբեդնագով. և աս-
են ցարքայ Նաբուքոդոնոսոր: ոչ ինչ է պիտոյ մեզ բա-
նիւ այդորիկ տալ քեզ պատասխանի: * զի է ած 17
յերկինս՝ զոր մեք պաշտեմք. կարող է փրկել զմեզ
'ի հնոցէ հրոյդ բորբոքելոյ, և 'ի ձեռաց քոց արքայ՝ ա-
պրեցուցանել զմեզ: * ապա թէ ոչ՝ այս ինչ յայտնի լի- 18
ցի քեզ արքայ՝ զի զդիս քո մեք ոչ պաշտեմք. և պատ-
կերիդ ոսկւոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ պագանեմք:
* Յայնժամ Նաբուքոդոնոսոր լի եղև սրտմտութ. և 19
գոյն երեսաց նր շրջեցաւ 'ի վր սեդրաքայ միսաքայ և
աբեդնագովի: և ասէ՝ ջեռուցէք զհնոցն եւթնպատիկ,
զի մինչև 'ի վախճան այրեսցին: * և արք հզօրք՝ զօրա- 20
ւորք զօրութ՝ կապեսցեն զսեդրաք միսաք և զաբեդ-
նագով՝ արկանել 'ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ: * Յայն- 21
ժամ

Նաբուքոդոնոսոր, և ասեն. Արքայ յաւիտեան կաց: (11) Ոմանք. Եւ որ ոչ երկիրպագանէ": (14) Ոմանք. Զդիս իմ ոչ պաշտէք... երկիր ոչ պագանէք: (15) Ոմանք. Բայց եթէ պատր"... և զփարբանութե ամ ազգ"... անկցիք 'ի հնոց.. որ փրկեսցէ զձեզ: (19) Օրինակ մի յաւելու. Լի եղև սրտմտութ ն բարկութ: (20) Ոմանք. Կապեսցեն զսեդրաք: (21) Ոմանք. Եւ վարտօք:

Digitized by Google

ժամ արքն այնոքիկ կապեցան պատմուճանօք և վար-
տօք, արտախուրակօք և զանկապանօք իւրեանց, և ըն-
22 կեցան 'ի մէջ հնոցի հրոյն բորբոքելոյ։ * Զի հրամանն
թագաւորին սաստկանայր, և հնոցն բորբոքէր եւթն-
23 պատիկ առաւել յոյժ։ * Եւ երեքեան նոքա՝ Սեդրաք,
Միսաք, և Աբեդնագով, անկան 'ի մէջ հնոցին կապեալք։
24 * Գնային 'ի մէջ հրոյն։ օրհնէին և գովէին զՏր ած։
25 * Յարեաւ Ազարիա, և կաց յաղօթս այսպէս. եբաց
26 զբերան իւր 'ի մէջ հրոյն՝ և ասէ։ * Օրհնեալ ես Տր
ած հարցն մերոց, գովեալ և փառաւորեալ է անուն
27 քո յաւիտեանս. * զի արդար ես յամի զոր ածեր 'ի վր
մեր, և ամ գործք քո ճշմարիտ են։ և ուղիղ են ճանա-
28 պարհք քո, և ամ դատաստանք քո ճշմարտութի։ * և
իրաւունս ճշմարտութե արարեր ըստ ամի զոր արարեր
մեզ, և քաղաքին սրբոյ հարցն մերոց Երմի։ Զի ճշմար-
տութբ և իրաւբ ածեր զայս ամ վս մեղաց մերոց։
29 * զի մեղաք և անօրինեցաք յապստամբել լինել 'ի քէն,
30 և առաւել մեղաք յամի. * և պատուիրանաց քոց ոչ ան-
սացաք։ Ոչ պահեցաք և ոչ արարաք որպէս պատուիրե-
31 ցեր մեզ՝ զի բարի լինիցի մեզ։ * և զամ զոր ածեր 'ի
վր մեր, և զամ զոր արարեր մեզ՝ արդար դատաստա-
32 նաւ արարեր։ * Եւ մատնեցեր զմեզ 'ի ձեռս թշնա-
մեաց մերոց, անօրինաց խստաց և ապստամբողաց. և
33 թագաւորի՝ անիրաւի և չարի քան զամ երկիր։ * Եւ
արդ ոչ գոյ մեզ բանալ զբերանս մեր, զի ամօթ և նա-
34 խատինք եղաք ծառայից քոց պաշտօնէից։ * Այլ մի
մատներ զմեզ 'ի սպառ վասն անուան քոյ, և մի ցրեր
35 զուխտ քո, * և մի 'ի բացէ առներ զողորմութիս քո 'ի
մէնջ։ Վս աբրահամու սիրելւոյ քոյ և վս իսահակայ
36 ծառայի քոյ՝ և վս Իլի սրբոյ քոյ. * որոց խոստացար
բազմացուցանել զզաւակ նց իբրև զաստեղս երկնից,
37 և իբրև զաւազ առ ափն ծովու։ * Եւ արդ Տր՝ նուա-
ղեցաք քան զամ ազգս։ և եմք տառապեալք յամ երկ-
38 րի այսօր վս մեղաց մերոց։ * և ոչ գոյ 'ի ժամանակի
յայսմիկ իշխան՝ մարգարէ՝ և առաջնորդ. ոչ ողջակէզք
և ոչ զոհք, և ոչ պատարագք և ոչ խունկք. և ոչ տեղի
39 տալոյ երախայրիս առաջի քո, * և գտանել զողորմութի։

Այլ

(24) Ոմանք.
Զբերան ի
(29) Այլ.
Եւ 'ի ձեռս
նակի. Ոչ պ
պաշտօ"։ (3
զաստեղս ե

Այլ անձամբք բեկեալք՝ և հոգւովք խոնարհեցելովք
ընդունելի լիցուք * իբրև զողջակէզս խոյոց և զուա- 40
րակաց. և իբրև զբիւրաւորս գառանց պարարտաց:
այնպէս եղիցի պատարագս մեր այսօր առաջի քո ըն-
դունել հաճոյական զկնի քո. զի ոչ է ամօթ յուսացելոցս 'ի
քեզ: * Եւ արդ գամք զհետ քո ամ սրտիւք մերովք. 41
և երկնչիմք մեք 'ի քէն, և խնդրեմք զերեսս քո. * մի 42
յամօթ առներ զմեզ: այլ արա ընդ մեզ ըստ հեզութ-
եան քում, և ըստ բազում ողորմութեան քում: * և փրկեա 43
զմեզ վասն սքանչելեաց քոց. և տուր փառս անուան
քում տէր: * Եւ յամօթ լիցին ամենեքեան որք ցուցա- 44
նեն չարիս ծառայից քոց, և ամաչեսցեն յամ զօրութ-
ենէ իւրեանց. և զօրութիւն նց խորտակեսցի: * և ծանիցեն 45
զի դու ես տէր ած միայն, և փառաւորեալ 'ի վ ամ
տիեզերաց: * Եւ ոչ դադարէին որք արկին զնս 46
սպասաւորք թագաւորին՝ զհնոցն բորբոքելոյ, նաւթիւ և
ձիթով և ձղով և որթով: * և ելանէր դիզանայր բոցն 47
'ի վերոյ քան զհնոցն 'ի քառասուն և յինն կանգուն.
* և շրջէր այրէր շուրջ զհնոցաւն. և այրէր զորս գտ- 48
անէր 'ի քաղդէացւոց անտի: * Եւ հրեշտակ տն էջ 49
եկաց ընդ ազարիայիւ 'ի հնոցի անդ, և թօթափեաց
զբոց հրոյն 'ի հնոցէ անտի: * և արար 'ի մէջ հնոցին 50
իբրև զհողմ որ ցօղագին շնչիցէ; և ոչ մերձենայր ա-
մենևին հուրն 'ի նս, ոչ տրտմեցուցանէր և ոչ նեղէր
զնս: * Յայնժամ երեքեան իբրև 'ի միոջէ բերանոյ 51
օրհնէին և գովէին և փառաւոր առնէին զած 'ի մէջ
հնոցին՝ և ասէին: * Օրհնեալ ես դու տէր ած հարցն 52
մերոց, գովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս:
և օրհնեալ է անուն սրբ փառաց քոց. գովեալ և ա":
* Օրհնեալ ես 'ի տաճարի փառաց սրբութե քոյ, գո- 53
վեալ և: * Օրհնեալ ես 'ի վ աթոռոց թագաւորութե 54
քոյ. գովեալ և ա": * Օրհնեալ ես որ հայիս յան- 55
դունդս

'ի քէն: (40) Ոմանք. Որպէս զողջակէզս.. և որպէս զբիւր-
աւորս գառանց պարարտաց: այնպէս ընդունելի լիցի

56 զանդունդս, եւ նստիս 'ի քերովբէս, գովեալ": * Օրհնեալ
ես' որ նստիս 'ի հաստատութեան երկնից, գովեալ ես:
57 * Օրհնեցէք ամ գործք Տն զՏէր. օրհնեցէք եւ բարձր
58 արարէք զնա յաւիտեանս: * օրհնեցէք երկինք զՏէր,
59 օրհ: * օրհնեցէք հրեշտակք Տն զՏէր օրհնե: * օրհնե-
61 ցէք ջուրք ամ որ 'ի վերոյ քան զերկինս օրհ: * օրհնեցէք
62 ամ զօրութիւնք Տն զՏէր: * օրհնեցէք արեւ եւ լուսին զՏէր.
63 օրհ: * օրհնեցէք ամ աստեղք երկնից զՏէր. օրհ: * օրհ-
65 նեցէք ամ անձրեւք եւ ցօղք զՏէր. օրհ: * օրհնեցէք
66 ամ հողմք զՏէր. օրհնե: * օրհնեցէք հուր եւ տօթ զՏէր.
67 օրհնեցէք, եւ: * օրհնեցէք ցուրտ եւ սառն զՏէր. օրհ-
68 նե: * օրհնեցէք եղեամն եւ ձիւն զՏէր. օրհնե: * Օրհ-
71 նեցէք տիւք եւ գիշերք զՏէր. օրհ: * օրհնեցէք լոյս եւ
73 խաւար զՏէր. օրհնեցէ: * օրհնեցէք ամպք եւ փայլա-
74 տակունք զՏէր. օրհ: * օրհնեցէք երկիր զՏէր. օրհնե-
75 ցէք եւ բարձ: * օրհնեցէք լերինք եւ բարձունք զՏէր.
77 օրհ: * օրհնեցէք ամ բոյսք երկրի զՏէր. օրհ: * Օրհ-
78 նեցէք աղբերք զՏէր. օրհնե: * օրհնեցէք ծով եւ գետք
79 զՏէր. օրհնեցէք եւ: * օրհնեցէք կէտք եւ ամ կենդանիք
80 որ 'ի ջուրս զՏէր. օրհ: * օրհնեցէք թռչունք երկնից
81 զՏէր. օրհ: * օրհնեցէք ամ գազանք' եւ անասունք զՏէր.
83 օրհ: * օրհնեցէք որդիք մարդկան զՏէր. օրհնե: * Օրհ-
84 նեցէք Իէլ զՏէր. օրհնես: * օրհնեցէք քահանայք Տն զՏէ-
85 ր. օրհնեցէք եւ: * օրհնեցէք ծառայք Տն զՏէր. օրհ-
86 նեց: * օրհնեցէք հոգիք եւ շունչք արդարոց զՏէր. օրհ:
87 * օրհնեցէք սուրբք եւ խոնարհք սրտիւք զՏէր. օրհ.
88 * Օրհնեցէք Անանիա' Ազարիա' եւ Միսայէլ զՏէր. օրհ-
նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Զի փրկեաց
զմեզ 'ի դժոխոց, եւ 'ի ձեռաց մահու ապրեցոյց զմեզ.
եւ փրկեաց զմեզ 'ի հնոցէս, եւ 'ի միջոյ բորբոքեալ բո-
89 ցոյս, եւ 'ի միջոյ հրոյս փրկեաց զմեզ: * Գոհացարուք
90 զՏն, զի քաղցր է զի յաւիտեան է ողորմ նր: * Օրհ-
նեցէք ամ պաշտօնեայք Տն զԱծն աստուածոց, օրհնե-
91 ցէք եւ գոհացարուք, զի յաւիտեան է ողորմ նր: * Եւ
Նաբուքոդոնոսոր լուեալ զօրհնութիւն նց' զարմա-
ցաւ: յարեաւ տագնապաւ' եւ ասէ ցմեծամեծս իւր:
ոչ արս երիս կապեալս արկաք 'ի մէջ հրոյն: եւ ասեն
ցթա-

աթոռոյ նր": (56) Ոմանք 'ի լուս". Որ նստիս 'ի վր հաւ":
(67) Ոմանք. Ցուրտ եւ տօթ: (68) Ոմանք յաւելուն. Օրհ-
նեցէք սառն եւ ցուրտ, եղեամն եւ: Իսկ ոմանք. Եղեամն եւ
ձիւնաբեր զՏէր: Ուր եւ յաւելլու. համար 69. "Օրհնեցէք
սառն եւ ցուրտ զՏէր: 70. "Օրհնեցէք սառն եւ ձիւն, զՏէր. օրհ":
(78) Ոմանք. Ծովք եւ գետք: (81) Ոմանք. Եւ անասունք:
(89)(90) Ոմանք. Զի յաւիտեան է ողորմութիւն իւր. . . .

ցթագաւորն. այո արդարեւ տէր արքայ. * Եւ ասէ 92
թագաւորն, այլ ես տեսանեմ արս չորս արձակս, և
գնան 'ի մէջ հրոյն. և ապականութիւն ինչ ոչ գոյ 'ի նս:
և տեսիլ չորրորդին նման է որդւոյ այ: * Յայնժամ 93
մատեաւ Նաբուգոդոնոսոր 'ի դուռն հնոցին հրոյն բոր
բոքելոյ. և ասէ, Սեդրաք՝ Միսաք՝ և Աբեդնագով ծա
ռայք այ բարձրելոյ, ելէք և եկայք: Եւ ելին Սեդ
րաք՝ Միսաք՝ և Աբեդնագով 'ի միջոյ հրոյն: * Եւ ժողո 94
վեցան նախարարքն և կուսակալք՝ և զօրավարքն և զօ
րաւորք թագաւորին. և տեսանէին զարսն զի ոչ իշ
խեաց հուրն 'ի մարմինս նց, և հեր գլխոյ նց ոչ խան
ձատեցաւ, և վարտիք նց ոչ այլագունեցան, և հոտ
հրոյ ոչ գոյր 'ի նս: * Եւ եկեալ եպարք թագաւորին առ 95
աջի նց մեծ: և պատասխանի ետ Նաբուգոդոնոսոր՝ և
ասէ. օրհնեալ է այ Սեդրաքայ՝ Միսաքայ՝ և Աբեդնա
գովի. որ առաքեաց զհրեշտակ իւր և փրկեաց զծա
ռայս իւր զի յուսացան 'ի նա, և զբան թագաւորի ա
նարգեցին. և մատնեցին զմարմինս իւրեանց 'ի հուր.
զի մի պաշտեսցեն և մի երկիր պագանիցեն ամ աստուա
ծոց, բայց միայն այ իւրեանց: * Եւ արդ ես տամ 96
հրաման. ամ ազգք և ազինք և լեզուք, որ խօսեսցին հայ
հոյութիւն զայ Սեդրաքայ Միսաքայ և Աբեդնագովի՝ 'ի
կորուստ մատնեսցին, և տունք նց 'ի յափշտակութիւն: զի
ոչ գոյ այլ այ՝ որ կարող իցէ այսպէս փրկել: * Յայն 97
ժամ թագաւորն առաւել շքեղացոյց զՍեդրաք Միսաք
և զԱբեդնագով յերկրին բաբելացւոց, և բարձրացոյց
զնս. և պատուեաց ընդ նց իշխան ամ հրէիցն որ էին
'ի թագաւորութեան նր.

Տեսիլ Հինգերորդ:

Զ * Նաբուգոդոնոսոր արքայ, առ ամ ազգս և լեզուս որ
բնակեալ են յամ երկրի. խաղաղութիւն բազմասցի ձեզ:
* Զնշանս և զսքանչելիս զոր արար ընդ իս այն բարձրեալ 99
հաճոյ թուեցաւ առաջի իմ պատմել ձեզ, * Որչափ մեծ 10
և մեծամեծք՝ և զօրաւորք են. արքայութիւն նր արքայութիւն 0
յաւիտենից, և իշխանութիւն նր ազգաց յազգս:

ԳԼ. Դ.

Ես Նաբուգոդոնոսոր՝ դադարեալ էի 'ի տան իմում և 1
զուարճացեալ: * Երազ տեսի՝ և զարհուրեցոյց 2
զիս, և խռովեցոյց յանկողնի իմում. և տեսիլ գլխոյ իմ

իմոյ

---

(94) Ոմանք. Եւ զօրավարքն և կուսակալք. և զօ'': (95) Ո-
մանք. Օրհնեալ մեծ այ''. և մի երկրպագանիցեն ամ
աստուածոց: (98) Ոմանք. խաղաղութիւն բազմասցի 'ի ձեզ:

Digitized by Google

3 մոյ՝ խռովեցուցանէին զիս: * Եւ յինէն ել հրաման ա-
ծել առաջի իմ զամենայն իմաստունս Բաբելացւոց, զի զմե-
կնութիւն երազոյն ցուցցեն ինձ: * Եւ մտանէին առաջի
4 իմ գէտքն՝ եւ մոգք՝ եւ հմայք՝ եւ քաղդէայք. եւ զերազն իմ
ասացի առաջի նոցա. եւ զմեկնութիւն նորա ոչ ցուցին ինձ:
5 * Մինչեւ եկն Դանիէլ՝ որում անուն էր Բաղտասար՝ ըստ
անուան աստուծոյ իմոյ. զի հոգի Աստուծոյ սուրբ է 'ի նմա:
6 Ցոր եւ ասացի, * Թէ Բաղտասար իշխան՝ գիտնոց զոր
ես գիտեմ. գիտեմ եթէ հոգի Աստուծոյ սուրբ 'ի քեզ, եւ ամե̃ն
խորհուրդք ոչ ծանրանան 'ի քեզ. արդ լուր զոր տես-
եալ երազոյն իմոյ զոր տեսի, եւ զմեկնութիւն նորա ասաս-
7 ցես ինձ: * Տեսանէի յանկողնի իմում, եւ ահա ծառ
8 մի 'ի մէջ երկրի. եւ բարձրութիւն նորա բազում յոյժ: * Մե-
ծացաւ ծառն եւ զօրացաւ, եւ բարձրութիւն նորա եհաս մինչեւ
9 յերկինս, եւ լայնութիւն նորա 'ի ծագս ամենայն երկրի: * Տերեւ-
ք նորա գեղեցիկք. եւ պտուղ նորա բազում. եւ կերակուր ամե̃ն
'ի նմա: 'ի ներքոյ նորա բնակէին ամենայն գազանք վայրի. եւ
յոստս նորա հանգուցանէին թռչունք երկնից. եւ 'ի նմա-
10 նէ կերակրէր ամենայն մարմին: * Տեսանէի 'ի տեսլեան
գիշերոյ յանկողնի իմում, եւ ահա զուարթուն եւ սուրբ
11 իջանէր յերկնից: * Եւ բարբառէր զօրութեամբ՝ եւ ասէր
այսպէս. Հատէք զծառդ՝ եւ կոտորեցէք զոստս դորա.
թօթափեցէք զտերեւս դորա, եւ զպտուղ դորա ցրուե-
ցէք. շարժեսցին գազանք 'ի ներքոյ դորա, եւ թռչու-
12 նք յոստոց դորա: * Բայց զշառաւիղս արմատոյ դո-
րա թողէք յերկրի, երկաթապատ եւ պղնձապատ 'ի
դալար վայրի՝ եւ 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցէ. եւ ընդ գա-
զանս անապատի բաժին դորա. եւ 'ի խոտ երկրի:
13 * Սիրտ նորա 'ի մարդկանէ փոխեսցի, եւ սիրտ գազա-
նաց տացի նմա. եւ եւթն ժամանակք փոխեսցին 'ի վե-
14 րայ նր: * Մեկնութեամբ զուարթնոց է բանս. եւ պատ-
գամ սրբոց է հարցուածս. զի ծանիցեն կենդանիք՝ ե-
թէ տէր է բարձրեալն թագաւորութեան մարդկան, եւ
ում կամի տացէ զնա. եւ զարհամարհեալն 'ի մարդկանէ
յա

Գլ. Դ. (4) Ոմանք. Եւ զերազն ասացի: (5) Ոմանք. Ո-
րոյ անուն էր.. յոր ասացի. Թէ: (6) Ոմանք. Իշխան
գիտնոց զոր ես գիտեմ, եթէ: Եւ այլք. Իշխան գէ-
տոց. զոր ես: (9) Ոմանք. Եւ պտուղ նորա բազում յոյժ.
եւ կերակուր ամ՛ 'ի նմա: (11) Օրինակ մի. Եւ թռչունքդ
յոստոյ դորա: (12) Ոմանք. Բայց զշառաւիղս արմա-
տոյ դորա... 'ի դալար 'ի վայրի եւ 'ի ցօղ երկնից դա-
դարեսցէ, եւ ընդ գազանս բաժին նր: (14) Ոմանք. Եւ
պատգամ սրբոյ է... ծանիցեն կենդանիքս՝ թէ տր է
բարձրեալն.. յարուցանէ 'ի վերայ նր:

Digitized by Google

յայտնեցանէ՛ 'ի մի՛տ նր : * Այս է երազն զոր տեսի ես նաբուքոդոնոսոր արքայ : Եւ դու բաղտասար՝ ասա ինձ զմեկնութիւն նր . զի ամ իմաստունք թագաւորութեանս ոչ կարացին ցուցանել ինձ զմեկնութիւն նր . այլ դու դանիէլ կարօղ ես՝ զի հոգի սուրբ այ գոյ 'ի քեզ : * Յայնժամ դանիէլ՝ որում անուն էր բաղտասար՝ հիացաւ իբրև ժամ մի և խորհուրդք նր խռովեցուցանէին զնա : պատասխանի ետ թագաւորն՝ և ասէ ցնա . բաղտասար , երազն և մեկնութի նր մի՛ տագնապեցուցանեն զքեզ : Ետ պատասխանի բաղտասար՝ և ասէ . տէ՛ր՝ երազն ատելեաց քոց , և մեկնութի նր թշնամեաց քոց : * Ծառն զոր տեսանէիր մեծացեալ և զօրացեալ , որոյ բարձրութիւն հասանէր յերկինս , և լայնութի նր յամ երկիր . * տերևն նր գեղեցիկ , և պտուղ նորա բազում , և կերակուր ամենայնի 'ի նմա . 'ի ներքոյ նորա բնակեալ էին գազանք անտառաց , և յոստս նր հաւուցեալ թռչունք երկնից : * դու՛ ես արքայ : Զի մեծացար և զօրացար , և մեծութի քո բարձրացաւ հասանէր մինչև յերկինս . և տէրութի քո 'ի ծագս ամ երկրի : * Եւ զի տեսանէիր արքայ՝ զի զուարթունն և սր 'ի ջանէր յերկնից՝ և ասէր , կոտորեցէք զծառդ և ապականեցէք զդա . բայց զշառաւիղ արմատոյ դորա թողէք յերկրի . երկաթապատ և պղնձապատ , և 'ի դալար վայրի՝ և 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցէ . և ընդ գազանս անապատի բաժին նր , մինչև եւթն ժամանակք փոխեսցին 'ի վր նր : * Այս է մեկնութի նր արքայ : Եւ դատաստանք բարձրելոյն հասանե՛ն 'ի վր տեառն իմոյ արքայի : * և զքեզ հալածեսցեն 'ի մարդկանէ : և ընդ գազանս անտառաց եղիցի բնակութի քո : և խոտ իբրև արջառոյ ջամբեսցեն զքեզ , և 'ի ցօղոյ երկնից հանգիցես : և եւթն ժամանակք փոխեսցին 'ի վր քո , մինչ ծանիցես թէ տիրէ բարձրեալն թագաւորութե մարդկան . և ում կամի , տացէ զնա : * Եւ զի ասաց թէ թողէք զշառաւիղ արմատոյ ծառոյն . թագաւորութի քո քե՛զ մնայ , մինչև ծանիցես զիշխանութի երկնաւորին :

---

(16) Ոմանք . Որոյ անուն էր բաղտասար . . . մի տագնապեցուսցեն . կամ, տագնապեսցէ զքեզ : (17) Ոմանք . Նորա յամ երկրի : (18) Բազումք . Եւ կերակուր ամ 'ի նմա : (19) Ոմանք . Եւ հասս յերկինս : (20) Ոմանք . Տեսանէիր զզուարթունն և զսրբ զի իջանէր . . զշառաւիղս արմատոյ դորա . . և 'ի դալարի վայրի և 'ի ցօղ երկնից հան" . . փոխեսցին 'ի վր դորա : (21) Ոմանք . Դատաստանք բարձրելոյն են հասեալ 'ի վր տեառն իմոյ ար" : (23) Ոմանք . Զշառաւիղս արմա" . . . զիշխանութիւն երկնաւո"

Digitized by Google

24 բեն։ * Վն՝ այգորեկ արքայ, խրատ իմ հաճոյ թուես-
ցի քեզ. և զմեղս քո ողորմութ̄ քաւեսջիր, և զանօրէ-
նութիւս քո գթովք տնանկաց. թերևս երկայնամիտ լի-
25 ցի 'ի վ̄ր յանցանաց քոց Ած։ * Այս ամ եկն եհաս 'ի
26 վերայ Նաբուքոդոնոսորայ արքայի * յետ երկոտասան
ամսոյն, մինչդեռ 'ի վ̄ր տաճարի թագաւորութե իւ-
27 րոյ շրջէր 'ի բաբելոն։ * Խօսել սկսաւ թագաւորն՝
և ասէ. ոչ այս՝ այն մեծ բաբելոն է զոր ես շինեցի
'ի տուն թագաւորութե հաստատութ̄ զօրութե իմոյ՝
28 'ի պատիւ փառաց իմոց։ * Եւ մինչդեռ բանքն 'ի բե-
րան էին թագաւորին, ձայն եկն յերկնից և ասէ. Քեզ
ասեմ Նաբուքոդոնոսոր արքայ. թագաւորութի քո անց-
29 ցաւ է 'ի քէն. * և 'ի մարդկանէ հալածեսցեն զքեզ,
և ընդ գազանս անապատի բնակութի քո, և խոտ իբրև
արջառոյ ջամբեսցեն քեզ. և եւթն ժամանակք փոխե-
ցին 'ի վ̄ր քո, մինչև ծանիցես՝ թէ տիրէ բարձրեալն
թագաւորութե մարդկան, և ում կամի տացէ զնա։
30 * 'Ի նմին ժամու բանն կատարեցաւ 'ի վ̄ր Նաբուքոդո-
նոսորայ. և 'ի մարդկանէ հալածեցաւ, և խոտ՝ իբրև
արջառ ուտէր. և 'ի ցօղոյ երկնից մարմին նր̄ թրջեաւ.
մինչև վարսք նորա իբրև զառիւծուց աճեցան, և եղն-
31 գունք նր̄ իբրև զթռչնոց։ * Եւ յետ կատարածի ա-
ւուրցն, ես Նաբուքոդոնոսոր՝ զաչս իմ յերկինս համ-
բարձի, և միտք իմ առ իս դարձան. և զբարձրեալն
օրհնեցի, և զկենդանին յաւիտենից գովեցի և փառա-
ւորեցի. զի իշխանութի նր̄ իշխանութի յաւիտենական.
32 և թագաւորութի նր̄ ազգաց յազգս։ * և ամ բնակիչք երկրի
իբրև զոչինչ համարեցան։ Ըստ կամաց իւրոց առնէ
'ի զօրութե երկնից, և 'ի բնակութե երկրի. և չիք որ
ընդդէմ դառնայցէ ձեռին նր̄ և ասիցէ թէ զինչ գոր-
33 ծեցեր։ * 'Ի նմին ժամանակի միտք իմ առ իս դար-
ձան, և 'ի պատիւ թագաւորութե իմոյ եկի. և կեր-

պա

(24)
մուլ
զր
եղև
նա"։
նակ
'ի ցօ
. չ ու
կենս
(32)
. . ըն
զևս .

պատիւք իմ առ իս դարձան. և իշխանք իմ և մեծա-
մեծք իմ խնդրեցին զիս. և անդրէն 'ի թագաւորութե-
ան իմ հաստատեցայ. և մեծութիւն առաւել յաւելաւ ինձ։
* Արդ ես Նաբուքոդոնոսոր օրհնեմ և առաւել բարձ- 3
րացուցանեմ, և փառաւոր առնեմ զարքայն երկնից.
զի ամ գործք նր ճշմարիտ են, և շաւիղք նորա իրա-
ւունք. և զամենեսին այք գնան ամբարտաւանութբ՝
կարող է խոնարհեցուցանել։

ԳԼ. Ե.

Ե Բաղտասար արքայ՝ արար ընթրիս մեծամեծաց իւ- 1
րոց հազար առն. և ըստ հազարացն նոյնպէս և
գինի։ և խըմէ ընդ գինիս եմուտ բաղտասար, * հրա- 2
մայեաց բերել զսպաս արծաթոյ և ոսկւոյ, զոր եհան
Նաբուքոդոնոսոր հայր նորա 'ի տաճարէն որ յեմ։ զի
արբցեն նոքօք թագաւորն և մեծամեծք իւր, և հարճք
և կանայք իւր։ * Եւ բերին զսպասն զոսկեղէնս և 3
զարծաթեղէնս, զոր բերեալ էր 'ի տաճարէն այ որ էր
յեմ. և ըմպէին նոքօք թագաւորն և մեծամեծք իւր,
և հարճք նր և կանայք։ * ըմպէին գինի, և օրհնէին 4
զաստուածս զոսկեղէնս՝ և զարծաթեղէնս՝ և զպղնձիս՝
և զերկաթիս, և զփայտեղէնս՝ և զքարեղէնս. և զամե
յաւիտենից ոչ օրհնեցին, որ ունէր իշխանութիւն յա-
ւոց նց։ * 'Ի նմին ժամու ելին մատունք ձեռին մար- 5
դոյ, և գրէին հանդէպ ջահին 'ի վերայ բռելոյ որմոյ
տաճարի թագաւորին։ և թագաւորն տեսանէր զթաթ
ձեռինն որ գրէր։ * Յայնժամ հասան գոյնք թագա- 6
ւորին, և խորհուրդք նր խռովեցուցանէին զնա, և
յօդք մէջոյ նր լուծանէին, և ծունկք նր զմիմեանս բա-
խէին։ * Եւ աղաղակեաց թագաւորն զօրութբ՝ ա- 7
ծել զմոգս և զքաղդեայս, և զգէտս։ և ասէ իմաս-
տնոց բաբելացւոց. որ ոք ընթերցցի զգիրդ զայդ,
և զմեկնութիւն դորա ցուցանէ ինձ, ծիրանիս զգեցցի,
և մանեակ ոսկի 'ի պարանոց իւր. և երրորդ թագա-
ւո-

(34) Օրհնում գ·
առաւել բարձ
նից··և շաւիղ
Գլ. Ե. (1) Բ
Զսպաս արծա
կաթեղէնս··ո
ւոց նց։ (6) Բ
(7) Ոմանք· Որ
ծիրանիս զգեց
բորդ 'ի թագա

Digitized by Google

8 ւորութեան իմում տիրեսցէ ։ * Եւ մտանէին ամ իմաս_
տունք բաբելացւոց. եւ ոչ կարէին զգիրն ընթեռնուլ,
9 եւ ոչ զմեկնութի նր ցուցանել թագաւորին ։ * Եւ ար_
քայ բաղտասար խռովեցաւ, եւ գոյն երեսաց նր շրջե_
10 ցաւ. խռովեցան եւ մեծամեծք նր ընդ նմա ։ * Եւ ե_
մուտ տիկինն 'ի տաճարն խրախութեան՝ եւ ասէ. արքայ՝
յաւիտեան կեաց. մի խռովեցուսցեն զքեզ խորհուրդք
11 քո, եւ գոյն երեսաց քոց մի եղծցի ։ * զի է այր մի 'ի
թագաւորութեան քում, յորում գոյ հոգի նր այ. եւ յա_
ւուրս հօր քոյ՝ զարթութիւնք եւ իմաստութիւնք գտանէին 'ի
նմա. եւ արքայ նաբուքոդոնոսոր հայր քո՝ իշխան կա_
ցոյց զնա 'ի վր գիտաց եւ մոգուց՝ եւ քաղդէից՝ եւ ըղձից ։
12 * զի ոգի առաւել գոյ 'ի նմա իմաստութեան եւ հանճա_
րոյ. մեկնէ զերազս՝ եւ պատմէ զառակս, եւ լուծանէ
զիրս կապեալս՝ գտանիւր, եւ արքայ՝ բաղտասար անուա_
նեց նմա. արդ կոչեսցի՝ եւ զմեկնութի դորա պատմէ ։
13 * Յայնժամ ածին 'ի ներքս զդանիէլ առաջի թագա_
ւորին ։ Եւ ասէ թագաւորն ցդանիէլ. դու ես դա_
նիէլ յորդւոց գերութեան հրէաստանի, զոր ած նաբու_
14 քոդոնոսոր հայր իմ. * լուայ զքէն թէ հոգի նր այ
է 'ի քեզ, եւ զօրութի եւ հանճար՝ եւ իմաստութի առաւել
15 գտաւ 'ի քեզ ։ * Եւ արդ՝ աւասիկ մտին առաջի իմ
իմաստունք եւ մոգք եւ ըղձք, զի զգիրդ զայդ ընթեռ_
նուցուն՝ եւ զմեկնութի դորա ցուցցեն ինձ, եւ ոչ կա_
16 րացին պատմել ինձ ։ * Եւ ես լուայ զքէն՝ թէ կարօղ
ես մեկնել մեկնութիս ։ եւ արդ եթէ կարիցես զգիրդ
ընթեռնուլ՝ եւ զմեկնութի դորա ցուցանել ինձ, ծի_
րանիս զգեցցիս, եւ մանեակ ոսկի 'ի պարանոցի քում.
17 եւ երրորդի թագաւորութեան իմում տիրեսցես ։ * Եւ
ասէ դանիէլ առաջի թագաւորին. պարգեւք քո քեզ
լիցին, եւ զպատիւ տան քոյ այլում տուր. բայց զգիրդ
18 ես ընթերցայց, եւ զմեկնութի դորա ցուցից քեզ ։ * Ար_
քայ՝ ած բարձրեալ՝ զմեծութի եւ զթագաւորութի եւ
զպատիւ եւ զփառս ետ նաբուքոդոնոսորայ հօր քում ։

* Եւ

---

(8) Ոմանք. Ամ իմաստունք թագաւորին ։ (10) Ոմանք. Յաւիտեան կաց ։ (11) Ոմանք. Հօր քո՝ զարթութիւնք եւ իմաստութիւնք գտան 'ի նմա.. եւ քաղդեայց եւ ըղձից ։ (12) Ոմանք. Զի հոգի առաւել գոյ 'ի նմա, իմաստութի եւ հանճար.. դորա պատմեսցէ ։ (12) Օրինակ մի յաւելու. Դանիէլ էր անուն նորա, եւ արքայ՝ բաղտասար անուանէ ։ (14) Ոմանք. Թէ հոգի այ է 'ի քեզ, եւ զարթութի, եւ հան" ։ (15) Ոմանք. Եւ արդ՝ ահաւասիկ մտին ։ (16) Օրինակ մի. Եւ մանեակ ոսկի լիցի 'ի պարա".. եւ երրորդ 'ի թագաւորութեան ։ (17) Ոմանք. Եւ զպատիւ տան քում ։

Digitized by Google

* Եւ 'ի մեծութենէ զոր ետ նմա, ամ ազգք եւ ազինք եւ 19
լեզուք զարհուրեալ դողային յերեսաց նորա։ զորս կա-
մէր հարկանէր, զորս կամէր սպանանէր, եւ զորս կա-
մէր ինքն բարձրացուցանէր, եւ զորս կամէր ինքն խո-
նարհեցուցանէր։ * Եւ յորժամ բարձրացաւ սիրտ նորա, 20
եւ ոգի նորա զօրացաւ յամբարտաւանել, անկաւ յաթո-
ռոյ թագաւորութեան իւրոյ. եւ պատիւն բարձաւ 'ի նմա-
նէն։ * Եւ 'ի մարդկանէ հալածեցաւ. եւ սիրտ ընդ գա- 21
զանս տուաւ նմա, եւ ընդ ցիռս բնակութիւն նորա. եւ խոտ
իբրեւ արջառոյ ջամբէին նմա. եւ 'ի ցօղոյ երկնից մար-
մին նորա ներկաւ։ մինչեւ ծանեաւ թէ տիրէ բարձրեալն
թագաւորութեան մարդկան, եւ ում կամի՝ տացէ զնա։
* Եւ դու՝ որդի նորա բաղտասար՝ ոչ խոնարհեցուցեր 22
զսիրտ քո առաջի նոյ՝ ուստի զայս ամ գիտէիր։ * Եւ ընդ 23
դէմ Տեառն երկնից հպարտացար. եւ զանօթս տան նորա բե-
րին առաջի քո, եւ դու եւ մեծամեծք քո՝ հարճք քո եւ
կանայք քո ըմպէիք նոքօք գինի. եւ զաստուածս զոր-
կեղէնս եւ զարծաթեղէնս՝ եւ զպղնձիս եւ զերկաթիս՝ եւ
զփայտեղէնս եւ զքարեղէնս, որ ոչ տեսանեն եւ ոչ լսեն
եւ ոչ խմանան՝ օրհնէիր. եւ զԱծ՝ որոյ շունչ քո 'ի ձեռին
նորա է՝ եւ ամ ճանապարհք քո, զնա ոչ փառաւորեցեր։
* Վն այսորիկ յերեսաց նորա առաքեցաւ թաթ ձեռին՝ 24
եւ զգիրդ զայդ գրեաց։ * Եւ այս ինչ է գիրդ որ գրեալ 25
է. մանէ. թեկէլ. փարէս։ * Եւ այս է մեկնութիւն 26
բանիդ. Մանէ, չափեաց Ած զթագաւորութիւն քո՝ եւ
վախճանեաց զնա։ * Թեկէլ, կշռեցաւ 'ի կշիռս՝ եւ գտ- 27
աւ պակասեալ։ * Փարէս, բաժանեցաւ թագաւո- 28
րութիւն քո, եւ տուաւ մարաց եւ պարսից։ * Եւ հրամայեաց 29
Բաղտասար՝ եւ զգեցուցին նմա ծիրանիս, եւ մանեակ
ոսկի 'ի պարանոցի նորա, եւ քարոզ կարդացին առաջի նորա
լինել իշխան երրորդի թագաւորութեան նորա։ * Եւ 'ի նմին 30
գիշերի սպանաւ Բաղտասար արքայ քաղդէացւոց։

* Եւ

---

(19) Յօրինակին 'ի բնաբանի դնարէ փեղի ... 'ի մէջ ամ
ն եւ ազինք, անձարէ 'ի ներքս ... ազգ՝ համաձայն ...
մաց։ Որ ... Օրինակ մի ... ամ ազինք։ (21) Օ-
րինակ մի. Որպէս արջառոյ ջամ՛՛... մարմին նորա ներկեա-
.. թէ տիրէ Աճ բարձրեալն։ (22) Բաղտասար. Եւ սորա
դու որդի նորա ... ուստի զայդ ամ գիտէիր։ (23) Օրի-
նակ մի յաւելու. Որ ոչ տեսանեն, եւ ոչ գիտեն, եւ ոչ լսեն։
(24) Սմանէ. Վն այսորիկ յե՛՛։ (25) Օրինակ մի. Եւ այս
ինչ է 'ի գիրդ։ (26) Յօրինակին ... Չափեաց Աճ զթա-
գաւորութիւն։ (29) Օրինակ մի. Ոսկի օրինակ 'ի պարանո-
ցի նորա.. երրորդ 'ի թագաւորութեան նորա։ (30) Օրինակ
մի. Բաղտասար. արքայ քաղդէացի։

Digitized by Google

31 * Եւ դարեհ մարաց՝ առ զթագաւորութիւնն, որ էր ա- Ը
մաց վաթսուն և երկուց:

ԳԼ. Զ.

1 Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի դարեհի, և կացոյց ՚ի
վ՟ր թագաւորութեանն նախարարս հարիւր և քսան.
2 զի իցեն յամ՟ թագաւորութեան նո՟ր: * Եւ ՚ի վերայ նոցա երիս
հրամանատարս, և մի ՚ի նոցանէ էր դանիէլ. տալ նոցա
նախարարացն հրաման, զի արքայ՝ աշխատ ինչ մի՛ լի-
3 ցի: * Եւ դանիէլ առաւե՛լ էր քան զնո՟. զի հոգի ա-
4 ռաւե՛լ գոյր ՚ի նմա: * և թագաւորն կացոյց զնա ՚ի
վ՟ր ամ՟ արքայութե՟ իւրոյ: Եւ հրամանատարքն և նախա-
րարքն նախանձէին՝ և խնդրէին պատճառս զդանիէլէ.
և ամենեւին պատճառս և յանցանս և բաղբաղանս ո՛չ
5 գտանէին զնմանէ. քանզի հաւատարիմ էր: * Եւ ա-
սեն հրամանատարքն՝ չգտանեմք ուստեք պատճառս ըզ-
6 դանիէլէ, բայց եթէ յօրէնս ա՟յ իւրոյ: * Յայնժամ
հրամանատարքն և նախարարքն կացին առաջի թագաւո-
րին՝ և ասեն ցնա. դարեհ արքայ՝ յաւիտեան կեաց:
7 * Խորհուրդ արարին ամենեքեան որ են ՚ի թագաւո-
րութե՟ քում, զօրավարք և նախարարք՝ իշխանք և կու-
սակալք, հաստատել արքունի հաստատութ՟. և զօրա-
ցուցանել ուխտ մի. զի եթէ խնդրեսցէ ոք խնդրուածս
յամ՟ աստուծոյ՝ կամ ՚ի մարդոյ մինչև յաւուրս երե-
սուն՝ բայց ՚ի քէն արքայ, անկցի ՚ի գուբ առիւծուց:
8 * Արդ հաստատեա՛ արքայ զուխտն, և գրեա՛ գիր. զի
9 մի՛ երկրանեսցի հրաման մարաց և պարսից: * Յայնժամ
10 դարեհ արքայ պատուէր ետ գրել զհրամանն: * Եւ
դանիէլ իբրև գիտաց թէ կարգեցաւ հրամանն, եմուտ
՚ի տուն իւր, և պատուհանք բա՛ց էին նմա ՚ի վերնա-
տունս իւր ընդդէմ եմի. և երիս ժամս յաւուր դնէր
ծունր և կայր յաղօթս, և գոհանայր առաջի ա՟յ իւրոյ.
11 որպէս առնէր յառաջագոյն: * Յայնժամ արքն այնոքիկ
դիտեցին՝ և գտին զդանիէլ զի կայր յաղօթս և աղա-
չէր

---

(31) Օրինակ մ. Ամաց վաթսուն և չորից:
Գլ. Զ. (2) Ոմանք առ ի սորա ասէին ասեն՝ երեն հրամա-
նատարք: Քեն զոր նշանակեցաք ՚ի Գ. Եզր. Ե. 6: (3) Օրինակ
մ. Զի հոգի մեծ առաւել: (4) Օրինակ մ. ՚Ի վերայ ամ՟
թագաւորութե՟ իւրոյ.. Նախանձէին ընդ նմա, և խնդ.":
(7) Ոմանք. Որ էին ՚ի թագաւորութե՟... հաստատեսցուք
արքունի հաս": (7) Օրինակ մ. Եթէ խնդրիցէ խնդրը-
ւածս ոք..՝ բայց եթէ ՚ի քէն արքայէ, անկցի ՚ի:
(10) Ոմանք. Եւ երիս ժամս աւուր.. որպէս և առնէր
յառա": (11) Ոմանք. Դիտեցին և գտին զդանիէլ:

Digitized by Google

չէր զած իւր ։ * Մատեան և ասեն ցԹագաւորն․ ար- 12
քայ՝ ոչ ուխտ մի կարգեցեր, զի ամ մարդ որ խնդրե-
ցէ խնդրուածս յամ աստուծոյ՝ կամ 'ի մարդոյ մինչև
յաւուրս երեսուն, բայց եթէ 'ի քէն արքայէ, անկցի
'ի գուբ առիւծուց ։ և ասէ արքայ․ Ճշմարիտ է բանդ,
և զհրամանն մարաց և պարսից չէ օրէն շրջել ։ * Յայն- 13
ժամ պատասխանի ետուն արքային՝ և ասեն․ զԴանիէլ՝
որ յորդւոց գերութեան հրէաստանի, ոչ հնազանդեցաւ
հրամանի քում արքայ․ և երիս ժամ խնդրէ խնդրուածս
յԱյ իւրմէ ։ * Յայնժամ Թագաւորն իբրև լուաւ զբա- 14
նսն՝ տրտմեցաւ յոյժ վն Դանիէլի, և ջանայր փրկել
զնա․ և մինչև ցընթրեկերս ջանացաւ փրկել զնա ։ * Յայն- 15
ժամ արքն այնոքիկ ասեն ցԹագաւորն․ գիտասջիր ար-
քայ, զի հրամանի մարաց և պարսից՝ և ամ ուխտի և
հաստատութե զոր արքայ հաստատիցէ, ոչ է օրէն շըր-
ջել ։ * Յայնժամ հրամայեաց Թագաւորն՝ և ածին ըզԴա- 16
նիէլ, և արկին զնա 'ի գուբն առիւծուց ։ և ասէ
արքայն ցԴանիէլ․ Ած զոր դու պաշտես յաճախ,
նա փրկեսցէ զքեզ ։ * Եւ բերին վէմ մի, և եդին 'ի 17
վր գբոյն․ և կնքեաց Թագաւորն մատանեաւ իւրով,
և մատանեաւ մեծամեծացն․ զի մի այլ ազգ ինչ շրջես-
ցին վասն Դանիէլի ։ * Եւ գնաց Թագաւորն 'ի տուն 18
իւր․ և ննջեաց առանց ընթրեաց, և խորտիկ ոչ մտու-
ծին առաջի նորա․ և քուն՝ հատաւ 'ի նմանէ ։ Եւ է-
փակեց ած զբերանս առիւծուցն, և ոչ լլկեցին զԴանիէլ ։
* Յայնժամ յարեաւ արքայն ընդ առաւօտս լուսով, 19
և փութանակ եկն 'ի գուբն առիւծուց․ * և իբրև մերձե- 20
ցաւ 'ի գուբն՝ աղաղակեաց 'ի ձայն մեծ՝ և ասէ․ Դա-
նիէլ ծառայ այ կենդանւոյ․ ած քո զոր դու յաճախ
պաշտէիր, եթէ կարացից փրկել զքեզ 'ի բերանոյ առիւ-
ծուցդ ։ * Եւ ասէ Դանիէլ ցարքայ․ արքայ՝ յաւիտեան 21
կեաց․ * Ած իմ առաքեաց զհրեշտակ իւր և եփակեաց ըզ- 22
բերանս առիւծուցս, և ոչ ապականեցին զիս․ զի ա-
ռաջի նր ուղղութե գտաւ իմ․ և առաջի քո արքայ վնաս
ինչ՝ ոչ արարի ։ * Յայնժամ Թագաւորն զուարճացաւ 23
յան

(12) Ոմանք․ Բայց եթէ 'ի
մնն մարաց ։ (13) Օրէնք
(13) Բազումք․ Եւ երիս ժա
մն առնէին զխնդս այսպէս․ Ե
զնա ։ Յայնժամ արքն ։ (
րեկս ջանացաւ փր" ։ (16)
տես յաճախ ։ (17) Ոմանք․
շրջեցին ։ (18) Ոմանք․ Եւ
նոյն․ Յանձն իւր յոյժ․ (

Digitized by Google

յանձին իւր. և հրամայեաց եւս հանել զԴանիէլ 'ի գբոյ ան-
տի։ Հանին զԴանիէլ 'ի գբոյ անտի, և ամենևին ապա-
24 կանութիւն ոչ գտաւ 'ի նմա. զի հաւատաց յԱծ իւր։ *Եւ
հրամայեաց եւս թագաւորն՝ և ածին զարսն չարախօսս զԴա-
նիէլէ. և ընկեցան 'ի գուբն առիւծուց, ինքեանք
և որդիք իւրեանց, և կանայք նոցա։ Եւ չև էին յատակս
գբոյն հասեալ՝ մինչև տիրեցին նոցա առիւծքն, և զամ
25 ոսկերս
րեաց
26 յամ
խնդ
ւորու
ծոյն գ
և արք
27 ծան ։
և յերկ
28 *Եւ

ԳԼ. Է.

1

2
3

4

5

6

Թռչնոյ 'ի մէջ նր · և չորք գլուխք գազանին · և իշխա-
նութի տուաւ նմա : * Եւ զհետ նր հայէի · և ահա գա- 7
զանն չորրորդ՝ ահեղ և զարմանալի՝ և հզօր առաւել ,
և ժանիք նորա երկաթիք · ուտէր և մանրէր , և զմնա-
ցորդսն առ ոտն կոտորէր : և ինքն առաւել այլազանէր
քան զամ՝ գազանսն որ յառաջ քան զնա · և եղջեւրք
տասն 'ի նմա : * Պշուցեալ հայէի ընդ եղջեւրս նր · և 8
ահա այլ եղջեւր փոքրիկ ելանէր 'ի մէջ նց , և երեք
եղջեւրք յառաջնոցն 'ի բաց խլեցին յերեսաց նորա · և
ահա աչք իբրև զաչս մարդոյ յեղջեւրն յայնմիկ , և բե-
րան որ խօսէր զմեծամեծս : * Տեսանէի մինչև աթոռք 9
անկանէին , և Հինաւուրցն նստէր · հանդերձ նր սպի-
տակ իբրև զձիւն , և հեր գլխոյ նր իբրև զասր սուրբ ·
աթոռ նր իբրև զբոց հրոյ , անիւք նորա իբրև զհուր
բորբոքեալ · * գետ հրոյ յորդեալ ելանէր առաջի նր : 10
Հազարք հազարաց պաշտէին զնա , և բիւրք բիւրուց
կային առաջի նր · ատեան նստաւ՝ և դպրութիւնք բա-
ցան : * Տեսանէի յայնժամ 'ի բարբառոյ մեծամեծ բա- 11
նիցն զոր եղջեւրն այն խօսէր , մինչև բարձաւ գազանն
և կորեաւ · և մարմին նր տուաւ յայրումն հրոյ : * և 12
այլոց գազանացն իշխանութի փոփոխեցաւ · և երկայ-
նութի կենաց տուաւ նց մինչև 'ի ժամանակս : * Տեսա- 13
նէի 'ի տեսլեան գիշերոյ՝ և ահա ը̅ ամպս երկնից իբրև
որդի մարդոյ գայր՝ և հասանէր մինչև 'ի Հինաւուրցն ,
և մատուցան առաջի նր : * Եւ նմա տուաւ իշխանութի 14
և պատիւ և արքայութի : և ամ՝ ազգք և ազինք և լեզուք
նմա ծառայեսցեն · և իշխանութի նր իշխանութի յաւի-
տենական որ ոչ անցանէ , և թագաւորութի նր ոչ եղ-
ծանիցի : * Սոսկացաւ մարմին իմ՝ յանձին իմում · Եւ 15
զանիէլ՝ և տեսիլ գլխոյ իմոյ խռովեցուցին զիս : * և մա- 16
տեայ առ մի ոմն որ կային անդ , և զճշմարտութի խնդ-
րէի ուսանել՝ վս ամի այսորիկ · և ասաց ինձ զճշմար-
տութին , և զմեկնութի բանիցն եցոյց ինձ : * Այս 17
գազանք մեծամեծք՝ չորք թագաւորութիւնք յարիցեն 'ի
վր

զինէ՛ · և չորս թևս : (7) Օրինակ մի յաւելու · Երկաթիք ,
և ժանիք նորա պղնձիք , ո
(8) Ոմանք · Եւ պշուցեալ
խօսէր : (9) Ոմանք · Եւ հ
մի · Ոչ զբոց հրոյ · անիւ
(12) Այլք · Իշխանութի փ
Մինչև 'ի ժամանակս և
պատմանէր · Եւ թագաւորու
րինակ մի · Ամենայնի այսոց
թագաւորք յարիցեն · · բ

Digitized by Google

18 վը՟ երկրի ։ * բարձցեն ․ և առցեն զթագաւորութիւն
սուրբք բարձրելոյն, և կալցին զնա մինչև յաւիտեանս
19 յաւիտենից ։ * Եւ քննէի ճշմարտիւ վասն գազանին
չորրորդի ․ զի առաւել այլակերպ էր քան զամ գա_
զանս՝ որ յառաջ քան զնա, և ահագին յոյժ ․ և ժանիք
նորա երկաթիք, և մագիլք նր պղնձիք ․ ուտէր և մանր_
20 ըէր՝ և զմնացորդսն առ ոտն կոտորէր ։ * և վս եղջե_
րացն տասանց որ էր ՚ի գլուխ նր ․ և վս միւսոյն որ ե_
լանէր՝ և զերիսն ՚ի բաց թափէր ։ որոյ աչք էին՝ և բե_
րան որ խօսէր զմեծամեծս ․ և տեսիլ նր առաւել էր
21 քան զայլոցն ։ * Տեսանէի՝ և եղջերն այն տայր պա_
22 տերազմ ընդ սուրբս ․ և զօրանայր ՚ի վը՟ նց ։ * մինչև
եկն հինաւուրցն՝ և ետ իրաւունս սրբոց բարձրելոյն ։
ժամանակն եհաս, և զարքայութիւն սուրբք ըմբռնեցին ։
23 * Եւ ասէ ․ գազանն չորրորդ՝ թագաւորութիւն չորրորդ
կացցէ յերկրի, որ առաւել իցէ քան զամ թագաւո_
րութիւնս ․ և կերիցէ զամ երկիր, և կոխիցէ և հարցէ զնա ․
24 * Եւ տասն եղջերք նր՝ տասն թագաւորք յարիցեն ։
և զկնի նց յարիցէ այլ, որ առաւել իցէ չարեօք քան
զամ առաջինսն ․ և երիս թագաւորս խոնարհեցուսցէ ։
25 * և բանս առ բարձրեալն խօսիցի ․ և զսուրբս բարձ_
րելոյն մոլորեցուսցէ ․ և կարծեսցէ զժամանակս և զօ_
րէնս փոփոխել ․ և տացի ՚ի ձեռս նր մինչև ՚ի ժամանակ,
26 և ՚ի ժամանակս, և ՚ի կէս ժամանակաց ։ * Ատեանն նստցի ․
զիշխանութիւն նր փոխեսցեն, յապականել և ՚ի կորուսա_
27 նել մինչև ՚ի սպառ ։ * և թագաւորութիւն և մեծութիւն թա_
գաւորաց որ ՚ի ներքոյ երկնից՝ տուաւ սրբոց բարձրե_
լոյն ․ և արքայութիւն նր արքայութիւն յաւիտենական, և
ամ իշխանութիւնք նմա ծառայեսցեն, և հնազանդեսցին ։
28 * մինչև ցայս վախճան բանիս ։ Ես Դանիէլ՝ և
խորհուրդք իմ յոյժ խռովեցուցանէին զիս ․ և գոյն ե_
րեսաց իմոց շրջեցաւ ․ և զբանն ՚ի սրտի իմում պահէի ։

ԳԼ․

ի ․ Զամ գա_
՚ի գլուխ նր ։
ն նր ․ կամ, և
եղջերն այն ։
զ իրաւունս ։
ել է չարեօք ։
ս" ։ (27) Որե
ութիւն և մե_
, ամ երկնից ։
անն ՚ի սրտի
ի․

ԳԼ. Ը.

Յամին երրորդի թագաւորութեանն Բաղտասարու ար- 1
քայի, տեսիլ երեւեցաւ ինձ։
Ժ Ես դանիէլ յետ տեսլեանն առաջնոյ, * էի 'ի Շուշան ա- 2
պարանսն՝ որ է յերկրին Եղամայ, եւ կայի 'ի վր ուբա-
ղայ։ * Համբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ ահա խոյ մի կայր 3
հանդէպ ուբաղայ. եւ եղջեւրք նր բարձունք, եւ մին
բարձրագոյն էր քան զմիւսն. եւ որ բարձրն էր՝ յետոյ
ելանէր։ * Տեսանէի զխոյն՝ զի ոգորէր ընդ ծով եւ ընդ 4
հիւսիս եւ ընդ հարաւ. եւ ամ գազանք ոչ կային առա-
ջի նր, եւ ոչ էր որ ապրէր 'ի ձեռաց նր. եւ առնէր ըստ
կամաց իւրոց՝ եւ մեծանայր։ * Եւ ես միտ դնէի։ Եւ 5
ահա քօշ մի այծեաց գայր յարեւմտից ընդ երեսս երկ-
րի, եւ յերկիր ոչ մերձենայր. եւ քօշին եղջեւր մի էր 'ի
մէջ աչաց նր։ * Եւ եհաս մինչեւ 'ի խոյն եղջերաւորն, 6
զոր տեսանէի զի կայր հանդէպ ուբաղայ. եւ յարձա-
կեցաւ 'ի վր նր զօրութբ ուժոյ իւրոյ։ * Եւ տեսանէի 7
զնա հասեալ մինչեւ ցխոյն։ Զայրացաւ եւ եհար զխոյն
եւ խորտակեաց զերկոսին եղջեւրս նր. եւ ոչ գոյր զօրու-
թն խոյին ունել դէմ նր, արկ զնա յերկիր՝ եւ առեց
իւրոց կոխան արար զնա. եւ ոչ էր որ թափէր զխ-
խոյն 'ի ձեռաց քօշին։ * Եւ քօշն այծեաց մեծացաւ մե- 8
ծութբ յոյժ. եւ 'ի զօրանալ նր խորտակեցաւ եղջեւր նր
մեծ. եւ ելին այլ չորք եղջեւրք 'ի ներքոյ նր ընդ չորս
հողմս երկնից։ * Եւ 'ի միոջէ 'ի նցանէ ել եղջեւր մի հզօր։ 9
Եւ մեծացաւ առաւել ընդ հիւսիս։ * Եւ առ զօրութբ 10
եւ բարձրացաւ մինչեւ 'ի զօրութս երկնից. եւ ընկեց յեր-
կիր 'ի զօրութէ երկնից՝ եւ յաստեղաց, եւ կոխեաց զնս։
* մինչեւ զօրավարն փրկեսցէ զգերութիւնս։ Եւ նովաւ պա- 11
տարագք խռովեցան։ Եւ եղեւ՝ եւ յաջողեցաւ նմա։ Եւ սըր-
բութիւն աւերեսցի։ * Եւ տուաւ 'ի վր պատարագաց 12
մեղք. եւ անկաւ յերկիր արդարութի։ Եւ արար՝ եւ յա-
ջողեցաւ։ * Եւ լուայ 'ի միոջէ սրբոյ որ խօսէր. եւ ա- 13
սէր սուրբ մի ցփեղմոնին որ խօսէր. մինչեւ ցե՞րբ տե-
սիլս

Գլ. Ը. (2) Ոմանք. 'ի Շուշան ապարանսն։ (3) Օրինակ մի. խոյ մի կայր հանդէպ։ (4) Յօրինակին. Տեսանէ զխոյն զի։ (5) Ոմանք. Եւ ես միտ դնէի նմա։ Ա ոմանք. եւ ես 'ի միտ դնէի, եւ ահա։ (5) Ոմանք. Մինչեւ ցխոյն եղջերաւորն։ (7) Ոմանք. Զերկոսեան եղջիւրս նր. . կոխան առնէր զնա. . . զխոյն 'ի ձեռաց նորա։ (8) Ոմանք. Մեծացաւ յոյժ. եւ 'ի։ (9) Ոմանք. Եւ 'ի միոյ. կամ, 'ի միոջէ 'ի նոցանէ ել եղ''։ (10) Ոմանք. Եւ առ զօրութեն բարձրացաւ։ (13) Ոմանք. Եւ ասէ սուրբ մի ցփեղմոնին. . մինչեւ յերբ

Digitized by Google

սիլդ այդ կացցէ. պատարագք բարձեալք, և մեղք
աւերածի տուեալք, և սրբութիւնդ և զօրութիւն կոխեսցի:
14 *Եւ ասէ ցնա. մինչև յերեկոյ և 'ի վաղորդայն, աւուրս
հազար երկերիւր և վաթսուն և ութ: և սրբեսցի սըր-
15 բութիւն: *Եւ եղև իբրև տեսի ես Դանիէլ զտեսիլն,
և խնդրէի խելամուտ լինել, և ահա առաջի իմ եկաց
16 իբրև զտեսիլ մարդոյ: *և լուայ բարբառ մարդոյ 'ի
միջոյ Ուբաղայ, և կոչեաց՝ և ասէ. Գաբրիէլ՝ իմացո
17 դմա զտեսիլդ: *և եկն եկաց ուր եսն կայի: և 'ի գալն
նորա՝ յիմարեցայ և անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց. և ասէ
ցիս, 'ի միտ առ որդի մարդոյ՝ զի տակաւին 'ի ժամա-
18 նակս վախճանի է տեսիլդ: *Եւ մինչդեռ խօսէր նա
ընդ իս, յիմարեցայ և անկայ 'ի վերայ երեսաց իմոց յեր-
կիր. և բուռն եհար զինէն՝ և կացոյց 'ի վերայ ոտից
19 իմոց: *և ասէ ցիս. Ահաւասիկ ես ցուցից քեզ որինչ
լինելոց է 'ի վախճանի 'ի վերայ երկրի. քանզի տակաւին
20 'ի ժամանակս է վախճանն: *
21 ջեւրաւոր՝ Թագաւորն պարս
այծեաց՝ Թագաւորն յունաց է
22 'ի մէջ աչաց նորա, նոյն ինքն է Թ
'ի խորտակել նորա ընդ որով է
Թագաւորք յազգէ նորա յարիցեն
23 Թէ: *Եւ յետ Թագաւորութ
ղաց նոցա. Յարիցէ Թագաւոր՝ ժ
24 խորհրդական. *և հզօր զօրու
ապականեսցէ. և յաջողեսցի և արասցէ. և ապակա-
25 նեսցէ զհզօրս, և զժողովուրդն սուրբ: *և լուծ՝ անի-
րաւ նորա յաջողեսցի. և նենգութիւն 'ի ձեռս նորա. և 'ի սրտի
իւրում մեծամեծեսցի: և նենգութեամբ ապականեսցէ ըզ-
բազումս, և 'ի կորստեան բազմաց կացցէ. և իբրև ըզ-
26 ձուս 'ի ձեռին մանրեսցէ: *Եւ տեսիլն երեկորին և
առաւօտին որ ասացաւ՝ ճշմարիտ է. և դու կնքեա
27 զտեսիլդ՝ զի յաւուրս բազումս է: *Եւ ես Դանիէլ
ննջեցի և խօթացայ, և յարեայ և գործեցի զգործ ար-
քու

•• սրբու
ւուրս և
ւուրս հ
ծանէ. Ի
վախճան
(21) Ոճ
կել նորա,
(25) Ո
կորստե
դչոտ 'ի

քունի, և զարմացեալ էի ընդ տեսիլն : և ոչք էր որ
իմացուցանէր :

ԳԼ. Թ.

Յամին առաջնորդի դարեհի որդւոյ ասուերոսայ 'ի 1
զաւակէ մարաց, որ թագաւորեաց 'ի թագաւո-
րութեան քաղդէացւոց : * Ես դանիէլ խելամուտ եղէ 2
'ի գիրս, թուոյ ամացն որ եղև բան տն առ երեմիայ
մարգարէ . 'ի կատարումն աւերածոյն եմի յամս եւթա-
նասուն : * և դարձուցի զերեսս իմ առ տր ած իմ 3
խնդրել աղօթիւք և խնդրուածովք, պահօք և խորգով :
* կացի յաղօթս առ տր ած . խոստովանեցայ և ասեմ : Տր ած 4
մեծ և զարմանալի . որ պահես զուխտ և զողորմութիւն սի-
րելեաց քոց, որոց պահեն զպատուիրանս քո : * Մե- 5
ղաք՝ անօրինեցաք՝ անիրաւեցաք՝ և ապստամբեցաք՝ և
խոտորեցաք 'ի պատուիրանաց քոց, և յիրաւանց քոց .
* և ոչ լուաք ծառայից քոց մարգարէիցն որք խօսեցան 6
յանուն քո առ թագաւորս մեր, և առ իշխանս մեր, և
առ հարս մեր, և առ ամ ժողովուրդս երկրին : * Քո 7
տր արդարութիւն, և մեր ամօթ երեսաց իբրև յաւուր
յայսմիկ, առն յուդայ՝ և բնակչաց եմի, և ամ իէլի մե-
ձաւորաց և հեռաւորաց յամ երկրի ուր ցրուեցեր զնս
անդր վն անհնազանդութեան իւրեանց՝ զոր անհնազան-
դեցան քեզ տր : * Մեր ամօթ երեսաց մերոց, և թա- 8
գաւորաց մերոց՝ և իշխանաց մերոց, և հարցն մերոց
որք մեղան : * և տն այ մերոյ գթութիւնք և քաւութիւնք . 9
զի ապստամբեցաք 'ի տէ, * և ոչ լուաք ձայնի տն այ 10
մերոյ, գնալ յօրէնս նր զոր ետ առաջի մեր 'ի ձեռն
ծառայից իւրոց մարգարէից : * Եւ ամ իէլ անցին զօ- 11
րինօք քովք, և խոտորեցան զի մի լուիցեն ձայնի քում :
և եկին 'ի վր մեր անէծն և երդումն, գրեալ յօրէնս
մովսիսի ծառայի քո՝ տր . զի մեղաք նմա : * և հաստա- 12
տեաց զբանս իւր զոր խօսեցաւ 'ի վր մեր, և 'ի վր
դատաւորաց մերոց որ դատէին զմեզ՝ ածել 'ի վերայ
մեր չարիս մեծամեծս, որ ոչ եղեն 'ի ներքոյ ամ երկ-
նից՝ ըստ այնմ որ եղեն յեմ : * Ոպ և գրեալ է յօրէնսն 13
մովսիսի . այն ամ չարիք եկին 'ի վր մեր, և ոչ աղաչե-

ցաք

Գլ. Թ. (1) Ոմանք . Յամին
Թուոց ամացն : (4) Ոմանք
Ոմանք . Որք խօսէին յանուն
րեաց . . . և հարց մերոց ո
Անց զօրինօք քովք . . որ գր
վերայ մեր անէծք և երդ
Զբան իւր զոր խօսե":

ցուք զերեսս տն այ մերոյ, դառնալ յանիրաւութեանց
հարցն մերոց. և խելամուտ լինել ամ ճշմարտութե
14 քում: * Եւ զարթեաւ տր այ մեր ՚ի վր չարեացն մե-
րոց՝ և ած զնս ՚ի վր մեր. զի արդար է տր այ մեր ՚ի
վր ամ գործոց իւրոց զոր արար ընդ մեզ: և ոչ լուաք
15 ձայնի նր: * Եւ արդ տր այ մեր որ հաներ զժողո-
վուրդ քո յերկրէն եգիպտացւոց հզօր ձեռամբ, և ա-
րարեր քեզ անուն որպէս յաւուրս յայսմիկ: մեղաք և ա-
16 նօրէնեցաք: * Տր ամ ողորմութբ քով դարձցի սրտմտութի
քո, և բարձցի բարկութի քո ՚ի քաղաքէ քումմէ յէմէ,
և ՚ի լեռնէ սրբոյ քոյ: զի մեղաք, և առ անօրէնութե
մերում և հարցն մերոց՝ եէմ և ամ ժողովուրդ քո եղև
17 ՚ի նախատինս ամենեցուն որ շուրջ զմեւք էին: * Եւ
արդ լուր տր այ մեր աղօթից ծառայի քոյ և խնդրուա-
ծոց. և երևեցո զերեսս քո վս քո ՚ի սրբութիւն որ աւե-
18 րեցաւ: * Խոնարհեցո ած իմ զունկն քո՝ և լուր ինձ.
բաց զաչս քո և տես զապականութի մեր, և զքաղաքին
քո յորոյ վր կոչեցեալ է անուն քո: զի ոչ առ արդա-
րութեց մերոց արկանեմք զգթութս մեր առաջի քո, այլ
19 վս բազում գթութե քոյ տր: * Լուր տր. քաւեա տր.
անսա տր. և մի յամեր վս քո՝ ած իմ. զի անուն քո կո-
20 չեցեալ է ՚ի վր քաղաքին քոյ: * Եւ մինչդեռ ես խօ-
սէի և յաղօթս կայի, և խոստովան լինէի զմեղս իմ, և
զմեղս ժողովրդեանն իմի. և արկանէի զգթութս առա-
21 ջի տն այ իմոյ վս լերինն սրբոյ: * և մինչդեռ խօսէի
յաղօթսն: Եւ ահա այրն գաբրիէլ՝ զոր տեսանէի յա-
ռաջնումն տեսլեանն, թռուցեալ և մերձեցաւ առ իս,
22 իբրև ՚ի ժամ երեկորին պատարագին: * և խելամուտ
արար զիս, և խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ. Դանիէլ այժմ
23 եկի խելամուտ առնել զքեզ: * Ի սկզբան աղօթից քոց
ել պատգամ, և ես եկի պատմել քեզ. զի այր ցանկալի
ես դու. արդ՝ ած զմտաւ զբանդ, և ՚ի միտ առ զտե-
24 սիլդ: * Եւթանասուն եւթներորդք համառօտեցան
՚ի վր ժողովրդեան քոյ, և ՚ի վր քաղաքին սրբոյ: ՚ի
վախ

---

(14) Բաղաձ
յաւելուած. Ք
ձանս պատճառ
շուրջ զմեւք
(19) Ոչ յան
զեռ ես. . զ
լերինն ոճյ: (
րագի: (23)
խորհրդածել
խաւսք. Ա՛ծ

վախճանել մեղաց, եւ 'ի կնքել անօրէնութեանց, եւ 'ի ջնջել անիրաւութեանց, եւ 'ի քաւել ամպարշտութեանց, եւ 'ի տալ յաւիտենական արդարութիւն. եւ 'ի կնքել տեսլեան եւ մարգարէի. եւ յօծանել սրբութիւն սրբութեանց ։ * Եւ գի- 25
տասցես եւ խելամուտ լիցիս յելից բանին տալ պատասխանի ։ Եւ 'ի շինելն Եմի մինչեւ ցօծեալն առաջնորդ՝ եւթներորդք եւթն, եւ եւթներորդք վաթսուն եւ երկու։ Եւ դարձցին եւ շինեսցին հրապարակքն եւ պարիսպք, եւ
նորոգեսցին ժամանակք ։ * Եւ յետ վաթսուն եւ երկուց 26
եւթներորդաց, բարձցի օծութին, եւ իրաւունք ոչ էցեն 'ի նմա. եւ քաղաքն եւ սրբութին ապականեսցին առաջնորդաւն հանդերձ որ գայցէ. եւ ջնջեսցին հեղեղաւ ։ Եւ մինչեւ 'ի վախճան պատերազմին համառօտելոյ կարգեսցէ զապականութին ։ Եւ զօրասցուսցէ զուխտ բազմաց ։ Եւթներորդ մի եւ կէս եւթներորդի, դադարեցուսցէ զենլիս եւ զպատարագս. եւ մինչեւ 'ի ծայրս աւերածն ապականութի. եւ մինչեւ ցվախճան եւ ցհատուած
կարգեսցէ 'ի վերայ ապականութեանն ։ * Եւ զօրասցուսցէ 27
զուխտ բազմաց ։ Եւթներորդ մի՝ եւ կէս եւթներորդի բարձցին զոհք եւ նուէրք. եւ 'ի վն տաճարին պղծութեան աւերածոյն կացցէ. եւ մինչեւ 'ի վախճան ժամանակի կատարած տացի 'ի վն աւերածին ։

ԳԼ. Ժ.

Տեսիլ Վեցերորդ ։

ԺԱ։ Յամին երրորդի Կիւրոսի արքայի պարսից, բանն 1
յայտնեցաւ Դանիէլի՝ որոյ անուն կոչեցաւ Բաղտասար. եւ ճշմարիտ է բանն։ եւ զօրութին մեծ եւ հանճար
տուաւ նմա 'ի տեսլեանն ։ * Յաւուրսն յայնոսիկ 2
ես Դանիէլ էի 'ի սուգ երիս եւթներորդս աւուրց.
* հաց ցանկութե ոչ կերայ, եւ միս եւ գինի ոչ եմուտ 'ի 3
բերան իմ, եւ իւղով ոչ օծայ, մինչեւ 'ի կատարել երից
եւթներորդաց աւուրց ։ * Յաւուրն քսաներորդի եւ 4
չորրորդի ամսեանն առաջնոյ. կայի ես առ ափն գետոյն
մեծի՝ որ է տիգրիս դեկղաթ ։ * Ամբարձի զաչս 5
իմ, եւ ահա այր մի զգեցեալ փառս. եւ ընդ մէջ իւր ածեալ
կամար յոսկւոյն ոփազայ ։ * Եւ մարմին նր ծովա- 6
գոյն.

---

(25) Օրինակ մի. Ցօծեալն եւ առաջնորդ ։ (26) Օրինակ մի. Որ կայցէ. եւ ջնջես"... եւ կէս եւթներորդ, եւ զա"։ (26) Ոմանք. Եւ մինչեւ վախճան պատեր"։ (27) Ոմանք. Եւ եօթներորդ մի եւ կէս ։

Գլ. Ժ. (4) Օրինակ մի. Մեծի՝ որ է դեկղաթ ։ (5) Օրինակ մի. Այր մի զգեցեալ բադեհն փառս ։ (6) Յօրին-

Digitized by Google

գոյն · և եկեալ նա խոյն զանեալն փայլատականն, և աչք
նր խոյն ճառագայթեք հրոյ · բաղումք և բարձք նորա
խոյն զանեակն փայլուն այնձոյ · և զարթուցա՝ բանից նր
7 խոյն զգարթամ զօրոյ : * Եւ տեսի ես զանեկել միայն
զանեալն · և այծն որ ընդդէմ եկն՝ ոչ տեսանէր զանեալն,
այլ ահն մեծ անկաւ 'ի վր նոցա, և փախեաւն զարհուր-
8 եալք : * և ես միայն մնացի, և տեսի զանեալն զայն
մեծ · և ոչ մնաց յիս զօրութիւն · և փառք իմ յապական
9 նութիւն դարձան, և չհանդուրժեցի զօրութեան : * Եւ լուայ
զբարբառ բանից նր · և 'ի լսելն իմում զբարբառ բան-
նից նորա՝ կայի հիացեալ, և երեսք իմ յերկիր խոնարհ-
10 հեալ : * Եւ ահա ձեռն ձգեալ առ իս՝ կանգնեաց զիս
11 'ի ծունկս իմ և 'ի թաթս ձեռաց իմոց : * և ասէ ցիս ·
Դանիէլ այր ցանկալի, խելամուտ լեր բանիցս զոր
խօսեցայց ընդ քեզ, և կաց 'ի կայի քում՝ զի այժմ ա-
ռաքեցայ առ քեզ : և 'ի խօսել նր ընդ իս զբանս զայս՝
12 յոտն կացի դողդողալ : * Եւ ասէ ցիս · մի երկնչիր Դա-
նիէլ · զի յօրէ յորմէ ետուր զսիրտ քո խելամուտ լի-
նել, և վշտանալ առաջի այ քոյ, լսելի եղեն բանք քո,
13 և ես եկի ընդ բանից քոց : * Եւ իշխան թագաւորու-
թեան պարսից կայր հակառակ իմ զքսան և զմի օր ·
և ահա միքայէլ՝ մի յառաջնոց իշխանացն եկն օգնել ինձ :
և թողի զնա անդ ընդ իշխանի թագաւորութեան պարս-
14 կաց : * և եկի խելամուտ առնել զքեզ որչափ ինչ անցք
անցանելոց իցեն ընդ ժողովուրդ քո յաւուրս յետինս ·
15 զի տեսիլք յաւուրս է : * Եւ 'ի խօսելն նր ընդ իս զբ
բանիցս այսոցիկ, անկայ 'ի վր երեսաց իմոց յերկիր
16 և կացի հիացեալ : * Եւ ահա իբրև 'ի նմանութիւն որդ-
ւոյ մարդոյ մերձեցաւ 'ի շրթունս իմ · բացի զբերան
իմ և խօսեցայ · և ասեմ ցայրն որ կայր յանդիման ինձ ·
Տր՝ յերևելն քո ինձ՝ խռովեցան փորք իմ յիս, և ոչ գոյ
17 յիս զօրութիւն : * և զիարդ կարիցէ ծառայ քո տր խօ-
սել ընդ տն իմում · և ես ահա է յիս զօրութիւն կալցյ, և
18 շունչ ոչ մնաց յիս : * Եւ յաւել և մերձեցաւ յիս իբրև
19 զտեսիլ մարդոյ, և զօրացոյց զիս, * և ասէ · մի երկն-
չիր

չին · խոյն զանեալն փայլատականն : (6) Ոմանք · Զանեալն փայլատականն · և աչք նր խոյն զճառագայթս հրոյ, և բա'' : (8) Ցօրինակին պակասէր · Եւ ոչ մնաց յիս զօ'' : Որք ունին · Եւ չմնաց յիս . . . և ոչ հանդուրժեցի · (9) Ոմանք · Բա-նիցն · կայի հիա'' : (10) Օրինակ մի · Եւ ահա ձեռն մեր-ձեցեալ առ : (11) Ոմանք · Զոր ես խօսեցայց · · զբանս զայս ընդ իս, կացի յոտն դողդողալ : (14) Ոմանք · Անցք անցանելոցեն ընդ : (18) Ոմանք · Եւ յաւել և մերձեցաւ : (19) Օրինակ մի · Խօսեցի տր իմ, զի :

չիր այր ցանկալի. խաղաղութիւն ընդ քեզ. զօրացիր և քաջ լեր: և 'ի խօսել նորա ընդ իս՝ զօրացայ և ասեմ. Խօսեսցի տէր՝ զի զօրացուցեր զիս: * Եւ ասէ՝ եթէ գի- 20
տիցես՝ ընդէ՞ր եկի առ քեզ. և արդ դառնամ անդրէն տալ պատերազմ ընդ իշխանին պարսից. և ես ելանէի՝ և իշխանն յունաց գայր: * Բայց պատմեցից քեզ զինչ 21
հրամայեալ է 'ի գիրս ճշմարտութեան. և ոչ ոք է ինձ օգնական այսոցիկ, բայց Միքայէլ իշխանն ձեր:

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ ես յառաջնում ամին Կիւրոսի՝ կացի 'ի հաստա- 1
տութիւն և 'ի զօրութիւն: * Եւ արդ պատմեցից քեզ 2
զճշմարտութիւն. ահա երեք թագաւորք յարիցեն յերկ-
րին պարսից, և չորրորդն մեծացի մեծութեամբ մեծ քան
զամենեսեան. և յետ զօրանալոյ նորա 'ի մեծութեան իւրում,
յարիցէ 'ի վերայ թագաւորութեանն յունաց: * Եւ յարիցէ 3
թագաւոր հզօր, և տիրեսցէ տէրութեան բազմաց. և ա-
րասցէ ըստ կամս իւր: * Եւ իբրև յարիցէ՝ թագաւո- 4
րութիւն նորա փշրեսցի, և բաժանեսցի 'ի չորս հողմս երկ-
նից. և ոչ ըստ վախճանի նորա, և ոչ ըստ տէրութեան նո-
րա զոր տիրեաց. զի խլեսցի թագաւորութիւն նորա, և այլոց՝
թող զնոցայն: * Եւ զօրասցի թագաւորն հարաւոյ. և 5
մի յիշխանացն զօրասցի 'ի վերայ նորա, և տիրեսցէ տէրու-
թիւն մեծ: * Եւ յետ ամացն իւրեանց խառնակեսցին ընդ 6
միմեանս: Եւ դուստր արքային հարաւոյ մտցէ առ ար-
քայն հիւսիսոյ, առնել դաշինս ընդ նմա. և ոչ հաս-
տատեսցէ զօրութիւն բազկին. և ոչ կացցէ զաւակ նո-
րա. և մատնեսցի ինքն և ածողքն իւր. և օրիորդն, և որ
զօրացուցանէր զնա 'ի ժամանակին: * Եւ յարիցէ 'ի 7
ծաղկէ արմատոյ նորա 'ի վերայ պատրաստութեան իւրոյ. և
եկեսցէ առ զօրութիւն. և մտցէ 'ի հաստատութիւնս թա-
գաւորութեանն հիւսիսոյ. և արասցէ ընդ նոսա, և զօրա-
ցի: * Եւ զաստուածս նոցա կործանեսցէ հանդերձ ձու- 8
լածոյիւք նոցա. և զամ սպաս ցանկալիս նոցա՝ զոսկւոյ և
զարծաթոյ գերի առեալ եկեսցէ յԵգիպտոս. և ինքն
հաստատեսցի քան զթագաւորն հիւսիսոյ: * Եւ մտցէ 'ի 9
թագաւորութեան արքային հարաւոյ. և դարձցի անդրէն
յերկիր իւր: * Եւ որդիք նորա ժողովեսցեն ամբոխ զօ- 10
րաց:

---

(20) Օրինակ մի. Եւ ասէ ցիս, թէ գիտիցես:
Գլ. ԺԱ. (1) Ոմանք. Կացի 'ի հաստատութեան: (4) Ոմանք.
Զի խլեսցի թագաւորութիւն նորա: (6) Ոմանք. Եւ չհաստատեսցե-
ցէ... և օրիորդն. և որ զօրացուցանէին զնա: Ոմա-
նք. և օրիորդքն: (7) Օրինակ մի. Եւ 'ի հաստատութիւնս
թագաւորին հիւսի: (8) Ոմանք. Հանդերձ ձուլածոյիւք նոցա:

Digitized by Google

րաց բազմաց․ և մտցէ գիմեալ, և հեղեղատեսցէ․ և
անցցէ և դաղարեսցէ, և գրգռեսցի մինչև 'ի զօրութիւ
11 նր։ * Եւ դառնասցի թագաւորն հարաւոյ, և ելցէ և
տացէ պատերազմ ընդ թագաւորին հիւսիսոյ․ և գու-
մարեսցէ զօր բազում, և մատնեսցի զօրն 'ի ձեռս նորա։
12 * և առցէ զամբոխն՝ և բարձրասցի սիրտ նր․ և կործա-
13 նեսցէ զբիւրաւորս, և ոչ զօրասցի։ * և դարձցի ար-
քայն հիւսիսոյ, և ածցէ զօր բազում քան զառաջինն․
և 'ի վախճանի ժամանակաց եկեսցէ մտանել զօրաւ մե-
14 ծաւ և բազում ստացուածովք։ * Եւ 'ի ժամանակսն
յայնոս
րաւոյ․
15 ցին 'ի հ
Թագաւ
զաքս ա
և յարից
16 * և արա
ոչ ոք կց
17 բիմայ,
իւր մտ
և զձիմ ո [illegible] զդուստր կա-
նանց տացէ նմա յապականութիւն․ և մի յամրասցի, և
18 մի եղիցի նա նր։ * և դարձուսցէ զերեսս իւր 'ի կղզիս․
և առցէ զբազումս․ և այրեսցէ զիշխանսն որ նախատե-
ցին զնա․ և զնախատինս նց դարձուսցէ յերեսս նոցա։
19 * և դարձցի զօրութ՟ յերկիր իւր, և տկարասցի և անկ-
20 ցի, և ոչ գտանիցի։ * Եւ յարիցէ յարմատոյ նր տունկ
թագաւորութե՟ 'ի վր՟ պատրաստութե՟ նր, և բռնադա-
տիցէ առնել շուք թագաւորութե՟։ և յաւուրսն յայնո-
21 սիկ խորտակեսցի․ և ոչ երեսօք և պատերազմաւ * կայց-
ցէ 'ի վր՟ պատրաստութե՟ իւրոյ, զի արհամարհեցաւ․
և ոչ ետուն նմա փառս թագաւորութե՟․ և եկեսցէ յա-
Ըռ

ջողութ, և բռնադատեսցի թագաւորութեանց դաշնադ-
րութեամբ : * Եւ բազումք այնր որ հեղեղատեսցեն, և հեղե-
ղատեսցին յերեսաց նորա . և խորտակեսցի և առաջնորդ
ուխտին : * Եւ այնոցիկ որ խառնեսցին ՚ի նա արասցէ
նենգութիւն : Եւ ելցէ և զօրասցի ՚ի վերայ նորա սակաւ ազ-
գաւ : * Եւ յաջողութեամբ բազում աշխարհօք եկեսցէ՝ և ա-
րասցէ զոր ոչ արարին հարք նորա, և ոչ հարք հարց նորա.
և զաւար և զկապուտ և զստացուածս բաշխեսցէ նոցա:
և ՚ի վերայ եգիպտացւոց խորհուրդ խորհեսցի մինչև ՚ի
ժամանակ : * Եւ զարթիցէ զօրութիւն նորա, և սիրտ նորա ՚ի
վերայ թագաւորին հարաւոյ զօրութեամբ մեծաւ : Եւ թա-
գաւորն հարաւոյ խմբեսցէ պատերազմ զօրաւ մեծաւ
և հզօրաւ յոյժ, և ոչ հանդարտեսցէ. զի խորհեսցին ՚ի
վերայ նորա խորհուրդս : * Եւ կերիցեն որպէս նմա անկ իցէ. 26
և խորտակեսցեն զնա, և զզօրսն այլեսցեն, և անկցին
վիրաւորք բազումք : * Եւ երկոցունց թագաւորացն
սիրտք իւրեանց ՚ի չարութիւն. և ՚ի միում սեղան սուտ
խօսեսցին, և ոչ յաջողեսցի. զի վախճանն ՚ի ժամա-
նակս է : * Եւ դարձցի յերկիր իւր մեծութեամբ բազմաւ.
և սիրտ նորա ՚ի վերայ ուխտի սրբոյ. և արասցէ և դարձցի
յերկիր իւր : * ՚Ի ժամանակի դարձցի՝ և եկեսցէ ՚ի վերայ
հարաւոյ. և ոչ եղիցի իբրև զառաջինն վերջինն : * Եւ
մտցեն ՚ի նա բանակք կիտացւոց, և խոնարհեսցի. և
դարձցի և բարկասցի ՚ի վերայ ուխտին սրբոյ. և արա-
սցէ և դարձցի և գումարեսցի ՚ի վերայ այնոցիկ ոյք թո-
ղին զուխտն սուրբ : * Եւ յարիցեն զաւակք ՚ի նմանէ.
և պղծեսցեն զսրբութիւն բռնութ. և փոխեսցեն զհանա-
պազորդութիւն, և տացեն պղծութիւն ապականութ : * Եւ
ապականիչք ուխտին ածցեն ՚ի վերայ իւրեանց զպղ-
ծութիւն : Եւ ժողովուրդ որ ճանաչէ զած իւր՝ զօ-
րասցին՝ և արասցեն : * Եւ հանճարեղք ժողովրդեանն
բազում իմաստութեամբ եղիցին. և տկարասցին սրով
և հրով՝ և գերութ և յափշտակութ աւուրս : * Եւ ՚ի
տկարանալ նոցա օգնականութիւն ինչ սակաւ գտցեն. և
յաւելցին ՚ի նա բազումք պայթաքութեամբ : * Եւ ՚ի
հանճարեղացն տկարասցին ՚ի փորձել զնա և ընտրել՝
և յայտնել մինչև ՚ի վախճան ժամանակի. զի տակաւին
ժամանակ է : * Եւ արասցէ ըստ կամաց իւրոց : Եւ
բարձ

(24) Ոմանք. Եւ բազմութեամբ աշխարհօք.. մինչև ՚ի ժամա-
նակս : (25) Յօրինակին. Բախեսցէ պատերազմ զօրա-
Որ ասեն. զօրու : (27) Ոմանք. Իւրեանց ՚ի չարութ
... զի վախճանի ժամանակ է : (29) Օրինակ. Եւ ՚ի
ժամանակին դարձցին և եկեսցեն ՚ի վր թագաւորի
հարաւոյ : (30) Ոմանք. Բնակք կիտացւոց : (36) Ոմանք.

բարձրասցի թագաւորն, և հպարտասցի 'ի վերայ ամ
աստուածոց, և 'ի վերայ Այն աստուածոց խօսեսցի ամ
բարտաւանս. և յաջողեսցի մինչև վախճանեսցի բար
37 կութիւն, քանզի 'ի վախճան լինելոց է: * Եւ 'ի վր ա
տուածոց հարց իւրեանց զմտաւ ածցէ, և վն ցանկու
թեն կանանց. և զամ դիս զմտաւ ոչ ածցէ. և 'ի վր ամե
38 հպարտասցի: * և զած հզօր 'ի տեղւոջէ իւրմէ փառա
ւորեսցէ. և զած զոր ոչ ծանեան հարք նր՝ փառաւո
րեսցէ, ոսկւով և արծաթով և ականմբք պատուականօք
39 և ցանկալեօք: * Եւ արասցէ յամուրս փախստականաց
ընդ աստուծոյ օտարի, և յաճախեսցէ փառս. և հնա
զանդեցուսցէ նմա զբազումս, և զերկիրն բաժանես
40 ցէ 'ի պարգևս: * Եւ 'ի ժամանակի վախճանի ոգորես
ցի ընդ արքային հարաւոյ: և զօրաժողով լիցի 'ի վր
նր արքայն հիւսիսոյ, կառօք և հեծելովք և նաւօք բազ
41 մօք, և մտցէ յերկիրն՝ և խորտակեսցէ. և անցցէ՝ * և
մտցէ յերկիրն սաբայիմ. և բազումք տկարասցին: Եւ
սոքա ելցեն որ ապրեսցեն 'ի ձեռաց նր. եդոմ, և մով
42 վաբ, և իշխանութիւն որդւոցն ամոնայ: * և ձգեսցէ
զձեռն իւր յերկիրն. և երկիրն եգիպտացւոց ոչ եղի
43 ցի 'ի փրկութիւն: * և տիրեսցէ 'ի վր գաղտնեաց ոսկւոյ
և արծաթոյ, և 'ի վր ամ ցանկալեացն եգիպտացւոց
44 և լիբեացւոց, և եթւովպացւոց յամուրս նց: * Եւ ա
պա համբաւք և տագնապք խռովեսցեն զնա յարևելից,
և 'ի հիւսիսոյ եկեսցէ սրտմտութբ բազմաւ ապական
45 նել զբազումս: * և հարցէ զխորան իւր յեփադնոն,
'ի մէջ ծովուցն 'ի լեառն սաբայիմ սուրբ, և եկեսցէ
մինչև 'ի կողմն մի նր. և ոչ ոք իցէ որ փրկեսցէ:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ 'ի ժամանակին յայնմիկ յարիցէ միքայէլ իշխան
մեծ, որ կայ 'ի վր որդւոց ժողովրդեան քո. և
եղիցի ժամանակ նեղութե. նեղութիւն որպիսի ոչ եղև
յոր.

'ի վր ամենայն աստուածոյ.
Է: (37) Ոմանք. Եւ 'ի վերայ
.. զմտաւ ոչ ածիցէ: (37) Օ
ուածոց հարց իւրոց՝ զմտա
ցանկութե կա՛: (38) Ոմանք.
Յամուրս փախստականաց
նա զբազումս: (43) Ոմանք.
Եւ եկեսցէ սրտմտ՛: (45) Ո
րա՛. 'ի վերայ՝ յեփադնոն.
օրինակ մի 'ի մէջ տաճար գրէ.
յեփադնոն: (45) Բնգ. Որ

Digitized by Google

յորմէ հետէ եղեն ազգ ՚ի վ(երայ) երկրի մինչեւ ՚ի ժամանակն
յայն ։ Եւ ՚ի ժամանակին յայնմիկ ապրեսցի ժողովուրդ
քո, ամ որ գտցի գրեալ ՚ի դպրութեան ։ * Եւ բազումք 2
՚ի ննջեցելոց ՚ի հող երկրի՝ յարիցեն, ոմանք ՚ի կեանսն
յաւիտենականս, եւ ոմանք ՚ի նախատինս եւ յամօթ յա-
ւիտենականն ։ * Եւ իմաստունք ծագեսցեն իբրեւ զլու- 3
սաւորութիւն ՚ի հաստատութեան. եւ բազումք յարդարոց իբրեւ
զաստեղս յաւիտեանս՝ եւ եւս ։ * Եւ դու դանիէլ փա- 4
կեա զբանսդ, եւ կնքեա զգիրդ՝ մինչեւ ՚ի ժամանակ վախ-
ճանի. մինչեւ ուսցին բազումք, եւ բազմասցի գիտու-
թիւն ։ * Եւ տեսի ես դանիէլ, եւ ահա երկու կային յայս- 5
կոյս եւ յայնկոյս գետոյն. * Եւ ասեն ցայրն որ զգե- 6
ցեալն էր զբադեհն, եւ կայր ՚ի վ(երայ) ջուրց գետոյն. մին-
չեւ ցե՞րբ լիցի վախճան սքանչելեացդ զոր ասացեր ։ * Եւ 7
լուայ յառնէն որ զգեցեալն էր զբադեհն, եւ կայր ՚ի վ(երայ)
ջուրց գետոյն. ամբարձ զաջ իւր եւ զձախ իւր յերկինս,
եւ երդուաւ ՚ի կենդանին յաւիտենից, թէ ՚ի ժամա-
նակ՝ եւ ՚ի ժամանակս՝ եւ ՚ի կէս ժամանակի ։ Եւ ՚ի կատա-
րել ցրման ձեռին ժողովրդեանն սրբեցելոյ, ծանիցեն
զայս ամ ։ * Եւ ես լուայ՝ եւ ոչ առի ՚ի միտ. եւ ասեմ, 8
տէր ո՞ւր իցէ վախճան այդոցիկ ։ * Եւ ասէ. երթ դա- 9
նիէլ. զի արգելեալ եւ կնքեալ են բանքս մինչեւ ցժա-
մանակ վախճանի ։ * Ընտրեսցին՝ եւ սպիտակասցին՝ եւ 10
փորձեսցին՝ եւ սրբեսցին բազումք, եւ անօրինեսցին ա-
նօրէնք, եւ ոչ առնուցուն ՚ի միտ ամպարիշտք. եւ իմաս-
տունք իմասցին * ՚ի ժամանակէ փոփոխմանն յանձնմա- 11
թեն ։ Եւ տացի պղծութիւն աւերածին աւուրս հազար
երկերիւր երեսուն եւ հինգ ։ * Եւ երանի որ համբերես- 12
ցէ՝ եւ հասցէ յաւուրս հազար երեք հարիւր երեսուն եւ
հինգ ։ * Եւ դու եկ հանգիր, զի տակաւին են աւուրք՝ 13
եւ ժամք ՚ի կատարումն վախճանի, եւ հանգիցես. եւ յա-
րիցես ՚ի ժամանակի քում ՚ի վախճանի աւուրց ։

ԳԼ.

Ձռ. ժ̄. (2) Ոմանք. Եւ յամօթս յաւիտենականս ։

ԳԼ. ԺԴ.

65 Եւ թագաւորն Աստիագէս յաւելաւ առ հարս իւր,
եւ առ Կիւրոս Պարսիկ զթագաւորութիւն նորա։
1 * Եւ Դանիէլ էր կենաց կցորդ թագաւորին. եւ փառաւ-
որ քան զամ՝ բարեկամս նր։
2 * Եւ էին կուռք մի Բաբելացւոց անուն Բէլ. եւ ելա ԺԲ
նէր 'ի Գանձս ուղիկ՝ աւու
3 տրդու. եւ քառասուն ոչ
թագաւորն պաշտէր զնա
պագանէր նմա։ Բայց Դ
իւրոյ։ Եւ ասէ ցնա թագ
4 պագանես Բելայ։ * Եւ Դ
զկուռս ձեռագործս, ա
5 երկնի եւ երկրի, որ ունի
ասէ ցնա թագաւորն. Ի
ած կենդանի. տեսանէ՞ս ա
6 հանապազորդ։ * Եւ ասէ Դ
արքայ, զի դա է 'ի ներքոյ
7 ձի. ոչ կերեալ զոք երբեք՝ եւ ոչ արբեալ։ * Եւ բար-
կացեալ թագաւորն, կոչեաց զքուրմսն նորա, եւ ասէ
ցնոսա թագաւորն. եթէ ոչ ասիցէք ինձ, ով ուտէ
8 զծախսն զայն՝ մեռանիցիք. * ապա եթէ յայտ
առնիցէք՝ թէ զայն Բէլ ուտէ՝ մեռանիցի Դանիէլ՝
զի հայհոյեաց զԲէլ։ Եւ ասէ Դանիէլ ցթագաւորն, եղ-
9 իցի ըստ բանի քում։ * Եւ էին քուրմքն Բելայ եւթա-
նասուն, թող զկանանս եւ զմանկունս։ Եւ եկն թագաւորն
10 Դանիէլիւ հանդերձ 'ի տուն Բելայ։ * Եւ ասեն քուրմքն
Բելայ, ահաւասիկ մեք արտաքս ելցուք. եւ դու արք-
այ՝ դիր առաջի զկերակուրս եւ զգինին խառ-
նեալ դիցես. եւ փակեա զդուրս, եւ կնքեա մատա-
11 նեաւ քով։ * Եւ եկեալ ընդ առաւօտս, եթէ ոչ գտցես
այգ

Գլ. ԺԴ. * (65) Աստ է Վերջին համարն ԺԳ. գլխոյն ըստ լատի-
նացւ
նոր,
զամ
զասմ
Յեւ
զեր
ամ
զապր
հանդ
փոր
եւ կն

այդ ամ կերկեալ 'ի բերան. մնացին մեզ. ասացաս Թէ ոչ՝
զանձինս որ ասաս խոնարհեցաւ զնէնք: * Եւ Նոյնպէս վրդովեցաւ 11
նոքա, զի արտաքսեալ էին ընդ մեզ զնանաւն մնաւա աղեղամբ.
և ընդ այն մատանեցին հանդերձանս և տանէին զայնս: * Իսկ 13
յամի եւթն երկին ազատաց, և Թագաւորն եկն զենին
կողմն տուայն բերայ: և հրաման ետ զանձինս խոպան
մանկանց, և բերեին մեծս, և ցանկացին ընդ ամ մեծ
հրաման տուայն Թագաւորին մեծացոյց: և եղեալ ազատացա
փախեցին զզուանն, և կեցեցին մատանեաւն Թագաւոր
որին՝ և գնացին: * Իսկ քաղաքն մանն զէրէբէ քաղա ա- 14
մրութեան խալդեանց, կանանցն և որդւոցն խալդեանց:
կերպարն զնոմ և աղբերն՝ և ոչ ինչ Թողեալ: * Իսկ կատարեցաւ 15
Թագաւորն ընդ առաւօտն զանձինս հանդերձեալ: * Եւ 16
ասէ, մինչ են կինքն զանձինս: և նա ասէ. ոչինչ ա-
քայ: * Իսկ երեկ ընդ քաղաք զզգածն՝ հարցեցաւ Թագա- 17
ւորն 'ի մեզզաւն, 'ի ձայն մեծ աղաղակեաց՝ և ասէ, մեծ
են բերել, և ոչ զայ նշանակէ 'ի քեզ՝ և ոչ մի: * Իսկ ծեր 18
ծանուցաւ զանձինս: և կոչեաց զԹագաւորն զի մի մարդ
'ի նոցանէ, և ասէ՝ ասէ՝ հայելով ընդ առաւօտ, և անա
մերձ է հեռաց այդ: * Եւ ասէ Թագաւորն. անտառանեմ 19
հեռա աղօթից՝ կանանց՝ և մանկանց: * Յայնժամ բազմ 20
կացեալ Թագաւորն կոչեաց զզօրսն, և զխաղաղ և
զորդիս նոց. և ցուցին նոսա զզօրականս զօրաւոր՝ ընդ որ
մատանեցին՝ և ծածկեցին զանձինս: * Եւ կատարեցաւ զնոսա 21
Թագաւորն, և զգել ետ 'ի ձեռս զանձինս, և կարծաւ
նոցա զնոսա՝ և զանհետան նոյն: * Իսկ էր մեծագոյն մի մեծ, և 22
նշանակեցին զնոսա բարեկամացն: * Եւ ասէ Թագաւորն ցաւ 23
նոցա. մինչ և զզգածն ասացես Թէ աղօթք է. անհնար
զինչ կենդանին է, ասաց և ընկալ. և ոչ կարէր ասել
Թէ ելցէ զաս ամ կենդանի. այլ ևս ասաց զնա եր
կեր: * Իսկ ասէ ցնա զանձինս. եւ՝ մին ազ խօսեց, երեկ 24
աղօթականս, զի նա է ամ կենդանի: * բայց զաւ մի 25
քայ՝ ասէր խաղաղութեան, և աղանեց զմեծազօր տուայն ըստ
առաւօտ որոյ և զաւակեանն: և ասէ Թագաւորն. ա-
րանեալ քեզ: * Իսկ սա զանձինս եւզ, Հիւթ, և Յարդ, 26
և մնաց. և երեկոյ 'ի մեծամաւն՝ և ազատ զնդաւորս, և եհար
'ի

բերալ: (13) Ոմանք. Իսկ և երեկ նոցա աղօթակքս... փա
խեցին զզուարթն: (17) Ոմանք. Ընդ քաղաք զզգածն՝ հարցե
ցեալ Թագաւորին 'ի մեզ": (18) Ոմանք. Զի մի մարդ
էր 'ի.. Է յաղօթաւորս: (19) Ոմանք. Տեառնն մեծ հեռաց":
(20) Բազումք. Զզօրականս զօրաւոր: (23) Ոմանք. Աստ
ուածոյ կենդանի է. (24) Ոմանք. Երեկէր աղօթից. զի նա:
(25) Բազմք. Տուր ինձ խօսել"... զմեծազօր տուայն ըստ
(25) Ոմանք. Տանեալ է քեզ:

՚ի բերան վիշապին ։ և կերեալ կերաւ՝ պայթեալ վիշապն ։
27 և ասէ՝ տեսէք զպաշտամունս ձեր ։ * Եւ եղև իբրև
լուան Բաբելացիքն՝ բարկացան յոյժ, և կուտեցան ՚ի
վերայ թագաւորին՝ և ասեն. Հրեայ եղև թագաւորն ։
զԲէլ կործանեաց, և զվիշապն սպան, զքուրմսն կո_
28 տորեաց ։ * Եւ իբրև եկին, ասեն ցթագաւորն. տուր
մեզ ՚ի ձեռս զԴանիէլ. ապա թէ ոչ՝ սպանանեմք զքեզ
29 և զտուն քո ։ * Եւ իբրև ետես թագաւորն՝ եթէ կա_
րի սաստկացեալ գնան, հարկեալ ՚ի ձեռս ետ նոցա զԴա_
30 նիէլ ։ * Եւ նոքա արկին զնա ՚ի գուբն առիւծուց. և
31 անդ էր զվեց օր ։ * և էին ՚ի գբին եւթն առիւծք. և
տային նոցա հանապազ երկուս մարմինս, և երկուս պատա_
ռուածս. բայց յայնժամ ոչ ինչ տային նոցա, զի կլանի_
32 ցեն կերիցեն զԴանիէլ ։ * Եւ էր Ամբակում մարգա_
րէ ՚ի Հրէաստանի. և եփեաց թան, և բրդեաց հաց ՚ի
33 կուր. և երթայր յանդ՝ տանել մշակաց իւրոց ։ * Եւ
ասէ հրեշտակ Տն ցԱմբակում. տար զճաշդ զոր ունիս՝
34 ՚ի Բաբելոն զԴանիէլի՝ ՚ի գուբն առիւծուց ։ * Եւ ասէ
Ամբակում, Տէր՝ զԲաբելոն իմ չէ՛ք տեսեալ, և զգուբն
35 ոչ գիտեմ ուր իցէ ։ * Եւ բուռն եհար հրեշտակն զգա_
գաթանէ նորա, և կալեալ զվարսից գլխոյ նորա, և եդ զնա
՚ի Բաբելոն ՚ի վերայ գբոյն սաստկութեամբ հողմոյ իւրոյ ։
36 * Եւ աղաղակեաց Ամբակում՝ և ասէ. Դանիէլ Դա_
37 նիէլ՝ առ՛ զճաշդ զոր առաքեաց քեզ Տր ։ * Եւ
ասէ Դանիէլ. յիշեցեր զիս Տր, և ոչ ընդ վայր հարեր
38 զսիրելիս քո ։ * և յարեաւ Դանիէլ՝ և եկեր ։ և հրեշ_
տակն Տն տարաւ զԱմբակում նոյնժամայն անդրէն ՚ի
39 տեղի իւր ։ * Եւ թագաւորն եկն յաւուրն եւթներոր_
դի ողբալ զԴանիէլ. և իբրև եկն ՚ի բերան գբոյն,
40 և հայեցաւ, և ետես զի նստէր Դանիէլ. * աղաղակեաց
՚ի ձայն մեծ՝ և ասէ. մեծ ես Տր Ած Դանիէլի. և չիք
41 այլ ոք բաց ՚ի քէն ։ և առ զնա ՚ի վեր ։ * Եւ զհնարս
կորստեան նր արկին ՚ի գուբն ։ և գէշ գէշ պա_
տառեցան նոյնժամայն առաջի նր ։

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Դանիէլի ։

---

(29) Ոմանք. Տագնապեցին զնա. հարկաւ ետ ՚ի ձեռս նց ։
Այլ ոմանք. հարկեալ ետ ՚ի ձեռս ։ (32) Օրինակ մի. Հաց ՚ի
կերակուր ։ (39) Ոմանք. Եւ եկն ՚ի բերան գբ՛՛. և ետես
զԴանիէլ զի նստէր ։ և այլն՛՛ ։ (41) Այ գրչագիրք մեր յայս
քան կատարեն զմարգարէութիւն Դանիէլի. պատառեցան նոյն
ժամայն առաջի նր ։ Այլ ոմանք յաւելուն համար 42. «Յայն
ժամ ասէ թագաւորն, պատկառեսցեն ամ բնակիչք աշխարհիս երկ_
րի յԱյ Դանիէլի. զի նա է փրկիչ՝ առնելով նշանս և սքանչելիս
երկրի. որ փրկեաց զԴանիէլ ՚ի գբոյ առիւծուց ։

Digitized by Google

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԵԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ.

[illegible]

զանձն էին. և 'ի ձայն ծնողէ զշինուածս եկեղեցւոյ, և զհայրենեաց-
եալ անյիշատակութիւն ձեռնայն էին, և օտարելէ զորանն. զոր նա
յարգին ցուցանէ յաղթանակս 'ի յայտնութեան։ Եւ ասէ ծարաւ
ըստ պատերազմութեան ժամանակի ամաց դատելոյ։

Գլուխք գրոց Եզեկիէլի Մարգարէի։

ա. Տեսիլ փառացն Տեառն նմանութիւն, 'ի վերայ քերովբէից, փայլման անուոց և հրոյ. և անխօսն 'ի վերայ ժամանակին պատերէն որ յայտնէ. և ունէր զնկրօրն փառս քաղդէացւոցն, և գտանէր էին։ Եւ զոր մարգարէութեան զմարդաւանան տէ, և զնա առաջարէն 'ի խոսն. և զննեղեցոյ յայտնէ։ Եւ զոր թագաւոր զկուսն առաքինութեան յորս հանգիւն առ։ Նա և մեծ հանդերձեալ գաղափարանն տէ։ Ամենայնանէ առ զենն, և զամենայն զմարդեանն հարկէ դէմ դէպ 'ի վերայ նորա։

բ. 'Ի նշանակութիւն անօրէնութեանց' խոտորեալ և յաւուրս յՂեկի ժողովրդին։ Պաշարել աղխատի զնորոգածութեան էին. և 'ի նշան նախածն' շարժէ զծամածանս 'ի մարգարէութեան նորին մինչև յաստուծոյ անն քիտրոնս' տառապանս առ։ և յառնէ ամենայն զառածութիւն մինչև 'ի խառնուած պարսպացն էին առ մեծամեծս, հարկաւ և լինելոյն առ. և ձեռնարկել զհետն' գաղտնի զօրն և զհրեղնութիւն։ որ և առ մեզ պատիժ դառնութեան' առաջ և 'ի հանդերձեալն։

գ. Սպառնալով երկրին զանիրաւութեան նշանակէ, և զվերջին նման քահանայն. և նշանեալն զնուռականն և զծառայութեան նոյա' 'ի որոց և 'ի տանց. և զպղծութիւն օտարներոյ։

դ. Համբարձեալ զմարգարէն ամենայն, և ցուցանէ նմա զնմանութիւն 'ի դրանն և յարքն տաճարին. և զի լալին զթամուզ, որ է ադոն նման յատուկովեան. ընդ որոց մեջ պատարազանայ արևելք 'ի ներքուստ։ Եւ 'ի դրանց զարցն խորհրդով խուլին՝ խնդրելոյ. և զանեղ հատոր 'ի փառաւորին։

ե. Հաւատալոյ մարգարէանալոյ յարանիմութիւն. որք առնէին ինք մեձերեսն' այլ առաջ վախճանին ևեթ 'ի խոսնն. որոց տաւանանալոյ դիւրւ, նշանակ ձայնը ինչ դարձեալ ծաղկեալ։

զ. Գեհենոյ զքէնարութեան և զաղբ ևղանելոյն' զհանդերձ զեղեցիկ և զզօրութիւն, և զհրապուրիչ անձին 'ի քաղեալն նշանակէ։

է. Պատկերաւ խորհուրդ հարկաւորութեան նշանակէ մարգարէն զվկայեսն առոյն 'ի պարագրանաց. և թէ փառաց գահակալն նոյն լորինն։

ը. Տարեգրէ յինչ ըստար մարգարէին, որք զխորհրդոց ծառայորդն լինէր ըստ ծերոցն' խորհրդածութեամբ զխոճունսն. անմնակ և վերջնահեղացն ընդ ստաշի փոխելեանցն. և զի պատկերակալանան հեղոյն 'ի քաղաքն և 'ի վերայն նոցա խոսելին, որոց 'ի մեջ քաղաքին ամբարանաց։

թ. Ասէ և զի խորհրդեանցն 'ի խաւարն և 'ի մտաւորն, թէ ոչ ևս թողեալ զայս տիրոջն ընդ անօրէնելոյ նոցա զաւակ պատարագաւորն, որ անդրենեացն անպատիժս, և խորհրդոց զխորհուրդն և զխոռթեանն 'ի զգաստութեան այնց։

ժ.

Digitized by Google

Ժ. Զի մի չափազանց առաքինութեամբ [illegible] մի [illegible] [illegible] [illegible]. և որ երբեմն զի ոչ խնդրէ 'ի խորամ [illegible]՛ զի [illegible] [illegible] [illegible]. այնքան [illegible] առն անկանը, զի [illegible] [illegible] [illegible]ցէ: Պաշտի [illegible] և 'ի հանդիպմանց դատաստանն:

Ժա. [illegible] ողբումն [illegible] [illegible] նշանակէ, որ 'ի հրոյ յեգիպտոսէ ելին, և 'ի հուր [illegible] [illegible] Տէր [illegible] խաղաղութիւնն:

Ժբ. 'Ի դէպս [illegible] և [illegible] զնե [illegible] [illegible] առ [illegible]՛ յեգիպտոսէ և յասորւոց. որոյ [illegible] [illegible]՛ [illegible] [illegible], և [illegible], որ է [illegible] և գար, ընդ որոյ [illegible] [illegible] [illegible] առ 'ի [illegible]: Պաշտի [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible]:

Ժգ. Արծաթին [illegible] [illegible], որ [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] այլ [illegible]՛ [illegible], յոր [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible], որ [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] և [illegible]: [illegible] 'ի [illegible] հայր, որ [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible]:

Ժդ. [illegible] [illegible] [illegible], զի [illegible] [illegible] հայրն [illegible]՛ և [illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]՛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Ժե. [illegible] [illegible] և [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]:

Ժզ. [illegible] [illegible] [illegible] յեգիպտոսէ և [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. և [illegible] [illegible] [illegible], 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible], [illegible] [illegible] 'ի [illegible]:

Ժէ. [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] որոյ [illegible] [illegible], [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible]:

Ժը. [illegible]՛ զի [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible], և [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. այլ 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible] [illegible]՛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Ժթ. [illegible] [illegible] 'ի [illegible] և 'ի [illegible] [illegible], և [illegible] [illegible]՛ [illegible] և [illegible] [illegible]:

Ի. [illegible] [illegible] [illegible]:

Իա. 'Ի դէպս [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] և [illegible] [illegible]:

Իբ. [illegible] [illegible] [illegible]՛ [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible]:

Իգ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Իդ: [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], որ [illegible] և 'ի [illegible] [illegible] [illegible]:

Իե.

ԻԵ. Սպառնացեալն ՚ի վերայ իշխանին ծառայ, չէ և յա-
ղած և ՚ի բանարկութեան:

ԻԶ. Եւ ՚ի վերայ փառաւոր տաճարն՝ չէ նախանձելի քա-
ղաքացն. բայց նախանձ զօրութեան թշնամեաց և տարանջա-
տեալ անձամբ, հեղինակ վերջացոյն որ ոչ անկցի:

ԻԷ. Երկրորդք են դիւթն. ոչ գուցէ է վերադարձին խորհել,
և չարին՝ անոյլ. և ոչ աւելորդ գործողացն ծն առ խորհ-
րդեալ և առ զզուշեալս. ահա զի այսոր ընծայելն ՚ի գերութեան. Եւ
որ են հայրն մեղաց մարմնոց ընդ, զօրութեան զոյգ տարցեալ անտերին:

ԻԸ. Պարտաւորն զայլոց փառս անձանց էր՝ յառաջ մարմարեա
զօրութեամբ ընծայիւ երկրին այլ և այլ հարստութեամբ ՚ի դժո-
ղովէ զնոյն ժողովն. նա և մեղաւ ՚ի խորոց:

ԻԹ. Թշնամի և ՚ի չարեն յօժարեալն, և յառաջին՝ ոչ. այլ յա-
ղագս ծն խորհել առ նոսա մարմարին. ոչ վնասմամբ խանդա-
ղատաբար չաշտեցին յերոյ:

Լ. Մեղաւորք իշխանացն ընդ ապականութ և ծառայութ. նա և
հարստութ իշխեցելոցն, և խորհրդոյ ՚ի դժնեայ դատաստան՝ զայրաց
թէ հրեից, և զսա հաստատեաց:

ԼԱ. Կորուստ ոգւոյ երկնայ ՚ի դատաստանաց. զի որ
ընդ հրեայն նախանձեալն. չէ բանս և ՚ի վերայ անձանց նա-
խանձողաց:

ԼԲ. Շինուած խորհրդոյ ՚ի դարձին՝ նկարելով զհաստատութ է
ննջեցելոց. և զզուարճացուցանելն առաքելին. և որոց հրեից զօրս նա
մեծն առնել նոցա դարձ ՚ի գերութ:

ԼԳ. Մարմարեալ փառաւորեալ, և ոչ զգուշի իրօք չանդիմանին
առներին. ՚ի հաստատութ խորհրդով դարձին, և ՚ի հաստատ վերջ-
նոյ յարութեան:

ԼԴ. Զի չէր դարձին ընդ զօրութիւն նմանին ժողով բա-
ծանելոյ նկարելով զառ ՚ի նոյն փառս հրեից և հեթանոսաց:

ԼԵ. ՚Ի վերայ գոլով աստուծոյն՝ է իւր կամարեալ չէր դարձին,
և է իւր լինելոց յերկնից նշանին:

ԼԶ. Ցուցանէ մարմարին անմարմնական զի ոչ պահարին. և ոչ
դատաստանն արարչութեան խափանել չարացն՝ ՚ի խորհրդոյ յանցին:

ԼԷ. Մերձեն զօրութեամբ ՚ի տարասնութեանց. և օրինաւորք են
փոխանակեն, զօրս և չարչէ դարպասոյ:

ԼԸ. Խորհուրդ ոչ իշխանս և օրինաւորք են արդար լինելոց, և վասն
փոխէ և զարդարութեանց, որ և զինուոր առ մեզ հովուեալս:

ԼԹ. Նմանէ գերոյն յարդարութ զօրացն նոցա յերուշաղէմ. և
զանձանց աւետարանին փէ որ սնեալն ՚ի փառսն. առաքի լուսոյ
յորս հաւատ անձն մեզ ՚ի հաստատութեան:

Խ. Ծնունդք զաւակաց, զոր և վնասակար բաժանեալն ցեղիցն.
և չանդիմանել դրանց փառացն՝ ՚ի նշանակ եկեղեցւոյ և հանդերձեալ
լոյսն:

ՄԱՐ

Digitized by Google

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԷԼԻ

ԳԼ. Ա.

Տեսիլ Եզեկիէլի տեսանողի որդւոյ Բուզեայ. զոր եբաց յերկնից գաղթականաց ՚ի մէջ գետոյն Քոբարայ ։

1 ԵՒ ԵՂԵՒ ՅԱՄԻՆ ԵՐԵՍ
ներորդի, յամսեանն չորրորդի, որ օր
հինգ էր ամսոյն. և ես էի ՚ի մէջ գերու-
թեանն առ ափն Քոբարայ գետոյ ։ և բացան
երկինք, և տեսի զտեսիլ Այ̃. որ օր հինգ 2
էր ամսոյն. այն ամ հինգերորդ էր գերութեանն յովա-
կիմայ արքայի ։ Եւ եղև բան Տն̃ առ Եզեկիէլ քա- 3
հանայ՝ որդի Բուզեայ, յերկրին Քաղդէացւոց ՚ի վր̃
գետոյն Քոբարայ. Եւ անդ եղև ՚ի վր̃ իմ ձեռն Տն̃ ։ և 4
տեսի՝ և ահա հողմ վերա
մեծ ՚ի կողմանէ նր̃. և շ
շառաւիղք ՚ի նմանէ. և
գունի ականց, և Ձա 5
կերպարանք չորից կեն
կերպարանք մարդոյ ՚ի 6
չորք թեւք միոյ միոյ ՚ի 7
ուղիղք. և ոտք նց̃ թ
իբրև զկճղակս որթուց
նշանակ իբրև ՚ի փայլա
ւանց երկարաձևք եւեն. ձ 8
նց̃ ՚ի չորեսին կողմանս 9
րեցունց ընդ միմեանս

թևս

Գլ. Ա. * ՚Ի քաղդեանս պահեալ աղաւաղեալ վերնագիր նախադրեալ. այլ ծայրն ոսկին. Տեսիլ Եզեկիէլի մարգարէի ։
(1) Բ՚ըն. Եւ ես էի ՚ի մէջ գեր"... տեսիլ Այ̃ ։ (2) Բառ
գոյն. Յովակիմայ ար" ։ Որք օրինակ մի. Գերութեան թա-
գաւորի արքայի ։ (3) Ոմանք. Եղև ձեռն Տն̃ ՚ի վր̃ իմ
(4) Բ՚ըն. ՚Ի կողմանէ նոտայ ։ Որք օրինակ մի. և ամպ մեծ
՚ի նմա ։ (5) ՚Ի շուրջ". Կերպարանք չորից գազանաց.
համաձայն քաղդեաց ՚ի բնաբ" ։ (9) Այլք. Ընդ միմեանս թևակ-
ցէին ։ Որք և ՚ի բ՚ըն տիկի. խառնէին ։

Digitized by Google

րեսս իւրեանց 'ի գնալն յետս ընդդէմ ոչ դարձուցա-
նէին : իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց իւրեանց գը-
10 նային : * Եւ կերպարանք երեսաց նոցա՝ կերպարանք
մարդոյ՝ և կերպարանք առիւծու յաջմէ չորեցուն . և
կերպարանք եզին , և կերպարանք արծուոյ 'ի ձախմէ
11 չորեցուն : * այս կերպարանք նց : Եւ թևք նց տա-
րածեալ 'ի վերուստ չորեցուն . իւրաքանչիւր երկու
երկու խառնեալ ընդ միմեանս , և երկու երկու ծած-
12 կէին 'ի վերուստ զմարմինս իւրեանց : * Եւ իւրաքան-
չիւր հանդէպ երեսաց իւրեանց գնային : յոր կողմն
դիմէր հողմն՝ գնային , և յետս ընդդէմ ոչ դառնային
13 'ի գնացս իւրեանց : * Եւ 'ի մէջ գազանացն տեսիլ իբրև
զկայծականց հրոյ բորբոքելոյ . և իբրև զտեսիլ ջահա-
րաց խառնելոց 'ի մէջ գազանացն , և լոյս հրոյ . և 'ի
14 հրոյ անտի փայլատակունք հատանէին : * և գազանքն
երթային ընթանային , և թեթևս դառնային 'ի նմանու-

15

16

17

18

19

20

21

22

23 վանի՝ տարածեալ 'ի վր թևոց նց 'ի վերուստ : * Եւ 'ի
ներքոյ հաստատութեն թևք իւրեանց տարածեալք տա-
տանէին ընդ միմեանս . և իւրաքանչիւր երկու երկու
ծած-

(11) Ոմ
(12) Բգ
Զամմա
(16) Ոմ
բարձու
'ի գնալ
զանքն .
նոցա գ

թևք նոցա տա՛՛ :
իւր՛՛ : (13) Բդմ .
Ակամն Թարշիշ :
(18) Բաղամ . Եւ
(19) Բաղամ . Եւ
Ընթանային զա-
նմա . Եւ 'ի գնալ

Digitized by Google

ծածկէին զմարմինս իւրեանց։ * Եւ լսէի զձայն թեւոց 24
նոցա ի յառաջանալն իւրեանց իբրեւ զձայն ջրոց բազմաց. եւ իբրեւ
զձայն Սադայի. եւ ի գնալն իւրեանց ձայն պատգամա-
ւորաց իբրեւ զձայն բանակի. եւ ի կալն իւրեանց յանգչէին
թեւք իւրեանց։ * Եւ ահա բարբառ ի վերուստ քան 25
զհաստատութիւնն որ էր ի վերայ գլխոց նոցա ի կալն իւ-
րեանց, եւ յանգչեցուցանէին զթեւս իւրեանց։ * Եւ ի վերոյ 26
քան զհաստատութիւնն որ ի վերայ գլխոց նոցա իբրեւ զտե-
սիլ ական շափիղայ. եւ նմանութիւն աթոռոյ ի վերայ նորա։
Եւ ի վերայ աթոռոյն՝ նմանութիւն կերպարանաց մարդոյ։
* Եւ տեսանէի իբրեւ զտեսիլ ական [illegible], եւ 27
իբրեւ զտեսիլ հրոյ ի ներքոյ քան զնա շուրջանակի։ ի մի-
ջոցէ մինչեւ ի վեր՝ նմանութիւն ողորկութեան, եւ ի միջոցէ մինչեւ
ի խոնարհ՝ նմանութիւն հրոյ։ Եւ լոյսն որ շուրջ զնովաւ
իբրեւ տեսիլ աղեղան, * իբրեւ տեսիլ աղեղան որ յամպս յաւուր 28
յաւուր անձրեւոյ։ Եւ այսպէս [illegible] տեսիլ լուսոյ
շուրջ զնովաւ։

ԳԼ. Բ.

Եւ այս տեսիլ նմանութեան փառացն Տեառն։ Տեսի եւ ան- 1
կի՝ անկայ ի վերայ երեսաց իմոց, եւ լուայ բարբառ
որ խօսէր ընդ իս՝ եւ ասէր. որդի մարդոյ՝ կաց ի վե-
րայ ոտից քոց եւ խօսեցայց ընդ քեզ։ * Եւ եկն ի վերայ հոգի, 2
վերացոյց եւ կանգնեաց կացոյց ի վերայ ոտից իմոց. եւ
լսէի զի խօսէր նա ընդ իս, * եւ ասէր՝ որդի մարդոյ՝ 3
ես առաքեմ զքեզ առ դառնացողսն տանն Իսրայէ-
լի. որք դառնացուցին զիս, ինքեանք եւ հարք իւրեանց,
անհնազանդեցին ինձ մինչեւ ցայսօր։ * Որդիք խստերեսք եւ 4
խստասիրտք են առ որս առաքեմ զքեզ. եւ ասասցես
ցնա. այսպէս ասէ Տէր Տէր։ * Եթէ լուիցեն լսիցեն եւ կամ 5
զարհուրեսցեն, զի տուն դառնացողաց են. եւ կամ [illegible]
ծանիցեն թէ մարգարէ ես դու ի միջի նոցա։ * Եւ դու 6
որդի մարդոյ՝ մի երկնչիցիս ի նոցանէ, եւ մի զարհուրի-
ցիս յերեսաց նոցա. զի զայրացուցանեն զքեզ եւ յա-
րիցեն ի վերայ քո. զի ի մէջ կարճաց բնակեալ ես դու՝
մի երկնչիցիս ի բանից նոցա, եւ յերեսաց նոցա մի զարհուրի-
ցես.

---

(24) Ոմանք. Իբրեւ զձայնին [illegible]. 'Ի գնալն. . յանգչէին թեւք իւր"։ (25) Ոմանք. 'Ի վերայ գլխոյ նոցա 'ի կալն իւր"։ (27) Ոմանք. 'Ի ներքոյ քան զնա . . . միջոյն շուրջ . . եւ միջոյն շուրջ . . . որ շուրջ զնովաւ։
ԳԼ. Բ. (1) Ոմանք. Տեսանել նմանութեան փառացն Տեառն։
(2) Ոմանք. յառնելոյն. 'Ի վերայ իմ հոգի. վերացոյց զիս եւ կանգնեաց կացոյց. (4) Ոմանք. [illegible]։
(6) Ոմանք. Եւ մի զանգիտեսցես։

Digitized by Google

7 ակցեն, զի տուն դառնացողաց են։ * Եւ խօսեսցես
ը նս զբանս զայսոսիկ. եթէ լուիցեն կամ ապս-
8 տեսցեն, զի տուն դառնացողաց են։ * Եւ դու որդի
մարդոյ՝ լուր բանից զոր խօսիմ ը քեզ. մի լինիր դառ-
նացող իբրեւ զտուն դառնացողաց, բաց զբերան քո եւ
9 կեր զոր [illegible] քեզ։ * Տեսի՝ եւ ահա ձեռն ձգեալ
առ իս, եւ 'ի նմա մագաղաթ մի գրոյ, եւ պարզեաց առա-
ջի իմ. եւ էր գրեալ 'ի նմա ներքոյ եւ արտաքոյ՝ ողբս,
եւ ձայնս, եւ վայս։

ԳԼ. Գ.

1 Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝ զորինչ գտանիցես 'ի դմա՛
կեր։ կեր մանր զմատեանդ զայդ. եւ գնա եւ խօ-
2 սեա՛ց ընդ որդիսն Իսրայէլի։ * Եբաց զբերան իմ, եւ ջամբ-
3 եաց զմատեանն։ * Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝ բերան
քո կերիցէ, եւ որովայն քո լցցի 'ի մատենէդ այդմիկ որ
տուաւ քեզ։ Կերայ զայն, եւ եղեւ 'ի բերան իմ իբրեւ
4 զքաղցրութիւն մեղու։ * Եւ ասէ ցիս, որդի մարդոյ՝
գնա՛ դու եւ մուտ 'ի տունն Իսրայէլի, եւ խօսեսցես ընդ նս
5 զպատգամս իմ։ * Զի ոչ եթէ առ ժողովուրդ խորա-
6 խօս ծանրալեզուս առաքեսցիս առ տունն Իսրայէլի։ * Եւ ոչ
առ ժողովուրդս բազումս այլալեզուս կամ այլաձայնս.
եւ ոչ առ թանձրալեզուս, զորոց ոչ լսիցես զբանս նց։
Զի թէ առ այնպիսիսն առաքէի զքեզ. ապաքէն եւ նոքա
7 լուիցեն քեզ։ * Այլ տունն Իսրայէլի ոչ համաձայնին լսել քեզ.
քանզի ոչ կամին լսել ինձ. զի ամ տունն Իսրայէլի հակա-
8 ռակօղք եւ խստասիրտք են։ * Եւ ահաւասիկ արարի
զդէմս քո հաստատուն առաջի երեսաց նց. եւ զյաղ-
9 թութիւն քո զօրացուցից առաջի հակառակութեան նց։ * Եւ
եղիցի յամ ժամ հաստատուն իբրեւ զվէմ յաղթութիւն քո։
Մի երկնչիր 'ի նոցանէ, եւ մի զանգիտեսցես յերեսաց
10 նց. զի տուն դառնացողաց են։ * Եւ ասէ ցիս Տր.
որդի մարդոյ՝ զամ զբանս զոր խօսեցայ ը քեզ, լուր
11 ականջօք քովք, եւ դիր 'ի սրտի քում։ * Եւ երթ մուտ
'ի մէջ գերութեան առ որդիս ժողովրդեան քո. խօսե-
ցիս ընդ նս՝ եւ ասասցես։ Այսպէս ասէ Տր Տր՝ եթէ
իցէ

---

(7) Օրինակ
ընդ։ (9) Բ
ԳԼ. Գ. (1)
ձեռն. Եւ եր
ցիս առ նս
զբան"․․ թէ
անհաւատքին
(11). Որինակ.

իցէ լուիցեն և անսայցեն։ *Եւ վերացոյց զիս ոգի. և լուայ զկնի իմ ձայն շարժման մեծի՝ որ ասէին. Օրհնեալ են փառք տն 'ի տեղւոջէ իւրմէ։ *Եւ տեսի ձայն թեւոց կենդանեացն սաւառնելոց ընդ միմեանս, և ձայն անուոցն զհետ նց, և ձայն շարժման։ *Եւ հոգի տն վերացոյց զիս և բարձրացոյց, և երթայի համբարձեալ 'ի դիմել հոգւոյն իմոյ։ Եւ ձեռն տն եղեւ 'ի վր իմ զօրութեամբ. *Եւ մտի վերամբարձ 'ի մէջ գերութեանն, և շրջեցայ առ բնակիչսն քաղաքի գետոյ որ էին անդ. և նստայ աւուրս եւթն դադարեալ 'ի մէջ նց։ *Եւ եղեւ յետ եւթն աւուրն, եղեւ բան տն առ իս՝ և ասէ. *Որդի մարդոյ, դէտ կացուցի զքեզ տանն իղի. լուիցես 'ի բերանոյ իմմէ զպատգամն՝ և սպառնասցես նց իբրեւ յինէն։ *Յորժամ ասիցեմ ցանօրէնն, թէ մահու մեռանիցես. և դու ոչ զգուշացուցանիցես նմա, և ոչ խօսեսցիս զգուշանալ անօրէնին, և դառնալ 'ի չար ճանապարհաց իւրոց և կեալ. անօրէնն այն յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և զարիւն նր 'ի ձեռաց քոց խնդրեսցից։ *Իսկ եթէ դու զգուշացուցանիցես անօրէնին, և նա ոչ դարձցի յանօրէնութենէ իւրմէ՝ և 'ի ճանապարհէ իւրմէ, անօրէնն այն՝ յանօրէնութեան իւրում մեռցի. և դու զանձն քո ապրեցուցանիցես։ *Եւ յորժամ դարձցի արդարն յարդարութենէ իւրմէ՝ և արասցէ յանցանս, արկից տանջանս զգլխով նր. նա մեռցի. քանզի ոչ եթէ յիշեսցին արդարութիւնք նր զոր արար. բայց քանզի դու ոչ զգուշացուցեր նմա՝ զարիւն նր 'ի ձեռաց քոց խնդրեսցից։ *Այլ եթէ դու զգուշացուցանիցես զարդարն զի մի մեղիցէ, արդարն կենդանի կեցցէ. զի դու զգուշացուցեր նմա. և դու զանձն քո ապրեցուցանիցես։

Բ *Եւ եղեւ 'ի վր իմ անդ ձեռն տն, և ասէ ցիս. Արի ել դու 'ի դաշտ անդր, և անդ խօսեցայց ընդ քեզ։ *Յարեայ և ելի 'ի դաշտ անդր. և ահա՛ կայր անդ փառքն տն, իբրեւ զտեսիլն և զփառսն՝ զոր տեսի առ ափն քաղաքի գետոյ. և անկայ 'ի վր երեսաց իմոց։

*Եւ

սատակեսցեն։ (12) Ոմանք. Եւ վերացոյց զիս հոգի։ (13) Ի յոյն՝՝. Եւ տեսի զձայն.. և զձայն անուոց. համաձայն ոմանց 'ի բնաբ՝՝։ (14) Յօրինակին. Հոգւոյն իմոյն։ (15) Ոմանք. Եւ նստայ անդ աւուրս եւթն զարմացեալ 'ի մէջ նց։ (17) Ի յոյն՝՝. Զքեզ տանդ իղի. համաձայն ոմանց 'ի բնաբ՝՝։ (18) Բնէն. 'Ի ճանապարհաց իւրոց չարաց և կեալ. անօրէնն յանօրէն՝՝։ (20) Ոմանք. Ոչ զգուշացուցեր զնա։ (21) Բազումք. Այլ թէ զգուշացուցես զարդարն։ (22) Օրինակ մի ասացեալ յարէ Արտաքին. Տեսիլ երկրորդ։ (22) Ոմանք. Արի ել դու. և անդ խօսեցայ ընդ քեզ։

Digitized by Google

24 * Եւ եկն ՚ի վ՟ր իմ հոգի, և կացոյց ՚ի վ՟ր ոտից իմոց.
և խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ. մուտ՝ և արգելիր ՚ի մէջ
25 տան քո: * Եւ դու որդի մարդոյ, ահաւասիկ տուեալ
են ՚ի վ՟ր քո կապանք, և կապեսցեն զքեզ նոքօք. և ոչ
26 ելցես ՚ի միջոյ նց: * Եւ զլեզու քո կապեցից ՚ի քիմս
քո, և եղիջիր դու համր. և ոչ եղիցիս դու նց իբրև
27 զայր մի յանդիմանիչ, զի տուն դառնացողաց են: * Եւ
յորժամ խօսիցիմ ընդ քեզ՝ բացից զբերան քո, և ասասցես ցնս: այսպէս ասէ ադոնայի տր տր. որ լսելոցն
է՝ լուիցէ, և որ արհամարհելոցն՝ արհամարհեսցէ.
քանզի տուն դառնացողաց են:

ԳԼ. Դ.

1 Եւ դու որդի մարդոյ, առ դու քեզ աղիւս մի, և
դիցես զնա առաջի երեսաց քոց. և նկարեսցես ՚ի
2 նմա զքաղաքն Եմ. * և տացես շուրջ զնովաւ պաշարումն. և շինեսցես շուրջ զնովաւ մարտկոցս. և արկանեսցես շուրջ զնովաւ պատնէշ. և տացես շուրջ զնովաւ
3 բանակս, և ածցես շուրջ զնովաւ նետաձիգս: * Եւ
առցես դու քեզ տապակ երկաթի, և կանգնեսցես զնա
իբրև զպարիսպ երկաթի ընդ քեզ և ընդ քաղաքն. և
պատրաստեսցես զերեսս քո ՚ի վ՟ր նր, և եղիցի ՚ի պաշարումն, և պաշարեսցես զնա. զի այն նշանակ է որդւ
4 ւոցն Իղի: * Եւ դու ննջեսցես ՚ի ձախակողմն քո, և
դիցես զանիրաւութիւնս տանն Իղի ՚ի վերայ դորա. ըստ
թուոյ աւուրց զոր ննջեսցես ՚ի վ՟ր դորա հարիւր և
5 յիսուն օր: և առցես զանիրաւութիւնս նց: * Եւ ես ետու քեզ զերկուս անիրաւութիւնս նց ՚ի թիւ աւուրց՝
հարիւր և իննսուն օր: և առցես զանիրաւութիւնս տանն
6 Իղի, * և բովանդակեսցես ՚ի միասին զամ: Եւ դարձեալ ննջեսցես յաջակողմն քո, և առցես զանիրաւութի տանն յուդայ զքառասուն օր. զի օր ընդ տարւոյ եդի
7 քեզ: * Եւ ՚ի պաշարումն Եմի պատրաստեսցես զերեսս
քո, և զօրացուսցես զբազուկս քո, և մարգարէասցես
՚ի

(24) Ոմանք. ՚ի վ՟ր իմ ոգի, և կացոյց զիս ՚ի վ՟ր ոտից: (25) Յօրինակին պակասէր. ՚ի վ՟ր քո կապանք: (27) Բազումք. Բացից զբերան քո.. որ լսելոցն իցէ լուիցէ.. արհամարհելոցն իցէ արհամ՟:

ԳԼ. Դ. (1) Օրինակ մի. Առ քեզ ինքեան աղիւս մի: (1) Բազումք. Եւ նկարեսցես ՚ի նմա զքաղաքն Երուսաղէմ: (3) ՚ի բաց՟. Եւ պաշարեսցեն զդա. համաձայն Եբրայեցւոց ՚ի Բնաբ՟: (3) Ոմանք. Զի այդ նշանակ է: (6) ՚ի լուսան՟. Եւ դիցես զանիրաւութի տանն. համաձայն Եբրայեցւոց ՚ի Բնաբ՟: (7) Յօրինակին պակասէր. Պատրաստեսցես զերեսս քո և զբազուկ

Digitized by Google

դէմ նր: * Եւ ես ահա եդաւ 'ի վերայ քո կապանս, եւ մի 8
փոխեսցես կողմն 'ի կողմանէ մինչեւ կատարեսցին ա-
ւուրք արգելանին քոյ: * Եւ դու առ քեզ ցորեան, եւ 9
գարի, ոսպն, եւ սիսեռն, եւ կորեակ, եւ հաճար, եւ արկ-
ցես զայն յաման մի խեցեղէն, եւ արասցես զնա զայն
քեզ հաց. եւ ըստ թուոյ աւուրցն զոր ննջեսցես դու 'ի
կողմն քո, հարիւր եւ իննսուն օր կերիցես զայն: * Եւ 10
զկերակուրն քո կերիցես կշռով. քսան սիկղ յաւուր,
ժամէ 'ի ժամ կերիջիր զնոսա: * Եւ ջուր չափով արբջիր. 11
զվեցերորդ մասն դորակի միոյ՝ ժամէ 'ի ժամ արբջիր:
* Եւ նկան գարեղէն արկեալ կերիցես զնոսա. յաղբ 12
մարդոյ եփեսջիր զայն առաջի երեսաց նց: * Եւ ա- 13
սասցես: Այսպէս ասէ Տր ած Իղի. այսպէս կերիցեն
որդիքն Իղի զհաց իւրեանց պղծութբ 'ի մէջ ազգաց
ուր ցրուեցից զնս անդր: * Եւ ասեմ, քաւ լիցի Տր 14
ած Իղի, եթէ պղծեալ իցէ երբէք անձն իմ 'ի պղծու-
թիս. եւ մեռելոտի՝ եւ 'ի գազանաբեկ ոչ երբէք կերայ
'ի մանկութենէ իմմէ մինչեւ ցայժմ. եւ ոչ եմուտ 'ի բերան
իմ ամ միս պիղծ: * Եւ ասէ ցիս. ահա ետու քեզ զա- 15
կոր արջառոյ փոխանակ աղբոյն մարդոյ, եւ նովաւ ա-
րասցես զհաց քո: * Եւ ասէ ցիս Տր. որդի մարդոյ, 16
աչաւասիկ ես բեկանեմ զհաստատութի հացի յԵմ. եւ
կերիցեն հաց կշռով եւ կարօտանօք, եւ ջուր չափով եւ
կարօտութբ արբցեն: * զի եղիցին կարօտեալք 'ի հացէ 17
եւ 'ի ջրոյ. եւ ապականեսցի մարդ եւ եղբայր իւր, եւ հա-
լեսցին յանիրաւութիւս իւրեանց:

ԳԼ. Ե.

Եւ դու որդի մարդոյ՝ առ քեզ սուսեր յեսանեալ 1
սուր քան զսուսեր վարսավիրայից. ածանեսցես
զայն քեզ, եւ ածիցես զայն զգլխով քով եւ զմօրուօք.
Եւ

չես զպաշարումս քո: (8) Ոմանք. Մի փոխեսցես: (9) Օրինակ
մի. Աւուրցն քոց զոր: (10) Այլ. Կերիցես կշռով:
(11) Ցօրինակին 'ի վերայ բնաբանին՝ եւ. ջուր. չափով. չափ-
ով [illegible] 'ի [illegible]. [illegible] քո: (11) Ոմանք. Եւ զվեցերորդ
մասն: (12) Ոմանք. 'Ի յաղբ մարդոյ: Ուր ոմանք. յաղբ
մար": (13) Բազմ. Այսպէս կերիցեն որ": (14) Ոմանք.
Եւ մեռելոտի եւ գազանաբեկ.. 'ի բերան իմ միս պիղծ:
(15) Ոմանք. Փոխանակ աղբին մարդոյ: (16) Ոմանք.
Աչաւասիկ ես բեկա": Ուր ոմանք. Աչաւասիկ ես բե-
կա"... հացէ յԵմ: (16) Ոմանք. Չափով եւ ապականու-
թբ. կամ, եւ ապականութբ արբցեն:
Գլ. Ե. (1) Բազմ. Առ դու քեզ սուսեր յեսանեալ,
սուր քան զածելի վար"... եւ ածիցես զգլխով.. եւ ա-

Digitized by Google

2 Եւ առցես կշիռս՝ և կշռեսցես զնա։ * Զերրորդ մասնն
հրով այրեսցես 'ի մէջ քաղաքին, ըստ լրումն աւուրցն
պաշարմանն. և զերրորդ մասնն կոտորեսցես սրով շուրջ
զնովաւ. և զերրորդ մասն հոսեսցես հողմոյ, և սուր
3 արձակեցից զկնի նոցա։ * Եւ առցես անտի սակաւ ինչ
4 թուով, և ծրարեսցես 'ի մեկնոցի քում։ * Եւ դարձեալ
առցես անտի, և ընկեսցես 'ի մէջ հրոյ, և այրեսցես
5 զնոսա 'ի հուր, և անտի ելցէ հուր։ * Եւ ասասցես ամ
տանն Իէլի. Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. այս այն Երեմ
է զոր եդի 'ի մէջ հեթանոսաց զնա, և որ շուրջ զնո-
6 վաւ գաւառք։ * զի փոխեցին զիրաւունս իմ ընդ անի-
րաւութեն հեթանոսաց. և զօրէնս իմ ընդ օրէնս աշ-
խարհացն, որ շուրջ էին զնովաւ. զի զիրաւունս իմ
7 մերժեցին, և յօրէնս իմ ոչ գնացին։ * Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. փոխանակ զի պատճառք
ձեր յազգաց են որ շուրջ են զձեւք. և յօրէնս իմ ոչ
գնացէք, և զիրաւունս իմ ոչ արարէք. այլ և ոչ ըստ
իրաւանցն հեթանոսաց՝ որ շուրջ են զձեւք արարէք։
8 * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. ահաւա-
սիկ ես 'ի վր քո,
9 աւանիք ազգաց։
արարի. և ոչ այլ
10 թեցն քոց։ * Վն ա
ջի քում, և որդիք
գատաստանս, և ց
11 հողմս։ * Վն այս
Տէր. փոխանակ զի
շրեօքն քովք, և ... քովք.
և ես մերժեցից զքեզ, և ոչ խնայեսցէ 'ի քեզ ակն իմ.
12 և ոչ ողորմեցայց քեզ։ * Զերիր մասն քո մահու սպա-
ռեսցի. և զերիր մասն քո սովով վախճանեսցի 'ի միջի
քում.

ցես քեզ կշիռս։ Ոսկան. քան զուռելի վարսավիրաց
. քեզ 'ի կշիռս։ (2) Ոսկան. Հոսեսցես հողմով։ (2) Ոս-
կան. Արձակեցից զկնի նց։ (4) Օրինակ մի յաւելու.
Եւ անտի ելցէ հուր յամ տանն Իէի։ (6) Ոմանք. Զի փո-
կ այսպէս
ըստ օրէ
)'ի լրաւ".
ոմանցոյն ո
ա"...'ի
ինկ հարք։
խնայեսցէ
վախճա
... քով

քում. եւ զերրորդ մասն քո ընդ ամ հողմս ցրուեսցից. եւ
զերրորդ մասն քո շուրջ զքեւ ՚ի սուր՝ անկցի, եւ սուր
արձակեցից զհետ նոցա։ * Եւ կատարեսցի սրտմտութիւն 13
բարկութեան իմոյ ՚ի վր նց, եւ մխիթարեցայց. եւ ծանի-
ցեն զի ես Տր խօսեցայ նախանձու իմով ՚ի կատարել
իմ զբարկութիւն իմ ՚ի վր նց։ * Եւ եդից զքեզ յաւեր 14
ակաւ եւ ՚ի նախատինս հեթանոսաց որ շուրջ զքեւ՝ իցեն.
եւ զդստերս քո շուրջ զքեւ առաջի ամ անցաւորաց ճա-
նապարհի։ * եւ եղիցես հեծեծելի եւ եղկելի, ծաղր. եւ 15
երկեւղ ՚ի մէջ ազգացն որ շուրջ զքեւ՝ իցեն. յառնել
իմ ՚ի քեզ դատաստանս բարկութեամբ, եւ սրտմտութեամբ եւ
վրէժխնդրութեամբ ցասման։ * Ես Տր խօսեցայ, ՚ի յարձա- 16
կել իմ զչարաչար զնետս իմ սովոյ ՚ի վր նց, եւ եղի-
ցին ՚ի սատակումն. արձակեցից զայս ՚ի վր նց. եւ սով
գումարեցից ՚ի վր ձեր. եւ խորտակեցից զհաստատու-
թիւն հացի քոյ։ * Եւ առաքեցից ՚ի վր քո սով եւ գազանս 17
չարս, եւ պատժեսցեն զքեզ. եւ մահ եւ արիւն անցցեն ՚ի
քեզ, եւ ածից շուրջ զքեւ սուր. զի ես Տր խօսեցայ։

ԳԼ. Զ.

Գ. Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. * որդի մարդոյ՝ 1
հաստատեա զերեսս քո ՚ի վր լերանցն Իղի. մար- 2
գարէաց ՚ի վր նոցա, * եւ ասասցես. լերինք Իղի՝ լուա- 3
րուք զպատգամս ադոնայի Տն. Այսպէս ասէ ադոնայ
Տէր Տր ցլերինս եւ ցբլուրս՝ եւ ցձորս եւ ցդաշտս. ահա-
ւասիկ ես ածեմ ՚ի վր ձեր սուր, եւ սատակեսցին
բարձունք ձեր. * եւ կործանեսցին սեղանք ձեր. եւ խոր- 4
տակեսցին մեհեանք ձեր. եւ տապալեալս արկից զվիրա-
ւորս ձեր առաջի կռոց ձերոց։ * Եւ զդիաթաւալս կա- 5
ցուցից վիրաւորս զորդիսդ Իղի առաջի պատկերաց ձե-
րոց. եւ ցրուեցից զոսկերս ձեր շուրջ զսեղանովք ձերովք
* յամ բնակութե ձերում. քաղաքք աւերեսցին, եւ բար- 6
ձունք ապականեսցին։ զի լքցեսցին եւ ապականեսցին սե-
ղանք ձեր, եւ խորտակեսցին՝ եւ դադարեսցեն կուռք ձեր
եւ բարձցին մեհեանք ձեր. եւ լքցեսցին գործք ձեռաց
ձերոց. * եւ անկցին վիրաւորք ՚ի միջի ձերում. եւ ծա- 7
նի-

որում եւ ձէ Եդոմ: (12) Ոմանք. Եւ զերրորդ մասն քո շուրջ:
(13) Ոմանք. Եւ ծանիցես թէ ես եմ Տր, խօսեցայ նա":
(14) Ոմանք. Եւ եդից զքեզ անապատ: (17) Ոմանք. ՚ի
վր քո սուր եւ գազանս.. եւ ածից զքեւ շուրջ:
Գլ. Զ. (5) Ոմանք. Զվիրաւոր զորդ"... զոսկերս նց
շուրջ զսեղանովք կռոցն: (5) ՚ի շատ". Որդւոցդ Իղի
առաջի պատկերաց կռոցն. համաձայն բնագրոյ ՚ի ներք":
(6) Ոմանք. Յամ բնակութե նց.

8 նիջիք թէ ես եմ Տր։ * Եւ թողից 'ի ձէնջ ապրեալս
'ի սրոյ 'ի մէջ ազգաց, և 'ի վարատման ձերում 'ի մէջ
9 աշխարհաց․ * և յիշեսցեն զիս ապրեալքն ձեր 'ի մէջ
ազգաց ուր գերեցան 'ի նմ։ զի երդուայ ես սրտի նց
շնացելոյ և ապստամբելոյ յինէն, և աչաց նց պոռնկա-
ցելոց զհետ գնացիցն իւրեանց․ և կոծեսցեն յերեսս
իւրեանց, վս չարեացն զոր արարին յամ գարշելիսն
10 իւրեանց և յամ 'ի գնացս իւրեանց։ * Եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Տր, և ոչ 'ի զուր խօսեցայ առնել ընդ
11 նս զայս ամ չարիս։ * Այսպէս ասէ Ադոնայի Տր․
ծափս հար ձեռամբ, և դոփեա ոտամբ, և ասասցես՝
վաշ վաշ 'ի վս գարշելեացն և չարեաց տանն Իէլի․ զի
12 սրով և մահուամբ և սովով անկցին։ * Հեռաւորն՝ մա-
հու վախճանեսցի, և մերձաւորն՝ սրով անկցի, և մնա-
ցեալն և պաշարեալն սովով սատակեսցին․ և կատարե-
13 ցից զբարկութիւն իմ 'ի վս նց։ * Եւ ծանիցեն թէ ես
եմ Տր, յորժամ անկցին վիրաւորքն ձեր 'ի մէջ կռոցն
ձերոց, շուրջ զսեղանովքն ձերովք․ 'ի վս ամ բլրոցն
բարձանց, և յամ գլուխս լերանց, և 'ի ներքոյ ամ վար-
սաւոր ծառոց, և 'ի ներքոյ ամուր կաղնեաց՝ ուր ար-
14 կանէին խունկս ամ կռոցն իւրեանց։ * Եւ ձգեցից
զձեռն իմ 'ի վս նց, և եդից զերկիրն յապականութի
և 'ի սատակումն․ յանապատէն գեբղաթայ յամ բնա-
կութիւն նց։ և ծանիջիք թէ ես եմ Տր։

ԳԼ. Է.

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ։
2 դոյ ասասցես․ այսպէս ասէ
րկիրդ Իէլացւոց վախճան հասեալ
3 ճան 'ի վս չորեցունց կողմանց եր
հասեալ է 'ի վս քո վախճան։ Եւ
քո, և խնդրեցից 'ի քէն վրէժս ը
4 և հատուցից քեզ ըստ ամ գարշե

խր

(9) Ոսկան․ 'Ի մէջ ազգաց ուր գերեցանն․․ և ապստամ-
բեցելոյ․․ և կործեսցեն յերեսս։ (9) Ոմանք․ Եւ յամ
գնացս իւրեանց։ (12) Ոմանք․ Եւ հաստատեցից զբար-
կութիւն իմ։ (13) Ոմանք․ Յորժամ անկանիցին։ (13) Բազ-
մամք․ Եւ 'ի ներքոյ ամ ամուր կաղնի"։
ԳԼ․ Է․ (2) Յօրինակին․ Երկիրդ Իէլացւոց վախճան հա"։
(3) Բազմք․ Ահաւասիկ հասեալ է․․․ 'ի քէն վրէժ ըստ
ճանապ"։ (3) Օրինակ մի յունական․ 'Ի վս քո վախճան, որ
բնակեալդ ես յերկրի։ և առաքեցից ես զբարկութիւն իմ 'ի
վս քո․ և դատեցայց զքեզ ըստ ճանապարհաց քոց, և հա"։
(4) Ոմանք․ Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տր։

Digitized by Google

խնայեսցէ ակն իմ՝ ի քեզ, և ոչ ողորմեցայց. զի ըստ
ճանապարհաց քոց հատուցից քեզ, և պղծութիւնք քո ՚ի մէջ
քում եղիցին. և ծանիցես թէ ես եմ Տէր։ * Զանզի 5
այսպէս ասէ Տէր Տէր. չարիք մի առհասարակ՝ չարիք մի
հասեալ են։ * Եհաս վախճան. զարթեաւ ՚ի վերայ քո։ 6
* Ահաւասիկ հասեալ է զղմբայն ՚ի վերայ քո, որ բնակ- 7
եալդ ես յերկրի. հասեալ է ժամանակ, մերձեցաւ
օր՝ և ոչ աղմկաւ և ոչ երկանցք։ * Այժմ այժմ ՚ի մօտոյ 8
հեղից զբարկութիւն իմ ՚ի վերայ քո, և կատարեցից ՚ի քեզ
զսրտմտութիւն իմ. և դատեցայց զքեզ ըստ ճանապար-
հաց քոց, և տաց ՚ի վերայ քո զամ. պղծութիւնս պաշտամանց
քոց։ * Եւ մի խնայեսցէ ակն իմ ՚ի քեզ, և ոչ ևս ողոր- 9
մեցայց. զի ըստ ճանապարհաց քոց հատուցից քեզ, և
պղծութիւնք քո՝ ՚ի մէջ քում եղիցին. և ծանիցես թէ
ես եմ Տէր որ հարկանեմ զքեզ։ * Ահաւասիկ օր Տն, 10
ահա հասեալ է վախճան. ելեն զմբայն, ծաղկեցաւ
գաւազանն. յարեաւ ամբարտաւանութիւն. * և խորտա- 11
կեսցէ զհաստատութիւն անօրինին. ոչ աղմկաւ և ոչ
փութով. ոչ են ՚ի միտս իւրեանց գեղեցկութիւն ՚ի նա։
* Հասեալ է ժամանակ. ահա եկն օր. ստացօղն՝ մի 12
խնդասցէ, և որ վաճառէն՝ մի ողբասցէ. զի բարկութիւն
՚ի վերայ ամ. ամբոխին մարդկան, և ՚ի վերայ ամ. բազմութեան
նոցա։ * Զի որ ստանայն, ՚ի վաճառականն անդր այլ մի 13
դարձցի, և ոչ ևս է՝ կեանք ՚ի կենդանութեան նոցա. զի տե-
սիլս ՚ի վերայ ամ. բազմութեան նոցա ոչ դարձցի. և մարդ յաչս
կենաց իւրոց՝ մի հաստատեսցի։ * Փողս հարկէք և ընտ- 14
րեսջիք զամ. և ոչոք իցէ որ երթիցէ ՚ի պատերազմ,
զի բարկութիւն ՚ի վերայ բազմութեան նոցա։ * Պատերազմ սրով 15
արտաքուստ, և սով և մահ ՚ի ներքուստ. և որ ՚ի դաշտի
իցեն, սրով վախճանեսցին, և որ ՚ի քաղաքի իցեն, սո-
վով և մահուամբ վախճանեսցին։ * Եւ ապրեսցին որք 16
ապրելոց իցեն ՚ի նոցանէ. և եղիցին ՚ի վերայ լերանց իբրև
աղաւնիս անձանձրոյթ մնչել։ Զամենեսեան կոտորե-
ցից

(7) Ոմանք. Բնակ… …աղմկաւ։
(8) Ոմանք. Զբար… …՚ի մէջս
իւրեանց, և ոչ գ… …հասեալ է
ժամ"… զի բարկ… …) Ոմանք.
Այլ մի ևս դարձ… …ի անկեալն
՚ի վերայ ամ. բազմու… …ս կենաց
իւրոց ոչ կալցի… …է ՚ի աղբ"։
(15) Օրինակ մի. … …բուստ։
(15) Ոմանք. Եւ… …ւհ վախ-
ճանեսցէ։ Որ օր… …նդրայ
ցին։ (16) Ոմանք. Յանօրինութեան իւրեանց։

17 ցեն՝ զի բաղանդեսցեն յանիրաւութեան իւրեանց։ * Ամ
ձեռք լքցին, եւ ամ երանք գարշասցին խոնաւութեամբ։
18 * Ածցեն քուրձս, եւ ծածկեսցեն զնս զհմբք։ յամ
19 երեսս ամօթ, եւ յամ գլուխս կնդութիւն։ * Արծաթ նց
ընկեցեալ կայցէ 'ի հրապարակս, եւ ոսկի նց արհամար-
հեսցի։ Արծաթ նց եւ ոսկի նց ոչ կարասցէ փրկել
զնս յաւուր բարկութեան տն. եւ անձինք նց մի յագես-
ցին, եւ որովայնք նց մի լցցին. զի տանջանք եղեն անի-
20 րաւութեանց նց։ * Զընտիրս ընտիր զարդուցն եդին 'ի
հպարտութիւն. եւ պատկերս գարշելեաց պղծութեանցն
իւրեանց արարին 'ի նոսա. վն այնորիկ ետու զայն նց
21 'ի պղծութիւն, * եւ մատնեցից 'ի ձեռս օտարաց յափշտա-
կել զնս. եւ ժանտագործաց երկրի յաւար, եւ պղծես-
22 ցեն զնս։ * Եւ դարձուցից զերեսս իմ 'ի նոցանէ՝ եւ զոր
արարէք ձեռն ինքեանց պէսպէս զարդս, եւ պղծեսցեն
զնս։ Եւ պղծեսցեն զայցելութիւն իմ, եւ մտցեն 'ի նա
23 անխտիր. եւ պղծեսցեն զնս, * եւ արասցեն խառնակու-
թիւն. զի լցաւ երկիր 'ի դատաստանաց արեանց նց, եւ
24 քաղաքք լի եղեն անօրէնութեամբ։ * Եւ ածից զչարս
ազգաց՝ եւ ժառանգեսցեն զտունս նց. եւ կործանեցից
զամբարտաւանութիւն բռնութեանց նց. եւ պղծեսցին սրբու-
25 թիւնք նց։ * Եկեսցէ քաւութիւն, եւ խնդրեսցէ զխաղաղ-
26 ութիւն՝ եւ ոչ գտանիցէ։ * Վայ 'ի վերայ վայի եղիցի, եւ
գոյժ 'ի գուժի. խնդրեսցեն տեսիլս 'ի մարգարէից,
եւ օրէնք պակասեսցեն 'ի քահանայէ, եւ խորհուրդք 'ի ծե-
27 րոց. եւ ոչ գտանիցեն։ * Թագաւորն սգասցի, եւ իշխանն
զգեցցի զապականութիւն, եւ ձեռք ժողովրդեան երկրին
լքցին։ Ըստ ճանապարհաց նց արարից նց. եւ ըստ դա-
տաստանաց նոցա առնից վրէժ 'ի նոցանէն։ Եւ ծանիցեն
թէ ես եմ տր։

ԳԼ. Ը.

1 Եւ եղեւ յամին վեցերորդի յամսեանն հինգերորդի, Դր
որ օր հինգ էր ամսոյն. ես նստէի 'ի տան իմում,
եւ ծերքն յուդայ նստէին առաջի իմ։ Եւ եղեւ 'ի վերայ
իմ

(17) Բաղդատ. Գարշեսցին խոնաւութեամբ. (17) Յօրինակին. Գարշասցին խոնարհութեամբ։ (18) Օրինակ մ. Յամ երեսս ամօթ 'ի վերայ նոցա. եւ յամ։ (19) Ոմանք. Ընկեցեալ կայցէ.. քանզի արծաթ նց եւ ոս՛՛... եւ որովայնք նց ոչ լցցին. զի տանջանք անիրաւութեան նոցա եղեւ։ (21) Բազմ. Եւ մատնեցից զայն 'ի ձեռս օտա՛՛։ (22) Յ[illegible]. 'ի նոցանէ. եւ զոր արարեք ձեռն ինքեանց պէսպէս զարդս, եւ պղծեսցեն զնս։ եւ այլ՛՛ (23) Բազմ. Եւ մատնեցից 'ի նա։ (24) Ոմանք. Զչարս ազգաց... զամբարտաւանութիւն նոցա։

Digitized by Google

[illegible] 2
[illegible] 3
[illegible] 4
[illegible] 5
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible] 8
[illegible] 9
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible] 12
[illegible]

[illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (3) [illegible] (5) [illegible] (6) [illegible] (8) [illegible] (10) [illegible] (11) [illegible] (11) [illegible] (12) [illegible]

Digitized by Google

13 Թող Տր, և ոչ հայի յերկիր: * Եւ ասէ ցիս. դարձեալ
ևս մեծամեծ անօրէնութիւնս տեսցես՝ զոր գործեն դոքա:
14 * Եւ եմոյծ զիս առաջի դրանն տանն Տն, որ հայէր ընդ
հիւսիւսի. և ահա նստէին անդ կանայք՝ և ողբային զ-
15 Թամուզ: * Եւ ասէ ցիս, տեսանես զայդ որդի մար-
դոյ. դարձեալ ևս մեծամեծ գործս քան զայդ տեսա-
16 նիցես: * Եւ եմոյծ զիս 'ի ներքին սրահ տանն Տն, և
ահա 'ի դ՟ռ դրրաց տաճարին Տն ընդ սեղանն և ընդ վան-
դակն՝ իբրև արք քսանևհինգ, որոց զԹիկունս 'ի տա-
ճարն Տն դարձուցեալ էր, և զերեսս ընդ արևելս, և
17 երկիր պագանէին արեգականն: * Եւ ասէ ցիս. տե-
սեր զայդ որդի մարդոյ. միթէ փոքր ինչ իցէ անօրէ-
նութիւն տանդ Յուդայ զոր գործեն աստ. զի լցին զերկիր
անօրէնութեամբք, և դարձան 'ի բարկացուցանել զիս. և
18 ահա ձգեն զբարունակ որթոյն իբ̄ արհամարհանս: * Եւ
ես արարից ընդ դոսա բարկութեամբ, և ոչ խնայեսցէ ակն
իմ, և ոչ ողորմեցայց նց: և աղաղակեսցեն յականջս իմ
մեծաձայն, և ոչ լուայց նց:

ԳԼ. Թ.

1 Եւ աղաղակեաց յականջս իմ մեծաձայն և ասէ. մեր-
ձեցաւ է վրէժխնդրութիւն քաղաքիդ. և իւրաքան-
չիւր ոք զգործի սատակմանն 'ի ձեռին իւրում ունէր:
2 * Եւ ահա արք վեց գային ընդ ճանապարհ բարձա-
գունին՝ որ հայի ընդ հիւսիւսի, և իւրաքանչիւր տապար
'ի ձեռին իւրում. և այր մի 'ի մէջ նց զգեցեալ պճղնա-
ւոր, և կամար ակնանակապ յականց շափիղայ ընդ մէջ
3 իւր. և մտին կացին առաջի սղնձի սեղանոյն: * և փառք
Այ Իէլի վերացան 'ի քրովբէիցն յորս որ 'ի մէջ տաճա-
րին: Եւ կոչեաց զայրն որ զգեցեալ էր զպճղնաւորն,
4 և ունէր զկամարն ընդ մէջ իւր. * Եւ ասէ ցնա Տր.
անց ընդ մէջ քաղաքիդ Եմի, և գրեա նշան 'ի ճակատս ա-
րանցդ որ հեծեն և յոգւոց հանեն 'ի վ՟ր անօրէնութեանցն
5 գործելոց 'ի մէջ դոցա: * Եւ ցնոսա ասէ՝ իմ լու 'ի
լսել. զնացէք զհետ նր 'ի քաղաքն՝ և կոտորեցէք. և
6 մի խնայեսցեն աչք ձեր, և մի ողորմեսջիք. * Ծերոյն և
տղ-

(17) Յօրինակին դիպեր. Միթէ փոքր ինչ իցէ: (17) Բ՟ա.
Զի լցին զերկիրն.. և ահա ձգեն զբարունակ որթոյն:
(18) Ոմանք. Եւ ոչ ողորմեցայց դոցա. . . իմ մեծաձայնս
Գլ. Թ. (1) Բ՟ա. Վրէժխնդրութի քաղաքին: (2) Ոմանք.
'Ի մէջի նց զգեց''. . կացին առ սղնձի սեղանոյն: (3) Ո-
մանք. Եւ փառքն Այ Իէլի վերացաւ: (4) Ոմանք. Անօ-
րէնութեց գործելոց 'ի մէջ նց. Ոմանք. Գործեցելոց:
(6) Ոմանք. Ծերոց և տղայոց, կու''. . . և զկանայս նց

Digitized by Google

տղայոցն, կուսանն և երիտասարդքն. և զկանանցս կոտո-
րեսջիք 'ի սատակումն: բայց յորս վերայ նշանն իցէ՝ մի
մերձենայցէք. և 'ի սրբութեանց իմոց սկսջիք:
Եւ սկսան յարանց ծերոց որ էին 'ի ներքս 'ի տաճարին:
* Եւ ասէ ցնոսա. պղծեցէք զտաճարդ, և լցէք զտաճարդ
դիականամբք. և ելէք կոտորեցէք և հարէք զքաղաքդ:
* Եւ եղև 'ի կոտորելն զնոսա, հայեցայ՝ և մնացի, և ան- 8
կայ 'ի վերայ երեսաց իմոց, աղաղակեցի և ասացի. վայ ինձ
Ադոնայի Տէր, ջնջես դու զամենայն զմնացորդս Իսրայէ-
լի, 'ի հեղուլ զբարկութիւն քո 'ի վերայ Երուսաղեմի: * Եւ ասէ 9
ցիս. անօրէնութիւն տանն Իսրայէլի և Յուդայ մեծացաւ յոյժ
յոյժ. զի լցաւ երկիր ժողովրդովք բազմօք, և քա-
ղաքդ լի եղև անօրէնութեամբ և պղծութեամբ. զի ասացին և
Թողեալ է Տէր զերկիրն, և ոչ ևս հայի Տէր: * Եւ արդ ոչ 10
խնայեսցէ ակն իմ 'ի նոսա, և ոչ ողորմեցայց, այլ զճա-
նապարհս նոցա տաց 'ի գլուխ նոցա: * Եւ ահա այրն որ 11
զգեցեալն էր զպճղնաւորն, և ունէր զկամարն ընդ մէջ
իւր, պատասխանի ետ և ասէ. արարի որպէս և հրամայե-
ցեր ինձ:

ԳԼ. Ժ.

Եւ տեսանէի ահա 'ի վերայ հաստատութեանն որ էր 'ի 1
քերովբէիցն իբրև զվէմ շափիւղայ ա-
նմանութիւն աթոռոյ: * Եւ ասէ ցայրն 2
պատմուճանն սուրբ. մուտ 'ի մէջ
ոյ քերովբէիցդ՝ և լից զափս քո
'ի միջոյ քերովբէիցդ. և ցանեա 'ի վե
ո այրն առաջի իմ: * Եւ քերովբէքն 3
տաճարին 'ի մտանելն առնն. և ամպն
ին: * Եւ փառքն Տն վերացան 'ի 4
քերովբէից անտի յօդն որ 'ի մէջ տաճարին. և տաճարն
լի եղև ամպով, և սրահն լի եղև լուսով փառացն Տն:

* Եւ

կոտորեսջիք: (7) Օրինակ մի յաւելու. Եւ հարէք զքա-
ղաքդ. և ելեալ կոտորեցին 'ի քաղաքին: (8) Օրինակ մի. Եւ ե-
ղև 'ի կոտորելն զնոսա, ես մնացի միայն, և անկայ 'ի վե-
րա"... վայ է ինձ Տէր": (8) Ոմանք. 'Ի հեղուլ սրտմ-
տութիւն քո: (9) Ոմանք. Եւ զի ասացին եթէ: (10) Բա-
զումք. Ակն իմ, և ոչ ողորմեցայց, ըստ ճանապարհաց
նոցա տաց 'ի գլուխ նոցա:
ԳԼ. Ժ. (1) Ոմանք. Եւ ահա 'ի վերայ.. 'ի վերայ գլխոյ քերովբէ-
իցն իբրև վէմ շափիւղայ: (2) 'Ի բազում տեղիս. Զգեստաւորութեանն
սուրբ.. և եմուտ այրն առաջի իմ: (2) 'Ի լուսն". 'Ի միջոյ
քերովբէից. հանդոյցն ոմանց 'Ի բնաբ": (3) Ոմանք. Կային
ընդ մէջ տաճարին.. և ամպ ելից:

5 * Եւ ձայն թեւոց քրովբէիցն լսելի լինէր մինչեւ 'ի սրահն
6 արտաքին. իբրեւ զձայն Այ Սադդայի՝ որ խօսէր։ * Եւ
եղեւ մինչդեռ տայր պատուէր առնն որ զգեցեալ էր
զպատմուճանն սուրբ, եւ ասէր. առ հուր 'ի միջոյ ա-
նուոցդ 'ի միջոյ քրովբէիցդ. եւ եմուտ եւ եկաց 'ի մէջ
7 անուոցն։ * Եւ ձգեաց քերովբէ մի զձեռն իւր 'ի միջոյ քե-
րովբէիցն 'ի մէջ հրոյն որ էր 'ի մէջ քերովբէիցն, առ
եւ եդ 'ի ձեռս նորա. եւ որ զգեցեալ էր զպատմուճանն
8 սուրբ, առ եւ ել արտաքս։ * Հայէի ընդ քերովբէսն, եւ
տեսանէի նմանութիւն ձեռաց մարդոյ 'ի ներքոյ թեւոց
9 նց։ * Տեսանէի՝ եւ ահա անիւք չորք կային մերձ առ
քերովբէսն. մի մի անիւ զհետ միոյ միոյ քերովբէի. եւ
10 տեսիլ անուոցն իբրեւ զտեսիլ ական կարկեհանի։ * Եւ
տեսիլ նց եւ նմանութիւն չորեցունց, ոպ̃ զի իցէ տեսա-
11 նել անիւ ընդ մէջ անուոյ։ * Եւ 'ի գնալն իւրեանց՝
'ի չորեսին կողմանս իւրեանց գնային, եւ յետս ըդ̃էմ
ոչ դառնային. զի յոր կողմն հայէր մի առաջին, զհետ
12 նր̃ երթային եւ յետս ընդդէմ ոչ դառնային։ * Եւ ամ̃
մարմինք իւրեանց, եւ ձեռք, եւ թեւք նց, եւ անիւք, լի
13 էին աչօք՝ շուրջ զչորեքումբք անուովք նց։ * Եւ ա-
նուոցն անուն՝ կոչեցաւ գեղ գեղ, իմում լսելով։
14 * Եւ չորք դէմք միոյ. դէմք միոյն՝ դէմք եզին. դէմք
երկրորդին՝ դէմք մարդոյ. եւ դէմք երրորդին՝ դէմք
15 առիւծու. եւ դէմք չորրորդին՝ դէմք արծուոյ։ * Եւ վե-
րացան քերովբէքն։ Այս այն գազան է՝ զոր տեսի
16 'ի վր̃ քոբար գետոյ։ * Եւ 'ի գնալ քերովբէիցն, գը-
նային եւ անիւքն զհետ նց. եւ յամբառնալ քերովբէիցն
զթեւս իւրեանց 'ի վերանալն յերկրէ, ոչ դառնային
17 յետս անիւքն. քանզի զհետ նց էին։ * 'Ի կալն նոցա
դադարէին, եւ յամբառնալ նց՝ ընդ նոսին վերանային.
18 զի ոգի կենդանութեն էր 'ի նս։ * Եւ ելին փառքն տն̃
19 'ի միջնոցոյ տաճարին, եւ նստան 'ի վր̃ քերովբէիցն։ * Եւ
ամբարձին քերովբէքն զթեւս իւրեանց, եւ վերացան
յերկրէ առաջի իմ, յելանելն նց եւ անիւքն զհետ նց.
եւ կացին առաջի դրանդեաց դրան տանն տն̃ որ հայէր
ընդ

Digitized by Google

ընդ արեւելս. եւ փառքն այ Իէլի 'ի վ̄ր նց: * Այս կեն-
դանին է զոր տեսի 'ի ներքոյ այ Իէլի 'ի վ̄ր քոբար գե-
տոյ, եւ գիտացի թէ այն քերովբէք են: * Չորք չորք
դէմք միոյ միոյ, եւ ութ թեւք միոյ միոյ. եւ նմանութիւն
ձեռաց մարդոյ 'ի ներքոյ թեւոց նց. * եւ նմանութիւն ե-
րեսաց նց: Այս դէմք են զոր տեսի 'ի ներքոյ փա-
ռացն այ Իէլի 'ի վ̄ր քոբար գետոյ. զտեսիլ նց եւ զնո-
ցին. իւրաքանչիւր զդիմաց գնային:

ԳԼ. ԺԱ.

ԵՒ ամբարձ զիս հոգի, եւ ած զիս յանդիմանն դրան
տանն տն̄ որ հայէր ընդ արեւելս. եւ ահա առաջի
դրանն սրահին արք իբրեւ քսանեւհինգ, եւ տեսի 'ի մէջ
նց զՅեզոնիա զորդի Յազերայ՝ եւ զՓաղտիա Բանեայ՝ զա-
ռաջնորդս ժողովրդեանն: * Եւ ասէ ցիս տր. որդի
մարդոյ, այս արք են որ խորհին անօրէնս, եւ տան խորհուրդ
չար 'ի քաղաքիդ յայդմիկ. * Եւ ասեն՝ ոչ եթէ նորոգ
ինչ շինեալ են տունքս, այլ սա է կաթսայ՝ եւ մեք միս:
* Վն այդորիկ մարգարեաց 'ի վ̄ր նոցա. մարգարեաց
որդի մարդոյ: * Եւ եհաս 'ի վ̄ր իմ հոգի տն̄՝ եւ ասէ.
այսպէս ասէ ադոնայի տր. այսպէս ասացէք տունդ
Իէլի, եւ զխորհուրդս ոգւոց ձերոց ես գիտեմ: * Յաճախ- 6
եցէք զդիակունս ձեր 'ի քաղաքիդ յայդմիկ, եւ լցէք
զճանապարհս դորա վիրաւորօք: * Վն այդորիկ այս- 7
պէս ասէ ադոնայի տր. զի զդիակունս ձեր զոր կոտո-
րեցէք 'ի մէջ դորա, նոքա միսն են, եւ կաթսայն դա է.
եւ զձեզ հանից 'ի միջոյ դորա: * 'Ի սրոյ երկնչէիք՝ սուր 8
ածից 'ի վ̄ր ձեր՝ ասէ ադոնայի տր: * Եւ հանից զ- 9
ձեզ 'ի միջոյ դորա, եւ մատնեցից զձեզ 'ի ձեռս օտա-
րաց. եւ արարից 'ի ձեզ դատաստանս՝ * զի անկանիցիք 10
'ի սուր: եւ 'ի վ̄ր լերանց Իէլի դատեցայց զձեզ. եւ ծանի-
ջիք թէ ես եմ տր: * եւ դա ոչ լիցի ձեզ կաթսայ, եւ դուք 11
չլինիցիք 'ի դմա միս: 'Ի վ̄ր լերանցն Իէլի դատեցայց
զձեզ, * եւ գիտասջիք թէ ես եմ տր: զի ըստ արդա- 12

րու-

երթայքն նց եւ կայքն: (20) Օրինակ մի. Այս այն կենդա-
նի է զոր.. թէ այն քերոբէք էին: (21) Ոսկան. Չորք
դէմք միոյ միոյ: (21) Ոմանք. Ձեռքն մարդոյ:
Գլ. ժա. (1) Ոմանք. Եւ ամբարձ զիս ոգի.. զորդի ա-
զերայ, եւ զփաղտիա զբանեայ: (4) Ոմանք. Վն այնորիկ
մարգարեացայ 'ի վերայ դոցա: (5) Ոմանք. Եւ ասէ ցիս.
այսպէս ասէ.. այսպէս ասացէք.. եւ զխորհուրդս ոգ:
(7) Բազումք. Տր. զդիակունս ձեր... 'ի միջի դորա:
(8) Ոմանք. 'Ի սրոյ երկնչէք սուր: (10) Բէնէ. Եւ ծա-
նիցէք թէ ես: (12) Բէնէ. Այլ ըստ կրանից ազգացն

րութեանց իմոց դուք ոչ գնացէք, եւ զիրաւունս իմ դուք
ոչ արարէք. այլ եւ ըստ կրօնից ազգացն որ շուրջ
13 զձեւք էին՝ արարէք: *Եւ եղեւ մինչդեռ մարգարէա-
նայի, Փառատ փաղտիա որդի բանեայ: անկայ ՚ի վր
երեսաց իմոց, եւ ՚ի ձայն մեծ աղաղակեցի՝ եւ ասեմ. վայ
ինձ՝ վայ ինձ ադոնայի Տր. զի ՚ի կատարած հասու-
14 ցեր զմնացորդս Իլի: *Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ա-
15 սէ. *որդի մարդոյ, եղբարք քո՝ եւ արք գերութեան քոյ՝
եւ ամ տունն Իլի հասեալ են ՚ի վախճան. որոց ասացին
բնակիչքն Եմի, ՚ի բաց մերժեցարուք ՚ի Տէ. զի մեզ
16 տուեալ է զերկիրդ ՚ի ժառանգութիւն: *Վն այնորիկ
ասա. այսպէս ասէ ադոնայի Տր, թէ մերժեցից զնս
յազգս, եւ ցրուեցից զնս ընդ ամ երկիր. եւ եղէց նց
փոքր մի ՚ի սրբութի ՚ի գաւառսն յոր մտանիցեն ՚ի նս:
17 *Վն այնորիկ ասա. Այսպէս ասէ ադոնայի Տր. եւ
ընկալայց զնս յազգացն, եւ ժողովեցի՛ց զնս ՚ի գաւա-
ռացն ուր ցրուեցից զնս ՚ի նս. եւ տաց նոցա զերկիրն
18 Իլի: *եւ մտցեն անդր, եւ բարձցեն զամ գարշելիս նց,
19 եւ զամ զանօրէնութիւս նր ՚ի նմանէ: *Եւ տաց նց սիրտ
այլ. եւ ոգի նոր նորոգեցից նց: եւ հանից զսիրտն քա-
րեղէն ՚ի մարմնոց նց, եւ տաց նոցա սիրտ մարմնեղէն:
20 *զի ըստ հրամանաց իմ գնասցեն, եւ զիրաւունս իմ
պահեսցեն, եւ արասցեն զնս. եւ եղիցին ինձ ՚ի ժողո-
21 վուրդ՝ եւ ես եղէց նց Ած: *Եւ ըստ գարշելեաց սրտ-
տից նց, եւ ըստ անօրէնութեանն նց զոր արարին, եւ ըստ
ճանապարհացն յոր գնային՝ հատուցից ՚ի գլուխս նց՝
ասէ ադոնայի Տր:
22 *Եւ ամբարձին քերովբէքն զթեւս իւրեանց, եւ անիւքն Ջ
23 զհետ նց. եւ փառքն Այ Իլի ՚ի վր նց: *եւ ամբարձան
փառքն Տն ՚ի միջոյ քաղաքին. եւ կացին ՚ի վր լերինն որ
24 էր յանդիման քաղաքին: *Եւ վերացոյց զիս ոգի, եւ ած
՚ի յերկիրն քաղդեացւոց ՚ի մէջ գերութեն, տեսլեամբ
25 հոգւոյն Այ: Եւ յարեայ ՚ի տեսլենէ անտի զոր տեսի. *եւ
խօսեցայ առ գերութեն զամ բանս Տն զոր եցոյց ինձ:

ԳԼ. ԺԲ.

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. *Որդի մարդոյ՝
2 ՚ի մէջ անօրէնութեանց նց բնակեալ ես դու. որ աչս
ու-

որ շուրջ զձեւք
(18) Ոմանք. Զն
նոր պարգեւեցի
զն՚՚... նց յած
մանք. Եւ կայի
զիս հոգի, եւ ած

րբութ:
ւ հոգի
ոց իմոց
(23) Ո-
երացոյց
ովն Այ:

ամենայն անասնոցս՝ և ոչ անասնոց, և ապականեսցէ ընդերս՝
և ոչ լինի. զի տունն գառանցագաց են: * Եւ դու որ
դի մարդոյ՝ արա զու քեզ հանդերձ զերեսն, և մա
ընդդէմ 'ի զերեսն զաւագս տառապի նոյ. և զերկրաւորս 'ի
տեղւոջն քաւեսցէ յայլ տեղի տառապի զոգոյ՝ զի տեսցեն.
քանզի տուն գառանցագաց են: * Եւ մերկացուցին ըն
հանդերձս քո, եթէ զհանդերձ զերեսն * տառապի ա
շաց նոյ: Եւ դու եղջեւս ընդ երեկոյս տառապի նոյ, որ
եղանակեցէ զերկէ, տառապի աչաց նոցա ծածկեալ զու քեզ
որմ, և եղջեւս ընդ այն * տառապի նոյ. կորստեան զեա
ցես՝ զազգաբազմն եղանակեցես. ձորձ զպղնձով պատառեցես,
և մի տեսանեցես զերկիրն. զի նշանակ եստու զքեզ
տաննն Եղի: * Եւ արարի այնպէս ըստ ամենայն զոր պատուի
րեալ էր ինձ տէր, և արկայ հանդերձ զերեսանն զա
ւաղս. և փորեցի ընդ երեկոյս զորմն ձեռամբ իմով,
և եղծայի զազգաբազմն կորստեան տառապի նոցա: * Եւ
եղև բան տն ընդ առաւօտն 'ի միջի իմ և ասէ: *
մարդոյ՝ ոչ ասացին քեզ տունն Եղի տունն գառանցա
գաց, թէ զինչ է զոր գործես: * Եւ արդ ասա ցնո. 10
այսպէս ասէ տէր տէր ցիշխանսն՝ և ցառաջնորդսն Եղի՝
և ցամ տունն Եղի որ են 'ի մէջ զոցա. * Թէ ես նշա 11
նակ արարից 'ի մէջ զորա. որպէս արարի՝ այնպէս եղի
ցի զոցա. զի 'ի պանդխտութի և 'ի զերեսն երթիցեն:
* և իշխանն 'ի մէջ նոյ կորստեան զնասցէ, զազգաբազմ 12
շալկեսցի, զորմն հատանել եղջէ, զերեսս ծածկեալ զը
նասցէ. և մի տեսցէ զերկիրս: * Եւ արկից զցանց իմ 13
զնովաւ՝ և պատեսցի ուռկանաւ 'ի պաշարման. և ա
ծից զնա 'ի բաբելոն յերկիր քաղդեացւոց. և զայն
տեսցէ, և նոյա վախճանեսցի: * Եւ զամ օգնականս 14
նր որ շուրջ զնովաւ իցեն, և զամ պաշտպանս նր ընդ
ամ հողմս ցրուեսցից, և սուր զկնի նց արձակեսցից: * և 15
ծանիցեն թէ ես եմ տր. 'ի ցրուել իմ զնս ընդ ամ
ազգս, և ցանել զնոսա ընդ գաւառս: * Եւ թողից 'ի 16
նա

Գւ. ժբ. (3) Ոմանք. Արա զու հան"... տառապի զոգոյ:
(4) Ոմանք. Մերկացուցին զհանդերձ քո: (5) Ոմանք. Ոչ
եղջէ զերկէ — և ծածկեսցես զու քեզ: (6) Ոմանք. Զազ
գաբազմն զնասցես ... պատառեցես: (7) Ոսկան. Եւ արկի
հանդերձ: (8) Ոմանք. Բան տն առաւօտուն. իմ, ընդ
առաւօտս: (9) Բազմք. Ոչ ասացին ցքեզ: (10) Ոմանք.
Ասէ տր ցիշխանսն և ցառաջնորդսն: (11) Բազմք. 'Ի
մէջի զորա. որպէս արարի այնպէս եղիցի: (12) Ոսկան.
Եւ իշխանն որ է 'ի մէջ նց: (14) Ոմանք. Զկնի նր ար
ձակեսցից: (15) Բազմք. Եւ ծանիցեն թէ ես — 'ի ցրուելն
իմ զնս ընդ ազգս, և ցանել զնս ընդ ամ գաւա":

Digitized by Google

նէ արս թուով 'ի սովոյ, եւ 'ի սրոյ, եւ 'ի մահուանէ.
զի պատմեսցեն զամ անօրէնութիւնս նց 'ի մէջ ազգացն՝
յորս մտանիցեն անդր։ եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տր։
17 * Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. * որդի մարդոյ՝ ըղձ_ Ե
18 ... ութեամբ կերիցես, եւ զջուր քո՝ տանջանօք
19 ... ըմպիցես. * եւ ասասցես ժողովրդեանդ երկ_
... ասէ Ադոնայի Տր ցբնակիչս Եմի յեր_
... ց իւրեանց կարօտութեամբ կերիցեն, եւ
... ց ապականութեամբ արբցեն. զի ապական_
... րիւ իւրով, զի յամպարշտութեան են ամ
20 ... եւ քաղաքք նց բնակեալք՝ աւերեսցին.
... ապականութեան եղիցի. եւ ծանիջիք թէ ես
21 ... եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. * որդի մար_
22 դոյ, զի՞ է ... առակդ այդ յերկրի Իէլացւոց՝ զոր
ասեն. հեռի են աւուրքն, եւ կորեան տեսիլք նց։
23 * Վն այդորիկ ասա՛ ցնս. այսպէս ասէ Ադոնայի Տր.
դարձուցից զառակդ զայդ՝ եւ մի եւս ասասցեն տունդ
Իէլի զառակդ զայդ. զի խօսեսցիս առ նս, թէ հասեալ
24 են աւուրք՝ եւ պատգամք ամ տեսլեանց։ * զի ոչ եւս
եղիցի ամ տեսիլ սուտ, եւ որ խօսիցի ըղձութ եւ շնոր_
25 հօքս 'ի մէջ որդւոցն Իէի։ * Քանզի ես Տր խօսեցայ
զբանս իմ, խօսեցայ եւ արարից, եւ ոչ եւս յերկարեցից։
զի յաւուրս ձեր տուն դառնացողաց խօսեցայ զբանն,
26 եւ արարից ասէ Ադոնայի Տր։ * Եւ եղեւ բան Տն առ
27 իս՝ եւ ասէ. * որդի մարդոյ՝ ահաւադիկ տունդ Իէի
տուն դառնացողաց ասեն. տեսիլդ զոր տեսանէ՝ դա՝
յաւուրս բազումս եւ 'ի ժամանակս հեռաւորս լինելոց
28 է այդ զոր դայդ մարգարէանայ։ * Վն այդորիկ ասա՛
ցնս. այսպէս ասէ Ադոնայի Տր. ոչ եւս յերկարես_
ցին ամ բանք իմ զոր խօսեցայց, այլ զոր խօսեցայց՝
արարից ասէ Ադոնայի Տր։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ. * որդի մարդոյ՝ Ը
2 մարգարեա՛ց 'ի վր մարգարէիցդ Իէի որ մարգա_
րէանան անդ, եւ ասասցես ցմարգարէսդ որ մարգա_
րէանան 'ի սրտից իւրեանց. մարգարէանայցեն եւ ա_
սաս_

---

(19) Բ... նութեն
եղիցի. (22) ... ք եւ կա_
րեան աւուր... ի ըղձու_
թեամբ շնորհու... ց խօս_
ցայց զբանն ... դա"։
ԳԼ. ԺԳ. (2 ... յս". որ
մրգրէանայ ... ս եւ ա"։

սասցես ցնս · լուարուք զպատգամսն Տն ։ * Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր · վայ ոգոց որ մարգարէանանդ ՚ի
սրտից իւրեանց, որ երթան զհետ ոգւոց իւրեանց,
և ամենեւին ոչ տեսանեն ։ * Իբրեւ աղուեսք յաւերակս
եղեն մարգարէքն քո Իէլ · * և ոչ կացին ՚ի հաստատութեան ·
և ժողովեցին հօտս ՚ի վր տանն Իէլի, և ոչ հաստատե-
ցան որք խօսէին յաւուր Տն ։ * որ տեսանէին զստու-
թի, և պատգամէին զգուշութի ունայն ։ որք ասէին, այս-
պէս ասէ Տր · և Տր ոչ առաքեաց զնս, և սկսան
յարուցանել բանս ։ * Ոչ ապաքէն տեսիլս սուտս տե-
սէք, և գուշակութիւնս ունայնս պատմեցէք · և ասէիք, այս-
պէս ասէ Տր, և Տր ոչ խօսեցաւ ։ * Վն այդորիկ
ասա · այսպէս ասէ Ադոնայի Տր · փոխանակ զի բանք
ձեր սուտ են, և գուշակութիւնք ձեր ունայնք · Վն այնորիկ
ես ՚ի վր ձեր՝ ասէ Ադոնայի Տր ։ * Եւ ձգեցից զձեռն
իմ ՚ի վր մարգարէիցն, որ տեսանէին սուտս, և խօ-
սէին ունայնս ։ ՚ի խորհուրդ ժողովրդեան իմոյ մի կաց-
ցեն · և մի ՚ի գիրս տանն Իէլի գրեսցին, և յերկիրն Իէլ
մի մտցեն ։ և ծանիցեն թէ ես եմ Ադոնայի Տր ։ * Փո- Ժ
խանակ զի մոլորեցուցանէին զժողովուրդ իմ, և ա-
սէին · խաղաղութի՛ խաղաղութի, և ոչ գոյր խաղաղու-
թի ։ և նոքա շինէին որմ, և նոքա ծեփէին, զի անկցի ։
* ասէ ցնս որ ծեփէին, թէ անհաստատութի է այդ- ԺԱ
քանդի փլանելոց է · եկեսցէ անձրեւ՝ և ողողեսցէ, և
տաց քարինս ռմբաքարաց ՚ի պահանգունս նց՝ և կործա-
նեսցին ու հողմ յարուցեալ՝ և պատառեսցէ ։ * Եւ ահա կոր- ԺԲ
ծանեցաւ որմն · և ոչ ևս ասասցեն ցձեզ, թէ ուր է
ծեփն ձեր՝ զոր ծեփեցէքն ։ * Զի այսպէս ասէ Ադով- ԺԳ
նայի Տր · արձակեցից հողմս որ պատառեսցէ սաստկու-
թեամբ իմով, և եկեսցէ անձրեւ ողողանել բարկութեամբ ի-
մով · և զվէմս ռմբաքարաց ածից սաստկութեամբ ՚ի վր նր
՚ի վախճան · * Եւ յատակեցից զորմն զոր ծեփէիք՝ և կոր- ԺԴ
ծանեցից · և ընկեցից զնա յերկիր, և յայտնեսցին հի-
մունք նր, և անկցի և վախճանեսցի յանդիմանութեամբ ։

Եւ

---

(3) Ոմանք · ՚Ի սիրտս իւրեանց ։ (4) Ոմանք · Յաւերակս եղեն մարգ" ։ (5) Ոմանք · Եւ ոչ հաստատեցան այլք ։ (6) Ոմանք · Եւ տեսանէին սուտս ։ (7) Ոմանք · Ունայնս պատմեցէք ։ (8) Ոմանք · Վն այնորիկ ասա ։ (9) Ոմանք · ՚Ի խորհրդեան ժողովրդեան իմոյ մի կացցեն ։ (10) Ոմանք · Մոլորեցուցին զժողովուրդն իմ ։ (10) Յօրինակին · Եւ նոքա շինէին որմ ։ (11) Ոմանք · Ասա ցնս որ ծեփէին · · ՚ի պահանգունս նց ։ (12) Ոմանք · Եւ ասասցեն ձեզ ։ (13) Ոմանք · Արձակեցից հողմս ։ Ոմանք · հողմ որ պատռ" · · ՚ի վր նր ՚ի վախճանս ։ (14) Ոմանք · Եւ յայտնեսցին հիմունք նր ։

Digitized by Google

15 Եւ գիտասջիք թէ ես եմ Տէր։ * Եւ կատարեցից զբար-
կութիւն իմ 'ի վ(եր)ա որմոյն, եւ 'ի վ(եր)ա ծեփողաց ն(որ)ա. եւ կոր-
ծանեսցի։ Եւ ասացից ձեզ՝ թէ չիք ուրեք որմ, եւ
16 ոչ ծեփողք ն(որ)ա * մարգարէքն Ի(սրայէ)ղի՝ որ մարգարէանային
'ի վ(եր)ա Ե(րուսաղէ)մի. եւ տեսանէին նմա խաղաղութիւն, եւ ոչ գոյր
17 խաղաղութիւն. ասէ Ադոնայի Տէր։ * Եւ դու որդի մար-
դոյ՝ հաստատեսցես զերեսս քո 'ի վ(եր)ա դստերաց ժողովր-
դեան քոյ, որ մարգարէանային 'ի սրտից իւրեանց.
18 մարգարէացի՛ց 'ի վ(եր)ա նոցա, * եւ ասասցես. Այսպէս ասէ
Ադոնայի Տէր. վա՛յ այնոցիկ որ կարկատեն կարկատունս ընդ
բազուկս ձեռաց 'ի ներքոյ ամ արմկան ձեռին. եւ առնեն
գլխադիրս գլխոյ ամ հասակաց թիւրել զանձինս. զի
թիւրեցան անձինք ժողովրդեան իմոյ։ եւ ապրեցուցա-
19 նէին զանձինս, * եւ բամբասէին զիս առաջի ժողովր-
դեան իմոյ վն ափոյ միոյ գարւոյ՝ եւ կոտորոյ միոյ հա-
ցի, սպանանել զանձինս որ ոչ էին մահապարտք։ եւ
ապրեցուցանել զանձինս որոց ոչ էր պարտ կեալ, 'ի
բարբառելն ձեր յականջս ժողովրդեանն, որ ունկնդիր
20 զբարբառս նանրութեն։ * Վն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր
Տէր. ահաւասիկ ես 'ի վերայ բարձիկներոյդ ձերոյ, յոր
դուք ժողովէիք զանձինս, եւ պատառեցից զայդ 'ի բազ-
կաց ձերոց. եւ արձակեցից զանձինս զոր դուքն թիւ-
21 րէիք 'ի ցրումն։ * Եւ պատառեցից զգլխադիրսն ձեր.
Եւ ապրեցուցից զժողովուրդ իմ 'ի ձեռաց ձերոց, եւ ոչ
եւս եղիցին 'ի ձեռս ձեր 'ի ժողովել։ Եւ ծանիջիք թէ
22 ես եմ Տէր։ * Փոխանակ զի խոտորէիք զսիրտ արդա-
րոյն անիրաւութ(եամ)բ, եւ իմ ոչ էր թիւրեալ զնա. եւ զօ-
րացուցանէիք զձեռս անօրինին չդառնալ ամենեւին յա-
նօրէնութենէ իւրմէ, եւ 'ի ճանապարհաց իւրոց չարաց
23 եւ կեալ։ * Վն այնորիկ զսնոտիս մի եւս տեսանիցէք,
եւ ըղձութիւնս այլ ոչ եւս ըղձանայցէք. եւ ապրեցուցից
զժողովուրդ իմ 'ի ձեռաց ձերոց։ Եւ ծանիջիք թէ ես
եմ Տէր։

ԳԼ.

---

(15) Ո-
դասեր
) Բ...
) Ոմանք.
բարբառ-
Վն այնո-
եւ եմ.
Զգաս-
. Սամ

ԳԼ. ԺԴ.

Թ Ու եկին առ իս արք 'ի ծերոցն Իսրայէլի, եւ նստան ա- 1
ռաջի իմ: *Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ: *Որ- 2
դի մարդոյ, արքդ այդոքիկ եդին զխորհուրդս իւ- 3
րեանց 'ի սիրտս իւրեանց, եւ զտանջանս անօրէնութեանց
իւրեանց եդին առաջի երեսաց իւրեանց. Թէ եկեալ առ-
լով տա՛ց դոցա պատասխանի: *Վն այնորիկ խօսեաց 4
ընդ դոսա՝ եւ ասասցես. այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր:
Այր որ այր՝ 'ի տանէն Իսրայէլի, որ դիցէ զխորհուրդս իւր
'ի սրտի իւրում. եւ զտանջանս անօրէնութեան իւրոյ կար-
գեսցէ առաջի աչաց իւրոց, եւ եկեսցէ առ մարգարէ
հարցանել նովաւ յինէն. ես Տէր՝ պատասխանի տաց
նմա ըստ այնմ զոր 'ի միտս ունիցի: *զի մի խոտորե- 5
ցուսցեն զտունն Իսրայէլի ըստ օտարացելոց սրտից իւրեանց
յինէն 'ի գնացս իւրեանց: *Վն այնորիկ ասա՛ առ տունդ 6
Իսրայէլի. այսպէս ասէ Տէր՝ Տէր Ած. դարձարո՛ւք եւ դարձո՛ւ-
րուք 'ի գնացից ձերոց, եւ յամ ամպարշտութեանց ձերոց,
եւ դարձուցէք զերեսս ձեր առ իս: *Քանզի այր որ՝ 7
այր 'ի տանէն Իսրայէլի, եւ յեկաց եւ պանդխտացդ Իսրայէլի, որ
օտարացի յինէն, եւ դիցէ զխորհուրդս իւր 'ի սրտի
իւրում, եւ զտանջանս անօրէնութեան իւրոյ կարգեսցէ
առաջի երեսաց իւրոց. եւ եկեսցէ առ մարգարէն հար-
ցանել նովաւ զիս. ես Տէր պատասխանի տաց նմա ըստ
այնմ զոր 'ի միտսն ունիցի: *Եւ հաստատեցից զերեսս 8
իմ 'ի վր մարդոյն այնորիկ. եդից զնա 'ի նշան եւ յա-
պականութիւն, եւ բարձից զնա 'ի միջոյ ժողովրդեան ի-
մոյ: եւ ծանիջիք զի ես եմ Տէր: *Եւ մարգարէ՛ որ թէ 9
խաբեսցի՝ եւ խօսեսցի բան ինչ. ես Տէր մոլորեցուցի
զմարգարէն զայն. եւ ձգեցից զձեռն իմ 'ի վր նր, եւ
սատակեցից զնա 'ի միջոյ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի: *Եւ 10
ընկալցին զանօրէնութիւն իւրեանց ըստ անօրէնութեան
հարցողին. նոյնպէս եւ անօրէնութիւն մարգարէին եղի-
ցի: *զի մի եւս մոլորեսցի տունն Իսրայէլի յինէն. եւ զի մի 11
եւս պղծեսցին յամ յանցանս իւրեանց: եւ եղիցին ինձ
'ի ժողովուրդ, եւ ես եղէց նց յԱծ՝ ասէ Ադոնայի Տէր:
*Եւ

ԳԼ. ԺԴ. (3) Ոմանք. Տեղւոյ տացէ դոցա պատասխա-
նի: (4) Ոմանք. Խօսեաց ընդ նմ... այր որ այր որ 'ի
տանէն... առաջի աչաց իմոց... եւ ես Տէր պատասխանի:
(5) Ոմանք. Ըստ օտարացելոյ սրտից: (7) Բազումք. Այր
որ այր որ 'ի տանէն Իսրայէլի. յեկաց: (7) Ոմանք. Եւ զտան-
ջանս անօրէնութեան իւ": (8) Ոմանք. Եւ եդից 'ի նշան եւ
յապականութիւն": (9) Ոմանք. Մոլորեցուցից զմարգ": (11) Ո-
մանք. Մոլորեսցին տունն Իսրայէլի:

Digitized by Google

12 * Եւ եղեւ բան տն առ իս՝ եւ ասէ ։ * որդի մարդոյ, եր ժ
13 կիր մի որ յանցանիցէ ինչ ինձ յանցանս . եւ ձգեցից զդ-
ձեռն իմ 'ի վր նր, եւ խորտակեցից զհաստատութի հա-
ցի նր, եւ արձակեցից 'ի վր նր սով . եւ բարձից 'ի նմա-
14 նէ զմարդ եւ զանասուն ։ * Եւ եթէ իցեն արքն այն ե-
րեքեին 'ի միջի նր, Նոյ, եւ Յոբ, եւ Դանիէլ . նոքա ար-
դարութբն իւրեանց ապրեսցին՝ ասէ ադոնայի տր ։
15 * Եւ եթէ գազանս չարս ածից 'ի վր երկրին՝ եւ պատ-
ժեցից զնա, եւ եղիցի յապականութի . մինչեւ անց ոչ լի-
16 նիցի ընդ նա յերեսաց գազանաց ։ * Եւ այն արք 'ի միջի
նր իցեն . կենդանի եմ ես՝ ասէ ադոնայի տր, եթէ
իցէ ուստերք նց եւ դստերք՝ ապրեսցին, այլ ինքեանք
17 ապրեսցին, եւ երկիրն եղիցի 'ի ապականութի ։ * Եւ ե-
թէ սուր ածից յերկիրն յայն, եւ ասացից սրոյն անցա-
նել ընդ երկիրն, եւ բարձից 'ի նոցանէ զմարդ եւ զանա-
18 սուն ։ * Եւ արքն այն երեքեան 'ի միջի նր իցեն . կեն-
դանի եմ ես՝ ասէ ադոնայի տր, ոչ ապրեցուսցեն
զուստերս եւ զդստերս, բայց եթէ ինքեանք միայն ապ-
19 րեսցին ։ * Եւ եթէ մահ առաքեցից յերկիրն յայն, եւ
հեղից զբարկութի իմ 'ի վր նր՝ արեամբ սատակել 'ի
20 նմանէ զմարդ եւ զանասուն ։ * Եւ Նոյ, եւ Յոբ, եւ Դա-
նիէլ 'ի միջի նր իցեն . կենդանի եմ ես ասէ ադոն-
նայի տր, եթէ իցէ ուստերք եւ դստերք նց մնասցեն .
այլ նոքա արդարութբ իւրեանց զանձինս իւրեանց ապ-
21 րեցուսցեն ։ * Այսպէս ասէ ադոնայի տր . եւ եթէ
զչորեսին իսկ զանհնարին վրէժսն արձակեցից, զսուր ,
եւ զսով, եւ զգազանս չարս, եւ զմահ 'ի վր երմ, սատա-
22 կել 'ի նմանէ զմարդ եւ զանասուն . * մնացորդքն ապ-
րեալքն 'ի նմա հանիցեն զուստերս եւ զդստերս իւրեանց ։
Ահաւասիկ ընդ նս ելցեն առ ձեզ, եւ տեսջիք զճանա-
պարհս նց եւ զխորհուրդս նց . եւ զղջանայցէք 'ի վերայ
չարեացն զոր ածի 'ի վր երմ, ընդ ամ չարեաց զոր ածի
23 'ի վր նր ։ * Եւ մխիթարեսցեն զձեզ . եւ տեսանիցէք
զճանապարհս նց եւ զխորհուրդս նց , եւ 'ի միտ առնու-
ցուք՝ թէ ոչ տարապարտուց արարի զամենայնն զոր
ինչ արարի ընդ նմ՝ ասէ ադոնայի տր ։

ԳԼ.

(14) Ո
թէ ից
ապրե
(20) Ո
մնաց
զանձ
(22) Ո
քի ան

ԳԼ. ԺԵ.

Վասն փայտին Որթոյն:

ԺԱ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ: * Որդի մարդոյ, 1
զի՞նչ լինիցի փայտ որթոյն՝ յամենայն փայտից ոստոց: 2
որ են ՚ի փայտս անտառի: * Միթէ առնուցուն ՚ի նմա֊ 3
նէ փայտ մի առնել գործ ինչ, կամ առնուցուն ՚ի նմա֊
նէ ցից մի կախել զամանս ինչ: * Բայց զի ՚ի հրոյ 4
ծախս տուեալ է. զի ամ ՚ի յամէ զյատումն նորա ծախէ հուր,
եւ պակասէ ՚ի սպառ: միթէ պիտանացու՞ ինչ իցէ ՚ի
գործ. * Թէպէտ եւ նորոգեալ ամբողջ հաստատեսցէ, չէ ինչ 5
պիտոյ ՚ի գործ. բայց թէ հրոյ ծախեալ լինիցի ՚ի սպառ.
եւ ոչ ինչ ամենեւին պիտանացու ՚ի գործ: * Վա՛յ այնորիկ 6
ասէ. այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. որ զփայտ որթոյն
՚ի փայտս անտառի ետու ծախել հրոյ, այնպէս ետու
զբնակիչս Երուսաղեմի. * Եւ հաստատեցից զերեսս իմ ՚ի վերայ 7
նոցա. ՚ի հրոյ ելցեն՝ եւ հուր կերիցէ զնոսա: եւ ծանիցեն թէ
ես եմ Տէր: ՚Ի հաստատել իմ զերեսս իմ ՚ի վերայ նոցա, * եւ 8
տաց զերկիրն յապականութիւն, փոխանակ զի անկան ի
յանցանս՝ ասէ Ադոնայի Տէր:

ԳԼ. ԺԶ.

ԺԲ Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. * Որդի մարդոյ, 1
գի՛ր վկայութիւն Երուսաղեմի զանօրէնութիւնս նորա, * եւ ասա֊ 2
ցես: Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր Երուսաղեմի. արմատ քո եւ 3
ծնունդ քո յերկրէն քանանացւոց. եւ հայր քո Ամոր֊
հացի, եւ մայր քո քետացի: * Եւ ծնունդք քո յորում օ֊ 4
ւուր ծնար՝ ոչ ոք եհատ պորտ քո, եւ ոչ պնդեցին զստ֊
ինս քո. եւ ջրով ոչ լուացար ՚ի փրկութիւն, եւ աղիւ ոչ
յաղեցար, եւ ՚ի խանձարուրս ոչ պատեցար: * Եւ ոչ 5
խնայեաց ՚ի քեզ ակն իմ, եւ ոչ արարի քեզ ինչ միայն
նմա

Գլ. ԺԵ. * Ոսկան. Վա՛յ փայտոյն որթոյն: (2) Ոսկան. փայտ որթոյն յամ փայտից ոստոց: (4) [illegible] նոր օրինակք եւ [illegible] երեքում՝ ըստ Ոսկանայ գրեն. Զի ամ յամէ զհատ նր ծախէ: այլ [illegible] [illegible]. Զի ամի յամէ զստաստ զորս նր ծախէ: (4) Ոմանք. Պիտանացու՞ ինչ է: (5) Ոսկան. Նորոգեալ ամբողջ հաստեսցի: (5) Ոմանք. Այլա թէ հրոյ ծախեսցի: (6) Ոմանք. Վա՛յ այնորիկ ասէ:

Գլ. ԺԶ. (4) ՚Ի բնագ. [illegible]. [illegible] ոչ ոք եհատ պորտ քո. եւ ոչ պնդեց": Ոսկ օրինակ մի. Ոչ որ եհատ զպորտ քո: Զի [illegible] այլ օրինակք ՚ի շատ". [illegible] [illegible]: Ոչ հասաւ պորտ քո: (5) Օրինակ մի. Եւ ոչ

ամէ զզուանաւ, թէ գուցէ անգամնիցէ խնչ ընդ քեզ:
եւ ընկեցեալ դնէին ընդ երեսս դաշտին վն̄ խոտորնեան
6 անձին քոյ: յաւուրն յորում ծնար * անցի առ քեւ, եւ
տեսի արեամբ թաւալեալ. եւ ասացի քեզ՝ կենդա-
նութիւն յարենէ քումմէ, եւ կեանք քո յարենէ բազ-
7 մասցին. * քանզի խոտոյ վայրի ետու զքեզ:
եւ բազմացար՝ եւ մեծացար, եւ եկիր մտեր դու 'ի քա-
ղաքս քաղաքաց: ստինք անկան քո՝ եւ մազք արձակե-
8 ցան. եւ դու էիր մերկ խայտառակ: * Եւ եկի հասի
'ի վր̄ քո, եւ տեսի զքեզ զի հասեալ էր ժամանակ քո,
եւ ժամանակ խախտողաց քոց: տարածեցի զթեւս իմ 'ի
վր̄ քո եւ ծածկեցի զխայտառակութիւն քո: եւ երդուայ
քեզ երդմամբ, եւ յուխտ մտի ը̄ քեզ. ասէ ադոնայի
9 տր. Եւ եղեր ինձ: * եւ լուացի զքեզ ջրով, եւ սրբե-
10 ցի զքեզ յարենէ քումմէ, եւ օծի զքեզ իւղով: * եւ զգե-
ցուցի զքեզ պէսպէս, եւ ագուցի քեզ կերընկնագոյնս,
11 եւ ածի ընդ մէջ քո բեհեզ, եւ արկի զքեւ մետաքս: * եւ
զարդարեցի զքեզ զարդու, եւ եդի ապարանջանս 'ի
12 ձեռս քո, եւ քառամանեակ 'ի պարանոց քո: * եդի քեզ
գինդս, եւ գործշապահանդս յականջս քո. եւ պսակ պար-

13

14

15

16

նակի. Եւ գործշապահանդս, 'ի լատինացւոց [illegible]՝ գորշա-
պահանդս, համանգյն այլոց բանից: (13) Օրինակ մի: Բե-
հեզ եւ զարդնաւորութիւն: (13) Յօրինակին՝ բառս ճաշանչա-
նաւորութիւն, [illegible] [illegible] եւ [illegible] [illegible] էր յաւելու-
ցեալ, համեմատ այլ [illegible] օրինակի: [illegible] [illegible] հինգ օրինակք
ունին՝ ճաշանաւորութիւն: իսկ ոչխան. ճաշանչաւորութիւն:
(15) Ոսկին. Եւ պոռնկեցար յանուն քո. եւ այլն":

և պոռնկեցար ընդ նմա. և մի՛ մտցես անդր, զի ոչ եկեսցէ
և ոչ լիցին : * և առեր զզարդս պարծանաց քոց յոսկւոյն 17
իմոյ և յարծաթոյն զոր ետու քեզ, և արարեր քեզ պատ
կերս արուականս, և պոռնկեցար Է նմ. : * Եւ առեր 18
զհանդերձս երանգագործս քո՝ և արկեր զնոքօք. և զիւղ
իմ և զխունկս իմ եդիր առաջի երեսաց նց : * և զհացն 19
իմ զոր ետու քեզ՝ և զնաշիհն և զեւղ և զմեղր զոր ջամ
բեցի քեզ՝ եդիր առաջի երեսաց նց ՚ի հոտ անուշից :
Եւ եղև յետ այսորիկ՝ ասէ Ադոնայի Տէր, * առեր 20
զուստերսն քո և զդստերս քո զոր ծնար ինձ՝ զոհեցեր նց
՚ի սատակումն : Իբրև փոքր ինչ համարեցար զպոռն
կութիւն : * և զեներ զորդիսն իմ, և մատուցեր զնս նոցա 21
ընծայս : * և այս առաւելութիւն եղև քան զամ պոռնկութիւնս 22
և պղծութիւնս քո. և ոչ յիշեցեր զաւուրս տղայութեան քոյ,
՚ի ժամանակի յորում էիր մերկ և խայտառակեալ, և
թաւալէիր յարեան քում, ուստի կենդանացուցի զքեզ. * և 23
եղև յետ ամ չարեացն քոց՝ վայ վայ քեզ՝ ասէ Ադոնա
յի Տէր : * Եւ շինեցեր զատ քեզ տուն պոռնկութեան, 24
և արարեր քեզ ցուցակս յամ հրապարակս քո : * և ՚ի 25
գլուխս ամ ճանապարհաց քոց շինեցեր զպոռնկանոցս
քո, և աղտեղացուցեր զգեղ երեսաց քոց, և լայնեցուցեր
ամ անցաւորաց ճանապարհի՝ և յաճախեցեր զպոռն
կութիւնս քո : * և պոռնկեցար ընդ որդիս եգիպտացւոց 26
սահմանակցաց քո ընդ մեծամարմինս. և բազմապատիկ
պոռնկեցար՝ զի զիս բարկացուցես : * Արդ՝ ես ձգե 27
ցից զձեռն իմ ՚ի վր քո և բարձից զկերակուրս քո, և
մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս ատելեաց քոց դստերաց այլա
զգեաց, որք թիւրեցին զքեզ ՚ի ճանապարհէ քում
մէ : * Անդադար պոռնկեցար և պոռնկեցար ընդ դստերս ա 28
սորեստանեայց, առաւել և այնպէս ոչ յագեցար : յա
ճախեցեր ՚ի պոռնկութիւնս քո, առաւել և այնպէս ոչ
յագեցար : * յաճախեցեր զպոռնկութիւնս ընդ երկիրն քանա 29
նու և քաղդէացւոց, համայն և այնպէս ոչ յագեցար :
* Զի՞նչ արարից Է սրտիս քո. ասէ Ադոնայի Տէր. 30
յետ գործելոյ քո զայդ ամ զգործս կնոջ պոռնկի. զի
պոռնկեցար բազմապատկութիւն ընդ դստերսն քո : * Եւ 31
շինեցեր զպոռնկանոցս ՚ի գլուխս ամ ճանապարհաց, և
կա

(17) Յօրինակին ՚ի Բնաբանի ՚ի մէջ առր տեղեաց պատարէք նա-
գէտս, ՚ի լուսանց. Նշանակի վանկս ու ՚ի Նեղքս Եբրէյ. և առնեն՝
արուականս. համանշայն այլոց : (20) Ոմանք. Իբրև փոքր
ինչ հաս : (22) Այլք. Եւ թաւթաւեալ յարեան քում :
Թարգմանի. և թօթափեալ յար : (24) Ոմանք. Բազմի
յամ հրա : (29) Բազմ. Համայն և այնպէս ոչ յագե :
(30) Յօրինակին պակասէր. Գործելոյ քո զայդ :

կոթողս կոթողէիր յամ հրապարակս. և ոչ եղեր իբրև
32 զկին մի պոռնիկ որ ժողովէ զկապակէնս ։ * զի ամ կին
պոռնիկ նմանող քո, որ շնայցէ ընդ արանց իւրոյ, ոչ
առնու զանձս յառնէ իւրմէ՝ և տայ վարձս հոմանեաց
33 իւրոց ։ * Ամենայն պոռնկաց կապէին առնուն անձանց
իւրեանց, և դու տայիր վարձս սիրելեաց քոց, և ու-
ղերձէիր զնա զամ առ քեզ յամ կողմանց ՚ի պոռնկու-
34 թիւն քո ։ * և եղև քեզ ՚ի խոտորնակի քան զամ կանանց
՚ի պոռնկութեան քում. և յետ քո ոչ պոռնկեցան ։ զի նոքա
կապէին առնուլ յարանց, և դու տայիր վարձս սիրե-
35 լեաց. և եղև քեզ այն ՚ի խոտորնակի ։ * Վն այսորիկ
36 պոռնիկ՝ լուր զպատգամս տն ։ * Այսպէս ասէ ադոնայ-
նայի տր. փոխանակ զի հեղեր արծաթ զպղինձ քո. և
յայտնեսցի ամօթ պոռնկութեն քոյ առաջի հոմանեաց
քոց. և յամ խորհուրդս անօրէնութեց քոց, և յարիւնս
37 որդւոց քոց զորս տայիր նց ։ * Վն այնորիկ ահաւա-
սիկ ես ժողովեցից ՚ի վր քո զամ հոմանիս քո, ընդ որս
դու խառնակէիր. և յարուցից ՚ի վր քո զամ սիրելիս
և զատելիս քո. և ժողովեցից պատեցից զնոսա շուրջ
զքև. և յայտնեցից զչարիս քո առաջի նց, և տեսցեն
38 զամ խայտառակութիս քո ։ * և խնդրեցից ՚ի քէն զվրէժ
շնացելոյ և արիւնահեղի. և եդից զքեզ յարիւն քո,
39 և եդից զքեզ յարիւն սրտմտութե և նախանձու ։ * Եւ
մատնեցից զքեզ ՚ի ձեռս նց. և կործանեսցեն զպոռն-
կոցս քո, և քակեսցեն զկոթողս քո, և մերկասցեն ՚ի
քէն զհանդերձս քո, և առցեն զպատկս պարծանաց
40 քոց. և թողցեն զքեզ մերկ խայտառակեալ ։ * և ած-
ցեն ՚ի վր քո ամբոխս, և քարկոծեսցեն զքեզ վիմօք. և կո-
41 տորեսցեն զքեզ սրով իւրեանց ։ * և այրեսցեն զտունս
քո հրով և արասցեն ՚ի քեզ վրէժխնդրութի առաջի
կանանց բազմաց ։ և դարձուցից զքեզ ՚ի պոռնկութե
42 քումմէ, և վարձս ոչ ևս տայցես նց ։ * Եւ արձակե-
ցից զսրտմտութի իմ ՚ի վր քո, և բարձցի նախանձն
43 իմ ՚ի քէն. և հանգեայց՝ և ոչ ևս հոգացայց. * փոխա-
նակ զի ոչ ևս յիշեցեր զօր տղայութե քոյ. և տրտմե-
ցուց

(32) Ոմանք. Որ շնայցէն ընդ արամբ ։ (33)(34) Ոսկան. Սի-
րելեաց քոց ։ (33) Բազումք. Եւ ուղերձէիր զնա ։ (34) Բա-
զումք. Եւ եղև քեզ խոտորնակի քան զամ ։ (35) Ոմանք.
Վն այնորիկ պոռնիկ ։ (35) Ոսկան. Վն այդորիկ պոռն-
կիկ, լուր ։ (37) Ոմանք. Դու ընդ խառնակէիր, յարուց՛՛.
... և ժողովեցից և պատեցից ։ (39) Ոմանք. Եւ առցեն
զպատկ պար՛՛... և խայտառակեսցեն ։ Որք ոսկան. Եւ առ-
ցեն զսպասս պարծանս՛՛ ։ (43) Բազումք. Զի ոչ յիշեցեր
զօրն ։ (43) Ոմանք. Եւ ես ահաւասիկ զճանապարհս

ցասուցանէիր զիս 'ի մէջ ամ այսոցիկ․ և ես ահաւասիկ
ըստ ճանապարհացն քոց ետու 'ի գլուխ քո․ ասէ Ա-
դոնայի Տր ։ և այնպէս արարեր ամպարշտութիւնս 'ի
վ[եր]այ ամ անօրէնութեանց քոց ։ * Ահա ամ է զոր մրմնջէին 44
զքէն առակօք՝ և ասէին, եթէ ըստ մօրն՝ նոյնպէս և
դուստրն ։ * Դուստր՝ դուստր մօրն դու ես, որ մերժեաց 45
զայր իւր և զորդիս իւր, և քոյր քերցն քոց որք մեր-
ժեցին զայրս իւրեանց՝ և զորդիս իւրեանց ։ Մայր ձեր
Քետացի, և հայր ձեր Ամովրհացի․ * և քոյր ձեր երէց 46
Շամրին, ինքն և դստերք իւր, որ բնակեալ է 'ի ձախմէ
քումմէ․ և քոյր քո կրսեր, որ բնակեալ է ընդ աջմէ
քումմէ, Սոդոմ և դստերք իւր ։ * Ոչ այնպէս ոչ եւս ըստ 47
ճանապարհաց նց գնացեր, և ոչ ըստ անօրէնութեանց նց
արարեր․ զի փոքր մի առաւել գտար քան զնս յամ
ճանապարհս քո ։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ Ադոնայի 48
Տր՝ եթէ արար ինչ առնել Սոդոմ քոյրն քո, ինքն և
դստերք իւր, քան զոր արարեր դու և դստերք քո ։
* Բայց այս է անօրէնութիւն Սոդոմայ քեռ քոյ․ ամբար- 49
տաւանութիւն, 'ի լիութեան հացի և յղփութեան գինւոյ՝ փափ-
կանայր ինքն և դստերք իւր․ այնու առաւել էր ինքն
և դստերք իւր ։ Եւ ձեռն յաղքատին և 'ի տնանկին ոչ
կարկառէին․ * մեծամտէին և գործէին զանօրէնութիւն 50
առաջի իմ ։ Իբրև զայն տեսի՝ բարձի զնոսա ։ * Նա՝ և 51
Շամրին զկէս յանցանաց քոց ոչ յանցեաւ․ և յաճախե-
ցեր զանօրէնութիւնս քո առաւել քան զնս, և արդարա-
ցուցեր զքորս քո յամ անօրէնութիւնս քո զոր արարեր ։
* Եւ արդ ընկալ զատանջանս քո որ ատարտեցեր ըզ- 52
քորսն քո, անօրէնութեամբն զոր անօրինեցար առաւել
քան զնս․ և արդարացուցեր զնս յոյժ քան զքեզ ։ և
արդ յամօթ լեր և կրեա զանարգանս 'ի յարդարացու-
ցանել զքորսն քո քան զքեզ ։ * Եւ դարձուցից ըզ- 53
դարձուածս նց, զդարձուածս Սոդոմայ՝ և զդստերաց
իւրոց ։ և դարձուցից զդարձուածս Շամրինի, և զդստե-
րաց նր ։ և դարձուցից զդարձուածս քո 'ի մէջ քո ։
* զի ընկալցիս զատանջանս քո, և անարգեսցիս յամէ զոր 54
արարեր 'ի բարկացուցանել զիս ։ * Եւ քոյր քո Սոդոմ, 55
և դստերք իւր անդրէն հաստատեսցին, որպէս և էին
իսկ.

քոց ետու 'ի գլուխ քո․ ասէ ադոնայի Տր Տր․․ ամ-
պարշտութիւն 'ի վ[եր]այ ամ ։ (45) Ոմանք յաւելուն․ Մօրն դու
դու ես ։ (46) Բազումք․ Եւ քոյր ձեր երէց Շամրին ։
(46) Ոմանք յաւելուն․ Եւ քոյր քո փոքրոջ կրսեր ։ (47) Ո-
մանք․ Ճանապարհն և ոչ ըստ Ճա"։ (49) Բազումք․ Բայց այս էր
անօ"։ (50) Ոմանք․ Եւ իբրև զայն տե"։ (53) Բազումք․
Զդարձուածս քո 'ի մէջ նց ։

ի սկզբանն : և Շամրին՝ և դստերք իւր հաստատեսցին
անդրէն որպէս և էինն ի սկզբանն : և դու և դստերք քո
56 հաստատեսջիք 'ի նոյն՝ որպէս և էիք ի սկզբանն : * Եւ ե-
թէ ոչ էր սոդոմ քոյր քո համբաւ 'ի բերան քո՝ յա-
57 ւուրս հպարտութեան քոյ. * մինչև յայտնեալ էին չարիք
քո, որպէս այժմիկ նախատինս եղեր դստերացն ասորւոց, և
ամենեցուն որ շուրջ զնովաւ էին դստերք այլազգեաց,
58 և պատեալ շուրջ զքև : * Արդ՝ կրեա՛ զամպարշտու-
59 թիւնս քո և զանօրէնութիւնս քո՝ ասէ Տէր : * Զի այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր, և արարից ընդ քեզ՝ որպէս արարեր,
60 որպէս անարգեցեր զայն հոմ անցանել զուխտիւ իմով : * և
յիշեցից զուխտն իմ որ ընդ քեզ էր յաւուրս մանկու-
61 թեան քոյ. և կանգնեցից ինձ ուխտ յաւիտենական : * և
յիշեսցես զճանապարհս քո՝ և անարգեսցիս, յորժամ
զմտանել առնուցուս զքորսն քո՝ զերիցագոյնսն հանդերձ կրսե-
րօքն. և տաց զնոսա քեզ 'ի շինուած, և ոչ 'ի դաշնաւորս :
62 * Եւ կանգնեցից ես զուխտ իմ ընդ քեզ, և ծանի-
63 ցես թէ ես եմ Տէր : * զի յիշեսցես՝ և ամաչեսցես, և
մի ևս լիցի քեզ բանալ զբերան քո առաջի անարգա-
նաց քոց, 'ի քաւել ինձ զամ գործս քո զոր գործեցեր.
ասէ Ադոնայի Տէր :

ԳԼ. ԺԷ.

Առակ Է Արծուեացն :

1 Եւ եղև բանն Տեառն առ իս՝ և ասէ. * Որդի մարդոյ՝ ԺԴ
2 պատմեա՛ պատմութիւն, և խօսեաց առակ առ տունդ
3 Իսրայէլի, * և ասասցես : Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր.
արծուին մեծ՝ մեծաթև երկայնաթռիչ՝ լի եղուն-
գիւք, որ խորհեցաւ մտանել 'ի Լիբանան, և առ զընտիր
4 ընտիր մայրիցն : * և զհատն զկատարածութիւնն՝ և ատ-
մերկիւրն քանանացւոց, և եդ զնա 'ի պարսպաւոր
5 քաղաքին : * Եւ առ 'ի սերմանէ երկրին, և ցանեաց
ընդ երկիր պտղաբեր՝ առ ջուրս բազումս, ընդ առա-
6 ւութեամբ եղև եղև այլ տանել կարգեաց զնա : * և բու-
սաւ՝ և եղև յորթ տկար. և փոքր անձամբ, յերևել
ու-

(56) Ո
զանհեր
զուխտ
քո : (
Գր.
ուեալ
Եւ ան
Ընդ ե

ուռոց խաղողոյ՝ ի նմա. և արմատք նորա՝ ի ներքոյ նորա եղեն.
և եղև յորթ մեծ. և եհան ոստս ողկոյզս, և արձակեաց
զպատարուանս իւր: * Եւ երևեցաւ այլ արծուի մեծ, 7
մեծաթեւ՝ բազմամագիլ, և ահա որթս այս պատատեալ
է զնովաւ, և արմատք սորա՝ ի նմա, և ոստք նորա՝ ի ներք-
սոյ նորա. և առաքեաց արբուցանել զնա հանդերձ բա-
ժակօք նորա: ՚ի գեղեցիկ գաւառին * Ի բազում ջրոյ 8
պարարեցաւ, արձակել շառաւիղս, և բերել պտուղս,
և լինել յորթ մեծ: * Վն այսորիկ ասա. այսպէս ասէ 9
Ադոնայի Տէր, եթէ լիցի աջողեսցի. ոչ ապականեսցին ար-
մատք փափկութեան նորա, և պտուղ նորա նեխեսցին. և չո-
րասցին ամ շառաւիղք նորա. և ոչ բազկաւ մեծաւ՝ և ոչ
ազգաւ բազմաւ՝ բառնալ հարկանել և խլել զնա յար-
մատոց իւրոց: * Եւ արդ պատուաստեսցի, մի՛ յաջողես- 10
ցի: ոչ ապականեսցի ընդ մերձենալն հողմոյ խորշակի՝ չո-
րասցի հանդերձ բուսովք և շառաւիղօք իւրովք: * Եւ 11
եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ. որդի մարդոյ, * ասա՛ ցտունդ 12
ներն տունն դառնացողաց. ոչ գիտէք զի՞նչ են այդ. զոր
ասացից. յորժամ եկեսցէ թագաւորն Բաբելոնացւոց
յԵմ, առցէ զթագաւոր նր և զիշխանս, և տարցի զնո
առ ինքն ՚ի Բաբելոն: * Եւ առցէ ՚ի զաւակէ թագա- 13
ւորութեան, և դիցէ ընդ նմա ուխտ, և անցուսցէ ընդ
նզովս. և զիշխանս երկրին առցէ, * լինել ՚ի թագաւո- 14
րութի տկար, ամենևին ոչ բարձրանալ. պահել զուխտ
նր՝ և կալ ՚ի նմին: * Եւ սա՝ ապստամբեսցի ՚ի նմանէ 15
առաքել հրեշտակս յԵգիպտոս, տալ նմա երիվարս և
զօրս բազումս: եթէ լիցի աջողեսցի, եթէ լիցի ապ-
րեսցի. որ առնէ իրս հակառակս, և անցանէ զուխտ.
եթէ լիցէ ապրեսցի: * Կենդանի եմ ես՝ ասէ Ադո- 16
նայի Տր. եթէ ոչ ՚ի տեղւոջ յորում թագաւորն թա-
գաւորեցուցչին զնա. որ անարգեաց զերդումն իւր, և անց
ընդ ուխտն իւր որ ընդ նմա. ՚ի մէջ Բաբելոնի վախճա-
նեսցի: * Եւ ոչ զօրութբ մեծաւ, և ոչ զինուոր բազ- 17
մաւ առնիցէ ընդ նմա պատերազմ փարաւոն. պատնէշս
և նետաձգութիւնս շինեսցէ սատակել զանձինս բազմաց: * Զի 18
անարգեաց զերդումն, և անց զուխտիւն: և ահա ետու
՚ի ձեռս նր, և արարի զայս ամ ընդ նմա, մի՛թէ ապ-
րես-

(7) Ոսկան. Պատատեալ էր
(9) Ոմանք. Եւ այսու
մերձենալ հողմոյ: (1
... եկեսցէ արքայն Բ
ցուսցէ նզովս: (15)
առնէն իրս հակառ'': (
(16) Ոսկան. Եթէ ոչ

19 բերացն։ * Վասն այսորիկ ասա, այսպէս ասէ Ադոնայի
Տէր. Կենդանի եմ ես ասէ Ադոնայի Տէր՝ եթէ ոչ ըստ
ուխտին իմում զորով անց, եւ ըստ երդմանն իմոյ զոր
20 անարգեաց, հատուցից 'ի գլուխ նորա։ * Եւ սփռեցից
'ի վերայ նորա զվարմ իմ, եւ ըմբռնեսցի ընդ պաշարմամբ իւ-
մով. եւ ածից զնա 'ի Բաբելոն, եւ անդ դատեցայց ընդ
նմա ըստ անիրաւութեան նորա զոր անիրաւեցաւ առ իս.
21 * Եւ ըստ ամենայն խուսափանաց նորա։ յամենայն պատերազմունս նորա
սրով անկցին, եւ զմնացորդս նորա ընդ ամենայն հողմս ցրուե-
22 ցից։ Եւ ծանիջիք զի ես Տէր խօսեցայ։ * Վասն այնորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր, եւ առից ես յընտիր ընտիր
մայրից բարձրաւանդակին. եւ տաց ես 'ի գլխոյ շառա-
ւիղաց նորա 'ի սիրտս նոցա. քաղեցից եւ տնկեցից 'ի վերայ լե-
23 րինն բարձու. * Եւ կախեցից զնա զբարձրացեալ լեռ-
նէն Իսրայէլի. տնկեցից՝ եւ ոստս արձակեսցէ եւ պտուղ բերե-
ցէ, եւ եղիցի 'ի մայր մեծ. եւ հանգիցեն ընդ նովաւ ամենայն
գազանք, եւ ամենայն հաւք թռչունք ընդ հովանեաւ նորա դա-
դարեսցեն. եւ բարունակք նորա 'ի նմին հաստատեսցին.
24 * Եւ ծանիցեն ամենայն փայտք դաշտի՝ թէ ես եմ Տէր. որ
խոնարհեցուցանեմ զփայտ բարձրացեալ, եւ բարձրա-
ցուցանեմ զփայտ խոնարհեալ. ցամաքեցուցանեմ ըզ-
փայտ դալար, եւ դալարացուցանեմ զփայտ ցամաքեալ։
Ես Տէր խօսեցայ՝ եւ արարից։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ։ * Որդի մարդոյ՝ ԺԴ
2 զի՞նչ է ձեր առակդ այդ 'ի մէջ որդւոցդ Իսրայէլի զոր
ասեն. Թէ հարք կերան խաղող, եւ որդւոց ատամունք
3 առին։ * Կենդանի եմ ես՝ ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ
4 լինիցի առակդ այդ որ ասի 'ի մէջ Իսրայէլի։ * Զի ամենայն
անձինք իմ են. որպէս անձն հօր՝ նոյնպէս եւ անձն որդւոյ։
5 անձն որ մեղիցէ՝ նոյն եւ մեռցի։ * Այր մարդ որ ար-
6 դար իցէ, եւ առնիցէ զիրաւունս եւ զարդարութիւն։ * 'Ի
վերայ լերանց ոչ հացկերոյթ կերիցէ, եւ զաչս իւր 'ի կուռս
տանն

րեսցի։ (19) Յօրինակին պակասէր. Վն այսորիկ ասա, այս-
պէս։ (20) Բ. Ձ. Եւ ըմբռնեսցի ընդ պաշարմամբ։
(22) Ոմանք. Վն այսորիկ այսպէս.. մայրիցն բարձրաւան-
դակէն։ Որ ոմանց. բարձու աւանդակին։ (22) Բ. Ձ.
Եւ տնկեցից 'ի լերինն բարձ։ (23) Ոմանք. Եւ պտուղ
բերիցէ եւ եղիցի մայր մեծ։ (23) Բ. Ձ. Դադարեսցեն։
(24) Ոմանք. Զփայտն խոնարհացեալ.. եւ դալարեցուցա-
նեմ.. խօսեցայ եւ արարի։
ԳԼ. ԺԸ. (2) Օրինակ մի. Եւ որդւոցն ատամունք առին։
(3) Բազումք. Եթէ լիցի առակդ։ (6) Երկու նոր օրինակք

տանն Իէլի ոչ ամբարձցէ. և զկին ընկերի իւրոյ ոչ ա-
պականեսցէ. և 'ի կին իւր դաշտանի ոչ մերձեսցի:
* Եւ զմարդ ոչ հարստահարեսցէ. զգրաւ պարտապանին 7
դարձուսցէ. յափշտակութիւն ոչ յափշտակեսցէ. զհաց
իւր սովելոց բաշխեսցէ, և զմերկն զգեցուսցէ: * Զար- 8
ծաթ իւր 'ի վաշխս ոչ տացէ, և աւելորդս ամենևին
ոչ պահանջեսցէ. յանիրաւութենէ դարձուսցէ զձեռս իւր. դատաստա-
նեսցէ. դատաստան արդար արասցէ ընդ այր և ընդ
ընկեր իւր: * Ըստ հրամանաց իմոց գնասցէ, զիրաւունս 9
իմ պահեսցէ և արասցէ զնա. արդար է նա՝ կենդանի կեց-
ցէ, ասէ Ադոնայի Տէր: * Եւ եթէ ծնանիցի որդի ժանտ 10
հեղանոց, արիւնահեղ, և առնիցէ զմեղս: * 'Ի ճանապար- 11
հաց հօրն իւրոյ արդարոյ ոչ գնաց. և 'ի վ[ե]ր լերանց
եկեր զոհան. և զկին ընկերի իւրոյ պղծեաց: * Եւ 12
զաղքատն և զտնանկն յաղթահարեաց, և յափշտակութիւ-
նս յափշտակեաց, և զգրաւ ոչ դարձոյց, և 'ի կուռսն
եդ զաչս իւր արձանեաց, անօրէնութիւն գործեաց:
* Զարծաթ իւր 'ի վաշխս ետ, և զաւելորդս առաւելաց 13
պահանջեաց. նա՝ մի կեցցէ որ զայս ամենայն անօրէնութիւն
արար՝ մահու մեռցի. և արիւն նորա 'ի վերայ նորա եղիցի:
* Եւ եթէ ծնանիցի որդի՝ և տեսանիցէ զամենայն մեղս հօր 14
իւրոյ զոր գործեաց. և երկիցէ՝ և ոչ արասցէ ըստ նոցին:
* 'Ի վ[ե]ր լերանց զոհեալ ոչ կերիցէ. և զաչս իւր 'ի կուռս 15
տանն Իէլի ոչ ամբարձցէ. և զկին ընկերի իւ-
րոյ ոչ ապականեսցէ: * Եւ զմարդ ոչ յաղթահարեսցէ. 16
և զգրաւ ոչ գրաւեսցէ. և յափշտակութիւն ոչ յափշտա-
կեսցէ: զհաց իւր սովելոց բաշխեսցէ, և զմերկն զգեցուսցէ:
* Եւ յանիրաւութենէ դարձուսցէ զձեռս իւր. վաշխս և ա- 17
ւելորդս ոչ առցէ. արդարութիւն գործեսցէ. և ըստ հրամա-
նաց իմոց գնասցէ. նա՝ մի մեռցի յանօրէնութիւն
հօր իւրոյ, այլ կենդանի կեցցէ: * Իսկ հայրն նորա թէ 18
նեղելով նեղեսցէ, և յափշտակելով յափշտակեսցէ զեղ-
բայր իւր, հակառակ գործս գործեաց 'ի մէջ ժողո-
վրդեան իմոյ. մեռցի յանօրէնութեան իւրում: * Եւ ա- 19
սէք թէ զի՞ է զի ոչ եհան անօրէնութիւն հօրն՝ որդւոյն:
զի որդին իրաւունս և արդարութիւն արար. զամենայն
իմ

հանդերձեալ իկերով .
Ճանի . Եւ զարծա
ոկեալ : (8) Հ․․․ .
ըհնով մ․ . Ըստ այր
ըհնութ․ արդար . .
Ճանի . 'Ի ճանապար
թեան հօր իւ". հանդ
մեղցի յանօրէնու

20 իմ պահեաց և արար զնա, կենօք կեցցէ: * Անձն որ
մեղիցէ, նոյն և մեռցի: և որդի զհօր մեղս մի առցէ.
և մի հայր առցէ զանիրաւութիւնս որդւոյ իւրոյ: Ար-
դարութիւն արդարոյն՝ ՚ի վ՟ր նորին եղիցի, և անօրէնու-
21 թիւն անօրինին ՚ի վ՟ր նորին եղիցի: * և անօրէնն եթէ
դարձցի յամ՟ անօրէնութեանց իւրոց զոր արար. և պա-
հեսցէ զամ՟ պատուիրանս իմ, և արասցէ արդարութիւն և
22 ողորմութիւն, կենօք կեցցէ, և մի մեռանիցի: * Ամ՟ յան-
ցանք նր՟ զոր գործեալ իցէ, և ամ՟ անիրաւութիւնք նր՟ զոր
անիրաւեալ իցէ՝ մի յիշեսցին. այլ արդարութ՟բ իւրով
23 զոր արար՝ կեցցէ: * Մի թէ կամելով կամիցիմ զմահ
մեղաւորին ասէ Տր Տր՝ ո՟չ զդառնալ նր՟ ՚ի չար ճանա-
24 պարհէ՝ և կեալ: * ՚Ի դառնալ արդարոյն յարդարութ՟է
իւրմէ, և առնել զանիրաւութ՟ի, ըստ ամ՟ անօրէնութեանց՝
զոր առնիցէ անօրէնն. ամ՟ արդարութիւնք նր՟ զոր արար՝
մի յիշեսցին: ՚Ի յանցանս իւր, յոր անկաւ, և ՚ի մեղս
25 իւր զոր մեղաւ՝ ՚ի նոսին մեռցի: * Եւ ասէք՝ թէ ո՛չ
ուղղ՛ է ճանապարհ Տն: Արդ լուարո՛ւք տունդ Իսրայէլի.
միթէ իմ ճանապարհ չիցէ ուղիղ, ոչ ապաքէն ձեր ճա-
26 նապարհք չեն ուղիղ: * Եւ ՚ի դառնա՛լ արդարոյն յար-
դարութ՟է իւրմէ, և առնել զանիրաւութիւն մեռցի յանօ-
27 րէնութեան զոր գործեաց: * Եւ ՚ի դառնալ անօրինին
յանօրէնութ՟է իւրմէ զոր արար, և առնիցէ իրաւունս
28 և արդարութ՟ի; կենդ՟ զանձն իւր ապրեցուսցէ: * զի ետես
և դարձաւ յամ՟ ամպարշտութեանց իւրոց զոր արար. կե-
29 նօք կեցցէ և մի մեռցի: * Եւ ասեն տունդ Իսրայէլի, ո՛չ
ուղիղ է ճանապարհ Տն: միթէ իմ ճանապարհ չիցէ
ուղիղ տո՛ւնդ Իսրայէլի, ոչ ապաքէն ձեր ճանապարհք չեն
30 ուղիղ: * Վ՟ն այսորիկ զիւրաքանչիւր ըստ իւրում
ճանապարհի դատեցայց զտունդ Իսրայէլի. ասէ Ադոնայի
Տր: Դարձարո՛ւք և դարձարուք յամ՟ ամպարշտութեանց
ձերոց. և ո՛չ լինիցի ձեզ ՚ի տանջանս անիրաւութեան:
31 * ընկեցէք յանձանց ձերոց զամ՟ ամպարշտութիւնս ձեր զոր
ամպարշտեցայք յիս: և արարէք ձեզ սիրտ՝ նոր, և ո-
գի նոր. և արարէք զամ՟ պատուիրանս իմ: և ընդէ՞ր
մե-

---

(20) Ոսկան. Նոյն մեռցի. և որդի զհօրն զմեղս: (21) Ո-
մանք. Եւ պահեսցէ զամ՟. և մի մեռցի: (22) Բազումք.
Ամ՟ մեղք նորա զոր գոր՟... անիրաւութիւնք իւր զոր:
(23) Ոմանք. Զմահ անօրինին, ասէ Տր Տր.. ՚ի չար ճա-
նապարհէն և զկեալն: (24) Ոմանք. Եւ ՚ի դառնալ ար՟.
.. ՚ի յանցանս իւրում յոր անկաւ, և ՚ի մեղսն իւրում
զոր մե՟: (25) Ոմանք. Իմ ճանապարհ ո՛չ իցէ յաջող..
ձեր ճ՟նպհք չիցեն աջողք: (26) Բ՟նք. ՚Ի դառնալ ար՟:
(30) Յօրինակին Ոսկանի. Ամ՟ ամպարշտութեանց ձերոց:

Digitized by Google

մեղանչիք տունդ Իսրայէլի, ասէ Տէր: * Զի ոչ կամիմ զմահ 32
մեղաւորին՝ ասէ Ադոնայի Տէր. այլ զի դարձցի 'ի
ճանապարհաց իւրոց չարեաց, և կեցուսցէ զանձն իւր:
արդ՝ եկայք դարձարուք՝ և կեցջիք.

Գլ. ԺԹ.

Ողբ 'ի վերայ իշխանին Իսրայէլի:

ԺԵ Եւ դու որդի մարդոյ, առ ողբս 'ի վր իշխանին 1
Իսրայէլի. * և ասասցես: Զի՞ է զի եղեւ մայր քո 'ի մէջ 2
առիւծուց. կորիւնք 'ի մէջ առիւծուց բազմացոյց զկո-
րիւնս իւր. * և զարգացաւ կորիւն մի 'ի կորիւնց նորա. 3
և առիւծացաւ, և ուսաւ յափշտակել զյափշտակութիւն,
և եկեր մարդախանձ: * լուան զնմանէ ազգք, ըմբռնե- 4
ցին զնա յապականութեան. և ածին զնա գալլկերան
յերկիրն Եգիպտացւոց: * Իբրեւ ետես զի անջատեցաւ 'ի 5
նմանէ, և կորեաւ յոյս նորա: և նա էառ այլ կորիւն 'ի
կորիւնց իւրոց առիւծացոյց: * և շրջէր 'ի մէջ առիւ- 6
ծուց: Առիւծացաւ, և ուսաւ յափշտակել զյափշտա-
կութիւն, և եկեր մարդախանձ: * արածէր յանդգնութեամբ 7
իւրով. զքաղաքս կործանէր, և զերկիրն լցեալ իւրով
ապականէր մռնչելով բարբառոյ իւրոյ: * Եւ յարեան 8
'ի վր նորա ազգք յիւրաքանչիւր աշխարհաց շուրջանա-
կի, և պատեցին զնա թակարդաք յապականութեան: * զայլ- 9
խեկրան հարկին, և տարան զայսուադիե առ արքայն բա-
բելացւոց, և արկին զնա 'ի բանտ. զի մի ևս լուիցի
բարբառ նորա 'ի վերայ լերանց Իսրայէլի: * Մայր քո իբրեւ 10
որթ, և իբրեւ զծաղիկ նռնենեաց անկեալ 'ի ջինջս
ջուրց. բոյս նորա և պտուղ նորա եղեւ 'ի ջուրց բազմաց:
* և եղեւ նորա գաւազան զօրութեան 'ի վր ազգին իշխանաց. 11
և բարձրացաւ մեծութբ 'ի մէջ գաւազանաց: և ետես
զմեծութիւն իւր 'ի բազմութեան ոստոց իւրոց. * և բեկաւ 12
'ի բարկութեան՝ և յերկիր կործանեցաւ, և հողմ խորշա-
կի ցամաքեցոյց զպտուղս նորա. խնդրեցաւ 'ի նմանէ
վրէժ, և ցամաքեցաւ գաւազան զօրութեան նորա. և հուր

մաշ

---

(32) Ասէ. 'ի ճանապարհաց
Գլ. ԺԹ. * Բղմ. Ողբք 'ի վ
րիւն մի 'ի կորիւնց նոր առի
րեան: (5) Օրինակ մի. Եւ նա
իւրոց: (7) Օրինակ մի. Արա
(9) Ոմանք. Դրին 'ի բերան հ
զիւ: (10) Ոմանք. Եւ պտուղ
բարձրացաւ զօրութեամբ 'ի մէջ
'ի բարկութենէ. . և ցամաքեցաւ

ԽԶ

13 ծարաւեաց գետնոյ։ * Եւ արդ տնկեցին զնա յանապատի
14 յերկրի յանջրդի. * Եւ ել հուր յընտիր ընձիւղ գաւա-
ղանաց նորա՝ եւ եկեր զնա. եւ ոչ գոյր ՚ի նմա գաւա-
ղան զօրութեան։ ողբ յառակս ազգաց եւ յողբս եղիցի։

ԳԼ. Ի.

Առ ծերս տանն Իսրայէլի։

1 Եւ եղեւ յամին եւթներորդի, յամսեանն հինգերորդի ԺԶ
ւի որ օր տասն էր ամսոյն. եկին արք ՚ի ծերոց
2 տանն Իսրայէլի հարցանել ՚ի Տեառնէ՝ եւ նստան առաջի իմ։ * Եւ
3 եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. * Որդի մարդոյ՝ խօսեաց
ընդ ծերսդ տանդ Իսրայէլի՝ եւ ասասցես ցդոսա. Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տէր. եթէ հարցանել զայդ գայք առ
իս. կենդանի եմ ես, եթէ տաց ձեզ պատասխանի,
4 ասէ Ադոնայի Տէր։ * Եթէ իցէ խնդրեսցես զվրէժ նոցա
որդի մարդոյ։ զանօրէնութիւնս հարց դոցա դու դոցա ծանուսցես.
5 * Եւ ասասցես
ընէ յորմէ հ
զաւակին ա
զինքն ...
6 ձեռն։ * յա
յերկրէն ե
նց. երկիր
7 երկիր։ * Ե
իւր յաչաց
8 ասացուց մ
ապստամբեցան
չկամէին զ
եւ զգնացան
զօրութիւն
9 ՚ի նմա ՚ի մէջ
անուն իմ ա
մէջ եցեն
10 նց. զնո յեր
11 ընէ եղ
նց զհրամանս իմ. եւ զիրաւունս իմ ցուցի նոցա. զոր արա-
12 րիցէ մարդ՝ եւ կեցցէ ՚ի նոսա։ * Եւ զշաբաթս իմ ետու նոցա

լի-

---

(13) Բաղդ. Եւ արդ անկեցին զնա.. յերկրի անջրդի։
(14) Ոսկան. Յառակս ողբոցն, եւ յողբս եղեւ"։
ԳԼ. Ի. (1) Ոսկան. Եկին արք յորդւոց տանն։ (5) Բաղդատ. Այսպէս ասէ Տէր Տր։ (6) Ի բաղդատ. պակասի. Յաւուր յայնմիկ ես ձեռն ե"։ (9) Բաղդ. Բայց արարի զի անուն իմ անարգեսցի ։ (12) Ոսկան. Պահեցէք եւ առ-

Digitized by Google

լինել նշանակ ընդ իս և ընդ նոսա. ճանաչել նոցա թէ ես
եմ Տէր որ սրբեմ զնոսա։ Եւ ասացի ցտունն Իսրայէլի յանա֊
պատի անդ՝ թէ ՚ի հրամանս իմ գնասջիք, և ոչ գնացին.
և զիրաւունս իմ պահեսջիք, անարգեցին զնոսա. զոր թէ առ֊
նիցէ մարդ՝ կեցցէ նովաւ։ *Եւ դառնացուցին զիս 13
տունն Իսրայէլի յանապատին. ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնա֊
ցին, և զիրաւունս իմ մերժեցին. զոր թէ առնիցէ
մարդ՝ կեցցէ նովաւ։ և զշաբաթս իմ պղծեցին յոյժ։
Եւ ասացի հեղուլ զբարկութիւն իմ յանապատին սատա֊
կել զնոսա։ *և արարի զի անուն իմ ամենևին մի պղծես֊ 14
ցի առաջի ազգացն յորոց հանի զնոսա յանդիման նց։
*Եւ ես համբարձի զձեռս իմ ՚ի վր նց յանապատին, 15
համօրէն չտանել զնոսա յերկիրն՝ զոր ետու նց. երկիր որ
բղխէ զկաթն և զմեղր. քաղցր քան զամ երկիր։ *Փո֊ 16
խանակ զի զիրաւունս իմ մերժեցին, և ըստ հրամանաց
իմոց ոչ գնացին, և զշաբաթս իմ պղծեցին, և զհետ
խորհրդոց սրտից իւրեանց գնացին։ *Եւ խնայեաց 17
՚ի նս ակն իմ ջնջել զնոսա. և ոչ արարի զնոսա ՚ի վախճան
յանապատին։ *և ասացի ցնոսա յանապատին. ըստ 18
կրօնից հարցն ձերոց մի գնայք, և զիրաւունս նց մի
պահէք. և ՚ի գնացս նց մի խառնակիք և մի պղծիք։
*Ես եմ Տէր ած ձեր, ըստ հրամանաց իմոց գնասջիք, 19
և զիրաւունս իմ պահեսջիք՝ և արարէք զնոսա։ *և զշա֊ 20
բաթս իմ սրբեսջիք. և եղիցի նշանակ ընդ իս և ընդ
ձեզ, ճանաչել ձեզ թէ ես եմ Տէր ած ձեր։ *Դառ֊ 21
նացուցին զիս և որդիք նց, ըստ հրամանաց իմոց ոչ
գնացին, և զիրաւունս իմ ոչ զգուշացան առնել զնոսա։
զոր թէ առնիցէ մարդ՝ կեցցէ նովաւ. և զշաբաթս իմ
պղծեցին։ և ասացի հեղուլ զբարկութիւն իմ ՚ի վր նց
յանապատին, կատարել զբարկութիւն իմ ՚ի վր նց։ *Եւ 22
դարձուցի զձեռն իմ ՚ի նոցանէ. և արարի զի անուն իմ
ամենևին մի պղծեսցի առաջի ազգացն՝ յորոց հանի զնս
յանդիման նց։ *Եւ ես ամբարձի զձեռն իմ ՚ի վր նց 23
յանապատի անդ, ցրուել զնոսա ընդ ազգս, և ցանել
զնոսա ընդ գաւառս. *փոխանակ զի զիրաւունս իմ ոչ 24
արարին, և զհրամանս իմ մերժեցին, և զշաբաթս իմ
պղծեցին. և զհետ խորհրդոց հարցն իւրեանց էին աչք
նց։ *Եւ ես ետու նց հրամանս անբարիս, և իրաւունս 25

ղ

նիցէք զնոսա։ (14) Ոսկան. իմ մի ամենևին պղծեսցի։
(15) Ոմանք. Համբարձի զձեռն իմ։ (15) Բղձք. Զնոսա
յերկիրն զոր ե՛։ (17) Բղձք. Եւ ոչ արարի զնս ՚ի վախճ՟։
(18) Ոմանք. Մի խառնիք և մի պղծիք։ (21) Բղձք. Եւ
իրաւանց իմոց ոչ զգու՟. իմ պղծեցին։ (23) Յօրինակին.
Զնս ընդ յազգս։ (25) Ոմանք. Եւ զիրաւունս պղծս։

26 որովք ոչ կեցցեն ։ * և պղծեցից զնս 'ի պատարագս իւրե-
անց ․ ընդ անցանելն ընդ ամ՝ որ բանայ զարգանդ,
27 զի ապականեցից զնս ։ և ծանիցեն եթէ ես եմ տր ։ * Վս
այսորիկ խօսեաց ընդ տանդ Իէլի, որդի մարդոյ՝
և ասասցես ցդոսա ․ Այսպէս ասէ ադոնայի տր ․ մին-
չև ցայսչափ բարկացուցին զիս հարքն ձեր յանցանօքն
28 իւրեանց զոր յանցեան առ իս ։ * և տարայ զնս յեր-
կիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ նց զնա ․ և տեսին
և զամ ծառ վարսաւոր, և
ց ․ և կարգեցին անդ զոհս
արկին զխունկս անուշուե
29 զնուէրս իւրեանց ։ * Եւ աս
այդ այդ յոր դուք մտա-
նեանս, մինչև ցայսօր ժա-
30 ն ցտունն Իէլի ․ այսպէս աս-
ասէ տր տր ած, եթէ յանօրէնութի հարցն ձերոց պղծիք ։
31 և զհետ գարշելեացն նց պոռնկիք ․ * և 'ի պտուղս պա-
տարագացն ձերոց, և յընծայս որդւոցն ձերոց ․ և 'ի
զատուցանել որդւոցն ձերոց ածել զբոցով ․ պղծիք
յամ խորհուրդս ձեր մինչև ցայսօր ժամանակի ․ և ես
տայցեմ ձեզ պատասխանի տունդ Իէլի ։ Կենդանի եմ
ես՝ ասէ ադոնայի տր, եթէ տաց ձեզ պատասխանի ։
32 * և եթէ անկցի յոգիս ձեր այդ, և ոչ լիցի ոմն. դուքդ
ասէք, եթէ եղիցուք մեք իբրև զհեթանոսս, և իբրև
33 զազգս երկրի պաշտել զփայտ՝ և զքարինս ․ * Վս այ-
դորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ ադոնայի տր, եթէ ոչ
հզօր ձեռամբ և բարձրացեալ բազկաւ ․ և հեղեալ ցաս-
34 մամբ թագաւորեցից 'ի վերայ ձեր ։ * և հանից զձեզ
յազգաց, և ընկալայց զձեզ յաշխարհաց ուր ցրուեալ
իցէք 'ի նս, հզօր ձեռամբ և բարձրացեալ բազկաւ, և
35 հեղեալ ցասմամբ ․ * և ածից զձեզ յանապատ ազ-
գացն ․ և դատեցից ընդ ձեզ անդ դէմ յանդիման ։
36 * զոր օրինակ եդի դատ ընդ հարսն ձեր յանապատի
անդ՝ յորժամ հանի զնս յերկրէն եգիպտացւոց ․ այն-
37 պէս դատեցայց ընդ ձեզ՝ ասէ տր տր ած ։ * Եւ ան-
ցուցից զձեզ ընդ ցպով իմով, և մուծից զձեզ ընդ
38 թուով ուխտի իմոյ ։ * և որոշեցից 'ի ձէնջ զամպարիշտս
և

(26) Ոսկան ․ և պղծեցի զնս ։ (27) Բագրատ ․ Խօսեաց ընդ տանդ Իէլի ։ (28) Ոսկան ․ Յերկիրն զոր ամբարձի ․ ․ զամ բլուր բարձր" ։ (29) Ոսմնք ․ Զի՞նչէ աբբան այդ, յոր դուք մտա" ։ (30) Բզնձ ․ Այսպէս ասէ տր ած ։ (32) Ոսկան ․ Եւ ոչ լինի ոմն դուքդ ։ (32) Ոսմնք ․ Մեք ոմն զհեթանոսս ։ (35) Բզնձ ․ Ազգաց, և դատ եդից անդ ընդ ձեզ ։ (36) Ոսմնք ․ Այնպէս դատեցայց զձեզ ասէ ։

Digitized by Google

և զապստամբս. զի 'ի պանդխտութենէ նոցա հանից զնոսա, և
յերկիրն Իսրայէլի ոչ մտցեն: և ծանիջիք թէ ես եմ տէր Աստուած:
* Եւ դուք տունդ Իսրայէլի՝ այսպէս ասէ տէր տէր Աստուած. Նոքա՝ 39
'ի բաց ընկեցէք զիւրաքանչիւր զգնացս ձեր. և այսու
թէ լսիցէք ինձ, և զանուն իմ սուրբ ոչ պղծիցէք պա-
տարագօք ձերովք՝ և գնացիւք ձերովք: * զի 'ի վերայ 40
լերին սրբոյ իմոյ, և 'ի վր̃ լերին բարձու Իսրայէլի՝ ասէ տէր
տէր. անդ ծառայեսցեն ինձ ամ̃ տունդ Իսրայէլի 'ի սպառ,
և անդ ընկալայց, և անդ այց արարից ընծայից ձերոց,
և զպտուղս երախայրեաց ձերոց յամ̃ սրբութիւնս ձեր.
* 'ի հոտ անուշից ընկալայց, հանել զձեզ 'ի ժողովրդ- 41
ոց, և ընդունել զձեզ յաշխարհաց ուր ցրուեալն էիք
'ի նոսա. և սուրբ եղէց 'ի ձեզ յանդիման ժողովրդոց:
* Եւ ծանիջիք թէ ես եմ տէր, 'ի տանել զձեզ յերկիրն 42
Իսրայէլի, յերկիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ զնա հարցն
ձերոց: * և յիշեսջիք անդ զճանապարհս ձեր և զգնացս 43
ձեր, որովք պղծեցայք 'ի նոսա. և կոծեսջիք զերեսս ձեր
'ի վր̃ ամ̃ անիրաւութեանցն զոր արարէք: * Եւ ծանիջիք 44
թէ ես եմ տէր, տանել ձեզ զայն այնպէս. զի մի՛ ա-
նուան իմ պղծեսցի ըստ ճանապարհաց ձերոց չարաց.
և ըստ ապականեալ գնացից ձերոց. ասէ ադոնայի տէր:
ԺԵ * Եւ եղև բան տն̃ առ իս՝ և ասէ. * որդի մարդոյ՝ հաս- 45
տատեա զերեսս քո 'ի Թեման, և հայեաց 'ի Դարոմն. 46
և մարգարէա 'ի վր̃ անտառի իշխանին Նագեբայ: * և 47
ասասցես ցանտառն Նագեբայ. լուր զպատգամս տն̃.
Այսպէս ասէ տէր տէր Աստուած, ահաւասիկ ես հարից ըն-
քեն հուր, և կերիցէ 'ի քեզ զամ̃ փայտ դալար և զամ̃
փայտ չոր, և ոչ շիջցի բոցն բորբոքեալ. և այրեսցին
'ի նմա ամ̃ դէմք յարևելից մինչև 'ի հիւսիւս: * Եւ ծա- 48
նիցէ ամ̃ մարմին, եթէ ես տէր վառեցի զնա՝ և ոչ շիջ-
ցի: * Եւ ասեմ. քաւ լիցի տէր տէր. և նոքա ասեն ցիս, 49
ոչ ապաքէն առակ է. այդ որ ասէք:

ԳԼ.

(39) Բ. Հնե. Զ… …ս իւր: (40) Ոմանք.
Ասէ տէր տէր Ա… …ք. Անիրաւութեանց ձե-
րոց զոր արար… …ն՝ համաձայնս ոչ մամ
օրինակի, Գրէա… …երրորդ նշանակի. որով
ակնարկի ասէ… …, որում ամենին համաձայն
եբրայականք: (46) …ի զերեսս քո. համաձայն
քաղդեայ 'ի Եբր… …որդոյն: (46) Ոմանք.
Եւ մարգարէաց 'ի վր̃ անտառի իշխանին Նագեբայ:
(47) Ոմանք. Ցանտառն Նագեբայ… այսպէս ասէ տէր
Աստուած. . և կերիցէ 'ի քեզ զամ. . մինչև ցհիւսիւս: (47) 'Ի
զնա". Եւ ոչ շիջցի բոցն բոց". համաձայն Եբրայեց 'ի Եբր":
(49) Բ. … Տր̃ տէր. Նոքա ասեն:

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եւ եղեւ բան տն առ իս՝ եւ ասէ. * Վն այդորիկ մար-
2 գարեա՛ որդի մարդոյ, եւ հաստատեա՛ զերեսս քո
՚ի վր Երսղմի. եւ հայեա՛ց ՚ի սրբութիւնս նց, եւ մարգարէաս-
3 ցես ՚ի վերայ երկրին Իղի, * եւ ասասցես ցերկիրն Իղի.
Այսպէս ասէ տր տր ած. Ահաւասիկ ես ՚ի վերայ քո,
եւ մերկացից զսուսերաւորն իմ ՚ի պատենից իւրոց, եւ
սատակեցից ՚ի միջոյ քումմէ զանիրաւն եւ զանօրէնն.
4 * փոխանակ զի սատակեցից ՚ի քէն զանիրաւն եւ զա-
նօրէնն. Վն այնորիկ ելցէ սուսերաւորն իմ ՚ի պատե-
նից իւրոց ՚ի վր ամ մարմնոյ, յարեւելից մինչեւ ՚ի հիւ-
5 սիս. * եւ ծանիցէ ամ մարմին թէ ես տր մերկացի զսու-
սերաւորն իմ ՚ի պատենից իւրոց. եւ անդրէն ոչ եւս
6 դարձցի. * Եւ դու որդի մարդոյ՝ հեծեծեսջիր բե-
կանալ միջոյ քոյ, եւ հեծեծեսջիր ցաւովք յանդիման
7 նց. * եւ եղիցի թէ ասիցեն ցքեզ՝ վն էր հեծես, ասաս-
ցես՝ զի բօթ լուայ՝ եւ գալոց է. եւ բեկցին ամ սիրտք,
եւ ամ ձեռք լքցին. եւ ցամաքեսցի ամ մարմին եւ ամ
շունչ, եւ ամ երանք աղտեղանեսցին գիջութբ. ահաւա-
8 սիկ գայ եւ եղիցի, ասէ տր տր ած. * Եւ եղեւ բան տն
9 առ իս՝ եւ ասէ. * որդի մարդոյ մարգարէա՛ց եւ ասաս-
ցես. այսպէս ասէ ադոնայի տր. եւ ասասցես, սուր
10 սուր՝ սրեա՛ց եւ զայրացի՛ր, * զի սպանցես զսպանումն.
սրեա՛ց՝ զի նմն լիցի. պատրաստեա՛ց ՚ի հաշուումն, կատա-
րեա՛. արհամարհեա՛ որդեակ իմ. յաղպանեա՛ զամ ծառ.
11 * եւ ետ զնա ՚ի պատրաստ, ունել ՚ի ձեռին իւրում.
սրեցաւ պատրաստ է սուրն տալ ՚ի ձեռս կոտորչի.
12 * Զա՛յն ա՛ռ, ճիչ բարձ որդի մարդոյ. զի եկն՝ եհաս
այն ՚ի վր ժողովրդեան իմոյ, եւ ՚ի վր իշխանացն Իղի.
պանդուխտք եղիցին, քանզի եհաս սուրն ՚ի վր ժո-
ղովրդեան իմոյ. Վն այնորիկ ծափս հար ձեռամբ քով.
13 * զի արդարացաւ. եւ զի՞նչ է, տարեցցի՞ ազգն. ոչ ե-
14 ղիցի՝ ասէ տր տր. * Եւ դու որդի մարդոյ մարգա-
րէա՛ց, ծափս հար ձեռամբ. կրկնեա՛ զսուրն, զի եր-
րորդ սուրն վիրաւորաց է. սուր վիրաւորացն սաստ-
կա-

Դր. ԻԱ. (4) Ոմանք. Վն այդորիկ ելցէ... մինչեւ ցհիւ-
սիս: (5) Ոմանք. Թէ ես եմ տր. մերկա"... եւ անդրէն ոչ
եւս: (6) Բ.Գ. Միջով քով: (7) Ոմանք. Թէ ասասցեն
ցքեզ... եւ ասասցես՝ զի: (7) ՚Ի լուր". ՚ի ԼԲ. ամ երանք
աղտեղ". Նշանակէ, յամ ծնգաց հիջցէ ջուր: գինչ եւ ոմանք
նշանակէին՝ յաւելուած ՚ի վերոյ՝ սիրտ. այսինքն. բայց ոմանք:
(11) Ոմանք. Եւ ետ պատրաստ ունել զնա ՚ի ձեռին իւր":
(14) Ոմանք. Զի երկրորդ սուրն վի"... եւ զարհուրեց-

կացեալ է. եւ զարհուրեցուցանէ զնոսա, * զի բեկցին 15
սիրտք նոցա. բազմասցին տկարացեալքն յամէն դը-
րունս նց, զի մատնեցան 'ի սպանումն սրոյ. գեղեց-
կացաւ 'ի փայլելն, պիտանի եղեւ 'ի սպանմունս: * Շր- 16
ջեաց յածեայց սրեաց յաջմէ եւ յահեկէ. զի ուր քո ե-
րեսք զարթիցեն, * եւ ես անգ ծափս հարից, եւ կայթե- 17
ցից, եւ արձակեցից զբարկութիւն իմ. ես Տր խօսեցայ:
ԺԸ * Եւ եղեւ բանն Տն̄ առ իս՝ եւ ասէ: * Եւ դու որդի մար- 18
դոյ՝ պատրաստեա դու քեզ երկուս ճանապարհս, մտա- 19
նել սրոյ արքային Բաբելացւոց. զի 'ի միոջէ աշխարհէ
ելցեն երկու առաջք, եւ ձեռնպատրաստ՝ եւ 'ի գլուխ
ճանապարհի քաղաքին: * Ի սկզբան ճանապարհին կար- 20
գեսցես. եւ դու պատրաստեա եւ յարդարեա ճանապարհ
մտանել սրոյն ընդ Ռաբաթ որդւոցն Ամոնայ 'ի վր̄
Հրէաստանի եւ 'ի վր̄ Եմ̄ի 'ի մէջ նորա: * Զի եկեսցէ 21
կացցէ արքայն Բաբելացւոց 'ի վր̄ հին ճանապարհին,
'ի գլուխ երկուց ճանապարհաց, հմայս հմայել՝ զա-
ւազանս ընկենուլ. հարցումն հարցանել 'ի դրօշելոց,
լերդահմայս լինել: * Ընդ աջմէ նորա եղեն նմա հմայքն 22
'ի վերայ Եմ̄ի, արկանել պատնէշ. բերանալիր գոչել,
բարձրացուցանել զձայն աղաղակի. արկանել խեց 'ի
վր̄ դրանց նր̄, եւ արկանել հող եւ շինել նետաձգալս:
* Եւ նա նց այնպէս թուեսցի՝ ոպ̄ հմայեսցէ առք հմայս 23
առաջի նց, եւ եւթներորդեսցէ նոցա եւթներորդս. եւ
նիքն յուշ արասցէ զանիրաւութիւն նց յիշել: * Վասն 24
այնորիկ այսպէս ասէ Տր Տր Աճ. փոխանակ զի յուշ
արարէք զանիրաւութիւնս ձեր, 'ի յայտնել ամպարշտու-
թեանց ձերոց, յերեւել մեղացն ձերոց՝ յամ̄ ամպարշտու-
թիւս ձեր եւ 'ի գնացս ձեր. փոխանակ զի դուք նիքնին
յիշեցուցէք, 'ի նոսին առաքեսջիք: * Եւ դու պիղծ 25
եւ անօրէն իշխանդ Իէլի, որոյ եկեալ է օր վախճանի 'ի
ժամանակի անիրաւութեան: * Այսպէս ասէ Տր Տր. 26
'ի բաց առ 'ի քէն զխոյրդ, եւ հան զպսակդ. զի այդ՝
ոչ այդպէս վճարեսցի. խոնարհեցուցեր զբարձրա-
ցեալն, եւ բարձրացուցեր զխոնարհեալն: * արդ՝ անի- 27
րա-

ցուցանէ զնա: (15) Ոմանք. 'Ի սպանումն. սրոյ գեղեց": Ուր ոմանք. Զի մատնեցան 'ի սրտաւմն սրոյ: (17) Ոմանք. Եւ արձակեցից զբարկութիւն իմ. ես Տր: (19) 'Ի բազում ձեռն. Եւ դու որդի մարդ": (19) Ոմանք. Եւ ձեռան պատրաստեալ 'ի գլուխ ճա": (20) Ոմանք. Պատրաստեա եւ յորդորեա ճանապարհ: (21) Ոմանք. Գաւազանս ընկենուլ: (24) Ոմանք. Վն̄ այնորիկ այսպէս .. 'ի յերեւել մեղաց ձե": (26) Բազք. Զի ոչ այդպէս վճարեսցի.. եւ բարձրացուցեր զխոնարհն: (27) Օրինակ մի. Եկեսցէ.

Digitized by Google

թագաւորութիւն յանիրաւութեանց վերայ եդից զնա. եւ այդ՝
ոչ այդպէս եղիցի, մինչեւ եկեսցէ որում անկն է, եւ
տաց 'ի ձեռս նորա :
28 Առ որդիսն Ամոնայ : * Եւ դու որդի մարդոյ՝ մարգա-
րէացիր եւ ասասցես. այսպէս ասէ Տէր Տէր Աստուած ցորդիսն
Ամոնայ. եւ վասն նախատանացն նոցա ասասցես. սուր՝
սուր հանեալ 'ի սպանումն, մերկացեալ 'ի վախճան :
29 * Զարթի՛ր զի փայլեսցես տեսլեամբ նանրութեան, եւ 'ի
հմայել հմայս սուտս. մատնել զնա քեզ, 'ի պարանոցս
վիրաւորացն անօրինացն, որոց եկեալ հասեալ է օր
30 վախճանի 'ի ժամանակի անիրաւութեան : * Դարձի՛ր անդ-
րէն, մի՛ տանէին լուծանիր 'ի տեղւոջ յորում ծնեալ
31 ես. անդրէն յերկրին քում դատեցայց զքեզ : * Եւ հե-
ղից 'ի վերայ քո զբարկութիւն իմ. հրով բարկութեան իմոյ
փչեցից 'ի քեզ, եւ մատնեցից զքեզ 'ի ձեռս արանց բար-
32 բարոսաց՝ որ գործեն զապականութիւն : * Եւ եղիցես
կերակուր հրոյ, եւ արիւն քո եղիցի 'ի մէջ երկրի քոյ,
եւ յիշատակ քո մի՛ գտցի. զի ես Տէր խօսեցայ :

ԳԼ. ԻԲ.

Առ որդիսն Իսրայէլի :

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ : * Եւ դու որդի
2 մարդոյ, եթէ դատեսցես՝ դատեա՛ զքաղաքն ա-
3 րեանց. * եւ խայտառակեսցես զամենայն զանօրէնութիւնս նորա՝
եւ ասասցես. Այսպէս ասէ Տէր Տէր Աստուած. ո՛վ քաղաք որ
հեղու զարիւն 'ի մէջի իւրում, 'ի հասանել ժամանա-
կի իւրոյ. եւ խորհի խորհուրդ զանձինէ՝ պղծել զանձն
4 իւր * յարիւնս նորա : Զոր հեղեր՝ Թաթաւեցար. եւ 'ի
խորհուրդսն քո զոր խորհեցար՝ պղծեցար, եւ մերձե-
ցուցեր զաւուրս քո, եւ ածեր զժամանակ ամաց քոց :
Վասն այնորիկ ետու զքեզ 'ի նախատինս ազգաց, եւ
5 յայպն ամենայն աշխարհաց : * որ մօտ 'ի քեզ են՝ եւ հեռի
'ի քէն, այպանեսցեն զքեզ՝ եւ ասասցեն, Թէ անուա-
նիգ 'ի պղծութեան մատնեցար. քանզի յաճախեցեր յա-
6 նօրէնութիւնս : * Ահաւասիկ առաջնորդք տանդ Իսրայէլի,
իւրաքանչիւր ընդ մերձաւորս ազգի իւրեանց խառ-
7 նակէին 'ի քեզ՝ զի հեղցեն արիւն : * զհայր եւ զմայր
ա-

Digitized by Google

անարգէին 'ի քեզ, և ընդ եկին և ընդ պանդխտացն՝ ա-
նիրաւութեամբ գնային 'ի քեզ. զորբն և զայրին թշնամա-
նէին 'ի քեզ. * զսրբութիւնս իմ արհամարհէին, և զշա-
բաթս իմ պղծէին 'ի քեզ։ * Արք աւազակք կային 'ի
միջի քում զի հեղցեն 'ի քեզ արիւն. և 'ի վերայ լե-
րանց ուտէին 'ի քեզ, և զաղտեղութիւնս գործէին 'ի
միջի քում։ * զամօթ հօր յայտնէին 'ի քեզ. և զպղծու- 10
ղդաշտանին լլկէին 'ի քեզ։ * և իւրաքանչիւր 'ի կին ըն- 11
կերի իւրում պղծէին, և իւրաքանչիւր զնուոյ իւր պղ-
ծէին անօրէնութեամբ, և իւրաքանչիւր զքոյր իւր
դուստր հօր իւրոյ լլկէին 'ի քեզ. * Կաշառս առնուին 12
'ի միջի քում զի հեղցեն արիւն, վաշխս և տոկոսիս
առնուին 'ի միջի քում. և անցեր կատարեցեր զվախճան
չարեաց քոց ըստ բռնութեան քում. զինէն մոռացար, ասէ
Տէր Տէր։ * Ահաւասիկ հարից ձեռամբ զձեռն իմ 'ի վե- 13
գործոյն քոյ զոր արարեր, և 'ի վերայ արեանցն զորս հե-
ղեր 'ի միջի քում։ * Եւ եթէ ժուժկալեսցէ սիրտ քո. 14
եթէ զօրասցին ձեռք քո յաւուրսն յորս ես արարից
ընդ քեզ. Ես Տէր խօսեցայ՝ և արարից։ * Եւ ցրուեցից 15
զքեզ ընդ ազգս՝ և ցանեցից զքեզ ընդ գաւառս, և
պակասեսցէ պղծութիւն քո 'ի քէն. * Եւ ժառանգեցից 'ի 16
քեզ յանդիման ազգացն։ և ծանիցեք եթէ ես եմ Տէր։
* Եւ եղև բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. * Որդի մարդոյ, ա- 17
հաւասիկ եղեն ինձ տունն Իսրայէլի խառնակեալք, ամէն խառ- 18
նակեալք եղեն պղինձ և երկաթ, և անագ, և կապար, և
արծաթ 'ի հալոցի։ * Վա՛ս այսորիկ ասա՛, այսպէս ասէ 19
Տէր Տէր. փոխանակ զի եղերուք դուք ամենեքեան 'ի մի
խառնակութիւն, վա՛սն այսորիկ ես ընկալայց զձեզ 'ի միջ
Երուսաղէմի, * որպէս ընդունիցի ոք զարծաթ և զպղինձ, զերկաթ 20
և զկապար՝ 'ի միջ հալոցի փչել 'ի նա հուր և հալել.
նոյնպէս ընկալայց զձեզ բարկութեամբ իմով, * և հաւա- 21
քեցից և հալեցից զձեզ. և փչեցից 'ի ձեզ հրով
բարկութեան իմոյ. և հալեսջիք 'ի միջի նը, * զոր օրինակ 22
հալ-

---

(8) Զսրբութիւնս. իմ արհամարհէին։ (9) Ոմանք. Արք աւազակք կային 'ի միջի։ (11) Բազումք. Զկին ընկերի իւրոյ պղծէին։ (11) Ոմանք. Զքոյր և զդստերս հօր։ (12) Յօրինակս գը-
րեալ. 'Ի միջի քում, զի հեղուցուն արիւն. վաշխս և տոկո-
սիս առնուին 'ի միջի քում. և անցեր։ (14) Ոմանք. Եթէ
ժուժկալեսցի։ (16) Ոմանք. Եւ ժառանգեսցես զքեզ։
(18) Ոմանք. Ահաւասիկ եղեն ինձ։ (21) Ոմանք. Եւ ժո-
ղովեցից և հալեցից զձեզ... բարկութեան իմոյ։ (21) 'Ի
լուսն. 'Ի ձեզ հրով բարկութեան. համաձայնոյն Եօթանասնից 'ի Բնաբ։
(22) Ոմանք. Զաւելի արծաթ 'ի միջ բովուց... թէ ես
եմ Տէր. հեղից զբարկութիւն։

հալեսցի արծաթ 'ի մէջ բովոյ, այնպէս հալեսջիք 'ի
մէջ դորա: և ծանիջիք, թէ ես Տէր հեղի զբարկութիւն
իմ 'ի վերայ ձեր:
23 * Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ: * Որդի մարդոյ աս- Ի
24 ա՛ց դմա. Դու՝ այն երկիր ես որ ոչ թանաւոր. և ոչ եկն
25 անձրև 'ի վր քո յաւուրս բարկութեան: * որոյ իշխանք
իւր 'ի մէջ իւրում իբրև զառիւծունս գոչէին յափշտա-
կել զյափշտակութիւնս. ուտէին զանձինս անանկաց բռնա-
նութեամբ, և առնուին պատուակս ինքեանս. և բազմա-
26 ցան այրիք 'ի մէջ քում: * Եւ քահանայք նր անարգ-
եցին զօրէնս իմ և պղծեցին զսրբութիւնս իմ. և զսուրբն
'ի պղծոյն ոչ ընտրէին, և զարատաւորն յանարատէ ան-
ուր ոչ զատուցանէին. և 'ի շաբաթուց իմոց ծածկէին
զաչս իւրեանց, և զշաբաթս իմ պղծէին 'ի մէջ նոցա:
27 * Իշխանք նր 'ի մէջ նորա իբրև գայլք յափշտակօղք,
յափշտակել յափշտակութիւնս, հեղուլ զարիւնս. կորուս-
28 անել զանձինս, զի ագահութեան յոյժ առասցեն: * Եւ
մարգարէք նր՝ որ ծեփէին. զնն անկցին. որք տեսա-
նէին սնոտիս. ըղձայցեն նդ ստութ, և ասէին՝ այսպէս
29 ասէ ադոնայի Տր. և Տն չէր խօսեցեալ: * զժողովուրդ
երկրին տառապեցուցանէին անիրաւութ, և յափշտա-
կէին յափշտակութիւնս. զաղքատն և զտնանկն բռնադա-
30 տէին, ընդ պանդխտին իրաւունս ոչ գնային: * Եւ
խնդրեցի 'ի նոցանէ այր մի որ ուղիղ գնայցէ, և կայցէ
առաջի իմ մարդկութեան 'ի ժամանակի բարկութեան, զի մի
31 ջնջեցից զնն, և ոչ գտի: * և հեղի 'ի վր նր զբարկութիւն
իմ հրով բարկութեան իմոյ կատարել 'ի նն. զնս Ճանա-
պարհաց նր ետուն 'ի գլուխս նր ասէ Տր Տր:

ԳԼ. ԻԳ.

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ: * Որդի մարդոյ. ԻԱ
2 կանայք երկու էին՝ դստերք միոյ մօր. * և պոռն-
3 կեցան յԵգիպտոս 'ի մանկութեան իւրեանց. անդ անկան
ստինք իւրեանց. անդ արկան 'ի կուսութենէ իւրեանց:
4 * Անուն աւագին երիցու Ոողա, և քեռ նր Ոողիբա:
Եւ

(24) Բ.Հին. Յաւուր բարկութեան: (25) Ոմանք. Գոչէին յա-
փշտակել յափշ``. և բազմանային այ``: (26) Ոսկան. Քահա-
նայքն որք անարգէին զօրէնս. և: (27) Բ.Հին. Որք գայլք
յափշ``. . հեղուլ զարիւն: (28) Ոմանք. Որ ծեփէին զնն
. . տեսանէին զստութիւն, ըղձանային 'ի սնոտիս նդ, և
ասէին, այսպէս: (29) Ոմանք յաւելուն. Ընդ գնանէին և
ընդ պանդխտի``: (31) Ոմանք. Եւ հեղի 'ի վր նր զբար``:
(31) Ոսկան. Ճանապ՝ նոցա 'ի գլուխս նց:
Գլ. ԻԳ. (3) Ոմանք. Եւ անդ անկան 'ի կուսութենէ: (4) Ո-

Digitized by Google

և եղեն ինձ՝ և ծնան ուստերս և դստերս, և անուանք նոցա
անուան Շամրինի Ողա, և Երուսաղէմի Ողիբա։ *Եւ պոռնկե-
ցաւ Ողա յինէն. և արձակեաց զաւշս զհետ զհետ հա-
ւանեաց իւրոց, յասորեստանեայցն որ մերձ էին ա-
ռ նա. *'Ի զգեցեալս հիւր և կարմիր, յիշխանս և 'ի զօ-
րագլուխս, յերիտասարդս, յընտրեալս յամենեսին; 'ի
ձիապանակէն 'ի հեծեալս յերիվարս։ *Եւ ետ զպոռնկու-
թի առ նս, առ իմ ընտրեալս որդւոցն աս-
որեստանեայց. և առ ամենեսին զորոց զհետ երթայր զկնի իմ
խորհրդովք իւրովք՝ և պղծեցաւ։ *Եւ զպոռնկութի
իւր յերկրէն եգիպտացւոց ոչ եթող. զի Ժ նա պղծել
'ի մանկութէ իւրմէ. և նոքա արկին զնա 'ի կապանս,
և հեղին 'ի վ[երա] նր զպոռնկութիս իւրեանց։ *Վս այնո-
րիկ մատնեցին զնա 'ի ձեռս հաւանեաց իւրեանց, 'ի
ձեռս որդւոցն ասորեստանեայց զորոց զհետ երթայր։
*Նոքա յայտնեցին զխայտառակութի նր. զուստերս և 10
զդստերս նր առին, և զնա սրով սպանին։ և եղև խօսք
կանանց, և խնդրեցին վրէժ 'ի նմանէ 'ի դստերս իւր։
*Եւ ետես քոյր նր Ողիբա. և ապականեաց զանձն զաշ- 11
արձակութի աղտեղութեան իւրոյ քան զնորայն. և զպ-
ոռնկութի իւր քան զպոռնկութի քեռ իւրոյ։ *Զի զ- 12
հետ գնաց որդւոցն ասորեստանեայց. իշխանաց և զօ-
րավարաց, որ մերձ էին առ նա, զգեցելոց հանդերձս
ծիրանիս ազնուականս. զապառազինաց հեծելոց յերի-
վարս, երիտասարդաց՝ ընտրելոց ամենեցուն։ *Եւ 13
տեսի զի պղծեցաւ՝ և մի ճանապարհ էր երկոցունց։
*Եւ յաւել 'ի պոռնկութիս իւր. և ետես արս նկա- 14
րեալս յորմն պատկերս քաղդէացւոց՝ նկարեալս գծե-
լաւ 'ի նկարս. *ածեալ պէսպէս կամարս ընդ միջ իւ- 15
րեանց, և խոյրս ներկեալս 'ի գլուխս իւրեանց. երեսն
երեսն հարկաւորք յամենեցունց 'ի նմանութի որդւոցն
քաղդէացւոց՝ յերկրէն քաղդէացւոց՝ յաշխարհէն իւ-
րեանց։ *Եւ ածին նա նշ հայեցուածովք աչաց իւ- 16
րեանց. և առաքեաց հրեշտակս առ նոսա յերկիրն քաղ-
դէացւոց

Ձեռք. Եւ անուանք նոցա. անուն։ (5)(6) Ոսկան. Ա-
նա։ Զգեցեալ հիւր.. յընտրեալս զամենեսեան։ (6) Ո-
սկան. Հիւր և 'ի կարմիր.. յընտրեալս ամենեսին։ (7) Ո-
սկան. Որդւոցն ասորեստանեայց։ (9) Ոսկան. Մատն-
եցի զնա 'ի ձեռս։ (9) Այլ. 'Ի ձեռս հաւանեաց իւրոց։
(10) Ոսկան. Եւ եղեն խօսք կանանց։ (13) Բազումք. Եւ
տեսի զի պղծեցաւ, և մի։ (14) Բ. Նկարեալ գծե-
'ի նկարս։ (15) Ոսկան. Եւ երեսն երեսն.. յերկրէն քաղ-
դէացւոց յաշխարհէն իւրեանց։ (16) Բազումք. Եւ ած-
եղ նշ.. աչաց իւրոց։

Digitized by Google

17 զևտացւոց ։ * Եւ եկին առ նա որդիքն բաբելացւոց յան-
կողինս օթից, և պղծեցին զնա 'ի պոռնկութեան իւրեամ·
և պղծեցաւ ընդ նս, և յափրացաւ անձն նր 'ի նոցանէ ։
18 * Եւ յայտնեաց զպոռնկութիւն իւր, և առակեաց զամօթ
իւր ։ Եւ մեկնեցաւ անձն իմ 'ի նմանէ · որպէս և մեկնե-
19 ցաւ անձն իմ 'ի քեռէ նր ։ * Եւ յաճախեցեր զպոռն-
կութիւն քո յիշեցուցանել զաւուրս մանկութեան քոյ յորս
20 պոռնկէիրն յեգիպտոս ։ * Եւ արձակեցեր զաչս քո առ
21 քաղդէացիսն՝ յիշանդամս և 'ի ձիանդամս ։ * Եւ այց ա-
րարից անօրէնութեան մանկութեան քոյ՝ զոր գործէիրն յերկ-
րին եգիպտացւոց յօթեվանս քո · ուր անկան ստինք
22 քո և լուծաւ կուսութիւն քո ։ * Վն այնորիկ Ոողիբա՝
այսպէս ասէ ադոնայի տր · Ահաւասիկ ես յարուցից
'ի վր քո զհոմանիսն յորոց յափրացաւ անձն քո, և ա-
23 ծից պատեցից զնս զքև ։ * զորդիսն բաբելացւոց, և
զամ քաղդէացիսն, զփակուդ և զսուէ և զկուէ, և զամ
որդիսն ասորեստանեայց ընդ նս · զերիտասարդս ըն-
տիրս, զիշխանս, զզօրավարս, զապարասպետս զանուա-
24 նիս՝ զհեծեալս յերիվարս ։ * Ամենեքին եկեսցեն 'ի
վր քո 'ի հիւսւսոյ · կառք և անիւք աղխից բազմութե,
ասպարաւորաւորք և վահանաւորք · և արկցեն շուրջ զքև
պահ · և տաց առաջի երեսաց նց դատաստանս, և խնդ-
25 րեսցեն 'ի քէն վրէժս դատաստանօք իւրեանց ։ * Եւ
տաց զնախանձ իմ 'ի քեզ, և արասցեն ընդ քեզ ըստ
բարկութե սրտմտութե իւրոյ · և զունչս և զականջս քո
կտրեսցեն · և զմնացորդս քո սրով կոտորեսցեն, և զուս-
տերս քո և զդստերս քո առցեն, և զմնացորդս քո հրով
26 սատակեսցեն ։ * Եւ մերկասցեն 'ի քէն զհանդերձս քո,
27 և առցեն զզարդ պարծանաց քոց ։ * Եւ դարձուցից
զամպարշտութիւնս քո 'ի քէն, և զպոռնկութիւնս քո որ
յերկրէն եգիպտացւոց · և ոչ ամբառնայցես զաչս քո
28 'ի նոսա, և ոչ ես յիշեսցես զեգիպտոս ։ * Վն այսորիկ
այս-

---

(18) 'Ի բազումս պակասէ · Որպէս և մեկնեցաւ անձն իմ 'ի քե-
ռէ նորա ։ (20) Յօրինակին Եւ ձիանդամս ։ (21) Ոմանք ·
Յերկրին եգ
·· այսպէս աս
Եւ զորդիսն
(23) Յօրինակի
և զկուէ ։ (2
ձայնյոյն ոմանց '
համաձայն ոման
զմնացորդս ք
առցեն, և զմնաց
տուքիս քո 'ի ք

այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես մատնեցից ըզ-
քեզ 'ի ձեռս ատելեաց յորոց յարփացաւ անձն քո 'ի
նոցանէ: * Եւ գնասցեն ընդ քեզ ատելութբ̃, եւ առցեն
զամ վաստակս քո եւ զերկս քո. եւ եղիցես մերկ եւ խայ-
տառակեալ. եւ յայտնեսցի անօթ պոռնկութե քոյ. ամ-
պարշտութիւն քո եւ պոռնկութիւն քո * արարին քեզ զայդ, 30
'ի պոռնկելդ քում զհետ ազգաց, ուր պղծեցեր 'ի խոր-
հուրդս նց: * Զճանապարհս քեռ քո գնացեր. եւ տաց 31
զբաժակ նորա 'ի ձեռս քո: * Այսպէս ասէ Տէր Տէր. 32
զբաժակն քեռ քո արբցես, զխորին եւ զլայնն. * Եւ եղի-
ցես 'ի ծաղր եւ 'ի կատականս, յաճախել կատարել զար-
բեցութիւն: * Եւ լցցիս լքմամբ: զբաժակն ապականու- 33
թեան, զբաժակն քեռ քո Շամրնի, * արբցես՝ եւ քամես- 34
ցես. եւ զհերս քո խզեսցես, եւ զստեանս քո կոծեսցես:
եւ զտօնս քո եւ զամսագլուխս քո դարձուցից 'ի քէն. զի
ես խօսեցայ՝ ասէ ադոնայի Տէր: * Վն̃ այդորիկ այս- 35
պէս ասէ ադոնայի Տէր. փոխանակ զի մոռացար զիս,
եւ ընկեցեր զիս զկնի մարմնոյ քոյ. եւ դու ընկալ զամ-
պարշտութիւնս քո եւ զպոռնկութիւնս քո: * Եւ ասէ ցիս 36
Տէր. որդի մարդոյ, եթէ դատեսցես զՈողայն եւ զՈողի-
բայն, եւ պատմեսցես նց զանօրէնութիս նոցա: * Զի 37
շնացան՝ եւ արիւն է 'ի ձեռս նց եւ 'ի խորհուրդս նց:
շնային՝ եւ զորդիս իւրեանց զոր ինձ ծնան՝ ածէին ըն-
բոցով: * Մինչ ցայսվայր եւս արարին ինձ. զի զսրբու- 38
թիւն իմ պղծէին 'ի նմին աւուր, եւ զշաբաթս իմ ապա-
կանէին՝ * 'ի զոհել նոցա զորդիս իւրեանց կռոցն իւր- 39
եանց: եւ մտանէին 'ի նմին աւուր 'ի սրբութիւն իմ եւ
պղծէին զնոսա. եւ այսպէս առնէին 'ի մէջ տան իմոյ:
* Զի եւ արանց եկելոց 'ի հեռաստանէ, առ որս հրեշ- 40
տակս արձակէին. իսկ եւ իսկ եկին զայլն, 'ի բաղանիս
մտանէիր. 'ի ծարիր եւ 'ի սնգոյր շպարեիր. եւ զարդա-
րեիր զարդու, * եւ նստէիր 'ի գահաւորս զարդարեալս: 41

Եւ

Համբ. Ահաւասիկ ես մատն": (28) Բազում. Ատելեաց
քոց յորոց յարփրացաւ. կամ, յարփրեցաւ անձն քո 'ի նո-
ցանէն : (32) Ոմանք. Յաճախել եւ կատարել : (33) Ի
լուսն". Եւ լցցիս լքմամբ : (33) Ոմանք. Զբաժակն ա-
պականութեան : (35) Ոմ
(35) 'Ի լուսն". Ընկալ զ
զամ. Եւ խորհուրդ
այնչափ արարին ես
նմին աւուր : (40) Ո
կէին , իսկ իսկ եւ զայ
եկեղոց. Եւ 'ի սնգոյր
զնէիր առաջի քո. Ե

Digitized by Google

և նստէիր յօրինեալ՝ և զնէիր առաջի. և զխնկանս իմ և
42 զիւղս իմ առնուիր՝ և ուրախ լինէիր ընդ նմա: * և ՚ի ձայն
արուեստականաց նուագէին: Եւ առ այն արամբք;
ոչ յլես բազմութեան արանց զինեմոլաց եկելոց յանապա-
տէ, տային ապարանջանս ՚ի ձեռս նց և պսակ պար-
43 ծանաց ՚ի գլուխս նց: * Եւ ասացի՝ Թէ ոչ շնայցի ընդ
44 նմա զգործ պոռնկութե. և նա պոռնկէր: * և մտանէին
առ նա՝ որպէս մտանիցեն առ կին պոռնիկ. նոյնպէս մտա-
նէին առ Ոողա և առ Ոողիբա՝ գործել զանօրէնու-
45 թի: * Եւ արք արդարք էին նոքա, և խնդրեսցեն զվը-
րէժս ՚ի նոցանէ, զվրէժ շնացելոց և զվրէժ արեանց.
46 զի շնացօղք էին, և արիւն ՚ի ձեռս նց: * Զի՝ այսպէս
ասէ Տր Տր, ած ՚ի վր նց զօր՝ և տուր զնոսա խռովութե և
47 յափշտակութի: * և քարանձիգ լիցի ՚ի նմ քարամբք զօ-
րաց, և խոցոտեսցեն զնս սրովք նց. ուստերս նց և դըս-
տերս կոտորեսցեն, և զտունս նոցա հրձիգ արասցեն:
48 * Եւ դարձուցից զամպարշտութիւն յերկրէ. և խրատ-
եսցին ամ կանայք, և մի ևս արասցեն ըստ ամպարշ-
49 տութե նց: * Եւ տացի ամպարշտութի ձեր ՚ի վերայ
ձեր, և ըստ խորհրդոց ձերոց ընկալջիք: և ծանիջիք
թէ ես եմ Տր Տր:

ԳԼ. ԻԴ.

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ յամին իններորդի, յամսեանն ԻԲ
2 տասներորդի, որ օր տասն էր ամսոյն: * Եւ աս-
աց՝ որդի մարդոյ, գրեա զաւ քեզ զանուն աւուրն, յոր-
3 մէ հեծաւ եհաս արքայն բաբելոնացւոց ՚ի վր Երմի: * յորմէ
յայտնեսցես առակս տան դառնացողաց զառակս
զայս, և ասասցես ցնս. Այսպէս ասէ Տր Տր. կաթսա՛
4 զկաթսայդ, կաթսա՛ և արկցես ՚ի դմա ջուր: * և զեցես
զանդամածիսդ, զամ յօշուած գիրացեալ, զազդր և
5 զթիկն, քանցեալ յոսկերաց. * առեալ յընտիր ընտիր
խաշանց. և զոսկերսն ՚ի ներքոյ կաթսային արկանիջիր:
եռացո՛ զեռալ՝ քաղ եռաց, եփեսցին ոսկերքն ՚ի միջի
նց:

(42) Ոմանք. Եւ ձայնիւ արուեստաւ": (43) Ոմանք. Թէ ոչ շնասցիս ընդ նմ: (45) Ոմանք. Վրէժ շնացելոց: (46) Ոմանք. Ած ՚ի վր նց զօր: (47) Ոմանք. Եւ դստերս նց կոտոր": (48) Ցօրինակին. Եւ խրատեսցին ամ կանայք: (49) Բնաբան յամեբարան. Եւ ըստ մեղաց խորհրդոց: (49) Ոմանք. Խորհրդոց ձերոց աղաւաղիք. և ծանիջիք:
Գլ. ԻԴ. (2) Ոմանք. Քեզ զանուանաւորն, յորմէ յորմէ հեծաւ Երուսաղ: (3) Ոմանք. Յառակս դառնացողաց. և արկցես ՚ի դմա ջուր: (4) Ոմանք. Եւ զեցես ՚ի դմա զանդամս": (5) Բնաբան. Ոսկերքն ՚ի միջի նր:

նոց ։ * Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. ով
քաղաք արեանց, կաթսայ լի ժանգով. և ժանգն ՚ի նմա-
նէ ոչ պարզեցաւ. անդամ անդամ եհան ՚ի նմանէ, և
վիճակ ոչ անկաւ ՚ի վերայ նորա ։ * զի արիւն նորա ՚ի մէջ նորա
է. ՚ի սալայաքարի վերայ եդի զնա, և ոչ հեղի զնա յերկիր
ծածկել զնա հողով ։ * մինչև ելցէ սրտմտութիւն իմ ՚ի
վրէժխնդրութիւն պահանջել զվրէժս. և ետու զարիւն
նորա ՚ի վերայ սալայաքարին զի մի՛ ծածկեսցի ։ * Վասն այդորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր՝ վա՜յ քաղաք արեանց. և
ես զփայտն բարձրացուցից, և յաճախեցից * զխանձողս.
և հուր բորբոքեցից զի միսն հալեսցի, և արգանակն
նուազեսցի, և ոսկերքն փխրեսցին, * և կացցէ ՚ի վերայ
կայծականց խորոց ։ Բորբոքեսցաւ զի վառեսցի ջեռցի,
և պղինձ նորա հալեսցի, և ՚ի մէջ նորա պղծութիւն նորա. և
սպառեսցի ժանգ նորա. * և նուազեսցի ժանգ նորա, և մի
ելցէ ՚ի մէջոյ նորա բազում ժանգ նորա. և յամօթ լիցի
ժանգ նորա պղծութեամբ արդարանալեօք ։ * փոխանակ զի պղը-
ծեիր դու, և ոչ սրբեցիր ՚ի պղծութենէ քումմէ ։ և զի՞նչ
լիցէ զի ոչ սրբեսցի այսուհետև, մինչև կատարեցից զսր-
տմտութիւն իմ ՚ի նմա ։ * Ես Տէր խօսեցայ, և եկեսցէ և
արարից՝ և ոչ խորշեցայց, և ոչ ողորմեցայց, և ոչ մխ-
թարեցայց. այլ ըստ ճանապարհաց քոց՝ և ըստ գնա-
ցից քոց դատեցայց զքեզ, ասէ Ադոնայի Տէր ։ Վասն
այդորիկ ես դատեցայց զքեզ ըստ արեանց քոց. և ըստ
խորհրդոց քոց դատեցայց զքեզ պիղծդ և անուանարկ.
որ յաճախեցեր ՚ի դառնութեան ։

ԻԳ * Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ և ասէ. * Որդի մարդոյ, ա-
հաւասիկ ես բառնամ ՚ի քէն զցանկալի աչաց քոց պա-
տերազմաւ, և ոչ կոծեսցիս, և ոչ լայցես, և ոչ եկես-
ցէ արտասուք ՚ի քէն ։ * Զի հեծութիւն արեան մէջոյ և այդ
է, և ոչ հիւսեսցին զհերք քո, և կօշիկք քո ոտիցն յոտս
քո. և մի մխիթարեսցիս ՚ի շրթանց նոցա, և զհաց արանց
մի կերիցես ։ * Եւ խօսեցայ ժողովրդեանն ընդ առա-
ւօտս, որպէս հրամայեաց ինձ Տէր ։ և մեռաւ կինն իմ ե-
րեկորեայ. և արարի ընդ առաւօտն որպէս հրամայեաց
ինձ ։

(6) Ոմանք. Վն այսորիկ այսպէս ։ (7) Ոմանք. Արիւն նր ՚ի մէջ նր է.. ծածկել հողով ։ (9)(10) Բազումք. Զփայտն յաճախեցից զխանձողն բարձրացուցից. հուր բորբո՟ (10) Ոմանք. Եւ ոսկերքն փշրեսցին ։ (12) Ոմանք. Նուա-զեսցի ժանգ նր ։ (13) Բազումք. Լիցէ եթէ ոչ սրբեսցի ։ (13) ՚Ի լուսան՟. Ոչ սրբեսցի. համաձայն ամենից ։ (16) Ոմանք. Եւ ոչ ելցէ արտասուք ։ (17) Ոմանք. Կօշիկք քո անդրքն յոտս.. արանց մի ուտիցես ։ (18) Բազումք. Եւ խօսեցայ ընդ ժողով՟ ։ (18) Ոմանք. Ընդ առաւօտս որպէս հրամայեաց ինձ ։

Digitized by Google

19 թիմ ։ * և ասէ ցիս ժողովուրդն․ ոչ պատմես մեզ՝ զի՞նչ
20 է այդ զոր գործես ։ * Եւ ասեմ ցնս․ բան Տն եղև առ
21 իս՝ և ասէ․ * ասա ցտունդ Իղի, այսպէս ասէ Տր Տր․
ահաւասիկ ես պղծեցից զսրբութիւնս իմ, զհպարտութիւն զօ-
րութ ձերոյ, զցանկալիս աչաց ձերոց, և յորս խնայեն
անձինք ձեր․ ուստերքն ձեր և դստերք ձեր որ ՚ի ձէնջ
22 մնացեալ են՝ ՚ի սուր անկցին ։ * և արարջիք նմանապէս
որպէս արարի․ ՚ի բերանոց նոցա մի մխիթարեսջիք, և
23 զհաց արանց ոչ ուտիցէք ։ * և վարսք ձեր ՚ի վ՛ր գլխոց
ձերոց, և կօշիկք ձեր յոտս ձեր ։ ոչ կոծեսջիք, և ոչ
լայցէք․ և հալեսջիք յանիրաւութիւնս ձեր, և ոչ մխիթա-
24 րեսցէ իւրաքանչիւրոք զեղբայր իւր ։ * Եւ եղիցի ձեզ
Եզեկիէլ ՚ի նշան․ ըստ ամի զոր ինչ արար, արասջիք
յորժամ հասանիցէ այդ ։ և ծանիջիք թէ ես եմ Ադով-
25 նայի Տր ։ * Եւ դու որդի մարդոյ, ոչ ապաքէն յաւուր
յայնմիկ յորժամ բարձից ՚ի նոցանէ զզօրութիւն նց, և
զհպարտութիւն պարծանաց նց, և զցանկալիս աչաց նց,
և զհպարտութիւն անձանց նց, զուստերս և զդստերս նց ։
26 * յաւուրն յայնմիկ գայցէ ապրեալն առ քեզ՝ տալ գոյժ
27 յականջս քո ։ * Յաւուր յայնմիկ բացցի բերան քո առ
ապրեալն․ խօսեսցիս և մի ևս համրասցիս, և եղիցիս
նց ՚ի նշան ։ և ծանիցեն եթէ ես եմ Տր ։

ԳԼ. ԻԵ.

՚Ի վերայ որդւոցն Ամոնայ ։

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ․ * Որդի մարդոյ՝ ԻԴ
2 հաստատեա զերեսս քո ՚ի վ՛ր որդւոցն Ամոնայ․
3 մարգարեա՛ց ՚ի վ՛ր նց․ * և ասասցես ցորդիսն Ամով-
նայ․ լուարո՛ւք զպատգամս Ադոնայի Տն ։ Այսպէս
ասէ Ադոնայի Տր․ փոխանակ զի ուրախ եղերուք ՚ի
վ՛ր սրբութեց իմոց որ պղծեցան, և ՚ի վ՛ր երկրին Իղի
որ ապականեցաւ, և ՚ի վ՛ր տանն Յուդայ որ գնաց ՚ի
4 գերութի ։ * Վն այնորիկ ահաւասիկ ես մատնեմ ըզ-
ձեզ որդւոցն կեդեմայ ՚ի ժառանգութի, և բնակեսցեն
մե-

---

(21) Ոմանք․ Եւ պղծեցից զսրբութի․․․ և յոր խնայեսցեն անձն"․․․ և դստերքն որ ՚ի ձէնջ մնացեալ էին ՚ի ։ (22) Ոմանք․ Եւ արարջիք այնպէս ։ (22) Յօրինակին պակասէր․ ՚Ի բերանոց նց մի մխիթարեսցիք ։ Այլ ճառընտիր․ մի մխիթարեսջիք ։ (24) Օրինակ մի․ Եւ եղիցի ձեզ Եզեկիէլ ՚ի նշան․ ըստ ամի զոր արար ։ (26) Բազումք․ Յաւուր յայնմիկ գայցէ ։

Գլ. ԻԵ. (4) Ոմանք․ Ահաւասիկ ես ։ (4) Բազումք․ Որդւոցն կեդեմայ․․ մերձաւորք իւրեանց ՚ի կեդէմ ։

Digitized by Google

մտցուցին իւրեանց ՚ի քեզ, եւ կանգնեսցեն զբնակութիւնս իւր-
եանց ՚ի քեզ. նոքա կերիցեն զպտուղս քո, եւ նոքա արբ-
ցեն զպարարտութիւն քո։ * Եւ տաց զքաղաքդ ամենեցուն
ուղտուց արօտս, եւ զորդիսն Ամոնայ յարօտս ոչ-
խարց։ Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ * Զի այսպէս ասէ
Տէր Տէր. փոխանակ զի կափեցեր զձեռս ձեռամբ քով,
եւ աստեղեցեր ոտամբ քով, եւ ուրախ եղեր անձամբ քով
՚ի վերայ երկրին Իսրայէլի։ * Վն այնորիկ ահաւասիկ ես ձգե-
ցից զձեռն իմ ՚ի վերայ քո, եւ տաց զքեզ ՚ի յափշտակութիւն
՚ի մէջ ազգաց, եւ սատակեցից զքեզ ՚ի ժողովրդոց, եւ
կորուսից զքեզ ՚ի գաւառաց կորստեամբ։ Եւ ծանիջիք
թէ ես եմ Տէր։

՚Ի վերայ Մովաբու։ * Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. փո-
խանակ զի ասացին Մովաբ եւ Սէիր, թէ ահա որպէս ամ
ազգք են, նմանեալ է տունն Յուդայ։ * Վն այսո-
րիկ ահաւասիկ ես քակեցից զթիկունս Մովաբու ՚ի
քաղաքաց սահմանաց նորա, զընտիրս եր-
կրին՝ զտուն բեթեայ եւ զբեեղմովթայ, ՚ի վերայ քաղաքին ծո-
վեզերը քաղաքացն առ ծովեզերբն։ * Որդւոցն կեդեմայ
՚ի վերայ որդւոցն Ամոնայ՝ ետու նմա ՚ի ժառանգութիւն.
զի մի եղիցի յիշատակ որդւոցն Ամոնայ ՚ի մէջ ազ-
գաց։ * Եւ ՚ի Մովաբայ վրէժ խնդրեցից. Եւ ծանիցեն
թէ ես եմ Տէր։

՚Ի վերայ Եդովմայ։ * Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. փո-
խանակ զի խնդրեաց վրէժ Եդովմ ՚ի տանէն Յուդայ, եւ
ոխակալ եղեն՝ եւ պահանջեցին վրէժս։ * Վն այնորիկ
այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. ձգեցից զձեռն իմ ՚ի վե-
րայ Եդովմայ, եւ սատակեցից ՚ի նմանէ զմարդ եւ զանասուն,
եւ տաց զնա յանապատ եւ հալածականս ՚ի Թեմանայ մին-
չեւ ՚ի Դեդան։ * Եւ խնդրեցից վրէժս յԵդովմայ ՚ի ձեռն
ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի. եւ արասցեն ընդ Եդովմ ըստ
բարկութեան սրտմտութեան իմոյ։ Եւ ծանիցեն զվրէժխնդրու-
թիւն իմ, ասէ Ադոնայի Տէր։

՚Ի

(5) Բ‐ՀՏ. Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ (6) Այլ. Եւ զուփեցեր ոտամբ։ (7) Ոմանք. Ահաւասիկ ես ձգեմ... եւ ծանիջիք թէ ես եմ։ (7) Ոմանք. ՚Ի յափշտակութիւն ազգաց։ (8) Բ‐ՀՏ. Որպէս ամ ազգք են։ (9) Ոմանք. Ահաւասիկ ես քակեցից զթիկունս Մովաբու ՚ի քաղաքաց սահմանաց։ Այլ ոմանք յաւելուն. ՚Ի քաղաքաց՝ սահմանաց քաղաքացն։ (9) ՚Ի լուս. Բեթեայ եւ զբեեղմովթայ։ Այլ ոմանք. զբաղմեոնթայ։ (10) Ոմանք. Զորդիսն Ամոնայ ՚ի մէջ։ (13) Ոմանք. Վն այնորիկ այսպէս... եւ սատակեցից ՚ի նմանէ զմարդ.. զինս յանապատ։ (14) Ոմանք. Եւ խնդրեցից զվրէժս ընդ Եդովմայ։

Digitized by Google

15 'ի Վերայ փղշտացւոցն : * Վն այդորիկ այսպէս ասէ ադոնա-
նայի Տր. փոխանակ զի ոխակալ եղեն այլազգիքն, և
յարուցին վրէժխնդրութիւն սրտի մտօք յանձնհարութեն
16 ապականել մինչև յաւիտեան : * Վն այնորիկ այսպէս ա-
սէ ադոնայի Տր. ահաւասիկ ես ձգեցից զձեռն իմ
'ի վր այլազգեաց, և սատակեցից զկրետացիս, և կո-
17 րուսից զմնացորդս ծովեզերեայցն : * և խնդրեցից 'ի
նոցանէ վրէժս մեծամեծս կշտամբութբ և բարկութբ :
Եւ ծանիցեն թէ ես եմ ադոնայի Տր, 'ի տալ հանդերձ
զվրէժխնդրութիւն իմ 'ի նոցանէ :

ԳԼ. ԻԶ.

'Ի Վերայ Տիւրոսի :

1 Եւ եղև յամին մետասաներորդի որ օր մի էր ամ- ԻԵ
2 սոյն. եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ : * Որդի մար-
դոյ, փոխանակ զի ասանհար եղև Տիւրոս 'ի վր Եմի, և
ասէ՝ վաշ վաշ, զի բեկաւ կործաւ. առ իս դարձցին
3 ազգքն, որովհետև լքին աւերեցաւ : * Վասն այսորիկ
այսպէս ասէ ադոնայի Տր. ահաւասիկ ես 'ի վր քո՝
Տիւրոս, և հանից 'ի վր քո ազգս բազումս, որպէս ելա-
4 նէ ծովու ալեօք իւրովք. * և կործանեսցեն զպարիսպս
Տիւրոսի, և կործանեսցեն զաշտարակս նր. և հոսեսցեն
5 զհող նորա 'ի նմանէ, և արարից զնա յապառաժ : * և
ձգանք ուռկանաց եղիցի 'ի մէջ ծովուն : զի ես խօսե-
6 ցայ՝ ասէ Տր Տր. և եղիցի յաւար ազգաց, * և դըս-
տերք նր 'ի դաշտի սրով սպանցին : և ծանիցեն թէ ես
7 եմ Տր : * Զի այսպէս ասէ ադոնայի Տր. ահաւա-
սիկ ես ածից 'ի վր քո Տիւրոս՝ զՆաբուքոդոնոսոր ար-
քայ Բաբելացւոց 'ի հիւսւսոյ, որ է արքայ արքայից.
կառօք և երիվարօք, գունդագունդ հեծելօք ազգաց
8 բազմաց յոյժ : * Նա զդստերս քո 'ի դաշտի սրով կո-
տորեսցէ. և շուրջ զքև պահ դիցէ, և փոս փորեսցէ,
և

---

(15) Ոսկան. Ոանձնհարութբ ապականել : (16) Ոմանք. Ահա-
ւասիկ ես ձգե՛՛.. զմնացորդս ծովեզերեայց : Ոսկ ու-
կան. ծովեզերայց : (17) Ցօրինակին գրեալ. Զվրէժխնդ-
րութիւն իմ 'ի նոցանէ :
Գլ. ԻԶ. * Ցատաջնոյս ե 'ի յաղէրս գլխոյ բաղանձ զու-
խանաւ Տիւրոսի, գնէն՝ Ծուր. Ծուրայ : (3) Ոմանք. Վն
այնորիկ այսպէս.. ահաւասիկ ես 'ի վր.. որպէս ելանի-
ցէ ծով ալեօք : (4) Ոմանք. Զաշտարակն նր.. և արա-
րից զնա ապառաժ : (5) Բռնծ. Եղիցին 'ի մէջ ծովուն :
(6) Ոսկան. 'Ի դաշտի սպանցին : (6) Բռնծ. Եւ ծանի-
ցեն զի ես եմ Տր : (8) Բռնծ. 'Ի դաշտին սրով կոտո-

Digitized by Google

եւ պատնէշ կանգնեսցէ. եւ զամրութեան զինուց, * եւ զզէն- 9
զարգուլս իւր յանդիմանս քո կանգնեսցէ. եւ զպարիսպս
քո եւ զաշտարակս կործանեսցէ սրով իւրով։ * Եւ ՚ի 10
բազմութենէ երիվարաց նորա՝ ծածկեսցէ զքեզ փոշի նոցա։ ՚Ի
ձայնէ երիվարաց՝ եւ յանուոց կառաց նոցա շարժեսցին
պարիսպք քո ՚ի մտանելն նորա ՚ի դրունս քո, որպէս ոք
մտանիցէ ՚ի դաշտէ ՚ի քաղաք։ * Սմբակօք երիվարաց 11
իւրեանց կոխեսցեն զհրապարակս քո, եւ զժողովուրդ քո
սրով սատակեսցեն, եւ զհաստատութեան զօրութեան քոյ յեր-
կիր կործանեսցէ։ * Եւ աւար առցէ զզօրութիւնս քո, 12
եւ կողոպտեսցէ զինչս քո, եւ կործանեսցէ զպարիսպս
քո, եւ զցանկալի ապարանս քո տապալեսցէ. եւ զքա-
րինս եւ զփայտս եւ զհողն ՚ի ծովու անկցէ։ * Եւ քակ- 13
եսցէ զբազմութիւն արուեստականաց քոց, եւ ձայն սը-
ղոց մի եւս լուիցի ՚ի քեզ։ * Եւ արարից զքեզ յապա- 14
ռաժ, եւ եղիցիս ՚ի ձգմունս ուռկանաց. եւ մի եւս շինես-
ցիս. զի ես խօսեցայ՝ ասէ ադոնայի տէր։ * Զի այս- 15
պէս ասէ տէր տէր ցտիւրոս. ոչ ապաքէն ՚ի ձայնէ կոր-
ծանման քոյ, ՚ի հեծելոյ վիրաւորաց քոց, ՚ի մերկանա-
լոյ սրոյ ՚ի միջի քում, շարժեսցին կղզիք քո։ * Եւ իջցեն 16
յաթոռոց իւրեանց ամ իշխանք ազգաց ծովուց, եւ
վերացուսցեն զխոյրս իւրեանց ՚ի գլխոց իւրեանց, եւ
զպէսպէս հանդերձս իւրեանց մերկասցին, տագնա-
պելով տագնապեսցին. յերկիր կործանեսցին, եւ զար-
հուրեսցին ՚ի կորստեան իւրեանց, եւ յողոց հանցեն ՚ի
վր քո։ * Ողբս առցեն ՚ի վր քո՝ եւ ասասցեն. Զիարդ 17
կորեար, քակտեցար ՚ի մէջ ծովու քաղաքդ հռչակաւոր։
որ եղեր զօրացեալ ՚ի մէջ ծովու՝ դու եւ բնակիչք քո,
որ զարհուրեցուցանէիր զամ բնակիչս քո։ * Եւ երկի- 18
ցեն կղզիք յօրէ կործանման քոյ։ Եւ խռովեսցին կղզիք
ծովուց ՚ի հերքելոյն քումմէ։ * Զի այսպէս ասէ տէր 19
տէր. յորժամ տաց զքեզ քաղաքդ յաւերակ, իբրեւ զը-
քաղաքս որ բնաւ չիցեն բնակեալ, ՚ի հանել իմ ՚ի վր
քո զանդունդսն, եւ ծածկեսցեն զքեզ ջուրք բազումք։
* Եւ իջուցից զքեզ առ իջեալսն ՚ի խորխորատ, առ ժո- 20
ղովն

րեսցէ. Եւ զքեւ շուրջ.
Զքեզ փոշի նոցա։ (11) [
տորեսցէ։ (11) Ոմանք. [
Ոմանք. Եւ քակեսցէ զ[
(16) Բազումք. ՚Ի գլխոյ [
բնակիչս երկրի քո։ ([
(18) Բազումք. Կղզիք ծով[
Ոմանք. Քաղաքդ աւեր[
զքեզ։ (20) Ոմանք. Ա[

զոմն յաւիտենից. եւ բնակեցուցից զքեզ 'ի խորս երկ-
րի, իբրեւ զաւերակսն յաւիտենից, ընդ իջեալսն յաւի-
տենից 'ի խորխորատ: Զի մի՛ եւս բնակեսցես, եւ մի՛ կանգ-
21 նեսցիս յերկիր կենաց: * 'Ի կորուստ մատնեցից զքեզ՝
եւ ո՛չ եւս իցես. եւ խնդրեսցիս՝ եւ ո՛չ գտանիցիս յաւիտեան:

ԳԼ. ԻԷ.

Ողբք 'ի վերայ Տիւրոսի:

1 Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ: * Որդի մարդոյ՝
2 ա՛ռ ողբս առ 'ի վ՛ր Տիւրոսի: * Եւ ասասցես ցՏիւրոս.
3 որ բնակեալդ ես 'ի մուտս ծովուդ վաճառաշահ ազ-
գաց 'ի կղզեաց բազմաց: Ա՛յսպէս ասէ Տէր Տէր ցՏիւ-
րոս. դու ասէիր՝ ես զարդարեցի զիս 'ի զարդ գեղոյ
4 իմոյ՝ * 'ի սիրտ ծովու Բեէլիմայ: Սահմանակիցք քո որ-
5 դիքն քո զարդարեցին զքեզ: * Մայրք 'ի Սանայիր լերա-
նէ շինեցան քեզ պահանգք, եւ տախտակք նաձիք 'ի Լի-
բանանէ առան, առնել քեզ կայմս եղեւնափայտեայս:
6 * 'Ի Բասանէ արարին զթիկս նաւաց քոց: եւ զմեհեանս
քո շինեցին 'ի փղոսկրեաց: ապարանս անտառախիտս
7 'ի կղզեաց Քետիմացւոց: * Բեհեզ ընդ դիպակի գոր-
ծեցաւ քեզ. 'ի պատուաս յԵգիպտոսէ՝ արկանելիք քեզ
'ի փառս, եւ հանդերձ ծիրանի եւ կապուտակ 'ի կղզեացն
8 յԵլիսացւոց եղեն 'ի զարդ պաճուճանաց քոց: * Եւ
իշխանք քո բնակիչք Սիդոնացւոց. եւ եղեն արագա-
ցիք նաւավարք քո, եւ իմաստունք քո Տիւրոս որ եղեն
9 'ի քեզ. նոքա եղեն քեզ նաւապետք: * Եւ ծերքն մա-
տենադէտք, եւ իմաստունք նոցա որ էին 'ի քեզ, նոքա
զօրացուցանէին զխորհուրդս քո: Եւ ամ՛ նաւք ծովուն
եւ նաւավարք նց եղեն քեզ երթալ յարեւմուտս արե-
10 մտից: * Արդացիք եւ Լիբէացիք Թիկունք զօրու քո.
արք ընտիրք պատերազմողք, որ կախեցին զվահանս եւ
սաղաւարտս իւրեանց 'ի քեզ, եւ նոքա փառաւորեցին
11 զքեզ: * Որդիքն Արադացւոց զօրուքն իւրեանց ըզ-
պար

---

(21) Ոմանք. Խնդրեսցիս՝ եւ ոչ գտցիս:
ԳԼ. ԻԷ. (4) 'Ի բազմ. գրչին. Բեէլիմայ: Սահմանակիցք քո
որդիքն: (5) Ոմանք. Մայրք 'ի Սանիր լեռնէ: (5) Ոսկան.
Եւ տախտակք եւ նոճիք 'ի Լիբան'': (7) Բազում. Քեզ, պատ-
տուած յԵ'': (7) Օրինակ մի. 'Ի զարդ պատմուճանաց քոց:
(8) Յօրինակին. Արդացիք նաւավարք քո: (8) Ոմանք.
Որ էին 'ի քեզ: (9) Ոմանք. Որ են 'ի քեզ, նոքա . . .
նաւք ծովու եւ նաւավարք իւրեանց եղեն 'ի քեզ երթալ:
(11) Օրինակ մի. Զպարսպաւ քոյովք: (11) Յօրինակին.
Զձարտս իւրեանց կախէին շուրջ՝'': Բայց որպէս աստ

Digitized by Google

պարսպաց քոց պատերազմողք կային՝ և պահէին զաշտա-
րակս քո, զկապարճս իւրեանց կախէին շուրջանակի
'ի պարիսպս քո. և նոքա իսկ բովանդակեցին զգեղեց-
կութիւն քո: * Կարքեդոնացիք վաճառականք քո 'ի բազ-
մութենէ ամ զօրութեան քոյ. զարծաթ և զոսկի և զպղինձ՝ և
զերկաթ և զանագ՝ և զկապար ետուն 'ի վաճառս քո:
* Յոյնք և ամ որ շուրջ զնովաւ էին մարդավաճառք
քո, և անօթս պղնձիս ետուն 'ի վաճառս քո: * Եւ 'ի
տանէ Թորգոմայ ձիովք և հեծելովք և ջորւովք լցին
զվաճառս քո: * Որդիք Հռոդացւոց վաճառականք քո:
յաճախեցին 'ի կղզեաց զվաճառս քո, ժանեօք փղոս-
կրեօք. և երթևեկողն մարդիկ տային 'ի գինս: * Եւ 15
վաճառս քո բազմացելովք յաղխամաղխէ քումմէ. յա-
մեթոյ զաւաչիւն, և երփներփն նարօտս 'ի Թարշիշոյ:
և հռամովթ և կարքեդոն լցին զվաճառս քո: * Հրէաս- 16
տան և որդիքն Իէլի՝ վաճառականք քո ցորենով և խո-
կովք՝ և կասեաւ՝ և ընտիր ընտիր մեղու, և իւղով, և
ռետինաւ լցին զաղխամաղխեայ վաճառս քոյ: * Դա- 17
մասկոս վաճառականք քո. և բազմամբոխ և 'ի բազում
զօրութենէ քումմէ. գինի 'ի քեղբոնեայ, և ասր 'ի Միլէ-
տեայ: * Դան՝ և Յաւան 'ի Միաւղենայ բերէին քեզ գի- 19
նի 'ի վաճառս քո. յանելայ երկաթ գործեալ անիւս
պատրաստեալս 'ի վաճառս քո: * Դեդանացիք վաճա- 20
ռականք քո, ածէին կառս ընտիրս ջորւովք հանդերձ:
* Արաբացիք՝ և ամ իշխանք կեդարու, և նոքա վաճա- 21
ռականք ընդ ձեռամբ քով ուլս, և խոյս, և որթս՝
վաճառէին 'ի քեզ: * Սաբա և Հռեգմա, և նոքա վա- 22
ճառականք քո. եւղս անուշունս, և ականս պատուա-
կանս, և ոսկի, ետուն 'ի վաճառս քո: * Խառան, և 23
քաննան, և դադան, և նոքա վաճառականք քո: Ասուր,
և Քաղմադ վաճառականք քո: * Որք բերէին 24
քեզ

Վերջակէտս և այլ օրինակ մի: (11) Բազումք. Կախեցին շուր-
ջանակի: (15) Ոմանք. Որդիք Հռոմայեցւոց վաճառա-
կանք քո յաճախ": (15) Օրինակ մի. Ժանեօք փեղոսկրաց:
(15) Բազումք. Մարդիկ տային գինս: (16) Բազմք. Յա-
մեթոյ ատաչիւն: (16) Ոմանք. Եւ կոյրքող՝ լցին: (17) Ո-
մանք. Զաղխամաղխս վաճառաց: (18) Ոմանք. Եւ 'ի բազ-
մաղխէ և 'ի բազմազօրութենէ քում": և ասր 'ի Միլիտայ: Ո-
մանք. 'Ի բազում աղխէ՝ և 'ի բազում: (19) Բազումք.
Անիւս պատրաստ 'ի վաճ": (20) Ոմանք. Դեդենացիք
վաճառ"... ջորեօք հանդ": (21) Այս ոմանց պակասի. Ընդ
ձեռամբ քով ուլս, և խոյս, և որթս՝ վաճառէին 'ի քեզ:
(22) Ոմանք. Սաբա և Հռեգմա: (23) Ոմանք. Եւ քա-
նան և Դեդան: (24) 'Ի լուս". Նարօտեայ:

Digitized by Google

քեզ վաճառս ընդ մաքրիմ, և ընդ գալիմ՝ հիր, և կար֊
միր, և կապուտակ, և երփն երփն նարօտուց. և դանձս
25 ընտիրս վանդակեալս չուանօք: * 'ի Նաւս Նոճիս, ո֊
րովք էր վաճառն քո: Նաւք 'ի բազմութեան վաճառաց
քոց, և 'ի յաճախութեան աղխամաղխ քոյ, լցար ծան֊
26 րացար յոյժ: 'ի սիրտ ծովու * 'ի ջուրս բազումս վա֊
րեցին զքեզ նաւավարք քո: հողմ հարաւոյ խորտա֊
27 կեաց զքեզ 'ի սիրտ ծովու: * և զօրութիւն քո, և վարձք
քո, և խառնադանջիցն քոց, և նաւավարք քո, և նաւա֊
պետք քո, և խորհրդականք քո, և խառնադանջք խառ֊
նադանջից քոց. և ամ արք պատերազմողք քո որ 'ի
քեզ, և ամ ժողովք որ 'ի միջի քում անկցին 'ի սիրտ
28 ծովու՝ յաւուր կործանման քոյ: * 'ի ձայնէ բարբառոյ
29 քոյ նաւավարք քո երկիւղիւ զարհուրեսցին. * և իջ֊
ցեն 'ի նաւաց իւրեանց. ամ նաւավարք քո և նաւա֊
պետք քո առապարապահք նաւաց, յափն ծովուն կաց֊
30 ցեն: * և աղաղակեսցեն 'ի վր քո, և փոխեսցեն զձայնս
իւրեանց. գուժեսցեն դառնապէս, հող 'ի գլուխ լի֊
31 ցին. * ընդ մոխիր թաւալեսցին. գերծցեն զգլուխս
'ի կնդութեն, և քրձազգածք լիցին, և լացցեն 'ի վր քո
32 դառնացեալ սրտիւք: * Կոծ դառնութե առցեն որդիք
նց 'ի վր քո, ողբս առցեն և ողբասցեն. Ո՞վ էր իբրև
33 զտիւրոս որ լռեաց դադարեաց 'ի մէջ ծովուն: * որ֊
չափ ինչ գտեր քեզ վարձս 'ի ծովէ այտի. լցուցեր զազգս
'ի բազմութէ քումմէ, և յաղխամաղխէ վաճառաց քոց
34 մեծացուցեր զամ թագաւորս երկրի: * Արդ բեկար
'ի ծովուդ 'ի խորս ջուրց վաճառք քո. և ամ ժողովք
35 քո 'ի միջի քում, անկան ամ նաւավարք քո: * ամ բը֊
նակիչք կղզեաց տրտմեցան 'ի վր քո. և թագաւորք նց
զարհուրելով զարհուրեցան. և հեղին արտասուս զե֊
36 րեսօք իւրեանց 'ի վերայ քո: * վաճառականք ազգաց
շշեցին 'ի վր քո. 'ի կորուստ մատնեցար, և այլ ոչ ևս
իցես յաւիտեան՝ ասէ տր ած:

ԳԻ.

(25) Օմանք. Նաւուք 'ի բազմութե.. և յոյ": (27) Յօրինակին 'ի կարգ բնաբանի գրեալ արարեալ՝ և վարձք քո. և դարանի փեղի ապարասպեալ, 'ի լուսն". նշանակի 'ի մէջ բերել, համաձայն այլոց: (27) Բազումք. Եւ խառնադանջք քո 'ի խառնադանջից: (29) Ոսկան. Յափին ծովու կացցեն: (30) Բազումք. Գուժես֊ ցեն դառնապէս: (31) Օմանք. Եւ քրձազգեցեալք լիցին: (32) Ոսկան. Լռեաց և դադարեաց: (33) Օմանք. 'ի ծո֊ վէ անտի: (34) Օմանք. Արդ բեկաւ 'ի ծովուդ... և ամ ժողովուրդք քո 'ի միջի: (35) Օմանք. Եւ հեղին զար֊ տասուս զերեսն": (36) Օմանք. Ոչ ևս իցես յաւիտեանս:

Digitized by Google

ԳԼ. ԻԸ.

'Ի Վերայ Իշխանին Տիւրոսի :

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ : * Եւ դու որդի մար-
դոյ՝ ասա՛ ցիշխանն Տիւրոսի : Այսպէս ասէ Տէր
Տէր . Փոխանակ զի հպարտացաւ սիրտ քո , եւ ասացեր՝
թէ Աստուած եմ ես , եւ զբնակութիւն Աստուծոյ բնակեցի 'ի սիրտ ծո-
վու . մարդ ես դու՝ եւ ոչ Աստուած . եւ ետուր զսիրտ քո իբրեւ
զսիրտն Աստուծոյ : * Միթէ իմաստնագոյն իցես քան զԴա- 3
նիէլ , կամ իմաստունք խրատեցին զքեզ հանճարովն
իւրեանց : * Միթէ իմաստութեամբ քով կամ խորհրդով 4
արարեր դու քեզ զօրութիւն , եւ ստացար ոսկի եւ արծաթ
'ի գանձս քո : * Կամ բազմութեամբ իմաստութեան քոյ եւ վա- 5
ճառուց՝ յաճախեցեր զզօրութիւն քո , եւ բարձրացաւ սիրտ
քո զօրութեամբ քով : * Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր . 6
Փոխանակ զի ետուր զսիրտ քո իբրեւ զսիրտն Աստուծոյ . * փոխանակ 7
այնորիկ ահաւասիկ ես ածից 'ի վերայ քո օտարս ժան-
տագործս յազգաց , եւ թափեսցեն զսուրս իւրեանց 'ի
քեզ , եւ 'ի վերայ գեղոյ իմաստութեան քոյ , եւ տարածեսցեն
զգեղ քո 'ի կործանում . * եւ կործանեսցեն զքեզ՝ եւ մե- 8
ռանիցիս մահու վիրաւորաց 'ի սիրտ ծովու : * Միթէ 9
ասելով ասիցես՝ Աստուած եմ ես՝ առաջի վիրաւորացն քոց .
բայց դու մարդ ես՝ եւ ոչ Աստուած . եւ 'ի բազմութեան վիրաւո-
րաց քոց * մահուամբ անթլփատից մեռանիցիս 'ի ձեռաց 10
օտարաց . զի ես խօսեցայ ասէ Ադոնայի Տէր : * Եւ 11
եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ . Որդի մարդոյ՝ ողբս առ
'ի վերայ իշխանին Տիւրոսի , * եւ ասասցես ցնա . Այսպէս 12
ասէ Տէր Տէր . Դու ես կնիք նմանութեան լի իմաստութեամբ՝
եւ պսակ գեղեցկութեան . * 'Ի գրգանս դրախտին Աստուծոյ ե- 13
ղեր , եւ զամենայն ականս պատուականս 'ի քեզ կապեցեր .
Զսարդիոն . եւ զտպազիոն . եւ զզմրուխտ . եւ զկարկե-
հան . եւ զշափիղայ . եւ զյասպիս . զարծաթ եւ զոսկի .
եւ զզոճայգին . զականան . զմելեւոնիկն . զոսկեքարն . բը-
րիւ

ԳԼ. ԻԸ. (2) Ոմանք . Եւ զբնակութիւն Այ բնակեցի . . մարդ
ես դու՝ եւ ոչ ես Այ : (2) Ոմանք . Եւ 'ի բնակութեան Այ
բնակեցայ : (3) Ոմանք . Հանճարովք իւրեանց : (6) Ո-
մանք . Վս այդորիկ այսպ" : (7) Ոմանք . Ահաւասիկ ես ա-
ծից . . . զսուրս իւրեանց . . . զգեղեցկութիւն քո 'ի կո" :
(8) Ոմանք . Եւ կործանեսցեն զքեզ՝ եւ մի յառնիցես . եւ
մահու մի" : (9) Ոմանք . Առաջի վիրաւորացն քոց . բայց
դու : (9)(10) Ոմանք . Վիրաւորաց եւ մահուչ անթլ" :
(12)(13) Ոմանք . Լի իմաստութեամբ եւ կատարեալ գեղով :
'Ի փափկութեան դրախտին Այ եղեր : (13) Ոմանք . Զսա-

Digitized by Google

բիւրեղն . զեղեգնաքարն ։ եւ ոսկւով լցուցեր զգանձս
քո, եւ զշտեմարանս քո 'ի քեզ . յօրէ յորմէ հաստատե-
14 ցար եւ հանդերձեցար * ընդ օծելոյ քրոբէին, եւ ետու ըզ-
քեզ 'ի լեառն սուրբ Այ, եւ եղեր 'ի մէջ հրեղէն վի-
15 մացն ։ * Եղեր անարատ յաւուրսն քո, յօրէ յորմէ հաս-
տատեցար դու, մինչեւ գտան անիրաւութիւնք 'ի քեզ ։
16 * 'Ի բազմութենէ վաճառաց քոց լցեր զշտեմարանս քո
անիրաւութեամբ . մեղար՝ եւ վիրաւորեցար ։ 'Ի լեռնէն
Այ խլեաց զքեզ քերովբէն վարսաւոր, 'ի միջոյ հրեղէն վի-
17 մացն ։ * եւ բարձրացաւ սիրտ քո 'ի գեղեցկութեան քում,
եւ ապականեցաւ հանճար քո հանդերձ գեղովն քո ։ Վս
բազմութեան մեղաց քոց ընկեցի զքեզ յերկիր . յանդի-
18 ման թագաւորաց ետու զքեզ 'ի խայտառակութիւն ։ * Վս
բազմութեան մեղաց քոց, եւ խարդախութեան վաճառաց քոց՝
աղծեցեր զսրբութիւնս քո ։ Հանից հուր 'ի միջոյ քումմէ՝
եւ նա կերիցէ զքեզ . եւ տաց զքեզ 'ի մոխիր յերկրին
19 քում առաջի ամ տեսողացն քոց ։ * եւ ամենեքին որ
ճանաչեն զքեզ 'ի մէջ ազգաց տրտմեսցին վս քո . զի
եղեր 'ի կորուստ, եւ ոչ եւս իցես յաւիտեան ։
20 'Ի վերայ Սիդոնի ։ * Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ ։ * Որ-
21 դի մարդոյ՝ հաստատեա զերեսս քո 'ի վր Սիդոնի .
22 մարգարէ ա՛ց 'ի վր նր, * եւ ասասցես ։ Այսպէս ասէ
ադոնայի Տր . ահաւասիկ ես 'ի վր քո Սիդոն, եւ փա-
ռաւորեցայց ես 'ի քեզ ։ եւ ծանիցես թէ ես եմ Տր
յառնել իմ 'ի քեզ դատաստանս, եւ սբ եղէց ես 'ի
23 քեզ ։ * Եւ առաքեցից 'ի վր քո մահ, եւ արիւն 'ի հը-
րապարակս քո . եւ անկցին վիրաւորք 'ի միջի քում, աղ-
տեսցին շուրջ զքեւ սրովք ։ եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տր ։
24 * Եւ ոչ եւս եղիցին տանն Իէլի խոչ դառնութեան, եւ փուշ
ցաւոց յամենեցունց որ շուրջանակի անարգեցին զնս ։
25 եւ ծանիցես թէ ես եմ ադոնայի Տր ։ * Այսպէս ա-
սէ ադոնայի Տր . եւ ժողովեցից զտունն Իէլի յազգաց
ուր ցրուեցան անդր . եւ սուրբ եղէց 'ի նոսա առաջի
ազգաց եւ ժողովրդոց . եւ բնակեսցեն յերկրին իւրեանց
26 զոր ետու ծառային իմում յակոբու, * եւ բնակեսցեն
'ի նմա յուսով . շինեսցեն տունս, եւ անկեսցեն այգիս՝
եւ

զեպրելն . . զեղեգնաքարն . կամ, զերկնագնաքարն ։ (16) Ոմ-
նանք . Զշտեմարանս քո անօրէնութեամբ ։ (19) Ոմանք . Զի
եղիցես 'ի կորուստ ։ (20) Բաղ . 'Ի վերայ Ծայդանու ։
(21) 'Ի լուս". Թո 'ի վերայ Ծայդանու . համաձայն Եբրայեցւոց եւ
Քաղդ" ։ (22) Ոմանք . Ահաւասիկ ես 'ի վր քո Ծայդան ։
(24) Բաղում . Եւ ոչ եւս եղիցին տանն . . . եւ ծանիցեն
թէ ես եմ ։ (25) Ոմանք . Եւ սբ եղէց առաջի . . . ծա-
ռային իմոյ յա" ։ (26) Ոմանք . Դաստակերտս յանդաստանս ։

և բնակեսցեն յուսով. յորժամ արարից դատաստան
յամենեսին որ շուրջանակի անարգեցին զնոսա։ Եւ ծա-
նիցեն թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, և Աստուած հարցն նոցա։

ԳԼ. ԻԹ.

'Ի Վ҃ր Եգիպտոսի, և փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց։

ԻԶ Յամին տասներորդի՝ յամսեանն տասներորդի՝ աւուր 1
մի էր ամսոյն, եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ։ *Որ- 2
դի մարդոյ՝ հաստատեսցես զերեսս քո 'ի վ҃ր փարաւոնի
արքային Եգիպտացւոց. մարգարէացի՛ր 'ի վ҃ր նր՟ և 'ի վ҃ր
ամ Եգիպտոսի, *խօսեաց՝ և ասասցես։ Այսպէս ասէ Տր 3
Տր, անհաւանեալ ես 'ի վ҃ր քո փարաւոն արքայ
Եգիպտացւոց վիշապդ մեծ՝ որ նստիս 'ի մէջ գետոց. որ
ասես թէ իմ են գետքս՝ և ես արարի զնոսա։ *Եւ ես 4
արկից դանդանաւանդ 'ի կզակս քո, և մածուցից զձկ-
կունս գետոց 'ի թեւս քո, և հանից 'ի միջոյ քումմէ
զգետս քո. և ամ ձկունք գետոց կցեսցին 'ի թեւս
քո։ *և կործանեցից զքեզ արագ արագ, և զամ ձկ- 5
կունս գետոյ քոյ։ ընդ երեսս դաշտին անկանիցիս,
և մի ժողովեսցիս, և մի եւս ամփոփեսցիս. զի գազանաց
երկրի՝ և թռչնոց երկնից ետու զքեզ 'ի կերակուր։
*Եւ ծանիցեն ամ բնակիչք Եգիպտացւոց թէ ես եմ 6
Տր. փոխանակ զի եղեր գաւազան եղեգնեայ տանն
Իսրլի. *և յորժամ յենուին 'ի քեզ՝ ելանէիր ընդ ձեռս 7
նց, և յորժամ բուռն հարկանէր զքէն ամ ձեռն, և
յորժամ յենուին 'ի քեզ՝ խորտակէիր և բեկանէիր
զամ մէջս նց։ *Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր Տր. ա- 8
հաւասիկ ես ածեմ 'ի վ҃ր քո սուր, և կոտորեցից 'ի քէն
զմարդ և զանասուն։ *և եղիցի երկիրդ Եգիպտ- 9
ացւոց 'ի կորուստ՝ և յաւերակ. և ծանիցես թէ ես եմ
Տր։ փոխանակ զի ասէիր՝ թէ գետքս իմ են, և ես ա-
րա-

Գլ. ԻԹ. * Բաղդատ. Եւ փարաւոնի թագաւորին եգ": (1) Ոսկան. Եւ եղև բան Տն։ (2) Բ҃ղձ. 'Ի Վ҃ր փարա- ւոնի թագաւորին։ (3) Բ҃ղձ. Վիշապդ մեծ։ (4) Յօրի- նակին 'Ի Վ҃ր՝ Ե՛ւ ես արկից, չակերտ եղեալ այնոցիկ բա- նից զկնի հանդոյցն այլ ձեռամբ օրինակի։ (4) Ոմանք. Եւ ես արկից դանդաղ": (4) Ոսկան. Եւ մածուցից զձկունս գետոյդ։ (5) Ոմանք. Զքեզ արագ արագ. (5) Ոսկան. Անկանիցիս, և մի ժողովեսցիս։ Որ օրինակ Գ ընդ ա- ջակայ. և մի եւս հաւաքեսցիս։ (6) Ոմանք. Բնակիչք Ե- գիպտացւոցն։ (7) Ոսկան. Եւ բեկանէիր զմէջս նոցա։ (8) Ոսկան. 'Ի քէն զամ մարդ՝ և զան": (9) Ոմանք. Եւ ծանիցեն թէ ես եմ։

10 բարձր զատաս • * Վն այդորիկ աՀաւասիկ ես 'ի վր քո՛
և 'ի վր սմ գլխոյդ քոյ, և տաց զերկիրդ եգիպտաց_
ւոց յաւերակ՝ և 'ի սուր, և 'ի կորուստ, 'ի մագդով_
ղայ՝ և 'ի սուՀենայ մինչև 'ի սաՀմանս եթեովպացւոց։
11 * Եւ մի անցցէ ընդ նա ոտն մարդոյ • և կճղակ անաս_
նոյ մի գնասցէ ընդ նա • և մի բնակեսցէ ամս քառա_
12 սուն։ * և տաց զերկիրն նորա 'ի կորուստ 'ի մէջ աւե_
րակ երկրին • և քաղաքք նոցա 'ի մէջ աւերեալ քաղա_
քաց • և եղիցին յապականութիւն ամս քառասուն։ և ցրը_
ուեցից զեգիպտոս 'ի մէջ ազգաց • և Հոսեցից զնոսա
13 ընդ գաւառս։ * Զի այսպէս ասէ տր տր, յետ ամացն
քառասնից ժողովեցից զեգիպտացիս յազգաց ուր ցրը_
14 ուեցան 'ի նս։ * և դարձուցից զգերութիւն եգիպտաց_
ւոցն, և բնակեցուցից զնս յերկիրն պաթուրէս՝ յերկ_
րին ուստի առան։ և եղիցի անդ իշխանութիւն մի՝ տառա_
15 պեալ քան զամ իշխանութիւնս։ * Եւ եղիցի խոնարՀա_
գոյն, և մի ևս բարձրասցի 'ի վերայ ազգաց։ և սակա_
ւաւորս արարից զնս, զի մի բազմասցին 'ի մէջ ազ_
16 գաց։ * և մի ևս եղիցին տանն իՍրի յոյս յիշատակի անօ_
րէնութե, երթալ զՀետ սոցա նց։ և ծանիցեն թէ ես
եմ ադոնայի տր։

17 Դարձեալ 'ի Վերայ Եգիպտոսի։ * Եւ եղև 'ի քսաներորդի
և յեւթներորդի ամին, որ օր մի էր ամսոյն առաջնոյ •
18 եղև բան տն առ իս՝ և ասէ։ * Որդի մարդոյ, նաբու_
քոդոնոսոր արքայ բաբելացւոց աշխատեցոյց զզօրս
իւր աշխատութբ մեծաւ 'ի վր տիւրոսի։ Ամ գլուխք
կնդացեալք՝ և ամ ուսք գերծեալք • և վարձք նմա և
զօրաց նր ոչ եղեն առ 'ի տիւրոսէ ծառայութեն՝ զոր
19 ծառայեցին ինձ 'ի նմա։ * Վն այնորիկ այսպէս ասէ
տր տր, աՀաւասիկ տաց նաբուքոդոնոսորայ արքային
բաբելացւոց զերկիրն եգիպտացւոց։ և առցէ զբազ_
մութի նր, և աւարեսցէ զաւար նր, և կողոպտեսցէ զկո_
20 ղոպուտ նր, և եղիցի վարձ զօրաց նր։ * փոխանակ
Հարկին յորում ծառայեաց ինձ 'ի տիւրոս, ետու նմա
զեր_

(10) Ոմանք • Վն այնորիկ աՀաւասիկ"։ (11) Ոմանք • Ընդ նա մի գնասցէ։ (12) Ոմանք • Եւ քաղաքք նր 'ի մէջ աւերեալ քաղաքաց եղիցին յապա"•• և ցրուեցից զնս ընդ գաւառս։ (14) Ոսկան • Յերկիրն պաթուրէ։ (17) 'Ի բազումս պակասի վերնագիրս այս՝ Դարձեալ 'ի վր եգիպտոսի։ (18) 'Ի չաս"• Ուսք քերծեալք • Համաձայն ոմանց 'ի բնաբ"։ (18) Ոսկան • Եւ զօրացն իւրոց ոչ եղեն։ (18) Բազումք • Առ 'ի ծուրայ ծառայ"։ (19) Բազումք • Վն այսորիկ այսպէս •• աՀաւասիկ ես տաց։ (19) Ոմանք • Եւ առից զբազմութի ••• և կողոպտեսցէ զկողոպուտ նր,։

Digitized by Google

զերկիրն Եգիպտացւոց ընդ նմա. զոր աշխատեցին ինձ:
Այսպէս ասէ Տէր Տէր: * յաւուր յայնմիկ ծագեսցէ
եղջիւր յամենայն տանն Իսրայէլի. եւ քեզ տաց բերան բացեալ ՚ի մէջ
նոցա. եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր:

ԳԼ. Լ.

Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. * Որդի մարդոյ՝ 2
մարգարէացի՛ր՝ եւ ասասցես: Այսպէս ասէ Ադո-
նայի Տէր Տէր. ո՜հ ո՜հ, օր: * զի մերձ է օր Տեառն, օր մգին. 3
զի հասեալ է վախճան ազգաց: * Եւ եկեսցէ սուր ՚ի 4
մէջ Եգիպտացւոց, եւ եղիցի խռովութիւն ՚ի կողմանս՝ Եթով-
պացւոց. եւ անկցին վիրաւորք յԵգիպտոս, եւ առ-
ցեն զբազմութիւն նորա, եւ տապալեսցին հիմունք նորա:
* Պարսիկք, եւ Կրետացիք, եւ Լիդացիք, եւ Լիբեացիք, 5
եւ ամենայն խառնադանդաղքն. եւ յորդւոց ուխտին իմոյ ՚ի նոյն
սրով կոտորեսցին: * Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. 6
կործանեսցին մխիթարք Եգիպտացւոց, եւ իջցէ հպար-
տութիւն զօրութեան նորա, ՚ի Մագդոլայ մինչեւ ցՍուենէ սրով
անկցին ՚ի նմա, ասէ Ադոնայի Տէր: * Եւ աւերեսցի ՚ի 7
մէջ աւերականաց աշխարհաց, եւ քաղաքք նոցա ՚ի մէջ քա-
ղաքաց աւերելոց: * Եւ ծանիցեն՝ թէ ես եմ Տէր, յոր- 8
ժամ արկից հուր ՚ի մէջ Եգիպտացւոցն. եւ խորտակես-
ցին ամենայն օգնականք նորա: * Յաւուր յայնմիկ ելցեն հրեշ- 9
տակք յերեսաց իմոց տագնապաւ՝ ապականանել զանհոգ
յոյսն Եթովպացւոց, եւ եղիցի խռովութիւն ՚ի նոսա յաւուրն
Եգիպտացւոց. քանզի ահաւասիկ հասեալ է: * Այս- 10
պէս ասէ Տէր Տէր. եւ կորուսից զբազմութիւն Եգիպտաց-
ւոցն, ՚ի ձեռն Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելաց-
ւոց. * Նա՝ եւ զաւրք նորա ընդ նմա. ժանտագոյնք յազ- 11
գաց առաքեսցին կործանել զերկիրն, եւ թափեսցեն
զամենայն սուրս իւրեանց ՚ի մէջ Եգիպտոսի, եւ լցցի երկիրն
վիրաւորօք: * Եւ տաց զգետս նորա յանապատ, եւ մատ- 12
նեցից զերկիրն ՚ի ձեռս չարաց. եւ կորուսից զերկիրն
լրիւ հանդերձ ձեռօք այլազգեաց. զի ես Տէր խօսեցայ:
* Այսպէս ասէ Տէր Տէր. կորուսից զգարշելիսն, եւ 13
դադարեցուցից զմեծամեծս ՚ի Մեմփեացւոց, եւ զիշխան
յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ ոչ եւս լինիցին. եւ տաց ահ
՚ի

(21) Բազումք. Եղջեւր ամ տանն: (21) Ոմանք. Եւ ծանիցես, թէ ես եմ:

ԳԼ. Լ. (3) Բազ. Օր մգին. հասեալ է վա՞: (5) Այլ. խառնադանդաղքն: (7) Ոմանք. Եւ աւերեսցի ՚ի մէջ ա՞: (9) Ոմանք. Զանհոգ յոյսն Եգիպտացւոց: (11) Բազ. Եւ թափեսցեն զսուրս իւր՞: (12) Բազումք. Զգետս նց յանապատ: (12) Յօրինակին. ՚ի ձեռս չարաց:

Digitized by Google

14 'ի մէջ երկրին եգիպտացւոց. * և կորուսից զերկիրն
պաթուրէս, և արկից հուր զտափանաւ, և խնդրեցից
15 զվրէժ 'ի դիոսպոլսեցւոց: * և հեղից զբարկութիւն իմ 'ի
վր սաւխայ զօրութեան եգիպտացւոց, և կորուսից զբա-
16 զմութիւն մեմփացւոց: * և տաց հուր յեգիպտոս, և
խռովութեամբ խռովեսցի սայխ: և եղիցի քաղաքն դիոսպո-
17 լսացւոց յերկփծումն. և բղխեսցեն ջուրք: * Երիտա-
սարդք արեգ քաղաքի և բուբաստայ՝ անկցին սրով,
18 և կանայք նց 'ի գերութիւն վարեսցին: * և խաւարես-
ցի տիւ 'ի տափնաս, 'ի փշրել իմ անդ զգաւազանն իշ-
խանութեան եգիպտացւոցն. և կորիցէ անդ հպարտութիւն
զօրութեան նր, և զնոյն մէգ ծածկեսցէ. և դստերք նր 'ի
19 գերութիւն վարեսցին: * Եւ արարից դատաստան յեգիպ-
տոս. և ծանիցեն թէ ես եմ տր:

20 Գուշակումն 'ի վերայ եգիպտոսի: * Եւ եղև 'ի մետասանե-
րորդի ամի անդ՝ յամսեանն առաջնում, որ օր եւթն էր
21 ամսոյն. եղև բան տն առ իս և ասէ: * Որդի մարդոյ,
զբազուկս փարաւոնի արքային եգիպտացւոց խորտա-
կեցից, և ահա ոչ եւս պատեսցի 'ի բժշկութիւն. և ոչ տա-
ցին 'ի վր նր դեղք, կամ թէ զօրանայցէ ունել սուր
22 'ի ձեռին: * Վն այսորիկ այսպէս ասէ տր տր. ահա-
սասիկ ես 'ի վր փարաւոնի արքային եգիպտացւոց, և
խորտակեցից զբազուկս նր հզօրս, զձեռագնացապատս և
զանձնապատս. և ընկեցից զսուրն 'ի ձեռանէ նորա:
23 * և ցրուեցից զեգիպտոս ընդ ազգս, և հոսեցից զնս
24 ընդ գաւառս: * Եւ զօրացուցից զբազուկս արքային
բաբելացւոց, և տաց զսուր իմ 'ի ձեռս նր. և ածցէ
զնոյն 'ի վր երկրին եգիպտացւոց, և աւարեսցէ զա-
25 ւար նր, և կողոպտեսցէ զկապուտ նր: * և զօրացու-
ցից զբազուկս արքային բաբելացւոց. և բազուկքն
փարաւոնի լքցին: Եւ ծանիցեն թէ ես եմ տր, 'ի տալն
իմ զսուրն իմ 'ի ձեռս արքային բաբելացւոց, և ձգ-
գէ

---

(14) Ոմանք. Զվրէժ եգիպտոսպօլացւոց: (15) Բազումք. 'ի վերայ սայիսայ: Իսկ ոմանք. սայինայ: (16) Ոմանք. Քաղաքն եգիպտոսպօլսացւոց: (17) Ոմանք. Եւ երիտասարդք.. 'ի գերութիւն վարեսցին: (18) Ոմանք. Եւ փշրել անդ իմ զգաւազանն.. 'ի զօրութիւն նր.. դստերք նորա 'ի գերութիւն վարես': (19) Ոմանք. Դատաստանս յեգիպ': (20) Ի բազումս չիք վերնագիրս՝ Գուշակումն 'ի վր եգիպ': (21) Ոմանք. խորտակեցի. և ահա... սուր 'ի ձեռն: (22) Ոմանք. Վն այսորիկ.. ահաւասիկ ես.. զձեռագնացապատս և զանձս': (24) Բազումք. Զսուր 'ի վր եգիպտացւոց: (25) Բազումք. 'Ի տալ իմ... և ձգեցից զնա 'ի վր երկրին եգիպտացւոց:

Digitized by Google

դեցից զնա 'ի մէջ արքային Եգիպտացւոց: * Եւ ցրու- 26
եցից զԵգիպտոս ընդ ազգս, և հոսեցից զնոսա ընդ
գաւառս: և ծանիցեն ամ Եգիպտացիքն թէ ես եմ Տր:

ԳԼ. ԼԱ.

Եւ եղև յամին մետասաներորդի՝ յամսեանն երրոր-
դի, որ օր մի էր ամսոյն. եղև բան Տն առ իս և
ասէ: * Որդի մարդոյ՝ ասա ցարքայն Եգիպտացւոց 2
ցփարաւոն և ցզօրս իւր. Ո՞ւմ նմանեցուցեր զքեզ
'ի հպարտութեան քում. * ահաւասիկ ասուր եղև նոճ 3
մի 'ի լիբանան գեղեցիկ շառաւեղօք և խիտ տաւարք՝ և
բարձր մեծութբ: 'ի մէջ ամպոց եղև գլուխ նր, * և 4
ջուր սնոյց զնա, և անդունդք բարձրացուցին զնա. և
զգետս նր ած շուրջ զամենայն իւրովք, և զանձաւա-
խիտս իւր արձակեաց ընդ ամ փայտս դաշտին: * Վն 5
այնորիկ բարձրացաւ մեծութի նր քան զամ ծառս դաշ-
տին, և տարածեցան ոստք նր. և բարձրացան շառա-
ւիղք նր 'ի ջուրց բազմաց: * 'ի տարածմանէ իւրում 'ի 6
շառաւիղս նր բնակեցին ամ թռչունք երկնից, և 'ի ներ-
քոյ ոստոցն նր ծնան ամ գազանք դաշտի, և ընդ հո-
վանեաւ նր բնակեցին ամ բազմութիւնք ազգաց: * և ե- 7
ղև գեղեցիկ բարձրութբ իւրով, վն երկայնութե ոստոց
իւրոց. զի եղեն արմատք նորա 'ի ջուրս բազումս:
* Մայրին և սարոյն և նոճ 'ի դրախտին այ, և ոչ հա- 8
ւասարեցին շառաւիղաց նր մայրքն և սոսայք՝ ոչ նմա-
նեցին ոստոց նր: Ամ փայտ 'ի դրախտին այ ոչ նմա-
նեցին նմա գեղեցկութբ * վն անտառախիտ ոստոց նր: 9
և նախանձեցան ընդ նմա ամ ծառք դրախտին փափ-
կութե այ: * Վն այնորիկ այսպէս ասէ Տր Տր. փո- 10
խանակ զի մեծացար մեծութբ, և հասին ծայրք քո
յամպս. և տեսի զհպարտութի քո, * մատնեցից զքեզ 11
'ի ձեռս իշխանին ազգաց, և արարին զնա 'ի կորուստ:
* Եւ հանին զնա, և սատակեցին զնա օտարք ժանտա- 12
գործք յազգաց, և ապալեցին զնա 'ի մէջ լերանց: յամ
ձորս անկան ոստք նր, և խորտակեցաւ սաղարթն նր ընդ
ամ դաշտս երկրի. և իջին 'ի հովանւոյ նր ամ ազգք ա-
ղանց

Գլ. լա. * Օրինակ մի ասացեն յամենայն վերնագիր. Փարաւոն
'ի մէջ Եգիպտացւոց: (3) Ոմանք. Շառաւեղաւ և խիտ ոս-
տովք: (4) Ոմանք. Ջուր սնոյց զնա: (6) Յօրինակին. 'ի շա-
ռաւիղս նր բնակեցին: (8) Բազ. 'ի դրախտին այ ոչ հա":
(9) Ոմանք. Եւ նախանձեցան ընդ նմա: (10) Ոմանք. Վն
այնորիկ այսպէս: (11) Բազում. Եւ մատնեցի զքեզ 'ի
ձեռս: (11) 'ի լուս". Եւ արարից զնա 'ի կոր". համաձայն
ոմանց 'ի բնագ": (12) Օրինակ մի. Յամ ազգաց գազանաց:

Digitized by Google

13 ջրանց, և յառաւելցին զնա ։ * Եւ ՚ի գլորելն նր̃ հան-
գիստ եղև ա̃մ թռչնոց երկնից, և ՚ի ստեղն նր̃ հասին
14 ա̃մ գազանք վայրի ։ * զի մի ևս հպարտասցին ՚ի մե-
ծութե իւրեանց ա̃մ փայտք ջրաւոնք, և ոչ արձա-
կեսցեն զծայրս իւրեանց ընդ ամպս, և մի կացցեն ՚ի
հպարտութե իւրեանց իբրև զնա որ ըմպիցեն ջուր.
ամենեքին ՚ի մի մահ մատնեցան ՚ի խորս երկրի՝ ՚ի մէջ
15 որդւոց մարդկան իջելոց ՚ի խորխորատ ։ * Այսպէս
ասէ տր տր. յաւուր յորում էջ ՚ի դժոխս՝ սուգ ա-
ռին ՚ի վր̃ նր̃ անդունդք. և արգելի զգետս նորա, և
խից արկի ջրոց բազմաց. և տխրեցաւ ՚ի վր̃ նր̃ լի-
16 բանան, և ա̃մ ծառք դաշտի լքան վս̃ նր̃ ։ * ՚Ի ձայնէ
կործանման նր̃ դղրդեցան ազգք, յորժամ իջուցի զնա
՚ի դժոխս ընդ իջեալսն ՚ի գուբ ։ և մխիթարէին զնա
՚ի սանդարամետսն ա̃մ ծառք փափկութե. և ընտիր ըն-
17 տիր գեղեցիկքն լիբանանու որ էին ջրարբիք ։ * Քանզի
նոքա իջին ընդ նմա ՚ի վիրաւորս սրոյ ՚ի դժոխս. և զա-
ւակք նր̃ որ բնակեալ էին ընդ հովանեաւ նր̃, յընդ-
18 միջեւ կենաց իւրեանց սատակեցան ։ * Ո՞ւմ նմանե-
ցար զօրութբ̃ և փառօք և մեծութբ̃ ՚՚ի ծառս փափկու-
թե. էջ՝ և ննջիր հանդերձ ծառովք փափկութե քոյ ՚ի
խորս երկրի, ՚ի մէջ անթլփատից ննջեցելոց ընդ վիրա-
ւորս սրոյ. այնպէս փարաւոն և ա̃մ բազմութի զօրու-
թե իւրոյ՝ ասէ տր տր ։

ԳԼ. ԼԲ.

1 Եւ եղև յամին երկոտասաներորդի՝ յամսեանն եր-
կոտասաներորդի, որ օր մի էր ամսոյն. եղև բան
2 տն առ իս՝ և ասէ ։ * Որդի մարդոյ՝ ասա առ ՚ի վերայ
փարաւոնի արքային եգիպտացւոց՝ և ասասցես ցնա.
առիւծացար ՚ի մէջ ազգաց, և նմանեցար վիշապի ՚ի
մէջ ծովու. և ոգորէիր ընդ գետս քո, և առ ոտքակ
պղտորէիր զջուրսն, և առաթուր կոխան առնէիր ըզ-
3 գետս քո ։ * Այսպէս ասէ տր տր. պատեցից զքեզ
թա-

---

(14) Ոմանք. Ամենքին ՚ի մահ մ
(15) Յօրինակին. Եւ արգելի զ
խից արկից ջուրց ։ (16) Բղ̃ք
սանդարամետսն ։ (16) Ոսկան
որք էին ։ (17) Բղ̃ք Ընդմիջե
մանք. Ո՞ւմ նմանեցաւ զօրու
փափկ՚՚ ։ Ոսկան. Ո՞ւմ նմանեցուցեր զօր՚՚... և ծա-
ռօք փափկ՚՚ ։ (18) Բազումք. Այնպէս փարաւոն, և ։
Գլ. ԼԲ. * Օրինակ մի յաւելու վերնագիր. Դարձեալ ՚ի
վերայ եգիպտացւոց թագաւորին ։ (3) Ոմանք. Եւ ժո-

Թակարդօք իմովք, եւ ժողովովք զօրաց բազմաց. եւ
հանից զքեզ կարթիւ իմով. *տախտակապարեցից ըզ- 4
քեզ ՚ի վր երկրի, եւ լցցին քեւ դաշտք. եւ նստուցից ՚ի
վր քո զամ թռչունս երկնից, եւ յագեցուցից ՚ի քէն
զամ գազանս երկրի: *Եւ տաց զմարմինս քո ՚ի վր լե- 5
րանց, եւ լցուցից զձորս յարենէ քումմէ: *Եւ արբու- 6
ցի երկիր յապականէ քումմէ՝ ՚ի բազմութենէ քոյ ՚ի վր
լերանց, զձորս լցից ՚ի քէն: *Եւ պատրուակեցից զեր- 7
կինս ՚ի շիջանել քում, եւ խաւարեցուցից զաստեղս նր:
զարեգակն ամպով ծածկեցից, եւ լուսին մի՛ տացէ ըզ-
լոյս իւր. *Եւ զամ լուսաւորս խաւարեցուցից ՚ի վր 8
քո. եւ տաց խաւար ՚ի վր քո՝ ասէ Տր Տր: *Եւ դըր- 9
դեցուցից զսիրտս ազգաց բազմաց, ՚ի ժամանակի երբ
հանից զգերութիւն քո ընդ ազգս յերկիր զոր ոչ գիտէ-
ցես: *Եւ ապշեսցին ՚ի վր քո ազգք բազումք, եւ թա- 10
գաւորք նոցա զարհուրելով զարհուրեսցին, ՚ի թռչել
սրոյ իմոյ առաջի երեսաց նց մինչ ունել կործանման
իւրեանց յօրէ կործանման քոյ: *Զի այսպէս ասէ 11
Տր Տր. սուր արքային Բաբելացւոց եկեսցէ ՚ի վր քո
*հանդերձ սրով սկայից, եւ կործանեցից զզօրութիւն քո. 12
եկեսցեն ամ ժանտագործք ազգաց՝ եւ կորուսցեն ըզ-
հպարտութիւն եգիպտացւոց. եւ խորտակեսցի ամ զօրու-
թիւն նր: *Եւ կորուսից զամ անասունս նր ՚ի ջուրց բազ- 13
մաց. եւ մի՛ պղտորեսցէ զնա ոտն մարդոյ, եւ կճղակ ա-
նասնոյ մի՛ կոխեսցէ զնա: *Եւ այսպ դադարեսցեն 14
ջուրք նց, եւ գետք նց նման իւղոյ գնասցեն. ասէ Ա-
դոնայի Տր: *Յորժամ տաց զեգիպտոս ՚ի կորուստ. 15
եւ աւերեսցի երկիրն լրիւ իւրով: յորժամ ցրուեցից
զամ բնակիչսն ՚ի նմանէ, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տր
Տր: *Ո՛ղբք են՝ եւ ողբասցեն զնա, եւ դստերք ազգաց 16
ողբասցեն զնա. ՚ի վր եգիպտոսի եւ ՚ի վր ամ զօրութե
նր ողբասցեն զնա ասէ Տր Տր:

ՈՂԲՔ ՚Ի ՎՐ ՓԱՐԱՒՈՆԻ Ե ԵԳԻՊՏՈՍԻ: *Եւ եղեւ յամին եր- 17
կոտասաներորդի՝ յամսեանն առաջնում, որ օր հնգե-
տասան էր ամսոյն. եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ: *Որ- 18
դի մարդոյ ողբս ար ՚ի վր զօրութեն եգիպտոսի, եւ
իջուսցեն զդստերս նր ազգքն՝ զմեռեալս ՚ի խորս երկ-
րի, առ իջեալսն ՚ի խորխորատ՝ *՚ի ջուրց վայելչու- 19
թէ.

ղովք զօրաց բազմաց: (7) Ոմանք. Ամպովք ծածկեցից:
(12) Ոսկան. Եւ յարուսցեն զհպարտութիւն եգիպտացւոց":
(12) Ոմանք. Եւ սատակեսցին ամ զօրութիք նր: (13) ՚Ի
ջրոց". Եւ կճղակ անասնոց: (15) Ոմանք. Թէ ես եմ Տր:
(17) ՚Ի ԲՆԳՐս պակասի վերնագիրս. Ողբք ՚ի վր փարաւոնի
և եգիպտոսի": (18) Բաղդատ. Առ իջեալսն ՚ի խորխորատ:

Digitized by Google

0 թն. էջ ննջեա՛ ընդ անթլփատս * 'ի մէջ վիրաւորաց.
սրով անկցին ընդ նմա, և դադարեսցէ ամենայն զօրութի-
1 ւն նորա: * Եւ ասասցեն ցքեզ սկայքն. Եկ էջ 'ի խորս խո-
րինս, զի քան զո՞վ լաւ էիր դու. էջ և դադարեաց ընդ
2 անթլփատս 'ի մէջ վիրաւորաց սրոյ: * Անդ Ասուր և
3 ամենայն ժողովուրդք նորա՝ ամենեքին վիրաւորք: անդ * տուա-
գերեզմանս նոցա 'ի խորս խորխորատին, և եղեն ժողո-
վուրդք նորա շուրջ գերեզմանօք նորա: ամենայն վիրաւորք անկան
սրով. որ արարին զգերեզմանս իւրեանց 'ի յատակս
դժոխոց, և եղեն ժողովք շուրջ զգերեզմանօք նորա: ամե-
նեքին վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ, որ ետուն զահ իւր-
4 եանց 'ի վերայ երկրին կենդանութեան: * Անդ Էլամ, և
ամենայն զօրութիւն նորա շուրջ զգերեզմանաւ նորա. ամենեքին
վիրաւորք անկեալք 'ի սրոյ իջին անթլփատք 'ի խորս
երկրի. որ ետուն զահ իւրեանց 'ի վերայ երկրին կենդա-
նութեան, և ընկալան զտանջանս իւրեանց ընդ իջեալսն
25 'ի խորխորատ * 'ի մէջ վիրաւորաց: * Անդ տուան մա-
26 սաք՝ և Թոբէլ, և ամենայն զօրութիւնք նոցա շուրջ զգերեզմանաւ
նորա. ամենայն վիրաւորք նորա ամենեքեան անթլփատք վիրա-
ւորք անկեալք 'ի սրոյ, որ ետուն զահ իւրեանց 'ի վերայ
27 երկրին կենդանութեան: * և ննջեցին ընդ հսկայսն ան-
կեալսն յաւիտենից. որ իջին 'ի դժոխս պատերազմօք
զինուքն իւրեանց, և եդան անօրէնութիւնք նոցա 'ի վերայ ոս-
կերաց իւրեանց. զի զարհուրեցուցին զհսկայս 'ի կեն-
28 դանութեան իւրեանց: * և դու 'ի մէջ անթլփատից խոր-
29 տակեսցիս, և ննջեսցես 'ի մէջ վիրաւորացն սրոյ * Անդ
եդովմ և թագաւորք իւր և ամենայն իշխանք նորա, որ ետուն
զզօրութիւն իւրեանց 'ի հարուածս սրոյ. և նոքա ընդ վի-
30 րաւորս ննջեցին ընդ իջեալսն 'ի խորխորատ: * Անդ
ամենայն իշխանք հիւսիսոյ, և ամենեքեան նոքա զօրավարք
ասորեստանեայն, իջեալք վիրաւորք հանդերձ ահիւն
զօրութեան իւրեանց. ամօթալից ննջեցին անթլփատք
ընդ վիրաւորս սուսերաց, և տարան զտանջանս իւր-
31 եանց ընդ իջեալսն 'ի խորխորատ: * Զնոսա տեսցէ փա-
րաւոն և մխիթարեսցի 'ի վերայ ամենայն զօրութեան նորա: Վիրա-
ւորք փարաւոնի 'ի սրոյ, և ամենայն զօրութիւն նորա՝ ասէ Տէր
32 Տէր: * զի ետ զահ իւր յերկիրն կենդանութեան, և ննջես-
ցէ

(21) Ոմանք. Ասասցեն քեզ. կամ, ընդ քեզ սկայքն, Եկ էջ 'ի խորխորինս. զի քան զո՞ լաւ: (22) Բազումք. Եւ ամենայն ժողովք նորա ամենայն վիրաւորք: (23) Բազումք. Եւ եղև ժողովք նորա շուրջ.. իւրեանց յատակս դժ": (24) Բազումք. Զահ իւրեանց յերկիրն կենդ": (26) Յօրինակին. Եւ ամենայն զօրութիւնք նոցա շուրջ: (27) Ոմանք. Եւ ոչ ննջեցին ընդ հսկայսն: (29) Բազումք. Անդ եդովմ, և թագաւորք: (32) Բա-

ցէ 'ի մէջ անթլփատից վիրաւորելոց սրոյ, փարաւոն՝
եւ ամ բազմութիւն իւր ընդ նմին՝ ասէ Տէր Տէր:

ԳԼ. ԼԳ.

Առ որդիսն Յակովբայ:

ԻԵ Եւ եղեւ բան Տն առ իս՝ եւ ասէ: * Որդի մարդոյ՝
խօսեաց ընդ որդիս ժողովրդեան քոյ, եւ ասաս-
ցես ցնոսա: Երկիր մի յորժամ ի վր ածիցեմ եւ սուր. եւ
առնուցուն ազգք երկրին այր մի յիւրեանց, եւ կացու-
ցանիցեն զնա դէտ: * եւ տեսանիցէ սուր եկեալ յեր-
կիրն, եւ փող հարկանիցէ՝ եւ ազդ առնիցէ ժողովր-
դեանն: * Եւ լսելով լսիցէ զձայն փողոյն՝ եւ ոչ զգու-
շասցի. եւ հասանիցէ սուրն՝ եւ ըմբռնեսցէ զնա, արիւն
նր 'ի գլուխ նորին եղիցի: * զի զձայն լուաւ փողոյն
եւ ոչ զգուշացաւ, արիւն նր 'ի վր նորին եղիցի. եւ նա՝
զի զգուշացաւ, զանձն իւր ապրեցոյց: * Եւ եթէ տե-
սանիցէ դէտն զսուրն եկեալ՝ եւ ոչ նշանակիցէ փողով.
եւ ազգն ոչ զգուշանայցէ. եւ եկեալ սուրն ըմբռնիցէ
'ի նոցանէ անձն մի. նա վս անօրէնութեան իւրոյ ըմբռնե-
ցաւ, եւ զարիւն նր 'ի ձեռաց դիտակին խնդրեցից: * Եւ
դու որդի մարդոյ, դէտ կացուցի զքեզ տանն Իէլի,
եւ լուիցես բանից բերանոյ իմոյ, եւ զգուշացուսցես զնս
իբրեւ յինէն: * Յասելն իմ ցմեղաւորն թէ մահու մե-
ռանիցիս. եւ դու ոչ խօսիցիս զգուշացուցանել զամ-
պարիշտն 'ի ճանապարհէ իւրմէ. ինքն անօրէնն յան-
օրէնութեան իւրում մեռցի, եւ զարիւն նր 'ի ձեռաց քոց
խնդրեցից: * Ապա թէ դու յառաջագոյն ազդարարեսցես
ամպարշտին զճանապարհս իւր՝ դառնալ նմա 'ի նմա-
նէ, եւ ոչ դարձցի 'ի ճանապարհէ իւրմէ. ինքն յամ-
պարշտութեան իւրում մեռցի, եւ դու զանձն քո ապրե-
ցուցեր: * Եւ դու որդի մարդոյ՝ ասա ցտունն Իէլի:
Այսպէս խօսեցարուք եւ ասացէք, եթէ մոլորութիւնք մր
եւ անօրէնութիւնք մեր 'ի մէջ են, եւ մեք 'ի նոսին մաշիմք.
եւ զիարդ ապրեսցուք: * Ասա ցնս. Կենդանի եմ ես՝
ասէ ադոնայի Տր. ոչ կամիմ զմահ ամպարշտին, այլ
դառնալ ամպարշտին 'ի չար ճանապարհէ իւրմէ՝ եւ
կեալ.

Լուծք. Վիրաւորելոց սրով:
Գլ. ԼԳ. (2) Այլք. Ընդ որդիս ժողով": (2) Ոմանք. Եւ
առնուցու ազգ երկ": (4) Այլք. Եւ ըմբռնիցէ զնա:
(5) Ոմանք. Զձայն լուաւ փողոյն: (6) Բազումք. Վս
նորէնութ իւրոյ: (7) Բազումք. Դէտ ետու զքեզ տանդ
Իէլի.. զգուշացուցանես զնոսա իբրեւ: (9) Ոմանք. Ինքն
յանօրէնութեան իւրում մեռցի, եւ դու:

Digitized by Google

կեցալ։ դառնալով դարձարուք՝ ի ճանապարհաց ձերոց
12 չարաց. և ընդէ՞ր մեռանիք տունդ Իղի։ * Եւ դու որ
դի մարդոյ՝ ասա՛ ցորդիս ժողովրդեան քոյ։ արդարու
թիւն արդարոյն ո՛չ փրկեսցէ զնա՝ յաւուր յորում մոլո
րեսցի. և անօրէնութիւն անօրինին ո՛չ չարչարեսցէ զնա՝
յաւուր յորում դառնայցէ յանօրէնութենէ իւրմէ։
Եւ արդարն ո՛չ կարասցէ ապրել յաւուր մեղաց իւ
13 րոց։ * յասել իմ ցարդարն՝ թէ կեցեալ կեցցես, և
նա յուսացեալ յարդարութիւն իւր՝ առնիցէ անօրէնու
թիւն. ամ արդարութիւնք նր͞ա մի յիշեսցին, այլ անօրէնու
14 թեամբ իւրով զոր արար՝ նովին մեռցի։ * Եւ յասել իմ
ցամպարշտն թէ մահու մեռցիս. և դարձցի ՚ի մեղաց
15

16

17

18

19

20

21 * Եւ եղև յամին երկոտասաներորդի ՚ի տասներորդ ԻԲ
ամսեանն, որ օր հինգ էր ամսոյն գերութեան մերոյ, և
հաս առ իս ոմն զերծեալ յԵմ͞ղ, և ասէ. առաւ քա
22 ղաքն։ * Եւ ձեռն Տ͞ն եղեալ ՚ի վ͞ր իմ յերեկորեայն՝
մինչև եկեալ էր նա, և եբաց զբերան իմ մինչև եկեալ
էր ընդ առաւօտն. և ՚ի բանալ բերանոյ իմոյ՝ ո՛չ ևս
23 ամփոփեցաւ անդրէն։ * Եւ եղև բանն Տ͞ն առ իս՝ և աս
24 ս
ա
ա
25 ժ
ա

Digitized by Google

[illegible]

ԻԹ [illegible]

[illegible]

ԳԼ. ԻԳ.

[illegible]

Ա [illegible]

[illegible]

ԳԼ. ԻԳ. [illegible]

Digitized by Google

վիճակ Տէր. Միթէ հովիւք զանձինս արածեն. ոչ հովիւք
3 զխաշինս արածեն։ * Ահա՝ ստամոքն զկաթն ուտէք,
և զասր զգենուք. զպարարտացեալսն զենուք. և զխաշն իմ
4 ոչ արածէք։ * զտկարացեալն ոչ զօրացուցանէք, և
զհիւանդացեալն ոչ բժշկեցէք. զխորտակեալն ոչ յանդ-
մանեցէք, և զբեկեալն ոչ պատեցէք. զմոլորեալն ոչ
դարձուցէք, և զկորուսեալն ոչ խնդրեցէք. զհզօրս
5 հարստահարեալ աշխատ առնէիք։ * Եւ ցրուեցան խաշինք
իմ, քանզի ոչ գոյին նոցա հովիւք. և եղեն կերակուր գա-
6 զանաց անտառի. և ցրուեցան, * և մոլորեցան խա-
շինք իմ ընդ ամ լերինս, և ընդ ամ բլուրս բարձանցս,
և ընդ ամ երեսս երկրի ցրուեցան խաշինք իմ. և ոչ ոք
7 էր որ խնդրէր, և ոչ այն որ դարձուցանէր։ * Վասն
8 այսորիկ հովիւք լուարուք զպատգամս Տն։ * Կենդա-
նի եմ ես ասէ ադոնայի Տէր Տէր. եթէ ոչ փոխանակ
զի եղեն խաշինք իմ յաւար, և մատնեցան խաշինք իմ
ի կերակուր գազանաց անտառի. վա զի ոչ գոյին
հովիւք, և ոչ խնդրեցին հովիւք զխաշինս իմ. և արա-
ծին հովիւքն զանձինս իւրեանց, և զխաշինս իմ ոչ ա-
9 րածեցին։ * Փոխանակ այսորիկ լուարուք հովիւք ըզ-
10 պատգամս Տն։ * Այսպէս ասէ Տէր Տէր. աՀաւասիկ
ես ի վր հովուացդ. և պահանջեցից զխաշինս իմ ի
ձեռաց նոցա, և դադարեցուցից զնոսա յարածելոյ
զխաշինս իմ, և ոչ ևս արածեսցեն զնոսա. և փրկեցից
զխաշինս իմ ի ձեռաց նոցա, և ոչ ևս եղիցին նոցա ի
11 կերակուր։ * Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. աՀաւասիկ ես
ինքնին խնդրեցից զխաշինս իմ, և այց արարից նոցա։
12 * Որպէս այցելու խնդրիցէ հովիւ զհօտ իւր, յաւուր յո-
րում իցէ մէգ և մառախուղ ի մէջ խաշանց իւրոց ցրուե-
ցելոց. նոյնպէս խնդրեցից զխաշինս իմ, և ժողովեցից
զնոսա յամ տեղեաց ուր ցրուեցան ի նմա յաւուր մգի և
13 մառախղի։ * Եւ հանից զնա յազգաց, և ժողովեցից
զնա ի գաւառաց, և ածից զնա յերկիրն իւրեանց.
և

և արածեցից զնոսա 'ի մէջ լերանց Իղի . * և 'ի ձորս՝ և 14
յամենայն բնակութեան երկրին : յարօտս փափկութեան արածե-
ցից զնոսա 'ի լերինն բարձու Իղի . և անդ եղիցին մակա-
ղաղք նոցա , անդ դադարեսցեն՝ և անդ հանգիցեն՝ 'ի
դրդութեան բարութեանց . և յարօտս պարարտութեան արա-
ծեսցին 'ի մէջ լերանցն Իղի : * Ես արածեցից զխաշինս 15
իմ , և ես հանգուցից զնոսա . և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր :
Այսպէս ասէ Տէր Տէր . * զկորուսեալն խնդրեցից , 16
և զմոլորեալն դարձուցից , զբեկեալն պատեցից , և
զնուաղեալն զօրացուցից , զպարարտն և զհզօրն պահեցից .
և արածեցից զնոսա իրաւամբք . * Եւ դուք խաշինք իմ , 17
այսպէս ասէ Տէր Տէր . ահաւասիկ ես՝ ոչխար ընդ ոչ-
խարի դատեցայց , և խոյ՝ ընդ խոյ : * չիցէ՞ ձեզ բաւա- 18
կան զգեղեցիկ արօտն յառաւելագոյն արածել . այլ և
զմնացեալ ճարակն 'ի ձէնջ ոտամբ կոխոտէիք , և ըզ-
ջուրն յստակ ըմպէիք , և զմնացեալն ապղտո-
րէիք : * և խաշինք իմ զկոխան ոտից ձերոց ճարակէին . 19
և զջուրն ապղտորեալ 'ի կոխանաց ձերոց ըմպէին : * Վասն 20
այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր . ահաւասիկ ես դատե-
ցայց 'ի մէջ հարուստ և անուաղ ոչխարաց : * փոխա- 21
նակ զի կողմամբք և ուսովք ձերովք գրթէիք և ոգո-
րէիք , և եղջերովք ձերովք խոթէիք զամ անուաղն .
և 'ի բաց մերժէիք զնա , մինչև ցրուեցան խաշինք իմ :
* Ես փրկեցից զխաշինս իմ , և ոչ ևս լինիցին 'ի յափշ- 22
տակութիւն . դատեցայց խոյ՝ ընդ խոյ : * և կացուցից 'ի 23
վերայ նոցա հովիւ մի զծառայ իմ զԴաւիթ , և նա հովուես-
ցէ զնոսա : նա եղիցի նոցա հովիւ . * և ես Տէր եղէց նոցա 24
յԱծ . և Դաւիթ ծառայ իմ իշխան 'ի մէջ նոցա : Ես՛ Տէր
խօսեցայ : * և եդից ընդ Դաւթի ուխտ խաղաղութեան , 25
և սատակեցից զգազանս չարս յերկրէ . և բնակեսցեն
յանապատի յուսով , և ննջեսցեն յանտառս : * Եւ տաց 26
նոցա շուրջ զլերամբ իմով օրհնութիւն . և տաց ձեզ անձրև ,
և եղիցին անձրևք օրհնութեան : * Ծառք դաշտականք տա- 27
ցեն

(14) Ոսկան. Եւ յամ բնակութեան երկրի" : (14) Ոմանք. Եղիցի մակաղատեղ նց : (14) Ոսկան. 'Ի դրդութեց . և յարօտս : (16) Ոմանք. Զվտարեալն : և ոմանք . զվտարեալն : (17) Բազ. Եւ խոյ է խոյ : (18) Ոսկան. Յառաւելագոյն արածել . . յստակս ըմպէիք : (18) Բազ. Զմնացեալ ևս ճարակն . . . ոտս ոտն կոխոտէք : (20) Ոմանք. Վս այդորիկ . . . ահաւասիկ ես դատեմ" : (21) Այլ. կողմամբք և ուսովք : (21) Օրինակ մի. Գոթէիք ոգորէիք : (23) Յօրինակին դն հովիւ. Զծառայ իմ զԴաւիթ : (25) Բազումք. Զգազանս չարս յերկրէ , և բնակեսցեն : (26) Ոմանք. Շուրջ զլերամբք իմ" : (27) Ոսկան. Զնա 'ի ծառայեցուցչաց :

Digitized by Google

պտղոյն զպտուղս իւրեանց, և երկիր տացէ զզօրութիւն իւր․
և բնակեսցեն յերկրի իւրեանց յուսով խաղաղութեան ։
և ծանիցեն թէ ես եմ Տր․ 'ի խորտակել իմ զլուծ պա-
րանոցի նց ։ Եւ փրկեցից զնս 'ի ձեռաց ծառայեցուց-
28 չաց իւրեանց ։ * և ոչ ևս եղիցին յաւար 'ի մէջ ազգաց․
և գազանք երկրի մի ևս կերիցեն զնս ։ և բնակեսցեն
յուսով, և ոչոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ զնոսա ։
29 * և կանգնեցից նց տունկ խաղաղութե․ և ոչևս վատնես-
ցին 'ի սովոյ 'ի վր երկրի, և նախատինս յազգաց ոչևս
30 կրեսցեն ։ * Եւ ծանիցեն թէ ես Տր ած նց՝ ընդ նոսա
եմ․ և նոքա ժողովուրդ իմ՝ տունն Իէլի, ասէ Տր Տր ։
31 * Եւ դուք խաշինք իմ ոչխարք արօտի իմոյ՝ մարդիկ
էք, և ես Տր ած ձեր, ասէ Տր Տր ։

ԳԼ․ ԼԵ․

'Ի Լերայ Եդովմայեցւոցն ։

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ ։ * որդի մարդոյ՝ ԼԱ
2 դարձո զերեսս քո 'ի վր լերինն սէիրայ․ մար-
3 գարեա՛ց 'ի վր դորա՝ և ասասցես ցդա ։ * Այսպէս
ասէ Տր Տր, ահաւասիկ ես 'ի վր քո լեառնդ սէիր,
և ձգեցից զձեռն իմ 'ի քեզ, և տաց զքեզ յանապատ՝
4 և աւերեսցիս․ * և զքաղաքս քո յաւէր դարձուցից,
5 և եղիցիս աւերակ․ և ծանիցես թէ ես եմ Տր ։ * Փո-
խանակ զի եղեր 'ի թշնամութե յաւիտենից, և դարա-
նակալ նստէիր նենգութբ տանն Իէլի, 'ի ձեռն թշնա-
մեաց սրոյ 'ի ժամանակի նեղութե, 'ի ժամանակի անի-
6 րաւութե յետին վախճանի ։ * Վն այնորիկ կենդանի
եմ ես՝ ասէ Տր Տր․ եթէ ոչ յարիւն մեղար՝ և արիւն
հալածեսցէ զքեզ, և զարիւնն զոր ատեցեր՝ նոյն արիւն
7 հալածեսցէ զքեզ ։ * Եւ տաց զլեառնդ սէիր յաւե-
րակ և յանապատ․ և կորուսից 'ի դմանէ զմարդ և զա-
8 նասուն ։ * և լցից զլերինս վիրաւորօք քովք, զբլուրս
քո և զձորս քո․ և յամ դաշտս քո՝ վիրաւորեալք 'ի
9 սրոյ անկցին 'ի քեզ ։ * յաւերակ յաւիտենից եդից զք-
քեզ․ և քաղաքք քո ոչ ևս շինեսցին ։ և ծանիցես թէ ես
10 եմ Տր ։ * փոխանակ ասելոյն թէ երկու ազգքն և եր-
կու

---

(29) Ոսկան․ Եւ ոչ ևս վատնեսցին 'ի սովու ։ (30) Ոմանք․
Եւ ընդ նոսա եմ ։
Գլ․ ԼԵ․ (4) Ոմանք․ Քո աւեր դարձուցից, և եղիցես ։
(6) Ոմանք․ Վն այնորիկ կենդա՛՛ ։ (6) 'Ի Բաղդատս պակաս․
Զքեզ, և զարիւնն զոր ատեցեր՝ նոյն արիւն հալածեսցէ զքեզ ։
(9) Ոսկան․ Եւ յաւերակ յաւի՛՛ ։ (9) Ոմանք․ Եւ քաղաքք
քո ոչևս․ և ծանիցեն թէ ես եմ ։ (10) Ոմանք․ Եւ երկ

Digitized by Google

կու աշխարհք իմ եղիցին. և ժառանգեցից զնա. և տէր
անդ էր: * Վասն այսորիկ կենդանի եմ ես՝ ասէ տէր
տէր. և արարից ընդ քեզ ըստ թշնամութեան քում, և ըստ
նախանձու քում զոր արարեր ատելով զնոսա. և ծանու-
ցայց քեզ յորժամ դատեցայց զքեզ: * և ծանիցես թէ 12
ես եմ տէր: Լուայ զձայն հայհոյութեանց քոց զոր ասէիր,
թէ լերինք Ի͞ղի աւերեալք՝ մեզ տուեալ են 'ի կերա-
կուր: * և մեծաբանեցեր 'ի վ͞ր իմ բերանովդ քով. 13
և հնչեցեր առ իս զբանս ձեր, և ես լուայ: * Այսպէս 14
ասէ տէր տէր, յուրախութեան ամ͞ երկրի աւերեցից զքեզ
յաւերակ. * փոխանակ զի ուրախ եղեր ժառանգու- 15
թեան տանն Ի͞ղի՝ զի ապականեցաւ. * Նոյնպէս արարից 16
զքեզ, և եղիցիս աւերակ լերինդ Սէիր, և ամ͞ Իդում-
մէա սատակեսցի: և ծանիցես թէ ես եմ տէր ա͞ծ ն͞ց:

ԳԼ. ԼԶ.

'Ի վ͞րայ Լերանցն Ի͞ղի:

ՆԲ Եւ դու որդի մարդոյ մարգարէաց 'ի վ͞ր լերանցն 1
Ի͞ղի, և ասասցես ցլերինսն Ի͞ղի. Լուարուք զպատ-
գամս տ͞ն: * Այսպէս ասէ տէր տէր. փոխանակ զի ա- 2
սաց թշնամին 'ի վ͞ր ձեր՝ վաշ վաշ. աւերակք յաւիտե-
նից 'ի ժառանգութիւն եղեն մեզ. * վ͞ն այսորիկ մարգա- 3
րէա՛ և ասասցես: Այսպէս ասէ տէր տէր. փոխանակ
զի եղէք յանարգութիւն ամ͞ ազգաց որ շուրջ զձեօք են.
և վտարանդի եղէք ազգաց բազմաց, խօսք լեզուաց և
նախատանիք ազգաց: * վ͞ն այսորիկ լերինք Ի͞ղի՝ լուա- 4
րուք զպատգամս ադոնայի տ͞ն. Այսպէս ասէ ա-
դոնայի տէր տէր ցլերինս և ցբլուրս և ցձորս
և ցհովիտս անապատացեալս և ցքաղաքս լքեալս՝ որ ե-
ղեն յաւեր և 'ի կոխումն մնացելոց ազգացդ որ շուրջ
զձեօք են: * Վ͞ն այսորիկ այսպէս ասէ տէր տէր. եթէ 5
ոչ հրով բարկութեան իմոյ խօսեցայց 'ի վ͞ր այլոց ազ-
գացն, և 'ի վ͞ր ամ͞ Եդովմայեցւոցն, զի արարին զեր-
կիրն իմ իւրեանց 'ի վտարանդի. ամենահաճութ͞ սրտի

զի

կու աշխարհք 'ի մեզ իցեն: (13) Ոմանք. Բերանով քով:
(14) Ոմանք. Արարից զքեզ աւերակ: (16) Ուրիշ. Եւ
Իդումէա սատակեսցի: (16) Օրինակ մի. Եւ ամ͞ Իդում-
մէա սատակեսցի: Որ և այլ օրինակ մի. Եւ յանէտ զաւ. Ի-
դոյն կատարեսցին. և ծանիցեն:
ԳԼ. ԼԶ. (3) Բազ͞մ. Մարգարէաց և ասասցես: (3) Յ-
րենականն. Որ շուրջ ձեօք են: (4) Ուրիշ. Այսպէս ասէ
տէր տէր: (5) Ոմանք. Վ͞ն այսորիկ այսպէս ասէ տէր. եթէ:
(5) Յօրինակին դրեալ էր. Եւ 'ի վ͞ր ամ͞ Եդովմայ":

Digitized by Google

6 գեցցին զանձինս ապականել տառապաս : * Վն այնորիկ
մարգարեաց ՚ի վր̅ երկրին Իլի, և ասասցես ցլերինս
և ցբլուրս և ցձորս և ցգաղտս. այսպէս ասէ տր̅ տր̅.
Ահաւասիկ ես նախանձու իմով և բարկութեամբ խօսեցայ.
փոխանակ կրելոյն ձերոյ զնախատինս ՚ի հեթանոսաց:
7 * Վն այնորիկ այսպէս ասէ ադոնայի տր̅. ամբարձից
ձեռն իմ ՚ի վր̅ ազգացդ որ շուրջ զձեւք են.
8 նոքա ընկալցին զանարգանս իւրեանց: * Բայց դուք
լերինքդ Իլի՝ զխաղող և զպտղաբերս կերիցէ ժողովուրդ
9 իմ իէլ. զի մերձ ունին դառնալոյ: * Ահաւասիկ ես
հայեցայց ՚ի ձեզ, և անկանիցիք ՚ի գործ. և սերմանի
10 ցիք, * և բազմացուցից ՚ի ձեզ մարդիկ, և համօրէն զը
տունն Իլի ՚ի սպառ. և բնակեսցին քաղաքք, և աւե
11 րակք շինեսցին: * և բազմացուցից ՚ի ձեզ զմարդ և զա
նասուն. բազմասցին և աճեսցեն, և բնակեցուցից ըզ
ձեզ ըստ նախկնականն, և բարիս արարից ձեզ քան և յա
12 ռաջագոյն: և ծանիջիք թէ ես եմ տր̅: * Եւ տիրեցու
ցի ձեզ մարդիկ զժողովուրդն իմ Իէլ. ժառանգեսցեն
զձեզ, և եղիջիք նց̅ ՚ի ժառանգութիւն, և ոչ ևս յաւելցիք ան
13 զաւակ ՚ի նոցանէն: * Այսպէս ասէ տր̅ տր̅. փոխա
նակ զի ասացին ցքեզ թէ երկիր մարդակեր ես դու,
14 և անզաւակ յազգէ քումմէ եղեր. * Վն այնորիկ ոչ ևս
լինիցիս մարդակեր, և զազգդ քո անզաւակ ոչ ևս ա
15 րասցես, ասէ տր̅ տր̅: * Եւ անարգանք ազգաց ՚ի ձեզ
ոչ ևս լինիցին. և նախատինս ՚ի ժողովրդոց այլ ոչ ևս
կրեսցես, և ազգդ քո այլ ոչ ևս անզաւակեսցի՝ ասէ
16 տր̅ տր̅: * Եւ եղև բան տն̅ առ իս և ասէ, * որդի մար
17 դոյ՝ տունն Իէլի բնակեցան յերկրին իւրեանց, և պղ
ծեցին զնա ճանապարհօք իւրեանց՝ և կռովք իւրեանց.
և պղծութիւք իւրեանց, ըստ պղծութեան դաշտանի. և եղև
18 ճանապարհ դոցա առաջի իմ: * Եւ հեղի զբարկու
թիւն իմ ՚ի վր̅ դոցա վն արեանն զոր հեղին յերկրին,
19 և կռովք իւրեանց պղծեցին զնա: * և ցրուեցի զդոսա
ընդ ազգս, և հոսեցից զդոսա ընդ գաւառս. ըստ ճա
նապարհաց դոցա, և ըստ մեղաց իւրեանց դատեցայց

Digitized by Google

զնոսա: * Եւ մտին յազգս. և ուր մտին, և անդ պղ- 20
ծեցին զանուն իմ սուրբ, յասելն ցնոսա թէ ժողովուրդ Տեառն
են դոքա, և յերկրէն նր ելին: * Եւ խնայեցի ՚ի դոսա 21
վն անուան իմոյ սրբոյ, զոր պղծեցին տունն Իսլի ՚ի
մէջ ազգացն յոր մտին ՚ի դոսա: * Վն այսորիկ ասա 22
ցտունդ Իսլի. Այսպէս ասէ Տէր Տէր, ոչ ձեզ ինչ առնեմ
տունդ Իսլի, այլ վն անուան իմոյ սրբոյ զոր պղծեցէք
՚ի մէջ ազգացն յորս մտէք ՚ի դոսա: * Եւ սրբեցից զա- 23
նուն իմ մեծ որ պղծեցաւ ՚ի մէջ ազգացն՝ զորս դուք
պղծեցէք ՚ի մէջ դոցա: Եւ ծանիցեն ազգք եթէ ես եմ
Տէր, ասէ Ադոնայի Տէր. ՚ի սրբելն իմում ՚ի ձեզ յան-
դիման դոցա: * Եւ առից զձեզ ՚ի հեթանոսաց, և ժո- 24
ղովեցից զձեզ յամ աշխարհաց, և տարայց զձեզ յերկիրն
ձեր: * Եւ ցանեցից ՚ի վր ձեր ջուր սուրբ, և սրբես- 25
ջիք յամ պղծութեանց ձերոց, և յամ կռոց ձերոց սրբե-
ցից զձեզ: * Եւ տաց ձեզ սիրտ նոր, և ոգի նոր նորո- 26
գեցից ՚ի ձեզ. և հանից զսիրտն քարեղէն ՚ի մարմնոյ
ձերոց, և տաց ձեզ սիրտ մարմնեղէն. * Եւ զոգի իմ 27
տաց ՚ի ձեզ: Եւ արարից, զի յարդարութիս գնասջիք,
և զիրաւունս իմ պահեսջիք, և արասջիք զնս: * Եւ բնա- 28
կեսջիք յերկրին՝ զոր ետու հարցն ձերոց. և եղիջիք ինձ
՚ի ժողովուրդ, և ես եղէց ձեզ յԱծ: * Եւ փրկեցից 29
զձեզ յամ պղծութեանց ձերոց: և կոչեցից զցորեան և
բազմացուցից զնա, և ոչ ածից ՚ի վր ձեր սով: * Եւ 30
բազմացուցից զպտուղ ծառոց, և զարդիւնս անդաց,
զի մի ևս ընդունիցիք զնախատինս սովոյ ՚ի մէջ ազ-
գաց: * Եւ յիշեսջիք զճանապարհսն ձեր չարս և զը- 31
նացս ձեր զանբարիս. և տաղտկասջիք յերեսաց անօ-
րէնութեանցն ձերոց, և ՚ի գարշելեացն ձերոց: * Ո՛չ վն 32
ձեր ինչ առնեմ զայս՝ ասէ Տէր Տէր, այլ յայտնի լիցի
ձեզ. ամաչեսջիք և պատկառեսջիք ՚ի ճանապարհաց ձե-
րոց տունդ Իսլի: * Այսպէս ասէ Տէր Տէր. յաւուր յո- 33
րում սրբեցից զձեզ յամ անօրէնութեանցն ձերոց, և շի-
նեսցին աւերակք, և բնակեցուցից զքաղաքս. * Եւ եր- 34
կիրն ապականեալ՝ գործեսցի: փոխանակ զի ապակա-
նեցաւ յանդիման ամ անցաւորաց: * Եւ ասասցեն, 35
երկիրն ապականեալ՝ եղև իբրև դրախտ փափկութեան.

և

---

(21) Ոսկան. Յոր մտինն ՚ի դոսա: (22) Ոմանք. Յոր մտէք ՚ի դոսա: (27) Բազումք. Եւ զոգի իմ տաց ձեզ.. յարդարութիս իմ գնասջիք: (28) Ոմանք. Յերկրին զոր ետու.. ինձ ժողովուրդ, և ես եղէց ձեզ Ած: (30) Ոսկան. Զպտուղ ծառոյ: (31) Ոսկան. Եւ ՚ի գարշելեացն նց: (33) Բազումք. Անօրէնութեանց ձերոց, և բնակեցուցից զձեզ ՚ի քաղաքս, և շինեսցին աւերակք:

և քաղաքքն աւերակք՝ ապականեալք և քանդեալք՝
36 ամրացեալք նստան։ * և ծանիցեն ազգք որ մնասցեն
շուրջ զձեւք մնացեալք լիցին, թէ ես եմ Տէր, որ շի-
նեցի զաւերեալսն, և հաստատեցի զապականեալսն։
37 Ես Տէր խօսեցայ՝ և արարից։ * Այսպէս ասէ Տէր Տէր.
զա՛յս ևս այց արարից տանն Իսրայէլի՝ առնել դոցա. և բազ-
38 մացուցից զմարդիկ դոցա իբրև զխաշինս, * և իբրև
զոչխարս սուրբս. և իբրև զոչխարս Երուսաղէմի 'ի տօնս իւր-
եանց՝ այնպէս եղիցին քաղաքքն աւերեալք, լի խա-
շամբք և մարդկաւ. և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր։

ԳԼ. ԼԷ.

Վասն Յարութեան։

1 Եւ եղև 'ի վերայ իմ ձեռն Տեառն. և եհան զիս հոգւովն Տեառն, ԼԳ.
և եդ զիս 'ի մէջ դաշտին. և այն լի էր ոսկերօք
2 մարդկան։ * և շրջեցոյց զիս շուրջ զոսկերօքն. և ահա
բազում յոյժ էին 'ի վերայ երեսաց դաշտին, և ցամա-
3 քեալք յոյժ։ * Եւ ասէ ցիս՝ որդի մարդոյ՝ իցէ՞ թէ
կենդանի լինիցին ոսկերքդ այդոքիկ։ և ասեմ, Տէր Տէր
4 դու գիտես զայդ։ * Եւ ասէ ցիս. որդի մարդոյ մար-
գարէացի՛ 'ի վերայ ոսկերացդ այդոցիկ՝ և ասասցես ցդո-
սա. ոսկերք ցամաքեալք՝ լուարո՛ւք զպատգամս Տեառն։
5 * Այսպէս ասէ Տէր Տէր ցոսկերսդ ցայդոսիկ. ահա-
6 ւասիկ ես ածից 'ի վերայ ձեր շունչ կենդանի. * և տաց
'ի ձեզ ջիլս, և ածից 'ի վերայ ձեր մարմինս, և ձգեցից
'ի վերայ ձեր մորթ. և տաց զոգի իմ 'ի ձեզ, և լինի-
7 ջիք կենդանի։ և ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ * և մարգա-
րէացայ որպէս և հրամայեաց ինձ Տէր։ Եւ եղև բար-
բառ 'ի մարգարէանալն իմում, և ահա շարժումն. և
8 մերձեցան ոսկր առ ոսկր առ իւրաքանչիւր յօդս. * և
տեսի և ահա ջիլք և մարմինք տարածէին, և ձգէր 'ի վերայ
9 նոցա մորթ. և շունչ ոչ գոյր 'ի նոսա։ * Եւ ասէ ցիս,
մարգարէացի՛ որդի մարդոյ, մարգարէացի՛ 'ի վերայ շնչոյն,
և ասասցես ցշունչն. այսպէս ասէ Տէր Տէր, եկ շունչ
'ի չորից հողմոց, և փչեա՛ 'ի մեռեալս յայսոսիկ՝ և կեց-
10 ցեն։ * և մարգարէացայ որպէս և հրամայեաց ինձ Տէր. և
եմուտ 'ի նոսա շունչն, և եղեն կենդանի. և կանգնեցան՝
կա-

---

(37) Ոսկան. Եւ բազմացուցանել զմարդիկ դոցա իբր"։
(38) Ոմանք. Իբրև զոչխարս Երուսաղէմի 'ի տօնս իւր, այնպէս
. . լի խաշամբք մարդկան։
ԳԼ. ԼԷ. (5) Ոմանք. Ես ածեմ 'ի վերայ ձեր։ (6) Ոմանք. Եւ
տաց ձեզ ջիլս։ (6) Ոսկան. Եւ տաց 'ի ձեզ մար"։ (9) Ո-
մանք. Եւ փչեաց 'ի մեռեալս յայսոսիկ։ (10) Ոմանք.

կացին ՚ի վերայ ոտից իւրեանց, ժողովուրդ բազում յոյժ
յոյժ։ * Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տէր՝ եւ ասէ. Որդի մար- 11
դոյ. ոսկերքդ այդոքիկ ամենայն տունն Իսրայէլի է. եւ դոքա ա-
սեն, Ցամաքեցան ոսկերք մեր՝ հատաւ յոյս մեր՝ եւ մեռաք։
* Վասն այդորիկ մարգարեա՛ց՝ եւ ասասցես ցդոսա. Այս- 12
պէս ասէ Տէր Տէր. Աւասիկ ես բանայց զգերեզմանս
ձեր, եւ հանից զձեզ ՚ի գերեզմանաց ձերոց ժողովուրդ
իմ. եւ տարայց զձեզ յերկիրն Իսրայէլի։ * Եւ ծանիջիք՝ ե- 13
թէ ես եմ Տէր, ՚ի բանալ իմում զգերեզմանս ձեր՝ եւ հա-
նել իմ զձեզ ՚ի գերեզմանաց ձերոց ժողովուրդ իմ։
* Եւ տաց զհոգի իմ ՚ի ձեզ, եւ լինիջիք կենդանիք։ Եւ եդից 14
զձեզ յերկրին ձերում. եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր։ Ե
խօսեցայ եւ արարից, ասէ Տէր Տէր։

ԼԷ * Եւ եղեւ բանն Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. * Եւ դու որդի մար- 15
դոյ՝ ա՛ռ դու քեզ գաւազան մի, եւ գրեա՛ ՚ի նմա զյու- 16
դա եւ զորդիսն Իսրայէլի զխառնակս նորա։ Եւ առցես քեզ
գաւազան երկրորդ, եւ գրեսցես ՚ի նմա զյովսէփ՝ ե
զգաւազանն Եփրեմի. եւ զամ որդիսն Իսրայէլի զյառաջնորդեալսն
՚ի նա։ * Եւ կցեսցես զնա ընդ միմեանս կապել լինել 17
՚ի գաւազան մի. եւ եղիցի ՚ի ձեռին քում։ * Եւ եղիցի 18
յորժամ ասասցեն ցքեզ որդիք ժողովրդեան քոյ. Ո՞չ
պատմես մեզ զինչ է այդ ՚ի քեզ։ * Եւ ասասցես ցնո. 19
Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Աւասիկ ես առից զգաւա-
զանն Յովսեփու՝ որ է ՚ի ձեռին Եփրեմի, եւ զազգս Իսրայէ-
լի զխառնակս նորա. եւ տաց զդոսա յազգն Յուդայ, եւ
եղիցին ՚ի մի գաւազան. եւ եղիցին մի ՚ի ձեռին Յուդայ։
* Եւ եղիցին գաւազանքդ յորս դու գրեցեր ՚ի ձեռին 20
քում առաջի նոցա։ * Եւ ասասցես ցնո։ Այսպէս ասէ 21
Տէր Տէր. Աւասիկ ես առնում զտունն Իսրայէլի ՚ի միջոյ
ազգացն յորս մտին ՚ի նա. եւ ժողովեցից զդոսա յամ
ազգաց որ շուրջ զդոքօք են, եւ տարայց զդոսա յերկիրն
Իսրայէլի, * եւ տաց զդոսա յազգ մի յերկրին իմում ՚ի լերինսն 22
Իսրայէլի. եւ մի իշխան եղիցի ՚ի վերայ ամենեցուն դոցա ՚ի թա-
գաւոր։ եւ ո՛չ եւս եղիցին յերկուս ազգս, եւ ո՛չ եւս բա-
ժա-

ժողովուրդ բազմութեամբ յոյժ։ (11) Ոմանք. Տունդ Իսրայէլի են..
հատաւ յոյս մեր։ (12) Բազումք. Մարգարեացի՛ց եւ ա-
սա՛"... աւասիկ ես բանայց։ (13) Բազումք. Եւ հանել
զձեզ ՚ի գե"։ (16) Ոմանք. ՚ի նմա զյովսէփայ զգաւա-
զանն Եփրեմի.. յառաջնորդեալսն ՚ի նա։ (17) Ոմանք. Լի-
նել գաւազան մի, եւ եղիցին ՚ի ձեռին։ (18) Յօրինակին
պակասէր. Ոչ պատմես մեզ զինչ է։ (19) Յօրինակին. Եւ
տաց զդոսա զազգն Յուդայ։ Որոշ ոմանք. Ընդ ցազգն Յու-
դայ։ (21) Բազումք. Աւասիկ ես առ"։ (21) Ոմանք. Յորս
մտին ՚ի նոսին։ (22) Ոմանք. Իշխան՝ եւ թագաւոր։

Digitized by Google

23 բաժանեսցին յերկուս թագաւորութիւնս : * Զի մի՛ ևս պղ-
ծեսցին ՚ի կուռս իւրեանց և ՚ի գարշելիս իւրեանց , և
յամենայն ամպարշտութիւնս իւրեանց · և փրկեցից զնոսա յամենայն
անօրէնութեանց նոցա զոր մեղան ՚ի նմա , և սրբեցից զնո-
սա : և եղիցին ինձ ՚ի ժողովուրդ , և ես եղէց նոցա
24 յԱծ : * Եւ ծառայ իմ Դաւիթ՝ իշխան ՚ի մէջ նոցա ·
և մի հովիւ եղիցի ամենեցուն նոցա · զի ըստ հրամա-
նաց իմոց գնասցեն և զիրաւունս իմ պահեսցեն , և ա-
25 րասցեն զնա : * Եւ բնակեսցեն յերկրին իւրեանց զոր
ետու ես ծառայից իմում Յակոբայ ուր բնակեցին
հարքն իւրեանց · և բնակեսցեն դոքա ՚ի նմա , և որդիք
դոցա , և որդիք որդւոց դոցա մինչև յաւիտեան : Եւ
26 Դաւիթ ծառայ իմ եղիցի իշխան դոցա յաւիտեան : * Եւ
եդից դոցա ուխտ խաղաղութեան , և ուխտ յաւիտենական
եղիցի ընդ նոսա : և տաց զնոսա՝ և բազմացուցից զնո-
27 սա , և եդից զսրբութիւն իմ ՚ի մէջ դոցա յաւիտեան : * Եւ
եղիցի բնակութիւն իմ ՚ի դոսա · և եղէց դոցա յԱծ , և
28 դոքա եղիցին ինձ ՚ի ժողովուրդ : * Եւ ծանիցեն ազգք
թէ ես եմ Տր որ սրբեցի զնոսա , ՚ի լինել սրբութեանց
իմոց ՚ի մէջի դոցա յաւիտեան :

ԳԼ. ԼԸ.

'Ի վերայ Գոգայ՝ և Մագոգայ :

1 Եւ եղև բան Տն առ իս՝ և ասէ · * որդի մարդոյ՝ ԼԵ
2 Հաստատեա զերեսս քո ՚ի վ՜ր Գոգայ , և երկրին
Մագողայ , իշխանին Ռոսմոսոքայ և Թոբելայ : և
3 մարգարէ՛ ՚ի վ՜ր նր , * և ասասցես ցնա : Այսպէս
ասէ Տր Տր · ահաւասիկ ես ՚ի վ՜ր քո իշխանդ Ռոսմո-
4 սոքայ և Թոբելայ : * և պաշարեցից զքեզ , և արկից
դանդանաւանդ ՚ի կզակս քո , և ժողովեցից զքեզ և
զամ՜ զօրութիւն քո · զհեծեալս և զերիվարս , զգեստեալս
և զասպարագէնս սաղաւարտից բազմաց · վահանաւորս և սու-
սերաւորս ; և սաղաւարտաւորս : և ամենեքին սոքա
5 ընդ նոսա : * Պարսիկք և Եթովպացիք՝ Լիբէացիք և
Լիդացիք , ամենեքին սաղաւարտաւորք՝ և վահանաւորք :
6 * Գոմեր՝ և ամենեքին որ շուրջ են զնովաւ · և տունն

Թոր-

---

(24) Ա- ... ու իմ պահէ-
ցէն , և ա- ... աւիտեան :
(26) Բ- ... ակք · Զար-
բաւեն իմ ... իմ ժողովրդ :
ԳԼ. ԼԸ. ... Մագոգայ :
(2) Բառ- ... Մանէ · Եւ
արկից զ- ... րջ զնովաւ

Թորգոմայ 'ի ծագացն հիւսիսոյ, և ամենեքեան որ շուրջ
զնովաւ, և ազգք բազումք ընդ քեզ: * Պատրաստեա՛ց,
պատրաստեա՛ զանձն քո՝ դու և ամ ժողովք քո որ ժողո-
վեալ են ընդ քեզ. և եղիցես ինձ յառաջապահ: * Յա- 8
ւուրց բազմաց պատրաստեսցի, և 'ի վախճան ժամա-
նակաց եկեսցէ և հասցէ յերկիրն յապաստանեալ 'ի սրոյ.
ժողովեալ յազգաց բազմաց յերկիրն Իսրայէլի, որ եղև ա-
ւերակ համօրէն. և նոյն յազգաց ժողովեալ՝ և բնակեն
խաղաղութեամբ ամենեքին: * Եւ ելցես իբրև զամպ, և 9
հասցես իբրև զամպ և ծածկեսցես զերկիրն. և եղիցես
դու՝ և ամ ազգք բազումք՝ որ շուրջ զքեւ եղեն ընդ
քեզ: * Այսպէս ասէ Տէր Տէր. և եղիցի յաւուր յայն- 10
միկ անկանիցին բանք 'ի սիրտ քո, և խորհեսցիս խոր-
հուրդս չարս. * և ասասցես, ելից 'ի վերայ յապաստանեալ 11
երկրին. հասից 'ի վ՟ր հանդարտացելոցն յանհոգութե՟,
և բնակեցելոցն 'ի խաղաղութե՟, ամենեցուն որ բնա-
կեալ են յերկրին. որոց ո՛չ պարիսպք և ո՛չ նիգք և ո՛չ
դրունք, * աւարել զաւար, կողոպտել զկապուտ նոց. 12
արկանել զձեռն իմ 'ի վ՟ր երկրին աւերելոյ՝ և բնակե-
ցելոյ, և 'ի վերայ ազգին ժողովելոյ յազգաց բազմաց.
ստացելոց ինչս և ստացուածս, բնակելոց 'ի սիրտ
երկրի: * Սաբա և Դեդան, և վաճառականք կարքե- 13
դոնացւոց, և ամ աւանք նոցա ասիցեն ցքեզ, յաւա-
ւա՛ր արշաւեալ գաս. ժողովեցեր զժողովս քո առնուլ
զարծաթ և զոսկի, վարել 'ի գերութի՟ զստացուածս,
և կողոպտել զկապուտ մեծ: * Վասն այնորիկ մարգա- 14
րէա՛ց որդի մարդոյ, և ասասցես ցԳոգ: Այսպէս ասէ
Տէր Տէր. ոչ ապաքէն յաւուր յայնմիկ յորում բնակեսցէ
ժողովուրդ իմ Իսրայէլ խաղաղութե՟, զարթիցես * և եկես- 15
ցես 'ի տեղւոջէ քումմէ 'ի ծագաց հիւսիսոյ, դու և
բազում ազգք ընդ քեզ հեծեալ յերիվարս. ամենեքին
ընդ գունդս բազումս զօրաց բազմաց: * Եւ ելանի- 16
ցես 'ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի՝ իբրև զամպ ծած-
կեալ զերկիրն: 'Ի յետին ժամանակի եղիցի այս. և ա-

ծից

... որ շուրջ են զնովաւ: (7) Ոսկան. Պատրաստեա՛. պատ-
րաստեա՛ զանձն": (7) Օրինակ. Եւ ամ ժողովուրդք որ ժո-
ղովեալ են: (8) Ոսկան. Յետ աւուրց բազմաց պատ":
(8) Օրինակ. Այսպ[...] Օրինակ. 'Ի վ՟ր ապաս-
հով երկ"... հասն[...]ութե՟ և բնակեցելոցն
'ի խա": (12) Օրինակ[...]ր.. ստացելոյ ինչս:
(12) Ոսկան. Եւ բ[...]ող": (13) Ոսկան. Ա-
յաւար արշաւեա[...]արեալ 'ի գերութե՟:
(16) Օրինակ. Յետ[...]յի.. և ծածկեսցեն զեր-
կիր": (16) Ոսկան յաւելու. 'Ի միջի քում աւուրցն նոյն փոխ:

Digitized by Google

ծից զքեզ յերկիր իմ, զի ծանիցեն զքեզ ամ ազգք, 'ի
7 սրբել իմն սբ 'ի մէջ քում առաջի նց ։ * Այսպէս ա-
սէ Տէր Տէր ցԳոգ ․ դու ես վն որոյ խօսեցայ յաւուրցն
առաջնոց 'ի ձեռն ծառայիցն իմոց [illegible] ն Իէլի
յաւուրսն յայնոսիկ՝ և յամսն, ածել [illegible] ր նց ։
8 * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ յորում [illegible] Գոգ 'ի
վր երկրին Իէլի՝ ասէ Տէր Տէր ․ ելցէ [illegible] մ բար-
9 կութ՛ ․ * և նախանձ իմ հրով բարկ[illegible] խօսե-
ցայ թէ ոչ յաւուր յայնմիկ եղիցի շա[illegible] 'ի վր
0 երկրին Իէլի ․ * և խռովեսցին յերեսաց իմոց ձկունք ծո-
վու, և թռչունք երկնից, և գազանք դաշտաց, և ամ
սողունք երկրի, և ամ մարդիկ որ 'ի վր երեսաց երկ-
րի ։ լերինք պատառեսցին, և ձորք տապալեսցին, և
1 ամ պարիսպք երկրին կործանեսցին ։ * Եւ կոչեցից
զամ սրոյ 'ի վր նր՝ ասէ Տէր Տէր ․ սուր առն 'ի վր եղ-
22 բօր իւրոյ լինիցի ․ * և դատեցայց զնա արեամբ և մա-
հու ․ և հեղեղօք անձրևաց, և վիմօք կարկտի ․ և հուր
և ծծումբ տեղացից 'ի վր նր, և 'ի վր ամենեցուն որ
ընդ նմա իցեն, և 'ի վր ազգաց բազմաց որ ընդ նմա ։
23 * և մեծացայց և սբ եղէց, և փառաւորեցայց և ծանու-
ցայց առաջի ազգաց բազմաց ։ և ծանիցեն թէ ես եմ Տր ։

ԳԼ․ ԼԹ․

1 Եւ դու որդի մարդոյ մարգարեա՛ 'ի վր Գոգայ՝ և
ասասցես ․ Այսպէս ասէ Տէր Տէր ․ ահաւասիկ ես
'ի վր քո Գոգ՝ իշխանդ ռոսմեսոքայ և Թոբելայ ։
2 * և ժողովեցից զքեզ և առաջնորդեցից քեզ ․ և հանից
զքեզ 'ի ծագաց հիւսւսոյ, և ածից զքեզ 'ի վր լերանցն
3 Իէլի ։ * Եւ կորուսից զաղեղն քո 'ի ձախմէ ձեռանէ քում
մէ, և զնետս քո յաջմէ ձեռանէ քումմէ ․ և կործանե-
4 ցից զքեզ * 'ի վր լերանցն Իէլի ․ և անկանիցիս դու և ա-
մենեքին որ զքև իցեն ․ և ազգքն որ ընդ քեզ իցեն,
մատնեսցին 'ի կերակուր հաւուց և ամ թռչնոց ․ և ամ
5 գազանաց անապատի ետու զքեզ 'ի կերակուր ։ * ընդ
երեսս դաշտին անկցիս ․ զի ես խօսեցայ՝ ասէ Տէր Տէր ։
6 * Եւ առաքեցից հուր 'ի վր մագոգայ ․ և բնակեսցեն
կղզիք 'ի խաղաղութե ։ և ծանիցեն թէ ես եմ Տէր Տէր ։

* և

---

(17) Օրինակ մի առաջին վերջին նշանագիր ․ 'Ի վր Գոգ-
գայ ։ (17) Ոմանք ․ Խօսեցայ յաւուր յառաջնոյ 'ի ձեռն ։
(17) Ոսկան ․ Եւ յայսս ածել զքեզ ։ (21) Ոմանք ․ Եւ կո-
չեցից զմահ սրոյ 'ի վերայ ։
Գլ․ ԼԹ ․ (1) Ոսկան ․ Իշխան ռոսմեսոքայ ։ (2) Առ ոմ-
նանց պակասի ․ Ժողովեսցից զքեզ ․ և առաջնորդեցից քեզ ։
(5) Ոմանք ․ Ընդ երեսս դաշտին անկանիցին ։

Digitized by Google

* Եւ զանուն իմ սուրբ ծանուցից 'ի մէջ ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի. և մի ևս պղծեսցի անուն իմ սուրբ ։ և ծանիցեն ամ ազգք երկրի՝ թէ ես եմ Տէր սուրբ Իսրայէլի ։ * Ահաւասիկ հասեալ է. և ծանիցես թէ լինիցի՝ ասէ Տէր Տէր ։ այս է օրն զոր ամ խօսեցայ ։ * Եւ ելցեն բնակիչք քաղաքաց Իսրայէլի. և այրեսցեն զզէնս, զնիզակս, զասպարս, զաղեղունս, զգեղարդս, զաւազանս, զնետս. և այրեսցեն հուր եօթն ամ. * և ոչ առցեն փայտ 'ի դաշտաց, և ոչ հատցեն փայտ յանտառաց. այլ զզէնսն այրեսցեն 'ի հրայրի ։ և առցեն յաւարի զաւարառուս իւրեանց, և կողոպտեսցեն զկողոպտիչս իւրեանց՝ ասէ Տէր Տէր ։ * Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ տաց Գովգայ տեղի անուանի գերեզման յԻսրայէլի. զբազմութիւն եկելոցն 'ի կողմանց ծովուն, և շինեսցեն շուրջ զբերանովքն ձորոյն և թաղեսցեն անդ զԳովգ, և զամ զօրս նորա ։ և կոչեսցի Գեհ գերեզմանն Գովգայ ։ * Եւ թաղեսցեն զնոսա տունն Իսրայէլի, զի սրբեսցի երկիրն ։ զեօթն ամիս * թաղեսցեն զնոսա ամ ժողովուրդք երկրին ։ և եղիցի նոցա անուանի օրն յորում փառաւորեցայց՝ ասէ Տէր Տէր ։ * Եւ արս նախին հատցեն զառաջնորդեսցեն երկրին, շրջել ընդ երկիրն, և թաղել զմնացորդս 'ի վերայ երեսաց երկրին. և սրբել զնա յետ եօթն ամսոց ։ * Եւ խնդրեսցեն ամ որ անցանիցէ ընդ երկիրն. և յորժամ տեսանիցէ ոսկր մարդոյ՝ շինեսցէ առ նովաւ նշանակ ինչ, մինչև թաղեսցեն զնա որք թաղեսցեն 'ի Գեհ 'ի գերեզմանի Գովգայ. * զի և անուն քաղաքին գերեզմանաց կոչեսցի. և սրբեսցի երկիրն ։ * Եւ դու որդի մարդոյ՝ այսպէս ասէ Տէր Տէր. ասա դու ամ հաւու թռչնոց, և ամ գազանաց դաշտի. ժողովեցարուք և եկայք, ժողովեցարուք յամ կողմանց երկրի 'ի զենումն իմ զոր ես զենի ձեզ՝ զենումն մեծ 'ի վերայ լերանցն Իսրայէլի. կերիջիք միս և արբջիք արիւն. * կերիջիք զմիս սկայից, և արբջիք զարիւն իշխանաց երկրին, զխոյս՝ և զզուարակս՝ և զնոխազս ։ զի զուարակք պարարտեալք են ամենեքեան. * և կերիջիք ճարպ յյագ, և արբջիք արիւն յարբեցութիւն 'ի զենմանէ իմմէ զոր զենի ձեզ. * և յագեսջիք 'ի սե-

ղ.

(9) Ոմանք. Զաւազանակութս. կամ, զաւազանակալս, և այրեցեն այրեսցեն իւրեանց ։ (9) Ոմանք. իւրեանց եօթն ամ. (10) 'Ի դաշտ'' ։ Եւ հատցեն փայտ ։ Ուր բազումք. Եւ հատցեն ։ (11) Բազումք. Զգովգ անդ ։ (14) Օրինակ մի. Եւ արս ամին իրի զօր'' ։ (15) Ոմանք. Որք թաղեն զնենի զօրաց ։ (17) Բազումք. Ասա զամ հաւու... կերիջիք միս և արբջիք ։ (18) Բազումք. Կերիջիք զմիս հսկայից.. և զնոխազս ։ (20) Յօրինակին միայն. Եւ յագեսջիք...

Digitized by Google

ձիանոյ իմոյ . 'ի հեծելոց, և յերկիւղարաց ; և 'ի սկայից,
21 և յամ արանց պատերազմողաց՝ ասէ Տէր Տէր : * Եւ տաց
զփառս իմ 'ի ձեզ . և տեսցեն ամ ազգք զդատաստանն
22 իմ զոր արարի, և զձեռն իմ զոր ածի 'ի վերայ նոցա : * և
ծանիցեն տունն Իսրայէլի թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, յօրէ յայսմ
23 հետէ և առ յապայ : * Եւ ծանիցեն ամ ազգք, թէ վասն
մեղաց իւրեանց գերեցան տունն Իսրայէլի . փոխանակ զի
անարգեցին զիս, դարձուցի զերեսս իմ 'ի նոցանէ, և
մատնեցի զնոսա 'ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց . և անկան
24 ամենեքեան 'ի սուր . * Ըստ պղծութեան նոցա՝ և անօրէնու-
թեանց՝ արարի նոցա զայն . և դարձան երեսք իմ 'ի նոցանէ :
25 * Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր . այժմ դարձուցից
զգերութիւն յակոբայ, և ողորմեցայց տանն Իսրայէլի, և նա-
26 խանձեցայց վասն անուան սրբոյ իմոյ : * և ընկալցին զա-
նարգանս իւրեանց և զանիրաւութիւն զոր անիրաւեցան :
'ի բնակեցուցանելն զնոսա յերկիրն իւրեանց խաղաղութեամբ .
27 և ոչ իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ՝ * 'ի դարձուցա-
նել իմ զնոսա յազգաց, և ժողովել զնոսա 'ի գաւառաց հե-
28 թանոսաց : Եւ սրբեցայց 'ի նոսա առաջի ազգաց . * և ծա-
նիցեն թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, յերևել իմ նոցա 'ի մէջ
ազգաց : և ժողովեցից զնոսա յերկիրն իւրեանց, և ոչ ևս
29 թողից 'ի նոցանէ ուրեք . * և ոչ ևս դարձուցից զերեսս
իմ 'ի նոցանէ . փոխանակ հեղլոյ զբարկութիւն իմ 'ի վերայ
տանն Իսրայէլի . ասէ Տէր Տէր :

ԳԼ. Խ.

Վասն Շինուածոյ Տաճարին :

1 Եւ եղև 'ի քսաներորդի և 'ի հինգերորդի ամի գե- ԼՁ
րութեան մերոյ, յամսեանն առաջնում որ օր մետա-
սան էր ամսոյն . 'ի չորեքտասաներորդի ամի առնելոյ
քաղաքին . յաւուր յայնմիկ եղև 'ի վերայ իմ ձեռն Տեառն :
2 * Եւ ած զիս 'ի տեսլեան միում յերկիրն Իսրայէլի, և եդ զիս
'ի վերայ լերին միոյ բարձու յոյժ : և 'ի վերայ նորա իբրև շի-
3 նուած քաղաքի դէմ յանդիման . * և տարաւ զիս 'ի
նմին : Եւ ահա այր մի, և տեսիլ նորա իբրև զտեսիլ փայ-
լուն

և յամ արանց պատերազմողաց : (21) Ոմանք . Զոր ածի
'ի վերայ նոցա : Ոմանք և ոմանք . զոր արարից 'ի վերայ նոցա : (22) Ոմ-
անք . Յօրէ յայսմհետէ և առ յապայ : (24) Բազումք . Եւ
անօրէնութեանց նոցա արարի նոցա : (25) Ոմանք . Վասն այսորիկ
այսպէս : (26) Բազումք . Եւ զանիրաւութիւն զոր : (28) Բա-
զումք . Զնոսա յերկիրն իւրեանց :
ԳԼ. Խ. * Ոմանք . Ի վերայ շինուածոյ տաճարին : (1) Բազումք .
Եւ հինգերորդի : (3) Ոմանք . Եւ տեսիլ նորա էր իբրև :

Digitized by Google

լուծ աղխից. և 'ի ձեռին նորա էր լար շինողաց. և ձող
չափոյ. և ինքն կայր 'ի վերայ դրանն: * Եւ ասէ ցիս
այրն. տեսանէր որդի մարդոյ. արդ՝ հայեաց աչօք քովք.
և լուր ականջօք քովք, և հաստատեա 'ի մտի քում զամ
զոր ես ցուցից քեզ: զի վա ցուցանելոյ քեզ եկիր այսր.
և ցուցցես զամ զոր դու տեսանես՝ տանն Իէլի: * Եւ 5
ահա շուրջ զտաճարաւն փողոց. և 'ի ձեռին առն՝ ձող
չափոյ 'ի վեց կանգնոյ և թզաւ: և չափեաց զլայնութի
պարսպացն հաւասար ձողոյն, և զբարձրութի նորա հաւա-
սար ձողոյն: * Եւ եմուտ ընդ դուռնն որ հայէր ընդ 6
արեւելս՝ եւթն աստիճանօք. և չափեաց զկողմակսն վեց
վեց զկամարօք դրանն հաւասար ձողոյն. և զերկայնու-
թի կողմակին հաւասար ձողոյն, և զլայնութի նորին հաւա-
սար ձողոյն: և կամարս 'ի մէջ կողմակացն 'ի վեց կանգ-
նոյ: * Եւ կողմն երկրորդ հաւասար ձողոյն 'ի լայնու-
թի, և հաւասար ձողոյն յերկայնութի, և կամարն 'ի
հինգ կանգնոյ: * Եւ կողմն երրորդ հաւասար ձողոյն 8
յերկայնութի, և հաւասար ձողոյն 'ի լայնութի. և կա-
մարք դրանն * մերձ 'ի կոնք դրանն յութ կանգնոյ. և 9
կամարք յերկուց կանգնոց, և կամարք ներքին դրանն:
* Եւ կողմակք դրանն՝ դէմ յանդիման միմեանց երեք ա- 10
տի և երեք անտի. և չափ մի էր երեցուն. և չափ մի
կամարացն՝ աստի և անտի: * Եւ չափեաց զլայնութի 11
մտից դրանն 'ի տասն կանգնոյ, և զերկայնութի դրանն
յերեքտասան կանգնոյ: * Եւ 'ի մի կանգնոյն ընդլանդա- 12
կեալ դէմ յանդիման կողմակացն՝ 'ի մի կանգնոյն սահ-
մանեալ յայս կոյս յայն կոյս. և կողմակքն աստի և ան-
տի 'ի վեց վեց կանգնոյ: * Եւ չափեաց զդուռնն 'ի 13
պարսպէ կողմակին մինչև յորմ կողմակին, 'ի լայնութի
քսան և հինգ կանգնոյն. և այն էր դուռն 'ի դրան վր:
* Եւ զմիջոց կամարի դրանն, և զկողմակս նորին 'ի վաթ- 14
սուն կանգնոյ շուրջ զդրամբն. և զմիջոց սրահին ա-
տաքնոյ, * և զմիջոց կամարի դրանն ներքնոյ, 'ի յիսուն 15
կանգնոյ: * Եւ պատուհանք ծածուկ էին 'ի կողմակսն, 16
և 'ի կամարսն ներքուստ դրան սրահին շուրջ զշրջան-
կաւ: Նոյնպէս և կամարացն, և պատուհանք շուրջ ներ-
քոյ և արտաքոյ. և 'ի վր կամարացն արմաւենիք ա-
տի և անտի: Եւ տարաւ զիս 'ի ներքին սրահն. * Եւ ա- 17
հա

(6) Բաղդատէ. Չեւթն աստիճանօք: (6) Ոմանք. Վեց վեց կամարօք դր'': (8) Ոմանք. Եւ կամար դրանն: (9) Բաղդատէ. Եւ այլ կամարք յերկուց կանգ'': (12) Ոմանք. 'Ի կողմակքն աստի անտի: (13) Ոսկան. Եւ այն դուռն էր 'ի դրան վեր'': (15) Ոմանք. Դրանն ներքոյ: (16) Ոմանք. 'Ի կամարսն 'ի ներքուստ դրան:

Digitized by Google

հաս գանձլէնք ; և սիւնք շրջանակօք, շուրջ զարմանալիք յա-
րմնածոյք․ երեսուն գանձլէնք 'ի մէջ սեանցն շրջանա-
18 կաց ։ * և սիւնք դէմ յանդիման դրանցն ըստ երկայ-
19 նութէ դրանցն, * և սիւնք շրջանակաւ 'ի ներքոյ ։ Եւ
չափեաց զլայնութիւն սրահին 'ի միջոցէ դրանն արտաք-
նոյ մինչև ցմիջոց դրանն ներքնոյ որ հայէր ընդ արևելս․
20 հարիւր կանգուն ։ * Եւ տարաւ զիս 'ի կողմն հիւսի-
սոյ, և ահա դուռն մի որ հայէր ընդ հիւսիսի սրահին
արտաքնոյ․ և չափեաց զնա յերկայնութեան և 'ի լայնութեան․
21 * և զխցիկս նորա աստի և անտի, և զկամարն, և զսիւնսն,
և զարմաւենիսն ։ Եւ եղև ըստ չափոյ դրանն որ հայէր
ընդ արևելս, յիսուն կանգուն յերկայնութեան, և քսան և
22 հինգ կանգուն 'ի լայնութեան ։ * և պատուհանք նորա, և
կամարք․ և արմաւենիք ըստ դրանն որ հայէր ընդ արե-
ւելս ։ և ընդ եւթն աստիճանս ելանէին 'ի նա․ և էր
23 կամարակապ 'ի ներքոյ ։ * և դուռն ներքին սրահին
հայէր ընդ դուռն հիւսիսոյ, ըստ օրինակի դրանն որ
հայէր ընդ արևելս․ և չափեաց զսրահն դրանէ 'ի դուռն՝
24 հարիւր կանգուն ։ * Եւ տարաւ զիս ընդ կողմն հարա-
ւոյ, և ահա դուռն մի որ հայէր ընդ հարաւ․ և չա-
փեաց զնա և զխցիկս նորա, և զսիւնս, և զկամարս ըստ
25 նմին չափոյ ։ * և պատուհանք նորա և կամարք շրջանա-
կաւ, ըստ օրինակի պատուհանացն և կամարացն առաջ-
նոցն, յիսուն կանգուն յերկայնութիւն և քսան և հինգ
26 կանգուն 'ի լայնութիւն ։ * և եւթն աստիճանք 'ի նմա․
և կամարք 'ի ներքս, և արմաւենիք աստի և անտի 'ի վ͞ր
27 կնիքիցն ։ * և դուռն ներքոյ հանդէպ դրան սրահին՝
որ հայէր ընդ հարաւ ։ Եւ չափեաց զսրահն դրանէ 'ի
դուռն՝ 'ի լայնութիւն՝ հարիւր կանգուն 'ի կողմն հարա-
28 ւոյ ։ * Եւ տարաւ զիս 'ի սրահն ներքին դրանն որ հայէր
ընդ կողմն հարաւոյ․ և չափեաց զդուռնն որ ընդ հա-
29 րաւ ըստ նմին չափոյ ։ * և զխցիկսն, և զկամարս և
զսիւնս նոյին չափով․ և պատուհանք նորա և կամարք
շուրջ

---

(19) Յօրինակին․ 'Ի միջոցէ դրանն արտաքնոյ ։ (19) Ո-մանք․ Դրանն արտաքոյ․․ դրանն ներքոյ ։ (21) Ոմանք․ Նորա աստի անտի․․ և զսիւնս, և զար՞․․ ․ հայէր յա-րևելս ։ (22) Բաղդատ․ Եւ էր կամարապատ 'ի ներքոյ ։ (23) Ոմանք․ Հայէր 'ի դուռն հիւսիսոյ՞ ։ (23) Յօրինակին․ Ընդ արևել․ և ։ (24) Ոմանք․ Զիս 'ի կողմն հարաւոյ ։ (24) Յօրինակին․ Ընդ նմին չափոյ ։ (25) Բ՟մ․ Եւ կա-մարք շուրջանակաւ․․ և կամարացն առաջնոյն ։ (26) Բաղ-դատ․ 'Ի վ͞ր կնքացն ։ (27) Ոսկան․ Զսրահ դրանն և զդուռնն 'ի լայն՞ ։ (28) Ոմանք․ Որ ընդ կողմն հարաւ՞ ։ (29) Ոսկան․ Եւ զկամարան նոյին չափու, և զսիւնսն ։

Digitized by Google

շուրջ շրջանակաւ․ յիսուն կանգուն յերկայնութիւն, և
քսան և հինգ 'ի լայնութիւն։ * և շուրջ զնովաւ կամարք՝ 30
յիսուն կանգուն յերկայնութիւն և քսան և հինգ 'ի լայնու-
թիւն։ * և կամարքն 'ի յարտաքինսն սրահին, և արմաւե- 31
նիք 'ի կամարսն․ և ութն սանդուղք ելանելիք նորա։
* Եւ տարաւ զիս 'ի դուռնն որ հայէր ընդ ճանապարհ 32
արևելից, և չափեաց զնա ըստ առաջին չափոյն․ * զխցի- 33
կունսն, և զկամարսն, և զխորշսն՝ ըստ նմին չափոյ․ և
պատուհանք 'ի նմա, և կամարք շուրջանակի․ յիսուն
կանգուն յերկայնութիւն, և քսան և հինգ 'ի լայնութիւն։
* և կամարք 'ի ներքինսն սրահին, և արմաւենիք 'ի մէջ 34
կամարացն աստի և անտի, և ութն սանդուղք 'ի նմա։
* Եւ տարաւ զիս 'ի դուռնն որ ընդ հիւսիս․ և չա- 35
փեաց ըստ նմին չափոյ, * զխցիկսն և զկամարսն և ըն- 36
կոյզս․ և պատուհանք 'ի նմա շուրջանակի․ և կամարք
յիսուն կանգուն յերկայնութիւն, և քսան և հինգ կան-
գուն 'ի լայնութիւն։ * և կամարք արտաքոյ դրանն․ և 37
արմաւենիք կամարացն աստի և անտի, և ութն սան-
դուղք 'ի նմա։ * և դահլիճք նր̃՝ և լայնութիւնք նր̃՝ և կա- 38
մարք նորա հանդէպ երկրորդ դրանն՝ ուր լուանային
զողջակէզսն։ * Եւ 'ի կամարի դրանն երկու սեղանք 39
յայսկոյս, և երկու սեղանք յայնկոյս․ զի զենուցուն
'ի նմա զողջակէզսն՝ և զվ̃ս մեղացն՝ և զվ̃ս անգիտութեան։
* Եւ ը̃ հարաւակողմն խողովակի ողջակիզացն 'ի մուտս 40
դրանն որ հայէր ընդ հիւսիս, երկու սեղանս որ հայէր
ընդ արևելս։ և 'ի հարաւակողմ կուսէ երկրորդի դը-
րանն՝ հանդէպ կամարաց դրանն երկու սեղանք։ Եւ
ընդ արևելս ութ սեղանք։ * չորք սեղանք յայսկոյս, 41
և չորք սեղանք յայնկոյս, հանդէպ հարաւոյ դրանն։ և
անդ զենուցուն զզոհսն և զողջակէզսն, յանդիմանս ու-
թից սեղանոց ողջակիզացն։ * Եւ չորք սեղանք ողջակի- 42
զացն քարեղէնք կոփածոյք․ կանգնոյ և կիսոյ երկայ-
նութիւն, և կանգնոյ և կիսոյ 'ի լայնութիւն, և կանգնոյ և
կէ-

[…]ք․ Շուրջ շրջանակի, յիս"․․․ և քսան և հինգ
'ի լայն"։ (31) Ոմանք․ Կամարքն յարտաքինսն։
[…]ն․ Ըստ առաջնոյ չափուն։ (33) Ոմանք․ Եւ
[…] և զկա"։ (35) Ոմանք․ Որ հիւսիսի, չափեաց։
[…]․ Եւ 'ի կամար դրանն․․․ զենուցուն 'ի նմ̃։
[…]ք․ Խողովակի ողջակիզացն․․ երկու սեղանք
․․երկրորդի հանդէպ դրանն․ կա"։ (41) Ո-
[…]րս սեղանք․․ և չորս սե"․․․ և անդ զենուցին
զզոհսն։ (41) Ոմանք․ Յանդիմանս օթից սեղանոյ։ (42) Ո-
մանք․ Եւ կիսոյ երկայնութիւն․․ և կիսոյ լայնութ̃․․
և կիսոյ բարձրութիւն․ զի 'ի վր̃ նր̃ դնիցեն։

Digitized by Google

կիտոյ 'ի բարձրութենէ. զի 'ի վր նց դիցեն զգործսն' ու
43 րով զենուցուն անդ զողջակէզսն, և զզոհսն: * Եւ ծըլ
նոտս ուղղեալս քանդակագործս ունիցին 'ի ներքուստ
շուրջանակի: և 'ի վերայ սեղանոյն յարկ առ 'ի ծածկել
44 յանձրևոյ և յերաշտութենէ: * Եւ տարաւ զիս 'ի սրահն
ներքին. և ահա երկու պատուհանք 'ի ներքոյ սրահին,
մի ընդ հարաւոյ դրանն որ հայեր ընդ հիւսիս, և հա
ներ ընդ հարաւ. և մի ընդ հիւսիսոյ դրանն որ հայեր
45 ընդ հարաւ, և հանէր ընդ հիւսիս: * Եւ ասէ ցիս'
այս պատուհան, որ հայի ընդ կողմանս հարաւոյ' քահա
46 նայիցն եղիցի որ պահեն զպահպանութիւն տանն: * Եւ
պատուհանն որ հայի ընդ հիւսիս' քահանայիցն եղիցի
որ պահեն զպահպանութիւն սեղանոյն. նոքա են որդիք
սադովկայ' որ մերձենան 'ի ղևտացւոց անտի պաշտել
47 զՏր: * Եւ չափեաց զսրահն յերկայնութե հարեւր կան
գուն, և 'ի լայնութե հարեւր կանգուն, զչորեսին կող
48 մանս նր, և 'ի սեղանն' յանդիման տաճարին: * Եւ տա
րաւ զիս 'ի կինդ տաճարին, և չափեաց զլայնութե կին
քին, 'ի միոջէ կողմանէ հինգ կանգուն, և 'ի միւսմէ կող
մանէ հինգ կանգուն, և զլայնութե մուտին' չորեքտասան
կանգուն. և զկողմանս ուսոց դրան կնքին յայսկոյս
49 յայնկոյս' երիս երիս կանգունս: * և զբարձրութե կին
քին քսան կանգուն. և զլայնութե նորին' մետասան կան
գուն. և ընդ տասն աստիճան ելանէին 'ի նա: և սիւնք
երկոու էին աստի և անտի:

ԳԼ. ԽԱ.

1 Եւ տարաւ զիս 'ի տաճարն զոր չափեաց զկամարն,
վեց կանգուն զլայնութե 'ի միոջէ կողմանէ. և վեց
կանգուն զերկայնութեն կամարին 'ի միւսմէ կողմանէ:
2 * և զլայնութե դրանն տասն կանգուն. և զկողմանս կո
ճոց դրանն յայսկոյս յայնկոյս հինգ հինգ կանգուն. և
չափեաց զերկայնութե նր քառասուն կանգուն, և զլայ
3 նութին քսան կանգուն: * Եւ եմուտ 'ի ներքին սրահն'
և չափեաց զլայնութեն մուտին երկուս կանգունս, և զլ
մուտսն

(43) Ա
և 'ի վ
և միւ
որ հայ
մանս ա
ԳԼ. Ա
զամե.
ներքս
ունի.

մուտան վեց կանգուն, և զխոյակս կողմանց մտիցն յայս_
կոյս յայնկոյս հինգ հինգ կանգուն ։ * Եւ չափեաց զեր_ 4
կայնութիւն դրանն՝ քառասուն կանգուն , և զլայնութիւն
քսան կանգուն՝ առաջի տաճարին ։ և ասէ ցիս , այս է
սրբութիւն սրբութեանցն ։ * Եւ չափեաց զորմ տաճարին 'ի 5
վեց կանգնոյ ։ և զլայնութիւն կողմանն տանն , 'ի չորից
կանգնոց շուրջ զրջանակաւ ։ * և 'ի կողմանէ 'ի կողմ 6
երեսուն և երիս կանգունս կրկին ։ և անջրպետ 'ի մէջ
որմոյ տաճարին շուրջանակի շուրջ զկողմամբքն ։ զի
լինիցի այնոցիկ որք անկանիցին զնոքօք հայել ։ և ամե_
նեւին մի միաձեւնայցեն յորմ տաճարին ։ * Եւ զլայնու_ 7
թիւն կողմանց վերին դրանն , ըստ առաւելոյ կողմանց
յորմոյն առ 'ի վերին կողմն շուրջ զտամբքն ։ զի ընդար_
ձակութիւն լինիցի տանն 'ի վերուստ և 'ի ներքուստ ։ որոց
ելանիցեն 'ի վերնայարկսն , և 'ի միջնայարկացն յեր_
րորդ յարկսն ։ * Եւ ձեղուան տանն բարձրութիւն շուրջ 8
շրջանակաւ զանջրպետօք կողմանցն , հաւասար ձողոյն
'ի վեց կանգնոյ անջրպետ մի ։ * և լայնութիւն որմոյ որ_ 9
մաքին կողմանն 'ի հինգ կանգնոյ ։ և առանցք 'ի մէջ
կողմանց տանն ։ * և 'ի 10
քսան կանգուն , և շրջա 11
դուրք պատշգամացն յ
ւսի , և դուռն մի որ ը
ընդարձակութիւն մէ լու
'ի լայնութիւն շուրջանա 12
ցեցն 'ի ծովակողմ ճանա
սուն կանգուն , և լայն
կանգուն , և երկայնու 13
չափեաց առաջի տանն
և խորշքն և անջրպետք
կանգուն ։ * և լայնու 14
դիմաց նորին՝ հարիւր 15
կայնութիւն անջրպետին
տանն ։ և զխորշսն առաջ

կայ

'ի Բնաբ՛՛ ։ (4) Ոսկան ։ Զերկայնութիւն դրանն քառասուն կան՛՛ ։
(7) Ցօրինակին ։ Կողմանց որմոյն առ ։ (7) Ոսկան ։ Զի ըն_
դարձակութիւն լինիցի տանն ։ (7) Ոմանք ։ Յերկրորդ յարկսն ։
(8) Բազմ ։ Եւ ձեղուան տանն բարձ՛՛ ։ (10) Ոմանք ։ 'Ի մէջ
պատշգամբացն ։ (11) Բազմ ։ Դրան միոյ որ ընդ հիւս՛՛ ։
։ ։ և դուռն մի ընդ հարաւ ։ ։ յառանցիցն ։ (12) 'Ի լուս՛՛ ։
Եւ անջրպետ ընդդէմ առանցիցն ։ համաձայն Բնաբնոց 'Ի
Բնաբ՛՛ ։ (12) Ոմանք ։ Յերկայնութիւն եւթանասուն կան_
գուն ։ ։ ։ և երկայնութիւն նորին իննսուն ։ (15) Ոմանք ։
Եւ զխորշն առաջի անտի ։

Digitized by Google

կայնուն։ Եւ տաճարն արտաքին, և անկիւնքն, և կա-
16 մարքն, *և յարկքն, և պատուհանքն վանդակապատք,
բոլորեցունց շուրջ զերեքումբք վն̃ հայելոյ։ և տուն՝
և որ զնովաւ յարկքն առհասարակ շուրջ շրջանակաւ
տախտակամած 'ի յատակացն մինչև 'ի պատուհանսն։
17 և պատուհանք բացեալք երեքկին առ 'ի հայել. *որ
և 'ի ներքոյ կողմանն մինչև յարտաքինն։ Եւ 'ի վր̃ ամ̃
տանն շուրջ շրջանակաւ, և 'ի վր̃ ամ̃ տանն շուրջանա-
18 կի ներքոյ և արտաքոյ, *քերովբէ քանդակեալ՝ և արմա-
ւենիք. և արմաւենի մի 'ի մէջ քերովբէիցն, և երկու
19 քերովբէքն հանդէպ միմեանց։ միոյ քերովբէին *դէմքն
մարդոյ՝ 'ի միոջէ կողմանէ արմաւենւոյն. և դէմք ա-
ռիւծու՝ 'ի միւսմէ կողմանէ արմաւենւոյն։ և այսպէս
20 քանդակեալ էր ամ̃ տաճարն շուրջանակի, *յատա-
կաց մինչև ցյարկսն քերովբէք և արմաւենիք քանդա-
21 կեալք։ և սրբութիւն՝ և տաճարն՝ թռուցեալ *և բա-
ցեալ չորեքկուսի։ Եւ դէմ յանդիման սրբութեցն տե-
22 սիլ, *իբրև նմանութի փայտեղէն սեղանոյ՝ երեք կան-
գուն 'ի բարձրութի, և երկու կանգուն յերկայնութի, և
երկու կանգուն 'ի լայնութի և եղջերք 'ի նմա. և յա-
տակքն նր̃ և որմք փայտեղէնք։ Եւ ասէ ցիս. այս է սե-
23 ղանն երեսաց տն̃։ *Եւ երկու դրունք տաճարին, և եր-
կու դրունք սրբութեյ. երկոցունց շրջանակաւ մտիցն՝
24 *երկու դրունք միոյ, և երկու դրունք միւսոյ դրանն։
25 *և քանդակագործք 'ի վր̃ նց̃։ և 'ի վր̃ մտից տաճա-
րին քերովբէք և արմաւենիք քանդակեալք ըստ քան-
դակի սրբութեցն։ և փայտակերտ աղխիւ դէմ յանդի-
26 ման կամարին արտաքուստ կողմանէ։ *և պատուհանք
ծածուկք։ Եւ չափեաց յայսկոյս յայնկոյս զյարկս կա-
մարին, և զկողմանս տանն խառնեալ ընդ միմեանս։

ԳԼ. ԽԲ.

1 Եւ եհան զիս 'ի սրահն արտաքին ընդ արևելս դէմ
յանդիման դրանն հիւսիսոյ։ և տարաւ զիս 'ի
ներ-

(16) Ոմանք. Եւ որ զնովաւ յատակքն առհասարակ։ (17) Ո-
սկան. Մինչև ցարտաքին . . շուրջանակի 'ի ներ"։ (18) Ո-
մանք. Եւ երկու քերովբէք հանդէպ։ Ոսկան. Միոյ
քերովբէին։ (20) Ոմանք. 'Ի յատակացն մինչև յարկսն։
(21) Ոսկան. Եւ մուտ բացեալ չորեքկուսի։ (22) Ոմանք.
Իբրև նմանութի փայտ" . . . և յատակ նր̃ . . այս սեղանն է
երեսաց։ (22) 'Ի լուս". Եւ երեք կանգուն յերկայնութի.
համաձայն Եբրայեցւոց 'ի բն"։ (23) Ոսկան. Եւ երկոցունց շրջա"։
(25) Օրինակ մի. Եւ փայտակերպ աղխիւ։ (26) Ոսկան.
Խառնեալ ընդ միմեանս։

Digitized by Google

ներքս ։ Եւ առաջի պատշգամացն հինգ տասանցնւք և խոր֊
շիւք ընդ կողմ հիւսւսոյ ․ * հարեւր կանգուն յերկայ֊ 2
նութեն, և յիսուն կանգուն 'ի լայնութեն ․ * նկարեալք 3
ըստ օրինակի դրան սրահին ներքնոյ, և ըստ օրինակի
շրջանակին ձեռանցն սրահին արտաքնոյ ․ դէմ ընդդէմ
կարգեալ երեք սրահեան ։ * Եւ դէմ ընդդէմ պատշ֊ 4
գամացն գնացք 'ի տասն կանգնոյ լայնութե, և հարեւր
կանգուն յերկայնութե ․ և ներքսագոյն կողմ ճանապար֊
հին կանգուն մի ․ և դրունք նոցա ընդ հիւսիւսի ։ * Եւ 5
գնացք 'ի վերնատունսն նոյնպէս, զի խառնեալ էին
սիւնքն շրջանակաւ 'ի ներքսուստ մինչև 'ի վեր ։ և ան֊
ջրպետան նոյնպէս ․ և սիւնքն շրջանակօք, և անջրպետք
և միջոցք ․ * քանզի երեքյարկեանք էին ․ և սիւնք ոչ 6
գոյին նոցա զսիւնս պատշգամացն ․ վասն այնորիկ ա֊
ռանցք էին 'ի ներքոյ կողմանէն ։ և 'ի միջնայարկացն 'ի
գետնոյ կողմանէ յիսուն ։ * Եւ լոյս արտաքուստ, ըստ 7
և պատշգամացն սրահին արտաքնոյ որ հայէին դէմ յանդի֊
մանն պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսիւսոյ՝ յերկայնութեն
յիսուն կանգուն ։ * քանզի երկայնութե պատշգամացն 8
որ հայէին 'ի սրահն արտաքին՝ էր 'ի յիսուն կանգնոյ ․
և նոքա էին դէմ յանդիմանս միմեանց ․ ընդ ամ հարեւր
կանգուն ։ * Եւ դրունք պատշգամացն որ ընդ մուտ 9
արեւելից՝ վա մտանելոյ ընդ նոսա յարտաքին սրահէն
անտի ․ * ըստ լուսամուտին առաջին գնացին որ ընդ 10
կողմն հարաւոյ՝ դէմ յանդիման հարաւոյ, և ընդդէմ
անջրպետացն, և հանդէպ խորշիցն ։ Եւ պատշգամքն,
* և գնացն հանդէպ նոցուն ըստ չափոյ պատշգամացն 11
ճանապարհին՝ որ ընդ հիւսիւսի ․ և ըստ երկայնութե
նց՝ և ըստ լայնութե նց՝ և ըստ ելից նց ․ և ըստ շրջա֊
նակաց նոցին, և ըստ լուսամուտից ։ * և ըստ մտից 12
պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսիս, և ըստ մտից պատշգա֊
մացն որ ընդ հարաւ ։ և ըստ մտից առաջին գնացիցն
առ 'ի ղեկյան տարոյ անջրպետութե-ձողոյն, և հանդէպ
արեւելից գնալ ընդ նն ։ * Եւ ասէ ցիս ․ պատշգամքն 13
որ

Գլ․ ԽԲ․ (
(3) Բաղդատ․
(4) Ոմանք․
կանգնոյ 'ի
յանդի"։ (8
կան․ Ոմք ա
արահէ ։ (10
դատ․ Եւ գ
գնացին առ
ոմ․․․ որ Է

որ են ընդ հիւսիսի, և պատրշգամբք որ են ընդ հարաւ՝
հանդէպ բացատանցն, դոքա են պատրշգամբք սրբութեան
ուր ուտեն քահանայքն որդիքն սադովկայ մերձաւորք
տեառն զսրբութիւն սրբութեանց: և անդ դիցեն զսրբութիւն
սրբութեանց, և զզոհսն, և զվասն մեղացն, և զվասն անգիտու-
14 թեանն. քանզի սուրբ է տեղին: * և մի ոք մտցէ անդր,
բայց 'ի քահանայիցն: Եւ ոչ ելանիցեն 'ի սրբութենէ ան-
տի 'ի սրահն արտաքին. զի յամ ժամանակի որ մերձե-
նանն՝ սուրբ կացցեն. և մի մատչիցին 'ի պատմուճանս
խուրեանց որով պաշտիցեն, զի սուրբ է այն: և զգեցցին
այլ հանդերձ յորժամ մերձենայցեն 'ի ժողովուրդն:
15 * Եւ կատարեցաւ չափ տաճարին ներքնոյ: Եւ եհան
զիս ընդ ճանապարհ դրանն որ հայէր ընդ արևելս. և
16 չափեաց զձև՝ տանն շուրջանակի ըստ յօրինուածոյ: * և
եկն եկաց առ հարաւային դրանն որ հայէր ընդ ար-
ևելս, և չափեաց հինգ հարեւր չափով ձողոյն: Եւ
17 դարձաւ 'ի կողմ հիւսիսոյ. * և չափեաց հանդէպ հիւսի-
18 սոյ, հինգ հարեւր չափով ձողոյն: * Եւ դարձաւ 'ի
ծովակողմն, և չափեաց հանդէպ ծովուն, հինգ հարեւր
19 չափով ձողոյն: * Եւ դարձաւ 'ի կողմն հարաւոյ, և չա-
փեաց հանդէպ հարաւոյ հինգ հարեւր չափով ձողոյն:
20 * Եւ զփողոցս նոր շուրջանակի 'ի չորեսին կողմանսն նո-
վին չափով: և յօրինեաց զնա և զփողոցս նոր շուրջանա-
կի, 'ի հինգ հարեւր կանգնոյ հանդէպ արևելից, և 'ի
հինգ հարեւր կանգնոյ զլայնութիւն անջրպետել 'ի մէջ
սրբութեանց, և 'ի մէջ պարսպացն յօրինուածոյ տաճարին:

ԳԼ. ԽԳ.

1 Եւ ած զիս 'ի դուռնն որ հայէր ընդ արևելս, և ե-
2 հան զիս ընդ այն: * Եւ ահա փառքն այ Իէի դային
ընդ ճանապարհն արևելից, և ձայն բանակին իբրև ըն-
ձայն կրկնակոխ բազմաց. և երկիրն լուսաւորեցաւ 'ի
3 նմանութենէ լուսաւորաց 'ի փառացն շուրջանակի: * և
տե-

ղաս". Մերձաւորքն տն զսրբութիւն սր". համաձայն եբրայեց
'ի բնոց": (14) Բղձ. Եւ մի ոք մտանիցէ. . որով պաշ-
տիցեն. կամ, պաշտիցեն. քանզի սբ է այն: (16) Ո-
մանք. Եւ դարձաւ ընդ կողմն հիւս": (17) Ոմանք. Հինգ
հարիւր կանգուն չափով ձողոյն: (18) Ոմանք. Եւ դար-
ձաւ ընդ ծովմ": (20) Այս օրինակաց պակասի. Շուրջա-
նակի 'ի չորեսին կողմանսն նովին չափով: և յօրինեաց զնա և
զփողոցս նորա շուրջանակի, 'ի հինգ հար". . անջրպետել. .
յօրինուած տաճարին:

Գլ. ԽԳ. (2) Յօրինակին. 'ի նմանութենէ լուսոյ 'ի փա":
(3) Բղձ. Զոր տեսանէի 'ի ժամանակի. . զոր տե-

ներքս ։ Եւ առաջ պատշգամաց հինգ տասանցիւք և խոր֊
շիւք ընդ կողմն հիւսւսոյ ․ * հարիւր կանգուն յերկայ֊ 2
նութիւն, և յիսուն կանգուն ՚ի լայնութիւն ․ * Նկարեալք 3
ըստ օրինակի դրան սրահին ներքնոյ, և ըստ օրինակի
շրջանակիւ աւանդն սրահին արտաքնոյ ․ դէմ ընդդէմ
կարգեալ երեք սրահաւն ։ * Եւ դէմ ընդդէմ պատշ֊ 4
գամացն գնացք ՚ի տասն կանգնոյ լայնութիւն, և հարիւր
կանգուն յերկայնութիւն ․ և ներքսագոյն կողմ ճանապար֊
հին կանգուն մի ․ և դրունք նոցա ընդ հիւսւսի ։ * Եւ 5
գնացք ՚ի վերնատունսն նոյնպէս, զի խառնեալ էին
սիւնքն շրջանակաւ ՚ի ներքուստ մինչև ՚ի վեր ։ և ան֊
ջրպետն նոյնպէս ․ և սիւնքն շրջանակօք, և անջրպետք
և միջնորմք ․ * քանզի երեքյարկեանք էին ․ և սիւնք ոչ 6
գոյին երբև զսիւնս պատշգամացն ․ վասն այնորիկ ա֊
ռանցք էին ՚ի ներքսոյ կողմանէն ։ և ՚ի միջնայարկացն ՚ի
վերնոյ կողմանէ յիսուն ։ * Եւ լոյս արտաքուստ, ըստ 7
և պատշգամացն սրահին արտաքնոյ որ հայէին դէմ յանդի֊
ման պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսւսոյ՝ յերկայնութիւն
յիսուն կանգուն ։ * քանզի երկայնութիւն պատշգամացն 8
որ հայէին ՚ի սրահն արտաքին՝ էր ՚ի յիսուն կանգնոյ ․
և նոքա էին դէմ յանդիման միմեանց ․ ընդ ամ հարիւր
կանգուն ։ * Եւ դրունք պատշգամացն որ ընդ մուտս 9
արևելից՝ մտ մտանելոյ ընդ նոսա յարտաքին սրահէն
անտի ․ * ըստ լուսամուտին առաջին գնացին որ ընդ 10
կողմն հարաւոյ՝ դէմ յանդիման հարաւոյ, և ընդդէմ
անջրպետացն, և հանդէպ խորշիցն ։ Եւ պատշգամքն,
* և գնացն հանդէպ նոցուն ըստ չափոյ պատշգամացն 11
ճանապարհին՝ որ ընդ հիւսւսի ․ և ըստ երկայնութեան
նց՝ և ըստ լայնութեան նց՝ և ըստ ելից նց ․ և ըստ շրջա֊
նակաց նոցին, և ըստ լուսանցուցաց ։ * և ըստ մտից 12
պատշգամացն՝ որ ընդ հիւսիս, և ըստ մտից պատշգա֊
մացն որ ընդ հարաւ ։ և ըստ մտից առաջին գնացիցն
առ ՚ի դրեան տալոյ անջրպետութեան ձողոյն, և հանդէպ
արևելից գնալ ընդ նա ։ * Եւ ասէ ցիս ․ պատշգամքն 13
որ

Գլ. ԽԲ. (3) Ոսկան. Նկարեալք ըստ օրինակի դրան ։
(3) Բաղդատ. Եւ ըստ օրինակի շրջանակաւ աւանդն ։
(4) Ոմանք. Եւ ընդդէմ պատշգամբացն գնացք՝ տասն
կանգնոյ ՚ի լայնութիւն ։ (7) Ոսկան. Որք հայէին դէմ
յանդիման ։ (8) Ոմանք. Էր ՚ի յիսուն կանգուն ։ (9) Ոս֊
կան. Ուք արևելից մտ մտա" ։ (9) Ոմանք. Յարտաքին
սրահէ ։ (10) Ոմանք. Եւ որ ընդ կողմն հա" ։ (11) Բաղ֊
դատ. Եւ գնացքն հանդէպ նց ։ (12) Ոմանք. Առաջին
գնացին առ ՚ի ։ (13) Ոմանք. Պատշգամբքդ որ հիւսիս֊
սի... որ Է հարաւոյ են հանդէպ բացատացն ։ (13) ՚Ի,

որ են ընդ հիւսիւսի, և պատշգամքդ որ են ընդ հարաւ՝
հանդէպ բացատանցն, դոքա են պատշգամք սրբութեան
ուր ուտեն քահանայքն որդիքն Սադովկայ մերձաւորք
տեառն զսրբութիւն սրբութեանց: և անդ դիցեն զսրբութիւն
սրբութեանց, և զզոհսն, և զվն մեղացն, և զվն անգիտու-
14 թեան. քանզի սուրբ է տեղին: * և մի ոք մտցէ անդր,
բայց 'ի քահանայիցն: Եւ ոչ ելանիցեն 'ի սրբութենէ ան-
տի 'ի տրահն արտաքին. զի յամ ժամանակի որ մերձե-
նան՝ սուրբ կացցեն. և մի մտասցեն 'ի պատմուճանս
իւրեանց որով պաշտիցեն, զի սուրբ է այն: և զգեցցեն
այլ հանդերձ յորժամ մերձենայցեն 'ի ժողովուրդն:
15 * Եւ կատարեցաւ չափ տաճարին ներքնոյ: Եւ եհան
զիս ընդ ճանապարհ դրանն որ հայէր ընդ արևելս. և
16 չափեաց զձև՝ տանն շուրջանակի բաց յօրինուածոյ: * և
եկն եկաց առ հարաւային դրանն որ հայէր ընդ ար-
ևելս, և չափեաց հինգ հարեւր չափով ձողոյն: Եւ
17 դարձաւ 'ի կողմ հիւսիսոյ. * և չափեաց հանդէպ հիւսի-
18 սոյ, հինգ հարեւր չափով ձողոյն: * Եւ դարձաւ 'ի
ծովակողմն, և
19 չափով ձողոյն
չափեաց հանդէպ
20 * Եւ զփողոցս
մեն չափով: և
կի, 'ի հինգ հ
հինգ հարեւր
սրբութեանց, և '

ԳԼ. ԽԳ.

1 Եւ ած զիս 'ի դուռնն որ հայէր ընդ արևելս, և ե-
2 հան զիս ընդ այն: * Եւ ահա փառքն Այ Իղի գային
ընդ ճանապարհն արևելից, և ձայն բանակին իբրև ըղ-
ձայն կրկնակոխ բազմաց. և երկիրն լուսաւորեցաւ 'ի
3 նմանութէ լուսաւորաց 'ի փառացն շուրջանակի: * և
տե-

շուա". Մերձաւորք տն զսրբութի սր". համաձայն բազմաց 'ի բնոյ": (14) Բղծ. Եւ մի ոք մտանիցէ.. որով պաշտեցինն. կամ, պաշտիցեն. քանզի Սբ է այն: (16) Ոմանք. Եւ դարձաւ ընդ կողմն հիւս": (17) Ոմանք. Հինգ հարիւր կանգուն չափով ձողոյն: (18) Ոմանք. Եւ դարձաւ ընդ ծովս": (20) Ա. ոսկանայ գրչի. Շուրջանակի 'ի չորեսին կողմանս նոյն չափով: Ի յօրինելոյ զնա ի զփողոցս նորա շուրջանակի, 'ի հինգ հար".. անշրջափակեալ.. յօրինուած տաճարին:

Գլ. խգ. (2) Յօրինակին. 'ի նմանութե լուսոյ 'ի փա": (3) Բաղդատ. Զոր տեսանէի 'ի ժամանակի.. զոր տե-

Digitized by Google

տեսիլն զոր տեսանէի, էր ըստ տեսլեանն զոր տեսի ՚ի
ժամանակի իբրեւ մտանէի օծանել զքաղաքն։ Եւ տե-
սիլ կառացն զոր տեսի, էր ըստ տեսլեանն զոր տե-
սանէի ՚ի վր̄ Քոբար գետոյ. եւ անկայ ՚ի վր̄ երեսաց
իմոց։ * Եւ փառքն Տն̄ մտին ՚ի տաճարն ընդ ճանապարհ 4
դրանն՝ որ հայէր ընդ արեւելս։ * Եւ համբարձ զիս 5
հոգին, եւ տարաւ զիս ՚ի սրահն ներքին. եւ ահա լի էր
փառօք Տն̄ տաճարն, եւ կայր անդ։ * Եւ ահա ձայն ՚ի 6
տաճարէն անտի որ խօսէր ընդ իս։ Եւ այր մի կայր մօտ
առ իս, * եւ ասէ ցիս. Որդի մարդոյ՝ տեսեր զտեղի ա- 7
թոռոյ իմոյ, եւ զտեղի հետոց ոտից իմոց. որովք բնա-
կեսցէ անուն իմ ՚ի մէջ տանն Իէլի յաւիտեան։ Եւ մի եւս
պղծեսցեն տունն Իէլի զանուն իմ սր̄բ, ինքեանք եւ առաջ-
նորդք իւրեանց պոռնկութբ̄ իւրեանց, եւ սպանութբ̄
իշխանացն որ ՚ի մէջ նց̄։ * ՚Ի դնել ինձ զդրանդս իմ 8
՚ի մէջ դրանդեաց նց̄, եւ զսեամս իմ առ սեամս նոցա։
Եւ արկին զպարիսպս ներքել ընդ իս եւ ընդ նս̄. եւ պղծ-
ծեցին զանուն իմ սր̄բ անօրէնութբ̄ իւրեանց զոր ա-
նէին. եւ խորտակեցից զնոսա բարկութբ̄ իմով եւ սպան-
մամբ։ * Գոնեայ արդ մերժեսցեն զպոռնկութիւնս իւ- 9
րեանց, եւ զսպանութիւնս իշխանաց նց̄ յինէն. եւ բնակեցայց
՚ի մէջ նց̄ յաւիտեան։ * Եւ դու որդի մարդոյ՝ ցոյց 10
տանդ Իէլի զտաճարդ, եւ դադարեսցեն ՚ի մեղաց իւ-
րեանց. զտեսիլ դորա եւ զձեւ եւ զյօրինուած։ * Եւ նոքա 11
ընկալցին զպատիժս իւրեանց վս̄ ամե̄ զոր արարին։ Եւ
նկարեսցես զտունդ եւ զպատրաստութիւն դորա, եւ զելս եւ
զմուտս դորա, եւ զկերպ եւ զամ̄ հրամանս դորա. եւ զամ̄
օրէնս եւ զիրաւունս դորա ցուցցես նց̄. եւ գրեսցես ա-
ռաջի նց̄. եւ պահեսցեն զամ̄ իրաւունս եւ զհրամանս
իմ, եւ արասցեն զնս̄։ * Եւ նկարագիր տանն ՚ի վր̄ գլխոյ 12
լերինն, եւ ամ̄ սահմանք նր̄ շուրջանակի. սրբութ̄ սր-
բութեց են։ Այս օրէնք են տաճարին։ * Եւ չափք սե- 13
ղանոյն. կանգունն մի ՚ի կանգնոց, եւ կանգունն մի եւ ու-
ղունկ գոգած խորութն նր̄. եւ կանգունն մի լայնութն.
Եւ պսակ շուրջ զծնօտիւք նր̄ շուրջանակի թզաւ մի։ Եւ
այս

սի ՚ի վր̄ Քոբարայ։ (4) Ոմանք. Ընդ ճնպ̄րհն որ հայէր։ (5) Ոմանք. Համբարձ զիս հոգի։ (6) Ոմանք. Ձայն ՚ի տաճարէն որ։ (7) Ոմանք. Տես զտեղի աթոռ"։ (7) Բազումք. Եւ սպանմանբք իշխանացն։ (8) Ոմանք. ՚Ի դնել զդրանդս իմ ՚ի մէջ դրանդեաց նց̄.. զպարիսպս իմ ներքել ընդ իս... եւ խորտակեցի զնս̄ բարկ"։ (9) Ոմանք. Եւ բնակեցից ՚ի միջի նց̄։ (10) Ոմանք. Ցոյց տանն Իէլի։ (11) Ոմանք. Ցուցցես դոցա։ (12) Բազումք. Եւ զնկարագիր տանն։ (13) Ոմանք. Եւ այս չափք սե"... եւ ուղունկ

Digitized by Google

14 Այս բարձրութիւն սեղանոյն * 'ի խորոյէ սկզբան փոր-
ուածոյն մինչև 'ի մեծ քաւութիւն, կանգունք երկու-
'ի ներքուստ, և 'ի լայնութեան կանգուն մի. և փոքր քաւու-
թենէն մինչև 'ի մեծ քաւութին կանգունք չորք, և 'ի լայ-
15 նութիւն կանգուն մի: * և արիէլն 'ի չորից կանգնոց. և
16 'ի բեմէն 'ի վեր ցեղջերսն՝ կանգուն մի: * և արիէլն յեր-
կոտասան կանգնոյ, առ երկոտասան կանգուն 'ի լայ-
17 նութիւն, չորեքկուսի 'ի չորեսին կողմանս իւր: * Եւ
քաւութիւն չորեքտասան կանգուն յերկայնութիւն, և չո-
րեքտասան կանգուն 'ի լայնութիւն, հաւասարակ 'ի չորե-
ցունց կողմանց: և ծնօտքն պատուածոյք շուրջանակի
պատեալ զնովաւ 'ի կէս կանգնոյ, և բոլորակն նորա շուր-
ջանակի կանգուն մի. և աստիճանքն նորա ընդ արևելս:
18 * Եւ ասէ ցիս Տր. որդի մարդոյ՝ այսպէս ասէ Տր Տր.
այս հրամանք են սեղանոյն. յաւուր գործուածոյ իւրոյ
մատուցանել 'ի վր նորա ողջակէզս, և հեղուլ առ նովաւ
19 արիւն: * Եւ տացես քահանայիցն ղևտացւոց որք 'ի
զաւակէ սադովկայ մերձեսցին առ իս՝ ասէ Տր Տր պաշ-
20 տել զիս, զուարակ մի յանդէոյ վն մեղաց: * և առցեն
յարենէ նորա, և դիցեն 'ի վր չորեցունց եղջերաց սեղա-
նոյն, և 'ի վր չորեցունց անկեանց քաւութեան. և շուրջ
21 զխարսխաւն, և ցանեսցեն՝ և քաւեսցեն: * Եւ առցեն
զզուարակն զվն մեղացն՝ և այրեսցեն 'ի զատեալ տեղւոջ
22 տաճարին՝ արտաքոյ սրբութեանցն: * Եւ յաւուրն երկ-
րորդի առցեն նոխազս երկուս յայծեաց անարատից վն
մեղաց, և քաւեսցեն զսեղանն՝ որպ քաւեցին զուարա-
23 կաւն: * Եւ յետ վախճանելոյ զքաւութիւն, մատուսցեն
զուարակ յարջառոց անարատ՝ և խոյ 'ի հօտից ա-
24 նարատ: * և մատուսցեն առաջի Տն, և ցանեսցեն 'ի
վր նորա քահանայքն աղ. և հանցեն զնս յողջակէզս Տն:
25 * Զեւթն օր արասցեն նոխազ մի վն մեղաց հանապազ,
և զուարակ մի յարջառոց, և խոյ մի 'ի հօտից անարատ
26 արասցեն * զեւթն օր, և քաւեսցեն զսեղանն՝ և սրբե-
27 ցեն զնա: Եւ կատարեսցեն զձեռս իւրեանց: * և վախ-
ճան-

պորտած: Ոմն ունին. Ոսկի գօտ": (14) Ոմանք. Սկզբան փորուածոյն.. և 'ի լայնութեն կան": (14) Այլ. Եւ 'ի փոքր քաւութենէն: (15) Ոմանք. Եւ 'ի բեմէն և 'ի վեր: (17) Ոմն. 'Ի կողմանց լայնութիւն հաւասարակ 'ի չորեցունց: (18) Ոմն. Յաւուր գործուածոց իւրոց: (19) Ոմանք. Զուարակ մի յանդէոյ: (20) Ոմն. Եւ շուրջ զխարսխաւն ցանեսցեն: (22) Ոմանք. Յայծեաց անարատս վասն. (24) Այլ. Եւ մատուսցեն առաջի Տն: (24) 'Ի լուս". Եւ ցանեսցեն 'ի վր նց. հանճարոյն ոչ լոյ 'ի բն": (25) Օրինակ մի. Զեւթն օր արածեսցեն նոխազ: (27) Բազմ.

Digitized by Google

ծախեսցեն զաւուրսն ։ Եւ եղիցի յօրէն ութերորդէ և
անդր՝ արասցեն քահանայքն ՚ի վ՟ր սեղանոյն զողջակէզս
ձեր, և զփ՟ր փրկութեան ձերոյ, և ընկալայց զձեզ՝ ասէ տէր տէր ։

ԳԼ. ԽԴ.

Եւ դարձոյց զիս ընդ ճանապարհ արտաքին դրան 1
սրբութեանն՝ որ հայէր յարեւելս. և այն էր փա-
կեալ ։ * Եւ ասէ ցիս տէր. այդ դուռն փակեալ կաց- 2
ցէ՝ և մի՛ բացցի՝ և մի՛ ոք անցցէ ընդ դա, զի տէր Ա՟ծ
Ի՟լի մտցէ ընդ դա. և եղիցի փակեալ ։ * Քանզի՝ առաջ- 3
նորդ իշխանն նա նստցի ՚ի դմա ուտել հաց առաջի տն,
ընդ ճանապարհ կամարի դրանն մտցէ, և ը՟ն նոյն ճա-
նապարհ ելցէ ։
ԼԵ * Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ դրանն որ ը՟ն հիւ- 4
սիս յանդիման տաճարին. տեսանէի և ահա փառք տն
լի էր տունն տն. և անկայ ՚ի վ՟ր երեսաց իմոց ։ * Եւ 5
ասէ ցիս տէր. որդի մարդոյ, դիր ՚ի սրտի քում, և տես
աչօք քովք, և լուր ականջօք քովք զամ ինչ զոր ես ընդ
քեզ խօսեցայց, ըստ ամ հրամանաց տանդ տն, և ըստ
ամ ելաւանց դրաց. և կարգեսցես ՚ի սրտի քում ըն-
դմուտ տանդ ըստ ամ ելից դրաց, և ը՟ն ամ սրբութեանցն ։
* Եւ ասասցես ցտունդ դառնացողաց. այս- 6
պէս ասէ տէր տէր. շատ լիցի ձեզ առ ամ անօրէնութիւնս
ձերովք տունդ Ի՟լի, * մուծանել ձեզ զորդիս այլազ- 7
գիս անթլփատս սրտիւ՝ և անթլփատս մարմնով լինել
՚ի սրբութեան իմ և պղծել զնոսա ;՚ի մատուցանել ձեզ
զհացս իմ ճարպով և արեամբ, և անցանէիք զուխտ-
իւ իմով ամ անօրէնութիւնս ձերովք ։ * Եւ ոչ պահեցէք ըն- 8
դպահպանութիւնս սրբութեանց իմոց. և կարգեցէք զնս պա-
հել զպահպանութիւն սրբութեանց իմոց ։ * Վ՟ն 9
այդորիկ այսպէս ասէ տէր Ա՟ծ. ամ որդի օտարածին
անթլփատ սրտիւ և անթլփատ մարմնով, մի՛ մտցէ ՚ի
սրբութիւն իմ. յամ որդւոց այլազգեաց որ իցեն ՚ի
տանդ Ի՟լի ։ * Այլ և ղեւտացիքն որք հեռացան յինէն ՚ի 10
մոլորել ժողովրդեանն. որ մոլորեցան յինէն զհետ
խորհրդոց իւրեանց, և ընկալցին ըստ անօրէնութեանց
իւրեանց ։ * Եւ եղիցին ՚ի սրբութեան իմ պաշտօնեայք 11
պա-

Յօրէն ութերորդէ և անդր ։
Գլ. խդ. (1) Ոմանք. Որ հայէր ը՟ն արեւելս ։ (3) Ոսկան.
Նստցի ՚ի դա ուտել զհաց ։ (5) Ոմանք. Ըստ ամի հրա-
մանաց տանն Ի՟լի, և ըստ ամ.. ամ ելից նր ։ (7) Ոմանք.
Անթլփատս սրտիւք ։ (7) Ոսկան. Եւ անցանել զուխ-
տիւ իմով ։ (8) Բ՟զ՟մ. Պահել զպահպանութիւնս ։ (10) Ո-
մանք. Ըստ անօրէնութեան իւրեանց ։

Digitized by Google

պահապանք դրանց տանն , և սպասաւորք տաճարին .
նոքա զենուցուն զողջակէզս և զզոհս ժողովրդեանն .
և նոքա կացցեն առաջի ժողովրդեանն լինել նոցա ի
12 սպասաւորս . * փոխանակ զի էին նոքա սպասաւորք ա-
ռաջի կռոցն նց . և եղև տանն Իէլի այն ի տանջանս ա-
նիրաւութեան ։ Վն այնորիկ ամբարձի զձեռն իմ ի վր
նց ասէ Տր Տր . և ընկալցին ըստ անօրէնութեան իւ-
13 րեանց . * և մի՛ մերձեսցին առ իս քահանայանալ ինձ ,
և մի՛ հպել յամ սրբութիւնս որդւոցն Իէլի , և մի՛ յամ սըր-
բութիւն սրբութեանց իմոց . և ընկալցին զանարգանս իւ-
14 րեանց մոլորութեամբն զոր մոլորեցան ։ * և կարգեսցեն
զնս պահել զպահպանութիւնս տանն . յամ ի գործս նր ,
15 և յամ ինչ զոր գործեսցեն անդ ։ * Եւ քահանայքն
ղևտացիք որդիքն Սադովկայ որք պահեցին զպահպա-
նութիւնս սրբութեանց իմոց ի մոլորել տանն Իէլի յինէն ,
նոքա մերձեսցին առ իս պաշտել զիս . և կացցեն առա-
ջի երեսաց իմոց մատուցանել ինձ զճարպ և զա-
16 րիւն՝ ասէ Տր Տր ։ * Նոքա մտցեն ի սրբութիւն իմ , և
նոքա մերձեսցին ի սեղան իմ պաշտել զիս . և պահես-
17 ցեն զպահպանութիւնս իմ ։ * Եւ եղիցի ի մտանելն նց
ընդ դրունս սրահին ներքնոյ , զգեցցին զպատմուճանս
կտաւիս . և մի՛ զգեցուցուն ասուիս ի պաշտամանն իւ-
18 րեանց , ի դրանէ ներքին սրահին ։ * Եւ խոյրս կտաւիս
ունիցին ի գլուխս իւրեանց , և անդրավարտիս կտա-
ւիս յերանս իւրեանց , և ոչ զգեցուցուն բռնութիւն ։
19 * Եւ յելանելն իւրեանց յարտաքին սրահն առ ժողո-
վուրդն , մերկասցին զպատմուճանս իւրեանց որով
պաշտիցեն . և դիցեն զնս ի սենեակն սրբութեանց , և
զգեսցին այլ պատմուճանս . և մի՛ սրբեսցեն զժողո-
20 վուրդն պատմուճանօք իւրեանց ։ * Եւ զգլուխս իւ-
րեանց մի՛ գերծցեն , և զվարսս իւրեանց մի՛ անօրա-
ցուսցեն . ծածկելով ծածկեսցեն զգլուխս իւրեանց ։
21 * Եւ գինի մի՛ արբցեն ամ քահանայքն ի մտանելն
22 իւրեանց ի ներքին սրահն ։ * և զայրի , և զհանեալ մի՛
առնուցուն իւրեանց ի կանայս , այլ զկոյս ի զաւա-
կէ տանն Իէլի . և այրի թէ իցէ ի քահանայէ մնացեալ՝
23 առցեն ։ * Եւ զժողովուրդն իմ ուսուսցեն ընտրել ի
մէջ

(12) Բ՟Ջ՟Մ՟ . Ըստ անիրաւութեան իւրեանց ։ (13) Բազումք . Մերձեսցին առ ի քհնյանալ ինձ ։ (14) Ոսկան . Յամ գործս նր , և յամ ինչ զոր գործիցէ անդ ։ (14)(15) Բազումք . Զոր գործիցեն անդ քահանայքն ղև" ։ (17) Ոսկան . Սրահին ի ներքնոյ ։ (17) Ոմանք . Ի դրանէ սրահին ներքին ։ (18) Ոսկան . Եւ ոչ զգեցուցուն ի բռնութեան ։ (22) Ոսկան . Իւրեանց կանայս ։ (23) Ոմանք . Ի մէջ սրբոցն և

Digitized by Google

մէջ սրբոյն և պղծոյն. և 'ի մէջ անսրբութեան և սրբու-
ւորին: * Եւ 'ի վե՟ր դատաստանի արեան նոքա կաց- 24
ցեն քննել. զարդարութիւնս իմ արդարացուսցեն, և զի-
րաւունս իմ իրաւացուսցեն. և զօրէնս իմ, և զհրա-
մանս իմ յամենայն տօնս պահեսցեն, և զշաբաթս իմ սր-
բեսցեն: * Եւ 'ի վե՟ր մարդոյ մի՛ մտցեն պղծիլ. բայց 25
թէ 'ի հօր կամ 'ի մօր՝ և յուստերս և 'ի դստերս՝ և
յեղբօր և 'ի քեռ՝ որ առն չիցէ տուեալ՝ պղծեսցին:
* Եւ յետ սրբելոյն նորա՝ եւթն օր թուեսցէ իւր: * Եւ 26
յորում աւուր մտանիցէ 'ի սրբութիւն սրահին ներքնոյ 27
պաշտել 'ի սրբութեան՝ մատուսցանէ քաւութի՝ ասէ Տէր
Ած: * Եւ ոչ եղիցի նոցա ժառանգութիւն, զի ես եմ նոցա 28
ժառանգութիւն. և կալուածք մի՛ տացին նոցա 'ի մէջ որդ-
ւոցն Իլի, զի ես եմ նոցա ժառանգութիւն: * Եւ զզոհսն, 29
և զվասն մեղաց, և զվասն անգիտութեան՝ նոքա կերիցեն.
և ամենայն նուէրք Իլի՝ նոցա լիցին: * Պտուղ առաջին և անդ- 30
րանիկք ամենեցուն, և երախայրիք յամենայն պտղոց ձերոց՝
քահանայիցն եղիցին: Եւ զառաջին մասն արմտեաց ձե-
րոց տայցիք քահանայից՝ դնել օրհնութիւն 'ի վե՟ր տանց
ձերոց: * Զամենայն զմեռելոտի և զգազանաբեկ, 'ի 31
թռչնոց և յանասնոց, մի՛ կերիցեն քահանայքն:

ԳԼ. ԽԵ.

Եւ 'ի վիճակել ձեր զերկիրն 'ի ժառանգութիւն, զա- 1
ռաջինս պտուղ Տն սուրբ 'ի յերկրէն. քսան և հինգ
հազար յերկայնութիւն, և տասն հազար 'ի լայնութիւն, նուի-
րեալ եղիցի յամենայն սահմանս նորա շուրջանակի: * Եւ եղի- 2
ցի յայնմանէ 'ի սրբութիւն: Հինգ հարիւր առ հինգ հա-
րիւր չորեքկուսի շուրջանակի. և յիսուն կանգուն բա-
ցատացն շուրջանակի: * Եւ յայսմ չափոյ չափեսցես քսան 3
և հինգ հազար յերկայնութիւն, և տասն հազար 'ի լայ-
նու-

պղծոյ: (24) Բ՟մ՟կ. Եւ զհրամանս իմ յամեն տօնս պա-
հեսցեն: (25) Ոմանք. Եւ յուստեր և 'ի դստեր և յեղ-
բօր և 'ի քեռ, որ առն չիցէ լեալ՝ պղ": (27) Բազումք.
Մատուսցէ քաւութի: (28) Ոմանք. Եւ եղիցի նոցա ժառ".
. . և կալուածք մի՛ տացի նոցա: Որք ունին. 'Ի ժառան-
գութի, և կալուածք մի . . նոցա 'ի ժառան": (30) Ոմանք.
Քահանայիցն եղիցին: (31) Բազումք. Մի՛ կերիցեն
քահանայքն:
Գլ. խե. (1) Բ՟մ՟կ. Տն սուրբ յերկրէն: (2) Ոմանք.
Յայնմանէ սրբութի. . չորեքկուսի շուրջանակաւ, և յի-
սուն կանգուն բացատան. կամ, բացատանցն. . կամ,
բացատատանցն շուրջ": (3) Ոմանք. Չափեսցեն. կամ, չա-
փեսցես քսան և հինգ հա":

4 նութիւն ։ եւ ՚ի նմանէ եղիցի սրբութիւն սրբութեանցն ։* Նուէ՛ր_
ընտիր յերկրէն . եւ եղիցի քահանայիցն որ պաշտօնեայքն ՚ի
սրբութեան , եւ այնոցիկ որ մերձենան պաշտել զՏէր ։ Եւ
եղիցի նոցա տեղի մի զատեալ ՚ի տուն սրբութեան խորանաց ,
5 * քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն , եւ տասն հազար
՚ի լայնութեան ։ Եւ ղեւտացւոցն որ պաշտեն ՚ի տաճարին ,
6 եղիցի ՚ի կալուածս քաղաքի ՚ի բնակութիւն . * ըստ բնա_
կութեան քաղաքի տացես , հինգ հազար ՚ի լայնութեան , եւ
քսան եւ հինգ հազար յերկայնութեան ըստ երախայրեաց սըր_
7 բութեանցն . յամենայն տանէն Իսրայէլի եղիցի ։ * Եւ առաջնորդին
յայսմանէ եւ անտի յերախայրիս սրբոցն ՚ի նուաստ քաղա_
քին յանդիմանս երախայրեաց սրբութեանցն , ընդդէմ բը_
նակութեան քաղաքին ընդ կողմ ծովու . եւ ՚ի ծովէն ընդ
արեւելս . եւ երկայնութիւն ըստ միոյ վիճակաց ՚ի սահմա_
նացն որ ընդ ծովակողմն , եւ լայնութիւն ըստ սահմանաց
8 երկրին որ ընդ արեւելս ։ * Եւ եղիցի նմա ՚ի կալուածս
՚ի մէջ Իսրայէլի ։ Եւ ոչ եւս բռնաւոր լիցին իշխանք որդւոցն
Իսրայէլի ժողովրդեան իմում . եւ զերկիրն վիճակեսցեն ժա_
ռանգաւորացն տանն Իսրայէլի ըստ ազգս խորանաց ։
9 * Այսպէս ասէ Տէր Տէր . շատ լիցի ձեզ իշխանքդ Իսրայէլի . ԼԸ
արդ ՚ի բաց արարէք զանիրաւութիւն եւ զթշուառութիւն .
իրաւունս եւ արդարութիւն արարէք . ՚ի բաց մերժեցէք
10 զբռնութիւն ՚ի ժողովրդենէ իմմէ՝ ասէ Տէր Տէր ։ * Կշիռք
արդարք , եւ չափ արդար , եւ կապիճ արդար եղիցի չա_
11 փոց ձերոց ։ * Եւ կապիճ նոյն լիցի տալոյ եւ առնլոյ .
տասներորդ գրուի եղիցի կապիճ . եւ տասներորդ գըր_
ուի կապիճն , կշիռ ըստ գրուին , եւ ըստ արդուին ե_
12 ղիցի ։ * Եւ կշիռն քսան դանգ , եւ քսան սիկղ , եւ քսան
եւ հինգ սիկղ , եւ ՚ի քսան եւ ՚ի հինգ սկեղէ՝ եղիցի ձեզ
13 մնաս մի ։ * Եւ այս պտուղ իցէ զոր զատանիցէք . ըզ_
վեցերորդ չափոյն ՚ի գրուէ ցորենոյ , եւ զվեցերորդ արդ_
14 ուի ՚ի քոռէ գարւոյ ։ * Եւ հրաման ձիթոյ , քեսա
մի

---

(4) Բաղդատ. Յերկրէն եղիցի քահանայիցն որ պաշտեն
.. զատեալ ՚ի տուն սրբութեանցն ։ (5) Ոսկան. ՚Ի լայնութիւն
եղիցի ղեւտացւոցն .. եղիցի կալուածս քա" ։ (6) Օրինակ.
՚Ի լայնութեան , եւ հինգ հազար յերկայնութեան ։ (6) Բաղդատ.
Ըստ երախայրեաց սրբութեանցն ։ (6) Ոսկան. Ամենայնի
տանն Իսրայէլի եղիցի ։ (7) Ոսկան. Եւ անտի յերախայրեաց
սրբոցն ։ (7) Բաղդատ. Եւ երկայնութիւն ըստ սահմանաց
երկ" ։ (9) Յօրինակին. Շատ լիցի ձեզ իշխանք Իսրայէլի ։ (9) Ոս_
կան. Զանիրաւութիւն եւ զթշուառութիւն . զիրաւունս եւ
զար" ։ (9) Բաղդատ. ՚Ի բաց մերժեցէք զբռնաւորութիւն ։
(10) Օրինակ. Չափոյ ձերոյ ։ (11)(12) Օրինակ. Եղիցի
քսան . եւ կշիռն դանգ ։ (14) Բաղդատ. Քեսա ։

Digitized by Google

մի իւղոյն մատակարարդ սափորոյն · զի տանին քեզանէ՝ է
սափոր մի ։ * Եւ ոչխար մի 'ի տասն ոչխարէ , նուէրք 15
յամ ազգացն Իղի , 'ի զոհս և յողջակէզս քաւութեան և
փրկութեան ձերոյ՝ ասէ Տէր Տէր ։ * Եւ ամ ժողովուրդ 16
երկրին՝ տացէ զերախայրիսն ցատուածորդս Իղի ։ * և 17
'ի ձեռն առաջնորդին եղիցին ողջակէզքն՝ և զոհքն՝ և
ըմպելիքն , 'ի տօնս և յամսամուտս և 'ի շաբաթս · և
յամ տօնս տանն Իղի նա մատուսցէ զմեղաց մեղացն , և
զզոհսն՝ և զողջակէզսն , և զմեղս փրկութեան քաւել ըն-
տանեաց Իղի ։ * Այսպէս ասէ Տէր Տէր ; յառաջնում ամ 18
սեանն որ օր մի իցէ ամսոյն , առնուցուք զուարակ մի
յանդւոյ անարատ՝ քաւել զսրբութիւն ։ * և առցէ քա 19
հանայն յարենէ քաւութեան , և ցանեսցէ 'ի մերձաւորաց
տանն , և 'ի վ ը չորեցունց անկեանց սեղանոյն , և 'ի
վ ը սեմոց , և 'ի վ ը սեմոց դրանն ներքին սրահին ։
* և այսպէս արասցէ , որ օր եւթն իցէ ամսոյն , յամ 20
յանգէտս յանցանաւորէ և 'ի տղայոց քաւել զտաճարն ։
* Եւ յառաջնումն ամսեան , որ օր չորեքտասաներորդ իցէ 21
ամսոյն , եղիցի ձեզ տօնն պասեքայ , զեւթն օր բաղարջ
կերիջիք ։ * և արասցէ առաջնորդն յաւուրն յայնմիկ 22
վասն իւր՝ և վս տանն՝ և վս ամ ժողովրդեան երկրին ,
զուարակ մի յաղագս վս մեղաց ։ * և զեւթն օր տօ 23
նին արասցէ ողջակէզս Տն , եւթն զուարակս՝ և եւթն
խոյս · անարատս աւուր աւուր զեւթն օր · և վս մեղաց
նոխազ մի յայծեաց աւուր աւուր ։ * և զոհ և նուէր 24
գործեալ ըստ զուարակին , և հաց գործեալ ը խոյին ·
և քսան մի եւղ ըստ հացին ։ * Եւ յամսեանն եւթնե 25
րորդի որ օր հնգետասան իցէ ամսոյն արասցէն տօն ը
օրինակի եւթանց աւուրց · որպ վս մեղացն՝ և վս ող
ջակիզացն · և ըստ նուէրին՝ և ըստ ձիթոյն ·

(16) Ոմանք · Զերախայրիս ցատուածորդս Իղի ։ (17) Ո-
մանք · Եւ նա մատուսցէ ։ (18) Ոմանք · Այսպէս ասէ Տէր Տէր ·
որ օր մի է ամսոյն ։ (19) Ոմանք · Եւ ցանեսցեն 'ի վ ը սե-
մոց ։ (20) Ոմանք · Որ օր եւթն էր ամսոյն ։ (20) Այլ ·
Յանգէտս յանցաւորէ , և 'ի · (21) Ոմանք · Չորեքտասա
նան է ամսոյն ։ (22) Այս ասեմ պայման · Առաջնորդն
յաւուրն յայնմիկ վս ։ (23) Ոմանք · Արասցէ ողջակէզս ։
(23) Յօրինակին · Նոխազ մի յայծեաց ։ (25) Օրինակ մի ·
Եւ յամսեանն եօթներորդի որ օր հինգ է ։ Ուր ասեմ ·
Վեցերորդի 'ի հնգետասան օր ամսոյն ա՛ · · · վս մեղացն
նոյնպէս և վս ողջա՛ ։

Digitized by Google

ԳԼ. ԽԶ.

1 Այսպէս ասէ Տէր Տէր, դուռնն որ ՚ի ներքնում սրա-
հին հայի ընդ արեւելս. եղիցի փակեալ զվեց ա-
ւուրսն արդեայս, եւ յաւուրն շաբաթու բացցի, եւ յա-
2 ւուրն ամսագլխոցն բացցի: * Եւ մտցէ առաջնորդն ընդ
ճանապարհ կամարի դրանն արտաքնոյ, եւ կացցէ ՚ի վր̃
սեմոց դրանն. եւ արասցեն վն̃ նորա ողջակէզս քահա-
նայքն. եւ զփրկութեցն վն̃ նր̃. եւ երկիր պագցէ ՚ի վր̃
սեմոց դրանն՝ եւ ելցէ: եւ դուռն մի̃ փակեսցի մինչեւ ցե-
3 րեկոյ: * Եւ երկիր պագանիցէ ժողովուրդ երկրին ա-
ռաջի մտից դրանն յաւուր շաբաթուց՝ եւ յամսագլխսն
4 առաջի Տն̃: * Եւ զողջակէզսն զոր մատուցանէ Տն̃ ա-
ռաջնորդն յաւուր շաբաթուց, վեց որոջ անարատ՝ եւ
5 խոյ մի անարատ: * Եւ մանանայ եփեալ առ խոյն եւ առ ո-
րոջսն եւ զոհս եւ տուրս ընդ ձեռին նր̃, եւ քսէստ իւղոյ
6 ըստ հացին: * Եւ յաւուրն ամսամտից զուարակ մի
որդի պատուականօր՝ անարատ. եւ վեց որոջքն եւ խոյն,
7 անարատք եղիցին: * Եւ նաշիհ ըստ զուարակին, եւ նա-
շիհ եւ մանանայ ըստ խոյին՝ եւ ըստ որոջացն. որպ̃ եւ պատ-
8 րաստեսցի ՚ի ձեռս իւր. եւ եւղ ըստ նաշհւոյն: * Եւ ՚ի
մտանել առաջնորդին՝ ընդ ճանապարհ կամարի դրանն
9 մտցէ, եւ ընդ նոյն ճանապարհ դրանն ելցէ: * Եւ յոր-
ժամ մտանիցէ ժողովուրդ երկրին առաջի Տն̃ ՚ի տօնս,
որ մտանիցէ ընդ ճանապարհ դրանն հիւսւսոյ երկիր
պագանել, ելցէ ընդ ճանապարհ դրանն հարաւոյ. եւ
որ մտցէ ընդ ճանապարհ դրանն հարաւոյ, ելցէ ընդ
ճանապարհ դրանն հիւսւսոյ. եւ մի̃ դարձցի ընդ ճա-
նապարհ դրանն ընդ որ եմուտ. այլ ուղորդ ընդ նոյն
10 ելցէ: * Եւ առաջնորդն ՚ի մէջ նց̃, ՚ի մտանելն նց̃՝ ընդ
11 նոսին մտցէ, եւ ընդ ելանելն նց̃ ընդ նոսին ելցէ: * Եւ
՚ի տօնս եւ ՚ի ժողովս՝ եղիցի մանանայ եփեալ ըստ զուա-
րակին, եւ մանանայ ըստ խոյին եւ ը որոջացն, որպ̃ պատ-
րաստեսցի ՚ի ձեռս նր̃ եւ քսէստ մի իւղոյ ըստ հացին:
12 * Ապա թէ առնիցէ առաջնորդն զխոստովանութե ող-
ջա-

ԳԼ. ԽԶ. (1) Ոմանք. Սրահին որ հայի ընդ.. եւ յաւուրս շաբաթուց բացցի.. եւ յաւուրս ամսագլխոց: (1) Ոսկան. Զվեց աւուրսն արդեայս... ամսագլխոյն: (2) Ոմանք. Քահանայքն ողջակէզս վն̃ նր̃: (4) Ոմանք. Զոր մատուցանէ Տն̃ յաւուր: (4) Յօրինակին պակասէր. Որոջս անարատ, եւ խոյ մի անարատ: (5) Ոմանք. Եւ առ որոջն զոհս եւ տուրս, ը ձեռին նր̃: (7) Ոմանք. Եւ նաշիհ ՚ի մանանայ ը: (9) Այլք. Եւ որ մտանիցէ ը ճանապարհ: (10) Ոմանք. Եւ առաջնորդն ը մէջ նց̃ ՚ի մտ": (12) Բո-

Digitized by Google

ջակէզս, եւ զխաղաղական փրկութեան տն. բացցէ իւր զդրունսն
որ հայի ընդ արեւելս, եւ արասցէ զողջակէզս՝ եւ զխաղաղ
փրկութիւնս, ըստ օրինակին զոր առնիցէ յաւուր շաբա-
թուցն. եւ ելցէ եւ փակեսցէ զդրունսն յետ ելանելոյն
իւրոյ: * Եւ գառն մի տարեւոր անարատ արասցէ յող- 13
ջակէզ տն, հանապազօր այգուն այգուն արասցէ զայն
* եւ մանանայ Է նմին այգուն այգուն, զվեցերորդ մասն 14
չափոյն. եւ երրորդ մասն քսեստի եւղ խառնելոյ ՚ի նա-
շիհն. մանանայ տն՝ հրաման յաւիտենական: * Հանապազ 15
մատուցանիցէ զգառնն եւ զմանանայն, եւ զեւղն արասցէ
այգուն այգուն ողջակէզ հանապազորդ: * Այսպէս 16
ասէ Տր Տր. եւ եթէ տացէ առաջնորդն պարգեւ միում
յորդւոց իւրոց ՚ի ժառանգութենէ իւրմէ. եղիցի այն
որդւոց նր ՚ի կալուածս ժառանգութեան: * Եւ եթէ 17
տացէ պարգեւ ՚ի ժառանգութենէ իւրմէ միում ՚ի ծա-
ռայից իւրոց, եղիցի նմա այն մինչեւ ցամին թողութեան,
եւ ապա դարձցի անդրէն առ առաջնորդն: բայց ժա-
ռանգութիւն որդւոց նր՝ նոցին եղիցի: * Եւ մի առցէ 18
առաջնորդն ՚ի ժառանգութենէ ժողովրդեանն իւրոյ բռն-
նադատել զնս. այլ յիւրմէ կալուածոց եւ յիւրմէ ժա-
ռանգութենէ ժառանգեցուսցէ որդւոց իւրոց. զի մի
ցրուեսցի ժողովուրդ իմ ՚ի յիւրաքանչիւր բնակութենէ:
* Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ դրանն հարաւոյ. 19
՚ի պատշգամ սրբութեց քահանայիցն որ հայէր Է հիւ-
սիս, եւ ահա անդ տեղի զատեալ: * Եւ ասէ ցիս, այս 20
է տեղի յորում եփիցեն քահանայքն զմեղս անգիտութեան՝
եւ զմեղս մեղացն. անդ եփեսցեն եւ զմանանայն, ամենեւին
մի ելանել ՚ի սրահն արտաքին սրբել զժողովուրդն:
* Եւ եհան զիս ՚ի սրահն արտաքին, եւ շրջեցոյց զիս Է 21
չորս կողմանս սրահին. եւ ահա գաւիթ առ գաւիթս.
* ընդ չորս կողմանս սրահին. Գաւիթին փոքու՝ քառա- 22
սուն կանգուն երկայնութե. եւ երեսուն կանգուն լայ-
նութիւն. մի չափ էր չորեցունց: * Եւ պատշգամք շուր- 23
ջանակի զչորեքումբք. եւ խոհանոցք շինեալք ՚ի ներ-
քոյ պատշգամացն շուրջանակի: * Եւ ասէ ցիս, այս 24
տունք

զնամբ. Եւ արասցէ զողջակէզսն իւր, եւ զխաղա... որ-
պէս եւ առնիցէ յաւ": (13)(14) Ոմանք. Այգոյն այգոյն:
(14) Ոմանք. Եւ եւթն մասն քսեստ մի իւղ խառնելոյ:
(16) Բազումք. Եւ եղիցի այն որդ": (18) Ոսկան. Բռնա-
դատել զնս: (18) Բազումք. Ժողովուրդն իմ յիւրաքանչիւր:
(19) Ոմանք. ՚Ի պատշգամն սրբ": (20) Ոմանք. Յորում
եփեսցեն: կամ, եփեսցին քահանայքն: (21) Ոմանք. Գա-
ւիթք առ գաւիթս: (22) Ոմանք. Յերկայնութէ, եւ ՚ի
լայնութիւն երեսուն կանգ":

Digitized by Google

տանիք են խոհակերաց, ուր հասարակացանիցն պաշտօ-
նեայքն տանն զզենլիս ժողովրդեանն:

ԳԼ. ԽԷ.

1 Եւ խաղացոյց զիս առաջի դրան տաճարին, եւ ահա ե- ԼԹ
լանէր ջուր ՚ի ներքոյ փակապատարաց տաճարին է
արեւելս. զի երեսք տաճարին հայէին ընդ արեւելս. եւ
ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ տաճարին հիւսիսոյ՝ ՚ի
2 սեղանն կողմն: * Եւ եհան զիս ընդ ճանապարհ դրանն
հիւսիսոյ, եւ շրջեցոյց զիս ընդ ճանապարհ դրանն ար-
տաքնոյ առ դրանդին արտաքնոյ, որ հայէր ընդ ար-
3 եւելս. եւ ահա ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ: * Եւ ելանէր
այր առն զելս յանդիման, եւ չափ ՚ի ձեռին իւրում.
Եւ չափեաց հազար, չափովն՝ եւ անց ընդ ջուրն յոր-
4 դութեան: * Եւ չափեաց հազար, չափովն՝ եւ անց ընդ
ջուրն, եւ հասանէր ջուրն մինչեւ ցծունկն: Եւ չափեաց
հազար, չափովն՝ եւ անց է ջուրն. եւ հասանէր ջուրն
5 մինչեւ ցգօտին: * Եւ չափեաց հազար, չափովն զհեղեղն՝
եւ ոչ կարէր անցանել. զի յորդեալ ջուրն իբրեւ զյոր-
6 դութիւն հեղեղաց է որ ոչ ոք անցանիցէ: * Եւ ասէ ցիս.
տեսե՞ր որդի մարդոյ: Եւ դարձոյց զիս եւ տարաւ յափն գե-
7 տոյն. * Եւ ՚ի շրջելն իմում, եւ ահա յափն գետոյն
8 ծառատունկք բազում յոյժ յայսկոյս յայնկոյս: * Եւ ա-
սէ ցիս. Ջուրս այս որ ելանեն ՚ի կողմ Գալիլեացւոց է
արեւելից, եւ իջանեն յարաբիա, եւ գան մինչեւ ցծով ՚ի ջուրս
9 ելիցն, եւ բժշկեսցէ զջուրս: * Եւ եղիցի ամ. շունչ անաս-
նոց եռելոց. յամէն յորոց վերայ եկեսցէ գետն՝ կենդա-
նասցին: Եւ եղիցի անդ ձուկն բազում յոյժ, զի հա-
սանէ անդր ջուրս այսորիկ՝ բժշկեսցէ. եւ կենդանաս-
10 ցին յորոց վերայ հասցէ գետն՝ եւ կեցցէ: * Եւ կացցեն
՚ի նմա ձկնորսք յԵնգադդեայ մինչեւ ցԵնգալիմ. ձգարանք
ուռկանաց առանձինն եղիցին. եւ ձկունք նորա իբրեւ
զձկունս ծովուն մեծի, եւ բազմութիւն բազում յոյժ:

յեղ

Գլ. ԽԷ. (1) ՚ի լուս՛՛. ՚ի ներքոյ փակապատութեան տաճա-
րին. համաձայնէ օրինակ ՚ի բն՛՛: (2) Օրինակ. ՚ի հիւսիսոյ ՚ի սե-
ղանն: (3) Բ.Ձեռ. Եւ անց է ջուրն ջուր յորդութե: (5) Յօ-
րինակին ՚ի ճառընտիր գտաւ գրեալ ... ՚ի լուս՛՛.
ներգեղեցի ՚ի վեր ծերել, եւ ամենեւ՝ ընդ որ ոչ ոք անցանէ՛՛. համ-
ձայնի եբրայեցւոց: (6) Բ.Ձեռ. Տեսանե՞ս որդի մարդոյ: (7) Օրի-
նակ. ՚ի շրջելն իմում անդ, եւ յափն գետոյն: (9) Օրի-
նակ. Անասնոց ՚ի բաց թռչելոց . . . եկեսցէ գետն՝ կեն-
դանի լիցին . . եւ կենդանասցի յորոց վերայ եկեսցէ գետն:
(10) Օրինակ. Յենգադդի մինչեւ ցԵնգադդիմ. եւ ձգանք
ուռկանաց առանձինն . . . բազմութիւն է բազում յոյժ:

Digitized by Google

*յեղեղ նոր՝ և ՚ի գարշան նորին, և ՚ի համբառնալ նորին 11
մի՛ ողջասցին. այլ յաղս մատնեսցին: *Եւ առ գե- 12
տովն ելցեն զամենայն յայսկոյս յայնկոյս՝ ամ ծառ ու-
տելի, և մի՛ հնասցի շուրջ զնովաւ, և մի՛ պակասեսցէ
պտուղ նոր, և զնորոգութիւն իւր յառաջնորդոյն արձակես-
ցէ. զի ջուրք նորա ՚ի սրբութեց ելանիցեն. և եղիցի
պտուղ նց ՚ի կերակուր, և ելք նց ՚ի բժշկութիւն:
Խ *Այսպէս ասէ Տր Տծ. այս են սահմանք ժառանգու- 13
թեան երկրին, զոր ժառանգեցուցանիցեն երկոտասան
ազգացն որդւոցն Իսրայէլի յաւելուած վիճակաց: *Եւ ժա- 14
ռանգեսցեն զնա իւրաքանչիւրոք՝ որպէս և եղբայրն իւր,
յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ հարցն նց. և անկցի եր-
կիրն այն ձեզ ՚ի վիճակ ժառանգութեան: *Եւ այս են 15
սահմանք երկրին որ ընդ կողմ հիւսիսոյ: ՚Ի ծովէն մե-
ծէ, որ իջանէ և մեկնէ ՚ի մուտս եդդադայ *և եմաթայ, 16
և բերովթայ, սաբարիմայ. ՚ի մէջ սահմանացն դամաս-
կոսի, և ՚ի մէջ սահմանացն եմաթայ՝ բնակութիւնք աւնա-
նայ որ են ՚ի սահմանս աւրանացւոց: *Այս են սահ- 17
մանք ՚ի ծովէ ՚ի հանդրուանէ աւնանայ՝ սահմանք դա-
մասկոսի. և ՚ի կողմ հիւսիսոյ ընդ հիւսիսոյ, և սահ-
մանն եմաթայ սահման հիւսիսոյ, *զէմ յանդիմանս ա- 18
րեւելից ՚ի մէջ աւրանացւոցն և ՚ի մէջ դամասկոսի. ՚ի
մէջ գաղաադացւոցն և ՚ի մէջ երկրին Իսրայէլի, յորդանան
մեկնէ ընդ ծովակողմ արեւելից Է արմաւտաստանն: այս
ընդ արեւելս, *և ընդ հարաւ. և առ հարաւով ՚ի թե- 19
մանայ և յարմաւտաստանէ՝ մինչև ՚ի ջուրն մարիմովթեկա-
դէս որ ձգի ՚ի ծովն մեծ: Այս բաժին հարաւոյն՝
և առ հարաւով: *և սոյն բաժին ծովուն մեծի, որ ս- 20
րոշէ մինչև հանդէպ մտիցն եմաթայ, մինչև ՚ի մուտս
նորին. այս իսկ են ընդ ծովակողմն եմաթայ: *Եւ 21
բաժանեսջիք զերկիրն զայն նց, և ազգացն Իսրայէլի *արկ- 22
ջիք

(11) Օրինակ. Եւ յեղս նոր, և՚
նալ նոր.. այլ յաղ մատնեսցի[ն]
փամբքն յայսկոյս.. ՚ի սրբու-
Զոր ժառանգեցուցանիցես:
վիճակ: (15) Օրինակ. Որ իջան[է]
մուտս եղդադայ: (16) Օրինակ
սահմանս աւրանացւոյն: (1[7])
ունակին ա"... և ընդ կողմն
եմաթայ սահմանք հիւ": (18)
ւոյն..՚ի մէջ գաղաադացւոյն... յորդանան մեկնէր:
(18) Յօրինակին. Ընդ արմաւտաստանեայս ընդ արեւելս:
(19) Օրինակ. Եւ ընդ հարաւով ՚ի թեմանայ..՚ի ջուրն մա-
րիմովք կադէս: (20) Օրինակ. Եւ այն բաժին.. Գէ Է:

Digitized by Google

ջիք զնա ՚ի վիճակս · ձեզ և եկեացն, և պանդխտացն որ ՚ի
միջի ձերում, որք ծնան որդիս ՚ի միջի ձերում · և եղիցին
ձեզ իբրև այդրբնածինք ՚ի մէջ որդւոցն Իէլի · եղիցին
ընդ ձեզ · կերիցեն ժառանգութեամբ ՚ի մէջ ազգացդ Իէլի ։
23 *Եւ եղիցին յազգ պանդխտաց ՚ի մէջ պանդխտաց՝ որ ե-
ցեն ՚ի ձեզ · անդ տաջիք նց ժառանգութիւն՝ ասէ տր ած ։

ԳԼ. ԽԸ.

1 Եւ այս են անուանք ցեղիցն · իսկզբանէ կողմանն
հիւսւսոյ ըստ կողման զառիթափին, որ զատա-
նէ ընդ մուտս Եմաթու հանդրուանին Ենանու · սահ-
ման Դամասկոսի առ հիւսւսով ըստ կողման բնակու-
թեան Եմաթայ ։ Եւ եղիցի նց արևելակողմ մինչև ՚ի ծո-
2 վակողմ՝ Դանայ բաժին մի ։ *Եւ ՚ի սահմանաց Դանի
դանայ յարևելակողմ մինչև ՚ի ծովակողմ՝ Ասերայ բա-
3 ժին մի ։ *Եւ ՚ի սահմանացն Ասերայ յարևելից կուսէ
4 մինչև ցծովակողմ՝ Նեփթաղիմայ բաժին մի ։ *Եւ ՚ի

5

6

7

8

9

10

ոյն, * քահանայիցն սրբեցելոց որդւոցն Սադովկայ 11
որք պահեցին զպահպանութիւնս տանն իմ. որք ոչ մոլո-
րեցան 'ի մոլորութեան որդւոցն Իսրայէլի՝ որպէս մոլորեցան ղեւտա-
ցիքն: * Եւ եղիցի նոցա պտուղ տուեալ 'ի պտղոց երկ- 12
րին սրբութիւն սրբութեանց, 'ի սահմանաց ղեւտացւոցն:
* Եւ ղեւտացւոցն որ զհետ սահմանաց քահանայիցն, ե- 13
ղիցի յերկայնութիւն քսան և հինգ հազար՝ և 'ի լայնութիւն
տասնհազար: * Ոչ վաճառեսցի 'ի նմանէ, և ոչ չափեսցե- 14
ցի, և ոչ առցի առաջին արդեանց երկրին. զի սրբու-
թիւն տն է: * Եւ այլ հինգ հազարքն աւելորդ լայնութեան 15
առ քսան և հինգ հազարսն, պատուար արտաքոյ քա-
ղաքին լիցին 'ի բնակութիւն և յարձակաւորաց տեղին. և
եղիցի քաղաքն 'ի միջի նր: * Եւ այս են չափք նորա. 'ի 16
կողմանէ հիւսիսոյ՝ չորք հազար և հինգ հարիւր. և 'ի
կողմանէ հարաւոյ՝ չորք հազար և հինգ հարիւր. և 'ի
կողմանէ արեւելից՝ չորքհազար և հինգ հարիւր. և 'ի
կողմանէ ծովուն՝ չորքհազար և հինգ հարիւր: * Եւ 17
եղիցի բացարար քաղաքին ընդ հիւսիսի՝ երկերիւր և յի-
սուն. և ընդ հարաւ՝ երկերիւր և յիսուն. և ընդ արե-
ւելս՝ երկերիւր և յիսուն. և ընդ ծով՝ երկերիւր և
յիսուն: * Եւ աւելորդ երկայնութեան մերձ առ երա- 18
խայրիքս սրբութեանց տասն հազար ընդ արեւելս, և տասն
հազար ընդ ծով: և եղիցին երախայրիք 'ի սրբութեան.
և եղիցին արդիւնք նր 'ի հաց գործաւորի քաղաքին.
* և գործաւորք քաղաքին գործեսցեն զնա յամ ցեղիցն 19
Իղի: * Եւ ամ պտուղ քսան և հինգ հազար՝ առ քսան 20
և հինգ հազար: չորեքկուսի զատուսցիք զպտուղ սըր-
բութեան 'ի բնակութիւն քաղաքին: * Եւ աւելորդ նորա՝ 21
զլխաւորին եղիցի. և անտի 'ի պտղոյ սրբութեան, և 'ի
նմա քաղաքին յանդիման նորին, քսան և հինգ հազար
յերկայնութիւն մինչև 'ի սահմանս արեւելից կողմանն:
և 'ի ծովակողմն դէմ յանդիման նմին, քսան և հինգ հա-
զար մինչև 'ի սահմանս ծովակողմանն մերձ առ միջնակ
զլխաւորին: և եղիցի պտուղ սրբութեանցն, և սրբու-
թեան տաճարին 'ի մէջ նր: * և ժառանգութիւն ղեւտացւոցն: 22

Եւ

(12) Ոմանք. 'ի պտղոց երկրին: (13) Բազումք. Քահանայիցն եղիցի. յերկայնութեան: (15) Բազումք. Քաղաքին լինիցի 'ի բնա": (16) Յօրինակս գրեալ է. Եւ այսոք չափք նր.. և հինգ հարիւր, և 'ի կողմանէ հարաւոյ՝ չորք հազար և հինգ հարիւր, և 'ի կող": (17) Այլ օրինակ ունի. Եւ յիսուն, և ընդ ծով երկերիւր և յիսուն: (18) Ոմանք. Երախայրիքս սրբութեան: (19) Ոմանք. Զնա յամ ցեղիցն: (20) Ոմանք. Զպտուղ սրբութեանցն: (21) Բազումք. Եւ աւելորդքն նորին: (21) Այլ օրինակ ունի. Եւ 'ի ծովակողմն դէմ յանդիման նմին: (22) Ո-

Digitized by Google

Եւ 'ի բնակութէ քաղաքին, միջոցն գլխաւորացն եղի-
ցի. և 'ի մէջ սահմանացն յուդայ. և 'ի մէջ սահմանացն
23 բենիամինի՝ գլխաւորին եղիցի: *Եւ աւելորդ ցե-
ղիցն՝ 'ի կողմանցն արևելից մինչև ցծովակողմ բենիա-
24 մինի բաժին մի: *Եւ 'ի սահմանացն բենիամինի՝ 'ի կող-
մանցն արևելից մինչև 'ի ծովակողմ շմաւոնի բաժին մի:
25 *Եւ 'ի սահմանացն շմաւոնի 'ի կողմանցն արևելից մին-
26 չև 'ի ծովակողմ իսաքարայ բաժին մի: *Եւ 'ի սահմա-
նացն իսաքարայ 'ի կողմանցն արևելից մինչև 'ի ծովա-
27 կողմ զաբուղոնի բաժին մի: *Եւ 'ի սահմանացն զա-
բուղոնի 'ի կողմանցն արևելից մինչև 'ի ծովակողմ գա-
28 դայ բաժին մի: *Եւ 'ի սահմանացն գադայ մինչև ցհա-
րաւ եղիցի սահմանք նր՝ 'ի թեմանայ և 'ի ջրոցն ռա-
29 բովթկադէս՝ ժառանգութե մի մինչև յծովն մեծ: *Այս
երկիրն է զոր բաժանեսջիք վիճակաւ ազգացն Իէլի. և
30 այս բաժինք նց ասէ Տր Ած: *Եւ այս ելանմունք քա-
ղաքին. ընդ կողմն հիւսիսոյ չորքհազարք և հինգհարիւր
31 չափովն: *Եւ դրունք քաղաքին ըստ անուանց ազ-
գացն Իէլի: դրունք երեք ընդ կողմն հիւսիսոյ. դուռն
մի ռուբենի, և դուռն մի յուդայ, և դուռն մի ղևեայ:
32 *Եւ ընդ կողմն արևելից չորքհազարք՝ և հինգհարիւր
չափովն: և դրունք երեք. դուռն մի յովսեփայ, և դուռն
33 մի բենիամինի, և դուռն մի դանայ: *Եւ ընդ կողմն
հարաւոյ չորքհազարք՝ և հինգհարիւր չափովն. և դը-
րունք երեք. դուռն մի շմաւոնի, և դուռն մի իսաքա-
34 րայ, և դուռն մի զաբուղոնի: *Եւ ընդ կողմն ծովու
չորքհազարք՝ և հինգհարիւր չափովն. և դրունք երեք.
դուռն մի գադայ, և դուռն մի ասերայ, և դուռն մի
35 նեփթաղիմայ: *Շուրջ շրջանակաւ՝ ութուտասն հա-
զար: և անուն քաղաքին յորմէհետէ եղիցի անդ Տր,
Տր եղիցի անուն նր:

Կատարեցաւ Մարգարէութիւն Եզեկիէլի:

Ձեռ. Եւ 'ի ժառանգութե. գլխ"... եղիցի. 'ի մէջ սահ-
մանացն յու": (24) Ոմանք. Մինչև ցծովակողմն շմա":
(26)(27) Ոմանք. Մինչև ցծովակողմն: (28) Ոմանք. Եւ
եղիցին սահմանք նորա... և 'ի ջրոյն ռաբովթ կադէս:
(29) Ոմանք. Զոր բաժանեսջէք մի": (30) Ոմանք. Ելա-
մուտք քաղաքին: (35) Ոմանք. Ութ և տասն հազար:
Ոմն ոսկան. Ութ և տասն. և անուն: (35) Բազումք.
Յորմէհետէ լինիցի անդ, Տր եղիցի ա":
'Ի Հախմանի ձեռ. Կատարեցաւ Եզեկիէլ:

ԿԱՏԱՐԵՑԱՒ ԵՐՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ ՄԱՏԵՆԻՍ։

Յորում պարունակին քսան և չորք գիրք․ սկսեալ 'ի սաղմոսաց մինչև ցեզեկիէլ.

որ 'է

ՎԱԽՃԱՆ ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ։

Digitized by Google

Digitized by Google